Bundel van de PS-vergadering van 29 juni 2020

Agenda bijlagen

Besluitenlijst PS 29 juni 2020

Overzicht spreektijden PS 29 juni 2020

Notulen PS 29 juni 2020 -vastgesteld-

Addendum Online Vergaderen RvO aangevuld

1 Opening en mededelingen.

2 Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

Gewijzigde agenda PS 29-06-2020

2.a Installatie en beëdiging duo-commissielid fractie 50PLUS/PvdO.

3.a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding (VD-38).

Voordracht 38-2020 bekrachtigingsbesluit Circuit Zandvoort

3.b Lijst geheimhouding PS.

Gewijzigde lijst geheime stukken PS 29-06-2020 -aangevuld met nieuw bekrachtigingsbesluit-

4 Vaststelling notulen van de vergadering van 18 en 25 mei 2020.

notulen PS 18 en 25 mei 2020 -vastgesteld-

5 Vaststelling Strategische Statenagenda.

StrA EFB vergadering EFB 15 juni 2020 ps

StrA commissie RWK voor PS 29-06-2020

StrA commissie M&B voor PS 29-06-2020

StrA commissie NLG juni 2020

6 Vaststelling lijst ingekomen stukken.

Lijst Ingekomen stukken MEI 2020

Lijst ingekomen stukken JUNI (tot en met 17-6)

7 Voortgangslijst van moties.

Gewijzigd memo PS 29-06-2020 lijst moties (gewijzigd na presidium 22-6-2020)

Gewijzigde lijst moties PS 29-06-2020 (gewijzigd na presidium 22-6-2020)

8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

(Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.)

8.a Aanwijzen lid Gedeputeerde Staten in verschillende recreatieschappen (VD-36).

Voordracht 36-2020 aanwijzen lid GS in verschillende recreatieschappen.pdf

8.b Aanwijzen plv. lid Algemeen Bestuur Waddenfonds (VD-35).

Voordracht 35-2020 aanwijzen plv.lid Algemeen Bestuur Waddenfonds

8.c Aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer (VD-34).

Voordracht 34-2020 aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer

8.d Vergaderschema PS en commissies 2021.

Vergaderschema PS en Statencommissies 2021

Voordracht 37-2020 Vergaderschema PS en Statencommissies 2021

8.e Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek; Zienswijze ontwerpbegroting 2021, 1e begrotingswijziging 2020 en jaarrekening 2019 (VD-28). Kan op uitloopdata 30-6 en 2-7 worden behandeld.

Dossier 3208 voorblad

Concept Begroting 2021

1e BO 2020 OFGV

OFGV Voorlopige jaarrekening 2019

Overzicht actuele ontwikkelingen OFGV 2020

Brief aan PS over zienswijze op ontwerpbegroting, begrotingswijziging en jaarrekening OFGV

Voordracht 28-2020 Omgevingsdienst OFVG Zienswijze ontwerpbegroting 2021-1e begrotingswijziging 2020-jaarrekening 2019

Advies commissie NLG financiële stukken Omgevingsdiensten

8.f Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; Zienswijze ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en resultaatbestemming (VD-29).

Dossier 3207 voorblad

Samenvatting Begr 2021, Jaarstukken 2019 ODNHN

OD NHN Begroting 2021

Jaarrekening 2019 OD NHN gewaarmerkt

AB-Besluit resultaatbestemming 2019

Overzicht actuele ontwikkelingen ODNHN mei 2020

Brief aan PS over zienswijze op ontwerpbegroting, jaarrekening en resultaatbestemming Omgevingsdienst NHN

Voordracht 29-2020 Zienswijze ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en resultaatbestemming OD NHN

Advies commissie NLG financiële stukken Omgevingsdiensten

8.g Omgevingsdienst IJmond; Zienswijze begrotingswijziging 2020, ontwerpbegroting 2021 en jaarstukken 2019 (VD-30).

Dossier 3256 voorblad

ODIJ Zienswijze 1e begrotingswijziging 2020 Omgevingdienst IJmond

ODIJ Ontwerpbegroting 2021

ODIJ Gewaarmerkte jaarrekening 2019

A4 ontwikkelingen ODIJ 2020

Brief aan PS over Omgevingsdienst IJmond

Voordracht 30-2020 Zienswijze begrotingswijziging 2020, ontwerpbegroting 2021 en jaarstukken 2019 OD IJmond

Advies commissie NLG financiële stukken Omgevingsdiensten

8.h Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; Zienswijze ontwerpbegroting 2021 en jaarstukken 2019 (VD-31).

Dossier 3257 voorblad

Annex 3.2b DEF MJB2021-2024_ODNZKG_ Meerjarenbegroting 2021-2024

Annex 3.1b DEF Eindrapportage 2019 Jaarverslag en -rekening ODNZKG

A4 ontwikkelingen ODNZKG

Brief aan PS over Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Voordracht 31-2020 Zienswijze ontwerpbegroting 2021 en jaarstukken 2019 OD NZKG

Advies commissie NLG financiële stukken Omgevingsdiensten

8.i Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen (VD-27).

Dossier 3251 voorblad

financiele stukken Spaarnwoude

financiele stukken RAUM

financiele stukken GGA

financiele stukken Twiske-Waterlan

financiele stukken Plassenschap Loosdrecht

Brief aan PS over zienswijzen 2020 financiele stukken recreatieschappen

Voordracht 27-2020 Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen

Bijlage Voordracht zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen

Advies commissie NLG Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen

8.j Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds (VD-32).

Dossier 3378 voorblad

Bijlage 1 Concept aanbiedingsbrief Jaarstukken WF 2019 begroting 2021

Bijlage 2. Concept 6e begrotingswijziging 2020 Waddenfonds - Ophoging bedrijfsvoeringskosten

Bijlage 3. Conceptbegroting WF 2021

Bijlage 4. Ontwerp jaarstukken 2019

Bijlage 5. Notitie opbouw organisatiekosten

Brief aan PS over conceptbegroting, begrotingswijziging en jaarstukken Waddenfonds

Voordracht 32-2020 conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019 GR Waddenfonds

Advies commissie NLG Waddenfonds conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019

8.k Toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer (VD-33).

Dossier 3188 voorblad

Brief aan PS met voordracht besluit toepassen Wro-coordinatieregeling Schil Naardermeer

Voordracht 33-2020 toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer

Advies commissie NLG toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer

8.L Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek (VD-26).

Dossier 3137 voorblad

Brief aan PS over voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek

Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek_Besluit

Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek_Toelichting

Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek_Verbeelding v2

Voordracht 26-2020 Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek

Advies cie RWK bij Voordracht Voorkeurstrace en stationslocatie Beverwijk-Oterleek

8.m Randstedelijke Rekenkamer: Concept begroting 2021 voor zienswijze (VD-24).

Brief Randstedeljke Rekenkamer inz. zienswijze begroting 2021

Concept begroting 2021 Randstedelijke Rekenkamer

Advies EFB 18 juni 2020 bij voordracht Voordracht conceptbegroting Randst. Rekenkamer voor zienswijze (hamerstuk)

Voordracht 24-2020 Concept-begroting Randstedelijke Rekenkamer 2021 -met aangepast besluit na cie EFB-

8.n Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (VD-25).

Dossier 3170 voorblad

Brief aan PS over oprichting gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies

gemeenschappelijke regeling en toelichting

Voordracht 25-2020 Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

Advies EFB 18 juni 2020 bij Voordracht Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (hamerstuk)

9 Jaarstukken 2019 (VD-22).

Dossier 3320 voorblad

Brief GS aan PS voordracht Jaarstukken 2019

Jaarstukken 2019

Brief aan PS over BBV indicatoren

Brief aan PS met bestuurlijke reactie op verslag van bevindingen 2019 Publiek Belang Accountants

Verslag van bevindingen 2019 -def-

Voordracht 22-2020 Jaarstukken 2019

Uittreksel concept verslag NLG 8 juni 2020 over de voordracht jaarstukken t.b.v. PS 29 juni 2020

Uittreksel concept-verslag RWK over de voordracht Jaarstukken 2019 t.b.v. PS

Uittreksel uit conceptverslag commissie EFB 15 juni 2020 jaarrekening 2019

Uittreksel concept-verslag MB over de voordracht Jaarstukken 2019 t.b.v. PS

Beantwoording vraag van dhr. Zoon (PvdD) jaarstukken 2019 toezicht waterschappen

Beantwoording vraag van dhr. Hartog jaarstukken 2019 vervuilde grond

M63-2020 AANGEHOUDEN - PvdD - FBE jaarverslag gelijk met jaarrekening

10 Kaderbrief 2021 (VD-23).

Dossier 3212 voorblad

Brief aan PS over de Kaderbrief 2021

Kaderbrief 2021

Voordracht 23-2020 Kaderbrief 2021

Uittreksel concept verslag NLG 8 juni 2020 over de voordracht kaderbrief t.b.v. PS 29 juni 2020

Uittreksel concept-verslag RWK over de voordracht Kaderbrief 2021 t.b.v. PS

Uittreksel uit conceptverslag commissie EFB 15 juni 2020 behandeling Kaderbrief 2021

Uittreksel concept-verslag M&B over de voordracht Kaderbrief 2021 t.b.v. PS

A12-2020 VERWORPEN - FvD, PVV - Kaderbrief 2021

A13-2020 VERWORPEN - PvdD, 50PLUS/PvdO - Geen groei herstel maar groen herstel

A14-2020 INGETROKKEN -PvdD, 50PLUS/PvdO - Palingvisserij

A15-2020 INGETROKKEN - PvdD, FvD, SP - Rekening houden met dierenwelzijn

M64-2020 VERWORPEN - CDA, ChristenUnie, SP - Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid

M65-2020 INGETROKKEN - PvdD - Ecologische begroting

M66-2020 INGETROKKEN - PvdD, SP - Uitvoering Wnb naar intensiteitniveau 3

M67-2020 VERWORPEN - SP - Zet landbouwgrond om in bos

M68-2020 VERWORPEN - SP - Geboorte- en herdenkingsbomen_Gewijzigde motie

M69-2020 AANGEHOUDEN - SP - Verwerking afval zonnepanelen

M70-2020 AANGEHOUDEN - SP - Binnenvaart

M71-2020 AANGEHOUDEN - SP - Rafelranden

11 Vragenuur.

(Het Statenlid dat tijdens dit vragenuur mondelinge vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk een werkdag voor aanvang van de vergadering bij de voorzitter via de statengriffier.)

12 Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

13 Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

M48-2020 AANGENOMEN - GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, SP, CDA en ChristenUnie - educatie koloniaalverleden

M50-2020 AANGENOMEN - PvdD, SP, PVV, FvD, 50PLUS/PvdO, GroenLinks, PvdA, D66 - Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden

M52-2020 AANGENOMEN - VVD, CDA, SP - Tata innovatie en werkgelegenheid

M54-2020 AANGENOMEN - SP, PvdD, PvdA - BUURTBUS -

M49-2020 VERWORPEN - PvdD, FvD, PVV, SP - Gemeentelijke fusie gedragen door bevolking

M51-2020 VERWORPEN - SP - Twiske reservering 75.000 euro gebruiken voor opvangen tekorten als gevolg van coronacrisis

M53-2020 VERWORPEN - PvdD, SP, ChristenUnite - zienswijze Ontwerp-Luchtvaartnota PS

M55-2020 VERWORPEN - FvD - Onderzoek mogelijkheden tegengaan nieuwe biomassacentrales

M56-2020 VERWORPEN - FvD - Standpunt Gedeputeerde Staten biomassacentrale Diemen

M57-2020 VERWORPEN - FvD - Houtige Biomassa is geen duurzaam alternatief

M58-2020 VERWORPEN - 50PLUS/PvdO - Onderzoeksmotie zonnepanelen

M59-2020 VERWORPEN - FvD, CDA - Wolvenaanpak Noord-Holland

M60-2020 AANGEHOUDEN - CDA, ChristenUnie - Stikstof

M61-2020 AANGENHOUDEN - GroenLinks, PvdA, D66 - integraal langjarig Stikstofprogramma

M62-2020 INGETROKKEN - SP, 50PLUS/PvdO - Steun aan gemeenten

14 Sluiting.

■ **Provinciale Staten**

Provincie Noord-Holland

Besluitenlijst PS

■ ■ ■ ■ ■

Datum vergadering : ***29 juni 2020***
Voorzitter : *dhr. A.Th.H. van Dijk*
Griffier : *mw. K. Bolt*
Vergaderstukken : online beschikbaar PS 29-06-2020

In de Statenvergadering van 29 juni jl. heeft een peiling van stemmen plaatsgevonden via de fractievoorzitters. Na de vergadering heeft er een schriftelijke stemming per briefstem plaatsgevonden. De uitslag van de schriftelijke stemming is verwerkt in de besluitenlijst.

1. Opening en mededelingen.

De heer Everduim (DENK) verlaat de vergadering eerder.
Mw. Van Wijnen (GroenLinks) is rond 13.00 uur kort afwezig.
Gedeputeerde Rommel is tussen 10.00 en 11.00 uur afwezig en verlaat de vergadering eerder vanwege andere verplichtingen.

2. Vaststelling agenda en regeling werkzaamheden.

- M.b.t. tot het benoemen van Statenleden en GS-leden in functies bij Hamerstukken punten 8a, 8b en 8c stemt PS in met stemming bij acclamatie. Besluitvorming volgt bij Hamerstukken.

- Er zijn 15 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend.
  - **M48-2020** door fracties GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, SP, CDA en ChristenUnie "Educatie koloniaal verleden".
  - **M49-2020** door fracties PvdD, FvD, PVV en SP "Gemeentelijke fusie gedragen door bevolking".
  - **M50-2020** door fracties PvdD, SP, PVV, FvD, 50PLUS/PvdO, GroenLinks, PvdA en D66 "Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden".
  - **M51-2020** door fractie SP "Twiske: reservering 75000 euro gebruiken voor opvangen tekorten als gevolg van coronacrisis".
  - **M52-2020** door fracties VVD, CDA en SP "Tata, innovatie en werkgelegenheid".
  - **M53-2020** door fracties PvdD, SP en ChristenUnie "Zienswijze Ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050".
  - **M54-2020** door fracties SP, PvdD en PvdA "Opstarten openbaar vervoer – buurtbussen".
  - **M55-2020** door fractie FvD "Onderzoek mogelijkheden tegengaan nieuwe biomassacentrales".
  - **M56-2020** door fractie FvD "Standpunt Gedeputeerde Staten biomassacentrale Diemen".
  - **M57-2020** door fractie FvD "Houtige biomassa is geen duurzaam alternatief".
  - **M58-2020** door fractie 50PLUS/PvdO "Onderzoeksmotie zonnepanelen".

- **M59-2020** door fracties FvD en CDA “Preventieve wolvenaanpak Noord-Holland”.
- **M60-2020** door fracties CDA en ChristenUnie “Stikstof”.
- **M61-2020** door fracties GroenLinks, PvdA en D66 “Integraal langjarig stikstofprogramma”.
- **M62-2020** door fracties SP en 50PLUS/PvdO “Steun voor financiële situatie gemeenten”.

Stemming van deze moties vindt plaats bij punt 13.

De agenda wordt vastgesteld.

2a. Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie 50PLUS/PvdO.
Dhr. Van Dregt (50PLUS/PvdO) wordt voorgedragen en benoemd tot duo-commissielid. Hij heeft in handen van de voorzitter de belofte afgelegd.

3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
Op grond van artikel 25, derde lid van de Provinciewet, heeft GS op 23 juni 2020 geheimhouding opgelegd op de brief met kenmerk 1447583/1447586 over het circuit Zandvoort. Deze brief is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie t/m 10 juli 2020.
De geheimhouding duurt voort voor onbepaalde tijd.
PS heeft de geheimhouding bekrachtigd bij PS-besluit nr. 38-2020.

3b. Lijst geheimhouding PS.
De lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 18 en 25 mei 2020.
De notulen van de Statenvergadering van 18 en 25 mei 2020 worden ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.
De lijst ingekomen stukken wordt vastgesteld.

7. Voortgangslijst van moties.
De lijst moties wordt vastgesteld.

8. **Hamerstukken.**

Totaal aanwezig 55 leden.

8.a	Aanwijzen GS-leden in recreatieschappen. Voordracht 36
8.b	Aanwijzen plv. lid Algemeen Bestuur Waddenfonds. Voordracht 35
8.c	Aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer. Voordracht 34
8.d	Vergaderschema PS en commissies 2021. Voordracht 37
8.e	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2021 en voorlopige jaarrekening 2019. Voordracht 28
8.f	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming. Voordracht 29
8.g	Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021. Voordracht 30
8.h	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021. Voordracht 31
8.i	Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen. Voordracht 27
8.j	Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds. Voordracht 32
8.k	Toepassing Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer. Voordracht 33
8.L	Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek. Voordracht 26
8.m	Randstedelijke Rekenkamer: Concept begroting 2021 voor zienswijze. Voordracht 24
8.n	Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies. Voordracht 25

- Fractie PVV wenst aantekening voor punt 8e, voordracht 28 te stemmen; maar betreurt de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie.

- Fractie PVV wenst aantekening voor punt 8f, voordracht 29 te stemmen; maar betreurt het streven van de OD om verduurzaming en energietransitie in de regio Noord-Holland-noord te versnellen alsmede ervoor te zorgen dat de regionale energiestrategie 1.0 gereed is en in uitvoering.
- Fractie PVV wenst aantekening voor punt 8g, voordracht 30 te stemmen; maar betreurt ook hier de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie.
- Fractie PVV wenst aantekening voor punt 8h, voordracht 31 te stemmen; maar betreurt de ambitie van de OD om zowel voor opdrachtgevers als bedrijven een partner te zijn in de energietransitie en circulaire economie.
- Fractie PVV wenst aantekening voor punt 8i, voordracht 27 te stemmen; maar kan zich niet vinden in de activiteiten op het gebied van duurzaamheid.
- Fractie PVV wenst aantekening tegen punten 8j en 8k, voordrachten 32 en 33 te stemmen.
- Fractie PVV wenst aantekening voor punt 8L, voordracht 26 te stemmen; maar heeft moeite met het feit dat het gebied tijdelijk op slot kan worden gezet en er geen bezwaar of beroep kan worden ingesteld; bovendien is de fractie tegen de huidige energietransitie, vindt echter dat deze netuitbreiding van waarde kan zijn voor toekomstige kerncentrales.

De besluiten behorende bij de punten 8a t/m 8n zijn aangenomen en zijn bij het betreffende agendapunt op de website gepubliceerd.

9. Jaarstukken 2019.
Voordracht 22
Totaal aanwezig 55 leden.

Motie 63-2020 “FBE jaarverslag gelijk met jaarrekening” fractie PvdD is aangehouden.

Voordracht 22-2020 is aangenomen.
Voor 52 tegen 3 stemmen. Tegen stemt de fractie PVV
Het besluit 22-2020 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 9 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

10. Kaderbrief 2021.
Voordracht 23-2020
Totaal aanwezig 54 leden.
Dhr. Everduim (DENK) is afwezig vanaf dit agendapunt.

Er zijn 4 amendementen en 8 moties ingediend. Er zijn geen amendementen en moties aangenomen.

- **Amendement A12-2020** “Kaderbrief hoofdstuk 5” van fracties FvD en PVV is verworpen. Voor 13 en tegen 41 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PVV, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.

- **Amendement A13-2020** "Geen groei herstel maar groen herstel" van fracties PvdD en 50PLUS/PvdO is verworpen.
  Voor 8 en tegen 46 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP, ChristenUnie en 50PLUS/PvdO.
  - Fractie GroenLinks wenst aantekening tegen het amendement te stemmen; met de uitleg van de gedeputeerde dat het amendement overbodig is.
  - Fractie PvdA wenst aantekening tegen het amendement te stemmen; neemt genoegen met de uitleg van de gedeputeerde.

- **Amendement A14-2020** "Palingvisserij" van fracties PvdD en 50PLUS/PvdO is ingetrokken.
- **Amendement A15-2020** "Rekening houden met dierenwelzijn" van fracties PvdD, FvD en SP is ingetrokken.

- **Motie 64-2020** "Subsidieregeling gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid" van fracties CDA, ChristenUnie en SP is verworpen.
  Voor 24 en tegen 30 stemmen. Tegen de motie stemmen de fracties GroenLinks, VVD, D66 en PvdA.
  - Fractie GroenLinks wenst aantekening tegen de motie te stemmen, omdat er geen dekking bij zit.
  - Fractie PvdA wenst aantekening tegen de motie te stemmen; vindt de motie heel sympathiek, maar hoopt dat die terugkomt bij de begroting met dekkingsvoorstel.

- **Motie 67-2020** "Zet landbouwgrond om in bos" van fractie SP is verworpen.
  Voor 8 en tegen 46 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP, ChristenUnie en 50PLUS/PvdO.
  - Fractie GroenLinks wenst aantekening tegen de motie te stemmen; neemt genoegen met de uitleg van de gedeputeerde.
  - Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor de motie te stemmen, met de extra uitleg van de SP dat het hier gaat om een onderzoek en dat de vorm nog open is.

- **Motie 68-2020** "Geboorte- en herdenkingsbomen" van fractie SP is verworpen.
  Voor 7 en tegen 47 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
  - Fractie GroenLinks wenst aantekening tegen de motie te stemmen; zelfde redenering als motie M67-2020.
  - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen de motie te stemmen; denkt dat dit als provincie zelf niet te organiseren is.

- **Motie 65-2020** "Ecologische begroting" van fractie PvdD is ingetrokken.
- **Motie 66-2020** "Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 3" van fracties PvdD en SP is ingetrokken.
- **Motie 69-2020** "Verwerking afval van oude zonnepanelen" van fractie SP is aangehouden.
- **Motie 70-2020** "Binnenvaart" van fractie SP is aangehouden.
- **Motie 71-2020** "Rafelranden" van fractie SP is aangehouden.

Voordracht 23-2020 is aangenomen.
Voor 39 en tegen 15 stemmen. Tegen stemmen de fracties FvD, PVV, SP en 50PLUS/PvdO.
Het besluit 23-2020 behorende bij de voordracht is bij agendapunt 10 van deze vergadering op de website gepubliceerd.

- Fractie FvD wenst aantekening tegen de voordracht te stemmen; het zijn niet de kaders van de fractie.
- Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor de voordracht te stemmen, ook al zijn het niet de kaders van de fractie.

11. Vragenuur.
Er zijn geen mondelinge vragen ingediend.

12. Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).
Er zijn geen actualiteiten ingediend.

13. Stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.
Totaal aanwezig 54 leden.
Dhr. Everduim (DENK) is afwezig.

Er zijn 15 moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend waarvan er 4 zijn aangenomen:

- **M48-2020** door fracties GroenLinks, PvdA, D66, PvdD, SP, CDA en ChristenUnie "Educatie koloniaal verleden" **is aangenomen.**
  Voor 33 en tegen 21 stemmen. Tegen stemmen de fracties VVD, Fvd, PVV en fractie Baljeu.
  Dictum:
  PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten:
  - jaarlijks stil te staan bij de jaarlijkse Keti Koti viering op 1juli;
  - organisaties gespecialiseerd in racisme, zoals onder andere Stichting Keti Koti Tafel te benaderen en te vragen of zij, i.s.m. de provincie, dialoogtafels wil organiseren over hoe racisme van invloed is op het dagelijks leven van Noord-Hollanders;
  - i.s.m. met een organisatie gespecialiseerd in racisme en slavernijverleden een tentoonstelling in het provinciehuis over racisme / structurele ongelijkheid en de rol van het provinciehuis als koloniaal erfstuk hierin te organiseren;
  - daarbij waar mogelijk zichtbaar verbinding te leggen met andere vormen van discriminatie;
  - PS over de voortgang hiervan te informeren.

    - Fractie VVD wenst aantekening tegen de motie te stemmen; de fractie is wat in verwarring over waar het hier over gaat, geeft aan dat het college enerzijds zegt dat zij met het grootste deel van de motie kan leven, maar anderzijds niet met alles, in de chat leest de fractie dat de indieners van de motie vinden dat die geïnterpreteerd moet worden zoals geschreven, zij zijn in verwarring over het hoe en waarom van deze motie en dat komt uiteraard omdat dit een motie Vreemd is.

Waarbij de fractie deze verklaringen niet kunnen krijgen en vindt dat onfortuinlijk. De fractie kijkt met die context er als volgt naar:

"Bij het liberalisme van de VVD wordt helemaal niemand uitgesloten, iedereen is gelijkwaardig en iedereen heeft dezelfde rechten en plichten en iedereen heeft dezelfde kansen en mogelijkheden. Daar past discriminatie op basis van geslacht, seksualiteit, afkomst, religieuze overtuiging of huidskleur absoluut niet bij. Wij wijzen discriminatie, homofobie, xenofobie, racisme krachtig, resoluut en onvoorwaardelijk af. Dat is altijd ons uitgangspunt, maar nu wordt er landelijk een verhitte discussie gevoerd over racisme. Dat onderwerp is de discussie waard en die discussie blijkt ook nodig, maar deze discussie is geëscaleerd. Er wordt geweld gebruikt en er wordt tot geweld opgeroepen. Er is geen sprake meer van respect voor elkaar en elkaars standpunten. De standpunten verharden, er is verregaande polarisatie, dit leidt tot onrust en wat ons betreft dient de provincie zich niet in deze discussie te mengen, al helemaal niet door een bijdrage te leveren aan de escalatie en polarisatie, maar dat is juist wat deze motie wel doet. Het is een steen in een toch al erg roerige vijver. In de motie wordt een nauw verband gelegd tussen het gedrag van een kleine groepje van onze voorouders, het provinciehuis en het hedendaagse racisme. Dat verband is niet wetenschappelijk bewezen en het is verder ook irrelevant, want het gaat in deze discussie niet om het verre verleden over het provinciehuis, het gaat ook niet om het creëren van onterechte schuldgevoelens en een wij tegen jullie-sfeer op basis van het Nederlandse beleid van eeuwen geleden of op basis van gebouwen. Dat is niet de goede benadering. Daarbij gaat de notie alleen over de Trans-Atlantische slavernij. Afrikaanse of Arabische slavernij, die mogelijk meer slachtoffers kende, wordt niet over gesproken. Ook hedendaagse slavernij bijvoorbeeld in het Midden-Oosten komt niet aan bod. Dit is een zeer selectieve en eenzijdige motie die niet leidt tot verbinding, maar die leidt juist tot verdere verdeling en escalatie."

De fractie geeft aan dat dat iets is wat zij absoluut niet willen, de fractie wil geen Hoornse toestanden en zeker niet bij de provincies, de fractie wil juist een constructieve verbindende landelijke discussie met open vizier waar er naar elkaar geluisterd wordt en geen polarisatie, wil onterechte schuldgevoelens en oneigenlijke blaming voorkomen; roept eenieder die zich in deze discussie mengt op om samen te zoeken naar oplossingen. De fractie vindt deze motie niet de juiste manier om dat te doen en stemt tegen.

- Fractie PvdA wenst aantekening voor de motie te stemmen; vindt dat ieder initiatief dat discussie op gang brengt en de bewustwording van het vreselijke racisme vergroot, kan rekenen op hun steun; vindt dat deze motie niets aan duidelijkheid te wensen overlaat en stemt voor.

- Fractie Baljeu wenst aantekening tegen de motie te stemmen en sluit zich aan bij de stemverklaring van de VVD.

- **M50-2020** door fracties PvdD, SP, PVV, FvD, 50PLUS/PvdO, GroenLinks, PvdA en D66 "Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden" **is unaniem aangenomen**.
  Dictum:
  PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten om:
  - gelet op de urgentie van de problematiek, het volgende te doen om in het kader van coronamaatregelen ook opvangcentra voor wilde dieren financiële hulp te bieden;
  - te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur, waarin onder andere wordt gesproken van cofinanciering door gemeenten, het bovenlokale belang en een urgente financiële situatie veroorzaakt door de corona maatregelen en hierover P5 te informeren;
  - als niet wordt voldaan aan deze voorwaarden en financiële en organisatorische steun alsnog gerechtvaardigd is op basis van de taken en inzet van de provincie voor dierenopvang-organisaties, hiervoor uiterlijk bij de begroting 2021 een voorstel aan P5 voor te leggen;
  - deze extra steun te dekken uit Programma Ruimte, onderdelen Landbouw en Economie.
    - Fractie PvdD wenst aantekening voor de motie te stemmen; is blij met de beantwoording van GS; wil meedelen dat het wel over de tekst gaat zoals die daadwerkelijk in stemming wordt gebracht.

- **M52-2020** door fracties VVD, CDA en SP "Tata, innovatie en werkgelegenheid" **is aangenomen**.
  Voor 51 en tegen 3 stemmen. Tegen stemt de fractie PvdD.
  Dictum:
  PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten om:
  - zich naast de wettelijke handhavingstaken te richten op innovatie en duurzaamheid;
  - als overheid een actieve rol te spelen bij het realiseren van een duurzame staal- en ijzerindustrie;
  - te investeren in een evenwicht tussen het economische belang en de gezondheid van de omgeving;
  - Tata, andere relevante bedrijven en de omgeving actief bij de verdere uitwerking te betrekken en zoveel mogelijk gezamenlijk en eenduidig te communiceren.

    - Fractie PvdA wenst aantekening voor de motie te stemmen; voor de fractie zal de beoordeling altijd langs de lat van de leefbaarheid en welzijn van de omwonenden zijn; stemt daarom voor, omdat dat daarin mee wordt genomen.
    - Fractie PvdD wenst aantekening tegen de motie te stemmen; vindt de motie heel sympathiek, maar mist de transitie naar duurzame economie.
    - Fractie PVV wenst aantekening voor de motie te stemmen; zien CO2 niet als vervuiling.
    - Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor de motie te stemmen; vindt dat het een belangrijke oproep is om meer aandacht te vragen voor innovatie naar een duurzame staalindustrie en wat er bij Tata gebeurt, speelt ook een belangrijke rol bij het realiseren van de doelen van het klimaatakkoord; hun twijfel zit bij het derde bulletpoint, daar wordt opgeroepen om te investeren in evenwicht en de fractie weet niet wat er precies mee bedoeld wordt.

En ten tweede vindt de fractie de formulering erg ongelukkig, omdat het uitgelegd kan worden als een oproep om concessies te doen aan de gezondheid van bewoners vanwege de economische belangen; vindt dat dat absoluut niet de bedoeling is en met de interpretatie dat de indieners dat ook niet gewild hebben dat het op die manier uitgelegd wordt, stemt de fractie voor.

- **M54-2020** door fracties SP, PvdD en PvdA "Opstarten openbaar vervoer – buurtbussen" **is unaniem aangenomen**.
  Dictum:
  PS besluit het college van Gedeputeerde Staten op te roepen:
  - zich tot het uiterste in te spannen om, samen met de buurtbusverenigingen en Connexxion te komen tot een succesvolle en zo compleet mogelijke opstart van de buurtbuslijnen in de provincie Noord-Holland — waar nodig zal gezocht worden naar alternatieve oplossingen om vervoersmogelijkheden te kunnen garanderen.
  - PS zo spoedig mogelijk te informeren over deze inspanningen en over de resultaten van die inspanningen;
  - de bewoners van woonkernen, die voor het DV afhankelijk zijn van de buurtbuslijnen, een goed perspectief te bieden op het weer gebruik kunnen maken van de buurtbus.

    - Fractie PvdA wenst aantekening voor de motie te stemmen; gaat ervan uit dat wij juist zoveel mogelijk mensen in het OV krijgen, dus ook de buurtbus weer zo snel mogelijk laten rijden.

- **M49-2020** door fracties PvdD, FvD, PVV en SP "Gemeentelijke fusie gedragen door bevolking" is verworpen.
  Voor 19 en tegen 35 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fracatie Baljeu.

- **M51-2020** door fractie SP "Twiske: reservering 75000 euro gebruiken voor opvangen tekorten als gevolg van coronacrisis" is verworpen.
  Voor 7 en tegen 47 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
  - Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen de motie te stemmen, omdat dat deze overbodig is.

- **M53-2020** door fracties PvdD, SP en ChristenUnie "Zienswijze Ontwerp-Luchtvaartnota 2020-2050" is verworpen.
  Voor 7 en tegen 47 stemmen. Voor stemmen de fracties PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.
  - Fractie D66 wenst aantekening tegen de motie te stemmen, omdat deze naar de mening van de fractie afbreuk doet aan de duidelijke, kritische en breed gedragen zienswijze van de BRS op de Luchtvaartnota en aanvullingsregeling Geluid; gaat ervan uit dat het college de knelpunten blijft benoemen, in gesprek blijft en druk blijft uitoefenen om echte verandering voor elkaar te krijgen in het luchtvaartdossier.
  - Fractie CDA wenst aantekening tegen de motie te stemmen; ondanks dat de fractie erg voor het laatste streepje is dat er in de buurt van Schiphol de uitstoot veel meer gemeten wordt.

- Fractie ChristenUnie wenst aantekening voor de motie te stemmen; is van mening dat de BRS in haar zienswijze al een terecht aantal kritiekpunten beschrijft; geeft aan dat er echter een onderwerp is dat onvoldoende weersproken wordt, dat is het feit dat de nota ondanks het streven om de publieke belangen leidend te laten zijn, nog steeds stelt dat groei daarvoor nodig is en dat is in tegenspraak met de economische onderzoeken; van de 500.000 vluchten op Schiphol is een deel nauwelijks van toegevoegde waarde voor de maatschappij, ook met minder vluchten kan Schiphol dezelfde toegevoegde waarde hebben en de fractie wil daarom dat de provincie laat weten dat de groei niet per se noodzakelijk en denkt dat deze motie relevant is.

- **M55-2020** door fractie FvD "Onderzoek mogelijkheden tegengaan nieuwe biomassacentrales" is verworpen.
  Voor 23 en tegen 31 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, CDA, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.
  - Fractie GroenLinks wenst aantekening tegen de motie te stemmen; vindt dat die in lijn is met het coalitieakkoord en daarmee overbodig.
  - Fractie VVD wenst aantekening tegen de motie te stemmen; het verbaast de fractie dat FvD hier een aantal moties (M55, M56 en M57) indient die helemaal in overeenstemming zijn met het coalitieakkoord, waarin wordt gezegd dat onze invloed wordt aangewend om bestaande en nieuwe biomassacentrales zoveel mogelijk tegen te gaan en dat is de strekking van deze moties. Wat ons betreft zijn deze moties overbodig.
  - Fractie PvdA wenst aantekening tegen de motie te stemmen, omdat de motie in lijn is met het coalitieakkoord en daarmee overbodig is.
  - Fractie PvdD wenst aantekening voor de motie te stemmen; vindt deze gang van zaken erg spijtig en vindt het goed om een voor of tegengeluid te laten horen, maar soms vindt de fractie dat het debat voeren nog veel belangrijker en in dit geval missen zij dat debat, maar stemmen toch voor.

- **M58-2020** door fractie 50PLUS/PvdO "Onderzoeksmotie zonnepanelen" is verworpen.
  Voor 17 en tegen 37 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, CDA, PVV, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.
  - Fractie 50PLUS/PvdO wenst aantekening voor de motie te stemmen; geeft aan dat de gedeputeerde heel uitgebreid was, maar dat de motie eigenlijk moet worden gezien als een aansporingsmotie.

- **M59-2020** door fracties FvD en CDA "Preventieve wolvenaanpak Noord-Holland" is verworpen.
  Voor 18 en tegen 36 stemmen. Voor stemmen de fracties FvD, CDA, PVV, ChristenUnie, 50PLUS/PvdO en fractie Baljeu.
  - Fractie CDA wenst aantekening voor de motie te stemmen; geeft aan dat GS zegt dat zij oog zullen hebben voor de schade die de wolf aanricht, maar dat is voor de fractie niet voldoende; wil juist dat er een plan komt dat schade zoveel mogelijk gaat voorkomen.

- **Hoofdelijke stemming bij moties:**
  M56-2020 door fractie FvD "Standpunt Gedeputeerde Staten biomassacentrale Diemen" is verworpen. Voor 20 en tegen 34 stemmen.
  M57-2020 door fractie FvD "Houtige biomassa is geen duurzaam alternatief" is verworpen. Voor 16 en tegen 38 stemmen.

  Dhr. M.T. Cardol (GL): M56 en M57: tegen.
  Mw. A. Er (GL): M56 en 57: tegen
  Dhr. J.W. Dulfer (GL): M56 en M57: tegen.
  Mw. A. Gielen (GL): M56 en M57: tegen.
  Dhr. J. Gringhuis (GL): M56 en M57: tegen.
  Mw. N.M. van der Waart (GL): M56 en M57: tegen.
  Mw. T.K. van Wijnen (GL): M56 en M57: tegen.
  Dhr. G.R. Zaal (GL): M56 en M57: tegen.
  Dhr. E.J. van der Maas (VVD): M56 en M57: tegen.
  Dhr. M.N. Bolkestein (VVD): M56 en M57: tegen.
  Mw. G. Van Geffen (VVD): M56 en M57: tegen.
  Dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD): M56 en M57: tegen.
  Dhr. G.J.W. Hartog (VVD): M56 en M57: tegen.
  Mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD) M56 en M57: tegen.
  Mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD) M56 en M57: tegen.
  Dhr. K.J. Terwal (VVD): M56 en M57: tegen.
  Dhr. B.G.P. de Wit (VVD): M56 en M57: tegen.
  Dhr. E.B. Kanik (D66): M56 en M57 tegen.
  Mw. L. Gonggrijp (D66): M56 en M57: tegen.
  Mw. A.C. Kapitein (D66): M56 en M57: tegen.
  Dhr. M.C. Steeman (D66): M56 en M57: tegen.
  Mw. A.J.C.E. Strens (D66): M56 en M57: tegen.
  Dhr. B.L. Vink (D66): M56 en M57: tegen.
  Dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA): M56 en M57 tegen.
  Dhr. J.J. Carton (PvdA): M56 en M57: tegen.
  Mw. S.S. Doevendans (PvdA): M56 en M57: tegen.
  Mw. A.A.J. Jellema (PvdA): M56 en M57: tegen.
  Dhr. G.L.J. Leerink (PvdA): M56 en M57: tegen.
  Mw. A.T.B. de Vries (PvdA): M56 en M57: tegen.
  Dhr. D.J. van den Berg (FvD): M56 en M57 voor
  Dhr. R.J. Dekker (FvD): M56 en M57: voor.
  Dhr. J. Dessing (FvD): M56 en M57: voor.
  Dhr. E.W.J. Jensen (FvD): M56 en M57: voor.
  Dhr. G.H.J. Kohler (FvD): M56 en M57: voor.
  Dhr. I.J.M. Mantel (FvD): M56 en M57: voor.
  Mw. A. Nanninga (FvD): M56 en M57: voor.
  Mw. J. Vastenhouw (FvD): M56 en M57: voor.
  Dhr. D.G. Heijnen (CDA): M56 voor, M57 tegen.
  Mw. W. Koning-Hoeve (CDA): M56: voor, M57: tegen.
  Mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA): M56: voor, M57: tegen.
  Mw. M. Sanderse (CDA): M56: voor, M57: tegen.

Dhr. J.P. Hollebeek (PvdD): M56 en M57: voor.
Ines Kostić (PvdD): M56 en M57: voor.
Dhr. F.A.S. Zoon (PvdD): M56 en M57: voor.
Mw. I.A. Bezaan (PVV): M56 en M57: voor.
Dhr. M. Deen (PVV): M56 en M57: voor.
Dhr. N. Kaptheijns (PVV): M56 en M57: voor.
Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP): M56 en M57: tegen.
Dhr. W. Hoogervorst (SP): M56 en M57: tegen.
Dhr. E.M.A. Smaling (SP): M56 en M57: tegen.
Dhr. M.C.A. Klein (CU): M56 en M57: tegen.
Mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO): M56 en M57: voor.
dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu): M56 en M57: voor.

- Fractie D66 wenst aantekening tegen beide moties te stemmen; geeft aan dat hun Tweede Kamerfractie landelijk zich al heeft uitgesproken tegen houtige biomassa en de provinciale fractie zit precies op dezelfde lijn; geeft voorts aan dat afgelopen maandag met zijn allen is afgesproken dat er na het reces een debat komt over biomassa en daarin wil de fractie hun standpunt dat zij tegen nieuwe biomassacentrales zijn, graag naar voren brengen en dan alle voors en tegens en alle nuances bespreken; vindt het daarom jammer dat er een motie Vreemd wordt ingediend omdat er nu geen debat over gevoerd kan worden en vindt het onderwerp te belangrijk om er geen debat over te voeren.

- Fractie PvdA wenst aantekening tegen motie 56 te stemmen; geeft aan dat PS het hoogste orgaan is in de provincie, niet GS; indien FvD een verzoek had gedaan om een uitspraak van PS had de fractie waarschijnlijk voor gestemd omdat de fractie tegen de biomassacentrale in Diemen is.
  Fractie PvdA wenst aantekening ook tegen motie 57 te stemmen; de fractie is tegen het gebruik van biomassa, geeft aan dat in sommige gevallen dat als transitiebrandstof noodzakelijk kan zijn en dan wordt bijvoorbeeld restafval gebruikt; zo min mogelijk en zo snel mogelijk uitfaseren maar zijn tegen de motie.

- Fractie FvD wenst aantekening voor beide moties te stemmen; geeft aan dat GroenLinks tegen de eigen motie heeft gestemd die op hun eigen partijcongres is aangenomen; geeft tevens aan dat GroenLinks stelt eerst een debat te willen terwijl GroenLinks de vorige keer een debat weigerde; geeft aan dat de fractie FvD daarom een hoofdelijke stemming wilde en kijkt uit naar het volgende debat.

- Fractie CDA wenst aantekening voor motie 56 te stemmen; vindt dat daar weinig debat voor nodig is en dat dit het moment is omdat Vattenfall in heroverweging heeft of de centrale überhaupt wel doorgaat om als PS richting GS en richting de buitenwereld krachtig uit te spreken dat PS de biomassacentrale in Diemen niet wil.
  Fractie CDA wenst aantekening om tegen motie 57 te stemmen; vindt de motie iets te stellig geformuleerd op dit moment; geeft aan dat er wel degelijk biomassacentrales zijn die draaien op resthout, in Purmerend is er eentje en in het noordelijk deel van de provincie een aantal kleinere die op zichzelf wel als duurzame en hernieuwbare energie kunnen worden aangemerkt; de fractie is niet voor het bouwen van nieuwe houtige biomassacentrales, zeker niet op grote schaal.

- Fractie PvdD wenst aantekening voor beide moties te stemmen; vindt het jammer dat FvD niet even heeft gewacht tot er hier een inhoudelijk debat over gevoerd kon worden; geeft aan dat hoewel de fractie deze stemming absoluut niet had gewild, kunnen zij gezien de letter van de motie niet tegen stemmen; stemt met pijn in het hart voor beide moties, omdat zij het aan hun kiezers verplicht zijn om een consequente lijn aan te houden.

- Fractie SP wenst aantekening zonder debat tegen beide moties te stemmen.

- Fractie ChristenUnie wenst aantekening tegen beide moties te stemmen; vindt dat de discussie over biomassa volledig is gepolariseerd en FvD extra veel moeite doet om dat vuurtje verder op te stoken; geeft aan dat nog afgezien van het feit dat de fractie geen voorstander is van een politiek van polarisatie, zij het inhoudelijk ook niet eens zijn met deze moties.
  Vindt dat motie 56 aan GS vraagt om zich richting Vattenfall uit te spreken tegen de biomassacentrale in Diemen, maar het zou een oproep moeten zijn om samen met Vattenfall te kijken hoe de duurzame energiedoelstellingen op een goede manier gerealiseerd kan worden en in een overgangsfase naar echte duurzame alternatieven is verantwoorde biomassa waarschijnlijk noodzakelijk.
  Vindt dat de uitspraak in M57 veel te kort door de bocht is; adviseert de heer Van den Berg het rapport van het PBL “Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa” eens te lezen om de nuance te vinden die hij zo overduidelijk mist.

- **M60-2020** door fracties CDA en ChristenUnie “Stikstof” is aangehouden.
- **M61-2020** door fracties GroenLinks, PvdA en D66 “Integraal langjarig stikstofprogramma” is aangehouden.
  M62-2020 door fracties SP en 50PLUS/PvdO “Steun voor financiële situatie gemeenten” is ingetrokken.

14. Sluiting.

De voorzitter sluit de vergadering.

Overzicht spreektijden PS 29 juni 2020
(uitloop op 30 juni en 2 juli 2020)

Spreektijdverdeling

Het presidium heeft besloten de spreektijdverdeling voor deze Statenvergadering inclusief eventuele uitloopdata te baseren op **6 uren** vergaderen.

Vanwege het online vergaderen wordt er een langere technische duur van de vergadering verwacht. Houdt u daarom rekening met eventueel doorvergaderen in de avond op 29 juni, alsmede met het gebruik van de uitloopavonden op 30 juni en 2 juli.

Voor de vergadering van 29 juni en eventuele uitloopdata wordt de volgende verdeling gehanteerd:

Fractie	Spreektijd
GroenLinks	28 min.
VVD	28 min.
Forum voor Democratie	25 min.
D66	20 min.
PvdA	20 min.
CDA	16 min.
Partij voor de Dieren	13 min.
PVV	13 min.
SP	13 min.
ChristenUnie	10 min.
50PLUS/Partij van de Ouderen	10 min.
DENK	10 min.
Fractie Baljeu	3 min.
Totaal PS	*209 min.*
Spreektijd GS	84 min.
Technische tijd	67 min.
Totaal	**360 min.**

Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	29 juni 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. D.J. van den Berg (FvD), dhr. M.N. Bolkestein (VVD), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), dhr. G.E.E. Everduim (DENK), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Kohler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), mw. A. Nanninga (FvD), mw. M. Sanderse (CDA), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. N.M. van der Waart (GL), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig:

Agenda		**Paginanummer**
1.	Opening en mededelingen	03
2.	Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	04
2.a.	Beëdiging en installatie duo-commissielid 50plus/PvdO	25
3.a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	26
3.b.	Lijst geheimhouding PS	26
4.	Vaststelling notulen van de vergaderingen van 18 en 25 mei 2020	26
5.	Vaststelling strategische Statenagenda	26
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	26
7.	Voortgangslijst van moties	27
8.	Hamerstukken	27
8.a.	Statenvoordracht 36 Aanwijzen GS-leden in recreatieschappen	27
8.b.	Statenvoordracht 35 Aanwijzen plv. lid Algemeen Bestuur Waddenfonds	27
8.c.	Statenvoordracht 34 Aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer	27
8.d.	Statenvoordracht 37 Vergaderschema PS en commissies 2021	27
8.e.	Statenvoordracht 28 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2021 en voorlopige jaarrekening 2019	27
8.f.	Statenvoordracht 29 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming	27

8.g.	Statenvoordracht 30 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021	27
8.h.	Statenvoordracht 31 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021	27
8.i.	Statenvoordracht 27 Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen	27
8.j.	Statenvoordracht 32 Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds	27
8.k.	Statenvoordracht 33 Toepassing Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer	27
8.l.	Statenvoordracht 26 Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek	27
8.m.	Statenvoordracht 24 Randstedelijke Rekenkamer: Concept begroting 2021 voor zienswijze	27
8.n.	Statenvoordracht 25 Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies	27
9.	Statenvoordracht 22 jaarstukken 2019	28
10.	Statenvoordracht 23 Kaderbrief 2021	38
11.	Vragenuur	85
12.	Actualiteiten	85
13.	Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag	85
14.	Sluiting	97

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Goedemorgen dames en heren. Ik open deze online-vergadering en ik verzoek u uw microfoons te dempen en uw mobiele telefoons tijdens de vergadering zoals gebruikelijk op stil te zetten. Houd u er rekening mee dat deze online-vergadering live wordt uitgezonden, dus ook een hartelijk welkom aan onze kijkers en luisteraars vandaag. Wees u ervan bewust dat ook uw achtergrond in beeld is en dat achtergrondgeluiden ook worden uitgezonden. Gebruik zoveel mogelijk een koptelefoontje en zorg dat er zo min mogelijk achtergrondgeluiden zijn. Voorafgaand aan de vergadering heeft de griffier een presentiecheck gedaan bij alle deelnemende Statenleden aan deze online-Statenvergadering. Er is een quorum geconstateerd, derhalve kunnen we met deze vergadering gaan beginnen. De heer Everduim (DENK) logt iets later in, mevrouw Van Wijnen (GL) zal rond 13.00 uur even afwezig zijn en gedeputeerde Rommel zal van 10.00 tot 11.00 uur afwezig zijn in verband met een vergadering. Ik vraag de heer Bolkestein en mevrouw Sanderse hun handje omhoog te steken, dan haal ik hen in de vergadering, want met enige trots kunnen wij zeggen dat mevrouw Sanderse op 24 september a.s. beëdigd worden als de nieuwe burgemeester van Hattem en de heer Bolkestein donderdag a.s. beëdigd zal worden als lid van de Tweede Kamer namens de VVD. Mevrouw Sanderse, mag ik u van harte feliciteren namens PS van Noord-Holland?

Mevrouw **SANDERSE** (CDA): Heel hartelijk dank.

De **VOORZITTER**: We zien Statenleden natuurlijk niet graag vertrekken, maar als we dan toch een beetje de kweekvijver zijn voor het talent van Nederland, dan wens ik u heel veel succes en uiteraard ook nog een fijne vergadering. U zult op 24 september beëdigd worden. Mijnheer Bolkestein, u ook gefeliciteerd namens PS van Noord Holland. Dit is uw laatste vergadering.

De heer **BOLKESTEIN** (VVD): Dank u wel voor de felicitaties. Gefeliciteerd mevrouw Sanderse. Ik heb inderdaad besloten om mijn Statenlidmaatschap op te geven met ingang van de eerstvolgende vergadering.

De **VOORZITTER**: Beiden heel veel succes met de rest van uw carrière. In totaal nemen er nu 54 Statenleden deel aan deze online vergadering. Indien u de Statenvergadering eerder moet verlaten, meldt u zich dan wel af via het chatsysteem of per mail bij de griffie. Op 11 mei 2020 en 4 juni 2020 heeft het presidium ingestemd om een aantal punten het Reglement van Orde aan te vullen en om op een aantal punten af te wijken van het Reglement, zodat een rechtsgeldige online beraadslaging en besluitvorming in de Statenvergadering mogelijk is. Informatie daarover treft u aan in het addendum RvO dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd. Wat de moties betreft kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de peiling, al uw moties per mail indienen met in de cc de mede-indieners. De moties worden gepubliceerd zodra u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. Stemmen: bij alle voorgestelde besluiten en ingediende moties en amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke

stemming. Na sluiting van de Statenvergadering verzorgt de Statengriffie wederom de stembrieven waarin de uitslagen zoals die zijn opgetekend in de peiling zijn weergegeven. Afspraken met betrekking tot de ondertekening van de stembrieven zijn door de griffie met de Statenleden gemaakt. Pas als alle stemformulieren van de aanwezige Statenleden zijn ondertekend, is het besluit definitief genomen. Dit wordt bekend gemaakt via de besluitenlijst. Bij ordevoorstellen en stemmen over het houden van een actualiteit worden de fractievoorzitters gevraagd of de fractie akkoord is. Daarbij telt dan het aantal zetels van de aanwezige Statenleden. Het woord voeren: u heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven dat u wilt spreken bij een onderwerp op de agenda. De griffier of ik zal bij de bespreekstukken op de agenda de aangemelde sprekers steeds het woord geven. Het kan zijn dat ik u vraag om op het groene handje te klikken, zodat ik u sneller in beeld kan zetten. Als u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje, dan kan ik u het woord geven waarbij ik zal proberen om de interrupties zo veel mogelijk te bundelen op een natuurlijk moment als de spreker het woord heeft. Tot slot wil ik de Statenleden en de kijkers thuis nog meedelen dat in het geval de vergadering erg uit dreigt te lopen, we rond etenstijd 18.00 uur zullen schorsen om daarna mogelijk in de avond verder te vergaderen in principe tot 21.00 uur. Houdt u daar alvast rekening mee. Daarmee is het eerste agendapunt afgerond. We gaan dan nu verder met agendapunt 2.

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Op de agenda bij hamerstukken 8.a, 8.b en 8.c staan voordrachten die betrekking hebben op het benoemen van Statenleden en GS-leden in een functie. Per mail is door de Statengriffier aan u gevraagd of deze stemmingen bij acclamatie kunnen plaatsvinden. Dit is het geval bij hamerstukken 8.a, 8.b en 8.c. Ik neem aan dat u hiermee akkoord gaat. Indien u niet akkoord gaat, drukt u dan op het groene handje om te spreken. Er is een aantal moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend. GL heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Educatie koloniaal verleden. Ik verzoek de indiener mevrouw Kocken om nu op het groene handje te klikken zodat ik u in beeld kan zetten.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Wereldwijd en verspreid door Noord-Holland is in de afgelopen weken geprotesteerd tegen racisme, alle reden om daar ook hier bij stil te staan. Bovendien is het over twee dagen Keti Koti, de herdenking en viering van de afschaffing van de slavernij, ook een goede reden om hier vandaag aandacht te vragen voor onze motie Vreemd. Nu zitten de meesten van ons thuis, maar normaal zijn wij bijeen in een prachtig gebouw, waar een verhaal bij hoort en dat misschien niet bij u allemaal even bekend is. Dit pand is gebouwd in opdracht van Henry Hope, een rijke bankier die eind 18^{e} eeuw zijn rijkdom onder ander vergaarde met het investeren in de handel van tot slaaf gemaakte mensen. Het pand deed bovendien tot 1923 dienst als koloniaal museum. Pas sinds kort wordt bij de rondleidingen die hier worden gegeven, bij stilgestaan. Dat deel van onze geschiedenis is lang onderbelicht geweest, maar de tijd om daar wel over te spreken, is gekomen. In het racisme van vandaag zien wij een erfenis van de Trans-Atlantische slavernij, meer kennis over die kant van onze geschiedenis is cruciaal in de

gesprekken die wij over racisme, hoe spannend of hoe eng ook, zullen moeten voeren. Daarom een motie.

Motie 48/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Educatie koloniaal verleden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Er wereldwijd deze maand grootschalige anti-racismeprotesten plaatsvinden, waarin mensen van alle huidskleuren en afkomst schouder aan schouder protesteren tegen kansenongelijkheid, uitsluiting en (institutioneel) racisme;*
- *We keer op keer uitingen zien van racisme, homofobie, antisemitisme, islamofobie etc. wat achterstelling en discriminatie in ons land en onze provincie zichtbaar maakt;*
- *Onze wetten zich verzetten tegen discriminatie, maar niet voldoende zijn om negatieve uitingen en vooroordelen te bestrijden;*
- *Het provinciehuis tot 1923, voor haar huidige functie, het Koloniaal Museum was, waarvan de collectie destijds is overgegaan naar het Tropenmuseum.*

Spreken uit dat:

- *Het stilstaan bij en bestrijden van discriminatie zich niet moet beperken tot herdenkingen van de Holocaust op en rond 4 mei;*
- *Specifieke aandacht voor institutioneel racisme en discriminatie naar huidskleur een noodzakelijke aanvulling is op bestaande initiatieven en aandacht voor homofobie, antisemitisme, islamofobie en andere vormen van racisme;*
- *Institutioneel racisme niet komt door slechte intenties van individuen, maar structurele oorzaken heeft;*
- *Je institutioneel racisme onder andere kunt bestrijden door kennis over het koloniale verleden zichtbaar en bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld door educatie middels een tentoonstelling;*
- *Alle (politieke) instituties racisme en discriminatie in al haar vormen moeten bestrijden;*
- *Het belangrijk is om hier het publieke gesprek over te voeren en ook de provincie Noord-Holland hier haar rol in moet pakken, ook met betrekking tot het verleden van het gebouw waarin zij is gehuisvest.*

Verder constaterende dat:
Sinds zes jaar de stichting Keti Koti Tafel rond 1 juli bijeenkomsten in verschillende plaatsen in het land organiseert rondom hoe het verleden van de Trans-Atlantische slavernij doorwerkt, en om racisme en vooroordelen te bestrijden;

Verzoeken GS:

- *Jaarlijks stil te staan bij de jaarlijkse Keti Koti viering op 1 juli;*

- *Organisaties gespecialiseerd in racisme, zoals onder andere Stichting Keti Koti Tafel te benaderen en te vragen of zij i.s.m. de provincie dialoogtafels wil organiseren over hoe racisme van invloed is op het dagelijks leven van Noord-Hollanders;*
- *I.s.m. met een organisatie gespecialiseerd in racisme en slavernijverleden een tentoonstelling in het provinciehuis over racisme/structurele ongelijkheid en de rol van het provinciehuis als koloniaal erfstuk hierin te organiseren;*
- *Daarbij waar mogelijk zichtbaar verbinding te leggen met andere vormen van discriminatie;*
- *PS over de voortgang hiervan te informeren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL, PvdA, D66, PvdD, SP, CDA, CU

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Zoon van fractie PvdD heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Gemeentelijke fusie gedragen door bevolking.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik wil het even hebben over het herindelingsadvies Dijk en Waard. Ik begin met een retorische vraag: hoeveel water mag er bij de wijn dat je nog mag spreken van wijn en geldt dat ook voor volksvertegenwoordigers? Bij wijn is dat duidelijk, dat mag niet, dan is het geen wijn meer, je mag wel 20% water uit de wijn halen, dan wordt het tafelwijn. Bij volksvertegenwoordigers is dat minder duidelijk. Na hoeveel fusies en grenscorrecties kun je nog zeggen dat je goed vertegenwoordigd bent? Zeg, men neme 200 inwoners van een dorp dat onderdeel is geworden van een gemeente van 28.000 inwoners met 21 raadsleden. Word je dan nog correct vertegenwoordigd door 0,15 raadslid? Het lijkt wel een sommetje van het Thorbecke lyceum maar bij fusies is dat realiteit. Zouden zulke besluiten met alleen maar een meerderheid genomen mogen worden? Wij denken van niet. Denkt u van wel, dan drukt een goede afweging van de minderheid extra zwaar op de schouders van de meerderheid maar mogen inwoners niet ten prooi vallen van een Thorbecke experiment. Wel dat er gezocht wordt naar het grootst mogelijk draagvlak, maatschappelijk draagvlak zelfs. Dat is in dit geval bij het herindelingsadvies Dijk en Waard niet gedaan. De controle hierop is door GS correct uitgevoerd, maar in de conclusie richting de minister verdwijnt de twijfel en wordt mogelijk onder tijdsdruk doorgedrukt. Hoewel correctie na het grootst mogelijke draagvlak achteraf ook nog haalbaar is. Daarom een motie.

Motie 49/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Gemeentelijke fusie gedragen door bevolking

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn van plan om in het kader van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) het herindelingsadvies Dijk en Waard met een positieve zienswijze toe te zenden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Overwegende dat:

- *GS in de zienswijze aangeven dat 1/4 van de raad van Langedijk tegen is;*
- *GS in de zienswijze aangeven dat er geen meerderheid en maatschappelijk draagvlak is in de dorpskernen Sint Pancras en Koedijk;*
- *Gestreefd moet worden naar zo'n groot mogelijk draagvlak lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk.*

Zijn van mening dat:

- *Gemeentelijke fusies gedragen moeten worden door (vrijwel) alle inwoners;*
- *Fusies van gemeentes geen doel op zich moet zijn;*
- *Andere scenario's groter maatschappelijk draagvlak hebben.*

Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS om:

- *Geen onvolprezen positieve zienswijze over het herindelingsadvies af te geven;*
- *Een verkenning uit te (laten) voeren naar draagvlak van een grenscorrectie voor beide kernen met Alkmaar*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdD, FvD, PVV, SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Statenlid Kostiç van de fractie PvdD heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden.

INES KOSTIÇ (PvdD): Voorzitter. Het meeste dierenleed is voor burgers verborgen, maar als we er direct mee geconfronteerd worden, dan willen we helpen. Iedereen heeft wel eens een dier in nood gezien, aangereden of uitgedroogd. De wet verplicht ons om die dieren te helpen door professionele dierenverzorgers in te schakelen. De tienduizenden telefoontjes per jaar van burgers die een dierenambulance laten rijden, spreken boekdelen. Maar de meeste mensen weten niet wat er na zo'n telefoontje allemaal moet gebeuren. Wilde dieren in nood komen uiteindelijk terecht bij een van de 13 regionale wildopvangcentra van Noord-Holland. Daar vindt vaak een wekenlange, intensieve verzorging plaats en daar werken vrijwilligers keihard voor. Wildopvangcentra hebben wel wettelijk allerlei taken, maar de overheid zet daar geen vergoeding tegenover. Ze hadden het voor de coronacrisis al moeilijk en nu komt daar een klap bovenop. De motie die we met brede steun van collega's gaan indienen vraagt daarom om financiële noodhulp van de provincie. Voor iedereen die nu denkt: maar wat heeft dat met de provincie te maken? Ik zal het u uitleggen, want de indieners van deze motie hebben niet willekeurig een sympathieke sector uitgelicht. We hebben zorgvuldig gekeken naar drie zaken: 1. Is er sprake van extra nood door de coronacrisis? Ja. Opvangcentra hadden het dus al moeilijk. Nu vallen ook de vrijwilligers

en de schaarse inkomsten weg, terwijl de kosten stijgen. De opvangcentra hebben de afgelopen periode veel rondgemaild en gebeld om aandacht te vragen voor hun situatie. Gelooft u mij, het feit dat ze dat nu doen zegt genoeg. Ze werken dag en nacht keihard. Ze hebben geen tijd voor lobby. Als ze nu van zich laten horen, weet je dat het water ze aan de lippen staat. Dan de tweede vraag. 2. Is er sprake van provinciale taken? Ja. De provincie geeft ontheffingen aan opvangcentra voor wilde dieren en zorgt voor handhaving. Kan de link met de provincie nóg directer zijn, vraag ik me dan af. Daarnaast is natuurbescherming een kerntaak van de provincie. Wildopvangcentra leveren een bijdrage aan biodiversiteit en helpen ook bedreigde diersoorten, zoals weidevogels. Bovendien zorgen de opvangcentra voor broodnodige natuureducatie. Dat biedt steun aan de provinciale natuurdoelen en het bijbehorende draagvlak. Ook zijn opvangcentra plekken voor arbeidsparticipatie. Een plek waar ouderen, mensen met een beperking en mensen met een rugzakje vervulling kunnen vinden. De provincie is aan zet om te voorkomen dat dat wegvalt, ook omdat de opvang van wilde dieren gemeentegrenzen overschrijdt. En tenslotte de derde vraag: 3. Is er sprake van meerwaarde als de provincie te hulp schiet? GS hebben vanaf het begin gezegd: bij coronasteun kijken we waar we als provincie van toegevoegde waarde kunnen zijn, daar waar gemeenten en het Rijk niets of nauwelijks doen. Nou beste mensen, als er een casus is waar sprake is van leemte waar de provincie in kan springen, dan is het wel bij de wildopvangcentra. Weer dreigen ze door alle overheden vergeten te worden. Afrondend spreek ik via u even die paar collega Statenleden aan die nog twijfelen over deze motie. Als u zonder dekking een handtekening zet voor een miljoenensteun voor specifiek sportkantines en dorpshuizen, dan kun je het als volksvertegenwoordiger niet maken om vervolgens tegen al die dierenverzorgers te zeggen: “Nee jongens, jullie verdienen onze steun niet”, terwijl daar de provinciale rol juist meer voor de hand ligt. Wij hebben dit niet politiek willen spelen. Hulp bieden aan deze sector zou – zoals net geschetst – zo logisch moeten zijn, dat we hoopten dat GS zelf met een voorstel zouden komen. In mijn gesprekken met GS werd echter keer op keer aangegeven dat ze vonden dat er geen mandaat lag vanuit PS. Beste GS, dat mandaat zult u vandaag nog krijgen, hopelijk met de grootst mogelijk meerderheid. Als PvdD geven we mee – en dat zullen meer ondertekenaars ongetwijfeld ook doen – dat GS voortvarend aan de slag moeten gaan en een substantieel bedrag moeten uittrekken. Stichting Dierenlot heeft uitgerekend dat ongeveer 195.000 euro nodig zou zijn. We geven GS mee om een flink deel daarvan te dekken. Ik ben erg trots dat er een handtekening staat van een overweldigende meerderheid van PS. Samen met SP, PVV, FvD, 50PLUS/PvdO, PvdA, D66 én GL dienen wij daarom een motie Vreemd in. En aan mensen die meekijken: zoek vandaag nog een opvangcentrum en doneer wat je kan. Je geld wordt goed besteed.

Motie 50/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *De coronacrisis velen, waaronder maatschappelijke organisaties, zwaar heeft getroffen;*
- *De provincie Noord-Holland maatregelen neemt om zoveel mogelijk steun te geven om*

organisaties door de crisis te helpen;

- *GS hebben aangegeven daarbij vooral te kijken waar de provincie van meerwaarde kan zijn, naast de hulp die het Rijk en gemeenten al geven;*
- *Verschillende Noord-Hollandse opvangcentra voor wilde dieren aangeven dat door de coronacrisis hun bedrijfsvoering in gevaar komt, o.a. door het wegvallen van donaties, vrijwilligers en momenten voor fondsenwerving;*
- *Deze opvangcentra het voor de coronacrisis ook al zwaar hadden, omdat voor hun structurele financiering wettelijk gezien niets geregeld is, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld asielen voor huisdieren;*
- *Deze opvangcentra voor wilde dieren nu ook bij steunmaatregelen rond de coronacrisis tussen wal en schip dreigen te vallen, waarbij ze vaak zowel door het Rijk als door gemeenten worden vergeten;*
- *Juist daarom de provincie door coronahulp te bieden van meerwaarde kan zijn.*

Overwegende dat:

- *PS eerder aan hebben gegeven dat onze "maatschappelijke organisaties tezamen de basis vormen van de sociale infrastructuur in onze provincie en bijdragen aan provinciale doelen" en onze steun verdienen in deze moeilijke tijden;*
- *Opvangcentra voor wilde dieren in Noord-Holland beschikken over een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en daarmee relevante maatschappelijke organisaties zijn;*
- *De provincie verantwoordelijk is voor ontheffingen voor opvangcentra voor wilde dieren en bijbehorende handhaving;*
- *Natuurbescherming een kerntaak van de provincie is;*
- *Opvangcentra voor wilde dieren een bijdrage leveren aan biodiversiteit en ook bedreigde wilde dieren helpen;*
- *Opvangcentra voor natuureducatie zorgen, wat steun biedt aan de provinciale doelen rond de natuur en het bijbehorende draagvlak;*
- *De opvang van wilde dieren gemeentegrenzen overschrijdt en de provincie juist bij bovenlokale uitdagingen de aangewezen overheidslaag is om in actie te komen;*
- *Mede door provinciaal beleid in de vorm van o.a. ruimtelijke ordening, bouwen en aanleg van wegen, het leefgebied van wilde dieren steeds beperkter wordt en wilde dieren o.a. daarom steeds vaker in nood komen;*
- *Tienduizenden burgers elk jaar een beroep doen op dierenambulances en opvangcentra voor wilde dieren, om een dier in nood te kunnen helpen, wat laat zien dat er ook een intrinsieke wens bij burgers bestaat om dieren in nood te helpen;*
- *Noord-Hollanders een zorgplicht hebben om dieren in nood te helpen, maar ze dit volgens de wet niet kunnen uitvoeren zonder het bestaan van de expertise van opvangcentra voor wilde dieren die wettelijk als enige een wild dier in nood mogen behandelen;*
- *In opvangcentra voor wilde dieren dierenverzorgers dag en nacht, vaak vrijwillig, keihard werken om wilde dieren in nood weer gezond te maken en burgers te helpen aan hun zorgplicht te voldoen;*

- Opvangcentra voor wilde dieren een belangrijke plek voor werkervaring en arbeidsparticipatie bieden (er werken mensen met een beperking en veel mensen met "een rugzakje" in opvangcentra);
- De Operationeel Expert bij de Politie en het meldpunt 144 al de noodklok hebben geluid over de situatie.

Gehoord de discussie, spreken uit dat:
Ook opvangcentra voor wilde dieren steun van provincie in coronatijd verdienen.

Verzoeken het College van GS om:

- *Gelet op de urgentie van de problematiek, het volgende te doen om in het kader van coronamaatregelen ook opvangcentra voor wilde dieren financiële hulp te bieden:*
- *Te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur, waarin onder andere wordt gesproken van cofinanciering door gemeenten, het bovenlokale belang en een urgente financiële situatie veroorzaakt door de coronamaatregelen en hierover PS te informeren;*
- *Als niet wordt voldaan aan deze voorwaarden en financiële en organisatorische steun alsnog gerechtvaardigd is op basis van de taken en inzet van de provincie voor dierenopvangorganisaties, hiervoor uiterlijk bij de begroting 2021 een voorstel aan PS voor te leggen;*
- *Deze extra steun te dekken uit Programma Ruimte, onderdelen Landbouw en Economie*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdD, SP, PVV, FvD, 50plus/PvdO, D66, GL, PvdA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Alberts van de fractie SP heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Twiske-camping.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. In de bespreking van de jaarrekening over het Twiske werd duidelijk dat er geld op de plank ligt voor het bouwrijp maken van een camping. Daar is veel discussie over. Die camping gaat dit jaar niet door. Daarom een motie Vreemd om het geld dat op de plank ligt, anders te besteden.

Motie 51/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Twiske: reservering 75.000 euro gebruiken voor opvangen tekorten als gevolg van coronacrisis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Een bedrag van 75.000 euro gereserveerd is voor de aanleg van een camping ten behoeve van het festival Welcome to the Future;*
- *Het Twiske een Natura2000-gebied is;*

- *Voor Natura2000-gebieden heel strenge regels gelden;*
- *Het festival Welcome to the Future dit jaar geen doorgang vindt.*

Overwegende dat:

- *Het festival vanwege de zeer strenge Natura2000-regels waarschijnlijk helemaal niet meer zal kunnen doorgaan;*
- *De coronacrisis om zich heen heeft gegrepen, waardoor op heel veel plekken en bij heel veel organisaties financiële problemen zijn ontstaan of mogelijk zullen ontstaan.*

Roepen het college van GS op:
Om in het bestuur van Recreatieschap Het Twiske het voorstel te doen om de reservering van 75.000 euro te besteden aan de opvang van problemen als gevolg van de coronacrisis

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Bolkestein dient een motie Vreemd in over Tata, innovatie en werkgelegenheid.

De heer **BOLKESTEIN** (VVD): Voorzitter, de motie gaat over Tata, innovatie en werkgelegenheid en die drie hebben alles met elkaar te maken en het staat ook niet op gespannen voet met het milieu en de omgeving. Wij hebben afgelopen donderdag uitvoerig het conceptprogramma Tata Steel 2020-2050 besproken, samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond. Wij zijn erg blij met dit programma en met hoe de gedeputeerde dat op dit moment oppakt. Hij is duidelijk een verbinder, hij zoekt Tata op en een positieve agenda naar de toekomst. Tata is de grootste werkgever in de maakindustrie in de provincie, niet alleen daardoor zijn er duizenden mensen die een baan hebben en duizenden gezinnen een inkomen hebben, mensen zijn ook echt trots op Tata. Wij horen uit de omgeving van Wijk aan Zee ook mensen die zich zorgen maken en overlast ondervinden en die willen wij zeker niet bagatelliseren, maar in dezelfde buurt wonen mensen die trotst zijn op het bedrijf en die daar al generaties aan verbonden zijn en dat ook willen blijven. Dat moeten wij ook niet vergeten. Tata kent nu moeilijke omstandigheden, dat leest u in de krant, niet alleen vanwege corona, maar het jaar was al slecht vanwege de auto-industrie in Duitsland en vanwege de dalende staalprijzen. Tata heeft tegelijkertijd moeite met het bijhouden van de vraag uit de omgeving over geluid-, geur en stofoverlast. De maakindustrie heeft een belangrijke plaats in onze provincie en dat moet hij ook behouden. Er is geen tegenstelling tussen enerzijds een florerend bedrijf dat innoveert en anderzijds milieu, want innovatie zit nou juist in het terugdringen van negatieve effecten op de buurt. Op korte termijn kun je geluid-, stof en geuroverlast tegengaan met wetgeving en handhaving en dat moet zeker gebeuren, maar op een termijn van 10 jaar en langer is nieuwe technologie de enige stap vooruit voor de omgeving. Het is belangrijk dat Tata daarin blijft investeren en dat wij als provincie een betrouwbare partner blijven.

Motie 52/290620 Vreemd aan de orde van de dag

Tata, innovatie en werkgelegenheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Kennisgenomen hebbend van:

- *Het conceptprogramma Tata Steel 2020 – 2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond;*
- *De Roadmap 2030 van Tata Steel IJmuiden;*
- *Diverse berichten in de media over de zorgelijke financiële positie van Tata Steel IJmuiden en de op handen zijnde reorganisatie.*

Constaterende dat:

- *Tata Steel IJmuiden binnen de maakindustrie de grootste directe en indirecte werkgever is in onze provincie en banen en inkomen biedt aan duizenden inwoners en gezinnen;*
- *Tata Steel IJmuiden door de huidige marktomstandigheden in een ongekend moeilijke economische positie is geraakt waardoor een groot aantal banen dreigt te verdwijnen;*
- *Geluid, geur en stof tot hinder in de omgeving leiden en de gezondheid negatief beïnvloeden.*

Overwegende dat:

- *De maakindustrie een belangrijke plaats inneemt en moet blijven innemen in onze provincie;*
- *Innovatie nodig is voor een duurzame toekomst van de ijzer- en staalindustrie in de IJmond, voor een gezonde omgeving, een sterke economie en voldoende werkgelegenheid;*
- *De overwegend Europese afnemers van Tata hiermee zijn verzekerd van producten die op verantwoorde wijze zijn geproduceerd.*

Verzoeken het college om:

- *Zich naast de wettelijke handhavingstaken te richten op innovatie en duurzaamheid;*
- *Als overheid een actieve rol te spelen bij het realiseren van een duurzame staal- en ijzerindustrie;*
- *Te investeren in een evenwicht tussen het economisch belang en de gezondheid van de omgeving;*
- *Tata, andere relevante bedrijven en de omgeving actief bij de verdere uitwerking te betrekken en zoveel mogelijk gezamenlijk en eenduidig te communiceren*

en gaan over tot de orde van de dag
Fracties VVD, CDA, SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Hollebeek dient een motie vreemd in over Zienswijze Luchtvaartnota 2020-2050.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Ambivalente gevoelens, zo kan ik mijn huidige gemoedstoestand het beste omschrijven. Teleurgesteld, omdat PS niet van zins lijken om hun rol als vertegenwoordigend orgaan van de Noord-Hollandse burger te pakken. Maar ook hoopvol, omdat verandering onderweg is. Afgelopen maandag bespraken wij in de commissie M&B de zienswijze van de Bestuurlijke Regie Schiphol op de Ontwerp-Luchtvaartnota "Verantwoord Vliegen tot 2050". En dat was mooi, het was mooi om te merken dat er ruime grondslag leek te zijn om gezamenlijk als PS tot een eigen zienswijze te komen om de belangen van de Noord-Hollandse burgers (onze kiezers) onder de aandacht van de minister te brengen. Diverse fracties brachten onderwerpen naar voren die in zo'n zienswijze een plek zouden moeten of kunnen krijgen. Het was ook mooi dat de gedeputeerde de ruimte liet aan PS om dit in gezamenlijkheid op te pakken, ook al was hij zelf als voorzitter van de BRS natuurlijk gereserveerd over het idee. Als PvdD hebben wij daarom de handschoen opgepakt om middels een motie Vreemd aan de orde van de dag tot zo'n zienswijze te komen. Niet met alle punten uit onze eigen discussienota, maar we hebben de drie meest genoemde opmerkingen uit de commissievergadering gepikt om een conceptmotie op te stellen. Zo vaak hebben we als PS namelijk de kans niet om over dit maatschappelijk breed relevante onderwerp iets in te brengen. Dit is dus bij uitstek het moment om aan de Noord-Hollandse burgers te laten zien dat we hun belangen serieus vertegenwoordigen. Het schetste dan ook onze verbazing dat afgezien van reacties van de SP en de CU, het angstvallig stil bleef totdat de mogelijkheid verdwenen was om een actualiteit, interpellatiedebat of fractiedebat aan te vragen. Toen kwam aan aantal fracties met de boodschap dat een eigen zienswijze vanuit PS niet wenselijk was. Een behoorlijke draai en op z'n minst met een dubieuze timing. Maar goed, er zijn ook fracties die zich helemaal in stilzwijgen hullen. Ik zal het dus verder niemand euvel duiden. Maar het is natuurlijk heel erg spijtig dat zo'n mooi initiatief vanuit de commissie zo'n zachte, geruisloze en onverdiende dood sterft. Wat dat betreft zie ik hier een mooie parallel met de zienswijze zoals ingediend door de BRS: het is namelijk allebei: wel blaffen, maar niet bijten. Wel je vinger opsteken, maar niet duurzaam doorpakken. Een vuurtje stoken voor je burgers zonder je handen voor hen in het vuur te durven steken. Verduurzaming met de handrem erop. In de BRS zienswijze wordt een aantal zaken terecht geconstateerd. En ik zal er een aantal citeren: 'Er lijkt gekozen te worden voor groei zonder dat de randvoorwaarden zijn gedefinieerd', 'Zo wordt gesproken over groei onder voorwaarden terwijl veel huidige knelpunten nog niet zijn opgelost.', 'Consequenties voor gezondheid zijn niet in beeld gebracht' (..) 'ook inzicht in sturingsinstrumenten ontbreekt', 'Zelfs de grenswaarden waarop het kabinet wil gaan sturen zijn niet helder.' Terechte constateringen, maar weinig specifiek, want over welke randvoorwaarden, huidige knelpunten "die nog niet zijn opgelost" en gezondheidseffecten "die nog niet in beeld zijn gebracht", hebben we het dan? En welke consequenties worden daaraan verbonden? Blaffen zonder te bijten. Met waarschijnlijk als consequentie dat de inwoners van Noord-Holland nog meer overlast over zich heen zullen gaan krijgen. Er staat nota bene helemaal niets over ultrafijnstof of überhaupt fijnstof in de zienswijze van de BRS. De noodzaak voor groei van het aantal vliegbewegingen wordt nergens expliciet ter discussie gesteld en het begrip 'hinder' lijkt de resultante van een onnavolgbare rekensom, in plaats van iets dat mensen ervaren. Daar kunnen we als PS toch niet onze schouders over ophalen en hopen dat het allemaal wel losloopt? Daarom moeten we nu een stevig signaal afgeven. A. Er zijn namelijk meerdere constructieve alternatieven voor Schiphol geschetst, waarin

niet simpelweg volumegroei met lage marges centraal staat, maar slimme combinaties waarbij sprake is van volumekrimp in plaats van volumegroei. Het resultaat is dan groei in kwaliteit. B. Wachten op het RIVM-onderzoek naar fijnstof, omdat het kabinet zélf om het onderzoek heeft gevraagd, om meer inzicht te krijgen in de gezondheidsrisico's van ultrafijnstof uit vliegtuigmotoren; het eerste onderzoek naar effecten bij kortdurende blootstelling aan ultrafijnstof al alarmerende resultaten gaf én BRS zelf eerder heeft gezegd dat er geen besluiten worden genomen over ontwikkeling van Schiphol totdat diverse vraagstukken rond thema's zijn uitgekristalliseerd en in hun onderlinge samenhang zijn beschouwd. Een van de thema's is het RIVM-onderzoek naar ultrafijnstof. Hou daaraan vast. Een meetnetwerk is belangrijk, omdat dat betere informatie geeft dan berekeningen en beter navolgbaar is dan niet transparante berekeningen. Meten = weten. Maar zoals gezegd heb ik ook hoop, hoop, omdat de zienswijze van de BRS tenminste laat zien dat er nu eindelijk eens wat tegenwicht geboden wordt aan een lobby die doorgaans geen strobreed in de weg wordt gelegd. Er wordt eindelijk tenminste een beetje geblaft. En hoop dat naast de PvdD ook andere fracties opstaan die vraagtekens durven te zetten bij de eenzijdige focus op economische groei boven leefbaarheid, natuur en milieu. En om die hoop een gezicht te geven dien ik samen met de SP en de CU de motie Vreemd in.

Motie 53/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Zienswijze Ontwerp-Luchtvaarnota 2020-2050

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *De Ontwerp-Luchtvaartnota "Verantwoord vliegen tot 2050" ter inzage ligt, met het verzoek tot het indienen van een zienswijze;*
- *Door de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) namens 4 provincies en 56 gemeenten op 18 juni jl. een zienswijze met beperkte reikwijdte is vastgesteld die voor sluitingsdatum 9 juli a.s. bij het Rijk wordt ingediend;*
- *In de Ontwerp-Luchtvaartnota letterlijk is te lezen: "De internationale bereikbaarheid van Nederland is een optelsom van de beschikbare modaliteiten: door de lucht, via het spoor, over de weg en over het water. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli, 2019) adviseert daarom om te inventariseren hoeveel en welke verbindingen nodig zijn om onze internationale bereikbaarheid te waarborgen. De omvang en kwaliteit van het benodigde luchtvaartnetwerk van Nederland, dat wil zeggen van Schiphol en de regionale luchthavens samen, moet daarvan een afgeleide zijn volgens de raad. Het kabinet neemt dit idee over, en gaat de mobiliteitsbehoefte van diverse gebruikersgroepen voor de lange termijn in beeld brengen.";*
- *De Ontwerp-Luchtvaartnota desondanks uitgaat van groei, bijvoorbeeld in de beschrijving van de centrale doelen: "De Rijksoverheid gaat sturen via heldere randvoorwaarden voor groei vanuit publieke belangen" en "Op termijn kan de sector groei verdienen langs de uitgangspunten en voorwaarden uit de Luchtvaartnota" (sectie 1.1, pagina 8).*

Overwegende dat:

- *Het onderzoek van het RIVM naar de gezondheidseffecten van ultrafijnstof in de omgeving van Schiphol naar verwachting medio 2021 is afgerond en de eerste resultaten al alarmerend waren;*
- *Het kabinet nog niet in beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het doel 'internationale connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger', waaruit het aantal vliegbewegingen afgeleid kan worden;*
- *Meten weten is, zowel bij geluid als luchtkwaliteit.*

Gehoord de discussie, dragen het College van GS op:
Om namens de PS van Noord-Holland een zienswijze in te dienen met hierin de volgende punten:

- *Groei is niet per se noodzakelijk voor een luchthaven met maatschappelijke meerwaarde;*
- *Het besluit over de toekomstige omvang van Schiphol wordt uitgesteld totdat in ieder geval 1) het RIVM-onderzoek naar gezondheidsrisico's van ultrafijnstof is afgerond en meegenomen in een integrale afweging tussen groei en leefbaarheid en 2) het kabinet in beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het doel 'internationale connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger', waaruit het aantal vliegbewegingen afgeleid kan worden; serieus onderzoek of een krimpscenario mogelijk is in verband met leefbaarheid en andere maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw; het opzetten van een geluid- en luchtkwaliteit meetnetwerk*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdD, SP, CU

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Hoogervorst van de fractie SP heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Buurtbussen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Het openbaar vervoer heeft tijdens de coronacrisis voor een groot deel stilgelegen en dat geldt ook zeker voor de buurtbussen. Dat betekent dat heel veel inwoners van kleine kernen die slechts bediend worden door een buurtbus, geen enkele mogelijkheid meer hebben om naast auto of fiets eventueel, met het openbaar vervoer te reizen en dat duurt nu al maanden. Hoewel gedeputeerde Olthof ons tijdens de laatste commissievergadering heeft toegezegd zeker met de buurtbusverenigingen in gesprek te gaan over een succesvolle opstart per 17 augustus dan wel 1 september, willen wij hem met deze motie een flinke steun in de rug geven om nogmaals zijn uiterste best te doen om ervoor te zorgen dat inwoners van onze provincie die afhankelijk zijn van de buurtbus, zo snel mogelijk van de buurtbus gebruik kunnen maken. Wij dienen samen een motie Vreemd in met de PvdD, PvdA en GL.

Motie 54/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Opstarten openbaar vervoer – buurtbussen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Op 16 maart 2020 door de beperkende maatregelen inzake de aanpak van het coronavirus het openbaar vervoer in onze provincie drastisch is beperkt;*
- *Het buurtbusvervoer in onze provincie vrijwel geheel tot stilstand is gekomen, doordat voertuigen niet voldeden - en nog niet voldoen - aan de eisen die gepaard gaan met het kunnen garanderen van 1,5 m afstand-houden;*
- *Het buurtbusvervoer in onze provincie tot stilstand is gekomen doordat de vrijwillige chauffeurs voor een zeer groot deel vallen in de risicogroepen gezien hun leeftijd;*
- *Het OV sinds 1 juni jl. weer is opgestart, daar waar het reguliere lijndiensten betreft die gereden worden met trein of 'grote bussen';*
- *Het buurtbusvervoer daarentegen nog altijd stilligt;*
- *Veel van onze inwoners wonen in kernen die slechts bediend worden door een buurtbus en voor hun mobiliteit afhankelijk zijn van die buurtbus.*

Overwegende dat:

- *Het opstarten van het buurtbusvervoer voorzichtig gepland staat voor 17 augustus a.s. dan wel 1 september a.s.;*
- *Het nog allerminst zeker is of het vervoer van passagiers met een buurtbus per geplande opstartdatum zal kunnen voldoen aan de beperkende maatregelen voor wat betreft inrichting van de bus, inrichting van de dienstregeling en de gezondheidsrisico's van passagiers en (zeker ook) chauffeurs;*
- *Nog altijd veel kernen in onze provincie verstoken zijn van OV, ook kernen die normaal gesproken worden bediend door buurtbuslijnen;*
- *Er door de buurtbusverenigingen, Connexxion en provincie overleg plaatsvindt over de nabije toekomst van de buurtbuslijnen.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Zich tot het uiterste in te spannen om samen met de buurtbusverenigingen en Connexxion te komen tot een succesvolle en zo compleet mogelijke opstart van de buurtbuslijnen in de provincie Noord-Holland – waar nodig zal gezocht worden naar alternatieve oplossingen om vervoersmogelijkheden te kunnen garanderen;*
- *PS zo spoedig mogelijk te informeren over deze inspanningen en over de resultaten van die inspanningen;*
- *De bewoners van woonkernen die voor het OV afhankelijk zijn van de buurtbuslijnen, een goed perspectief te bieden op het weer gebruik kunnen maken van de buurtbus*

en aan over tot de orde van de dag.
Fracties SP, PvdD, PvdA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De heer Van den Berg van de fractie FvD heeft aangekondigd drie moties Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen over het onderwerp Biomassa.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter. Het hele land is nu in rep en roer over biomassa. De wetenschap is er ook over uit, biomassa is een no go. Duur en ongezond voor mens en milieu en zelfs Vattenfall begint dat nu in te zien en legt de vraag terug bij de politiek. Dit is het moment om ons uit te spreken tegen biomassa. Wij verwachten dan ook dat GS liever ten halve keren dan ten hele dwalen. Daarom drie moties Vreemd. Dit is een kwestie van gezond verstand. Biomassa is in alle opzichten een doodlopende weg. Statenleden, er wordt nu echt naar ons gekeken als politiek om leiderschap te tonen. Dit overstijgt partijpolitiek, dit is gewoon een kwestie van gezond verstand en wij kunnen niet zo doorgaan. Biomassa is in alle opzichten een doodlopende weg. Wij rekenen op uw steun.

Motie 55/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Onderzoek mogelijkheden tegengaan nieuwe biomassacentrales

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:
In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan.

Overwegende dat:
PS moeten kunnen vertrouwen op de uitvoering van het coalitieakkoord en dat nu onduidelijk is of en welke mogelijkheden GS hebben om hun invloed aan te wenden om uitbreiding of bouw van nieuwe biomassacentrales tegen te gaan.

Verzoeken GS:
Onderzoek te doen naar (juridische) mogelijkheden om biomassacentrales tegen te houden en eventuele mogelijkheden vorm te geven in een plan om verdere biomassacentrales in de provincie ook daadwerkelijk te voorkomen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 56/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Standpunt GS biomassacentrale in Diemen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Na het staken van de biomassacentrale in Diemen in juni 2020, onduidelijkheid bestaat over de toekomst van biomassa in Noord-Holland;*

- *In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur 'zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan;*
- *Vattenfall directeur Martijn Hagens heeft gesteld eerst te willen weten of er voldoende draagvlak bestaat voor houtige biomassa bij zijn klanten, de politiek en de gemeenten;*
- *Gedeputeerde Stigter in de PS vergadering van 18 mei 2020 zei: "Het is voor mij wel helder dat er weinig tot geen draagvlak is voor biomassa".*

Overwegende dat:

- *De provincie, haar inwoners en PS gebaat zijn bij een duidelijk standpunt over de biomassacentrale in Diemen, nu het gebruik van biomassa weerstand oproept aan linker- en rechterkant;*
- *PS voor een goede functionering gebaat zijn bij een standpunt dat rechtlijnig wordt uitgevoerd, waarop ze kunnen vertrouwen.*

Roepen GS op:
Zich tegen de biomassacentrale in Diemen uit te spreken teneinde Vattenfall duidelijkheid te verschaffen en dit standpunt uit te dragen naar de betrokken gemeenten en Vattenfall

en gaat over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 57/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Houtige biomassa is geen duurzaam alternatief

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Honderden internationale wetenschappers hebben aangetoond dat door het gebruik van houtige biomassa bomen worden bedreigd en daarmee het klimaat;*
- *Bij verbranding van hout CO2 vrijkomt;*
- *De verbranding van houtige biomassa zelden duurzaam is.*

Overwegende dat:

- *De verbranding van houtige biomassa de markt voor alternatieven voor gas in de energietransitie kleiner maakt;*
- *Alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa beschikbaar zijn;*
- *Een kleinere markt voor alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa een vertraging in de ontwikkeling van deze alternatieven kan betekenen.*

Verzoeken GS uit te spreken:

Dat energie uit houtige biomassa niet langer als duurzame hernieuwbare energie kan worden aangemerkt

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

De **VOORZITTER**: De drie moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Fractie 50PLUS/PvdO heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp Onderzoeksmotie zonnepanelen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Op grond van de klimaat- en energietransitie wordt vol ingezet op het plaatsen zonnepanelen. Ongeacht of wij daartegen zijn, hebben wij toch onze vraagtekens. Wij hebben kennisgenomen van de inspanningen om te komen tot alternatieve energiebronnen, maar wij maken ons zorgen over de visgronden en over alles wat leeft onder het water, dat er naast de reeds bekende plaatsen om zonnepanelen te plaatsen, nu ook gedacht en gesproken wordt over het plaatsen van zonnepanelen op water. De schaduw en de lichtdoorlaatbaarheid van zulke plaatsen vormt een bedreiging voor al het leven in het water en dus voor de kwaliteit en kan dit ernstig aantasten.

Motie 58/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Onderzoeksmotie zonnepanelen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:
1) Op grond van de Klimaatwet en energietransitie vol wordt ingezet op de plaatsing van zonnepanelen;
2) Wij kennisgenomen hebben van de inspanningen om te komen tot alternatieve energiebronnen.

Overwegende dat:
- *Naast de reeds bekende plaatsen om zonnepanelen te plaatsen er nu ook gedacht/gesproken wordt over het plaatsen van zonnepanelen op water;*
- *De schaduw en lichtdoorlaatbaarheid van zulke plaatsingen een bedreiging vormen voor al het leven in het water en dus de kwaliteit van het water ernstig aan kan tasten;*
- *Wij maken ons daarover ernstige zorgen.*

Verzoeken het college van GS:
Om diepgaand onderzoek in te stellen naar de mogelijk negatieve gevolgen van de plaatsing van zonnepanelen op de kwaliteit van het oppervlaktewater in onze provincie, alvorens hiervoor vergunning respectievelijk ontheffing te verlenen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan FvD die een motie indient over wolven.

De heer **MANTEL** (FvD): Voorzitter. Sinds enkele jaren is de wolf teruggekeerd in Nederland, wat in verschillende provincies tot problemen heeft geleid. Wij hebben gezien dat de wolf zijn weg heeft gevonden in meerdere provincies en dat daar voor aanzienlijke schade en onrust heeft gezorgd bij bijvoorbeeld schapenhouders en inwoners. Het is daarom zeker niet ondenkbaar dat de wolf in de nabije toekomst ook onze provincie aandoet en als wij kijken naar de huidige stand van zaken, dan constateren wij dat er geen handelingskader aanwezig is voor onze provincie. Daarom een motie Vreemd, omdat FvD en CDA menen dat het een goede zaak zou zijn om voortvarend aan de slag te gaan met het maken van een handelingsperspectief omtrent de wolf.

Motie 59/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Preventieve wolvenaanpak Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *De wolf een terugkeer heeft gemaakt in Nederland, wettelijk beschermd is en niet gedood of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag;*
- *Er een wezenlijk verschil bestaat tussen de gevestigde wolf en de zwervende wolf;*
- *Zwervende wolven op dit moment veel schade aanrichten bij houders van schapen, paarden en ander landbouwhuisdieren in diverse provincies.*

Overwegende dat:

- *Er een aanzienlijke kans bestaat dat zwervende wolven zich in de nabije toekomst verspreiden naar andere provincies, waaronder Noord-Holland;*
- *De wettelijke mogelijkheden om actie te ondernemen ten aanzien van de wolf zeer beperkt zijn omdat de wolf niet gedood, opgejaagd of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag.*

Verzoeken GS:

- *Met het Rijk, het IPO en alle andere beschikbare kanalen in overleg te gaan over de wijze waarop moet worden omgegaan met de wolf;*
- *Handelingsperspectief te creëren om te voorkomen dat wolven langer aanwezig zijn c.q. verblijven in gebieden die hiervoor ongeschikt zijn. Dit is zowel in het belang van de natuur (het welzijn van de wolf), de agrariër (die veel schade kan ondervinden, c.q. kosten moet maken om preventieve maatregelen te treffen) en de bewoners (bij wie gevoelens van onrust en zorg ontstaan)*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties FvD, CDA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Het CDA dient een motie in over stikstof.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Wij doen samen met CU een oproep aan PS om de motie stikstof die inmiddels in vijf provincies met grote meerderheid is aangenomen, ook in Noord-Holland aan te nemen. In andere provincies is deze motie ondersteund door partijen van links tot midden tot rechts, van GL tot D66, PvdA, CDA, CU en VVD en anderen. Waar gaat het om? Door een gerechtelijke uitspraak van ongeveer een jaar geleden mogen er geen projecten gerealiseerd worden die zorgen voor een toename van stikstof. Daarnaast moeten er maatregelen getroffen worden om de stikstofneerslag in de natuur terug te dringen. De uitspraak heeft grote impact op de woningbouw in Noord-Holland. Er is weinig ontwikkelruimte voor de industrie en veel voedselproducenten en boerengezinnen zijn onzeker over hun toekomst, terwijl iedereen in de wereld moet eten. Wij moeten als provincie in opdracht van het Rijk aan de slag met het reduceren van stikstofuitstoot en wij kunnen dit niet negeren, anders zouden er geen woningen meer gebouwd kunnen worden. De minister heeft daarvoor een omvangrijk pakket van maatregelen aangekondigd met als doel het herstel en versterken van de natuur. Er komen generieke maatregelen voor iedereen en daarnaast wordt per gebied in de provincies naar maatwerk gezocht via de gebiedsprocessen. Dit gaat heel veel impact hebben en bij dit alles mogen wij de leefbaarheid van het platteland absoluut niet uit het oog verliezen. Voor Noord-Holland is zowel de natuur als de agrarische sector van grote waarde voor de leefbaarheid van de plattelandsgebieden. Voor de toekomst van het agrarisch familiebedrijf is het nodig dat diverse onzekerheden worden weggenomen, waaronder het omzetten van legale stikstofmeldingen naar vergunningen, zodat ook die bedrijven hun voormalige uitstoot helder hebben. Innovaties zijn nodig om stikstofreductie te bereiken en het zou goed zijn als de minister helderheid gaat geven over een aantal instrumenten waaronder salderen, om onwenselijke situaties zoals leegloop van het platteland, te voorkomen. Het platteland vervult ook in Noord-Holland een zeer belangrijke rol bij werkgelegenheid, voedselproductie, economie, als woongebied voor recreatie en behoud van de natuur, daarom ook in onze provincie deze motie.

Motie 60/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Stikstof

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:
De minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid in haar Kamerbrief van 24 april jl. heeft aangegeven dat het kabinet de problematiek omtrent stikstof structureel wil aanpakken met een omvangrijk pakket aan maatregelen voor herstel en versterking van de natuur.

Overwegende dat:

- *Voor Noord-Holland natuur en de agrarische sector van grote waarde zijn voor de leefbaarheid van plattelandsgebieden en voor alle inwoners van de provincie;*

- *Het maatregelenpakket van de overheid moet leiden tot de versterking daarvan;*
- *De inzet op innovatie en verduurzaming hierbij perspectief biedt aan de landbouw en de opkoop- of beëindigingsregeling bij gebiedsgerichte aanpak de oplossing kan zijn om ruimte te bieden aan alle sectoren in Noord-Holland;*
- *Het beheer van N2000-gebieden goed uitgevoerd moet worden en daarbij ook gesteund kan worden op agrariërs.*

Verzoeken het college van GS:

- *Om bij de minister aan te dringen op het wegnemen van zorgen en onrust bij boeren die wachten op uitsluitsel over het legaliseren van activiteiten die onder de PAS legaal waren, zoals de PAS-meldingen en bemesten;*
- *Duidelijk te maken aan de minister dat inzake stikstofreductie door de agrarische sector verduurzaming en effectieve innovatie en extensivering rond N2000 de voorkeur verdienen boven opkoop- of beëindigingsregelingen;*
- *Om met de minister in gesprek te gaan over instrumenten die zij de provincies kan bieden om ervoor te zorgen dat bij extern salderen met veehouderijen onwenselijke situaties voorkomen kunnen worden zoals leegstand, speculatief opkopen van stikstofruimte of opkopen van stikstofrechten van veehouderijen buiten gebiedsprocessen om;*
- *Er bij de minister op aan te dringen de aangekondigde financiële middelen ter beschikking te stellen, zodat Noord-Hollandse initiatieven voor het behoud en herstel van natuur gefinancierd kunnen worden*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, CU

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. GL dient een motie Vreemd in over stikstof.

Mevrouw **ER** (GL): Voorzitter. Alweer bijna een jaar geleden heeft de commissie Remkes van het Rijk de opdracht gekregen om Nederland te adviseren over hoe wij in Nederland het stikstofprobleem kunnen oplossen. Inmiddels heeft de commissie het eindadvies 'Niet alles kan overal' gepresenteerd. Uit dit advies blijkt dat het waarborgen van het herstel van N2000-gebieden vereist dat de stikstofdepositie in deze gebieden voor 2040 onder de kritische depositiewaarden moeten worden gebracht als wij de natuur voor 2050 willen herstellen. Om dit te kunnen bereiken, heeft de commissie verschillende doelstellingen en adviezen gegeven aan onder andere de provincies. Een van de doelstellingen is het reduceren van stikstofemissie met 50% voor 2030. Hoewel we in Noord-Holland al gestart zijn met de gebiedsgerichte aanpak, vinden wij het belangrijk dat de in het advies genoemde adviezen geïntegreerd worden in deze aanpak en daarnaast de aanpak op te stellen als een integraal programma met een koppeling aan andere programma's. Daarom een motie Vreemd.

Motie 61/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Integraal langjarig stikstofprogramma

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *De commissie-Remkes op 8 juni 2020 het eindadvies 'Niet alles kan overal' heeft gepresenteerd waaruit blijkt dat volgens de commissie Remkes het waarborgen van herstel van Natura 2000-gebieden vereist dat de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden vóór 2040 onder de kritische depositiewaarde moet worden gebracht;*
- *Het Rijk op 24 april 2020 doelstellingen heeft geformuleerd om in de periode tot 2030 natuurherstel te bevorderen en stikstofemissie te reduceren;*
- *De commissie Remkes wijst op een bredere verantwoordelijkheid voor stikstofreductie voor het Rijk dan het Rijk nu zelf heeft gedefinieerd in de brief van 24 april 2020;*
- *De reductie zoals geadviseerd door de commissie Remkes in 2030 hoger is dan de verwachte reductie door het ingezette Rijksbeleid tot 2030.*

Overwegende dat:

- *Snelle en juridisch gewaarborgde stikstofreductie noodzakelijk is voor zowel natuurherstel, economische ontwikkeling als de grote woningbouwopgave;*
- *Provincies medeverantwoordelijk zijn voor het behalen van de afgesproken doelstelling op basis van een gebiedsgerichte aanpak;*
- *De provincies dienen te bepalen in samenspraak met het Rijk welke maatregelen, prioriteiten en welk tijdspad er binnen de eigen provincie nodig zijn om met de gebiedsgerichte aanpak de doelstellingen te bereiken;*
- *Een integrale benadering nodig is waarin onder andere de opgaven vanuit het Klimaatakkoord, het nastreven van de doelen uit het Schone Lucht Akkoord, het afronden van het NNN en stikstofreductie samenkomen om de instrumenten van de provincie Noord-Holland zo effectief mogelijk in te zetten;*
- *De provincie naast de eigen verantwoordelijkheid ook afhankelijk is van het Rijk in het nemen van bronmaatregelen, zowel qua instrumenten als financiering.*

Verzoeken het college van GS:

- *Een integraal langjarig stikstofprogramma op te zetten en daarin het volgende te verwerken:*
- *Een overzicht van de koppelkansen met de opgaven in het Klimaatakkoord, het Schone Luchtakkoord, de realisatie van NNN en de benodigde stikstofreductie en de inzet van de provincie op deze koppelkansen;*
- *Een duidelijk overzicht te geven van de mogelijkheden van de provincie om voor alle door de commissie Remkes genoemde sectoren binnen het eigen takenpakket en financiële middelen reductie te realiseren;*
- *Een lobbyagenda te formuleren richting het Rijk voor zowel de te nemen bronmaatregelen voor stikstofreductie als het wettelijk vastleggen van de doelstellingen uit het advies van commissie Remkes;*

- *Een verkenning hoe de in het eindrapport van commissie Remkes ('Niet alles kan overal') omschreven doelen met betrekking tot natuurherstel en stikstofreductie gericht op het behalen van de kritische depositiewaarde in de Natura2000-gebieden vóór 2040, opgenomen kunnen worden in de gebiedsgerichte aanpak door per stikstof gevoelig Natura 2000-gebied een tijdspad op te nemen en deze zo voldoende bindend vast te stellen, hierbij rekening houdend met de afhankelijkheid van het Rijksbeleid;*
- *Uiteenzetten hoe de provincie 'cowboygedrag' vanuit de markt of andere overheden gaat voorkomen en ervoor gaat zorgen dat de stikstofruimte die ontstaat, beschikbaar komt voor de grootste maatschappelijke opgaven, zoals de woningbouw, duurzame energieprojecten en natuurherstel*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties GL, D66, PvdA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De SP dient een motie Vreemd in over steun voor financiële situatie gemeenten.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ten behoeve van de kijkers en luisteraars thuis lees ik de motie helemaal voor.

Motie 62/290620 Vreemd aan de orde van de dag
Steun voor financiële situatie gemeenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:
- *Veel van onze gemeenten zich in financieel zwaar weer bevinden en kampen met groeiende tekorten;*
- *Door deze groeiende tekorten het bijna onmogelijk wordt om sluitende (meerjaren) begrotingen bij de provincie in te dienen;*
- *Het Rijk in 2019 miljarden heeft overgehouden omdat men minder heeft uitgegeven;*
- *Het 'trap-op-trap-af'-principe de financiële situatie van gemeenten dubbel negatief beïnvloedt;*
- *Het Rijk doorgaat met het decentraliseren van taken naar gemeenten en hier vaak onvoldoende financiële middelen bij levert;*
- *De coronacrisis de gemeenten extra diep in de portemonnee raakt en het maar zeer de vraag is of het Rijk dit voor de volle 100% zal compenseren;*
- *De onderhandelingen over de hervormingen van het gemeentefonds nog altijd niet tot resultaat hebben geleid.*

Overwegende dat:
- *Het Rijk het bedrijfsleven ruim financieel ondersteunt en haar gemeenten en haar burgers in grote onzekerheid laat;*

- *De zorgelijke financiële situatie van gemeenten grote gevolgen zal hebben voor het welzijn van haar (en ook onze) inwoners;*
- *De zorgelijke financiële situatie van gemeenten zal betekenen dat taken niet meer naar behoren kunnen worden uitgevoerd;*
- *De provincie Zuid-Holland een noodsignaal heeft afgegeven aan het Rijk over de ernstige zorgen die zij heeft over de financiële situatie van haar gemeenten.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Een krachtig signaal af te geven richting het Rijk, waarmee ze haar zorgen uit over de ontwikkelingen betreffende de financiële situatie van een flink deel van onze gemeenten;*
- *Met de gemeenten te kijken naar de mogelijkheden om posten als 'vorderingen op het Rijk' als sluitpost op te nemen en toe te staan binnen de kaders van het financieel toezicht*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties SP, 50plus/PvdO

De VOORZITTER: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De stemming over de moties Vreemd vindt plaats aan het einde van de vergadering. Wenst nog iemand het woord over de agenda? Dat is niet het geval. De agenda wordt vastgesteld conform het voorstel van het presidium.

2.a. Beëdiging en installatie duo-commissielid 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: Vanwege het vertrek van vorige duo-commissieleden bij fractie 50plus/PvdO wordt vandaag een nieuw duo-commissielid geïnstalleerd. Ik vraag het aankomend duo-commissielid de heer Van Dregt om nu het op het groene handje te klikken zodat we u in beeld kunnen zetten. De fractievoorzitter van 50plus/PvdO heeft de heer Van Dregt als duo-commissielid bij mij voorgedragen. Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van PS is, in de vergadering van PS in handen van de voorzitter de eed of de verklaring af te leggen. Ik stel de heer Van Dregt thans in de gelegenheid om de verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de woorden: "Dat verklaar en beloof ik". Ik zal u eerst de formule van de verklaring en belofte voorlezen. "Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **VAN DREGT** (50plus/PvdO): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd met uw duo-commissielidmaatschap. Ik kan u in deze online vergadering helaas niet fysiek feliciteren. Namens PS wordt u zo direct een bloemetje overhandigd door een van de griffiemedewerkers. Ik schors nu de vergadering voor vijf minuten voor een moment van felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering. Wij gaan om 11.25 uur verder met de vergadering. Ik heropen de vergadering.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er is een geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen. GS hebben op 23 juni 2020 geheimhouding opgelegd op de brief van GS d.d. 23 juni 2020 met betrekking tot Circuit Zandvoort. De brief is onder geheimhouding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie t/m vrijdag 10 juli a.s. De geheimhouding duurt voort voor onbepaalde tijd. Bekrachtigt u het besluit nummer 38 van GS om deze stukken als geheim vast te stellen? Indien u hierover het woord wilt voeren, dan graag een groen handje. Ik zie geen opgestoken handjes in het systeem. Dan is het besluit nr. 38 tot de opgelegde geheimhouding bekrachtigd.

b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Er zijn geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand daarover het woord? Ik zie geen opgestoken handjes in het systeem. Dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergaderingen van 18 en 25 mei 2020

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Ik zie geen opgestoken handjes in het systeem, dan zijn de notulen van de vergaderingen van 18 en 25 mei 2020 vastgesteld.

5. Vaststelling strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Soest heeft hierover het woord verzocht.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Op dit moment heb ik geen reactie. Het was in hoofdzaak mijn bijdrage over de visstand en voor de rest heb ik op dit moment geen opmerkingen.

De **VOORZITTER**: Dan is daarmee de strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen.

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 36 Aanwijzen GS-leden in recreatieschappen
8.b. Statenvoordracht 35 Aanwijzen plv. lid Algemeen Bestuur Waddenfonds
8.c. Statenvoordracht 34 Aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer
8.d. Statenvoordracht 37 Vergaderschema PS en commissies 2021
8.e. Statenvoordracht 28 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, eerste begrotingswijziging 2021 en voorlopige jaarrekening 2019
8.f. Statenvoordracht 29 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de resultaatbestemming
8.g. Statenvoordracht 30 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021
8.h. Statenvoordracht 31 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021
8.i. Statenvoordracht 27 Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen
8.j. Statenvoordracht 32 Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds
8.k. Statenvoordracht 33 Toepassing Wro-Coördinatieregeling Schil Naardermeer
8.l. Statenvoordracht 26 Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek
8.m. Statenvoordracht 24 Randstedelijke Rekenkamer: Conceptbegroting 2021 voor zienswijze
8.n. Statenvoordracht 25 Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

De **VOORZITTER**: Verlangt iemand hoofdelijke stemming of stemverklaring? Stemverklaring.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Ik heb voor een aantal voordrachten een stemverklaring. Voordracht 37, 8.d, geen stemverklaring. Voordracht 28: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit, maar wij betreuren de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie. Voordracht 29: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit, al betreuren wij het streven van de OD om verduurzaming en energietransitie in de regio Noord-Holland-noord te versnellen alsmede ervoor te zorgen dat de regionale energiestrategie 1.0 gereed is en in uitvoering. Voordracht 8.g.: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit. Ook hier betreuren wij de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie. Voordracht 8.h, voordracht 31: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit. Wij betreuren de ambitie van de OD om zowel voor opdrachtgevers als bedrijven een partner te zijn in de energietransitie en circulaire economie. Voordracht 27: Wij kunnen instemmen met voorliggend besluit, maar wij kunnen ons niet vinden in de activiteiten op het gebied van duurzaamheid. Voordrachten 32 en 33, dat is geen stemverklaring maar wij zullen daar tegen stemmen.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Wij stemmen in met voorliggend besluit, voordracht 26, alhoewel wij moeite hebben met het feit dat het gebied tijdelijk op slot kan worden gezet en er geen bezwaar of beroep kan worden ingesteld. Bovendien zijn wij tegen de huidige energietransitie, echter deze netuitbreiding kan van waarde zijn voor toekomstige kerncentrales, dus vandaar toch onze steun.

De **VOORZITTER**: Ik constateer dat de besluiten van 8.a. tot en met 8.n. zijn aangenomen.

9. Statenvoordracht 22 jaarstukken 2019

De **VOORZITTER**: Omdat we vandaag online-vergaderen doen we bij moties, amendementen en bij de voordracht een peiling van stemmen. Dit doen we via de fractievoorzitters. De vaststelling van de stemming vindt schriftelijk plaats via briefstemmen na afloop van deze vergadering. Ongeveer één week na de vergadering wordt via de besluitenlijst bekend gemaakt dat de stemmingen zijn vastgesteld. Dan de interrupties. Ik zal interrupties zoveel mogelijk aan het eind van een bijdrage pas toestaan. Interrupties worden in deze online vergadering geformuleerd als vraag zonder inleiding om de tijd te beperken, ik zal daarop sturen. Zijn er sprekers die een motie in willen dienen? Zo ja, dan verzoek ik die sprekers om dat nu in de chatfunctie aan te geven.

De heer **DEKKER** (FvD): Voorzitter. Met tevredenheid hebben wij kennis genomen van de jaarstukken, niet zozeer omdat wij enthousiast zijn over alle activiteiten die blijkens de jaarstukken in 2019 ten laste van de provinciale begroting zijn uitgevoerd – zoals u weet zouden wij op een aantal onderwerpen andere keuzes maken – maar wel zijn wij tevreden over de kwaliteit, overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de verslaglegging. Wij hebben kennis genomen van het feit dat deze rapportage 30% minder omvang heeft dan het jaar ervoor en dat de structuur is verduidelijkt. Ook hebben wij de indruk dat het programma Financiële Hygiëne zijn vruchten afwerpt en nu al heeft bijgedragen aan een vlotte en kwalitatief hoogwaardige voltooiing van het jaarrekeningproces. Doordat de wijze van vastlegging en rapportage met zich meebrengt dat voortdurende sprake is van doelgericht opbouwen en vervolgens weer opnemen van reserves, is het lastig om echte reserves te onderscheiden van operationele reserves waarin geoormerkte middelen als in een projectadministratie worden ondergebracht. Daardoor lijkt het totale volume van de provinciale activiteiten van 1,3 miljard euro meer dan tweeënhalf keer zo groot als het in werkelijkheid is, namelijk circa 500 miljoen euro per jaar. Wij zijn blij dat de nieuwe accountant dit heeft opgemerkt en aanstuurt op verdere verheldering in de rapportage. Wij kijken uit naar een verdere verscherping van het beeld zonder al te zeer te worden geconfronteerd met stelselwijzigingen die de vergelijkbaarheid van cijfers over de jaren heen compliceren. Er zijn onderwerpen die ons enige zorgen baren. De impact van corona op de kosten en inkomsten is nog niet bekend, maar zal ongetwijfeld extra druk op de resultaten betekenen. Vanaf 2023 wordt voorzien dat de eigen middelen niet meer toereikend zijn en dat er structureel geleend zal moeten worden. Ook dit zal druk op de resultaten geven. Wij dringen aan

op een intensieve en open communicatie met PS hierover, zodat wij de nieuwe uitdagingen gezamenlijk tegemoet kunnen treden.

De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. Net als FvD complimenteren wij GS met de enorme vooruitgang die is geboekt bij het leesbaar maken van de jaarstukken. Waren ze vorig jaar nog zeer omvangrijk en was de complexiteit van tabellen en teksten zo hoog dat het lastig was om te lezen, dit jaar zijn de stukken duidelijk afgeslankt en veel en veel helderder opgesteld. Een verademing en ik dank u daar zeer voor. Ik complimenteer GS ook met de gang van zaken rond de accountantsverklaring. Constateerde de accountant vorig jaar nog dat de processen binnen de provincie moeizaam verliepen als het gaat om goede cijfers boven water te krijgen, het kostte de organisatie dit jaar veel minder inspanning. Het voorstel van de accountant om een verbeterplan op te stellen, heeft zijn vruchten afgeworpen, ook richting een verbeterde auditopvolging. Goed ook dat wij daar op verzoek van GL onder andere in de rekeningencommissie in meegenomen zijn. Daar werd wel duidelijk dat wij er nog niet zijn en dat de behaalde verbeteringen moeten worden geborgd in de organisatie. Van belang is dat dat in goed overleg met de medewerkers gebeurt want wij kunnen hier in PS wel blij zijn met een strakke en gecontroleerde aanpak van de afdeling Financiën en de verbeterde informatievoorziening voor het bestuur, maar als dat gepaard gaat met een enorme verhoging van de administratieve rompslomp en rapportagedruk voor de medewerkers, dan spannen wij het paard achter de wagen. In hoeverre is er draagvlak onder de gewone medewerkers voor het programma Financiële Hygiëne en hoe gaan GS dat draagvlak in de toekomst borgen? GL heeft bij de begroting 2020 al aandacht gevraagd voor de geformuleerde doelen en indicatoren die de leidraad vormen van begroting en jaarstukken. Elf van de beleidsindicatoren zijn door het Rijk vastgesteld, zie onder andere de nagekomen brief van GS. Veel doelstellingen en indicatoren zijn echter nog door vorige colleges en Staten ontwikkeld. Wij vinden het tijd worden om de indicatoren tegen het licht te houden, enerzijds om ze meer in overeenstemming te brengen met het huidige coalitieakkoord, anderzijds om nog eens te kijken naar de kwaliteit van doelen en indicatoren. Soms zijn indicatoren zo geformuleerd dat ze geen aanscherping van beleid meer mogelijk maken. Elk jaar 100% realisatie rapporteren heeft geen meerwaarde. Doelen en indicatoren die refereren aan het vorige collegeakkoord, kunnen wat ons betreft bij de volgende begroting al worden geschrapt. Inhoudelijk constateren wij dat de provincie in 2019 er gezond voor stond. De eerste contouren van de uitvoering van het coalitieakkoord Duurzaam doorpakken om te komen tot een eerlijke en duurzame provincie worden nu zichtbaar. De provincie heeft samen met gemeenten het grootste aanbod in de RES geformuleerd voor alternatieve energiebronnen in heel Nederland, dat is iets om trots op te zijn. Wij hebben knopen doorgehakt en zekerheid gegeven over de Duinpolderweg. Wij hebben eisen gesteld aan verbonden partijen over duurzaamheid en eerlijke arbeidsvoorwaarden. Wij hebben geld geregeld voor de regiodeal van Den Helder voor de ontwikkeling van een waterstofhub en wij hebben een nieuw sportbeleid geformuleerd met meer aandacht voor inclusiviteit en racisme. Zo kunnen wij nog even doorgaan maar dat zal ik niet doen. Ik ben vast van alles vergeten, maar wij zijn buitengewoon tevreden, dus wij zijn akkoord met de stukken, het rekeningenresultaat en het voorstel voor de resultaatbestemming. Echter, een zorg wordt steeds groter. Vorig jaar hebben wij al een aantal malen gewezen op het systematisch achterblijven van de bestedingen ten opzichte van de begroting. 2019 was een jaar waarin de provincie op rolletjes liep, de

economie bloeide, onze partners waren actief en namen initiatief en de gemeenten konden hun bijdrage nog leveren, en toch constateren wij dat wij te maken hebben met een onderbesteding van maar liefst 111 miljoen euro, meer dan 20% van de gerealiseerde uitgaven. Voor een groot deel, 90 miljoen euro, waren de onderbestedingen inhoudelijk van aard en waren te vermijden geweest. Met de economische rampspoed die ons nu treft door corona, maar zeker onze partners en gemeenten – de SP wees daar al op bij hun motie voor de ondersteuning van gemeenten – zal het in 2021 alleen maar moeilijker worden om onze productie op peil te houden. Dat zal een nog hogere onderbesteding tot gevolg hebben. Hoe denken GS dit systeemprobleem op te lossen en wanneer komen zij met een plan van aanpak naar PS?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de complimenten van GL en FvD, wij verwachten dat nog meer partijen complimenten gaan geven, zo was het in de commissie en de rekeningencommissie. De jaarrekening 2019 is de jaarrekening van de opstart van de groene coalitie en de afronding van de vorige coalitie. Er staat veel in de steigers en nu ligt er een mooie basis op terreinen zoals klimaat en energietransitie, duurzame verstedelijking, leefbaarheid, vitaal landelijk gebied, openbaar bestuur, economie, innovatie door de fondsen PDNH, PIM en GO-NH. Er is nog veel te doen, maar wij realiseren nog niet alles snel genoeg wat wij willen en dat zou weleens een belangrijke oorzaak kunnen zijn van de grote onderbesteding die er nu is. Bijvoorbeeld, de woningbouwproductie loopt terug ondanks de door een ieder gedeelde zorg voor woningnood. Heel mooi vinden wij dat op diverse gebieden een cultuuromslag heeft plaatsgevonden. Denk hierbij aan: 1. Natuur heeft heel terecht een hoge prioriteit, de stikstofproblematiek heeft veel in beweging gezet. 2. Er wordt anders naar vervoer gekeken, zo is de fiets veel meer in beeld gekomen. 3. Er liggen ambitiedocumenten voor recreatieschappen met meervoudige ambities, dat is ook niet altijd even eenvoudig. 4. Wij hebben een digitale manier van werken gerealiseerd, dat doen wij nu ook, al is dit laatste wel een beetje noodgedwongen door corona. 5. De transparantie in de jaarrekening en de bijbehorende issues zoals de grote onderbesteding, zodat wij nu een veel betere basis hebben om inhoudelijk te gaan sturen. Over de indicatoren en doelen hebben wij ook nog wat opmerkingen, maar daarop komen wij terug bij de kaderbrief met suggesties voor hoe het college dat verder kan meenemen. Samenvattend zijn wij akkoord met de voordracht.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Uiteraard ook onze complimenten voor de samenstellers van de jaarstukken, de leesbaarheid is wederom verbeterd, dat is heel mooi. Wij zien een aantal zaken die in 2019 zijn gerealiseerd en die ons opvallen. Zo is in het kader van NNN door particulieren in totaal 149 ha NNN gerealiseerd door met behulp van een SKNL-subsidie hun gronden om te zetten naar natuur. Wij hebben niks tegen behoud of natuurlijke aanwas van bestaande natuur, laat dat duidelijk zijn, maar wij hebben wel problemen met een tunnelvisie op gesubsidieerde ‘made in China’ natuur, terwijl er aan de andere kant grote maatschappelijke vraagstukken spelen. Neem bijvoorbeeld de economische malaise door de coronacrisis, de stijgende bevolking, de grote woningcrisis, onze agrariërs die onder druk staan en ga zo maar door. Wij vonden het dan ook schokkend om te lezen dat ernaar gestreefd wordt om een Masterplan Biodiversiteit vast te stellen om maar liefst 3.000 ha NNN te realiseren. Bovendien heeft de provincie in 2019 veel belastinggeld van onze burgers door het afvoerputje gespoeld. Bijna 10 miljoen euro om bij te

dragen aan de zinloze energietransitie om te beginnen, 400.000 euro voor een onderzoek naar de CO2 footprint van de provinciale infrastructuur, 8 miljoen euro om verduurzaming van de bestaande woningvoorraad te stimuleren, dat lijkt ons allemaal verspild belastinggeld. Aangezien de mens nog steeds geen enkele invloed heeft op klimaatveranderingen, waardoor het niet uitmaakt hoeveel geld je er tegenaan gooit, is het sowieso weggegooid geld. Tevens is veel belastinggeld verspild om bij te dragen aan het realiseren van een circulaire economie. Zo is 1 miljoen euro uitgetrokken voor de uitvoering van de actieagenda en om het belang van de circulaire economie te propageren, is meer dan 33.000 euro verkwanseld onder meer aan het promoten van circulaire kleding tijdens het bevrijdingsfestival 2019 met een heuse circulaire catwalk van de provincie. Inderdaad, een catwalk van de provincie. Het mag duidelijk zijn, de achterliggende gedachte van de circulaire economie vinden wij zeker niet verkeerd, als er hoogwaardige producten gemaakt kunnen worden door hergebruik van materialen, vinden wij dat een hele goede zaak, maar wij vinden niet dat er belastinggeld aan uitgegeven moet worden. Laat vooral de markt dit oppikken en als het interessant genoeg is, gebeurt het vanzelf. Hoewel het natuurlijk heel positief is, de accountantsverklaring, en ook positief is dat de auditopvolging voortvarend plaatsvindt, kunnen wij helaas niet akkoord gaan met het voorliggende besluit, kijkend naar de politieke keuzes die zijn gemaakt.

De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. Ik vind het bestuurlijk toch een beetje raar dat de PVV geen goedkeuring aan de jaarstukken wil geven. Dit is toch een soort verslag van wat er het afgelopen jaar is gebeurd, zowel financieel als inhoudelijk, en de accountant heeft deze getoetst op rechtmatigheid en transparantie. De heer Deen zegt eigenlijk, dat hij de werkelijkheid namelijk wat gebeurd is, ontkent. Klopt het dat u ontkent wat er gebeurd is de provincie en wat in de jaarstukken staat? Zou het niet verstandiger zijn om wel akkoord te gaan met de stukken en met het financieel resultaat maar tegen de resultaatsbestemming te stemmen? Dan kunt u aan alle kanten laten horen dat hoe het beleid nu wordt uitgevoerd, u daar faliekant op tegen bent. Op die manier kunt u wel onder ogen zien dat wat gebeurd is, ook daadwerkelijk gebeurd is.

De heer **DEEN** (PVV): Laat ik gezien de huidige ontwikkelingen niet al te diep ingaan op het feit dat wat gebeurd is, ook gebeurd is, want dan zijn wij nog wel even bezig. Ik zeg ook dat wat is gebeurd, is gebeurd en daarbij is de accountantsverklaring leidend, maar wij kunnen niet akkoord gaan met de politieke keuzes die zijn gemaakt en daarop wordt ook goedkeuring gevraagd. Aangezien deze voor ons zwaarder wegen dan de mitsen en maren van de accountantsverklaring, stemmen wij tegen de jaarstukken 2019.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, een korte bijdrage. 2019 was een bijzonder jaar en wij zijn erg tevreden over het gevoerde beleid tot 17 juni van dat jaar en daarna werd het allemaal een stukje minder. 2019 is afgesloten met een positief resultaat. In de commissie is gesproken over het hardnekkige probleem van onderbesteding en wij hebben vertrouwen in de huidige aanpak die daar iets aan doet. Ik dank iedereen die heeft meegeholpen aan het opstellen van de leesbare jaarstukken en degenen die het beleid hebben uitgevoerd voor ons, GS, en de accountant voor zijn toelichting. Wij stemmen in met de jaarstukken.

De **VOORZITTER**: Uw maidenspeech vandaag mijnheer Hartog, dus u krijgt geen interrupties.

De heer **HARTOG** (VVD): Voorzitter. Ik start met de goede gewoonte van een persoonlijke noot bij mijn eerste woordvoering op dit podium. Als ik zeg dat ik een van de jongste Statenleden ben, dan komt er een glimlach op het gezicht bij sommigen van u. De boodschap die ik eigenlijk wil overbrengen is dat ik een van de laatst benoemde Statenleden ben en dat dit daarom mijn maidenspeech is. Door het woord 'jongste' te gebruiken is de kans aanwezig dat wat ik zeg, anders overkomt dan bedoeld. Dat is niet altijd handig, zeker niet wanneer het de bedoeling is om te verbinden. Ik was in ieder geval jong toen ik door mijn moeder, een overtuigd sociaal democraat, op sleeptouw werd genomen bij haar raadswerk. Ze was sociaal bewogen en met een groot hart voor het algemeen maatschappelijk belang, een rode vrouw die de gevestigde politieke orde bij tijd en wijlen wist op te schudden. Als raadslid van Krommenie en later van Zaanstad heeft zij haar werk gedaan op een manier die bij haar paste. Bij mijn allereerste interview als 10-jarige overheerste de trots op het werk dat mijn moeder deed voor de gemeenschap. Toen ik vele jaren later raadslid van Zaanstad werd, bleek dat ik meer op mijn moeder leek dan ik mij op dat moment realiseerde. Onder haar uitvoering ontwikkelde ik mijn liefde voor cijfers, ik leerde de wereld achter de cijfers te begrijpen en over te brengen. Dat talent bleef gelukkig niet onopgemerkt en had al snel tot gevolg dat ik al gauw naar voren werd geschoven als woordvoerder op gevoelige dossiers, daarbij de confrontatie niet schromend. Ook ik zorgde bij tijd en wijlen voor wat opschudding in het toch al zo versnipperde Zaanse politieke landschap. Mijn eerste optreden in de Zaanse raadszaal ben ik niet vergeten. De wijze waarop ik destijds bij de behandeling van de jaarstukken de voorspellende waarde daarvan onder woorden bracht, had zeker impact, alleen niet het effect dat ik voor ogen had. Daar heb ik van geleerd. Toen ik verhuisde naar het landelijke Stompetoren heb ik mijn geboortegrond verlaten en afscheid genomen als raadslid van Zaanstad, maar de kennis en ervaring die ik daar heb opgedaan, koester ik. Ik kijk terug op een mooie fase uit mijn politieke verleden. Nu sta ik hier in de volgende fase van mijn leven. Om politiek actief te zijn en te blijven kies ik ervoor om een deel van mijn tijd met u en de andere Statenleden door te brengen. Stuk voor stuk hebben wij daarvoor ons eigen verhaal en persoonlijke drijfveren, dat is voor mij niet anders. Ik ben een resultante van het verleden, actief als Statenlid in het heden met de behoefte om invloed uit te oefenen op de toekomst, waarbij ik inmiddels besef hoe belangrijk het is om mijn woorden zorgvuldig te kiezen zodat ik daarmee bijdraag aan het gewenste resultaat. Ik ben hier omdat ik mij gecommitteerd heb aan het verkiezingsprogramma 2019-2023 van de VVD Noord-Holland. Langs die uitgangspunten zal ik bijdragen aan de doelstellingen zoals verwoord in het coalitieakkoord duurzaam doorpakken, vanuit het besef dat wij in het heden moeten beslissen over iets dat wij in de toekomst gaan uitvoeren op basis van afspraken uit het verleden. Draagvlak is daarbij in ieder geval onontbeerlijk. Nu de jaarstukken. Wij maken het college en de organisatie complimenten. De jaarstukken zijn een grotere verbetering qua leesbaarheid en inzichtelijkheid ten opzichte van voorgaande jaren. Het programma wordt aan de hand van een doelenboom inzichtelijk gemaakt waar de middelen aan besteed zijn. De beleidsdoelen zijn helder geformuleerd inclusief welke prestaties beoogd werden en daadwerkelijk zijn geleverd. Over de gevolgen van corona en het verschijnsel van onderbesteding zullen wij bij de kaderbrief een visie geven. Dit gaat over de rol van de accountant en de wijze waarop het programma

Financiële Hygiëne op voortvarende wijze wordt uitgerold en daar hebben mijn voorgangers al meer dan genoeg over gezegd, daar kunnen wij ons bij aansluiten. Het jaarrekeningresultaat is 35,6 miljoen euro, een bijzonder mooi resultaat. In de laatste begrotingswijziging werd immers nog uitgegaan van een verlies. Belangrijkste oorzaak van dit positieve resultaat is het vrijvallen van gereserveerde middelen. Wij zijn blij dat de vrijgevallen middelen Parallelle Kaagbaan gestort worden in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur en wij hopen dat deze op deze manier ten goede komen aan mobiliteit en bereikbaarheid. Daar komen wij bij de kaderbrief op terug. Wij stemmen in met de jaarstukken 2019 en de voorgelegde resultaatsbestemming.

De **VOORZITTER**: Uw maidenspeech was fantastisch.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. De jaarstukken is terugkijken naar vorig jaar. Dat wat begon met het vaststellen van de begroting in 2018, eindigt hier. Hebben we gehaald wat we toen als doel hadden? Ons thema bij de begroting was “Wie is er bang voor de boze wolf?” De wolf heeft zich ondertussen gevestigd in Nederland en we kunnen vaststellen dat een aantal sprookjes van 2019 zijn uitgekomen. Ik zal uw geheugen wat opfrissen. Het jaar van de begroting was het jaar dat de EHS – wat nu NNN heet – afgerond zou zijn. We kunnen concluderen dat de NNN in 2019 conform de begroting is behaald, maar er moet méér natuur komen. Dat wat we in 2018 ook zeiden, de ambitie van 2019 was niet genoeg. Hadden we toen meer stappen gemaakt, had ons dat nu geholpen met het andere sprookje, dat van de PAS. Naast dat de natuur verder is vervuild, gaat het elk jaar langer duren voordat deze hersteld is. Ondertussen zijn projecten vertraagd en is er een hoop werk gaan zitten in wat-er-toch-moet-gebeuren-met-al-die stikstof en vooral hoe het geen belemmering mag zijn voor de economische groei en woningbouw. Onze oproep bij de begroting staat nog steeds. Als we zorgen voor een provinciale Donut economie, dan lopen we niet tegen de grenzen aan van ons onvermogen. Snapt u niet waar ik het over heb, we komen hier na de zomer op terug. De honger naar asfalt is ook ontkracht. De Duinpolderweg en de A8/A9 bleken sprookjes te zijn en ook de afslag bij Heiloo zit in zwaar weer. Geld en energie die ook gestoken hadden kunnen worden in de noodzakelijke economische transities naar duurzaamheid en leefbaarheid. Dan hadden we er nu beter voorgestaan. Bij de begroting hadden we het over het sprookje van de nobele jager, dat die niet bestaat. Afgelopen PS-vergaderingen zagen we steeds nieuwe “incidenten” voorbij komen met bijvoorbeeld ganzen en zwanen. Ik had graag willen terugkijken in de jaarrekening des doods van de FBE, maar die is er nog niet. Maar dit jaar zijn er al wel vergunningen afgegeven voor ganzen schieten in het N2k gebied Eilandspolder en Polder Zeevang; het doden van vossen met gebruik van kunstmatige lichtbron; het verlengen van het Ganzenbeheerplan; heeft Duke Faunabeheer weer opdracht gekregen voor het vergassen en heeft dat ook gedaan. De onderbouwing voor deze doodslag ontbreekt vaak, zo oordeelt de rechter ook regelmatig, bijvoorbeeld laatst nog bij kraaien en kauwen. Of bij de eenzijdige focus op weidevogels, waarbij niet de bron van het probleem wordt aangepakt – de industriële agrarische bedrijfsvoering – maar gekozen wordt voor de ogenschijnlijk gemakkelijkste oplossing, zonder succes overigens. Ik ga er dan nog aan voorbij dat dieren voelende wezens zijn met eigen belangen en familieverbanden en óók inwoners zijn van Noord-Holland. Toetsing van dit schietbeleid gebeurt aan de hand van het FBE-jaarverslag over populatie, afschot en vergassing. In de Nota van Beantwoording uit 2016 wordt door GS aangegeven dat dit jaarverslag

binnen 3 maanden gepubliceerd zou worden. Publicatie is altijd te laat, waardoor controle op deze schietstichting een blindganger is. De FBE kan blijkbaar prima vergunningen aanvragen, maar een jaarverslag schrijven blijft lastig, hoewel ónze jaarrekening “adequaat faunabeheer” als
1415 één van de doelstellingen heeft en dit jaarverslag daarbij nodig is. Daarom de volgende motie.

Motie 63/290620
FBE jaarverslag gelijk met jaarrekening

1420 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020*

Constaterende dat:
Het jaarverslag van de Fauna Beheer Eenheid nog niet gepubliceerd is;

1425 *Overwegende dat:*
De jaarrekening wel verwijst naar adequaat faunabeheer.

Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS om:
In het vervolg tegelijk met de provinciale financiële jaarrekening ook het FBE-jaarverslag te laten
1430 *publiceren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

1435 Een ander sprookje, dat van bodemdrainage van veenweide (dat niet werkt) loopt nog en ook de sprookjes van nog meer technische aanpassingen in stallen en veevoer om stikstofuitstoot te verminderen gelooft men nog. Ik verklap u alvast het einde: het werkt niet. Boeren worden wederom een doodlopend pad op geduwd terwijl het zoveel mooier kan. We raden u aan ons Inspiratiestuk vóór de komende Voedselvisie daarover te lezen, gemaakt met input van Oxford,
1440 Louis Bolk en pionierende boeren. Maar gelukkig gaan er ook dingen goed. Het sprookje van agrarisch natuurbeheer is ten einde en de eerste stapjes in het verbod van het landbouwgif Glyfosaat zijn er ook. Daarom, hopelijk leven we nog lang en gelukkig, want er valt nog een wereld te winnen.

1445 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Ook voor de heer Carton vandaag zijn maidenspeech.

De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter. Ik wil deze gelegenheid gebruiken om iedereen even mee te nemen naar vorig jaar maart. Inderdaad, de dag van de verkiezingen. Ik zat in de bus van
1450 Castricum naar Beverwijk, onderweg naar het stemlokaal met mijn stempas en in de bus zaten twee jongens en een van hen mocht voor het eerst stemmen. Ik hoorde ze nog zeggen, wat doet de provincie eigenlijk allemaal? Vervolgens vertelde een van hen over zijn stage bij Tata Steel en de grafietregens, eigen toekomstplannen maar je hoorde ook twijfels met name over of het wel mogelijk was om een betaalbare woning te vinden in Heemskerk waar hij zo graag wilde blijven

wonen. Ik mengde mij in het gesprek en vroeg ze wat ze dachten dat de provincie deed. Wij raakten aan de praat over de provincie en hun eigen wensen en ideeën over de toekomst, maar misschien wel het allerbelangrijkste, eenmaal aangekomen in het centrum van Heemskerk verlieten ze allebei de bus terwijl ze zeiden dat ze hun stempas zouden gaan zoeken en ook gingen stemmen. Als ik onze vergaderingen aan het voorbereiden ben, dan denk ik altijd terug aan dat gesprek dat ik met deze twee jongens heb gehad. Hoe zouden zij kijken naar deze jaarstukken en welke vragen zouden ze daarbij hebben? Hoe kan het bijvoorbeeld dat de uitgaven van de provincie 110 miljoen euro lager zijn dan begroot? Doen wij dan wel genoeg? Zou het voor hen duidelijk zijn of wij onze doelstellingen hebben bereikt die wij in het afgelopen jaar hebben beoogd? Dat vinden ze misschien ook lastig te volgen. Daarom de volgende drie punten. Wij vragen opnieuw aandacht voor de onderbesteding. Deels te verklaren maar de structurele aard op alle programma's vraagt wel extra aandacht, ook omdat onzekerheden onder andere vanwege de coronacrisis, impact hebben op de begroting. Wij zijn benieuwd naar de resultaten van de budgethoudergesprekken waar wij alle vertrouwen in hebben, maar wij zullen de ontwikkelingen kritisch blijven volgen. Wij vragen GS om samen met PS kritisch te kijken naar de beleidsindicatoren en de verantwoording op de doelstellingen, zodat we uiteindelijk meer grip hebben op het beleid dat wij voor ogen hebben en beter zicht op de resultaten, en dat het ook voor iedereen beter is te volgen, ook voor de twee jongens in de bus. Dus wij stellen voor om dit in de rekeningencommissie en andere commissies voort te zetten. Maar de jongens in de bus konden een ding niet weten en dat is dat er op de achtergrond heel hard is gewerkt door alle ambtenaren en de accountant, om weer beter leesbare jaarstukken te krijgen, de controle die weer soepeler verliep en daar zijn wij blij mee. Alle complimenten voor dit harde werk, de resultaten zijn zichtbaar. Wij zijn blij met het voortzetten van het programma Financiële Hygiëne. Tot slot, wij kunnen instemmen met de jaarstukken, daar zijn wij tevreden over, maar ik heb nog een boodschap aan alle Statenleden. De jongens in de bus, ik weet niet op wie ze hebben gestemd. Ze wisten namelijk niet dat ik ook op het stembiljet stond, maar ik heb een heel fijn gesprek met ze gehad. Maar neem dus wel mee, deze jongens hebben waarschijnlijk aan een van ons het vertrouwen gegeven om hen te vertegenwoordigen en hun eigen toekomst in de provincie werkelijkheid te laten zijn, dus denk eraan als je vergaderingen aan het voorbereiden bent, want wie weet, stemmen ze juist op jou.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De roffels gaan door de chat.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij gaan akkoord met de jaarstukken, er ligt een positief verslag van bevindingen en de jaarstukken zijn ten opzichte van vorig jaar transparanter, beter leesbaar en compacter geworden en de samenwerking met de accountant verliep dit jaar een stuk soepeler. Wij willen alle betrokkenen in de organisatie en GS complimenteren met alle stappen die zijn gezet. Qua financieel beeld, de onderbesteding blijft een probleem en de accountant adviseert ons hoe grote verschillen voorkomen worden en GS hebben toegezegd daar veel aandacht voor te hebben in de organisatie, maar zoals eerder aangegeven, het gaat niet alleen om de financiële resultaten, maar primair over het bereiken van onze beleidsdoelen. Wij vragen GS dit aspect mee te nemen in het proces van het terugdringen van de onderbesteding. Ook de

staat van ICT blijft een aandachtspunt, er loopt dit kwartaal een onderzoek en wij worden graag op de hoogte gehouden van de resultaten. Wij kunnen instemmen met de voorliggende besluiten.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter, wij hebben nog niet de laatste motie kunnen beoordelen over de jaarverslagen Faunabeheereenheid. Misschien kunnen we nu even schorsen.

De **VOORZITTER**: Dan schors ik de vergadering tot 12.25 uur. Ik heropen de vergadering.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Dank iedereen voor de complimenten voor de jaarstukken, ik zet ze meteen door aan alle ambtenaren die hier ontzettend hard aan hebben gewerkt en een stevige prestatie hebben geleverd. Ik zie Financiële Hygiëne af en toe als een soort cadeautje bij mijn aantreden, en ik ben blij dat het nu zo anders is gegaan dan vorig jaar en we in mijn ogen niet alleen een verbeterslag hebben gemaakt bij de administratie maar ook bij de verslaglegging. GL vraagt of er voldoende draagvlak is in de organisatie en dat is zeker zo, iedereen ziet de noodzaak om zowel het proces te verbeteren als om onze stukken te verbeteren. Velen van u wijzen ons op een nieuwe uitdaging, dit is gelukt, dus tijd voor iets nieuws en daar is dit het goede moment voor. De uitdaging gaat over de onderbesteding, niet alleen financieel maar ook qua resultaten, waar de CU op wijst. Het afgelopen jaar hebben wij al een aantal stappen gezet, zoals in de commissie aangegeven. U sprak bijvoorbeeld over de budgethoudergesprekken en wij doen een tussentijdse afsluiting waardoor wij veel meer informatie hebben. Wij zullen bij de begroting 2020-2021 bestedingsplannen aanleveren voor de reserves waardoor u als PS maar wij ook als GS meer inzicht hebben in de bestedingsplannen voor onze middelen, maar wij gaan nog een beetje meer doen, namelijk strakker sturen op de uitgestelde intenties. Afgesproken is al dat die maximaal een jaar mee mogen en wij gaan nu nog even iets strakker kijken naar de onderbouwing die mijn collega's geven om iets door te zetten. De standaardafspraak is dat vrijval natuurlijk het uitgangspunt is als wij niet tot besteding komen en ook daar gaan wij wat strakker naar kijken. Dit jaar zag u al een bredere toelichting bij de jaarstukken over de onderbesteding, maar volgend jaar zullen wij weer per portefeuille per programma aangeven waar de onderbesteding door is veroorzaakt. En met dat inzicht en tegelijk het handelen naar het nieuwe inzicht hoop ik de onderbesteding steeds verder terug te brengen. Het is wel goed om mee te geven dat wij niet alleen afhankelijk zijn van ons eigen realisatievermogen, maar ook van onze partners. Gezien de ontwikkelingen rond de coronacrisis, de economische crisis en de gevolgen daarvan, wil ik wel een winstwaarschuwing geven dat het goed kan zijn dat wij ook bij de jaarrekening 2020 mogelijk onderbesteding zien omdat wij alleen al de afgelopen maanden als overheid anders moeten werken, maar ook dan gaan wij met u het gesprek aan over hoe wij dat verder kunnen verbeteren. Daarnaast stel ik voor om de wijze waarop corona effect zal hebben op de provinciale begroting alsmede de beleidsindicatoren te bespreken bij de kaderbrief, dat lijkt mij de geijkte plek om dat te bespreken. Het zijn allebei zaken die naar de toekomst kijken, die betrekking hebben op onze begroting en wie weet hebben meer partijen daar invloed op en dan kan ik ook daar in een keer op reageren.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. De motie over de FBE van de PvdD en of het jaarverslag in het vervolg tegelijkertijd met die van ons neergezet kan worden. FBE is een eigen stichting en

daar kunnen wij geen eisen aan stellen. Wij vinden het ook jammer en wij praten daar ook over met de FBE, dat de jaarstukken nog niet gepubliceerd zijn, maar ik heb wel begrip voor de reden. Wij hebben als eis gesteld dat zij binnen drie maanden na het einde van het jaar publiceren, maar doordat er zware eisen gesteld worden aan het jaarverslag en de check op de data lukt het vaak niet binnen drie maanden. Daarom hebben ze ook dit jaar uitstel aangevraagd voor drie maanden en voor 1 juli moeten zij hun jaarverslag presenteren. Ik raad de motie daarom af, omdat deze niet uitvoerbaar is.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik snap het antwoord van GS niet helemaal, want enerzijds zegt ze dat ze er niet over gaat en anderzijds is zij in gesprek en zijn er afspraken gemaakt over het uitstel van drie maanden. Ik zou daar meer duidelijkheid over willen hebben en ik wil verzoeken om te vragen of het in het vervolg in ieder geval een maand eerder kan en of de gedeputeerde dat kan toezeggen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik zal uw zorgen overbrengen en meenemen, maar gelet op de werkzaamheden die moeten plaatsvinden, hebben ze weleens uitstel nodig en die verlenen wij dan ook omdat wij begrip hebben voor de situatie. Ik wil dit niet koppelen aan het jaarverslag maar ik zal de zorgen van PS meegeven en hen verzoeken om te proberen het de volgende keer echt eerder af te ronden. Toch vraag ik ook om begrip omdat die data goed gecheckt moeten worden, want u wilt ook niet een rapport wat niet goed doorgrond is. Ik zal kijken wat ik daarmee kan doen in gesprek met hen, of misschien ruwe data eerder gepubliceerd kunnen worden, maar ik heb liever een jaarverslag dat grondig is. Wij hebben regelmatig overleg met FBE en daar geven wij in mee en vragen constant, waar blijven de cijfers nou en kan dat niet eerder. Helaas, ze doen hun best, maar soms hebben ze wat meer tijd nodig.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, ik dank de gedeputeerde voor het antwoord en ik houd de motie aan.

De **VOORZITTER**: Motie 63 is aangehouden. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ik noem de namen van alle sprekers in eerste termijn. Er blijkt geen behoefte aan een tweede termijn te zijn. Dan gaan wij over tot stemming, dit is niet de formele besluitvorming. Per fractievoorzitter worden alle stemmen gebundeld maar nu gaat het enkel om voordracht 22, jaarstukken 2019. Bij het doorgeven van uw stem kunt u een stemverklaring geven.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): Voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voor.
De heer **DESSING** (FvD): Voor.
De heer **HEIJNEN** (CDA): Voor.
De heer **ZOON** (PvdD): Voor.
De heer **DEEN** (PVV): Tegen.
De heer **SMALING** (SP): Voor.

De heer **KLEIN** (CU): Voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Voor.
De heer **EVERDUIM** (DENK): Voor.
De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): Voor.

De **VOORZITTER**: De voordracht is aangenomen met 52 stemmen voor en 3 tegen van de PVV. Ik schors de vergadering voor de lunch tot 13.15 uur.

10. Statenvoordracht 23 Kaderbrief 2021

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Omdat we vandaag online-vergaderen doen we bij moties, amendementen en bij de voordracht een peiling van de stemmen. Dit doen we via de fractievoorzitters. De vaststelling van de stemming vindt schriftelijk plaats via briefstemmen na afloop van deze vergadering. Ongeveer één week na de vergadering wordt via de besluitenlijst bekend gemaakt dat de stemmingen zijn vastgesteld. Dan de interrupties. Ik zal interrupties zoveel mogelijk aan het eind van een bijdrage pas toestaan. Interrupties worden in deze online vergadering geformuleerd als vraag zonder inleiding. Zijn er sprekers die een motie in willen dienen? Zo ja, dan verzoek ik die sprekers om dat nu in de chatfunctie aan te geven. Zij krijgen dan eerst het woord. We hanteren de vaste spreekvolgorde, dus eerst de oppositie en daarna de coalitie in volgorde van grootte.

De heer **DEKKER** (FvD): Voorzitter. Met waardering hebben wij kennisgenomen van de kaderbrief 2021-2024. Daarvoor is de afgelopen maanden veel werk verzet in lastige omstandigheden. Aanvankelijk had mijn fractie aarzeling omtrent de doelmatigheid van de kaderbrief op dit moment. Wij zitten hopelijk aan de staart van een crisis, de fall-out is op dit moment nog niet goed vast te stellen, dus is de vraag of dit het juiste moment is om een aantal jaren vooruit te kijken, kan dat niet beter na het reces gebeuren? Uiteindelijk was onze conclusie dat het toch goed is om in deze onzekere tijden te trachten enig houvast te bieden door op provinciaal niveau een beeld te schetsen van de grondslagen, omgevingsfactoren, beleidsrichting en planning voor de komende jaren, hoe moeilijk dat ook is. Als referentiedocument is deze kaderbrief zinvol. De breedte aan mogelijke scenario's voor de toekomst is echter ongekend. Wij beperken ons in onze bijdrage tot enkele specifieke en een meer algemene opmerking. In hoofdstuk 5 van het document, herijking van de begrotingsdoelen, zouden wij graag een passage toegevoegd zien die betrekking heeft op de als gevolg van corona veranderde verkeers- en vervoerssituatie. Wij hebben dus een amendement op de kaderbrief, samen met de PVV. Met deze passage willen wij uitdrukken dat de provincie er oog voor heeft en bij verkeersbeleid, knooppunten et cetera, er rekening mee zal houden dat het autogebruik in de provincie in de komende tijd kan toenemen gezien de aarzeling van velen om gebruik te maken van het OV.

Amendement 12/290620
Kaderbrief 2021

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Besluiten:
Om hoofdstuk 5 van de kaderbrief als volgt te wijzigen:
5. De kaderbrief 2021 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijzigingen"
Onder hoofdstuk 5 'Herijking van de begrotingsdoelen' na de alinea: 'De meest in het oog springende verandering is de herschikking van de programma's van de begroting. De huidige programma's 2 (Bereikbaarheid) en 4 (Milieu) wisselen van plaats. Bereikbaarheid is in de nieuwe indeling programma 4 geworden en het nieuwe programma 2 is omgedoopt in Klimaat en Milieu om meer recht te doen aan de inspanningen op het gebied van energietransitie en circulariteit.' de volgende alinea toe te voegen:

'Wij erkennen dat als gevolg van de coronacrisis, er waarschijnlijk meer druk zal komen te liggen op ons wegennetwerk doordat als gevolg van de coronamaatregelen minder mensen gebruik zullen maken van openbaar vervoer en meer mensen van autovervoer. Wij streven ernaar op deze mogelijke ontwikkeling te anticiperen, deze in beeld te brengen en een toename in de druk op ons wegennetwerk tijdig aan te pakken.'

Fracties FvD, PVV

Het tweede punt betreft de passages op pagina's 24 en 25 waar over benodigde extra capaciteit voor de OD wordt gesproken, mede in het licht van de voorbereiding van de overgang naar de Omgevingswet. Op pagina 25 in de laatste alinea wordt abusievelijk gesteld dat de Omgevingswet per 1 januari 2021 wordt geïmplementeerd. Zoals bekend is die datum een jaar later. De vraag is, is dit een schrijffout of heeft de latere datum invloed op het benodigde aanvullende budget voor de OD? Tenslotte een overkoepelend punt dat te maken heeft met de financiële huishouding van de provincie in brede zin. De provincie slaagt er al jaren niet in om haar uitvoeringsplannen volledig te verwezenlijken, er is structureel sprake van onderbesteding, in 2019 zelfs circa 20%. Het probleem van onderbesteding wordt breed onderkend en al enige tijd wordt getracht om de diverse plannen en het tijdpad van hun uitvoering zodanig te beïnvloeden dat de onderbesteding wordt verminderd, maar tot op heden is dat nog niet gelukt. De jaar- en meerjarenbudgetten zijn niet alleen de financiële neerslag van uitvoeringsplannen. Ze worden ook opgesteld om te helpen gedurende de budgetperiode om een zekere mate van discipline af te dwingen. Wanneer budgetten in de praktijk te ruim blijken, verliezen zij de disciplinerende functie. Sterker, wanneer onderbesteding als een probleem wordt gezien, lokt dit een te vrijmoedig uitgavenpatroon uit. Aangezien wij het hier hebben over geld van de belastingbetaler, gemeenschapsgeld, kan hier natuurlijk geen sprake van zijn. In plaats van inspanningen om de uitgaven op te voeren en beter in overeenstemming te krijgen met de budgetten, zou er ook gekeken kunnen worden naar neerwaartse aanpassing van de budgetten. Wij vragen GS de mogelijkheden te onderzoeken om te komen tot een negatieve budgetbijstelling zodat de financiële planning en de praktijk elkaar dichter naderen dan thans het geval is om de problematiek van onderbesteding te verminderen. Wij wachten de reactie van GS alvorens wij hierover een motie indienen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, de heer Dekker zegt dat het wegennetwerk zwaarder belast gaat worden, maar wij zien juist het tegenovergestelde gebeuren. Wij horen juist dat het wegennet minder belast wordt omdat veel meer mensen gaan thuiswerken en dat er mensen op weg zijn die op weg zouden moeten zijn. Waar baseert FvD zich op dat het wel drukker en ook waarom het niet drukker wordt? Bent u ook voornemens dat wij geld gaan afromen van de aanleg van nieuwe wegen en gaan besteden aan andere zaken?

De heer **DEKKER** (FvD): Het gaat ons met name om een passage in de kaderbrief om aan te geven aan de bewoners dat wij als provincie zicht hebben op het feit dat er momenteel minder gebruik wordt gemaakt van het OV en dat wij klaarstaan om eventuele problemen op het wegenvervoer ter hand te nemen en dat wij ons daar bewust van zijn. Er zijn onderzoeken geweest die uitwijzen dat er aanzienlijk minder gebruik zal worden gemaakt van het OV. Of dat per saldo ook een vergroting van het autovervoer oplevert, weten wij niet. Maar mocht dat zo zijn, dan willen wij er graag op voorbereid zijn.

De heer **ZOON** (PvdD): Mocht dat niet zo zijn, dan kunnen we daar een aanpassing op doen, hoor ik u zeggen.

De heer **DEKKER** (FvD): Absoluut.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik val gelijk met de deur in huis. Ik heb een beetje moeite met te achterhalen waar wij precies ja tegen zeggen als wij instemmen met deze kaderbrief en daar zijn twee redenen voor. De kaderbrief is nogal beleidsarm, op vragen van mij en van andere fracties hierover, werd gesteld dat de kaderbrief beleidsarm is, omdat alle beleidswijzigingen al bij het coalitieakkoord zijn doorgevoerd. Dat verbaast mij wel. De kaderbrief is een van de belangrijkste instrumenten om te sturen. Het is het moment om aan te geven wat er in de begroting verwerkt moet worden en als de kaderbrieven beleidsarm zijn, wat zitten PS dan te doen de komende tijd, waar moeten wij dan op sturen? Daar komt bij dat beleidsvisies en plannen vaak niet meer aan PS ter goedkeuring worden voorgelegd, omdat ze al in het coalitieakkoord staan en bijvoorbeeld alleen op de B-agenda van de commissies worden behandeld. Dat is opmerkelijk omdat het coalitieakkoord nooit formeel in PS is vastgesteld, juist omdat deze coalitie in het kader van de nieuwe politiek het beleidsgesprek in PS wilde aangaan. Ik heb dit vorige week in het presidium aangekaart en nu wordt uitgezocht wat de rol van PS is bij het maken van beleid en wat geregeld is in de mandaten. In zijn algemeenheid kan ik daarover zeggen dat volgens ons PS hun kaderstellende rol uiteraard niet hebben gemandateerd aan GS. Wij wachten de uitkomsten van de onderzoeken af. De tweede reden waarom ik niet zo goed weet waar wij ja tegen zeggen, is de grote onzekerheid voor de economie door de coronacrisis en de twee aangenomen moties tijdens de vorige PS-vergadering. Tijdens de commissie antwoordde de gedeputeerde op vragen dat deze moties waarschijnlijk niet verwerkt kunnen worden in de begroting vanwege het tijdspad. In totaal gaat het voor beide fondsen om 110 miljoen euro, dat is een vijfde van onze totale begroting. Het is voor ons onbestaanbaar dat deze niet in de

begroting verwerkt zouden kunnen worden als wij deze gaan vaststellen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat de moties 41 en 42 wel tijdig worden verwerkt in de begroting als wij deze in het najaar in PS vaststellen? Welke gevolgen hebben de verwerking van beide moties voor hetgeen wij vandaag in de kaderbrief vaststellen? Dan nog een ander punt over de kaderbrief waar wij tot op heden onvoldoende duidelijkheid over hebben. Hoofdstuk 8 bevat enkele taakstellingen waarvan wordt beweerd dat een ombuiging van ruim 21 miljoen euro geen consequenties heeft voor de uitvoering van het beleid van de provincie. Dit geld zou over zijn. Ons verzoek om per regelnummer aan te geven wat de gevolgen zijn van de taakstelling, is onbeantwoord gebleven. Teleurstellend dat GS niet hebben voldaan aan dit informatieverzoek. Ik vraag de gedeputeerde nogmaals, wat zijn de consequenties van de taakstellingen, hoe gaat het met de ambities die zijn vastgesteld en waarvoor geld in reserves beschikbaar is gesteld? Zijn die ambities ook neerwaarts bijgesteld met het afromen van de reserves en budgetten? Het feit dat er nog geen concrete plannen of projecten zijn op dit moment bij het opstellen van de kaderbrief, wil niet zeggen dat dat in de toekomst niet nodig is voor het behalen van de gestelde doelstellingen in de reserves. Omdat de kaderbrief ook een opmaat is naar de begroting en wij daar gezien de verwerking van moties 41 en 42, toch nog behoorlijk in moeten schuiven, kom ik met twee punten die voor ons belangrijk zijn. Wij verzoeken GS beide punten mee te nemen bij het opstellen van de begroting. Allereerst, wij zijn opgeschrikt door een signaal van LTO Noord over het ontbreken van de cofinanciering bij de provincie voor de zogenaamde POP-gelden. Nu het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid met twee jaar is verlengd, is ook de huidige POP-regeling met twee jaar verlengd, zo hebben wij begrepen. Voorwaarde voor deze subsidie is echter cofinanciering, in dit geval van de provincie. Via de POP-gelden zetten wij in Noord-Holland jaarlijks circa 7 miljoen euro Europees geld in voor het financieren van vele projecten, zoals verbetering en transitie in de landbouw, duurzaam waterbeheer via het landbouwportaal, de jonge boerenregeling en niet te vergeten, de werkzaamheden van Stivas. Daaronder vallen ook de kavelruilprojecten die ingezet worden voor de realisatie van natuur. Cruciaal voor het behalen van de NNN-doelen. Zonder deze middelen zou onder andere Stichting Stivas geen bestaansrecht meer hebben. Het kan toch niet waar zijn dat wij deze Europese gelden niet langer willen benutten in Noord-Holland? Wij kunnen ons niet permitteren om het zo maar te laten lopen. Dat is een grote omissie. Erkent de gedeputeerde dat het binnenhalen van de POP-gelden en cofinanciering cruciaal is om onze doelen te behalen? Ik vraag om een toezegging dat zij dit alsnog in de begroting wil verwerken. Ik hoop dat wij dat kunnen afdoen met een toezegging, zo niet, dan kom ik met een motie in tweede termijn. Dit roept wel de vraag op, zijn er nog meer gelden verdwenen uit de begroting, waar wij er vroeger ieder jaar van uitgingen dat die er gewoon waren. Graag een toezegging dat dat niet het geval is. Een tweede punt om GS te verzoeken mee te nemen bij het opstellen bij de begroting, is de aandacht voor verkeersveiligheid. In het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2020-2030 is de ambitie vastgesteld dat er in 2050 nul verkeersslachtoffers vallen. Ook Noord-Holland onderschrijft dit doel en daarom is 1,3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor verkeerseducatie. Deze subsidieregeling is vorig jaar echter fors overschreden, in 2019 waren er aanvragen voor 2,5 miljoen euro. Helaas hebben wij partijen dus moeten teleurstellen omdat wij hen geen subsidie hebben kunnen verstrekken. Gezien het grote belang van verkeersveiligheid, zeker op provinciale wegen die nog altijd het gevaarlijkst zijn van allemaal, willen wij graag dat u zich verder inspant

om verkeersveilig gedrag onder jonge verkeersdeelnemers te verbeteren. Dit draagt bij aan de gestelde doelen van het Rijk en Noord-Holland. Daarom een motie.

Motie 64/290620
Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *In het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 de ambitie is vastgesteld dat er in 2050 geen verkeersslachtoffers vallen;*
- *De provincie Noord-Holland hiertoe de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 met bijbehorende Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Noord-Holland heeft vastgesteld;*
- *In de Uitvoeringsagenda aandacht is voor kwetsbare en onervaren verkeersdeelnemers en de individuele verkeersdeelnemer en zijn gedrag zoals bijvoorbeeld afleiding in het verkeer;*
- *In 2019 een bedrag van € 1,3 miljoen subsidie is verstrekt op basis van de Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid, dat zich richt op het bevorderen van verkeersveilig gedrag van scholieren in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs;*
- *De aanvragen voor deze subsidieregeling in 2019 € 2,5 miljoen bedroegen hetgeen de gestelde subsidieplafonds van € 0,8 miljoen voor het basisonderwijs en € 0,5 miljoen voor het voortgezet onderwijs verre overschreden;*
- *Er enkele aanvragen op andere gronden zijn afgewezen dan voornoemde subsidieplafonds, maar dat de omvang daarvan niet bekend is.*

Overwegende dat:
Investeren in het bevorderen van verkeersveilig gedrag van jonge verkeersdeelnemers van groot belang is en bijdraagt aan de gestelde doelstelling van nul verkeersdoden in 2050 van het Rijk en de provincie Noord-Holland.

Verzoeken het college van GS:
In de begroting 2021 de subsidieplafonds van de Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid substantieel te verhogen zodat meer basis- en middelbare scholieren kunnen deelnemen aan verkeerseducatie

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, CU, SP

Tot slot, wij kunnen inhoudelijk instemmen met de beleidsvoorstellen in de kaderbrief. In het bijzonder wil ik noemen dat wij tevreden zijn dat er wederom geld is gevonden voor cultuureducatie voor 2024 en ook de meerjarige middelen voor de bibliotheekinnovatie.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. We kijken nu naar de toekomst naar 2021 en verder. We kijken verder dan technische bijstellingen in de kaderbrief, verder dan de problemen die we in 2019 niet hebben opgelost, zelfs verder dan de problemen van 2020 die niet aangepakt worden. We staan voor enorme uitdagingen. De komende jaren zijn van levensbelang. Deze zullen bepalen hoe leefbaar deze aarde nog voor ons blijft in de decennia hierna. In dat licht heeft deze Kaderbrief wel wat weinig ambitie. En nee, het antwoord is niet het coalitieakkoord. Een akkoord tussen vier partijen, niet bekrachtigd door de Staten, maar vooral geschreven op één bepaald moment in de tijd en op basis van hoofdlijnen. Daar staat geen uitweiding in over stikstof en landbouwgif aanpakken en natuurinclusieve landbouw verder promoten. Deze Kaderbrief is wel voor een halve-termijn begroting. Inderdaad richting de helft, tussen de vorige en de komende verkiezingen. Alles moet straks wel zo'n beetje in gang gezet zijn, ook dat wat buiten de hoofdlijnen valt. Richting geven is daarbij belangrijk, want de Covid-moties 41 en 42 zijn als een blanco cheque van 110 miljoen euro richting GS gegaan. Je kunt zeggen, geld is het probleem niet, sturing en controle erop wel. Dat sturing en richting nodig is, is niet alleen een oproep van Urgenda of van MOBilisation for the Environment, maar komt ook van De Nederlandse Bank. Op 20 juni jl. in het NRC riep directielid Olaf Sleijens op om bij de Covid aanpak nu we de 'economie toch gaan steunen met grote investeringen, doe het dan groen. Dan sla je twee vliegen in één klap'. Hij waarschuwt voor een veel grotere schok dan bij de Covid als we niet inzetten op duurzaamheid. Als dat geen oproep is richting de begroting, dan weet ik het niet.

Amendement 13/290620
Kaderbrief

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijzigingen:
Onder hoofdstuk 2 "Trends en Ontwikkelingen" (p. 4) de zin:
"De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie zijn hard getroffen en vereist een snel herstel"

te vervangen door:
"De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie zijn hard getroffen en vereist een snel groen herstel, waarbij economische groei niet per definitie het uitgangspunt is."

Fracties PvdD, 50plus/PvdO

Het tijdperk van ongebreidelde economische groei is ten einde, zeker voor een handelsprovincie zoals Noord-Holland. In 2014 gaf het IMF dit al aan. Zes jaar later zien we dat China, Amerika en het VK zich naar binnen keren. We zien het einde van een aantal delfstoffen. Transport en vervoer

van goederen, dieren en mensen hebben hun limieten. Onze productiegerichte landbouw is onhoudbaar geworden en de natuur en biodiversiteit kraken onder al dit geweld. De Country Overshoot Day voor Nederland was dit jaar op 3 mei. 3 mei, de dag waarop wij meer natuurlijke grondstoffen hebben gebruikt dan de Aarde kan produceren. We zouden jaarlijks drie Aardes nodig hebben om in onze behoeften te voorzien. Een enorme ecologische schuld. Vindt een partij als de VVD dit een gezonde en evenwichtige begroting? Elke dag later dan 3 mei leven we op de pof voor de 8 volgende maanden van het jaar. Er zit geen einde aan eerlijke welvaart, maar wel aan de oude economie. Als je duurzaamheid in balans wilt meenemen – wat de kaderbrief beoogt – is meer nodig. Je moet niet alleen de macro-economische ontwikkelingen en impact laten zien en meewegen in je financiële keuzes, maar ook ecologische ontwikkelingen, klimaat, natuur, biodiversiteit, gezondheid en dierenwelzijn. Naast een financiële begroting, moet ook een ecologische begroting zitten. Kloppen je financiën met je voetafdruk? Daarom een motie.

Motie 65/290620
Ecologische begroting

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *De kaderbrief het heeft over belangrijke trends en ontwikkelingen, een sluitende begroting en duurzaam structureel en reëel evenwicht;*
- *De kaderbrief ook macro-economische ontwikkelingen uitgebreid schetst;*
- *De kaderbrief het vooral heeft over mogelijke financiële tekorten;*
- *We naast eventuele financiële tekorten, ook met ecologische tekorten te maken hebben, uitgedrukt o.a. in de Nederlandse "Earth Overshoot Day";*
- *We met de manier waarop onze economie is ingericht, nu drie Aardes nodig hebben in plaats van één;*
- *De vraag of de provincie een sluitende ecologische begroting moet opstellen een politieke afweging is.*

Overwegende dat:

- *Onze ecologische schuld en dus afname van biodiversiteit uiteindelijk ook grote negatieve gevolgen heeft op economie en maatschappij;*
- *Een schets van trends en ontwikkelingen daaromtrent daarom niet mag ontbreken in een kaderbrief;*
- *Een sluitende ecologische begroting waarborgt dat we met ons economisch beleid en activiteiten niet meer aan de aarde onttrekken dan de aarde aan kan en dan verantwoord is naar de jongste en toekomstige generaties.*

Gehoord de discussie, verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- *In de toekomst een manier te vinden om binnen de kaderbrief ook een beeld te schetsten over maatschappelijke en ecologische consequenties van activiteiten, trends en*

ontwikkelingen en te kijken naar niet alleen economische, maar ook ecologische en leefbaarheidseffecten;

- *Daarbij ook de mogelijkheden in beeld te brengen over hoe we naast een financiële begroting ook een ecologische begroting kunnen realiseren;*
- *Hierover bij de begroting 2021 aan PS te rapporteren*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

Voorzitter, bovenstaande stuurt aan op het kijken met een iets andere bril. Dat hoeft niet direct geld te kosten, maar kan wel een enorm verschil maken. De herstructurering van de IJsselmeervisserij staat al vermeld in de kaderbrief. De bijdrage die dit kan leveren voor de volksgezondheid niet. Wild gevangen paling vormt een bron aan dioxines en PCB-achtige stoffen. naast natuurlijk dat de paling zwaar bedreigd is. Herstructurering kan samenvallen met bescherming van deze dieren en volksgezondheid. Daarom het volgende amendement, dat we samen indienen met 50plus/PvdO.

Amendement 14/290620
Kaderbrief

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen met inachtneming van de volgende wijzigingen:
Onderaan de tekst van "Regel T. Herstructurering IJsselmeervisserij" (p. 28) toe te voegen:

"Bij de herstructurering van de IJsselmeervisserij neemt de provincie Noord-Holland volksgezondheid serieus mee en geeft de aanpak van de aalvisserij waar mogelijk prioriteit bij de herstructurering."

Fracties PvdD, 50plus/PvdO

De bescherming van de natuur is vormgegeven in de Wet natuurbescherming. Proactief handelen kost in het begin iets meer geld maar betaalt zich terug bij de uitvoering. Gelukkig kiezen GS al voor extra middelen voor niveau 2 bij de ODNHN, voor de uitvoering naar faciliterend, waarbij steekproefsgewijs gewerkt wordt. Dat is nodig, want de wetgeving is complex en zal ook bij niveau 2 in de praktijk juridische gebreken behouden. Een proactieve overheid gaat het gesprek aan en reikt de helpende hand en slaat je niet achteraf in je gezicht. De stap van niveau 2 naar niveau 3 is niet zo groot, maar maakt een enorm verschil bij de uitvoering. Daarom de volgende motie.

Motie 14/290620

Wet natuurbescherming naar niveau 3

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:
De kaderbrief geld vrijmaakt om uitvoering op intensiteitsniveau 2 goed te regelen.

Overwegende dat:
Volgens het rapport van KplusV en Sweco van 1 februari 2017 het opschalen naar 'intensiteitsniveau 3. Proactief' de volgende voordelen kent:
1. Nauwe betrokkenheid gemeenten bij uitvoering natuurwetgeving. Meer kennis bij gemeenten over inhoud en wet- en regelgeving;
2. Toename van aantal goede en complete aanvragen;
3. Handhaafbare besluiten;
4. Bevordering van het naleefgedrag en vermindering van de kans op ontstaan/voortbestaan van illegale situaties.

Van mening dat:
Alleen het intensiteitsniveau 3 ertoe kan leiden dat gemeenten en de provincie Noord-Holland de bepalingen in de Wet Natuurbescherming op een goede en correcte wijze kunnen uitvoeren en handhaven en illegale situaties proactief voorkomen kunnen worden.

Gehoord de discussie, verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:
Uit te werken welke kosten & baten en voor- en nadelen opschaling naar uitvoeringsniveau 3 heeft en dit aan PS te doen toekomen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdD, SP

Als vertegenwoordigers staat wij voor alle bewoners van Noord-Holland. Dat kunnen vaste inwoners zijn of die op doorreis of vakantie zijn. Uiteindelijk gaan wij over hun leefomgeving. Dat reikt veel verder dan de 1,2 miljoen mensen die een stem hebben uitgebracht vorig jaar. Maar onze beslissingen gaan wel over de leefomgeving van miljarden levende wezens, waarvan slechts 2,8 miljoen van het menselijke soort zijn. Deze kaderbrief gaat over hen allemaal. Al hun belangen dienen daarom in het politieke proces tot hun recht te komen, ook het kader voor financiële uitgaven en activiteiten, niet alleen voor de mens, maar voor hen allemaal. Maar u snapt het al, dat ontbreekt in deze kaderbrief. Daarom het volgende amendement.

Amendement 15/290620
Kaderbrief

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:
5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

Onder Hoofdstuk 2 "Trends en Ontwikkelingen" (p. 4) na de zin "Ook in financiële zin blijven onze ambities overeind staan.", de volgende zin toe te voegen:
"We houden bij ons beleid ook rekening met dierenwelzijn."

Fracties PvdD, FvD, SP

De **VOORZITTER**: De drie amendementen en twee moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Uiteraard ook bij de kaderbrief complimenten aan de samenstellers. Vooropgesteld, kijkende naar de grote financiële onzekerheden door de coronacrisis, had onze fractie er geen enkel probleem mee gehad om dit jaar af te zien van de behandeling van de kaderbrief, maar daar is niet voor gekozen. Wat wij desondanks toch positief vonden om te lezen, is dat het college streeft naar een robuust begrotingsbeleid zonder belastingverhoging en alleen noodzakelijke indexering van budgetten. Zoals u weet, zijn wij altijd van mening dat altijd zuinig en zo zorgvuldig mogelijk met het belastinggeld van onze burgers moet worden omgegaan. Hoewel wij kijken naar een kadernota met beperkte inhoud, zien wij helaas ook de nodige zaken die ons wat zorgen baren. Zo kan tussen de regels door worden opgemaakt dat duurzaamheid een belangrijke rol blijft vervullen en zoals u weet, betreuren wij dat ten zeerste, zeker aangezien wij nu in een coronacrisis zitten die zowel op korte als langere termijn grote economische schade gaat geven. En duurzaamheid staat nog steeds voor duur, het geld kan maar een keer worden uitgegeven. In het verlengde hiervan lezen wij ook dat in toekomstige voorstellen voor herstelmaatregelen duurzaam investeren de norm zal zijn. Het college denkt hiermee twee vliegen in een klap te slaan door economisch herstel met de bestrijding van klimaatverandering te combineren. Naar onze mening is dat een verkeerde afslag. Mede in dat kader mag wat ons betreft al het beleid dat wordt uitgevoerd ten bate van het klimaatakkoord, zoveel mogelijk worden geschrapt, aangezien er sowieso geen nut en noodzaak voor is. Er kan veel beter extra worden ingezet op bijvoorbeeld economisch herstel, mobiliteit en de woningmarkt. Nu we het hier toch over hebben, wij waren zeer verheugd toen vorige week donderdag door Vattenfall bekend werd gemaakt dat de biomassacentrale in Diemen in de ijskast wordt gezet. Volgens ceo Martijn Hagens heeft dit gevolgen voor het klimaatakkoord, maar welke gevolgen heeft dit besluit dan voor het klimaatbeleid van Noord-Holland, vragen wij GS. Is de gedeputeerde het met ons eens dat dit de definitieve nekslag is voor biomassa? Deelt de gedeputeerde onze mening dat kernenergie nu onmogelijk nog genegeerd kan worden? Tegelijkertijd zien wij in Den Haag de animo voor 'van het gas los' verminderen. Een kwestie van tijd dat ook de andere partijen gaan inzien wat voor de PVV altijd wat eerder duidelijk is, ook hier zeggen wij al jaren 'van het gas los, is van God los'. Duur en nutteloos zonder een degelijke vervanging. Graag de mening van de gedeputeerde. Wat onze fractie verder teleurstellend vond om te lezen is dat inzake de Noord-Hollandse financiële bijdrage aan Zeeland er nog steeds geen

structurele oplossing is. Daardoor moeten de Noord-Hollandse belastingbetalers de komende twee jaar wederom geld ophoesten voor de provincie Zeeland, in totaal zo'n 120.000 euro, dat vinden wij vreemd. Voorts lezen wij dat aan het huidige programma 3, water, de beleidsdoelen worden toegevoegd inzake ruimtelijke ordening en dat was wat ons betreft niet nodig geweest. Wij hadden dan liever gezien dat het college een statement had gemaakt door bijvoorbeeld programma 3, wonen en ruimte te noemen, aangezien er al jaren een enorme woningnood te betreuren is in onze provincie, die maatschappelijk ontwrichtend werkt. Wij ondersteunen dan ook de lobby van de woningbouwalliantie bij het kabinet en de Tweede Kamer om nu anticyclisch te investeren in de woningbouw. De alliantie verwacht dat hiermee niet alleen de naderende economische crisis deels bezworen kan worden, maar ook dat er een inhaalslag gemaakt kan worden om het gigantische woningtekort terug te dringen. Bovendien blijven volgens deze initiatiefnemers extra investeringen in de woningbouw grotendeels binnen Nederland, wat ook goed is voor de werkgelegenheid. Een laatste vraag aan de gedeputeerde, wij zouden graag zien dat de provincie onderzoekt in hoeverre wij hieraan een bijdrage kunnen leveren. Dan rond ik af. Deze kaderbrief bevat punten die wij kunnen ondersteunen maar omdat wij ons helaas niet kunnen vinden in de gemaakte politieke keuzes, zullen wij tegen de kaderbrief stemmen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Aan het begin van het verhaal van de heer Deen creëert hij een vals dilemma tussen duurzaam en niet duurzaam investeren en ook zegt hij dat er geïnvesteerd moet worden in economische groei. Nu is juist het fonds dat wij gelanceerd hebben, een mooie win-winsituatie waar wij het ene met het andere combineren. Als de heer Deen niets ziet in duurzaam investeren, is het dan het idee dat het juist moet op een niet-duurzame manier?

De heer **DEEN** (PVV): Nee hoor, wij zijn voor investeren en of dat nou duurzaam of niet duurzaam is, dat is daarin niet eens helemaal de strekking van het verhaal. Het moet wel nut hebben en er moet niet onnodig geld over de balk gesmeten worden. Dat is ons hoofddoel hierbij.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Heeft u dan wel goed gelezen wat er bedoeld wordt met dit fonds, waarbij wij dit allemaal combineren, juist datgene wat u allemaal gezegd heeft? U zegt, het maakt niet uit of het duurzaam of niet duurzaam gaat, dat is mooi te horen, maar laten wij het dan gewoon op een duurzame manier doen, vindt u niet?

De heer **DEEN** (PVV): Daar ben ik het helemaal mee eens, ware het niet, ik heb juist heel goed gelezen wat u voorstelt en daarin wordt gesproken over gratis geld en dat is er niet. Altijd zal de belastingbetaler opdraaien om de betalingen te verzorgen en dat is ook in uw plan bijvoorbeeld over zonnepanelen, wederom het geval.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Wij kijken naar een timide kaderbrief, zo zou ik hem willen kenschetsen. Er staan goede analyses in ook over de effecten op de werkgelegenheid van de coronacrisis, maar hij is timide omdat hij beleidsarm is. Misschien is hij ook timide omdat we vanaf februari/maart een beetje van dag tot dag hebben geleefd. In maart wisten we niet waar we in april zouden staan, in april wisten we niet waar we in mei zouden staan, dus in die zin begrip voor de wat wonderlijke situatie waarin wij ons allemaal hebben bevonden. Tegelijkertijd is de

situatie zodanig dat je nu als college een aantal radicale uitlatingen zou kunnen doen, zowel aan de sociaaleconomische als aan de duurzaamheidskant over zaken die deze periode ons leert. Op nationaal niveau hebben wij gezien dat een meerderheid van de Tweede Kamer niet achter het plan staat om de mensen die ons de afgelopen maanden hebben gered, het zorgpersoneel, structureel beter te belonen en dat de Tweede Kamer ook niet staat achter het bevriezen van de huren. De Eerste Kamer deed dat wel, maar stuitte toen op een D66-minister die allerlei moties naast zich neerlegde en daarna ook nog weigerde om naar actievoerende mensen te luisteren. Die strijd is landelijk verloren. Hoe kijken GS hier tegenaan en kunnen wij op provinciaal niveau wel iets doen voor de zorgverleners en de huurders? Aan de duurzaamheidskant is het aantrekkelijker wat wij hebben meegemaakt, hoe gek dat ook klinkt als je het over de afgelopen maanden hebt, dat we heel weinig verkeer, luchtvaart, festivals en andere bronnen van uitstoot hebben gehad en dat heeft ons schone lucht opgeleverd. Dat is zonder meer gemeten door het RIVM of door meer lokale meetpunten. Doen GS hier iets mee? Je wilt naar een situatie toe met minder uitstoot, of dat nou over CO2 gaat of over stikstof, en nu krijg je het op een presenteerblaadje aangeboden. Wat je anders modelleert, wat wensdenken is of een stip op de horizon, dat heb je nu kunnen meten en daarop zou je het beleid kunnen enten, dus gaan GS dat ook doen? Dan de vraag over de ongedekte cheques waar de heer Zoon het al over had. Wij horen graag of GS al concretere plannen hebben voor de invulling van de 110 miljoen euro. Daar is net een debatje met de heer Van der Maas aan gewijd, maar toen viel toch voornamelijk de term doelmatig en ik zou het liever geïmplementeerd zien worden in de lijn die ik net noemde, in de sociaaleconomische mogelijkheden en duurzaamheidsopties waarmee zo'n fonds zou kunnen worden gevuld. Verder een wat scheikundig setje, eerst CO2, dan stikstof en dan nog Tata Steel en dan nog over wonen. Dat is alleen maar een B-stuk geweest, dus ik vind dat wij het hier eigenlijk iets uitvoeriger over wonen moeten hebben. Er komen allerlei woonakkoorden aan, dus ik zou de gedeputeerde van dienst een beetje willen kietelen met een paar vragen over wonen. Qua CO2 zijn de SP en GL actief geweest op bossen, ook op nationaal niveau. Mevrouw Alberts heeft dat doorgetrokken hier richting provincie, daarom twee moties over het uitbreiden van het bosareaal.

Motie 67/290620

Zet landbouwgrond om in bos

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Er teveel CO2 in de lucht zit;*
- *De uitstoot van CO2 sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO2 uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;*
- *Bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;*
- *Er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;*
- *Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.*

Voorts constaterende dat:

- *Het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;*
- *Het plan van SP en GL om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.*

Overwegende dat:

- *Het nog niet zo eenvoudig zal zijn om geschikte locaties te vinden om het bosareaal uit te breiden;*
- *Moeilijke oplossingen niet bij voorbaat aan de kant geschoven moeten worden.*

Besluiten het college van GS te verzoeken:
In kaart te brengen waar de mogelijkheden liggen om landbouwgrond om te zetten in bos en tevens in kaart te brengen wat dan nodig is om dat doel te bereiken.

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Motie 68/290620
Geboorte- en herdenkingsbomen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Er teveel CO2 in de lucht zit;*
- *De uitstoot van CO2 sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO2 uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;*
- *Bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;*
- *Er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;*
- *Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.*

Voorts constaterende dat:

- *Het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;*
- *Het plan van SP en GL om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.*

Overwegende dat:
Een publieksvriendelijke actie veel sympathie zal opleveren.

Roepen GS op:
Een deel van het nieuw aan te planten bosareaal aan te wijzen als herdenkingsbos (mensen kunnen een boom planten ter gelegenheid van een bepaalde gebeurtenis) of een geboortebos (elk kind dat geboren wordt krijgt een eigen boom)

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Een ander punt zijn de RES'en. Na de zomer gaan wij uitvoerig de RES'en plenair bespreken, daarom zal ik er nu slechts een paar woorden aan wijden. Het standpunt van de SP is duidelijk, wij hebben zorgen over het participatieve karakter van de RES'en ondanks dat GS beweren dat dat goed op orde is, horen wij op allerlei plekken dat dat niet het geval is. Ik heb ook nog overleg gehad met de andere SP-Statenfracties en alleen Friesland is een wat positievere uitzondering waar het misschien door de cultuur komt dat dorpen vrij snel bij elkaar gaan zitten als er een ingreep in het landschap plaatsvindt, dat de participatie echt verankerd zit in de genen van de mensen. Wij hebben nu een motie voor het recyclen van zonnepanelen.

Motie 69/290620
Verwerking afval van oude zonnepanelen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *Er in onze provincie steeds meer zonnepanelen worden geplaatst;*
- *Opwekking en toepassing van zonne-energie door velen wordt gezien als een goed alternatief voor energie uit fossiele brandstoffen;*
- *Er naast plaatsing van zonnepanelen door particulieren in de toekomst ook meer zonnepanelen door overheden zullen worden geplaatst;*
- *Zonnepanelen zeker geen onbeperkte levensduur hebben;*
- *Zonnepanelen tal van onderdelen bevatten, die (zeer waarschijnlijk) schadelijk zijn voor de gezondheid van mens, plant en dier en dus schadelijk voor het leefmilieu;*
- *Er nog geen beleid is hoe om te gaan met deze schadelijke stoffen;*
- *Met regelmaat wetenschappers en onderzoekers waarschuwen voor de schade die afval van zonnepanelen kan veroorzaken.*

Overwegende dat:

- *Over een aantal jaren meer en meer zonnepanelen aan het eind van hun levensduur geraken;*
- *De kans groot is dat niet meer werkende zonnepanelen zullen moeten worden vervangen en daardoor moeten worden verwerkt;*
- *In het kader van het streven naar circulair omgaan met afval er een manier gevonden zal moeten worden om ook de afvalstoffen van oude zonnepanelen te herwaarderen als nieuwe grondstof.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Beleid te ontwikkelen waarin wordt aangegeven op welke wijze de provincie Noord-Holland om zal gaan met afvalstoffen afkomstig van afgedankte zonnepanelen;*
- *Met een eerste aanzet hiervoor te komen richting PS, uiterlijk eind 2020*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP, CU

Wat betreft stikstof, daar hebben wij pas nog uitvoerig met de gedeputeerde over gesproken. Ik zou van haar willen weten hoe zij aankijkt tegen het Remkes advies en het veranderen van de werkwijze in de provincie. Er is nu een plan gemaakt hoe met de stikstofcrisis wordt omgegaan in de provincie. Gaat dat nog veranderen door de wet die de minister in voorbereiding heeft of door het advies van de commissie Remkes? Het gaat vaak over de boeren en de bouwsector als het over het stikstofprobleem gaat, het gaat weinig over de schipvaart en daar wordt wel een behoorlijk percentage aan toegekend qua stikstofuitstoot. Daarbij wordt vaak de scheepvaart een beetje als een groep genomen. Dan heb je het over de zeeschepen, cruisevaart, plezierjachten en binnenvaart. Over de binnenvaart is een passage opgenomen in duurzaam doorpakken en die zou ik via een motie onder de aandacht willen brengen.

Motie 70/290620
Binnenvaart

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:

- *In de stikstofcrisis aan 'de scheepvaart' een deel van de uitstoot wordt toegeschreven;*
- *Hierbij de zeescheepvaart, cruisevaart, plezierjacht en de binnenvaart nogal over één kam worden geschoren;*
- *GS van de provincie Noord-Holland in hun document 'Duurzaam Doorpakken' aangeven: 'Wij willen het goederenvervoer over water actief stimuleren als duurzaam alternatief voor goederenvervoer over de weg. Hiermee dragen we bij aan een transitie in het goederenvervoer. Dit willen we bereiken door het behouden en uitbreiden van watergebonden logistieke bedrijventerreinen en laad- en loskades. Wij stellen een netwerkregisseur aan voor een periode van twee jaar. Ook onderzoeken we of aansluiting mogelijk is bij de Green Deal zeevaart, binnenvaart en havens.' ;*
- *GS er derhalve blijk van geven de binnenvaartsector een warm hart toe te dragen.*

Van mening zijnde:
Dat het nu tijd is om plannen om te zetten in daden.

Verzoeken GS:

- *Nog in 2020 in overleg met de binnenvaartsector een 'terms of reference' op te stellen voor de beoogde netwerkregisseur en tot benoeming over te gaan;*
- *Gedurende de eerste helft van 2021 een plan met financiering voor te leggen aan PS waarin de binnenvaart wordt gefaciliteerd en verduurzaamd op de in 'Duurzaam Doorpakken' beschreven wijze en concrete maatregelen worden voorgesteld die goederenvervoer over de weg verplaatsen naar het water*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

Over Tata Steel hebben wij afgelopen donderdag een goed overleg gehad en ik onderschrijf de manier waarop de heer Bolkestein zijn motie Vreemd heeft toegelicht. Papier is geduldig en er staan voornemens in die tot 2050 reiken, dus in hoeverre kun je daarop sturen voor zo'n lange tijd. Wij hebben wel het gevoel dat het goed is en dat de noodzaak er is om een balans te vinden tussen de sociaaleconomische kansen en bedreigingen die het bedrijf nu voor de kiezen krijgt en alle gezondheidsproblemen die de laatste jaren opdoemen en waar wij iedere keer weer van schrikken en er een nieuw overleg over plannen. Wij zijn wel benieuwd hoe de OD's gaan functioneren tussen het bedrijf en GS in en in bredere zin of het lukt om de OD's voldoende te bemensen. Dat is een onderwerp dat steeds terugkomt. Worden de vacatures nu opgevuld ook door mensen met een cv dat daarvoor nodig is, en zo niet, dan horen wij dat graag, want dan is dat een ander type probleem. Ten slotte over wonen, er komen woonakkoorden aan en er wordt nog eens goed naar de woonagenda gekeken. Het is geen voordracht geweest, want er hoefde geen besluit over genomen te worden, maar er staan toch termen in, daarom graag wat meer toelichting van gedeputeerde Loggen op begrippen zoals zorgvuldig ruimtegebruik, want er wordt eigenlijk geen duiding gegeven aan het begrip. Ik zou graag meer een politieke invulling zien van de woonagenda en met zorgvuldig ruimtegebruik gaat het wel over hoeveel vierkante meters horen bij een woning en hoeveel laagbouw moet je in deze provincie hebben gezien de enorme vraag in de provincie. Wij hebben de voormalig directeur van de Woonbond, Paulus Jansen, oud-Kamerlid van de SP en die is heel goed in cijfers, net als de heer Van Tiggelen van de PVV, die lijkt er wel een beetje op. Dan komen ze met allemaal getallen aan waaruit blijkt dat er eigenlijk inefficiënt gebruik wordt gemaakt van de ruimte, blijkbaar door duur te bouwen, een gemiddelde nieuwbouwwoning kostte vorig jaar 400.000 euro in Noord-Holland en daarvoor moet je 90.000 euro bruto per jaar verdienen. Voor wie ben je dan aan het bouwen? Waarom bouw je ook voor wijken die al een lage dichtheid hebben en waar twee parkeerplaatsen voor de deur moeten liggen. Kun je op dat soort dingen politiek bedrijven als provincie? Wat kun je doen om particuliere grondbezitters de juiste kant op te sturen want die hebben eigen interesses en strategie bij woningbouw. Hoe zit het met de huisvesting van statushouders? GS hebben het voornemen tot indeplaatsstelling in Amsterdam, omdat Amsterdam achterblijft bij het vestigen van statushouders. Wij hebben hier technische vragen over gesteld en wij zien dat andere gemeenten naar rato net zo ver, zo niet verder achterblijven. Wat is het beleid dat leidt tot een stevig instrument als de indeplaatsstelling? Als je in Amsterdam bij het Science Park kijkt, bij IJburg of in West, dan zijn er grote gebouwen verrezen waar inmiddels veel statushouders in wonen, hoewel dat niet wil zeggen dat je daarmee de taakstelling hebt volbracht maar je moet ook kijken naar de intentie bij verschillende gemeenten om dit probleem het hoofd te bieden. Is er anti-segregatiebeleid in de provincie? Is dit een issue en is er een bouwambassadeur die daarmee op pad moet worden gestuurd of zeggen GS, wij gaan daar niet over, wij zijn middenbestuur, wij doen alleen de saaie dingen, wij geven hier en daar hulp en verder is het aan het Rijk en de gemeenten. Kan de bouwsector uit de stikstoflockdown worden getrokken? Is er een mogelijkheid om bijvoorbeeld in de toekomst te salderen en de bouwsector niet eindeloos te laten wachten tot die heel stikstofvergunningskwestie is opgelost? Zijn er geitenpaadjes? Ik wil niet de sector zo maar bevoordelen ten opzichte van andere, maar de bouwsector draagt gewoon heel weinig bij aan de stikstofuitstoot. Ten slotte nog iets leuks. Wij hebben wat geïnventariseerd

en volgens ons zijn er heel veel vlekjes en plekjes in de provincie waar je zou kunnen bouwen maar waar een oud bestemmingsplan of een verouderd bestemmingsplan dat over de 10 jaar heen is, of een incourant bestemmingsplan dat eigenlijk tegenhoudt. Een voorbeeld is bij Heemskerk. De heer Carton heeft in de bus alleen maar met de jongens gepraat maar als je van Castricum naar Beverwijk rijdt, dan kom je door het buitengebied van Heemskerk dat formeel een glastuinbouw concentratiegebied is, maar je ziet alleen wat oud glas, een manege en weer wat anders. Er is een collectief van ouderen die zelfstandig willen door wonen en daarvoor een knarrenhof willen bouwen in het buitengebied van Heemskerk, maar dat kan niet omdat het bestemmingsplan het niet toelaat. Ik heb toen vragen gesteld en die zijn keurig beantwoord, wat kan de provincie in zo'n geval doen, maar uiteindelijk is het bestemmingsplan heilig. Omdat de Omgevingsverordening eraan komt, al dan niet dit jaar, dachten wij een rafelrandjesmotie in te kunnen dienen.

Motie 71/290620
Rafelrandjes

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 29 juni 2020

Constaterende dat:
Er een enorme woningbouwopgave ligt in de provincie Noord-Holland en dat de bouwproductie door allerlei factoren niet aan de hoge vraag tegemoet kan komen.

Overwegende dat:
In de provincie Noord-Holland nog veel lege plekken te vinden zijn, zowel in de gebouwde omgeving als buiten de bebouwde kom waar woningbouw plaats zou kunnen vinden, maar oude, verouderde of incourante bestemmingsplannen dit tegen houden, zoals bijvoorbeeld in glastuinbouwconcentratiegebieden waar hier en daar nog een vervallen kas staat.

Verzoeken GS:
- *In kaart te brengen waar deze 'rafelranden' zich bevinden, zodat er bij het vaststellen van de omgevingsverordening al duidelijkheid gegeven kan worden aan gemeenten en bouwers waar ruimte is of gecreëerd kan worden;*
- *Hierbij speciaal aandacht te geven aan woningbouwplannen voor zelfstandige ouderen, starters en sociale huur*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie SP

De **VOORZITTER**: De vijf moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Er zijn twee interrupties.

De heer **ZOON** (PvdD): Hoor ik het nou goed dat de SP oproept om uit de stikstofproblemen te komen door te zoeken naar geitenpaadjes? Zouden wij die niet juist links moeten laten liggen en

even goed moeten doorpakken op het stikstofdossier? De afgelopen jaren hebben wij al heel wat geitenpaadjes bewandeld en die zijn keer op keer door de rechter onderuit gehaald.

De heer **SMALING** (SP): Dat ben ik wel met u eens, maar ik constateer wel dat de bouwsector gewoon mee moet in het tempo van de rest. Wij moeten vaststellen dat wij in de provincie een enorme opgave hebben liggen en de vraag is al zoveel groter dan het bouwtempo, daarom mijn verzoek aan GS om het bouwtempo voor de bouwsector te versnellen. Je moet keuzes maken en als je ziet wat voor vraag er ligt op het gebied van woningen, starters en sociale huurwoningen, dat dat heel erg gaat achterblijven en dat willen wij niet.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ik heb een aanvullende vraag, heeft de SP overwogen – gezien de enorme hoeveelheid afval en de relatief geringe opbrengst – om het gebruik van zonnepanelen te verminderen in plaats van naar een oplossing te zoeken voor het afval?

De heer **SMALING** (SP): Er is veel verschil in kwaliteit van zonnepanelen. Wij hebben lang goedkope zonnepanelen uit China gekocht en die zijn met name problematisch, maar er zijn inmiddels veel betere panelen waarvan de recyclebaarheid veel beter is geborgd. Dat heb je ook met kerncentrales. In het begin ben je enthousiast, maar op een gegeven moment zit je met al het afval en dat moet je van Petten naar Vlissingen zien te krijgen. Dat kost klauwen met geld. In Dodewaard zijn de eigenaren van vroeger allemaal failliet, dus ik denk dat het met het afval van zonnepanelen nogal meevalt in vergelijking met uw afval.

De heer **DEEN** (PVV): Buiten dat uw afval duizenden malen zoveel is.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. De kaderbrief is het instrument van PS om de kaders te stellen voor de begroting van het nieuwe jaar. Je zou zeggen, dan is het extra belangrijk in de eerste jaren van de nieuwe collegeperiode, want dan moeten alle plannen van de coalitiepartijen voor de nieuwe bestuursperiode concreet gemaakt worden. Dat geldt helemaal omdat het coalitieakkoord zelf niet is vastgesteld door PS. Dat is dus geen kader, maar slechts een afspraak tussen een aantal partijen. Desondanks bevat de huidige kaderbrief eigenlijk alleen technische bijstellingen en zien we geen voorstellen die ruimte vragen voor nieuw of aangepast beleid. Het is een karige kaderbrief, dus. Tijdens de commissievergadering heeft het college aangegeven dat zij denkt haar plannen goed te kunnen uitvoeren binnen de bestaande begrotingskaders, wij zullen het zien, wij gaan het college daar scherp op houden. Vandaag wil ik twee dingen doen. Het college een aantal aandachtspunten meegeven voor de komende begroting en daarnaast wil ik graag suggesties doen voor de besteding van de 100 miljoen in het herstelfonds waar het college nu de plannen voor aan het maken is. De echte keuzes zullen dit jaar gemaakt worden over de besteding van deze 100 miljoen euro en niet rondom de besteding van de 4 miljoen euro van deze kaderbrief. In de eerste plaats willen wij het college vragen om voldoende geld en middelen te reserveren voor het in balans brengen van natuur en landbouw. We hebben een enorme opdracht om de kwaliteit van de natuur te beschermen en te verhogen en dat vraagt veel van met name de landbouwsector. Wij moeten als provincie duidelijk perspectief bieden aan boeren en laten zien dat wij bereid zijn te investeren en ondersteunen bij de noodzakelijke veranderingen.

Op dit moment is daar 650.000 euro voor gereserveerd en dat is bij lange na niet voldoende. Ten tweede willen we graag een grote inzet voor de boerenlandvogels. Wij lezen in het nieuws regelmatig berichten dat de situatie rondom weidevogels onverminderd zorgelijk is en dat de subsidies uit het verleden niet altijd effectief zijn geweest. Het college heeft inmiddels een tweede versie gemaakt van het Actieplan Weidevogels waarin ze verschillende acties combineert en we zijn benieuwd wat de resultaten daarvan zijn en dat zullen wij in september bespreken. Op dit moment willen wij het college vragen te zorgen dat er ook voldoende middelen beschikbaar zijn voor een ambitieuze uitvoering van dat actieplan. Wij zien graag in de begroting terug hoe dat vorm krijgt. Ten derde willen wij ook bij de kaderbrief opmerken dat wij het niet eens zijn met de rücksichtslose bezuiniging op het Faunafonds. Het simpelweg verviervoudigen van het eigen risico is een botte manier die boeren niet helpt om schade te voorkomen. Juist daar zou het om moeten gaan, want niemand wil dat oogst weggegooid moet worden omdat het door dieren is aangevreten. De provincie suggereert dat de plannen rondom het Faunafonds genomen zijn met instemming van de landbouworganisaties, maar wij hebben signalen gekregen dat dat niet klopt. Wij willen dan ook graag van GS horen hoe zij denken in samenspraak met de landbouwsector faunaschade te voorkomen. Tot zover onze aanwijzingen voor de lopende begroting, dan onze suggesties voor het herstelfonds. Een van onze belangrijkste taken als provinciale overheid dit jaar is om ons beleid zo in te zetten dat wij de huidige crisis die zoveel mensen treft, te boven gaan komen. Dat willen wij niet blind doen, maar duidelijk richting geven: geen kleurloos herstel, maar een groen herstel dat nieuwe banen creëert in toekomstgerichte sectoren. Een herstel richting een nieuwe economie die minder fossiel is, meer hernieuwbaar, in lijn met de klimaatopgaven en met meer aandacht voor gezondheid, voor natuur en voor welzijn. Dat hoeven we gelukkig niet allemaal zelf te bedenken, want econoom en Nobelprijswinner Joseph Stiglitz heeft samen met collega's onderzoek gedaan naar de manier waarop herstelinvesteringen zowel effectief kunnen zijn als bij kunnen dragen aan het halen van de klimaatdoelstellingen. Hun advies was om herstelinvesteringen te richten op plannen die al deels klaar liggen op de volgende gebieden: schone infrastructuur; energetische renovatie van gebouwen; investeringen in opleidingen; investeringen in natuur; groene innovatie en onderzoek. Wij presenteren daarom vijf hoopvolle en toekomstgerichte ideeën voor het Noord-Hollandse herstelfonds: Investeer in het versneld oplossen van knelpunten op de belangrijkste doorfietsroutes in Noord-Holland. Als we voor 10 routes een fikse investering doen van 3 miljoen euro, kunnen we versneld deze routes realiseren en dit is extra relevant nu steeds meer mensen kiezen voor de fiets voor woon-werk verkeer, ook om drukte in het OV te vermijden. Ga in samenwerking met Noord-Hollandse woningbouwverenigingen 2.000 sociale huurwoningen energieneutraal maken. Op deze manier kunnen juist mensen in sociale huurwoningen profiteren van een lage energierekening en een comfortabelere woning. Financier in samenwerking met de installatiebranche 1.000 opleidingsplekken voor installateurs van duurzame verwarmingssystemen, zoals warmtepompen. Regel extra financiering voor ondersteuning boeren rondom N2000-gebieden zodat we ze daadwerkelijk kunnen helpen bij het natuurinclusiever en extensiever boeren. Zo bieden we boeren perspectief en helpen we de natuur vooruit. Financier een onderzoek en experiment om riet en lisdodden uit het veenweidegebied te gebruiken voor het produceren van isolatiemateriaal. Dit is een win-winsituatie die kan bijdragen aan nieuwe verdienmodellen voor boeren en tegelijk aan het besparen van energie. Het is in theorie een goede mogelijkheid, maar

het moet verder ontwikkeld en opgeschaald worden. Wij zien uit naar de uitwerking van deze ideeën bij de bespreking van de blauwdruk voor het groene provinciale herstelfonds bij de begroting 2020-2021.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Wij kijken naar de toekomst 2020-2021 en in grote lijnen zijn wij het eens met de PvdD. Wij moeten zorgen dat het huishoudboekje op peil blijft. Wij zullen daarom vele moties en amendementen steunen die door diverse partijen zijn ingediend. Dan heb ik een vraag aan de heer Olthof of hij iets kan zeggen over ouderenwoningen en of wij daarover een akkoord gaan maken in de provincie. Vele mensen hebben dementie en kunnen niet langer thuis wonen en moeten toch ook onderdak zien te vinden. Ik heb goed geluisterd naar de SP en ik ben benieuwd naar de antwoorden over hoe wij omgaan met de zorgverleners, of wij iets voor hen kunnen betekenen en voor de huurders. De laatste vraag is nog niet benoemd, zijn er budgetten voor eventuele omscholing van al die mensen die ontslagen zijn vanwege corona?

De **VOORZITTER**: Het is uw maidenspeech, mijnheer Baljeu.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu): Voorzitter. Ik heb geen speech of bijdrage.

De **VOORZITTER**: Dan houdt u de maidenspeech te goed.

De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. We hebben het net gehad over de jaarstukken en in wat voor prachtig jaar die uitgevoerd zijn, maar hoe anders is het qua stemming rond de kaderbrief 2020-2021. 2019 een jaar van voorspoed, ontwikkeling en groei, voor 2021 zijn de vooruitzichten ronduit somber en ongewis, dat geldt voor ons maar zeker voor onze partners en gemeenten. Daar gaat de motie van de SP hulp aan gemeenten over. De toekomst is zo onzeker dat het college zich terecht afvraagt of je geconfronteerd met zoveel onzekerheden, wel een kaderbrief kunt opstellen, maar het college heeft ervoor gekozen om dat toch te doen, vooral om daar met ons over te kunnen discussiëren en de omgeving van de provincie enige zekerheid te kunnen bieden. Dat vinden wij een juiste keuze, maar wij begrijpen ook dat daarmee de geschetste ontwikkelingen, ramingen en verwachtingen hoogst onzeker zijn. Wij zijn blij dat we in deze kaderbrief de accenten en ambities van duurzaam doorpakken beter terugvinden. Daar hadden wij vorig jaar al om gevraagd en het is goed te zien dat dat door herschikken in het begrotingsprogramma is uitgevoerd, dank daarvoor. In deze kaderbrief zijn de mogelijke uitgaven voor het opvangen van de coronacrisis nog niet verwerkt, omdat de omvang en dekking van de uitgaven onvoldoende bekend zijn. Een van de uitgaven hiervoor zijn de twee per motie aangenomen coronafondsen en het daarvoor mogelijk aan te trekken vreemd kapitaal. Het zou goed zijn om nauw overleg te voeren met PS over de uitvoering van deze moties, want het college is van zin bij de begroting 2021 een blauwdruk te presenteren voor de uitvoering en daarover met PS van gedachten te wisselen. De effecten kunnen dan in de eerste begrotingswijziging 2021 worden verwerkt. Ik hoor graag een bevestiging van het college dat dit inderdaad de bedoeling is. Voor de uitvoering van het stimuleringsfonds kan ik mij dat namelijk voorstellen. De heer Klein heeft net al een aantal suggesties gedaan hoe je dat inhoudelijk zou kunnen doen, dus laten wij

het daarover hebben. Voor het reddingsfonds lijkt mij dat nogal laat. De crisis staat immers bij de cultuursector nu op de stoep. Mijn vraag is, wanneer wil het college dat fonds realiseren en hoe wil zij dat in de begroting verwerken en verantwoorden naar PS? Ook de heer Smaling heeft net over de timing gesproken. Uiteindelijk heeft de coalitie zich uitgesproken dat wij streven naar een duurzaam bereikbare en leefbare innovatieve provincie. In de huidige kaderbrief staat dat de financiële footprint van de provincie solide en structureel in evenwicht moet zijn. Wij zien graag dat het beleid op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid kaderstellend is, ofwel dat de ecologische footprint van de provincie ook solide en structureel in evenwicht is. De heer Bolkestein heeft in zijn motie over Tata Steel aangegeven dat de economie in evenwicht moet zijn met gezondheid maar mogelijk ook met andere aspecten zoals eerlijk delen, duurzaamheid en biodiversiteit. Zo zie je, wij zijn allemaal de slag aan het maken dat we na corona onze welvaart breder moeten definiëren dan alleen geld en gewin. De provinciale organisatie moet in 2030 klimaatneutraal zijn, maar wat betekent dat voor onze begroting? Een ecologisch neutrale begroting wellicht. Dat moeten we in de toekomst uitwerken in een kaderbrief. De heer Zoon heeft dat ook al gesteld. Daarom zijn wij heel benieuwd naar de reactie van GS op de moties en amendementen van de PvdD.

De heer **HARTOG** (VVD): Voorzitter, het coronavirus houdt de wereld in haar greep, een drama van ongekende omvang heeft vele slachtoffers gemaakt. Families worden uiteen gedreven en ondernemers zien hun bedrijfsvoering verstoord. Vrijwilligersorganisatie en maatschappelijke instellingen zitten soms met de handen in het haar. Onder deze moeilijke omstandigheden hebben velen zich belangeloos voor hun naasten ingezet. Ondernemers hebben een creativiteit aan de dag gelegd die ongekend is. Niet alleen uit pure noodzaak om te overleven, maar ook om dit land draaiend te houden. Een woord van trots is op zijn plaats. De omvang en de snelheid waarmee het coronavirus zich verspreidde is ongekend, gevolgen voor woon- werk- en leefklimaat in Noord-Holland zijn nog niet goed in beeld. Het is onduidelijk hoe de crisis zal doorwerken in de financiële huishouding van de provincie. Een ding is glashelder, eerdere aannames over economische groei en werkgelegenheid zijn achterhaald. Wij zijn een partij van perspectief. Daarom hebben wij in de vorige PS-vergadering samen met de coalitiepartners en het CDA het initiatief genomen voor de motie economisch herstel- en duurzaamheidsfonds. In verbinding met de motie provinciaal noodfonds/sociale infrastructuur bieden wij perspectief aan sectoren die direct of indirect zijn geraakt of getroffen door corona. De nood in sommige sectoren is hoog. Wij vragen het college voortvarend te handelen. Wij vinden het belangrijk dat de moties worden vertaald in concrete en praktisch uitvoerbare voorstellen. Wanneer krijgen wij de eerste grove schetsen? Wij wachten met smart nadere voorstellen af en met ons vele ondernemers, instellingen en maatschappelijke organisaties. Wij lezen in de kaderbrief de keuzes terug uit het coalitieakkoord. Wij onderschrijven dat niet alles kan en dat er keuzes gemaakt moeten worden. De inzet om te komen tot een sluitende begroting kan op onze instemming rekenen. Wij zijn verheugd dat het college er niet voor kiest om de lasten voor onze inwoners te verhogen. Wij hebben er begrip voor dat het college nu nog niet in staat is om aan te geven wat de gevolgen zijn van de coronacrisis. Wij verwachten wel dat u ons bij de begroting een actueel beeld schetst en de Staten meeneemt in de financiële ontwikkelingen. Het is goed om daarbij rekening te houden met verschillende scenario's en voorzichtigheid is een goede zaak.

Traditioneel richt het college zich daarbij op een periode van 4 jaren, maar bestaat dan niet het risico dat daarbij te veel gewicht wordt toegekend aan een tijdelijke terugval aan inkomsten zoals uit het Provinciefonds? Welk perspectief ziet het college als we onze horizon enigszins verleggen, als wij u vragen om de blik te richten op – pak em beet – de komende acht jaren? Hoe ziet het financieel plaatje er dan uit? Kan het college ons bij de begroting een doorzicht geven? Perspectief is en blijft voor ons belangrijk. De ambities uit het coalitieakkoord zijn groot en de provincie mag niet verslappen als het om de uitvoering van onze kerntaken gaat, wonen, mobiliteit, infrastructuur, goed ondernemersklimaat en een gezond milieu voor mens en dier. De opgaven zijn en blijven onverminderd hoog, ondanks corona of moet ik zeggen, misschien wel mede als gevolg van? Wij vragen het college dan ook om koers te houden, de handen aan het spreekwoordelijke stuur en de vingers aan de knoppen. Wij lezen veel uitdagingen terug die in de kern gaan over verbinding tussen ecologie en economie, zoals provinciale beleidsambities voor milieu, natuur, water en recreatie. Een actueel en urgent voorbeeld is de stikstofcrisis. Ook hier vragen wij om perspectief voor de natuur en de ondernemers. Het zijn onzekere tijden en de kans is groot dat zich een periode van economische neergang aandient. Voor veel ondernemers en het personeel is de toekomst onvoorspelbaar en de impact daarvan is groot, want veel bedrijven zijn het levenswerk van een ondernemer. Bij het verwezenlijken van provinciale doelstellingen is het goed om daar oog voor te hebben en het is belangrijk om vooral de verbinding te blijven zoeken. Laten wij waken voor denken in tegenstellingen, het gaat niet om natuur óf boeren óf milieu óf werkgelegenheid. Het gaat om het gevoel van samen. Wij vragen het college te bewerkstelligen dat de organisatie bij externe contacten rekening houdt met de menselijke maat of moeten wij zeggen, wenselijke maat? Mede door tegenvallende inkomsten, ook bij onze maatschappelijke partners, moeten wij oppassen voor het stapelen van ambities. Perspectief bieden is van cruciaal belang. Nu het virus niet alleen onze gezondheid bedreigt, maar ook onze manier van leven en welvaart is het meer dan eens nodig om slimme maatregelen te nemen vooral in sectoren die een belangrijke bijdrage leveren aan onze economie, helemaal als de maatregelen leiden tot een hefboomeffect bij het inlopen van grote opgaven van deze tijd. Onze motie economisch herstel en duurzaamheidsfonds zal daar zeker aan bijdragen, maar er zijn meer zaken te bedenken. Wij kunnen niet genoeg benadrukken dat wij in de provincie staan voor een grote uitdaging op het gebied van wonen. BZK schroeft de opgave niet voor niets omhoog naar 42.500 per jaar en dat voor de komende 10 jaar. Een enorme maar tevens noodzakelijke opgave. Geluiden uit het veld leren ons dat bouwen vaak gehinderd wordt door een woud aan regels, dat niet in alle gemeenten dezelfde regels worden gehanteerd en zelfs ook nog eens bovenwettelijk zouden zijn. Wij willen het college en de portefeuillehouder Wonen vragen om in overleg te treden met gemeenten in onze provincie, op deze manier kunt u een positieve bijdrage en impuls geven aan de woningbouw. Wij vragen uw inzet niet alleen om de sector van dienst te zijn, maar bied perspectief, bied uitzicht op een woning aan alle Noord-Hollanders die daar reikhalzend naar uitkijken. Sommige mensen wachten al vele jaren lang. De kadernota zoekt balans tussen duurzaamheid en economisch herstel. Duurzame innovaties dragen daaraan bij. Het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken ziet innovatie als een wezenlijk onderdeel van de energietransitie. Bij de startnotitie van de RES heeft het college bij motie de opdracht gekregen om naast zon en wind op land, ook voor andere en innovatieve energietechnieken de mogelijkheden in kaart te brengen en de ontwikkeling ervan te stimuleren.

Voor de RES is een groots proces opgetuigd, maar voor innovatie duurzame energietechnieken zien wij nog geen integrale aanpak. Het is naar onze mening hard nodig, wij geloven niet dat wij de energietransitie gaan redden als we zo sterk inzetten op zon en wind, terwijl biomassa geen duurzame oplossing biedt. Nieuwe technieken hebben mogelijk minder ruimtelijke nadelen dan zon en wind op land en zouden bij de tweejaarlijkse actualisaties van de RES kunnen worden ingezet. Hierbij merken wij op dat draagvlak voor ons van essentieel belang is. Wij vragen om een visie, om perspectief. Volgens de kaderbrief groeit de bevolking in Noord-Holland van bijna 2,9 naar 3,2 miljoen inwoners in 2040, grotendeels als gevolg van het migratiesaldo. Arbeidsmigranten zijn ook in belangrijke mate aangewezen op onze toch al krappe woningmarkt en vergroten daarmee de al dan niet tijdelijke schaarste. Het grootste deel van deze mensen wil zich hier niet blijvend vestigen en keren na een bepaalde periode weer huiswaarts. Deze doelgroep heeft dus geen noodzaak tot integratie of behoefte aan een reguliere woning. De druk op de woningmarkt zal afnemen als het lukt om voor deze tijdelijke arbeidsmigranten alternatieve huisvesting te realiseren, zo komen meer woningen beschikbaar voor de reguliere woningmarkt. Met flexibele en tijdelijke woonconcepten kan kwalitatief goede en betaalbare huisvesting gerealiseerd worden inclusief alle voorzieningen en goed beheer. Werkgevers, uitzendbureaus, vakbonden en ontwikkelaars willen deze initiatieven nemen. De provincie kan erbij helpen door te zorgen dat er voldoende planologische ruimte komt voor geschikte locaties. Wij pleiten voor een apart afwegingskader in de Omgevingsverordening voor tijdelijke huisvestingsconcepten. Hiermee wordt het mogelijk om in te spelen op deze belangrijke problematiek. Wij zijn dan ook blij met het voornemen van het college om via de RO invalshoek een steviger rol op te pakken. Goede verbinding en optimale doorstroming in de provincie zijn van cruciaal belang voor ons inwoners, ondernemers en iedereen die beroepsmatig of anderszins in de provincie moet of wil zijn. Het draagt bij aan het vestigingsklimaat waar wij blij van worden en een belangrijke reden dat bedrijven zich in Noord-Holland willen vestigen. Laten wij hierin blijven investeren, dat is ook goed voor de bedrijven in de grond- weg- en waterbouw die in deze crisis wel wat extra opdrachten kunnen gebruiken. Wanneer kan het college een terugkoppeling geven over de onlangs aangenomen motie voor een versnelde uitvoering van infrastructurele projecten? Wij hebben enige zorgen op het dossier bereikbaarheid. Bij de herindeling van de begroting gaat dit programma van plaats 2 naar 4 en in de voorstellen bij de kaderbrief 2021 lezen wij dat er geld bijkomt voor enkele doelen, maar niet voor bereikbaarheid. Bij de taakstelling reserves zien wij dat een substantieel bedrag wordt weggehouden bij dit o zo belangrijke programma. Wij stellen het bijzonder op prijs als het college kan toezeggen dat deze tekens geen voorspellende waarde hebben en dat wij er gerust op kunnen zijn dat dit programma niet alleen de middelen maar ook de aandacht krijgt die het verdient. Wij wijzen het college op de passage in het coalitieakkoord: “Wij willen het goederenvervoer over water actief stimuleren als duurzaam alternatief voor goederenvervoer over de weg. Hiermee dragen wij bij aan een transitie in het goederenvervoer.” De gedeputeerde heeft aangegeven hiermee aan de slag te gaan. Wij vragen het college om bij de begroting met een nadere invulling van deze ambitie te komen en daarmee zichtbaar te maken hoe deze transitie in het goederenvervoer vorm krijgt. In de jaarstukken lezen wij over de vrijval van enkele reserves en daarnaast is forse onderbesteding een terugkerend fenomeen. Dat roept bij ons de vraag op in hoeverre het college in voldoende mate in staat is om plannen ten uitvoer te brengen. Hoe kijken GS aan tegen het realiserend

vermogen van de provincie? Wat is nodig om te zorgen dat plannen daadwerkelijk worden uitgevoerd? Ik sluit af met de volgende woorden: De VVD heeft vertrouwen in het college dat zij ons door deze onstuimige tijd heen zal leiden middels duurzaam doorpakken en kansen benutten waar het kan. Wij wachten met belangstelling de antwoorden op onze vragen en voorstellen af.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik wacht graag want de heer Hartog spreekt als een dominee en dat is positief. Ik wil graag een verduidelijking hebben. De heer Hartog weet ook dat wij onbenutte belastingcapaciteit laten liggen, dat staat in de kaderbrief. Toch is er bij de moties 41 en 42 voor gekozen om geld te kunnen gaan lenen. Als de VVD moet kiezen tussen geld lenen of belasting omhoog, waar kiest de VVD dan voor?

De heer **HARTOG** (VVD): Volgens mij is belangrijk dat PS voorstellen en kaders worden voorgelegd op basis waarvan wij nadere invulling kunnen geven. Wij wachten de plannen van het college af en dan gaan wij daar samen over in discussie.

De heer **ZOON** (PvdD): Volgens mij is dat niet het antwoord op mijn vraag, maar ik zal de heer Hartog helpen. In het verkiezingsprogramma van de VVD staat dat nieuw beleid slechts mogelijk is als inkomsten structureel toenemen. Daar zijn twee manieren voor: via het Provinciefonds en de opcenten. Worden hiermee de opcenten bedoeld in het VVD-verkiezingsprogramma?

De heer **HARTOG** (VVD): Ik heb in mijn bijdrage aangegeven dat je in het heden soms moet beslissen over dingen in de toekomst op basis van gegevens uit het verleden.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Dank voor het verhaal en nogmaals felicitaties voor het dubbele eerste optreden van vandaag. Ik heb met plezier geluisterd. Ergens halverwege kwam langs dat economische ontwikkeling en het sparen van de natuur samen gaat, praten in win-winsituaties, daarop is ook de PAS stukgelopen. Soms gaat dat niet en moet je willen discussiëren over of het niet allemaal een tandje minder moet. Dan kun je nog discussiëren over fossiele energie tegenover duurzame energie, liever zon dan biomassa, maar het moet gewoon minder. Hebben jullie daar in de VVD discussies over? Zeggen jullie tegen de mensen in Blaricum, Bloemendaal en Bergen af en toe ook: kan het niet wat minder? Zouden er niet minder dan twee auto's voor de deur moeten staan? Moet er niet minder gevlogen worden? Op de grote daken kunnen veel meer zonnepanelen dan in andere delen in de provincie. Is het nivelleren en het verminderen van het consumentisme in de hogere inkomensgroepen iets waarover gepraat wordt? Het kan niet zonder dat wij de lusten en lasten ook financieel eerlijker gaan verdelen en afgelopen maanden hebben alle aanleiding gegeven om die discussie te voeren.

De heer **HARTOG** (VVD): Veel van de zaken die de heer Smaling aan de orde stelt, erken ik. Ik zou u bijna uitnodigen om lid te worden van de VVD, dan kunt u betrokken worden en actief meedoen met de vele discussies die wij voeren. Uiteraard discussiëren wij binnen de partij, wij zijn een discussiepartij, maar wij hebben het hier over de kaderbrief en daarin komen veel zaken

die u aan de orde stelt, niet naar boven. Ook wij zijn uiteraard in gesprek over het maken van keuzes.

De heer **SMALING** (SP): Ik vroeg het ook omdat er zo gemakkelijk wordt gesproken over win-winsituaties en ik denk dat dat gewoon niet altijd kan. Vindt u dit terecht, is dat niet te gemakkelijk?

De heer **HARTOG** (VVD): Ik zal mijn tekst nog een keer nalezen, maar volgens mij stond dat er niet en ik hoop dat ik dat ook niet heb uitgesproken. Volgens mij heb ik gezegd dat het goed is om niet te praten in tegenstellingen. Het is niet het een of het ander, daarmee wil ik niet uitsluiten dat je soms keuzes moet maken.

De heer **HEIJNEN** (CDA): U sprak halverwege uw betoog over te weinig woningen, dat zijn wij van harte met hem eens. U sprak over een woud van regels, waar bouwondernemers door belemmerd worden, met name door gemeenten. Volgens u zijn die regels deels bovenwettelijk en u vraagt de gedeputeerde in gesprek te gaan daarover met gemeenten. Tegelijkertijd zeggen wethouders tegen ons dat zij een woud van beperkende regels van de provincies ervaren, ook deels bovenwettelijk door de strikte toepassing van de ladder van duurzame verstedelijking en allerlei landschapsregiems. Wilt u met mij aan de gedeputeerde vragen om in de gesprekken met gemeenten de beperkende regels van de provincie mee te nemen?

De heer **HARTOG** (VVD): Ik ga ervan uit dat als de gedeputeerde in gesprek gaat met gemeenten dat zij in dat gesprek ook een podium hebben om grieven van hun kant voor het voetlicht te brengen. Ik ga ervan uit dat wij daarover een terugkoppeling krijgen.

De heer **DEEN** (PVV): Een vraag ter verduidelijking, mag ik concluderen dat de VVD de stekker volledig uit biomassa trekt?

De heer **HARTOG** (VVD): Dat heb ik niet gezegd volgens mij.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Wij zijn het eens met de lijn van het college, het coalitieakkoord en de aanvullingen uit de kadernota daarop. Veel meer is niet zo relevant gezien de grote onzekerheden zoals corona. Van corona weten wij dat de effecten nog niet verwerkt zijn in de kadernota en ook niet de effecten van de moties voor 110 miljoen euro om de schade te beperken. De besteding van deze bedragen is wel van grote invloed op wat wij de komende jaren gaan doen, dus wij kijken uit naar de ontvangst van de bestedingsplannen. Er zijn vele belangrijke programma's in de maak, waarvan ik er een paar wil noemen omdat deze de komende jaren ook van grote invloed zijn en zeer belangrijk. De uitvoering van de coronamoties en de impact van corona, de nieuwe voedselvisie met veel aandacht voor kringlooplandbouw en korte ketens, realisatie NNN, stikstofaanpak, het vaststellen van de RES'en en een speciale is wonen en leefbaarheid met telkens nieuwe beren op de weg. De een is nog niet gevangen of er komt alweer een nieuwe bij. Bijvoorbeeld, vorig jaar hadden we last van stikstof en PFAS en daar komt nu mogelijk als issue ook nog geluid bij. Wij hebben ook zorgen over de cultuursector,

goed dat die wordt ondersteund met de coronamoties. De culturele agenda is ook met een jaar uitgesteld. Begrijpelijk, maar het schiet niet op. Ik wil nu niet een algemene beschouwing gaan houden, dat komt later dit jaar, maar nog wel een paar financieel administratieve opmerkingen. College, ga door met de geplande verbeteringen in de financiële processen zoals net uitgelegd bij de jaarrekening, die spreken ons erg aan. Het verminderen van de onderbesteding is geen doel op zich, het gaat om het behalen van de achterliggende beleidsdoelen en wij willen ervoor waken dat er een cultuur gaat ontstaan van geld uitgeven om het geld uit te geven. Kijk kritisch naar de processen om programma's tot uitvoering te brengen. De gedeputeerde heeft net aangegeven dat als er bijvoorbeeld samengewerkt wordt met cofinanciering met andere partijen, dan is de benodigde doorlooptijd van de programma's mede afhankelijk van deze partijen. Het is de vraag of het reëel is om altijd te verwachten dat zij evenveel financiële beleidsmatige en uitvoeringsslagkracht kunnen hebben en uitvoeren als de provincie. Misschien zouden wij daarvoor meer hulp moeten geven om samen de doelen te bereiken of gewoonweg realistischer gaan plannen. Relevantere beleidsindicatoren, andere partijen hebben daar bij de jaarrekening opmerkingen over gemaakt, want de kaderbrief is de input voor de begroting. Misschien kan de gedeputeerde dit nog meenemen. De gedeputeerde heeft aangegeven dat zij de komende begrotingscyclus kritisch gaat kijken naar de beleidsindicatoren. Daarom komen wij niet met een motie, maar de focus moet liggen op meer relevantie van de beleidsindicatoren. De beleidsindicatoren behoren een indicatie te geven over of wij onze doelen op tijd gaan behalen. Voor ons als PS is het minder interessant hoeveel rapporten of bijeenkomsten er zijn geweest om het doel te behalen. Wij snappen dat het soms lastig is om met goede indicatoren te komen vooral als wij een rol als regisseur of facilitator willen hebben, maar ook dit soort rollen zijn niet vrijblijvend. Het gaat er uiteindelijk om om samen met andere partijen de doelen voor onze inwoners te behalen en niet om alleen ons best te doen. Het is goed en mooi dat de provincie zo goed oog heeft voor het integrale karakter en de onderliggende verwevenheid van de programma's, maar om echt resultaten te behalen bij de uitvoering, gaat het erom dat de cruciale aspecten worden opgelost en de beleidsindicatoren zouden hier een relatie moeten hebben, dan kunnen we echt sturen met elkaar. Ik wil nu niet ingaan op de moties en amendementen, dat doe ik in tweede termijn.

De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter Een technische en beleidsarme kaderbrief. Het is een tijd van onzekerheid, maar wij hebben wel zorgen over hoe we nou samen duurzaam blijven doorpakken. Wij beoordelen de begroting straks in ieder geval langs de leefbaarheid in onze provincie, waaronder concrete stappen richting betaalbare woningbouw. Hoe zit het met de ambassadeur om de woningbouw aan te jagen? Daarnaast een gezonde leefomgeving en toegankelijke OV-verbindingen, want juist de leefbaarheid en deze sociale structuren staan onder druk. Onderwerpen waar ook de jongens uit de bus zich veel zorgen over maken. Helaas zijn deze jonge jongens met een knarrenhof nog niet geholpen. Dan leg ik hier op verzoek van de gedeputeerde nogmaals de link met de beleidsindicatoren en resultaten, want hoe kunnen wij straks het gevoerde beleid beter volgen en de jongens beter toelichten wat wij hebben gedaan als we ze weer tegenkomen in de bus. Op korte termijn is het niet mogelijk om hier aanpassingen in te doen, maar het is wel mogelijk om hier samen over te spreken en stappen in te zetten. Dat is ook door andere partijen aangehaald. Ook vraag ik GS hoe het zit met een publieksvriendelijke

versie van de begroting en de jaarstukken, zodat wij deze wellicht al swipend in de bus in kunnen zien. Tot slot wil ik een onzekere factor uit de kaderbrief extra benadrukken. Wij maken ons grote zorgen over de financiële situatie bij heel veel gemeenten in de provincie en de oplopende tekorten die zij hebben met de vrees dat zij geen sluitende begroting kunnen presenteren. Niet alleen belangrijk voor ons als toezichthouder, maar juist ook als partner van de gemeenten in de gezamenlijke projecten. In de commissievergadering hebben GS uitgebreid toegelicht hoe zij hiermee omgaan, maar wij vragen er nogmaals aandacht voor, ook als signaal richting Den Haag.

De **VOORZITTER**: De heer Everduim (DENK) zal geen bijdrage leveren. Ik schors de vergadering voor 30 minuten, dan kunt u ook naar de moties en amendementen kijken. De Statengriffie heeft een documentje voorbereid waarin alle moties en amendementen zijn opgenomen en als het goed is, is dat lijstje naar u gemaild. Het zit in iBabs, dat kunnen we straks bij de stemming gebruiken. Ik heropen de vergadering en geef het woord aan gedeputeerde Pels.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter, eerst ga ik in over het eventueel beleidsarm zijn van de kaderbrief. Zoals ook al in de commissie gesteld, gaat het hier echt over aanvullingen op het coalitieakkoord en natuurlijk gaan wij met u het gesprek aan over de uitwerking daarvan. Dat doen wij namelijk bij de begroting 2021. Dit zijn de kaders, de nieuwe dingen, die wij daarnaast nog zetten. Ik hoop dat het CDA hier ja tegen zegt, maar straks ook tegen de begroting en dan gaan wij daar het gesprek over hebben en het is goed om dat daar te doen, want wij moeten geen zaken gaan herhalen met elkaar. Het coalitieakkoord is tenslotte ook al verwerkt in de begroting 2020 en daarmee is ook al een meerjarig perspectief over de uitwerking gegeven. Natuurlijk worden de plannen steeds concreter, ik kan me goed voorstellen dat u daar ook benieuwd naar bent voor de plannen die u nog niet heeft gezien, daarvoor heeft u de strategische agenda ontvangen waarin u terug kunt lezen wanneer en op welke wijze wij die met u willen bespreken, dus volgens mij zijn er voldoende documenten al op dit moment die de uitwerking van het coalitieakkoord schetsen en zou het dubbelop zijn om dat nogmaals in de kaderbrief te gaan verwerken. Gezien de brede wens van PS om het juist compact te houden, lijkt mij dat ook niet verstandig. Het is wel een bijzondere kaderbrief, natuurlijk door de tijd waar we nu in leven maar wij als college vonden het wel belangrijk om toch met een kaderbrief te komen, om te laten zien dat wij gewoon doorgaan met onze plannen, dat wij de zekerheid geven aan onze partners dat wij tot besteding gaan komen en ook om met u als PS het gesprek aan te gaan en gezien de hoeveelheid moties en amendementen, kan ik zien dat u dat gesprek in ieder geval waardeert. Het is ook een bijzondere tijd voor ons als overheid, er wordt iets nieuws van ons gevraagd door de grote crisis waar wij voor staan en daarvoor heeft u als PS opdracht gegeven met de twee moties voor een nood- en herstelfonds, daar kom ik later nog even op terug. U heeft ook een aantal keren aandacht gevraagd voor de positie van gemeenten en de moeilijke financiële positie, daar zal gedeputeerde Zaal verder op reageren, maar ik wil u vast meegeven dat wij natuurlijk veel samenwerken met gemeenten en wij zeker de komende tijd richting het opstellen van de begroting maar ook daarna en alle wijzigingen die nog gaan volgen, gaan kijken, zijn zij nog voldoende in staat om bijvoorbeeld waar wij cofinanciering vragen, dat ook te leveren, want dat kan werkelijk wel effect hebben op de wijze waarop wij tot besteding kunnen komen. U gaf zelf ook al een aantal keren terecht aan, wij kunnen nog niet alle ontwikkelingen voor de komende

tijd voorzien en het is belangrijk dat wij daar gezamenlijk als PS en GS een goed gesprek over voeren en dat doen wij nu ook al, deels door de coronamonitor. Die blijven wij ook maken en op die manier informeren wij u over de effecten van de crisis op Noord-Holland. In de commissie heb ik al aangeven na het reces graag met u in gesprek te gaan over het eventuele effect van de economische crisis op de provinciale begroting en breder op Noord-Holland. De VVD vroeg daar ook aandacht voor, het is nu zo onzeker dat wij moeten denken in scenario's en het is goed om dat verder met elkaar door te spreken, want we hebben niet zo heel veel houvast op dit moment. Er waren ook een aantal vragen over de nieuwe begrotingsopzet en wat zorgen over de wijze waarop de programma's geordend zijn. Ik wil u graag geruststellen, want wij hebben gekeken naar het effect van een bepaald programma op andere programma's, dus we beginnen met openbaar bestuur, want als wij of onze gemeenten niet goed functioneren, komen wij sowieso niet tot uitvoering van welk programma dan ook. Daarna volgt klimaat en milieu, omdat wij mede door het klimaatakkoord zien hoeveel programma's er geraakt worden door de acties die wij daarin moeten nemen. Vervolgens kiezen wij voor ruimte, omdat wij weten dat onze ruimtelijke ordening vergaande gevolgen heeft voor onze andere programma's en de programma's die daarna volgen met mobiliteit als eerste, zijn gewoon op basis van grootte. Daarin zit niet zozeer alleen maar een kwalificatie van hoe wij naar die programma's kijken, maar ook een ordeningsprincipe van de effecten van het ene programma op het andere programma. U vraagt aandacht voor de operationele doelen, de indicatoren en dat is een volgende stap. Wij hebben nu het raamwerk neergezet en nu kunnen wij met elkaar gaan kijken naar de doelen en of die nog goed aansluiten bij de wereld van nu. U roept ons op om daar al een eerste slag in te slaan bij de begroting 2021, maar ik stel voor daar eerst met u het gesprek over aan te gaan want ik vind het niet aan GS om puur en alleen zelf te besluiten wat er wel en niet in de begroting landt, het is uw instrument, dus ik wil voorstellen om dat niet alleen de begroting 2021 vergaand aan te passen, maar daarover met u het gesprek aan te gaan, bijvoorbeeld via de rekeningencommissie. Voor de indicatoren zijn wij al bezig om een eerste slag te slaan, want ik herken de opmerkingen dat ze niet allemaal van grote waarde zijn voor de informatierijkheid. Wij zijn nu een eerste slag aan het slaan in de begroting om te kijken wat kan eruit, wat heeft niet een enorme meerwaarde, maar ook daarover is mijn voorstel om daarover met u in gesprek te gaan richting de begroting 2020-2021. In die zin omarmen wij natuurlijk wat de heer Carton aangaf, wij willen graag dat onze begroting begrijpelijk is voor u en onze inwoners, en hoe duidelijker hoe beter. De PvdA vroeg ook naar een publieksvriendelijke versie, maar ik hoop dat onze begroting van zichzelf publieksvriendelijk is. Wij maken ook een Infographic maar mocht in uw ogen nog iets anders nodig zijn behalve die twee zaken, dan hoor ik graag van u wat u daarnaast nog zou willen zien. Dan de moties die in uw vorige vergadering heeft aangenomen over het noodfonds en het herstelfonds. Een aantal van u roept op om haast te maken met het noodfonds en dat is begrijpelijk, want het is een noodfonds, dus wij moeten snel tot besteding komen om snel de maatschappelijke organisaties die financieel ernstig onder druk staan, te helpen. Daarvoor hebben wij in die Statenvergadering al toegezegd dat wij voor het begin van het reces u een brief zullen sturen waarin wij de voorwaarden van het noodfonds verder uitwerken en dat doen wij nu al, zodat wij snel tot besteding kunnen komen. Dat zal wel vragen om een extra begrotingswijziging dit jaar, dus daarover informeren wij u eerst en zullen wij later de financiële verwerking doen, maar dat gebeurt nog dit jaar. Daarnaast hebben wij in de commissie en de

Staten herhaald toegezegd om rond de behandeling van de begroting met een blauwdruk te komen voor het herstelfonds. Daar is een aantal vragen over gesteld, die pak ik er even bij, zoals of het niet sneller kan en waarom wordt dat niet in de begroting verwerkt. Wij moeten wel goed opletten met elkaar, wij willen in de begroting alleen plannen die voldoende tot wasdom zijn gekomen en waarvan wij precies kunnen voorspellen, dit gaan wij besteden in 2020-2021 en dit gaan we besteden in de jaren erna. De motie is recent aangenomen en die vraagt een goede uitwerking, want het gaat om een groot bedrag van 100 miljoen euro, dat moeten we niet zo maar in twee maanden proberen uit te werken en weg te zetten, dus daarom vraag ik om wat geduld van u tot wij de blauwdruk rond de begroting met u kunnen bespreken om na te gaan of het aansluit bij wat u voor zich zag. De CU gaf een aantal aandachtspunten mee, ik denk dat het goed was geweest om die in de vorige Statenvergadering aan het college mee te geven want toen zijn de moties aangenomen. Nu wordt het wel moeilijk voor het college, dat nemen wij nog even mee terwijl andere partijen daar geen uitspraak over hebben gedaan en tegelijkertijd het dictum wel een duidelijke opdracht geef met twee aandachtsgebieden, de gebouwde omgeving en maatschappelijke infrastructuur. Ik wil u aanraden uw wensen te bewaren voor bij het gesprek over de blauwdruk. Dan waren er vragen van GL over meer inzicht te krijgen in de effecten van wat wij doen naast de financiële effecten, dus dan gaat het over de effecten op CO2 en ecologische effecten, daar is motie 65 door de PvdD over ingediend. GL vraagt hoe dit inzichtelijk gemaakt kan worden. In het coalitieakkoord hebben GS de opdracht van u gekregen om een impactanalyse te maken die uit twee delen kan bestaan, aan de ene kant een CO2-monitor waarin wij in kaart brengen welke CO2-uitstoot wij realiseren of besparen. De tweede is de brede welvaart en die hebben wij al, wij sturen jaarlijks aan u de monitor brede welvaart. Die kunnen wij daar mooi bij betrekken, want dan krijgen we een breder verhaal over de effecten van ons beleid. Gelijktijdig hebben wij het afgelopen jaar hard gewerkt aan de uitvoering en daar komen wij een aantal onzekerheden tegen. Dit is absoluut een leerpad waarin de provincie vooroploopt. Het Rijk heeft eerder toegezegd met een klimaatbegroting te komen en dat lukt ook maar moeizaam. Wij lopen hierin voorop en dat is mooi, maar dat betekent dat wij voorzichtig moeten zijn, want ik wil voorkomen dat ik bij u kom met cijfers over bijvoorbeeld een hoeveelheid CO2 dat voortkomt uit een bepaald plan dat eigenlijk onvoldoende gefundeerd is op cijfers. In de praktijk is er nog te weinig cijfermateriaal om vooraf goed te kunnen voorspellen wat het effect is van een bepaalde beleidsmaatregel. In het ene programma is dat simpeler dan in het andere, dus bij de energietransitie kunnen we iets gemakkelijker zeggen wat voor CO2-besparing er komt door het plaatsen van een windmolen, maar de wisseling is nog zo ontzettend groot, dat ik mij eerst ga richten op de verantwoording en dat wij eerst gaan kijken naar de impact van de jaarrekening 2019. In het najaar komen wij bij u met een eerste concept van drie programma's uit onze begroting om te kijken, is dit nou wat u zoekt, is dit de impactanalyse die u graag terugziet en kunnen wij de cijfers voldoende hard maken en om op basis daarvan gezamenlijk met PS het pad op te gaan om te zien welke lessen wij kunnen leren en hoe wij ervoor gaan zorgen dat wij van verantwoording bij de jaarrekening toe kunnen werken naar de begroting. Daarom moeten wij motie 65 helaas ontraden, omdat deze op dit moment niet uitvoerbaar is. Wij herkennen ons deels in het verzoek aan het college om breder te kijken dan alleen naar de financiële gevolgen en daarvoor willen wij de impactanalyse inzetten, maar waar u om vraagt is helaas nog niet uitvoerbaar. FvD deed een oproep voor discipline, daar houd de gedeputeerde financiën altijd van

en ook om te kijken naar een snellere realisatie van plannen door af te schalen en middelen te besparen. Natuurlijk kijken wij daarnaar, want dat hebben wij ook al gedaan in de taakstelling. Dan kijken wij vooral naar de exploitatie, want dat zijn jaarlijks terugkerende kosten. In de kaderbrief hebben wij een goed gedeelte afgeraamd, waarvan wij zeggen, dat gaan wij niet meer voor dat doel gebruiken omdat het niet tot besteding komt en dat zetten wij in voor andere plannen. Bij de reserves zit het wel even anders, want als daar een plan niet doorgaat, kan het wel tot nieuwe besteding komen. Het is goed om daarover met u het gesprek aan te gaan bij de begroting, want dan komen wij met bestedingsplannen voor de verschillende reserves en dan kunt u ook zien op welke termijn wij denken tot besteding te komen van bepaalde middelen. Het CDA heeft gevraagd of de twee moties effect hebben op de plannen in de kaderbrief. Die staan in principe naast elkaar, dus de kaderbrief wordt verwerkt, de moties worden verwerkt maar kennen niet hetzelfde tempo als de kaderbrief, maar zoals ik in de commissie heb toegezegd, worden de moties verwerkt in onze P&C-cyclus en landen zij op termijn in de begroting en begrotingswijzigingen. U zei dat de vraag niet beantwoord was in de commissie over eventuele consequenties van de taakstellingen, maar ik herken mij niet in die opmerking. Die vraag is daar gesteld en die heb ik ook beantwoord. Deze projecten zijn allemaal niet doorgegaan of middelen die niet nodig zijn vanuit de exploitatie. Ik ben erop tegen om zonder doel te gaan sparen in de reserves. Van die middelen vind ik oprecht dat op het moment dat wij zien dat er geen besteding voor is omdat bijvoorbeeld een project weggevallen is – dat gebeurt met enige regelmaat, dat herkent u misschien nog uit motie 110 van de vorige periode – dat wij dan niet zeggen, wij laten het liggen. Dan is het aan PS om via de begroting of begrotingswijziging tot nieuwe besteding te komen. Dat is ook een antwoord op uw vraag, zijn er gelden verdwenen, nee, er zijn geen gelden verdwenen. U spreekt over een bepaalde casus waar gedeputeerde Zaal zo meteen op zal reageren. Wij hebben keuzes gemaakt over wat er voor ons ligt. Het is niet zo dat wij in de taakstelling hebben gekozen om bepaalde plannen niet uit te voeren, maar je moet wel jaarlijks kijken naar wat er op ons afkomt, wat doen wij wel of niet. Het is niet zo dat er gelden verdwenen zijn van zaken die wij eerder wel deden en abrupt hebben gestopt zonder dat aan PS voor te leggen. De PVV vroeg naar de situatie met Zeeland. Zoals ik eerder heb aangegeven, is er bij de verdeling een aantal jaren terug een fout gemaakt waardoor Zeeland nu te weinig geld krijgt. Het is niet zo dat wij alleen maar uit liefde voor die provincie dit geld overmaken, maar ook gewoon omdat er een fout is gemaakt. Anders zouden wij gewoon minder ontvangen uit het Provinciefonds. Nou is het wel vervelend dat we dit weer tijdelijk moeten repareren, dat onderschrijf ik ook. Er is nu in IPO-verband gestart met het proces om de herijking op gang te brengen. De SP vroeg, hoe gaat u naast de gevolgen van de coronacrisis, kijken naar de versnellingen die nu plaatsvinden, bijvoorbeeld bij duurzaamheid om die te verwerken in het beleid. Het is ontzettend interessant om daar per programma naar te kijken en natuurlijk nemen wij dat mee in de beleidsontwikkeling. Er gebeuren dingen en er zijn stellingen die wij wel omarmen en verder willen brengen. Het is aan elke gedeputeerde om te kijken hoe dat het beste kan landen in de eigen portefeuille. De VVD vroeg naar een perspectief in onzekere tijden. Dat is mooi, want dat spreekt elkaar enigszins tegen als je niet precies weet waar we heengaan, welk perspectief pakken we dan met elkaar. Ik vond het ook mooi dat u zei wat ik net zei over het scenariodenken, wij moeten niet proberen vast te houden aan cijfers die niet zoveel zeggen omdat de onzekerheid groot is, maar met elkaar nadenken over wat nou als dit gebeurt, wat

doen wij dan? U vraagt of wij u wat houvast kunnen geven en een perspectief geven door naar acht jaar te kijken in plaats van naar vier jaar. Dat waardeer ik zeer, want zeker vanuit financiën willen wij de effecten in kaart brengen voor de lange termijn, maar er is zoveel onzekerheid dat het enige wat wij kunnen leveren, een achtjaarsperspectief is waarin de geschatte vrije ruimte zichtbaar wordt op basis van de kennis die wij nu hebben. Zeker dit jaar vind ik dit weinig zeggen, want volgend jaar wordt een nieuwe Tweede Kamer gekozen en er komt een nieuw kabinet en die kunnen allerlei andere besluiten nemen zoals over het belastinggebied waar wij recent met u over gesproken hebben, de mogelijke gevolgen van de elektrificatie van ons autoverkeer, Provinciefonds. Het achtjaarsperspectief biedt nu nog niet zoveel, maar als wij kijken naar de twee zaken waar wij als provincies nog besluiten over moeten gaan nemen en uiteindelijk met het Rijk over het belastinggebied en het Provinciefonds, als wij zo'n inkomstenbron van ons bespreken, ik dan met u het achtjarigperspectief doorloop, van wat zijn nou de effecten als het Rijk hiervoor kiest en dat we dat dan via de scenario's met u delen maar dat wij niet in zijn algemeenheid een achtjaarperspectief neerzetten, want dat brengt ons weinig. Ik heb zojuist de onderbesteding bij de jaarrekening toegelicht. Dit heeft breed de aandacht van het gehele college. Dan ben ik door de vragen heen. Dan de motie 69 van de SP verwerking afval oude zonnepanelen. Wij herkennen de constatering dat er een toename is in het gebruik van zonnepanelen, daar zijn wij ook enthousiast over, maar u schetst een situatie waarin zonnepanelen slecht te recyclen zijn, maar wij hebben informatie waaruit blijkt dat 95% van het paneel goed te recyclen is en 5% helaas niet. Wij hebben vrij recent met u over de circulaire actieagenda in wording gesproken in de commissie en toen is dit niet ingebracht, dat is een aandachtspunt voor een volgende bespreking, want dan hadden wij er met zijn allen wat langer bij kunnen stilstaan. Die agenda kent ook een aantal afvalstromen waar wij op willen focussen en die van groot belang zijn en waarvan de impact groot is. Het gevaar van waar u toe oproept in de motie is dat wij apart beleid zouden moeten maken voor een kleine deelstroom en dat lijkt mij niet verstandig. Circulair is zo ontzettend groot, we zouden bijna alles kunnen doen, daarom kiezen wij juist voor die focus die aan u is voorgelegd. Ik zou u willen voorstellen om geen apart beleid gericht op recycling van zonnepanelen te maken, dus in die zin moeten wij de motie ontraden. Ik wil u wel toezeggen, wij hebben wel als aandachtsgebied de bouwafvalstromen aangewezen en dat wij gaan kijken hoe binnen de bouw wordt omgegaan met bouwafvalstromen en of hierin al enigszins wordt voorzien of dat het toch steeds beter te recyclen is en of er een lobby nodig is richting het Rijk, want wij hebben geen taak bij de samenstelling en de eisen die wij kunnen stellen aan zonnepanelen of afvalverwerking, maar dit wil ik u wel toezeggen en meenemen in de actieagenda die wij na de zomer aan u gaan voorleggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Een fors aantal partijen spreekt hun zorgen uit over de woningbouw, met name voor het brede scala aan doelgroepen waarvoor wij het doen. De PVV geeft aan, er is een brede coalitie gaande richting het Rijk en in hoeverre kan de provincie hieraan bijdragen. Wij richten ons met name in eerste instantie op onze eigen instrumenten, zoals de woonagenda, de bouwambassadeur, financiële instrumenten zoals de versnellingsgelden en de middelen voor de flexibele schil, de sleutelgebieden in de MRA, de daily urban system invalshoek waarbij wij over de grenzen van de MRA heen kijken, aan de bouwtafel zitten wij met de echte bouwers aan tafel om de regelgeving en problemen waar zij tegenaan lopen, te

inventariseren en te kijken hoe wij daar een oplossing voor kunnen vinden. Aan de versnellingstafel zitten wij met een iets bredere groep om tafel, niet alleen met de bouwers maar ook met de ontwikkelaars en TNO om te kijken hoe wij het nog sneller en efficiënter kunnen doen. Het OV-knooppuntenbeleid, wij hebben natuurlijk de afspraken met het Rijk. Het is wel van belang bij wat we ook doen en welke instrumenten wij ook introduceren, dat de afspraken die wij maken met het Rijk, ook worden nagekomen. Vanuit de MRA zijn wij volop in gesprek of de afspraken die in het verleden zijn gemaakt over de impulsgelden, werkelijk tot uitvoering kunnen gaan komen. Zodra ik daar meer over kan vertellen, zal ik dat zeker doen. Dat is deels een antwoord voor de SP die vraagt wat wij op provinciaal niveau kunnen doen. Bij de huren kunnen wij niets doen want dat is echt Rijksbeleid, maar binnen de MRA werken wij samen om de betaalbaarheid voor het voetlicht te brengen bij het Rijk. De heer Smaling zei, moeten wij iets zeggen over het aantal vierkante meters in de woningen, nou ik hoop het niet. Ik ben in het verleden nog weleens in de socialistische heilstaat Oost-Duitsland geweest en daar zag je die enorme woonkolossen met hele beperkte vierkante meters woningen en volgens mij bedoelt hij dat niet. Wij moeten wel kijken naar betaalbaarheid en leefbaarheid voor onze inwoners. Als je al politiek wilt bedrijven op het dossier woningbouw, dan moeten wij ervoor zorgen dat wij heel snel aan de slag kunnen gaan, dat wij moeten kunnen bouwen op plekken waar het snel kan. Laten wij daar beginnen en met de invalshoek van het daily urban system kan dat ook heel snel, wij zouden bij wijze van spreken morgen aan de slag kunnen met elkaar. Dan huisvesting statushouders, de SP doelde op de speciale behandeling van Amsterdam. De behandeling van Amsterdam is niet zo speciaal, die geldt ook voor alle andere gemeenten die niet aan hun taakstelling voldoen. Dan pakt de provincie haar wettelijke taken op en die houdt daar toezicht op. Als gemeenten onvoldoende voortgang boeken op dat dossier, dan heeft de provincie haar wettelijke taak uit te voeren en dat is ultimo een indeplaatsstelling. Amsterdam heeft al een brief gekregen en de andere gemeenten nog niet, omdat zij vanaf 2014 deels haar afspraken niet nakomt, maar zij heeft structureel onder de taakstelling geopereerd. Daarom hebben wij Amsterdam als eerste gemeente in de provincie een brief gestuurd en die brief past in de volgende trede van de ladder, zorg dat u uw zaken op orde brengt want als u dat niet doet, dan zullen wij op datum x gaan aankondigen dat wij een indeplaatsstelling gaan doen en dat moet helaas gewoon via brieven in de openheid. Dat Amsterdam daarbij vooroploopt, komt alleen door het feit dat zij sinds 2014 niet volledig voldoen. Zij doen wel een hoop en de brief was een goede impuls om een extra inhaalslag te maken en als Amsterdam hun inzet vol blijft houden, dan kunnen wij als provincie straks weer gas terugnemen. De eerste voortekenen – maar laat ik niet al te hoopvol zijn want ik vind dat wij geloofwaardig moeten opereren – zijn goed in ieder geval. De SP sprak over in de toekomst salderen. Daarop is het nou juist bij het stikstofdossier fout gegaan, dat is het verhaal van de PAS, waarbij wij zeiden, wij gaan nu iets doen en dat verrekenen wij in de toekomst, maar dat gaat niet meer. Daarom willen wij kijken om naar een gebiedsgerichte aanpak te gaan. Collega Rommel doet haar stinkende best ook in overleg met het Rijk, wat zijn nou de passende maatregelen die wij ook als provincie kunnen nemen. De motie ‘rafelranden’ van de SP: het eerste aandachtsstreepje, hier wordt de SP op haar wenken bediend, want zij kunnen straks in de zienswijzen van de gemeenten op de Omgevingsvisie lezen waar de rafelranden zitten, maar ik heb in de commissie aangekondigd dat wij komen met een veeglijst van alle projecten die zich al jaren voortslepen vanwege een discussiepunt tussen provincie en

gemeente over of sommige van die projecten nou wel of niet moeten worden toegestaan. Ook daar kom ik met een voorstel voor een veeglijst met een preadvies van het college over welke projecten met het inzicht van nu, wel of niet moeten doorgaan. Het tweede aandachtspuntje is lastig, want daarmee ga je in de planruimte van de gemeenten zitten en daardoor is hij feitelijk onuitvoerbaar en moet ik hem ontraden. De 50plus/PvdO vraagt nogmaals aandacht voor ouderenhuisvesting. Wij willen de hele range van starter tot en met ouderenhuisvesting aanpakken – de vraag is groot en breed over alle doelgroepen – en wij gaan een pilot doen in Purmerend om in een OV-knelpunt te komen tot effectieve ouderenhuisvesting. De gemeente Beemster – die straks gemeente Purmerend wordt – heeft aangegeven ook interesse te hebben om in gesprek te gaan met de provincie over het realiseren van een knarrenhof in Beemster en wij zijn zeer ontvankelijk om daarover met de nu nog zelfstandige gemeente Beemster in overleg te gaan. De VVD heeft een vraag over de regels. Ik zeg toe om het gesprek met de gemeenten proberen te entameren – dat is ook iets wat vanuit de bouwtafel en versnellingstafel naar boven komt – dat men tegen wisselende regelgeving aanloopt bij betaalbaarheid, doelgroepen en parkeernormen. Elke gemeente is net weer even anders en ik wil best een poging wagen zonder dat ik mij gelijk vastleg op een resultaatsverplichting. Dat is even lastig want je daagt de gemeente wel uit om over het domein waar zij zelf over gaan, om een deel los te laten en dat in gezamenlijkheid in de provincie te harmoniseren. Ik zeg dus niet toe dat het al aan het eind van het jaar is opgelost. In de laatste commissievergadering hebben wij uitvoerig gesproken over de migrantenhuisvesting en ik ben blij dat alle partijen hebben gezegd dat daar een nadrukkelijker rol voor de provincie moet komen, want daar ligt een nijpend probleem, niet alleen over het aantal accommodaties maar ook over het feit dat de mensen die hier komen werken wat belangrijk is voor het vestigingsklimaat en concurrentiepositie, op fatsoenlijke wijze worden gehuisvest en dat daarmee voor een beperkt deel de reguliere woningmarkt wordt ontlast. De jongens in de bus en de gevoerde gesprekken, is een vraag over een veel groter probleem en heb ik de integraliteit tot mij genomen. Ik hoop dat dat herkenbaar is in het woonbeleid dat wij in Noord-Holland proberen neer te zetten.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor het uitgebreid beantwoorden van onze specifieke vragen. Ik weet dat er een plan bestaat voor een veeglijst, maar het eerste gedachtenpuntje van de motie is iets specifieker dan alleen de veeglijst, omdat dat onderscheid maakt tussen oude bestemmingsplannen, bestemmingsplannen die al over de 10 jaar heen zijn en niet geactualiseerd hoeven te worden omdat de Omgevingswet er aankomt. Misschien het op voorhand benutten van de flexibiliteit van de Omgevingswet in vergelijking met de wet RO, dan wordt het iets locatie specifieker dan alleen de veeglijst. Dat was ons idee. Als wij het tweede gedachtestreepje weghalen, is het dan nog een acceptabele motie voor GS?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik adviseer de heer Smaling om de motie even aan te houden totdat wij de bespreking hebben gehad over de Omgevingsverordening in de commissie en PS, want als wij kijken, dan denk ik dat er al een hele hoop helder wordt en dan hoeven we dat niet in een apart onderzoek te gieten. Dus houd hem even aan, na het zomerreces gaan wij daarover met elkaar in discussie en dan zal helder worden wat er nog aanvullend nodig mocht zijn.

De heer **SMALING** (SP): Dat lijkt mij prima, dan gaan wij in de tussentijd als SP de rafelrandjes even zelf opzoeken, dus ik houd hem aan.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Er is vandaag veel gezegd over corona en de gevolgen en onzekerheid over de economie. Deze zorgen delen GS en wij houden u op de hoogte via de coronamonitor en zodra duidelijk is wat de consequenties zijn voor ons economisch beleid, gaan wij met u het gesprek daarover aan in de commissie. Daar wil ik het voor nu bij laten, maar dat heeft continu onze aandacht. Het CDA vraagt naar de gelden voor POP3, de Europese financiering daarvan. In het coalitieakkoord hebben wij geen extra cofinanciering voor deze POP3-subsidies opgenomen. De kaderbrief sluit aan bij de doelstellingen van het coalitieakkoord en daar moesten wij keuzes in maken. De EU heeft besloten de POP3-gelden met twee jaar te verlengen en daarvan brengen wij op dit moment de consequenties in beeld voor een aantal projecten die vandaag ook door u zijn genoemd. Indien er aanvullende maatregelen nodig zijn, zullen wij dat richting de begroting aan u voorstellen. Ik stel voor om het daar terug te laten komen en daar het gesprek verder over te voeren. Ik ben het met u eens dat het zonde zou zijn indien wij Europese cofinanciering laten liggen, dus dat heeft onze aandacht. Dan de twee amendementen 13 en 15 die ik gelijktijdig behandel, want ze gaan beide over hoofdstuk 2, de trends en ontwikkelingen. Ik had niet verwacht dat wij het vandaag over hoofdstuk 2 zouden hebben, omdat dat de inleiding is tot de keuzes, maar blijkbaar kunt u die dan weer heel goed volgen. Ten aanzien van amendementen 13 en 15, dat doen wij al, als wij kijken naar het economisch herstel en ons coalitieakkoord, dan is dat helemaal geënt op duurzame economie, duurzaam doorpakken – de titel zegt het al – en op groen herstel, dus dat onderschrijven wij. Wij hebben met motie 42 opdracht van u gekregen om naar een duurzaam economisch herstelfonds te gaan. Dit amendement dat vooral tekstueel van aard is, is in feite overbodig. Hetzelfde geldt voor amendement 15, dierenwelzijn. De provincie heeft geen taak bij het beleid van dierenwelzijn, maar wij nemen dierenwelzijn wel mee in ons beleid en zullen dat altijd meewegen, wat onder meer blijkt uit de passage in het coalitieakkoord over de schuilstallen. Wij hebben het vandaag over de dierenopvangcentra, dus dat is iets wat GS gewoon doen. Ik stel voor om niet het inleidende hoofdstuk 2 te amenderen voor situaties die wij al doen. Daarom ontraad ik de amendementen. Amendement 14 gaat over de herstructurering van de IJsselmeervisserij. De aalvisserij is geen onderdeel van dit programma en dit programma is geen Noord-Hollands programma, dat doen wij onder andere samen met het Ministerie van L&V, de provincies Flevoland en Friesland en de sportvisserij, dit is dus geen deel van het programma en dus ook geen onderdeel van het budget. Als we daar een apart programma voor willen – waarvan ik zou zeggen laten wij eerst focussen op wat er al in het actieplan zit – dan ontbreekt er in dit amendement dekking voor een dergelijke uitbreiding en moet ik dat ook ontraden. Dan het punt van de gemeenten, waar onder andere de PvdA zorgen over heeft. Er komt later nog een motie Vreemd van de SP aan de orde. Ik ga er nu al wat over zeggen, want misschien leidt dat tot een heroverweging van het amendement en dat scheelt weer tijd, want dit heeft onze volle aandacht. Ik heb eigenlijk in de commissie EFB al toegezegd aan de heer Klein van de CU en toen was ik er al mee bezig en ik zal nu een update geven. 15 minuten geleden is er namens IPO een brief naar de minister gegaan waarin alle provincies zorgen uiten over de gemeentelijke financiën en het Rijk vragen om aanvullende maatregelen te nemen. Verder hebben collega Pels en ik woensdag

een sessie met alle wethouders Financiën – we hebben ze allemaal uitgenodigd en of ze allemaal komen is de vraag – waarin wij met hen gaan praten over de consequenties voor de gemeenten. Natuurlijk zijn er andere maatregelen denkbaar, het Zuid-Hollandse model werd al genoemd, maar ik stel voor eerst dit gesprek met de gemeenten aan te gaan voordat wij hierover beslissen omdat het vooral gaat over waar zij behoefte aan hebben en niet precies wat wij willen. Daarom stel ik voor om eerst het gesprek met de gemeenten aan te gaan en vervolgens te kijken wat wij kunnen doen en als dat niet voldoende is, dan kunt u daar later op terugkomen. Ik zal de brief namens IPO aan de minister aan u doen toekomen en wij zullen zoals ik al eerder aan de heer Klein heb beloofd, terug rapporteren van het gesprek met de wethouders Financiën.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik weet dat de visserij IJsselmeer niet meer door de provincie wordt opgepakt, maar door het Rijk en dat gaat vooral over de schubvisserij. Ik zoek juist naar de koppeling tussen de verschillende visserijen die er zijn, omdat het waarschijnlijk dezelfde vissers zijn die er uiteindelijk achter zitten en in dat kader de volksgezondheid mee te nemen. Ik snap dat daar geen extra geld voor te vinden is, maar daar vraag ik ook niet om. Ik vraag erom om daar een prioritering in mee te nemen en of de gedeputeerde daarnaar wil kijken.

Gedeputeerde **ZAAL**: De volksgezondheid is inderdaad een Rijkstaak, maar het mooie van het programma Herstructurering IJsselmeervisserij is dat wij daar wel met alle partijen aan tafel zitten en volksgezondheid is een van de elementen dat meespeelt, net zoals de waterkwaliteit en de vogels. Op die manier komt het toch op tafel en zijn wij onderdeel van het gesprek. Wij hebben daar geen aanvullende beleidstaak op.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. De SP sprak over het rapport Remkes, dat is een advies aan de minister net zoals het advies van de commissie Hordijk, en de minister heeft in het Kamerdebat aangegeven dat ze daar kort op in zou gaan en op een later moment zou terugkomen op wat het mogelijk betekent voor het beleid. Wij zijn ook heel benieuwd naar de beraadslagingen van de minister en via het IPO zullen wij met de minister in gesprek gaan over wat het betekent voor de regierol van de provincies bij de uitrol van de gebiedsgerichte aanpak. Ik kom daar later bij u op terug. Dan had de heer Klein het over het Faunafonds. In de Wet natuurbescherming staat dat iedereen ervoor moet zorgen dat hij geen schade op eigen grond krijgt, hij moet schade voorkomen of beperken. Waar de overheid de grondeigenaar belemmert, zal zij een vergoeding moeten betalen. Daarom gaan wij kijken in hoeverre wij als overheid de grondeigenaren belemmeren en gaan wij kijken waar wij de punten op kunnen rekken zodat wij nog minder belemmeren en daarmee gaan wij bij de schadeloosstelling het eigen risico verhogen naar 20%. Bijvoorbeeld in de foerageergebieden waar wij de grondeigenaren heel veel belemmeren, blijft het 95%. Ik heb niet gezegd dat de landbouworganisaties het hiermee eens zijn, want dat zijn ze niet, maar wij hebben dit afgesproken in het coalitieakkoord en daarmee heb ik uitvoering gegeven aan deze afspraak. 20% wordt niet ingevoerd dit jaar, maar per 2021. Dan het onderzoek toepassingsmogelijkheden lisdodden waar de heer Klein naar vroeg. In het innovatieprogramma Veen zijn wij dat aan het onderzoeken en dit is een van de mogelijkheden, want er zijn er meer. Na de zomer komt er een tussenrapportage die ik graag met PS wil delen, ook om u te informeren over waar wij met het onderzoek staan. Dan de moties. Motie 66 over de

uitvoering wet Natuurbescherming op niveau 3. Daar hebt u al eerder vragen over gesteld en wij denken dat niveau 2 een heel goed niveau is om uitvoering te geven aan de taken, zeker ook gelet op het feit dat het best moeilijk is in deze krappe arbeidsmarkt om goed gekwalificeerd personeel te krijgen. Ik vraag u de motie aan te houden en dat wij eerst beginnen met de uitvoering en inzichtelijk kunnen maken wat niveau 2 betekent en dat wij daarna later met een soort light onderzoek kunnen kijken wat niveau 3 zou betekenen. De moties van de SP over landbouw en omzetting van landbouwgrond in bossen. Op 2 juni hebt u een brief van ons gehad over de bosstrategie, daarin hebben wij aangegeven dat wij onderzocht hebben hoe wij in natuurgebieden bomen kunnen planten waar daar ruimte voor is, maar in de totaliteit van de bosstrategie kijken wij overal wat mogelijk is om bossen en planten te planten, daarom is deze motie overbodig. Motie 68 is een heel sympathiek initiatief. Dat doet mij denken aan een kastanje die ik ook geplant heb en die is inmiddels uitgegroeid tot een hele mooie boom, zo gun ik iedereen zijn eigen boom, alleen het is niet een taak van de provincie. Ik stel voor deze motie mee te geven aan uw collega's bij gemeenten en daar in te brengen. Daarom raad ik deze motie af.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. Een aantal vragen beantwoorden. FvD over het budget voor de OD door het uitstel van de Omgevingswet. Deze vraag is ook in de commissie een paar keer voorbij gekomen. Ten tijde van het opstellen van de kaderbrief was de datum van invoering nog steeds 1 januari 2021, inmiddels is deze datum verschoven naar 1 januari 2022, maar de voorbereidingen waren en zijn reeds gaande, dus het uitstel van de Omgevingswet heeft geen financiële impact. De totale financiële impact van de Omgevingswet is nog niet inzichtelijk en komt later, dat is nog niet inzichtelijk, maar dat heeft niets te maken met het uitstel. Dan de vragen van de SP over de OD en het personeel. Op veel plekken is het heel moeilijk om goed gekwalificeerd personeel te krijgen. De OD's zijn een aantal acties gestart om goede mensen binnen te halen, ze proberen samenwerking met het onderwijs goed op te pakken, gezamenlijke campagnes. Er wordt flink geïnvesteerd om goede mensen binnen te halen, dat lukt ook, maar het is wel heel erg moeilijk. De VVD had meer een gewetensvraag, mobiliteit naar 4. Ik heb het nooit zo ervaren dat door het verplaatsen van mobiliteit naar 4 daardoor de ambitie minder werd. Mijn ambitie is geen millimeter verschoven als het gaat over mobiliteit, dus die gaan wij gewoon inzetten en daar gaan wij voor de komende jaren mee door. Wij gaan op dezelfde voet verder. Het amendement van FvD over investeren in het wegennetwerk. Bij een eerdere motie van de VVD hebben wij al toegezegd dat wij gaan kijken of wij investeringen naar voren kunnen halen en daarnaast zijn wij bezig met een netwerkstudie. Wij zijn op een heleboel manieren aan het kijken naar bereikbaarheid en mobiliteit in Noord-Holland. Op dit moment zien wij minder gebruik van het OV – dat heeft alles te maken met de situatie en de fase waar we in zitten – maar onze ambitie om meer gebruik te maken van het OV en van de fiets, zullen wij onverminderd voortzetten. Dan zou het een gek signaal zijn om nu meer ruimte te geven aan de auto. Daarnaast zijn wij in het beleid bezig met knooppuntenontwikkeling, met de ketenreis van fiets, OV, van huis naar werk, dus ik zou deze motie zeker afraden gezien het beleid en de ambities die wij hebben. Motie 64 van de CU en het CDA over de subsidieregeling gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid. Ik zou deze discussie bij de begroting een keer voeren, want als u aan mij nu een substantiële verhoging van dit budget vraagt, dan leidt dat tot een substantiële verlaging van

het andere budget binnen de totale investering in verkeersveiligheid. Dat betekent dat de subsidieregeling voor investeren in kleine infrastructuur die wij samen met gemeenten willen oppakken, ook door verruiming van de mogelijkheid in combinatie met een subsidieregeling van het Rijk, willen wij daar een extra impuls aan geven, dan zou dat ten koste van dat budget gaan. Die keuze wil ik nu niet maken, maar bij de begroting bent u in de positie om daar andere keuzes in te maken. Ik stel voor om dit punt bij de begroting terug te laten komen, dan hebben wij misschien ook wat meer informatie over opleidingen verkeersveiligheid en gedragsbeïnvloeding en ook over het gebruik van de subsidieregeling kleine infrastructuur. De motie van de SP over binnenvaart, vervoer over water. Daar hebben wij het ook in de commissie over gehad. Hier liggen grote ambities in het coalitieakkoord, maar het is voor ons een nieuw beleidsveld. Er is het afgelopen jaar ook best veel gebeurd, dus dit moeten wij gewoon oppakken. In de commissie heb ik al toegezegd dat ik met een notitie zal komen aan het eind van dit jaar, begin volgend jaar, want dat heeft even tijd nodig om daar met elkaar een goede discussie over te voeren. Eigenlijk bent u met deze motie even te vroeg, want u vraagt een concreet financieringsplan voor het faciliteren en verduurzamen van de binnenvaart. Dat gesprek moeten wij voeren, maar ik vraag u wat meer ruimte om eerst met een integrale notitie te komen over vervoer over water ook in relatie tot andere beleidsterreinen en daarover samen het gesprek te voeren en pas daarna komt de financiering aan de orde en niet nu al. U loopt een klein beetje op de muziek vooruit. Uiteraard zullen wij bij het uitwerken van de notitie gebruik maken van de kennis van de Koninklijke Schippersvereniging Schuttevaer. Daar is al contact mee en dat zal ik de komende maanden benutten om tot een goede gewogen notitie te komen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Twee dingen, het eerste zijn de OD's. U zegt, het lukt wel maar het is moeilijk en als je dat accepteert, dan komt er erg veel druk te staan op de mensen die de VTH-taken moeten uitvoeren, er komt heel veel bij voor vergunningen in het stikstofdossier waar mensen voor nodig zijn, maar ook Tata Steel en andere BRZO-taken. Bent u niet bang dat door de krapte de druk op de mensen die het werk nu doen, zodanig groot wordt dat je het kind met het badwater weggooit? Die OD's zijn ooit ingericht om dit goed te kunnen doen.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Als het zo is overgekomen dat ik dat accepteer, dat is geenszins het geval. Natuurlijk is het zorgelijk en op veel plekken is er een tekort aan goed geschoold en specialistisch personeel. De OD's zijn met campagnes bezig om dat goed personeel binnen te halen of zelf op te leiden, dus er lopen allerlei trajecten en extra investeringen om dat personeel binnen te halen. Ik deel de zorg en daar leggen wij ons zeker niet bij neer, maar het is een feit dat in sommige branches gewoon goed geschoold personeel moeilijk te krijgen is en dat is er hier een van.

De heer **SMALING** (SP): De tweede vraag gaat over de motie. Als ik de tijdsklem uit het dictum haal, is het dan wel een acceptabele motie?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb toegezegd dat ik met een notitie kom om daarover het gesprek aan te gaan en u gaat hier in op de financiering waarmee de binnenvaart gefaciliteerd en verduurzaamd wordt. Dit is een heel nieuw beleidsterrein, daarom is het goed om eerst met een

startnotitie te komen en met PS hierover in gesprek te gaan. Ik adviseer de motie aan te houden, op dit moment komt de motie te vroeg.

De heer **SMALING** (SP): In Duurzaam doorpakken wordt een periode van twee jaar genomen en wij zijn al even op weg, vandaar mijn vrees dat wij uit de vier jaar gaan lopen. Met deze woorden zullen wij de motie aanhouden en dan komen wij er later dit jaar op terug.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Ik heb drie vragen van de heer Deen van de PVV over biomassa, kernenergie en de aardgasvrije wijken. Biomassa is veel in het nieuws geweest de afgelopen weken door het besluit van Vattenfall om even een pauze in te lassen voor de centrale in Diemen en de politiek aan het woord te laten. Het besluit van Vattenfall verandert het standpunt van de provincie niet, want wij waren al geen voorstander van grote nieuwe biomassacentrales, dat verandert daar niet door. Ik heb al eerder in de commissie en PS aangegeven dat er op dit moment een traject loopt met de SER die met een advies komt en een kabinet dat met een duurzaamheidskader komt en dat wij dat afwachten alvorens als provincie in overleg met onze partners in MRA-verband met een visie op biomassa te komen, die wat breder is dan alleen de houtige biomassa. Dat lijkt mij een goed moment om daar als provincie aan te geven hoe wij tegen biomassa aankijken. Kernenergie, ik volg het nieuws op dat vlak op de voet net als u, maar op dit moment is er geen enkel initiatief bekend dat met kernenergie aan de slag wil gaan vanwege risico's en de benodigde financiën. Mocht dat het geval zijn, dan is eerst het Rijk aan zet om er iets van te vinden en dan zou het mogelijk aan de orde kunnen zijn bij de provincies. Tot die tijd is het geen traject waar wij als provincie op inzetten of sterk rekening mee houden. U stelde voor om ook te stoppen met de aardgasvrije wijken. Dat zijn wij niet van plan. Wij hebben in het Klimaatakkoord afspraken gemaakt om in 2030 1,5 miljoen woningen van het aardgas af te halen. Dat doen wij juist om CO2 te besparen en geen gebruik te hoeven maken van het aardgas in Groningen, want dat heeft ook negatieve consequenties. Die afspraak staat nog steeds als een huis en daar zetten wij vol op in door in te zetten op besparing van huizen, verduurzaming van de gebouwde omgeving, de zoektocht naar allerlei alternatieven, dus wij zetten op de volle breedte in om vast te kunnen houden aan de ambitie van gasvrije wijken.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Wij hebben het steeds over de biomassacentrale in Diemen, maar wij hebben er ook een bij AEB. Zou u die alstublieft mee willen nemen, want ook daar zouden wij dolgraag vanaf willen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Wat ons betreft gaat het over alle biomassacentrales in Noord-Holland, overigens zijn dat er niet zoveel, zeker niet waar de provincie het bevoegd gezag is. De AEB-centrale is ons bekend, is een lopende procedure, maar AEB is in het vizier bij ons.

De **VOORZITTER**: Dat was het einde van de eerste termijn. Op verzoek van de heer Zoon schors ik de vergadering voor 10 minuten tot 16.50 uur.

Tweede termijn

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Een aantal dingen waar ik op wil reageren, eerst over de functie en rol van de kaderbrief. Ik verschil iets van mening met de gedeputeerde over de status van het stuk, maar ik ben wel blij met haar antwoorden en duidelijke visie daarop. Er zijn twee dingen in het kader daarvan waarover ik wel iets wil zeggen. Ik heb het gevoel dat mevrouw Pels en ik elkaar niet helemaal verstaan als het gaat over wat wij nu bedoeld hebben met de vraag over de taakstelling uit de reserves. Ik ben het met de gedeputeerde eens dat wij geen nodeloos geld in de reserves moeten laten zitten. Waar het ons om gaat is dat er eerst met PS gesproken moet worden over waarvoor de reserve dan ooit is ingesteld en waarom dat doel dus niet meer haalbaar of gewenst is of dat het wellicht goedkoper is uitgevallen en er geld uit kan. Nu is dat eigenlijk door GS bepaald met een wat beperkte toelichting aan PS. Ik weet mevrouw Pels, dat wij dat ook hebben gedaan eerder in PS in de vorige periode met motie 110, maar ook dat was een ongelukkig proces als wij terugkijken. Dat het destijds zo is gegaan maakt het nu niet opeens de juiste manier. Verder ook richting gedeputeerde Pels over de noodfondsen, de 110 miljoen euro. Ik snap heel goed dat die tijdslijnen anders lopen en dat het niet voor elkaar te krijgen is inhoudelijk. Ik zou nogmaals een klemmend beroep willen doen om wellicht de inhoudelijke invulling niet gereed te hebben voor de begroting, maar het financiële kader daarin wel mee te nemen. Ik moet zeggen dat ik het wel ingewikkeld vind ook straks bij de begroting, om over iets te stemmen waar later nog 110 miljoen euro in een begrotingswijziging verwerkt moet worden. Ik wil vragen de knip te maken tussen de inhoudelijke invulling, bij welk loket en voor wie exact en de financiële kaders. Het zou mooi zijn als de financiële kaders wel gereed zijn zodat die nog in de begroting kunnen. In mijn bijdrage heb ik over de POP3-gelden gesproken. Ik ben heel blij met het antwoord van gedeputeerde Zaal op dat vlak. Ik heb er vertrouwen in dat dat in de begroting gerepareerd wordt. Het is mooi dat gedeputeerde Zaal het met ons eens was dat wij geen Europese cofinanciering moeten laten liggen voor de doelen waar wij het allebei over eens zijn. Dank en ik zie dat met vertrouwen tegemoet en ik zal daar nu geen moties over indienen. Er is door andere partijen gesproken over een tekort aan woningen. Daar sluiten wij ons bij aan, een belangrijk punt dat er wat moet gebeuren. Gedeputeerde Loggen heeft nog een uitgebreide opsomming gegeven van wat de provincie allemaal doet. Na de zomer komen wij te spreken over de omgevingsverordeningen en als je door de zienswijzen van de gemeenten bladert, dan zie je veel opmerkingen over de beperkende ruimtelijke regels die de provincie stelt voor woningbouw, dus ik zou alle partijen die het over een tekort aan woningen hebben gehad, willen oproepen om daar nog eens goed naar te kijken naast wat de gedeputeerde allemaal heeft gedaan, welke acties zijn ingezet. Je kunt er lang over praten, uiteindelijk moet het ruimtelijk ingeregeld worden. Ik wil aansluiten bij de heer Klein en zijn opmerkingen over de verhoging van het eigen risico in het Faunafonds over de ganzenschade. Wij blijven ook van mening dat dat een slecht plan is. Dit gaat niet leiden tot minder ganzenschade, maar wel tot financiële afstraffing van boeren. Tot slot kom ik bij de moties, ik ga ze niet allemaal langslopen. Ik heb geluisterd naar de adviezen van de collegeleden en dan valt mij op dat de moties of te vroeg of te laat zijn, er moet nog een gesprek over gevoerd worden of wij doen dat al, maar het heeft geresulteerd in het feit dat geen van de moties op enige ondersteuning heeft kunnen rekenen van het college. Ik moet zeggen dat dat jammer is. Ik herken dat ook een beetje bij motie 64 over verkeersveiligheid die wij zelf hebben

ingediend. De gedeputeerde doet daar de aanname dat het geld voor deze verkeerseducatie uit het potje Verkeersveiligheid moet komen. Dat staat nergens in de motie, het mag van mij ook ergens anders vandaan komen. Wij vragen alleen de gedeputeerde om daar wat meer geld voor beschikbaar te maken, omdat wij zien dat goede initiatieven blijven liggen. Het staat nergens dat het uit het budget verkeersveiligheid moet komen. Ik vind dit echt het moment om die oproep aan u te doen. Hij is expres al open geformuleerd, er staat geen bedrag genoemd want dat weet u beter dan wij. Als ik met een dergelijke motie bij de begroting zou zijn gekomen, dan zou u waarschijnlijk gaan zeggen dat dit wel erg laat is, had u die wens maar bij de kaderbrief meegegeven. U zegt nu, hij is te vroeg, maar ik ben bang dat u straks gaat zeggen dat hij te laat is. Daarom laat ik hem toch staan met deze toelichting.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Dank aan GL en 50plus/PvdO voor de steun in de eerste termijn. Wij hebben een fijne samenwerking gehad tijdens de voorbereiding op deze vergadering, dus positief voor de toekomst. Ook dank aan gedeputeerde Pels. Ik zie duidelijk een trendbreuk met voorgaande jaren waarbij altijd gezegd was bij de kaderbrief, dit moet bij de begroting geregeld worden en bij de begroting, dit had u bij de kaderbrief moeten regelen. Ik proef duidelijk hierin dat de kaderbrief een boodschappenlijstje is die richting de begroting kan, maar dat de uiteindelijke discussie wordt gevoerd bij de begroting. Daar ben ik blij mee want daar hoort het ook plaats te vinden. Dan loop ik onze moties en amendementen langs. Amendement 13, er wordt aangegeven dat hij overbodig is. Ik zou willen zeggen, het is een aanmoediging voor uw huidige beleid en zo mag u hem ook opvatten. Daarom willen wij hem laten staan omdat hij niet strijdig is of een hele grote wijziging aanbrengt, maar juist de puntjes op de i zet. Bij palingvisserij probeer ik contact te zoeken met 50plus PvdO om te zien wat wij daar precies mee doen. Ik hoorde de gedeputeerde heel goed dat zij de volksgezondheid mee gaat nemen. Dat was ook precies de reden waarom wij dit amendement in stemming hadden willen brengen. Daar kom ik nog op terug. Amendement 15, rekening houden met dierenwelzijn. Dat is een heel aardige toezegging en wij danken GS voor deze toezegging en wij zullen dit amendement aanhouden, maar wij zullen er extra goed op blijven letten. Motie 65, de ecologische begroting. Dat is ook een leerpunt voor ons, want wij proberen met deze motie twee dingen te doen. Ik heb een toezegging van de gedeputeerde op het tweede deel die zei, wij gaan er drie onderdelen uitpakken en die gaan wij uitwerken. Wij zouden heel graag betrokken worden bij die uitwerking van die drie pilots zou je kunnen zeggen, daar kan veel moois uitkomen, juist als wij niet alleen kijken naar CO2 maar ook naar de ecologie. Het eerste deel van deze motie was het meenemen in de volgende kaderbrief van trends en ontwikkelingen. Als provincie hebben wij die natuurlijk al, dus het is een kleine moeite om dat mee te nemen in de volgende kaderbrief. Ik wil graag horen van de gedeputeerde wat zij daarvan vindt. Onze laatste motie 66, intensiteitsniveau 3 van de natuurbescherming, die willen wij intrekken. Ik hoor duidelijk een toezegging dat er een light onderzoek gestart gaat worden of intensiteit niveau 3 mogelijk is en wat daarvoor nodig is. Dat is fijn want wij hebben al een onderzoek gehad in 2017 en bij een update van dat onderzoek kunnen wij een heel eind komen. Ben heel blij met die toezegging. De SP had het nog over bossen, twee moties die wij inderdaad gaan steunen. Wij zullen niet alleen bossen maar ook de natuur daarin mee kunnen nemen en dat missen wij een beetje in die motie, maar wij zullen daarover positief zijn.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Dank aan de heer Stigter voor de beantwoording van onze vragen. Wij hebben er toch maar mooi voor gezorgd dat u ook nog deelneemt aan deze vergadering. Graag gedaan. Dat Diemen in de ijskast wordt gezegd heeft geen gevolgen voor de visie op het huidige klimaatbeleid. Dat vinden wij jammer voor dit moment. Wel zijn wij blij te horen dat er een nieuwe visie in ontwikkeling is op biomassa en daar wachten wij met spanning op. Voorts zegt de heer Stigter dat hij geen ontwikkelingen ziet op het gebied van kernenergie. Die zien wij wel. Wij willen de heer Stigter wijzen op ontwikkelingen in Groot-Brittannië met betrekking tot de minikerncentrales die Rolls Royce daar ontwikkelt. De planning is dat zij die operationeel willen hebben draaien met een aantal stuks eind 2029. Het kan ook zijn dat deze ontwikkelingen hier plaats kunnen vinden omdat het juk van de EU is afgevallen. Dat horen wij dan graag. De aardgasvrije wijken, er is een duidelijk antwoord. Wij willen vragen of de heer Stigter in ieder geval zou willen toezien op de vrijwilligheid van de burger hierin. Wat ons betreft kan het echt nooit zo zijn dat eigenaren of huurders van woningen min of meer gedwongen worden om hieraan mee te doen. Graag daar nog even een bevestiging van.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Er zijn nog een paar vragen. Begrijpen wij het goed dat in de kaderbrief waarin wij met elkaar de kaders stellen voor de programmabegroting van 2021, slechts die zaken worden aangegeven die naast projecten uit het coalitieakkoord gaan worden uitgevoerd? Moeten wij als Staten ook juist deze projecten niet van de juiste financiële kaders voorzien? Is er dan een parallel project kaderbrief en het coalitieakkoord of waar zit die verwevenheid? Daar worstelen wij nog mee. Een ander punt is de 100 miljoen euro motie. Ik snap dat het goed onderbouwd moet zijn waar je het aan uitgeeft, maar het risico van het kalf, de put en het verdrinken vinden wij wel aanwezig. Verder dank voor het beantwoorden van praktisch al onze vragen. Wat de twee bosmoties betreft van onszelf, 67 en 68, deze brengen wij in stemming. Motie 69, 70 en 71 houden wij aan. Binnenvaart en rafelranden had ik al doorgegeven, maar gedeputeerde Pels had over de zonnepanelen ook een goed verhaal. Die kunnen wij ook aanhouden.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Timing is alles en blijkbaar zijn wij daar als PS niet zo goed in. De ideeën voor een herstelfonds hadden ingeleverd moeten worden voordat er zelfs maar sprake was van een fonds. Een voorstel om beleid te ontwikkelen voor recycling van zonnepanelen had uiterlijk vorige week maandagavond voor 22.00 uur ingebracht moeten worden bij het bespreken van een B-agendastuk. Met de meeste andere moties waren wij ook te vroeg of te laat in deze vergadering. Ik vind dit toch een wat rare reactie. Wij spreken vandaag en ook vorige week maandag over beleid in wording. Juist bij beleid in wording zou het GS sieren als zij suggesties en plannen van de Staten daarin mee willen nemen. Ik blijf uitzien naar de manier waarop de suggesties en de plannen van de Staten straks verwerkt worden in de begroting en het herstelfonds. Dan een reactie op de antwoorden van de gedeputeerde. Gedeputeerde Rommel dank voor de toelichting. Wij zijn blij te horen dat in de foerageergebieden die 5% risico gehanteerd blijft. Wij zouden graag zien dat de provincie een meer actieve rol kiest bij de ondersteuning van preventie, ook al is dat primair een taak van de ondernemer. Juist in de gebiedsgerichte aanpak kan het goed zijn dat wij als provincie zeggen dat wij ook proberen te

ondersteunen in verband met het ontstaan van schade. Ik zie uit naar het bespreken van de resultaten van het innovatieprogramma Veen na de zomer en wij hopen dat u de resultaten mee kunt nemen bij het herstelfonds. Het gaat tenslotte ook over de bebouwde omgeving. Goed om te horen van gedeputeerde Zaal dat er gesprekken zijn met de gemeenten over de financiële zorgen en de brief naar de minister. Wij ondersteunen amendement 13 over het benoemen van groen herstel. Wij twijfelen nog over de bosmoties, vooral omdat wij denken dat als er nieuwe bossen nodig zijn, het juist belangrijk is ervoor te zorgen dat wij ondernemers daarin kunnen stimuleren. Wij vragen ons af of wij dat als provincie zelf kunnen initiëren. Dat zou betekenen dat wij bijvoorbeeld een subsidieregeling gaan opstarten om bosbouw beter mogelijk te maken. Graag horen wij nog een reactie van de SP als het mogelijk is.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik wil de heer Loggen bedanken voor zijn antwoorden en hopen dat hij erin slaagt nog meer aandacht voor de steden in Noord-Holland te krijgen. Wij hebben er alle vertrouwen in dat hem dat gaat lukken. Dan wilde ik vragen aan de heer Stigter of hij kan bevestigen in hoeveel wijken die van het gas af gaan, er ook tegengas gegeven wordt. 70% van de bewoners moet toestemming geven om van het gas af te gaan. Kan de heer Stigter mij bijpraten hoeveel er tegen zijn?

De heer **DULFER** (GL): Voorzitter. Het college bedankt voor de beantwoording van de vragen. Ik ben er zeer tevreden over, met name over de timing waarin wij het noodfonds en het herstelfonds met elkaar zullen bespreken en de blauwdruk die daarvoor komt. Ook veel dank voor de toezeggingen of de toelichting op de impactanalyse die wij kunnen verwachten. De gedeputeerde zei het zelf, een leerpad naar een klimaatbegroting, zo hoor ik dat in ieder geval, met de jaarrekening 2019 als casus, lijkt mij heel interessant. Ik kijk daarnaar uit. Ik denk dat de beantwoording is als het gaat over onder andere motie 65, ik zou de PvdD willen suggereren om die aan te houden. De moties waar GL positief over was, zijn over het algemeen ook aangehouden met name door de SP. Het gaat over 66, 69, 70 en 71. Ik was het met gedeputeerde Zaal eens dat de amendementen 13 en 15, dat het toch wel bijzonder is om in het hoofdstuk trends en ontwikkelingen wat eigenlijk de inleiding is tot de kaderbrief, om daar de puntjes op de i te willen zetten. Zij noemt dat overbodig en wij volgen haar daarin. Wat ons betreft is ook het herstel zoals wij dat bespreken, het gaat over duurzaam herstel, dus wat ons betreft ook overbodig.

De heer **HARTOG** (VVD): Voorzitter. Ik had een vraag aan gedeputeerde Pels waar het gaat om de motie Subsidieregeling gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid. Er is al een redelijke disbalans voor de middelen die beschikbaar worden gesteld voor jongeren en hoe zich dat verhoudt ten opzichte van ouderen. Wij hebben dat niet in onze bijdrage gevraagd, maar omdat de gedeputeerde in februari had aangegeven dat zij zou kijken of er wellicht toch meer gedaan zou moeten worden voor ouderen, kan de gedeputeerde ons meegeven of zij zich daar al een oordeel over heeft gevormd en of wij in de verhouding ouderen en jongeren al een verschuiving mogen verwachten?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Voorzitter. Wij willen even terugkomen op de beleidsindicatoren. Dank aan de gedeputeerde voor de reactie. Wij onderschrijven dat het niet allemaal zo eenvoudig is om dat in één keer allemaal goed te doen. Ik kan mij voorstellen dat u hiervoor tijd nodig heeft. Wij zijn er blij mee dat u zegt dat u voor 2021 al een eerste slag wilt gaan maken. Wat wij willen voorstellen is om daarbij ook te kijken naar de motie van de PvdD, ook de ecologische staat in de begroting en ook met die ogen kijken naar de beleidsindicatoren. U heeft daar al een aantal hele praktische dingen over geroepen waar u mee bezig bent. Misschien kunnen die ook aan elkaar gekoppeld worden in dat leerpad, dat wij kunnen leren hoe wij met onze beleidsindicatoren kunnen omgaan. Ecologie is daar een mooi voorbeeld van, maar er is meer dan ecologie wat wij belangrijk vinden. Daar kijken wij naar uit en ik draag graag bij, ook in de rekencommissie om te kijken hoe wij met ideeën daar kunnen helpen. Ik wil GS bedanken voor hun antwoord op de vragen en hun reacties op de moties, die zijn voor ons zeer herkenbaar. Wij verschillen daarover van mening maar in hoofdlijnen komt dat exact overeen. Wij volgen de lijn van GS in de reacties op de moties en amendementen.

De heer **CARTON** (PvdA): Voorzitter, ik kan heel kort zijn. Wij danken GS voor alle heldere antwoorden en ook de reactie op de moties. Ik wil er twee moties uitlichten, motie 64 vinden wij een heel belangrijk onderwerp waar ook in de commissie al aandacht voor is gevraagd. Wij wachten de bevindingen af van GS om daar bij de begroting op terug te komen. Motie 65 over de ecologische begroting, het is belangrijk om effecten als leefbaarheid en het effect op ecologie in dit soort zaken mee te nemen. Het is onderdeel van het coalitieakkoord en wij wachten deze voortgang af en blijven het kritisch volgen. Deze zullen wij dan ook niet steunen.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Er zijn een aantal vragen gesteld door het CDA over de taakstelling en hoe aan PS wordt medegedeeld en hoe zij worden geïnformeerd over als middelen vrij komen te vallen als zij niet meer nodig zijn voor bepaalde projecten. Dat gebeurt deels via de begrotingswijziging en dan kan het zijn dat middelen alsnog beschikbaar blijven binnen de reserve omdat er wel wordt gewerkt aan een nieuw plan. Binnenkort krijgt u de derde begrotingswijziging, daar zult u dat soort punten terugzien. Ik kan mij wel voorstellen dat u het gevoel heeft van waar is die ene plek waar wij in een keer zien wat er dan misschien is vrijgevallen aan reserves. U had het zelf over het proces rondom motie 110. Ik kan mij nog herinneren vanuit een andere positie dat toen ook zo te hebben ervaren. Ik dacht waar komt ineens dat geld vandaan. Volgens mij hebben wij daarvoor een oplossing met elkaar gevonden. Dat zijn die bestedingsplannen die wij presenteren bij de begroting 2021. Dan kunt u precies zien waar de middelen voor bedoeld zijn die nu in verschillende bestemmingsreserves zitten. De middelen die nu vrijvallen zoals ik eerder zei, hebben geen effect op onze plannen. Er zijn ook geen plannen voor afgezegd. Dat zijn echt projecten die geen doorgang meer hebben gevonden of die bij de eerdere ronde van motie 110 nog zijn blijven liggen met het idee dat er mogelijk nog planvorming zou kunnen zijn. Ik houd van een opgeruimd huishoudboekje, dus dat betekent dat zij er nu allemaal uit zijn gegaan, dat er geen middelen meer zitten die niet ook al een plan hebben, dat zult u zien bij de bestedingsplannen en dan kunnen wij het vanaf hier ook netjes houden met elkaar. In principe krijgt u straks bij de begroting elk jaar dat overzicht. U vroeg ook nog of wij het financiële kader kunnen verwerken van die twee moties. Zoals ik eerder zei, het

noodfonds wordt verwerkt dit jaar. Dat valt waarschijnlijk niet in de begroting 2021, maar nog in een begrotingswijziging voor 2020. Dat gaan wij in ieder geval nog in dit jaar aan u voorleggen. De 100 miljoen motie, ik blijf bij mijn voorzichtigheid, ook omdat de Staten hebben opgeroepen te kijken naar instrumenten binnen die motie die in bepaalde mate revolverend zijn. Op het moment dat wij iets wegzetten in een subsidievorm kunt u zeggen, waarom boekt u niet in één keer 100 miljoen bij een beleidsdoel af. Desnoods maakt u een beleidsdoel hiervoor en is het klaar, maar daar heeft u ons niet toe opgeroepen, u heeft ons opgeroepen ook te kijken naar revolverende maatregelen en dan moeten wij een heel ander bedrag nemen en dan gaat het over risico's die wij nemen en hoe onze weerstandscapaciteit eruit ziet. Dus over het financieel kader moeten wij echt even doordenken en dat is ook afhankelijk van de instrumenten die wij uiteindelijk samen kiezen. U kunt ervan uitgaan dat u bij die blauwdruk die wij met u gaan bespreken, alle tijd en ruimte krijgt omdat met ons te bespreken of wij daar het goede financiële kader in uw ogen vast hebben gepakt en ook de inhoud juist is. Ik wil er toch voor pleiten om er zorgvuldig mee om te gaan, want het is een gigantisch bedrag aan belastinggeld en dat dienen wij zo netjes mogelijk te verwerken. Dat gesprek gaan wij zeker met u aan daarover. De PvdD vroeg hoe worden wij betrokken bij de uitwerking, bij de eerste schets, het eerste concept van die impactanalyse. Die ga ik graag met u bespreken in de commissie, dat als wij het eerste concept hebben van die drie programma's, wij met u het gesprek aangaan in de commissie en kijken of u dit verwacht van die impactanalyse. U gaf ook aan dat u heel graag daarbij de ecologie wilt betrekken. Wat wij nu weten is het ontzettend moeilijk om dat meetbaar te maken. Voor wij het weten, kunnen wij in de tussentijd nog voorbeelden vinden van dat het toch niet zo ingewikkeld is, maar voor zover het mij nu bekend is, is het ontzettend moeilijk om ecologisch bestaande parameters te vinden die voldoende onderbouwd zijn. Met de CO2 zijn wij daar al enkele stapjes verder in. U vraagt ook om in het hoofdstuk trends en ontwikkelingen meer dan alleen de economische en financiële ontwikkelingen op te nemen. Wij doen in dat hoofdstuk braaf wat de financiële verordening van ons vraagt en dat is financiële en economische ontwikkelingen weergeven. Ik wil hier best even naar kijken maar in een breder kader dan alleen ecologie, want dan zouden wij ook kunnen stellen dat wij dat in een hoofdstuk over het programma natuur en ontwikkelingen kwijt kunnen, maar om even na te gaan en na te denken over hoe kunnen wij daar in trends en ontwikkelingen iets meer zeggen dan alleen over economisch en financiële ontwikkelingen, ook wetende dat wij zelf werken aan die impactanalyse. Ik zou zelf graag eerst scherp willen krijgen wat komt er in die impactanalyse, hoe bouwen wij straks ons verhaal op in de nieuwe begroting en wat heeft een kaderbrief daarnaast nog nodig. Daar zijn ook een aantal vragen over gesteld. De SP bijvoorbeeld vroeg hoe zit dat precies met de verwerking van dat coalitieakkoord. Het coalitieakkoord is in eerste instantie al verwerkt in de begroting van 2020. Daar vindt u ook een eerste aanzet terug en natuurlijk van wanneer komen wij bij u met iets, dat staat in de strategische agenda. Ik kan mij goed voorstellen na een jaar van stevig op stoom komen en hoe ziet dat er de komende tijd uit, de eerste plannen worden aangenomen en besproken, hoe landt dat dan. Ik denk echt dat de begroting 2021 u daar meer inzicht in zal geven, dus ook met betrekking tot de coalitieplannen, waar staan die nu en hoe gaan die verder. Ik kijk vooral erg uit naar uw mooie bijdragen bij de Algemene Beschouwingen begroting 2021. Ik wil een koppeling maken, daar vroeg D66 ook naar, tussen die impactanalyse en de indicatoren. Terecht wijst u erop dat er een verband in zit, dat wij van de

impactanalyse dingen leren die wij ook weer zouden kunnen betrekken in de indicatoren die wij uiteindelijk opstellen. Laten wij ook dat gesprek aangaan. Ik zal zeker met die blik al kijken naar de eerste slag, die eerste slag was voor mij gericht op even opruimen, wat kan er nou echt uit qua indicatoren, maar ik zal er met die blik naar gaan kijken. Ik ga liever met u later het gesprek aan van hoe kunnen wij dat wat wij leren uit de impactanalyse, goed verwerken in de indicatoren die wij hebben, want het zou mooi zijn als uiteindelijk onze P&C-cyclus zo integraal mogelijk is, dat het over het jaar heen één verhaal vertelt en alle ontwikkelingen die binnen dat verhaal plaatsvinden. Dus ik ga graag met PS het gesprek aan over hoe wij dat het beste vorm kunnen geven. De VVD vroeg naar verkeersveiligheid en of de balans tussen de middelen voor jongeren en ouderen binnen dat budget nog anders is ingericht. Ik heb helaas deze mooie portefeuille niet meer, want die heb ik overgedragen aan collega Olthof, dus ik laat de beantwoording bij mijn collega.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Alleen door het CDA is nog een opmerking gemaakt over de ruimtelijke regels en de woningbouw. Dat wil ik teruggeven aan de heer Heijnen dat wij als college opereren tussen enerzijds het spanningsveld van wat er daadwerkelijk nodig is aan woningbouw en locaties, anderzijds wat wij met elkaar hebben afgesproken als Staten van hoe kijken wij naar die beschikbare ruimte in onze provincie. In dat spanningsveld moeten wij proberen die regels vorm te geven. Ik denk dat wij na een eerste lezing vanuit de zienswijze po de Omgevingsverordening zullen zien dat het daar op onderdelen wel schuurt, maar tegelijkertijd vind ik ook dat wij de uitdaging samen moeten aangaan om te zorgen dat er eerst gebouwd wordt op de plekken waar snel en effectief aan de slag kan worden gegaan. Dat zijn toch de plekken bij stationsgebieden waar de infrastructuur aanwezig is. Ik denk dat wij na de zomer samen het gesprek aangaan over wat er verder nodig is. En dan wijs ik toch op het spanningsveld enerzijds op basis van democratische afspraken, met elkaar zeggen wij, dit is het kader waarbinnen je moet opereren en anderzijds versus wat uiteindelijk nodig is. Dat spanningsveld gaan wij de komende maanden met elkaar uitvoerig bespreken.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. U hebt mij naar binnengehaald, maar er zijn geen vragen meer voor mij. Ik heb wel de PvdD gehoord over de amendementen en ik vind het fijn dat amendement 15 over dierenwelzijn wordt aangehouden voor zover dat kan. Ik ga er ook vanuit dat de PvdD mij op dit dossier ontzettend scherp gaat houden de komende tijd. Wat mij betreft geldt dat nog steeds ook voor amendement 13, dat doen wij al en om een amendement in te dienen om de puntjes op de i te zetten voor iets dat wij toch al doen, ik vind het wat overdreven.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, twee punten. Binnen het budget Verkeersveiligheid is er een apart budget voor ouderen om met het gedrag aan de slag te gaan en met communicatie. Wij hebben er dit jaar niet veel mee gedaan in verband met corona, maar er is wel budget, overigens niet zo'n groot budget als voor gedragsbeïnvloeding van jongeren. Naar de heer Heijnen, er staat nu een bedrag in de begroting en het onderwerp wordt in de kadernota genoemd en volgens mij is het ook aan de Staten om te bepalen of het bedrag voldoende is. Bij de begroting bent u in de positie om te kijken met welk bedrag dat verhoogd moet worden en waar de dekking vandaan

gehaald gaat worden. Een open vraag aan mij van, er moet wat meer bij is een hele ingewikkelde, want volgens mij ligt die bevoegdheid bij de begroting en bij PS.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Een reactie op de heer Zoon, voor alle duidelijkheid wat ik heb aangegeven is, laten wij eerst beginnen met het inzichtelijk maken van wat niveau 2 betekent, zeker omdat wij ook denken dat niveau 2 voldoende is voor een goede invulling van onze taken. Laten wij later kijken als dat nodig is met een light doorkijkje naar niveau 3. Dus als dat voor u akkoord is om de motie in te trekken, dan graag. De heer Klein vraagt om een actieve rol bij de ondersteuning van het ganzenbeleid. Dat staat ook beschreven in onze PS-brief. Primair de verantwoordelijkheid bij de grondgebruiker, maar Noord-Holland is een van de provincies die in overleg is met de FBE. In andere provincies gebeurt dat niet of nauwelijks, die laten dat helemaal losstaan van wat er in de provincie gebeurt. Dus Noord-Holland is wel degelijk in overleg. Ik heb veel overleg gevoerd, ook om te kijken voor een evaluatie van waar mogelijke knelpunten zitten. Wij helpen inderdaad wel, bijvoorbeeld door onderzoek te doen. Wij kijken met BIJ12 naar wat voor effectieve preventieve mogelijkheden er zijn en wij hebben ook zoals u in de brief kunt lezen, een groot pijnpunt en dat is de afschot van ganzen. Daarin heb ik ook gezegd, als FBE met een plan komt, dan kijkt de provincie graag mee.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. De heer Deen, dank dat hij mij nog in de uitzending heeft gehaald, al blijft het jammer dat het over biomassa en kernenergie gaat, terwijl ik zoveel andere mooie dingen in mijn pakket heb. Ik doelde erop dat in Nederland geen initiatieven bekend zijn voor kernenergie. Van Engeland ben ik op de hoogte van plannen, in 2029 zouden de kerncentrales opengaan na een planvoorbereiding van ruim 25 jaar. Dat zegt iets over de kansrijkheid om er op korte termijn iets mee te doen in Nederland. Ik kan de heer Deen gerust stellen dat de aardgasvrije wijken en de aanwijzing daarvan gebeurt op basis van vrijwilligheid, dus de mensen worden er niet toe gedwongen. In de huurwet is dat zelfs opgenomen, ook in antwoord op mevrouw van Soest, dat minimaal 70% van de inwoners moet instemmen met de plannen. Dat is een hard gegeven en daarmee is het creëren van draagvlak voor aardgasvrije wijken, dat is heel belangrijk bij die aardgasvrije wijken. Wij zien dat coöperaties daar heel actief mee bezig zijn, juist ook om die hele verduurzaming van die omgeving te koppelen aan de woonlasten, maar ook aan comfortvergroting wat een vereiste is. Ik heb geen signalen dat dat in de praktijk hele grote belemmeringen oplevert, integendeel. In een wijk als Purmerend heeft 95% van de mensen die daar wonen, ingestemd met deze plannen. Ik denk dat het een hele mooie opdracht is ook voor andere gemeenten met vergelijkbare wijken om daarnaar te streven.

De **VOORZITTER**: Ik geef nu de gelegenheid aan partijen om nog iets te zeggen over het wel of niet intrekken van amendementen en moties voordat wij overgaan tot het peilen van de stemmen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik denk dat gedeputeerde Rommel en ik redelijk op één lijn zitten, dus motie 66 is inderdaad ingetrokken. Amendement 14 trekken wij ook in. Wij zullen haar zeker scherp houden bij de uitvoering daarvan. Motie 65, wij zijn blij met het antwoord van de gedeputeerde hierop, dus ook deze zullen wij intrekken. Wij denken graag met haar mee over de verdere invoering hiervan.

De **VOORZITTER**: Nog andere partijen? Dat is niet het geval. Is er behoefte aan een korte schorsing? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot het peilen van de stemmen. De griffie heeft in iBabs een lijstje geplaatst met de moties en amendementen en de voordracht. Wij gaan straks per fractie stemmen. Als iemand een hoofdelijke stemming wenst bij een van de stemmingen, dan verzoek ik dat nu aan te geven. Ik zie geen handjes in het systeem, dan verzoek ik alle fractievoorzitters om op het groene handje te klikken, zodat de griffier u vast kan klaarzetten in het systeem.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): A12: tegen, A13: met de uitleg van de gedeputeerde dat die overbodig is, zullen wij die niet steunen, M64: omdat er geen dekking bij zit, steunen wij die ook niet, M67: ook daar hebben wij genoegen genomen met de uitleg van de gedeputeerde, dus die steunen wij ook niet, M68: zelfde redenering als de andere bomenmotie, die steunen wij ook niet, voordracht 23: vermoedelijk zullen wij daarvoor stemmen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): A12: tegen, A13: tegen, M64: tegen, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): A12: tegen, A13: tegen, M64: tegen, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

De heer **DESSING** (FvD): A12: voor, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: tegen, want dat zijn niet onze kaders.

De heer **HEIJNEN** (CDA): A12: tegen, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

De heer **ZOON** (PvdD): A12: tegen, A13: voor, M64: voor, M67: voor, M68: voor, voordracht 23: voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): A12: tegen, A13: wij nemen genoegen met de uitleg van de gedeputeerde, tegen, M64: heel sympathiek en wij hopen dat die terugkomt bij de begroting maar dan met dekkingsvoorstel, dus tegen, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

De heer **DEEN** (PVV): A12: voor, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: tegen.

De heer **SMALING** (SP): A12: tegen, A13: voor, M64: voor, M67: voor, M68: voor, voordracht 23: tegen.

De heer **KLEIN** (CU): A12: tegen, A13: voor, M64: voor, M67: met de extra uitleg van de SP dat het hier gaat om een onderzoek en dat de vorm nog open is, voor, M68: tegen, omdat wij denken

dat dit als provincie zelf niet te organiseren is, voordracht 23: ook al zijn het niet onze kaders, wij zijn voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): A12: voor, A13: voor, M64: voor, M67: voor, M68: voor, voordracht 23: tegen.

De **VOORZITTER**: De heer Everduim (DENK) is niet meer in de vergadering aanwezig.

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): A12: voor, A13: tegen, M64: voor, M67: tegen, M68: tegen, voordracht 23: voor.

De **VOORZITTER**: Dan hebben wij alle amendementen, moties en de voordracht in stemming gebracht. Er wordt nu even geteld, net als bij het songfestival. Het is bijna klaar nu. Ik stel voor dat wij nog twee agendapunten afmaken en dan hebben wij als laatste agendapunt het peilen van de stemmen over de moties Vreemd aan de orde van de dag. Wij hebben afgesproken om tot 18.00 uur door te gaan en ik stel voor om dan een korte dinerpauze te nemen en dan gaan wij om 19.00 uur verder, dan kunnen wij de agenda vanavond afronden zoals voorbesproken in het presidium. De lijsten komen er nu aan. A12 is verworpen met 41 stemmen tegen en 13 stemmen voor (FvD, PVV, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), A13 is verworpen met 46 stemmen tegen en 8 stemmen voor (PvdD, SP, CU en 50plus/PvdO), M64 is verworpen met 30 stemmen tegen en 24 stemmen voor verworpen (FvD, CDA, PvdD, PVV, SP, CU, 50plus/PvdO en fractie Baljeu), M67 is verworpen met 46 stemmen tegen en 8 stemmen voor (PvdD, SP, CU, 50plus/PvdO), M68 is verworpen met 47 stemmen tegen en 7 voor (PvdD, SP, 50plus/PvdO). Voordracht 23 is aangenomen met 39 stemmen voor en 15 stemmen tegen (FvD, PVV, SP, 50plus/PvdO). Dit is een peiling van de stemming, de officiële besluiten worden schriftelijk genomen en na deze vergadering zullen de Statenleden thuis een stembrief ontvangen en die stembrief zullen zij invullen. De peiling geeft in ieder geval aan dat de Kadernota 2020-2021 is aangenomen.

11. Vragenuur

De **VOORZITTER**: Er zijn geen mondelinge vragen ingediend.

12. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Er is geen actualiteit ingediend. Ik schors de vergadering tot 19.00 uur.

13. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag

De **VOORZITTER** (2e vicevoorzitter mevrouw De Vries): De vergadering is heropend. Wij gaan over tot stemming over de moties Vreemd aan de orde van de dag. Ik vervang kort de heer Van Dijk, zodat hij de eerste motie kan beantwoorden want die betreft zijn portefeuille. Zo heeft hij de gelegenheid om zijn inhoudelijke reactie te geven op de motie. Ik doe dit voor het eerst, maar

zoals een bekende Zweedse jongedame ooit zei: “Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan”. We zullen het zien. Eerst de motie van GL over Educatie koloniaal verleden.

De heer **VAN DIJK** (CdK): Voorzitter. Een reactie van het college op de motie Vreemd over het Keti Koti gebeuren. Een korte inleiding. Enige tijd geleden heeft onze premier het ook al gezegd, wij leven in een mooi land maar ook in een land waar racisme voorkomt en dat zal niemand ontgaan zijn, dat is de afgelopen tijd pregnant op de agenda gekomen en ook hier heeft de dood van George Floyd in Amerika veel losgemaakt. Wij zijn in Nederland in gesprek gegaan met elkaar en dat is beter dan de boel te bekladden of beelden te vernielen. Het is goed om met elkaar in gesprek te gaan over de plussen maar zeker ook over de minnen in onze geschiedenis, daar moeten we niet voor weglopen. Het is ook goed om te spreken dat er soms gebeurtenissen zijn die herinneringen oproepen of die refereren aan delen van onze geschiedenis waar wij misschien minder trots op zijn en het is goed om dat met elkaar te bespreken. Daarom is dit een meer dan sympathieke motie, maar dat staat los van de geschiedenis van ons Paviljoen, het Rijksmuseum of Tropenmuseum. Het gaat niet om stenen, het gaat om iets dat dieper ligt en het is beter om dat te benoemen en te bediscussiëren dan wat sommigen willen, namelijk het wissen van delen van onze geschiedenis. Dat staat niet in deze motie, maar daar maak ik mij soms wel wat zorgen over. Ik vind het belangrijk dat wij de geschiedenis erkennen en daarover met elkaar praten. Dit is een huis van democratie en daar kun je dat doen. Daarom is het goed dat wij jaarlijks op 1 juli stilstaan bij Keti Koti en het is goed om diverse organisaties te vragen om dialoogtafels te organiseren over racisme en de invloed daarvan op het leven van Noord-Hollanders te gaan bespreken. Ik vind het ook goed om te vertellen dat wij als GS allemaal aanwezig zouden zijn bij de herdenking op 1 juli, die herdenking gaat nu niet door vanwege coronamaatregelen, maar volgend jaar zullen wij daar zeker aanwezig zijn. Het is goed om te zeggen dat de link met Keti Koti al is gelegd en wij kunnen zeker dat contact benutten om verder te gaan verkennen hoe wij dialoogtafels op zouden kunnen zetten. Ik begrijp dat de stichting op dit moment al dialoogtafels organiseert, bijvoorbeeld met musea, kerken, bibliotheken, culturele centra en zelfs in huiskamers. De tentoonstelling zoals in de motie aangegeven, wij hebben daar beneden de gelegenheid voor zoals wij dat met het vrouwenrecht hebben gedaan. Dat zouden wij prima met deze organisatie kunnen afstemmen. Ik vind het heel goed, maar lees deze motie wel zodanig dat niet het Paviljoen centraal staat maar met name onze koloniale geschiedenis en dat wij proberen door middel van dialoog daar met elkaar bij stil te staan. Ik vind het een sympathieke motie en die omarm ik.

De **VOORZITTER**: Wij gaan vijf minuten schorsen tot 19.10 uur voor wisseling van het voorzitterschap. Het was mij een genoegen. Ik log weer in op mijn plek bij de griffie en de heer Van Dijk neemt deze stoel over.

De **VOORZITTER** (Van Dijk): Ik heropen de vergadering. Bedankt mevrouw De Vries voor haar geweldige optreden als vicevoorzitter. Wij gaan verder met de motie Vreemd over de gemeentelijke fusie gedragen door bevolking.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Naar het draagvlak van de fusie Dijk en Waard is al veel onderzoek gedaan en daaruit blijkt dat er veel draagvlak is voor die ongedeelde fusie. Dat blijkt onder andere uit de grote meerderheid van beide gemeenteraden, het draagvlak uit de regio en de zienswijzen die daarvoor ingediend zijn en ook uit het draagvlak van twee weken geleden in EFB dat ik bij u bespeurde. Daarom ontraad ik de motie. Er is natuurlijk wel rekening gehouden met de kritische kanttekeningen van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk, zowel door de gemeenteraden, het kernenbeleid, het Thorbecke experiment en ook in onze zienswijze hebben wij uitdrukkelijk aandacht gevraagd voor de positie van de minderheid. Dus ik herken niet dat PS een onvolprezen positieve zienswijze hebben afgegeven, wij hebben in de zienswijze wel degelijk aandacht voor die positie en wij gaan ervan uit dat ook de gemeenten dat in de toekomst zullen hebben. Kortom, ontraden.

De **VOORZITTER**: Dan M50 van de PvdD, dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden.

Gedeputeerde **ZAAL**: Bij dierenopvangcentra is het altijd lastig vast te stellen wiens verantwoordelijkheid het nu is, vooral financieel. Mevrouw Kostiç zei al, het is eigenlijk de verantwoordelijkheid van iedere inwoner en bij welke overheidslaag het nu hoort, is het ministerie aan het uitzoeken. Noord-Holland heeft zich de belangen van dierenopvangcentra wel aangetrokken als een van de twee provincies, door daar in het coalitieakkoord een bedrag voor vrij te maken. Volgende week spreken wij in GS over de besteding van de 200.000 euro, dus daar gaan wij voortvarend mee aan de slag. Wellicht kunnen we de dierenopvangcentrales daarmee al helpen. U vraagt nu coronahulp voor dierenopvangcentra. Ik kan de tweetrapsraket in de motie wel volgen, dus eerst kijken of wordt voldaan aan de vereisten die zijn neergelegd in de motie voor het noodfonds en vervolgens indien dat niet blijkt, onderzoek te doen of wij op een andere manier de dierenopvangcentra organisatorisch of financieel kunnen helpen. Daarbij wil ik wel aangeven dat er voor cultuurinstellingen, sportverenigingen en buurthuizen in de coronamotie nadere eisen zijn gesteld en ik vind wel dat we gelijk moeten optrekken bij alle organisaties, dus ook daarvoor geldt dat wij zullen kijken of zij in acute nood zitten of dat er een regionaal belang is en of het op een andere manier opgelost kan worden. Ik wil in ieder geval wel kijken wat wij kunnen doen voor deze opvangcentra, want ook GS vinden deze belangrijk dat deze blijven voortbestaan, want anders bekommert zich niemand om deze dieren. Als ik hem zo mag uitleggen dan wil ik deze motie omarmen.

De **VOORZITTER**: M51 van de SP over Twiske.

Gedeputeerde **ZAAL**: Deze motie ga ik ontraden. Of het festival en de camping voldoen aan de N2000-regels zal moeten blijken. Als het gaat over wat er gebeurt met het geld dat vrijvalt, dan is deze motie overbodig, want bij de recreatieschappen geldt hetzelfde boekhoudkundige principe dat wij ook kennen op het moment dat er middelen vrijvallen, dan gaan die naar de algemene reserve. In het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van Spaarnwoude is al vastgesteld dat in principe de schade door corona in beginsel eerst uit de reserves wordt voldaan. Wij volgen de motie maar ik wil er niet op vooruitlopen, laten wij eerst maar eens kijken of het bedrag inderdaad vrijvalt. Vervolgens wordt de systematiek van de motie gevolgd.

De **VOORZITTER**: M52, Tata innovatie en werkgelegenheid.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter, M52, afgelopen donderdag een goede discussie in de commissie gehad waar iedereen zijn punten heeft kunnen maken en van die punten gaan wij kijken in welke mate zij verwerkt gaan worden in het definitieve programma Tata Steel. Er zat een aantal goede punten bij. De motie is een versterking van spoor 3 die in het programma Tata Steel verwerkt is. In spoor 2 gaat het om het benadrukken van de VTH-taken en een strakkere handhaving, maar wij realiseren ons ook dat een duurzaam toekomstbestendig Tata Steel niet zonder innovatie kan, dus daar zullen wij ook op in moeten zetten. Wij geloven er ook in, overigens ook met anderen, dat het uiteindelijk goed is voor het economische belang van Tata Steel. Dat is waar deze motie toe oproept, om naast de wettelijke handhavingstaken vooral te richten op innovatie en duurzaamheid om ervoor te zorgen dat de omgeving gezonder wordt en veilig is, maar dat dat ook belangrijk is voor de economische ontwikkeling van Tata. Deze motie adviseer ik positief. M53, als BRS hebben wij een kritische zienswijze afgegeven op de Luchtvaartnota en alle fracties in de Staten hebben die onderschreven, ook vanuit het ministerie die in actie is gekomen om een afspraak te maken om er verder over te praten. Deze motie voegt niet veel toe, sterker nog, het is een afzwakking van de BRS-zienswijze. Alle genoemde punten komen allemaal terug in de zienswijze, sterker nog, ze komen daar nog wat explicieter in terug. Voor krimp of groei hebben wij hele duidelijke randvoorwaarden beschreven, dat hieraan moet worden voldaan. Wij geven ook aan dat op een aantal plekken een afname van de hinder is toegezegd, dat daaraan voldaan moet worden, en dat elke ontwikkeling van de luchthaven niet tot meer hinder mag leiden. Wij richten ons in de BRS vooral op de hinderkant en dat daar reductie moet plaatsvinden. Ik ontraad de motie daarom. Dan de motie over de buurtbussen. Wij hebben hier ook in de commissie over gesproken, met de coronacrisis is het OV een tijd minder geweest, maar het lijkt zich weer op te starten na de coronacrisis, wij hopen dat het goed gaat gebeuren, maar voor de buurtbussen ligt dat anders, omdat de bussen niet de voorziening hebben om op juiste afstand in de bus te zitten en bestuurd worden door chauffeurs die tot de risicogroep behoren. Daarom rijden de buurtbussen nog niet. Wij zijn hierover in overleg en daar geeft de motie een extra impuls aan om als we nog niet kunnen starten, ook naar alternatieven te kijken. Voor die gebieden waar de buurtbus rijdt en men daarvan afhankelijk is en er geen ander OV is, wij dat ook verplicht zijn naar de omgeving. Deze motie pak ik graag op, dus een positief advies.

De **VOORZITTER**: M55, onderzoek tegengaan nieuwe biomassacentrale.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. De heer Van den Berg stipt een terecht punt aan, hij heeft het coalitieakkoord goed gelezen, en dat is glashelder, het provinciebestuur zit niet te wachten op nieuwe grootschalige biomassacentrales. De vraag is hoe effectueert het bestuur deze zin en dat is een terecht punt. Er loopt op dit moment een onderzoek naar de manieren waarop de provincie hier invloed uit kan oefenen, vooral welke juridische mogelijkheden hebben wij nu en straks met de Omgevingswet. Dat is een lopend onderzoek en daarom verklaar ik de motie voor nu overbodig. Dan M56 en M57, die geven een invulling aan hoe wij hier als provinciebestuur op

zouden moeten acteren. Ik heb vanmiddag al aangegeven dat wij hier al eerder over gesproken hebben in PS en toen heb ik aangekondigd dat er op dit moment een SER-advies loopt over het gebruik van biomassa in brede zin en dat ook het duurzaamheidskader van het kabinet wordt opgesteld en dat het ons handig lijkt om hierop te wachten, zodat we in reactie op het duurzaamheidskader en het SER-advies vanuit de provincie een reactie kunnen gaan geven. Alle elementen van de motie nemen wij mee in de visie, in dat kader verzoek ik de moties aan te houden tot de bespreking.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van FvD voor een ordevoorstel.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Zou ik de moties even kort toelichten?

De **VOORZITTER**: Nee, de moties zijn aan het begin toegelicht. Dat kan nu niet meer.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik verzoek over moties 56 en 57 een hoofdelijke stemming gezien de impact van de moties. Ik zou graag een toelichting geven op dit verzoek.

De **VOORZITTER**: Dat kunt u straks doen bij de stemverklaring. Dan Motie 58. Onderzoek zonnepanelen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Deze motie wil ik ontraden, er loopt al een groot aantal onderzoeken naar de ecologische effecten van zonnepanelen op water, zo doet het Nationaal consortium zon op water van 35 kennisinstellingen en overheden er uitgebreid onderzoek naar op verschillende plekken. Daar maken wij ook onderdeel vanuit. De uitkomsten zijn al bekend en die hebben geresulteerd in een handreiking Vergunningverlening die wordt toegepast onder andere door Noord-Holland. Dus wij zijn ermee bezig en tegelijkertijd blijven wij het volgen en monitoren zodat wij de handreiking naar de toekomst kunnen actualiseren. Als je er goed rekening mee houdt, dan kunnen de ecologische effecten zelfs positief uitpakken.

De **VOORZITTER**: M59, wolvenaanpak. Gedeputeerde Rommel is niet aanwezig en wordt vervangen door gedeputeerde Loggen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: De motie valt in twee delen uiteen. Het eerste aandachtsstreepje van de motie doen wij in feite al, want wij zijn al in overleg met IPO en het Rijk over hoe om te gaan met de wolf als die zijn intrede doet in de provincie en welke maatregelen je dan zou kunnen nemen. Dit moet je meer zien als hoe ga je om met schade die daaruit voortkomt. Het tweede streepje is moeilijker te realiseren, maar ik zeg toe namens college Rommel dat op het moment dat het zich voordoet, wij goed oog moeten hebben voor mogelijke schadegevallen en hoe wij als provincie alles zullen doen en zullen overleggen met de betreffende belangenorganisaties. Daarom wil ik de motie ontraden.

De **VOORZITTER**: M60 stikstof.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik wil deze gelijktijdig behandelen met de andere motie ingediend door GL, PvdA en D66 met een gelijk stemadvies. Volgens collega Rommel zitten er waardevolle elementen in beide moties, 60 en 61, maar de gesprekken met het Rijk tenderen naar de eindfase. Het is denk ik verstandig om collega Rommel de ruimte te geven om de gesprekken op goede wijze af te ronden. Ik heb begrepen dat er snel een beleidsstuk naar PS komt, dat inhoudelijk in de commissie besproken kan worden. Ik ben ervan overtuigd dat u belangrijke elementen van de moties zult terugzien in het beleid. Ik zou daarom de indieners van beide moties willen verzoeken beide moties aan te houden en collega Rommel de tijd te geven om de gesprekken en onderhandelingen met het Rijk ordentelijk te kunnen afronden.

De **VOORZITTER**: M62, steun aan gemeenten.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Ik zei er net al iets over bij de kaderbrief. Bij het eerste gedachtestreepje in het dictum, jammer dat de toezegging die ik heb gedaan aan de heer Klein in de commissie voor u niet voldoende was, want ik ben er wel voortvarend mee aan de slag gegaan, zoals blijkt uit de brief die vanmiddag is gestuurd en aan het gesprek dat gedeputeerde Pels en ik gaan hebben. Het tweede gedachtestreepje moet ik u echt ontraden omdat ik dit graag eerst met de gemeenten wil bespreken voordat wij nadere maatregelen nemen omdat ik wel wil weten of zij daar inderdaad mee geholpen zijn.

De **VOORZITTER**: Ik zie dat er nog vragen zijn gesteld in de chat, maar als u kiest voor een motie Vreemd aan de orde van de dag, dan hebt u de mogelijkheid om straks in een stemverklaring nog iets te verduidelijken, maar er is nu geen mogelijkheid meer om verder op de moties in te gaan. Dat is het risico van het instrument en wij hebben best veel moties Vreemd en het is niet de bedoeling dat er een debat of discussie plaatsvindt anders dan de inleiding door de indieners en de toelichting door het college. Wij zijn nu toegekomen aan het peilen van de stemmen en dat gaan wij gebundeld doen. Per fractievoorzitter wordt gevraagd hoe de fracties stemmen. Met het doorgeven van uw stem kunt u een stemverklaring uitspreken. Op verzoek van de VVD wordt de vergadering geschorst tot 19.50 uur. Ik heropen de vergadering, het is nu al 19.50 uur geweest. Wij gaan nu de stemmen peilen en die gaan wij weer bundelen. U krijgt een bundeling van alle moties Vreemd voorgelegd en over twee moties wordt hoofdelijk gestemd zo is aangekondigd. Er zijn op dit moment nog 53 Statenleden aanwezig. Ik ga eerst de stemming peilen en de twee moties waarover FvD hoofdelijke stemming heeft gevraagd, komen aan het einde aan de orde en worden dan in stemming gebracht. Dat zijn dus definitieve stemmingen, want wij gaan dan stemmen zoals het in de spoedwet voor digitaal stemmen is vermeld. Bij de peiling kan een stemverklaring worden afgegeven door de fractievoorzitters. Zijn er nog andere fracties die hoofdelijke stemming wensen over een motie? Motie 62 is door de SP ingetrokken, dank u wel voor het doorgeven. Ik zie geen handjes, dus M56 en M57 worden hoofdelijk in stemming gebracht nadat de peiling is afgerond. De griffier heeft gevraagd iets langzamer te spreken, zodat de stemming iets gemakkelijker kan worden bijgehouden. We zijn nu met 54 Statenleden, want de heer Baljeu is weer ingelogd.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Ik heb in de chat aangegeven dat M61 – de stikstofmotie – aangehouden mag worden. Daar zeg ik bij dat ik de uitleg van gedeputeerde Loggen niet zo heel overtuigend vond om eerlijk te zijn. Ik trek de motie zeker niet in, maar houd hem aan en ik wil heel graag zien dat langs de lijn van de motie in het volgende kwartaal gehandeld wordt, dus wij zullen er kritisch naar kijken maar hij hoeft niet in stemming te worden gebracht.

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Nu ga ik iets doen wat eigenlijk niet aan mij is, maar mevrouw Koning vroeg het woord en ik vermoed dat dat over de andere stikstofmotie gaat, want ik heb daar net even contact over gehad. Dus voordat u mij laat stemmen over een motie die er straks opeens niet meer is, is het misschien handig dat u haar het woord even geeft.

De **VOORZITTER**: Dat lijkt mij een goed idee.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter, ik wil inderdaad M60 aanhouden en boven de markt laten hangen. GS hebben gezegd dat zij de elementen uit de motie mee zullen nemen, dat mevrouw Rommel die mee zal nemen in haar overleg. Wij vertrouwen erop dat zij dat echt zal doen. Daarom zullen wij hem nu niet in stemming brengen.

De **VOORZITTER**: Sorry, mevrouw Kocken dat het allemaal wat rommelig is, maar de lijstjes vliegen hier voorbij, maar u weet als voorzitter hoe dat werkt. Zijn er nog andere indieners die misschien hebben besloten om moties in te trekken? Kunt u dat in de chat aangeven? Ik zie geen andere Statenleden een motie intrekken, dus wij gaan over de overige moties behoudens 56 en 57 de stemming peilen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: die is in lijn met het coalitieakkoord, dus in mijn ogen overbodig dus daar stemmen wij tegen, M58: tegen, M59: tegen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): M48: stemverklaring: Hier wil ik een zorgvuldige stemverklaring bij geven, want het is een heel belangrijk onderwerp en daar heb ik wat tijd voor nodig, dus als u mij dat gunt, dan hoop ik dat ik het verhaaltje kan houden. Wij zijn wel wat in verwarring over waar wij het hier over hebben. Enerzijds zegt het college dat zij met het grootste deel van de motie kan leven, maar anderzijds niet met alles. In de chat lees ik dat de indieners van de motie vinden dat die geïnterpreteerd moet worden zoals geschreven, dus wij zijn in verwarring over het hoe en waarom van deze motie en dat komt uiteraard omdat dit een motie Vreemd is waarbij wij niet deze verklaringen kunnen krijgen, dus dat is onfortuinlijk. Met die context kijken wij er als volgt naar. Bij het liberalisme van de VVD wordt helemaal niemand uitgesloten, iedereen is gelijkwaardig en iedereen heeft dezelfde rechten en plichten en iedereen heeft dezelfde kansen en mogelijkheden. Daar past discriminatie op basis van geslacht, seksualiteit, afkomst, religieuze overtuiging of huidskleur absoluut niet bij. Wij wijzen discriminatie, homofobie, xenofobie, racisme krachtig, resoluut en onvoorwaardelijk af. Dat is altijd ons uitgangspunt, maar nu wordt

er landelijk een verhitte discussie gevoerd over racisme. Dat onderwerp is de discussie waard en die discussie blijkt ook nodig, dat hebt u zelf net ook aangegeven voorzitter, maar deze discussie is geëscaleerd. Er wordt geweld gebruikt en er wordt tot geweld opgeroepen. Er is geen sprake meer van respect voor elkaar en elkaars standpunten. De standpunten verharden, er is verregaande polarisatie, dit leidt tot onrust en wat ons betreft dient de provincie zich niet in deze discussie te mengen, al helemaal niet door een bijdrage te leveren aan de escalatie en polarisatie, maar dat is juist wat deze motie wel doet. Het is een steen in een toch al erg roerige vijver. In de motie wordt een nauw verband gelegd tussen het gedrag van een kleine groepje van onze voorouders, het provinciehuis en het hedendaagse racisme. Dat verband is niet wetenschappelijk bewezen en het is verder ook irrelevant, want het gaat in deze discussie niet om het verre verleden over het provinciehuis, het gaat ook niet om het creëren van onterechte schuldgevoelens en een wij tegen jullie-sfeer op basis van het Nederlandse beleid van eeuwen geleden of op basis van gebouwen. Dat is niet de goede benadering. Daarbij gaat de motie alleen over de Trans-Atlantische slavernij. Over Afrikaanse of Arabische slavernij die mogelijk meer slachtoffers kende, wordt niet over gesproken. Ook hedendaagse slavernij bijvoorbeeld in het Midden-Oosten komt niet aan bod. Dit is een zeer selectieve en eenzijdige motie die niet leidt tot verbinding, maar die leidt juist tot verdere verdeling en escalatie. Dat is iets wat wij absoluut niet willen, wij willen geen Hoornse toestanden en zeker niet bij de provincies. Wij willen juist een constructieve verbindende landelijke discussie met open vizier waar er naar elkaar geluisterd wordt en geen polarisatie, wij willen onterechte schuldgevoelens en oneigenlijke blaming voorkomen. Laten wij samen zoeken naar oplossingen, dat is onze oproep aan eenieder die zich in deze discussie mengt. Deze motie is voor ons niet de juiste manier om dat te doen, dus wij stemmen tegen deze motie. M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: stemverklaring: Het verbaast ons dat FvD hier een aantal moties indient die helemaal in overeenstemming zijn met het coalitieakkoord waarin wij zeggen dat wij onze invloed zullen aanwenden om bestaande en nieuwe biomassacentrales zoveel mogelijk tegen te gaan en dat is de strekking van deze moties. Wat ons betreft zijn deze moties overbodig, dus tegen, M58: tegen, M59: tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: stemverklaring. Wij stemmen tegen de motie van de PvdD omdat deze ook naar onze mening afbreuk doet aan de duidelijke, kritische en breed gedragen zienswijze van de BRS op de Luchtvaartnota en aanvullingsregeling Geluid en wij ervan uitgaan dat het college de knelpunten blijft benoemen, in gesprek blijft en druk blijft uitoefenen om echte verandering voor elkaar te krijgen in het luchtvaartdossier, M54: voor, M55: tegen, M58: tegen, M59: tegen.

De heer **DESSING** (FvD): M48: tegen, M49: voor, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: voor.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): M48: stemverklaring: ieder initiatief dat discussie op gang brengt en de bewustwording van het vreselijke racisme vergroot, kan rekenen op onze steun. Deze motie laat niets aan duidelijkheid te wensen over, dus stemmen wij voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor ons zal de beoordeling altijd langs de lat van leefbaarheid en welzijn van de

omwonenden zijn, daarom stemmen wij voor, omdat dat daarin mee wordt genomen, M53: tegen, M54: stemverklaring: wij gaan ervan uit dat wij juist zoveel mogelijk mensen in het OV krijgen, dus ook de buurtbus weer zo snel mogelijk laten rijden, dus wij stemmen voor, M55: die is in lijn met het coalitieakkoord, dus overbodig dus tegen, M58: tegen, M59: tegen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: stemverklaring: ondanks dat wij erg voor het laatste streepje zijn dat in de buurt van Schiphol de uitstoot veel meer gemeten wordt, zijn wij toch tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: stemverklaring: GS zeggen dat zij oog zullen hebben voor de schade die de wolf aanricht, maar dat is voor ons niet voldoende, wij willen juist dat er een plan komt dat schade zoveel mogelijk gaat voorkomen en daarom zijn wij voor.

De heer **ZOON** (PvdD): M48: voor, M49: voor, M50: stemverklaring: wij zijn blij met de beantwoording van GS. Wij willen meedelen dat het wel over de tekst gaat zoals die daadwerkelijk in stemming wordt gebracht en daarom zijn wij voor, M51: voor, M52: stemverklaring: wij vinden de motie heel sympathiek, maar wij missen de transitie naar duurzame economie, dus wij stemmen tegen, M53: voor, M54: voor, M55: stemverklaring, wij vinden deze gang van zaken erg spijtig. Wij vinden het goed om een voor- of tegengeluid te laten horen, maar soms vinden wij het debat voeren nog veel belangrijker en in dit geval missen wij dat debat, derhalve zullen wij toch voor stemmen, M58: tegen, M59: tegen.

De heer **DEEN** (PVV): M48: tegen, M49: voor, M50: voor, M51: tegen, M52: stemverklaring: wij zien CO2 niet als vervuiling, dus voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: voor.

De heer **SMALING** (SP): M48: voor, M49: voor, M50: voor, M51: voor, M52: voor, M53: voor, M54: voor, M55: voor, M58: tegen, M59: tegen.

De heer **KLEIN** (CU): M48: voor, M49: tegen, M50: voor, M51: stemverklaring: tegen omdat deze overbodig is, M52: stemverklaring: het is een belangrijke oproep om meer aandacht te vragen voor innovatie naar een duurzame staalindustrie en wat er bij Tata gebeurt, speelt ook een belangrijke rol bij het realiseren van de doelen van het klimaatakkoord; onze twijfel zit bij het derde bulletpoint, daar wordt opgeroepen om te investeren in evenwicht en wij weten niet wat er precies mee bedoeld wordt en ten tweede vinden wij de formulering erg ongelukkig, omdat het uitgelegd kan worden als een oproep om concessies te doen aan de gezondheid van bewoners vanwege de economische belangen. Dat is absoluut niet de bedoeling, dus met de interpretatie dat de indieners dat ook niet gewild hebben dat het op die manier uitgelegd wordt, stemmen wij voor, M53: stemverklaring: wij zijn van mening dat de BRS in haar zienswijze al een terecht aantal kritiekpunten beschrijft; er is echter een onderwerp dat onvoldoende weersproken wordt, dat is het feit dat de nota ondanks het streven om de publieke belangen leidend te laten zijn, nog steeds stelt dat groei daarvoor nodig is en dat is in tegenspraak met de economische onderzoeken; van de 500.000 vluchten op Schiphol is een deel nauwelijks van toegevoegde waarde voor de maatschappij, ook met minder vluchten kan Schiphol dezelfde toegevoegde waarde hebben en wij willen daarom dat de provincie laat weten dat de groei niet per se

noodzakelijk is en denken dat deze motie relevant is, wij zijn daarom voor, M54: voor, M55: tegen, M58: tegen, M59: voor.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): M48: voor, M49: voor, M50: voor, M51: voor, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: stemverklaring: de gedeputeerde was heel uitgebreid, maar u moet hem eigenlijk zien als een aansporingsmotie, daarom zijn wij voor, M59: voor.

De heer **BALJEU** (fractie Baljeu): M48: tegen, ik sluit mij aan bij de stemverklaring van de VVD, M49: voor, M50: voor, M51: tegen, M52: voor, M53: tegen, M54: voor, M55: voor, M58: voor, M59: voor.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij nu even tellen en daarna horen wij de uitslag van de peiling. Daarna brengen wij motie 56 en 57 gelijktijdig in hoofdelijke stemming. Even een paar minuten tellen. Ik heb hier de lang verwachte peiling. Na morgen worden de stembriefjes naar de Statenleden gestuurd en binnen een week verwachten wij dan de definitieve besluiten. M48 is aangenomen met 33 stemmen voor en 21 stemmen tegen (VVD, FvD, PVV, fractie Baljeu). M49 is verworpen met 35 stemmen tegen en 19 voor (FvD, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), M50 is aangenomen met 54 stemmen voor, M51 is verworpen met 47 stemmen tegen en 7 voor (PvdD, SP, 50plus/PvdO), M52 is aangenomen met 51 stemmen voor en 3 tegen (PvdD), M53 is verworpen met 47 stemmen tegen en 7 stemmen voor (PvdD, SP, CU), M54 is aangenomen met 54 stemmen voor, M55 is verworpen met 31 stemmen tegen en 23 stemmen voor (FvD, CDA, PvdD, PVV, SP, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), M58 is verworpen met 37 stemmen tegen en 17 stemmen voor (FvD, CDA, PVV, 50plus/PvdO, fractie Baljeu), M59 is verworpen met 36 stemmen tegen en 18 stemmen voor (FvD, CDA, PVV, CU, 50plus/PvdO en fractie Baljeu). Daarmee is de peiling afgerond en gaan wij over tot hoofdelijke stemming over moties 56 en 57. Dat doen wij conform ons addendum dat wij op 11 mei hebben aangenomen. Ik zie een punt van orde van de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter, nog even een toelichting op de twee moties.

De **VOORZITTER**: Sorry, dat is niet meer mogelijk. Als u straks aan de beurt bent, kunt u een stemverklaring afgeven. Dat is het nadeel van een motie Vreemd aan de orde van de dag. Als u kiest voor een motie Vreemd aan de orde van de dag, dan kunt u alleen een uitleg geven bij het indienen en er is geen debat. Dat ga ik nu niet toestaan, want dan moet ik het iedereen toestaan. Ik start bij iedere fractie met de fractievoorzitter. Wij starten met de hoofdelijke stemming en ik begin met GL.

Mw. R.P.M. **KOCKEN** (GL): M56 en M57: stemverklaring die geldt voor beide moties: wij hadden hier graag een debat over willen voeren en het gekozen instrument, net als de vorige keer de zeven moties die staande de vergadering over de schutting kwamen, is dit voor ons niet de manier waarop wij graag een politiek debat voeren. Wij kunnen nu alleen maar ja of nee zeggen en daarom kunnen wij nu alleen maar nee zeggen. Wij gaan graag het debat later aan.
Dhr. M.T. Cardol (GL): M56 en M57: tegen.

Mw. A. **ER** (GL): M56 en 57: tegen
Dhr. J.W. **DULFER** (GL): M56 en M57: tegen.
Mw. A. **GIELEN** (GL): M56 en M57: tegen.
Dhr. J. **GRINGHUIS** (GL): M56 en M57: tegen.
Mw. N.M. **VAN DER WAART** (GL): M56 en M57: tegen.
Mw. T.K. **VAN WIJNEN** (GL): M56 en M57: tegen.
Dhr. G.R. **ZAAL** (GL): M56 en M57: tegen.

Dhr. E.J. **VAN DER MAAS** (VVD): M56 en M57: tegen.
Dhr. M.N. **BOLKESTEIN** (VVD): M56 en M57: tegen.
Mw. G. **VAN GEFFEN** (VVD): M56 en M57: tegen.
Dhr. J.P.H.M. **VAN GILSE** (VVD): M56 en M57: tegen.
Dhr. G.J.W. **HARTOG** (VVD): M56 en M57: tegen.
Mw. J.F.L. **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD) M56 en M57: tegen.
Mw. M.A.H. **VAN MEERTEN-KOK** (VVD) M56 en M57: tegen.
Dhr. K.J. **TERWAL** (VVD): M56 en M57: tegen.
Dhr. B.G.P. **DE WIT** (VVD): M56 en M57: tegen.

Dhr. E.B. **KANIK** (D66): Stemverklaring voor beide moties: landelijk heeft onze Tweede Kamerfractie zich al uitgesproken tegen houtige biomassa en de provinciale fractie zit precies op dezelfde lijn. Afgelopen maandag hadden wij met zijn allen afgesproken dat wij na het reces een debat krijgen over biomassa en daarin willen wij ons standpunt dat wij tegen nieuwe biomassacentrales zijn, graag naar voren brengen en dan alle voors en tegens en alle nuances bespreken. Daarom vinden wij het jammer dat er een motie Vreemd wordt ingediend omdat wij er nu geen debat over kunnen voeren. Wij vinden het onderwerp te belangrijk om er geen debat over te voeren, dus op dit moment stemmen wij tegen.
Mw. L. **GONGGRIJP** (D66): M56 en M57: tegen.
Mw. A.C. **KAPITEIN** (D66): M56 en M57: tegen.
Dhr. M.C. **STEEMAN** (D66): M56 en M57: tegen.
Mw. A.J.C.E. **STRENS** (D66): M56 en M57: tegen.
Dhr. B.L. **VINK** (D66): M56 en M57: tegen.

Dhr. L.Hj. **VOSKUIL** (PvdA): M56: stemverklaring: PS is het hoogste orgaan in de provincie, dat is niet GS. Als FvD een verzoek hadden gedaan om een uitspraak van PS, dan had mijn fractie waarschijnlijk voor gestemd, want wij zijn niet zo voor de biomassacentrale in Diemen, daar zijn wij zelfs tegen. Wij zijn het niet met de motie eens, dus stemmen wij tegen. M57: Wij zijn tegen het gebruik van biomassa, maar in sommige gevallen kan dat als transitiebrandstof noodzakelijk zijn en dan wordt bijvoorbeeld restafval gebruikt, zo min mogelijk en zo snel mogelijk uitfaseren maar wij zijn tegen de motie.
Dhr. J.J. **CARTON** (PvdA): M56 en M57: tegen.
Mw. S.S. **DOEVENDANS** (PvdA): M56 en M57: tegen.
Mw. A.A.J. **JELLEMA** (PvdA): M56 en M57: tegen.
Dhr. G.L.J. **LEERINK** (PvdA): M56 en M57: tegen.

Mw. A.T.B. **DE VRIES** (PvdA): M56 en M57: tegen.

Dhr. D.J. **VAN DEN BERG** (FvD): M56 en M57: Stemverklaring: wij hebben zojuist gezien dat GL tegen de eigen motie heeft gestemd die op hun eigen partijcongres is aangenomen; zij stellen eerst een debat te willen terwijl juist GL de vorige keer een debat weigerde en daarom wilden wij een hoofdelijke stemming. Wij zullen uiteraard voor stemmen en wij kijken uit naar het volgende debat. Wij stemmen voor beide moties.
Dhr. R.J. **DEKKER** (FvD): M56 en M57: voor.
Dhr. J. **DESSING** (FvD): M56 en M57: voor.
Dhr. E.W.J. **JENSEN** (FvD): M56 en M57: voor.
Dhr. G.H.J. **KOHLER** (FvD): M56 en M57: voor.
Dhr. I.J.M. **MANTEL** (FvD): M56 en M57: voor.
Mw. A. **NANNINGA** (FvD): M56 en M57: voor.
Mw. J. **VASTENHOUW** (FvD): M56 en M57: voor.

Dhr. D.G. **HEIJNEN** (CDA): M56: stemverklaring: daar is weinig debat voor nodig en dit is het moment omdat Vattenfall in heroverweging heeft of de centrale überhaupt wel doorgaat om als PS richting GS en richting de buitenwereld krachtig uit te spreken dat wij de biomassacentrale in Diemen niet willen, dus wij stemmen voor. M57: stemverklaring: die vinden wij iets te stellig geformuleerd op dit moment. Er zijn wel degelijk biomassacentrales die draaien op resthout. In Purmerend heb je er zo eentje en in het noordelijk deel van de provincie een aantal kleinere die op zichzelf wel als duurzame en hernieuwbare energie kunnen worden aangemerkt; wij zijn niet voor het bouwen van nieuwe houtige biomassacentrales, zeker niet op grote schaal. Wij stemmen tegen M57. Dus M56 voor, M57 tegen.
Mw. W. **KONING-HOEVE** (CDA): M56: voor, M57: tegen.
Mw. C.D.M. **KUIPER-KUIJPERS** (CDA): M56: voor, M57: tegen.
Mw. M. **SANDERSE** (CDA): M56: voor, M57: tegen.

Dhr. J.P. **HOLLEBEEK** (PvdD): M56: stemverklaring: wij vinden het jammer dat FvD niet even heeft gewacht tot wij hier een inhoudelijk debat over konden voeren. Hoewel wij deze stemming absoluut niet hadden gewild, kunnen wij gezien de letter van de motie niet tegen stemmen, dus met pijn in ons hart zullen wij voor beide moties stemmen, omdat wij het aan onze kiezers verplicht zijn om een consequente lijn aan te houden. Beide moties voor.
Ines **KOSTIÇ** (PvdD): M56 en M57: voor.
Dhr. F.A.S. **ZOON** (PvdD): M56 en M57: voor.

Mw. I.A. **BEZAAN** (PVV): M56 en M57: voor.
Dhr. M. **DEEN** (PVV): M56 en M57: voor.
Dhr. N. **KAPTHEIJNS** (PVV): M56 en M57: voor.

Mw. R. **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): ik stem tegen beide moties.
Dhr. W. **HOOGERVORST** (SP): ik stem tegen M56 en M57.
Dhr. E.M.A. **SMALING** (SP): zonder debat stem ik tegen beide moties.

Dhr. M.C.A. **KLEIN** (CU): M 56 en M57 stemverklaring: de discussie over biomassa is volledig gepolariseerd en FvD doet extra veel moeite om dat vuurtje verder op te stoken en nog afgezien van het feit dat wij geen voorstander zijn van een politiek van polarisatie, zijn wij het inhoudelijk ook niet eens met deze moties. M56 vraagt aan GS om zich richting Vattenfall uit te spreken tegen de biomassacentrale in Diemen, maar het zou een oproep moeten zijn om samen met Vattenfall te kijken hoe wij de duurzame energiedoelstellingen op een goede manier kunnen realiseren en in een overgangsfase naar echte duurzame alternatieven is verantwoorde biomassa waarschijnlijk noodzakelijk. De uitspraak in M57 is veel te kort door de bocht. Ik adviseer de heer Van den Berg het rapport van het PBL "Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa' eens te lezen om de nuance te vinden die hij zo overduidelijk mist. Ik stem tegen beide moties.

Mw. W. **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Wij stemmen voor beide moties.

dhr. R.J.P. **BALJEU** (Fractie Baljeu): Wij stemmen voor beide moties.

Dhr. G.E.E. **EVERDUIM** (DENK): Niet aanwezig.

De **VOORZITTER**: Wij gaan nu de stemmen tellen. Dit is de definitieve stemming dus die uitslag ziet u niet meer terug in de gebundelde peilingen die per stembrief bij u langskomen. Motie 56 is verworpen met 34 stemmen tegen en 20 stemmen voor en motie 57 is verworpen met 38 stemmen tegen en 16 stemmen voor.

14. Sluiting

De **VOORZITTER**: In het presidium hadden wij erop gegokt dat wij de vergadering vanavond rond 21.00 uur zouden kunnen afsluiten en dat is ook gelukt. Ik wil u allemaal erg bedanken voor uw inzet en voor de afgelopen periode, want het heeft van ons allemaal veel gevergd om tijdens corona digitaal te kunnen vergaderen, maar dat heeft u allemaal op perfecte wijze gedaan. Ik wil ook de griffie en de ambtelijke ondersteuning bedanken voor de afgelopen periode, want het heeft van iedereen behoorlijk extra energie gekost om het allemaal te regelen, maar wij zijn er gelukkig goed in geslaagd. De eerstvolgende Statenvergadering na het reces zal op 14 september plaatsvinden op een externe locatie, over de details hebben wij met de leden van het presidium voor 15 juli nog contact, omdat het vooralsnog niet fysiek mogelijk is op het provinciehuis, maar daar wordt u nader over geïnformeerd. Ik wens u een heel fijn zomerreces toe en zie u graag gezond en wel weer terug. Ik sluit de vergadering om 21.00 uur.

***

Addendum voor de online PS-vergadering bij het Reglement van Orde voor PS van Noord-Holland

gInleiding

De "Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies,(…)" maakt het mogelijk dat de Staten van Noord-Holland online vergaderen en rechtsgeldige besluiten nemen.

Het voeren van online beraadslagingen in het verband van de Statenvergadering vergt een andere orde en discipline van de Staten. In dat kader is dit addendum bij het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten opgesteld.

In het addendum is een aantal aanvullingen en een enkele afwijking van het Reglement van Orde opgenomen, waarmee een ordelijk en rechtsgeldig verloop van de beraadslaging en besluitvorming mogelijk gemaakt wordt. Na afloop van de eerste online Statenvergadering zal met het Presidium worden geëvalueerd.

Voorafgaand aan de *Staten*vergadering:

1. Als u geen **test** heeft uitgevoerd op één van de aangegeven momenten vooraf, kunt u mogelijk niet meedoen aan de digitale Statenvergadering.

   Als vlak voor de vergadering blijkt dat u niet kunt inloggen, kan het noodzakelijk zijn dat u naar het Provinciehuis komt om te zorgen dat u daar gebruik kunt maken van de daar beschikbaar gestelde apparatuur. Eventueel wordt tot dat moment de vergadering geschorst, in afwachting van uw aankomst op het Provinciehuis.

   Zorg er dus voor dat u uw **aansluiting, camera en microfoon opstelling getest** heeft op een van de in de Nieuwsmail aangeboden testmomenten van de griffie, zodat u nog de tijd heeft om te kiezen voor een andere locatie of met andere apparatuur deel te nemen aan de vergadering.

   Zorg voor een rustige plek en maak gebruik van een koptelefoon met eventueel een aparte microfoon.

2. Geef **uw afwezigheid tijdig van tevoren aan bij de Statengriffie** via statengriffie@noord-holland.nl

   In het geval dat u niet uw afwezigheid doorgeeft en u bent niet aanwezig in de online vergadering, kan het zijn dat de vergadering wordt geschorst tot het moment dat we u bereikt hebben en vastgesteld hebben wat de reden van uw afwezigheid in de vergadering is.

3. Geef ook tijdens de vergadering bij de Statengriffie aan wanneer u niet meer deelneemt aan de vergadering.

   Dit kan via het chatscherm en uiteraard via de mail statengriffie@noord-holland.nl

4. Leden melden **voorafgaand aan de vergadering per mail bij de Statengriffie aan een bijdrage te willen doen bij een agendapunt.**

U kunt tot vrijdagmiddag 13.00u per mail via statengriffie@noord-holland.nl aangeven dat u een bijdrage wilt doen op een agendapunt.

5. Zorg ervoor dat u zich **30 minuten voor aanvangstijd aanmeldt** in de online vergaderomgeving, met de token voor de vergadering.

   Tijdens het half uur voorafgaand aan de vergadering wordt uw **presentie** door de statengriffier vastgesteld, daarvan wordt verslag gedaan in de notulen van de vergadering.
   Eventueel hoort u dan van de voorzitter de laatste mededelingen voordat de vergadering live wordt uitgezonden en kunt u de overige deelnemers aan de vergadering begroeten. U kunt dan zelf ook controleren of uw beeld en geluid goed is.

   [Hierbij wordt afgeweken van artikel 15 Reglement van Orde]

Na aanvang van de *Staten*vergadering

Openbaarheid van de vergadering

De online Statenvergadering is **openbaar.** Het is niet mogelijk om online in beslotenheid te vergaderen. Beraadslagingen die in beslotenheid moeten worden gevoerd, dienen op een ander moment en in een fysieke vergadering te worden geagendeerd.

6. De vergadering **wordt live-gestreamd vanaf de aanvangstijd** en is te volgen voor het publiek en de pers via de website.

   Houdt er rekening mee dat u zelf en de omgeving waarin u deelneemt aan de onlinevergadering zichtbaar is voor het publiek.

Opening van de vergadering

7. Aan het begin van de vergadering stelt de voorzitter vast **dat het quorum** gehaald is op basis van de vooraf door de statengriffier bijgehouden presentielijst, en noemt de afwezige leden op. Vervolgens opent de voorzitter de vergadering.

   Als het minimumaantal dat benodigd is voor het quorum niet meer deelneemt aan de Statenvergadering door een technische storing, kan de vergadering door de voorzitter geschorst worden tot het moment dat het quorum hersteld is.

8. De **primus** wordt niet vastgesteld in de online Statenvergadering. Als er een hoofdelijke stemming wordt aangevraagd dan geschiedt stemming op volgorde van fractiegrootte en volgorde van de plaats op de lijst.

   [Hierbij wordt afgeweken van artikel 18 van het Reglement van Orde]

Spreekregels tijdens de vergadering

9. In het chatscherm worden zoveel mogelijk **vaste vergadertermen** gehanteerd.

   Naast het groene handje, is het chatscherm een belangrijke informatiebron voor de voorzitter voor wat er leeft in de vergadering. Om het voor de voorzitter mogelijk te maken de teksten in het chatscherm snel te lezen, wordt gevraagd u zakelijk en beknopt uit te drukken. Daarom wordt een aantal vaste woorden gebruikt, niet heel anders dan in een normale fysieke vergadering:

   - Ja/Nee

   - Interruptie (Groen Handje)

   - Verhelderende vraag

   - Van de orde

   - Nieuw (discussie)punt

   - (Erg) eens

   - (Erg) oneens

   - Neutraal

10. Op een **ordevoorstel van de voorzitter** reageren in de eerste plaats de woordvoerders danwel de fractievoorzitters via het chatscherm, met de bovengenoemde termen.

    De voorzitter vraagt bijvoorbeeld of er behoefte is aan een tweede termijn. Daarop reageert u als woordvoerder zoveel mogelijk door in het chatscherm ja of nee aan te geven.

11. In het geval dat de **voorzitter schorst**, geeft hij het **precieze tijdstip** aan waarop de vergadering weer wordt geopend.

    In plaats van “we schorsen voor 10 minuten” wordt er aangegeven dat de vergadering weer verder gaat om 14:10u.

12. U kunt **een bijdrage** doen zodra de voorzitter u het woord geeft. U spreekt de vergadering toe via de voorzitter.

    U heeft voorafgaand aan de vergadering aangegeven via de mail bij de Statengriffie op welke punten u een bijdrage wilt doen in de eerste termijn. De voorzitter noemt alle aangemelde sprekers voor de eerste termijn.

    Tijdens de vergadering kunt u in het chatscherm aangeven dat u graag in de tweede termijn nog een bijdrage wilt doen.

Aan het begin van de tweede termijn noemt de voorzitter de namen van alle aangemelde sprekers in tweede termijn.

13. De **spreektijdenregeling is van toepassing** en u wordt gevraagd uw bijdrage bondig te houden.

14. **Interrupties** hebben de vorm van een korte vraag zonder inleiding. Interrupties worden zeer summier en slechts aan het eind van de bijdrage van de spreker toegestaan.

    Interrupties kunnen het debat in een online digitale vergadering voor derden minder duidelijk te volgen maken. Daarom is het raadzaam deze slechts in bescheiden mate toe te laten. Reacties op andere bijdragen worden zoveel mogelijk verwerkt in een bijdrage in tweede termijn.
    Derde termijn –In afwijking van het reglement van orde kan de voorzitter voorstellen om een derde termijn toe te staan. Een bijdrage in de derde termijn gaat niet van de spreektijd af.

    [Hierbij wordt enigszins afgeweken van artikel 22 van het Reglement van Orde]

15. Aan het eind van de behandeling van een agendapunt wordt duidelijk door de voorzitter vastgesteld dat de beraadslaging over het punt is afgerond. In het chatscherm wordt door de Statengriffie ook dat agendapunt afgesloten en het volgende genoemd.

Moties en amendementen

16. A. **Moties en amendementen** worden vanaf een half uur voor en ook tijdens de vergadering ingediend per mail aan statengriffie@noord-holland.nl
    In de onderwerp regel staat in hoofdletters INDIENEN Motie …..;

    B. Een motie die eerder is ingediend, kan gewijzigd worden ingediend tijdens de vergadering met in de onderwerp regel in hoofdletters GEWIJZIGD INDIENEN Motie….. ;

    C. De indiener en alle mede-indieners worden in cc: van de mail met bijlage opgenomen;

    D. Alléén moties die vanaf een half uur voor de vergadering worden aangeleverd worden als definitief en ingediend beschouwd;

    E. Indiener + Mede-indieners ontvangen na indiening een mail waarin de indiening van de motie bevestigd wordt;

    F. Tijdens de beraadslagingen over het punt waarop de motie is ingediend, wordt de motie door de indiener genoemd en het dictum van de motie wordt uitgesproken; (Het uitspreken van het dictum gaat niet van de spreektijd af) Als de motie gewijzigd wordt ingediend, dan wordt dit genoemd in de bijdrage.

G. Pas na het uitspreken van het dictum wordt de motie door de Statengriffie bij het agendapunt in iBabs en op internet gepubliceerd.

Stemming en besluitvorming

17. A. De stemming over voorstellen, moties en amendementen wordt vastgesteld per stembrief die de statenleden na de vergadering ontvangen;

B. Tijdens de vergadering wordt via de fractievoorzitters gepeild wat de stemverhoudingen in elke fractie zijn;

C. Na de vergadering wordt de weergave van de stemverhoudingen op brief gesteld en wordt de vaststelling van deze stemverhoudingen aan elk van de tijdens de vergadering aanwezige leden toegezonden. Elk lid stuurt de stembrief ondertekend terug aan de Statengriffie ter bevestiging van de juiste weergave van zijn of haar wilsverklaring.

D. Ongeveer twee weken na de vergadering wordt de besluitenlijst gepubliceerd.

Actualiteiten

18. A. Een actualiteit in de online PS-vergadering wordt na de rondvraag en vóór de stemming over moties vreemd op de agenda wordt geplaatst;

B. Een actualiteit duurt maximaal 60 minuten, waarvan 10 minuten technische tijd;

C. Elke deelnemer krijgt vooraf, na de laatste voorbereidende presidiumvergadering een maximum spreektijd;

D. Deze spreektijd geldt voor bijdragen, het doen van interrupties én de beantwoording van interrupties;

Provincie Noord-Holland

Agenda PS-vergadering -gewijzigd-

Datum 29 juni 2020 *(uitloopdata 30 juni en 2 juli 2020)*

Tijd Aanvang 10:00 uur

Locatie Online-vergadering

Voorzitter A.Th.H. van Dijk

Uitloop van deze vergadering op 30 juni, aanvang 19.00 uur en op 2 juli a.s. aanvang 18.30 uur.

- *Na commissie EFB van donderdagavond 18-06-2020 zijn er nog 2 punten bij de hamerstukken gevoegd.*
- *Voor fractie 50PLUS/PvdO wordt een nieuw duo-commissielid geïnstalleerd, dit is toegevoegd als punt 2a.*

1	Opening en mededelingen.
2	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.
2.a	Beëdiging en installatie duo-commissielid fractie 50PLUS/PvdO.
3.a	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.
3.b	Lijst geheimhouding PS.
4	Vaststelling notulen van de vergadering van 18 en 25 mei 2020.
5	Vaststelling Strategische Statenagenda.
6	Vaststelling lijst ingekomen stukken.
7	Voortgangslijst van moties.
8	Voorlopig aangemerkt als hamerstuk. (Indien de commissie besluit dat het stuk geen hamerstuk is, dan wordt het als volledig agendapunt aan de agenda toegevoegd.)
8.a	Aanwijzen GS-leden in recreatieschappen (VD-36).
8.b	Aanwijzen plv. lid Algemeen Bestuur Waddenfonds (VD-35).
8.c	Aanwijzen lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer (VD-34).

8.d Vergaderschema PS en commissies 2021 (VD-37).

8.e Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2021 en voorlopige jaarrekening 2019 (VD-28).

8.f Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming (VD-29).

8.g Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021 (VD-30).

8.h Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021 (VD-31).

8.i Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen (VD-27).

8.j Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds (VD-32).

8.k Toepassing Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer (VD-33).

8.L Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek (VD-26).

8.m Randstedelijke Rekenkamer: Concept begroting 2021 voor zienswijze (VD-24).

8.n Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (VD-25).

9 Voordracht Jaarstukken 2019 (VD-22).

10 Voordracht Kaderbrief 2021 (VD-23).

11 Vragenuur.
(Het Statenlid dat tijdens dit vragenuur mondelinge vragen wil stellen, meldt dit onder aanduiding van het onderwerp uiterlijk een werkdag voor aanvang van de vergadering bij de voorzitter via de statengriffier.)

12 Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

13 Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.

14 Sluiting.

Provincie
Noord-Holland

VOORDRACHT

Bekrachtigingsbesluit geheimhouding

nr. 38-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland,

gelet op het verzoek van Gedeputeerde Staten (brief d.d. 23 juni 2020, kenmerk 1447583/1447586) over het circuit Zandvoort;

gelet op artikel 25, derde lid, Provinciewet;

besluiten,

de geheimhouding van de brief met kenmerk 1447583/1447586 over het circuit Zandvoort te bekrachtigen en voort te laten duren voor onbepaalde tijd.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Gewijzigde lijst geheime stukken PS 29 juni 2020 (bekrachtiging geheimhouding in PS)

(bijgewerkt t/m GS-besluitenlijst van 23-06-2020 en PS-vergadering van 18-05 / 25-05-2020)

Op 23 juni is deze lijst aangevuld met een bekrachtiging geheimhouding voor PS van 29 juni 2020.

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2020-38	Geheimhouding op brief van GS met kenmerk 1447583/1447586 over het circuit Zandvoort.	Ter inzagelegging brief voor PS; geheimhouding voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd	23-06-2020	29-06-2020	
2020-10 *(nr. PS-besluit)*	Geheimhouding opgelegd op de rapporten van Integis en Tauw betreffende de aansturing bij PWN. (1363522/1363523)	Ter inzagelegging voor PS; geheimhouding van de rapporten duurt om redenen van privacy en bedrijfsgevoeligheid van de informatie voort voor onbepaalde tijd.	Voor onbepaalde tijd.	17-02-2020	09-03-2020	
2019-84 *(nr. PS-besluit)*	De voorlopige geheimhouding zoals die door Gedeputeerde Staten is opgelegd (nr. 1256089/1310882) op onderdelen uit documenten betreffende mogelijke aanpassingen en verbouwingen op en rond circuit Zandvoort (onderdelen die op grond van de Wet openbaarheid van bestuur niet openbaar gemaakt zijn met het besluit van Gedeputeerde Staten van 15 oktober 2019 -kenmerk 1256089/1278981) te bekrachtigen en voort te laten duren tot 5 november 2029.	Ter inzage legging voor PS; geheimhouding duurt voort tot 5 november 2029.	Tot 5 november 2029	5-11-2019	11-11-2019	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2018-05	Businesscase SolaRoad (nummer 1083815/1155048)	Dit document is onder geheim-houding ter inzage gelegd voor PS bij de Statengriffie. De geheimhouding duurt voort gedurende het bestaan van SolaRoad B.V.	Gedurende bestaan van SolaRoad B.V.	04-12-2018	10-12-2018	
2018-04	Businesscase Pallas (versie 3.1) en de analyse daarop van Strategy& (1083186/1083817).	Geheimhouding duurt voort totdat de exploitatie van de Pallas-reactor is beëindigd, waarbij elke tien jaar wordt beoordeeld of de geheimhouding al dan niet dient voort te duren.	Gedurende exploitatie Pallasreactor; elke 10 jaar beoordelen; 1e beoordeling in 2028.	29-05-2018	11-06-2018	
2018-03	Adviezen van Pels Rijcken betreffende de bestuurlijke afspraken “wonen en vliegen” (910083/1064974).	De geheimhouding geldt voor een periode van vijf jaar (tot april 2023).	Tot april 2023	10-04-2018	23-04-2018	
2018-01	Rapportage van PWC, behorende bij de openbare Statenvoordracht nr. 03-PS12-02-2018, inzake aandeelhouderslening voor SADC (905620/1033755).	Bevat vertrouwelijke bedrijfsgegevens. De geheimhouding duurt voort gedurende de looptijd van de te verstrekken lening, maximaal 9 jaar.	Gedurende looptijd lening, tot 2027	09-01-2018	12-02-2018	
2017-07	Offerte Connexxion m.b.t. OV-concessie Noord-Holland Noord (714608-1018469).	Concurrentiegevoelige informatie. Niet openbaar op grond van de Aanbestedingswet en de WOB.		28-11-2017	18-12-2017	
2017-06	Verslag vergadering van Stuurgroep Verbinding A8-A9 van 24 maart 2017 (94721/947211).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Geheimhouding duurt voort totdat besluitvorming over het project heeft plaatsgevonden. Vroegtijdige openbaarmaking kan onderhandelingen schaden. Het gaat	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	16-05-2017	29-05-2017	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
		verder om een intern document, openbaarmaking zou er tevens toe kunnen leiden dat de deelnemers aan de vergadering niet langer vrijuit hun gedachten willen uitspreken.				
2017-05	Geheimhouding op **bijlage 3** (930794-939942) bij Vaststellingsovereenkomst (930794-940884) met Heijmans over de N23. *(Geheimhouding van Vaststellingsovereenkomst en bijlage 1 (930794-939935)* *Heijmans N23 is komen te vervallen per 1 maart 2018 (930794-940884) besluit GS 30-01-2018, PS 12-02-2018)*	De geheimhouding van **bijlage 3** dient voort te duren omdat openbaarmaking van deze bijlage de positie van Heijmans zou kunnen schaden. Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob.	Geheimhouding van **bijlage 3** dient voort te duren totdat de werkzaamheden volledig zijn afgerond.	18-04-2017	29-05-2017	
2015-05	Besluit, voordracht en alle onderliggende stukken m.b.t. de Toekomst RON/Hoogtij (702724/681248).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Geheimhouding opgelegd tot het einde van de exploitatie van HoogTij, welke wordt voorzien in 2035, dan wel zoveel eerder als het project is afgerond.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	29-09-2015	09-11-2015	
2015-04	Consultatie Pallas (verseonnr. 648323/666397).	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob Het genoemde belang bestaat eruit dat vroegtijdige openbaarmaking van deze informatie een vertekend beeld zou kunnen opleveren en de voortgang van het project ernstig zou kunnen belemmeren. Het is wenselijk dat de geheimhouding	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is.	15-09-2015	28-09-2015	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
		voortduurt totdat onderhandelingen met partijen ten behoeve van de bouw en exploitatie zijn afgerond.				
2015-02	Aanvullend rapport second opinion (Zaanstad) inzake de RON (375176/537299).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het rapport bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. De geheimhouding is opgelegd tot aan het moment van de definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	03-02-2015	02-03-2015	
2015-01	GS brief d.d. 15 december 2014, inzake de Second Opinion RON/Hoogtij (375176/522583).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	25-11-2014	02-02-2015	
2014-06	2 Bijlagen bij voordracht 94-2014 inzake herbenoeming bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, bescherming persoonlijke levenssfeer. Het gaat om gespreksverslagen over functioneren van bestuurder/directeur. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	01-01-2035 of zoveel eerder als mogelijk is.	n.v.t.	*Bekrachtiging PS n.v.t. Er is wel door PS geheimhoudin g op de bijlagen gelegd op 15-12-2014.*	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2014-04	Brief seniorenconvent provincie Flevoland d.d. 28 mei 2014 (kenmerk 1620294) m.b.t. Randstedelijke Rekenkamer.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De brief bevat privacy gevoelige gegevens over de bestuurder-directeur van de randstedelijke rekenkamer. Omdat over vijf jaar de privacy nog steeds een zwaarwegend belang zal zijn wordt de geheimhouding opgelegd voor langere duur.	01-01-2035	Geheimhouding opgelegd door CdK op 05-06-2014	23-06-2014	
2014-02	Het onderzoeksrapport “notitie financiële analyse van de Fast Flying Ferry” kenmerk 311187/312241.	Artikel 10, tweede lid, sub g en sub e, Wob Het is een intern stuk met persoonlijke beleidsopvattingen. Het dossier is nog steeds niet helemaal afgerond. Openbaarmaking zou gevolgen kunnen hebben voor de interne advisering. Ambtenaren zouden zich niet langer vrij voelen advies uit te brengen.	01-01-2023 of zoveel eerder als mogelijk is	28-01-2014	03-02-2014	
2012-12	Bijlagen over Pallas Kernreactor: - Businessplan Pallas, versie 2.0 - Assesment Booz & Co 5 juni 2012 (2012-23938).	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob. De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	12-06-2012	25-06-2012	
2012-8	Brief GS als reactie op brief van minister BZK d.d. 13 maart 2012 over Herindeling Gooi en Vechtstreek (2012-15911).	Artikel 10, tweede lid, sub b en g, Wob Arhi procedure is gestart.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	04-04-2012	07-05-2012	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	Betreft onderwerp en zaaknummer *(uit GS-besluit)*	Motivering GS	Voorstel GS tot wanneer geheimhouding	Besluitdatum GS geheimhouding	Besluitdatum PS bekrachtiging	Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding
		Vroegtijdige openbaarmaking kan leiden tot onnodige vertraging en financiële en economische schade toebrengen aan betrokken partijen.				
2011-3	• aandeelhoudersovereenkomst Provincie NH, gem. Amsterdam en gem. Zaanstad inzake Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor Noordzeekanaalgebied (RON); • Ondernemingsplan RON; • Samenvatting Businesscase RON; • Term scheet Hoogtij.	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. De geheimhouding is opgelegd totdat definitieve besluitvorming inzake de toekomst van RON/Hoogtij heeft plaatsgevonden, naar verwachting niet vóór 2035	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	31-05-2011	27-06-2011	
2010-9	Bijlage 5 “werkplan en begroting Pallas” behorende bij de openbare voordracht “behoud onderzoeksreactor Pallas te Petten en verzoek NRG verstrekken van een financiële bijdrage”.	Artikel 10, eerste lid, sub c, en tweede lid, sub b, Wob De stukken bevatten concurrentiegevoelige informatie. Er zijn onderhandelingen gaande. Openbaarmaking kan financiële en economische belangen van de provincie en van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	25-05-2010	27-09-2010	
2010-5	Notitie over Eikenrode (kenmerk besluit GS 2010-15795). Agendering van deze notitie op 26-04-2010 t.b.v. cie FEPO.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	16-03-2010	12-04-2010	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2009-13	Achtergrondnotitie vaststellingsovereenkomst in relatie tot de N201 en de vaststellingsovereenkomst m.b.t. de overeenkomst tussen de provincie en de Chipshol-groep.	Artikel 10, tweede lid, sub b, Wob. Openbaarmaking kan de onderhandelingspositie van de provincie schaden. Er lopen nog juridische procedures.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	24-11-2009	07-12-2009	
2009-10	Businesscase SADC.	Artikel 10, eerste lid, sub c, Wob. Het document bevat bedrijfsgevoelige informatie. Openbaarmaking kan concurrentiepositie van derden schaden.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	22-09-2009	28-09-2009	
2009-7	Toelichting bij het besluit van GS inzake Landgoed Eikenrode (kenmerk GS 2009-47179).	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob Wegens bescherming persoonlijke levenssfeer van betrokkenen is openbaarmaking niet gewenst. Omdat de privacy ook over langere tijd nog in het geding is dient de geheimhouding langer voort te duren.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	18-8-2009	28-09-2009	
2009-4	Brief BJZ d.d. 21-01-2009 (2009-5959) en de adviezen van PricewaterhouseCoopers en PelsRijcken (2009-17776) behorende bij het besluit over de kosten overdracht Lokaal jeugdbeleid.	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob In deze stukken komt het functioneren van medewerkers aan de orde. Openbaarmaking van deze stukken schaadt de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Anonimisering voorkomt niet dat de informatie te herleiden is tot de desbetreffende medewerkers. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	14-04-2009	15-06-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2009-3	Onderzoekscommissie: 1. Brieven van GS aan de onderzoekscommissie met daarbij verstrekte documenten onder het opleggen van geheimhouding door GS, waaronder afschriften van geheime besluitenlijsten van GS en het werkplan en voortgangsverslag van de treasurer over 2007. 2. De uitnodigingsbrieven van de onderzoekscommissie aan de geïnterviewden voor vertrouwelijke informatieve voorgesprekken, tenzij betrokkenen instemt met openbaarmaking. 3. De verslagen van de vertrouwelijke informatieve voorgesprekken evenals de geluidsbestanden, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. 4. De opdrachtverleningen aan derden en correspondentie met de treasurer, tenzij betrokkene instemt met openbaarmaking. *(beheerder dossier: statengriffie)*	Artikel 10, tweede lid, sub e, Wob De documenten bevatten privacy gevoelige informatie. Omdat de privacy ook over vijf jaar nog aan de orde zal zijn wordt de geheimhouding voor langere tijd vastgelegd.	01-01-2035	Door onderzoeks-commissie: 13-11-2008 15-06-2008	15-06-2009	
2009-1	Aantal geheime bijlagen bij Statenvoordracht 14-2009, Life Science Fund (2008-53600).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob. Het fonds is nog actief, de participaties daaruit ook. Zolang deze niet verkocht zijn is geheimhouding wenselijk. Het gaat om concurrentiegevoelige informatie.	01-01-2023 of zoveel eerder als daartoe aanleiding is.	03-02-2009	16-03-2009	

PS-besluit-nummer *(t/m 2018 ID-nr.)*	**Betreft onderwerp en zaaknummer** ***(uit GS-besluit)***	**Motivering GS**	**Voorstel GS tot wanneer geheimhouding**	**Besluitdatum GS geheimhouding**	**Besluitdatum PS bekrachtiging**	**Datum PS opheffing bekrachtiging geheimhouding**
2008-4	Aanbesteding openbaar vervoer Noord-Holland (2008-46377).	Artikel 10, eerste lid, sub c en tweede lid, sub b, Wob Het gaat om stukken die in het kader van een aanbestedingsprocedure door inschrijvers aan GS zijn aangeboden. Deze stukken zijn per definitie vertrouwelijk gelet op de Aanbestedingswet. Openbaarmaking schaadt de concurrentiepositie van de desbetreffende inschrijvers.	01-01-2035	Door GS aan te geven	22-09-2008	

Notulen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	18 en 25 mei 2020
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. D.J. van den Berg (FvD), dhr. M.N. Bolkestein (VVD), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), dhr. J. Gringhuis (GL), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (FvD), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Kohler (FvD), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (FvD), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), mw. A. Nanninga (FvD), mw. Z. Pels (GL), mw. M. Sanderse (CDA), dhr. E.M.A. Smaling (SP), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. B.L. Vink (D66), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. N.M. van der Waart (GL),mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

Afwezig:
18 mei: dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. G.E.E. Everduim (DENK)
25 mei: dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. G.E.E. Everduim (DENK)

Agenda **Paginanummer**

<u>18 mei 2020</u>:

1.	Opening en mededelingen	03
2.	Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden	06
2.a.	Benoeming en installatie gedeputeerde	11
2.b.	Installatie en beediging Statenlid fractie D66	12
2.c.	Installatie en beediging duo-commissielid fractie D66	14
2.d.	Actualiteiten	14
3.a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	54
3.b.	Lijst geheimhouding PS	54
4.	Vaststelling notulen van de vergaderingen van 9 maart, 14 en 16 april 2020	54
5.	Vaststelling strategische Statenagenda	54
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	54
7.	Voortgangslijst van moties	54
8.	Hamerstukken	54

8.a. Statenvoordracht 16 Benoemen lid adviescommissie (her)benoeming bestuurder-directeur Randstedelijke Rekenkamer 54
8.b. Statenvoordracht 17 Wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en onderzoek bestuursmodel 54
8.c. Statenvoordracht 18 Zienswijze Kadernota 2021 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord 55
8.d. Statenvoordracht 19 Financieringstatuut 2020 55
10. Stand van zaken en maatregelen door de provincie in het kader van de aanpak van het coronavirus 55

25 mei 2020:
9. Statenvoordracht 20 Besluit vervolg project Duinpolderweg, bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek 97
11. Vragenuur 116
12. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag 123
13. Sluiting 125

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Goedemiddag dames en heren. Ik open deze online vergadering. Ik verzoek u om tijdens de vergadering het geluid te dempen en uw mobiele telefoons zoveel mogelijk op stil te zetten. Houd u er rekening mee dat deze vergadering online live wordt uitgezonden, dus uw achtergrond en achtergrondgeluiden zijn in beeld en worden uitgezonden. Door een koptelefoon te gebruiken hebt u zo min mogelijk last van achtergrondgeluiden. De griffier heeft een presentatiecheck gedaan en er is een quorum geconstateerd, dus wij kunnen formeel gaan beginnen met deze vergadering. Voor de notulen, er is bericht van verhindering ontvangen van de heer Everduim (DENK) en de heer Baljeu (fractie Baljeu). Dat betekent dat er op dit moment 53 Statenleden deelnemen aan deze online vergadering. Als u de vergadering moet verlaten, meld u zich dan af via de chat of de mail, zodat wij weten hoeveel geldige stemmen uitgebracht kunnen worden. Ik wil voordat wij verder gaan met de vergadering, twee speeches geven, een over de coronasituatie in Noord-Holland en een voor het afscheid van gedeputeerde Van der Hoek die meeluistert met deze vergadering. En plotseling leefden we in het coronatijdperk. De wereld kreeg te kampen met een virus en om dat in te dammen kondigde de overheid in veel landen ongekende maatregelen af. De gevolgen zijn groot voor ons allemaal. We leven in beperking. Het is zaak dat vol te houden totdat het virus beheersbaar is en de maatregelen stukje bij beetje kunnen worden ingetrokken. Dat volhouden is soms een opgave, bijvoorbeeld alleen al doordat nabijheid voor mensen nodig en belangrijk is. Het is geweldig om te zien hoe de Noord-Hollanders met de situatie omgaan, hoe flexibel, gedisciplineerd en creatief ze zijn en hoe zij omgaan met de beperkingen die de maatregelen met zich meebrengen. Zij geven invulling aan wat je zou kunnen noemen een nieuw ‘sociaal contract’. Dat voorziet onder andere in afstand en terughoudendheid, we weten het allemaal. We zien gelukkig dat mensen hierin hun verantwoordelijkheid nemen. Ze houden zich aan de regels en respecteren de ruimte van de ander. Daar ben ik blij mee, want het is een van de vereisten om weer de andere kant op te kunnen gaan roeien richting onze vertrouwde vrijheden. Begin van deze maand vierden we 75 jaar vrijheid. Dat werd op een andere manier een bijzondere viering dan gedacht. Ondanks de beperkingen was het stilstaan bij 75 jaar vrijheid op 5 mei indrukwekkend en geslaagd. Met grote waardering kijk ik naar degenen die ervoor zorgen dat veel toch doordraait. Ik denk zeker ook aan de geweldige inzet van mensen in de ziekenhuizen, in de verpleging en in de zorg, die in moeilijke omstandigheden en soms met beperkte middelen, toch hun werk blijven doen. Ook van handhavers vraagt de crisis meer dan normaal. En burgemeesters verdienen waardering vanwege hun betrokkenheid en snelheid van handelen. Met zorg kijk ik naar de directe gevolgen van de coronacrisis voor veel ondernemers, voor het mkb en voor contactberoepen zoals café-eigenaren, kappers en fysiotherapeuten. De onzekerheid voor veel ondernemers en zzp’ers is

enorm. Het Rijk heeft dan ook ongekende economische noodmaatregelen genomen. De provincie werkt aan een eerste steunpakket. Hoe groot de effecten voor de economie van onze provincie op termijn zijn, is nog ongewis. Een en ander is afhankelijk van de komende ontwikkelingen. We bekijken daarbij verschillende scenario's. We moeten ernaar streven zo goed mogelijk uit deze crisis komen. Vandaag vergaderen we digitaal. Dat ons openbaar bestuur en de democratie blijven functioneren, is zeker in deze crisistijd extra belangrijk. Dat PS vandaag op deze manier vergaderen is echt uniek. Dit is nooit eerder zo gedaan en de vereisten zijn groot, want als altijd moet de vergadering zorgvuldig, controleerbaar en toegankelijk zijn. Het debat moet als vanouds gevoerd kunnen worden en we moeten samen keuzes kunnen maken die nodig zijn voor onze provincie. En dat vraagt om flexibiliteit, discipline en creatieve oplossingen en vooral vandaag een beetje geduld. Ik vraag u dus vandaag om wat extra geduld en ik wens ons allen succes met deze bijzondere vergadering. Dank u wel. Ondanks het coronavirus en ondanks dat wij nu digitaal aan het vergaderen zijn, staan wij even stil bij een bijzondere omstandigheid en dat is het vertrek van een GS-lid. Als het goed is Jack, dan luister je mee met deze vergadering, ik denk vanaf Schouwen-Duiveland of misschien vanuit huis, maar ik denk dat als je net burgemeester geworden bent in een nieuwe gemeente, je daar graag wilt zijn. We zijn beperkt in onze bewegingen en afscheidsfeestjes zitten er voorlopig fysiek ook niet in. Dat geeft mij de gelegenheid hier stil te staan bij het vertrek van Jack van der Hoek als gedeputeerde. In vergaderingen, Jack – en dat heb ik ook terug gehoord maar ook zelf meegemaakt – ben jij te kenschetsen als een zakelijk to the point bestuurder. Je houdt geen ellenlange verhalen om je punt kracht bij te zetten. Je onderscheidt helder wie waarover gaat. Je schuwt in die gevallen de discussie niet. Jouw duidelijkheid werd zeker gewaardeerd. In 2016 trad je aan als gedeputeerde. Dat was net zo onverwacht als je vertrek nu. Na het plotselinge vertrek van Ralph de Vries sprong jij op een rijdende trein en mocht je je bezighouden met de onderwerpen bestuur, duurzaamheid en cultuur. Je had het naar je zin en tekende voor nog een periode als gedeputeerde. Maar van je droom maakte je nooit een geheim: ergens burgemeester worden. Toch kwam de mededeling dat jij was voorgedragen als burgemeester van Schouwen-Duivenland als een verrassing. En vorige week – nota bene op je verjaardag! – ben je geïnstalleerd. Je bent nu burgemeester met een eigen eiland zou je kunnen zeggen. Voor jou een droom die werkelijkheid wordt. In je eerste bestuursperiode als gedeputeerde was jij vooral lang druk met de herindeling van Gooi en Vecht. Dat was een intensief proces waar veel bezoeken aan het Gooi bij hoorden. Het traject is nooit voltooid, maar werd afgebroken. Je hebt wel laten zien veel affiniteit te hebben met het onderwerp 'bestuur' en je jarenlange ervaring als wethouder komt in dit soort kwesties goed van pas. Inzake duurzaamheid lag de nadruk aanvankelijk op de Wind op land-projecten die in de provincie verwezenlijkt moesten worden. Dat betekende steeds weer uitleggen waarom het ene windpark er wel mocht komen en waarom op andere locaties geen ruimte was voor het opwekken van windenergie. Jij wist je in die discussie goed staande te houden, gebruikmakend ook van een belangrijke karaktereigenschap: de rust bewaren en vasthouden aan de afgesproken spelregels. Je stond aan de wieg van een aantal belangrijke instrumenten die de provincie in het leven heeft geroepen om de ondernemers in Noord-Holland te ondersteunen: GO!NH, het innovatiefonds Noord-Holland en PIMNH. Alle drie nog steeds succesvolle programma's die ondernemers echt verder helpen. Ook het thema circulaire economie kreeg tijdens jouw eerste bestuursperiode een goede impuls. En zo zijn er meer onderwerpen te noemen, wat ik omwille van de tijd niet zal

doen. Een pareltje in jouw portefeuille was het thema cultuur. Misschien was het absolute hoogtepunt wel de onthulling van de jurk die afkomstig was uit het 17e-eeuwse Palmhoutwrak dat voor de kust van Texel op de zeebodem ligt. Ik heb deze prachtige jurk met eigen ogen mogen aanschouwen. Deze bijzondere vondst was voor jou aanleiding om meer aandacht te vragen voor de bescherming van onderwatererfgoed. Je riep collega-gedeputeerden van andere provincies en de minister op om meer te investeren in de cultuur van scheepswrakken. Verder was cultuur goed voor vele openbare optredens: speeches tijdens de Molencontactdagen, openingen van gerestaureerde en vaak herbestemde monumenten, openingen van nieuwe tentoonstellingen in het Huis van Hilde, de onthulling van twee gerestaureerde globes, uitreiking van monumentensubsidies en de opening van de Week van de Industriecultuur. Kortom, te veel om op te noemen. Leidde jouw portefeuille al tot veel activiteiten, dat betekende niet dat jij andere provinciale activiteiten buiten de deur hield. En zo begeleidde jij menig keer als loco-commissaris wel eens leden van het Koninklijk Huis tijdens werkbezoeken of voorstellingen, nam jij de presentatie van het jaarlijkse Provincieconcert op je en leende je jouw stem zelfs een keer voor bijvoorbeeld een app van landgoed Beeckestijn en een video over IBT. Toegegeven, je hebt ook een mooie zangstem en dat je ook enige bekendheid geniet als zanger, is dan ook niet verwonderlijk. Jarenlang maakte je deel uit van 'Fox and the mayors'. Soms kroop het bloed waar het niet gaan kon en trakteerde jij het publiek tijdens openbare optredens voor de provincie op een gezongen boodschap. Bijvoorbeeld een rap tijdens de opening van de beeldengalerij op de Dreef. In jouw tweede bestuursperiode kreeg je – afgezien van bestuur – een heel nieuwe portefeuille. De diversiteit van die portefeuille betekende dat je je moest inwerken op heel veel nieuwe onderwerpen en een netwerk moest opbouwen rond die verschillende thema's. Er gebeurde veel: de stikstofcrisis raakte jouw portefeuille Landbouw natuurlijk en onlangs kwam daar een coronacrisis bij, waardoor de economie in Noord-Holland het zwaar heeft. Iets minder zwaar krijgt het secretariaat het. Jouw vertrek betekent dat er in de agenda geen rekening meer gehouden hoeft te worden met carnaval. Je bent een enthousiast carnavalsvierder en je reisde daarvoor de afgelopen jaren steeds af naar Oeteldonk. Beste Jack, eerder was jij wethouder in Haarlem en bij je afscheid in 2016 zei je dat je in Haarlem geweldige jaren had gehad. Ik weet zeker dat dit ook geldt voor je laatste periode in Haarlem als gedeputeerde. Jij gaat je droom achterna, maar wij gaan je missen. Dank je, Jack, voor je inzet en je toewijding voor de provinciale politiek. En veel succes op Schouwen-Duivenland! Blijf gezond. Dank je wel namens de hele Staten van Noord-Holland. Dames en heren, het is voor het eerst van mijn leven dat ik twee speeches heb mogen houden voor een beeldscherm. Het is heel rustig want je krijgt geen enkel weerwoord. Vanmiddag zal namens ons allen een prachtig boeket bloemen worden verzorgd op het huisadres van de heer Van der Hoek. Wij gaan verder met de vergadering. Op 11 mei 2020 heeft het presidium ingestemd om op een aantal punten het Reglement van Orde aan te vullen en om op een aantal punten af te wijken van het Reglement, zodat rechtsgeldige online beraadslaging en besluitvorming in de Statenvergadering mogelijk zijn. Informatie daarover heeft u via het addendum RvO per mail ontvangen en is online bij de vergaderstukken gepubliceerd. In dat kader wijs ik u erop dat u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de stemming al uw moties per mail kunt indienen met in de cc de mailadressen van de hoofdindiener en de mede-indieners, zodat deze straks snel gepubliceerd kunnen worden nadat u het dictum van uw motie in uw bijdrage heeft voorgelezen. Bij alle voorgestelde besluiten en ingediende moties en

amendementen wordt een peiling gehouden van de uitslag via de fractievoorzitters. Daar hebben wij afgelopen donderdag al even mee geoefend. Behalve uiteraard als een Statenlid vraagt om hoofdelijke stemming, want dan gaan wij over tot een hoofdelijke stemming. Na afloop van de vergadering stuurt de Statengriffie alle aanwezige Statenleden een overzicht toe met de uitslagen zoals die zijn opgetekend in de peiling. De Statenleden bevestigen met de ondertekening van de stembrief de correcte weergave van hun individuele stem. Pas als alle getekende stemformulieren van de Statenleden ontvangen zijn bij de Statengriffie, is het besluit definitief genomen en wordt dit bekend gemaakt via de besluitenlijst. Bij ordevoorstellen en stemmen over het houden van een actualiteit worden de fractievoorzitters gevraagd of de fractie akkoord is en daarbij telt dan het aantal zetels van aanwezige Statenleden. U heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven dat u wilt spreken bij een onderwerp op de agenda. De griffier of ik zal bij de bespreekstukken op de agenda de aangemelde sprekers steeds het woord geven. Om ervoor te zorgen dat u in het vergadersysteem bovenaan komt te staan in de lijst met namen, moet u dan wel het groene handje indrukken. Ik zal daar steeds om vragen bij elk agendapunt. Als u het woord wilt voeren op een moment in de vergadering waarvoor u zich niet heeft aangemeld, bijvoorbeeld bij een ordevoorstel of een interruptie, drukt u op het groene handje dan kan ik u het woord geven. Tot slot wil ik de Statenleden en de kijkers thuis nog meedelen dat in het geval de vergadering erg uit dreigt te lopen, we rond etenstijd rond 18.00 uur zullen schorsen tot 19.00 uur om daarna in de avond verder te vergaderen. Houd u daar alvast rekening mee. Daarmee is het eerste agendapunt afgerond. We gaan dan nu verder met agendapunt 2.

2. Vaststellen agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Op de agenda bij hamerstuk punt 8.a. staat een voordracht die betrekking heeft op het benoemen van een Statenlid in een functie. Per mail is door de Statengriffier aan u gevraagd of deze stemming bij acclamatie kan plaatsvinden. Dat is het geval bij hamerstuk punt 8.a. Ik neem aan dat u hiermee akkoord gaat. Indien u niet akkoord gaat of er is iemand die er iets over wil zeggen, drukt u dan nu op het groene handje om te spreken. Ik zie geen opgestoken handen in het systeem, dan vindt besluitvorming bij acclamatie plaats bij de hamerstukken. Zoals u bij de stukken en in de agenda heeft kunnen zien, heeft het presidium van 6 april jl. een extra agendapunt toegevoegd aan de agenda: punt 10, stand van zaken en maatregelen door de provincie in het kader van de aanpak van het coronavirus. Ik zal namens GS hierbij het woord voeren en de vicevoorzitter neemt dan mijn plaats tijdelijk over. Er zijn twee actualiteiten ingediend conform artikel 48 RvO. Het eerste verzoek tot het houden van een actualiteit is ingediend door de fracties FvD en CDA inzake afgeven natuurvergunning biomassacentrale Diemen. Het presidium heeft hier vanochtend over gesproken en adviseert positief, dus nu is het aan PS om te besluiten of u kunt instemmen met het verzoek tot het houden van deze actualiteit. Zoals u weet zijn 11 stemmen voor vereist. Ik vraag per fractievoorzitter of de fractie akkoord is met het houden van deze actualiteit.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): voor.
De heer **DEEN** (PVV): voor.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dit onderwerp kan beter in de commissie worden geagendeerd zodat er uitgebreid over gesproken kan worden. Wij zijn tegen, maar het zal plaatsvinden.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **HEIJNEN** (CDA): voor.
De heer **SMALING** (SP): voor.
De heer **KLEIN** (CU): Hoewel dit onderwerp al heel lang speelt, snappen wij de behoefte van partijen om hier een gesprek over te voeren en eventueel een motie in te dienen. Voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): Het actuele karakter ontgaat ons een beetje, want het loopt al heel erg lang en wij zouden het liever in de commissie hebben gehad, maar wij gaan hier niet voor liggen. Wij stemmen voor.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.

De **VOORZITTER**: Behoudens GL stemmen de overige fracties voor het houden van deze actualiteit. Daarmee zijn PS akkoord gegaan met deze actualiteit die wordt behandeld onder agendapunt 2.d. Het tweede verzoek tot het houden van een actualiteit is ingediend door de PvdD inzake storting asfalt in het leefgebied van beschermde dieren bij circuit Zandvoort. Het presidium heeft hier vanochtend over gesproken en positief geadviseerd. Ook hier dienen PS te besluiten over het verzoek.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): In dit geval herkennen wij er wel een actualiteit in, dus wij stemmen voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Gegeven de aanbeveling van de griffie, stemmen wij voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): voor.
De heer **DEEN** (PVV): Wij herkennen hierin geen actualiteit en wij stemmen tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **DESSING** (FvD): Wij zijn tegen deze actualiteit om dezelfde reden als genoemd door de PVV.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): voor.
De heer **KLEIN** (CU): voor.
De heer **SMALING** (SP): voor.

De **VOORZITTER**: Behoudens FvD en PVV stemmen de overige fracties voor. Daarmee zijn PS akkoord gegaan met deze actualiteit die wordt behandeld onder agendapunt 2.d. Er zijn een viertal mondelinge vragen ingediend. Deze vragen komen bij het vragenuur aan het eind van de vergadering aan de orde. De fractie PVV heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de orde van de dag in te willen dienen met als onderwerp aanpassen klimaat- en energie gerelateerd beleid. Ik verzoek de indiener, de heer Kaptheijns, om nu op het groene handje te klikken zodat ik u in beeld kan zetten.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Naar aanleiding van de documentaire Planet of the Humans dienen wij de volgende motie in.

Motie 24/180520 Vreemd aan de orde van de dag

Aanpassen klimaat- en energie gerelateerd beleid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *In de Noord-Hollandse concept Regionale Energie Strategieën zonne- en windenergie prominente rollen vervullen;*
- *Op 21 april 2020 de documentaire "Planet of the Humans" van de Amerikaanse filmmaker Michael Moore werd uitgebracht;*
- *De documentaire aantoont dat energie uit zonnepanelen en windturbines door weersafhankelijkheid altijd back-up nodig heeft van energie-installaties die gebruik maken van fossiele brandstoffen;*
- *De documentaire laat zien dat voor de productie van windturbines en zonnepanelen gebruik moet worden gemaakt van energie uit fossiele brandstoffen;*
- *De energietransitie d.m.v. zonnepanelen en windturbines fysiek onuitvoerbaar is, aangezien voor zonne- en windenergie 40 tot 50 keer meer ruimte nodig is dan voor steenkool en 90 tot 100 keer meer dan voor aardgas;*
- *De documentaire aantoont dat de realisatie van installaties voor het opwekken van zonne- en windenergie enorme hoeveelheden natuur kosten, na een beperkte levensduur bergen afval opleveren en het milieu ernstig vervuilen;*
- *In Zuid-Korea momenteel kerncentrales worden gebouwd voor twee miljard dollar per 1.000 megawatt dankzij gestandaardiseerde ontwerpen.*

Overwegende dat:

- *De documentaire aantoont dat de doelstellingen inzake CO2-reductie en het kunnen voldoen aan de energievraag onuitvoerbaar zijn door hernieuwbare energie;*
- *Doorgaan op de ingeslagen weg van zonne- en windenergie niet alleen volstrekt zinloos is, maar ook onze samenleving sociaaleconomisch compleet kan ontwrichten en onze leefomgeving zal verwoesten;*
- *Kernenergie niet de enorme nadelen heeft van energie uit hernieuwbare energiebronnen, maar momenteel geen rol van betekenis speelt in de plannen van de energietransitie.*

Roepen het college op om:

- *Kennis te nemen van de documentaire "Planet of the Humans" en zo snel mogelijk met een inhoudelijke reactie te komen, waarin tevens staat vermeld waar mogelijkheden liggen om op basis van de bevindingen uit de documentaire het klimaat- en energie gerelateerde beleid van de provincie aan te passen;*
- *Een lobby te starten bij het Rijk om waar mogelijk inzake de energietransitie af te zien van energie uit zon en wind en in te zetten op kernenergie, alsmede op het behoud van het Nederlandse aardgasnetwerk en nog operationeel zijnde kolencentrales*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De motie wordt genummerd en bij de vergaderstukken gepubliceerd. De VVD dient ook een motie Vreemd aan de orde van de dag in en de toelichting gebeurt door mevrouw Van Geffen. Het is tevens haar maidenspeech.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (VVD): Voorzitter. Het is niet vanzelfsprekend dat ik hier het woord voer. Mijn ouders hadden de grote wens dat de kinderen meer kansen zouden krijgen dan zijzelf. Mijn vader moest door armoede na de lagere school op het land gaan werken en verdiende toen ik klein was, de kost als loonarbeider. Met zijn eigen tractor en toebehoren werkte hij voor boeren en Rijkswaterstaat. Ondanks de wensen van mijn ouders was het in het ons orthodox christelijke milieu niet gewoon dat meisjes kansen zouden krijgen. Toen mijn oudste zus naar het gymnasium zou gaan, kwam daarom de dominee op bezoek, want meisjes moesten naar de huishoudschool en daarna trouwen en kinderen krijgen. De dominee zou ons dat alles nog eens grondig voorhouden. Maar hij kreeg weerwoord op klassiek orthodoxe wijze: via de bijbel. Ik zat gespannen in de hoek van de kamer te wachten op wat er ging gebeuren want ik wilde ook graag naar het gymnasium als de tijd daar was. Leren vond ik altijd geweldig. Ik voelde heel goed aan dat die avond over mijn toekomst beslist werd. Mijn moeder sloeg de bijbel open en las de gelijkenis van de talenten voor, een verhaal dat vertelt dat elk mens talenten krijgt, soms 1, soms 3, soms 5, en dat het je verantwoordelijkheid is om daarmee iets te doen, liefst je talenten te verdubbelen. ‘Zo is het toch?’, vroeg ze aan de dominee. ‘Zo is het’, knikte de dominee bevestigend, ‘zo staat het geschreven’. Mijn moeder schoof de bijbel over de tafel heen naar de dominee. ‘En vertelt u mij nu eens waar u leest dat dat niet voor vrouwen geldt’. Ze tikte met haar vinger op de tekst en keek hem vol verwachting aan. Er hing spanning in de huiskamer, het was een beslissend moment in de tijd. We wachtten en wachtten op de woorden van de dominee, maar hij bleef stil, heel erg stil. Toen nam mijn vader het woord. Mijn vader zei eigenlijk nooit iets en als je dan spreekt, dan heb je enorm gezag. Daar kunnen wij politici nog wat van leren. Mijn vader zei in zijn eigen dialect: ‘dan goan de kijnder noar ut gymnoasium’. En daarmee was het besloten. Behalve dat ik heel blij ben dat mijn ouders dit durfden, heb ik dus ook al heel jong iets belangrijks geleerd: dat als een samenleving als geheel vrij en democratisch is, dat dan ook in onderdrukkende situaties de kracht van het debat en van goede argumenten zeer groot is. Dat ik hier zit voor de VDD is dus vanuit een diepe overtuiging en ook vanuit de verantwoordelijkheid deze waarden door te geven. Zoals gezegd was mijn vader loonarbeider. Werken voor boeren was prima maar, sorry Bas, ze betaalden niet altijd of erg laat, na veel soebatten. De overheid, in zijn geval Rijkswaterstaat, was een fijne klant, want ook die betaalde niet altijd snel maar je was wel zeker van uitbetaling. Als VVD Noord-Holland realiseren wij ons hoe belangrijk de provinciale rol als opdrachtgever is. Met het onderhoud van ruim 1.000 kilometer aan wegen en fietspaden plus vaarwegen, bruggen en openbaar vervoerbanen en tal van nieuwe projecten in de planning kan de provincie van grote betekenis zijn in de tijd van recessie die er aankomt. Door projecten die later gepland staan naar voren te halen, kan voorkomen worden dat orderportefeuilles van bedrijven leeglopen en mensen als mijn vader werkloos worden. De VVD is blij brede respons te

hebben gevonden binnen PS voor een motie om op korte termijn nader te onderzoeken met welke projecten de provincie iets kan doen. Samen met D66, CDA, PvdO en de SP dien ik hierbij graag onze motie over maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie in.

Motie 25/180520 Vreemd aan de orde van de dag
Maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *Naar verwachting een recessie in 2020 en 2021 grote gaten in ons economisch bestel slaat;*
- *De sector Bouw & Infra zich grote zorgen maakt omdat aanbestedingen en opdrachten teruglopen waardoor vanaf het najaar de verwachte recessie zich fors zal doen voelen;*
- *Het onze verantwoordelijkheid en ook een uiting van onze betrokkenheid met Noord-Hollandse burgers en ondernemers is om ons als provinciaal bestuur te buigen over potentiële maatregelen hiertegen;*
- *Ook de provincie zich tot het uiterste dient in te spannen om aan de werkgelegenheid en welvaart van de inwoners en ondernemers bij te dragen;*
- *De provincie Noord-Holland een groot arsenaal aan verkeerswegen inclusief waterwegen en kunstwerken onder haar hoede heeft en fungeert als opdrachtgever voor onderhoud, investeringen en innovaties.*

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland reeds een belangrijke bijdrage levert aan werkgelegenheid, behoud of scheppen van banen en economische dynamiek door de huidige focus op het laten doorgaan van huidige projecten en aanbestedingen;*
- *Door projecten die bij de provincie Noord-Holland in de programma's PMO en PMI in de planning zitten, onder dezelfde voorwaarden te versnellen de provincie een verdere bijdrage levert aan het stimuleren van werkgelegenheid en economische dynamiek op een terrein waar ze echt iets kan betekenen;*
- *Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in een gezamenlijke Taskforce Infra met brancheorganisaties naar de mogelijkheden kijkt om werkzaamheden die voor latere jaren gepland stonden, naar voren te halen.*

Dragen het college op:

- *Te inventariseren of en welke projecten uit het PMI en PMO versneld uitgevoerd zouden kunnen worden en hierover op korte termijn terug te rapporteren met daarin begrepen consequenties voor ambtelijke inzet en voor de financiële middelen op meerjarenbasis gezien;*
- *Te inventariseren of er projecten zijn binnen Noord-Holland die onder de aandacht van de Taskforce Infra van het Ministerie van I&W kunnen worden gebracht*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties VVD, D66, CDA, SP, PvdO

De **VOORZITTER**: Ik tik op de microfoon en dit zijn de roffels die u normaal gesproken had gehoord als u in de Statenzaal was geweest. Gefeliciteerd met uw maidenspeech. De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De motie wordt genummerd en bij de vergaderstukken gepubliceerd. Wil een van de overige fracties een motie Vreemd indienen? Dat is niet het geval. Wenst iemand over deze agenda het woord? Nee, dan is de agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Benoeming en installatie gedeputeerde

De **VOORZITTER**: Aan de voorzitter van de stemcommissie en aan mevrouw Strens en mevrouw Zaal het vriendelijke verzoek om op het groene handje te klikken, zodat we u in beeld kunnen zetten. Aan de orde is nu de voordracht van de kandidaat-gedeputeerde mevrouw Zaal van D66. Omdat wij in het coronatijdperk leven en wij geen schriftelijke stemming kunnen houden in de Statenzaal met alle Statenleden aanwezig, hebben wij een andere procedure gevolgd. De fractie van D66 heeft op 7 mei jl. een schriftelijke voordracht gedaan waarbij de fractie uiteen heeft gezet waarom de fractie mevrouw Zaal als kandidaat voordraagt. Deze voordracht is schriftelijk gedaan zodat voorafgaande aan deze PS-vergadering de stemming per post plaats kon vinden. De fractie van D66 hecht eraan om in deze vergadering mondeling de voordracht toe te lichten, zoals we dat gewend zijn te doen in dit huis. Daarom geef ik nu het woord aan mevrouw Strens, plaatsvervangend fractievoorzitter van D66 voor de mondelinge toelichting op de voordracht:

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Een bijzonder moment en een heel bijzondere manier om op deze manier de gedeputeerde voor te mogen dragen, die ik nu alleen via een scherm kan zien en helaas niet in de Statenzaal. Zoals de CdK al aangaf, hebt u een voordracht ontvangen waarin wij met veel trots Ilse Zaal voordragen als nieuwe gedeputeerde voor D66. Zij is een echte groene sociaalliberaal met ruime ervaring in de Noord-Hollandse politiek. Met haar voordracht wordt bestuurlijke continuïteit gewaarborgd en het zijn van een betrouwbare coalitiepartner. Het is zowel een pragmatisch als ambitieus bestuurder, altijd op zoek naar feiten weet zij - gedreven vanuit de inhoud - een visie te ontwikkelen maar maakt vanuit haar hart contact met mensen. Wij zijn ervan overtuigd dat zij met deze combinatie oppositie- en coalitiepartijen, inwoners, ondernemers en organisaties bij het maken van het beleid weet te betrekken met zeer sterke resultaten als gevolg. Zij is zich goed bewust van de rol van het college in het duale bestel. Wij verliezen helaas wel onze ervaren fractievoorzitter en gezien het dualisme, is het voor ons als fractie ook een afscheid van een hele enthousiaste en zeer gezellige teamleider. Beste Ilse, wij wensen je onwijs veel succes met het uitvoeren van het coalitieakkoord en wij zullen je er uiteraard vanuit PS scherp op houden. Heel veel succes.

De **VOORZITTER**: Het kan dus wel tegen een beeldscherm, het klonk heel erg mooi. Zoals ik al zei, de stemming over deze voordracht heeft eerder in een schriftelijke ronde per post plaatsgevonden. Alle Statenleden behalve de kandidaat gedeputeerde hebben daaraan mee

kunnen doen. Conform artikel 34, eerste lid van het Reglement van Orde heb ik de volgende leden tot stemopnemers benoemd: de heer Cardol (GL), mevrouw De Vries (PvdA), mevrouw Kuiper (CDA) en de heer Deen (PVV). Deze 4 stemopnemers hebben vanochtend reeds hun werkzaamheden verricht, hier op het kantoor van het provinciehuis waarvoor uiteraard mijn hartelijke dank. Het woord is aan de voorzitter van de stemcommissie voor de uitslag.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Voorzitter. Hierbij de uitslag van de schriftelijke stemming benoeming lid GS Noord-Holland. Er zijn 54 stemmen uitgebracht. Op mevrouw Zaal zijn uitgebracht 48 stemmen voor en 6 stemmen tegen, nul blanco en nul ongeldige stemmen. Aangezien mevrouw Zaal de volstrekte meerderheid van stemmen op zich heeft verenigd, wordt zij benoemd tot gedeputeerde van Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Ik vraag de kandidaat gedeputeerde mevrouw Zaal mij te antwoorden: neemt u uw benoeming aan?

Mevrouw **ZAAL** (D66): Ja, die neem ik aan.

De **VOORZITTER**: Wij gaan nu over tot de beëdiging van mevrouw Zaal. PS hebben zojuist besloten u als lid van GS te benoemen. Ik stel u thans in de gelegenheid de in artikel 40A van de Provinciewet bedoelde verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de woorden: “Dat verklaar en beloof ik”. Ik zal u eerst de formule van de belofte voorlezen. “Ik verklaar dat ik om tot gedeputeerde benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als gedeputeerde naar eer en geweten zal vervullen.”

Mevrouw **ZAAL** (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik feliciteer u van harte met uw benoeming en hoop op een vruchtbare samenwerking in de komende jaren. Normaal gesproken heb ik altijd de eer om u als eerste een bosje bloemen te geven en dan schors ik de vergadering om u te feliciteren. Daarvoor hebben wij een online variant bedacht. Mevrouw Zaal zit momenteel in haar werkkamer op het provinciehuis ingelogd in deze vergadering. Ik ga haar nu namens de Statenleden een bos bloemen brengen. Ik schors nu de vergadering tot 13.50 uur voor een moment van felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering. Ik kom naar u toe om op gepaste afstand een bos bloemen te overhandigen en intussen kan de chat gebruikt worden door de Statenleden om u te feliciteren.

2.b. Installatie en beëdiging Statenlid fractie D66

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik verzoek de voorzitter van de Commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven en aankomend Statenlid mevrouw Gonggrijp om nu op het

groene handje te klikken zodat we u in beeld kunnen zetten. Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde heb ik tot lid van de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven benoemd: de heer Cardol (GL) voorzitter, mevrouw De Vries (PvdA) en mevrouw Kuiper (CDA). Deze Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven heeft vanochtend reeds haar werkzaamheden verricht, hier op het kantoor van het provinciehuis. Ik geef nu het woord aan de voorzitter van deze commissie.

De heer **CARDOL** (GL): Voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het benoemd verklaarde lid mevrouw Gonggrijp aan uw vergadering heeft toegezonden. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens het ingevolge artikel W7, 2e lid Kieswet aan PS toegezonden afschrift van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van PS van Noord-Holland van 18 mei 2020 tot lid van PS benoemd is verklaard mevrouw Linde Gonggrijp (D66). Verder heeft de commissie kennis genomen van het feit dat mevrouw Gonggrijp lid is van de Raad van Advies van de organisatie Crossover. Deze organisatie is actief op het gebied van woningbouw in Noord-Holland. Op basis van het juridische advies is ons duidelijk geworden dat dit op dit moment geen onverenigbare functie is. Een combinatie van het Statenlidmaatschap met deze functie is echter wel een punt van aandacht voor mevrouw Gonggrijp en haar fractie. Het is de verantwoordelijkheid van het Statenlid zelf om de integriteit te bewaken. Met inachtneming van dit punt is er geen bezwaar tegen de installatie van mevrouw Gonggrijp als lid van PS. Wij stellen u dan ook voor om mevrouw Gonggrijp als lid van PS toe te laten. Namens de commissie heet ik mevrouw Gonggrijp van harte welkom en wens haar veel succes.

De **VOORZITTER**: De commissie adviseert PS te besluiten mevrouw Gonggrijp (D66) toe te laten als lid van uw Staten. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan is unaniem door u besloten mevrouw Gonggrijp als lid van PS toe te laten. Ik ontbind de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven en dank de leden voor de verrichte werkzaamheden. Mevrouw Zaal van de fractie D66 heeft mij verzocht haar ontslag te verlenen conform artikel X2, 2e lid van de Kieswet vanwege haar kandidatuur voor GS. Ik heb dat ontslag inmiddels verleend en haar benoeming tot gedeputeerde heeft zojuist plaatsgevonden. Het Statenlidmaatschap van mevrouw Zaal wordt opgevolgd door mevrouw Gonggrijp (D66) wiens installatie nu aan de orde is. Mevrouw Gonggrijp, PS hebben zojuist besloten u toe te laten als lid van PS. Ik stel u daarom thans in de gelegenheid de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de woorden: “Dat verklaar en beloof ik”. Ik zal u eerst de formule van de belofte voorlezen. “Ik verklaar dat ik om tot lid van PS benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik verklaar dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van PS naar eer en geweten zal vervullen”.

Mevrouw **GONGGRIJP** (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd met uw Statenlidmaatschap, welkom en ik hoop u net als mevrouw Zaal snel weer live en fysiek in deze prachtige Statenzaal te mogen ontmoeten. Ik wens u een hele fijn toe als lid van PS. Ik schors nu de vergadering tot 14.00 uur, dat is drie minuten voor een moment van felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering. Er wordt bij u thuis een bloemetje bezorgd, want dat kan ik u niet persoonlijk overhandigen.

2.c. Installatie en beëdiging duo-commissielid fractie D66

De **VOORZITTER**: Ik vraag het aankomend duo-commissielid de heer Vonk om nu op het groene handje te klikken zodat we u in beeld kunnen zetten. De vicefractievoorzitter van D66 heeft de heer Vonk namens D66 als duo-commissielid voorgedragen. Op grond van artikel 61, 4e lid van het Reglement van Orde voor de PS-vergaderingen en andere werkzaamheden dient een commissielid dat geen lid van PS is, in de PS-vergadering in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af te leggen. Ik stel u thans in de gelegenheid de eed of verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u straks als ik uw naam noem, uit te spreken de woorden 'Dat verklaar en beloof ik'. Ik zal eerst de formule voorlezen. "Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen, ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **VONK** (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Van harte gefeliciteerd met uw duo-lidmaatschap. Ik wens u heel veel plezier bij uw provinciale werk en uw handen zullen hard nodig zijn. Ik schors nu de vergadering voor twee minuten tot 14.05 uur voor een moment van felicitaties via de chatfunctie van deze vergadering.

2.d. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: De vergadering is heropend. Er zijn twee actualiteiten ingediend. Aan de orde is nu eerst de actualiteit die door de fracties FvD en CDA is ingediend conform artikel 48 RvO inzake afgeven natuurvergunning biomassacentrale Diemen. Ik verzoek de indieners de heer Van der Berg (FvD) en mevrouw Koning (CDA) om nu op het groene handje te klikken. Deze actualiteit wil ik graag in 60 minuten afronden. Bij eventueel ingediende moties voor deze actualiteit volgt een peiling van stemmen. Dit doen we via de fractievoorzitters. Ik verzoek de heer Van den Berg (FvD) om de actualiteit aan de orde te stellen. Daarna geef ik de mede-indiener mevrouw Koning (CDA) ook nog kort het woord. Het woord is aan de heer Van den Berg (FvD).

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter. Wij zijn hier vandaag bijeen om de vergunning voor de biomassacentrale in Diemen te behandelen. Ik zal het niet onder stoelen of banken steken, wij maken ons hier grote zorgen over. Nederlands grootste biomassacentrale zal verantwoordelijk

zijn voor de verbranding van evenveel hout als een bos ter grootte van 12.000 voetbalvelden. Duurzaam doorpakken noemt het college van Noord-Holland dat. Drie punten waarover wij ons zorgen maken en aanbevelingen voor doen: de vergunning, het coalitieakkoord en de herkomst van het hout. Op 8 april jl. bereikte ons het bericht dat het college een natuurvergunning heeft afgegeven voor de biomassacentrale in Diemen. Dat is op zijn zachtst gezegd een beetje vreemd, aangezien het college zich voortdurend druk maakt over stikstof. Bracht de Diemencentrale in 2018 nog 325 ton stikstof de lucht in, voortaan gaat de centrale jaarlijks ruim 2,5 keer zoveel stikstof uitstoten, namelijk 836 ton. Hoe kijkt de gedeputeerde daar tegenaan? Hoe kijkt de gedeputeerde naar de vergunde uitstoot tegenover de praktische uitstoot van de centrale? Wij vinden het raar en onwenselijk dat een zogenaamde duurzame transitie in de praktijk leidt tot meer in plaats van minder uitstoot. Datzelfde zou je over CO2 kunnen zeggen aangezien houtstook 20% meer CO2 uitstoot dan kolen. Wij constateren hier een boekhoudkundige truc waarbij de uitstoot op papier daalt, maar in de praktijk stijgt. Wij snappen dat vergunde rechten bedrijfseigendom zijn maar wij zouden willen aanbevelen erop te sturen dit in de toekomst realistischer te vergunnen. Wij dienen een motie in waarin wij GS vragen nogmaals naar de vergunning te kijken. Dan het coalitieakkoord, daar stond vorig jaar een enigszins hoopgevend stukje tekst in. Ik citeer: “Er is steeds meer maatschappelijke weerstand tegen biomassacentrales, onder andere omdat deze veel fijnstof uitstoten. Wij wenden onze invloed aan om de uitbreiding van bestaande of de bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan.” Dat is klip en klaar en toch staan we hier vandaag. Hoe kon dit gebeuren? Blijkbaar wil niemand die centrales hebben, toch vergunnen wij ze en bouwen wij ze. Wij waren daar niet geheel gerust op en dienden op 11 november 2019 een motie in om geen ruimte te bieden aan biomassacentrales die tot onze verbazing werd ontraden en weggestemd door het voltallige college, hetzelfde college dat nu de grootste biomassacentrale in onze provincie vergunt. Want zo luidden de woorden van gedeputeerde Stigter en ik citeer: “Het coalitieakkoord heeft een heldere uitspraak gedaan over dat grootschalige nieuwe biomassacentrales zijn uitgesloten.” Wij krijgen te horen dat het college zijn invloed uitoefent om biomassa tegen te gaan. Wij krijgen te horen dat biomassa is uitgesloten. Welke inwoner snapt dit nog? Wat ons betreft hebben GS het laten liggen en is de informatievoorziening niet op orde en worden de inwoners van Diemen en IJburg op deze manier het nakijken gegeven. Wij zijn erg benieuwd welke invloed het college heeft aangewend om de bouw van de centrale tegen te gaan en welke invloed wendt het college op dit moment aan om verdere bouw van biomassacentrales tegen te gaan? Daarnaast nog enige vragen bij de brief van GS van 22 januari 2020, beleidsontwikkeling biomassa. Hierin staat wederom de ambitie vermeld om grootschalige biomassacentrales zoveel mogelijk tegen te gaan. In dezelfde brief staat vermeld dat er geen partijen zijn die plannen hebben voor deze centrales en dat Engie en Vattenfall in Nederland er zelfs volledig vanaf zien. Hoe kijken GS aan tegen deze brief in het licht van de zojuist vergunde centrale in Diemen? Waarom is deze centrale niet benoemd in deze brief? Wat ons betreft wordt er op deze manier van informatievoorziening een rookgordijn opgeworpen wat niet de bedoeling kan en mag zijn. Wij vragen GS om transparanter en duidelijker te zijn. Tot slot bevelen wij aan om het gebruik van aardgas te handhaven en te verkennen waar het gestimuleerd kan worden, bijvoorbeeld ter vervanging van kolen of biomassa. Aardgas heeft uitstekende eigenschappen. Het verbrandt efficiënt, stoot de helft minder CO2 uit dan biomassa en stoot daarnaast weinig fijnstof, stikstofoxide en zwavel uit.

Daarnaast is het zeer betaalbaar en ruim voorradig, een enorme aanrader. Als laatste maar zeker niet het minste, de herkomst en eigenschappen van hout. Niet voor niets zijn er vanuit zoveel hoeken grote zorgen over het verbranden van hout. Wat ons betreft is het verbranden van bomen alleen duurzaam als ze net zo snel aangroeien als dat ze verbrand worden en dat is niet het geval. Wat ons betreft wordt biomassa op een zorgvuldige manier gebruikt en dan het liefst in de meest hoogwaardige vorm. Elektriciteit en warmteopwekking geniet in deze zeker niet de voorkeur en wordt gezien als een laagwaardige toepassing. Het is simpelweg niet haalbaar om een substantieel deel van onze energie op te wekken met biomassa. Er zijn gewoon niet genoeg bomen, ze groeien te langzaam om de koolstofuitstoot te compenseren en in the end leidt het tot ontbossing. Daar kunnen wij niet omheen. Natuur en Milieu heeft in 2018 onderzocht hoeveel duurzame biomassa beschikbaarheid er is in Nederland. De schatting: ongeveer 190 tot 250 Petajoules per jaar en dat is ongeveer 7% van ons huidige energieverbruik. Gaan wij meer verbruiken dan gaat dat ten koste van mens en natuur, hier of elders op de wereld en dat is nu al het geval. Nederland importeert nu al houtpellets uit het zuidoosten van de VS waar op grote schaal ontbossing plaatsvindt. In Estland wordt 30% meer gekapt dan haalbaar is voor duurzaam beheerd bos. Wij hopen op brede steun om hier een eind aan te maken en meer in te zetten op aardgas, zodat wij onze bossen kunnen beschermen. Wij dienen een aantal moties in om dit kracht bij te zetten.

De **VOORZITTER**: Voordat u uw moties gaat indienen, een interruptie van mevrouw Van Soest. Daarna kunt u uw moties indienen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Weet de indiener dat bij AEB het voornemen bestaat om ook daar een biomassacentrale te bouwen? Bent u bereid die direct mee te nemen in uw betoog en motie?

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Daar zijn wij mee bekend, een hele goede vraag. Wij maken ons daar grote zorgen om. De insteek van de moties is om deze centrales in het heden en in de toekomst uit te sluiten.

Motie 26/180520
Onderzoek naar mogelijkheden om verstoken van biomassa in Noord-Holland te voorkomen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *Het college tijdens de PS vergadering van 18 november 2019 heeft toegezegd dat nieuwe grootschalige biomassacentrales uitgesloten zouden zijn in Noord-Holland;*
- *Het college desondanks toch de biomassacentrale heeft vergund.*

Overwegende dat:

- *Er grote maatschappelijk weerstand is tegen de door de provincie Noord-Holland vergunde biomassacentrale in Diemen;*

- *Volksvertegenwoordigers deze grote maatschappelijke weerstand serieus dienen te nemen.*

Verzoeken GS:
Te onderzoeken welke (juridische) mogelijkheden de provincie Noord-Holland heeft om het verstoken van biomassa in de biomassacentrale in Diemen alsnog te voorkomen en deze juridische mogelijkheden vervolgens aan te wenden om het verstoken van biomassa in de biomassacentrale in Diemen te voorkomen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 27/180520
Geen nieuwe biomassacentrales in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
- *Het verbranden van biomassa aantoonbaar schadelijk is voor de luchtkwaliteit en dus de volksgezondheid;*
- *Energie opgewekt uit verbranding van biomassa alleen rekenkundig schone energie oplevert.*

Overwegende dat er reeds schonere energiebronnen beschikbaar zijn;

Verzoeken GS:
Op geen enkele manier medewerking te verlenen aan de bouw van nieuwe biomassacentrales in Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 28/180520
Draagvlak biomassa

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
- *Er een steeds bredere maatschappelijke discussie loskomt over biomassa;*
- *Biomassa in de toekomst een steeds grotere rol lijkt te krijgen als gevolg van het klimaatbeleid.*

Overwegende dat:

- *Het voor GS en PS belangrijk is om te weten wat de mening van Noord-Hollanders is over het verstoken biomassa;*
- *Dat het op dit moment niet duidelijk is hoe Noord-Hollanders tegenover het verstoken van biomassa staan;*
- *GS zelf van mening zijn dat draagvlak voor de energietransitie cruciaal is.*

Verzoeken GS:
Een representatief draagvlakonderzoek uit te voeren onder de inwoners van Noord-Holland met betrekking tot het verstoken van biomassa. Daarbij de vraagstelling van dit draagvlak eerst voor te leggen aan PS alvorens dit draagvlakonderzoek wordt uitgevoerd

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 29/180520
Blijf aardgas doorstoken

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
- *Het college een voorstander is van het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving;*
- *Het verstoken van aardgas schoner is dan het verstoken van biomassa;*
- *In veel andere Europese landen aardgas juist wordt aangewend als transitiebrandstof.*

Overwegende dat:
- *Het verstoken van aardgas niet ten koste hoeft te gaan van de natuur;*
- *Het verstoken van biomassa wel ten koste gaat van de natuur.*

Verzoeken GS:
Zich maximaal in te spannen om het aardgasvrij maken van de provincie Noord-Holland tegen te gaan en dus gewoon aardgas te blijven doorstoken

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 30/180520
Geen subsidie voor instanties of (natuur-)gebieden die biomassacentrales faciliteren

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland subsidies verstrekt aan (natuur-)gebieden of instanties die deze beheren. Denk bijvoorbeeld aan Noord-Hollands Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer dat voornemens is het Dr. van Steijnbos grotendeels te rooien;*
- *Deze instanties daarmee direct dan wel indirect betrokken zijn bij bomenkap.*

Overwegende dat gekapte bomen ook in de biomassacentrales worden verstookt.

Verzoeken GS:
Bij het verstrekken van (project-)subsidie aan (natuur-)gebieden of instanties als recreatieschappen die deze natuurgebieden onderhouden, als voorwaarde te stellen dat wanneer bomen worden gekapt, deze niet worden verstookt in een biomassacentrale

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 31/180520
Stop ontbossing Noord-Holland in het kader van klimaatdoelstellingen'

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
- *Ons mooie land en onze mooie provincie rijk is aan prachtige bossen waarin we allen graag recreëren;*
- *We helaas ook het dunst beboste land van Europa zijn;*
- *Nederland schrikbarend genoeg koploper is in de boskap en het Nederlandse bos vier keer sneller krimpt dan het Braziliaanse regenwoud, zo vermeldde de NOS in januari 2020;*
- *Sinds Rutte I meer dan 30.000 hectare bos is gekapt en alleen in de jaren 2013-2017 al 11.000 ha bosareaal gekapt is.*

Overwegende dat:
- *Algemeen bekend is dat bomen CO2 uit de atmosfeer opnemen en dat het college de CO2 in de atmosfeer wil terugdringen in het kader van de landelijke klimaatdoelstellingen en het coalitieakkoord;*
- *Behoud van bossen dus bijdraagt aan de door GS gestelde klimaatdoelstellingen.*

Verzoeken GS:
Het Noord-Hollandse bos te behouden in lijn met de door zichzelf opgestelde klimaatdoelstellingen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 32/180520

Stop bomenkap en vernietiging Noord-Hollandse bossen (voor biomassacentrales)

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *Ons mooie land en onze mooie provincie rijk zijn aan prachtige bossen waarin we allen graag recreëren;*
- *We helaas ook het dunst beboste land van Europa zijn;*
- *Nederland daarnaast schokkend genoeg koploper is in de boskap: ons land namelijk vier keer sneller ontbost wordt dan het Braziliaanse regenwoud, zo vermeldde de NOS in januari 2020;*
- *Sinds Rutte I meer dan 30.000 hectare bos is gekapt; en alleen in de jaren 2013-2017 al 11.000 ha bosareaal gekapt is;*
- *Ook in het afgelopen jaar de boskap weer enorm is toegenomen om onduidelijke redenen en dat gesteld kan worden dat in ieder geval een deel van de boskap voor gebruik in biomassacentrales is.*

Overwegende dat:

- *Vernietiging van bos door en voor vervuilende biomassacentrales onwenselijk en zinloos is;*
- *Nederland de komende tien jaar 37.000 hectare bos wil realiseren.*

Verzoeken GS:
Boskap in de provincie bestemd voor biomassacentrales in kaart te brengen, niet noodzakelijke boskap te staken en de natuur met rust te laten

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 33/180520

Garantie dat PWN en dochterondernemingen nooit hout zullen leveren voor biomassacentrale

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *Het hout dat verstookt wordt in biomassacentrales binnen een straal van 150 km van een centrale vergaard moet worden;*
- *De provinciale deelneming PWN geregeld bomen kapt;*
- *PWN eveneens grootschalig volgroeide eiken en andere loofbomen ringt, zodat dit op termijn als sprokkelhout verwerkt kan worden.*

Overwegende dat:

- *Het dus mogelijk is dat PWN of een dochteronderneming van PWN bomen zou kunnen leveren aan biomassacentrales;*
- *Het verstoken van houtsoortige biomassa onwenselijk is.*

Verzoeken GS:
Te garanderen dat PWN of haar dochterondernemingen nooit hout zullen leveren aan biomassacentrales

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Wij hebben een eigen inbreng bestaande uit twee punten en wij dienen een motie in. GS hebben begin april een vergunning afgegeven voor houtstook in de biomassacentrale in Diemen. Deze centrale wordt omgebouwd van gas naar hout gestookt. Met deze nieuwe vergunning mag bij het verstoken van biomassa veel meer stikstof uitgestoten worden dan dat er uit de schoorsteen kwam toen de centrale nog voornamelijk op gas draaide. Op papier neemt de uitstoot af omdat de papieren vergunning in het verleden hoger was dan de daadwerkelijk uitgestoten stikstofoxide. Het is voor ons nog steeds wazig welk deel van de latente ruimte uit de oude vergunning van de centrale in stand is gebleven. Worden bij de biomassacentrale in Diemen dezelfde uitgangspunten gehanteerd als bij andere bedrijven, zoals bij agrarische bedrijven? Geldt hier gelijke monniken, gelijke kappen? Wij hebben GS eind april gevraagd om daar helderheid over te geven voor 14 mei, maar helaas nog geen antwoord gehad. Toch willen wij vandaag aandacht vragen voor deze kwestie en zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen, omdat het van groot belang is voor de omwonenden en voor de gebiedsprocessen rond stikstof die nu lopen in de provincie. Een tweede punt dat wij aan GS willen meegeven, is het volgende. Omdat er ontzettend veel ongenoegen is over de biomassacentrale in Diemen en het coalitieakkoord aangeeft dat GS zich gaan inspannen om geen grote biomassacentrales in de provincie toe te staan, lijkt het ons logisch dat GS bereid zijn alles te onderzoeken om te voorkomen dat ook deze centrale op grote schaal biomassa gaat verbranden. Er is in de samenleving nauwelijks draagvlak voor deze methode waarbij hoogst waarschijnlijk op diesel gestookte mammoettankers vol gekapte boomstronken uit Estland of Amerika het resthout in de centrale in Diemen moeten aanvullen om de centrale te stoken. Een cruciaal punt voor het debat van vandaag is dat wij in Nederland de opdracht hebben gekregen om de stikstofuitstoot naar beneden te brengen. Of je het daar politiek mee eens bent of niet, het moet. De regering heeft miljarden uitgetrokken om dat te realiseren. Met dit geld worden ook bedrijven en hun stikstofruimte opgekocht. De uitwerking is in handen gelegd van de provincies. Wij willen dat het college gaat bekijken of het mogelijk is om de stikstofruimte van de centrale in Diemen op te kopen of op te laten kopen. Wij begrijpen namelijk heel goed dat verleende rechten uit het verleden niet afgepakt kunnen worden, maar rechten opkopen kan wel. Dat geldt ook voor de stikstofruimte van deze centrale. Tot op heden wordt vrijwel alleen gesproken over het opkopen van agrarische bedrijven, maar deze centrale stoot relatief genomen veel stikstof uit. Dus dit zal

veel invloed hebben voor natuur en realisatie van woningbouw als de stikstofruimte opgekocht kan worden. Natuurlijk zitten daar allerlei haken en ogen aan, financieel en juridisch maar dat geldt ook voor het opkopen van agrarische bedrijven. GS, ga aan de slag met het oplossen van de haken en ogen en zorg dat de stikstofruimte van de centrale geheel of gedeeltelijk opgekocht kan worden. Wij horen graag of GS bereid zijn deze denkrichting mee te nemen bij de uitwerking van het stikstofdossier en deze mogelijkheid te onderzoeken. Brand dit idee niet onmiddellijk af, maar doe er wat mee. Uw eigen belofte uit het coalitieakkoord geeft u hierbij een stevige steun in de rug en ik voorspel u dat dit uiteindelijk veel resultaat gaat opleveren. Omwonenden, natuur, woningbouw blij. Wij hopen en verwachten dat zowel GS als PS bereid zullen zijn om deze denkrichting in overweging te nemen. Niemand wil deze centrale en dit is mogelijk een uitweg. Onderzoek het en koppel zo snel mogelijk aan ons terug wat de mogelijkheden zijn. Daarvoor een motie.

Motie 34/180520
Opkoop stikstofruimte biomassacentrale Diemen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
De nieuwe biomassacentrale in Diemen in april een vergunning heeft ontvangen van de provincie Noord-Holland om stikstof uit te stoten en dat deze vergunning een voortzetting is van een NB vergunning uit het verleden die verleend was aan een gasgestookte centrale.

Overwegende dat:
- *Er veel maatschappelijke weerstand is tegen de vestiging van een biomassacentrale in Diemen;*
- *Het coalitieakkoord aangeeft dat GS zich gaan inspannen om geen grote biomassacentrales in Noord-Holland toe te staan;*
- *Volgens de nieuwe vergunning alleen op papier de uitstoot afneemt, doordat de vergunde ruimte in het verleden hoger was dan de daadwerkelijke hoeveelheid uitgestoten stikstof;*
- *De nieuwe biomassacentrale in werkelijkheid meer stikstof gaat uitstoten dan de oude gasgestookte centrale.*

Dragen GS op om:
Samen met het Rijk en in overleg met betrokkenen te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de stikstofruimte van de biomassacentrale in Diemen op te kopen, bijvoorbeeld op soortgelijke wijze als andere bedrijven in Nederland opgekocht worden voor vermindering van stikstofuitstoot volgens de Kamerbrief 'Voortgang stikstofproblematiek: structurele aanpak', dd. 24-4-2020.

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie CDA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Ik zie dat er een aantal interrupties zijn.

De heer **VINK** (D66): Voorzitter. Dit is misschien onjuist want ik had een eigen bijdrage aangekondigd in het verlengde van wat beide partijen in de actualiteit hebben aangekondigd, dus als anderen een interruptie hebben moet u die even voor laten gaan. Dan wil ik u vragen of ik daarna een eigen bijdrage mag doen.

De **VOORZITTER**: Heel graag, maar zo ver was ik nog niet, maar ik zag een paar handjes. Die wil ik u zeker niet onthouden, want u houdt uw maidenspeech. Laten wij afspreken dat wanneer u zelfstandig een handje laat zien, ik dat als een interruptie beschouw. Wanneer ik vraag om sprekers die zich hebben aangemeld van tevoren, dan geef ik u de gelegenheid een handje in te drukken.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Bij interruptie, een vraag aan het CDA. Welk deel van de stikstof wil het CDA opkopen? Het papieren deel, dus dat destijds ten onrechte te ruim is verleend van de gasgestookte installatie of het deel van de biomassacentrale in werkelijkheid meer uitstoot dan de werkelijke uitstoot van de gasgestookte installatie? Daar zit een verschil in. Bij het eerste, bent u het dan met ons eens dat de hele stikstofruimte naar de natuur moet gaan, anders heb je alsnog een depositie.

Mevrouw **KONING** (CDA): Het lijkt mij niet goed om nu te gaan debatteren over de precieze uitwerking en cijfers. Wij willen dat GS gaan onderzoeken of de opkoop van de stikstof mogelijk is en dan gaat het natuurlijk vooral om de stikstof die is toegewezen aan de biomassacentrale. Dat dat wordt opgekocht, zodat de centrale niet gaat starten.

De **VOORZITTER**: De volgende sprekers hebben zich aangemeld voor dit onderwerp. De heer Smaling (SP), mevrouw Gielen (GL), de heer Vink (D66), de heer Leerink (PvdA), Ines Kostiç (PvdD) en de heer Van Gilse (VVD).

Mevrouw **GIELEN** (GL): Voorzitter. Wij maken ons zorgen en velen doen dat met ons. Wij zien en voelen de maatschappelijke onrust die de biomassacentrale Diemen teweeg brengt. Wij delen de zorgen van de bewoners over deze centrale. Of GL voor of tegen gebruik van biomassa als energiebron is, heeft vooral te maken met het soort biomassa, waarvoor het wordt gebruikt en hoeveel biomassa er beschikbaar is. Biomassa is een breed begrip en we kunnen hier niet alle soorten over één kam scheren. Zo zijn snoei-afval, gft-afval, restafval van voedselproductie, maar ook algen en oude frituurolie een heel ander verhaal dan het gebruik van hele bomen of bossen voor opwekking van elektriciteit. Op dat laatste zijn wij zonder mitsen en maren tegen. Het liefst zouden we natuurlijk technieken als geothermie nu al grootschalig toepassen, maar de realiteit is dat het nog wel decennia duurt voordat we die grootschalig kunnen toepassen. Wat betreft de biomassacentrale in Diemen zijn we blij met het convenant dat gesloten tussen de provincie Noord-Holland, Vattenfall en de gemeenten Amsterdam, Diemen, Weesp, Gooise Meren en Almere. Vattenfall heeft zich hiermee verbonden aan de strengste criteria voor de herkomst

van biomassa, transport en uitstoot en gaat erop toezien dat er geen bomen worden verbrand voor de opwekking van elektriciteit. Wel hebben we in het coalitieakkoord gelukkig kunnen afspreken dat de provincie haar invloed gaat aanwenden om de uitbreiding of bouw van dit soort grootschalige biomassacentrales in het vervolg tegen te gaan. Tegelijkertijd willen wij niet meedoen aan het simpeler maken van de wereld dan hij is. Wij kunnen de vergunningen voor Vattenfall niet wegdenken of wegtoveren. Het nu nog hebben over het tegenhouden van de biomassacentrale in Diemen is echt mosterd na de maaltijd. Het vorige college heeft het traject ingezet dat de centrale in Diemen mogelijk maakt en dat valt nu simpelweg niet meer terug te draaien. Bij de start van het nieuwe college was de aanvraag al ver gevorderd. De vergunningen hadden al ter inzage gelegen en dan is er als aan alle wettelijke eisen voldaan is, geen juridische basis meer om een natuurvergunning te weigeren. Wij staan ook voor een betrouwbare overheid, waar aanvragers er vanuit moeten kunnen gaan dat hun vergunningsaanvraag ongeacht de kleur van het college, zorgvuldig en niet op willekeur beoordeeld wordt. Dan rest voor nu – en ik zeg met nadruk helaas – slechts de constatering dat de invloed van de provincie op dit dossier in deze fase nihil is zoals ook blijkt uit de antwoorden op de vele gestelde vragen. Wij hebben inmiddels een BOT-overleg gevoerd over biomassa, maar deze casus laat wederom zien hoe breed dit onderwerp speelt in de maatschappij. Ik roep GS op om snel uitvoering te geven aan hun toezegging om met een bredere visie op biomassa te komen. Bovendien is het van belang dat wij daar alternatieven voor biomassa een serieuze rol in geven. Zoals afgesproken in het coalitieakkoord en zoals nu ook blijkt uit het maatschappelijk debat, is het noodzakelijk dat wij serieus en snel komen tot alternatieven. Ik roep GS op om stevig te werken aan alternatieven en daarover snel aan PS te rapporteren.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Voor de SP is het altijd zinvol om over dit onderwerp te spreken. Biomassa, biobrandstoffen, een tijd lang hebben wij er met zijn allen achteraan gelopen, was het een soort heilige graal, maar voortschrijdend inzicht heeft ertoe geleid dat wij het grootschalig kappen van bos als alternatieve energiebron echt niet moeten doen. Wij zijn het er toch met zijn allen over eens dat er een soort cascaderingslijst moet gelden voor het verbranden van biomassa en dat hoogwaardige toepassing uit rest- en afvalstromen vooraan moet staan en dat laagwaardig gebruik van biomassa niet moet. Er zijn al miljarden SDE plus subsidie in biomassa gaan zitten en dan hebben wij het hier weliswaar niet over een kolencentrale, maar als je kijkt naar Brabant, de Amercentrale, daar gaat biobijstook bij een kolencentrale. Je krijgt een zogenaamde lock-in in steden als Breda en Tilburg met warmtenetten die afhankelijk zijn van die centrale. Dat dreigt hier natuurlijk ook te gebeuren. Punt 2 is dat je fijnstofdruk gaat hebben in het gebied, waarvan wel wordt beweerd, is het nou wel zo of niet, maar ik zie de luchtkwaliteit daar niet vooruit gaan als die fabriek er staat. Het biodiversiteitsprobleem in het gebied waar het hout gewonnen wordt, je zit met de lage energetische waarde van hout die je ook niet gaat veranderen. Mijn grote bezwaar, er is afgesproken met Vattenfall en de gemeente dat de afdwingbaarheid van de duurzaamheid nog maar de vraag is of je die kunt realiseren. Amsterdam, stadsdeel Oost, Diemen, Weesp, Gooise Meren en ook Almere hebben zich allemaal bezorgd verklaard en zijn tegen deze ontwikkeling. Uitbreiding van IJburg, delen van IJburg liggen straks min of meer naast de centrale. In de omgevingswet die nog niet functioneert, staat artikel 2.1., lid 4, en dat is met veel moeite door D66, PvdA en wij als amendement in de

Omgevingswet terecht gekomen en dat luidt: “Bij een evenwichtige toedeling van functies aan locaties wordt in ieder geval rekening gehouden met het belang van bescherming van gezondheid”. Als je dat nu zou loslaten op deze ontwikkeling, dan vraag ik aan GS: voldoet de voorgenomen ontwikkeling aan dit artikel van de Omgevingswet? Een andere vraag die een beetje losstaat van de centrale, moet de provincie niet veel meer op besparing gaan inzetten? Ook in het kader van de RES praten wij nog steeds over het overstappen van fossiel naar duurzaam wat wij ook willen, maar besparing krijgt heel weinig aandacht. Als je naar de 54 puntenlijst van Urgenda kijkt, dan staat er een heleboel tussen wat praktisch uitvoerbaar is en waarmee je toch aan die hele stoot van energiebesparing gaat komen. Het Rijk heeft al een deel van deze punten overgenomen ook om aan de uitspraak over Urgenda te kunnen voldoen, maar ik wil GS vragen, kunnen wij dat ook als provincie doen? Mijn laatste oproep is gericht aan Vattenfall, jongens, doe het niet.

De **VOORZITTER**: Er zijn een aantal interrupties geweest nog bij de vorige spreker, mevrouw Gielen. Die stel ik nu eerst in de gelegenheid.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Een interruptie voor mevrouw Gielen van GL. Ik verbaas mij over een aantal zaken, ten eerste, jullie hebben geen steun uitgesproken voor de actualiteit, toch leveren jullie wel een bijdrage en dat vind ik vreemd als jullie je er toch druk over maken. Daarnaast nog twee vragen over aquathermie, geothermie en herkomst van het hout. Ik hoor u spreken over aqua- en geothermie. Ik vraag mij af of u enig idee hebt hoeveel dit überhaupt kan gaan bijdragen aan het energieverbruik in Nederland, want dat is een niet substantieel deel. Ten tweede, wij constateren een vestzak/broekzak principe bij de centrale in Diemen. Dat convenant is heel leuk, er kan in deze centrale goed hout gaan, maar over de hele linie is er gewoon te weinig goed en duurzaam hout. Dus als er hier goed hout ingaat, dan gaat er in andere centrales slecht hout. Hoe kijkt GL hier tegenaan?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Wij hebben geen steun uitgesproken voor de actualiteit, omdat ik nog steeds van mening ben dat het beter in de commissie kan worden besproken. Er was geen juridische basis om de natuurvergunning tegen te houden en hij heeft in 2019 al ter inzage gelegen, dus dat vind ik persoonlijk niet zo actueel meer. Wat betreft de bijdrage van geothermie, als u goed naar mij geluisterd heeft, dan hoorde u mij zeggen dat technieken als geothermie inderdaad nog niet grootschalig van toepassing zijn, maar dat ik hoop dat GS serieus alternatieven mee gaan nemen in het onderzoek naar alternatieven voor biomassa. Met Vattenfall is afgesproken dat de centrale 12 jaar volcontinu kan draaien en dat daarna alternatieven gezocht worden. Dat geeft ons nog even de tijd om daar flink in te investeren en er stevig aan te werken. Ik roep GS nogmaals op dat ook te doen. In het convenant zijn echt flinke duurzaamheidscriteria opgenomen ook als het gaat over het hout, die ook aansluiten bij milieuorganisaties en energieproducenten. Die hebben ze opgesteld in een energieakkoord. Ik ga ervan uit dat dat daar goed in gewaarborgd is.

De heer **VINK** (D66): Ik hoorde wat mevrouw Gielen zei, ik kan dat best goed volgen en volgens mij heeft zij een heldere bijdrage geleverd. Zij zei ook, importhout. Wij hebben te weinig resthout

in Nederland – de heer Van den Berg wees daar ook op – en voor de centrale in Diemen wordt hout gehaald uit onder andere Noord-Amerika. Hoe kijkt mevrouw Gielen daar tegenaan?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Nogmaals wat ik net zei, wij hebben met Vattenfall en de betrokken gemeenten duidelijke afspraken gemaakt over de duurzaamheidscriteria van dat hout en van de pellets die daar voorliggen. Het gaat niet over hele bomen maar over houtpellets en houtsnippers. Ik snap uw zorgen maar ik hoop dat wij dat met het convenant gewaarborgd hebben en dat wij er strikt naar blijven kijken. Dat lijkt mij heel belangrijk.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik snap het oprecht niet. Er kan een convenant zijn voor deze centrale en ik hoor mevrouw Gielen zeggen dat zij ervan uitgaat dat het dan allemaal goed zit, maar dat staat los van het principe dat er te weinig biomassa is. Het blijft zo dat ook al gaan wij hier goed hout verstoken, er in andere centrales slecht hout wordt verstookt. Ik vraag mij af of wij in dezelfde discussie zitten. Hoe denkt GL over de herkomst van het hout? Er kan toch nooit voldoende hout opgebracht worden om duurzaam te verbranden?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Wij zijn geen voorstander van hout voor biomassa afkomstig van bomen en bossen, maar deze discussie is nu mosterd na de maaltijd en u had deze discussie met het vorige college moeten voeren, want toen was er een mogelijkheid om dit nog tegen te houden. Nu is die mogelijkheid er niet meer. Een natuurvergunning kunnen wij niet afwijzen omdat de kleur van het college verandert. GL staat echt ook voor een betrouwbare overheid daarin.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. GL spreekt over duurzaamheidscriteria in het convenant, maar bent u het niet met mij eens dat het puur ‘greenwashen’ is, want de grootste milieuorganisatie Greenpeace heeft zich hier kritisch over uitgelaten en is juist uit deze deal gestapt, want die zegt expliciet dat het niet te controleren is of het hout daadwerkelijk enigszins duurzaam is. Waarom gaat GL, een partij naar mij hart, hierin mee?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Zoals eerder al gezegd is het nu niet meer mogelijk om dit op basis van de verleende natuurvergunning tegen te houden. Ik ben het met u eens dat het allerbelangrijkste is dat wij ervoor zorgen dat de duurzaamheidscriteria goed in de gaten worden gehouden. Volgens mij heeft u deze vraag al eerder aan het college gesteld. Ik kan mij er wel in vinden dat wij daar echt streng op moeten blijven, daarom is het belangrijk om aan te geven dat na die 12 jaren volcontinu draaien wij echt tot alternatieven moeten komen en ik denk dat wij elkaar kunnen vinden bij het feit dat de 12 jaar echt 12 jaar is en dat er daarna alternatieven zijn. Laten wij in de tussentijd daar alsjeblieft goed aan werken.

Mevrouw **KONING** (CDA): Ik wil interrumperen op GL. Zij zegt, het is mosterd na de maaltijd, wij kunnen niets meer doen. En dat is nu juist waar onze motie op ingaat. Het enige dat wij nu nog kunnen doen, is het opkopen van de stikstofruimte en dat kan nu omdat in de brief van de Tweede Kamer van 24 april 2020 over de stikstofmaatregelen staat dat opkoop van stikstof van bedrijven mogelijk is. Dit is nu de kans, dus als wij nu met zijn allen zeggen, wij willen die biomassacentrale niet, dan moeten wij nu de stikstofruimte opkopen en dat is wat wij vragen om

te onderzoeken. Ik hoop en verwacht dat u dit kunt ondersteunen, want dit is het enige wat wij nu nog kunnen doen en het is geen mosterd na de maaltijd.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Ik heb de motie voorbij zien komen en ik ben heel benieuwd naar het oordeel van GS daarover.

De **VOORZITTER**: De heer Vink houdt zijn maidenspeech.

De heer **VINK** (D66): Voorzitter. Mijn eerste inbreng in deze Staten gaat over biomassa. Niet direct een onderwerp waarvan je blij wordt. Dat hoor je ook in de actualiteit, iedereen maakt zich over onderdelen van biomassa wel zorgen. Het is wel wat de gemoederen bezighoudt. De onrust bij bewoners is groot. Ik ben door veel bewoners al benaderd en vanaf het moment dat duidelijk werd dat ik in PS kwam en ik deze portefeuille ging doen, heb ik talloze mails gekregen. Ook bevindingen in het recente PBL-rapport maken voor ons helder dat het verbranden van biomassa voor energieopwekking de laatste en niet de eerste optie zou moeten zijn. Het PBL-rapport maakt ook helder dat we voorlopig onvoldoende alternatieven voor aardgas hebben. Lokaal resthout en andere biomassa kunnen dus een goede aanvulling zijn. Dat moet dan wel lokaal zijn én echt resthout. Wij hebben dus onvoldoende om die aanvulling te leveren en dat er dus importhout gebruikt moet worden en omdat importhout vaak niet aan duurzaamheidscriteria voldoet. Je kunt er vragen bij stellen, hoe blij moeten wij zijn met de biomassa. Genoeg reden dus om opnieuw voor de toekomst na te denken over het gebruik van biomassa in de provincie. Deze actualiteit markeert dat. Prima dus wat D66 betreft, maar laten we geen valse verwachtingen wekken. Het initiatief voor de nieuwe biomassacentrale voldoet aan alle wettelijke eisen, waardoor de vergunningen moesten worden afgegeven. Vervolgens konden wij niet anders en de centrale komt er dus. Bovendien zijn met de gemaakte afspraken in het convenant, de afgegeven verklaring van geen bezwaar door de gemeente Diemen en de provinciale vergunning diverse garanties gegeven. Wij willen ervan uitgaan dat dat voor nu het beste is wat mogelijk is en dat omwonenden zich geen zorgen hoeven te maken over hun gezondheid. Fijnstof bijvoorbeeld, daar wees de heer Smaling terecht op, veel omwonenden maken zich zorgen. Ik zou het fijn vinden als het college deze zorgen goed en helder wegneemt. Met alle onrust die biomassa oproept en met het PBL-rapport in de hand moeten we echter voor de toekomst nog eens scherp nadenken hoeveel ruimte we aan biomassa willen geven. Hoeveel ruimte willen wij geven voor duurzaamheid, leefbaarheid en voor de afhankelijkheid die het oplevert van het buitenland? Wij waren al afhankelijk van het buitenland voor aardgas, aardolie en steenkool, nu komt er nog biomassa bij. Tot hoever zou je daar willen gaan? Is dit geen reden om er nog eens met elkaar van gedachten over te wisselen? En mogelijk ook voor milieu en gezondheid, zeker als het om kleine centrales gaat speelt dat. Ik zei niet voor niets: biomassa voor de toekomst liever als laatste dan als eerste optie, maar dat is voor de langere termijn. D66 wil het college dan ook oproepen dat gesprek voor de toekomst opnieuw met elkaar te voeren en daartoe bijvoorbeeld het PBL-rapport te bespreken in de commissie. Wil het college dit toezeggen? Dan kunnen wij een gesprek voeren dat beantwoordt aan de vele zorgen van omwonenden maar ook de wetenschappelijke stand van zaken van vandaag de dag.

De **VOORZITTER**: Gefeliciteerd met uw maidenspeech.

De heer **VAN GILSE** (VVD): Voorzitter. Wij zijn voor deze actualiteit, maar je kunt je afvragen als je kritisch kijkt, of het echt actueel is, of er iets veranderd is sinds de initiatiefnemers hun schriftelijke vragen hebben ingediend in mei. Laten we eerlijk zijn, het is een belangrijk onderwerp en ik snap dat deze partijen zeggen, wij willen ons geluid laten horen in die stortvloed van vragen van 7 partijen. Het is duidelijk dat er met deze vragen van 7 partijen veel onrust is en dat die zorgen Statenbreed leven. Ook de VVD heeft die zorgen en wij snappen ook de zorgen van de bewoners van Diemen, IJburg en Muiden. Dat blijkt ook uit het coalitieakkoord waarin wij duidelijk hebben opgenomen dat wij geen voorstander zijn van biomassacentrales en wij hebben samen met GL daar vragen over gesteld. Wij hebben inmiddels de beantwoording gehad, hoewel dat niet helemaal bleek uit de bijdrage van de heer Van den Berg, maar daaruit komen toch een hoop antwoorden al naar voren. Onze vraag was met name, heeft het college genoeg gedaan? Uit de antwoorden blijkt dat het college hard heeft gewerkt binnen wat er juridisch mogelijk is. Wij zijn ook blij met het convenant. Ik ben het eens met eerdere sprekers dat wij natuurlijk moeten zorgen dat wat is afgesproken, dat wij dat goed controleren, dat zijn wij ook verschuldigd aan alle omwonenden. Wij zijn blij met de antwoorden, maar wij zijn minder blij met de situatie in Diemen. De SP zei het al, het denken over biomassa is veranderd in de loop der tijd en terecht. Wij zien dat wij op de langere termijn echt moeten zorgen om die biomassa heen te kunnen en wat mij betreft, biomassa waar je het niet over reststromen hebt. Wij zien in Amsterdam en dat is een van de oorzaken, dat ze daar voor 2040 al af willen zijn van aardgas en juist die versnelling is onverstandig, want daardoor kom je in dit soort situaties terecht dat je eigenlijk wat dommige maatregelen moet gaan nemen. Wat ons betreft, gaan wij zo snel mogelijk inzetten op goede duurzame alternatieven naast natuurlijk een besparing en dan gaat het over geothermie, aquathermie, super kritische waterstofvergassing, kernenergie en allerlei andere innovatieve energietechnieken en zoals ik al zei, besparing.

De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter. Biomassacentrales zijn zo'n onderwerp waar veel partijen in de loop der tijd anders naar zijn gaan kijken. Wij zagen het lang als onderdeel van een mogelijke oplossing bij het energievraagstuk, maar tegenwoordig zien veel meer partijen het als onderdeel van het probleem en dat geldt ook voor ons. Wij zijn blij dat in het coalitieakkoord is opgenomen dat niet wordt meegewerkt aan nieuwe grootschalige biomassacentrales in onze provincie. Lastig en wat ons betreft ook onbevredigend is dat ondanks alle discussies en voortschrijdend inzicht, wij het vooralsnog zullen moeten doen met het nu geldende landelijke beleidskader en dat eerder vergunde rechten niet zo maar kunnen worden ingenomen, zodat de nieuwe lijn in het coalitieakkoord helaas niet van toepassing kan zijn voor de centrale in Diemen. Dat was vanaf het begin duidelijk en in die zin is dat – helaas zou ik willen zeggen – geen actualiteit. Mooier kunnen wij het niet maken. Laat onverlet dat wij wel vragen hebben over de vergunning zoals deze uiteindelijk is verleend. Wij hebben deze vragen schriftelijk gesteld en wij wachten nog op antwoord, maar wij vinden het zeer onbevredigend dat als tot nu toe ongebruikte stikstofruime die zo hard nodig is voor natuur en woningbouw, wordt bezet door een vervuilende biomassacentrale. Wat ons betreft praten wij hier binnenkort in de commissie NLG over door, zowel over het rapport van PBL als over alle vragen die zijn ingediend en alle antwoorden daarop.

Dit is wat ons betreft nog wel een gesprek wat zich niet leent als actualiteit en waarin wij verder de diepte in zouden willen gaan. Het liefst zou ik het CDA willen vragen hun motie te betrekken bij een dergelijk gesprek. Hij komt ons sympathiek voor hoewel het wel een verschil is en in die zin is het goed om te kijken wat u inderdaad precies wilt met de motie. Als deze zich richt zoals de PvdD in de interruptie al meldde, op het papieren deel, dan moeten wij daarnaar gaan kijken en dat hij daarmee realistischer wordt. Als hij voor het geheel geldt, dan wordt het lastiger, maar ik ben benieuwd naar de reactie van het college in eerste instantie.

De **VOORZITTER**: Even een ordevoorstel tussendoor. Ik merk dat de chat en de groene handjes wat door elkaar heenlopen. Vanaf nu is een groen handje dat u wilt interrumperen. Op basis van de sprekerslijst klikken wij de Statenleden aan die het woord hebben gevraagd op het moment dat ze het woord krijgen. Ik kan het onderscheid moeilijk zien. Als u tijdens een spreker wilt interrumperen, dan kunt u het handje aanklikken.

De heer **VINK** (D66): Voorzitter, bij interruptie van de heer Van Gilse. Ik vind het bijzonder hoe het digitaal gaat, dus alle waardering voor uw inzet. De heer Van Gilse gebruikte het woord ‘dom’. Wat bedoelt hij daar precies mee? Wat was volgens hem dom?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ik had het over een wat dommige overbruggingsenergie en gezien de discussie over wat er in Diemen gebeurt, denk ik dat wij met zijn allen zeggen dat als wij dit eerder hadden geweten, wij dat anders hadden moeten doen. In die zin is het bedoeld.

De heer **VINK** (D66): Ik begrijp dat de heer Van Gilse zegt, volgens mij zijn wij er allemaal redelijk ongelukkig mee, maar is het nu eenmaal een gegeven. Eigenlijk bevestigt de heer Van Gilse het gevoel met zijn antwoord. Toch gaan wij door. De heer Van Gilse is het er dus mee eens het gesprek nog een keer goed met elkaar te voeren om niet het tegenovergestelde te doen van wat wij willen?

De heer **VAN GILSE** (VVD): Ja.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Een interruptie voor de heer Leerink. Hij had het over het opkopen van de papieren stikstofruimte, maar is hij het ermee eens dat de ruimte alleen maar naar de natuur moet gaan? Anders neemt de depositie alleen maar toe, het gaat dan ook naar bedrijven bijvoorbeeld, en die rechten zijn dan nooit benut.

De heer **LEERINK** (PvdA): Daar wil ik mij niet meteen aan binden. Vanaf het begin zijn wij helder geweest. Wij willen met elkaar stikstofruimte creëren voor natuur met stip op een en twee voor woningbouw. Die blijven staan. Ik zou het al heel wat vinden als wij de stikstofrechten zouden kunnen opkopen en weg kunnen halen bij de centrale. Ik wil eerst graag weten of het mogelijk is en of het een realistisch begaanbare weg is.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter, dat zou betekenen dat de depositie dus niet afneemt maar toeneemt. Gaat u daarmee akkoord of staat u daarvoor open?

De heer **LEERINK** (PvdA): Nu redeneert u meteen helemaal de andere kant op. Ik heb gezegd dat het wat ons betreft zaak is om stikstofruimte vrij te spelen voor zowel natuur met stip op een als voor woningbouw met stip op twee. Dit zou een van de manieren kunnen zijn om dat te doen.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter, wij laten zo zien hoe het wél anders kan, maar eerst toch het volgende. Dankzij de eerdere inzet van de PvdD en een mooie brede samenwerking over politieke lijnen met andere partijen, hebben we als PS eerder een heel kritisch biomassabeleid afgedwongen als het gaat om eigen duurzaamheidsinvesteringen. Daarnaast is in coalitieakkoord afgesproken om geen grote biomassacentrales toe te staan. Hoe triest is het dat we nu weer hier samen zitten en moeten concluderen dat GS gefaald hebben om lef te tonen en zich te verzetten tegen de gigantische biomassacentrale in Diemen. Of het nu gaat om Tata Steel, F1 of Schiphol of biomassacentrales: steeds doen GS alsof ze ons naar een duurzame toekomst willen leiden, maar telkens weer concluderen ze dat ze er zelf toch niet heel veel aan kunnen doen. Extra triest om dat ook uit de mond van een partij als GL – Tijd voor Verandering – te horen. Voor GS lijkt het steeds meer “Lijdzaam Toekijken” in plaats van “Duurzaam Doorpakken” te worden. Biomassa is niet innovatief en zeker niet duurzaam. Niet op grote schaal en niet op iets kleinere schaal zoals we dat steeds meer helaas in Noord-Holland zien opkomen. Het getekende convenant is pure greenwashing, zo blijkt ook uit de reactie van Greenpeace op die zogenaamde eisen voor duurzaam hout. Het is niet te controleren, daarom schrik ik erg van de lovende woorden over het convenant van GL. Met zo’n verhaal werk je dus mee aan greenwashing. We vernielen in rap tempo ecosystemen en daarmee tasten we het fundament aan van onze economie, voedselzekerheid, gezondheid en kwaliteit van leven aan. “Ingrijpende en fundamentele maatschappelijke veranderingen zijn nodig,” aldus de 150 internationale wetenschappers van het IPBES. Niet alleen groen kleuren in de marges dus zoals wij dat nu weer dreigen te doen, maar systeemverandering. Publiek geld inzetten in achterhaalde technieken die ons niet naar een gezondere samenleving leiden en waarmee we de ecologische grenzen blijven overschrijden, is verspilling van gemeenschappelijk geld. Uiteindelijk zal het problemen in stand houden en nieuwe problemen creëren. Dat is dweilen met de kraan open en gaat ons uiteindelijk meer geld kosten. En daar hebben GS nu aan meegewerkt door het afgeven van de vergunning Wet Natuurbescherming. Had het anders gekund? Ja. GS hadden de aanvraag van de vergunning gemotiveerd kunnen aanhouden in afwachting van de landelijke duurzaamheidsladder voor biomassa, gelet op de grote maatschappelijke discussie. De Raad van State kijkt of besluiten van de overheid goed gemotiveerd zijn en dit had een heel goed onderbouwd punt van GS kunnen zijn: “We wachten met het nemen van een besluit totdat de landelijke duurzaamheidsladder beschikbaar is.” Punt. Waarom hebben GS dan niet gedaan? Daarnaast, kunnen GS garanderen dat er geen pellets afkomstig van bomen uit Nederland en het verre buitenland in de centrale worden verbrand? In het kader van oplossingen. Het CDA heeft daar ook over nagedacht en dat is zeer te prijzen, maar doel en kaders van de motie zijn nog onduidelijk. Welk deel van de stikstofruimte wil het CDA opkopen en waar gaat het naar toe? Dat is heel cruciaal, want het is de bedoeling om de stikstof omlaag te krijgen en dat er niet meer depositie is die de natuur verder belast.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij horen het al in de discussie tot nu toe, het gebruik van biomassa als energiebron houdt de gemoederen flink bezig en dat is ook logisch, want het is enerzijds een hele effectieve manier om het gebruik van fossiele energie terug te dringen, maar tegelijkertijd is duidelijk dat grootschalige verbranding geen goede oplossing is. De VVD noemde het een wat dommige oplossing, alleen al vanwege de vervuiling die het veroorzaakt en de gevolgen voor de natuur. Helaas horen wij ook dat het debat over dit onderwerp enorm gepolariseerd is en feiten, geruchten en interpretaties van feiten lopen allemaal door elkaar heen en daarom zijn wij heel blij met het rapport van PBL, waarin juist de feiten en meningen onderscheiden worden. De discussie vandaag over de verlening van de vergunning voor de centrale wordt ook deels gevoed door die standpunten. Dat hoorden wij zojuist van de PvdD als eerder ook van FvD. Wij willen heel graag een keer op basis van de kaders die in het PBL-rapport worden geschetst, een discussie voeren over de politieke keuzes rondom de rol van biomassa in de provincie. Dat doen wij niet vandaag, in dit debat gaat het over de vergunning zelf en bij het verlenen hiervan zien wij tot onze grote schrik hetzelfde gebeuren als bij de vergunning voor het circuit park Zandvoort. Het college geeft een vergunning af op basis van een papieren werkelijkheid en hoewel de hele maatschappij zich moet inspannen om de stikstofuitstoot terug te dringen en dit zeker voor agrarische ondernemers ontzettend spannend is, geven GS tot twee keer toe een vergunning af voor een activiteit die de stikstofuitstoot feitelijk laat toenemen. Wij vinden dit heel ernstig. Daarom een aantal vragen. Vinden GS het met ons van belang om de stikstofuitstoot feitelijk te laten afnemen of vinden zij het alleen van belang dat het op papier afneemt? Kunnen GS uitleggen waarom zij vergunningen afgeven die die stikstofuitstoot doen stijgen? Wat is de reden dat u dat toch doet? Zijn er juridische mogelijkheden om de feitelijke uitstoot als basis te nemen voor de vergunning? Dan kan bijvoorbeeld de suggestie van het CDA om papieren rechten op te kopen, meegenomen worden.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Toen wij in februari deze voordracht bespraken, hebben wij al aangegeven dat er meer gekeken moest worden naar andere mogelijkheden dan alleen maar de biomassacentrales en windmolens, et cetera. Als wij kijken wat er gebeurt in de Baltische Staten, Brazilië die het regenwoud vernielt, en Canada waar bomen voor de biomassacentrale gekapt worden. Het gesleep over de hele wereld van dit soort hout is te belachelijk voor woorden. Wij hebben bij de voordracht al aangegeven om kernenergie niet uit te sluiten en thorium en waterstof erbij te betrekken. Deze discussie hebben wij in februari gevoerd en nu gaan er eindelijk stemmen op om de biomassacentrale te sluiten. Ik hoop dat wij van deze gelegenheid gebruik gaan maken om dat alsnog te doen, ook om eens te gaan kijken of wij de biomassacentrale bij het AEB wel moeten meenemen. Wij gaan ervan uit dat wij ze allemaal moeten sluiten en ze niet moeten installeren. Gisteren waren de windmolens het gesprek van de dag, dus niet steeds de waanzin van de dag volgen, maar eens even pas op de plaats maken en de techniek de gelegenheid geven om met vooruitstrevende voorstellen te komen.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter, op dinsdag 7 april jl. is tijdens de vergadering van GS het besluit genomen om een vergunning te verlenen aan Vattenfall voor een biomassacentrale in Diemen. Een opzienbarend besluit waar we het vandaag over hebben. Bijna net zo opzienbarend als de rol van het CDA deze middag, aangezien zij landelijk in het kabinet Rutte-III zit en dus

medeverantwoordelijk is voor het rampzalige beleid inzake biomassa en stikstof. De PVV is altijd een fel tegenstander van energie uit biomassa geweest. Bij ons geen voortschrijdend inzicht. Er is geen nut of noodzaak voor, levert nauwelijks energie op en het verbranden van bomen geeft meer uitstoot van koolstof, stikstof en fijnstof ten opzichte van steenkool en aardgas. Bovendien draait biomassa op vele miljarden euro's subsidie die de belastingbetaler mag ophoesten. Er wordt geschat dat de biomassacentrale in Diemen maar liefst tussen de 200 en 300 miljoen euro subsidie gaat krijgen. Op 14 en 29 april jl. heeft onze fractie schriftelijke vragen gesteld aan het college. Op onze vragen van 14 april is een beantwoording gekomen, maar deze overtuigt bepaald niet. Lokaal is er namelijk geen enkel draagvlak voor de biomassacentrale. Zo heeft de gemeenteraad van Diemen in november 2019 een motie aangenomen waarin zij zich duidelijk uitspreekt tegen de komst van de centrale en is er veel verzet vanuit bewoners. Met deze zaken lijkt bar weinig te zijn gedaan door de provincie of Vattenfall. Het college geeft in haar beantwoording vooral aan dat er geen wettelijke mogelijkheden zijn geweest om de vergunning te weigeren en dat de vergunning al ter inzage heeft gelegen, waardoor burgers al gelegenheid hebben gehad om te reageren. Maar wat betekent dat "al ter inzage" nou precies? Hoe weet de meerderheid van de burgers dat ze daarop kunnen reageren? En wat is überhaupt de waarde van hun inbrengen? Immers, de vergunning ligt er gewoon, terwijl draagvlak ontbreekt. Daarom de volgende vragen aan de gedeputeerde. Zien GS het proces van "ter inzage leggen" als indicator van "draagvlak"? En wat is er eigenlijk ondernomen om recht te doen aan het ontbrekende draagvlak en de weerstand in de regio? Het college geeft in haar beantwoording aan dat het Rijk momenteel nieuw biomassabeleid ontwikkelt en er dus nieuwe kaders gaan komen. Kijkende naar de maatschappelijke weerstand en het feit dat er momenteel vergunningaanvragen lopen voor vier nieuwe biomassacentrales, verwachten wij dat het college haar invloed gaat uitoefenen zoals aangegeven in het coalitieakkoord, om te bewerkstelligen dat de nieuwe kaders de realisatie van biomassacentrales zoveel mogelijk voorkomen. Daarom een motie.

Motie 35/180520
Tegengaan realisatie biomassacentrales

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *De provincie begin april 2020 een omstreden natuurvergunning heeft afgegeven aan Vattenfall om in Diemen twee aardgascentrales en een hulpwarmtecentrale deels te laten vervangen door een biomassacentrale;*
- *Uit onderzoek van adviesbureau DNV-GL blijkt dat houtstook meer stikstof, fijnstof en koolstof uitstoot dan verbranding van gas en steenkool;*
- *Onderzoek van de Leidse milieuwetenschappers Paul Behrens en John van Zalk aantoont dat biomassa per vierkante meter de minste energie oplevert van alle onderzochte energiebronnen;*
- *Er op dit moment ook vergunningaanvragen lopen voor vier nieuwe biomassacentrales;*
- *Het Rijk momenteel nieuw biomassabeleid ontwikkelt en er dus nieuwe kaders gaan komen;*

- *In het coalitieakkoord "Duurzaam doorpakken" op blz. 6 valt te lezen: "Er is steeds meer maatschappelijke weerstand tegen biomassacentrales, onder andere omdat deze veel fijnstof uitstoten. Wij wenden onze invloed aan om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan."*

Overwegende dat:

- *Energie uit biomassa onmogelijk kan voldoen aan de energievraag en doelstellingen inzake CO2-reductie;*
- *Blijven inzetten op energie uit biomassa niet alleen zinloos is, maar ook zal resulteren in verstrekkende negatieve effecten op sociaaleconomisch gebied, de volksgezondheid en de natuur;*
- *Lokaal draagvlak ontbreekt voor de realisatie van een biomassacentrale in Diemen.*

Roepen het college op om:
Zo snel mogelijk haar invloed aan te wenden, zoals aangegeven in het coalitieakkoord, teneinde te bewerkstelligen dat de nieuwe kaders voor biomassa de realisatie van biomassacentrales zoveel mogelijk tegengaan en PS over ontplooide activiteiten en resultaten te berichten

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Alle sprekers zijn nu aan bod geweest volgens mijn lijst. Ik schors de vergadering tot 15.30 uur voor overleg door het college over de ingediende moties. Wij spreken af dat vanaf de eerste termijn van GS interrumperen via het handje plaatsvindt. De vergadering is heropend. Ik wil u erop wijzen dat wij inclusief de schorsing al dik een uur en een kwartier bezig zijn. Ik heb in eerste termijn interrupties toegestaan maar ik wil daar in tweede termijn zuiniger mee zijn, want anders lopen wij heel erg uit de tijd. Niettemin hebt u wel recht op debat, het is altijd keuzes maken. Wij starten met de eerste termijn van het college.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Eerst de complimenten voor de wijze waarop u hoest. Het was zichtbaar en volgens mij was dat precies volgens de afgesproken RIVM-protocollen. Wij zien dat er ontzettend veel onrust is over biomassa. Er is maatschappelijke onrust en politiek waarover alle partijen hun zorgen tot uitdrukking brengen en dat is ook lokaal het geval. Biomassa heeft weinig fans en dat geldt ook voor dit college, gezien het coalitieakkoord waarin wij helder uitspreken dat wij alle invloed zullen aanwenden om geen nieuwe grootschalige biomassa toe te staan in de provincie en dat geldt ook voor de gedeputeerde die verantwoordelijk is voor klimaat en energie. Liever zien wij dat de warmtevoorziening – want daar gaat het met name over bij de centrale in Diemen – wordt gehaald uit bodemenergie, water, restwarmte van datacenters of industrie wellicht of elektriciteit opgewekt met windmolens en zonnepanelen. Dat heeft duidelijk de voorkeur van alle partijen. In de bijdragen van de PvdD, GL en VVD werd dat duidelijk aangegeven en dat is precies waar dit college op inzet, want dat zet in op zonne-energie, windmolens en zeker ook te kijken naar welke energie die wij kunnen halen voor onze

warmtevoorziening uit bodem en water. Geen enkel misverstand daarover. Toch zijn twee zaken van belang in deze. Allereerst, hoe gaan wij om met al bestaande oude initiatieven en wat kun je doen aan bedrijven, initiatieven die gewoon netjes voldoen aan alle geldende wet- en regelgeving die van toepassing zijn? Dat luistert nauw en dat is heel specifiek nu aan de orde in de vergunningssituatie van de Diemen centrale. Het tweede element gaat meer in brede zin over de toepassing van biomassa, waar komt het vandaan, waar wil je het op toepassen, wat voor effecten zijn er op de biodiversiteit en wat is nou de rol van de warmtevoorziening op dat geheel maar dat is een ander vraagstuk. Ik stel voor dat wij in dit actualiteitendebat vooral stilstaan bij de hele situatie. Dan zal de verantwoordelijk portefeuillehouder mevrouw Rommel natuur voor haar rekening nemen en dat wij het debat in meer brede zin over de toepassing van biomassa, waar gebruik je het wel of niet voor, de criteria en alles wat ermee gemoeid is, nog even vasthouden totdat wij een bredere visie hebben in de provincie op de toepassing van biomassa en gebruik kunnen maken van het SER-advies en van de PBL-rapportage, om op basis daarvan naast de beelden, ook de feiten beter op orde te krijgen. Ik wil nog een paar afsluitende zinnen zeggen over biomassa. Dit gezegd hebbende, wil niet zeggen dat wij niks doen. Wij hebben in MRA-verband onze zorgen geuit richting het Rijk, SER, PBL om precies die zaken die al een paar keren in het debat naar voren zijn gebracht, waar komt het vandaan, hoe duurzaam is het nou precies, hoe ziet het subsidie-instrumentarium eruit. Dat zijn elementen, daar doe je nog geen feitelijke uitspraak over of je nou voor of tegen bent, maar het zijn belangrijke randvoorwaarden en daar maken wij ons als MRA zorgen over. Dat hebben wij ingebracht in het hele adviestraject waar de SER mee komt. Het tweede is dat wij ook kijken naar wat de grondslag is om als provincie hier op te kunnen gaan sturen. De motie van FvD ging daar ook over. Daarbij trekken wij met een aantal andere partijen en provincies op die met hetzelfde dilemma zitten, om in ieder geval scherp zicht te krijgen op wat de sturingsmogelijkheden zijn van de provincies op dit punt. Heel kort in reactie op een aantal bijdragen. Gezondheid staat ook centraal en heeft centraal gestaan in de vergunningverlening bij de centrale in Diemen. Dat stond ook centraal in de aanvullende afspraken die zijn gemaakt met Vattenfall en daar zijn aanvullend op de wet- en regelgeving ook afspraken gemaakt over de uitstoot. Dat vinden wij belangrijk, dat vinden wij bij ieder bedrijf belangrijk en dat geldt ook voor deze centrale. De SP vroeg, wat is de grondslag geweest dat dit toch heeft gekund? Dat is omdat het heeft voldaan aan wet- en regelgeving en dat aanvullend daar nog afspraken over zijn gemaakt. Dan heb je op een gegeven moment geen titel meer om er iets anders van te vinden, dan voldoet het gewoon aan de geldende regels en zul je de vergunning moeten verlenen daarin. De SP heeft gelijk dat in de Omgevingswet straks er een nadrukkelijke grondslag wordt toegevoegd, dat is namelijk de weging die je kunt maken op basis van gezondheid wat erin zit. Dat kan niet in bestaande regelgeving, maar dat kan straks wel, een van de zegeningen van de Omgevingswet op dat vlak. Wij zijn nog aan het kijken wat deze grondslag kan betekenen voor de sturing op of je überhaupt een biomassacentrale wilt of niet. Ik stel voor dat wij daar later op terug gaan komen. De energiebesparing is een belangrijk element, dat loopt veelal via de gemeenten, want iedere gemeente is bezig met de warmtevisie en daar maakt besparing onderdeel vanuit. Vanuit de provincie hebben wij het servicepunt duurzame energie waarmee wij de gemeenten op dit moment ondersteunen bij de verschillende besparingsopties en kennisoverdracht en andere ondersteuning. Als het gaat om de nieuwe plannen – de FvD refereerde eraan – dan hebben wij altijd voor ogen gehouden dat het plannen

zijn die wij nu nog niet kennen. Daarbij behoren de AEB-centrale en de Diemen centrale tot de plannen die al bekend waren en al in procedure waren. Als wij het hebben over nieuwe plannen waar wij onze invloed op willen uitoefenen om die niet te laten komen, dat hebben wij buiten deze twee centrales om. Zo is het ook bedoeld. Volgens mij ben ik door de meeste vragen in meer algemene zin over biomassa heen, met vooral de aankondiging om vooral het bredere debat te voeren op basis van de insteek van het provinciaal bestuur en wij gebruik kunnen maken van het SER-advies en het PBL-advies. Voordat ik de moties doorloop, lijkt mij het handig om mevrouw Rommel het woord te geven over de vergunningverlening.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter, bij interruptie. Dank voor de antwoorden maar u blijft toch wel met een paar vragen zitten. Ik hoor verschillende zaken terugkomen waar continu aan wordt gerefereerd: duurzaamheidskader, SER-advies, Omgevingsvisie, of wij in de toekomst meer waarborgen kunnen krijgen om dit gewoon goed onder te brengen. Ik snap dan niet waarom dan niet wordt gewacht met het vergunnen van de centrale totdat het duurzaamheidskader er is of het SER-advies of wellicht zelfs wel de Omgevingsvisie. Ik vraag mij af, wij hebben AEB en de Diemen centrale, ik vind het een trucje, die zitten al in het traject, die zien wij niet als nieuwe centrales, ja, dat is slim bedacht, maar ik ben vooral op zoek naar, als er nieuwe centrales komen, kunt u uitsluiten dat die er gaan komen of bent u gewoon voornemens om die ook toe te gaan staan?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voor alle helderheid, dit is geen trucje. Ik vond dat mevrouw Gielen het goed verwoordde. Je zit nu eenmaal in een traject met vergunningverlening. Het vorige college is daarmee aan de slag gegaan en aanvullend op dat traject zijn er afspraken gemaakt in het convenant met veel partijen, waaronder natuur- en milieuorganisaties. Dat is neergeslagen in de gemaakte afspraken. Omdat op een gegeven moment aan alle wet- en regelgeving is voldaan en er zijn aanvullende afspraken over gemaakt, kun je van een fatsoenlijke overheid niet verwachten dat je zegt, die afspraken gelden niet meer, wij gaan het opnieuw doen. Dat geldt voor de centrale in Diemen. Voor alle nieuwe grootschalige centrales willen wij onze invloed maximaal aanwenden om die te voorkomen. Zo is het ook verwoord in de brief van januari, wij geven daarbij aan dat wij op dit moment al onze invloed aanwenden door een gesprek aan te gaan met partijen die op dit moment investeringen doen, de energiebedrijven. Wij hebben met Vattenfall gesproken, dit is het coalitieakkoord, voor alle helderheid, wij zijn tegen nieuwe grootschalige biomassacentrales en op basis daarvan geeft Vattenfall aan dat er op dit moment geen nieuwe plannen voorzien zijn, mede vanuit de onrust en vanuit de insteek van de overheden. Die garantie kan ik u geven dat wij onze invloed daar maximaal zullen aanwenden om dat te voorkomen, maar dat geldt dus niet voor die projecten die al te ver gevorderd waren in de procedure.

De heer **VINK** (D66): Ik dank de gedeputeerde voor het antwoord op mijn vraag over gezondheid, maar de opmerking over de SER en PBL heb ik gehoord en ik heb gehoord dat de provincie nog even wil nadenken, maar mijn vraag was om de discussie voor de langere termijn in de commissie te voeren. Heb ik u goed gehoord dat u die stukken aan ons wilt voorleggen zodat wij dat debat met elkaar kunnen voeren?

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb de heer Vink niet gehoord.

De **VOORZITTER**: Wij hebben hem wel gehoord. De vraag was of u voornemens bent om de stukken en nieuwe centrales met de commissie te gaan bespreken.

Gedeputeerde **STIGTER**: Uiteraard.

De heer **VINK** (D66): U deed uw best om mijn vraag kort samen te vatten voor gedeputeerde Stigter, ik zei eigenlijk dat ik voor de lange termijn met elkaar van gedachten wil wisselen over hoe wij met biomassa omgaan en dat wij dat agenderen in de commissie. Ik hoop dat ik hem op die manier goed begrepen heb, maar zijn antwoord stelt mij nu nog niet helemaal gerust dat wij dat daadwerkelijk gaan doen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik hoop dat mijn toezegging wel helder is als het gaat om mogelijke nieuwe plannen of initiatieven, die zal ik uiteraard delen met de commissie, dat is klip en klaar.

De **VOORZITTER**: Ik verzoek u korte interrupties te plegen en korte vragen te stellen.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Kunnen GS uitsluiten dat pellets afkomstig van bomen uit Nederland of het buitenland, in de centrale worden verbrand? Deze vraag had ik al eerder gesteld, maar die is nog niet beantwoord door GS. Of u dat kunt garanderen.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik heb de vraag niet gehoord.

De **VOORZITTER**: Wij gaan het nog een keer proberen.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Kunnen GS uitsluiten dat pellets afkomstig van bomen uit Nederland of het buitenland, in de centrale worden verbrand? Deze vraag had ik al gesteld, maar die is nog niet beantwoord door GS.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ik kan garanderen dat er geen bomen in de centrales komen, daar hebben wij heldere afspraken over gemaakt. De biomassa die daar wordt gebruikt, zijn restproducten en daar zitten houten onderdelen bij die worden verwerkt tot pellets.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Ik hoor de gedeputeerde spreken over een betrouwbare overheid. Wij vragen ons af voor wie u betrouwbaar bent, voor de inwoners, voor Vattenfall of uw eigen achterban? Ons inziens bent u alleen betrouwbaar voor Vattenfall en dat vinden wij kwalijk.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voor wie ben ik betrouwbaar? Voor de inwoners van Noord-Holland. Daarom zorgen wij ervoor dat de centrale netjes aan alle wet- en regelgeving voldoet en dat wij aanvullend op die regels afspraken hebben gemaakt waardoor het een hele schone centrale is geworden. Daar sta ik voor, dat is het enige belang waar het provinciebestuur voor staat.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Er zijn vragen gesteld over de vergunning die is afgegeven. Het is jammer dat de toon is gezet in het artikel in Trouw dat het gaat om een rekentruc, want wij hebben zelf de vergunning verleend met intern salderen op basis van de regels die wij in Noord-Holland en in andere delen van de provincie hanteren. De nieuwe vergunning is niet ruimer dan de vergunning uit 2015. In het artikel in Trouw wordt uitgegaan van de feitelijke uitstoot. De vergunde ruimte, dus de feitelijk gerealiseerde ruimte kan gebruikt worden en die is niet altijd gelijk aan de feitelijke uitstoot, dat is waar, omdat je een bedrijf altijd de mogelijkheid moet geven om te fluctueren bij het gebruik van het bedrijf zelf. Ik heb begrepen, meestal is er bij piekbelasting of bij calamiteiten dat er wat meer ruimte gebruikt zal worden, maar ik heb nu begrepen dat op dit moment de feitelijk gerealiseerde capaciteit redelijk in gebruik is vanwege de piekbelasting. Bij de aanvraag voor de nieuwe vergunning is getoetst aan de beleidsregel van ons en daarin hebben wij in de bestaande vergunning een correctie op toegebracht omdat er meer vergund was dan daadwerkelijk in gebruik genomen kon worden en er is uitgegaan van de feitelijk gerealiseerde capaciteit. Dus de lagere emissie is het uitgangspunt. In veel vragen kwam aan de orde de vergunde ruimte en de feitelijke stikstofuitstoot en dat heb ik net behandeld. Dan kom ik bij de vragen van het CDA over de latente ruimte. Deze latente ruimte bestaat niet meer. Wij gaan nu uit van de vergunde ruimte en de feitelijk gerealiseerde capaciteit en deze capaciteit bij intern salderen is waar je rekening mee houdt. De latente ruimte bestaat niet meer. Is hier sprake van gelijke monniken, gelijke kappen met andere bedrijven? Ook dat is waar.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Ik heb begrepen dat de gedeputeerde uitgaat van de vergunde ruimte en niet van de feitelijke ruimte, maar ik heb gevraagd om in het vervolg uit te gaan van de feitelijke ruimte. Wij willen met zijn allen de feitelijke stikstofuitstoot realiseren en nu zien wij voor de tweede keer dat bij een grote activiteit een vergunning wordt verleend waarbij de feitelijke uitstoot toeneemt. Nog los van het feit of dat volgens de salderingsregels terecht is, wij willen dat de uitstoot afneemt, dus hoe kunt u dat gaan doen?

Gedeputeerde **ROMMEL**: In deze situatie hebben wij de stikstofruimte die niet gerealiseerd is, eruit gehaald, maar de feitelijke gerealiseerde capaciteit hebben wij ook nodig zoals bij piekbelasting, dus dat wordt wel degelijk in gebruik genomen. Ook bij calamiteiten, als de stroom landelijk uitvalt, dan moet de centrale bijspringen om ook u van elektriciteit te voorzien. In dit geval is het de ruimte die daadwerkelijk wordt benut. De niet gerealiseerde capaciteit gaat van de vergunning af.

De heer **KLEIN** (CU): Nog steeds is mijn vraag niet beantwoord welke middelen wij hebben om ervoor te zorgen dat de feitelijke uitstoot echt gaat afnemen en daar maak ik mij zorgen over als wij als provincie steeds vergunningen af moeten geven waarbij op papier alles klopt, maar iedereen ziet dat het in de praktijk anders is.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik ben het niet met u eens dat het in de praktijk anders is. Bij de gebiedsgerichte aanpak bij stikstof in het algemeen, dus niet bij deze centrale, gaan wij natuurlijk kijken welke bronmaatregelen wij kunnen doen om de stikstofafname te krijgen. In dit

geval wordt een beleidsregel toegepast want het is wettelijk geregeld dat wij de interne saldering gaan toepassen. Dat is gewoon wettelijk geregeld. Dus de niet gerealiseerde capaciteit wordt ingenomen.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Mijn vraag was waarom u de aanvraag van de vergunning niet gemotiveerd heeft aangehouden en heeft gezegd, wij wachten met het nemen van het besluit totdat de landelijke duurzaamheidsladder beschikbaar is. Dat leek mij heel redelijk.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Gedeputeerde Stigter heeft ook al aangegeven dat als je gewoon voldoet aan alle wettelijke verplichtingen, je niet heel lang meer kunt wachten. Er zitten ook termijnen op en deze vergunning lag er al een hele tijd. Die hadden we vorig jaar en het jaar ervoor ook al gehad.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Nog een keer, dat is het juist, dat u daar met een goede motivatie daaromheen kunt en kunt u het even in de wacht zetten. Wilt u zeggen dat het hier niet eens is geprobeerd?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Deze vergunning heeft al ter inzage gelegen en er zijn zienswijzen ingediend en op een gegeven moment moeten wij tot vergunningverlening overgaan.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij terug naar gedeputeerde Stigter die nog wat stemadviezen wil geven over de ingediende moties.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Motie 26 wordt ontraden, omdat wordt voldaan aan de wet- en regelgeving vanuit verschillende hoeken en sprake is van een lopende procedure met reeds eerder vergunde ruimte. Dat geeft geen mogelijkheden om daar op te gaan sturen. Motie 27 is wat breder geformuleerd om invloed uit te oefenen op nieuwe centrales. Ik verzoek deze motie aan te houden totdat wij als provinciebestuur met een visie komen op het gebruik van biomassa en onderdeel daarvan zal zijn hoe wij denken dit juridisch mogelijk te maken of af te kunnen dwingen en het is daarbij passender om het gesprek daar te voeren. Ik wil hier overigens bij voorbaat aangeven dat wij daar vooralsnog niet erg optimistisch over zijn, wat de mogelijkheden vanuit de Wet milieubeheer, Wet natuurbescherming, de WABO en ook niet de Omgevingswet om dit soort initiatieven die aan de wet- en regelgeving voldoen, tegen te kunnen houden. Wij zijn al samen met een aantal provincies naar mogelijkheden aan het zoeken om hierop te kunnen sturen. Motie 28, draagvlakonderzoek, wordt ontraden omdat de aard van het vraagstuk zich niet leent voor een simpel ja of nee-antwoord. Motie 29 over doorstoken van aardgas wil ik krachtig ontraden. Wij hebben hierover samen met overheden en maatschappelijke organisaties afspraken gemaakt in het kader van het Klimaatakkoord. Wij willen komen tot een afbouw van aardgas, omdat de effecten van Groningen zichtbaar zijn, effecten op de inwoners van Groningen, dat Russisch aardgas op dit moment geen reëel alternatief en niet wenselijk is en aardgas een beduidend slechtere CO2-score heeft dan biomassa en wij dan onze klimaatafspraken niet na kunnen komen. Motie 35 wil ik ontraden, want in de overwegingen staat een aantal elementen die wij niet kunnen overnemen. Op basis van de oproep aan het college, wij kijken naar de

nieuwe kaders van biomassa en hoe wij ons kunnen inspannen om nieuwe activiteiten tegen te gaan, dat zit heel dicht bij het coalitieakkoord. Houd u de motie aan tot wij het brede kader van biomassa kunnen bespreken. Dan hoop ik dat wij het gesprek kunnen aangaan over de overwegingen die ten grondslag liggen aan de meeste moties.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Motie 30 ontraden wij, want de kap heeft meer als doel biomassa of beheer van de biodiversiteit. Motie 31 is overbodig, want die voeren wij al uit voor zover mogelijk in het kader van de bosstrategie. Motie 32 is overbodig, want in Noord-Holland vindt geen boskap plaats primair voor biomassacentrales, alleen voor doelen van biodiversiteit en soms voor verkeersveiligheid. Motie 33 is overbodig, want PWN heeft laten weten dat hun biomassa niet van de juiste kwaliteit is en dat zij geen continue stroom kunnen leveren. De motie van het CDA, als je iets zou willen doen met het intrekken van stikstof, zou je dat in de gebiedsgerichte aanpak integraal moeten overwegen, maar in deze situatie zou de natuur er niet eens op vooruitgaan, want uit de beantwoording van vraag 48-5 blijkt dat als de biomassacentrale ingenomen wordt, dat is 62 ton stikstof en dan zou de DM 33 centrale weer extra stikstof uitstoten van 370 ton. Dat betekent een netto toename van 308 ton, dus dat komt niet ten goede aan de natuur.

De **VOORZITTER**: Ik zie dat er nog een interruptie is maar die ga ik niet toestaan. Dit was de eerste termijn. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ik zie dat het CDA om een schorsing verzoekt. Ik schors de vergadering voor 10 minuten tot 16.15 uur.

Tweede termijn

De **VOORZITTER**: Het is 16.15 uur, ik heropen de vergadering. Ik wil u verzoeken er een korte tweede termijn van te maken. Ik noem de naam van de sprekers en u kunt het handje indrukken voor een tweede termijn. De heer Smaling (SP) heeft geen behoefte aan een tweede termijn. De heer Vink van D66 heeft alleen een stemverklaring.

Mevrouw **GIELEN** (GL): Voorzitter. Ik wil nogmaals benadrukken dat GL absoluut geen voorstander is van de huidige biomassa waarbij bomen of bossen verbrand worden en het convenant dat wij met Vattenfall getekend hebben, is niet perfect maar het is toch echt beter dan niks. Dan de moties. Volgens mij zijn er een aantal overbodig, nummers 26, 27, 31, 35 maar ook 28 over draagvlak. Wij hebben net in het debat geconstateerd dat er geen draagvlak is voor de huidige biomassa, dus dat lijkt mij een overbodige motie. Ik wil FvD vragen of zij de moties in het vervolg eerder kunnen toezenden, want nu is er niet veel tijd om er inhoudelijk echt goed en in detail naar te kijken. Dat zou ik zeer op prijs stellen. Motie 34 van het CDA, daarbij gaan wij mee met het advies van GS want als dit de natuur niks oplevert, dan zien wij ook de meerwaarde niet.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. Het is echt teleurstellend dat partijen als GL meegaan met GS en lijdzaam blijven toekijken in plaats van duurzaam durven doorpakken. Wij durven dat wel en wij hebben al voorgesteld hoe dat had gekund. De gedeputeerde antwoordde op onze vraag of zij hadden geprobeerd om de aanvraag gemotiveerd aan te houden, dat dat niet eens een optie was,

want wij moeten een besluit nemen. Ik kan u vertellen dat het aanhouden van zo'n aanvraag ook een besluit is. Je kunt zeggen, wij geven een vergunning of niet of wij houden het aan. Wij willen graag dat de gedeputeerde daar nogmaals op ingaat zodat het duidelijk is dat dit gewoon een grote gemiste kans is. Gedeputeerde Stigter had gezegd dat hij kan garanderen dat er geen bomen en bossen worden verbrand in biomassacentrales, maar volgens ons kan die garantie niet worden gegeven. Ik wil graag specifiek horen van GS dat het inderdaad zo is dat er geen bomen worden gekapt en worden verbrand in de biomassacentrales.

De **VOORZITTER**: Ik heb een fout gemaakt en die ga ik goed maken, want de indieners van de actualiteit zijn normaal als eerste aan de beurt, daar heeft mevrouw Koning helemaal gelijk in.

De heer **VAN DEN BERG** (FvD): Voorzitter, wij verbazen ons ten zeerste over de preadviezen van gedeputeerde Stigter, specifiek over motie 28. De gedeputeerde zegt dat zo'n vraag niet met een simpel ja of nee te beantwoorden is. Dat is je reinste onzin, er worden continu dergelijke onderzoeken afgenomen door middel van peilingen en dergelijke, ook door overheidsinstanties zonder enige nuance. Bent u voor de energietransitie, bent u voor zonnepanelen, bent u bereid om wat te doen voor het klimaat? In het dictum wordt tevens aangegeven de vraagstelling van het draagvlak eerst voor te leggen aan PS, de gehele PS kan er dan iets van vinden. Wij geven u juist de ruimte om een goed draagvlakonderzoek op te zetten, dat heeft u zelf in de hand, ook in de vraag of dit een simpel ja of nee wordt. Hoe kijken GS hiernaar?

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Ik dank alle partijen voor hun serieuze inbreng bij dit debat en ook dank ik GS voor de goede uitleg van de gestelde vragen. Mevrouw Rommel geeft aan dat de opkoop van stikstof geen effect zou hebben op de natuur maar dat is onjuist, want als je die stikstof opkoopt, dan is het dus weg en gaat het ook niet naar de andere DM 33 centrale. Nee, die stikstof is daar weg en komt zeker ten goede aan de natuur. Dus die redenatie is niet juist, dus wij handhaven de motie omdat het juist wel ten goede komt aan de natuur. De heer Leerink had een terechte vraag. Het is een hele complexe situatie en gaat het om latente ruimte of niet? Het gaat ons specifiek in de motie om de stikstofruimte voor de biomassacentrale en het gaat dus om een onderzoek. Wij accepteren niet dat er gezegd wordt, dit is mosterd na de maaltijd. Nee, dit is een grand dessert. Dit is de enige kans om te kijken wat de mogelijkheden zijn om die stikstofruimte op te kopen. Dat wij een debat aangaan in de commissie lijkt mij heel goed, maar dan moeten wij juist de resultaten van het onderzoek waar wij in onze motie om vragen, meenemen in dat debat. GS, alsjeblieft doe dat onderzoek en PS, alsjeblieft ondersteun het onderzoek. Het is een onderzoek en nog geen besluit. Aan de hand van de resultaten kunnen wij kijken wat wij ermee doen. Nogmaals een nadrukkelijke oproep aan iedereen om de motie te steunen.

De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter, volgens ons is er ruime overeenstemming over wat wij eigenlijk zouden willen. Dat laat zich samenvatten in drie woorden: zo min mogelijk als het gaat om biomassacentrales en is er discussie over het feit wat wij zouden kunnen. Wij denken dat het goed is om over de tweede vraag met elkaar verder na te denken in commissieverband. Dat kan niet naar aanleiding van een actualiteit. Wij vragen wel om het debat snel in de commissie te

voeren, want er is altijd weer een rapport waar je op kunt wachten. Snelheid in besluitvorming is misschien niet het meest wezenskenmerk van provinciale politiek, maar het is wel belangrijk dat wij dit debat redelijk snel voeren met elkaar. Wij hebben op dit moment dan ook geen behoefte aan moties die proberen voor te sorteren op de uitkomst van dat debat. Wij vinden de gedachte van het CDA in hun motie interessant terwijl het college kort en snel door de bocht antwoordde. Wij zouden die mogelijkheid serieus willen verkennen en ook die motie nadrukkelijk meenemen in het debat dat wij zo snel mogelijk in de commissie voeren. Wellicht dat het college wat voorwerk kan verrichten als het gaat om het onderzoeken van de mogelijkheden met een onderbouwing, meer dan in de drie regels van de toelichting door het college.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. In aanvulling op de vraag van mevrouw Koning, wil ik graag wat extra uitleg van de gedeputeerde wat zij nou bedoelt met dat een onderzoek naar de mogelijkheid om stikstofruimte op te kopen, sowieso niet gaat lukken. U zei iets over, dan gaat een andere centrale aan. Dat verhaal snap ik niet. Kunt u iets meer toelichten waarom dit niet een juist goede manier zou zijn om te kijken hoe wij de daadwerkelijke stikstofuitstoot omlaag kunnen brengen.

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Ik zou nog graag antwoord willen hebben op de vragen die ik gesteld heb, want daar is nog geen antwoord op gekomen, hoe GS het proces van de terinzagelegging precies zien. Is dat nou een indicator voor het draagvlak? Graag een toelichting daarop.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik heb nog een vraag aan gedeputeerde Stigter. Kan hij mij vertellen hoeveel CO2 het oplevert met al dat gesleep vanuit het buitenland van bomen die wij gaan gebruiken in de biomassacentrale, hoeveel gebruiken wij, waar maken wij gebruik van, is dat van Canada of van de Baltische Staten en ook hoeveel CO2 dat oplevert.

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. De beantwoording in tweede termijn vindt plaats in dezelfde verdeling met mijn collega mevrouw Rommel als in eerste termijn. Ik had net veel moeite om de heer Vink te horen, maar ik wil de heer Vink duidelijk maken dat wij uiteraard in gesprek gaan met PS over de visie biomassa en het liefst op basis van een aantal rapporten die worden voorbereid en de visie van het provinciebestuur daarop. De vragen van de PvdD, de garantiestelling of er geen hele bomen ingaan. Vanuit de certificering die gekoppeld is aan biomassa, kan die garantie niet worden gegeven, daarom hebben wij met Vattenfall en andere partijen aanvullende afspraken gemaakt dat dat niet gebeurt. De biomassabrandstof die wordt gebruikt in Diemen, is gebaseerd op resthout en snoeihout en andere vormen van biomassa en restproducten van bosbouw, dus er gaan geen hele bomen in. Mede ter voorbereiding van dit overleg is opnieuw bevestigd dat daar absoluut geen sprake van zal zijn. Het draagvlakonderzoek van FvD, het is voor mij wel helder dat er weinig tot geen draagvlak is voor biomassa. Dat is de reden dat wij in het coalitieakkoord volmondig hebben opgenomen dat er bij het nieuwe provinciebestuur geen nieuwe biomassacentrales komen, daar heb ik geen draagvlakonderzoek voor nodig. De discussie van nu gaat vooral over lopende trajecten. Hoever kun je nog gaan, welke ruimte heb je om dat tegen te houden. Mij lijkt het dat je dan een warrige discussie gaat

krijgen als je eerst het draagvlak gaat onderzoeken, dan blijkt dat er geen draagvlak is en je vervolgens toch moet constateren, toch moeten wij hier ruimte aan gaan geven. Daarom voelen wij er weinig voor om aanvullend draagvlakonderzoek te gaan doen. De laatste vraag over de CO2 footprint van biomassa, zeker wanneer je snoeihout en restproducten zou gaan halen uit andere delen van de wereld. Het allergrootste deel van de gebruikte biomassa in Nederland en in Noord-Holland is afkomstig van lokale afnemers die dat brengen. Het is niet uit te sluiten dat er wel biomassa wordt geïmporteerd, overigens gebeurt dat vooral bij elektriciteitscentrales en die hebben wij niet in Noord-Holland. In het PBL-rapport wordt de hele CO2-footprint van import meegenomen en dan gaat het over de winning, transport en herplant van biomassa. Daar komt een CO2-print uit en die kun je heel goed afzetten tegenover fossiele brandstoffen bijvoorbeeld. PBL concludeert dat er op biomassa of het nou afkomstig is uit de regio Amsterdam of Estland, een beduidend positieve CO2 footprint zit dan door gebruik van aardgas omdat daar miljoenen jaren overheen gaan om van boom tot gas of steenkool te komen. Het CO2-plaatje zullen wij zeker betrekken in de visie die het college voorbereidt. Tot zover mijn aanvullende vragen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: De vragen van de PvdD, ik begrijp dat mijn antwoord u niet welwillend is, maar de vergunning is in 2018 aangevraagd en een hele tijd aangehouden omdat er nog geen interne salderingsbeleidsregel lag. Die regel ligt er en daar heeft Vattenfall gebruik van gemaakt. Er is geen toename van de depositie van stikstof en duurzaamheid is op zichzelf geen toetsingscriterium in de Wet natuurbescherming. Daarom hebben wij helaas het aanhouden niet daarin meegenomen. Dan de CU, ik snap dat het wat technisch is, maar als u de Statenvragen van de PvdD erbij neemt en kijkt naar het antwoord op vraag 5, dan ziet u dat als de centrale niet in gebruik wordt genomen, dan zal er 788 ton NOx voor de gascentrale uitgestoten worden. Als de centrale wel in gebruik wordt genomen, dan zal die 788 ton van de DM 33 teruggebracht worden naar 418, dus dat is wel degelijk een afname. U geeft aan, kunnen wij niet het onderzoek doen? Ik heb aangegeven dat juist bij de gebiedsgerichte aanpak wij natuurlijk gaan bekijken hoe wij de stikstofdepositie omlaag kunnen brengen en dat kan zijn door met bedrijven afspraken te maken om verbeteringen aan te brengen waardoor dat gebeurt of dat je bij verkoop de rechten opkoopt. Je kunt je geld maar een keer uitgeven. Om u een indicatie te geven over hoe dit in dit gebied ligt, de hoogste depositie van de hele inrichting is op het Naardermeer en dat is 2,54 mol. Op de overige gebieden ligt dat tussen de 0,99 en 0,09 mol, dus je moet wel goed weten wat voor stikstof je in gaat nemen, want 10% van die 0,99 mol zou dan van de biomassacentrale afkomen. Ik wil best in de commissie terugkomen bij u op de gebiedsgerichte aanpak en hoe dat dan werkt met het innemen van stikstof, maar bij deze zeg ik, gaat dat niets opleveren.

De **VOORZITTER**: Ik vind het heel vervelend, maar ik ga nu geen interrupties meer toestaan. Wij hebben uitgebreid en meer dan uitgebreid en misschien wel te uitgebreid tijd genomen vandaag voor deze actualiteit, hoewel het een belangrijke actualiteit is. Het college heeft toegezegd dat er in de commissie verder wordt doorgesproken over een aantal onderwerpen. Ik ga nu de moties in stemming brengen via de fractievoorzitters. Bij iedere motie zal ik vragen of iemand hoofdelijke stemming vereist of een stemverklaring wil afleggen of aantekening verlangt. Daarna verzoek ik alle fractievoorzitters het handje aan te zetten, zodat de griffier u kan binnenhalen en u kunt aangeven of u voornemens bent om als straks de stembrief bij een motie in de brievenbus ligt,

voor of tegen gaat stemmen. Per motie geven wij de verwachte uitslag aan volgens de telling en peiling. Als eerste motie 26 van FvD. Stemverklaringen?

De heer **VINK** (D66): Namens D66 een stemverklaring over alle moties in een keer. De zorgen voor biomassa heb ik helder verwoord. Tegelijkertijd kunnen wij niet de verwachting wekken dat daarmee de centrale in Diemen niet doorgaat en alle moties kennen die strekking in de overwegingen of anderszins en daarom kunnen wij niet voor de moties stemmen. Dat geldt voor alle moties en ook voor de motie van het CDA om onderzoek te doen. Dat onderzoek zouden wij mooi vinden maar in de overwegingen wordt opnieuw de suggestie gewekt om daarmee de centrale weg te doen en dat kan dus niet. Als het CDA de motie aanpast en deze die suggestie niet meer zal hebben, zouden wij graag meedoen maar zolang die suggestie in de motie zit, kunnen wij die niet steunen.

De **VOORZITTER**: Er worden allerlei suggesties gedaan om alle moties in één stemverklaring mee te nemen, maar dat wordt voor de mensen die thuis meekijken en meeluisteren, wel onduidelijk als wij alles op een hoop gooien. Wij moeten dus per motie gaan stemmen. Wij gaan nu de fractievoorzitters af.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): tegen.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: Dit is een voorgenomen stemming en die wordt bevestigd nadat er een briefstemming heeft plaatsgevonden. In totaal kunnen 53 stemmen worden uitgebracht. De motie is verworpen met 34 stemmen tegen en 19 stemmen voor (FvD, CDA, PvdD, PVV, PvdO). De definitieve stemming zal over ongeveer 1,5 week bekend zijn. Het lijkt erop dat motie 26 voorlopig lijkt te zijn verworpen. Dan motie 27 van FvD. Stemverklaringen? Nee.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 35 stemmen tegen en 18 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP en PvdO. Motie 28 van FvD, draagvlakonderzoek biomassa. Stemverklaringen of aantekening? Nee.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): tegen.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
Mevrouw **STRENS** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 38 stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, PVV, SP en PvdO. Motie 29 van FvD, blijf aardgas doorstoken. Stemverklaringen?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): tegen.
De heer **ZOON** (PvdD): tegen.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
Mevrouw **STRENS** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 41 stemmen tegen en 12 stemmen voor van FvD, PVV, PvdO. Dan motie 30 van FvD. Stemverklaringen?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): geen verbinding, geen stem uitgebracht.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): tegen.

De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
Mevrouw **STRENS** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is voorlopig verworpen met 38 stemmen tegen en 14 stemmen voor van FvD, PvdD en PVV. Dan motie 31 van FvD.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): geen verbinding, geen stem uitgebracht.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
De heer **STEEMAN** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 35 (aangenomen) stemmen tegen en 17 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, SP. Motie 32 van FvD.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): tegen.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
De heer **STEEMAN** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 38 (voorgenomen) stemmen tegen en 15 stemmen voor van FvD, PvdD, PVV, PvdO. Dan motie 33 van FvD.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
De heer **STEEMAN** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 35 stemmen tegen en 18 stemmen voor van FvD, PVV, PvdD, SP, 50plus/PvdO. Dan motie 34 van het CDA. Stemverklaringen?

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij hebben veel sympathie voor het idee om goed onderzoek uit te voeren naar welke mogelijkheden er zijn om stikstofuitstoot op te kopen, maar wij nemen genoegen met de toezegging van GS om dit in de commissie te komen bespreken waarin zij specifiek ingaan op hoe de gebiedsgerichte aanpak werkt en dat vinden wij erg belangrijk. Wij stemmen tegen de motie.

De heer **ZOON** (PvdD): Wij vinden het een best interessante gedachte om alle stikstofrechten op te kopen en die zoveel mogelijk voor de natuur in te zetten. Daarom stemmen wij voor.

De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de CU. Er is een toezegging gedaan om hier in de commissie over door te spreken en dat doen wij graag want wij vinden het een interessant idee.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wij sluiten ons aan bij CU.

De **VOORZITTER**: Ik breng de motie in stemming.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
De heer **SMALING** (SP): tegen.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): voor.
De heer **STEEMAN** (D66): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): tegen.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 37 stemmen tegen en 16 stemmen voor van

de FvD, CDA, PvdD, PvdO. Dan motie 35 van de PVV. Stemverklaringen?

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Naar aanleiding van de beantwoording door GS houden wij deze motie aan.

De **VOORZITTER**: Daarmee is deze actualiteit afgerond en gaan wij over naar de tweede actualiteit van de PvdD over de storting asfalt in leefgebied van beschermde dieren bij het circuit Zandvoort. Ik wil deze actualiteit graag binnen een uur afronden. GL wil een ordevoorstel doen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Ik wil voorstellen om agendapunten 9 en 10 om te draaien want het ziet ernaar uit dat wij vandaag niet alles gaan afronden en voor de voortgang van de moties die worden ingediend bij punt 10, zou het goed zijn om deze wel vandaag af te wikkelen. Dan kan wellicht de Duinpolderweg naar de volgende vergadering wordt doorgeschoven, maar in ieder geval dat niet agendapunt 10 wordt doorgeschoven naar de volgende vergadering en dit vandaag te behandelen.

De **VOORZITTER**: GL stelt voor om agendapunten 9 en 10 te wisselen zodat agendapunt 10 vandaag behandeld kan worden. Ik breng dit voorstel in stemming via de chat. Voor stemmen de fracties PvdA, PvdD, D66, SP, CDA, CU, PVV, nou een grote meerderheid neemt het ordevoorstel aan. Dat betekent dat wij straks verderop in de vergadering eerst agendapunt 10 zullen behandelen en daarna agendapunt 9. Ik wil u vragen voordat wij beginnen met de tweede actualiteit, om het aantal interrupties te beperken, alleen korte vragen te stellen, zodat wij voor 18.00 uur deze actualiteit kunnen afronden. Dat zou heel erg fijn zijn. Ik geef nu de indiener van de actualiteit, de PvdD het woord.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. Het is jammer dat er een crisis nodig is om te beseffen dat alles van echte waarde weerloos is. Maar het is nog erger dat zelfs als we dat beseffen, we nog steeds geen actie ondernemen om die waarden te beschermen. We hebben in zware coronatijden allemaal een stukje ruimte en ontspanning kunnen vinden in een van de schaarse stukjes groen. De natuur beschermt ons, belangeloos en kosteloos, maar zijn wij ook bereid de natuur te beschermen als het erop aankomt? De provincie heeft de afgelopen maanden alle ruimte aan het circuit gegeven. Vergunningen en ontheffingen werden in een racetempo afgegeven en bezwaren van burgers en organisaties in slakkentempo behandeld. Het circuit heeft GS blijkbaar nodig om alle kromme bochten die ze maakt, recht te trekken. Geen wonder dat er voor de woordvoering over de nieuwste blunder van het circuit ook weer achter de brede schouders van GS gekropen wordt. Wat bleek vorige week namelijk? Het circuit lijkt de al zwakke voorwaarden van de ontheffing Wet Natuurbescherming met voeten te hebben getreden door giftige asfaltbrokken te storten in het leefgebied van bedreigde diersoorten, zoals de zandsalamander. Daarvoor was geen toestemming gegeven in de ontheffing. Door het storten van asfaltbrokken wordt het straks geen leefgebied, maar een gifgebied. Het schijnt om ongeveer 20.000 m2 te gaan. En voor wat wordt dat asfalt eigenlijk gestort? Voor “tijdelijke” extra tribunes voor de Formule 1 race. Bij de aanvraag van de ontheffing werd het verstoren van bedreigde soorten en hun leefgebied steeds gebagatelliseerd door onder andere te beweren dat de verstoring tijdelijk zou zijn en men het

gebied na afloop in goede staat zou teruggeven aan natuur. Alles zou worden gedaan om zo min mogelijk schade te veroorzaken. De tribunes zouden er maximaal 8 weken staan. Het kwetsbare leefgebied volstorten met giftige asfaltbrokken is geen tijdelijke ingreep. Het heeft waarschijnlijk gevolgen voor decennia hierna. Maar we kunnen nog ingrijpen voordat het gif van het asfalt de bodem langdurig aantast. De provincie heeft volgens art. 1.11 Wnb ook die zorgplicht. Dus dé grote vraag aan GS nu is: gaat u zo snel mogelijk het circuit dwingen de asfaltbrokken te verwijderen en de schade te herstellen? Dat zou in lijn met de afspraken zijn, dus we vragen niet veel van GS. We hebben een motie achter de hand.

De heer **BOLKESTEIN** (VVD): Als u tegen die formule 1 bent want dat lijkt u toch wel te zijn, is het dan niet veel praktischer voor u om daar een motie over in te dienen? Als u zegt wij zijn niet voor de Formule 1 in Zandvoort en wij willen dat GS alles in het werk stellen om die te stoppen want dat lijkt u toch een beetje te willen, waarom doet u dan niet dat? Dat is zoveel duidelijker. De Omgevingsdienst heeft de taak om te handhaven en wij moeten afwachten hoe zij die taak gaan invullen, maar om dan nu al met een motie te komen, is het niet veel helderder om duidelijker uit te spreken wat uw doel is? Wat de VVD betreft gaan wij daarop wachten en gaan wij eerst eens wachten hoe de Omgevingsdienst hierop reageert. Na afloop duidelijk een conclusie trekken.

De **VOORZITTER**: Ik stel mevrouw Kostiç voor om goed mee te luisteren met de inbreng van de volgende insprekers en straks in een keer te reageren op alle sprekers.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Ik heb de PvdD in haar bijdrage niets horen zeggen over dat zij tegen dat circuit zou zijn. Wij kennen de optiek vanuit de PvdD, maar in haar bijdrage heb ik dat zojuist niet gehoord. Ik weet niet waar het directe verband dat door de PvdD wordt gelegd, vandaan komt, maar dat terzijde. Wij danken de PvdD voor de actualiteit die bij deze is aangediend en ingebracht is. Wij horen graag van GS een gedetailleerder betoog over wat zij precies weten over deze asfaltstort. Wij vonden het behoorlijk teleurstellend dat er weer een actualiteit is gerelateerd aan het circuit. Waarom gaat het daar toch steeds verkeerd? Wij vragen ons af, is de tribune dan wel zo tijdelijk als wordt voorgesteld als je daar asfaltbrokken gaat neergooien? Het kan toch niet de bedoeling zijn dat er permanent schade wordt berokkend of vervuiling wordt aangebracht in een gebied wat wij allemaal zo node moeten beschermen? Wij willen eigenlijk meer informatie van GS voordat wij hier een oordeel over kunnen geven.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Interessant dat de zandhagedis nu op asfalt moet leven maar dit terzijde. Wat de SP betreft hadden die aanpassingen voor het circuit van Zandvoort voor de F1 helemaal niet gemoeten, maar dat is nu niet aan de orde. Aan de orde is of dit provinciebestuur haar taak als hoeder van de natuur serieus neemt. Daarom dus deze terechte agendering van deze actualiteit door de PvdD. Inderdaad is de belangrijkste vraag: waarom grijpt de provincie niet in? Al of niet door de Omgevingsdienst of door welk actiemiddel dan ook? Is dat door het enthousiasme voor de Formule 1 waardoor een soort blinde vlek is ontstaan voor dit terrein of is dat vanwege ijzerenheinig vasthouden aan de rolverdeling tussen provincie en gemeente? Maar in dat laatste geval is de provincie wel in het verweer gekomen tegen de extra weg die voor nooddiensten was, maar nu toch wel voor heel veel andere zaken gebruikt gaat worden en waar

het Zandvoortse college over is gestruikeld. Waarom wel dit verweer tegen de weg en in dit geval niet? Mevrouw Jellema stelde al de vraag, zijn het tijdelijke tribunes? Ik heb altijd geleerd: er is niets zo eeuwig als tijdelijk.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Met stijgende verbazing las ik het artikel in Trouw. Hoe is dit nu mogelijk? Wij hebben al een aantal discussies gehad en die hangen inderdaad aan de Formule 1 maar er is nu weer een op zichzelf staande reden om het er weer over te hebben. Ik had verwacht dat de provincie hier bovenop zou zitten en snel in actie zou komen, maar dat lijkt niet het geval. Op dit moment weten wij door het artikel in Trouw het volgende. Het circuit in Zandvoort heeft op de locatie waar zij toestemming heeft om tijdelijke tribunes te plaatsen, onlangs brokken asfalt gedumpt. De Omgevingsdienst is daarvan op de hoogte. De gedumpte materialen zouden bovendien kankerverwekkende PACS bevatten en die komen door deze dumping in de bodem terecht. Uit het artikel lijkt dan ook nog te volgen dat de Omgevingsdienst hier tamelijk laconiek op reageert. Er is niet ingegrepen, er is ook niet aangekondigd dat er zal worden ingegrepen. De provincie is voornemens om het circuit om een reactie te vragen. Natuurlijk is het in zijn algemeen goed om een vergunninghouder te vragen en in de gelegenheid te stellen zijn handelen toe te lichten, maar soms liggen de feiten echter zodanig dat van de overheid mijn inziens wel een wat doortastender reactie mag worden verwacht. Ik wil graag van de gedeputeerde weten of de berichtgeving in Trouw juist is, met name of er inderdaad asfaltbrokken zijn gestort en of die PACS bevatten. Daarnaast wil ik ook graag weten of de gedeputeerde het mogelijk acht dat deze stortingen op enigerlei wijze onder de verleende vergunning vallen. Ik wil graag van de gedeputeerde horen of zij er rekening mee houdt dat dit binnen de vergunning valt, want als dat niet zo is, kunt u dan uitleggen waarom er dan niet direct gehandhaafd is.

De **VOORZITTER**: Het is zo lastig om een naam te vinden, maar ik heb eindelijk de naam van de heer Klein gevonden en ik geef hem graag het woord.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij zijn eveneens geschrokken van de berichten over het storten van asfalt op een plek waar ontheffing is verleend voor tijdelijke tribunes, maar wij zijn nog meer geschrokken van de lakse houding van de provincie zoals geschetst in de pers. Wij horen graag van GS hoe het werkelijk zit, hoe de provincie aankijkt tegen deze actie en welke stappen de provincie heeft ondernomen of gaat ondernemen. Of zij dat via de Omgevingsdienst doet of zelf doet, maakt ons niet zoveel uit. Uiteindelijk is onze provincie verantwoordelijk voor de handhaving van de vergunningen.

De **VOORZITTER**: De PvdD krijgt gelegenheid om te interrumperen.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. Ik wil eerst de PvdA bedanken voor het goed formuleren van de antwoorden op de vragen van de VVD. Ik kan alleen maar constateren dat het jammer is dat de Law and Order partij VVD wel hard is als het gaat om puberjongens die regels overtreden, maar niet wil optreden als het om het circuit gaat. Ik verzoek de VVD daarom echt zich niet te laten meeslepen door emoties, maar te kijken naar de aanvraag en de ontheffing. Daar wordt niet in

toegestaan om asfaltblokken te storten. Er is een duidelijke afspraak gemaakt om het tijdelijk te laten zijn en hier is dus niets tijdelijks aan. De provincie is bevoegd gezag, die moet optreden, dat is het enige wat ik vraag.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van de heer Bolkestein van de VVD.

De heer **BOLKESTEIN** (VVD): Voorzitter. Wij zeggen helemaal niet dat hier niet moet worden gehandhaafd, maar dat de Omgevingsdienst zijn werk moet doen. Als er iets gebeurt dat ingaat tegen de vergunning of de wet overtreedt, dan moet er worden opgetreden. Het verbaast ons alleen, u heeft het over pubers, maar wij verzetten ons tegen deze karikatuur. Het verbaast ons wel dat uw partij van Noord-Holland zoveel energie steekt in precies dit kleine stukje grond. Zou dat misschien komen, zo dachten wij toen, doordat er een F1 wordt georganiseerd? Dit was geen vraag, dit was een reactie.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Een korte vraag, want wij hebben ook met verbazing het artikel in Trouw gelezen. Maar voordat wij hier een uitgebreid oordeel over geven, zijn wij heel benieuwd of het college via de Omgevingsdienst op de hoogte is gesteld over deze activiteit en hoe zij beoordeelt of dit al dan niet in lijn is met de verleende ontheffing en welke stappen GS voornemens zijn te gaan zetten als dit niet het geval is.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Ik wil beginnen met te zeggen dat ik ook pijnlijk verrast was door deze melding. Het was niet halverwege deze maand dat het bekend werd, want er half april kwam een melding binnen van Stichting Natuurbelang. Wij zijn toen gelijk gaan kijken wat heeft zich daar voorgedaan, dat heeft de ODHN gedaan door beelden te bekijken en het was meteen duidelijk dat deze activiteit niet onder de huidige ontheffing viel. Dus moest er gekeken worden of dit in samenhang was met de ontheffing die er lag met het hele besluit wat er lag, is dit iets wat ontheffingsplichtig is. Dat moest eerst goed bekeken worden om vast te kunnen stellen of er sprake was van een overtreding. Dat duurde ook door de coronamaatregelen wat langer. Inmiddels is wel duidelijk geworden dat sprake is van een overtreding en dat betekent dat nu het besluit zal worden genomen om handhavend op te treden. Daarom bereiden wij dat nu voor en de handhaving kan ook zijn door middel van een dwangsom of andere maatregelen. Daarnaast speelde een discussie over het gebruikte materiaal, of dat voldoet aan de eisen van het besluit van de bodemkwaliteit of niet. De gemeente is daarbij bevoegd gezag en die is via de OD IJmond aan zet. Wij zijn wel bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming, maar pas wanneer blijkt dat het gehalte van het gebruikte materiaal niet voldoet aan de PKK, dan zijn wij aan zet. Via de openbare beelden is gebleken dat het circuit een permanente of halfverharding van asfaltgranulaat heeft aangebracht om de tribunes veilig te kunnen aanleggen. Dat maakt dat locatie 4 niet meer tijdelijk maar permanent dan ook geen onderdeel is van het rust- en voortplantingsgebied van de zandhagedis. Ik vind het buitengewoon belangrijk dat wij nu handhavend gaan optreden, ik vind het een kwalijke zaak en daarover zal ik in gesprek gaan met de directeur van de Formule I. De vraag was ook, is wat Trouw geschreven heeft juist? Het is gedeeltelijk juist, er liggen namelijk asfaltblokken maar het is nog niet duidelijk of deze PACS bevatten. Wij beoordelen dit soort zaken en ook de ODNH zonder emotie, behalve dan nu de

emotie dat ik het wel kwalijk vind dat dit gewoon gebeurt zonder dat wij daar weet van hebben of dat daar een vergunning voor aangevraagd is of wat dan ook. Ook wij vinden het behoorlijk teleurstellend. Als die meldingen er zijn, dan zitten wij daar wel gelijk bovenop.

De **VOORZITTER**: Ik denk dat er behoefte is aan een tweede termijn. Eerst de indiener van de actualiteit, de PvdD.

Tweede termijn

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. Goed om te horen dat er nu wel wordt opgetreden. Het is wel jammer dat het weer zo lang moest duren, zeker gezien het feit dat zo zichtbaar was wat het probleem was en dat het echt niet tijdelijk was. Fijn dat die toezegging er is en dat er wordt opgetreden. Er is gewoon sprake van een milieudelict. Gebied IV is nu blijkbaar volledig verwoest op langere termijn en wij willen dat het circuit er alles aan doet om te proberen dit te herstellen. Ik ben heel benieuwd wat de boetes en maatregelen zullen zijn die er verder aankomen. De gedeputeerde had het over emoties, maar ik had het tegen de VVD en niet tegen de gedeputeerde, maar begrijp dat u niet van de emoties bent.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Het doet mij goed dat de gedeputeerde er ook 'not amused' over was. Dwangsommen helpen natuurlijk maar daar hebben wij een beetje ervaring mee. Ik vraag mij af, gaan wij nou gewoon opruimen? Ik ben het met de gedeputeerde eens, PACS kun je pas aantonen na laboratoriumonderzoek en die brokken liggen er gewoon en geven zoveel minder ruimte aan de zandhagedis of ander bodemleven. Die brokstukken moeten daar gewoon weg worden gehaald. Gaat de gedeputeerde daarvoor zorgen, buiten andere maatregelen en allerlei dwangsommen?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Ik feliciteer de gedeputeerde met het niet doorgaan van de race van de Formule I, want daardoor hebt u behoorlijk meer tijd om ervoor te zorgen dat de brokstukken opgeruimd worden. Ik ben wel buitengewoon teleurgesteld doordat u zegt, wij gaan voorbereiden om handhavend op te treden. Dan denk ik, dat is lekker snel, want de race was gepland op 3 mei. U zegt, wij zitten er gelijk bovenop, maar wanneer was dat dan? Die voorbereidingen waren er om die race te kunnen laten plaatsvinden, maar het gebeurt nu een soort van achteraf. Ik ondersteun daarom de vragen van de PvdA, die brokken liggen er en of er wel of geen PACS zijn, interesseert mij helemaal geen fluit, want ze moeten gewoon weg.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dank aan de gedeputeerde voor haar antwoord en ik ben tevreden omdat zij gaat handhaven en dat is wat wij verwachten. Ik stel het op prijs als wij op de hoogte worden gehouden over wat dit in de praktijk betekent en dat wij op termijn vernemen of er PACS in zitten.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij danken de gedeputeerde voor haar reactie en wij zijn blij dat zij handhavend gaat optreden. Ik ben ook benieuwd naar wat dit nou betekent voor de toekomst, want hier wordt verschillende keren het randje opgezocht en grenzen overtreden door het circuit.

Ik ben benieuwd wat dat betekent voor de houding van de gedeputeerde naar de circuitdirectie toe.

De **VOORZITTER**: Wij gaan even terug naar de PvdD, want zij wil een motie indienen.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Het was een beetje verwarrend. Wij sluiten ons aan bij de PvdA en SP en wij nemen aan dat GL dan ook meegaat, want het is wel cruciaal om de stukken die ernstig aangetast zijn, te herstellen. Het circuit heeft die druk blijkbaar ook nodig. Daarom een motie.

Motie 36/180520
Handhaaf en herstel schade voor bedreigde diersoorten bij circuit Zandvoort

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *Het Circuit Zandvoort een ontheffing Wet Natuurbescherming (Wnb) heeft gekregen om tijdelijk bedreigde diersoorten te verstoren en hun leefgebied aan te tasten voor de bouw van tijdelijke tribunes;*
- *Door het Circuit Zandvoort en de provincie Noord-Holland altijd gesteld werd dat het vernielen van het leefgebied van deze dieren als tijdelijk moet worden opgevat en dat o.a. daarom de ontheffing te verantwoorden was;*
- *Vorige week is gebleken dat Circuit Zandvoort asfaltbrokken heeft laten storten in een groot leefgebied van o.a. de bedreigde zandsalamander;*
- *Het circuit hier geen ontheffing voor heeft gekregen.*

Overwegende dat:

- *Het al slecht gaat met kwetsbare natuur in Nederland;*
- *Het storten van giftige asfaltbrokken in een leefgebied van al kwetsbare dieren geen 'tijdelijke' aantasting en verstoring is, maar grote gevolgen op lange termijn heeft;*
- *De provincie verantwoordelijk is voor bescherming van de natuur en daarin levende dieren en een zorgplicht heeft (art. 1.11 Wnb);*
- *Beschermde dieren nu in aanraking kunnen komen met giftig materiaal en de provincie vanuit de in Wnb beschreven zorgplicht een taak heeft om dit te voorkomen;*
- *Bij hevige regenval mogelijk giftige componenten uit de asfaltbrokken naar de bodem zakken en het daarom van groot belang is om snel op te treden.*

Gehoord de discussie, verzoeken GS:
Zo snel mogelijk te handhaven en het Circuit Zandvoort op te dragen om de asfaltbrokken te verwijderen en de schade te herstellen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Wij hebben al in meerderheid gezegd dat het moet gebeuren. Misschien kan de PvdD ervoor kiezen het verslag van het handelen van de gedeputeerde af te wachten, want die oproep hebben wij met zijn allen gedaan. Ik stel voor om de motie niet in te dienen.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Het is voor mij even niet helder of de motie wordt ingediend maar als dat het geval is, dan vraag ik om een schorsing. Ja, jammer dat het zo lang duurt, maar wij leven wel in coronatijd. Direct na de melding zijn wij op onderzoek gegaan en je moet zo'n handhavingsbesluit als je dat wilt nemen, zorgvuldig en gemotiveerd doen. Dat hebben wij gedaan en dat besluit wordt nu voorbereid, zodat wij als GS dat kunnen nemen en dat het ook gaat gebeuren. Wat zullen de maatregelen worden buiten het handhaven om en de dwangsom en hoe het verder gaat met het asfalt, daar moeten wij naar kijken en daar kom ik graag bij u op terug, wat het betekent voor het circuit. Wat betekent het voor het circuit en voor de toekomst? Ik heb gezegd dat ik nogmaals een gesprek aanga met de directeur van de F1, dat dit echt niet kan en dat je dit soort verrassingen moet voorkomen. Om nog goed en helder aan te geven, het is dus geen overtreding van de ontheffing, het is een overtreding van de Wnb. Zij hadden hiervoor een vergunning moeten aanvragen. Daarop moet ik bij u terugkomen. U vindt dat het lang duurt, maar dit soort zaken moet je wel zorgvuldig doen, dus wij hebben nog niet alle antwoorden helaas op uw vragen. Zo actueel is het dan ook wel weer.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Met alle respect, de gedeputeerde zegt dat er een gesprek komt of is geweest met de directeur van het circuit. Dat is mij even niet duidelijk.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dat gesprek komt er, het was al gepland maar dat komt er nu zeker.

De **VOORZITTER**: De PvdD heeft de motie formeel ingediend, blijft u daarbij? Want anders heeft mevrouw Rommel verzocht om een paar minuten schorsing.

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Voorzitter. Het is moeilijk om te besluiten over de motie, want de gedeputeerde wil in gesprek gaan maar dat vind ik onvoldoende. Zij zegt ook goed te willen onderzoeken hoe dit het beste kan worden aangepakt en welke maatregelen er komen om het asfalt daar goed schoon te maken. Als ik het zo mag lezen dat u zich ervoor inzet om het asfalt schoon te maken, dan wil ik de motie best aanhouden en dan hoop ik dat u mij niet teleurstelt. U zei iets over de ontheffing, dat dat geen inbreuk was op de ontheffing van de Wnb, maar de ontheffing was van de Wnb, dus ik begrijp niet goed wat u bedoelt.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik ga kijken hoe wij dit op kunnen lossen, dat weet ik echt nog niet en daarover kom ik bij u terug. Het zou fijn zijn als u de motie aanhoudt of als u niet tevreden bent met hoe ik het heb gedaan, de motie opnieuw in te dienen als een motie Vreemd. Er ligt dus een ontheffing voor die tribunes. Het asfalt hieronder maakte geen onderdeel uit van deze ontheffing. Het is geen overtreding van deze ontheffing, maar van de Wnb. Ik hoop dat het zo helderder is.

De **VOORZITTER**: Is dit voldoende voor de PvdD om de motie aan te houden?

Ines **KOSTIÇ** (PvdD): Ik hou de motie even aan en vraag de gedeputeerde hier zo snel mogelijk bij PS op terug te komen.

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er zijn geen stukken tot bekrachtiging van geheimhouding binnengekomen.

3.b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Er zijn geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand daarover het woord? Zo niet, dan stel ik voor de lijst ter kennisgeving aan te nemen.

4. Vaststelling notulen van de vergaderingen van 9 maart, 14 en 16 april 2020

De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan zijn de notulen van de vergaderingen van 9 maart en 14 en 16 april 2020 vastgesteld.

5. Vaststelling strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand hierover het woord? Nee? Dan is daarmee de agenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt nog iemand daarover het woord? Nee, dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand hierover het woord? Nee, dan stel ik voor de lijst als zodanig vast te stellen.

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 16 Benoemen lid adviescommissie (her)benoeming bestuurder-directeur Randstedelijke Rekenkamer

8.b. Statenvoordracht 17 Wijziging gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en onderzoek bestuursmodel

8.c. Statenvoordracht 18 Zienswijze Kadernota 2021 van Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

8.d. Statenvoordracht 19 Financieringsstatuut 2020

De **VOORZITTER**: Ik heb in het begin aangeven dat wij over agendapunt 8.a. bij acclamatie stemmen. Stemverklaringen of aantekening of hoofdelijke stemming?

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Agendapunt 8.c., wij stemmen tegen deze voordracht aangezien het staande beleid van de Omgevingsdienst inzake de energietransitie en CO2-reductie geen nut of noodzaak dient en daarom geschrapt had mogen worden.

De **VOORZITTER**: Met inachtneming daarvan zijn de besluiten behorende bij agendapunten 8.a. tot en met 8.d. aangenomen. Ik schors de vergadering tot 19.00 uur.

10. Stand van zaken en maatregelen door de provincie in het kader van de aanpak van het coronavirus

De **(VICE)VOORZITTER**: De vergadering is heropend. Bij de stemming vanmiddag ging het niet heel snel en na overleg met de CdK en de griffie, proberen wij dat bij dit agendapunt anders te doen en zullen wij per fractie vragen welke moties wel of geen steun zullen krijgen. Daarom vraag ik u allemaal een lijstje te maken met nummers zodat als ik dat straks vraag en als het nodig is, dan kunnen wij schorsen zodat jullie met de fractie kunnen overleggen wat je ervan moet vinden, maar dat je in ieder geval in een keer de hele lijst kunt oplezen. Dat is voor straks. Ook nu gaan wij niet echt stemmen maar wij gaan een peiling van de stemming doen via de fractievoorzitters. De vaststelling van de stemming vindt later plaats met een briefstemming hoe de stemmingen zijn vastgesteld. Twee weken na de vergadering wordt dan via de besluitenlijst bekend gemaakt hoe de stemmingen zijn vastgesteld. Mevrouw Bezaan (PVV) is afwezig en wordt vervangen door de heer Deen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. De wereld, Nederland en de provincie Noord-Holland zitten middenin de coronacrisis. Een crisis die niet alleen zorgt voor veel gezondheidsleed, maar ook voor grote sociaaleconomische problemen op korte en langere termijn. Het is een zeer onzekere tijd voor veel van onze burgers en met name ondernemers en daarom is het een goede zaak dat wij vandaag mogelijkheden bespreken om als provincie zoveel als mogelijk steun te verlenen. De door de provincie genomen maatregelen en activiteiten die staan in het achtste actualiteitenoverzicht kunnen wij in grote mate ondersteunen. Echter, de PVV is van mening dat wij als provincie nog wat meer zouden kunnen doen. Wat onze fractie betreft worden zoveel mogelijk middelen beschikbaar gesteld om de negatieve gevolgen van deze ongekend grote crisis tegen te gaan. Door deze crisis komen steeds meer mensen in de financiële problemen en zijn daardoor afhankelijk van voedselhulp. In heel Nederland spreken voedselbanken hun zorgen uit dat zij het aantal cliënten snel zien toenemen wat gevolgen kan hebben voor de voedselhulpverlening. De Voedselbank Amsterdam laat bijvoorbeeld weten dat zij door de coronacrisis nu al geconfronteerd wordt met een toename van klanten van maar liefst 30%. De PVV wil dan ook met de collega's van de SP een motie indienen:

Motie 37/180520
Ondersteunen voedselbanken die geconfronteerd worden met tekorten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
- *De coronacrisis op zowel korte als langere termijn verstrekkende sociaaleconomische gevolgen heeft voor onze burgers;*
- *Het aantal mensen dat in de financiële problemen komt en afhankelijk is van voedselhulp van voedselbanken naar verwachting sterk zal stijgen;*
- *Voedselbanken tevens geconfronteerd worden met minder donaties door de coronacrisis.*

Overwegende dat:
- *Voedselbanken een onmisbare bijdrage leveren aan het ondersteunen van mensen in nood;*
- *Burgers die onvoldoende voedsel kunnen betalen, een grotere kans lopen op mentale en fysieke gezondheidsproblemen met alle sociaaleconomische gevolgen van dien;*
- *De provincie bij een dermate grote en allesomvattende crisis ook haar bijdrage moet leveren aan het ondersteunen van burgers die in de grootst mogelijke nood verkeren.*

Roepen het college op om:
Zo snel mogelijk met alle Noord-Hollandse gemeenten in kaart te brengen wat de huidige alsmede de te verwachten tekorten zijn van de voedselbanken en een plan van aanpak te maken dat als doel heeft voedselbanken met tekorten te ondersteunen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PVV, SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Het coronavirus heeft grote impact op ons allemaal. In zeer korte tijd is ons leven en perspectief er anders uit komen te zien. Voor veel mensen betekent dat onzekerheid over je gezondheid en werk en ook het aanpassen van je sociale leven en het bijstellen van verwachtingen over de toekomst. Tegelijkertijd zien wij ook hoe het mensen innovatief en sociaal maakt en bedrijven door creativiteit en samenwerking proberen de economische schade te beperken. Het kabinet heeft direct de noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid getroffen en beoogt daarmee dat arbeidsplaatsen behouden worden opdat grote en kleine bedrijven en organisaties de moeilijkste periode kunnen overbruggen. Daarnaast treffen gemeenten maatregelen om inwoners en bedrijven te ondersteunen en zijn er regelingen voor specifieke sectoren. De provincie kan vanuit haar eigen rol als middenbestuur ook een belangrijke rol spelen om de negatieve economische en maatschappelijke effecten te verzachten. Daar is het college direct voortvarend mee aan de slag gegaan. Vanuit PS willen wij graag samen met een aantal andere partijen met twee voorstellen een krachtig signaal geven door geld vrij te

maken voor een duurzame economische ontwikkeling en herstel van de sociale en culturele infrastructuur. Er moeten zo snel mogelijk op de provinciale beleidsterreinen herstelinitiatieven genomen worden ter aanvulling en versterking van landelijke en lokale initiatieven om te voorkomen dat wij de prachtige sociale en culturele infrastructuur die wij hier hebben, verliezen. Wij zijn blij met het duidelijke signaal richting Den Haag dat hierover door de gedeputeerde Pels samen met de regionale bestuurders is afgegeven. Met het voorstel voor het Fonds sociale infrastructuur kunnen wij bijvoorbeeld een museum op Texel dat weinig bezoekers kreeg de laatste tijd, ondersteunen en cultuureducatie op scholen in stand houden.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Voorzitter. Ik haak even in op een specifiek punt, dat intrigeert mij zo mateloos aan deze motie, dat duurzame in dat steunplan. Wat wordt hieronder verstaan, welke duurzame of circulaire voorwaarden voor coronasteun zien de indieners van de motie voor zich?

Mevrouw **STRENS** (D66): Het gaat ons erom dat wij kijken waar wij kunnen investeren en kunnen zorgen om economisch herstel te plegen die aansluiten bij de provinciale doelen zoals bijvoorbeeld verduurzaming. De motie zal overigens worden ingediend door de heer Van der Maas en de andere door de heer Voskuil. Wij willen dat deze crisis wordt benut om de economische en maatschappelijke ontwikkeling op een duurzame wijze gericht op de toekomst te stimuleren. Op een arbeidsmarkt voor gelijke kansen, industrie met nieuwe duurzame technologie, in de landbouw met duurzame productiemethoden en verkorte ketens, in de sociale en culturele sector met nieuwe initiatieven. Wij vragen het college het economisch herstel duurzaamheidfonds in deze richting uit te werken. Laten wij daarmee de benodigde stappen zetten naar een economisch herstel en een duurzamere toekomst, zodat wij beter bestand zijn tegen bedreigingen zoals een virus, maar ook klaar zijn voor nieuwe uitdagingen die wij het hoofd moeten bieden. Laten wij samen zorgen dat wij behouden wat van waarde is en dat wij Noord-Holland ontwikkelen met het oog op de toekomst.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Voorzitter. Die motie moet nog worden ingediend maar dat is een beetje poppenkast, want wij hebben hem allemaal al gelezen. Ik wil graag weten waar wij aan toe zijn. Voor mij is het nog niet helder, maar er moet dus steun komen op basis van duurzaamheideisen zoals die er zijn in het coalitieakkoord? Begrijp ik het zo goed?

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Volgens mij biedt de motie ruimte aan het college om een uitwerking te doen en zeggen wij daarbij alleen, laten wij dusdanig investeren in bedrijven die ook aansluiten bij de andere provinciale doelen die wij hebben waaronder duurzaamheid. Dat is er maar een, maar het gaat ook over versterking van de economie en noem maar op. Dat is aan het college om daar invulling aan te geven.

De heer **ZAAL** (GL): Voorzitter. In het kader van de coronacrisis valt vaak het woord ‘samen’. Onze koning, onze premier en anderen in de media doen een beroep op samenwerking en medewerking. Dat leidt er bij sommigen toe daar cynisch over te doen. Zo rijzen er irritaties tussen mensen en belangentegenstellingen tussen groepen. Wij doen daar niet aan mee want wij geloven altijd in solidariteit, altijd al en nu dus ook. Wij zijn trots op Noord-Hollanders die als

professionals en vrijwilligers hun buren, hun leerlingen en cliënten en hun zakenrelaties bijstaan. Die tegenslag overwinnen en doorzetten en hen gaan wij ook als provincie ondersteunen. Laten wij niet overgaan op het bespreken van moties, maatregelen in miljoenen, op inventariseren, rapporteren, revolveren zonder eerst stil te staan bij het verdriet dat in onze provincie heerst. Honderden doden en ernstig zieken zijn er in onze provincie. Eenzaamheid, vertwijfeling en zorgen om de toekomst, dat houdt veel van onze inwoners bezig en wij als Statenleden, PS en GS en ambtenaren evenzeer. Dat motiveert ons als politici na te denken over hoe wij ook vanuit die verantwoordelijkheid kunnen bijdragen. Samen geldt ook voor overheden. Het Rijk heeft omvangrijke steunmaatregelen getroffen en blijft dat nog even doen. Gemeenten werken hard aan de uitvoering van die landelijke regelingen en voegen daar naar vermogen aanvullende lokale regelingen aan toe. Dat wij als provincie ook een bijdrage gaan leveren stemt ons tevreden. Ook dat is samen, samen optreden als overheden. De recente brief die door gedeputeerde Pels naar het college en de wethouders van alle Noord-Hollandse gemeenten aan de regering is gestuurd met een oproep om meer middelen voor cultuur in de regio vrij te maken, is eveneens een mooi voorbeeld van samen optrekken. Dat brengt mij bij de moties over fondsen voor sociale infrastructuur en economisch herstel in duurzaamheid. Beide moties zijn door oppositie en coalitiepartijen ingediend, samen. Wij hopen van harte dat beide moties breed gedragen zullen worden en dat GS zich gesteund en gestimuleerd voelen om een zorgvuldige inventarisatie te maken van de knelpunten in de Noord-Hollandse maatschappelijke, economische en culturele infrastructuur. Wij hebben in volle overtuiging aan de totstandkoming van beide moties meegewerkt en ons ingezet voor een gebalanceerde aanpak ten behoeve van de economie en leefbaarheid in onze provincie. Wij zullen bij het vaststellen van de maatregelen goed letten op vergroening en verduurzaming. Wij willen herstellen en vernieuwen. Wij denken dat wij krachtiger, socialer en duurzamer uit deze nare periode kunnen komen als wij daar de schouders onder zetten. U raadt het al: samen. In onze optiek bestrijken beide moties samen alle relevante sectoren en daarom zal GL terughoudend zijn bij het steunen van andere moties. Niet omdat wij het er steeds mee oneens zijn, maar wel omdat wij het in dit stadium belangrijker vinden het net breed uit te werpen dan ons te richten op specifieke deelsectoren en deelbelangen. Het brede draagvlak voor deze moties past bij de ernst van de crisis. Wij hopen dat ook bij het vervolg, dus het vaststellen van de maatregelen en de financiering ervan, dat wij die gezamenlijkheid kunnen vasthouden. Wij zullen ons daarvoor inzetten.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Toch vast even over de moties. In een van de moties over het herstel duurzaamheidsfonds staat dat de duurzaamheidsopgave in Noord-Holland onder druk kan komen te staan en ik hoor juist allerlei initiatieven dat dat niet het geval is. In hoeverre denkt u dat deze in het provinciale duurzaamheidsproject onder druk komen te staan? Hoe gaat u ervoor zorgen dat de 100 miljoen euro die wij nu gaan uittrekken, niet bijvoorbeeld ten koste gaan van natuuraanleg?

De heer **ZAAL** (GL): Voorzitter. Zoals u hebt gelezen is dat de nadrukkelijke inzet van deze moties. Het is een uitnodiging en oproep aan het college om met voorstellen voor maatregelen te komen en die maatregelen zullen duidelijk maken op wat voor manier die bescherming van bijvoorbeeld natuurgebieden plaats zal vinden. Ik denk dat wij zullen moeten wachten. De moties

bevatten niet alle maatregelen maar een oproep aan het college. Het college zal met maatregelen terugkomen en dan zijn PS weer aan zet. Ik denk dat wij daarop moeten wachten.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, “Wat zijn het toch rare tijden”. Dat is op dit moment met stip de meest gebruikte zin om een gesprek te starten. Het leven staat in onze provincie en ver daarbuiten op zijn kop door de intelligente lockdown. Het is hartverwarmend om te zien hoe veel fantastische en creatieve initiatieven er van de grond komen, van onze Rijksoverheid die razendsnel met maatregelen komt voor hen die financiële hulp nodig hebben tot maatschappelijke initiatieven zoals coronahelpers.nl. De weerbaarheid en veerbaarheid van ons allen is groot en zoals vicepremier Hugo de Jonge zo mooi zei, wij houden afstand minstens 1,5 meter, maar wij zijn misschien wel dichterbij elkaar dan ooit. Ook onze provincie kan niet om het coronavirus heen. Mensen werken thuis, vergaderingen gaan digitaal, wij worden geconfronteerd met corona in onze eigen omgeving. Ook GS en PS vergaderen en besluiten op een andere manier. Het is wennen, maar het gaat. Voor vele anderen staat het water echter aan de lippen. Veel partijen hebben het financieel moeilijk door beperkende maatregelen door het coronavirus. Het Rijk heeft een pakket aan maatregelen georganiseerd maar ook de provincie moet hierin natuurlijk aan de bak. Ik vind dat de provincie heel traag in actie is gekomen en nog steeds flink achterloopt bij de acties die andere provincies nemen. Vanuit de provincie Noord-Holland zijn onvoldoende concrete actieplannen op touw gezet. Er wordt te lang over gedaan om te kijken waar de rol van de provincie nu precies ligt. Dat is niet wat het provinciebestuur moet doen in een crisissituatie. Bedrijven en maatschappelijke instellingen hebben in veel gevallen geen tijd om onderzoeken af te wachten. Het is eigenlijk ongehoord dat wij nu in deze vergadering, twee maanden na het ingaan van de intelligente lockdown, verschillende moties moeten indienen om geld vrij te spelen en het provinciebestuur tot actie moeten bewegen. Over de coronacrisis moet je geen politiek bedrijven, dit vereist samenwerking en leiderschap, iets wat mijn partij in eerste instantie van GS verwacht. Hopelijk is het nog niet te laat, want het is voor de hele provincie noodzakelijk dat wij komen met goede ondersteuning. Als wij nu niet investeren, zullen meer ondernemers of culturele instellingen failliet gaan dan nodig en mensen hun baan verliezen. De provincie kan daar inspringen en een stapje harder lopen dan normaal, zeker bij gemeente overstijgende projecten. Denk aan de verschillende evenementen waar de provincie zich bij heeft aangesloten in de toeristische sector, zoals bij pachters. Ik ben blij met de gezamenlijke lobby voor de dorpshuizen, voor het goede initiatief van gedeputeerde Pels een gezamenlijke brief met alle wethouders te sturen voor ondersteuning van de culturele sector. Mijn fractie dient daarom mede de moties in voor de inrichting van een provinciaal noodfonds sociale infrastructuur en een economisch herstel- en duurzaamheidfonds. Voor het laatste fonds wil ik nog iets meegeven. Het gaat om heel veel geld, 100 miljoen euro, voor de provincie ongekend. GS worden gevraagd dit fonds verder in te richten en economische en maatschappelijke infrastructuur te stimuleren en te versterken. Ik hoop dat GS hiermee kijken naar de economische uitdaging die voor ons ligt en dit te betrekken in het fonds. Het doel moet zijn zoveel mogelijk Noord-Hollanders aan het werk te houden zonder al te veel voorwaarden, maak het praktisch en uitvoerbaar. Ook verwachten wij een gedegen financieringsvoorstel van GS. Geld lenen kost immers ook geld. Wij wachten het voorstel af en zullen het bij de begroting nader inhoudelijk beoordelen. Ik wil drie moties indienen. De eerste over het toerisme. Het toerisme ligt stil, terwijl dit de derde pijler is van de

Noord-Hollandse economie. Tegelijkertijd zien wij dat onze inwoners toe zijn aan ontspanning. Nu de vakantie in het buitenland deze zomer een stuk ingewikkelder lijkt te worden, willen wij graag meer Nederlanders naar ons eigen prachtige Noord-Holland trekken. Goed voor de sector en goed voor de mens. Ik stel voor een campagne te gaan starten vergelijkbaar met "er gaat niets boven Groningen" of "Gelderland levert je een mooie streek". Ook de strandtenten moeten hiervoor waar nodig, langer open kunnen blijven als zij dat wensen. Mijn fractie komt samen met de SP en CU met de volgende motie.

Motie 38/180520
Provinciale steun voor toerisme en seizoensgebonden horeca

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *De maatregelen tegen het coronavirus veel impact hebben op de samenleving in Noord-Holland;*
- *Verschillende provincies actie ondernemen om hun burgers, bedrijven en instellingen van steun en informatie te voorzien in deze moeilijke tijden;*
- *De meeste toeristen in Nederland in 2019 in Noord-Holland verbleven, zo'n 15 miljoen overnachtingen;*
- *Het toerisme daarmee de derde economische pijler is van Noord-Holland en verantwoordelijk is voor veel werkgelegenheid;*
- *Het inkomend- en binnenlands toerisme momenteel nagenoeg stilligt. Prioriteit ligt nu bij het voorkomen van een faillissement. Hiervoor kunnen de ondernemers een beroep doen op nationale maatregelen;*
- *Horecagelegenheden en strandtenten nu gesloten zijn;*
- *De steunhulp die ondernemers ontvangen is gebaseerd op de inkomsten van de afgelopen drie maanden, maanden waarin veel strandtenten nog gesloten zijn. Op die manier kunnen zij buiten de boot vallen.*

Overwegende dat:

- *Ongeveer 1/3 van de toeristen in Noord-Holland uit Nederland komt en 2/3 uit het buitenland;*
- *Er door de coronacrisis nauwelijks nog gereisd mag worden en het toerisme daarmee tot een stilstand komt;*
- *Er een grote kans is dat er komende zomer geen vakantie in het buitenland gehouden kan worden;*
- *Er in Nederland wordt nagedacht over de 1,5 meter economie, waaronder heropening van horecagelegenheden en vakantieparken.*

Dragen het college van GS op

- *In overleg met gemeenten en de toeristische sector in te zetten op een duurzaam herstel;*

- *In overleg met de Noord-Hollandse toerismesector een campagne te starten om Nederlanders te stimuleren op vakantie te gaan in Noord-Holland, mits toegestaan vanuit landelijke maatregelen;*
- *Strandtenten waar nodig en mogelijk, een uitzondering te geven op de regels uit de PRV zodat ze langer open kunnen blijven en gemiste inkomsten kunnen inhalen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, SP, CU

Motie 39/180520
Provinciale hulp recreatieschappen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
- *De maatregelen tegen het coronavirus veel impact hebben op de samenleving in Noord-Holland;*
- *De bodem van de gevolgen van het coronavirus nog niet bereikt is en daardoor de financiële, economische en sociale gevolgen nog niet te overzien zijn;*
- *Verschillende provincies actie ondernemen om hun burgers, bedrijven en instellingen van steun en informatie te voorzien in deze moeilijke tijden.*

Overwegende dat:
- *Alle grote evenementen tot 1 september zijn afgelast en daarna de maatregelen waarschijnlijk nog zodanig aanhouden dat ook na 1 september veel evenementen geen doorgang kunnen vinden;*
- *Recreatieschappen deels afhankelijk zijn van de inkomsten van evenementen.*

Dragen het college op:
Op korte termijn te onderzoeken of recreatieschappen financieel in de problemen komen en of steun op z'n plaats is

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, SP, CU

Dit is een andere motie dan eerder door mijn partij is rondgestuurd, dat geldt trouwens voor alle drie, dus een nieuwe beoordeling is op zijn plaats. Dan de laatste motie. De agrarische sector kan zijn producten niet gemakkelijk afzetten. De export is ingestort hetgeen boeren en telers en tuinders in de problemen brengt. Er is steun vanuit de landelijke overheid, maar de provincie kan iets doen door de lokale vraag te stimuleren en uitstel te verlenen van de pachtgelden, indien nodig.

Motie 40/180520

Provinciale pacht tijdens corona

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *De maatregelen tegen het coronavirus veel impact hebben op de samenleving in Noord-Holland;*
- *De bodem van de gevolgen van het coronavirus nog niet bereikt is en daardoor de financiële, economische en sociale gevolgen nog niet te overzien zijn;*
- *Nog weinig bekend is over de structurele (economische) schade die de coronacrisis zal veroorzaken;*
- *Verschillende provincies actie ondernemen om hun burgers, bedrijven en instellingen van steun en informatie te voorzien in deze moeilijke tijden.*

Overwegende dat:

- *De provincie jaarlijks 3,5 miljoen euro aan pachtinkomsten ontvangt;*
- *Sommige boeren en tuinders in de problemen komen door de coronacrisis en hun producten niet op de lokale of wereldwijde markt kunnen verkopen;*
- *Boeren en tuinders verwachten het komende half jaar bijna 5 miljard euro schade te lijden door de coronacrisis;*
- *Het kabinet een extra noodpakket toegezegd heeft van 650 miljoen euro.*

Dragen het college op:

- *Te onderzoeken welke aanvullende maatregelen zij kan nemen om boeren en tuinders te ondersteunen, bijvoorbeeld door de lokale vraag te stimuleren;*
- *Soepel om te gaan met het innen van pachtgelden en boeren en tuinders die dat nodig hebben, uitstel te verlenen*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties CDA, CU

Deze gezondheidscrisis mag niet het einde betekenen van wat wij in jaren hebben opgebouwd. Ik hoop dat wij met elkaar kunnen bouwen aan een mooie en gezonde toekomst van onze provincie.

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Wat begon als een bericht in het nieuws over een lokaal probleem in de Chinese stad Wuhan, is inmiddels uitgegroeid tot een wereldwijde gezondheidscrisis die ook Europa, Nederland en Noord-Holland keihard raakt. Daarbij gaan in eerste instantie onze gedachten uit naar de mensen die zelf ernstig ziek zijn geworden en hun families. Die vaak wekenlang tussen angst, hoop en vrees hebben geleefd of er wel of geen herstel zou gaan optreden. Onze gedachten zijn bij de nabestaanden van de mensen die zijn overleden als gevolg van het COVID19 virus. Wij kunnen niet vaak genoeg onze waardering en

respect uitspreken voor al de mensen die werkzaam zijn in de zorg. Mensen die dag en nacht bezig zijn de patiënten er doorheen te slepen. Sommigen aan het bed, sommigen die het ziekenhuis schoonhouden, de voorraden aanvullen. Vaak onderbezet, vaak onderbetaald maar gelukkig inmiddels niet meer ondergewaardeerd. Wat ons betreft moet deze hernieuwde waardering voor de zorg na deze crisis basis zijn voor een andere kijk op ons zorgsysteem. Wat ons betreft is de zorg er voor de mensen en niet voor de markt, dat moge duidelijk zijn. Deze crisis heeft verdergaande gevolgen dan alleen de verwoestende gezondheidsschade. Een belangrijk deel van het maatschappelijk leven is tot stilstand gekomen. Werk, sociale contacten, uitgaan, sporten, het is er allemaal even niet meer bij. Het advies 'blijf zoveel mogelijk thuis' betekent lege dorpshuizen, lege sportkantines, lege musea, theaters en festivalterreinen. Al die clubs en organisaties die onze samenleving bij elkaar brengen, waar mensen elkaar ontmoeten, geïnspireerd en ontroerd raken, waar onze kinderen in staat worden gesteld om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Al die clubs en organisaties die gezamenlijk de sociale infrastructuur vormen en daarmee de leefbaarheid in onze provincie mede bepalen. Zij worden ook hard geraakt door de maatregelen, zo hard dat velen dreigen om te vallen. Wij zijn blij met de steunmaatregelen die de regering heeft ingesteld gericht op behoud van werkgelegenheid van grote culturele instellingen en van belangrijke onderdelen van de economie. Wij zijn ook blij met de brief van het college die aandacht vraagt voor de lokale culturele instelling. De maatregelen die de regering heeft genomen, bereiken echter niet iedereen. Wat te denken van een dorpshuis in een kleine gemeenschap als Opmeer of een theatertje in Weesp? De lokale voerbalclub die door het wegvallen van de barinkomsten de eindjes niet meer aan elkaar krijgt. Vaak vallen dit soort clubs die al nauwelijks vet op de botten hebben, buiten alle regelingen. Dan dreigt op korte termijn sluiting, terwijl zij nu wel meer dan ooit een cruciale rol kunnen spelen in het stapsgewijs en verantwoord weer openen van onze samenleving. Dan wordt vaak naar gemeenten gekeken als eerst verantwoordelijke om dergelijke lokale gezelschappen overeind te houden, maar ook gemeenten zitten zelden ruim in de slappe was. Grote tekorten maken het onmogelijk om financieel de helpende hand toe te steken, zelfs waar dat wel zeer wenselijk zou zijn. Wij zijn van mening dat wij dat niet mogen laten gebeuren, dat wij gemeenten moeten ondersteunen bij het overeind houden van hun sociale infrastructuur die ook de onze is, culturele instellingen, dorpshuizen, het verenigingsleven, zodat als wij straks weer naar buiten gaan, er ook iets is om naartoe te gaan om vermaakt, verwonderd, geïnspireerd en gewoon weer fit te worden. Daarom zijn wij er trots op dat wij vandaag de motie provinciaal noodfonds sociale infrastructuur kunnen indienen waarmee wij 10 miljoen euro in een fonds stoppen waar gemeenten een beroep op kunnen doen om te behouden wat voor hun gemeenschap belangrijk is. Een noodfonds dat voor de komende 3 tot 6 maanden kan bijdragen om de ergste nood te ledigen en de overlevingskansen vergroot. Deze motie dienen wij samen in met onze coalitiepartners D66, GL en VVD en wordt mede ingediend door de SP, CU, CDA, DENK en 50plus.

Motie 41/180520
Provinciaal Noodfonds Sociale infrastructuur

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:
1. De Nederlandse samenleving hard geraakt wordt door de uitbraak van Covid-19;
2. De maatregelen die zijn ingesteld om de verdere verspreiding van het virus tegen te gaan, grote gevolgen hebben voor onze maatschappij;
3. De maatregelen zoals het advies om zoveel mogelijk thuis te blijven, geen direct persoonlijk contact te hebben en 1,5 meter uit elkaar te blijven van grote invloed zijn op het leven van onze inwoners;
4. Door de sluiting van onder andere sportverenigingen, dorpshuizen en culturele instellingen, het verbieden van evenementen en het stilleggen van competities het sociale leven grotendeels tot stilstand is gekomen.

Overwegende dat:
5. De Rijksoverheid een pakket aan (economische) steunmaatregelen en regelingen heeft vastgesteld waar werknemers en ondernemers een beroep op kunnen doen om de ergste nood enigszins te lenigen;
6. Ondanks het grote bereik van deze regelingen, niet iedereen hier een beroep op kan doen;
7. Dit onder andere culturele instellingen treft voor wie geen vangnetregeling bestaat, terwijl zij door de Covid-19 maatregelen geen bezoekers meer kunnen ontvangen en derhalve ook geen inkomsten meer hebben uit toegang, souvenirs en horeca;
8. Dit ook geldt voor maatschappelijke organisaties zoals dorps- en buurthuizen en (sport-) verenigingen die hun inkomsten uit verhuur en horeca zien wegvallen, terwijl hun vaste lasten doorlopen en zij toch al op smalle marges en krappe budgetten functioneerden;
9. Onze culturele en maatschappelijke organisaties tezamen de basis vormen van de sociale infrastructuur in onze provincie en bijdragen aan provinciale doelen als cultuur, cultuurhistorie en leefbaarheid waarmee zij een belangrijke rol spelen in het herstel van onze samenleving wanneer de Covid-19 maatregelen geleidelijk kunnen worden versoepeld;
10. Het ondersteunen van lokale cultureel-maatschappelijke organisaties in beginsel primair een taak van de gemeente is, maar dat gemeenten zelf vaak de financiële ruimte missen om op zich wenselijke steun te verlenen, zeker waar het de talrijke kleine kernen betreft.

Spreken uit:
a. Dat culturele- en maatschappelijke organisaties een belangrijke rol spelen in het herstel van onze samenleving wanneer de Covid-19 maatregelen versoepeld worden;
b. Dat het niet wenselijk is dat zij bij gebreke van een passende noodmaatregel definitief ten ondergaan aan de huidige situatie;
c. Dat het wenselijk is om te onderzoeken welke acute steunmaatregelen voor de korte termijn noodzakelijk zijn (circa 3-6 maanden) om te voorkomen dat zij omvallen;
d. Dat het wenselijk is dat er een fonds komt waaruit gemeenten op basis van cofinanciering een lening of bijdrage kunnen krijgen om de lokale culturele en maatschappelijke organisaties die geen beroep kunnen doen op een andere regeling, te ondersteunen, voor zover de gemeentelijke begroting daar zelf onvoldoende ruimte voor biedt;
e. Dat het hierbij vooral maar niet uitsluitend gaat om organisaties die ook provinciale doelen dienen, maar hier in ieder geval niet strijdig mee mogen zijn;

f. Dat het hierbij gaat om een noodbijdrage voor de korte termijn ter overbrugging van de periode tot het versoepelen van de Covid-19 maatregelen en de terugkeer van een meer normale gang van zaken;
g. Dat samenwerking met zowel het Rijk als gemeenten en waterschappen, ieder binnen de eigen competentie, in de uitvoering noodzakelijk is.

Roepen het college op:
1. Gemeenten en waterschappen te laten inventariseren welke culturele en maatschappelijke organisaties die mede bijdragen aan provinciale doelen als cultuur, cultuurhistorie en leefbaarheid aan de huidige situatie ten onder dreigen te gaan;
2. Te inventariseren welke maatregelen op korte termijn genomen moeten worden om deze organisaties te helpen de periode tot herstel van een meer normale situatie te overbruggen;
3. Een voorstel aan PS voor te leggen voor het instellen van een 'Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur' (PNSI) om de kosten van deze noodmaatregelen voor de korte termijn te dekken;
4. Voorwaarden op te stellen waar een gemeente of waterschap aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor een beroep op het PNSI ter ondersteuning van de lokale maatschappelijke en culturele organisaties;
5. Voor de uitvoering samenwerking te zoeken met gemeenten, waterschappen en het Rijk, met in achtneming van ieders eigen competentie;
6. Als startpunt te nemen een richtinggevend maar niet dwingend bedrag van 10 miljoen euro;
7. Financiering uit de eigen middelen doch, indien noodzakelijk, vreemd vermogen te overwegen en daarbij een breed financieel instrumentarium te betrekken;
8. Gelet op de urgentie van de problematiek, de uitvoering van de verschillende onderdelen van deze motie zo spoedig mogelijk ter hand te nemen en PS regelmatig te informeren over de voortgang

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties PvdA, VVD, D66, GL, SP, CU, CDA, PvdO, DENK

Naast deze motie dienen wij ook de motie Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds mee in. Het is een stevige aanzet van het herstel van een economisch sterk Noord-Holland waar ingezet wordt op verduurzaming en leefbaarheid, waar de werkgelegenheid in alle lagen wordt hersteld en het onderwijs versterkt en daardoor goed aansluit, zodat onze kinderen een goede toekomst tegemoet gaan. Corona is nog lang niet weg, laten wij er samen voor zorgen dat onze culturele sector, sport en sociaalmaatschappelijke instellingen niet tot de slachtoffers behoren. Noord-Holland heeft ze veel te hard nodig voor de leefbaarheid en de mooie diversiteit in onze prachtige provincie.

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Dank voor de lange en grote motie waarin wordt gesproken over maatschappelijke organisaties. Wil de PvdA onderscheid maken tussen de verschillende maatschappelijke organisaties of willen zij dat overlaten aan de gemeenten? Ik denk dan

bijvoorbeeld aan dierenasiels en voedselbanken die ook een maatschappelijke rol hebben binnen onze samenleving.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat zij een maatschappelijke rol hebben en belangrijk zijn voor onze samenleving zal ik niet ontkennen. Ook het dierenasiel ligt ons na aan het hart en zeker degenen die vooral inzetten op aangepast werk. Wij laten het in eerste instantie aan gemeenten over. De inzet is vooral gericht op de inwoners die nu, wij zien een soort van poëtische schoonheid die je moet aanspreken. Inmiddels zitten de inwoners opgehokt en de dieren zitten buiten. Als de inwoners straks weer naar buiten mogen, juist dan is het nodig. Dat is nu even de focus maar dat doet er niets aan af dat wij die organisaties die u noemt, ook heel belangrijk vinden.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik hoor de heer Voskuil duidelijk zeggen dat het wordt overgelaten aan gemeenten. Daar ben ik heel blij mee, want gemeenten weten heel goed wat er speelt in hun dorp.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): U hoort mij ook zeggen dat het vooral gericht is op de inwoners die nu thuis zitten en straks weer naar buiten mogen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. “In tijden van crises leert men het echte karakter kennen”, zei Winston Churchill. Ik heb geconstateerd dat dat vrijwel altijd waar is. Door de druk van de crisis ontdek je je ware aard. Dat is wat ik vandaag tijdens deze digitale vergadering hoop te ontdekken bij PS. Wij zitten in een van de zwaarste crises van de laatste decennia en dat wordt veroorzaakt door een ongrijpbaar en voorlopig ook nog onbehandelbaar virus. In alle scenario’s van het CPB is sprake van een zware recessie, in het zwaarste scenario zelfs bijna van 8%. Zelfs dat scenario lijkt nu al achterhaald en te optimistisch. Voor heel Nederland wordt ca. 24% van de banen direct of indirect getroffen. Dat zijn zo’n 2,5 miljoen banen. Ondernemers hebben het zwaar, zeer zwaar. De stroom faillissementen is op gang gekomen en daar is nog geen einde aan. Daarnaast dreigt de crisis diep in te grijpen in het culturele en maatschappelijke leven. Clubs, stichtingen en verenigingen hebben moeite om hun hoofd boven water te houden. De vraag is hoe reageren wij dan als volksvertegenwoordigers hierop of om met Winston Churchill te spreken, welk karakter hebben wij en gaan wij dat ook tonen? Nu is het tijd om te laten zien waar wij voor staan. Ieder Statenlid voor zich maar ook iedere politieke partij. Dit is de keus, aan de ene kant kunnen wij de crisis op zijn beloop laten en niks doen, want ach zo'n crisis waait ook weer over en aan de andere kant kunnen wij er binnen ons mandaat alles aan doen om de pijn van de crisis te verzachten. Wij kunnen de economie en onze ondernemers stimuleren, kunnen maatschappelijke en culturele instellingen steunen en kunnen wij ervoor zorgen dat de provincie zo goed en zo kwaad als het kan door de crisis heen komt. Het is duidelijk welk karakter de VVD heeft en dat laten wij ook zien, wij kiezen ervoor om te doen en niet om te laten. Dat doen gaan wij intelligent doen, maar wel met een sterk gevoel voor urgentie. Wij hebben gekeken naar wat er landelijk al geregeld is en nog zal worden. Wij hebben gekeken naar wat lokaal geregeld is en nog zal worden. Wij hebben gekeken naar de uitdagingen die de provincie toch al had voorliggen. Dat was de basis voor de gesprekken binnen de coalitie en met de mede-indieners. Wat kunnen we doen? Wat heeft het grootste nut voor Noord-Holland? Hoe combineren wij het een met het

ander? Het antwoord van de VVD probeer ik in twee zinnen te vangen. Wij willen dat de provincie binnen haar mandaat een krachtige rol speelt om de negatieve economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland zoveel mogelijk te verzachten en daarbij oog te hebben voor de andere grote uitdagingen waar de provincie voor staat, zoals verduurzaming. Wij achten het noodzakelijk dat er zo snel als dat politiek, bestuurlijk en ambtelijk mogelijk is, economische en sociale herstelprogramma's in onze provincie op gang komen. Dit is wat wij willen doen en dit is wat wij kunnen doen en dit is wat wij moeten doen. Daarom dienen wij twee voorstellen voor twee fondsen voor een gezamenlijk richtinggevend bedrag van110 miljoen euro in. Dit is een ongekend grote impuls die volledig ten goede gaat komen aan inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en culturele instellingen. De PvdA heeft een voorstel gedaan op de korte termijn en wij komen met een voorstel namens de coalitie en mede-indieners met een voorstel voor de langere termijn. Dit voorstel betreft het opzetten van een economisch herstel en duurzaamheidsfonds met een omvang van 100 miljoen euro. Dit fonds gaat zich voornamelijk richten op de stimulering van de economie en op verduurzaming. Het is een revolverend fonds dat langere tijd gaat lopen en staat open voor onder meer verduurzaming van de bebouwde omgeving. Wat betekent dit eigenlijk, verduurzaming van de bebouwde omgeving? Die vraag kreeg ik in het voortraject van verschillende partijen. Ik zal proberen het kort te beschrijven. Het is eigenlijk heel simpel en ik leg het uit aan de hand van een voorbeeld. Als een inwoner of organisatie zijn of haar pand wil verduurzamen door het plaatsen van zonnepanelen, dan stelt de provincie vanuit het fonds het daarvoor benodigde bedrag ter beschikking. Het plaatsen van die zonnepanelen kost de inwoner of organisatie dan dus niks. Na de plaatsing van de zonnepanelen gaat de energierekening omlaag en uit die verlaging wordt het ter beschikking gestelde bedrag terugbetaald. Als het is terugbetaald en dat is meestal binnen 7 tot 8 jaar, dan is het nut van de zonnepanelen volledig voor de inwoner of de organisatie. Dat is dus eigenlijk een win-win-winsituatie. De provincie wint, de Noord-Hollandse inwoners winnen, culturele en maatschappelijke organisaties winnen en het klimaat wint ook. Het mooie is dat dit allerlei positieve effecten zal hebben. De economie wordt gestimuleerd, ondernemers profiteren hier direct of indirect van, het draagvlak voor de energietransitie zal groter worden en er wordt bijgedragen aan de opgave ten aanzien van het Klimaatakkoord. Uiteindelijk heeft iedere Noord-Hollander hier profijt van. Dit is een haalbare, betaalbare en realistische uitvoering van de energietransitie. Om dit te bereiken dient de VVD mede namens de PvdA, GL, D66 en CDA een motie in. Ik hoop dat iedere partij die vandaag aan de beraadslagingen meedoet, zijn ware karakter toont en voor deze motie stemt. Het kan niet zo zijn dat Noord-Holland in de steek gelaten wordt.

Motie 42/180520
Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Het is de verwachting dat het coronavirus Nederland in een diepe recessie zal duwen. In alle scenario's van het CPB is er sprake van een recessie, in het meest milde scenario een krimp van 1,2% en in het zwaarste scenario een krimp van 7,7%. Voor heel Nederland wordt circa 24% van

de banen direct of indirect getroffen door de maatregelen. Dit betreft in totaal 2,5 miljoen banen. Tevens dreigt de crisis diep in te grijpen in het culturele en maatschappelijke leven. De indieners willen dat de provincie binnen haar mandaat een krachtige rol speelt om die negatieve economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland op de midden en langere termijn zoveel mogelijk te verzachten en daarbij oog te hebben voor andere grote uitdagingen waar de provincie voor staat, zoals de energietransitie. De indieners achten het noodzakelijk dat er zo snel als politiek, bestuurlijk en ambtelijk mogelijk, een economisch en sociaal cultureel herstelprogramma in onze provincie geïmplementeerd gaat worden.

Onze motie roept dan ook op tot het volgende:

Constaterende dat:

- *Nederland hard wordt geraakt door de uitbraak van het coronavirus;*
- *De maatregelen die genomen zijn om de gevolgen van die uitbraak op de volksgezondheid zo goed mogelijk te beheersen grote negatieve gevolgen hebben op de economische, maatschappelijke en culturele infrastructuur in Noord-Holland;*
- *Er landelijk regelingen zijn getroffen om die negatieve gevolgen op korte termijn enigszins op te vangen;*
- *De economische en maatschappelijke gevolgen op de midden en langere termijn sterk gevoeld zullen worden door Noord-Hollanders;*
- *Daarnaast de duurzaamheidsopgave in Noord-Holland onder druk kan komen te staan.*

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland onder meer als opgave heeft om de economische en maatschappelijke ontwikkeling op een duurzame wijze te stimuleren;*
- *Er thans naast de recent door GS aangekondigde maatregelen, geen concreet plan of fonds is om de negatieve gevolgen van de uitbraak van het coronavirus op de economische en maatschappelijke infrastructuur te verzachten en te dempen;*
- *Het zeer wenselijk is dat er snel zo'n concreet plan of fonds komt;*
- *De maatregelen in dit plan of fonds zich binnen het mandaat van de provincie moeten bevinden doch daarbinnen breed uitgezet moeten worden;*
- *Er gezocht moet worden naar de beste combinatie in Noord-Holland van brede economische stimulering, duurzame ontwikkeling en grootste verspreiding van nut over ondernemers en inwoners;*
- *De financiën van de provincie het mogelijk niet toelaten om dekking te vinden in de eigen middelen maar het toch wenselijk is om een zeer significant bedrag ter beschikking te stellen.*

Roepen het college op om:

- *Zo snel mogelijk te inventariseren hoe de economische en maatschappelijke infrastructuur op een duurzame manier gestimuleerd en versterkt kan worden en met een voorstel te komen voor het instellen van een Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds dat zich daarop richt;*

- *Hierbij de aandacht te richten op verduurzaming van de bebouwde omgeving inclusief maatschappelijk vastgoed, waarbij centraal staat dat er geen lastenverhoging voor eigenaren en huurders plaats zal vinden en dat deze verduurzaming onderdeel uit zal maken van de bijdrage die Noord-Holland doet aan het realiseren van de doelen van het Klimaatakkoord; versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur; het als uitgangspunt nemen dat maatregelen voornamelijk revolverend zijn; als startpunt te nemen een richtinggevend maar niet dwingend bedrag van 100 miljoen euro; financiering uit de eigen middelen doch, indien noodzakelijk, vreemd vermogen te overwegen en daarbij een breed financieel instrumentarium te betrekken; het voorkomen van versnippering van middelen;*
- *Aan PS een voorstel te doen uiterlijk bij de begroting 2021 en hierbij ook de eventuele invloed en uitwerking op de diverse beleidsterreinen inzichtelijk te maken*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties VVD, GL, PvdA, D66, CDA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Voorzitter. Ja, als de doeners van de VVD Winston Churchill gaan citeren, dan moet je opletten, want dan proberen ze er iets doorheen te fietsen. Wat in hemelsnaam heeft duurzaamheid te maken met coronacrisis noodhulp voor ons mkb? Waarom moet er steun voor de energietransitie komen als wij ondernemers proberen te redden? Het verband ontgaat ons volledig.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Dat is een valse tegenstelling, of ondernemers, of energietransitie. Ik heb juist geprobeerd aan te geven dat het hand in hand gaat, dat het en/en is. Wij stimuleren hiermee de economie, installateurs, elektriciens, transporteurs, zonnepanelen. Dat wordt allemaal gestimuleerd en dat betekent omzet voor ondernemers en het mkb. Daarnaast is het een uitvoering van de energietransitie en duurzaamheid. Dus ik zie die tegenstelling niet. Ik denk dat juist deze motie met win-win-win in ieders belang is.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Dat is leuk geprobeerd, maar waarom hebt u dit plan een half jaar of een jaar geleden niet uitgerold? Dit komt heel erg over als dat de coronacrisis nu wordt aangegrepen om weer bij het GL-kruisje te tekenen en de duurzaamheidsdwang op te leggen aan mensen die in nood zitten. Dat is niet zo deftig.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik denk dat dit zeker niet het tekenen is bij het kruisje van GL maar van tekenen bij het kruisje van GroenRechts. We zijn wel groen maar niet gek. Op deze manier kost de energietransitie niets. Sterker nog, hij levert omzet voor ondernemers op, voor inwoners alleen maar nut en voor de provincie voldoen wij aan onze doeleinden. Wat dat betreft zie ik dat niet.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Wat de VVD vergeet is dat er veel overheidsgeld gaat zitten in die mooie zonnepanelen, dus het is niet zo win-win-win. Die SDE-subsidies gaan daar ook naartoe, het komt dus toch uit de schatkist. Ik zie niet echt een win-win-winmodel. Ik denk dat wij de ondernemers zonder ze te hinderen met allerlei GL-dwang, ter wille moeten zijn. Het is echt een goed idee maar ik probeer nog een keer van de VVD te horen waarom als dit zo'n geniaal idee is, dit al niet eerder ingevoerd is als iedereen erbij wint. Hoe verklaart u de SDE-subsidies en wat heeft het met coronahulp te maken? Moeten wij de mensen nu niet zonder voorwaarden helpen?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik hoor dat FvD het wel een mooi idee vindt en ik neem aan dat u dan de verantwoordelijkheid neemt en mee zult doen met deze motie, daar ga ik dan ook vanuit. Het geld van de overheid dat hierin gaat, wij hebben het hier juist over geld van de provincie dat op de bank staat dat wel bestemd is, maar vooralsnog niet uitgegeven is en dat wij vervolgens aanwenden om juist in deze moeilijke tijden verschillende doeleinden van de provincie te combineren, dus zowel het stimuleren van de economie, van ondernemers, het op gang blijven helpen van maatschappelijke instellingen. Ik denk nou juist dat dit een hele mooie combinatie is van al dit soort initiatieven.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Ik heb behoefte aan verduidelijking van twee punten. Het eerste is over het aantrekken van vreemd vermogen. Wat voor vreemd vermogen is dat en is dat een novum in de manier waarop de provincie financiële middelen aantrekt? De tweede vraag is vrij fundamenteel, wie komt er in aanmerking voor een dergelijk fonds? De VVD noemt dat doelmatig, dat zou een criterium kunnen zijn, maar je moet ook kijken naar wie het nodig heeft. In de bouw is nog genoeg te doen maar het zijn vooral flexwerkers, horeca, winkels, zorgdiensten waar de klappen zijn gevallen. Krijg je niet de situatie dat straks degenen die hier uit willen putten, misschien minder nodig hebben? Dat je op deze provinciale booking.com een volgorde krijgt van organisaties die aankloppen om op dit fonds een beroep te kunnen doen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): De eerste vraag ging over vreemd vermogen. Deze motie roept op om te beginnen met de eigen middelen en op dit moment beschikt de provincie over meer dan voldoende eigen middelen om deze motie te kunnen dekken, uit te kunnen geven. De provincie staat er heel florissant bij voor wat betreft de beschikbaarheid van geldmiddelen. Dat is hetgeen wij willen aanwenden. Dus als wij het al hebben over vreemd vermogen, dan is dat voor de lange termijn en niet voor de korte termijn. Daarnaast is het zo dat het vreemd vermogen zeer waarschijnlijk zeer goedkoop aangetrokken kan worden, mocht het ooit zover komen. Daar is geen sprake van op dit moment, maar wij wilden daar wel ruimte geven aan GS zodat zij zich op dit moment niet beperkt voelen door dat criterium. De tweede vraag is, is het wel doelmatig? Komt het geld bij de juiste mensen terecht? Wij hebben naar landelijke en lokale regelingen gekeken en daarvan zie je dat dat al heel veel terechtkomt bij verschillende groepen maar sommige groepen niet. Die groepen zijn nou juist degenen die wij ook zullen ondersteunen. Dat willen wij ook doen door dit te combineren met de andere provinciale doelen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. De COVID-19-pandemie is een zoveelste waarschuwing: de manier waarop we met dieren omgaan, maakt ons letterlijk ziek. En door de manier waarop we

onze economie hebben ingericht, kon dit uitgroeien tot een pandemie. Deze crisis heeft ons extra doen beseffen wat van waarde is. In het dagelijks leven zien we dat natuur ons ruimte geeft om in te bewegen, het beroep kapper van onschatbare waarde is en het ontbreken van vliegtuiglawaai mensen rust geeft. Deze coronacrisis komt nog eens bij de klimaat- en biodiversiteitscrisis. De urgentie tot aanpak van de ene moet ons niet weerhouden van de verplichting om de andere zaken ook aan te pakken. De ene crisis komt niet in de plaats van de andere. Gelukkig bespeur ik deze houding niet bij GS. Bij het oplossen van de crisesuitdagingen kan beleid samenvallen. Beperking van de luchtvaart zal een pandemie minder snel doen verspreiden en helpt het klimaat. Thuiswerken voor beroepen-die-dat-kunnen vermindert files, bespaart kosten en geeft schonere lucht. Op dat punt zijn we ook blij met de e-nose activiteiten van de provincie, aangezien er een relatie zichtbaar is tussen luchtkwaliteit en coronasterfte. Zo kan beleid samenvallen. De prijs van corona is hoog. Naast alle doden en ernstig zieken, worden beroepen in de lagere lonen en in de culturele sector zwaar getroffen. Organisaties met een maatschappelijke rol die al tijden piepen en kraken, krijgen het nog zwaarder. Stichtingen zoals dierenopvang – die draaien op donaties – missen hun inzamelacties, giften zijn lager en mensen hebben minder geld te besteden. Dit zien we ook bij voedselbanken die een enorme stijging zien in aanvragen. We zullen de motie van de PVV dan ook steunen. Als overheid moeten we staan voor alle zwakkeren die hulp nodig hebben. We vertrouwen erop dat GS kijken waar sociale infra onder druk staat en waar provinciale hulp nodig is. GS noemen dat de sociale ankers, waarbij ook werk wordt gemaakt van #supportyourlocals en de steun richting dorpshuizen en culturele sector. Uiteraard mag dat vergezeld gaan van provinciale middelen. Om die reden zullen we de motie Noodfonds Sociale Infrastructuur steunen. Provincie, pak nu ook uw rol om Noord-Holland groener en gezond te maken voor de inwoners. Uw coronamonitor is nu nog erg gericht op adviezen van de fossiele banken. Onze visie is een groen en gezond Noord-Holland. Het sluit aan op wat wetenschappers en economen vinden, maar ook bijvoorbeeld bij de oproep van de Jonge Democraten. Delen GS deze visie met ons? Door slim financiële midden in te zetten kunnen we vervolgens daar helpen waar nodig is en ook direct werken aan natuurherstel en aan de Parijs-doelen. Dat vergt visie. Daarom tot slot de motie.

Motie 43/180520
Groener uit de crisis

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *Wij momenteel meerdere crises tegelijk doormaken en we naast de coronacrisis ook de klimaat- en biodiversiteitscrisis hebben;*
- *De klimaat-, milieu- en biodiversiteitsproblemen het risico op pandemieën zoals corona versterken;*
- *De provincie Noord-Holland verschillende steunmaatregelen overweegt;*
- *Meerdere wetenschappers en organisaties aangeven dat het in het belang van huidige en toekomstige generaties van groot belang is om nu in te zetten op groene investeringen.*

Gehoord de discussie, verzoeken GS om:
Bij het nemen en uitvoeren van steunmaatregelen in te zetten op groene maatregelen om groener uit de coronacrisis te komen

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Voorzitter. Ook ik sluit mij aan bij de eerdere woorden van medeleven aan de getroffenen van deze crisis en waardering voor hen die de crisis het hoofd proberen te bieden. Ook veel dank aan de griffie en de medewerkers die zo goed en zo kwaad als het kan, de vergaderorde van PS in stand houden. Dan komen wij op het coronadebat. Wij zijn van mening dat de provincie eerst en vooral alles op alles moet zetten om ons mkb te redden. Het Noord-Hollandse mkb van boeren tot winkeliers, van horeca tot toerisme is de ruggengraat van onze economie. Werkgelegenheid voor tienduizenden gezinnen, belastingopbrengsten voor onze schatkist. Het is een voorwaarde voor het herstel van deze crisis dat ons mkb snel weer aan de praat komt. De provincie kwam wat traag op gang, maar het verheugt ons dat er nu echt serieuze stappen worden gezet, onder meer via de call waar ondernemers in onze provincie maximaal kunnen intekenen, waarvoor lof. Wel is het jammer, onnodig en belemmerend dat zelfs hier weer de coalitiepartijen het niet kunnen laten om via een motie het duurzaamheidsstokpaardje te bereiden. Mensen het is crisis, alle hens aan dek. Waarom kan men het zelfs nu niet laten om ondernemers die het water tot aan de lippen staat, te hinderen met gezanik over duurzaamheid. Alsof je een drenkeling een reddingsboei toewerpt, maar de ongelukkige mag die alleen grijpen als hij netjes linksom zwemt. De motie waarover ik met u wil spreken, is de motie van de VVD c.s. Dat uitgerekend de VVD extra 100 miljoen euro wil aangrijpen om de nutteloze energietransitie door te drukken, verbaast ons. Het is echt verwonderlijk. Als liberalen zo'n bezwaar hebben tegen windturbines, waarom komen zij dan nu pas met deze zonnepanelen idylle? De motie wordt gekoppeld aan de coronacrisis, maar wat heeft dit met de coronacrisis te maken en de bejubelde zonnepanelen? Een kroegbaas die zijn mensen moet ontslaan, kan die niet eten, die kan zijn mensen niet betalen in zonnepanelen. Wij zijn ook tegen windturbines maar om coronasteun als breekijzer te gebruiken, de logica ontgaat ons en de timing al helemaal. Wat is hier gebeurd? De VVD heeft de nutteloze energietransitie als topprioriteit en verwaarloost hiermee de kans om onvoorwaardelijk het mkb te redden. De heer Van der Maas zegt zojuist dat de doeleinden van de provincie worden gehaald, maar die moeten toch echt even in de ijskast. Ons enige gezamenlijke doel op dit moment zou toch moeten zijn, red het mkb. Zoals gedeputeerde Rommel net zei over biomassa, je kunt het geld maar een keer uitgeven. De VVD laat maar weer eens heel goed zien waaraan zij dat willen doen. Verder begrijp ik van de PvdA dat er ruimte is voor het college om duurzaamheid zelf in te vullen. Dan wil ik graag van de CdK weten hoe het college dit opvat, hoe ziet men de duurzaamheidseisen voor zich? Het zal toch niet zo zijn dat dit college noodhulp gaat misbruiken om verzuipende ondernemers te dwingen te buigen voor de duurzaamheidsreligie. Daarom een motie.

Motie 44/180520

Geen ‘duurzame’ en ‘circulaire’ voorwaarden voor provinciale steun

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *Verschillende sectoren hard getroffen zijn door de coronacrisis, en dat in een crisis als deze prioriteiten gesteld moeten worden;*
- *De ‘duurzame’ en ‘circulaire’ voorwaarden die doorgaans door het bestuur gesteld worden aan het bedrijfsleven voor provinciale steun, vaak tot hogere kosten voor de ondernemer leiden;*
- *GS hebben erkend dat het mkb een belangrijk deel van de Noord-Hollandse economie is en dat veel mkb’ers geraakt zijn door de coronacrisis.*

Overwegende dat:

- *GS ook hebben erkend dat de (klimaat-)prioriteiten uit het coalitieakkoord en de ‘middellange en lange termijn maatregelen’ om de ‘negatieve effecten economische en maatschappelijke effecten’ tegen te gaan, niet parallel lopen;*
- *Op dit moment bijkomende voorwaarden en kosten voor het mkb onwenselijk zijn, nu bedrijven het zwaar genoeg hebben door de coronacrisis;*
- *Duurzame en circulaire voorwaarden tijdens een crisis als deze geen prioriteit hebben;*
- *Het daarom zaak is bedrijven op dit moment niet te belasten met ‘duurzame’ en ‘circulaire’ voorwaarden.*

Verzoeken GS:
Eventuele ‘duurzame’ en ‘circulaire’ voorwaarden die aan bedrijven gesteld worden achterwege te laten zolang de coronacrisis duurt

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Motie 45/180520

Neutrale steun

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *De coronacrisis heeft geleid tot een verslechterde Noord-Hollandse economie en nog slechtere economische voorspellingen;*
- *De provincie een strak budget heeft en tijdens deze crisis extra zorgvuldig met financiële middelen om moet gaan.*

Overwegende dat:

- *Provinciale gelden op dit moment alleen besteed zouden moeten worden aan a) bedrijven, maatschappelijke organisaties, sectoren en gemeenten die geraakt zijn door of strijden tegen de gevolgen van de coronacrisis; b) het herstel van de Noord-Hollandse economie, nu en na de crisis;*
- *Er op dit moment dus geen (nieuwe) provinciale steun zou moeten worden verleend die niet corona-gerelateerd is.*

Verzoeken GS:
Alleen steun te verlenen aan bedrijven, maatschappelijke organisaties, sectoren en gemeenten die zijn geraakt door de coronacrisis of steun te verlenen die anderszins gericht is op het herstel van de economische situatie in Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie FvD

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Wij verwachten dat alle partijen hun stokpaardjes los kunnen laten, over hun eigen schaduw kunnen en willen heenstappen en de duurzaamheid even parkeren waar die hoort, voor een hele lange tijd in de koelkast, eerst het mkb helpen.

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Ik heb twee vragen. De eerste vraag is of mevrouw Nanninga wel goed begrepen heeft wat ik net gezegd heb. Dit fonds is een revolverend fonds dat investeert in de economie en dat geen cent gaat kosten. Wat dat betreft komt het erop neer dat dit geld goed gebruikt wordt zonder dat het iemand iets kost. De tweede vraag is, u hebt het over mkb-ers die niet door dit plan geholpen worden. Ziet u ook dat dat wel het geval is, want juist met dit fonds zullen wij zien dat er meer omzet en banen worden gecreëerd.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Wat leuk, gratis geld, de VVD wordt er helemaal socialistisch van, andermans geld uitgeven. Dat is dus niet waar. Het duurt meer dan 7 jaar voordat het iets gaat opleveren. Daarbij zitten er ook SDE-subsidies bij, dat geld moet ook ergens vandaan komen, dat moeten wij ook met zijn allen verdienen. Het zal best dat monteurs en dat soort mensen daar werkgelegenheid vinden, dat geloof ik zeker. Maar wij geloven stellig dat als je bestaande bedrijven gaat redden die het hoofd boven water kunnen houden, zoals de kroegbaas of het theater, dat dat op termijn veel meer werkgelegenheid oplevert dan eenmaal zonnepanelen aanleggen. Je moet bestaande bedrijven nu redden, want anders schep je alleen maar heel veel werkgelegenheid voor het UWV.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. In de eerste fase van de crisis ging alle aandacht uit naar de medische slachtoffers van het nieuwe virus en de sociale gevolgen die de maatregelen hadden, bijvoorbeeld voor mensen waar de verplichte isolatie extra hard aankwam, zoals ouderen. Dat is natuurlijk heel terecht. Het virus zorgt bij heel veel mensen voor leed, verdriet en zorgen. Gelukkig zien wij ook veel mooie dingen, mensen die naar elkaar omzien, die op een creatieve

manier elkaar steunen en wij zien breed in de samenleving een grote flexibiliteit en veerkracht en dat is geweldig. Maar nu wij wat langer in deze crisis verkeren, zien wij steeds concreter hoe de gevolgen veel meer mensen gaan raken. Bedrijven gaan zien wat de gevolgen voor de lange termijn zijn. Mensen dreigen hun baan kwijt te raken. Allerlei organisaties en verenigingen maken zich zorgen over de manier waarop zij de komende maanden hun activiteiten kunnen organiseren. De Rijksoverheid doet haar best om de ondernemers te ondersteunen, maar wij zien dat de sociale infrastructuur minder aandacht heeft. Juist daar klopt het hart van de samenleving. Wij dienen graag de motie over het sociale noodfonds mede in. Wij zijn blij met de initiatieven die GS al hebben genomen om bedrijven en organisaties tegemoet te komen, bijvoorbeeld door praktische ondersteuning te bieden, spreekuren te organiseren en ook door onze financiële instrumenten flexibel in te zetten. Ook de lobby voor de lokale culturele instellingen is een goed initiatief. Daarmee zijn wij er nog niet. Wij vinden het belangrijk dat de provincie gaat kijken op welke manier zij zo goed mogelijk kan bijdragen aan het oplossen van de nood op die gebieden die onze verantwoordelijkheid raken. Het idee om daar een groot bedrag voor te reserveren is een goede denkrichting. Wij zijn tegelijkertijd wel een beetje verbaasd over de manier waarop dat plan nu voor ons ligt, de coalitiemotie over dat economisch herstel- en duurzaamheidsfonds. Als die coalitiepartijen dat zo willen regelen, waarom ligt er dan nog geen uitgewerkt voorstel van het college? Dan waren wij nu al twee stappen verder geweest. Dan hadden wij een inhoudelijke discussie kunnen voeren en was direct daarna het geld beschikbaar geweest. In plaats daarvan hebben wij de afgelopen twee maanden nauwelijks iets gehoord en ligt er nu een voorstel om het te gaan onderzoeken. Het tweede probleem wat wij hebben met deze motie, is dat er allerlei politieke keuzes gemaakt worden zonder dat wij precies weten waar de nood het hoogst is. Het probleem is dat er nauwelijks zicht is op waar in de provincie het beste, het nuttigst en het meest efficiënt geïnvesteerd kan worden, want er zijn nog geen provinciale cijfers. Het mag niet zo zijn dat wij allerlei politieke hobby's gaan uitvoeren onder het mom van coronaherstel. Wij willen daarom graag dat GS eerst inzichtelijk gaan maken op welke gebieden die raken aan onze eigen verantwoordelijkheden, er problemen zijn en op welke manier de provincie daarbij kan helpen. Wij hebben begrepen dat minister Wiebes vanmiddag al op vragen van Kamerlid Bruyns heeft toegezegd dat het CBS provincies wil ondersteunen bij het in kaart brengen van die informatie. Hoe gaat het in onze provincie, waar zijn problemen? Wij willen vragen of GS daar gebruik van willen maken, van dat aanbod. Wij ondersteunen de oproep om zo snel mogelijk te inventariseren hoe die economische en maatschappelijke infrastructuur op een duurzame manier gestimuleerd kan worden, maar wij voeren de discussie over de vorm graag wanneer die informatie bekend is.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Het zijn rare tijden, je kunt elk cliché wel gebruiken om aan te geven in welke situatie wij ons bevinden, maar soms lijkt het of we op een muur afstormen. Ik kan iedereen dit boek aanraden 'Zoönose', wat eigenlijk een grote voorspellende waarde heeft over de situatie waarin wij nu zitten. Wat het boek vooral laat zien, is dat de mens in bewogen taal zich steeds meer als een uitbraak begint te manifesteren. Dat is niet alleen dat het aantal mensen toeneemt, maar ook dat het aantal ecologische eenheden eigenlijk steeds meer onder druk komt te staan en die hangen wel degelijk samen met het feit dat wij nu met deze situatie te maken hebben. De luchtkwaliteit is gekoppeld aan de ernst waarmee deze uitbraak zich manifesteert. Zo is de almaar toenemende boskap in veel gebieden op de wereld ook een reden

dat de nabijheid van mensen tot gevaarlijke virussen steeds frequenter wordt. Wij zijn geglobaliseerd en wij hebben Schiphol in deze provincie. Het feit dat er zoveel vliegbewegingen zijn is ook gekoppeld aan het tempo waarin de pandemie zich kan manifesteren. De VN heeft het over voedseltekorten van Bijbelse proporties later dit jaar. Laat ons hopen dat dat niet aan de orde zal zijn, maar het heeft een reikwijdte die wij allemaal nog niet eerder hebben meegemaakt. Laten wij hopen dat het een wending ten goede zal nemen. Wij ondersteunen veel van de ingediende moties. Wij zijn blij met de motie samen met de PVV, want wij vinden het heel relevant dat de steun voor de voedselbanken wordt genoemd. Je kunt er een win-winsituatie van maken door de Noord-Hollandse boeren die met aardappeloverschotten zitten, te verbinden aan de voedselbanken waarbij je twee problemen voor een deel althans zou kunnen oplossen. Wij zijn blij met de uitleg over de VVD-motie en wij zijn ook blij met de inbreng van de CU die een aantal wezenlijke vragen stelt over deze motie die beantwoord zullen moeten worden. Wij moeten toewerken naar een provincie die duurzamer is, waar een aantal zaken minder zullen moeten worden, minder vliegbewegingen, minder asfalt, minder dieren, kortere voedselketens, wij moeten meer toe naar voedsel dat lokaal betrokken wordt en het moet vooral eerlijker. Ik zou in al die moties het woord eerlijk willen onderstrepen of vet gedrukt naar voren laten komen, want wij moeten wel iets leren van deze situatie en het resetten als dit allemaal voorbij is, moet niet leiden tot terug naar hoe het was, maar dat wij een aantal wezenlijke dingen veranderen. Ik hoop dat die moties daar voor een deel de aanzet voor zullen geven.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Ik ben het met veel sprekers eens en hier en daar zal ik de nodige moties steunen. Alles is eigenlijk al gezegd, hier wil ik het even bij laten. Niet de grote bedrijven steunen, maar het mkb.

De **VOORZITTER**: Wij gaan een kwartier schorsen tot 20.25 uur. De vergadering is heropend.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Ik ben weer terug in de vergadering.

De **VOORZITTER**: Dat is genoteerd. Het woord is aan de heer Van Dijk voor beantwoording in eerste termijn.

De heer **VAN DIJK** (CdK): Mevrouw de voorzitter. Voordat de gedeputeerden ingaan op de vragen die in eerste termijn zijn gesteld, heb ik er behoefte aan u nog even kort mee te nemen omdat de provincie voor mij in ieder geval een dubbelfunctie kent. Enerzijds ben ik voorzitter van PS en GS, maar ik ben ook Rijksheer. Gelet op de impact van de crisis en om u goed op de hoogte te houden, hebben wij als GS de afgelopen tijd actualiteitenoverzichten aan u gestuurd met mededelingen over hoe wij vanuit de verschillende portefeuilles in de provincie aan het helpen zijn om de impact van de maatregelen voor onze inwoners en onze ondernemers zoveel mogelijk te beperken. Dat is in eerste termijn nadrukkelijk aan de orde geweest. Daarnaast heb ik als Rijksorgaan een aantal taken en verantwoordelijkheden die ook heel relevant zijn. Daarover leg ik in eerste instantie verantwoording af aan het kabinet, veelal aan de minister van Binnenlandse Zaken. De afgelopen 9 weken heb ik aansluiting gezocht bij de bestaande crisisstructuur, want de crisis is nog steeds niet voorbij, corona is er nog steeds. Die is georganiseerd in vijf

veiligheidsregio's in Noord-Holland waar ik nauw en regelmatig contact mee heb en waar ik veel respect heb voor hoe er de afgelopen maanden is en wordt geacteerd. In de uitvoering kom ik de verschillende regio's tegen en ik ben regelmatig aanwezig bij de regionale beleidsteams waar ook het crisisoverleg wordt gevoerd. Daar zijn de voorzitters van de veiligheidsregio's primair aan zet, dat betekent dat zij ook de eerst verantwoordelijken zijn. Natuurlijk zijn daar de gemeenten en burgemeesters bij aangesloten vanuit de vijf verschillende regio's. Ambtelijk volgt mijn kabinet ook de veiligheidsregio's en in die fase heb ik een rol genomen om snel de goede voorbeelden van de verschillende regio's onderling te delen. Ik heb regelmatig met de vijf voorzitters overleg. De coronacrisis is nog niet voorbij en dan heb ik het met name over alle gevolgen bijvoorbeeld voor de wijze waarop onze vrijheid is georganiseerd. Ik adviseer ook het Rijk en de Minister van Binnenlandse Zaken. Zo heb ik onlangs een ambtsbericht gestuurd, wij delen dat niet met u in het openbaar, maar in een brief heb ik u geïnformeerd over wat ik daarin heb geschreven. Wij proberen op die manier ook de burgemeesters zo goed mogelijk mee te nemen. Een ander belangrijk punt en ik vond het fijn om te horen van een aantal Statenleden, ik probeer een aantal sectoren die het op dit moment zwaar hebben, te bezoeken en een hart onder de riem te steken. Zo heb ik ondersteunende sectoren van de medische sector bezocht, maar ook het openbaar vervoer, sierteelt, akkerbouw, luchtvaart maar ook ondernemers en toerisme. Samen met mijn collega Brok, Cdk van Friesland, hebben wij bij het Rijk specifiek aandacht gevraagd voor de toeristische sector, maar in het bijzonder voor de specifieke economische situatie van de Waddeneilanden die het ook zwaar hebben, alhoewel ik de indruk heb dat naarmate het wat vrijer wordt, heel veel Nederlanders toch nog proberen om deze zomer en later in het jaar iets te gaan boeken. Het zijn dus bestaande overlegstructuren van de vitale infrastructuur van Noord-Holland. Ik had dat overleg al in het kader van veiligheid en crisis en ik ben nu bezig om een gelijksoortig platform te organiseren waar het gaat om de herstelfase of misschien moet ik het gewenningsfase noemen zolang wij nog met het virus te maken hebben. Het heeft veel invloed op ons eigen werk en ik hecht eraan daar kort iets over te zeggen. Wij zijn nu met elkaar aan het vergaderen in het provinciegebouw. Het is normaal gesproken erg rustig en leeg, er wordt massaal thuisgewerkt. Ik denk dat ik mede namens u kan spreken als ik zeg dat ik heel veel respect heb voor alle ambtenaren die de afgelopen weken en ook de komende tijd hun werk vanuit huis hebben moeten verrichten. Een aantal belangrijke afdelingen gaat gewoon door, dat zijn ICT, salarisbetalingen, maar ook het bedienen van bruggen en sluizen en uiteraard allemaal binnen de RIVM-voorschriften van 1,5 m afstand. Wij hebben een crisisteam corona binnen de provincie, dat staat onder leiding van de algemeen directeur en daar heb ik dagelijks contact mee. Dat betekent dat op dit moment bureaustoelen, toetsenborden, beeldschermen zodat medewerkers zoveel mogelijk thuis arboproof kunnen werken, want wij gaan ervan uit dat deze situatie nog wel even zal voortduren. De ambtelijke leiding en ook wij zijn heel tevreden over hoe flexibel de medewerkers zijn en hoe hard er wordt gewerkt. Dat geldt ook voor onze griffie en haar medewerkers die ons op een bijzonder uitzonderlijke wijze hebben ondersteund, werden hier ook mee geconfronteerd. Chapeau voor de wijze waarop wij de afgelopen weken zijn ondersteund en dat stemt ons heel goed, ook naar de toekomst toe. Het ziet ernaar uit dat deze situatie nog wel even zal duren en ik wil bij deze alle medewerkers ook van de griffie, een hart onder de riem steken. Ik denk dat wij alleen samen deze crisis te boven kunnen komen.

De **VOORZITTER**: Ik zie via de chat allerlei dankberichten aan de griffie.

Gedeputeerde **ZAAL**: Voorzitter. Gek om voor het eerst als gedeputeerde jullie vanachter een scherm toe te spreken. Ik begin met even kort te schetsen wat de economische gevolgen voor de provincie zijn, welke maatregelen er al zijn genomen en vervolgens ga ik verder met het toekomstscenario waarbij ik ook zal ingaan op de moties. Ik zal het economische deel doen en vervolgens zal mevrouw Pels mij aanvullen met de financiële aspecten van de moties en de crisis in het algemeen. Wij weten nog niet hoe groot de impact van de crisis op de Noord-Hollandse economie is, dat hangt af van de scenario's maar ook van de duur van de maatregelen. Maar duidelijk is dat de gevolgen enorm groot zijn, waarschijnlijk groter dan voor andere provincies omdat wij in Noord-Holland heel veel bijdragen hebben in de sectoren die hard getroffen worden, de agrarische sector, toerisme, horeca, dat wij veel zzp'ers hebben en dat wij meer dan andere provincies een internationale oriëntatie hebben. Tegelijkertijd zien wij ook de innovatiekracht en creativiteit van de ondernemers. De boeren die de korte ketens weten te vinden richting de consument en de supermarkten, horecaondernemers die allerlei nieuwe verdienmodellen hebben bedacht en de musea en culturele instellingen die nu vooral online werken. Complimenten ook van GS aan onze ondernemers die in deze moeilijke tijd het hoofd boven water willen houden. Toen de eerste tekenen van de crisis zich aandienden, hebben wij meteen maatregelen genomen. U hebt daar een overzicht van gekregen. Ik noem even de spreekuren van Pim, soepel omgaan met de voorwaarden van het Participatiefonds Noord-Holland en het innovatiefonds en de snelle openstelling van de door Economische Zaken opgerichte kredietregeling voor startups en scaleups. Daar is veel gebruik van gemaakt, dat ziet u in het overzicht bij de stukken. Na de acute noodfase waarin ook het Rijk een hele grote rol heeft gehad met werkgelegenheidsmaatregelen en mogelijke wetgevingswijzigingen, komen wij in de volgende fase, die noemen wij de puinruim- en herstelfase. Ook daar kan Noord-Holland natuurlijk een rol in vervullen en als ik u vandaag goed gehoord heb, dan bent u het er unaniem over eens dat wij die rol moeten pakken. Dat blijkt ook uit de moties die zijn ingediend. Als wij kijken naar wat die rol zou moeten zijn, dan is die in die zin belangrijk dat de provincie zich vooral richt op de provinciale taken aanvullend op maatregelen van gemeenten en Rijk en nadrukkelijk in samenwerking met de andere overheidslagen en dat de maatregelen passen bij de ambities die onder andere zijn neergelegd in het coalitieakkoord. Het Rijk neemt vooral generieke maatregelen en wij als provincie moeten kijken naar wat past bij onze provinciale taken. Er is de algemene motie van 100 miljoen euro, daar zal mevrouw Pels de financiële aspecten van toelichten. Vanuit economie wil ik meegeven dat het belangrijk zou kunnen zijn om bij de uitvoering ook te gaan kijken naar werkgelegenheids- en arbeidsmarktmaatregelen. In onze monitor zien wij dat het aantal werkloosheidsuitkeringen is toegenomen en dat aanvankelijk het aantal vacatures is afgenomen en dat veel in ons overleg is aangevoerd dat werkgevers behoefte hebben aan stageplaatsen bijvoorbeeld. Juist de duurzaamheidsmaatregelen in de bebouwde omgevingen bieden heel veel kansen voor werkgelegenheid, dat zou ik bij de uitvoering in ieder geval willen meenemen. Motie 38, provinciale steun voor toerisme en seizoensgebonden horeca. Hier zijn wij al heel erg mee bezig, onder andere in MRA-verband, maar ook Holland boven Amsterdam heeft een campagne en die heet iets van 'thuis dichtbij huis'. Het is zelfs zo'n succes dat toerisme in eigen land en provincie, dat er in de hele provincie

geen huisje meer te boeken is voor de zomervakantie. Daarom is deze motie overbodig of ondersteunend van beleid. Het tweede punt, de strandtenten en de regels PRV, het is in de eerste plaats aan de gemeente om te inventariseren of de regels daar beklemmend zijn. De PRV is een bredere belangenafweging waarbij onder andere rust en reuring, natuur, rust op het strand, dus dat zo maar afwijken van de PRV heeft niet de voorkeur van GS. Dat aspect willen wij ontraden. Motie 39, provinciale hulp voor recreatieschappen. Daar zijn wij al heel druk mee bezig. Afgelopen vrijdag is er nog een gesprek geweest met de besturen van de recreatieschappen over dit onderwerp en dat staat hoog op de agenda bij de schappen en dat zullen wij samen met onze samenwerkingspartners in de schappen – wij gaan daar niet alleen over – oppakken. Deze motie is ter ondersteuning van het beleid en ik laat het aan PS of u hem wel of niet in stemming brengt, omdat wij daarmee bezig zijn. Motie 40 wordt door mevrouw Rommel besproken maar het eerste streepje van het dictum, om de korte ketens te stimuleren, wil ik omarmen, want je ziet die korte ketens in de crisis heel snel ontstaan. GS zouden het goed vinden om deze korte ketens te bestendigen op de lange termijn. Ik zie hiervoor een hele belangrijke rol in de voedselvisie, dus ik wil deze motie graag meenemen bij het uitwerken van de voedselvisie, dus dit punt nemen wij over. Dan heb ik alle moties behandeld.

Mevrouw **NANNINGA** (FVD): Voorzitter. Ik ben niet helemaal zeker bij welke gedeputeerde mijn vraag thuishoort, dus dan moet mevrouw Zaal mij maar even verwijzen. Bij de motie werd aangegeven dat het college wat ruimte heeft bij het invullen van de duurzame voorwaarden. Kunt u schetsen aan welke duurzame voorwaarden ondernemers en mkb moeten voldoen om in aanmerking te komen voor steun van de provincie? Of moet ik die vraag aan een van uw collega's stellen?

Gedeputeerde **ZAAL**: Mevrouw Pels neemt dit mee in haar bijdrage.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ik heb het al een paar keer eerder gehoord en mevrouw Zaal herhaalt het ook nog een keer. Wat heeft hulp bieden precies te maken met provinciale ambities? Daar ben ik nog niet helemaal uit. Wat mij betreft houden mensen die hulp nodig hebben, daar geen rekening mee. Graag nog wat meer uitleg.

Gedeputeerde **ZAAL**: Het gaat om welke rol de provincie heeft in het spectrum waarin het Rijk, gemeenten en provincies maatregelen nemen. Iedere overheidslaag heeft een eigen rol, functie en doelstellingen. Wij kiezen ervoor om bij de taakstelling van het coalitieakkoord te blijven. Zo kunnen wij niet alleen de crisis bestrijden, maar daarmee ook een impuls geven aan andere doelstellingen in het coalitieakkoord. Rijk en gemeenten nemen meer generieke maatregelen voor alle organisaties.

De heer **DEEN** (PVV): Dank u wel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Motie 40, de pachtinkomsten zijn ongeveer 1,2 miljoen euro per jaar. Wij gaan hier al soepel mee om. Wij zetten bijvoorbeeld op onze facturen die wij in juli gaan uitsturen, dat als een pachter een betalingsregeling wil, hij contact met ons kan opnemen. Wij

hebben goede contacten met de pachters en vooralsnog zijn er wat wisselende berichten op, dus eigenlijk zou dit overbodig zijn, maar juist omdat mevrouw Zaal positief reageerde op het eerste punt, wil ik het niet tegenhouden. Wij gaan dus niet generiek maar wel specifiek hierbij helpen, dus ik zou zeggen, accepteren.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Wij zien dat het virus diepe sporen trekt in onze maatschappij en economie. De crisis heeft een enorme impact en zal de komende tijd onvoorspelbaar blijven. De duur van de crisis, zowel de gezondheidscrisis als de economische en maatschappelijke crisis, is niet te voorspellen. Ondernemers hebben het zwaar, de economie wordt hard geraakt. Gedeputeerde Zaal gaf daar al een toelichting op. Niet alleen de economie wordt geraakt. De crisis brengt ook aan het licht dat er veel kwetsbare mensen in onze samenleving zijn. Wij blijken als maatschappij zo kwetsbaar te zijn als onze meest kwetsbare mensen waar het gaat om gezondheid maar ook waar het gaat om sociaaleconomische mogelijkheden. Vele initiatieven ontstaan om de grootste noden te verlichten, zoals de kookklas van ons Statenlid Everduim waar kwetsbare kinderen alsnog onderwijs kunnen volgen. Al dit soort acties zijn als lichtpuntjes in deze onzekere tijd en deze vinden naar wij hopen, een vaste plek in onze maatschappij, ook als het herstel heeft ingezet. Tegelijkertijd is het bestrijden van het virus niet de enige opgave waar de wereld mee geconfronteerd wordt. De strijd tegen klimaatverandering vraagt onverminderd onze aandacht. Steeds meer mensen zien dit ook. Uit onderzoek is gebleken dat de steun voor klimaatmaatregelen tijdens de crisis juist toeneemt. Wij zien ook een versnelling van transities die al ingezet zijn. Initiatieven groot en klein schieten als paddenstoelen uit de grond. Denk bijvoorbeeld aan Support your locals, gericht op korte ketens en het ondersteunen van lokale productie. Wij werken thuis als dat kan en zorgen voor minder files en uitstoot. Wij worden ook geconfronteerd met de harde feiten. De wijze waarop wij globalisering hebben ingericht, maakt ons afhankelijk van lange ketens en gespecialiseerde productie en dat zorgt ervoor dat onze grondstoffen ineens achter gesloten grenzen zitten. Ondernemers en overheden moeten werken aan meer strategische onafhankelijkheid met kortere ketens en lokale beschikbaarheid van grondstoffen. Dit zijn tevens pijlers voor de transitie naar een circulaire economie, een transitie die een versnelling door zou kunnen maken door deze uitbraak. De wereldse uitdagingen die grenzeloos zijn zoals klimaatverandering, hebben een lokaal antwoord nodig. In het Engels zeggen ze: think global, act local. Het combineren van economische herstelmaatregelen en maatregelen tegen klimaatverandering leidt tot herstel op de korte termijn, maar ook op het voorkomen van een volgende crisis. Het is financieel het juiste om te doen. Uit berekeningen is al gebleken dat investeringen die wij nu doen, zich uitbetalen want als wij de klimaatverandering niet tegengaan, dan zullen de kosten straks nog veel hoger zijn. Ondanks de onzekerheden is dit het moment voor een overheid om op te staan en de schouders eronder te zetten, om te zorgen dat wij gezamenlijk met onze inwoners en ondernemers een nieuwe stip op de horizon zetten en daar naartoe werken. Samen creëren wij het verhaal van een Noord-Holland wat wij willen zijn, ondernemend, sociaal, duurzaam en samen zorgen wij ervoor dat dit verhaal werkelijkheid wordt. Zo kijken wij naar de motie provinciaal noodfonds sociale infrastructuur en naar de motie economisch herstel en duurzaamheidsfonds. Dit zijn onderdelen van het verhaal van het Noord-Holland wat wij willen zijn en de mogelijkheid om daar gezamenlijk aan te werken. Wij steken hiermee onze nek uit, want geen enkele andere provincie heeft 110 miljoen euro vrijgemaakt

voor de bestrijding van deze crisis. Als college omarmen wij deze opdracht van harte. Wij weten tenslotte met welke opdracht u ons aan het begin op pad heeft gestuurd. Niet voor niets heet het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken'. Dat doorpakken zullen wij ook in deze tijd blijven doen. In de herstelmaatregelen ook van het Rijk, kan de regio een krachtige rol spelen. Samen met gemeenten staan wij dichtbij genoeg en kunnen tegelijkertijd het overzicht houden en belangen afwegen. Zo is ook de brief ontstaan die aan de minister van Cultuur, mevrouw Van Engelshoven, is gestuurd. Dank voor uw complimenten daarvoor. Samen met alle 47 gemeenten van Noord-Holland hebben wij haar opgeroepen om samen met ons op te trekken in het redden van de regionale culturele sector.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Ik had een verduidelijkende vraag, kan de gedeputeerde concrete voorbeelden geven van duurzaamheidseisen waar een mkb'er die zich meldt om steun, aan zou moeten voldoen? Wat moet degene doen of laten om noodhulp te kunnen krijgen?

Gedeputeerde **PELS**: Ik zal hierop terugkomen bij de reactie op uw motie en in de rest van ons verhaal. Ik heb uw vraag duidelijk gehoord. Naast onze brief stond ook gisteren in de Volkskrant dat de G4, de steden Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Amsterdam die natuurlijk al onder onze brief stonden, zich ook achter deze oproep scharen. Wij zijn blij dat wij als Noord-Holland voorop lopen in de strijd voor meer middelen voor de culturele sector. Samenwerking met alle overheidslagen is hierbij van groot belang. De gemeenten en wij als provincie kunnen de schade goed in kaart brengen en maatregelen treffen, maar daarvoor zijn wel extra financiële middelen van het Rijk nodig. De brief is een oproep, maar ook een opdracht aan onszelf als gemeenten en provincie om verbinding en samenwerking te zoeken in deze en alle andere opgaven die wij hebben in deze crisis. Wij moeten dit samen doen als overheden met het Rijk en Europa, maar natuurlijk ook met een brede maatschappelijke betrokkenheid van bijvoorbeeld financiële instellingen, ondernemers, burgercoöperaties en andere betrokken partijen, samen zijn wij slimmer en effectiever en kunnen wij elkaar versterken. De culturele sector in Noord-Holland is groot, iets waar wij dankbaar voor mogen zijn. Dat betekent tegelijkertijd dat hier de grootste klappen zullen vallen. Uit de eerste berekeningen blijkt dat er tussen maart en juni 500 miljoen euro aan omzetverlies is in deze sector. In Amsterdam alleen al is 1 op de 10 mensen afhankelijk van deze sector voor hun inkomsten. De opgave in de culturele sector zal zwaar zijn en zelfs helpen – wat wij na vandaag kunnen gaan doen – zal pijn gaan doen, want wij kunnen niet iedereen helpen. Gemeenten en provincie schieten verbonden culturele instellingen al te hulp, bijvoorbeeld door huren kwijt te schelden of uit te stellen of door subsidies naar voren te trekken. Gemeenten zoals Amsterdam en Alkmaar hebben al extra geld vrijgemaakt, maar niet elke gemeente kan dat doen. Er zijn grote zorgen over de financiële positie van gemeenten door teruglopende inkomsten en hogere uitgaven. Je kunt misschien denken, verwachten wij dan niet hetzelfde voor de provinciale begroting? Op dit moment verwachten wij op de korte termijn geen negatieve effecten op de inkomsten van de provincie. Echter, wij moeten wel gaan kijken in aanloop naar de begroting of er wijzigingen zullen zijn, bijvoorbeeld bij onze partners die wel rekening moeten houden met bezuinigingen. Dat gesprek kunnen wij met elkaar aangaan bij bespreking van de kaderbrief. Het Rijk staat in principe aan de lat voor de financiële schade bij gemeenten en provincies door de maatregelen die zijn genomen om het virus te bestrijden. Wij

hopen dan ook dat het Rijk op korte termijn de gemeenten en provincies zal compenseren. Het is daarbij van belang als wij kijken naar extra steun, om te beseffen dat wij niet zoals het Rijk, de staatsschuld op kunnen laten lopen. Wij zullen steeds een sluitende begroting moeten presenteren. Dat kan soms betekenen dat wij niet dezelfde snelheid kunnen aanhouden als het Rijk, maar goed moeten wegen wat past bij onze taken en bevoegdheden. In de motie provinciaal noodfonds sociale infrastructuur roept u op tot steun van de culturele en maatschappelijke infrastructuur op de korte termijn met een noodfonds van 10 miljoen euro. Ondanks dat de provincie op dit moment maar een beperkte rol heeft bij de culturele sector, zien GS deze steunmaatregelen als noodzakelijk. Daarom adviseren wij positief op de motie. In de uitvoering van de motie zien wij de volgende aandachtspunten met betrekking tot de culturele infrastructuur. Waar de focus van het Rijk ligt op ondersteuning van instellingen van nationaal belang, willen wij de focus leggen op het steunen van instellingen met een regionaal belang en spreiding daarin centraal stellen. Waar Amsterdam al haar hoofdstedelijke verantwoordelijkheid pakt, zullen wij samen met de andere gemeenten kijken naar de regio en zoals gezegd, wij zullen niet iedereen kunnen helpen. Daarom moeten instellingen van regionale meerwaarde zijn. Eerdere onderzoeken kunnen ons hierbij ondersteunen. Wij weten al welke instellingen van belang zijn. Wij verwachten cofinanciering van gemeenten. Dit risico moeten wij samen lopen en zo voorkomen wij ook dat het geld landt in gemeenten waar eerder door politieke keuzes is bezuinigd op cultuur. Wij onderzoeken de mogelijkheid van garantstellingen, omdat wij van het Rijk verwachten dat zij uiteindelijk de schade compenseren. Een instelling moet financieel gezond zijn geweest voor de uitbraak, wij gaan geen structurele gaten bij gemeenten dichten maar ook niet bij instellingen. Daarnaast is snelheid gewenst, maar tegelijkertijd staan wij voor een ingewikkeld proces. Welke keuzes gaan wij maken, wij moeten zorgen dat wij die goed wegen. Daarom zal ik voor de uitwerking van de motie binnenkort contact hebben met alle wethouders in Noord-Holland. Wij zullen PS voor de zomer informeren over hoe wij dit geld tot besteding willen laten komen. Waar de schade voor de culturele sector steeds meer duidelijk wordt, moet voor sport- en dorpshuizen nog uitgewerkt worden wat de geleden financiële schade is. Veel verenigingen zijn recent weer gestart met trainingen voor jeugdleden, maar de kantines mogen nog niet open. Het Rijk heeft wel 110 miljoen euro vrijgemaakt en ook NOC*NSF heeft een steunfonds opgericht. Hierover, de steun die nodig is voor de sport, zullen wij u voor de zomer informeren. Met dorpswerk Noord-Holland is al een gesprek gevoerd en binnenkort vindt een tweede gesprek plaats. Ook hierover zullen wij u voor de zomer informeren. De culturele en maatschappelijke infrastructuren zullen langer geraakt worden dan enkel tijdens deze acute fase. Zo kunnen podia, theaters en musea maar een beperkt aantal bezoekers ontvangen de komende tijd. Om deze essentiële infrastructuur toch te behouden, is het belangrijk dat wij de komende tijd blijvend investeren. Hoe wij dat gaan doen, werken wij de komende tijd uit en dat zullen wij met u bij de begroting bespreken waar wij de maatregelen die GS voorstellen voor de uitwerking van de motie voor het herstelfonds, met u zullen bespreken. Als overheid moeten wij dit moment aangrijpen en ook durven investeren. De motie roept op om dit voornamelijk revolverend te doen. Dit zal mogelijkerwijs niet voor alle maatregelen kunnen gelden, zoals de motie ook stelt. Daarnaast zijn er ook met revolverende maatregelen uitvoeringskosten gemoeid. Gezien het feit dat deze mede afhangen van de maatregelen en de instrumenten, zal er later dekking voor deze kosten worden gevonden. De financiële instrumenten waaraan gedacht kan worden, zijn

participaties door storting in aandelen, leningen en garantstellingen. Voor de benodigde financiële middelen kunnen voorlopig eigen middelen worden ingezet, omdat wij op dit moment nog voldoende middelen beschikbaar hebben via schatkistbankieren. Eventuele risico's kunnen wel leiden tot een mogelijk noodzakelijke aanvulling van het weerstandsvermogen. Uit onze overwegingen mag blijken, wij adviseren positief op beide moties waarmee u ons een grote opdracht en groot vertrouwen geeft. Begrijpelijk is het dat er twijfels zijn en aandachtspunten worden meegegeven. Zoals de premier al zei, wij sturen op zicht, wij kunnen nog niet precies zien wat de consequenties van de uitbraak zullen zijn en de invloed hiervan op onze steunmaatregelen, maar tegelijkertijd weten wij dat dit nodig is, wij kennen de uitdagingen voor de toekomst. Aangezien de motie voor het oprichten van een fonds en de voorwaarden daaraan verbonden, een onderstreping zijn van het coalitieakkoord, omdat wij zien dat de grote motie al voldoende richting geeft en een groot bedrag vrijmaakt, zien wij die dan ook als de voornaamste opdracht voor GS. Wij willen de moties Groener uit de crisis en de motie Pak coronacrisis en klimaatcrisis en biodiversiteitscrisis tegelijkertijd dan ook ontraden, die zien wij als overbodig.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Ik begrijp een beetje welke kant die duurzaamheidseisen op moeten maar wat heeft de ondernemer in nood hieraan om morgen de salarissen te betalen en zijn bedrijf gezond te houden? Wat heeft het mkb hieraan?

Gedeputeerde **PELS**: In die zin is er even wat geduld nodig, zodat ik ook op de moties van FvD kan reageren. Wij verstaan elkaar niet of in ieder geval anders. GS zetten een impuls voor het mkb neer doordat wij geld vrijmaken om woningen maar ook andere gebouwen te verduurzamen. Daar komt allemaal werk achter vandaan, dat is de inzet van GS, dus het gaat niet zozeer om algemene maatregelen zoals het Rijk die neemt en waar voorwaarden aan worden verbonden, maar wij kiezen ervoor om heel gericht de economie te stimuleren en daarmee ook de werkgelegenheid.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Ik tast nog in het duister. Begrijp ik dat er een soort doelgroepenbeleid wordt gevoerd, dus dat wij wel de installateurs willen helpen maar niet de kroegbaas? Zoals ik het begrijp, zegt de gedeputeerde, wij gaan wel even kijken welke branches wij goed, belangrijk en nuttig vinden, maar de sportschoolhouder of winkelier valt daar niet onder. Wij gebruiken dit meteen om de maatschappij opnieuw vorm te geven volgens onze idealen. Of begrijp ik dat verkeerd?

Gedeputeerde **PELS**: Wij kiezen ervoor om zoals mevrouw Zaal ook al heeft aangegeven, dicht bij de provinciale taken te blijven zoals vastgelegd in het coalitieakkoord. Het Rijk treft algemene maatregelen en wij kiezen voor een economische impuls die dichtbij onze taken en het coalitieakkoord ligt.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. GS doen eigenlijk al of alles al duidelijk is hoe wij dat geld gaan besteden. Ik heb mevrouw Pels overvloedig aandacht horen besteden aan de culturele sector, wat op zich een relevante sector is. Tegelijk hoor ik u zeggen dat u allerlei punten uit het coalitieakkoord wilt gaan versterken met deze gelden, maar onze vraag is geweest, kunt u eerst

aangeven waar in onze provincie de echte problemen zitten en hoe wij daar het beste op kunnen reageren? Het lijkt nu alsof u al weet hoe u dat geld gaat besteden. Door deze reactie word ik toch wat huiverig om de motie te steunen.

Gedeputeerde **PELS**: De aandacht voor de culturele sector komt ook voort uit het feit dat dit mijn portefeuille betreft en ik verwacht dat PS van mij verwachten daar een goed verhaal bij te hebben en u uitgebreid te informeren. Ook omdat de motie oproept om op korte termijn aan de gang te gaan en PS daarover te informeren. Daarom wil ik u nu vast meegeven met welke voorwaarden wij straks op pad gaan, zodat als u daar aandachtspunten ziet, u die alvast aan GS kunt meegeven. In die zin zie ik twee moties met twee verschillende snelheden, enerzijds het noodfonds voor de korte termijn en voor de lange of middellange termijn het herstelfonds en die hebben andere snelheden. Over het korte termijnverhaal wordt u voor de zomer geïnformeerd en de lange termijn bespreken wij met u bij de begrotingsbehandeling. Dan kunt u zien hoe GS de verdere uitwerking zien. In de motie – zo lees ik hem – geven de indieners duidelijk richting aan wat zij willen. Er staat duidelijk in de overwegingen, focust u zich op de gebouwde omgeving en twee, op de culturele en maatschappelijke infrastructuur. Daarom reageer ik op de motie zoals ik gedaan heb.

De heer **KLEIN** (CU): Ik wil u gelijktijdig vragen om wat breder te kijken, want het is belangrijk voor een nood- en herstelfonds te gaan kijken, waar is de nood precies en hoe kunnen wij het beste dat herstel ondersteunen. Daarom is het niet zo netjes dat in de motie al zo overduidelijk voorgesorteerd wordt op een aantal politieke speerpunten van partijen, maar zullen wij goed moeten gaan kijken waar de toegevoegde waarde kan zitten. Wilt u toezeggen dat u dat breed gaat meenemen en dat u ons bij de uitwerking van de opdracht laat zien op welke manier de middelen effectief worden ingezet?

Gedeputeerde **PELS**: Ik zie de motie al als een brede opdracht, want de gebouwde omgeving en culturele en maatschappelijke infrastructuur steunen over een langere termijn, is al een brede opdracht als wij daar echt effect willen hebben. Wij moeten er met zijn allen voor waken dat wij niet allemaal kleine deelmaatregelen gaan nemen, maar echt proberen om op een paar vlakken een groot effect te realiseren. GS zien die mogelijkheden zeker in de gebouwde omgeving. omdat wij het bijvoorbeeld voor woningeigenaren mogelijk maken om versneld hun woning te verduurzamen. Dat is goed voor het klimaat maar ook goed voor hun portemonnee. Wij zien bijvoorbeeld instellingen die het nu zwaar hebben, zoals onze sportverenigingen, voor wie het straks mogelijk wordt iets aan de verduurzaming te doen en hun rekening naar beneden te helpen. GS zien het als een brede opdracht om binnen die twee gebieden te kijken hoe wij tot echte verandering kunnen komen.

De heer **KLEIN** (CU): Ik vind het dan wel heel belangrijk dat gekeken wordt naar waar de toegevoegde waarde precies ligt ten opzichte van alle landelijke regels die er zijn. Ik ben het niet vaak met FvD eens, maar op dit punt wel dat het terecht is. Vanuit allerlei gremia wordt al verduurzaming van de bouw gestimuleerd en dat is goed, maar onze maatregelen moeten wel echt toegevoegde waarde hebben.

Gedeputeerde **PELS**: Dat onderschrijven wij volledig. Natuurlijk moeten wij ervoor zorgen dat onze maatregelen van toegevoegde waarde zijn, daarom mijn eerdere pleidooi om goed samen te werken met andere overheden, zoals het Rijk, maar ook Europa kan heel interessant zijn bij de uitwerking van deze motie.

De **VOORZITTER**: Er is een verzoek van mevrouw Van Soest of u de nummers van de moties wat nadrukkelijker zou willen noemen om verwarring te voorkomen. De heer Zoon geeft aan dat u heeft gereageerd op een motie die niet is ingediend. Er is maar een motie ingediend door de PvdD.

Gedeputeerde **PELS**: Ik zoek het nummer van de motie op, maar misschien kan de griffie dat even influisteren, want wij hebben die helaas niet geprint gekregen. Ik moet het doen met het heen en weer schuiven tussen verschillende schermen.

De **VOORZITTER**: Dan stel ik voor dat u even de motie voorleest, dan noem ik of de griffier direct het nummer en tikt dat in de chat. Ze staan allemaal goed genummerd in iBabs.

Gedeputeerde **PELS**: De volgende motie van de PVV over de voedselbanken. De afgelopen week heb ik gesproken met de directeur van de Voedselbank Amsterdam. Hij vertelde dat de tekorten aan voedsel gelukkig zijn opgelost en de grootste problemen zit nu vooral in het aantrekken van voldoende vrijwilligers, omdat die vaak tot de kwetsbare doelgroep behoren. Wij mogen heel erg dankbaar zijn dat Defensie inmiddels de rol op zich heeft genomen om te ondersteunen in de lokale voedseldistributie. Wij onderkennen als GS het belang van voedselbanken in de strijd tegen armoede en ook in de strijd tegen voedselverspilling, echter voedselbanken zijn voornamelijk afhankelijk van donaties en niet zozeer van subsidies. Dat maakt het mogelijk voor hen om zelfstandig te opereren en dat is ook hun wens. Wij hopen dan ook dat de mensen blijven doneren en zich melden als vrijwilliger. Zoals u weet, is voedselverspilling een aandachtspunt van het college en vanuit de nieuwe agenda Circulaire Economie waarvoor u recent een discussienota heeft ontvangen, zal de voedselbank worden betrokken bij de verdere strijd tegen voedselverspilling. Zo houden wij zicht op waar mogelijke verbeteringen in de keten zitten en kunnen wij gezamenlijk ten strijde trekken tegen voedselverspilling. Echter, gezien de zelfstandige positie van de voedselbanken en de taken van de provincie zien wij geen rol in het financieel ondersteunen van de voedselbanken en daarom ontraden wij deze motie.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Ik kan het betoog van de gedeputeerde goed volgen en uit mijn eigen ervaring weet ik ook dat voedselbanken er weinig voor voelen om onderdeel van sociale zaken te worden. Echter, wij hebben wel hele goede contacten als provincie met de agrofoodsector. Daar zijn op dit moment overschotten. Zou u bereid zijn om zich in te spannen om de agrofoodsector in nauw contact te brengen met de voedselbanken zodat de overschotten voor zover dat nog niet gebeurt, voor een belangrijk deel die kant op geleid worden, want dan hebben wij echt het voordeel dat er geen voedsel verspild wordt en dat mensen die zijn

aangewezen op de voedselbank, kunnen beschikken over het overschot aan prachtige verse gezonde groenten en fruit die wij hier verbouwen?

Gedeputeerde **PELS**: Wij weten dat op dit moment al en weten zowel de agrarische sector als de voedselbank elkaar goed te vinden. Wij hebben dat vrij direct na de uitbraak van de crisis uitgevraagd bij de voedselbanken en de agrarische sector. Toen bleek interventie door de provincie niet nodig. Het lijkt nu te stabiliseren, dus er is nu voldoende aanbod en wat de directeur ook meegaf, ze kunnen niet iets met elke donatie van voedselaanbod. Zij gaf het voorbeeld dat als je 3.000 monden te voeden hebt, dan heb je niets aan 100 bakken aardbeien. Dus probeer niet alles te matchen wat niet te matchen is. Ik zie vooral in de toekomst een rol van de voedselbanken bij de uitwerking van hoe wij om willen gaan met voedselverspilling, want het is de mooiste manier dat als er voedselverspilling is, zij daar de afzet van krijgen, maar om nu als intermediair op te gaan treden, denk ik dat wij juist meer in de weg gaan lopen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter, een aanvullende vraag. Ten aanzien van de aardbeien kan ik het mij voorstellen, want die blijven niet zolang houdbaar, maar er zijn zaken als kool, uien en wortelen die je tot bijna in het oneindige kunt bewaren. Zou u toch willen kijken om daar een push op te geven en meer te kunnen matchen, want de vraag bij de voedselbanken stijgt en het aanbod dat nu nog voldoende is, kan morgen te weinig zijn.

Gedeputeerde **PELS**: Wij hebben wekelijks overleg met onder andere de Greenports en ik zal uw zorgen daar zeker delen.

De heer **SMALING** (SP): Voorzitter. Ik zou kunnen herhalen wat de heer Voskuil net zegt, terwijl het ook onderstreept dat je hier een debietsituatie hebt, omdat je de overschotten in de provincie matcht met de voedselbanken. Daar is veel te coördineren en te verbeteren waar het provinciale schaalniveau juist voor nodig is en wat op gemeentelijk of regionaal niveau minder makkelijk gaat. Ik vind het antwoord van de gedeputeerde eigenlijk wel heel teleurstellend. Er worden moties ingediend die redelijk vaag zijn verwoord, omdat je niet alle sectoren in een motie kwijt kunt, maar de mensen die nu het meest aangewezen zijn op hulp en die aantallen zullen behoorlijk toenemen de komende tijd, die laat mevrouw Pels als een baksteen vallen.

Gedeputeerde **PELS**: Ik herken mij totaal niet in uw woorden. Wij hebben als GS aangegeven dat wij het belang van de voedselbanken kennen, maar wij moeten er wel voor zorgen dat wij hier geen dingen gaan verzinnen waar de sector en de voedselbanken geen behoefte aan hebben. De directeur van de voedselbank Amsterdam heeft duidelijk gezegd, er is op dit moment geen tekort aan voedsel bij de voedselbanken. Dan moeten wij hier als GS geen probleem van gaan maken als dat probleem er niet is.

De heer **SMALING** (SP): U zegt wel dat er een gebrek is aan vrijwilligers, dan kun je toch op dat punt juist een inbreng bedenken, omdat de provincie toch eigenaar is van dit probleem en de oplossing ervan. Ik begrijp wel wat u zegt dat je niets moet gaan doubleren en niet gaan oplossen wat blijkbaar geen probleem is, maar er zitten wel problemen vast aan het hele

voedselbankgebeuren waarbij wij een rol kunnen spelen, al is het alleen al om als provincie uit te stralen dat wij dit een prioriteit vinden. Dan zou het goed zijn om niet zo streng over de motie te oordelen.

De **VOORZITTER**: Ik wil bij u allemaal onder de aandacht brengen om de interrupties korte vragen te laten zijn.

Gedeputeerde **PELS**: Er is gelukkig al iemand in dat gat gesprongen en dat is Defensie die ervoor zorgt dat er voldoende handen zijn om de lokale voedseldistributie op gang te houden. Deze GS zijn van duurzaam doorpakken en wij gaan niet voor een signaal nu organisaties ondersteunen die daar zelf niet op zitten te wachten.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Ik merk toch wel een vrij starre houding bij gedeputeerde Pels als het niet gaat om een college breed ingediende motie. Ik zou het fijn vinden als zij ook openstaat voor andere moties en meningen. Is zij bekend met het feit dat Noord-Holland groter is dan alleen Amsterdam, want wij hebben namelijk wel voedselbanken gesproken die op wat voor manier dan ook hulp nodig hebben. Daarom vragen wij in onze motie om in kaart te brengen waar hulp in welke vorm dan ook in het verlengde van wat de heer Smaling zegt, noodzakelijk is. Ik vind het heel gemakkelijk om alles wat niet past in de duurzaamheidsmotie, continu af te serveren. Ik vind dat eigenlijk niet kunnen. Is mevrouw Pels bereid verder te kijken dan alleen de voedselbank Amsterdam?

Gedeputeerde **PELS**: Altijd en dat hebben wij ook gedaan. Aan het begin van de crisis hebben wij een brede uitvraag gedaan om te kijken zowel naar mogelijke voedseloverschotten als de problemen die er zouden spelen, maar inmiddels hebben wij gezien dat er voldoende voedsel bij de voedselbanken is en dat Defensie de problemen met de vrijwilligers oplost. Daar zit op dit moment geen toegevoegde waarde om daar overheen als GS nog iets te gaan doen. Dan de moties van FvD. Wij begrijpen uw zorgen en zoals ik net hopelijk heb kunnen aangeven, zitten wij veel meer te denken aan stimuleren en niet zozeer aan het nemen van maatregelen en daar dan bepaalde voorwaarden aan verbinden. Wij vinden het tegelijkertijd belangrijk dat wij als provincie gewoon doorgaan met het beleid dat wij hebben ingezet. Het is belangrijk dat wij een consistente partner zijn die gewoon haar werk uitvoert. Daarom willen wij moties 44 en 45 ontraden.

De **VOORZITTER**: Bent u allemaal klaar voor de tweede termijn als u daar behoefte aan heeft? Wilt u dat in de chat kenbaar maken? Er zijn in ieder geval twee mensen die daar behoefte aan hebben.

Tweede termijn

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, ik gaf net al aan in mijn interruptie bij gedeputeerde Pels dat ik de indruk krijg dat GS wel verandering willen, maar alleen als het in hun eigen straatje past. Met name moties die college breed worden ingediend, die eigenlijk al zijn aangenomen en ingevuld, daar wordt veel over gesproken maar de andere moties worden bijna allemaal ontraden of

kunnen niet worden uitgevoerd, terwijl mevrouw Pels wel zegt, wij zijn echt op zoek naar organisaties die van regionale meerwaarde moeten zijn. Volgens mij zijn de voedselbanken daar een mooi voorbeeld van. Die zijn natuurlijk afhankelijk van donaties en geld van derden en zij zijn er heel erg trots op dat ze het daarmee kunnen redden, maar ik ben van mening dat er in Noord-Holland veel voedselbanken zijn – ook Amsterdam – die tot 30% meer aanvragen voor voedsel ontvangen. Ze zullen het misschien qua voedsel wel redden, maar dan vertaalt mevrouw Pels het weer naar een duurzaam iets als het tegengaan van voedselverspilling. Daar gaat het even niet om. Het gaat erom die mensen te helpen en het is fantastisch dat Defensie assisteert, maar wij willen graag – ook aan de samenleving – laten zien dat wij als provincie daar ook mee bezig zijn, maar ik geloof niet dat mevrouw Pels dat van plan is.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Dank aan het college voor de uitvoerige beantwoording. Mooi om te constateren dat wij in dit coronadebat brede steun hebben om onze provinciale rol te pakken en gezamenlijk te zorgen dat wij sterker uit deze crisis komen. Maar dat het nog een pittige tijd gaat worden, is wel een zekerheid, niet alleen qua economische en sociale impact maar ook de uitdaging om het virus het hoofd te bieden en bovenal gezond te blijven. Dan de moties. Motie 37, alhoewel wij het doel van voedselverspilling van harte onderschrijven, zullen wij tegen deze motie stemmen omdat wij die niet passend vinden bij onze rol als provincie. Wij stemmen tegen motie 38 vanwege de bepaling over de PRV die daarin is opgenomen. Motie 39, is in lijn met hetgeen wij al doen en zien wij als ondersteuning van beleid. Motie 40 over provinciale pacht. Wij zijn blij dat het college aangeeft de korte ketens mee te nemen in de voedselvisie die wordt opgesteld. Daar zijn wij blij mee, dus zullen wij voor stemmen. Motie 41 en 42 hebben wij mede ingediend, dus dat spreekt voor zich. Motie 43, deze zit al voldoende verweven in motie 42 en wij stemmen tegen. De moties van FvD die juist geen duurzame eisen wil stellen, staat in onze ogen haaks op wat betoogd is in motie 42 en daar zullen wij dan ook tegen stemmen.

De heer **ZAAL** (GL): Voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording van mijn vragen. In mijn eerste termijn heb ik de nadruk gelegd op samenwerking en ik heb gelukkig van het college gehoord dat zij bereid is veel van de in de moties genoemde wensen serieus te onderzoeken en met partners in gesprek te gaan. Dan het punt van FvD dat sprak van tekenen bij het kruisje. Daar is geen sprake van geweest, dat kunnen wij zeggen als betrokkene bij alle voorbereidingen. Door geen van de indieners is er getekend bij het kruisje. Natuurlijk zijn wij blij met een groen rechtse koers, zeker zoals collega Van der Maas die propageert, maar dat laat nog steeds veel ruimte voor verschil van opvatting en dat is maar goed ook. Het CDA heeft bij economisch herstel misschien een andere voorkeur dan GL en DENK zal bij sociale infrastructuur wellicht aan andere organisaties denken dan de VVD en toch hebben zij allemaal gekozen voor een vereende inzet via deze moties. Daar zijn wij blij mee. Er is naar onze overtuiging geen tegenstelling tussen economische ontwikkeling en duurzaamheid. Het klinkt misschien wel heel abstract als wij het hebben over verkorting van de distributieketens, maar laten wij vooral bedenken dat het vooral gaat om die boerin die vorige week in het nieuws was omdat zij 6.000 kg van haar Beemster aardappels bij een Noord-Hollandse supermarktketen stortte. Uiteindelijk bereikte zij een akkoord met dezelfde onderneming die alsnog aanbiedt om haar producten in Noord-Hollandse

winkels aan te bieden. Dat is een korte keten en een voorbeeld van het steunen van het mkb en het verduurzamen van de economie. Een prachtige ontwikkeling.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik dank GS voor het heldere antwoord. Ik hoor een aantal keren terugkomen dat GS zich vooral richten op provinciale taken en maatregelen die moeten passen bij de ambities van de provincie. Ik zou willen zeggen, focus nou niet te veel op de rol van de provincie en de taken die bij ons horen. Het is crisis en dan is het goed dat de provincie zoekt naar de meerwaarde die zij kan hebben en die ligt in veel gevallen net even buiten onze officiële taken en het is nu juist het moment om die op te pakken. Dat zeg ik ook in het verlengde van hoe wij motie 42 lezen. Motie 42 gaat over werkgelegenheid en dat moet breder zijn dan alleen maar bouwbedrijven en installateurs die bezig zijn met verduurzamen. Dus maak dat praktisch en uitvoerbaar. Het is zoals gedeputeerde Pels terecht zei, een brede motie en wij hebben deze mede ingediend, dus ik ondersteun het doel om echt een impuls te geven en Noord-Holland verder te brengen in deze crisis en daarna, maar neem dat alsjeblieft zo breed mogelijk op. Dan onze eigen moties. Ik zie bij D66 en bij gedeputeerde Zaal wat zorgen met name over het laatste punt, de strandtenten en de PRV. Ik bedoel natuurlijk niet dat er vanaf nu een grote party op het hele strand mag plaatsvinden. Het gaat mij er juist om dat er strandtenten zijn die wellicht als het naseizoen wat langer loopt, wat langer open kunnen blijven om inkomsten binnen te halen. Er staat ook bewust ‘waar nodig en mogelijk’ en ik vertrouw dat de gedeputeerde de afweging van de balans aan de kust maakt zoals wij die hebben afgesproken hebben in het kustpact. Inderdaad, wij zijn daar niet de eerste, de gemeenten zijn daar allereerst aan zet. Ik bedoel dat de provincie constructief meedenkt en dat niet tegenhoudt. Ik hoop met deze toelichting toch nog een positief advies te kunnen krijgen. Ik begrijp dat er in de campagne al veel gebeurt, dat is goed. Ik krijg overigens van een aantal wethouders niet het signaal dat er geen enkel huisje meer is bij te boeken, maar wij zijn op de goede weg als die campagne goed loopt. Dank u wel daarvoor. Dan motie 39, ondersteuning van beleid, dat wist ik niet, maar goed dat het gesprek heeft plaatsgevonden, dus ik trek motie 39 in. Motie 40 met het positieve advies brengen wij graag in stemming. Wij ondersteunen de motie voedselbanken, want dit is juist een van de punten waar de provincie net even buiten haar taken juist van meerwaarde kan zijn. Daarmee herhaal ik nog maar eens de oproep aan GS om dat te doen en in deze tijd de meerwaarde van het middenbestuur dat wij zijn, te onderstrepen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. Dank voor alle positieve reacties op de twee ingediende moties 41 en 42. Natuurlijk gaan wij in de uitwerking goed kijken hoe wij die kunnen finetunen, maar ik ben blij en heel trots dat wij als PS een dergelijk initiatief om het met elkaar te doen ondernemen. Ik ben heel blij met de wijze van totstandkoming daarvan. De andere moties, ik durf het bijna niet te zeggen, maar er is nog wat discussie gaande, ik heb straks behoefte aan een schorsing, eigenlijk nu. Wat is daar een goed moment voor? Wij kunnen het ook voor de stemmingen doen.

De **VOORZITTER**: Dat kan, dus na de tweede termijn lassen wij een korte schorsing in. Als u dan behoefte heeft aan een stemverklaring bij een motie die dringend gedaan moet worden, dan doet

u dat bij de stemmingen die dan volgen. Ik stel voor niet een derde termijn in te lassen om nogmaals op alle moties te reageren.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat was mijn voorstel, voorafgaande aan de stemming. Dank u wel daarvoor.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording en voor het advies over de moties. Ik heb nog een punt, namelijk dat ik van verschillende inbrengers een valse tegenstelling hoor tussen mkb en duurzaamheid, maar dat is niet zo. Wat wij willen gaan doen is het ter beschikking stellen van geldelijke middelen die willen wij inzetten voor provinciale doelen en daarmee stimuleren wij het mkb en de economie en door het sneeuwbaleffect zullen wij zien dat het niet alleen beperkt blijft tot degenen die het directe werk uitvoeren, maar dat het ook een indirect effect heeft. Zo heeft de installateur die bijvoorbeeld een zonnepaneel neerlegt, die gaat eerst langs het tankstation en daar haalt hij een broodje en dat betekent dat de fabrikant van het broodje daar geld aan verdient en zo rolt zich dat voort. De motie is het topje van de ijsberg en wat u niet ziet, zit onder de waterlijn en dat is de extra economische dynamiek die als een katalysator werkt, zodat het mkb in zijn geheel een impuls krijgt. Ik refereer nog een keer aan mijn held Winston Churchill door te zeggen dat als wij ons dit nu realiseren, laten wij dan allemaal voor stemmen, dit zijn echt twee goede moties waar wij Noord-Holland echt mee verder helpen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, ik wil met name ingaan op motie 42, dat een economisch herstel- en duurzaamheidsfonds heet waarbij wij liever hadden gezien dat het gewoon een duurzaamheidsfonds was geweest wat ook economisch herstel zou gaan doen. Dat is duidelijk niet het geval en als wij goed luisteren naar de VVD, is het een en/en situatie. Dat zien wij ook als wij verder kijken. Verduurzaming van de bebouwde omgeving is een heel goed iets, maar uiteindelijk is het een soort carte blanche waarvoor wij 100 miljoen euro gaan uittrekken en waarvoor GS met een voorstel komen hoe dat verder ingevuld gaat worden. Als GS een goed voorstel hebben, dan mogen zij ons altijd om extra geld vragen. Daarom wil ik het omdraaien. Wij zeggen tegen GS, kom nou met een goed voorstel voor hoe wij de duurzaamheid stimuleren en Noord-Holland groener uit de crisis kunnen laten komen en dan kijken wij straks bij de begroting en kaderbrief hoeveel geld wij daarvoor kunnen uittrekken. Ik word daarin mede ondersteund door wat D66 zo net zei, wij hoeven die hele motie die u zojuist hebt ingediend, niet te ondersteunen want dat hebben wij al genoeg gedaan in onze motie, maar dat zien wij dan toch net even anders. Dan motie 40 van het CDA, die bestaat uit twee delen: te onderzoeken aanvullende maatregelen voor lokale vraag, dat is goed maar als ik het goed begrijp, doen GS dat al. Het tweede deel is de inning pachtgelden. Wij waren wel verbaasd over de beantwoording van GS, maar wij hadden juist daar gezien, laten wij dan juist de groene boeren gaan steunen en omdat ik die afweging niet zie, stemmen wij tegen de motie.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Voorzitter, wij zijn erg blij met de noodhulp die op gang komt en op een punt na zijn wij ook heel blij met de motie van de coalitiepartijen. Maar dat is wel een cruciaal punt voor ons. Als deze motie van de VVD en coalitiepartijen bijvoorbeeld eerder, een

half jaar geleden was ingediend, dan was de kans best aanwezig geweest dat wij deze hadden gesteund. De keuze tussen zonnepanelen en windturbines is niet zo moeilijk, ook al is het een keuze tussen twee kwaden, maar deze timing is zeer ongepast, de economie ligt straks op zijn gat en het mkb heeft nu hulp nodig. De VVD komt met een motie die misschien pas over 8 jaar geld oplevert. Nou ja, geld oplevert, het is een knap staaltje vestzak/broekzak en geen win-win-winsituatie zoals de heer Van der Maas zegt. Ik heb ook een Engelse politieke heldin en dat is Margaret Thatcher. Die zei altijd: "The problem with socialism is, you eventually run out of other people's money", dit tegenover zijn Churchill. De ondernemer betaalt meer belasting als gevolg van de hoge kosten van de energietransitie en krijgt deze vervolgens voor een veel kleiner deel teruggestort in de vorm van een SDE-subsidie. Dat is een sigaar uit eigen doos en bovendien een sigaar waar de sportschoolhouder, de winkelier en de kroegbaas op korte termijn niks aan hebben. Ze kunnen hun personeel er niet van betalen of er brood voor kopen. Dat is heel teleurstellend in het betoog van gedeputeerde Pels. Het is een loffelijk streven om het gilde van installateurs te helpen en om vanuit de coalitiedoelstellingen erg begaan te zijn met de culturele sector, maar wij moeten als provincie in deze crisis geen doelgroepenbeleid voeren. Het college kan toch niet menen dat zij met noodhulpgelden in de hand Noord-Holland wel even zal hervormen naar hun idealen, overal theatergezelschappen die worden gestookt op zonne-energie omdat de linkse partijen zoals de VVD en GL dat willen. Of kijken wij breder, zoals de CU, PVV en CDA die begaan zijn met een ondernemend Noord-Holland.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Als iemand Margaret Thatcher aanhaalt, dan moet ik wel aanslaan want dat is natuurlijk een van mijn heldinnen geweest. En als zij het over socialisme heeft, dan heeft zij het inderdaad over geld van anderen opgehaald bij de belastingbetaler en dat vervolgens verkwanseld is. Dat gebeurt hier absoluut niet, dit is een hele goede investeringsmogelijkheid die allerlei wil stimuleren voor het mkb en de ondernemers. Dus die valse tegenstelling, ik herhaal het nog maar een keer, ziet u niet dat dat een valse tegenstelling is?

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Ik weet niet hoe u de economie wilt gaan redden met 100 miljoen euro. Het is niet zo'n heel groot bedrag en als je dan ook nog gaat investeren in zonnepanelen en dat soort, u kijkt een beetje twijfelachtig, maar in Amsterdam wordt er geloof ik per jaar 1,6 miljard euro in gestoken, alleen al daar. Maar iedere euro die wij niet rechtstreeks in de zak stoppen als lening of als gift of als hulp van een sportschool of kroegbaas en die besteden aan zonnepanelen, dat is niet effectief. Bovendien zitten daar Rijkssubsidies bij. Dus nee, het is geen win-winsituatie, het is vestzak/broekzak.

De **VOORZITTER**: Heeft de heer Van der Maas behoefte aan een nadere interruptie of bent u hier tevreden mee?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik zal nooit tevreden zijn als iemand onzin verkoopt, maar ik heb geen behoefte om verder vragen te stellen.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Dat is iets wat Winston Churchill niet zou doen. Ik ga verder met mijn betoog. De motie van het CDA, die begaan is met ondernemend Noord-Holland en die begrijpen

wij op dit punt ook. Zo hebben zij er blijk van gegeven in hun oproep om breder te kijken. Het is ronduit wereldvreemd om het over klimaatdoelen en zonnepanelen als voorwaarden te hebben als mensen massaal hun broodwinning kwijtraken. Bovendien is de 100 miljoen euro voor zonnepaneelinstallateurs die ook tijdens het werk een broodje kopen, niet echt een mega-impuls om de hele Noord-Hollandse economie te steunen. Het zegt ook veel dat de woordvoerder van GL dolblij is met de houding van de VVD, zoals zij zojuist zei. Dat vinden wij oprecht heel fijn voor de heer Zaal, maar het is een veeg teken voor de VVD en een stem voor de VVD blijkt maar weer eens een stem op links. Wij roepen de indieners van de coalitiemotie om de duurzaamheidseisen te schrappen. Als wij echt ons mkb willen helpen, dan is de motie van de VVD c.s. een uitstekende motie minus de duurzaamheidseis. Gelieve onze motie als een amendement te beschouwen op hun motie en gelieve uw coalitiedoelen niet boven de acute nood van ons mkb te stellen. Help de ondernemers die dat nu nodig hebben en loop hen niet voor de voeten met energietransitie en duurzaamheid als zij bezig zijn om te overleven.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Voorzitter. Ik hoor mevrouw Nanninga zeggen dat er geld weggegeven moet worden aan bedrijven en instellingen en dat wij daar niets voor terug moeten vragen en volgens mij is dat nou juist de definitie van socialisme. Ik merk dat FvD eigenlijk een hele linkse partij is, dat is interessant, dus moet u zich niet aansluiten bij de linkse kant? U komt constant met het argument van de SDE-subsidie, maar dat speelt hier helemaal geen rol. Dit is een gesloten systeem van financiering die gaat naar de inwoners en ondernemers van Noord-Holland die zij inderdaad terugverdienen in 7 tot 8 jaar. Dus dat verhaal over de SDE-subsidie klopt volgens mij niet.

Mevrouw **NANNINGA** (FvD): Voorzitter. Het is een leuke poging om te jij-bakken. Maar om voor onvoorwaardelijke hulp te zijn, hoef je niet per se een linkse partij te zijn. Het is niet per se links om een sterk en goed mkb neer te willen zetten en ze niet voor de voeten te lopen met allerlei hinderlijke en nutteloze voorwaarden en regeltjes, want het is uiteindelijk in het belang van de hele gemeenschap en van het mkb dat werkgelegenheid schept en belasting oplevert, om zonder voorwaarden maar wel natuurlijk met controle op fraude et cetera, maar geen duurzaamheidsvoorwaarden te stellen. Dat vind ik geen specifiek links of rechts standpunt. Als je hulp geeft, dan is dat hulp en dat kun je niet afkopen met dat je allemaal zonnepanelen wilt. Uiteindelijk zitten er wel subsidies van het Rijk op, het moet na 7 of 8 jaar gaan renderen, tegen die tijd is de kroeg verdwenen.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Dank aan GS voor de beantwoording. Wij zijn blij dat GS positief adviseren over de motie van het CDA en CU om de lokale voedselketens te gaan ondersteunen. Dan de motie over de 100 miljoen euro. Dat is heel veel geld en wij vinden zoals eerder aangegeven, het heel belangrijk dat goed onderzocht gaat worden waar die problemen in Noord-Holland precies liggen en waar onze toegevoegde waarde kan zijn. Onze oproep is dan inderdaad, beperk u niet te veel. Ik moet eerlijk zeggen mijnheer Van der Maas, dat voorbeeld van de zonnepanelen, daardoor ben ik niet overtuigd. Daar zijn al heel veel regelingen voor. Wij steunen wel de oproep om het fonds in te zetten ook voor toekomstbestendige ontwikkelingen. Wij zullen dus de motie Groener uit de crisis van de PvdD ook ondersteunen. Wij zullen voor de

motie over 100 miljoen euro stemmen, maar de inhoudelijke discussie over de richting willen wij graag voeren wanneer wij straks bij de begroting een uitgewerkt voorstel hebben liggen hoe dit precies ondersteund gaat worden. De motie over de voedselbanken. Mevrouw Pels was nogal rigide in haar afwijzing. Wij vinden dat onterecht, want ook als er nu geen problemen zijn, is het heel belangrijk om de vinger aan de pols te houden. Wij ondersteunen deze motie, want juist de voedselbanken krijgen het nu extra druk en het is belangrijk om wanneer daar problemen zijn, wij kunnen kijken hoe wij daaraan kunnen bijdragen.

De heer **SMALING** (SP): Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording, vooral aan mevrouw Zaal die pas een paar uur gedeputeerde is en een antwoord gaf alsof zij er al jarenlang zit. Dat is veelbelovend. Ik wil iets zeggen over twee zaken, de motie 100 miljoen euro. Aanvankelijk hadden wij twijfels over de motie voor 100 miljoen euro, omdat wij dachten, waar stem je nu precies voor. De toelichting van de heer Van der Maas heeft wel geholpen om een scherper beeld te krijgen bij wat de motie beoogt. Ik wil alles wat de heer Klein net zei, als een soort voorwaarde stellen, van wie komt er voor in aanmerking, welke beroepsgroepen, wat gebeurt er landelijk, en wie staat ook op basis van zijn achtergrond en kennis vooraan en wie achteraan en is dat wel de juiste rij. Daarmee doel ik ook op armoede en scholing, want je ziet dat veel energiesubsidies met name gaan naar mensen die weten hoe het werkt en weten bij welk loket je moet zijn. Ik roep mijn collega's op om de motie over de voedselbanken te steunen. Ik heb net in een interruptie gezegd tegen mevrouw Pels dat ik zeer teleurgesteld ben over haar starre houding op dit punt. Ik denk dat wij nog lang niet van de problemen af zijn, de crisis. De eerste paar maanden zien wij dat minder omdat er nogal wat buffers zijn, maar die beginnen op te raken en meer mensen zullen een beroep gaan doen op de voedselbanken. Mensen schamen zich ervoor en dat is iets wat niet zou moeten. Er zijn ook tekorten die worden gemeld in het noorden. De matches met de landbouwoverschotten waar wij het over gehad hebben en je hebt een perfecte keus om als provincie actief te zijn. Ik ga niet alle moties aflopen, dat merkt u wel.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Motie 41 heb ik mede ondersteund, maar ik wil graag dat de heer Van der Maas daar nog even goed naar gaat kijken, want het mkb mag hier absoluut niet in ontbreken. Het mkb is een van de grootste werkgevers van Nederland en die sluit je op deze manier uit. Ik hoor de gedeputeerde en dan denk ik, hier worden de stokpaardjes uit het coalitieakkoord van de energietransitie bereden en daar kan ik mij echt niet in vinden, dus ik hoop dat motie 41 in gewijzigde toestand terug kan komen, anders moet ik mijn naam weghalen.

De **VOORZITTER**: Wij gaan nu schorsen zoals gevraagd door de heer Voskuil. Het is nu 21.54 uur en ik schors de vergadering kort tot 22.00 uur. Als mevrouw Van Soest afziet van ondertekening van de motie, dan moet er een nieuwe motie zonder mevrouw Van Soest worden ingediend, anders kunnen wij daar straks niet over stemmen. Het is 22.00 uur, de vergadering is heropend. De schorsing is aangevraagd door de heer Voskuil, dus ik geef hem als eerste het woord.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. De reden van de schorsing zit vooral in motie 37, over de voedselbanken. De voedselbanken zijn ons uit het hart gegrepen maar wij worstelen met een

aantal dingen, zoals hoe de relatie met de gemeenten hier is, maar zoals het er nu voor staat, neigen wij naar steun voor de motie. Dat is de uitkomst van het ingewikkelde debat.

De **VOORZITTER**: Dan volgt nu de tweede termijn voor GS. Het lijkt erop dat daar geen behoefte aan is. Kan iemand van GS dat in de chat bevestigen? Ze zijn nog in overleg? De vergadering is al begonnen. Ik hoor net dat GS nog met elkaar in conclaaf is. Daarom horen zij niet dat ik dat vraag. Er wordt gekeken hoe lang zij nog nodig hebben. Ik kom zo bij u terug. We moeten even wachten tot iedereen achter hun laptop zit. Ik zie wat u zegt mijnheer Heijnen, maar zonder hen kunnen wij niet verder. Het gaat om een uitloop van een paar minuten.

Gedeputeerde **PELS**: Voorzitter. Wij betreuren het dat er in het debat zoveel onduidelijkheid ontstaat. Laat helder zijn, de algemene maatregelen, de noodhulp komt vanuit het Rijk en wij dringen erop aan om die miljarden – want daar gaat het hier over – vrij te maken. Als wij dan naar onszelf kijken, dan moeten wij naar onze eigen rol kijken. En dat doen wij, wij steken onze nek uit door 110 miljoen euro vrij te maken voor steun en geen enkele andere provincie doet dit. Ons stimuleringspakket is juist gericht op de middellange termijn en juist gericht op het steunen van ondernemers. Al die mensen die werken aan het plaatsen van zonnepanelen en isolatie, maar juist de mensen die wonen in de woningen en die hun energierekening naar beneden kunnen halen, die steunen wij ook met dit pakket. Alle ondernemers die daar werken, is ook ons mkb. Het gaat om de hele keten van ondernemers want ook zij stimuleren weer andere werkgelegenheid. Dan de aandachtspunten en twijfels die zijn geuit door partijen. Zoals ik al in mijn eerste termijn zei, die nemen wij graag mee in de uitwerking en die kunt u terugzien in zowel het stuk voor de korte termijn voor de zomer als in het stuk voor de middellangere termijn rond de begroting.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Waar komt die motie vandaan? Ik hoor mevrouw Pels een aantal keren zeggen ‘ons stimuleringspakket’, ‘Noord-Holland steekt zijn nek uit’. Ik vind dat hier op zijn minst de schijn van dualiteit wegvalt, want het is een motie van PS. Wij reageren hier niet op een voorstel van GS. Wie is er nu in charge bij dit voorstel waarvan wij u vragen om dit uit te werken?

Gedeputeerde **PELS**: Dat lijkt mij helder, PS zijn altijd degenen die de kaders neerzetten. Ik zal het voor u speciaal anders verwoorden, wij vinden dat door het omarmen van deze motie PS Noord-Holland de nek uitsteken.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, ik wil reageren op de motie over de provinciale steun voor toerisme en seizoensgebonden horeca en dan met name de strandtenten waar nodig en mogelijk, een uitzondering te geven op de regels in de PRV. Mevrouw Zaal heeft al in eerste termijn gezegd dat het duingebied en het strand een buitengewoon complex geheel is met een heleboel belangen dat is samengekomen in het kustpact. U weet er alles van hoeveel belang en waarde wordt gehecht aan dat gebied en hoeveel mensen daar wat van vinden. Ik vind in deze dat in eerste instantie een ondernemer die zo’n behoefte heeft, zich moet wenden tot zijn eigen gemeente en als men het er in gezamenlijkheid over eens is, zich tot de provincie moet wenden,

dan vinden zij hier bij mij een gevoelig oor. Maar ik ken de gevoeligheid binnen PS waar het gaat over de kwetsbaarheid van het gebied en verder de wens om iets te doen aan stimulering. Wanneer er gemeenten naar mij toekomen op basis van de vraag van strandtenthouders dat zij aanlopen tegen de beknellende regels van de provincie, ik bereid ben naar hen te luisteren en bij een valide onderbouwing ben ik bereid die aan PS voor te leggen zodat u weet waar het om gaat en wij die belangen gezamenlijk kunnen afwegen. Dus geen ja op het punt zoals het hier staat, maar ook geen nee, omdat ik het wil laten passen binnen de weging van belangen zoals wij dat met elkaar gewend zijn te doen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Dat is precies wat ik bedoel met dit punt. Het gaat mij er niet om dat wij dit sowieso moeten toestaan. De route is inderdaad via gemeenten en wij zijn pas als laatste aan zet. Ik bedoel het precies zoals u uitlegt, wij moeten serieus kijken waar nodig, waar mogelijk en zeker in overleg met PS, dat is altijd goed om te kijken waar wij u kunnen faciliteren. Ik sluit mij aan bij uw uitleg en ik hoop dat u daarmee positief kunt adviseren.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Als het college uw oproep zo mag lezen en met deze uitleg, dan kan ik er prima mee leven.

De **VOORZITTER**: Goed. Wij hebben geschorst en ik hoop dat iedereen de schorsing benut heeft om met de fracties te bespreken hoe u over de verschillende moties denkt, want nu komen wij toe aan de stemming over de ingediende moties. Dat zijn de nummers 37 tot en met nummer 45. Motie nummer 39 is ingetrokken. Als u allemaal een lijstje neerlegt met de moties, dan ga ik per fractie de moties voorleggen, maar ik vraag eerst of er Statenleden zijn of er moties zijn waarbij een stemverklaring wordt afgelegd. Dat ga ik op volgorde doen. Dat betekent dat alle niet-fractievoorzitters die een stemverklaring willen afleggen, dat nu mogen aangeven over motie 37, 38, 39 is ingetrokken, 40, 41. Deze motie zoals u hem hebt gekregen, bevat de naam van de heer Everduim en het logo van DENK, die worden doorgestreept omdat de heer Everduim niet aanwezig is bij de vergadering, dus die kan niet geacht worden een motie ingediend te hebben. Motie 42, iemand stemverklaringen? Motie 43, 44, 45? Geen stemverklaringen. Dezelfde vraag is dan of iemand aantekening verlangt bij een van deze moties? Dit geldt alleen voor de niet-fractievoorzitters. Dat is ook niet het geval. Ik geef eerst het woord aan mevrouw Van Soest om aan te geven of haar naam op motie 41 gehandhaafd blijft, want dan pas kunnen wij stemmen over de ingediende motie.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Ik heb niet zozeer een probleem met de motie, maar met de uitleg van de gedeputeerde die voor mij te veel op de energietransitie ging zitten en dat is niet mijn bedoeling. Ik trek dus bij deze mijn steun voor motie 41 in.

De **VOORZITTER**: U bent geen indiener meer van motie 41, dan wordt uw naam en uw logo verwijderd. Ik begin bij GL met de inventarisatie. Motie 39 is ingetrokken.

De heer **ZAAL** (GL): Motie 37: Wij herkennen de worsteling van de PvdA, maar denken dat de goede contacten van GS met de voedselbanken voldoende zekerheid bieden voor een goede

ondersteuning als het nodig mocht blijken. Wij stemmen tegen de motie. Motie 38: tegen, 40: tegen, 41: voor, 42: voor, 43: tegen, motie 44: tegen, motie 45: tegen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Motie 37: tegen, 38: tegen, 40: voor, 41: voor, 42: voor, 43: tegen, 44: tegen, 45: tegen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Motie 37: tegen, 38: tegen, 40: voor, 41: voor, 42: voor, 43: tegen, 44: tegen, 45: tegen.

De heer **VOSKUIL** (PvdA): De opmerking van de heer Zaal was volledig terecht. Het is inderdaad voor ons een worsteling, enerzijds zijn wij niet zo'n voorstander van ondersteuning van de voedselbank, anderzijds bevat hij elementen waar wij echt moeite mee hebben, zoals de rol van de gemeente en dat gesproken wordt over tekorten en dat niet duidelijk is of dat ook financiële tekorten zijn. Ik meende in het tweede gedeelte van de beantwoording door de gedeputeerde iets van een toezegging te horen. Ik hoop dat ik het zo mag uitleggen dat het college zich gaat inspannen om waar nodig, dingen te doen. De worsteling was niet gering en komt uit op dat wij de motie alsnog niet ondersteunen. Motie 37: tegen, 38: tegen, 40: tegen, 41: voor, 42: voor, 43: tegen, 44: tegen, 45: tegen.

De heer **DESSING** (FvD): Motie 37: voor, 38: voor, 40: voor, 41: voor, 42: tegen, 43: tegen, 44: voor, 45: voor.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Motie 37: voor, 38: voor, 40: voor, 41: voor, 42: voor, 43: tegen, 44: tegen, 45: tegen.

De heer **ZOON** (PvdD): Motie 37: voor, 38: tegen, 40: tegen, 41: voor, 42: tegen, 43: voor, 44: tegen, 45: tegen.

De heer **DEEN** (PVV): Motie 37: voor, 38: voor, 40: voor, 41: tegen, 42: tegen, 43: tegen, 44: voor, 45: voor.

De heer **SMALING** (SP): Motie 37: voor, maar wel teleurgesteld door de wankelmoedigheid van de PvdA. Ik heb het nog nooit meegemaakt dat er steun wordt uitgesproken voor een motie en dat die dan een paar minuten later weer wordt ingetrokken. Motie 38: voor, 40: voor, 41: voor, 42: voor, 43: voor, 44: tegen, 45: tegen.

De heer **KLEIN** (CU): Motie 37: voor, 38: voor, 40: voor, 41: voor, 42: voor, 43: voor, 44: tegen, 45: tegen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Motie 37: voor, 38: voor, 40: voor, 41: tegen, 42: voor, 43: voor, 44: voor, 45: voor.

De **VOORZITTER**: Er is niet meteen geteld wat de uitslag precies betekent, daarvoor moet ik de vergadering even schorsen voor vijf minuten. De vergadering is heropend. Ik heb een lijst met de getelde peiling. Motie 37 is verworpen met 30 stemmen tegen van GL, VVD, D66 en PvdA en 23 stemmen voor. Motie 38 is verworpen met 33 stemmen tegen van GL, VVD, D66, PvdA en PvdD en 20 stemmen voor. Motie 40 is aangenomen met 35 stemmen voor en 18 stemmen tegen van GL, PvdA en PvdD. Motie 41 is aangenomen met 49 stemmen voor en 4 stemmen tegen van de PVV en PvdO. Motie 42 is aangenomen met 39 stemmen voor en 14 stemmen tegen van FvD, PvdD en PVV. Motie 43 is verworpen met 45 stemmen tegen en 8 stemmen voor van de PvdD, SP, CU en PvdO. Motie 44 is met 41 stemmen tegen en 12 stemmen voor van FvD, PVV en PvdO verworpen. Motie 45 is met 41 stemmen tegen 12 stemmen voor FvD, PVV en PvdO verworpen. Daarmee komen wij aan het einde van dit agendapunt en aan het einde aan mijn rol op deze stoel. Ik maak weer plaats voor de CdK, de voorzitter.

De **VOORZITTER**: Ik dank mevrouw Kocken voor het overnemen van het voorzitterschap van de vergadering. Het is nu 22.40 uur. Wij hebben nog een agendapunt te gaan, agendapunt 9, nog een aantal rondvragen en twee moties Vreemd aan de orde van de dag. Ik had gehoopt dat ik dat met u vanavond allemaal zou kunnen afhandelen. Ik denk dat als wij dit allemaal nog willen afhandelen, dan zijn wij op zijn minst nog een uur bezig. De rondvragen zouden eventueel schriftelijk afgedaan kunnen worden – dat heb ik afgestemd met de gedeputeerde – maar dan hebben wij nog twee moties Vreemd, dus per saldo zal het een lange avond worden. Daarom stel ik voor maandag 25 mei vanaf 19.00 uur de vergadering voort te zetten en nu te schorsen. Ik zie een aantal opmerkingen in de chat maar ik zie geen enthousiaste vingers die zeggen, wij gaan vanavond door. Ik wil vragen of alle fractievoorzitters even willen reageren via de chat. Er is een meerderheid om volgende week verder te gaan. Ik schors de vergadering en wij gaan verder op maandag 25 mei a.s. om 19.00 uur. Tot volgende week.

<u>25 mei 2020</u>

1. **Heropening vergadering en mededelingen**

De **VOORZITTER**: Welkom dames en heren. Ik heropen de vergadering die op 18 mei geschorst is en die nu wordt voortgezet. Afwezig zijn de leden Baljeu (fractie Baljeu), Dekker (FvD) en Everduim (DENK). Wij zijn gebleven bij agendapunt 9, want op 18 mei hebben wij eerst agendapunt 10 behandeld.

9. **Statenvoordracht 20 Besluit vervolg project Duinpolderweg, bereikbaarheid Haarlemmermeer Bollenstreek**

De **VOORZITTER**: Hiervoor heeft zich een aantal sprekers aangemeld.

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Wij hebben geconstateerd dat het besluit van GS om het project Duinpolderweg voor het grootste deel stop te zetten, met gemengde gevoelens wordt ontvangen. Diverse bewonersgroepen en andere belanghebbenden in Noord-Holland die wij

hebben gesproken in met name Zwaanshoek, en de meerderheid van de gemeenteraad Haarlemmermeer zijn opgelucht dat dit langslepende dossier met een initieel gekozen middenvariant nu geen doorgang vindt, anders dan de ontwikkeling van de Bennebroekerweg waardoor verdere woningbouw in Hoofddorp in ieder geval doorgang kan vinden. Voor ons is de koppeling tussen het realiseren van broodnodige nieuwbouw en een goede bereikbaarheid van deze locaties voor alle vormen van vervoer evident en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Voor onze volledige afwegingen verwijs ik graag naar mijn bijdrage in de commissie M&B van 20 april jl. Uit de antwoorden op de schriftelijke vragen en de mondelinge toelichting van de gedeputeerde in de vergadering van de commissie trekken wij de volgende drie conclusies uit het voorgenomen stopzetten van het project. 1. Het stopzetten kan rekenen op draagvlak bij veel omwonenden en haalt de dreiging van het suboptimale voorkeurstracé van tafel, hetgeen rust en duidelijkheid biedt. Wij vinden dit een belangrijk gegeven. 2. Er bestaan zorgen over het oplossen van resterende knelpunten in relatie tot bereikbaarheid, verkeersveiligheid en mobiliteit waarbij niet alle betrokken partijen lijken te zijn gehoord. Overleg tussen GS en alle betrokken partijen is noodzakelijk om deze knelpunten verder in kaart te brengen. 3. De relatie tussen het provinciebestuur van Zuid- en Noord-Holland heeft een forse deuk opgelopen door de wijze van communicatie over en de route naar het voorgenomen besluit tot het stopzetten van de Duinpolderweg. Wij roepen GS dan ook op om de relatie met GS van Zuid-Holland te herstellen zodat provincie overschrijdende mobiliteitsvraagstukken in soepele gezamenlijkheid kunnen worden opgepakt. Wij zijn om de twee laatst genoemde redenen mede-indiener van een VVD-motie die GS oproept tot dit overleg. Concluderend, wij zullen de voordracht steunen. In de afweging van dit standpunt hebben wij de elementen woningbouw, mobiliteit, bereikbaarheid en draagvlak maar voornamelijk het herstellen van de rust en het vertrouwen van omwonenden betrokken. Wij roepen het college op om welwillend in gesprek te blijven over de eerder genoemde knelpunten zodat de bereikbaarheid, mobiliteit en verkeersveiligheid in relatie tot woningbouw in het gebied tussen de Bollenstreek en Schiphol de blijvende aandacht krijgen die het verdienen.

De **VOORZITTER**: Aangezien u heeft gesproken over een VVD-motie geef ik eerst het woord aan de heer Terwal, VVD. Ik verzoek via de chat aan te geven of er nog andere partijen zijn die een motie willen indienen.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter. Als de commissievergadering M&B van 20 april jl. iets heeft duidelijk gemaakt, dan is het wel de grote betrokkenheid van vele partijen bij het project Duinpolderweg. Voor en tegenstanders hielden allen een vurig pleidooi waarbij achtergrondmuziek om het verhaal kracht bij te zetten, niet geschuwd werd. Ook deed zich het bestuurlijke unicum voor dat een gedeputeerde van onze buurprovincie kwam inspreken. Dit is inspraak zoals het bedoeld is en wij zijn iedereen dankbaar voor hun inbreng. Wat opviel was dat vele partijen ondanks de uiteenlopende standpunten de observatie deelden dat zoals ook de website van onze provincie het stelt, ‘de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de regio Haarlemmermeer onder druk staan.’ Deze druk wordt in de nabije toekomst aan beide zijden van de Ringvaart alleen maar groter met de komst van vele duizenden woningen tussen bijvoorbeeld Nieuw-Vennep-West en Lisserbroek. Willen wij de urgente woningnood in de MRA

verminderen, dan dienen er niet alleen duizenden nieuwe woningen gebouwd te worden, maar moeten deze ook goed ontsloten zijn. Of, zoals de voltallige Haarlemmermeerse raad van links tot rechts in haar brief van oktober het stelde: “Eerst bewegen, dan bouwen”, een principe dat de VVD volledig onderschrijft. Dit bewegen krijgt vorm door middel van fiets, auto en bus. De auto wordt bediend met de door mijn fractie lang gewenste opwaardering van de nieuwe Bennebroekerweg, fiets en bus krijgen de ruimte met de realisatie van snelfietsroutes en de hoogwaardige openbaar vervoerverbinding – HOV – tussen Noordwijk en Schiphol. Voor de twee laatste projecten is de medewerking van een aantal partners van de voormalige stuurgroep Duinpolderweg essentieel, partners bij wie het vertrouwen geschaad is, zoals blijkt uit het gezamenlijke communiqué dat eind maart naar buiten werd gebracht. Wij zijn dan ook verheugd dat de gedeputeerde in zijn uitgebreide en heldere antwoorden op onze schriftelijke vragen een handreiking biedt door: “Medewerking te verlenen aan de bereikbaarheidsactiviteiten en werkzaamheden van de anderen ten gunste van alle modaliteiten, mocht dat noodzakelijk zijn en zullen dit per situatie bekijken.” Om deze medewerking gestalte te geven is het belangrijk dat wij als provincie verder kijken dan onze ringvaart lang is en het gesprek met onze partners blijven voeren en werken aan onze relatie met hen. Juist nu in deze tijd dat wij elkaar hard nodig hebben. Daarom een motie.

Motie 46/250520

Motie In gesprek blijven en werken aan relatie met partners van voormalige stuurgroep Duinpolderweg en andere belanghebbenden

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 18 mei 2020

Constaterende dat:

- *GS hebben besloten verder te gaan met de opwaardering van de (Nieuwe) Bennebroekerweg en de overige delen van de Duinpolderwegroute niet worden uitgevoerd;*
- *GS evenwel aangeven in hun voordracht van 7 april dat ‘onderzocht wordt of de stuurgroep in een andere vorm doorgang kan vinden’ en ‘de provincie wel bereid is om een financiële bijdrage af te wegen in de verantwoordelijkheid die de provincie heeft in de bereikbaarheid van de Bollenstreek’;*
- *GS evenwel bij de beantwoording van schriftelijke vragen van de VVD en technische vragen van het CDA hebben aangegeven ‘voor wat betreft de verbinding Lisse-A44 en het tracé Zwaanshoek hun trekkersrol te beëindigen voor deze opgaven, maar wel medewerking te zullen verlenen aan de bereikbaarheidsactiviteiten en -werkzaamheden van de anderen ten gunste van alle modaliteiten, mocht dat noodzakelijk zijn en dit per situatie zullen bekijken’.*

Overwegende dat:

- *De leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid van de regio Haarlemmermeer-Bollenstreek al jaren onder druk staan zich uitend in een aantal lokale knelpunten;*

- *Door de bouw van vele duizenden noodzakelijke woningen in de gemeente Haarlemmermeer zoals ten zuiden van Hoofddorp en tussen Nieuw-Vennep en Lisserbroek de druk op deze regio aanzienlijk zal toenemen;*
- *Het belangrijk is dat het vertrouwen van de partners van de voormalige stuurgroep Duinpolderweg hersteld wordt aangezien Noord-Holland hen nodig heeft bij het welslagen van andere mobiliteitsprojecten in onze provincie waaronder de realisatie van het project Hoogwaardig Openbaar Vervoerverbinding (HOV) tussen Noordwijk en Schiphol en snelfietsroutes.*

Verzoeken het college om:

- *In gesprek te blijven en te werken aan de relatie met de partners van de voormalige stuurgroep Duinpolderweg en andere belanghebbenden, zoals het bedrijfsleven, ontwikkelaars en bewoners en bij mobiliteitsinitiatieven vanuit de voormalige stuurgroep met een positieve en constructieve grondhouding het gesprek aan te gaan;*
- *Bij de in het najaar geplande netwerkstudie Haarlemmermeer de mogelijke knelpunten in de verbinding met Zuid-Holland te betrekken*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties VVD, CDA, FvD, 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Bij interruptie, een verduidelijkende vraag aan de VVD. Wij hebben de motie gelezen. Kan de heer Terwal garanderen dat er met deze motie niet een Duinpolderweg 2.0. aan de orde gaat komen of wellicht een lichte aanpassing aan de huidige middenvariant? Ik wil uw antwoord graag volstrekt helder hebben en duidelijk in de notulen opgenomen. Wij zijn voor het aanpakken van lokale knelpunten zoals in de motie genoemd en daarover moeten wij zeker met Zuid-Holland in gesprek blijven, dat is goed. Het moet echter voor ons wel uitgesloten zijn dat er een grootschalige Duinpolderweg 2.0 middels deze motie wordt ingefietst. Als de heer Terwal en gedeputeerde Olthof dit kunnen bevestigen, dan kunnen wij deze motie zeker steunen.

De heer **TERWAL** (VVD): Deze motie strekt er niet toe om de Duinpolderweg weer op tafel te krijgen. In het coalitieakkoord dat wij ondertekend hebben, is duidelijk afgesproken dat de Duinpolderweg gefaseerd wordt uitgevoerd, om te beginnen met het opwaarderen van de nieuwe Bennebroekerweg, en dat de andere delen nu niet worden uitgevoerd. Deze motie strekt er juist toe zoals u ook in uw inbreng aangaf bij de commissievergadering van 20 april, om de lokale knelpunten die er nu nog zijn – want de druk op de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid blijft groot – op te lossen, gezamenlijk met de voormalige stuurgroeppartners Duinpolderweg. Daarvoor moeten wij eerst het gesprek aangaan en werken aan die relatie.

De heer **DEEN** (PVV): Helder.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Wij zijn positief over het afblazen van de Duinpolderweg en wij zijn verheugd te lezen dat ons college de trekkersrol bij deze wegverbinding heeft teruggegeven. Wat ons betreft is de Duinpolderweg van de baan. Wij hebben in de commissie aangegeven dat wij ons wel kunnen vinden in het beperken tot het aanpakken van de nieuwe Bennebroekerweg nabij Hoofddorp, omdat dat inderdaad meer en betere ruimte schept voor de grote woningbouwopgave in het gebied. Wij vinden het logisch dat het besluit van GS genomen is, wat ons betreft was er nooit sprake van nut en noodzaak voor een wegverbinding door het gebied. Met de uiteindelijke voorkeursvariant was een gedrocht ontstaan, veel overleggen van veel betrokkenen waarvoor overigens hartelijke dank, want die mensen hebben er veel tijd en energie in gestoken, waarbij veel meningen op tafel kwamen en gedurende lange tijd veel partijen tegenover elkaar hebben gestaan. Het besluit van GS brengt rust op dit gebied. Wel houden wij zorgen over lokale knelpunten, want die zijn er wel degelijk. Overleg ter plekke blijft dus noodzakelijk en wat ons betreft, met zo veel mogelijk partijen die de afgelopen jaren hebben gewerkt aan een Duinpolderweg ook al valt die nu weg. Wij moeten blijven investeren in verder praten, zeker om het HOV-project zo optimaal mogelijk uit te kunnen voeren. Investeren in verder praten met alle betrokkenen, dat is belangrijk om tot een oplossing te komen en zal wat de SP betreft, een echte Duinpolderweg in de uiteindelijke oplossing ontbreken. Met die aantekening zullen wij de motie van de VVD steunen. Het totale project werd mede gevoed door de enorme woningopgave in het gebied. Wellicht 30 tot 35.000 woningen zullen er de komende jaren worden gebouwd. Daarbij is de bereikbaarheid in het gebied essentieel en als de Duinpolderweg wegvalt, dan moeten wij volop in gaan zetten op HOV. Wij pleiten ook – en daar wijs ik in mijn motie nadrukkelijk op – voor een onderzoek van het wellicht mogelijk zijn van een lightrail verbinding in het gebied. Het onderzoek dat jaren geleden gedaan is, is er altijd van uitgegaan dat er ook een wegverbinding zou komen en als destijds de conclusie was dat lightrail een veel te omvangrijk HOV-project zou worden in het gebied, dan zou dat nu zo maar anders kunnen liggen, want de hele bereikbaarheidsopgave komt op het bordje te liggen van het OV. De scope van het project is gewijzigd en dat rechtvaardigt wat ons betreft nieuw onderzoek naar mogelijkheden om te komen tot lightrail. Daarbij is belangrijk dat wij uiteraard zo snel mogelijk een busbaan willen, maar het is belangrijk om de ondergrond van die busbaan zodanig aan te leggen, dat er wordt geanticipeerd op toekomstig lightrail, dat is twee vliegen in een klap en het scheelt een hoop uitgaven in latere stadia. Als er in onze provincie ergens lightrail mogelijk zou zijn, dan is het wellicht op dit traject. Daarvoor een motie.

Motie 47/250520

Onderzoek versterken openbaar vervoer Duin- en Bollenstreek

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 25 mei 2020

Constaterende dat:

- *De provincie Noord-Holland middels (VD-20) afziet van het vervolg van de studie, planning en realisatie van het project Duinpolderweg – bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek;*

- *Onze provincie in het project Duinpolderweg in oorsprong samen is opgetrokken met Zuid-Holland in combinatie met de aanleg van een HOV-verbinding tussen Noordwijk en Schiphol;*
- *De samenwerking tussen onze provincie en onze zuiderbuurprovincie een deuk heeft opgelopen door voorgenomen besluit (VD-20) van GS van Noord-Holland.*

Overwegende dat:

- *Er (grote) behoefte is aan kwalitatief goed en fijnmazig, maar ook 'snel' openbaar vervoer in de regio, ook als toekomstige oplossing voor knelpunten in het personen- en goederenvervoer in het gebied;*
- *In de jarenlange overlegronden en beraadslagingen er steeds sprake is geweest van een samengaan van het project Duinpolderweg en een HOV-verbinding tussen Noordwijk en Schiphol en daarmee van een in elk geval officieus samenwerkingsproject van de provincies Noord- en Zuid-Holland*
- *Hoe meer het vervoer van personen afgewikkeld kan worden via OV-verbindingen, hoe meer ruimte er komt op de autowegen in het gebied voor de afwikkeling van vrachtvervoer;*
- *'Snel' openbaar vervoer dat wellicht kan bestaan uit een lightrailsysteem;*
- *Lightrail kan zorgen voor het vervoeren van grote aantallen reizigers 'tegelijkertijd' dan bussen;*
- *Onderzoek naar de mogelijkheden om lightrail aan te leggen reeds jaren geleden gebeurd is en de tijden zijn veranderd.*

Besluiten het college van GS op te roepen:

- *Na het aannemen van deze voordracht (VD-20) in te blijven zetten op de snelle ontwikkeling en realisatie van HOV Noordwijk-Schiphol, in samenwerking met de provincie Zuid-Holland;*
- *(hernieuwd) onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de HOV-verbinding, zoals hierboven bedoeld, mogelijk te realiseren als lightrailverbinding ('Duinpolderlijn'?) en daarop te anticiperen in de robuustheid van aan te leggen busbanen;*
- *De HOV-verbinding zo optimaal mogelijk aan te leggen zodat kernen langs het tracé Noordwijk-Schiphol zo goed mogelijk worden bediend;*
- *PS over de ontwikkelingen periodiek - halfjaarlijks - middels een voortgangsrapportage te rapporteren, te beginnen in december 2020*

en gaan over tot de orde van de dag.
Fracties SP, 50plus/PvdO

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Ik zal omwille van de tijd niet uitvoerig herhalen wat ik in de commissie gezegd heb. Ik richt mij op twee zaken die ik geconstateerd heb tijdens de commissievergadering. Wat mij verbaasde was het algemeen gedeelde enthousiasme over de

verbreding van de nieuwe Bennebroekerweg, door partijen die zich doorgaans als groen en duurzaam profileren en die opeens de loftrompet gaan afsteken over een verbreding van de weg, dan doet mij dat de wenkbrauwen wel enigszins fronsen. Laten wij eerlijk zijn, de luchtkwaliteit in de noordelijke Randstad is een van de slechtste in de EU. Volgens de Atlas Leefomgeving van het RIVM is dat met name rond Amsterdam en Schiphol het geval. Om nou niet allerlei sentimenten op basis van de huidige crisissituatie op te willen roepen, komen er a. steeds meer onderzoeken die de relatie tussen luchtkwaliteit – denk aan fijnstof en stikstof – en luchtweginfecties aantonen, zoals een recent onderzoek van Harvard University en valt het b. nog maar te bezien of de mobiliteitsbehoefte als uitvloeisel van deze crisis weer hetzelfde zal worden. Thuiswerken lijkt namelijk een enorme impuls te krijgen. Eerst de moties. De motie van de SP over HOV is voor ons belangrijk, maar wij zijn van mening dat voor het geld van een lightrailverbinding er wel heel veel HOV-bussen zouden kunnen rijden en die zijn toch altijd flexibeler qua traject. Er zijn betere plekken in de provincie voor railverbindingen, waar meer geconcentreerde mobiliteitsstromen voorkomen. Aangezien deze motie iets te veel inzet op de lightrail oplossing, zullen wij hem niet steunen. De motie van de VVD is een stap terug in plaats van vooruit. Hier lijkt te worden teruggegrepen naar de stuurgroep waarin de samenwerking niet altijd soepeltjes liep en een groep die daarnaast een erg eenzijdige focus had, namelijk asfalt. En dat het bereikbaarheidsvraagstuk onderdeel moet zijn van een visie op het gebied Bollenstreek Haarlemmermeer is evident, maar dan wel als onderdeel van een benadering waarin ook de leefbaarheid en de nieuwe natuuropgave een plek vinden. Het fietst fijner langs een houtwal dan langs prikkeldraad en wij missen hier dan ook de betrokkenheid van natuur- en milieuorganisaties. De insprekers in de commissievergadering hebben vooral laten zien dat er sprake is van een harde tegenstelling tussen burgers tegen de weg en het bedrijfsleven voor. Daarbij doel ik niet op de bakker op de hoek of de kroegbaas die vorige week ten tonele is gekomen. Nu er ook nog eens een keer twee provincies langs deze scheidslijn tegenover elkaar lijken te staan, lijkt het mij verstandiger om de gedeputeerde de kans te geven om zoals hij zelf zegt ‘eerst een kopje koffie te gaan drinken’. Ik vertrouw erop dat de gedeputeerde zijn relatiemanagement op orde heeft, zoals hij ook als wethouder in Zaanstad heeft bewezen. Dan het tweede punt, tijdens een luchtig een-tweetje tijdens de commissie met de gedeputeerde werd de indruk gewekt dat de tegenstelling tussen asfalt en CO2-uitstoot zou verdwijnen wanneer er meer elektrische auto’s over het asfalt zouden rijden. Daar schrok ik een beetje van, want om auto’s niet direct CO2 te laten uitstoten, zouden alle auto’s op niet fossiele brandstoffen moeten rijden en om elektrisch te kunnen rijden, zal toch elders energie opgewekt moeten worden en dat zal dan ook weer duurzaam moeten gebeuren. Wanneer iedereen een elektrische auto bezit en gebruikt, zorgt dat voor een gigantisch ruimtebeslag en die ruimte is juist in het zuidelijke deel van onze provincie schaars. In bepaalde delen van de kop van Noord-Holland is het niet realistisch te verwachten dat openbaar en collectief vervoer de gehele mobiliteitsbehoefte kan faciliteren. De auto – en dan natuurlijk het liefst een zo schoon mogelijke – zal daar altijd gedeeltelijk onmisbaar blijven, maar juist in gebieden waar de ruimtelijke druk en bevolkingsdichtheid groot zijn, zal de focus toch echt moeten liggen op thuiswerken, fietsen en OV. Alleen zo kunnen wij de leefbaarheid waar iedereen hier de mond van vol heeft, waarborgen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Over de motie die wij zojuist hebben ingediend, is de heer Hollebeek het met mij eens dat een mogelijke woningbouwopgave van 35.000 woningen in het gebied een enorme reizigersstroom op gang zou kunnen brengen in de richting van bijvoorbeeld het NS-spoor, Schiphol en de regio Amsterdam en dat door het wegvallen van de Duinpolderweg de gehele vervoersstroom voor rekening komt van een HOV-verbinding?

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Zoals ik de motie gelezen heb, gaat het over een lightrailverbinding van Noordwijk naar Schiphol. Als u bedoelt een lightrailverbinding van Amsterdam naar de nieuwe woonwijk in de Haarlemmermeer, dan lees ik hem anders. Dan zou het de moeite wel weer waard zijn, dus zo heb ik hem niet gelezen. Ik denk dat wij niet geheel op een lijn van communicatie zitten.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Wij zijn ervan uitgegaan want die kans is heel groot, dat wij binnen afzienbare tijd met de doorgetrokken Noord/Zuidlijn – al dan niet als metro of lightrailverbinding – op Schiphol kunnen komen en dan zou het fantastisch zijn als wij in de toekomst ook kunnen doorreizen naar Noordwijk met een lightrailverbinding. Dat is dus zeker onze bedoeling.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Als u zou stellen dat een lightrailverbinding zou zien om de nieuwe woonwijken in de Haarlemmermeer te ontsluiten richting Schiphol en Amsterdam, dan zouden wij hem steunen, maar wij vinden dat het traject naar Noordwijk niet intensief en geconcentreerd genoeg gebruikt wordt voor deze optie en zouden wij liever kiezen voor meer bussen en kunnen wij nog steeds de motie niet steunen.

De heer **STEEMAN** (D66): Voorzitter. Ook in de commissievergadering bleek dat dit dossier Bereikbaarheid Duin- en Bollenstreek vaak veel en tegenstrijdige belangen kent. Het was in die commissievergadering heel goed om te zien dat ook in een digitale setting verschillende belanghebbenden hun belang heel goed voor het voetlicht wisten te brengen en dat heel goed hebben weten over te brengen naar de commissieleden. Ook wij zien het belang in van een goede bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek, het is essentieel voor de leefbaarheid, woningbouw en economische ontwikkeling in de regio. Wij zijn dan ook zeker voorstander van concrete stappen in het oplossen van de huidige bereikbaarheidsproblemen. Prioriteit aan de nieuwe Bennebroekerweg en investeren in OV en fietsbereikbaarheid kunnen niet alleen onze, maar ook brede en maatschappelijke steun verkrijgen. Wat ons wel heeft verbaasd is het feit dat het besluit van het college van Noord-Holland bij partners, andere overheden en inwoners wordt gezien als een soort eindpunt. Het is in onze optiek nog altijd zo dat naast de inzet op de Bennebroekerweg en de insteek op OV en fiets, stap 1, in ons coalitieakkoord ook aangekondigd wordt dat het gesprek aangegaan wordt met alle belanghebbenden over de voorkeursvariant en wordt een verder bestuurlijk overleg met Zuid-Holland aangekondigd, dat noem ik stap 2, waarbij de bereikbaarheid van de Bollenstreek voor ondernemers en woningbouw meer algemeen op de agenda zou behoren te komen. Wij hebben onze zorgen daarover al uitgesproken en de gedeputeerde verzocht om stap 1 voortvarend en met open vizier door te zetten in stap 2 en op die manier concrete stappen te nemen in de oplossing van de bereikbaarheidsproblemen van de Duin- en Bollenstreek, waarbij wij grote kansen zien voor fiets en OV voornamelijk. Wij zullen

voor het voorstel stemmen, wat ons betreft was het zelfs een hamerstuk. Wij steunen de motie van de VVD. Voor de motie van de SP wachten wij het antwoord van GS af. In het algemeen lijkt die motie ons erg specifiek en verstrekkend in te zetten op een vervoersmodaliteit.

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Wij zijn blij dat de Duinpolderweg zoals die in de voorkeursvariant was uitgewerkt, er in ieder geval niet gaat komen. Het college heeft aangegeven uitsluitend verder te willen met het opwaarderen van de Bennebroekerweg en de overige delen van de Duinpolderwegroute te laten vervallen. Wij vinden dat een goede zaak en ook een goede zaak dat de opwaardering er gaat komen, aangezien de Bennebroekerweg van groot belang is voor de broodnodige woningbouwplannen van Haarlemmermeer. Wij hebben altijd aangegeven voorstander te zijn van een lokale aanpak van knelpunten in plaats van een grootschalige provinciale Duinpolderweg westelijk van de N205. Wij zijn dan voorzichtig positief omdat de gedeputeerde in de commissievergadering M&B op 20 april jl. heeft aangegeven dat er zeker naar lokale knelpunten gaat worden gekeken. Ook zijn wij blij dat de besluitvorming weer bij PS ligt en niet middels het onderhand bijna beruchte mandaat bij de gedeputeerde. Over dit mandaat gaan wij het vandaag niet meer hebben. Ook tijdens de genoemde commissievergadering stelde gedeputeerde Olthof dat er wordt gekeken naar een totaalpakket en dat voor dit college HOV en fietsverbindingen speerpunten zijn. Dat is leuk en aardig dat het college hierop wil inzetten, maar het gebied moet natuurlijk ook goed met de auto bereikbaar zijn en blijven, niet in de laatste plaats vanwege de al genoemde broodnodige woningbouwplannen. Daarnaast nog een inleiding naar een vraag aan de gedeputeerde. In de Telegraaf was te lezen en in meerdere media kwamen die berichten, dat Henk van Zuilen, emeritus hoogleraar Dynamisch Verkeer en Transportmanagement aan de TU Delft, verwacht dat na de coronacrisis het aantal files fors zal toenemen. Ook in China zijn onderzoeken geweest die dit bevestigen, met name omdat mensen voorlopig liever met de auto willen reizen dan met het OV. De ANWB bevestigt deze denkwijze ook bij monde van Arnoud Broekhuis. Ook hij zegt dat hoogstwaarschijnlijk de files heftiger zullen terugkeren als de crisis voorbij is. Kan de gedeputeerde aangeven op welke manier rekening wordt gehouden met deze verwachtingen in het mobiliteitsbeleid van de provincie in het algemeen en specifiek voor de bereikbaarheid van dit gebied? Zoals ook al in de commissie aangegeven, steunen wij deze voordracht en wij wachten het antwoord af van de gedeputeerde op onze interruptie van de heer Terwal over zijn motie.

De **VOORZITTER**: Ik geef het woord aan mevrouw Van der Waart, GL, en dat is haar maidenspeech.

Mevrouw **VAN DER WAART** (GL): Voorzitter. In deze tijden getroffen door corona is er ruimte om stil te staan bij de schoonheid van ons land, van de cultuur en de natuur, van de prachtige bollenvelden tot de duingebieden. Om na te denken over biodiversiteit en toekomstbestendigheid en om knopen door te hakken. Vandaag staan wij voor het definitieve besluit om geen alternatieven uit te voeren van de Bereikbaarheid Bollenstreek welke leidde tot onnodige grootschalige infra- en nieuwe doorsnijdingen. Zoals afgesproken in het coalitieakkoord, wordt alleen de Nieuwe Bennebroekerweg opgewaardeerd om de nieuwe woonwijken in Hoofddorp goed te ontsluiten. Verder gaat de energie naar OV en fiets. Dit is een opsteker voor het landschap en de natuur in de regio. In de commissievergadering op 20 april heeft GL zich

duidelijk uitgesproken voor dit besluit, in lijn met onze insteek in de voorgaande perioden en ook in lijn met onze insteek na de laatste provinciale verkiezingen, nu als coalitiepartij. In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat veel mensen vinden dat nieuwe infrastructuur hier niet de oplossing vormt. Maar we hebben ook begrip voor de zorgen die blijven leven bij de provincie Zuid-Holland en in de kernen ten aanzien van de leefbaarheid, ook in relatie tot bijvoorbeeld de woningbouwopgave in deze streek voor bijvoorbeeld de jonge Bollenstrekers die een huis zoeken. Ook in de commissievergadering hoorden we diverse geluiden van de zeer betrokken bewoners en ander stakeholders, daar wil ik hen voor bedanken. Maar we hoorden overwegend positieve geluiden. Positief, omdat bijvoorbeeld de Oosteinderpolder gespaard wordt, omdat investeringen goed besteed worden, omdat er wel verder gedacht wordt over bereikbaarheid, maar dan met een accent op fietsen en OV. Wij vertrouwen erop dat onze provincie ook in gesprek blijft met de gemeenten en de provincie Zuid-Holland om de leefbaarheid te verbeteren, met bijzondere aandacht voor de oeververbindingen over de Ringvaart, de verkeershinder in de kernen zoals Beinsdorp en Vogelenzang, en de woningbouwopgave zoals in Hoofddorp en Lisserbroek. We zijn heel blij met de gevoerde discussie in de commissievergadering, waarbij ook diverse organisaties en inwoners hun waardering en ambities voor de regio uitspraken. Via democratische besluitvorming komt het project nu in de volgende fase, waarmee duidelijkheid ontstaat voor ondernemers en inwoners. In de commissievergadering gaf ik al aan dat GL uitkijkt naar de voortgang op het gebied van de plannen en realisatie voor fiets en hoogwaardig openbaar vervoer We verwachten dat hier snel meer inzicht in gegeven kan worden door GS. Zo blijven we genieten van deze prachtige streek, en ik hoop dat we in 2021 weer in de Keukenhof genieten, dat we ons prachtige landschap kunnen blijven waarderen, dat velen een prettige werk- en woonomgeving vinden in Noord- en in Zuid-Holland, in een gezonde leefomgeving. Daar is geen ouderwetse totaal oplossing zoals het grote wegenproject van de Duinpolderweg voor nodig. Wij zijn nadrukkelijk voorstander van voorliggende besluitvorming, ik herhaal dat we ervan overtuigd zijn dat hiermee de belangrijkste stap voor een duurzame bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek is gezet. Wij stemmen niet voor de motie van de VVD om in gesprek te blijven, want deze kijkt terug en niet vooruit. In de beantwoording op vragen in de commissie is duidelijk uitgesproken dat GS in gesprek blijven en dat de oplossing van de bereikbaarheidsopgave gezocht wordt in het verbeteren van fiets en OV. Op de motie van de SP voor een lightrailverbinding wachten wij de reactie van GS af, maar vooralsnog lijkt ons deze niet realistisch. Zoals u weet zijn wij zeker een voorstander van lightrail, maar wij zien een voorinvestering in deze context niet als kansrijk. Wij zien liever dat nu vaart wordt gemaakt met de realisatie van de HOV.

De **VOORZITTER**: Dank u voor uw maidenspeech.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Voorzitter. Na al die jaren ligt een bijzonder besluit voor over de Duinpolderweg. Voor ons zijn goede robuuste Oost-Westverbindingen van groot belang geweest in het verleden en dat blijft zo in de toekomst, geen grote stromen verkeer door dorpen en over bruggen die daar niet toereikend voor zijn. Verkeersveiligheid, leefbaarheid maar ook economische ontwikkelingen en bouwopgaven spelen een grote rol en dat vraagt om oplossingen. Afwijking van een eerder door GS genomen besluit is zeer uitzonderlijk en

gedeputeerde Olthof heeft dit erkend en aangegeven dat er hard gewerkt moet worden aan de relatie met de daarbij betrokken partners waaronder de provincie Zuid-Holland. Wij zullen instemmen met het voorstel om de volgende redenen. De doelstelling van de Duinpolderweg om een adequate verbinding van de Bollenstreek naar de A4 tot stand te brengen, is feitelijk al grotendeels teniet gedaan door de ruimtelijke reservering tussen de N206 en N208 buiten de planuitwerkingsfase van de Duinpolderweg te laten vallen. Hiermee kwam de oorspronkelijke doelstelling al te vervallen. De overeengekomen middenvariant kan aan de Noord-Hollandse zijde niet op veel draagvlak rekenen. De gemeente Haarlemmermeer is voorstander van de zuidelijke variant en wij zien ook dat de middenvariant grote impact heeft op de bedrijven en inwoners in het betrokken gebied. In het coalitieakkoord staan twee grote onzekerheden over het project vermeld, namelijk gefaseerd en het begrip Noord-Hollands belang. Het nu te nemen besluit biedt zekerheid aan inwoners en bedrijven die het raakt. De realisatie van het project is door het weghalen van de 79 miljoen euro uit de daarvoor bestemde reserve door Noord-Holland al niet meer realistisch. In die zin heeft het ons verbaasd dat de VVD schriftelijke vragen stelt over de impact van het besluit. Welke verwachtingen had de VVD over de realisatie van het project toen zij er in het coalitieakkoord mee instemden om 79 miljoen euro uit de reserve van het project te halen? Voor ons is essentieel dat gedeputeerde Olthof in de commissie heeft aangegeven dat er ook een fase II is die in het geheel een beetje onderbelicht is gebleven. Er blijven ook na dit besluit knelpunten in de Oost-Westverbindingen en als anderen daar initiatieven voor nemen, zal de provincie vanuit haar verantwoordelijkheid voor de bereikbaarheid kijken wat zij financieel kan en wil betekenen. Ook zal de provincie haar brede kennis en kunde hiervoor inzetten. Geen trekkersrol, maar wel een ondersteunende. Dit is voor ons een belangrijk punt, want door een deel van de oplossing wel te halen, wordt het probleem niet minder. De gedeputeerde heeft in de commissie voorts toegezegd dat in de scope van mogelijke maatregelen voor de lange termijn ook de verdubbeling van de N205, de Drie Merenweg tussen de Nieuwe Bennebroekerweg en de N207 te zullen meenemen. Gezien alles wat er staat te gebeuren in de regio, is dit voor ons een belangrijk punt en wij begrijpen best dat GS niet meteen hebben willen toezeggen dat de studie uit 2011 wordt geactualiseerd, maar er wordt nu ook geen potentiële maatregel overboord gegooid die onderdeel kan zijn van een goede noodzakelijke wegverbinding in de Haarlemmermeer. Voor de toekomstige woningen in de westzijde van de Haarlemmermeer is een opwaardering van de Nieuwe Bennebroekerweg noodzakelijk en door dit besluit kan dit met grote voortvarendheid worden opgepakt. Bij ons uiteindelijke besluit om voor te stemmen is het voor ons vooral doorslaggevend geweest dat de provincie betrokken blijft bij het oplossen van knelpunten in de bereikbaarheid in de regio, vandaar dat wij de motie over de verkenning naar de mogelijkheden ter verbetering van leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid Haarlemmermeer-Bollenstreek mede indienen, maar ook de toezegging van de gedeputeerde dat hij de verbreding van de N205 opnieuw gaat bekijken, vinden wij van groot belang. Wij willen graag dat de gedeputeerde ons betrekt bij de vervolgstappen die nog zullen volgen.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Wij zijn blij met de duidelijkheid na al die jaren met deze scopewijziging. Voor ons is het heel erg belangrijk dat er duidelijkheid is voor de omgeving en als wij kijken naar de reacties in de Haarlemmermeer, fracties en bewoners die wij gesproken hebben, zij zijn heel erg blij met deze duidelijkheid en ook enthousiast. Je ziet ook dat deze

discussie al jaren aan de gang is en in de jaren dat wij hierover steggelen, is de wereld niet stil blijven staan. Zeker als wij kijken naar mobiliteit, gaat het niet alleen meer om auto's en daarom vinden wij het heel belangrijk dat wij ook met deze wijziging veel meer gaan inzetten op de fiets en OV, zodat wij ook aan de duurzaamheidsdoelstellingen kunnen werken. Wij vergeten natuurlijk niet dat er heel veel mensen wonen in die buurt en dat er veel meer woningbouw bij gaat komen, daarom is het belangrijk dat wij blijven kijken naar hoe zorgen wij ervoor dat het bereikbaar en leefbaar blijft, want leefbaarheid is voor ons heel erg belangrijk. Door corona werken er nu veel mensen thuis en daarom willen wij een punt maken van de digitale bereikbaarheid, want net zoals wij nu al een aantal vergaderingen online doen – en hopelijk kijken er mensen mee – vinden wij het heel belangrijk dat de digitale bereikbaarheid wordt bewerkstelligd, niet alleen in de grote steden maar ook in de Haarlemmermeer en geheel Noord-Holland, dat deze digitaal bereikbaar zijn, want deze nieuwe wereld en de 1,5 m samenleving zal laten zien dat wij uiteindelijk veel minder de auto zullen pakken. Natuurlijk zal er angst zijn in het begin om het OV te pakken, maar juist daarom zullen er veel mensen zijn die thuis zullen werken. Daarom moeten wij volop inzetten op digitale bereikbaarheid en leefbaarheid van de Haarlemmermeer. Daarom zouden wij het fijn vinden als de Noord/Zuidlijn wordt doorgetrokken naar Schiphol zodat daar de bereikbaarheid ook sneller gaat. Dan de moties. De motie van de VVD klinkt overbodig, want wij kennen deze gedeputeerde als iemand die veel koffie en thee drinkt en het gesprek blijft aangaan, dus in die zin doet hij dat al. De motie van SP is heel specifiek alleen gericht op lightrail, zeker zijn wij voorstander van OV maar daar moeten wij in de breedte naar kijken. Ik wacht eerst de reactie van de gedeputeerde af.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Bij interruptie, heeft mevrouw Doevendans het dictum van de gewijzigde motie gelezen en niet de motie die vorige week is uitgegaan? U geeft aan, er is een grote nadruk op lightrail, maar dat staat eigenlijk niet in het dictum. Wij vragen echt alleen om een goed gedegen onderzoek want als je dat nu niet doet en je over 15 jaar denkt, hadden wij het nou maar wel gedaan, dan is de aanleg van een lightrailverbinding veel en veel duurder en ook veel omslachtiger. Wilt u daar nog even nauwkeurig naar kijken?

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Dat ga ik zeker doen en ik wacht nog even de beantwoording van de gedeputeerde af. Dan kom ik daar nog even op terug.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij vinden het besluit om de Duinpolderweg definitief af te blazen, een wijs besluit. Het leek er bijna op dat de tijd en energie die in het verleden in onderzoeken en plannen gestoken zijn, langzamerhand nog de enige reden waren om de weg aan te leggen en dat is geen goede reden. Tegelijkertijd waren er een heleboel redenen om van de aanleg af te zien. Het nut en de noodzaak waren niet aangetoond, zeker niet sinds besloten was dat maar een half stukje zou worden aangelegd. Er is in het geheel geen draagvlak in de omgeving, al helemaal niet bij de inwoners in Zwaanshoek omdat het dorp in tweeën gesplitst zou worden door de weg. Het proces dat heeft geleid tot deze keuze voor een middenvariant is onbegrijpelijk geweest en heeft het vertrouwen in de overheid geen goed gedaan. Wij denken dat door nu definitief een streep te zetten door de Duinpolderweg, er duidelijkheid en rust kan worden geboden aan de inwoners van Zwaanshoek en wij met een open blik op zoek kunnen

gaan naar oplossingen voor de knelpunten die er wel zijn. Voor die oplossingen moeten wij een bril van de 21e eeuw opzetten en dat betekent dat wij moeten kijken naar oplossingen die in lijn zijn met de klimaatopgave waar wij voor staan, die mensen in staat stellen om zich CO2 arm te verplaatsen. Wij zijn een groot voorstander van het investeren in goede fietsverbindingen en OV dat een volwaardig alternatief is voor de auto. Wij zien uit naar de uitwerking van de plannen door de gedeputeerde. Onze oproep aan GS is daarbij, denk daarbij breed en richt je niet alleen op de korte termijn, maar kijk naar de lange termijn. De motie van de SP is daarom een goede oproep en wij horen graag de reactie van GS daarop. Wij vragen om er vaart achter te zetten zodat wij in deze coalitieperiode de problemen zover oplossen dat die vermaledijde weg na deze collegeperiode niet opnieuw op de agenda verschijnt. Tenslotte, wij hebben in deze tijd allen gemerkt dat een goede buur beter is dan een verre vriend. Wij begrepen van onze collega's in Zuid-Holland dat ze daar nogal teleurgesteld zijn over het besluit. Dat kunnen wij ons voorstellen maar dat moet zeker geen reden zijn om het besluit te herzien, maar wij sluiten ons graag aan bij de oproep van de VVD om te investeren in de relatie met onze zuiderburen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Voorzitter. Wij zijn voor het voornemend besluit van GS tot het stopzetten van het project Duinpolderweg. Wij feliciteren de bewoners met hun tomeloze inzet gedurende bijna 15 jaar om dit onzalige plan te blokkeren. De laatste commissievergadering toonde duidelijk hoe verhard de standpunten waren. Aan de andere kant van de bewoners die volhardend en voortdurend gedurende een lange periode hebben ingesproken over leefbaarheid en duurzaamheid voorop, tegenover diverse organisatie die financieel-economische redenen aanvoerden. Om de realiteit duidelijk te scheppen en nieuwe kansen zowel bestuurlijk als voor marktpartijen, adviseren wij om in een vroeg stadium de bewoners serieus te betrekken bij de plannen om herhaling te voorkomen. Dan het HOV. Daar zijn wij natuurlijk voorstander van, maar hopelijk nemen zij dan ook even aandacht mee voor de oudere inwoners in Noord-Holland die niet altijd van de fiets of het OV gebruik kunnen maken. Hopelijk wil de gedeputeerde hier nog even op ingaan.

De **VOORZITTER**: Ik stel voor tot 20.05 uur te schorsen zodat de gedeputeerde zich kan voorbereiden op de gestelde vragen en ingediende moties en zijn beantwoording in eerste termijn. De vergadering is heropend.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. Ik dank alle insprekers in de commissievergadering. Dat is een mooi proces geweest met zowel voor- als tegenstanders. Ik wil ook de Statenleden bedanken voor hun inbreng. Het is goed om eerst stil te staan bij het proces, want daar zijn verschillende geluiden over. Ook werd de indruk gewekt dat het proces niet zorgvuldig was verlopen. Volgens mij is het alles behalve dat. Vanaf de zomer 2019 toen het coalitieakkoord bekend werd, waren bestuurders aan Zuid-Hollandse zijde van de stuurgroep bekend met het standpunt van dit college. Vanaf dat moment zijn er meerdere contacten geweest met bestuurders vanuit de stuurgroep en is er altijd duidelijkheid gegeven over het feit dat het college wilde stoppen met het afmaken van de Duinpolderweg. Wel hebben wij afgesproken om een draagvlakonderzoek te doen bij de partijen aan de Noord-Hollandse kant en vervolgens als er een besluit genomen zou worden, dan zou dat een democratisch besluit zijn dat door PS genomen wordt. Aan beide

hebben wij ruimschoots voldaan. Door mijn voorgangers, de heer Tekin en gedeputeerde Pels, is uitvoerig gesproken met zoveel mogelijk partners aan Noord-Hollandse zijde, zijn bestuurders vanuit de stuurgroep regelmatig geïnformeerd en hebben wij als afsluiting vanavond het debat over het stopzetten van de Duinpolderweg zodat wij de democratische legitimiteit hebben opgehaald bij PS. In dat opzicht is het proces heel zorgvuldig doorlopen. Neemt niet weg dat wij wel begrip hebben voor de teleurstelling bij de bestuurders vanuit de stuurgroep, omdat een proces dat al 10 tot 12 jaar loopt, op deze manier stopt en ik kan mij voorstellen dat daar teleurstelling over is. Maar volgens ons is dat onderdeel van het politieke en democratische proces want als een meerderheid tegen is, moet je soms andere keuzes maken. Wat betreft de relatie, het is gebleken dat die wel onder druk is komen te staan. Door het besluit dat wij hebben genomen, kijken bestuurders aan de Zuid-Hollandse kant er wel vreemd van op. Ik heb toegezegd en dat ga ik ook doen, ik heb volgende week al mijn eerste afspraak met de heer Vermeulen, dan gaan wij kennismaken en werken aan die relatie en zal ik mij volledig in gaan zetten om het contact met de bestuurders en andere partners zo snel mogelijk te herstellen om weer met elkaar naar de toekomst te kunnen kijken. Ik heb al met de Haarlemmermeer gesproken en deze week heb ik een afspraak met bewoners uit Beinsdorp en Zwaanshoek. Vervolgens zal ik met ondernemers en ontwikkelaars gaan praten over wat de toekomst ons gaat brengen. Dat is onderdeel van beide moties, dus u kunt ervan op aan dat ik dat oppak. Het is duidelijk dat het besluit over de Duinpolderweg niet op zich staat. Wij hebben duidelijkheid willen bieden over de toekomst van dit deel van de Duinpolderweg dat wij daarmee stoppen, dat wij voortvarend doorgaan met het opwaarderen van de nieuwe Bennebroekerweg, maar er zijn nog twee andere belangrijke projecten. Wij gaan zo snel mogelijk aan de slag met de HOV verbinding van Schiphol naar Noordwijk en ook de fietsverbindingen zullen wij voortvarend oppakken. Ook dan zullen wij nog niet klaar zijn, want uiteindelijk hebben wij met een bereikbaarheidsvraagstuk in het zuiden van onze provincie te maken, in de Haarlemmermeer. Wij starten in het najaar met een netwerkstudie om te kijken naar de bereikbaarheid in relatie tot alle woningen die er komen om te zorgen dat de mobiliteit op orde komt. Dat traject gaat niet alleen over wegen, maar nadrukkelijk ook over fietsverbindingen en OV en de leefbaarheid in het zuiden van de Haarlemmermeer. Met die studie proberen wij goed en breed in beeld te brengen wat er nodig is na de herwaardering van de nieuwe Bennebroekerweg en HOV en fietsverbindingen om te zorgen dat de wijken in de Haarlemmermeer goed bereikbaar zijn en ontsloten kunnen worden. Dat wij in die studie ook te maken gaan krijgen met knelpunten met Zuid-Holland, zoals de knelpunten bij de vaart en de bruggen, mag duidelijk zijn. Bij de netwerkstudie zullen wij ook in beeld brengen wat de knelpunten met Zuid-Holland zijn. Als er initiatieven vanuit Zuid-Holland of andere partners zijn, dan zullen wij daar altijd constructief en positief in zitten en kijken wat wij daarmee kunnen gaan doen. Wij hebben niet voor niets in het besluit opgenomen dat als er een voorstel komt om aan de zuidkant de verbinding aan te leggen, wij zeker mee zullen denken en eventueel bereid zullen zijn, in ieder geval zullen overwegen of daar een financiële bijdrage tegenover staat. Ja, we gaan heel snel aan de slag met onze partners in Zuid-Holland en omgeving, ja, wij pakken heel snel de HOV en fietsverbinding op en wij gaan heel snel aan de slag met de netwerkstudie over de bereikbaarheid van heel de Haarlemmermeer. Speciaal voor het CDA wil ik expliciet benoemen, want er is al een studie naar gedaan, maar ook in deze netwerkstudie zullen wij gaan kijken naar het opwaarderen van de positie van de N205 in dat

hele project. Dat is niet een studie die wij als provincie zullen doen, maar samen met bewoners, ondernemers, ontwikkelaars en bestuurders in de omliggende gemeenten en provincie. Daar zullen wij een coproductie van maken. Volgens mij heb ik het proces hier redelijk breed mee beschreven. Er was nog een vraag van de PVV over de files. Ook ik heb kennis genomen van het geluid dat er de komende tijd minder gebruik zal worden gemaakt van het OV. Het is overigens niet zo dat al die mensen in de auto zullen stappen, wat uit onderzoek blijkt dat een deel van die mensen de fiets zal pakken. Corona komt ons rauw op ons dak vallen en dit zal inderdaad de eerste gekte zijn voor de korte termijn, maar wij zijn hier met een studie bezig voor de komende 10, 20 tot 30 jaar en ik verwacht niet dat deze situatie zich zal voordoen gedurende 10, 20 tot 30 jaar, dus er zal ook herstel zijn. Ook door het kabinet wordt gekeken naar hoe wij het digitaal werken verder kunnen bevorderen. Deze tijd heeft laten zien dat wij van huis uit best wel veel kunnen bereiken met elkaar, wij zitten nu samen ook digitaal te vergaderen, dus daar liggen ook kansen. Dus er zal de komende tijd een toename van het autoverkeer zijn maar aan de andere kant liggen er ook mogelijkheden en kansen voor meer thuiswerken. Dat zijn vooral de korte termijn effecten en voor de langere termijn hebben wij de netwerkstudie en uitbreiding zeker nodig. Dan de moties. De motie van de SP en 50plus/PvdO. Met drie punten kunnen wij prima leven. Ik heb al gesproken over de inzet voor het verder ontwikkelen van de HOV Noordwijk-Schiphol samen met Zuid-Holland, dat gaan wij oppakken. Dat wij de HOV-verbinding optimaal gaan aanleggen en dat de kernen goed bereikbaar zijn, gaan wij ook oppakken en dat wij u regelmatig zullen informeren, is ook een feit. Ik raad deze motie toch af en de belangrijkste reden is de lightrailverbinding, want er is al een vervoerswaardenonderzoek geweest en ook met het wegvallen of het doortrekken van de Duinpolderweg, is de vervoerswaarde nog steeds niet positief. Daarnaast moeten wij er rekening mee houden dat u meerdere modaliteiten gaat inzetten op dat hele traject, want er wordt gesproken over metro en lightrail maar dat zijn twee verschillende sporen. U kunt niet in de metro blijven zitten en de lightrail opgaan, dat zijn verschillende sporen die moeten worden aangelegd. Een bus kan op meerdere manieren worden ingezet ook bij gebruik van de weg, en om dan nog een onderzoek te doen naar een studie die al heeft plaatsgevonden waarvan wij op dit moment verwachten dat het geen enkele meerwaarde heeft en gelet op het feit dat wij snelheid moeten maken om een aantal dingen op te pakken, denk met name aan HOV en de fiets, zou ik deze motie willen afraden. De motie van de VVD, wij gaan heel snel werken aan de relatie met de partners van de voormalige stuurgroep en andere belanghebbenden. Daar beginnen wij deze week mee en dat zullen wij de komende weken zeker voortzetten, ook in de netwerkstudie. Ik zie deze motie vooral als ondersteuning van de toezegging die ik heb gedaan en van de plannen die wij hebben, dus deze motie voeren wij al uit.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor het uitgebreide antwoord. Over de motie, ik ben blij dat u drie van onze punten kunt ondersteunen en ik ga ervan uit dat dat met enige voortvarendheid zal gebeuren. Ik wijs u erop en ik hoop dat u mij dat kunt bevestigen, dat in de regio Rotterdam wel degelijk een gemakkelijke overlap is met de Randstadrail, dat eigenlijk ook een soort lightrailverbinding is. Bent u het ermee eens dat het daar wel lukt om er een modaliteit van te maken? Mijn tweede vraag is, u sprak over onderzoek dat ooit gedaan is, daar heeft u ongetwijfeld helemaal gelijk in, daar heb ik ook over gelezen, maar bent u het met mij eens dat de tijden wel degelijk zijn veranderd en dat het wellicht

mogelijk is dat de uitkomsten van een onderzoek heel anders zullen zijn dan 10 jaar geleden? Missen wij dan niet de boot? Ik begrijp dat het lastig zal zijn, maar misschien is het toch goed om zo'n onderzoek te doen om er zeker van te zijn dat ook in de gewijzigde omstandigheden lightrail wellicht te duur of onmogelijk is.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Te duur laat ik even buiten beschouwing, maar wij willen heel snel aan de slag gaan met de HOV en dit kost extra tijd. Daarbij komt dat het gaat over een traject naar Noordwijk toe. Voor het eerste deel binnen Hoofddorp zou het misschien enige toegevoegde waarde hebben, maar als het verder gaat, wordt dat al snel minder. In het onderzoek is destijds nadrukkelijk gekeken naar de vervoerswaarde van een lightrail en daar is toen uitgekomen dat het in ieder geval geen meerwaarde heeft. Met de huidige woningbouwopgave en de ontwikkeling op het gebied van wegen leidt dat niet tot een grote verandering, waardoor nu de verwachting is dat de uitkomsten van het onderzoek zullen gaan toenemen. In vergelijking met Rotterdam, daar is weliswaar sprake van een metro en lightrail, maar ook daar moet u nog steeds overstappen van de metro op de lightrail en kunt u niet blijven zitten omdat de metro automatisch overgaat in een lightrail. Ik ben er een keer geweest en volgens mij moest ik toen heel nadrukkelijk overstappen. Dan hebben wij het ook over een heel ander gebied in Rotterdam dan met een verbinding van Schiphol naar Noordwijk. U heeft het in uw bijdrage over de ontwikkelingen in de Haarlemmermeer richting Schiphol, maar dat is maar een deel van het hele traject en hier hebben wij het over een lightrail naar Noordwijk toe, dus in dat opzicht zien wij niet de toegevoegde waarde om daar een onderzoek naar te doen. Sterker nog, het kost veel geld en ook veel tijd terwijl de uitkomsten waarschijnlijk niet anders zullen zijn dan toentertijd.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter. Dank voor de reactie van de gedeputeerde. U heeft het over de partners en over bewoners, ontwikkelaars en bestuurders. Wij missen hier – en zeker gezien de groen wind die het coalitieakkoord ademt – de natuur- en milieuorganisaties en andere maatschappelijke organisaties. Het lijkt wel of die een beetje van het speelveld afvallen en daar maak ik mij zorgen over. Worden die ook meegenomen in de netwerkstudie of op onderdelen van het traject?

Gedeputeerde **OLTHOF**: De lijst van partijen die ik heb genoemd, is niet uitputtend. Ook de Fietsersbond is een belangrijke partner die wij daarin meenemen. Daar waar het over natuurwaarden gaat, zullen zij aan de orde zijn. U zult begrijpen dat het bij de netwerkstudie iets minder aan de orde zal zijn, maar op het moment dat wij gaan realiseren bij een mogelijke MER wel kijken wat de effecten zijn. Ik heb niet voor niets gezegd dat wij in de netwerkstudie ook nadrukkelijk gaan kijken naar de leefbaarheid. Dus wij focussen niet alleen op het vervoer van A naar B maar zeker ook op de leefbaarheid in het gebied en wat mij betreft is leefbaarheid ook natuur en milieu.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Houdt de gedeputeerde ook rekening met de oudere bewoners? Daar heb ik hem nog niet over gehoord.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Uiteraard, oudere bewoners net als alle bewoners, zullen gaan kijken naar verschillende modaliteiten, fiets en HOV maar dat betekent ook gewoon toch dat wij op de weg verder met de auto zullen moeten gaan. Als het gaat over alle modaliteiten die worden aangeboden, als het gaat over opstappen, dan kijken wij ook naar mensen – dat heeft niet zozeer met ouderen te maken – met een beperking en dat kunnen ook jonge mensen zijn. Als wij iets gaan aanleggen, dan kijken wij naar een brede doelgroep van mensen die heel fit zijn en mensen die wat minder goed ter been zijn en wel met het OV of op een andere manier van A naar B willen.

De **VOORZITTER**: Dat was het einde van de eerste termijn. Is er behoefte aan een tweede termijn?

Tweede termijn

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de heldere en bondige antwoorden. Even kort de moties. Ik ben blij met de toezeggingen die hij gedaan heeft in verband met onze motie die wij samen indienen met de VVD en het CDA. Die toezeggingen lijken ons sterk genoeg om aan te geven dat de motie een soort van overbodig is en al wordt opgepakt. Ik laat graag even ter beoordeling aan de VVD wat zij daarmee willen, maar de beantwoording stemt ons naar tevredenheid. Wij gaan toch mee met de reactie van de gedeputeerde op de motie van de SP – ondanks de goede punten die erin staan – de vervoerswaarde van de lightrail en zullen de motie niet steunen.

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter. Ik heb de gedeputeerde goed beluisterd en als ik het dictum van de motie langsloop, dan heeft hij toegezegd dat hij gaat werken aan de relatie met de partners van de voormalige stuurgroep en op welke wijze hij dit gaat doen, laat ik even bij de gedeputeerde. Ook blij te horen dat hij ondernemers en ontwikkelaars bij deze gesprekken laat aanhaken en dat er een welwillende houding is van GS om te kijken naar initiatieven van Zuid-Holland en dat daar een financiële bijdrage voor is. De motie heeft zijn doel bereikt en is het logisch dat ik de motie intrek. Ik heb even ruggenspraak gehouden met de overige indieners en die zijn ermee akkoord.

De **VOORZITTER**: Dan is motie 46 ingetrokken.

Mevrouw **VAN DER WAART** (GL): Voorzitter. Dank voor de beantwoording, heel helder. Ik had gezegd dat wij benieuwd waren naar het advies van GS over de motie van de SP en dat advies volgen wij. Ik was ook heel blij te horen dat de gedeputeerde zei dat onder leefbaarheid ook natuur en milieu wordt verstaan. Wij zien het vervolg met vertrouwen tegemoet.

De heer **STEEMAN** (D66): Voorzitter. Wij gaan mee met de beantwoording van de gedeputeerde over de motie van de SP die deze motie afraadt vanwege het lightrailgedeelte. Wij zijn het volledig eens met de beantwoording en zullen dus niet voor de motie stemmen. Goed om te horen dat de motie door de VVD c.s. is ingetrokken en dat zij genoegen nemen met de glasheldere toezegging van het college. Dank aan de gedeputeerde en aan de PvdA-fractie voor

de focus op digitale bereikbaarheid, dat is een van onze stokpaardjes. Ik vraag de gedeputeerde om mijn maidenspeech nog een keer na te luisteren waaruit blijkt dat wij al vóór corona inzetten op de allerlaagste trede van de ladder van duurzaam vervoer, geen vervoer en dus duurzaam en digitale bereikbaarheid.

De **VOORZITTER**: Met digitale bereikbaarheid zijn wij op dit moment volop bezig.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Dank aan de gedeputeerde voor de heldere uiteenzetting en goed dat u het allemaal zo positief oppakt. Wij zijn enorm voor HOV, maar als er lightrailverbindingen zijn, dan zijn er wel andere verbindingen die eerder onderzoek verdienen dan de verbinding tussen Noordwijk en Schiphol.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Voor ons heel helder de beantwoording van de gedeputeerde over de motie van de SP. Dat advies zullen wij volgen. Fijn dat de motie door de VVD wordt ingetrokken omdat er voldoende vertrouwen is dat de gedeputeerde koffie en thee gaat drinken om de banden te versterken en ook fijn dat D66 ook zo blij is met de digitale bereikbaarheid dat wij al lang roepen dat dat zo belangrijk is en ook PS doen dat heel goed. Dank daarvoor.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik heb geen punten in tweede termijn. Alle vragen zijn beantwoord en er zijn geen nieuwe vragen meer gesteld.

De **VOORZITTER**: Wij gaan de stemming peilen over motie 47 van de SP en 50plus/PvdO via de fractievoorzitters. Stemverklaringen of aantekening? Dat is niet het geval.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.
Mevrouw **STRENS** (D66): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **SMALING** (SP): voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): tegen.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.
De heer **DESSING** (FvD): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is verworpen met 45 stemmen tegen en 7 stemmen voor van de PVV, SP en 50plus/PvdO. Dan de stemming over de voordracht.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): voor.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): voor.

Mevrouw **STRENS** (D66): voor.
De heer **HEIJNEN** (CDA): voor.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **SMALING** (SP): voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): voor.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): voor.

De **VOORZITTER**: De voordracht is met 52 stemmen voor unaniem aangenomen.

11. Vragenuur

De **VOORZITTER**: Er zijn geen interrupties toegestaan en er kunnen geen moties worden ingediend. De spreektijd bij het vragenuur is voor de eerste termijn PS 3 minuten en voor GS ook 3 minuten en de tweede termijn PS 1 minuut en voor GS ook 1 minuut. Eventuele aanvullende vragenstellers in tweede termijn krijgen ook 1 minuut. Er zijn een viertal vragen ingediend door PvdA en GL inzake MRA-verstedelijkingsstrategie, door CU inzake Regionale Energiestrategieën, de SP en PvdD inzake brute slachting zwanenkoppel in Oostwoud. De vragen van de fracties SP en van PvdD over hetzelfde onderwerp worden na elkaar aan de orde gesteld door de indieners. Daarna kan de gedeputeerde mevrouw Rommel deze gebundeld beantwoorden en krijgt daar dan uiteraard ook meer tijd voor.

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Voorzitter. De MRA is een belangrijke regio in Noord-Holland en heeft tegelijkertijd een enorme impact op de hele provincie. Het is geen nieuwe bestuurslaag en belangrijke beslissingen worden gewoon op gemeentelijk of provinciaal niveau genomen. Wij achten het van belang dat PS aan de voorkant van het overleg tussen Rijk en MRA over de verstedelijkingsstrategie worden meegenomen. Het gaat hier om een complexe en belangrijke materie die op heel veel gebieden ingrijpt, zoals de energietransitie, verduurzaming, leefbaarheid, bereikbaarheid, wonen, werken, noem maar op. Het is belangrijk dat wij ook de kleinere gemeenten in de MRA en de rest van de provincie meenemen. Misschien is het goed dit te agenderen in de komende commissie RWK, zo belangrijk is het wel. De vragen luiden als volgt. 1. Wat is concreet de stand van zaken rond het ontwerp Verstedelijkingsstrategie MRA? Hoe gaan GS PS verder informeren en betrekken bij de ontwikkeling van deze strategie? 2. Wat is precies de juridische status van deze strategie en hoe verhoudt deze strategie zich tot de (concept-) RES-en en de Provinciale Omgevingsvisie en -verordening? 3. Politieke keuzes betreffende het ruimtegebruik in de MRA zijn besproken in de stuurgroep Rijk-MRA. Wat was de inbreng van GS hierbij? Wat wordt de inbreng van GS in de vervolggesprekken over de ontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie? 4. Zijn GS met de PvdA-fractie van mening dat de Verstedelijkingsstrategie niet alleen een belangrijk kader wordt voor de indeling van de ruimte in de MRA, maar ook zijn invloed zal hebben op de ontwikkelingen in de rest van de provincie? 5. Zo ja, hoe nemen GS de belangen van de hele provincie mee in de ontwikkeling van deze Strategie? Zo nee, waarom niet? 6. Hoe denken GS te voorkomen dat de strategie ruimtelijk,

financieel en in mogelijk andere opzichten (een negatieve) invloed heeft op de belangen van de hele provincie?
7. Hoe gaan GS PS aan de voorkant van de ontwikkeling van deze strategie meenemen? Wat is de basis van de inbreng van PNH en hoe luidt deze? 8. Kunnen GS concreet aangeven hoe de beleidskaders die in ontwikkeling zijn, zoals de concept RES-en en de Omgevingsverordening, alsmede het daarin neergelegde gedachtengoed en de daaruit voortvloeiende ruimtelijke en financiële opdrachten, worden meegenomen bij de ontwikkeling van de strategie? 9. Zijn GS met de PvdA en GL van oordeel dat leefbaarheid en verduurzaming bij de ontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie factoren van essentieel belang zijn? 10. Zo ja, hoe borgen GS dat leefbaarheid en verduurzaming bij elk van de genoemde gebieden daadwerkelijk worden meegenomen of liever nog leidend zijn?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Ik sluit mij aan bij de woorden van de PvdA. Het is een heel belangrijk onderwerp en het is belangrijk dat wij als PS vragen om door GS aan de voorkant goed meegenomen te worden. Ik wil graag van de gedeputeerde horen of wij dit terug kunnen laten komen in de commissie.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Terecht dat de PvdA en GL hier aandacht voor vragen, want dit is een belangrijk iets wat besproken wordt in de MRA, de verstedelijkingsstrategie. Het voornemen lag er al om u daar aan de voorkant in mee te nemen. Misschien even goed om in perspectief te zetten, waar zijn wij mee bezig en hoe loopt het proces nu? Zoals u weet is ondergetekende voorzitter van het Platform Ruimte in de MRA en vanuit die hoedanigheid actief betrokken bij de verstedelijkingsstrategie. Met de meest actuele inzichten wordt vormgegeven aan de inbreng vanuit het Noord-Hollandse en al eerder is in de commissie gewisseld met betrekking tot het inzicht in het uitrollen van het Daily Urban System. Het lijkt mij goed om dat in de commissie goed en breed met elkaar te bespreken. De stand van zaken is dat wij op 8 juni a.s. een Bestuurlijk Overleg Leefomgeving hebben en daarin wordt de inhoud verder verkend. Recent zou er een ronde langs raden en Staten zijn geweest, maar door corona is dat niet doorgegaan. Ik hecht eraan dat wij dat gesprek daarover nog wel gaan voeren en ik neem aan dat die behoefte ook bij u en de gemeenteraden binnen de MRA leeft. De status van de strategie, het heeft geen juridische status maar het is een afsprakenkader tussen Rijk en regio en zo is het ook bedoeld, wij brengen ons beleid daarover in. Het is niet de bedoeling om daar heel politiek in te zitten in de MRA en het lijkt mij goed om de vragen daarover verder met elkaar in de commissie te bespreken.

Tweede termijn

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Dank voor de toezegging van de gedeputeerde dat het terugkomt in de commissie. Ik hoor u zeggen dat er al inhoudelijk gesproken wordt over de plannen en ambities van de verstedelijkingsstrategie in het bestuurlijk overleg van 8 juni a.s. Wanneer denkt u het in de commissie te kunnen brengen?

Mevrouw **GIELEN** (GL): Daarop aanvullend, voordat de coronacrisis ons lastig begon te vallen, stond er een technische briefing hierover gepland en het lijkt mij goed dat hier op enig moment een vervanging voor komt. Is de gedeputeerde dat met ons eens?

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Ik wil de heer Loggen vragen of hij de landelijke politieke partijen wil vragen om in Amsterdam een afvaardiging te laten deelnemen in de MRA, want er zit nu alleen maar een waarnemer in van de 50plus/PvdO, voor de rest geen andere landelijke partij. Wilt u zich hard maken dat er meer politieke partijen gaan deelnemen?

De heer **VINK** (D66): Voorzitter. Ik zag de onderlinge vragen van de dames De Vries en Gielen en er komen heel veel aanvullende vragen bij mij op, maar het is beter om die met elkaar in de commissie te bespreken, dus ik waardeer de toezegging van de heer Loggen om dat daar te doen. Een ding triggert mij wel. Hij verwijst naar het bestuurlijk overleg dat plaatsvindt. Dat gaat over de verstedelijkingsstrategie en mogelijk ook over het bereikbaarheidsprogramma Samen bouwen aan bereikbaarheid en mogelijk ook over een aantal andere trajecten en misschien ook over de omgevingsagenda waar op termijn aan gewerkt zal moeten worden. Wat is zijn inzet bij dit komende bestuurlijke overleg? Daar ben ik benieuwd naar.

Gedeputeerde **LOGGEN**: De oproep van mevrouw Van Soest, die kan ik niet helemaal plaatsen, over een afvaardiging van de landelijke partijen in de MRA. Als ik kijk naar het gezelschap waar ik in verkeer, dan zijn dat met name de wethouders en gedeputeerden van Flevoland en wethouders van MRA-gemeenten en die zijn van een breed politiek pluimage. Daarin zijn alle landelijke partijen in vertegenwoordigd. Graag een nadere verduidelijking door mevrouw Van Soest eventueel buiten de vergadering om. De vraag van mevrouw De Vries en de heer Vink, die liggen in het verlengde van elkaar, wat is nou de inzet van de provincie in het bestuurlijk overleg. Wij zitten daar natuurlijk niet helemaal blanco in. Wij hebben ons coalitieakkoord en verstedelijkingsstrategie waar wij ook binnen de provincie al langer aan werken en daar hebben wij recent op aangegeven, dat zou je nog moeten aanvullen met onze recente inzichten over het Daily Urban System en dat gaat zelfs over de grenzen van de MRA heen, dus dan krijg je ook de periferie van Alkmaar en Heerhugowaard en dat zal de inzet zijn om die strategie daar goed in te brengen, zodat wij over de grenzen van de MRA heen kijken en tegelijkertijd vanuit de poli-centrische gedachte – de tijd is te kort om daar uitvoerig op in te gaan – maar vanuit deze gedachte die autonome ontwikkeling van de centra te laten doen. Het OV-knooppuntenverhaal van de provincie past daar feilloos in, dus langs die bestaande lijnen waarop wij discussiëren, zal de inzet zijn en blijven, aangevuld met het inzicht met betrekking tot het verder uitnutten van het Daily Urban System. Het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving heeft een strategisch niveau en de uitkomst daarvan zal zeker terugkomen in de commissie. Een BOT-overleg met de commissie is gepland op 22 juni a.s.

Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): Het gaat mij erom Amsterdam dat een hele grote stad is waar wij heel veel woningen gaan bouwen en infrastructuur aanleggen. In de MRA zit totaal geen landelijke politieke partij, dus ter verduidelijking, het gaat erom dat ook Amsterdam gaat meedoen want dat is een van de grootste problemen die zich gaan voordoen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Ik stel voor om een keer met mevrouw Van Soest een kopje koffie te drinken, want mijn gesprekspartners in de MRA zijn de heer Ivens van de SP, mevrouw Doorninck van GL en mevrouw Dijksma, allemaal mensen van een partij met een landelijke signatuur. Ik wil graag een keer met mevrouw Van Soest spreken over hoe de structuur van de MRA ook vanuit het provinciale perspectief wordt bekeken. Dat aanbod doe ik graag.

De **VOORZITTER**: Ik heb u twee toezeggingen horen doen, een kopje koffie drinken met mevrouw Van Soest en een BOT overleg op 22 juni. Daar komt ongetwijfeld dit onderwerp nog terug.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter, onze rondvraag gaat over de planning van de RES-en en zoals wij allemaal begrepen hebben, is dat vanwege corona allemaal aangepast en daar hebben wij alle begrip voor, maar tegelijkertijd zijn wij teleurgesteld dat de mogelijkheid van PS om bij te dragen aan dit belangrijke onderwerp, opnieuw is uitgesteld. Wij hebben eerder een vergadering gehad over het perspectief op de RES-en en toen heeft de gedeputeerde gevraagd, houd u even bij u wat u allemaal wilt inbrengen en wacht even tot de bespreking in juni, maar dat is niet zo ver gekomen. De bespreking van de RES-en staat nu pas gepland voor de commissievergadering RWK van 21 september en PS van 5 oktober 2020. Dat is nog heel ver weg en tegelijkertijd gaat er een aantal dingen gebeuren. Daarom een aantal vragen. 1. Hoe appreciëren GS de beide concept-RES-en voor Noord-Holland-noord en Noord-Holland-zuid? a. In welke mate beantwoorden die volgens GS aan de doelstellingen? b. In hoeverre zijn ze in lijn met de het provinciale vertrekpunt dat wij hebben vastgesteld met het Noord-Hollandse Perspectief? Zijn GS bereid om PS hierover schriftelijk te informeren? 2. Volgens de planning start het participatieproces waarin de zoekgebieden verder worden onderzocht, na de zomer. Zal dat voor of na de vaststelling van de concept-RES door PS zijn of wordt er al voordat wij erover gesproken hebben, actie ondernomen? 3. Andere partijen hebben ook visies en plannen geschreven. Volgens de informatie op de site van de RES-en worden deze “samen met de concept-RES aangeboden aan het Nationaal Programma RES”. Worden deze plannen ook inhoudelijk betrokken in het verdere proces en zo ja, op welke manier? 4. Hoe denken GS het participatieproces van de RES-organisatie af te stemmen met de formele inspraakprocedures bij de besluitvorming door de provincie? Straks kunnen alle partijen ook nog bij ons komen inspreken voor de vaststelling in PS van de concept-RES. 5. Zou u bereid zijn om een inspraakbijeenkomst of expertmeeting vanuit PS te faciliteren voorafgaand aan de besluitvorming in september?

Gedeputeerde **STIGTER**: Voorzitter. Het klopt dat de hele planning van het RES-proces een aantal maanden is uitgesteld. Oorspronkelijk zouden voor 1 juli de concept-RES-en moeten worden ingediend voor de doorrekening, maar dat is een aantal maanden doorgeschoven omdat wij net in een fase zaten waarin een aantal bijeenkomsten werd georganiseerd door gemeenten en daar wilden wij ruimte voor geven. Dat speelde ook in andere provincies en daarom hebben wij daarvoor in overleg met de minister en de gemeenten een aantal maanden meer tijd hebben genomen. Inmiddels heeft u een Statenvoordracht ontvangen en daarin wordt een eerste beeld gegeven van hoe het provinciebestuur aankijkt tegen de concept-RES-en zoals deze nu voorliggen. Wij hebben aangegeven dat wij dat grosso modo in overeenstemming vinden met het

eerder vastgestelde NH perspectief op de RES-en, zowel de gehanteerde uitgangspunten als qua doelstelling. Wel zien wij dat een aantal zoekgebieden zoals die nu zijn opgenomen in de concept-RES-en, een aantal provinciale beschermingsregiems raakt. Dat is een belangrijk aandachtspunt voor ons en bij de concretisering van die zoekgebieden zullen wij heel nadrukkelijk ons provinciale belang gaan inbrengen en dat kan ertoe leiden dat er zoekgebieden afvallen of mogelijk bijkomen. Het eerste beeld is gegeven in de Statenvoordracht. Het RES-proces staat vol van participatie. Er zijn inmiddels ruim 100 bijeenkomsten geweest waar duizenden bewoners op af zijn gekomen om te participeren en die hebben mede geleid tot de huidige concept-RES-en. Dat proces zal geïntensiveerd worden doorgetrokken naar de definitieve RES. Er is nog volop gelegenheid voor de inwoners om daar invloed op uit te oefenen. Na de zomer pakken wij dat weer op in de deelregio's om te gaan kijken hoe wij de voorliggende zoekgebieden kunnen gaan concretiseren. Het is niet zo dat PS of de gemeenteraden de concept-RES-en vaststellen. Dat was aan de orde bij de RES 1.0 en niet bij de concept-RES. Wel is het zo dat de raadsleden en Statenleden hun wensen en bedenkingen kunnen aangeven op de concept-RES, net als maatschappelijke organisaties. Dat wordt allemaal gebundeld in een reactienota en het totaalpakket wordt doorgestuurd naar het landelijk bureau van de RES-en maar wordt ook meegenomen in de doorrekening van de concept-RES-en door de planbureaus. Dat in totaal vormt het vertrekpunt voor de deelnemende organisaties, gemeenten, provincies en waterschappen om toe te werken naar een RES 1.0. Dat kunt u ook nalezen in de nota die wij daarop gaan vaststellen. Het participatieproces, er is geen formeel participatieproces gekoppeld aan de RES, dat is wel aan de orde in de indaling van de RES-en in het omgevingsrechtelijke instrumentarium. Uiteindelijk is het een strategie die een plek moet gaan krijgen in de omgevingsplannen en omgevingsverordening en daaraan is de reguliere inspraakprocedure gekoppeld. Ik ben altijd bereid om een bijeenkomst te organiseren teneinde de meningsvorming te faciliteren.

Tweede termijn

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Dank voor de toelichting op het proces. Het is inderdaad zo dat wij de Statenvoordracht ontvangen hebben vorige week, dat had ik nog niet gezien en daarmee zal een aantal vragen beantwoord zijn. Daar ben ik blij mee, want ik vond het incompleet om alleen de concept-RES te zien en nog niet de appreciatie van GS. Dank voor de toelichting op het proces en uw bereidheid om ons te faciliteren bij het organiseren van een meningsvormende bijeenkomst.

Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Ik heb de brief van GS aan PS nog niet gezien. Gaat ook daadwerkelijk de participatiebijeenkomst door in het kader van de RES'en?

Gedeputeerde **STIGTER**: Alles wat wij van plan waren voor de zomer, zijn nu ingepland en gaan vooralsnog door na de zomer.

De **VOORZITTER**: Dan de vragen van de SP en PvdD.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Begin december 2019 verscheen een bericht over de een brute slachting op een zwanenkoppel nabij natuurgebied Egboetswater in Oostwoud, een kern in de gemeente Medemblik. Twee zwanen werden in een weiland door jagers neergeschoten. De zwanen bleken niet direct te zijn gestorven en na enige minuten is hen door dezelfde jagers met de hand de nek omgedraaid, dit in aanwezigheid van enkele bewoners in het gebied. De opgeroepen politie kon niets doen. De papieren van de jagers bleken in orde en het had volgens de beambten ook geen enkele zin om aangifte te doen van de moordpartij. De fractie van de SP stelde op 6 april jl. schriftelijke vragen over deze gebeurtenis, afgelopen week zijn de vragen beantwoord. De antwoorden hebben ons uitermate verbaasd en zijn ronduit schokkend te noemen, ook voor veel burgers in de regio. Samen met onze collega's van de PvdD willen we daarom de volgende vragen stellen aan GS. 1. Uit de beantwoording van de vragen blijkt dat GS de wijze waarop de zwanen zijn gedood 'onwenselijk' vinden. Welke wijze van ombrengen van zwanen zou GS wel als 'wenselijk' betitelen? 2. Op welke gronden mogen jagers zwanen doden? Welke regels zijn daarvoor opgesteld? 3. Er zou in dit specifieke geval sprake zijn van – wat men noemt – "schade aan grasland". Hoe valt dit te rijmen met het jaargetijde waarin het een en ander plaatsvond, te weten begin december? En wie bepaalt dan dat er daadwerkelijk sprake is van dergelijke schade? De beantwoording geeft ons weinig vertrouwen als we het hebben over de grip die de provincie lijkt te hebben op de jacht op zwanen. 4. Wie verstrekt vergunningen voor het doden van zwanen? Welke voorwaarden zijn er voor het verkrijgen van een dergelijke vergunning? 5. Waarom is de provincie niet bereid om deze specifieke kwestie nader uit te zoeken? 6. In hoeverre zijn GS bereid de richtlijnen voor de jacht op zwanen dusdanig aan te scherpen dat het bijkans onmogelijk wordt om zwanen af te schieten? Kunnen we op weg naar een verbod op het doden van zwanen in de provincie?

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Eind december is op brute wijze een knobbelzwanen koppel gedood door jagers. Uit antwoorden op vragen die de SP heeft gesteld, melden GS dat inderdaad verboden handelingen zijn verricht. De zwanen hebben onnodig geleden doordat de jagers de dieren nog 10 minuten hebben laten creperen nadat ze door kogels geraakt waren en de dieren zijn uiteindelijk gedood door de nek te breken. Deze niet toegestane handelwijze leidde echter niet tot handhaving. Hieruit wordt het beeld geschapen dat mensen met een geweer boven de wet staan. Dit roept de volgende vragen op: 1. Waarom heeft de provincie niet opgetreden tegen de brute en illegale slachting van de zwanen? 2. GS melden in de beantwoording op de schriftelijke vragen dat het hier gaat om een incident. a. Hoe weten GS zo zeker dat dit een incident is? Hoeveel controle op de jacht is er door de provincie? b. Wordt er nooit overgegaan tot handhaving bij incidenten en waarom is een incident een argument om niet te handhaven? 3. Gaat de provincie alsnog handhaven in deze zaak? De slachtpartij is immers door een omstander in beeld gebracht. Ook is er vooraf melding aan de provincie gedaan van schadebestrijding en heeft de politie de jachtaktes gecontroleerd, waardoor bekend is wie de overtreders zijn. 4. Heeft de Omgevingsdienst een politieaangifte nodig om over te gaan tot handhaving? 5. Volgens jaarverslag 2018 van de FBE zijn er 4.927 knobbelzwanen in leven en zijn er in dat jaar 1.185 gedood. Dit is 24% van de populatie. Klopt het dat 1 op de 4 zwanen wordt doodgeschoten? 6. De onderbouwing voor de vrijstelling voor afschot van knobbelzwanen is gebaseerd op oude gegevens en lijkt achterhaald. Bovendien is niet nauwkeurig aangegeven in de vrijstelling waar en

wanneer schade is opgetreden en op welke landbouwgewassen de schade betrekking heeft. a. Deelt u onze constatering dat voor de knobbelzwaan de wettelijk vereiste nauwkeurige onderbouwing ontbreekt en dat de vrijstelling niet is beperkt tot het strikt noodzakelijke? b. Gaat u de vrijstelling knobbelzwaan intrekken zolang niet voldaan wordt aan de wettelijke vereisten?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Voorzitter. Laat ik voorop stellen dat het op brute wijze doden van de zwanen door de nek om te draaien, dat wij dat als GS ook verschrikkelijk vinden en dat is ook niet toegestaan. Als dat gebeurt, zal er ook op gehandhaafd worden. Dat wil ik op voorhand meegeven. Toen dit incident – en het wordt een incident genoemd omdat bij de ODNH uitvoering wordt gegeven en in de gaten wordt gehouden hoe het gaat met de schadebestrijding en omdat er niet veel vergelijkbare zaken bekend waren – hebben wij dit een incident genoemd. Dat betekent niet zoals de heer Zoon leek te suggereren, dat je dan niet handhaaft, natuurlijk wel als er zoiets gruwelijks plaatsvindt dan ga je handhavend optreden. In deze situatie was de politie als eerste aanwezig als handhavende instantie en het was aan de politie om er een zaak van te maken. Op basis van de beschikbare informatie konden zij gewoon geen proces-verbaal opmaken. Dat is daarna door de politie besproken met de medewerkers van toezicht en handhaving van de OD en ook zij hebben geconstateerd na bestudering van de beschikbare gegevens dat er onvoldoende aanleiding was om handhavend op te treden. Ik heb naar aanleiding van deze gebeurtenis in februari gesproken met de burgemeester en wethouder van Medemblik en wij hebben toen afgesproken dat de burgemeester zou gaan uitzoeken of hij bewijslast kon aanbrengen. Blijkbaar was dat niet voldoende aanwezig. Ik heb gezegd dat er filmpjes waren maar die waren dus nog niet boven tafel. Ik heb gezegd, ga op onderzoek en als u dat allemaal heeft, komt u dan terug en dan kijken wij wat wij kunnen doen. Helaas is door corona het onderzoek en ook het gesprek met de jagers en omwonenden on hold gezet, want afhankelijk van de bewijslast die op tafel zou komen, kunnen wij de vervolgstappen bepalen. Dan een aantal vragen. Het is toegestaan om zwanen te verjagen inclusief ondersteunend afschot om schade aan gewassen – grasland, graszaad, graan, mais of groenten in bedrijfsmatige teelt – te voorkomen. Er zijn in dit geval meldingen gedaan rond Egboetswater en dat is ook vereist, via een elektronische melding en dat wordt getoetst door de OD NH. Dat is het hele jaar mogelijk. Het afschot in dit gebied is uitgevoerd binnen het kader van de provinciale vrijstellingsverordening. De meldingsplicht is dus uitgevoerd, maar waarom verjaging in december? Om schade aan onder meer grasland te voorkomen, is het mogelijk om jaarrond zwanen te verjagen, want het gehele jaar door kan er schade ontstaan aan het grasland doordat knobbelzwanen gras eten en gras vertrappen en de bodem verslempen en verontreinigen, dus ook in de winter kan al schade ontstaan. De grondgebruiker moet zelf gewassenbestrijding uitvoeren zonder daarvoor toestemming nodig te hebben, daarvoor is wel een melding noodzakelijk. Wat was de schade in dit geval? In de verordening staat niet als eis dat wordt aangegeven wat de schade is. Er moet wel sprake zijn van schade om gebruik te maken van de vrijstelling. Naar aanleiding van de vraag van de SP ben ik nu wel van plan om naar de verordening te kijken om te kijken of wij het melden van schade en welke schade het is, aan te scherpen. U heeft heel veel vragen gesteld en ik zeg u toe dat ik al uw vragen schriftelijk zal beantwoorden.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Dank voor het uitgebreide antwoord. Blij te horen dat ook GS dit voorval als 'verschrikkelijk' betitelen. Dat maakt het niet minder erg, maar ik ben blij dat u dit woord gebruikt, want het is inderdaad verschrikkelijk. U gaf wel aan, in zo'n geval, als je het als verschrikkelijk kunt betitelen, gaan wij handhaven, maar dat is hier blijkbaar niet gebeurd en is hier iets grondig misgegaan. Wij zien uit naar de schriftelijke beantwoording van al onze vragen en wij zijn blij dat u bereid bent om naar de verordening te gaan kijken. Laten we eerlijk zijn, het moet ons als provincie toch lukken om de afslachting van zwanen tot een echt minimum te beperken, alleen, alleen, alleen als het niet anders kan. Wat hier gebeurd is, mag gewoon niet meer voorkomen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik ben blij met de schriftelijke beantwoording van alle vragen. U noemt het overigens verjagen, maar er zit wel een duidelijk verschil tussen verjagen en doden. Waar ik echt op aansla is dat u zegt, door corona kunnen wij niet meer handhaven of heel moeilijk. Is het echt zo dat u door corona niet meer kunt handhaven want dat is natuurlijk wel verontrustend. Heeft u daarvoor extra middelen nodig?

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Ik ondersteun het betoog van de SP en PvdD en ik ben blij met het antwoord van de gedeputeerde. Ik hoop dat de gedeputeerde het mij bij voorbaat vergeeft dat ik haar er scherp aan zal houden dat wij zullen voorkomen dat deze situatie zich nog een keer voordoet, want zij zegt wel, het is in een incident, maar in de vijf jaar dat ik in PS zit, is het al de derde keer dat ik iets hoor van een slachting van alleen nog maar zwanen. Laten wij er gezamenlijk voor gaan zorgen dat deze situatie niet opnieuw voorkomt.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Om bij het laatste te beginnen, het is helaas niet zo dat wij alles kunnen voorkomen en dat het wel een keer gebeurt. De heer Hoogervorst zei, als er niet gehandhaafd wordt in een verschrikkelijke situatie zoals deze, dan is er grondig iets mis. Het probleem in deze is dat de bewijslast niet rond is. Het is een soort van 'hear say', er zijn filmpjes, maar de bewijslast is niet rond. Vandaar dat de burgemeester heeft gezegd, ik ken de jagers en daar zullen wij mee gaan praten evenals met de omwonenden, om bewijslast naar boven te krijgen, zoals filmpjes, maar ik heb ze niet gezien. Daarom heb ik gezegd, als u dat kunt onderzoeken want het is in uw gemeente en u heeft daar de goede contacten en u kunt korte lijntjes maken. Als u dan terugkomt met die bewijzen, dan kunnen wij overleggen wat wij in de handhavingsprocedure gaan doen als vervolg. Dat in een verschrikkelijke situatie gehandhaafd moet worden, is wel duidelijk, maar alleen je moet wel bewijs hebben, want iedereen is onschuldig tot het tegendeel bewezen is. Dit moeten wij gewoon echt rond hebben. Mijnheer Zoon, ik heb niet gezegd dat wij niet handhaven in coronatijd. De burgemeester heeft gezegd dat hij door deze coronatijd geen gesprekken kan aangaan om de bewijslast naar boven te krijgen. Daar zit het hem in, want wij handhaven ook in deze tijd nog steeds.

12. Indien aan de orde, stemming over moties Vreemd aan de orde van de dag

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij stemmen over de twee moties 24 van de PVV, aanpassen klimaat en energie gerelateerd beleid, en motie 25 van de VVD c.s., maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie, ingediend op 18 mei 2020.

Gedeputeerde **STIGTER**: Motie 24, deze motie moeten wij ontraden, hoewel de genoemde documentaire best interessante inzichten geeft in de nadelen die duurzame energie kent en de effecten voor biodiversiteit. Maar er zit ook een grote hoeveelheid onjuistheden in de documentaire en dat vormt voor ons en ook voor het kabinet geen aanleiding om het voorgestane klimaatbeleid aan te passen. Dat betekent dat wij doorgaan met zon en windenergie. Kernenergie is aan het Rijk om dat mee te nemen. Wij kijken overigens met veel interesse naar het aardgasnetwerk, niet eens per se voor aardgas, maar wel om dat in de toekomst te gebruiken voor waterstof. Aan deze motie kunnen wij geen invulling geven, maar op onderdelen past het wel bij het beleid zoals dat uitgevoerd wordt.

De **VOORZITTER**: Wij gaan de stemming peilen over motie 24.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): tegen.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): tegen.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): tegen.
Mevrouw **STRENS** (D66): tegen.
De heer **HEIJNEN** (CDA): tegen.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **SMALING** (SP): tegen.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): tegen.
De heer **DESSING** (FvD): Stemverklaring. Wij steunen deze motie, maar wij bevelen aan omdat de motie het onderwerp niet voldoende recht doet, om het onderwerp kernenergie nader te bespreken in de commissie, zodat wij op een constructieve manier van gedachten kunnen wisselen. Wij zijn bereid om hiervoor een discussienota in te dienen als startschot. Wij zijn voor.
De heer **KLEIN** (CU): tegen.

De **VOORZITTER**: De motie is volgens de peiling verworpen met 41 stemmen tegen en 10 stemmen voor van de PVV, FvD en 50plus/PvdO. Dan de tweede motie 25 van de VVD, D66, CDA, 50plus/PvdO, SP over maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Voorzitter. Op dit moment doen de organisatie, de ambtenaren samen met de aannemers heel erg hun best om de lopende projecten door te laten gaan en ook lopende aanbestedingen gewoon door te zetten. Dat betekent dat wij de komende tijd geen gaten verwachten in de opdrachten van de provincie, maar vertragingen zijn wel mogelijk. Wij moeten oppassen dat we niet alles aan de coronacrisis toeschrijven, maar dat ook bij het aanvragen van vergunningen vertragingen kunnen optreden. Op korte termijn zetten we de lopende projecten en aanbestedingen door en voor de langere termijn laten wij een inventarisatie uitvoeren om te kijken welke projecten wij eventueel naar voren kunnen halen om toch een extra impuls aan de

economie en aannemers te geven. Maar wij willen wel gaan kijken, is het financieel haalbaar en is het ambtelijk haalbaar maar ook binnen de huidige kaders, dus de voorwaarden die wij nu ook hanteren en het moet toepasbaar zijn, want een weg opengooien doe je niet zo maar, want de impact is enorm, dus wij moeten kijken naar wat doet een maatregel met de omgeving. Ja, punt 1 van de motie daar zijn wij positief over en wij zullen inderdaad die inventarisatie gaan doen en waar mogelijk, dat onder de aandacht brengen bij de taskforce. Er wordt gesproken over de korte termijn, maar ik wil daar wel een winstwaarschuwing afgeven. De inzet is vooral geënt op lopende projecten en de zomervakantie komt eraan en een goede inventarisatie gaat wel even tijd kosten, dus ik verwacht richting PMO/PMI met een inventarisatie naar PS kunnen komen.

De **VOORZITTER**: Behoefte aan stemverklaringen?

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Wij steunen de motie, maar wij vragen de VVD of zij ook naar de lange termijn willen kijken in plaats van alleen op de korte termijn. Wij geloven natuurlijk dat GS dit al doen. Het is wel belangrijk dat het gebeurt onder de huidige voorwaarden met het oog op duurzaamheid, social return waar mogelijk en met oog voor welzijn van de mensen en dan ook in de diversiteit bij de inwoners van Noord-Holland.

De heer **KLEIN** (CU): Voorzitter. Wij vonden het een sympathiek voorstel, maar wij maken ons wel zorgen over de effecten op de lange termijn en ook maken wij ons zorgen dat wij niet de besluitvorming moeten versnellen als het daar nog niet klaar voor is. Met de uitleg van de gedeputeerde zullen wij voor de motie stemmen.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Wij zien vooral een impuls richting de projecten A8/A9 in de motie. Bij PMO waar deze motie ook over gaat, zien wij juist dat je die niet naar voren moet halen want dat is in feite een verkwisting van middelen. Wat betreft de goede projecten van het PMI, gaan wij ervan uit dat de gedeputeerde dat al doet. Wij stemmen tegen de motie.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): voor.
Mevrouw **KOCKEN** (GL): voor.
De heer **VOSKUIL** (PvdA): voor.
Mevrouw **STRENS** (D66): voor.
De heer **HEIJNEN** (CDA): voor.
De heer **DEEN** (PVV): voor.
De heer **SMALING** (SP): voor.
Mevrouw **VAN SOEST** (50plus/PvdO): voor.
De heer **ZOON** (PvdD): tegen.
De heer **DESSING** (FvD): voor.
De heer **KLEIN** (CU): voor.

De **VOORZITTER**: De motie is aangenomen met 48 stemmen voor en 3 stemmen tegen van de PvdD.

13. Sluiting

De **VOORZITTER**: Op 29 juni a.s. zullen wij weer vergaderen, dat wordt een lange vergaderdag die om 10.00 uur begint. 30 juni en 2 juli zijn vastgesteld als uitloopdata. Ik sluit de vergadering om 21.30 uur en wens u nog een fijne avond.

***

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

					GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie EFB	**15-6-2020**	**31-8-2020**	**28-9-2020**	**26-10-2020**			
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Van der Hoek)							
Voortgangsrapportage/actualisatie economisch uitvoeringsbeleid/Dashboard							26 november 2018 is de 2e voortgangsrapportage behandeld in EEB (incl. voortgang PIM en andere MKB instrumenten). In het tweede kwartaal 2020 wordt een (proces) voorstel voor actualisatie van economische beleid aan PS gestuurd. Hierin wordt aangegeven op welke momenten PS betrokken worden bij de actualisatie. Update 27 mei 2020: ivm de coronacrisis is dit uitgesteld. - In de vorige Statenperiode is afgesproken dat in de nieuwe Statenperiode zal een expertmeeting worden georganiseerd.
Voortgang Pallas project							In 2012 is door het Kabinet en de Provincie Noord-Holland besloten om een lening te verstrekken om de mogelijkheid te bieden om tot een nieuwe reactor in Petten te komen ter vervanging van de huidige Hoge Flux Reactor (HFR). Eind 2013 is hiertoe de Stichting Pallas opgericht, met als doel om een reactor te ontwerpen en realiseren, die bestemd is voor de productie van medische isotopen en voor nucleair technologisch onderzoek. Onderdeel van de opdracht was het aanvragen van de benodigde vergunningen, het opstellen van een business case en het aantrekken van private investeerders (fase 1). Voor deze

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

							fase hebben het Rijk en de Provincie Noord-Holland samen een lening van €80 mln. verstrekt die in drie tranches ter beschikking is gesteld. Onderdeel van de opdracht was ook om de daadwerkelijke bouw en exploitatie - fase 2 en 3 - privaat te financieren. Uit de brief van GS aan PS (zie C-agenda 16-9-2019; 11.1.b) blijkt dat er momenteel concrete interesse is van private investeerders. Jaarlijks (meestal in de maand februari) worden de commissieleden op de hoogte gehouden over de voortgang van het project. Zie ook brief op c-agenda EFB 15 juni 2020
HIRB/werklocaties							Onder de noemer HIRB-plus zijn regelingen opgesteld voor het toekomstbestendig maken en houden van bedrijventerreinen en winkelgebieden. Ook zijn middelen vrijgemaakt ten behoeve van pilots op het gebied van verblijfsrecreatie. In totaal wordt voor HIRB-plus in de periode 2020-2023 een bedrag van € 2,5 mln. per jaar ingezet. In de subsidieregeling voor de fysieke herstructurering van bedrijventerreinen krijgen de aspecten duurzaamheid (waaronder CO2-reductie), circulariteit en leefbaarheid grotere nadruk. Projecten die op deze gebieden veel maatregelen nemen hebben een grotere kans op subsidie in de jaarlijkse subsidietender. PS worden jaarlijks geïnformeerd over de gehonoreerde projecten. Regionale afspraken werklocaties: Hiervoor worden de afspraken gevolgd die gemaakt zijn inde PRV; ramingen worden minimaal eens in de 5 jaar voorzien. Voor NHN is net een herziening van de raming gestart (oplevering 2e helft 2020). Over de resultaten worden de Staten eind 2020 geïnformeerd.

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen').							EFB 20-1-2020: programma loopt af: hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance.
Voorstel herstructurering Winkelgebieden							Komt voort uit de afgedane motie 45 van 9 november 2015: pilot herstructurering, herverkaveling of transformatie winkelstraat of buurtwinkelcentrum. De uitvoeringsregelingen (tkn) en evaluatiecriteria zijn op 24 mei 2018 in de commissie behandeld: Hr. Bond zegt toe: - de aanvragen voor duurzaamheid als evaluatiepunt toe te voegen; - Gedeputeerde Bond antwoordt dat PS het beleid hebben vastgesteld om subsidies kleiner dan 5.000 euro niet toe te kennen, omdat deze meer geld kosten dan opbrengen. Hij zegt toe deze aanvragen mee te nemen in het project en in de evaluatie na te gaan of sprake is geweest van dergelijke aanvragen voor kleinere bedragen; -Het meten van de meerwaarde van de provinciale inzet en na te gaan of de projecten tot stand waren gekomen zonder deze regeling, wordt toegevoegd als evaluatiecriterium EFB 20-1-2020 (rondvraag Van der Hoek): negatieve berichtgeving winkelleegstand. Primair gemeenten aan zet. Wordt wel in regionaal en in MRA verband over gesproken. Eventuele acties zullen in gezamenlijkheid plaatsvinden. In dat geval worden PS geïnformeerd.
Continuering regionale							23 maart 2017 in commissie EEB behandeld. Hr. Bond zegt toe:

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

economische samenwerking NHN							- Halverwege de 7 jarige overeenkomst zal een tussenevaluatie worden uitgevoerd waarbij de inzet van ieders rol wordt geëvalueerd om zo de gerealiseerde effecten te kunnen meten
Uitkomsten evaluatie detailhandelbeleid							
Datacenters							Noord-Holland is een aantrekkelijke vestigingslocatie voor datacenters. GS willen deze ontwikkeling verder faciliteren en daarmee de ICT-sector versterken. Daarbij hebben we oog voor het effect van datacenters op het landschap, het benutten van restwarmte en de energievoorziening. We verankeren dit in ons beleid. In de MRA wordt in PLABEKA-verband samen met gemeenten en nutsbedrijven een datacenterstrategie opgesteld. Onderdeel daarvan is het opstellen van vestigingsvoorwaarden door gemeenten voor datacenters. In de eerste helft van 2020 worden zowel de strategie als de vestigingsvoorwaarden in MRA-verband besproken en de besluitvorming over een mogelijk nieuw datacentercluster wordt meegenomen bij de MRA-Verstedelijkingsstrategie. De Staten zullen ook uitgenodigd worden inbreng te leveren in deze Verstedelijkingsstrategie middels bijeenkomsten in april/mei 2020. Voor de datacenterontwikkeling in Hollands Kroon zijn in het gebiedsplan Wieringermeer afspraken gemaakt en ontwikkelprincipes vastgesteld.
Hoogwaardige en digitale verbindingen							Plannen van marktpartijen en het lokale initiatief dat met een garantstelling gesteund wordt, dekken meer dan driekwart van de witte buitengebieden. In het resterende deel worden gemeenten met een kansrijke business case op weg geholpen om met de markt glasvezel aan te leggen. Eind maart loopt de beroepstermijn tegen de garantstelling af. Indien er geen hoger beroep wordt aangetekend sluiten GS een garantie- en uitvoeringsovereenkomst en wordt de

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

							garantie daadwerkelijk verstrekt. Rond de zomer wordt meer zicht verwacht op een resultaat bij (de eerste) twee gemeenten die GS verder ondersteunt. PS worden over beide zaken geïnformeerd. EFB 15/6/2020: De analyse met kansen voor de gemeente Bergen is ontvangen en GS willen dat komende maand met de gemeente bespreken. Met de tweede gemeente gaat GS van start zodra blijkt dat de werkwijze (met Bergen) succesvol blijkt. Het lijkt GS zinvol om het geheel na de zomer in de cie EFB te agenderen De hr. Zaal (GL) verzoekt dit na de zomer op de agenda van de commissie EFB te plaatsen.
Een innovatief klimaat bevorderen Economie en inclusieve arbeidsmarkt							GS streeft naar een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers in Noord-Holland. Een nationaal en Europees gelijk speelveld is hierbij van groot belang. We stellen geen strengere normen dan de wettelijke, maar stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. De provincie ondersteunt het vestigingsklimaat door in te zetten op goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren GS over de volle breedte duurzame innovatie. Hiervoor stelt GS middelen beschikbaar. GS stimuleert (duurzame) innovatie op verschillende manieren, met de MKB innovatie-instrumenten en -fondsen. Voor de financiële stimulering van innovaties is de MIT-subsidieregeling ingesteld (MKB innovatiestimulering regio en Topsectoren), het Participatiefonds Duurzame Economie NH en het Innovatiefonds NH. Met het investeringsgereedprogramma PIM worden (duurzame) ondernemers met het vinden van passende financiering geholpen, en met het versnellingsprogramma GO!-NH worden duurzame innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten worden in de huidige coalitieperiode voortgezet en/of uitgebreid. Daarnaast start, in samenwerking met regionale partners, een

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

							pilot 'Globalisers' om Noord-Hollandse scale-ups te helpen groeien door ondersteuning te bieden bij het toetreden op de internationale markt. De uitvoering van deze instrumenten wordt door GS georganiseerd. PS worden jaarlijks, bijvoorbeeld na afronding van een subsidie openstelling, per brief geïnformeerd.
Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen							Voor een vitale en veerkrachtige beroepsbevolking blijft ingezet worden op een meer skillsbased arbeidsmarkt met als onderlegger een campusstructuur gefocust op techniek en technologie. In deze campusstructuur werkt de triple helix samen aan 1) een betere aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs door onderwijsvernieuwing, 2) versnellen van de overgang van werk naar werk aan de hand van skills en 3) bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt door gezamenlijke projecten. In de steigers staan nu projecten bij de Zaancampus en Luchtvaart Commmunity Schiphol. Voor aanscherping van het campusbeleid worden eind 2020 de evaluatieresultaten verwacht. In de tweede helft van 2020 start een nieuwe Werkambassadeur. Met Provinciale Staten zal dan ook zijn/haar nieuwe werkagenda nader worden besproken.
Nieuwe Europastrategie							Commissie EFB 16-9-2019: afgesproken in om geen COE in te stellen. Halverwege de collegeperiode zal de nu gekozen werkwijze geëvalueerd worden. Op maandag 20 april zal van 11.00 uur tot 12.30 een BOT overleg worden gehouden over analyse EU beleid, evaluatie Europees beleid 2017-2020 en welke accenten de commissie belangrijk vindt (ivm coronacrisis gaat dit niet door. Er zal een nieuwe planning worden gemaakt voor de nieuwe europastrategie. Waarschijnlijk in najaar notitie met daarin - de accenten voor de komende nog lopende periode van de huidige Europa strategie (loopt tot 1/1/2021) en - opzet om te komen tot een nieuwe europastrategie 28 september technische briefing Europa nav verzoek Statenlid Kostic

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

							- Op 28 september technische briefing zoals afgesproken in EFB 20 april 2020
Sponsoring							In oktober 2019 zijn de uitgangspunten in de commissie besproken en in november 2019 heeft GS het definitieve sponsorbeleid 2020-2023 vastgesteld. PS zullen jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen over de duurzaamheidsmaatregelen die de gesponsorde evenementen invoeren. In 2022 vindt een evaluatie van de doelstellingen en de resultaten plaats.
Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak /bestuurscultuur		?					Uitvoering motie 98-2019 PS verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: - de volgende vier communicatie-uitingen die bekendheid in grote mate zouden versterken te organiseren en uit te voeren; o de mogelijkheid tot het initiëren van een referendum, burgerinitiatief of inspraak opnemen in een (digitale) brochure en die onder Noord-Hollandse burgers verspreiden; o het doen van (meer) uitingen hieromtrent op sociale media; te denken valt hierbij aan een aparte website, en gebruik van de sociale media Facebook, Twitter en Instagram; o het opstellen en verspreiden van een infographic met wegwijzer over alle mogelijke manieren van inspraak en meedenken die Noord-Hollandse burgers t.a.v. het bestuur hebben; o de informatie op de website toegankelijk en up to date houden; EFB 31 augustus 2020 ovb
Bestuurscultuur							Bestuurscultuur: De agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie richt zich op een viertal activiteiten: 1. Samenwerking met onze partners;

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

							2. Vormgeven van burgerparticipatie bij provinciaal beleid en de nieuwe omgevingsverordening; 3. Instellen van een Statenwerkgroep om de samenwerking tussen GS en PS te optimaliseren; 4. Instellen van een Statenwerkgroep trends en ontwikkelingen. Vanuit PS zijn de Statenwerkgroepen inmiddels van start gegaan. De Agenda Bestuurlijke Vernieuwing wordt in 2020 verder uitgewerkt en met de Staten afgestemd. De Agenda leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. Planning was om de concept Agenda wordt voor het zomerreces met de Statenwerkgroepen te bespreken.
Bestuurskracht Zienswijze herindelingsadviezen. Amsterdam-Weesp, Beemster-Purmerend en Heerhugowaard-Langedijk							Er vindt regelmatig bestuurlijk overleg plaats met de gemeenten. Gemeenten kunnen op grond van de “Uitvoeringsregeling Versterken bestuurskracht” subsidie krijgen voor bestuurskrachtonderzoeken, evaluaties en regionale bijeenkomsten van raadsleden. GS adviseert gemeenten over de Wet Arhi. Bij herindelingen geeft de provincie haar zienswijze aan de minister van BZK op de door de betrokken gemeenteraden vastgestelde herindelingsadviezen. Amsterdam-Weesp, Beemster-Purmerend en Heerhugowaard-Langedijk willen fuseren per 2022. GS legt de provinciale zienswijzen aan PS ter bespreking voor alvorens deze vast te stellen. GS is van plan de trage voortgang in de oplossing van bestuurskrachtproblemen in Zaanstreek-Waterland met de regio te bespreken en mogelijk het ministerie van BZK daarbij te betrekken.
Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (Pels)							

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Actualisatie cultuurnota							24 februari van 12.00 uur tot 13.00 uur Technische briefing geweest 18 juni 2020: gewijzigde planning in EFB 7 september 2020 werkbezoek en Bot overleg (ovb) 9 oktober 2020 stakeholdersbijeekomst Januari/februari 2021: discussienotitie in EFB (ovb) Juni 2021: voordracht vaststelling geactualiseerd cultuurbeleid.
Investeren in behoud van archeologisch erfgoed							Met de actualisatie van het cultuurbeleid (zie hierboven) komt de beleidsinzet op het gebied van onderwaterarcheologie aan de orde. Oordeelsvorming wordt in PS verwacht in 3e kwartaal 2020, besluitvorming 1e kwartaal 2021. Onderwerpen daarbij zijn beschermingsbeleid van wrakken in de Waddenzee en extra onderzoek naar nieuw aangeleverde vondsten. In het tweede kwartaal 2020 worden PS geïnformeerd over de presentatie van de vondsten van het Palmhoutwrak.
Stelling van Amsterdam							Recent is opdracht verleend voor een onderzoek naar de herstelbehoefte en versterkingsmogelijkheden van recreatie rondom de Liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Dit onderzoek is in gang gezet omdat in het coalitieakkoord is gemeld dat er een Landschapsfonds wordt ingesteld (valt onder sector Groen/NLG) waaruit ook herstel en recreatief gebruik van de Liniedijken gefinancierd kan worden. Om nu inzicht te krijgen in deze herstelbehoefte is dit onderzoek gestart. Het onderzoek moet medio mei af zijn. De uitkomsten van het onderzoek moeten leiden tot een aanvraag uit het Landschapsfonds. Het onderzoek is medio mei 2020 afgerond. Als er besluitvorming nodig is, vindt deze na het zomerreces plaats. PS worden daar dan bij betrokken (NLG/EFB)
Investeren in behoud en							Bij de actualisatie van het cultuurbeleid (zie een paar regels naar boven) zal de provinciale inzet voor rijksmonumenten (zonder woonfunctie) worden voorgelegd. Oordeelsvorming wordt in PS verwacht in 3e kwartaal 2020,

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

herbestemming monumenten							besluitvorming 1e kwartaal 2021. Het voorstel zal een voortzetting van het huidige beleid zijn.
Cultuureducatie en bibliotheken							Begin 2021 ontvangen PS het programma Cultuureducatie met kwaliteit 2021-2024 dat door Plein C wordt uitgevoerd. Cultuureducatie en de provinciale rol bij bibliotheken zal ook onderdeel zijn van de actualisatie van beleid die in 2020 loopt
Sport							De provinciale ambities voor sport worden in Q2 2020 uitgewerkt tot een beleidsnotitie. Deze nota vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Hierin zijn de thema's benoemd in het coalitieakkoord leidend: verduurzamen van sportaccommodaties en inclusieve deelname van LHBTQI+ gemeenschap aan de sport.
Goed werkgever- en opdrachtgeverschap							Binnen de ambtelijke organisatie is 'goed werkgeverschap en eigentijdse arbeidsverhoudingen' één van de pijlers van het strategisch HR beleid. Onder deze noemer wordt gewerkt aan diverse thema's, waaronder diversiteit en inclusiviteit en ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden. Naar verwachting in het tweede kwartaal van dit jaar zullen wij de Staten nader informeren over de wijze waarop wij uitvoering geven aan dit onderdeel van het Coalitieakkoord, en de komende tijd met onze verbonden partijen in gesprek gaan welke stappen ze hierin kunnen zetten.
Voortgang Social Return							Voortgang: 1e kwartaal 2020 Voortgang: 2e kwartaal 2021 Voortgang: 3e kwartaal 2022 Herijking social return medio 2023

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Kaderbrief 2021							Rekeningencommissie - maandag 8 juni 2020 PS 29 juni 2020 Reguliere commissies - maandag 8 juni 2020 (NLG en RWK - maandag 15 juni 2020 (EFB en M&B)
Jaarstukken 2019							Rekeningencommissie - maandag 8 juni 2020 PS 29 juni 2020 Reguliere commissies - maandag 8 juni 2020 (NLG en RWK - maandag 15 juni 2020 (EFB en M&B)
Voorstel om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken							In de rekeningencommissie (valt onder commissie EFB) van 26 augustus 2019 is over dit onderwerp gesproken, GS zullen met een voorstel richting commissie/PS komen om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken.
1e begrotingswijziging 2020							Cie EFB: 24 februari 2020 PS: 9 maart 2020

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

2e begrotingswijziging 2020 (voorheen Zomernota)							- maandag 28 september 2020 EFB - PS 5 oktober 2020
Laatste begrotingswijziging 2020							cie EFB :30 november 2020 PS :14 december 2020
Provinciale begroting 2021							- maandag 19 oktober 2020 (NLG en RWK) PS 9/16 november 2020 - donderdag 26 oktober (EFB en M&B)
Onderzoek Rekenrentes in IPO verband							(cie EFB 2-12-2019) Mw. Pels meldt dat in IPO-verband het onderzoek naar een realistische rente is gestart, want het wijzigen van de rente heeft grote gevolgen voor het doelvermogen. De uitkomsten van het onderzoek zijn nog niet bekend, maar hierin wordt gerekend met de rekenrente die ook verzekeraars hanteren. Na afronding van het onderzoek kan een realistisch scenario opgesteld worden. Uitkomsten waarschijnlijk in februari 2020. Deze worden met de commissie gedeeld. Indien de effecten heel erg groot zijn, dan zal de commissie tijdig met een brief van GS via de B-agenda geïnformeerd worden.

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Voordracht nota Leningen en Garantstellingen provincie Noord-Holland 2020							
Nota Verbonden Partijen							Evaluatie behandeld in EFB van 16 september 2019. De nieuwe nota verbonden partijen zal voor de commissie van 31 augustus worden aangeboden.
Discussienotitie SP over archeologie en erfgoed							Behandeld in commissie EFB februari 2020. Wordt naar alle waarschijnlijkheid gevolgd door een initiatiefvoorstel
Voorstel voor Noord-Hollands waarderingskaart stolpboerderijen							Commissie EFB 20/1/2020: Daadwerkelijke uitwerking waarderingskaart zal in eerste kwartaal 2021 in commissie terugkomen. Bij ontwikkelingen in de waarderingkaart zal mw. Pels mondeling/schriftelijk mededelingen te doen. Er zal ook een terugkoppeling worden gegeven hoe gemeenten hiermee om willen gaan.
IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (Sligter)							
IPO begroting 2021							

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Warmtestrategie							Na gereed komen van het warmtebronnenregister medio 2020, zullen Statenleden hierover worden geïnformeerd. Naar verwachting komt voor de zomer van 2020 het Rijks duurzaamheidskader voor biomassa gereed. PS (commissies RWK en EFB) worden na het zomerreces van 2020 betrokken bij de ontwikkeling van het Noord-Hollandse duurzaamheidskader voor biomassa. De wijze waarop PS wordt betrokken stemmen GS af met PS nadat het duurzaamheidskader van het Rijk is verschenen.
Data							GS actualiseert in de komende jaren de provinciale datastrategie. De belangrijkste speerpunten zijn daarbij: - Open Dataplatform beschikbaar voor het publiceren van: WOB besluiten Open stateninformatie - invoering Dataplatform t.b.v. Data initiatieven; eenmalige opslag en meervoudig (her)gebruik - Uitvoeren VU opleidingsplan voor PNH Medewerkers – Verhogen kennisniveau Datagedreven werken - Opleveren Integratieplatform t.b.v. samenwerken met derden m.b.v. gegevensuitwisseling Het Open Data register wordt in mei 2020 opgeleverd, maar moet daarna nog gevuld worden met relevante data. Die planning is afhankelijk van het Open Data beleid. Naar verwachting stellen wij het Open Databeleid na het zomerreces vast. PS worden hierover geïnformeerd. 31-8-2020: technische briefing datastrategie en waarschijnlijk behandeling in de commissie

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)							
1e begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze							
Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2021							18 juni 2020
Communicatiestrategie							Voorjaar 2020 (meegedeeld vergadering 2-12-2019 door CdK)

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Prinsjesfestival 2020							Uitvoering motie 29-2020: Besluit het college van GS op te roepen: - voor de zomer te komen met een concreet overzicht van te organiseren activiteiten in het kader van het Prinsjesfestival 2020; - zo concreet mogelijk aan te geven aan welke activiteiten er door de provincie Noord Holland georganiseerd worden en in welke mate zij (financieel) bijdraagt; - te komen met een beschrijving van het 'strategisch karakter' van de (financiële) deelname aan het Prinsjesfestival 2020; - aan te geven hoe zij ervoor gaat zorgen dat zoveel mogelijk Noord-Hollanders bij de activiteiten betrokken worden; - ervoor te zorgen dat de diversiteit van de inwoners van Noord-Holland duidelijk naar voren komt; - er zorg voor te dragen dat de bijdrage van onze provincie zo optimaal mogelijk wordt ingezet om zoveel mogelijk mensen — en niet voornamelijk 'genodigden' te betrekken bij de activiteiten. Behandeling afdoen motie 18-6-2020 in EFB
Ondermijning, tegengaan, weerbaarheid stimuleren							Deze ambitie wordt in het voorjaar van 2020 uitgewerkt in een Agenda Weerbaar NH. De Agenda vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Een van de aspecten – ook al benoemd in de programmabegroting 2020 – is de quick scan weerbaarheid van gemeenten. Deze zal een plaats krijgen in de Agenda. Dat geldt ook voor de aanpak van de eigen weerbaarheid. In de Agenda wordt ook aandacht besteed aan de wijze waarop de voortgang inzichtelijk wordt gemaakt voor PS. Het voornemen is om de Staten ten minste jaarlijks te informeren over de voortgang. De Agenda Weerbaar NH leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. De concept-Agenda Weerbaar NH is op 18 juni 2020 in de commissie EFB besproken

Strategische Statenagenda Commissie EFB

Juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020						2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**16-4**	**8-6**	**24-8**	**21-9**	**19-10**	**23-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					
Algemeen															
Begrotingswijziging													Allen		2020: 1e Begrotingswijziging 10 februari op C-agenda in commissie RWK en 9 maart in PS
Jaarstukken en Kaderbrief													Allen		2020: 8 juni in commissie RWK en 29 juni in PS
Begroting													allen		2020: 19 oktober in commissie RWK en 9 november in PS.
MRA															
MRA (Regiegroep)													Van Dijk		De MRA maakt met enige regelmaat rondes langs de Raden en Statenleden. MRA congresdatum voor 2020: vrijdag 17 april. PS kunnen tweemaal per jaar reageren op de stukken die in de MRA regiegroep worden besproken. Op 16-03 komt de voordracht voor de zienswijze op de MRA Jaarstukken 2019 en Kaderbrief (Globale begroting) 2021 op de A-agenda
Ruimte & Wonen															
Woonagenda 2020-2025													Loggen		B-Agenda Woonagenda (80%) en monitor Woningbouw: 10 februari B-Agenda Woonagenda 2020-2025 (100%): 16-04-2020 (o.v.b)
Voortgang Woonopgave/ uitvoering Woonagenda													Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: Mogelijk rondom P&C cyclus met de commissie de voortgang van de Noord-Hollandse woonopgave bespreken (2x per jaar op de B-agenda). Uit planningsoverzicht GS: GS besluitvorming over de Provinciale Woonagenda vindt plaats in het voorjaar 2020 en de Staten worden hierover ook in deze periode geïnformeerd. GS informeren de commissie RWW in het najaar 2020 over het eerste woonakkoord. De wijze waarop PS verder worden geïnformeerd over de voortgang van de Provinciale Woonagenda moet nog nader worden bepaald. Hierover worden de Staten zo spoedig mogelijk geïnformeerd. PS worden in het najaar 2020 op de hoogte gesteld van de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouwproductie.
Regels rondom huisvesting arbeidsmigranten													Loggen		N.a.v. toezegging in cie. RWK 10-02-2020: GS komt binnen 2 maanden hierover terug bij de commissie RWK
Bestedingsplann fonds OV-knooppunten													Loggen		
Monitor OV-knooppunten													Loggen / Olthof		Jaarlijks t.k.n. op c-agenda

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020						2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**16-4**	**8-6**	**24-8**	**21-9**	**19-10**	**23-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					
															Uit planningsoverzicht GS: In het voorjaar 2020 wordt de ambitie verwerkt in de update van het programmaplan, met daarin de strategie voor deze collegeperiode. In dit programmaplan wordt aangegeven wat de inzichten en verworvenheden van de afgelopen periode zijn, wat de betekenis is van nieuwe (beleids)ontwikkelingen voor de programmadoelstellingen, welke keuzes GS maken in de periode 2019-2023 en welke aanpak GS hierbij hanteren. Het programma richt zich met haar activiteiten op 3 onderdelen: Kennis en Onderzoek, Corridors en Knooppunten. Voor de periode 2019-2023 is opnieuw budget vrijgemaakt voor OV-knooppunten binnen het nieuwe OV-fonds. Voor dit OV-fonds wordt een bestedingsplan opgesteld. Bovengenoemd programmaplan OV-Knooppunten 2019-2023 zal een van de bouwstenen zijn voor het bestedingsplan dat de eerste helft van 2020 wordt opgesteld. Doel is om daarin OV-knooppunten in samenhang met de bredere doelstellingen voor Openbaar Vervoer te bezien en de middelen zo effectief mogelijk in te zetten, waarbij de opgave centraal staat en meerdere doelen behaald kunnen worden. Het bestedingsplan (en daarmee het programmaplan voor OV-knooppunten) leent zich voor de behandeling volgens het BOB-model. Het eerste concept zal in de betreffende Statencommissie(s) worden besproken. Naar verwachting zal dit in Q2 van 2020 zijn.
Verstedelijkingsstrategie MRA		BOT													Uit planningsoverzicht GS: In het SBO MIRT is in mei 2019 een bestuurlijke opdracht verleend om een verstedelijkingsstrategie voor de MRA op te stellen. Deze bestaat uit het opstellen van een verstedelijkingsconcept voor de MRA, een faseringsvoorstel en een investeringsstrategie. Het gaat om een Rijk/regio-traject. Najaar 2019 is een projectorganisatie opgestart en zijn inventariserende werkzaamheden verricht. De organisatie is in handen van het ministerie van BZK namens het Rijk en het MRA bureau namens de regio. Eerste kwartaal 2020 is gestart met het opstellen van een verstedelijkingsconcept. Besluitvorming hierover vindt plaats in juni 2020 in het SBO MIRT. Bespreking van het verstedelijkingsconcept door de MRA met cie. RWK stond ingepland op 11 mei 2020. Vanwege Corona is deze bijeenkomst geannuleerd. In het najaar volgt het faseringsvoorstel en de investeringsstrategie. Deze worden in november 2020 in het

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020						2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**16-4**	**8-6**	**24-8**	**21-9**	**19-10**	**23-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					
															BO MIRT ter besluitvorming voorgelegd. - BOT-overleg op 22-06-2020
Plan van Aanpak (pva) Kustvisie													Loggen	BOB	Wordt verwacht 2e kwartaal 2021
Omgevingsverordening															
Omgevingsverordening 2020 Concept- en 1.0 versie													Loggen	BOB	- Op verzoek van commissie: ontwerp-Omgevingsverordening geagendeerd in cie. RWK van 13-2 (B-agenda) - Vaststelling (definitief) ontwerp Omgevingsverordening NH2020 in GS: 11 februari 2020 - Start terinzagelegging ontwerp Omgevingsverordening NH2020 18 februari 2020, PS ontvangen conceptverordening ter kennisname (einde terinzagelegging 10 april 2020) - Verlengde termijn voor zienswijzen - Vaststelling Statenvoordracht Omgevingsverordening NH2020 en nota van beantwoording in GS: augustus 2020 N.a.v. M01-2020 worden in september 2020 2 participatiebijeenkomsten georganiseerd met Raadsleden en AB-leden Waterschappen over de concept-omgevingsverordening - Behandeling voordracht in PS-commissies: 21 september 2020 - Vaststelling Omgevingsverordening NH2020 in PS: 5 oktober 2020
Omgevingsverordening 2021													Loggen		Hieronder de voorgenomen gewijzigde planning op hoofdlijnen van de Omgevingsverordening NH2021: Besluitvorming: o 10 november 2020 GS: vaststellen ontwerp o 23 november 2020 Commissie RWK o 30 november 2020 Start ter inzage o 25 januari 2021 Einde ter inzage o 16 maart 2021 GS o 26 april 2021 Commissies o 24 mei 2021 PS o Nader te bepalen Inwerkingtreding (bij inwerkingtreding Omgevingswet)
Klimaat															
NH Perspectief													Stigter		- Voordracht NH Perspectief op de RES in commissie: 13 januari - Voordracht NH Perspectief op de RES in PS: 3 februari
Actieprogramma Klimaat													Stigter		Gewijzigde planning, om in commissie van 19 oktober 2020 te agenderen in cie. RWK.

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020						2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**16-4**	**8-6**	**24-8**	**21-9**	**19-10**	**23-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					
Energie															
Regionale Energiestrategieën (Concept-RES) NHN NHZ													Stigter	BOB	03-04-2020: Gezamenlijke bustour voor Statenleden, Raadsleden en leden AB Waterschappen uit Noord-Holland. - Geannuleerd 20-05-2020: Bijeenkomst voor Statenleden, Raadsleden en leden AB Waterschappen uit Noord-Holland (AFAS stadion Alkmaar) -Geannulleerd (Mogelijk nieuwe data in september) - Voordracht concept-RES in commissie: 21 september 2020 - Voordracht concept-RES in PS: 5 oktober 2020
RES 1.0 NHN NHZ													Stigter	BOB	4e kwartaal 2020: Antwoordennotitie op concept-RES 2e kwartaal 2021: Definitieve vaststelling RES 1.0 (onder voorbehoud)
RES 2.0													Stigter	n.n.b.	24 maanden na invoering RES 1.0
Provinciaal inpassingsplan (Pip) 150 Kv													Stigter		Wordt verwacht 1e kwartaal 2021 - Voorbereidingsbesluit via voordracht in PS (RWK 08-06-2020)
Integrale visie energie-infrastructuur															Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Integrale visie voor de toekomstige energie-infrastructuur. Vooruitlopend op deze visie is in 2019 er een systeemstudie uitgevoerd naar huidige en toekomstige energie-infrastructuur. In een vervolgstudie met TNO worden drie beleidsopties onderzocht voor toekomstig energiesysteem. De aanlanding van Wind op Zee maakt hier tevens onderdeel van uit als ook mogelijkheden voor conversie op zee. GS en PS worden eind 2020 geïnformeerd over de resultaten van de TNO-studie.
Strategie Waterstof													Stigter		Uit Strategische agenda GS uitvoering coalitieakkoord: Wij verkennen met de partners in Noord-Holland wat de ambities zijn op waterstof, waar de potentie van waterstof binnen onze provincie zit en wat er voor nodig is om deze potentie te realiseren. Samen met onze partners formuleren wij een strategie en een gezamenlijke aanpak om deze ambities gestalte te geven en potenties waar te maken. Deze aanpak zal het derde kwartaal van 2020 ter besluitvorming aan GS worden voorgelegd en PS zal per brief hierover worden geïnformeerd.

Strategische Statenagenda Commissie Ruimte Wonen en Klimaat
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020						2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie RWK	**16-4**	**8-6**	**24-8**	**21-9**	**19-10**	**23-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					
Zoeklocaties hernieuwbare Energie													Stigter		Onderdeel RES: Start vanaf 2e kwartaal 2020.
Warmtestrategie													Stigter		Na gereed komen van het warmtebronnenregister medio 2020, zullen Statenleden hierover worden geïnformeerd. Naar verwachting komt voor de zomer van 2020 het Rijks duurzaamheidskader voor biomassa gereed. PS (commissies RWK en EFB) worden na het zomerreces van 2020 betrokken bij de ontwikkeling van het Noord-Hollandse duurzaamheidskader voor biomassa. De wijze waarop PS wordt betrokken stemmen GS af met PS nadat het duurzaamheidskader van het Rijk is verschenen.
Vvgb windmolens													Stigter		Planning verschoven, op zijn vroegst besluitvorming in PS 05-10-2020

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
Algemeen																		
Begrotingswijziging																allen		2020: 1e Begrotingswijziging 24 februari op C-agenda in commissie M&B en 9 maart in PS
Jaarstukken en Kaderbrief																allen		2020: 15 juni in commissie M&B en 29 juni in PS
Begroting																allen		2020: 26 oktober in commissie M&B en 9 november in PS
Mobiliteit/Bereikbaarheid																		
Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG)																Olthof		I.v.m. prioriteiten rondom de coronacrisis wordt de voordracht niet gelijktijdig met de Kaderbrief in juni aan PS aangeboden. 31-08 Technische briefing **verplaatst naar 28-09** (met uitnodiging van de cie. EFB) 28-09 Voordracht in cie. M&B **verplaatst naar 26-10** 05-10 Voordracht in PS **verplaatst naar 09-11**
Bijpraatmoment Rocov-NH (Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer NH)																Olthof	presentatie	(Half)jaarlijks bijpraatmoment over recente ontwikkelingen, stond geagendeerd voorafgaand aan de cie. van 23-3 die wegens het coronavirus is vervallen. De vorige presentatie was 28-10- 2019 over het door de provincie aanbestede OV en de in verband daarmee opgedragen adviesrol van Rocov daarin. Het is gebruikelijk dat Rocov de cie. tweemaal (en soms eenmaal) informeert. Nieuwe datum inplannen.
Jaarlijks overleg met raadscommissie gemeente Amsterdam en Vervoerregio Amsterdam																Olthof		Eens per jaar is er een bijeenkomst met de leden van de commissie, leden van de raadscommissie verkeer (Raadscommissie Mobiliteit, Luchtkwaliteit en Duurzaamheid (MLD)) van Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam. Eerstvolgende datum n.n.b.
Voortgangsrapport HOV in 't Gooi																Olthof		Komt regelmatig ter kennisgeving in de cie. terug
Voortgangsrapportage Westfrisiaweg N23																Olthof		Eindafrekening krediet waarschijnlijk in Q3 2020 in commissie en PS
Verbinding A8-A9																Olthof		Juni 2019: Dit onderwerp maakt deel uit van het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken”: De huidige voorkeursvariant van de verbinding A8-A9 zal verder onderzocht worden. Het Landschapsplan Stelling van Amsterdam/A8-A9, het onderzoek naar het beperken van de overlast van de N203 in Krommenie en het onderzoek naar de aansluiting van Krommenie/Assendelft op het OV(en fiets) worden in Q4 2020 afgerond. Op basis van de uitkomsten van de genoemde onderzoeken volgt het go/no go-moment van PS over het vervolg Verbinding A8-A9 in Q1 2021. 22-06 Haalbaarheid ondertunneling (B-agenda)
Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek (voorheen Duinpolderweg)																Olthof		Juni 2019: dit onderwerp staat in het coalitieakkoord “duurzaam doorpakken”: Bereikbaarheid Bollenstreek. Alle Noord-Hollandse belanghebbenden zullen opnieuw gehoord worden over de voorkeurs-variant. N.a.v. deze gesprekken zal, op basis van het Noord-Hollandse belang, opnieuw gesproken worden met de provincie Zuid-Holland over de verdere realisatie van de weg en de voorkeursvariant.

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																		25-03 in Stuurgroep 20-04 Voordracht in cie. M&B 18-05 Voordacht in PS (in uitloopvergadering 25-05)
Broek in Waterland																Olthof		De gekozen vorm van co-creatie is ingezet door PS en wordt doorgezet in de vervolgaanpak. Het Plan van Aanpak voor het vervolg zal in april 2020 worden voorgelegd aan de Stuurgroep. Vervolgens zal dit door GS worden vastgesteld. De aanpak is in lijn met het reeds doorlopen proces. Als onderdeel hiervan worden de commissieleden Mobiliteit en Bereikbaarheid uitgenodigd voor specifieke inloopavonden/workshops. In Q4 2020 wordt een moment gezocht om de commissie bij te praten over deze aanpak. Streven is om in Q3 van 2021 een uitgewerkt voorstel voor de onderdoorgang voor te kunnen leggen aan GS en PS waarbij er inhoudelijk nog een keuze kan worden gemaakt over de inrichting van de N247 qua rijstrookindeling, mede in relatie tot de financiering. In Q4 2021 zal dan een definitieve keuze worden voorgelegd aan PS over de realisatie van een onderdoorgang.
Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland																Olthof		Bereikbaarheid kust Zuid-Kennemerland: De eerste stap is gezet: het verbeteren van de spoorverbinding tussen Amsterdam/Haarlem en Zandvoort. De regio is uitgenodigd om voorstellen te doen hoe om te gaan met het resterende budget. Naar verwachting kunnen wij u hierover informeren in Q3 2020.
Houtribdijk																Olthof		In Q1 en Q2 2020 inventariseren we bij RWS de huidige situatie en ambities voor de Houtribdijk, zowel op het gebied van mobiliteit als de potentie om de biodiversiteit van het Markermeer te versterken. Ook met Flevoland gaan we in gesprek om de ontwikkelingen aldaar te bespreken. Eind Q2 2020 ontvangt u een notitie wat de inventarisatie tot dan toe heeft opgeleverd en waar we als provincie eventueel op zouden kunnen inspelen. De inventarisatie is nodig om richting te kunnen bepalen. Hierin betrekken we ook de Omgevingsvisie en het OV Toekomstbeeld. RWS beheert de Houtribdijk, IJsselmeer en het Markermeer. Noord-Holland gaat over het Natura 2000 beleid van het Markermeer.
Smart Mobility																Olthof		Er wordt jaarlijks gerapporteerd over de activiteiten in het Uitvoeringsprogramma. De Masterclass Smart Mobility, OV-concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. Er wordt een nieuwe datum gezocht.
OV Toekomstbeeld OV jaarverslag OV-concessies OV-concessie Gooi en Vechtstreek																Olthof		20-01 Brief OV Toekomstbeeld (B-agenda) De Masterclass Smart Mobility, OV-concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. Er wordt een nieuwe datum gezocht. 22-06 Technische briefing over de winnende aanbieder van de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																		31-08 input PS voor de nieuwe OV-concessie Gooi en Vechtstreek (B-agenda). In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. 31-08 OV jaarverslag 2019 en bijpraten ontwikkelingen (B-agenda) Er is een start gemaakt met het opstellen van een Ketenaanpak Noord-Holland. Dit is een vertaling van de opdracht om een OV-visie te maken: Beleidsmatig is namelijk met alle partners het Regionaal OV toekomstbeeld opgesteld. Hierin is feitelijk een visie voor heel NH geschetst (stip aan de horizon). Het ontbreekt nu aan een aanpak voor de komende jaren en de rol van PNH hierin. Voor de zomer hebben wij een inventarisatie gemaakt van de knelpunten in de concessiegebieden en met de aangrenzende concessies. Daarvoor doen we een ronde langs de aangrenzende provincies, de VRA, de gemeenten (via de PVVB'n), ROCOV NH, ROVER en PS. Deze laatste willen wij inplannen op 20 april 2020. Omdat er natuurlijke momenten zijn om aanpassingen door te voeren in de concessies (herijking NHN in 2021, HIJ in 2022 en start nieuwe concessie GV in 2021), gebruiken we Q2 en Q3 2020 voor de inventarisatie. In Q4 2020 kan hierover terug worden gerapporteerd. In de ketenaanpak worden alle OV gerelateerde werkzaamheden met elkaar in verband gebracht en met andere beleidsvelden/programma's, zoals OV-knooppunten/Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en de Verstedelijkingsstrategie.
OV-fonds																Loggen (RWK, Ruimte)		In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken is het OV-fonds aangekondigd. Het OV-fonds bedraagt 20 miljoen euro en waarmee de komende jaren geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de deur-tot-deurreis, het beter bereikbaar maken van woon- en werklocaties in Noord-Holland en een toekomstbestendig openbaar vervoernetwerk. Het Concept Bestedingsplan OV-fonds laat de doelstellingen zien, brengt prioritering in de projecten aan en laat zien hoe het budget op efficiënte en doelmatige wijze kan worden besteed. Er is grote samenhang in ruimtelijk beleid (OV-knooppunten) en mobiliteitsbeleid (OV-concessie). 08-06 Concept Bestedingsplan OV-fonds in cie. RWK (B-agenda), met uitnodiging van cie. M&B GS heeft aan PS het voorstel gedaan de brief en onderliggende stukken (B-agenda RWK 08-06, C-agenda M&B 15-06) te bespreken in de commissie RWK. De gedeputeerden Loggen en Olthof zijn aanwezig bij de bespreking. Het betreft in de commissie een oordeelsvormende bespreking. De inbreng van de commissie wordt door GS meegenomen in de uitwerking naar het definitieve bestedingsplan van het OV-fonds.
Fiets																Olthof		In Q2 2020 zullen wij naar verwachting een Uitvoeringsagenda inclusief subsidieregeling Actieve Mobiliteit voorleggen aan PS. Onderdeel daarvan is een bestedingsplan voor de bestaande en nieuw beschikbare middelen uit het coalitieakkoord. In samenwerking met de regio's

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																		Alkmaar, Haarlem-/IJmond werken we aan regionale plannen voor het investeren in doorfietsroutes. In Q4 2020 verwachten we in deze regio's bestuurlijk gedragen plannen te kunnen bekrachtigen. In Gooi- en Vechtstreek hebben wij inmiddels een intentieverklaring daartoe ondertekend. In samenwerking met de partners in de MRA werken we aan een plan om gezamenlijk de fietsparkeervoorzieningen bij R-Net haltes te gaan verbeteren. Met ProRail en gemeenten werken we samen aan een plan om fietsparkeervoorzieningen bij stations in Noord-Holland in beeld te brengen bij het door het Rijk beschikbaar gestelde gelden vanuit het Klimaatakkoord. Binnen de INHI nemen we fietsveiligheid mee in de beoordeling van onze wegen. In de vernieuwde uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur is het subsidiepercentage voor fietsmaatregelen die de verkeersveiligheid verbeteren verhoogd naar 70%. Vooralsnog zijn er voor de Spitspont Velsen geen nieuwe afspraken nodig. Wij houden de ontwikkelingen in de gaten. Over fietsbeleid worden PS per brief medio juni geïnformeerd door GS.
Doorfietsroute N232 bij Badhoevedorp																Olthof		Voorbereidingskrediet doorfietsroute N232 bij Badhoevedorp De voordracht in cie. M&B 15-06 en in PS 29-06 is komen te vervallen. Dit onderwerp wordt meegenomen bij het PMI/PMO.
PIP N241 trajectbenadering																Olthof		19 september 2019: Provinciale Staten heeft het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) definitief vastgesteld op 4 maart 2019. Er lopen dertien beroepszaken tegen het PIP, waaronder één van de gemeente Opmeer. Gedeputeerde Staten heeft 14 mei 2019 het Landschappelijk Inpassingsplan (LIP) vastgesteld.
PIP vernieuwing en verbreding Cruquiusbrug																Olthof		30-11 Voordracht in cie. M&B 14-12 Voordracht in PS
Programma centrale bediening kunstwerken																Olthof		30-03 Werkbezoek Bediencentrale en Vrouwenverdrietbrug is i.vm. het coronavirus vervallen. In de cie. M&B van 24-02-2020 heeft u besloten 32 kunstwerken volgens de veiligheidseisen van de machinerichtlijnen (MRL) te koppelen aan de bediencentrale in Heerhugowaard en daarvoor het benodigde budget beschikbaar te stellen. Dit besluit is in uw PS-vergadering van 09-03-2020 bekrachtigd. Met dit besluit is een extra investering van € 9,5 miljoen gemoeid. In de Statencommissie is reeds aangegeven dat niet met zekerheid te zeggen is of dit bedrag voldoende is, omdat op dit moment niet exact bekend is wat de status van de kunstwerken is. Ook is er een diversiteit van de kunstwerken waardoor ieder kunstwerk apart moet worden beoordeeld. GS zullen u spoedig informeren over de ontwikkelingen. 22-06 Brief PS over 24u centrale bediening (B-agenda) 22-06 Voortgang transitie brug- en sluisbediening (B-agenda)

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
Goederenvervoer over water en Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) / Duurzame Mobiliteit																Olthof		Goederenvervoer over water: Op 4 februari 2020 hebben wij kennis genomen van het rapport 'Vervolgonderzoek goederenvervoer over water, provincie Noord-Holland'. We gaan aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek en werken dit de komende periode uit in beleidsvoorstellen. Het genoemde onderzoek wordt als input gebruikt voor de totstandkoming van het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP). De provincie Noord-Holland en de provincie Flevoland werken samen met gemeenten en andere relevante partijen de afspraken uit het Klimaatakkoord uit via het RMP. De aanbevelingen uit het genoemde onderzoek zullen landen in het RMP dat in Q3 aan u wordt voorgelegd. 20-04 Technische briefing Duurzame Mobiliteit 28-09 concept-RMP in cie. M&B (B-agenda) 01-2021 Voordracht in cie. M&B 02-2021 Voordracht in PS
Onderzoeken doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend en Schipthol/Hoofddorp																Olthof		Onderzoek doortrekken NZ-lijn Zaanstad/Purmerend: Samen met onze partners VRA en gemeente Amsterdam zijn we gestart met het opstellen van een onderzoeksopzet naar de ontwikkeling van de Zaan IJ-corridor. Deze opzet dient voor de zomer gereed te zijn en kan vervolgens met de Staten gedeeld worden. Het is de intentie om het onderzoek uit te voeren onder het programma SBaB. In het onderzoek zal gekeken worden naar de Ruimtelijke ontwikkelingen in Amsterdam-Noord en Zaanstad, ook in samenhang met Haven-Stad. Mobiliteit is essentieel en het doortrekken van de metro wordt hierin meegenomen. Ook de metroverbinding met Purmerend wordt in dit onderzoek meegenomen (ook in samenhang met de ontwikkeling van Purmerend). De kwartiermakersfase is gestart, er wordt een probleemanalyse opgesteld en wij verwachten PS in Q4 2020 over de eerste uitkomsten te kunnen informeren. Doortrekken NZ-lijn naar Schiphol/Hoofddorp: Onze belangrijkste prioriteit in het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 (ROVT) is deze doortrekking. Het ROVT is aangeboden aan de Minister van I&W in het BO MIRT 2019. De inzet vanuit de regio is om in BO MIRT in najaar 2020 met het Rijk nadere afspraken over dit project te maken. Vanuit de regio wordt nu in het project ZWASH (Zuidwestcorridor Amsterdam/Schiphol/ Hoofddorp) gezamenlijk met het Rijk gestudeerd. Dit project is één van de onderdelen van het Rijk/Regio programma Samen Bouwen aan bereikbaarheid (SBAB). Voor beide onderzoeken zal aan PS worden gevraagd hoe zij hierbij betrokken willen worden.
Verdubbeling spoor Alkmaar-Den Helder																Olthof		Met de regio is gesproken over de ontwikkeling van de verbinding in het samenwerkingsprogramma De Kop Werkt! Er ligt een niet-gepubliceerd rapport, waarin gekeken is naar een aantal mogelijkheden (andere

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																		spoorproducten). De regio wil echter vooral vasthouden aan wat ze nu hebben, namelijk een IC, en van daaruit verder (een verdubbeling, die zo'n 400 mln. euro kost). De NS hebben recentelijk een brief geschreven met een oproep om gezamenlijk te gaan studeren op de spoorcorridors richting en in Noord-Holland Noord. Er lijkt momentum te ontstaan om gezamenlijk te gaan studeren. PS zal worden geïnformeerd over dit gezamenlijke onderzoek en mogelijke keuzen die hieruit voortvloeien. In Q4 2020 verwachten wij hier meer duidelijkheid over te kunnen geven.
Oplossen knelpunten Den Helder																Olthof		Eind 2020 worden maatregelen uitgevoerd aan de N250. Hierbij worden intelligente verkeersregelinstallaties geplaatst en een kruising aangepast. Verder wordt er in het samenwerkingsverband De Kop Werkt! onderzoek gedaan naar verkeers-/mobiliteitsmanagement maatregelen om de verkeersstromen te spreiden/reguleren. Ook wordt er nader onderzoek gedaan naar meer grootschalige infrastructurele oplossingen. Hierbij vindt afstemming plaats ten aanzien van alle overige ontwikkelingen in Den Helder op de middellange en lange termijn (zoals de vervanging van de Koopvaardersschutsluis en de ontwikkeling van Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland/ Den Helder, waarvoor in 2020 een strategisch ruimtelijke verkenning uitgevoerd wordt. In Q4 2020 worden de resultaten van dit onderzoek ter informatie aan PS verstrekt.
Infrastructuur																		
PMI/PMO: Doorontwikkeling Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur& Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud																Olthof		In april 2020 ontvangt de cie. een enquête over de doorontwikkeling PMI/PMO, waarvan de uitkomsten worden besproken in een BOT-overleg op 15-06. N.a.v. de uitkomsten van de enquête is dit BOT-overleg vervallen (zie nieuwsmail 27 mei 2020): *BOT-overleg PMI/PMO commissie M&B 15 juni vervalt vanwege aangeleverde informatie in de enquête* De enquête over de doorontwikkeling van het PMI/PMO is met veel aandacht ingevuld door PS. De duidelijke onderbouwde antwoorden geven een goed beeld van de wensen en verbetervoorstellen van PS. Daarbij valt op dat uw ideeën over het PMI/PMO verder reiken dan enkel het visueel samenvoegen van beide meerjarenprogramma's. Bijvoorbeeld de wijze van de politieke agendering van de geprogrammeerde projecten komt als thema naar voren. PS bevragen met een digitale enquête is een nieuwe methode en past goed in deze 'corona-tijd'. De uitgebreide antwoorden en de reikwijdte van de verbetervoorstellen vragen een bredere analyse dan voorzien. Voor de aankomende commissie M&B zal daarom het BOT-overleg komen te vervallen. Uw input gaan wij meenemen en wij zullen u voor het zomerreces informeren over de resultaten en de vervolgstappen. De eerste laagdrempelige aanpassingen die uit de enquête komen kunnen

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
																		we wel al meenemen in de behandeling van het nieuwe meerjarenprogramma 2021-2028, hierover zullen wij u ook informeren. Uiteindelijk zal de eerste 'concept'versie van het samengevoegde PMI/PMO onder de nieuwe naam 'integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur' (iMPI) komend najaar, tegelijk met de nieuwe begroting, geagendeerd worden in de vergadering van PS. 31-08 Uitkomsten enquëte en bespreken stand van zaken doorontwikkeling PMI/PMO (B-agenda) 26-10 Voordracht nieuw, samengevoegd PMI/PMO in cie. M&B 09-11 Voordracht in PS
Verandering Onteigeningsprocedure																Rommel (NLG, Grond)		Omdat de Omgevingswet een jaar is uitgesteld wordt de op 31-08-2020 geplande technische briefing 'verandering Onteigeningsprocedure' voor de commissies NLG (trekkende commissie) en M&B (Infrastructuur) verplaatst naar Q1 of Q2 2021.
Luchtvaart (incl. Schiphol)																		
Luchtvaart																Olthof		02-03 Werkbezoek aan Koninklijk Nederlands Lucht- en Ruimtevaart centrum in Amsterdam (NLR) De Masterclass Smart Mobility, OV concessies en Luchtvaart van 23-03 is wegens het coronavirus vervallen. Zoals in het coalitieakkoord al is aangegeven, is het Rijk bevoegd gezag ten aanzien van Schiphol. Daarmee is het overleg op nationaal niveau richtinggevend. Dit voorjaar wordt vanuit het kabinet de concept-luchtvaartnota 2020-2050 verwacht. Deze nota dient antwoord te geven op de vraag hoe de luchtvaart zich kan ontwikkelen in balans met andere maatschappelijke belangen zoals veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Inzet vanuit het kabinet is dat de luchtvaart stiller en duurzamer wordt, waarbij veiligheid steeds voorop staat. De Bestuurlijke Regie Schiphol – het samenwerkingsverband van provincies en gemeenten die binnen het werkingsgebied van Schiphol (48 Lden) – zal een zienswijze voorbereiden op de concept-luchtvaartnota. De Staten zullen daarover worden geïnformeerd. 15-06 Masterclass Luchtvaart 22-06 Bespreken Zienswijze BRS op Luchtvaartnota (B-agenda)
Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort																		De provincie is ten aanzien van de regionale luchtvaart wél bevoegd gezag. De agendering van het Ontwerp-Luchthavenbesluit (LHB) Westpoort in de cie. M&B van 15-06 (B-agenda) en de voordracht voor het luchthavenbesluit (LHB) Westpoort in de cie. M&B van 31-08 en PS van 14-09 zijn vervallen. Een nieuwe planning volgt.
NZKG en (Zee)havens																		
Visie																Pels		Via het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied zijn wij met onze

Strategische Statenagenda Commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid
voor PS 29-06-2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

	2020				15-06+					2021				2022	2023	GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding
Commissie M&B	**20-01**	**24-02**	**23-03***	**20-04**	**22-06**	**31-08**	**28-09**	**26-10**	**30-11**	**Q1**	**Q2**	**Q3**	**Q4**					
Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren																		partners de ruimtebehoefte voor de toekomst aan het uitwerken. Welke ruimte is er op korte en lange termijn nodig voor de verplaatsing van bedrijven uit de transformatiegebieden. Tevens wordt de benodigde ruimte voor energietransitie verder uitgewerkt en gekwantificeerd. Ook de benodigde ruimte voor circulaire economie en groei van de haven wordt in beeld gebracht. Q4 2020 worden deze feiten m.b.t. de benodigde ruimte aan de Staten aangeboden. Op basis van deze feiten zal een gezamenlijk proces met de partners in het Noordzeekanaalgebied starten om integrale keuzes te maken. Hoe dit proces er precies uit gaat zien is nog niet te voorspellen omdat het Noordzeekanaalgebied wellicht door het Rijk aangewezen wordt als NOVI gebied. In NOVI-gebieden kunnen ook pilots gestart worden met wet- en regelgeving die van invloed kunnen zijn op de integrale afweging. De Staten en de gemeenteraden zullen hier nauw bij betrokken worden. Ook de uitkomsten van de verstedelijkingsopgave Q4 2020 zullen hierbij ook een bouwsteen zijn. *Den Helder* De Rijksbouwmeester zal samen met de regio, het Rijk en de provincie een strategisch ruimtelijke verkenning laten verrichten voor het maritiem cluster Den Helder en de Kop van Noord-Holland. Speerpunten hierbij zijn havenontwikkeling, maritieme stadsontwikkeling, energietransitie en bereikbaarheid. De verkenning levert een aantal scenario’s op, als input voor de gemeentelijke omgevingsvisie. In Q4 worden de resultaten van de verkenning ter informatie aan PS verstrekt.
Circulaire economie																		
Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025																Pels		15-06 Bespreken discussienotitie in cie. M&B (B-agenda) Juni/juli, externe consultatie met stakeholders Juli t/m september, opstellen nieuwe concept-Actieagenda Oktober/november, besluitvorming GS over concept 30-11 bespreking concept-Actieagenda in cie. M&B (B-agenda) December/januari, GS stelt definitieve Actieagenda vast
PDENH (Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland)																Pels		N.a.v. veel vragen over dit onderwerp is op verzoek van PS een technische briefing PDENH ingepland op 23-3, die wegens het coronavirus is vervallen. Nieuwe datum technische briefing: 31-08

**** i.v.m. het coronavirus zijn het (half)jaarlijks overleg met ROCOV en de masterclass met technische briefings PDENH, Smart Mobility, OV Concessies en Luchtvaart op 23 maart 2020 vervallen***

Strategische Statenagenda Commissie NLG juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

					GS	Werkvorm	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	**Q1 2020**	**Q2 2020**	**Q3 2020**	**Q4 2020**			
Natuur							
Programma Natuurontwikkeling (PNO)					Rommel	Jaarlijks vast te stellen/ BOB	Onderwerp komt jaarlijks terug (september/oktober 2020)
Programma Groen Kapitaal en Biodiversiteit					Rommel	Geen Bob model, GS besluiten	11-1-16 BOT-overleg op locatie. In februari 2016 zal een eerste discussiestuk ter bespreking worden voorgelegd aan de Statencommissie NLM. Met medeneming van de uitkomsten daarvan zal het e.e.a. verder worden vormgegeven. 15-05-2017: Bespreking Rapport biodiversiteit in Noord-Holland Biodiversiteit is onderdeel van de expertmeeting over NNN op 12 oktober November 2017: Doorlopend programma met regelmatig bijeenkomst en informatie voor commissie via C-agenda Comm NLG 16 april 2020: Verzoek vanuit commissie dat NLG een presentative krijgt over het programma Groen Kapitaal en dat het programma wordt geëvalueerd
Groene Hart Visie					Rommel	Gedeeltelijk BOB, 3 provincies	Medio 2019 na de Statenverkiezingen komt mogelijk een vervolg.
Biodiversiteit					Rommel		Het Masterplan biodiversiteit zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om het Masterplan, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en de Voedselvisie, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen.
Aanpak Stikstof					Rommel		De planning van dit onderwerp is sterk afhankelijk van de politieke ontwikkelingen. In 2020 start de gebiedsgerichte aanpak. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd.
NNN-opgave					Rommel		Over de NNN-opgave ontvangen de Staten in april 2020 een stand-van-zaken-brief. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd.
Agenda vitaal landelijk gebied					Rommel V.d. Hoek Loggen		De betreffende ambities uit het coalitieakkoord worden niet binnen een Agenda Vitaal Landelijk Gebied uitgewerkt, maar binnen eigen kaders. Vanzelfsprekend worden deze visies in onderlinge samenhang en in overleg met PS opgesteld.
Collectief agrarisch natuurbeheer / NNN begrenzing					Rommel		November 2017: Motie aangenomen in PS 13-11 voor een verkenningsjaar (M126-2017).
Bomenbalans bij projecten					Rommel		Er is behoefte aan meer informative en inzicht aan wat er binnen de provincie gebeurd aan de bomenbalans bij projecten (comm NLG 16 april 2020)

Strategische Statenagenda Commissie NLG juni 2020

Toekomst Recreatieschappen Wijziging PRV, WKW NNN-gebieden (EEB/NLWM)					Zaal	BOB	De discussie over de toekomst van de recreatieschappen en de natuurwaarden in deze recreatiegebieden wordt gezamenlijk opgepakt door de commissies EEB en NLWM. Wordt na PS verkiezingen vervolgd.
Gezondheid							
Leefbaarheidsfonds	Verwacht in het eerste kwartaal						Het lid Strens (D66) heft de commissie NLG voorgesteld een BOT overleg te organiseren over dit voorstel.
Bodem					Olthoff		Briefing na Bodemberaad, overdracht bodemtaken naar gemeenten Bestuurlijk bodemberaad is op 20 november 2019 en indien gewenst kan voorafgaand aan de commissie NLG van 25 november een technische briefing worden gegeven over de stand van zaken overdracht bodemtaken naar gemeenten.
Programma gezonde leefomgeving		Commissie NLG 22 juni 2020			Olthof		Met dit programma wordt invulling gegeven uit de ambities uit het coalitieakkoord om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren door middel van een programmatische aanpak. Het Programma Gezonde Leefomgeving geldt als een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Daarom zal het voorafgaand aan de vaststelling ter inzage worden gelegd. Het streven is om het programma vanaf april van dit jaar ter inzage te leggen en in mei in de commissie NLG te agenderen voor advies, zodat het programma in juni 2020 door het college kan worden vastgesteld.
VTH-taken en omgevingsdiensten	maandelijks	Maandelijks 25 juni TB Visie & Aanpak 2020 - 2050			Olthof		Maandelijks wordt er door het college een voorgangsbrief gestuurd aan Provinciale Staten over de uitvoering van de vergunningsverlenings-, toezichts- en handhavingstaken door de omgevingsdiensten bij majeure risicobedrijven en in het bijzonder Tata Steel en Harsco 8 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Metals. Eind eerste kwartaal / begin tweede kwartaal 2020 komt er 'Visie en aanpak Tata Steel 2020 – 2050' die met PS zal worden besproken. De minister heeft in 2019 een onderzoek laten uitvoeren naar het VTH-stelsel, te weten: 'Kwaliteitsborging bij de uitvoering van VTH-taken'. De conclusies en aanbevelingen van dit rapport worden met de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid besproken. We hebben een duidelijke visie op de veranderende inzet van het VTH-instrumentarium. In 2020 wordt verkend waar de implementatie van de Omgevingswet en uitvoerings- en handhavingstaken elkaar kruisen, versterken, of waar samenwerking nodig is. De resultaten hiervan komen in een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering en handhaving (door de omgevingsdiensten) en hoe dit kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. Hierin worden ook de extra middelen betrokken uit het Coalitieakkoord voor het intensiveren van de bestaande monitoring en handhaving.
Grafietregen Tata					Olthof		Komt regulier terug in commissie

Strategische Statenagenda Commissie NLG juni 2020

Beeldvorming (Fase 1)
Oordeelsvorming (Fase 2)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3)

						GS	Procesafspraken / Wensen tav de voorbereiding
Commissie NLG	**Eind 2019**	**Q1 2020**	**Q2**	**Q3**	**Q4**		
Landbouw/ Fauna							
Pilot Natuurinclusieve landbouw						zaal	N.a.v. in PS aangenomen motie. Er is een BOT-overleg op 16 november 2017. Op basis daarvan vervolg voor uitvoering motie. 25-06-2018: Bespreken op de B-agenda 'Programma Natuur-inclusieve landbouw' en voorstel afdoen motie 40-2017. Eind 2018 organiseert GS een conferentie over de stand van zaken geweest waar ook PS voor is uitgenodigd.
Kringlooplandbouw						Zaal	De Voedselvisie, waarin het onderwerp kringlooplandbouw is vervat, zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om de Voedselvisie, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en het Masterplan biodiversiteit, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen
Water							
Ruimtelijk programma Markermeerdijken						Loggen	voorstel voor besteding van de meekoppelkansen naar PS. Ruimtelijk programma MMD (eigenlijk: AmbitieprogrammaRuimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam): In april jl. Hebben de RvS een definitief besluit genomen over de versterking van de Markermeerdijken. Daarbij zijn alle beroepen en bezwaren ongegrond verklaard. Dit betekent dat de versterking van de Markermeerdijken uitgevoerd gaat worden. En dit betekent tevens dat de bestuurlijke besluitvorming over het Ambitieprogramma kan gaan plaatsvinden. Doel is voor het einde van 2020 het Ambitieprogramma aan PS voor te kunnen leggen. Na het zomerreces 2020 volgt een BOT-verleg Markermeerdijken.
Voortgangsrapportage Watervisie / stand van zaken Watervisie		XX				Loggen	Voortgangsrapportage komt naar PS. Commissie NLG 16 april 2020. De watervisie loopt tot en met 2021. Er komt nog eén (afrondende) voortgangsrapportage. Deze zal ongeveer samenvallen met de vaststelling van de vier verplichte programma's voor de komende Jaren (het jaarlijks zwemwaterprogramma en zes (22-27) jarige ROR, KRW en grondprogramma). De planning daarvan volgt op een later moment.
Implementatie Kaderrichtlijn Water						Loggen	PS worden in het tweede kwartaal van 2018 geïnformeerd over de voortgang. Technische Briefing is in februari 2019 voor de verkiezingen georganiseerd. In maart 2020 zou een tweede technische briefing hebben plaatsgevonden rond de voorbereiding van het regional KRW-programma 2022-2027. Vanwege de coronamaatregelen werd deze briefing uitgesteld tot oktober 2020, als ook het concept ontwerp regional KRW-programma in de commissie NLG wordt besproken.

Verdroging/ Bodemdaling				Najaar 2020 geagen-deerd		Rommel	Najaar 2018 is het vervolg over programma Bodemdaling besproken in NLWM. Vervolg na PS-verkiezingen. Het rapport-Veerman over de bodemdalingsproblematiek is in februari 2020 in de Statencommissie besproken. Het thema bodemdaling zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van het gebiedsprogramma Laag Holland. Dit gebiedsprogramma wordt in 2020 verder uitgewerkt. De startnotitie van dit gebiedsprogramma wordt in het najaar 2020 geagendeerd.
Verbeteren waterkwaliteit				Sept wordt regionaal KRW vastgesteld		Loggen	In september 2020 stelt het college het ontwerp-Regionaal Waterprogramma KRW vast, waarin o.a. de ecologische doelen voor de KRW-waterlichamen in de periode 2022-2027 worden vastgelegd. Dit wordt aan de Statencommissie gezonden. In dit Waterprogramma wordt ook gekozen in welk waterlichaam de in de het coalitieakkoord genoemde pilot wordt uitgevoerd.
Initiatiefvoorstel PvdD Welzijn van vissen						Zaal	
Recreatie							
Transitie recreatieschappen						Vd Hoek	De transitie recreatieschappen kent twee sporen: een nieuwe manier van samenwerking (governance) en de scheiding van beleid- en beheertaken bij Recreatie Noord-Holland N.V.. 6 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Beide sporen komen in de tweede helft van 2020 bij elkaar en vormen de basis voor het nieuwe contract over de beheertaken en het onderbrengen van de beleidsvormingstaken. Provinciale Staten worden hier in de tweede helft van 2020 over geïnformeerd. Binnen het gehele NNN, waaronder de recreatieschappen, wordt sinds 2019 gewerkt met het systeem van door de provincie uitgewerkte wezenlijke kenmerken en waarden, die de balans tussen natuur en recreatie moet borgen. Dit is verankerd in de door PS vastgestelde Provinciale Ruimtelijke Verordening. Voor Plassenschap Loosdrecht geldt dat onder de noemer van 'RMN in Transitie' toekomstperspectieven worden geschetst, die rond de zomer 2020 worden verwacht. RMN wil de Staten hierover voor de zomer verder informeren. In het najaar wordt vervolgens een keuze gemaakt hoe de recreatieschappen de uitvoering willen gaan organiseren. Hierover worden in nauw overleg met PS of – afhankelijk van het gekozen perspectief – door PS verdere besluiten genomen.
Algemeen							
Jaarstukken						Heel GS	Juni 2020
Kaderbrief						Heel GS	Juni 2020
Begroting						Heel GS	Oktober 2020
Klimaatakkoord						Heel GS	Alle commissies B-agenda Vervolg na PS verkiezingen (verwachting najaar 2019)

Provincie Noord-Holland

Lijst Ingekomen stukken mei Presidium 22 juni en PS 29 juni 2020

Nr.	Onderwerp
1	**Mobiliteit: Verbinding A8-A9: haalbaarheid tunnelvariant (C-agenda M&B 15-06-2020)** In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' staat over de Verbinding A8-A9 dat gekeken wordt of de weg verdiept of in een tunnel aangelegd kan worden om het landschap te sparen. In het kader van het Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9 is onderzocht of een tunnelvariant haalbaar is. Uit het onderzoek blijkt dat een tunnel geen meerwaarde heeft voor het behouden of versterken van de bijzondere, unieke waarde van de Stelling van Amsterdam. Het is daarom niet zinvol om een tunnelvariant verder uit te werken. GS studeren wel verder op de mogelijkheden voor een verdiepte ligging van de weg.
2	**Energie: Dashboard Energietransitie in Noord-Holland (C-agenda RWK 08-06-2020)** In navolging van de Staat van de Energietransitie in Noord-Holland (nov 2017) is een dashboard ontwikkeld welke een simpel en representatief beeld geeft van de ontwikkelingen met betrekking tot de energietransitie in Noord-Holland. Het dashboard is modulair opgezet en zal jaarlijks in het voorjaar geactualiseerd en desgewenst aangepast en/of uitgebreid worden.
3	**Ruimte/ Mobiliteit: Concept Bestedingsplan OV-Fonds (B-agenda RWK 08-06-2020, met uitnodiging van M&B - C-agenda M&B 15-06-2020)** In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken is het OV-fonds aangekondigd. Het OV-fonds bedraagt 20 miljoen euro en waarmee de komende jaren geïnvesteerd wordt in het verbeteren van de deur-tot-deurreis, het beter bereikbaar maken van woon- en werklocaties in Noord-Holland en een toekomstbestendig openbaar vervoernetwerk. Het Concept Bestedingsplan OV-fonds laat de doelstellingen zien, brengt prioritering in de projecten aan en laat zien hoe het budget op efficiënte en doelmatige wijze kan worden besteed. Er is grote samenhang in ruimtelijk beleid (OV-knooppunten) en mobiliteitsbeleid (OV-concessie). GS heeft in de brief aan PS het voorstel gedaan de brief en onderliggende stukken te bespreken in de commissie RWK. De gedeputeerden Loggen en Olthoff zijn aanwezig bij de bespreking. Het betreft in de commissie een oordeelsvormende bespreking op de B-agenda, de inbreng van de commissie wordt door GS meegenomen in de uitwerking naar het definitieve bestedingsplan van het OV-fonds.

4	**Ruimte: Actualisatie Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (ARO) (C-agenda RWK 08-06-2020)**
5	**Mobiliteit: Uitkomsten onderzoek effect snelheidsverlaging op stikstofdepositie (C-agenda M&B 15-06-2020)** Ter beantwoording van motie M94/2019 (motie snelheidsverlaging provinciale wegen) hebben GS onderzoek gedaan naar het effect van snelheidsverlaging op provinciale wegen op de stikstofdepositie in nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. De uitkomsten zijn nu bekend. Slechts vijf wegdelen hebben een significant stikstof verlagend effect én kunnen voor die lagere snelheid zo worden ingericht dat ze redelijkerwijs kunnen voldoen aan de landelijke richtlijnen voor verkeersveiligheid (Duurzaam Veilig). De mogelijke snelheidsverlaging op deze wegdelen wordt in de gebiedsgerichte aanpak per Natura 2000-gebied nader uitgewerkt en afgewogen.
6	**Mobiliteit: Voortgang transitie brug- en sluisbediening (C-agenda M&B 15-06-2020)** De provincie neemt vanaf 1 november 2020 de bediening van bruggen en sluizen weer in eigen hand. Dat betekent dat de provincie een vaste kern van bedienaren zelf in dienst neemt. Daarnaast wordt de benodigde flexibele schil via een nadere offerte aanvraag uitbesteed aan meerdere marktpartijen. Voorts wordt de organisatie en planning voor het aankomende vaarseizoen 2020 voorbereid zodat de bediening in het komend vaarseizoen op orde is.
7	**Natuur: Afschrift brief aan college inzake Handhavingsverzoek NNN Voorland Blaricum (C-agenda NLG 8-6-2020)**
8	**MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 38 (C-agenda RWK 08-06-2020)**
9	**PS: Schriftelijke beantwoording mondelinge vragen SP en PvdD PS van 18 en 25 mei**
10	**Natuur: Ontwerp wijzigingsbesluit natuurbeheerplan 2020 ((C-agenda NLG 08-06-2020)** Het Natuurbeheerplan bevat de kaders en de natuurdoelen voor de subsidiëring van het natuurbeheer door de provincie. Met dit besluit worden de wijzigingen ten opzichte van het Natuurbeheerplan 2020 ter visie gelegd. Deze wijzigingen vinden plaats in overleg met de belanghebbende(n).
11	**(heel PS/gs zaken) Brief GS aan PS inz. Portefeuilleverdeling GS 2019-2023 (C-agenda EFB 18-6-2020)** Op 18 mei 2020 hebben Provinciale Staten mevrouw Zaal benoemd als opvolger van de heer Van der Hoek, die burgemeester is geworden in de

	gemeente Schouwen-Duiveland. Mevrouw Zaal neemt het volledige takenpakket van de heer Van der Hoek over.
12	**Bestuur: Brief GS aan PS inz. Actieve openbaarmaking van adviezen van de hoor- en adviescommissie en beslissingen op bezwaar (C-agenda EFB 18-6-2020)** Gedeputeerde staten hebben een onafhankelijke adviescommissie ingesteld die adviseert over bezwaarschriften tegen besluiten van gedeputeerde staten. Gedeputeerde staten nemen op basis van zo'n advies een beslissing op bezwaar. In het vervolg worden zowel de adviezen van de commissie als de beslissingen op bezwaar ná verzending aan de bezwaarmaker in geanonimiseerde vorm gepubliceerd op de website.
13	**Bestuur: Brief GS aan PS inz. Agenda Weerbaar Noord-Holland (B-agenda EFB 18-6-2020)** In de concept Agenda Weerbaar NH is de ambitie uit het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken! ten aanzien van de aanpak van ondermijning uitgewerkt. Zoals opgenomen in de strategische agenda bij het coalitieakkoord, wordt de Agenda Weerbaar NH nu in concept aangeboden aan Provinciale Staten teneinde deze met de betreffende Statencommissie te bespreken.
14	**Bestuur: Brief GS aan PS inz. Concept zienswijze herindeling Amsterdam-Weesp (B-agenda EFB 15-6-2020)** De gemeenten Amsterdam en Weesp willen per 2022 bestuurlijk fuseren. De beide gemeenteraden stellen daartoe een herindelingsadvies vast. GS moeten daarover adviseren aan de minister van BZK. GS hebben een (concept) positieve zienswijze op deze fusie vastgesteld en vragen aan PS om deze zienswijze te bespreken in de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 15 juni 2020. Nadat GS het standpunt van PS hebben gehoord, stellen ze de zienswijze definitief vast en zenden ze de zienswijze over de fusie aan de minister van BZK.

15	**Bestuur: Brief GS aan PS inz. Concept zienswijze herindelingsadvies Dijk en Waard (B-agenda EFB 15-6-2020)** De gemeenten Heerhugowaard en Langedijk willen per 2022 bestuurlijk fuseren. De beide gemeenteraden hebben daartoe het herindelingsadvies Dijk en Waard vastgesteld. GS moeten daarover adviseren aan de minister van BZK. GS hebben een (concept) positieve zienswijze op deze fusie vastgesteld en vragen aan PS om deze zienswijze te bespreken in de statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 15 juni 2020. Nadat GS het standpunt van PS hebben gehoord, stellen GS de zienswijze definitief vast en zenden GS de zienswijze over de fusie aan de minister van BZK.
16	**Energie: Concept-Regionale Energiestrategieën (RES) (C-agenda RWK 08-06-2020 - A-agenda RWK 21-09-2020)** GS stemmen met dit besluit in met de concept-Regionale Energiestrategieën (RES) voor Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord. De concept RES'en zijn een uitkomst van een intensieve samenwerking tussen gemeenten, waterschappen, provincie en netbeheerders. Bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak is een belangrijk aspect daarbij. Daarom zijn vanaf het begin ook inwoners, energiecoöperaties, experts, bedrijven en maatschappelijke organisaties betrokken. Het hart van de concept RES'en is een bod voor duurzame energieopwekking op land en de zoekgebieden waar dat mogelijk zou kunnen zijn. GS hebben in hun brief aan PS een aantal aandachtspunten benoemd over raakvlakken met onder andere natuur, landschap, ruimtelijke ordening, leefbaarheid, economie landbouw en cultuurhistorie.
17	**Energie: Ingekomen brief bewonersorganisaties Noord-Holland noord - Analyse en verbetervoorstellen van concept RES NHN (C-agenda RWK 08-06-2020 en RWK 21-09-2020)**
18	**Energie: Voorkeurstrace en stationslocatie Beverwijk-Oterleek (A-agenda RWK 08-06-2020)** Gedeputeerde Staten hebben op 19 mei jl. besloten het voorkeurstracé en de voorkeurslocatie voor het 150kV schakelstation te Beverwijk vast te stellen. Het voorkeurstracé legt de ondergrondse 150kV verbinding tussen Beverwijk en Oterleek vast. Met dit besluit wordt het ontwerp van het schakelstation en het tracé verder uitgewerkt in overleg met de betrokken gemeenten en grondeigenaren. Om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan zullen Provinciale Staten een Voorbereidingsbesluit nemen. Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld om via de digitale weg te reageren op de afwegingsnotitie.

19	**Huisvesting buitenlandse werknemers** Op 10 februari jl. heeft de gedeputeerde Ruimtelijke Ontwikkeling en Wonen in de Statencommissie Ruimte, Wonen en Klimaat toegezegd om de commissie van informatie te voorzien, zodat er in de commissie een gesprek kan worden gevoerd over de provinciale rol met betrekking tot het tekort aan huisvesting voor buitenlandse werknemers.
20	**Milieu: Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2021 en voorlopige jaarrekening 2019 (A-agenda NLG 08-06-2020)** De ontwerpbegroting 2021, de 1e begrotingswijziging en de jaarstukken 2019 van de OFGV worden aan PS toegezonden zodat deze een zienswijze op de stukken kunnen geven.
21	**Milieu: Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021 (A-agenda NLG 08-06-2020)** De begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst IJmond worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven. Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen bij deze documenten zijn, wordt PS voorgesteld om geen zienswijze te uiten.
22	**Milieu: Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming (A-agenda NLG 08-06-2020)** De ontwerpbegroting 2021, de jaarstukken 2019 en de resultaatbestemming van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord worden aan Provinciale Staten toegezonden zodat Provinciale Staten een zienswijze op de stukken kunnen geven.
23	**Milieu: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021 (A-agenda NLG 08-06-2020)** De begroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven. Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen bij deze documenten zijn, is het voorstel aan PS om geen zienswijze te uiten.

24	**Mobiliteit: Brief PS over 24u centrale bediening (C-agenda M&B 15-06-2020)** In maart 2020 is door PS is ingestemd met een extra budget van € 9,5 mln voor het programma 24u-centrale bediening. Gebleken is het extra budget van € 9,5 mln voor het aansluiten van 32 kunstwerken toch onvoldoende is; de aannemer heeft moeten constateren hiervoor geen overeenkomst te kunnen sluiten met PNH. Dit is aanleiding voor de nieuwe bestuurlijke afweging over het vervolg van dit project. Dit roept wel de vraag op hoe om te gaan met de huidige werkzaamheden van de aannemer. Jeroen Olthof op 6 april 2020 aangegeven voor het scenario te willen kiezen om nog 5 bruggen aan te sluiten, totaal dus 12 bruggen. Tevens is het voorstel om een brief aan PS te versturen over de stand van zaken.
25	**Monumenten: Brief GS aan PS inz. Ophoging subsidieplafond UvR onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2017 (C-agenda EFB 15-6-2020)** Door het grote aantal aanvragen voor de Uitvoeringsregeling onderzoeken duurzaam benutten monumenten Noord-Holland 2017 is het subsidieplafond voor 2020 reeds bereikt. Besloten is voor deze uitvoeringsregeling extra middelen beschikbaar te stellen in het jaar 2020.
26	**Musea: Brief GS aan PS inz. publieksfunctie Huis van Hilde (C-agenda EFB 15-6-2020)** De provincie Noord-Holland heeft al langere tijd de wens om voor Huis van Hilde een museale status te krijgen. Voor het verkrijgen van deze status is vereist dat de rechtspersoon er een moet zijn zonder winstoogmerk. De provincie heeft daarom nu besloten om de exploitatie van de publieksfunctie zelf te doen per 1 september 2020. Door de coronacrisis kan de huidige BV niet voldoen aan alle financiële verplichtingen. Gedeputeerde Staten hebben daarom ook besloten tot een eenmalige extra financiële bijdrage voor Huis van Hilde om te zorgen voor continuïteit en het Huis van Hilde weer open kan zodra dat weer mag volgens de corona maatregelen.
27	**Natuur: Toepassing Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer (A-agenda NLG 08-06-2020)** Gedeputeerde Staten willen dat de Wro-coördinatieregeling wordt toegepast voor het Provinciaal Inpassingsplan en het Watergebiedsplan van Waterschap Amstel, Gooi en ten behoeve van de realisatie van het project Schil Naardermeer. Voordeel is dat dit leidt tot 1 zienswijzenloket voor de burger en

	een snellere juridische vervolgprocedure. Gedeputeerde Staten vragen Provinciale Staten in te stemmen met het toepassen van de coördinatieregeling.
28	**Omgevingsverordening: Ingekomen brief college en gemeenteraad Hollands Kroon met aangenomen motie over provinciale concept-omgevingsverordening (C-agenda RWK 08-06-2020 en 21-09-2020)**
29	**Recreatie: Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen (A-agenda NLG 08-06-2020)** De provincie Noord-Holland heeft kennis genomen van de jaarrekening 2019, begrotingswijziging 2020 en de conceptbegroting 2021 van recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland. Plassenschap Loosdrecht e.o. heeft nu alleen een verzoek ingediend voor begrotingswijziging 2020 en heeft aangegeven dat andere stukken in juni a.s. worden aangeleverd. De provincie dient een zienswijze in op de aangeleverde financiële stukken van recreatieschappen
30	**Sport: Brief GS aan PS inz. Beleidsnotitie Sport (B-agenda EFB 18-6-2020)** De Beleidsnotitie Sport beschrijft de ambities van dit college op het gebied van sport. De komende coalitieperiode gaan wij inzetten op het aanwijzen van koplopers en het inspireren en informeren van sportverenigingen. Hierbij richten wij ons op twee thema's: verduurzaming van sportaccommodaties en inclusieve deelname van LHBTIQ+ aan de sport.
31	**Gezondheid: Conceptprogramma Tata Steel 2020 - 2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond (C-agenda NLG 08-06-2020)** De provincie en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen hebben het Programma Tata Steel 2020 - 2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond in concept vastgesteld. Dit programma richt zich op het verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond.
32	**Mobiliteit: Ingekomen mail MIRT casus Lelylijn publicatie rapport quickscan binnenkort (C-agenda M&B 15-06-2020)** Bijlage 2 Economic Analyses of High Speed Rail in Europe kon niet worden toegevoegd (beveiligd bestand
33	**(alle commissies) Jaarstukken 2019 (a-agenda NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15-6-2020)** In de jaarstukken 2019 legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de behaalde output in het jaar 2019. Het college besluit de jaarstukken 2019 ter besluitvorming toe te zenden aan Provinciale Staten.

34	**Bestuur: brief GS met bijlagen inz. concept zienswijze herindelingsadvies Beemster-Purmerend (B-agenda EFB 15-6-2020)** De gemeenten Beemster en Purmerend willen per 1 januari 2022 bestuurlijk fuseren. De beide gemeenteraden stelden daartoe een herindelingsadvies vast. GS moeten daarover adviseren aan de minister van BZK. GS hebben een (concept) positieve zienswijze op deze fusie vastgesteld en vragen aan PS om deze zienswijze te bespreken in de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur van 15 juni 2020. Nadat GS het standpunt van PS hebben gehoord, stellen ze de zienswijze definitief vast en zenden ze de zienswijze over de fusie aan de minister van BZK.
35	**Bestuur: Brief met bijlagen van de Dorpsraad St. Pancras inz. herindelingsadvies Heerhugowaard-Langedijk (zal worden geagendeerd bij agendapunt concept zienswijze GS op herindelingsadvies Heerhugowaard-langedijk cie EFB 15 juni 2020**
36	**Luchtvaart: Ingekomen brief Vereniging Amsteloever over Vliegen moet minder en duurzamer (C-agenda M&B 15-06-2020)**
37	**Mobiliteit: schriftelijke beantwoording vragen Solaroad (M&B 24-02-2020**
38	**(alle commissies) Kaderbrief 2021 (a-agenda NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15-6-2020)** De kaderbrief vormt het startpunt van de jaarlijkse begrotingscyclus. In deze brief schetst het college relevante maatschappelijke en economische ontwikkelingen en doet voorstellen voor de kaders waaraan de begroting moet voldoen. Nadat PS de kaderbrief hebben vastgesteld werkt het college deze kaders uit in de begroting 2021 die in november door PS zal worden behandeld.
39	**Gezondheid: Programma Gezonde Leefomgeving (C-agenda NLG 8-6-2020)** In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is aangegeven dat het bevorderen van een gezonde leefomgeving vraagt om een programmatische aanpak en een financiële impuls in de vorm van een leefbaarheidsfonds van € 13,2 miljoen. De ambities zijn verder uitgewerkt in een plan voor het Programma Gezonde Leefomgeving.

40	**Luchtkwaliteit: Eindrapportage Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) Noordvleugel (C-agenda NLG 8-6-2020)** De eindrapportage dient ter afronding van het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) Noordvleugel voor de Provincie Noord-Holland. Daarnaast zijn in de eindrapportage de resultaten van de Monitoringsronde 2019 gepresenteerd.
41	**Natuur: afdoeningsvoorstel motie actieplan weidevogels , uitwerking acties (B-agenda NLG 8-6-2020)** Noord-Holland is een belangrijke weidevogelprovincie. Om weidevogels in Noord-Holland te behouden investeert de provincie in inrichting en beheer van gebieden, in de samenwerking met partners en in kennisdeling. Het Actieplan weidevogels met concrete acties wordt per brief aan Provinciale Staten aangeboden.
42	**Stikstof: Brief GS aan GS Noord-Brabant inzake het aankopen van stikstofruimte door uw provinciebestuur van twee veehouderijen NH**
43	**Water: Goedkeuringsbesluit projectplan Waterwet Dijkversterking Marken (C-agenda NLG 8-6-2020)** Gedeputeerde Staten hebben het projectplan Waterwet van Rijkswaterstaat voor het versterken van de Zuid- en Westkade rond Marken goedgekeurd. Zij leggen het projectplan, het advies van de commissie m.e.r. en de vergunning Wet natuurbescherming van het ministerie van LNV gedurende 6 weken ter inzage voor beroep bij de Raad van State.
44	**Bestuur: Brief GS aan PS inz. Verslag overleg met colleges Oostzaan en Wormerland over ZOO (C-agenda EFB 15 juni 2020).**
45	**Circulaire Economie: Discussienotitie Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 (B-agenda M&B 15-06-2020)** De Actieagenda Circulaire Economie 2017-2020 loopt dit jaar af. Met het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' blijft het college zich inzetten om de transitie naar een circulaire economie te versnellen. Voor de uitvoering van deze ambitie wordt een nieuwe actieagenda opgesteld. In de discussienotitie worden de hoofdlijnen voor de Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025 geschetst, ter bespreking met de leden van de Statencommissie Mobiliteit en Bereikbaarheid.

46	**Mobiliteit: Verantwoording 2019 Investeringsagenda Openbaar Vervoer (C-agenda M&B 15-06-2020)** Deze verantwoording bevat een overzicht van de investeringen in 2019 voor openbaar vervoerprojecten in Noord-Holland. Deze investeringen hebben als doel de snelheid en betrouwbaarheid van het provinciaal buslijnennet te vergroten en tegelijkertijd de efficiency te verbeteren. De projecten vinden veelal plaats op gemeentelijke grond en worden uitgevoerd met subsidie van de provincie.
47	**(alle commissies) Brief GS aan PS inz. Verlenging samenwerking Amsterdam Smart City (C-agenda alle comissies juni 2020)** Het publiek-private netwerk van Amsterdam Smart City biedt een platform voor het gezamenlijk werken aan vier verschillende opgaven: energietransitie, circulaire economie, mobiliteit en digitale stad. Vanwege de relevantie van deze gebieden voor het coalitieakkoord "Duurzaam doorpakken" heeft het college van GS besloten om de samenwerkingsovereenkomst met Amsterdam Smart City voor de duur van één jaar te verlengen
48	**Concerncontrol: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging per 1 maart 2020 (C-agenda cie NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15 juni 2020)** De accountant, de provinciearchivaris, de Randstedelijke Rekenkamer en de sector concerncontrol van de provincie hebben allemaal een bepaalde (wettelijke) rol om te onderzoeken of de provincie goed werkt. Hun conclusies en aanbevelingen worden gebruikt om de nodige verbeteringen door te voeren. Met behulp van de auditopvolgingslijst wordt bijgehouden hoe het daarmee staat en kunnen de nodige acties worden gepland. Twee maal per jaar wordt hierover gerapporteerd aan GS en PS. GS hebben de auditopvolging per 1 maart vastgesteld en sturen die door naar PS.
49	**Erfgoed: Voordracht Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (A-agenda EFB 15-6-2020)** Het werelderfgoedcomité besluit op een nog nader te bepalen datum of de Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt toegevoegd aan de werelderfgoedlijst als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam. Bij een positief besluit worden de provincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant verantwoordelijk voor de bescherming en het uitdragen van uitzonderlijke universele waarde van het UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinie. Om deze siteholderstaak goed te kunnen vervullen is een oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan nodig.

50	**PS zaken: Brief GS aan PS inz afhandeling motie 20 kolfkamer (B-agenda commissie EFB 15-6-2020)** Provinciale Staten vraagt in motie 20 om een kolfruimte in het provinciehuis te realiseren. De provincie heeft in het nabijgelegen gebouw Houtplein 33 een kolfkamer die aan alle wettelijke eisen voldoet en gebruikt kan worden door medewerkers en statenleden. Als een statenlid liever op de Dreef gebruik maakt van een kolfruimte wordt daarvoor een al in gebruik zijnde ruimte beschikbaar gesteld die zo optimaal mogelijk wordt ingericht.
51	**Algemeen: Actualiteitenoverzicht**
52	**Cultuur: Brief GS inz. gewijzigde planning actualisering cultuurbeleid (brief wordt voor eventueel korte opmerkingen geagendeerd bij de rondvraag van mw. Pels EFB 15-6-2020).**
53	**PS: Addendum voor online PS-vergadering bij het Reglement van Orde voor PS van Noord-Holland.**
54	**Wonen: Oppakken toezegging GS n.a.v. M-88 2019 'Meest ouderenvriendelijke provincie (C-agenda RWK 08-06-2020)**
55	**Mobiliteit: Brief aan PS over participeren in de stuurgroep Duinpolderweg, Nieuwe Bennebroekerweg (PS 18-05-2020)**
56	**Mobiliteit: Brief Greenport Duin- en Bollenstreek over Duinpolderweg (PS 18-05-2020)**
57	**Schriftelijke voordracht D66 en ontwerpbesluit kandidaat-gedeputeerde (PS 18-5-2020)**
58	**Gezondheid: Samenwerkingsovereenkomst enoses Tata en provincie Noord-Holland (C-agenda NLG 8-6-2020)** De provincie Noord-Holland gaat een samenwerking aan met Tata Steel voor het delen van de informatie van eNoses, voor een proefperiode van één jaar. Het doel is om meer inzicht te krijgen in geurhinder en de bronnen van geurhinder in de regio IJmond. Een eNose is een sensor die concentraties van stoffen in de lucht kan meten. Maandelijks wordt een technische rapportage opgesteld met alleen de meetresultaten, driemaandelijks wordt een uitgebreidere analyse gemaakt die voorzien is van een publieksvriendelijke toelichting.
59	**Mobiliteit: Ingekomen brief over hard rijden Hilversumseweg (C-agenda M&B 15-06-2020)**
60	**Mobiliteit: Ingekomen mail BO-MIRT Zuidasdok, Lelylijn en OV-SAAL (C-agenda M&B 15-06-2020)**

61	Mobiliteit: Ingekomen mail MIRT OV-SAAL + Lelylijn (C-agenda M&B 15-06-2020)

Provincie Noord-Holland

Lijst Ingekomen stukken 1 t/m 17 juni voor PS van 29 juni 2020

Nr.	Omschrijving
1	**Energie/Landbouw: Ingekomen brieven over verloren landbouwgrond door aanleg zonne-park (C-agenda RWK 24-08-2020 en NLG 24-08-2020)** Briefschrijver heeft in oktober 2018 een brief geschreven aan PS over het verdwijnen van landbouwgrond door de aanleg va een Solar park. Deze brief is als ingekomen stuk gepubliceerd en als C-agendapunt op de agenda's van de toenmalige commissies Economie, Energie en Bestuur en Natuur, Landbouw, Water en Milieu geplaatst. In 2019 heeft briefschrijver het onderwerp nogmaals onder de aandacht willen brengen van PS, en hier in maart 2020 over gerappelleerd. Deze brieven zijn helaas onjuist verwerkt en niet tot bij PS gekomen tot briefschrijver hier via een formele klacht hier aandacht voor heeft gevraagd. De betreffende brieven zijn boven water gekomen en worden nu alsnog ter kennisname beschikbaar gesteld voor PS. Als bijlage ook de oorspronkelijke brief uit 2018. De niet-geanonimiseerde brieven zijn beschikbaar via het voor Statenleden beschikbare agendatype 'Ingekomen stukken van burgers met NAW gegevens'. Aan GS zal gevraagd worden briefschrijver van een inhoudelijke reactie op zijn punt te voorzien.
2	**Milieu: Nieuwsbrief Omgevingsdienst NZKG (C-agenda NLG 24-08-2020)**
3	**Milieu: Stukken vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst NHN op 1 juli 2020 (C-agenda NLG 24-08-2020)**
4	**Omgevingsverordening: Evaluatierapport proces van de totstandkoming van de omgevingsvisie (C-agenda RWK 24-08-2020)** Het doel van de evaluatie van het proces van de totstandkoming van de Omgevingsvisie is om te leren van het proces en deze lessen voor de provinciale organisatie mee te nemen voor toekomstige trajecten. De evaluatie van het proces betreft het ambtelijk perspectief. Het bestuurlijk perspectief wordt op niet-uitputtende wijze belicht. Het openbaar maken van deze evaluatie past binnen het open proces van de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Na het doorlopen van een proces waar zoveel partijen in meer of mindere mate bij betrokken zijn geweest, is dit een logische stap.

5	**Natuur: ANWB Rapport inzake visie IJsselmeergebied (C-agenda NLG 24-08-2020)**
6	**Recreatieschap: Stukken Algemeen Bestuur vergadering recreatieschap Twiske Waterland dd 25 juni (C-agenda NLG 24-08-2020)**
7	**Recreatieschap: Stukken vergadering Algemeen Bestuur Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer dd 24 juni 2020 (C-agenda NLG 24-08-2020)**
8	**Water: Terugkoppeling werkbijeenkomst Waddenfonds 2 juni jl. (C-agenda NLG 24-08-2020)**
9	**Mobiliteit: Bijdragen decentrale OV-autoriteiten aan OV in verband met corona (C-agenda M&B 15-06-2020)** In het Nationaal Openbaar Vervoer Beraad hebben rijk, provincies, vervoerregio's en vervoerders afspraken gemaakt over hoe om te gaan met de gederfde reizigersinkomsten van vervoerders als gevolg van de coronacrisis. Vervoerders hebben meer bussen laten rijden dan er vraag naar openbaar vervoer is geweest om mensen met essentiële beroepen op een veilige manier te kunnen vervoeren.
10	**Mobiliteit: Ingekomen mail BO-MIRT casus Amsterdam - Heerlen - Aken; lessen Noordoost-Nederland (C-agenda M&B 15-06-2020)**
11	**Mobiliteit: Ingekomen mail BO-MIRT Toekomstbeeld openbaar vervoer 2040 verschillende regio's slecht verbonden (C-agenda M&B 15-06-2020)**
12	**Mobiliteit: Ingekomen mail Maak iedere (fiets)toerist blij met meer toiletten erbij: zet mobiele toiletunits neer bij drukke fietsknooppunten (C-agenda M&B 15-06-2020)**
13	**Bestuur: Inspraakreactie inwoner St. Pancras met bijlagen inz. zienswijze GS Dijk en Waard (de brief met NAW gegevens vindt u op de besloten ingekomen stukken lijst met NAW gegevens); u kunt de brief betrekken bij de behandeling van agendapunt 6a2 van de commissie EFB 15 juni 2020)**
14	**Actualiteitenoverzicht tbv PS - 9** Om Provinciale Staten aangesloten te houden op relevante en actuele ontwikkelingen gedurende de periode dat de maatregelen rondom het Coronavirus van kracht zijn, informeert het college van Gedeputeerde Staten Provinciale Staten schriftelijk over deze actualiteiten. Deze brief is het negende actualiteitenoverzicht.
15	**Mobiliteit: Ingekomen mail Coalitieakkoord Deelstaat Hamburg periode 2020 - 2025 (C-agenda M&B 15-06-2020)**
16	**Mobiliteit: Ingekomen mail Het Duitse MIRT voor periode 2019-2023 (C-agenda M&B 15-06-2020)**

17	**Mobiliteit: Ingekomen mail Lessen van de HS2 in de UK. Voor de Lelylijn – Hamburg en Amsterdam – Berlin (C-agenda M&B 15-06-2020)**
18	**Mobiliteit: Ingekomen mail Voorbeeld voor de zeesluis Delfzijl (C-agenda M&B 15-06-2020**
19	**Mobiliteit: Ingekomen mail MIRT & TEN-T corridors leerzaam voor uw eigen beleid inzake kaders MIRT (C-agenda M&B 15-06-2020)**
20	**Mobiliteit: Ingekomen mail MIRT Lelylijn – Hamburg en de trein naar Berlijn via Twente context internationaal spoor (C-agenda M&B 15-06-2020)**
21	**Opvang Wilde dieren: Brief over zorgen voortbestaan wildopvangcentra (C-agenda NLG 24-08-2020**
22	**(Bestuur) Brief bewoner Koedijk inz. zienswijze GS Dijk en Waard (de brief met NAW gegevens vindt u op de besloten ingekomen stukken lijst met NAW gegevens); u kunt de brief betrekken bij de behandeling van agendapunt 6a2 van de commissie EFB 15 juni 2020**
23	**(Bestuur) Brief Gemeente Alkmaar aan PS over herindelingsadvies Dijk en Waard (u kunt de brief betrekken bij de behandeling van agendapunt 6a2 van de commissie EFB 15 juni 2020)**
24	**Dierenwelzijn: Ondertekening zeehondenakkoord (C-agenda NLG 24-08-2020)** Het gaat de laatste jaren goed met de zeehondenpopulatie in de Noordzee en Waddenzee. In het Zeehondenakkoord maken verschillende partijen afspraken over een eenduidige en zorgvuldige manier van opvang van zeehonden.
25	**Natuur: Brief Voortgang Bossenstrategie (Betrekken Bij agendapunt 12a NLG 8-6-2020)** Om het areaal en de kwaliteit van het bos in Nederland te vergroten willen het Rijk en de provincies eind 2020 een Bossenstrategie vaststellen. Deze Bossenstrategie is ook aangekondigd in het Klimaatakkoord. GS informeren PS per brief over de voortgang.
26	**Natuur: Ganzen en faunaschade (C-agenda NLG 24-08-2020)** Gedeputeerde Staten lichten aan Provinciale Staten toe wat de kaders zijn voor het ganzenbeleid en dat zij per 1 maart 2021 het eigen risico bij faunaschade zullen verhogen van 5% naar 20%.
27	**Uitvoeringsregeling subsidie kleinschalige activiteiten circulaire economie Noord-Holland 2020 (C-agenda M&B 15-06-2020)** De Uitvoeringsregeling subsidie kleinschalige activiteiten circulaire economie Noord-Holland 2020 beoogt activiteiten te subsidiëren die bijdragen aan de bewustwording en gedragsverandering van inwoners uit Noord-Holland. Dit

	om de kansen voor een circulaire economie en het bewustzijn van de noodzaak om tot een circulaire economie te komen te vergroten. De regeling is gericht op activiteiten van stichtingen en verenigingen die actief zijn op het vlak van de circulaire economie. De te subsidiëren activiteiten dienen aan te sluiten op de provinciale Actieagenda Circulaire Economie.
28	**VTH: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven d.d. 2 juni 2020 (B-agendapunt 14b NLG 08-06-2020)** Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten voorafgaand iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.
29	**Economie: Brief GS aan PS inz. benoemingen bij Pallas en Stichting Nuclear Research and Consultancy (brief is u ook per mail toegezonden op 28-5) C-agenda EFB 15-6-2020**
30	**Financien: Brief GS aan PS inz. Controleverslag accountant 2019 (wordt geagendeerd bij de behandeling van de jaarrekening 2019 in alle commissies)** De accountant heeft de controle over de jaarrekening 2019 afgerond en hierover gerapporteerd in een verslag van bevindingen. Het college heeft hierover een bestuurlijke reactie geschreven. Het college besluit de bestuurlijke reactie ter informatie toe te zenden aan Provinciale Staten.
31	**Gezondheid: Wob verzoek drinkwaterfabriek Andijk 3 (C-agenda NLG 08-06-2020)** Wob is de afkorting van de Wet openbaarheid van bestuur. De Wob regelt het recht op informatie van de overheid. Overheidsinformatie is meestal openbaar, maar de Wob kent een aantal gevallen waarin de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Meer over de Wob is te vinden op www.noord-holland.nl/wob.
32	**Grond: Optimalisatie pachtbeleid provincie Noord-Holland (C-agenda NLG 08-06-2020)** De provincie Noord-Holland heeft ongeveer 1.800 ha landbouwgrond in eigendom. Totdat de grond wordt ingezet voor het voorgenomen provinciale project of verkoop, wordt deze verpacht aan agrarische ondernemers. GS stelt bij deze het beleidsmatig kader vast voor de verpachting van de grond van de provincie Noord-Holland.
33	**Bestuur (CdK) :Afdoen motie Prinsjesfestival (B-agenda EFB 18-6-2020)** Vanwege de COVID-19 crisis zien wij ons genoodzaakt onze inzet bij het Prinsjesfestival te herzien. Gezien de landelijke richtlijnen voor grootschalige

	evenementen, kan provincie Noord-Holland niet langer het strategisch partnerschap in zijn oorspronkelijke vorm door laten gaan.
34	**Integriteit: Jaarverslag integriteit 2019 (C-agenda EFB 18-6-2020)** Op grond van de Ambtenarenwet wordt elk jaar een Jaarverslag integriteit gemaakt. Dit verslag wordt ter vaststelling geagendeerd voor een vergadering van het college van Gedeputeerde Staten en vervolgens ter kennisname aangeboden aan Provinciale Staten.
35	**Milieu: Voortgangsbrief uitvraag zeer zorgwekkende stoffen -(C-agenda NLG 8-6-2020)** GS willen PS op de hoogte stellen over de voortgang in het kader van de uitvraag naar zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) bij bedrijven. De verwachting is dat alle niet-afvalbedrijven uiterlijk 31 december 2020 de beschikbare informatie over ZZS aanleveren. De uitvraag van ZZS naar lucht en water van afvalbedrijven loopt langer door.
36	**Verbonden partijen: Kadernota verbonden partijen 2020 (A-agenda EFB 31-8-2020)** Gedeputeerde Staten sturen een nieuwe versie van de Kadernota verbonden partijen ter vaststelling naar Provinciale Staten. In deze nota wordt beschreven in welke gevallen de provincie kiest voor uitvoering van beleid door middel van een vennootschap, stichting, vereniging of gemeenschappelijke regeling en hoe dat dan in de praktijk werkt. Op basis van het coalitieakkoord is toegevoegd dat de provincie verwacht dat de verbonden partijen actief werk maken van duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden.
37	**Water: Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds (A-agenda NLG 8-6-2020)** Het Rijk heeft in 2012 het Waddenfonds gedecentraliseerd naar de drie Waddenprovincies (Fryslân, Groningen en Noord-Holland). Het Waddenfonds is verantwoordelijk voor het verlenen van subsidies die passen binnen de hoofddoelen (natuur en duurzame economische ontwikkeling) van dit fonds.

Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten

Uw contactpersoon
mw V. Mulder
AD/STG

Bijlage: overzicht openstaande moties

Telefoonnummer +31235144186
mulderv@noord-holland.nl

Betreft: (gewijzigde) lijst moties PS 29 juni 2020

Memo

22 juni 2020

Inleiding:
Bijgevoegd treft u aan een gewijzigd overzicht van alle openstaande moties.

Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Op bijgevoegde lijst kunt u via de hyperlinks naar de afzonderlijke moties navigeren en kunt u online de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. Dat kan uiteraard ook in iBabs bij "overzichten / moties / amendementen".
In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" op bijgevoegde lijst wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS en/of commissie is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Voorstel:
Het Presidium van 22 juni jl. adviseert om motie 20-2020 als afgedaan te beschouwen. Derhalve is motie 20-2020 na publicatie van de vorige lijst moties, toegevoegd aan onderstaande afdoeningsvoorstellen.

Voorstel: in te stemmen met de afdoeningsvoorstellen bij de volgende moties:

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp	Opmerking voor PS/Presidium
M29-2020	09-03-2020	Prinsjesfestival 2020-Het strategisch partnerschap van onze provincie. (SP, GroenLinks)	In maart is er een nieuwe actualisatie van GS en in juni van cie EFB bij de motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie EFB van 18-06-2020 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

M94-2019	11-11-2019	Snelheidsverlaging op provinciale wegen. (D66, GroenLinks, PvdA)	Er is in mei een nieuwe actualisatie vanuit GS en in juni van cie M&B gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 15-06-2020 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M22-2019	17-06-2019	Tweewekelijkse informatie-voorziening aan de Staten inzake Tata Steel/Harsco Metals. (CDA, SP, PvdD, ChristenUnie, FvD, DENK, 50PLUS/PvdO)	Er is in april een nieuwe actualisatie vanuit GS en in juni van cie NLG gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** 09-06-2020: cie NLG heeft in de vergadering van 08-06-2020 ingestemd met afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M126-2017	13-11-2017	Overlegjaar agrarisch natuurbeheer. (D66,CDA, PvdA, VVD, ChristenUnie-SGP, SP)	**Voorstel Presidium:** Deze motie blijkt al te zijn afgedaan met het aannemen van voordracht/besluit 82-2019 inzake Overeenkomst ter afsluiting van "Verkenningsjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het NNN" in PS van 11 november 2019. Voorstel: deze motie afdoen.
M20-2020	09-03-2020	Kolfruimte. (PvdA)	In mei is een nieuwe actualisatie van GS en in juni van cie EFB bij de motie gepubliceerd. Daarna is er een actualisatie vanuit het presidium van 22 juni gepubliceerd. **Voorstel PS:** Het Presidium van 22-06-2020 adviseert om de motie als afgedaan te beschouwen. Voorstel: motie afdoen.

Instemmen leidt tot opschoning van de lijst moties na vaststelling in PS van 29 juni 2020.

Gewijzigde lijst openstaande (aangenomen) moties

Laatste wijzigingen op 22-06-2020

Deze lijst wordt door GS 4x per jaar geactualiseerd voor PS van 09-03, 29-06, 05-10 en 14-12-2020.
Tussentijds worden de moties online wekelijks geactualiseerd op de GS-besluitenlijst wanneer daar moties aan de orde zijn geweest.

Aan de gewijzigde lijst moties is na het Presidium van 22-06 een extra afdoeningsvoorstel toegevoegd van motie 20-2020.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M42-2020	18-05-2020	Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds (VVD, GroenLinks, PvdA, D66, CDA)	
M41-2020	18-05-2020	Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur (PvdA, VVD, D66, SP, GroenLinks, ChristenUnie, CDA)	
M40-2020	18-05-2020	Provinciale pacht tijdens Corona (CDA, ChristenUnie)	
M25A-2020	18-05-2020	Maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie (VVD, D66, CDA, 50PLUS/PvdO)	
M29-2020	09-03-2020	Prinsjesfestival 2020-Het strategisch partnerschap van onze provincie. (SP, GroenLinks)	In maart is er een nieuwe actualisatie van GS en in juni van cie EFB bij de motie gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie EFB van 18-06-2020 stemt in met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M21-2020	09-03-2020	Vang de kinderen van Moria op. (PvdA, Groenlinks, PvdD, D66, CDA, ChristenUnie, SP)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M20-2020	09-03-2020	Kolfruimte. (PvdA)	In mei is een nieuwe actualisatie van GS en in juni van cie EFB bij de motie gepubliceerd. Daarna is er een actualisatie vanuit het Presidium van 22 juni gepubliceerd. **Voorstel PS:** Het Presidium van 22-06-2020 adviseert om de motie als afgedaan te beschouwen. Voorstel: motie afdoen.
M19-2020	09-3-2020	Dak-en thuisloze jongeren. (GroenLinks, PvdA, ChristenUnie)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd. *Een brief met afdoeningsvoorstel wordt nog verwacht en besproken in een commissievergadering van RWK.*
M2-2020	03-02-2020	Stop de verhuurderheffing (SP, PvdA, PvdD, 50PLUS/PvdO)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M1-2020	03-02-2020	Participatiebijeenkomsten met gemeenteraden over Omgevings-verordening (CDA, VVD, SP)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M115-2019	18-11-2019	Integrale visie op het beheer van bermen en natuurlijke oevers. (PvdD, SP, PvdA)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M111-2019	18-11-2019	Samenhangend pakket klimaatmaatregelen rond klimaat, milieu, water gezondheid, dierenwelzijn en bodemdaling. (PvdD)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M107-2019	18-11-2019	Natuurinclusief bouwen meenemen in klimaatambities voor gebouwde omgeving. (PvdD)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M106-2019	18-11-2019	Betrekken van jongeren en scholen bij energiebesparing. (PvdD, SP, D66)	Een nieuwe actualisatie vanuit GS is in maart bij de motie gepubliceerd. *Een brief met afdoeningsvoorstel wordt nog verwacht en besproken in een commissievergadering van RWK.*
M104-2019	18-11-2019	Motie van ondersteuning: prioriteit versterking energie-infrastructuur N-H (PvdA, GroenLinks, PvdD, D66)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M103-2019	18-11-2019	Draagvlak klimaatakkoord. (CDA)	*(de laatste actualisatie van februari jl. is al op de lijst voor PS van 9 maart geweest)*
M102-2019	11-11-2019	Meer toiletten erbij maakt iedereen blij. (50PLUS/PvdO)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M98-2019	11-11-2019	Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak. (FvD, DENK, PvdD, SP, PVV, CDA, 50 Plus/PvdO)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M96-2019	11-11-2019	Leefbaarheidsmonitor. (PvdA, D66, PvdD, SP)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M94-2019	11-11-2019	Snelheidsverlaging op provinciale wegen. (D66, GroenLinks, PvdA)	Er is in mei een nieuwe actualisatie vanuit GS en in juni van cie M&B gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** Commissie M&B van 15-06-2020 heeft ingestemd met het afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M93-2019	11-11-2019	Draagvlak voor voedselvisie. (D66, GroenLinks, PvdA, VVD, ChristenUnie)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M92-2019	11-11-2019	Groencertificaten. (D66, GroenLinks, PvdA)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M83-2019	11-11-2019	Fietsvriendelijke stoplichten. (ChristenUnie)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M69-2019	11-11-2019	Urgenda-maatregelen. (PvdD, GroenLinks)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M68-2019	11-11-2019	Bomen voor klimaat en stikstof. (PvdD)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.
M57-2019	11-11-2019	Motie Stikstofbeleid. (PvdA, D66, GroenLinks, VVD)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd. *Een brief met afdoeningsvoorstel wordt nog verwacht en besproken in een commissievergadering van NLG.*
M47-2019	30-09-2019	Draagvlak en participatie in de Regionale Energiestrategieën, RES. (SP)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M46-2019	30-09-2019	Andersoortige energietechnieken. (VVD, D66, PvdA)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M45-2019	30-09-2019	Klimaat en gevoel van urgentie. (GroenLinks, PvdA, SP)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M36-2019	30-09-2019	Geen provinciale steun voor het levend koken van kreeften en krabben. ()PvdD, ChristenUnie, FvD, DENK, GroenLinks.	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.

Overzicht met links naar alle openstaande moties.
Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.

Nummer (hyperlink)	Datum PS	Onderwerp en fractie	Voorstel voor PS/Presidium
M30-2019	08-07-2019	OV-frequentie Oostzaan en Landsmeer. (PvdD, FvD, DENK, SP, PvdA, GroenLinks, VVD, CU)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd. *Een brief met afdoeningsvoorstel wordt nog verwacht en besproken in een commissievergadering van M&B.*
M22-2019	17-06-2019	Tweewekelijkse informatie-voorziening aan de Staten inzake Tata Steel/Harsco Metals. (CDA, SP, PvdD, ChristenUnie, FvD, DENK, 50PLUS/PvdO)	Er is in april een nieuwe actualisatie vanuit GS en in juni van cie NLG gepubliceerd. **Voorstel Presidium:** 09-06-2020: cie NLG heeft in de vergadering van 08-06-2020 ingestemd met afdoen van deze motie. Voorstel: motie afdoen.
M18-2019	04-03-2019	Provinciaal Actieplan Weidevogels. (CU-SGP, Groen Links, SP, PvdD, D66, PvdA)	In maart is een nieuwe actualisatie van GS en in juni vanuit cie NLG bij de motie gepubliceerd.
M08-2019	04-02-2019	Motie windmolens op land. (PvdD, CU-SGP, GroenLinks, SP)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd.
M56-2018	12-11-2018	Verduurzaming wegaanleg en -onderhoud. (PvdA, D66, CDA, CU-SGP, ONH, PvdD, GL, SP)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd. *Een brief met afdoeningsvoorstel wordt nog verwacht en besproken in een commissievergadering van M&B.*
M45-2018	12-11-2018	Grootste duurzame waterstofcluster van Europa. (VVD, D66, CDA, PvdA)	*(de laatste actualisatie van februari jl. is al op de lijst voor PS van 9 maart geweest)*
M13-2018	11-06-2018	Onderzoek naar luchthaven in Noordzee. (50PLUS, D66, ONH, VVD)	Een nieuwe actualisatie van GS is in maart bij de motie gepubliceerd. *Een brief met afdoeningsvoorstel wordt nog verwacht en besproken in een commissievergadering van M&B.*

Overzicht met links naar alle openstaande moties. *Alle moties en amendementen zijn digitaal terug te vinden op de website en in iBabs. Via onderstaande hyperlinks naar de afzonderlijke moties kunt u de actuele stand van zaken GS en commissies raadplegen. In de kolom "Voorstel voor PS/Presidium" wordt aangegeven wanneer er een nieuwe actualisatie vanuit GS is gepubliceerd en wanneer er een afdoeningsvoorstel ligt.*			
Nummer (hyperlink)	**Datum PS**	**Onderwerp en fractie**	**Voorstel voor PS/Presidium**
M126-2017	13-11-2017	Overlegjaar agrarisch natuurbeheer. (D66,CDA, PvdA, VVD, ChristenUnie-SGP, SP)	**Voorstel Presidium:** Deze motie blijkt al te zijn afgedaan met het aannemen van voordracht/besluit 82-2019 inzake Overeenkomst ter afsluiting van "Verkenningsjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het NNN" in PS van 11 november 2019. Voorstel: deze motie afdoen.
M109-2017	06-11-2017	Begroting 2018: opvolging rapport waterbestendig Westpoort. (D66)	Een nieuwe actualisatie van GS is in april bij de motie gepubliceerd.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 22 juni 2020

Onderwerp: Opvolging van dhr Van der Hoek door mw. Zaal in verschillende recreatieschappen

1. Inleiding

Met het aantreden van mevrouw I. Zaal als lid van Gedeputeerde Staten, en het vertrek van de heer Van der Hoek is het noodzakelijk om de opvolging van de heer Van der Hoek als aangewezen lid in de volgende recreatieschappen te regelen:

- Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude
- Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer
- Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland
- Gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland
- Gemeenschappelijke regeling Plassenschap Loosdrecht e.o.

Mw. Z. Pels is het plaatsvervangende lid namens de Provincie Noord-Holland in de verschillende regelingen.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Met de aanwijzing van een nieuw lid en plaatsvervangend lid door uw Staten zijn geen kosten gemoeid.

4. Proces en procedure

De aanwijzing van de leden geldt voor de Statenperiode 2019-2023. Met de publicatie worden de verschillende regelingen geïnformeerd over de opvolging en vervanging van de leden in de regeling.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Het Presidium van Provinciale Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

dhr. M.W. Admiraal, plv. griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 36-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het Presidium van Provinciale Staten van 22 juni 2020;

gelet op artikel 6, lid 1. h. van de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude

gelet op artikel 6, lid 1.h. van de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

gelet op 5 lid 1.a. van de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland

gelet op 5 lid 1.a. van de Gemeenschappelijke regeling Groengebied Amstelland

gelet op 5 lid 1.d. van de Gemeenschappelijke regeling Plassenschap Loosdrecht e.o.,

besluiten:

Aan te wijzen als lid respectievelijk plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de voornoemde recreatieschappen en gemeenschappelijke regelingen het lid van Gedeputeerde Staten mw. I. Zaal en het lid van Gedeputeerde Staten mw. Z. Pels.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 22 juni 2020

Onderwerp: Aanwijzen Mw. Kapitein (D66) als opvolgend plaatsvervangend lid van Algemeen bestuur van het Waddenfonds

Kenmerk:

Bijlagen:

1. Inleiding

Mw. S. Klaassen heeft ontslag genomen als lid van Provinciale Staten. Daarmee is ook haar plaatsvervangend lidmaatschap van het algemeen bestuur van het Waddenfonds komen te vervallen. Mw. Kapitein (D66) is door de fractie voorgedragen als opvolger van mevrouw Klaassen als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van het Waddenfonds.

3. Financiering

Met de aanwijzing van een nieuw plaatsvervangend lid door uw Staten zijn geen kosten gemoeid.

4. Proces en procedure

De aanwijzing van de leden geldt voor de Statenperiode 2019-2023. Het Waddenfonds en het nieuw aangewezen lid worden in kennis gesteld van het aanwijzen van mevrouw Kapitein als plaatsvervangend lid van het Waddenfonds.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Presidium van Provinciale Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

dhr. M.W. Admiraal, plv. griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 35-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het Presidium van 22 juni 2020;

gelet op artikel 6 lid 5 van de gemeenschappelijke regeling Waddenfonds.

besluiten:

Mw. A.C. Kapitein te benoemen als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van het Waddenfonds.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 22 juni 2020

Onderwerp: Voordracht vervangend lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer

1. Inleiding.

De fractie van D66 heeft aangegeven dat het lid Kanik opstapt uit de Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer en dat hij vervangen wordt door het lid Vink. Volgens de Verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer dient een dergelijke vervanging te worden vastgesteld door de Staten.

Over de Programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer
De Programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer is een adviesorgaan voor de Provinciale Staten van de vier Randstadprovincies Flevoland, Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland. De programmaraad vormt de communicatieve schakel tussen deze vier provincies en de Randstedelijke Rekenkamer (hierna: RR). De Programmaraad geeft de deelnemers gevraagd en ongevraagd advies over en naar aanleiding van het (ontwerp-) onderzoeksprogramma van de Rekenkamer. De Programmaraad adviseert de bestuurder/directeur van de RR over de voorbereiding van het onderzoeksprogramma. Daarnaast kan de Programmaraad op verzoek van de Rekenkamer adviseren over voorgenomen onderzoeken en/of de wijze van uitvoering van een onderzoek.

2. Financiering en communicatie.

Met de vervanging van het ene lid door het andere door uw Staten zijn geen kosten gemoeid. De Randstedelijke Rekenkamer en het nieuw aangewezen lid zullen in kennis worden gesteld van het aanwijzen als lid van de Programmaraad van de Randstedelijke Rekenkamer.

3. Proces en procedure.

Het aanwijzen van de leden en plaatsvervangende leden geldt vanaf de datum van het aanwijzen tot en met het einde van deze Statenperiode (2023).

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Presidium van Provinciale Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

dhr. M.W. Admiraal, plv. Griffier

Ontwerpbesluit

Nr. 34-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van het Presidium van 22 juni 2020;

gelet op artikel 3 lid 8 van de Verordening Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer,

besluiten:

1. Kennis te nemen van de beëindiging van het lidmaatschap van dhr. Kanik van de Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer;
2. Dhr. B.L. Vink als vast lid Programmaraad Randstedelijke Rekenkamer aan te wijzen.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
						Publicatie stukken commissies januari op 17 december (vóór kerstreces)		
52+1	za. 19 dec. 2020 t/m zo.3 jan. 2021			Kerstreces 2020-2021				
1	4-jan	maandag						
	5-jan	dinsdag						
	6-jan	woensdag						
	7-jan	donderdag	15.30-18.30 uur	PS en duo-commissieleden		Nieuwjaarsreceptie Provinciaal Bestuur	SZ	
	8-jan	vrijdag						
2	11-jan	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)		***vanwege inruimen statenzaal en WP is vergaderen in zaal 1.4 noodzakelijk!***	Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			Noord-Hollandzaal 1.4	
	12-jan	dinsdag						
	13-jan	woensdag						
	14-jan	donderdag	18.30 uur	Reservedatum commissies				
	15-jan	vrijdag						
3	18-jan	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	19-jan	dinsdag						
	20-jan	woensdag					aanleveren 1e Begr.wijz. bij Stg	
	21-jan	donderdag	18.30 uur	Reservedatum commissies		publicatie stukken PS	WP	
	22-jan	vrijdag						
4	25-jan	maandag	09.30 uur	Agendacommissie			CK1	
	26-jan	dinsdag						
	27-jan	woensdag						
	28-jan	donderdag				publicatie stukken commissies		
	29-jan	vrijdag						

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
5	1-feb	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
5		maandag	13.00 uur	PROVINCIALE STATEN			SZ	
	2-feb	dinsdag						
	3-feb	woensdag						
	4-feb	donderdag						
	5-feb	vrijdag						
6	8-feb	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)			Noord-Hollandzaal 1.4 *1e begrotingswijziging 2021*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	
	9-feb	dinsdag						
	10-feb	woensdag						
	11-feb	donderdag	18.30 uur	Reservedatum commissies			WP	
	12-feb	vrijdag						
7	15-feb	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-Hollandzaal 1.4 *1e begrotingswijziging 2021*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	16-feb	dinsdag						
	17-feb	woensdag						
	18-feb	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies		publicatie stukken PS	WP	
	19-feb	vrijdag						
	za. 20 t/m 28 februari			voorjaarsvakantie				
8	22-feb	maandag						
	23-feb	dinsdag						
	24-feb	woensdag						
	25-feb	donderdag						
	26-feb	vrijdag						
9	1-mrt	maandag						
	2-mrt	dinsdag						

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	3-mrt	woensdag						
	4-mrt	*donderdag*				publicatie stukken commissies		
	5-mrt	vrijdag						
10	8-mrt	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
			13.00 uur	PROVINCIALE STATEN			SZ *1e begrotingswijziging 2021*	
	9-mrt	**dinsdag**	**hele dag**	**PS-leden**	**E**	**IPO Jaarcongres**	**Tilburg**	
	10-mrt	**woensdag**	**hele dag**		**E**	**IPO Jaarcongres**	**Tilburg**	
	11-mrt	donderdag						
	12-mrt	vrijdag						
11	15-mrt	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)			Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	
	16-mrt	dinsdag						
	17-mrt	woensdag						
	18-mrt	donderdag		reservedatum commissies				
	19-mrt	vrijdag						
12	22-mrt	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	23-mrt	dinsdag						
	24-mrt	woensdag						
	25-mrt	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies			WP	
	26-mrt	vrijdag						
13	29-mrt	maandag						
	30-mrt	dinsdag						
	31-mrt	woensdag						
	1-apr	donderdag				publicatie stukken PS		
	2-apr	vrijdag		Goede Vrijdag				
14	5-apr	maandag		Pasen				
	6-apr	dinsdag	09.00 uur	Agendacommissie			CK1	

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	7-apr	woensdag						
	8-apr	donderdag				publicatie stukken commissies		
	9-apr	vrijdag						
15	12-apr	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
		maandag		PROVINCIALE STATEN			SZ	
	13-apr	dinsdag						
	14-apr	woensdag						
	15-apr	donderdag						
	16-apr	vrijdag						
16	19-apr	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)		**NB: 2 series commissies in 1 week**	Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	
	20-apr	dinsdag				**of:**		
	21-apr	woensdag						
	22-apr	donderdag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)		**Optie aan Presidium voorleggen: 22/4 of 26/4 (26/4 nog niet officieel vakantie)**	Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	23-apr	vrijdag						
17	26-apr	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	27-apr	dinsdag		Koningsdag				
	28-apr	woensdag						
	29-apr	donderdag				publicatie stukken PS		
	30-apr	vrijdag						
	za. 1 mei t/m 9 mei			Meivakantie				
18	3-mei	maandag						
	4-mei	dinsdag		Dodenherdenking				
	5-mei	woensdag		Bevrijdingsdag				

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	6-mei	donderdag						
	7-mei	vrijdag						
19	10-mei	maandag						
	11-mei	dinsdag						
	12-mei	woensdag						
	13-mei	donderdag		Hemelvaartsdag				
	14-mei	vrijdag						
20	17-mei	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
			13.00 uur	PROVINCIALE STATEN			SZ	
	18-mei	dinsdag	09.00 uur	Agendacommissie			CK1	
	19-mei	woensdag					*aanleveren jaarstukken 2020 en Kaderbrief 2022 bij Griffie*	
	20-mei	donderdag				publicatie stukken commissies		
	21-mei	vrijdag						
21	24-mei	maandag		Pinksteren				
	25-mei	dinsdag						
	26-mei	**woensdag**						
	27-mei	donderdag					*indienen technische vragen kaderbrief 2022 voor 12.00 uur bij griffie.*	
	28-mei	vrijdag						
22	31-mei	maandag	ochtend	Rekeningencommissie			CK2	
				mondelinge technische vragenronde jaarstukken				
	1-jun	dinsdag						
	2-jun	woensdag						
	3-jun	donderdag					*beantwoording techn.vragen kaderbrief 2022 door GS.*	
	4-jun	vrijdag						
23	7-jun	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)			Noord-Hollandzaal 1.4 *behandeling jaarstukken 2020 en Kaderbrief 2022*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	8-jun	dinsdag						
	9-jun	woensdag						
	10-jun	donderdag	18.30 uur	reservedatum commssies			WP	
	11-jun	vrijdag						
24	14-jun	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-Hollandzaal 1.4 *behandeling jaarstukken 2020 en Kaderbrief 2022*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	15-jun	dinsdag						
	16-jun	woensdag						
	17-jun	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies		publicatie stukken PS	WP	
	18-jun	vrijdag						
25	21-jun	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium				
25		maandag		extra commissiedag			WP	
	22-jun	dinsdag						
	23-jun	woensdag						
	24-jun	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies			WP	
	25-jun	vrijdag						
26	28-jun	maandag	09.30-10.00 uur	Presidium			CK1	
		maandag	10.00 uur	PROVINCIALE STATEN			SZ *jaarstukken 2020 en kaderbrief 2022*	
	29-jun	dinsdag						
	30-jun	woensdag						
	1-jul	donderdag						
	2-jul	vrijdag						
27	5-jul	maandag	09.30-10:00	Presidium??			CK1	
			09.30 uur	Agendacommissie			CK1	
		maandag	13:00 uur	PROVINCIALE STATEN (uitloop)			SZ *jaarstukken 2020 en kaderbrief 2022*	
	6-jul	dinsdag						
	7-jul	woensdag						
	8-jul	donderdag						

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	9-jul	vrijdag						
28	za. 10 juli t/m zo. 22 augustus			ZOMERRECES				
	12-jul	maandag						
	13-jul	dinsdag						
	14-jul	woensdag						
	15-jul	donderdag					*uiterlijke datum indienen jaarstukken BZK*	
33	16-aug	maandag						
	17-aug	dinsdag						
	18-aug	woensdag					*aanleveren 2e begrotingswijziging 2021 bij griffie*	
	19-aug	donderdag				***publicatie stukken commissies of voor zomerreces?***		
	20-aug	vrijdag						
34	23-aug	maandag						
	24-aug	dinsdag						
	25-aug	woensdag						
	26-aug	donderdag						
	27-aug	vrijdag						
35	30-aug	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
		maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)			Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	
	31-aug	dinsdag						
	1-sep	woensdag						
	2-sep	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies		publicatie stukken PS	WP *begroting 2022 aanleveren bij Stg*	
	3-sep	vrijdag						
36	6-sep	maandag	ochtend	Rekeningencommissie		evaluatiegesprek	CK2	
			13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	7-sep	dinsdag						

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	8-sep	woensdag						
	9-sep	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies		publicatie stukken commissies	WP	
	10-sep	vrijdag						
	11-sep	zaterdag				Open Monumentendagen	Paviljoen Welgelegen	
	12-sep	zondag				Open Monumentendagen	Paviljoen Welgelegen	
37	13-sep	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
		maandag	13.00 uur	PROVINCIALE STATEN			SZ	
	14-sep	dinsdag						
	15-sep	woensdag						
	16-sep	donderdag						
	17-sep	vrijdag						
39	20-sep	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)			Noord-Hollandzaal 1.4 *behandeling 2e begrotingswijziging 2021*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	
	21-sep	dinsdag					*technische vragen begroting 2022 voor 12.00 uur bij de griffie.*	
	22-sep	woensdag						
	23-sep	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies			WP	
	24-sep	vrijdag						
39	27-sep	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-Hollandzaal 1.4 *behandeling 2e begrotingswijziging 2021*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	28-sep	dinsdag						
	29-sep	woensdag		IPO??				
	30-sep	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies		publicatie stukken PS	WP	
	1-okt	vrijdag						
40	4-okt	maandag						
	5-okt	dinsdag						

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	6-okt	woensdag		IPO??			*MvA begroting 2022 aanleveren bij Stg*	
	7-okt	donderdag						
	8-okt	vrijdag						
41	10-okt	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
			13:00 uur	PROVINCIALE STATEN			SZ *behandeling 2e begrotingswijziging 2021*	
	11-okt	dinsdag	09.00 uur	Agendacommissie			CK1	
	12-okt	woensdag						
	13-okt	donderdag				publicatie stukken commissies		
	14-okt	vrijdag						
	16 t/m 24 oktober 2021			Herfstvakantie				
42	18-okt	maandag						
	19-okt	dinsdag						
	20-okt	woensdag						
	21-okt	donderdag						
	22-okt	vrijdag						
43	25-okt	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)		***noodzakelijk na herfstvakantie deze week vergaderen ivm deadline aanleveren begroting 2022***	Noord-Hollandzaal 1.4 *behandelen begroting 2022*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	
	26-okt	dinsdag						
	27-okt	woensdag						
	28-okt	donderdag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)		publicatie stukken PS	Noord-Hollandzaal 1.4 *behandelen begroting 2022*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	
	29-okt	vrijdag						
44	1-nov	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
	2-nov	dinsdag						

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	3-nov	woensdag						
	4-nov	donderdag	18.30 uur	*reservedatum commissies*			WP	
	5-nov	vrijdag						
45	8-nov	maandag	09.30-10.00 uur	Presidium			CK1	
		maandag	10.00 uur	PROVINCIALE STATEN		*behandelen begroting 2022*	SZ ***begroting 2022 in PS vaststellen*** ***Begroting 2022 moet vóór 15/11 bij BZK zijn***	
	9-nov	dinsdag	09.00 uur	Agendacommissie			CK1	
	10-nov	woensdag					*aanleveren laatste begrotingswijziging*	
	11-nov	donderdag				publicatie stukken commissies		
	12-nov	vrijdag						
46	15-nov	maandag	13:00 uur	PROVINCIALE STATEN (uitloop)		*behandelen begroting 2022*	SZ *uitloop P.S. overige stukken*	
	16-nov	dinsdag						
	17-nov	woensdag						
	18-nov	donderdag						
	19-nov	vrijdag						
47	22-nov	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)			*laatste begrotingswijziging* Noord-Hollandzaal 1.4	
			18.15-21.45 uur	Commissie Ruimte, Wonen en Klimaat (RWK)			WP	
	23-nov	dinsdag						
	24-nov	woensdag						
	25-nov	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies			WP	
	26-nov	vrijdag						
48	29-nov	maandag	13.15-16.45 uur	Commissie Economie, Financiën en Bestuur (EFB)			Noord-Hollandzaal 1.4 *laatste begrotingswijziging*	
			18.15-21.45 uur	Commissie Mobiliteit & Bereikbaarheid (M&B)			WP	

Jaarkalender Provinciale Staten en commissies 2021 *vastgesteld ……*							***P & C Cyclus*** ***versie: concept Presidiumvs.juni***	
weel	**datum**	**dag**	**tijd**	**bijeenkomst**	**E/I**	**onderwerp**	***locatie***	**D/ND**
	30-nov	dinsdag						
	1-dec	woensdag						
	2-dec	donderdag	18.30 uur	reservedatum commissies			WP	
	3-dec	vrijdag						
49	6-dec	maandag						
	7-dec	dinsdag						
	8-dec	woensdag						
	9-dec	donderdag				publicatie stukken PS		
	10-dec	vrijdag						
50	13-dec	maandag	09.30-11.00 uur	Presidium			CK1	
		maandag	13:00 uur	PROVINCIALE STATEN			SZ *laatste begrotingswijziging 2021*	
	14-dec	dinsdag						
	15-dec	woensdag						
	16-dec	donderdag	middag	Rekeningencommissie		Managementletter	CK2	
	17-dec	vrijdag						
51	20-dec	maandag	09.30 uur	Agendacommissie			CK1	
			13:00 uur	PROVINCIALE STATEN (evt. uitloop)			SZ	
	21-dec	dinsdag						
	22-dec	woensdag						
	23-dec	donderdag				publicatie stukken commissies 17/1 en 24/1??		
	24-dec	vrijdag						
	za. 25 dec. 2021 t/m zo 9 jan. 2022			Kerstreces 2021-2022				
52								

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 22 juni 2020

Onderwerp: Vergaderschema PS en Statencommissies 2021

Bijlagen: - Ontwerpbesluit
- Vergaderschema PS en Statencommissies 2021

1. Inleiding

Het presidium heeft in zijn vergadering van 22 juni 2020 gesproken over het vergaderschema voor de vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies in 2021.
De Agendacommissie heeft in haar vergadering van 25 mei geadviseerd over het vergaderschema.

Op grond van het bepaalde in artikel 17, eerste lid, van de Provinciewet, als ook artikel 12, eerste lid van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015, biedt het presidium u hierbij het vergaderschema aan.

2. Uitgangspunten

Het vergaderschema voor 2021 is gebaseerd op voorgaande vergaderschema's, als ook op de in de loop der jaren ervaren knelpunten en eerder vastgestelde uitgangspunten:

1. Fracties moeten de Statenvergadering goed kunnen voorbereiden. Rekening is gehouden met de mogelijkheid voor fracties om tijdig te kunnen vergaderen vóórdat de Staten vergaderen, door de week voor de Statenvergadering zo veel als mogelijk vrij te houden. De aansluiting van de commissievergaderingen op de vergaderingen van Provinciale Staten is daarbij ook belangrijk, zodat adviezen van de commissies tijdig naar de Staten kunnen worden verzonden.

2. De begrotingscyclus, zoals die door Provinciale Staten wordt gehanteerd, is in het vergaderschema voor 2021 verwerkt en afgestemd met de ambtelijke organisatie van Gedeputeerde Staten.

3. De vaste vergaderdag voor Provinciale Staten en Statencommissies, de Statendag, is de maandag. De reservedatum voor commissievergaderingen is de donderdagavond en alleen

indien strikt noodzakelijk wordt de dondermiddag als uitloop gebruikt.

Afgelopen jaren was het vierde uitgangspunt dat er in principe géén PS- of commissievergaderingen meer op de eerste maandag na een recesperiode worden gepland. Op deze manier was het voor Statenleden en hun fracties makkelijker om te kunnen vergaderen en stukken voor te bereiden. Gevolg hiervan was dat de donderdagen vaker als vergaderdata werden gebruikt. Op verzoek van het presidium is dit uitgangspunt echter geschrapt, om de donderdagen niet te zwaar belasten.

Overigens stelt het presidium de volgende uitzonderingen voor:

-. op donderdag 22 april 2021 twee reguliere commissievergaderingen te houden in verband met het mei reces.
-. om na het zomerreces maar 1 vrije week tussen de laatste commissie en PS aan te houden;
-. op deze manier kunnen 9 vergadercycli in 2021 worden gepland.
-. op donderdag 28 oktober 2021 twee reguliere commissievergaderingen te houden vanwege het herfstreces en het feit dat de begroting 2022 in PS van 8 november dient te worden behandeld omdat deze op 15 november bij het Ministerie moet zijn. Door op de donderdag te vergaderen is er ook een vrije ruimte van 11/2 week tussen de laatste commissievergadering (28 okt) en PS (8/11). In verband met de begrotingsbehandeling is dit wenselijk.

3. Toelichting

Repetitief schema

Omdat de aansluiting tussen commissievergaderingen en de vergadering van Provinciale Staten het uitgangspunt vormt, is het schema repetitief; het kent zo veel mogelijk een vast ritme, waarin de commissies twee of drie weken voor de vergaderingen van Provinciale Staten vergaderen. In dat ritme is rekening gehouden met feest- en vakantiedata.

De meeste donderdagavonden in het schema zijn gereserveerd voor eventuele extra commissievergaderingen. Het is gebruikelijk dat een commissie zelf besluit over het extra vergaderen op reservedata. Uitgangspunt is dat hier zo min mogelijk gebruik van wordt gemaakt.
De eindtijd van Statenvergaderingen wordt strikt gehandhaafd en bij uitloop wordt in principe gebruik gemaakt van reservemaandagen.

Verdeling dagdelen commissies

Op een Statendag vergadert een commissie op de maandagmiddag en een commissie op de maandagavond. Gemiddeld zijn twee van de vier maandagen per maand in gebruik als commissiedag en gemiddeld één maandag per maand voor de Statenvergadering. De resterende maandag kan gebruikt worden voor onder meer werkbezoeken en andere Statengerelateerde activiteiten.

Planning en Control-cyclus

Het presidium stelt voor dat leden van PS (uiterlijk een week na de digitale verzending) alleen *op aanvraag* de fysieke ontwerpbegroting 2022 ontvangen, zoals gebruikelijk.

De ontwerpbegroting wordt in principe op 2 september 2021 digitaal verspreid (of zoveel eerder als mogelijk). Technische vragen over de begroting kunnen dan tot uiterlijk dinsdag 21 september 12.00 uur worden ingediend. De digitale verzending van de Memorie van Antwoord vindt dan plaats op woensdag 6 oktober 2021. Commissievergaderingen over de begroting vinden plaats op maandag 25 oktober en donderdag 28 oktober 2021. De Algemene Beschouwingen vinden plaats op maandag 8 november 2021. De begroting dient op uiterlijk 15 november 2021 te worden aangeleverd bij het Rijk.

De Jaarstukken en de Kaderbrief worden op 19 mei gepubliceerd.
Voor de technische vragen over de jaarstukken zal op maandagavond 31 mei een aparte sessie worden georganiseerd. Het is dan mogelijk om mondeling technische vragen te stellen aan het ambtelijk apparaat van Gedeputeerde Staten.
Schriftelijke technische vragen over de Kaderbrief dienen op donderdag 27 mei voor 12.00 uur bij de Statengriffie te zijn en de beantwoording door GS wordt op 3 juni gepubliceerd. De commissies vergaderen over de Jaarstukken en Kaderbrief op (maandag) 7 en 14 juni.
De datum van de Statenvergadering over de Jaarstukken en Kaderbrief is 28 juni.
De Jaarrekening dient op uiterlijk 15 juli 2021 te zijn aangeleverd bij het Rijk.

Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter presidium

dhr. M.W. Admiraal griffier presidium

Ontwerpbesluit

Nr. 37-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- gelezen de voordracht van het presidium van 22 juni 2020;

- gelet op artikel 17, eerste lid, van de Provinciewet;

- gelet op artikel 12, eerste lid, van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015;

besluiten:

1. het bijgevoegde vergaderschema voor de vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies voor 2021 vast te stellen;
2. het college van Gedeputeerde Staten op te dragen de Planning en Control-kalender te baseren op het vergaderschema voor de vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies 2021.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3208
Extern Zaak ID	1392279
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.e
Omschrijving	Omgevingsdienst Flevoland, Gooi & Vechtstreek; Zienswijze ontwerpbegroting 2021, 1e begrotingswijziging 2020 en jaarrekening 2019 (VD-28). Kan op uitloopdata 30-6 en 2-7 worden behandeld.
Organisatieonderdeel	CZ/SI

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

De ontwerpbegroting 2021, de 1e begrotingswijziging en de jaarstukken 2019 van de OFGV worden aan PS toegezonden zodat deze een zienswijze op de stukken kunnen geven.

OMGEVINGSDIENST

FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Concept
Begroting 2021

Colofon

Auteur:	**Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek** Botter 14-15 Postbus 2341 8203 AH LELYSTAD T. 088-6333 000 E. info@ofgv.nl W. www.ofgv.nl

Opdracht:	Concept Begroting OFGV 2021
Versie:	concept voor zienswijze
Datum:	4 maart 2020

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
Inleiding 5
A.1. Programmaplan Milieu en Leefomgeving 6
A.1.1. Doelstellingen 6
A.1.2. Activiteiten 7
A.1.3. Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving 8
A.2. Paragrafen 9
A.2.1. Lokale heffingen 9
A.2.2. Weerstandsvermogen 9
A.2.3. Onderhoud kapitaalgoederen 15
A.2.4. Financiering 15
A.2.5. Bedrijfsvoering 16
A.2.6. Verbonden partijen 17
A.2.7. Grondbeleid 17
B. Financiële begroting 2021 18
B.1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting 18
B.1.1. Begroting 2021 en Meerjarenraming 2022-2024 18
B.1.2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 22
B.1.3. Algemene dekkingsmiddelen 25
B.1.4. Kosten van overhead 25
B.1.5. Stelposten, vennootschapsbelasting en onvoorzien 25
B.1.6. Incidentele baten en lasten 25
B.2. Financiële positie en toelichting 26
B.2.1. Uitgangspunten en ontwikkelingen ten opzichte van 2020 26
B.2.2. Geprognosticeerde eindbalans 26
B.2.3. Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen 26
B.2.4. Investeringen in vaste activa 26
B.2.5. Financiering 27
B.2.6. Reserves en voorzieningen 27
B.2.7. EMU-saldo 28
Bijlage 1. Wijziging in de bodemtaken n.a.v. Omgevingswet 29

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Voorwoord

Voor u ligt de OFGV-begroting 2021 opgesteld aan de hand van de kaders die het Algemeen Bestuur van de OFGV op 5 februari 2020 meegaf. In de begroting zijn, zoals in de kadernota aangekondigd, de resultaten van de 1e herijking van de kostenverdeelsystematiek dat de OFGV hanteert, verwerkt. In de kostenverdeelsystematiek is de input op basis van de werkelijke productie 2018, 2019 en prognose 2020 herijkt. Daarmee is de kostenverdeling weer actueel en gebaseerd op de nieuwste ervaringsgegevens. De nieuwe verdeling leidt tot een verschuiving in de bijdragen van de deelnemers die, volgens AB-afspraken de komende 3 jaar gelden. Daarmee weet u, de OFGV-deelnemers, voor de komende jaren waar u qua kosten voor de OFGV aan toe bent.

Het OFGV bestuur is blij met deze begroting voor de komende jaren financiële stabiliteit te kunnen geven. Eventuele veranderingen in werkzaamheden of taken als gevolg van de Omgevingswet kunnen in een volgende KVS-periode worden verwerkt. Actuele ontwikkelingen zoals de stikstof- en Pfas-problematiek maar ook de energietransitie en opgaven uit het klimaatakkoord maken duidelijk dat de opgaven in de fysieke leefomgeving veranderen en dat actuele ontwikkelingen soms tot andere prioriteiten leiden.
Wat de veranderingen precies betekenen voor de taakuitvoering van de OFGV, laat zich moeilijk voorspellen. Waar de Omgevingswet streeft naar minder vergunningen komt er voor de OFGV waarschijnlijk advies over milieuregels in Omgevingsplannen voor terug. De verschuiving van algemene en specifieke zorgplichten in de Omgevingswet, in plaats van de vele middelvoorschriften in de huidige wetgeving, zal zeker in het begin het werk van toezichthouders en juristen verzwaren. Het is verstandiger eerst ervaring op te doen in de praktijk dan op voorhand te gissen naar eventuele effecten. De financiële effecten van het decentraliseren van bodemtaken onder de Omgevingswet zijn al wel wat verder uitgewerkt en daarom ook verwerkt in deze begroting. Over de (her)verdeling van de bijbehorende kosten moet nog worden besloten. Daarvoor is inzicht in verschuivingen tussen provinciefonds en gemeentefonds noodzakelijk. De effecten kunnen dan alsnog correct in de begroting worden verwerkt.

Het lijkt goed te beseffen dat de komst van nieuwe wetgeving op zichzelf geen wijziging in de fysieke leefomgeving tot gevolg heeft. Bodem, water en lucht veranderen niet van kwaliteit met het invoeren van de wet. De claim op deze elementen voor initiatieven en bedrijvigheid zal ook niet fundamenteel veranderen. Bescherming van de daarbij betrokken belangen tegen ongewenste invloeden zal nog steeds nodig blijken. De maatschappij zal verwachten dat de overheid daartegen optreedt. De technisch inhoudelijke vakexpertises en ook de toezichthoudende capaciteit die de OFGV voor die taken voor de deelnemers in huis heeft, zal ongetwijfeld nodig blijven.

Het OFGV-bestuur heeft er vertrouwen in dat met deze begroting, inclusief de extra ruimte voor de implementatie van de Omgevingswet, het hoofd wordt geboden aan de komende veranderingen en de daarmee gepaard gaande onzekerheden. Het bestuur beseft dat in die tijd ‘de winkel’ gewoon open blijft. Met extra aandacht in de risicoparagraaf van deze begroting ligt er in 2021 een solide basis om de milieu- en leefomgevingstaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de gemeenten in Flevoland, de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en voor de provincies Flevoland en Noord-Holland naar behoren uit te voeren.

Lelystad, 17 juni 2020

de Voorzitter de Secretaris

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). De begroting past binnen de kaders die het Algemeen Bestuur (AB) heeft vastgesteld. Deze kaders zijn beschreven in de Kadernota 2021.

Leeswijzer

Deze programmabegroting bevat de volgende onderdelen:

Hoofdstuk A1: Het programmaplan
Dit hoofdstuk geeft antwoord op de vragen: wat willen we bereiken, hoe gaan we dat realiseren, welke kosten zijn daaraan verbonden en welke risico's lopen we? De OFGV voert een beleidsarme begroting waarin vooral de jaaropdrachten van de partners uitgevoerd worden.

Hoofdstuk A2: De paragrafen
In de paragrafen wordt behandeld hoe het weerstandsvermogen is opgebouwd, welke financieringsrisico's de OFGV loopt en wat de uitdagingen in de bedrijfsvoering zijn. De paragraaf risico's en weerstandsvermogen bevat ook de wettelijk verplichte kengetallen over solvabiliteit en liquiditeit.

Hoofdstuk B1: Baten en lasten
Dit hoofdstuk bevat de begroting en meerjarenraming, inclusief een toelichting op de verschillende begrotingsposten. De wijzigingen ten opzichte van 2020 zijn per begrotingspost weergegeven.

Hoofdstuk B2: Financiële positie
In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan balansposities (activa en reserves) en aan terugkerende verplichtingen voor het personeel. Inclusief een geprognosticeerde eindbalans van de activa en passiva.

Proces

De conceptversie van de programmabegroting 2021 is op 4 maart 2020 door het Dagelijks Bestuur (DB) vastgesteld. Vervolgens is deze, samen met de voorgestelde begrotingswijziging 2020, aangeboden aan de raden en Staten van de 15 deelnemende partijen. Zij kunnen tot 11 mei 2020 zienswijzen indienen. In het DB van 20 mei 2020 worden de binnengekomen zienswijzen en de mogelijke wijzigingen van de begroting besproken.

De begroting 2021 wordt vervolgens, inclusief zienswijzen en een reactie van het DB, ter vaststelling voorgelegd aan het AB. In haar vergadering van 17 juni 2020 besluit het AB over de begroting 2021.

A. Beleidsbegroting 2021

A.1. Programmaplan Milieu en Leefomgeving

A.1.1. Doelstellingen

Vergunningverlening
De OFGV heeft als doel het afhandelen van vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen. Daarnaast worden meldingen beoordeeld op juistheid en volledigheid binnen de met de partners afgesproken termijnen.

De belangrijkste aandachtspunten hierbij zijn:
1. uitvoeren afspraken opdrachtgevers;
2. tijdige en geïntegreerde vergunningen;
3. voldoen aan inhoudelijke kwaliteit;
4. bestuurlijke sturing op strategie en afstemming op ruimtelijke mogelijkheden/ambities.

Handhaving
De OFGV zet zich in voor het behouden dan wel verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid). Dit wordt onder andere gedaan door het houden van toezicht op de naleving van wet- en regelgeving. Daar waar nodig wordt handhavend opgetreden. Het doel van de OFGV is dat alle controles uit de jaarprogramma's van alle deelnemende partijen worden uitgevoerd. De afhandeling van klachten gebeurt binnen de met de deelnemers afgesproken termijn.

De belangrijkste aandachtspunten hierbij zijn:
1. uitvoeren jaarlijkse uitvoeringsprogramma's deelnemers;
2. optimaal proces van toezicht en handhaving;
3. verbeteren professionaliteit medewerkers;
4. vergroten effectiviteit door risico- en informatie gestuurd handhaven;
5. effectieve piketdienst.

Beleids- en juridische expertise
De OFGV verstrekt passend en kwalitatief goed advies aan de deelnemende partijen over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Dit geldt voor de taakgebieden bodem, water, energie, asbest, stortplaatsen, geluid, lucht, externe veiligheid en zwemwater. De kennis van vakspecialisten op bovengenoemde taakgebieden en de aanwezige juridische kennis worden hiervoor ingezet.

De belangrijkste aandachtspunten zijn:
1. verstrekken van specialistische adviezen aan interne en externe opdrachtgevers;
2. verstrekken van juridische adviezen aan interne en externe opdrachtgevers;
3. vertegenwoordigen van de OFGV en de partners in bezwaar- en beroepsprocedures.

A.1.2. Activiteiten

De taken van de OFGV zijn vermeld in de Producten en Diensten Catalogus (PDC). De taken van de 15 deelnemende partijen worden vertaald in uitvoeringsprogramma's. De uitvoeringsprogramma's 2021 worden het 4de kwartaal van 2020 per deelnemer opgesteld en besproken. Eind 2020 wordt het definitieve programma verstuurd. De door de deelnemende partijen aan de OFGV overgedragen taken zijn grotendeels basistaken conform de Wet VTH; en in 2021 volgens de Omgevingswet. Daarnaast zijn er deelnemers die plustaken hebben overgedragen. Dit zijn 'extra' taken die per deelnemende partij kunnen verschillen. Ook zijn er deelnemers die meerwerk beleggen bij de OFGV. Het uitvoeren van meerwerk gebeurt op basis van het uitbrengen van meerwerkaanbiedingen. Hieronder een overzicht van de activiteiten vertaalt naar de Omgevingswet.

Basistakenpakket, o.a.:

- Vergunningen en meldingen:
    - Vergunningen voor milieubelastende activiteiten (Bal)
    - Meldingen voor milieubelastende activiteiten (Bal)
    - Stellen maatwerkvoorschriften milieubelastende activiteiten(Bal)
    - Treffen gelijkwaardige maatregelen milieubelastende activiteiten (Bal)
    - Beoordelen van rapportages
- Toezicht en handhaving
    - Toezicht milieu vergunningvoorschriften milieubelastende activiteiten
    - Toezicht milieu algemene regels milieubelastende activiteiten (Bal)
    - Toezicht milieu omgevingsplan (geur, geluid, trilling en licht)
    - Sloopmelding en asbestinventarisatie
    - Klachten milieu
    - Ketentoezicht en –handhaving

Plustaken, o.a.:

- Vergunningen en meldingen:
    - Professioneel vuurwerk
    - Bodem
    - Grondwaterbescherming
    - Zwemwater (zwemmen in oppervlaktewater)
- Toezicht en handhaving:
    - Nazorg stortplaatsen
    - Bodem
    - Grondwaterbescherming
    - Zwemwater (zwemmen in oppervlaktewater)
    - Natuur
- Expertise:
    - Advisering omgevingsplan op het gebied van geluid, bodem, geur, luchtkwaliteit en omgevingsveiligheid
    - Advisering omgevingsplan evenwichtige toedeling van functies aan locaties (goede ruimtelijke ordening)
    - Risicoregister omgevingsveiligheid, gevaarlijke stoffen, bijhouden van de risicokaart
    - Bodeminformatie
    - Invulling handhavingsbeleid
    - Regionale opleidingen en cursussen ODNL Academie
    - Projecten, zoals handhavingsestafette

Algemeen:

- Juridische dienstverlening (vergunningverlening, handhaving en ondersteuning)
- Beleidsadvisering en –ondersteuning
- Informatieverstrekking

A.1.3. Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving

De specificatie van de baten en lasten staat in hoofdstuk B van deze begroting.
Het totaaloverzicht van de lasten en baten is als volgt:

Overzicht baten en lasten 2021	Baten	Lasten	Saldo
Programma Milieu en Leefomgeving	14.259.311	9.345.558	4.913.753
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Overhead	-	4.858.593	-4.858.593
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Onvoorzien	-	55.160	-55.160
Saldo van baten en lasten	**14.259.311**	**14.259.311**	**0**
Mutatie reserves	-	-	
Resultaat	**14.259.311**	**14.259.311**	**0**

	Realisatie	Begroting na 1ste BW	Kader excl. index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2021	2022	2023	2024
Totaal baten	€ 13.188.136	€ 14.069.352	€ 13.894.446	€ 14.259.311	€ 13.956.538	€ 14.254.713	€ 14.559.436
Totaal directe lasten	€ 8.622.597	€ 9.252.314	€ 9.118.596	€ 9.345.558	€ 8.940.859	€ 9.139.629	€ 9.342.931
Totaal overhead	€ 4.531.669	€ 4.762.853	€ 4.721.665	€ 4.858.593	€ 4.959.581	€ 5.058.032	€ 5.158.483
Totaal onvoorzien	€ 6.304	€ 54.185	€ 54.185	€ 55.160	€ 56.098	€ 57.052	€ 58.021
Saldo van baten en lasten	**€ 27.566**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Mutatie reserves	€ 792.156	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	**€ 819.722**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

A.2. Paragrafen

A.2.1. Lokale heffingen

De OFGV is niet bevoegd om lokale belastingen op te leggen. Deze bevoegdheid ligt bij de gemeenten en provincies. De OFGV legt wel leges op voor grondwater- en ontgrondingenvergunningen binnen de provincie Flevoland. Het legestarief wordt bepaald door Provinciale Staten van Flevoland.

A.2.2. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de risico's waarvoor geen specifieke maatregelen zijn getroffen enerzijds, en de capaciteit van middelen en mogelijkheden (weerstandscapaciteit) die de organisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen anderzijds. Het beleid over het weerstandsvermogen is door het AB vastgesteld middels de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. Het beleid bevat het risicoprofiel van de OFGV, het doel en de hoogte van de Algemene Reserve en overig weerstandsvermogen en de methode voor het kwantificeren van risico's. In 2019 is het beleid geactualiseerd.

Risicobeleid

Risicoprofiel

Het risicoprofiel bestaat uit de hoeveelheid risico's die een organisatie kan of wenst te accepteren. Bij de actualisatie de Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement in november 2019 heeft het AB besloten om de variabele ratio (norm) tussen beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit te hanteren met een bandbreedte van 0,8 – 1.2. Variabele ratio leidt tot minder schommelingen in de mutatie van de reserves. De gekwantificeerde risico's mogen samen niet hoger zijn dan de beschikbare middelen in de weerstandscapaciteit. Bij de daling van een feitelijk ratio onder 0.8, wordt tijdig gekeken naar mogelijkheden om weer richting de bandbreedte te komen.

Weerstandsvermogen

Tot de weerstandscapaciteit worden de volgende bestanddelen gerekend:

Bestanddeel	Incidentele Weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Algemene Reserve	X	
Bestemmingsreserves (voor zover niet bestemd)	X	
Onvoorzien		X
Begrotingsruimte		X
Stille reserves	X	
Kostenreductie (bezuinigingen)	X	

De Algemene Reserve is bedoeld als buffer om fluctuaties in de exploitatie en onverwachte tegenvallers in de toekomst op te kunnen vangen. Het rekeningresultaat wordt met de Algemene Reserve verrekend. Wanneer de maximale hoogte van 5% van het begrotingstotaal wordt overschreden, wordt in het voorstel tot resultaatbestemming een voorstel gedaan tot bestemming van dat meerdere.

Bestemmingsreserves en voorzieningen worden gebruikt om substantiële risico's respectievelijk voorziene uitgaven die verstorend werken op het begrotingsevenwicht te dekken. Een bestemmingsreserve of voorziening heeft een concreet doel. Het gaat om bestedingen voor niet-reguliere taken. Het instellen van een bestemmingsreserve of voorziening gaat gepaard met spelregels over het bestedingsdoel, de verwachte looptijd en een boven- en ondergrens van de hoogte van de reserve of voorziening.

De begrotingspost “onvoorzien” is bedoeld om onvoorziene uitgaven op het gebied van bedrijfsvoering te dekken. Samen met ruimte in de begroting zijn dit structurele (jaarlijks terugkomende) onderdelen van de weerstandscapaciteit.

Soorten risico’s
De OFGV onderscheidt operationele, tactische en strategische risico’s. Operationele risico’s zijn risico’s in de financiële bedrijfsvoering die binnen de AO/IC van beheersmaatregelen zijn voorzien. Tactische risico’s zijn risico’s in de operationele processen zoals imagoschade, informatiebeveiliging en aansprakelijkheid. Beheersmaatregelen hiervoor zijn onder andere het uitvoeren van integriteitsbeleid, informatiebeveiligingsbeleid en het afsluiten van verzekeringen.

Kenmerkend aan strategische risico's is dat er sprake is van niet of nauwelijks beïnvloedbare (externe) risico's. Meestal is de kans dat het risico zich voordoet klein, terwijl de financiële gevolgen groot kunnen zijn. De OFGV verstaat onder strategische risico’s onder meer:

a. Exploitatieverlies door:
    i. kostenstijging;
    ii. invoering digitale stelsel n.a.v. Omgevingswet;
    iii. omscholing n.a.v. Omgevingswet;
    iv. ontwikkelingen op arbeidsmarkt.
b. Exploitatieverlies door opbrengstendaling;
c. Schaalnadeel door:
    i. vermindering van taken;
    ii. taakverandering n.a.v. Omgevingswet.
d. Productiviteitsverlies door ziekteverzuim;
e. Productiviteitsverlies door inefficiëntie.

Risicokwantificatie
De risico’s met een ingeschatte waarde van € 50.000 en hoger worden benoemd en opgenomen in een risicoregister. Kleinere risico’s vormen een onderdeel van reguliere bedrijfsvoering. Per risico worden de beheersmaatregelen geformuleerd en uitgevoerd. Het doel hiervan is de risico’s en de impact van deze risico’s (welk bedrag is er mee gemoeid) te verkleinen. De vermenigvuldiging van de wegingsfactoren voor kans en impact levert de kwantificatie van het risico op. Dit is het benodigd weerstandsvermogen voor het risico. De tabel op de volgende pagina bevat het totaaloverzicht van alle risico’s met hun wegingsfactoren voor kans en impact. De tabel bevat de optelsom van de benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit 2021

Aanwezige weerstandscapaciteit	Saldo 2021
Vrije weerstandscapaciteit	
Algemene Reserve	€ 619.000
Onvoorzien	€ 55.160
Totaal vrije weerstandscapaciteit	**€ 674.160**
Niet vrije weerstandscapaciteit	
Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling	€ 300.000
Totaal niet vrije weerstandscapaciteit	**€ 300.000**

De vrije beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt in 2021 naar schatting € 674.160. De benodigde weerstandscapaciteit komt uit op € 721.250. De verhouding tussen het vrije beschikbare en benodigde weerstandsvermogen is 0.93 en valt binnen een afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1.2 conform de geactualiseerde Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement van de OFGV.

Tabel risico's en benodigd weerstandsvermogen

In de begroting zijn de belangrijkste (financiële) risico's voor de OFGV vermeld. In deze begroting is het model voor risicobeoordeling en -kwantificering aanbevolen door het Ministerie van BZK gehanteerd. Zie geactualiseerde Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2019. In de actualisatie van de Nota zijn de nieuwe strategische risico's onderkend en de bestaande risico's geanalyseerd en in stand gebleven. Op de volgende pagina's is de stand van zaken weergegeven.

Omschrijving risico	Effect	Beheersmaatregel	Financieel	Klasse Impact	Wegingsfactor Impact	Klasse Frequentie	Wegingsfactor Frequentie	Benodigde weerstands-capaciteit
Indexering	Exploitatieverlies kosten	Kostenbesparing inkoop Vacatures niet invullen	€ 205.967	3	€ 175.000	4	0,75	€ 131.250
Digitale stelsel n.a.v. Omgevingswet		Incidentele financiering voor de voorbereiding op de stelsel	€ 100.000	2	€ 75.000	3	0,50	€ 37.500
Omscholing n.a.v. Omgevingswet		Incidentele financiering voor de voorbereiding op de Omgevingswet	€ 246.167	3	€ 175.000	1	0,10	€ 17.500
Ontwikkelingen op arbeidsmarkt		Structurele ophoging van de begroting voor de arbeidsmarkt	€ 80.000	2	€ 75.000	3	0,50	€ 37.500
Opbrengsten	Exploitatieverlies opbrengsten	Businessplan Kenniscentrum Inzicht uitvoering takenpakket Wet- en regelgeving volgen	€ 328.182	4	€ 625.000	1	0,10	€ 62.500
Omvang takenpakket	Schaalnadeel	Frictiekosten voor partner Flexibele schil Geactualiseerde GR	€ 0	4	€ 0	3	0,50	€ 0
Taakverandering n.a.v. Omgevingswet		Spelregels terugtrekken taken Bestuurlijke afspraken over bodemtaken	€ 900.000	4	€ 625.000	3	0,50	€ 312.500
Eisen aan de taakuitvoering	Productiviteitsverlies	Uniforme uitvoering in PDC	€ 218.644	3	€ 175.000	3	0,50	€ 87.500
Ziekteverzuim		Verzuimbeleid Flexibele schil	€ 222.931	3	€ 175.000	2	0,20	€ 35.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit								**€ 721.250**

Klasse / Impact	Financieel	Wegingsfactor
1	< 50.000	€ 25.000
2	50.001 – 100.000	€ 75.000
3	100.001 – 250.000	€ 175.000
4	250.001 – 1.000.000	€ 625.000
5	> 1.000.000	€ 1.000.000

Klasse / Frequentie	Kans	Wegingsfactor
1	1 keer per 10 jaar of minder	0,10
2	1 keer per 5-10 jaar	0,20
3	1 keer per 2-5 jaar	0,50
4	1 keer per 1-2 jaar	0,75
5	1 keer per jaar of meer	1,00

Classificatie	Weerstandsvermogen	Beoordeling
A	>2	Uitstekend
B	1,4>x<2,0	Ruim voldoende
C	1,0>x<1,4	Voldoende
D	0,8>x<1,0	Matig
E	0,6>x<0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

1. Indexering
In de geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling heeft het AB afspraken gemaakt rondom de indexering van de OFGV begroting. Conform de geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling wordt jaarlijks bij het vaststellen van de begroting voor 80% van de begroting een indexering toegepast, gebaseerd op de Loonvoet sector overheid en voor 20% van de begroting een indexering gebaseerd op de Prijs overheidsconsumptie, netto materieel uit de "Septembercirculaire gemeentefonds" van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
Indien de werkelijke kostenstijging hoger uitvalt dan het in de begroting gehanteerde indexpercentage loopt de OFGV risico. Als gemiddelde afwijking wordt rekening gehouden met 1.5% per jaar en in 2021 komt dit uit op € 206.000.

Begroting 2021
Jaarlijks bij de vaststelling van de begroting wordt de toekomstige kostenstijging geanalyseerd. Ook in de loop van het begrotingsjaar wordt er regelmatig aandacht besteed en gemonitord of het toegekende indexpercentage toereikend is voor de werkelijke kostenstijging. Indien nodig wordt gerapporteerd aan het bestuur zodat eventuele maatregelen kunnen worden getroffen. Hierdoor wordt het risico beperkt.

2. Digitale stelsel n.a.v. Omgevingswet
De aansluiting op het digitale stelsel vergt dat de organisatie volledig digitaal kwalitatief, hoogstaande informatie verzamelt en opmaakt. De digitale voorzieningen van de OFGV dienen flexibel genoeg te zijn om deze ontwikkelingen te kunnen integreren.

Begroting 2021
Bij de invoering van de nieuwe infrastructuur in 2019 heeft de OFGV daar waar mogelijk, voorgesorteerd op de toekomst. Omdat er landelijk nog veel onduidelijkheden zijn rondom het digitale stelsel en de uitwerking daarvan, is de verwachting dat de huidige systemen aanpassingen nodig hebben. Omvang van het risico is moeilijk te bepalen. De schatting voor dit risico is € 100.000.

3. Omscholing n.a.v. Omgevingswet
De Omgevingswet vraagt een andere aanpak van vergunningverlening, handhaving en toezicht. Er vindt een verschuiving plaats van vergunningverlening naar het meer aan de voorkant meedenken met initiatiefnemers en handhaving. Deze verandering in het vakgebied vereist een andere manier van denken en werken. Het vergt behalve hogere kwaliteitseisen aan het kennisniveau van medewerkers, andere competenties bij de medewerkers dan voorheen. De medewerkers dienen te worden om- en bijgeschoold. Het risico is dat het daarvoor beschikbare budget niet toereikend is.

Begroting 2021
In aanloop op de invoering van de wet is de OFGV actief bezig met de omscholing van de medewerkers zowel inhoudelijk als op het gebied van persoonlijke competenties. Het grootste deel van de opleidingen staan in het jaar 2020 gepland. De schatting van het risico is *hoog* ad € 246.200 (het bedrag is gebaseerd op gemiddeld € 5.000 per medewerker vermindert met het beschikbare reguliere opleidingsbudget).
De kans op dit risico is *laag* omdat het bestuur er aan de voorkant maatregelen voor heeft getroffen. Voor de jaren 2020 en 2021 is de begroting van de OFGV opgehoogd met een tijdelijke financiering in het kader van de voorbereidingen op de Omgevingswet.

4. Ontwikkelingen op arbeidsmarkt
Als gevolg van de aantrekkende economie is het voor de specialistische functies uiterst moeilijk personeel te werven. Ook het behouden van het huidige personeel bij de huidige arbeidsmarkt vraagt meer aandacht en inzet dan voorheen. De groeiende krapte op de arbeidsmarkt heeft als reëel gevolg: een mogelijke hogere inschaling voor de specialistische functies.

Begroting 2021
De genoemde risico's zijn hoog. Zowel op het vinden en behouden van personeel als op de 'concurrentie strijd' ingezet door hogere waardering in functies of arbeidsmarkttoelages. Dit wordt geschat op € 80.000. Geschat wordt dat er gemiddeld 10 medewerkers in een schaal hoger zullen worden geplaatst.

5. Opbrengsten
Met ingang van 2021 wordt het begrote bedrag bij begrotingspost "3. Taakstellende inkomsten" gewijzigd in begrotingspost "2.6 overige opbrengsten". Dat betekent dat er een deel van de structurele lasten structureel worden gedekt uit "overige opbrengsten". De OFGV blijft inkomsten genereren door meer taken voor de deelnemers uit te voeren. Ook het organiseren van opleidingen voor andere overheden zorgt voor extra inkomsten c.q. levert profijt op voor de eigen opleidingsbehoeften. Het risicobedrag is ter grootte van de post van de overige opbrengsten in 2021 € 328.200.

Begroting 2021
De OFGV verwacht ook in 2021 voldoende extra inkomsten te genereren door meerwerkopdrachten voor de deelnemende partijen uit te voeren. Een deel van de opdrachten zijn meerjarig wat op de lange termijn zekerheid geeft in de overige inkomsten. Door het volgen van de verandering in de wet en regelgeving blijft de OFGV anticiperen op de toekomst. In de omzet van het Kenniscentrum OFGV verwacht de OFGV een positieve ontwikkeling te kunnen behouden.

6. Omvang takenpakket
Het AB heeft besloten dat de kosten van een taakwijziging als gevolg van een kleinere of grotere opdracht voor rekening van de veroorzakende deelnemer komen. Er werd van uitgegaan dat hierdoor geen weerstandsvermogen bij de OFGV nodig is. Inmiddels is gebleken dat de gemaakte afspraken in het AB dit risico niet afdekken. Met de nieuwe geactualiseerde GR en de in het AB afgesproken financiële spelregels is beoogd dit alsnog afdoende te regelen.

Begroting 2021
Inmiddels (op 17 juni 2020 is de begroting gedateerd) is de geactualiseerde GR vastgesteld en zijn de financiële spelregels afgesproken. Daarmee zijn eerdere risico's komen te vervallen.

7. Taakverandering n.a.v. Omgevingswet
Met de komst van de Omgevingswet gaat er vanaf 1 januari 2021 veel veranderen op bodemgebied. De gemeente is straks in plaats van de provincie het bevoegd gezag en verantwoordelijk voor de bodemtaken. Dit zijn complexe taken waar specialistische bodemkennis voor nodig is. De OFGV gaat er vanuit dat de gemeenten vooralsnog deze taken beleggen bij de OFGV en dat deze verandering alleen tot verschuiving in de financiering zal leiden. Vanuit het risicoperspectief: zolang er geen vaste afspraken zijn gemaakt loopt de OFGV een risico dat vergelijkbaar is aan de waarde van de bodemtaken in de OFGV – begroting is ad € 900.000.

Begroting 2021
De beslissing om deze taken te blijven beleggen bij de OFGV ligt afzonderlijk bij elke gemeente. De OFGV werkt mee aan de 'warme overdracht' van de taken vanuit de inhoud maar heeft weinig invloed op de verdere invulling van de uitvoering van deze taken door de gemeenten. De kans op het risico is hoog.

8. Eisen aan de taakuitvoering
De begroting is gebaseerd op een uniform VTH-procesgang. Afwijkende situaties per deelnemer (zoals het niet digitaal aanleveren van dossiers of het stellen van afwijkende

eisen) zetten de efficiencydoelstellingen onder druk. De tegenvallende efficiency wordt geschat op 2% van de loonsom en komt uit op € 218.600.

Begroting 2021
In de Producten- en Dienstencatalogus (PDC) worden standaard producten en diensten aangeboden die voor alle deelnemende partijen gelijk zijn. Afwijkende eisen zijn toegestaan, maar worden apart beprijsd. De invoering van de Omgevingswet is van invloed op de inhoud van producten. In de mogelijke hervorming van de producten neemt de kans op het risico toe.

9. Ziekteverzuim
In de begroting is een budget opgenomen van 1% van de salarissom voor inhuur ter vervanging van langdurig zieken. In geval van een hoger ziekteverzuim is er sprake van productiviteitsverlies. Het risicobedrag is bepaald op 3% van de salarissom minus het beschikbare inhuurbudget en bedraagt € 223.000.

Begroting 2021
De OFGV blijft aandacht besteden aan frequent verzuim door middel van gesprekken, trainingen, het verstrekken van informatie over gezondheid en vitaliteit en het focussen op wat de medewerker nog wél kan bij ziekte. Dit alles om het risico zo veel mogelijk te beperken en laag houden.

Kengetallen
De paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing bevat vijf financiële kengetallen. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen geeft deze paragraaf bestuurders inzicht in de financiële positie van de OFGV. De indicatoren zijn te grofmazig om een volwaardige uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een organisatie.

	Indicatoren OFGV		
Kengetallen	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto schuld quote	-4%	0,7%	0,7%
Netto schuld quote gecorrigeerd voor alle leningen	-4%	0,7%	0,7%
Solvabiliteitsratio	22%	16%	16%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Structurele exploitatieruimte	-2%	-4%	0%
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Netto schuld quote en netto schuld quote gecorrigeerd voor alle leningen
De netto schuld quote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de OFGV ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.
De tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de OFGV heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug). Op beide indicatoren scoort de OFGV goed. Dit omdat de OFGV geen leningen heeft en dus ook geen rente en aflossingen betaalt.

Solvabiliteit
De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Dit geeft inzicht in de mate waarin de OFGV in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De OFGV scoort op begrotingsbasis 16% op deze indicator. Volgens de VNG-norm is 50% een gezonde indicator, dat wil zeggen dat de helft van de balans uit eigen middelen bestaat. De OFGV scoort lager omdat de OFGV conform het door het AB vastgestelde risicobeleid beperkt is in het aanhouden van reserves. Hetgeen direct invloed heeft op het percentage.

Grondexploitatie
Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Deze indicator is niet van toepassing omdat de OFGV geen grondposities heeft.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de partnerbijdragen. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten en kapitaallasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is. Dit laat zien in hoeverre de OFGV in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. Volgens de VNG-norm is 0,6% een gezonde indicator, dat wil zeggen dat er structureel 'geld over' is op de begroting. De OFGV scoort nihil omdat de bijdragen van de deelnemende partijen en die uit overige opbrengsten gelijk zijn aan de structurele uitgaven.

Belastingcapaciteit
Het financiële kengetal 'belastingcapaciteit' geeft aan hoe belastingtarieven zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. Deze indicator is niet van toepassing omdat de OFGV geen belastingen heft.

A.2.3. Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bevat op grond van het BBV in ieder geval de volgende kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groen en gebouwen.
Voor de OFGV is geen van deze onderdelen van toepassing. Het gebouw waarin de OFGV is gevestigd wordt gehuurd. Voor de activa van de OFGV en de steunpunten groene handhaving is een meerjarig onderhoudsplan opgesteld.

A.2.4. Financiering

Gegeven de Wet FIDO (Wet Financiering Decentrale Overheden) is elke overheid of Gemeenschappelijke Regeling (GR) verplicht om een financieringsparagraaf in haar begroting en jaarrekening op te nemen. Daarin worden de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot de kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de rente-risiconorm, de verwachte toe- en/of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury.
De randvoorwaarden waarbinnen de treasury zich kan en mag bewegen zijn geformuleerd in het treasurystatuut. Uiteraard valt dit binnen het wettelijke kader zoals gesteld door de Wet FIDO. Het treasurystatuut is aangepast naar het wettelijk verplichte schatkistbankieren: overtollige middelen tot € 200.000 worden aangehouden in rekening-courant bij de BNG, het meerdere wordt aangehouden bij de schatkist.

Rentevisie
Tijdens het opstellen van deze conceptbegroting heeft de OFGV geen leningen lopen en worden geen leningen voorzien. Mochten die in 2021 toch nodig blijken voor bijvoorbeeld investeringen, dan wordt voorzichtigheidshalve een lange termijn rente van 2,0% gehanteerd.

Risicobeheer
Deze paragraaf geeft een inschatting van de risico's die de OFGV gedurende de begroting kan lopen. Onder risico's worden verstaan koers- en valutarisico's en de risico's ten aanzien van rente.

Koers -en valutarisico
Koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De OFGV bezit geen derivaten, daardoor is er geen sprake van koersrisico. Valutarisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat op een bepaald moment de waarde van de vreemde valutastromen, uitgedrukt in eigen valuta, afwijkt van wat er verwacht werd op het beslissingsmoment. De OFGV bezit geen vreemde valuta, daardoor is er geen sprake van valutarisico.

Renterisico's
Renterisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van het vreemd vermogen hoger en/of de renteopbrengsten van activa lager zijn dan geraamd. De Wet FIDO hanteert voor de beheersing van het renterisico de kasgeldlimiet en de rente risiconorm. De wet normeert via percentages het maximale risico dat een gemeenschappelijke regeling mag lopen op de vaste (de rente risiconorm) en de vlottende schuld (de kasgeldlimiet).

Rente-risiconorm
Aangezien de OFGV geen langlopende schulden heeft, is er geen sprake van een mogelijk risico. Uit de liquiditeitenplanning blijkt dat de OFGV het hele jaar een positief banksaldo heeft.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet heeft tot doel de renterisico's op kortlopende (opgenomen) geldleningen te beperken. Jaarlijks wordt door het ministerie aangegeven, welk bedrag een overheid mag financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet. Het betreft een percentage van het totaal van de begroting. Deze limiet mag gedurende het begrotingsjaar in principe niet overschreden worden. Als deze kasgeldlimiet structureel wordt overschreden moet de kortlopende schuld omgezet worden in een langlopende schuld. De toegestane kasgeldlimiet 2021 is als volgt:
Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage 8,2% * het begrotingstotaal ad € 14.259.311 = € 1.169.264.
Dit betekent dat de omvang van de vlottende korte schuld min de vlottende middelen dit bedrag niet mag overschrijden. Aangezien de OFGV geen kortlopende schulden heeft, wordt de norm niet overschreden.

Financieringssystematiek
Deze begroting is opgesteld met de bijdrage van de deelnemers berekend op basis van de herijking van de Kostenverdeelsystematiek (KVS). De KVS geldt voor de partnerbijdragen in de jaren 2021-2023.

A.2.5. Bedrijfsvoering

Voor 2021 is de verwachting dat bij de bedrijfsvoering de implementatie van de Omgevingswet nog altijd de boventoon voert. Het inregelen en daarna aanscherpen van de bedrijfsprocessen op deze nieuwe wetgeving maar ook het verder uitbouwen van de kennis van de medewerkers op dit vakgebied en de daarmee nieuwe jurisprudentie zal de nodige aandacht krijgen.

In 2021 zal HRM opnieuw voor een aanzienlijke arbeidsmarktuitdaging staan. Zolang de economische tendens aanhoudt en de vergrijzing toeneemt blijft de arbeidsmarkt krap. Dit vraagt om een meerjarenvisie op het binnenhalen en binden van medewerkers voor de organisatie. In 2021 zal een beter beeld ontstaan van de benodigde kennis en kunde

waarover kandidaat-werknemers moeten beschikken dan wel die bij medewerkers moet worden ontwikkeld in het kader van de Omgevingswet.

Bedrijfsvoering gaat aan de slag met het concept “excellente dienstverlening”. Vanuit dit concept brengen we de behoeften van onze (interne en externe) klanten nauwkeurig in kaart en zorgen we dat we daar efficiënt en effectief op inspelen. Dat betekent zicht hebben op wensen, prioriteiten, mogelijkheden en middelen. Vanuit een gezamenlijk te ontwikkelen visie zal invulling aan de dienstverlening worden gegeven.

Dit proces maakt het tegelijkertijd mogelijk om zo goed en efficiënt mogelijk in te spelen op de Omgevingswet: we inventariseren wat er op ons afkomt, zijn er veranderde wensen ten aanzien van inkoop, personeel, middelen en dergelijke? Op deze manier speelt de OFGV slagvaardig in op de toekomst, wensen en behoeften, met behoud van de bereikte efficiency.

A.2.6. Verbonden partijen

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Almere, Blaricum, Dronten, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Weesp, Wijdemeren en Zeewolde, de provincie Flevoland en de provincie Noord-Holland.
De OFGV heeft zelf geen verbonden partijen.

A.2.7. Grondbeleid

Het grondbeleid omvat het instrumentarium dat een gemeente of provincie ter beschikking heeft om de vastgestelde ruimtelijke en deels ook economische doelstellingen te realiseren. De OFGV is niet bevoegd om een (eigen) grondbeleid op te stellen.

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

B. Financiële begroting 2021

B.1. Overzicht van baten en lasten en de toelichting

B.1.1. Begroting 2021 en Meerjarenraming 2022-2024

a. Reguliere budget

BATEN REGULIER BUDGET		Realisatie	Begroting na 1ste BW	Kader excl. index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Nummer	Post	2019	2020	2021	2021	2022	2023	2024
1	**BIJDRAGEN DEELNEMERS**							
1.1	Almere	€ 753.654	€ 870.274	€ 870.274	€ 1.376.583	€ 1.344.522	€ 1.373.775	€ 1.403.672
1.2	Lelystad	€ 1.371.798	€ 1.495.187	€ 1.495.187	€ 1.282.256	€ 1.252.392	€ 1.279.640	€ 1.307.489
1.3	Zeewolde	€ 684.314	€ 745.866	€ 745.866	€ 650.334	€ 635.187	€ 649.007	€ 663.131
1.4	Flevoland	€ 3.249.099	€ 3.541.345	€ 3.541.345	€ 3.723.002	€ 3.636.293	€ 3.715.408	€ 3.796.265
1.5	Urk	€ 247.090	€ 269.315	€ 269.315	€ 354.033	€ 345.788	€ 353.311	€ 361.000
1.6	Dronten	€ 905.277	€ 986.704	€ 986.704	€ 1.239.670	€ 1.210.799	€ 1.237.142	€ 1.264.065
1.7	Noordoostpolder	€ 1.121.493	€ 1.432.664	€ 1.432.664	€ 1.385.294	€ 1.353.030	€ 1.382.468	€ 1.412.554
1.8	Noord Holland	€ 848.512	€ 924.833	€ 924.833	€ 583.593	€ 570.001	€ 582.403	€ 595.077
1.9	Gooise Meren	€ 811.314	€ 884.289	€ 884.289	€ 930.803	€ 909.124	€ 928.904	€ 949.120
1.10	Hilversum	€ 507.374	€ 553.010	€ 553.010	€ 608.293	€ 594.126	€ 607.052	€ 620.264
1.11	Weesp	€ 342.416	€ 373.215	€ 373.215	€ 332.024	€ 324.291	€ 331.346	€ 338.557
1.12	Huizen	€ 275.565	€ 300.351	€ 300.351	€ 242.256	€ 236.614	€ 241.762	€ 247.023
1.13	Wijdemeren	€ 434.537	€ 473.623	€ 473.623	€ 549.694	€ 536.892	€ 548.573	€ 560.512
1.14	Blaricum	€ 141.463	€ 154.187	€ 154.187	€ 125.650	€ 122.723	€ 125.393	€ 128.122
1.15	Laren	€ 129.894	€ 141.577	€ 141.577	€ 115.149	€ 112.467	€ 114.914	€ 117.414
Subtotaal		**€ 11.823.799**	**€ 13.146.440**	**€ 13.146.440**	**€ 13.498.632**	**€ 13.184.249**	**€ 13.471.097**	**€ 13.764.265**
2	**ANDERE BIJDRAGEN**							
2.6	Overige opbrengsten	€ 1.023.366	€ -	€ 319.620	€ 328.182	€ 335.840	€ 343.147	€ 350.614
3	**Taakstellende inkomsten**	€ -	€ 319.620	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4	**Taakstelling terugtrekken taken Lelystad**	€ -	€ 174.906	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal baten regulier budget		**€ 12.847.166**	**€ 13.640.966**	**€ 13.466.060**	**€ 13.826.814**	**€ 13.520.089**	**€ 13.814.244**	**€ 14.114.879**

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

LASTEN REGULIER BUDGET		Realisatie	Begroting na 1e BW	Kader excl. index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Nummer	Post	2019	2020	2021	2021	2022	2023	2024
1	**PERSONEEL**							
1.1a	Salarissen	€ 8.296.316	€ 10.783.115	€ 10.624.110	€ 10.932.209	€ 10.575.153	€ 10.818.381	€ 11.067.204
1.1b	Samenwerking bedrijfsvoering	€ 94.092	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
1.1c	Flexibele schil	€ 860.254	€ 34.289	€ 34.289	€ 35.283	€ 36.165	€ 36.997	€ 37.848
1.1d	Inhuur bij ziekte	€ 79.990	€ 103.665	€ 102.075	€ 105.035	€ 107.661	€ 110.137	€ 112.670
	Subtotaal personeelskosten	€ 9.330.652	€ 10.921.069	€ 10.760.473	€ 11.072.527	€ 10.718.979	€ 10.965.515	€ 11.217.722
1.2	Opleidingskosten	€ 570.588	€ 380.085	€ 372.134	€ 378.833	€ 385.273	€ 391.822	€ 398.483
1.3	Algemene personeelskosten	€ 479.199	€ 510.629	€ 504.269	€ 513.345	€ 522.072	€ 530.948	€ 539.974
3	**KAPITAALLASTEN**							
3.1	Afschrijving ICT	€ 128.678	€ 117.037	€ 117.037	€ 119.144	€ 121.169	€ 123.229	€ 125.324
3.2	Afschrijving Meubilair	€ 30.018	€ 32.512	€ 32.512	€ 33.097	€ 33.659	€ 34.232	€ 34.814
3.3	Afschrijving Verbouwing	€ 39.819	€ 44.214	€ 44.214	€ 45.009	€ 45.775	€ 46.553	€ 47.344
4	**INDIRECTE KOSTEN**							
4.1	Huisvesting (pandgebonden)	€ 309.522	€ 330.524	€ 330.524	€ 336.474	€ 342.194	€ 348.011	€ 353.927
4.2	Huisvesting (niet-pandgebonden)	€ 123.801	€ 140.879	€ 140.879	€ 143.414	€ 145.852	€ 148.332	€ 150.854
4.3	Informatiemanagement	€ 758.772	€ 698.162	€ 698.162	€ 710.729	€ 722.811	€ 735.099	€ 747.596
4.4	Wagenpark	€ 73.853	€ 119.206	€ 119.206	€ 121.352	€ 123.414	€ 125.513	€ 127.646
4.5	Diverse kosten	€ 151.141	€ 194.935	€ 194.935	€ 198.444	€ 201.817	€ 205.248	€ 208.737
4.6	Accountant	€ 27.150	€ 27.091	€ 27.091	€ 27.579	€ 28.048	€ 28.525	€ 29.010
4.7	HRM	€ 80.571	€ 70.439	€ 70.439	€ 71.707	€ 72.926	€ 74.166	€ 75.427
5	**ONVOORZIEN**							
5.1	Onvoorzien	€ 6.304	€ 54.185	€ 54.185	€ 55.160	€ 56.098	€ 57.052	€ 58.021
Totaal lasten regulier budget		**€ 12.110.066**	**€ 13.640.966**	**€ 13.466.060**	**€ 13.826.814**	**€ 13.520.088**	**€ 13.814.244**	**€ 14.114.879**

	Realisatie	Begroting na 1ste BW	Kader excl. index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2021	2022	2023	2024
Totaal baten	€ 13.188.136	€ 14.069.352	€ 13.894.446	€ 14.259.311	€ 13.956.538	€ 14.254.713	€ 14.559.436
Totaal directe lasten	€ 8.622.597	€ 9.252.314	€ 9.118.596	€ 9.345.558	€ 8.940.859	€ 9.139.629	€ 9.342.931
Totaal overhead	€ 4.531.669	€ 4.762.853	€ 4.721.665	€ 4.858.593	€ 4.959.581	€ 5.058.032	€ 5.158.483
Totaal onvoorzien	€ 6.304	€ 54.185	€ 54.185	€ 55.160	€ 56.098	€ 57.052	€ 58.021
Saldo van baten en lasten	**€ 27.566**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Mutatie reserves	€ 792.156	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	**€ 819.722**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

b. Directe productiekosten

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN		Realisatie	Begroting na 1ste BW	Kader excl. index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Nummer	Post	2019	2020	2021	2021	2022	2023	2024
1	**BATEN DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN**							
1.4	Directe productiekosten Flevoland	€ 198.512	€ 206.334	€ 206.334	€ 210.048	€ 213.619	€ 217.250	€ 220.943
1.1	Directe productiekosten Almere	€ 1.237	€ 1.286	€ 1.286	€ 1.309	€ 1.331	€ 1.354	€ 1.377
1.9	Directe productiekosten Gooise Meren	€ 11.940	€ 12.410	€ 12.410	€ 12.633	€ 12.848	€ 13.067	€ 13.289
1.8	Directe productiekosten Noord-Holland	€ 8.039	€ 8.356	€ 8.356	€ 8.507	€ 8.651	€ 8.798	€ 8.948
Totaal baten directe productiekosten		**€ 219.728**	**€ 228.386**	**€ 228.386**	**€ 232.497**	**€ 236.449**	**€ 240.469**	**€ 244.557**
6	**DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN**							
6.1	Directe productiekosten Flevoland	€ 135.870	€ 206.334	€ 206.334	€ 210.048	€ 213.619	€ 217.250	€ 220.943
6.2	Directe productiekosten Almere	€ 1.237	€ 1.286	€ 1.286	€ 1.309	€ 1.331	€ 1.354	€ 1.377
6.3	Directe productiekosten Gooise Meren	€ -	€ 12.410	€ 12.410	€ 12.633	€ 12.848	€ 13.067	€ 13.289
6.4	Directe productiekosten Noord-Holland	€ -	€ 8.356	€ 8.356	€ 8.507	€ 8.651	€ 8.798	€ 8.948
Totaal lasten directe productiekosten		**€ 137.107**	**€ 228.386**	**€ 228.386**	**€ 232.497**	**€ 236.449**	**€ 240.469**	**€ 244.557**

c. Subsidies

SUBSIDIES		Realisatie	Begroting na 1ste BW	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Nummer	Post	2019	2020	2021	2022	2023	2024
7	**OVERIGE KOSTEN - LASTEN SUBSIDIES**						
7.2	Omgevingsveiligheid	€ 121.242	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.5	Diverse subsidies	€ -	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Totaal lasten subsidies		**€ 121.242**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**
2	**ANDERE BIJDRAGEN - BATEN SUBSIDIES**						
2.2	Omgevingsveiligheid	€ 121.242	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
2.7	Diverse subsidies	€ -	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Totaal baten subsidies		**€ 121.242**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**	**€ 200.000**

d. Innovatieprojecten

Mutaties bestemmingsreserves Innovatie en Ontwikkelin		Realisatie	Begroting na 1ste BW	Kader excl. index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Nummer	Post	2019	2020	2021	2021	2022	2023	2024
2	**OVERIGE BIJDRAGEN - BATEN RESERVES**							
2.1	Diverse innovatieprojecten	€ 305.275	€ -					
2.2	Omgevingswet	€ 486.882	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal lasten innovatieprojecten		**€ 792.156**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
7	**OVERIGE KOSTEN - LASTEN RESERVES**							
7.8	Diverse innovatieprojecten	€ 305.275	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7.10	Omgevingswet	€ 486.882						
Totaal baten innovatieprojecten		**€ 792.156**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**

Bij het opstellen van de begroting 2021 is onder meer uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Deze begroting is opgesteld met de bijdragen van de deelnemers berekend op basis van de herijkte Kostenverdeelsystematiek (KVS) voor de periode 2021-2023. De herijking van de KVS vindt iedere drie jaar opnieuw plaats.

- Het begrotingstotaal in 2021 wordt geïndexeerd conform de geactualiseerde Gemeenschappelijke Regeling. Salarissen en kosten van inhuur (ongeveer 80% van het begrotingstotaal) worden verhoogd met de Loonvoet sector overheid en de overige kosten (circa 20% van het begrotingstotaal) met de prijs overheidsconsumptie, netto materieel uit de “Septembercirculaire gemeentefonds” van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Deze prijsindexen in de septembercirculaire gemeentefonds bedragen 2,9% respectievelijk 1,8% voor 2021.

- Het salarisbudget is in 2020 en 2021 incidenteel verhoogd met de voorbereidings-en invoeringskosten van de Omgevingswet. Dit bedrag van € 614.987 (575.000 geïndexeerd naar 2021) wordt bekostigd uit een hogere bijdrage van de partners. Vanaf 2022 wordt de begroting weer verlaagd tot het normale niveau van de salariskosten.

- Met ingang van 2021 wordt het begrote bedrag bij begrotingspost “3. Taakstellende inkomsten” gewijzigd in begrotingspost “2.6 overige opbrengsten”. De taken die bij de start van de OFGV in 2013 zijn ingebracht, worden efficiënter uitgevoerd. Daarnaast heeft de OFGV op verzoek van partners en derden veel extra taken uitgevoerd. Hiermee is feitelijk de bij de start opgelegde taakstelling gerealiseerd. Het gebruik van een budgetnaam “taakstellende inkomsten” werkt daarmee onnodig verwarrend. Met deze aanpassing is er dus sprake van structurele lasten die gedekt worden uit de reguliere partnerbijdrage en van structurele lasten die structureel gedekt worden uit “overige opbrengsten”. Daarmee is de begroting in evenwicht gebracht.

- De taakstelling als gevolg van het terugtrekken van de brandveiligheidstaken door Lelystad is in deze begroting verwerkt door het verlagen van het salarisbudget. In de praktijk betekent dit dat er minder ruimte is in de flexibele schil, deze vermindering van het salarisbudget brengt daarom geen frictiekosten met zich mee.

- De basis voor de begroting 2021 is de begroting 2020 na 1ste begrotingswijziging. Deze structurele begrotingswijziging 2020 gaat voor zienswijzen naar de raden en Staten en voor een besluit naar het AB samen met deze ontwerpbegroting en is onder voorbehoud alvast daarin verwerkt. Dat met als doel om een zo actueel mogelijk beeld te geven over het begrotingsjaar 2021. De wijzigingen gaan in per 1 januari 2020 en hebben betrekking op:
  a. de structurele verhoging van de bijdrage van Almere van € 48.832 naar aanleiding van de uitvoering van het toezicht grondstromen en het afhandelen melding en toezicht op Warmte Koude Opslag installaties;
  b. de structurele verhoging van de bijdrage van Noordoostpolder van € 141.700 naar aanleiding van de uitvoering van het behandelen van meldingen Activiteitenbesluit en bodem gerelateerde taken;
  c. de structurele verhoging van de bijdrage van Noordoostpolder van € 68.596 naar aanleiding van de uitvoering van de bodemtaken;

B.1.2. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Lasten reguliere begroting

Personeelskosten

Het begrotingsbedrag voor salarissen bedraagt in 2021 € 11.072.500. Dit bedrag wordt aangewend voor de salarissen van vast personeel en de kosten voor flexibele schil en inhuur bij ziekte. Ten opzichte van de oorspronkelijke meerjarenschijf uit de begroting 2020 is het bedrag met € 46.500 gestegen. Dat wordt veroorzaakt door:

- de verlaging als gevolg van de taakstelling terugtrekken brandveiligheid van de gemeente Lelystad;
- de uitbreiding van bodemtaken en meldingen door de gemeenten Almere en Noordoostpolder;
- de indexering.

Opleidingskosten

Het budget voor opleidingskosten is nodig voor de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook het bijhouden van bestaande kennis in het kader van aanpassingen in wet- en regelgeving drukken op dit budget. De raming voor 2021 bedraagt € 378.800. Deze is ten opzichte van de oorspronkelijke meerjarenschijf uit de begroting 2020 verlaagd met € 1.300 in verband met de taakwijzigingen en indexering.

Algemene personeelskosten

Het budget voor algemene personeelskosten bedraagt € 513.000 en is verlaagd met € 4.000 in verband met de taakwijzigingen en indexering. Het budget is bestemd voor de vergoedingen aan personeel zoals reiskosten, piket en overwerk, en voor personeelsgerelateerde kosten zoals werkkleding, OR/GO en de personeelsvereniging.

Afschrijvingen

De raming van de afschrijvingen is als volgt:

Activa	Geraamde Investering	Termijn	Afschrijving
Verbouwing pand	€ 450.094	10 jaar	€ 45.009
Meubilair	€ 330.968	10 jaar	€ 33.097
ICT hardware (computers, laptops, tablets)	€ 259.931	3 jaar	€ 86.644
ICT hardware (TV+TC+deurdisplay)	€ 50.000	5 jaar	€ 10.000
Telefoons	€ 45.000	2 jaar	€ 22.500
Totaal afschrijvingen			**€ 197.250**

De afschrijvingskosten voor de handhavingsschepen van de provincie Flevoland zijn verwerkt in de directe productiekosten. Deze kosten worden niet door overige deelnemers betaald en zijn daarom niet opgenomen onder de reguliere kapitaallasten.

Huur en services

De pandgebonden huisvestingslasten zijn de huurlasten zoals overeengekomen met de verhuurder. Het huidige huurcontract wordt jaarlijks verhoogd met de CBS-index huurprijzen. Ook bevat deze post andere lasten verbonden aan de huisvesting zoals gas-water-licht, verzekering, belasting, schoonmaak en beveiliging. Het begrotingsbedrag bedraagt € 336.000.

Huisvesting (niet-pandgebonden)

De dienstgebonden huisvestingslasten betreffen het budget van € 143.400 voor meubilair, inrichting, catering en dergelijke.

Informatiemanagement

De kosten voor informatiemanagement betreffen de kosten voor hardware, software, onderhoud en dergelijke. Het budget bedraagt € 711.000.

Wagenpark
Het budget voor het wagenpark van € 121.000 is bestemd voor de leasekosten van handhavingsvoertuigen.

Diverse kosten
Het budget voor diverse kosten bedraagt € 198.400 en is bestemd voor kosten zoals porti, kantoorartikelen, telefoonkosten, verzekeringen en dergelijke.

Accountant
Het budget is bestemd voor de accountantscontrole en bedraagt € 27.600.

HRM
Het budget van € 72.000 is bestemd voor diverse kosten op het gebied van HRM zoals arbo en integriteit.

Onvoorzien
Het bedrag voor onvoorzien bedraagt in 2021 € 55.000. Het budget onvoorzien maakt deel uit van het weerstandsvermogen en is bestemd voor risico's in de bedrijfsvoering.

Baten reguliere begroting
Bijdragen partners
De bijdragen van de deelnemende partijen aan de begroting van 2021 zijn berekend op basis van de Kostenverdeelsystematiek die in het AB van 17 juni 2020 voor besluitvorming voorligt. De KVS 2021-2023 is de herijking van de KPS 2018-2020. De spelregels van de berekening zijn niet gewijzigd. In de herijking zijn de afgenomen / af te nemen producten van de jaren 2018, 2019 en 2020 gehanteerd en is de lijst met vergunningplichtige, meldingplichtige en te controleren bedrijven geactualiseerd.

De bijdragen van de partners voor 2021 zijn als volgt:

BATEN		Begroting (na1ste BW 2020)	Af: Omgevingswet	Bijdrage ex Ow	Bijdrage KVS nieuw	Bij: Omgevingswet nieuw	KVS met OW nieuw
Nummer	Post	2021	2021	2021	2021	2021	2021
1	BIJDRAGEN DEELNEMERS						
1.1	Almere	€ 893.589	€ 40.711	€ 852.878	€ 1.313.867	€ 62.716	€ 1.376.583
1.2	Lelystad	€ 1.535.243	€ 69.944	€ 1.465.298	€ 1.223.837	€ 58.419	€ 1.282.256
1.3	Zeewolde	€ 765.848	€ 34.891	€ 730.956	€ 620.705	€ 29.629	€ 650.334
1.4	Flevoland	€ 3.636.217	€ 165.663	€ 3.470.554	€ 3.553.385	€ 169.617	€ 3.723.002
1.5	Urk	€ 276.530	€ 12.598	€ 263.932	€ 337.904	€ 16.129	€ 354.033
1.6	Dronten	€ 1.013.138	€ 46.158	€ 966.980	€ 1.183.192	€ 56.478	€ 1.239.670
1.7	Noordoostpolder	€ 1.471.045	€ 67.020	€ 1.404.025	€ 1.322.181	€ 63.113	€ 1.385.294
1.8	Noord Holland	€ 949.609	€ 43.263	€ 906.345	€ 557.005	€ 26.588	€ 583.593
1.9	Gooise Meren	€ 907.979	€ 41.367	€ 866.612	€ 888.396	€ 42.407	€ 930.803
1.10	Hilversum	€ 567.825	€ 25.870	€ 541.956	€ 580.580	€ 27.713	€ 608.293
1.11	Weesp	€ 383.213	€ 17.459	€ 365.754	€ 316.897	€ 15.127	€ 332.024
1.12	Huizen	€ 308.397	€ 14.050	€ 294.347	€ 231.219	€ 11.037	€ 242.256
1.13	Wijdemeren	€ 486.311	€ 22.156	€ 464.155	€ 524.651	€ 25.044	€ 549.694
1.14	Blaricum	€ 158.318	€ 7.213	€ 151.105	€ 119.925	€ 5.724	€ 125.650
1.15	Laren	€ 145.370	€ 6.623	€ 138.747	€ 109.902	€ 5.246	€ 115.149
Subtotaal		€ 13.498.632	€ 614.987	€ 12.883.645	€ 12.883.645	€ 614.987	€ 13.498.632

De toelichting op de Kostenverdeelsystematiek is separaat van deze begroting aan de partners verstrekt.

De financiële bijdrage per deelnemer (exclusief de bijdrage voor directe productiekosten) is van belang voor het stemrecht in het Algemeen Bestuur. Het stemrechtpercentage voor 2021 is weergegeven in de volgende tabel.

2021	Nieuwe verdeling bijdragen partners			
Deelnemer	%	Subtotaal	Directe kosten	Totaal
Almere	10,20%	1.376.583	1.309	1.377.892
Lelystad	9,50%	1.282.256	-	1.282.256
Zeewolde	4,82%	650.334	-	650.334
Flevoland	27,58%	3.723.002	210.048	3.933.050
Urk	2,62%	354.033	-	354.033
Dronten	9,18%	1.239.670	-	1.239.670
Noordoostpolder	10,26%	1.385.294	-	1.385.294
Noord Holland	4,32%	583.593	8.507	592.100
Gooise Meren	6,90%	930.803	12.633	943.436
Hilversum	4,51%	608.293	-	608.293
Weesp	2,46%	332.024	-	332.024
Huizen	1,79%	242.256	-	242.256
Wijdemeren	4,07%	549.694	-	549.694
Blaricum	0,93%	125.650	-	125.650
Laren	0,85%	115.149	-	115.149
Totaal	**100%**	**€ 13.498.632**	**€ 232.497**	**€ 13.731.129**

Overige inkomsten
In de afgelopen jaren heeft de OFGV de door de deelnemende partijen bij de start van de organisatie opgelegde bezuinigingstaakstelling gerealiseerd. Het deel van de OFGV begroting dat niet gedekt wordt door de structurele partnerbijdragen, wordt gedekt met de overige inkomsten. Dit bedrag van € 328.000 wordt gerealiseerd door het uitvoeren van extra opdrachten, de uren van eigen medewerkers te dekken middels subsidies en door het aanbieden van opleidingen aan andere overheden middels het Kenniscentrum OFGV.

Directe productiekosten

Directe productiekosten zijn budgetten van deelnemers die nodig zijn voor het uitvoeren van specifieke taken. Deze directe productiekosten worden niet procentueel verdeeld over alle deelnemers maar worden door de specifieke deelnemers overgedragen aan de Omgevingsdienst. De specificatie is als volgt:

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN PROVINCIE FLEVOLAND	
Groene handhaving kapitaallasten vaartuigen	€ 32.718
Groene handhaving vaartuigen	€ 59.765
Groene handhaving services	€ 7.634
Groene handhaving steunpunten	€ 45.805
Advertenties milieuwetten	€ 38.171
Extern advies vergunningverlening	€ 19.522
Extern advies handhaving	€ 19.522
Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	€ 21.812
Beheer grondwatermeetnet	€ 112.331
Subtotaal	**€ 357.278**
Legesheffing vergunningen	€ 141.777
Vergoeding groene handhaving randmeren	€ 5.453
Totaal Provincie Flevoland	**€ 210.048**

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN GEMEENTE ALMERE	
Geluidsmeter	€ 1.309
Totaal Gemeente Almere	**€ 1.309**

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN GEMEENTE GOOISE MEREN	
Algemeen uitbesteed werk	€ 12.633
Totaal Gemeente Gooise Meren	**€ 12.633**

DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN PROVINCIE NOORD-HOLLAND	
Advertentie-, onderzoek en kadasterkosten	€ 8.507
Totaal Provincie Noord-Holland	**€ 8.507**

Deze budgetten worden verhoogd met de prijs overheidsconsumptie, netto materieel.

Subsidies
In deze begroting is een schatting opgenomen van de subsidies die in 2021 worden ontvangen en die tot uitgaven leiden. Hoewel er nog geen beschikkingen zijn ontvangen, is een schatting van € 200.000 gezien voorgaande jaren haalbaar. Denk aan subsidies voor Omgevingsveiligheid, Energiebesparing en andere onderwerpen.

Innovatieprojecten
De kosten van innovatieprojecten worden gedekt uit de bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling. Op het moment van het opstellen van deze begroting zijn nog geen innovatieprojecten bekend die naar het jaar 2021 doorlopen. Indien er in de loop van het jaar 2020 ideeën worden ontwikkeld voor de nieuwe innovatieprojecten, zullen deze eerst ter goedkeuring worden voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur.

B.1.3. Algemene dekkingsmiddelen

De OFGV ontvangt geen algemene dekkingsmiddelen.

B.1.4. Kosten van overhead

De specificatie van de overhead is als volgt:

	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Specificatie overhead	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Personele lasten overhead personeel	1.894.639	2.234.207	2.298.999	2.356.474	2.410.673	2.466.119
Overige personeelskosten	1.130.357	961.153	963.885	980.271	996.936	1.013.884
Afschrijvingen	198.515	193.762	197.250	200.603	204.013	207.482
Facilitair	658.317	785.544	799.683	813.278	827.104	841.165
ICT	622.692	561.096	571.196	580.906	590.781	600.825
Financiën	27.150	27.091	27.579	28.048	28.525	29.010
Totaal	4.531.669	4.762.853	4.858.593	4.959.581	5.058.032	5.158.483

De personele overhead mag maximaal 24% bedragen. De OFGV blijft hier onder.
In 2020 en 2021 zijn de personele lasten verhoogd in verband met de Omgevingswet. In de meerjarenraming vanaf 2022 is het percentage overhead stabiel.

	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Percentage personele overhead	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Personele lasten overhead personeel	1.894.639	2.234.207	2.298.999	2.356.474	2.410.673	2.466.119
Personele lasten direct personeel	7.436.013	8.686.862	8.773.528	8.362.504	8.554.842	8.751.603
% personele overhead	20,3%	20,5%	20,8%	22,0%	22,0%	22,0%

B.1.5. Stelposten, vennootschapsbelasting en onvoorzien

De OFGV heeft geen stelposten in de begroting 2021. Het bedrag voor onvoorzien bedraagt € 55.000 en is toegelicht op pagina 23. De OFGV hoeft geen vennootschapsbelasting te betalen, omdat resultaten behaald worden als gevolg van de wettelijke taak of zonder winstopslag.

B.1.6. Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten betreffen posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden en dus een tijdelijk karakter hebben. De begroting 2021 is incidenteel verhoogd met de voorbereidings-en invoeringskosten van de Omgevingswet € 614.987 (575.000 geïndexeerd naar 2021). Aan de lastenkant is deze verhoging verwerkt in het salarisbudget en aan de batenkant in de bijdrage van de deelnemende partijen. Dat geldt voor de periode 2020 en 2021. Vanaf 2022 wordt de begroting weer verlaagd tot het normale niveau.

B.2. Financiële positie en toelichting

B.2.1. Uitgangspunten en ontwikkelingen ten opzichte van 2020

De wijzigingen ten opzichte van de meerjarenschijf 2021 in de begroting 2020 hebben betrekking op de overdracht van bodemtaken en meldingen door de gemeenten Noordoostpolder en Almere en het verlagen van de personeelslasten als gevolg van het terugtrekken van de brandveiligheidstaken door de gemeente Lelystad.
De grootste wijziging betreft de herijking van de partnerbijdragen op basis van de kostenverdeelsystematiek. De totale partnerbijdragen wijzigen niet, de verdeling tussen de 15 partners wijzigt wel.

Op het moment van opstellen van deze conceptbegroting is er nog geen duidelijkheid over de wijziging van de partnerbijdragen als gevolg van de taakoverdracht bodem van provincies naar gemeenten. De OFGV gaat vooralsnog uit van de continuering van deze bodemtaken voor de gemeenten, en legt een budgettair neutrale begrotingswijziging voor aan de partners zodra bekend is wat de wijzigingen in het provinciefonds en gemeentefonds zijn. Overigens wordt in deze begroting wel de informatie gegeven over:

- de inhoud van deze wijziging;
- een indicatie in de waarde van deze taken in de OFGV begroting;
- de mogelijke herverdeling van de kosten tussen de gemeenten.

Deze informatie helpt partners te anticiperen op de verandering en is verwerkt in bijlage 1 van deze begroting.

B.2.2. Geprognosticeerde eindbalans

De balansprognose tot en met 2024 is als volgt:

Balans	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Materiële vaste activa	941.354	1.018.787	1.018.787	1.018.787	1.018.787	1.018.787
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Vlottende activa	5.842.817	4.629.883	4.629.883	4.629.883	4.629.883	4.629.883
Balanstotaal activa	**6.784.171**	**5.648.669**	**5.648.669**	**5.648.669**	**5.648.669**	**5.648.669**
Algemene reserve	619.000	619.000	619.000	619.000	619.000	619.000
Bestemmingsreserves	81.074	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Vlottende passiva	6.084.097	4.729.669	4.729.669	4.729.669	4.729.669	4.729.669
Balanstotaal passiva	**6.784.171**	**5.648.669**	**5.648.669**	**5.648.669**	**5.648.669**	**5.648.669**

Voor de raming van de vaste activa en vlottende passiva is gebruikgemaakt van het gemiddelde van de jaarrekeningcijfers van de drie voorafgaande jaren. Het eigen vermogen is gebaseerd op bekende reservemutaties en een nihil rekeningresultaat.

B.2.3. Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen

De formatie bedraagt begin 2020 148,20 fte. Ruimte in het salarisbudget wordt ingezet voor de flexibele schil en samenwerking op de bedrijfsvoering.

B.2.4. Investeringen in vaste activa

De OFGV heeft geen investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Investering	Afschrijvingstermijn	2020	2021	2022	2023	2024
Verbouwing pand	10 jaar - 2023				€ 465.527	
Meubilair	10 jaar - 2023				€ 342.317	
ICT hardware (computers, laptops, tablets)	3 jaar - 2022			€ 94.276		
ICT hardware (TV+TC+deurdisplay)	5 jaar - 2023				€ 55.319	€ -
Telefoons	2 jaar - 2021		€ 59.983		€ 62.039	€ -
Handhavingsschepen	30 jaar - 2045					
Totaal investeringen		**€ -**	**€ 59.983**	**€ 94.276**	**€ 925.203**	**€ -**

De OFGV vervangt de activa pas op het moment dat het nodig is. Dit betekent dat bijvoorbeeld ICT hardware niet na de afschrijvingstermijn van 3 jaar vervangen wordt, maar soms langer mee gaat. De niet uitgegeven kredieten schuiven daarom door naar latere jaren. Op basis van de afschrijvingstermijn worden in 2021 de mobiele telefoons vervangen. Of dit ook werkelijk nodig is, blijkt bij een schouw van de activa in 2021.

De afschrijvingstermijn van de verbouwingskosten is gelijk aan de duur van het huurcontract. Voor de overige afschrijvingstermijnen is veelal de economische levensduur als uitgangspunt genomen. Deze stemmen overeen met de afschrijvingstermijnen in de Financiële Verordening. Alle kosten als gevolg van de afschrijving op genoemde investeringen zijn structureel in de begroting verankerd.

B.2.5. Financiering

De begroting van de OFGV wordt grotendeels gedekt uit de bijdragen van de deelnemers. De OFGV stuurt voorafgaand aan elk kwartaal een voorschotnota van 25% van deze bijdrage aan de deelnemer. Daarom heeft de OFGV geen leningen nodig voor haar reguliere taakuitvoering. De OFGV neemt deel aan het wettelijk verplichte schatkistbankieren: overtollige middelen tot € 200.000 worden aangehouden in rekening-courant bij de BNG, het meerdere wordt aangehouden in de schatkist.

B.2.6. Reserves en voorzieningen

Algemene Reserve

De omvang van de algemene reserve bedraagt begin 2020 € 619.000.
In 2021 zijn geen onttrekkingen aan de reserve voorzien.

Eventuele rekeningresultaten worden in eerste instantie afgewikkeld met de algemene reserve. Die heeft een ondergrens van € 0 en een bovengrens van 5% van de omzet. Het maximum van de algemene reserve van deze begroting is € 713.000. Een positief rekeningresultaat wordt, na aanvulling of vorming van reserves, teruggegeven aan de deelnemers.

Innovatiereserve

De bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling wordt gevoed vanuit rekeningresultaten van boekjaren waarin meer inkomsten zijn ontvangen dan de taakstelling. Met betrekking tot de bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling heeft het AB in juni 2017 de spelregels van de bestemmingsreserve bepaald: de reserve wordt aangevuld vanuit het overschot op de overige inkomsten. Hierbij wordt een plafond van maximaal € 300.000 gehanteerd met als een peildatum van 31 december om te monitoren of dat plafond al dan niet wordt overschreden. Als op 31 december blijkt dat daarmee het plafond van € 300.000 wordt overschreden, dan wordt het meerdere alsnog direct uitbetaald aan de partners.
In februari 2020 heeft het AB in de spelregels van de bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling geëxpliciteerd dat het plafond van € 300.000 betrekking heeft op onbestemde middelen. Dat betekent dat er op 31-12 een bedrag hoger dan € 300.000 kan resteren in de reserves en dus geen teruggave aan de partners plaatsvindt indien de middelen al zijn bestemd. De uitgaven worden dan in de volgende boekjaren gedaan.

Op basis van deze spelregels is in de begroting 2021 aangenomen dat het gemiddelde saldo van de innovatiereserve ongeveer € 300.000 bedraagt.

Reserves	
Algemene Reserve	€ 619.000
Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling	€ 300.000
Totaal reserves	**€ 919.000**

Voorzieningen
De OFGV heeft geen voorzieningen.

B.2.7. EMU-saldo

Het EMU-saldo is het totaal van inkomsten minus uitgaven. Conform het Europese stabiliteits- en groeipact is de macronorm voor lidstaat Nederland een maximaal EMU-saldo van -0,5% van het bruto binnenlands product. Decentrale overheden moeten inzicht geven in de berekening van hun aandeel in dit EMU-saldo. Alle gemeenten, provincies en waterschappen moeten deze informatie aanleveren bij het CBS. Bij gemeenschappelijke regelingen vindt een steekproef plaats wanneer deze een exploitatie van € 20 mln of meer hebben. De OFGV valt hier buiten.

	Realisatie	Begroting na 1ste BW	Kader excl. index	Begroting incl. index	Meerjarenraming		
Berekening EMU saldo	**2019**	**2020**	**2021**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Exploitatiesaldo	€ 27.566	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
+ afschrijvingen	€ 220.372	€ 216.480	€ 217.062	€ 220.377	€ 224.123	€ 227.933	€ 231.808
+ dotatie voorziening	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- investering activa	€ 85.318	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
+ bijdragen andere overheden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
+ desinvestering activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- aankoop grond	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
+ baten bouwexploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- onttrekking voorziening	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- onttrekking reserve	€ 792.156	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- boekwinst aandelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
EMU saldo	**€ -629.536**	**€ 216.481**	**€ 217.062**	**€ 220.377**	**€ 224.124**	**€ 227.934**	**€ 231.809**

Bijlage 1. Wijziging in de bodemtaken n.a.v. Omgevingswet

Inleiding

In ons gebied zijn er zoals overal in Nederland locaties waar de bodem verontreinigd is. In veel gevallen moet een melding worden gedaan of een vergunning worden aangevraagd bij de provincie wanneer men gaat graven in verontreinigde grond of wanneer men deze gaat saneren. Op dit moment is de werkwijze rondom het graven en saneren van verontreinigde grond vastgelegd in de Wet bodembescherming. De bedoeling hiervan is om nadelige gevolgen voor de volksgezondheid zoveel mogelijk te voorkomen.

Veranderingen door de Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet gaat er vanaf 1 januari 2021 veel veranderen op bodemgebied. De regels voor bodem in de huidige Wet bodembescherming worden vervangen door bodemregels onder de Omgevingswet. Gemeenten zijn straks primair verantwoordelijk voor de drie pijlers van het bodembeleid:

1. voorkomen van nieuwe verontreiniging (preventie);
2. bij het toedelen van functies rekening houden met de kwaliteiten van de bodem;
3. duurzaam en doelmatig beheren van resterende historische verontreinigingen.

Nieuwe taken voor de gemeente

De gemeente wordt verantwoordelijk voor het vaststellen van beleid, vergunningverlening en toezicht en handhaving. Heel concreet betekent dit dat de gemeente vanaf januari meldingen binnen kan krijgen voor het graven in verontreinigde grond of voor het saneren van verontreinigde grond. De gemeente is straks bevoegd gezag en verantwoordelijk voor de afhandeling. Gemeenten krijgen er in vergelijking tot de huidige situatie dus nieuwe bodemtaken bij. Dit zijn complexe taken waar specialistische bodemkennis voor nodig is.

Voor deze taken krijgen gemeenten een uitkering vanuit rijk. Hoe hoog deze bijdrage is, is op het moment van het opstellen van deze begroting nog niet bekend. De verwachting is dat deze informatie in maart 2020 wordt bekend gemaakt.

Wat blijft achter bij de provincie?

De provincie blijft verantwoordelijk voor locaties waar sprake is van grondwaterverontreiniging. Ook blijft de provincie verantwoordelijk voor zaken die onder het overgangsrecht vallen. Het gaat daarbij om procedures die al voor 1 januari 2021 in gang zijn gezet. De Wbb blijft voor die zaken van toepassing totdat er is ingestemd met een evaluatieverslag of nazorgplan.

Financiële consequenties

Om te bereiken dat de taken die de provincie nu uitvoert ook na 1 januari 2021 op adequaat niveau uitgevoerd blijven worden, is het van belang dat gemeenten zich hier tijdig op voorbereiden. Zo is het van belang om tijdig financiële middelen te reserveren en te beslissen hoe deze taken uitgevoerd gaan worden. In deze begroting geeft de OFGV een indicatie van de waarde van deze bodemtaken. Ook wordt een voorstel voor de mogelijke herverdeling gegeven.

De voorlopige indicatie van de waarde van de bodemtaken in de OFGV begroting

De waarde is berekend op basis van de formatie, ingebracht bij de OFGV door Flevoland en Noord-Holland voor bodemtaken waar de gemeenten straks verantwoordelijk voor worden. Het verlagen van de bodemtaak door provincie Flevoland in 2016, de taakstelling van 5% en de taken die achterblijven (circa 10%) zijn in mindering gebracht. De overhead (personeel en materieel) en personele budgetten maken onderdeel uit van de berekening.

Omschrijving	Flevoland		Noord-Holland	
	Fte's	Euro's	Fte's	Euro's
Aantal ingebrachte fte's bodemtaken (bedrijfsplan)	2,40		5,23	
Teruggetrokken taak Flevoland 2016	-0,66		0,00	
Correctie 10% taken die achterblijven	-0,17		-0,52	
Subtotaal	**1,57**		**4,71**	
Personele overhead	0,50		1,51	
Correctie taakstelling 5%	-0,10		-0,31	
Totaal fte's incl personele overhead	**1,96**		**5,90**	
Totale kosten directe personeel incl. personele overhead		158.770		477.223
Personele budgetten		15.877		47.722
Materiele overhead		30.960		93.059
Totaal		**205.608**		**618.004**

Mogelijke herverdeling op basis van bodemlocaties boven de Interventiewaarde
Het bodeminformatiesysteem bevat informatie over verontreinigde locaties waar de provincie bevoegd gezag voor is. Deze locaties kunnen ingedeeld worden per gemeente. Van elke gemeente is dus bekend hoeveel bodemlocaties er zijn boven de interventiewaarde.

De interventiewaarde zegt iets over de ernst van de verontreiniging. Wanneer de interventiewaarde wordt overschreden is sprake van een geval van ernstige verontreiniging. Dit betekent dat de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, plant of dier ernstig zijn verminderd of dreigen te worden verminderd. Het aantal locaties boven de interventiewaarde zegt iets over de omvang van de bodemtaak van een gemeente en lijkt daarmee een goed uitgangspunt voor een verdeelsleutel.

In de onderstaande tabel zijn de bodemlocaties per gemeente weergegeven. De totale kosten van € 823.612 zijn verdeeld over de gemeenten op basis van het aantal bodemlocaties per gemeente. Het is nog niet bekend of de uitkeringen in het gemeentefonds hierbij zullen aansluiten.

Hele gebied	Aantal bodemlocaties	% van totaal	Kosten
Almere	32	5%	41.570
Dronten	33	5%	42.869
Lelytad	32	5%	41.570
Noordoostpolder	101	16%	131.206
Urk	12	2%	15.589
Zeewolde	9	1%	11.692
Huizen	28	4%	36.374
Gooise Meren	114	18%	148.094
Weesp	47	7%	61.056
Wijdemeren	65	10%	84.440
Hilversum	135	21%	175.375
Blaricum	10	2%	12.991
Laren	16	3%	20.785
	634	**100%**	**823.612**

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Datum	5 februari 2020	Kenmerk	
Van	Dagelijks Bestuur OFGV		
Aan	Algemeen Bestuur OFGV	Bijlage	• 1ste Begrotingswijziging 2020 • Stemverdeling na 1ste Begrotingswijziging 2020
Afschrift			

Betreft
1ste Begrotingswijziging 2020

Beslispunt

1	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgenomen 1ste Begrotingswijziging 2020 inclusief onderstaande toelichting (1a-1c) alvorens deze voor zienswijze aan de raden en Staten te zenden.
	Argument	Conform de huidige GR en de Financiële Verordening dienen begrotingswijzigingen waardoor de bijdragen van de partners wijzigen voor zienswijzen naar raden en Staten te worden gestuurd en voor een besluit aan het AB te worden voorgelegd. De wijzigingen betreffen: a) de structurele verhoging van de bijdrage van Almere in verband met de uitvoering van het toezicht grondstromen en het afhandelen melding en toezicht op Warmte Koude Opslag installaties; b) de structurele verhoging van de bijdrage van Noordoostpolder in verband met de uitvoering van het behandelen van meldingen Activiteitenbesluit en bodem gerelateerde taken; c) de structurele verhoging van de bijdrage van Noordoostpolder in verband met de uitvoering van de bodemtaken. De ingangsdatum voor alle wijzigingen is 1 januari 2020. De bedragen zijn geïndexeerd conform begroting 2020 met 3,94%.
1a	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde verwerking in de begroting van de structurele verhoging van de bijdrage van Almere met € 48.832 in verband met de uitvoering van het toezicht grondstromen en het afhandelen melding en toezicht op Warmte Koude Opslag installaties.
	Argument	Een bijdrage van Almere te verdelen aan de lastenkant tussen budgetten: • € 44.393 – salarissen (directe personeelskosten en personele overhead) • € 444 – inhuur bij ziekte (1%) • € 2.220 – opleidingen (5%) • € 1.776 - algemene personeelskosten (4%)

1b	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde wijze van verwerking in de begroting van de structurele verhoging van de bijdrage van Noordoostpolder met € 141.700 in verband met de uitvoering van het behandelen van meldingen Activiteitenbesluit en bodem gerelateerde taken.
	Argument	Een bijdrage van Noordoostpolder te verdelen aan de lastenkant tussen budgetten: • € 128.818 – salarissen (directe personeelskosten en personele overhead) • € 1.288 – inhuur bij ziekte (1%) • € 6.441 – opleidingen (5%) • € 5.153 - algemene personeelskosten (4%)
	Argument	Overdracht van het behandelen van meldingen Activiteitenbesluit en bodem gerelateerde taken is per 1 januari 2019. In 2019 was deze taakoverdracht incidenteel verwerkt.
1c	Beslispunt	Kennis te nemen van de voorgestelde wijze van verwerking in de begroting van de structurele verhoging van de bijdrage van Noordoostpolder met € 68.596 in verband met de uitvoering van de bodemtaken.
	Argument	Een bijdrage van Noordoostpolder te verdelen aan de lastenkant tussen budgetten: • € 62.360 – salarissen (directe personeelskosten en personele overhead) • € 624 – inhuur bij ziekte (1%) • € 3.118 – opleidingen (5%) • € 2.494 - algemene personeelskosten (4%)
	Argument	Overdracht van de bodemtaken is per 1 januari 2019. In 2019 was deze taakoverdracht incidenteel verwerkt.
2	Beslispunt	Kennis te nemen van de gevolgen voor de stemverdeling van deze voorgestelde begrotingswijziging.
	Argument	Op basis van artikel 7 lid 3 van de GR kan het AB er toe besluiten lopende het jaar de stemverdeling aan te passen als de financiële bijdrage ten opzichte van elkaar substantieel wijzigt.

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Bijlage 1. 1ste Begrotingswijziging 2020

1.1 Baten reguliere begroting

Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2020 zijn de bijdragen van de gemeenten Almere en Noordoospolder als volg verhoogd:

		Vastgestelde	1e BW AB			na 1e BW
BATEN REGULIERE BUDGET		Begroting	Almere	Noordoostpolder		Begroting
Nummer	Post	2020	2020	2020	2020	2020
1	BIJDRAGEN DEELNEMERS EXCL. DPK					
1.1	Almere	€ 821.442	€ 48.832			€ 870.274
1.2	Lelystad	€ 1.495.187				€ 1.495.187
1.3	Zeewolde	€ 745.866				€ 745.866
1.4	Flevoland	€ 3.541.345				€ 3.541.345
1.5	Urk	€ 269.315				€ 269.315
1.6	Dronten	€ 986.704				€ 986.704
1.7	Noordoostpolder	€ 1.222.368		€ 141.700	€ 68.596	€ 1.432.664
1.8	Noord Holland	€ 924.833				€ 924.833
1.9	Gooise Meren	€ 884.289				€ 884.289
1.10	Hilversum	€ 553.010				€ 553.010
1.11	Weesp	€ 373.215				€ 373.215
1.12	Huizen	€ 300.351				€ 300.351
1.13	Wijdemeren	€ 473.623				€ 473.623
1.14	Blaricum	€ 154.187				€ 154.187
1.15	Laren	€ 141.577				€ 141.577
Subtotaal reguliere bijdrage deelnemers		€ 12.887.312	€ 48.832	€ 141.700	€ 68.596	€ 13.146.440
2	ANDERE BIJDRAGE					
2.6	Overige opbrengsten	€ -				€ -
3	REGULIERE TAAKSTELLING*					
3.1	Taakstellende inkomsten	€ 319.620				€ 319.620
3	TAAKSTELLING LELYSTAD**					
3.2	Taakstelling terugtrekken taken Lelystad	€ 174.906				€ 174.906
Totaal reguliere lasten		€ 13.381.838	€ 48.832	€ 141.700	€ 68.596	€ 13.640.966

*** Toelichting:** In de begroting 2021 wordt het begrote bedrag bij begrotingspost '3. Taakstellende inkomsten' gewijzigd naar begrotingspost ' 2.6 overige opbrengsten'. De taken die bij de start van de OFGV in 2013 zijn ingebracht, worden efficiënter uitgevoerd. Daarnaast heeft de OFGV op verzoek van partners en derden veel extra taken uitgevoerd. Hiermee is feitelijk de opgelegde taakstelling volbracht. Financiering van deze taakstelling is dus deels gevonden in het verlagen van de lasten en deels in het verhogen van de opbrengsten. Het gebruik van een budgetnaam "taakstellende inkomsten" werkt daarmee onnodig verwarrend.

**** Toelichting:** naar aanleiding van het terugtrekken van de brandveiligheidstaak door de gemeente Lelystad resteerde een structurele vermindering van de inkomsten op de OFGV begroting van € 168.276 (peildatum 2019). Deze vermindering bestaat uit de totale kosten voor de brandveiligheidstaak ten bedrage van € 243.049 inclusief overhead en kosten van het randvoorwaardelijk takenpakket (berekend op basis van de KPS zoals vastgesteld door het AB op 28 juni 2017) verminderd met € 74.773 door de overplaatsing van een OFGV medewerker naar de Brandweer Flevoland. Met ingang van 2021 wordt dat structureel ingevuld door het verlagen van het salarisbudget. In de praktijk betekent dit dat er minder ruimte is in de flexibele schil, deze vermindering van het salarisbudget brengt daarom geen frictiekosten met zich mee.

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

1.2 Lasten reguliere begroting

De bijdragen van de gemeenten Almere en Noordoostpolder aan de lastenkant zijn als volg verdeeld:

		Vastgestelde	1e BW AB			na 1e BW
LASTEN REGULIERE BUDGET		Begroting	Almere	Noordoostpolder		Begroting
Nummer	Post	2020	2020	2020	2020	2020
1	**PERSONEEL**					
1.1a	Salarissen	€ 10.547.544	€ 44.393	€ 128.818	€ 62.360	€ 10.783.115
1.1b	Samenwerking bedrijfsvoering	€ -	€ -	€ -		€ -
1.1c	Flexibele schil	€ 34.289	€ -	€ -		€ 34.289
1.1d	Inhuur bij ziekte	€ 101.309	€ 444	€ 1.288	€ 624	€ 103.665
	Subtotaal personeelskosten	€ 10.683.142	€ 44.837	€ 130.106	€ 62.984	€ 10.921.069
1.2	Opleidingskosten	€ 368.306	€ 2.220	€ 6.441	€ 3.118	€ 380.085
1.3	Algemene personeelskosten	€ 501.206	€ 1.776	€ 5.153	€ 2.494	€ 510.629
3	**KAPITAALLASTEN**					
3.1	Afschrijving ICT	€ 117.037				€ 117.037
3.2	Afschrijving Meubilair	€ 32.512				€ 32.512
3.3	Afschrijving Verbouwing	€ 44.214				€ 44.214
4	**INDIRECTE KOSTEN**					
4.1	Huisvesting (pandgebonden)	€ 330.524				€ 330.524
4.2	Huisvesting (niet-pandgebonden)	€ 140.879				€ 140.879
4.3	Informatiemanagement	€ 698.162				€ 698.162
4.4	Wagenpark	€ 119.206				€ 119.206
4.5	Diverse kosten	€ 194.935				€ 194.935
4.6	Accountant	€ 27.091				€ 27.091
4.7	HRM	€ 70.439				€ 70.439
5	**ONVOORZIEN**					
5.1	Onvoorzien	€ 54.185				€ 54.185
Totaal reguliere lasten		**€ 13.381.838**	**€ 48.832**	**€ 141.700**	**€ 68.596**	**€ 13.640.966**

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Bijlage 2. Stemverdeling na 1ste Begrotingswijziging 2020

	Nieuwe verdeling bijdragen partners			
Deelnemer	%	Subtotaal	Directe kosten	Totaal
Almere	6,62%	870.274	1.286	871.560
Lelystad	11,37%	1.495.187	-	1.495.187
Zeewolde	5,67%	745.866	-	745.866
Flevoland	26,94%	3.541.345	206.334	3.747.679
Urk	2,05%	269.315	-	269.315
Dronten	7,51%	986.704	-	986.704
Noordoostpolder	10,90%	1.432.664	-	1.432.664
Noord Holland	7,03%	924.833	8.356	933.189
Gooise Meren	6,73%	884.289	12.410	896.699
Hilversum	4,21%	553.010	-	553.010
Weesp	2,84%	373.215	-	373.215
Huizen	2,28%	300.351	-	300.351
Wijdemeren	3,60%	473.623	-	473.623
Blaricum	1,17%	154.187	-	154.187
Laren	1,08%	141.577	-	141.577
Totaal	**100%**	**€ 13.146.440**	**€ 228.386**	**€ 13.374.826**

OMGEVINGSDIENST
FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Provinciale Staten van de
provincie Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD HAARLEM

Verzenddatum	**Bijlagen**	**Kenmerk**
11 MRT 2020	1	2020 OFGV mdu01

Onderwerp:
Voorlopige jaarrekening 2019

Geachte heer, mevrouw,

Conform artikel 34b van de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen ontvangt u hierbij de voorlopige jaarrekening over het voorgaande boekjaar van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek. Hiermee beschikt u tijdig over informatie van deze 'verbonden partij' om in de eigen financiële stukken op te nemen. Wij vermelden hierbij nadrukkelijk dat dit de cijfers vóór accountantscontrole zijn en u dus geen rechten kunt ontlenen aan deze cijfers.

De officiële stukken volgen de onderstaande route/planning:

14 april 2020	Accountantscontrole
20 mei 2020	Definitieve jaarstukken en voorstel resultaatbestemming in DB
17 juni 2020	Definitieve jaarstukken en voorstel resultaatbestemming in AB
15 juli 2020	Verzenden definitieve jaarstukken en voorstel resultaatbestemming voor zienswijze aan raden en Staten
28 september 2020	Sluitingstermijn zienswijzen resultaatbestemming
28 oktober 2020	Definitieve resultaatbestemming in DB
25 november 2020	Definitieve resultaatbestemming in AB

Een gelijkluidende brief is gezonden aan de gemeenteraden van alle 13 deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten van de 2 deelnemende provincies. De colleges van deze 15 partijen ontvangen een afschrift van deze brief.

Hoogachtend,

Namens het Dagelijks Bestuur van de
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

mw. C.W. Smelik
Voorzitter Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Botter 14-15 | Postbus 2341 | 8203 AH Lelystad | (088) 6333 000 | info@ofgv.nl | www.ofgv.nl
Bank Nederlandse Gemeenten 28.51.56.152 | IBAN: NL62BNGH0285156152 | BTW nr.: NL.85.17.98.615.B01 | KvK: 55.64.18.57

Bijlage: Voorlopige jaarrekening 2019

1. Resultaat 2019 vóór accountantscontrole

Het voorlopig rekeningresultaat 2019 is positief en bestaat uit meerdere componenten die hieronder per component worden toegelicht.

a. Voordelig resultaat op de reguliere budgetten: € 189.514.

Het positieve resultaat op de reguliere lasten is het gevolg van de incidentele ruimte in het salarisbudget. Voor verschillende gesubsidieerde activiteiten is eigen personeel ingezet. De loonkosten daarvan zijn ondergebracht onder subsidielasten. Derhalve hoeven er geen subsidies te worden teruggestort. De uren gemaakt door eigen personeel in het kader van de voorbereiding op de Omgevingswet zijn ondergebracht bij de betreffende innovatiereserves.

Verschillenanalyse lasten	2019	Korte toelichting
Lagere lonen en sociale lasten	326.408	Incidentele ruimte in het salarisbudget omdat de loonkosten van de uren gemaakt door eigen personeel in het kader van de subsidies zijn ondergebracht bij de subsidielasten. De uren gemaakt door eigen personeel in het kader van de voorbereiding op de Omgevingswet zijn ondergebracht bij de betreffende innovatiereserves.
Lagere flexibele schil personeel	46.123	Incidentele ruimte in het salarisbudget is aangewend voor de inzet van de flexibele schil bij het niet kunnen invullen van de vacatures en de noodzaak in specifieke kennis.
Hogere opleidingskosten	-216.242	Bij de lasten van het reguliere opleidingsbudget zijn de lasten van het Kenniscentrum opgeteld. De hogere opleidingskosten worden gedekt door de hogere inkomsten van het Kenniscentrum. Het saldo op het reguliere opleidingsbudget bedraagt € -15.724.
Hogere afschrijvingen	-12.097	Hogere afschrijvingen als gevolg van: - de levering van spullen besteld in 2018 in het jaar 2019; - het toerekenen van het deel van de implementatiekosten voortvloeiend uit de ICT aanbesteding aan de activa bij de jaarrekening 2018. De afschrijving van deze activa is gelijk begonnen met de overgang naar de nieuwe systemen, dus met ingang van 2019. Deze overschrijding heeft een incidentele karakter.
Lagere huur en services	8.473	Lagere huur- en huisvestingskosten door lagere service- en onderhoudskosten.
Lagere overige huisvestingskosten	21.737	
Hogere informatiemanagement kosten	-87.075	De incidentele overschrijding van het informatiemanagement budget heeft te maken met verschuiving in de tijd bij de overgang naar de nieuwe systemen. Waarbij de oude systemen tijdelijk langer actief zijn gehouden. Daardoor vallen de totale kosten van de transitie hoger uit dan begroot.
Lagere wagenpark	30.834	Besparing op leasevoertuigen wegens het verlengen van het huidige leasecontract.
Lagere onvoorzien	45.827	Onvoorzien is aangewend voor de PROOF resterende advieskosten rondom actualisatie van de GR voortvloeiend uit het geschil met Flevoland.
Lagere overige lasten	25.526	Overige onder- en overschrijdingen van diverse budgetten.
Totaal	**C 189.514**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

b. Voordelig resultaat door extra baten: € 547.586.

De extra baten bestaan uit:

- meerwerkopdrachten voor de deelnemende partijen;
- opbrengsten uit de opleidingen georganiseerd voor derden;
- afwikkelingsverschillen.

De hogere opbrengsten in 2019 zijn het gevolg van een stabiel blijvende omvang aan meerwerkopdrachten van de deelnemende partijen en een toename van de omzet van het Kenniscentrum t.o.v. voorgaande jaar. Het bedrag van € 547.586 is wat resteert na

invulling van de reguliere taakstelling en de taakstelling n.a.v. het terugtrekken van taken door Lelystad[2].

Verschillenanalyse baten	2019	Korte toelichting
Hogere omzet Kenniscentrum	326.023	Het opleidingscentrum verzorgt opleidingen voor eigen medewerkers, maar ook voor partners en andere overheden. In 2019 was sprake van een toename van de omzet van het Kenniscentrum.
Hogere overige baten	697.343	Inkomsten uit meerwerkopdrachten van de deelnemende partijen en voordelige afwikkelingsverschillen.
Lager ingevulde taakstelling	-307.504	Bestuurlijke beslissing om de taakstelling in te vullen met het behalen van hogere inkomsten.
Lager ingevulde taakstelling terugtrekken taken Lelystad	-168.276	De taakstelling als gevolg van het terugtrekken van de taken voor de jaren 2019 en 2020 in te vullen met het behalen van hogere inkomsten. Vanaf 2021 wordt deze taakstelling ingevuld door het verlagen van het salarisbudget.
Totaal	**C 547.586**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

c. Voordelig resultaat op de directe productie budgetten: € 82.622
De legesopbrengsten vielen in 2019 lager uit dan geraamd. De kosten op beheer grondwatermeetnet ook. Dat heeft geresulteerd in een voordelig resultaat op de directe productiekosten Flevoland. De budgetten van Gooise Meren en Noord-Holland hoefden in 2019 niet te worden aangesproken.

Verschillenanalyse lasten	2019	Korte toelichting
Lagere directe productiekosten Flevoland	62.643	Besparing op directe productiekosten door lagere legesopbrengsten en lagere kosten voor beheer grondwatermeetnet.
Lagere directe productiekosten Gooise Meren	11.940	Geen kosten gemaakt in het kader van dit budget.
Lagere directe productiekosten Noord-Holland	8.039	Geen kosten gemaakt in het kader van dit budget.
Totaal	**C 82.622**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

d. Het resultaat uit reservemutaties is nihil.
De onttrekking aan de Bestemmingsreserves Innovatie en Ontwikkeling is lager dan geraamd omdat de looptijd van de projecten niet gelijk is aan de looptijd van het kalenderjaar. Daarnaast zijn de geplande opleidingsactiviteiten in het kader van de Omgevingswet verschoven naar een moment dat dichter ligt bij de invoeringsdatum van de wet. Aan de reserves worden alleen de werkelijke gemaakte kosten binnen één kalenderjaar onttrokken die vallen dus voor 2019 lager uit dan geraamd. Activiteiten en bijbehorende kosten verschuiven zo naar latere momenten.

Verschillenanalyse reserves	2019	Korte toelichting
Lagere innovatieprojecten	197.036	De werkelijke uitgaven van de reserves valt lager uit dan geraamd. Doordat activiteiten naar een later moment in de tijd verschuiven, verschuiven ook de uitgaven. Zo zijn gerichte opleidingen naar een later tijdstip in 2020 verschoven.
Lagere mutatie reserves	-197.036	Door de lagere uitgaven wordt er minder aan de reserves onttrokken.
Totaal	**C 0**	**Verschil ten opzichte van de begroting**

2 De invulling van de taakstelling n.a.v. het terugtrekken van taken door Lelystad wordt met ingang van 2021 ingevuld door het verlagen van het salarisbudget.

2. Balans 31-12-2019 vóór accountantscontrole

De voorlopige balans is als volgt:

ACTIVA		31-12-2019		31-12-2018
Investeringen met een economisch nut	941.354		1.076.408	
MATERIËLE VASTE ACTIVA		**941.354**		**1.076.408**
TOTAAL VASTE ACTIVA		**941.354**		**1.076.408**
Vorderingen op openbare lichamen	2.190.219		2.367.211	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.268.257		2.230.826	
Overige vorderingen	57		-	
UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		**5.458.533**		**4.598.036**
Banksaldi	200.000		199.987	
LIQUIDE MIDDELEN		**200.000**		**199.987**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	15.884		32.546	
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	168.400		90.384	
OVERLOPENDE ACTIVA		**184.284**		**122.930**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**5.842.817**		**4.920.953**
TOTAAL ACTIVA		**6.784.171**		**5.997.361**

PASSIVA		31-12-2019		31-12-2018
Algemene reserve	619.000		619.000	
Bestemmingsreserves	81.074		608.672	
Resultaat reguliere budgetten	189.514		-	
Resultaat directe productiekosten	82.622		70.309	
Overig resultaat	547.586		264.558	
Cumulatief resultaat	819.722		334.866	
EIGEN VERMOGEN		**1.519.795**		**1.562.537**
TOTAAL VASTE PASSIVA		**1.519.795**		**€ 1.562.537**
Overige schulden	310.138		171.367	
NETTO-VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		**310.138**		**171.367**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.410.821		1.410.114	
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	-		-	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.543.417		2.853.344	
OVERLOPENDE PASSIVA		**4.954.237**		**4.263.457**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**5.264.376**		**€ 4.434.824**
TOTAAL PASSIVA		**6.784.171**		**€ 5.997.361**

3. Baten en lasten 2019 vóór accountantscontrole

Het voorlopig overzicht van baten en lasten is als volgt:

a. Reguliere budget

	BATEN REGULIERE BUDGET	Realisatie 2019	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2018
1	**BIJDRAGEN DEELNEMERS**					
1.1	Almere	€ 753.654	€ 753.654	€ 743.396	€ 0	€ 860.768
1.2	Lelystad	€ 1.371.798	€ 1.371.798	€ 1.596.177	€ 0	€ 1.448.497
1.3	Zeewolde	€ 684.314	€ 684.314	€ 675.000	€ 0	€ 675.232
1.4	Flevoland	€ 3.249.099	€ 3.249.099	€ 3.073.895	€ 0	€ 3.264.449
1.5	Urk	€ 247.090	€ 247.090	€ 243.727	€ 0	€ 254.283
1.6	Dronten	€ 905.277	€ 905.277	€ 892.956	€ 0	€ 797.362
1.7	Noordoostpolder	€ 1.121.493	€ 1.121.493	€ 1.106.230	€ 0	€ 935.765
1.8	Noord Holland	€ 848.512	€ 848.512	€ 836.963	€ 0	€ 658.822
1.9	Gooise Meren	€ 811.314	€ 811.314	€ 773.272	€ 0	€ 793.520
1.12	Hilversum	€ 507.374	€ 507.374	€ 247.828	€ 0	€ 230.289
1.13	Weesp	€ 342.416	€ 342.416	€ 337.755	€ 0	€ 351.542
1.14	Huizen	€ 275.565	€ 275.565	€ 182.473	€ 0	€ 201.246
1.15	Wijdemeren	€ 434.537	€ 434.537	€ 428.623	€ 0	€ 391.225
1.16	Blaricum	€ 141.463	€ 141.463	€ 139.538	€ 0	€ 97.046
1.17	Laren	€ 129.894	€ 129.894	€ 128.126	€ 0	€ 106.187
	Subtotaal bijdragen deelnemers	**€ 11.823.799**	**€ 11.823.799**	**€ 11.405.960**	**€ -0**	**€ 11.066.231**
2	**ANDERE BIJDRAGEN**				€ -	
2.6	Overige opbrengsten	€ 1.023.366	€ -	€ -	€ -1.023.366	€ 869.342
3	**TAAKSTELLING**				€ -	
3.1	Taakstellende inkomsten	€ -	€ 307.504	€ 307.504	€ 307.504	€ -
3.2	Taakstelling terugtrekken taken Lelystad	€ -	€ 168.276	€ -	€ 168.276	€ -
Totaal reguliere baten		**€ 12.847.166**	**€ 12.299.580**	**€ 11.713.464**	**€ -547.586**	**€ 11.935.573**

	LASTEN REGULIERE BUDGET	Realisatie 2019	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2018
1	**PERSONEEL**					
1.1a	Salarissen	€ 8.296.316	€ 8.622.724	€ 9.049.222	€ 326.408	€ 8.411.949
1.1b	Samenwerking bedrijfsvoering	€ 94.092	€ 90.000	€ -	€ -4.092	€ 85.960
1.1c	Flexibele schil	€ 860.254	€ 892.989	€ 30.921	€ 32.735	€ 527.188
1.1d	Inhuur bij ziekte	€ 79.990	€ 97.469	€ 91.469	€ 17.479	€ 109.605
	Subtotaal personeelskosten	**€ 9.330.652**	**€ 9.703.182**	**€ 9.171.612**	**€ 372.531**	**€ 9.134.702**
1.2	Opleidingskosten	€ 570.588	€ 354.345	€ 349.097	€ -216.242	€ 417.385
1.3	Algemene personeelskosten	€ 479.199	€ 482.207	€ 453.009	€ 3.009	€ 436.639
3	**KAPITAALLASTEN**				€ -	
3.1	Afschrijving ICT	€ 128.678	€ 112.601	€ 111.316	€ -16.077	€ 60.612
3.2	Afschrijving Meubilair	€ 30.018	€ 31.279	€ 30.921	€ 1.261	€ 30.018
3.3	Afschrijving Verbouwing	€ 39.819	€ 42.538	€ 42.053	€ 2.719	€ 39.819
4	**INDIRECTE KOSTEN**				€ -	
4.1	Huisvesting (pandgebonden)	€ 309.522	€ 317.995	€ 314.364	€ 8.473	€ 310.142
4.2	Huisvesting (niet-pandgebonden)	€ 123.801	€ 145.538	€ 133.991	€ 21.737	€ 119.726
4.3	Informatiemanagement	€ 758.772	€ 671.697	€ 664.025	€ -87.075	€ 739.551
4.4	Wagenpark	€ 73.853	€ 104.687	€ 113.377	€ 30.834	€ 86.777
4.5	Diverse kosten	€ 151.141	€ 172.545	€ 185.402	€ 21.404	€ 164.121
4.6	Accountant	€ 27.150	€ 26.064	€ 25.768	€ -1.086	€ 26.375
4.7	HRM	€ 80.571	€ 82.769	€ 66.996	€ 2.199	€ 85.834
5	**ONVOORZIEN**				€ -	
5.1	Onvoorzien	€ 6.304	€ 52.131	€ 51.535	€ 45.827	€ 19.315
Totaal reguliere lasten		**€ 12.110.066**	**€ 12.299.580**	**€ 11.713.464**	**€ 189.514**	**€ 11.671.016**

b. Directe productiekosten

	DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN	Realisatie 2019	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2018
6	**BATEN DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN**					
6.1	Directe productiekosten Flevoland	€ 198.512	€ 198.512	€ 188.412	€ -	€ 182.800
6.2	Directe productiekosten Almere	€ 1.237	€ 1.237	€ 1.237	€ -	€ 1.200
6.3	Directe productiekosten Gooise Meren	€ 11.940	€ 11.940	€ 11.940	€ -	€ 11.584
6.4	Directe productiekosten Noord-Holland	€ 8.039	€ 8.039	€ 8.039	€ -	€ 7.800
	Totaal baten directe productiekosten	**€ 219.728**	**€ 219.728**	**€ 209.628**	**€ -**	**€ 203.384**
6	**LASTEN DIRECTE PRODUCTIEKOSTEN**					
6.1	Directe productiekosten Flevoland	€ 135.870	€ 198.512	€ 188.412	€ 62.643	€ 109.154
6.2	Directe productiekosten Almere	€ 1.237	€ 1.237	€ 1.237	€ -	€ 1.200
6.3	Directe productiekosten Gooise Meren	€ -	€ 11.940	€ 11.940	€ 11.940	€ 15.919
6.4	Directe productiekosten Noord-Holland	€ -	€ 8.039	€ 8.039	€ 8.039	€ 6.803
	Totaal lasten directe productiekosten	**€ 137.107**	**€ 219.728**	**€ 209.628**	**€ 82.622**	**€ 133.075**

c. Subsidies

	SUBSIDIES	Realisatie 2019	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2018
2	**OVERIGE BIJDRAGEN - BATEN SUBSIDIES**					
2.2	Prov. bijdrage Omgevingsveiligheid	€ 121.242	€ 121.242	€ -	€ -	€ 163.552
2.7	Diverse subsidies	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ -
	Totaal baten subsidies	**€ 121.242**	**€ 121.242**	**€ 200.000**	**€ -**	**€ 163.552**
7	**OVERIGE KOSTEN - LASTEN SUBSIDIES**					
7.2	Omgevingsveiligheid	€ 121.242	€ 121.242	€ -	€ -	€ 163.552
7.5	Diverse subsidies	€ -	€ -	€ 200.000	€ -	€ -
	Totaal lasten subsidies	**€ 121.242**	**€ 121.242**	**€ 200.000**	**€ -**	**€ 163.552**

d. Reserves

	Mutaties bestemmingsreserves Innovatie en Ontwikkeling	Realisatie 2019	Begroting na wijziging	Begroting voor wijziging	Verschil realisatie en begroting	Realisatie 2018
2	**OVERIGE BIJDRAGEN - BATEN RESERVES**					
2.2	Diverse innovatieprojecten	€ 305.275	€ 414.192	€ -	€ 108.918	€ 240.262
2.7	Omgevingswet	€ 486.882	€ 575.000	€ -	€ 88.119	€ -
	Totaal baten reserves	**€ 792.156**	**€ 989.192**	**€ -**	**€ 197.036**	**€ 240.262**
7	**OVERIGE KOSTEN - LASTEN RESERVES**					
7.8	Diverse innovatieprojecten	€ 305.275	€ 414.192	€ -	€ 108.918	€ 240.262
7.10	Omgevingswet	€ 486.882	€ 575.000	€ -	€ 88.118	€ -
	Totaal lasten reserves	**€ 792.156**	**€ 989.192**	**€ -**	**€ 197.036**	**€ 240.262**

OMGEVINGSDIENST FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Algemene ontwikkelingen bij de omgevingsdiensten

Bodemtaken onder de Warme Overdracht

Alle Omgevingsdiensten (OD's) werken in nauwe samenwerking met de provincie Noord-Holland (PNH) aan de Warme Overdracht van de bodemtaken onder de Omgevingswet. Deze ontwikkeling is met name bij de OFGV relevant omdat de OFGV slechts bodemtaken uitvoert voor de PNH. Het bodeminformatiesysteem (BIS) van alle OD's wordt vanwege de Warme Overdracht gescreend en wordt inzichtelijk gemaakt welke financiële gevolgen de Warme Overdracht gaan hebben voor de deelnemers aan de OD's. Deze werkzaamheden gaan door ondanks het uitstel van de invoering van de Omgevingswet.

Ontwikkeling arbeidsmarkt

De OD's geven aan dat vanwege de lage werkloosheid het voor de specialistische functies zeer lastig is personeel te werven. Ook het behoud van huidig personeel vraagt met deze krapte op de arbeidsmarkt om meer aandacht en inzet dan voorheen. Onder gelijk blijvende omstandigheden is een reëel gevolg dat specialistische functies in de toekomst mogelijk hoger zullen worden ingeschaald.

ODNL Academie

Op 6 februari 2019 lanceerde de OFGV de ODNL Academie. Dit is de opvolger van het Kenniscentrum OFGV. Het Kenniscentrum OFGV was opgericht om medewerkers van overheidsorganisaties verspreid over het hele land (bij)scholing te bieden. De nieuwe naam en vormgeving van de ODNL Academie is bedoelt om de academie een landelijk gezicht te geven, die niet langer alléén aan de OFGV hangt.

Dienstverleningsovereenkomst

Sinds de wijzigingen aan de GR in 2018 loopt de discussie met de OFGV over het nut en noodzaak van het aanhouden van een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Een juridisch adviesbureau ingeschakeld door de OFGV gaf destijds aan dat een DVO niet langer nodig is. Uit een second opinion onderzoek, in opdracht van de PNH, door onze huisadvocaat blijkt dat een DVO wel degelijk nuttig en noodzakelijk is voor de individuele opdrachtverlening aan de OFGV. Er wordt gewerkt aan het verkrijgen van een gezamenlijk advies van het adviesbureau en onze huisadvocaat.

Bedrijfsvoering

Financiering van de OFGV vindt sinds 2018 plaats via een kostenverdeelsystematiek (KVS). Deze systematiek voorziet in een 3 jarige cyclus waarbij de bijdrage van de deelnemers (gemeenten en de provincie) aan OFGV worden vastgezet. Op basis van de afgelopen jaren wordt in 2021 de KVS voor het eerst herijkt. De methode blijft onveranderd, er wordt slechts gekeken naar trends in het

gemiddelde aantal afgenomen producten. In de nieuwe KVS is nog geen rekening gehouden met de Warme overdracht van de bodemtaken onder de Omgevingswet. De KVS zal opnieuw herijkt worden als er op rijksniveau duidelijkheid is over de financiële verschuivingen tussen het provincie- en het gemeentefonds rondom de invoering van de Omgevingswet.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. M.W. Vos
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235145010
vosm@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
1392279/1417779

Uw kenmerk

Betreft: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2020 en de voorlopige jaarrekening 2019 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over over de zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2020 en de jaarstukken 219 van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

5 bijlage(n)

1. Statenvoordracht met de zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, de jaarrekening 2019 en de resultaatbestemming van de OFGV
2. Ontwerpbegroting 2021 OFGV
3. 1ste Begrotingswijziging 2020 OFGV
4. Voorlopige Jaarrekening 2019 OFGV
5. Overzicht actuele ontwikkelingen OFGV

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2021 en de 1e begrotingswijziging 2020 van de OFV

Kenmerk: 1392279/1417779

Bijlagen:

1. Ontwerpbegroting 2021
2. 1e begrotingswijziging 2020
3. Voorlopige jaarrekening 2018
4. Overzicht actuele ontwikkelingen OFGV

1. Inleiding

Op 11 maart 2020 zijn door het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) de ontwerpbegroting 2021 en de 1e begrotingswijziging 2020 ter zienswijze aan Provinciale Staten (PS) verstuurd. Tevens zijn de voorlopige jaarstukken 2019 ter informatie gestuurd.
PS hebben in de gemeenschappelijke regeling OFGV een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen PS een zienswijze kenbaar maken aan het Dagelijks Bestuur (DB) van de OFGV. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 23 van de Gemeenschappelijke Regeling OFGV worden de gemeenteraden en PS van de deelnemende gemeenten en provincies in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken op de ontwerpbegroting 2021 en de 1e begrotingswijziging van de OFGV. Conform artikel 25 van de GR wordt de voorlopige jaarrekening 2019 ter informatie aan PS gezonden. De ontvangen zienswijzen worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt de (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur (AB) van de OFGV aan.

2. Ontwerpbegroting 2021

Uit de ontwerpbegroting 2021 blijkt dat de bijdrage van de provincie Noord-Holland aan de OFGV € 583.592,00 wordt. In 2021 gaat de nieuwe Kostenverdeelsystematiek (KVS) in waardoor de bijdrage van de provincie vergeleken met 2020 met een bedrag van € 341.240,00 daalt. De genoemde bijdrage is inclusief een indexatie van 2,68%. Wij constateren dat deze werkwijze conform de nieuwe gemeenschappelijke regeling is en in lijn met de zienswijze van de provincie van vorig jaar.
In de meerjarenbegroting is nog geen rekening gehouden met de invoering van de Omgevingswet in 2021. Wanneer er vanuit het Rijk duidelijkheid is over de financiële

verschuiving tussen het provincie- en het gemeentefonds worden de bijdrage van de deelnemers navenant aangepast. Gezien de vermindering van de wettelijke bodemtaken van de provincie bij de OFGV zal de bijdrage van de provincie na invoering van de Omgevingswet dalen.

3. 1e Begrotingswijziging 2020

De 1e begrotingswijziging heeft betrekking op een wijziging van het takenpakket voor de deelnemende gemeenten Almere en Noordoostpolder. Deze wijziging heeft geen effect op de bijdrage van de Provincie Noord-Holland.

4. Voorlopige Jaarrekening 2019

De OFGV heeft op dit moment alleen nog een voorlopige jaarrekening 2019 gedeeld met haar deelnemers. De door de accountant goedgekeurde jaarrekening volgt halverwege mei. Hierdoor is voor nu nog weinig te zeggen over de jaarrekening 2019.

5. Zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging 2020 en de voorlopige jaarrekening 2019

Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen zijn bij de ontwerpbegroting 2021, de eerste begrotingswijziging 2020 en de voorlopige jaarrekening 2019 stellen wij u voor om de OFGV te berichten dat er geen zienswijze wordt ingediend.

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 28-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020;

gelet op ,

besluiten:

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2021, de 1ste begrotingswijziging van 2020 en de voorlopige jaarrekening van 2019

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **29-06-2020**
Commissie NLG
Datum commissievergadering **08-06-2020**

18 juni 2020

Onderwerp: Financiële stukken Omgevingsdiensten

Advies commissie NLG:

De *Voordrachten financiële stukken Omgevingsdiensten* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

5 A-agenda Milieu (financiële stukken Omgevingsdiensten)

5.a.1 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging
5.a.2 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021 (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.3 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.4 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021 (Aagenda NLG 08-06-2020)

De **voorzitter** herhaalt dat de stukken van de vier OD's gevoegd behandeld zullen worden. Gedeputeerde Stigter zal de eventuele vragen beantwoorden. Mochten er vragen overblijven voor gedeputeerde Olthof, dan zullen deze schriftelijk beantwoord worden.
De voorzitter geeft het woord aan de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat er enige overlap is met het voorgaande agendapunt. De PvdA heeft de stukken over de verschillende omgevingsdiensten met interesse gelezen. Soortgelijke winstwaarschuwingen werden ook in voorgaande jaren afgegeven. In de stukken van de OD IJmond wordt er weer dat de opgaven waarvoor de OD's zich gesteld zien staan, steeds complexer worden, met stikstof,

pfas en diffuus lood. Dat geeft uitdagingen om de kwaliteit en de kwantiteit van de dienstverlening op orde te houden. De PvdA vindt dat zorgwekkend. Daar wordt, ook vanuit het college, voortdurend aandacht voor gevraagd.

Eerder is gesproken over de wijze waarop de OD's ten dienste staan van de inwoners van de provincie Noord-Holland. Is het wellicht een idee dat het college met een bespreeknotitie komt, zodat daar later in een BOT-overleg wat uitvoeriger bij kan worden stilstaan. De OD's hebben intern al een hele uitdaging, maar ook de uitstraling van de OD's naar de bevolking toe kan wellicht wat transparanter of vriendelijker. De inwoners van Noord-Holland moeten de OD's goed kunnen vinden en het idee hebben dat zij hun vragen en zorgen daar kunnen neerleggen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) refereert aan het financiële stuk van de OD Flevoland en Gooi- en Vechtstraak (OFGV). Op pagina 6 van de begroting 2020-2021 staat: "*De OFGV verstrekt passend en kwalitatief goed advies aan de deelnemende partijen over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Dit geldt voor de taakgebieden bodem, water, energie, asbest, stortplaatsen, geluid, lucht, externe veiligheid en zwemwater. De kennis van vakspecialisten op bovengenoemde taakgebieden en de aanwezige juridische kennis worden hiervoor ingezet.*" Wat de PVV betreft gebeurt dit niet op het taakgebied van energie. Het is nog steeds fysiek onmogelijk massaal in te zetten op weersafhankelijke stroomvoorziening, niet in theorie en evenmin in de praktijk. Waarom blijven mensen daarin geloven? Sommige mensen hebben zonnepanelen op hun dak. Dan wordt de conclusie getrokken dat het een goede zaak zou zijn als meer mensen dat zouden doen. Dat is echter een vorm van inductief redeneren. Je komt steeds meer in de problemen wanneer je daar grootschalig op inzet. Men lijkt zich daar echter niet in te willen verdiepen. De PVV betreurt de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie, maar voor het overige kan zij instemmen met het voorliggende besluit.

De heer **Klein** (CU) heeft goed geluisterd naar de heer Van Tiggelen. Hij zal zich nu echter beperken tot het onderwerp OD's. GS stellen voor om geen zienswijze in te dienen bij alle jaarstukken en begrotingen van de OD's. De meeste wijzigingen in de begroting zijn heel technisch van aard. Dat komt door de salarisverhogingen. De heer Klein kan zich goed voorstellen dat daar geen zienswijze over behoeft te worden ingediend. Anderzijds wordt het aantal taken van de omgevingsdiensten wel groter. Denk aan de taken van de OD NHN m.b.t. stikstof en vergunningverlening. Maar ook de toezichtstaken van de OD Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) bij grote bedrijven nemen toe. De CU vraagt zich af of het wel verstandig is om daar helemaal niets over te zeggen. Kan de commissie als zienswijze meegeven dat zij het belangrijk vindt dat de taken goed en adequaat uitgevoerd worden en dat daarop geanticipeerd wordt?

De heer **Zoon** (PvdD) meent dat een BOT-overleg voornamelijk wordt ingezet bij nieuwe onderwerpen; dit betreft echter een oud onderwerp. Het lijkt de Partij voor de Dieren desalniettemin goed om er wat uitgebreider over te spreken.
Wat de stukken betreft, is de heer Zoon benieuwd hoe de OD NHN de risicoanalyse maakt in het kader van de Wet natuurbescherming. Bij de jacht lijkt vooral een piepsysteem te worden gehanteerd. Ook maakt de PvdD zich zorgen over de Wet natuurbescherming bij andere OD's. De aanvrager moet nu naar twee loketten toe, wat niet het idee was van één-loketdienst. Wellicht verklaart dat ook het slechte cijfer 6 dat de OD voor klachtenafhandeling scoort. Hoe verwachten GS dat een klachtencoördinator dit gaat oplossen?

De heer **Bolkestein** (VVD) is het eens met het voorstel voor een BOT-overleg, maar het risico is wel dat alles door elkaar gaat lopen. Het BOT-overleg behelst veel andere zaken, zoals het Rekenkameronderzoek

over de VTH-taken. Is het handig om het wat breder te trekken en na te denken over de verhouding omgevingsdiensten-toezicht- financiering ervan. Daarvan zou de heer Bolkestein voorstander zijn.
Wat de stukken zelf betreft, valt het op dat sommige omgevingsdiensten al een definitieve jaarrekening hebben en andere niet. Het zou fijn zijn als we in dit stadium, in juni, van alle OD's een definitieve jaarrekening hebben. Misschien is er sprake van bijzondere omstandigheden. Zou het echter volgend jaar wel lukken om alles op tijd te ontvangen?
De stukken bevatten veel financiële gegevens, maar het zou handig zijn om daar volumes bij te hebben. De OD's bedienen immers heel veel overheden. Kan hiervoor iets in het format worden meegenomen? Alle jaarrekeningen van de OD's hebben bovendien een andere layout en structuur. Is er een standaardindeling mogelijk, bij voorkeur met volumes erbij, zodat een en ander vergeleken kan worden? De heer Roosendaal begrijpt dat de alle omgevingsdiensten andere gebieden bestrijken, deels ook buiten de provincie Noord-Holland. Dat maakt de vergelijking voor sommige vergunningsaanvragen wat lastiger. Voor de overzichtelijkheid zou het echter handig zijn als het allemaal in één format beschikbaar wordt. Zou het bovendien niet heel mooi zijn als alle omgevingsdiensten in Nederland conform één indeling zouden rapporteren? Kan de gedeputeerde daar eens naar informeren in IPO- en/of VNG-verband? Op die manier kan wellicht een soort benchmark worden gemaakt.

De laatste vraag betreft een technische. Hoeveel wordt op dit moment aan de afhandeling van milieuvergunningen uitgegeven? Milieuvergunningen zijn op dit moment vrijgesteld van leges. De kosten daarvan worden eigenlijk door iedereen in de provincie betaald. Ze worden net als alle andere uitgaven via de provincie verdeeld. Onder de nieuwe Omgevingswet gaat dat waarschijnlijk veranderen. Kan de commissie toegestuurd krijgen hoeveel de omgevingsdiensten voor de provincie uitgeven aan het afhandelen van vergunningen voor milieubelastende activiteiten?

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Mevrouw Jellema (PvdA) benoemde de grote hoeveelheid uitdagingen waarvoor de OD's staan (stikstof, Tata en alle ontwikkelingen rond natuur). Het college is zich daarvan bewust. Via de OD's waarbij de provincie in het bestuur zit, wordt regelmatig gesproken over wijze waarop de OD's invulling kunnen geven aan deze uitdagingen. De OD's zijn ingesteld om professionele uitvoering te geven aan de natuur- en milieutaken vanuit de provincie en met de gemeenten. Dat wordt nog steeds beschouwd als dé route om de taken uitgevoerd te krijgen. De provincie en OD's gaan de uitdaging dus gewoon aan.

De heer Bolkestein had een aantal kritische opmerkingen over de OD's. Er werd een BOT-overleg genoemd als mogelijkheid om de klantgerichtheid en bekendheid van de OD's onder de aandacht te brengen. Op de agenda staan de jaarstukken in financiële zin. Gedeputeerde wil er nu dus niet nader op ingaan, maar het zou een idee kunnen zijn om het BOT-overleg na de zomer te voeren. Hij zou het dan wel wat breder willen trekken dan enkel de bekendheid van de omgevingsdiensten. Het college herkent zich immers niet in het signaal van mevrouw Jellema (PvdA). Zeker de OD IJmond weet de bewoners over het algemeen goed te vinden. Mogelijke onderwerpen voor een BOT zijn de wijze waarop de OD's functioneren, de vraag of er toereikende middelen zijn om de taken goed uit te voeren, de mate van samenwerking en de uniformering. Overigens is de provincie slechts een van de partijen binnen de OD. Soms zijn die rol en verantwoordelijkheid heel groot, zoals in de OD NHN en de OD NZKG, maar soms zijn die ook heel erg klein (Flevoland en Gooi- en Vechtstreek). Het is echter altijd goed om te bekijken op welke punten de omgevingsdiensten de samenwerking en efficiency in de uitvoering kunnen vergroten.

De heer Klein (CU) gaf aan dat er in technische zin wat wijzigingen moeten worden doorgevoerd,

bijvoorbeeld wat betreft de personeelslasten. Dat is natuurlijk niet het hele verhaal. Wat stikstof betreft gaat er het komend en daaropvolgend jaar ruim 6 ton extra naar de uitvoering van extra stikstoftaken. Ook gaat er ongeveer 4 ton naar extra handhavingstaken, waaronder m.b.t. Tata. Het betreft dus niet enkel maar looncompensatie, maar ook een aantal nieuwe accenten en intensiveringen die erbij horen. In het verkeer tussen de provincie en de omgevingsdiensten wordt dat benadrukt, zoals ook politiek-bestuurlijke sensitiviteit een grote rol heeft in het verkeer met de omgevingsdienst.

Wat de risico-analyse betreft, is het aan de OD's om daar invulling aan te geven. Gedeputeerde Stigter stelt voor om daar schriftelijk wat dieper op in te gaan.

De opmerking van de heer Bolkestein om in het vervolg met definitieve jaarrekeningen te werken, ondersteunt gedeputeerde. Hij zal nogmaals onder de aandacht brengen van de OD's dat het college het goede gesprek met de Staten wil kunnen voeren op basis van de definitieve jaarrekeningen.
In antwoord op de vraag van de heer Bolkestein hoeveel milieuvergunningen er zijn, kan gedeputeerde niet direct een antwoord geven. Hij snapt de achterliggende vraag m.b.t. de leges, die op basis van de Omgevingswet weer geïnd kunnen worden. Dat geeft een financiële compensatie. Gedeputeerde komt er schriftelijk op terug en zal dan ook aangeven hoe een en ander zich in financiële zin verhoudt.

De **voorzitter** concludeert dat er geen vragen resteren voor gedeputeerde Olthof.
Gedeputeerde Stigter komt schriftelijk terug op de werkwijze van de OD's, de hoeveelheid milieuvergunning en de financiële consequenties.
De suggestie voor een BOT-overleg wordt meegenomen in de eerder aangekondigde mail van de statengriffie inzake het organiseren van enkele werkbezoeken en overige bijeenkomsten.

> De heer **Bolkestein** (VVD) is het niet eens met de opmerking van gedeputeerde Stigter dat hij kritische opmerkingen zou hebben geuit over de omvang van de taken van de omgevingsdiensten. Voorts verzoekt de heer Bolkestein gedeputeerde Stigter nogmaals om in te gaan op het voorstel inzake de uniformiteit van de rapportages. Kan gedeputeerde in ieder geval bij de OD's waarvan de provincie Noord-Holland zelf aandeelhouder is, wellicht samen met de andere aandeelhouders, het punt opbrengen over het afstemmen van de rapportages? De heer Bolkestein zou bij voorkeur ook zien dat het verzoek om een standaard rapportageformaat ook in IPO- en VNG-verband wordt opgebracht.

Gedeputeerde **Stigter** is bereid het punt in te brengen richting de vier OD's waarbij GS zitting hebben in het bestuur. Ook is hij bereid om het signaal mee te geven richting de directeur van de OD.nl, de vereniging van alle omgevingsdienstdirecteuren. Gedeputeerde begrijpt de wens van de heer Bolkestein. Tegelijkertijd kunnen er argumenten zijn om een rapportage in een andere vorm te gieten, omdat die beter aansluit bij de wensen van de gemeenten. Gedeputeerde zal het meegeven, maar durft geen resultaatgarantie te geven, zeker niet op korte termijn.

De **voorzitter** stelt de Statenleden in de gelegenheid om eventuele aanvullende vragen aangaande dit agendapunt nu te benoemen, opdat afgezien kan worden van een tweede termijn.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt bij interruptie op dat gedeputeerde Stigter niet gelijk in haar gat van het BOT-overleg is gesprongen. Voelt hij ervoor om het te overleggen met zijn collega Olthof? Zij acht het namelijk verstandig om het ijzer te smeden nu het nog heet is.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat het initiatief voor een BOT-overleg bij de Statenleden ligt. Hij heeft de suggestie gedaan om het overleg wat breder te trekken dan enkel de kenbaarheid van de OD's en ook de fundamentelere vragen van de heer Bolkestein erbij te betrekken.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) en de heer **Bolkestein** (VVD) zullen elkaar in dezen opzoeken.

De **voorzitter** wijst erop dat de Staten hun wensen aangaande het BOT-overleg ook per mail kenbaar kunnen maken.

De heer **Bolkestein** (VVD) heeft nog geen antwoord gehoord op zijn vraag of gedeputeerde Stigter bereid is om niet alleen met de directeuren van de OD's te praten, maar om ook het punt van de VVD over de eenduidigheid in de rapportages te bepleiten en de uitkomst daarvan tijdens de volgende vergadering terug te koppelen.

De **voorzitter** dankt gedeputeerde Stigter voor diens beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. De commissieleden stemmen ermee in dat de financiële stukken Omgevingsdiensten als hamerstuk aan de Provinciale Staten worden doorgeleid.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3207
Extern Zaak ID	1408915
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.f
Omschrijving	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; Zienswijze ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en resultaatbestemming (VD-29).
Organisatieonderdeel	CZ/SI

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

De ontwerpbegroting 2021, de jaarstukken 2019 en de resultaatbestemming van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord worden aan Provinciale Staten toegezonden zodat Provinciale Staten een zienswijze op de stukken kunnen geven.

omgevingsdienst nhn

jaarrekening 2019 & begroting 2021

Rob van Doorn

directeur

videoboodschap

KLIK HIER of kopieer de url en plak deze in de adresbalk van uw browser.

https://www.odnhn.nl/Opdrachtgevers/Video_Rob_van_Doorn_voor_raadsleden

Wat willen wij bereiken?

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord droeg in 2019 proactief bij aan het schoon, veilig en duurzaam wonen, werken en recreëren in de regio Noord-Holland (Noord). Dat was en is onze maatschappelijke meerwaarde!

Om die opdracht goed voor u uit te voeren voldeden regulering, toezicht, handhaving en onze specialismen aan de landelijke kwaliteitseisen op het gebied van procescriteria en deskundigheidsvereisten voor omgevingsdiensten.

Toelichting
Deze sheet gaat in op de randvoorwaarden waarbinnen onze organisatie werkt voor de deelnemende gemeenten en de provincie.
Met de toenemende aandacht voor (voormalig) PAS en PFAS, de toenemende vraag naar verduurzaming en energietransitie en de groeiende aandacht voor veiligheid en gezondheid, wordt het belang van ons werk groter.
Vanzelfsprekend houden we ons bij de uitvoering van het werk aan kwaliteitsdoelstellingen. De bestaande kwaliteitseisen worden doorlopend gemonitord en waar nodig geoptimaliseerd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Toelichting
Deze cijfermatige verantwoording geeft enig inzicht in de taken die wij voor u uitvoeren. Maar vanzelfsprekend gaat het vooral om het maatschappelijk effect van ons werk. Binnen de provincie en bij de gemeenten zijn die effecten groot. Niet alleen op het terrein van toezicht en handhaving, maar ook op het gebied van adviezen. Dat laatste onderdeel van het werk groeit hard en de verwachting is dat, wanneer de Omgevingswet van start gaat, dat aspect een vlucht zal nemen.

Regulering

- Adviezen bouw en ruimte	1.133 stuks
- Maatwerkvoorschriften	112 stuks
- Meldingen	888 stuks
- Vergunningen	65 stuks
- Informatieverzoeken	376 stuks

VTH-plustaken provincie

- (Administratieve) controles groene wetgeving	11.229 stuks
- Besluiten en adviezen groene wetgeving	1.196 stuks
- Meldingen en beschikking Wbb	512 stuks
- (Administratieve) controles zwemwater	9.041 stuks
- Controles vaarwegen	240 stuks

Specialisme en advies

- Meldingen Besluit Bodemkwaliteit (BBK)	550 stuks
- Invoeren bodemonderzoeken	610 stuks
- Bodeminformatieverzoeken	3.970 stuks
- Advies meldingen Bodemenergiesystemen	169 stuks
- Adviezen externe veiligheid	361 stuks
- Geluidsadviezen	972 stuks
- Adviezen natuurbescherming	852 stuks
- Subsidieaanvragen duurzame energie	1.143 stuks

Toezicht en handhaving

- Asbestcontroles	2.235 stuks
- Bodemcontroles (gem. taken)	664 stuks
- Bodemcontroles (prov.taken)	512 stuks
- Evenementen en horecarondes	130 stuks
- Klachten en calamiteiten	1.033 stuks
- Reguliere controles bedrijven	3.259 stuks

jaarrekening 2019

Wat heeft het gekost?

Baten	20,8 miljoen
Onttrekking reserve	0,2 miljoen
Lasten	19,9 miljoen
Storting in reserve	1,0 miljoen
Gerealiseerd resultaat	31,7 duizend

Ontstaan door:

Programma 1 milieutaken	19,7 duizend
Programma 2 VTH plustaken	12,0 duizend

Resultaat bestemming:

Algemene reserve	19,7 duizend
Bestemmingsreserve VTH plustaken	12,0 duizend

Toelichting
2019 is afgesloten met een klein positief saldo. Dat betekent dat de begroting vrijwel geheel volgens de planning is gerealiseerd.

jaarrekening 2019

Welke ontwikkelingen waren er in 2019?

Bestuur

- personele wijziging i.v.m. vertrek van A. Tekin en toetreding gedeputeerde E. Stigter

Organisatie

- versterking van onze organisatie: verdere groei en kwaliteitsverhoging

Beleid

- ondersteuning aan gemeenten bij energietransitie en verduurzaming
- voorbereiding op warme overdracht van bodemtaken
- intensivering voorbereiding op Omgevingswet
- verjonging en verlichting dankzij traineeship (Strategische Personeelsplanning)
- vergrijzend personeelsbestand blijvend punt van aandacht
- werving gekwalificeerd technisch en juridisch personeel lastiger i.v.m. krapte arbeidsmarkt

Productie

- groei aantal opdrachten
- meer druk op uitvoering

Toelichting

Het afgelopen jaar werd gekenmerkt door verdere groei en kwaliteitsverhoging. Mede door de economische groei in 2019 nam de inzet van onze specialisten toe. Ook de voorbereiding op de warme overdracht van bodemtaken hoort daarbij.
Intern worden er grote stappen gezet op weg naar meer transparantie en kwaliteitsverbetering. De voorbereiding op de Omgevingswet ging door, maar ook de noodzakelijke verjonging van onze organisatie. De komende jaren verlaten tientallen medewerkers onze organisatie door pensionering. Om de continuïteit te garanderen is een groei aan de onderkant van eminent belang, omdat we anders kennis zien weglekken en daar geen alternatief voor hebben. Medewerkers met de specifieke technische kennis die u vraagt zijn niet of nauwelijks meer regulier uit de markt te halen.

kadernota 2021

Beleidsmatige kaders

Er is een beleidsarme kadernota en begroting voor 2021 neergelegd.

Toelichting
Voor het jaar 2021 hebben wij een beleidsarme kadernota en begroting neergelegd. Zonder dat we dat van tevoren konden weten, spelen we daarmee in op de gevolgen van de Coronacrisis. De oorspronkelijke gedachte was echter dat onze organisatie al veel veranderingen in uitvoering heeft en we 2021 willen gebruiken om daar verder invulling aan te geven.

kadernota 2021

Financiële kaders

Indexatie
De OD NHN wijkt – i.o.m. het bepaalde in de FUGR – gemotiveerd af van de standaard verhouding voor loon- en prijsontwikkeling.

Het gehanteerde percentage is berekend door de totale werkelijk begrote loonkosten (excl. overige personeelskosten enz.) te delen door de totale lasten.

Indien de OD NHN van de standaard (70/30) uitgaat ontstaat er een door de Regietafel en binnen de FUGR onbedoelde taakstellende bezuiniging (over 4% van de loonkosten is de indexatie dan 1,7% in plaats van 2,6%).

begroting 2021

Hoe ziet de begroting 2021 eruit?

Totale begroting	19,2 miljoen

Bijdrage per regio

regio West-Friesland	4,1 miljoen
regio Kop van Noord-Holland	4,0 miljoen
regio Alkmaar	4,0 miljoen
provincie Noord-Holland	7,1 miljoen

Toelichting
De begroting voor 2021 sluit op een bedrag van 19,2 miljoen euro. Dit bedrag zal ongetwijfeld veranderen ten gevolge van de Coronacrisis. We zullen u hierover informeren zodra nadere gegevens beschikbaar zijn.

begroting 2021

vragen?

Heeft u nog vragen?

Heeft u nog vragen over de jaarrekening 2019 of begroting 2021?
Neem tijdens kantooruren contact op via onderstaande telefoonnummers of mail uw vraag:

- **Financiën** - Caroline van den Tempel, Concerncontroller
  088 102 1326 / cvandentempel@odnhn.nl
- **Opdrachten en taken -** Helmich Kuiper, accounthouder
  088 102 1364 / hkuiper@odnhn.nl
- **Regulering** - Ed Langereis, manager Regulering Leefomgeving
  088 102 1361 / elangereis@odnhn.nl
- **Toezicht en handhaving** - Jeroen Vogel, manager Toezicht en handhaving
  088 102 1811 / jvogel@odnhn.nl
- **Specialisme en advies** - Mike Goudemond, manager Specialisme en advies
  088 102 1761 / mgoudemond@odnhn.nl
- **Omgevingswet** - Peter Verduin, programmamanager Omgevingswet
  088 102 1788 / pverduin@odnhn.nl
- **Programma ICT** - Roger van Kessel, programmamanager ICT
  rvankessel@odnhn.nl
- **Algemene vragen en Corona** - Rob van Doorn, directeur
  088 102 1368 / rvandoorn@odnhn.nl

vragen

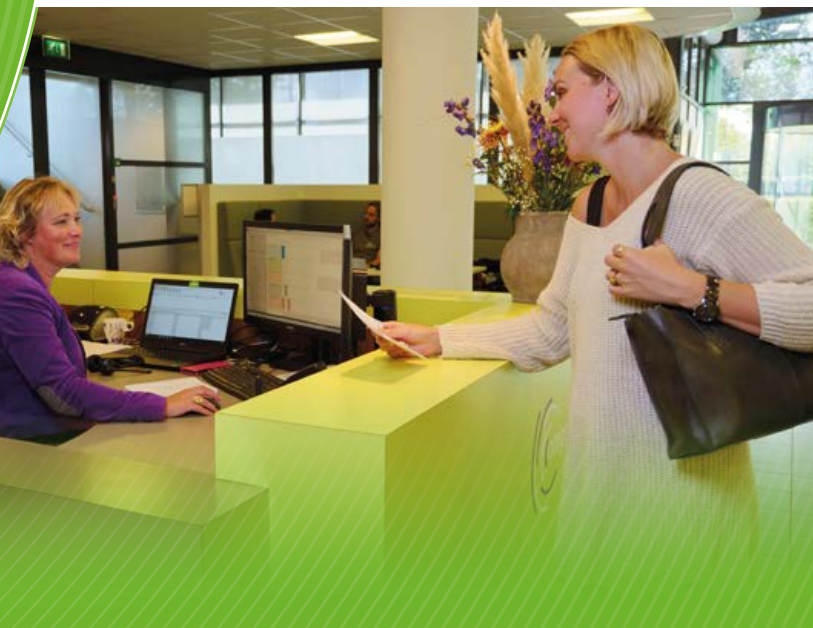

odnhn.nl

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

BEGROTING 2021

(meerjarenraming 2022-2024)

definitief na AB 1 juli 2020

Inhoudsopgave

Inleiding **3**
Programma 1 Milieutaken **6**
1.1 Regulering 6
Wat willen we bereiken? 6
Wat gaan we daarvoor doen? 6
1.2 Specialismen & Advies 6
Wat willen we bereiken? 6
Wat gaan we daarvoor doen? 6
1.3 Toezicht en Handhaving 7
Programma 2 VTH plustaken **9**
2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening 9
Wat willen we bereiken? 9
Wat gaan we daarvoor doen? 9
2.2 VTH plustaak Regulering Natuurbescherming 9
Wat willen we bereiken? 9
Wat gaan we daarvoor doen? 10
2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz) 10
Wat willen we bereiken? 10
Wat gaan we daarvoor doen? 10
2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving 11
Wat willen we bereiken. 11
Wat gaan ervoor doen. 11
Programma 3 Overhead OD NHN **12**
Wat gaat dit kosten? 13
Paragrafen **14**
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 14
Benodigde weerstandsvermogen 14
Financiële kengetallen 16
4.2 Financiering 17
Marktontwikkeling en rentevisie 17
Renteschema 2021 17
Risicobeheer 17
4.3 Bedrijfsvoering 18
Financiële begroting **21**
5.1 Uitgangspunten financiële begroting 21
5.2 Overzicht van baten en lasten 21
5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 22
Overzicht van incidentele baten en lasten 22
Overzicht per taakveld 22
5.4 Uiteenzetting van de financiële positie 23
Geprognosticeerde (meerjaren-)balans 23
EMU Saldo 23
Investeringsoverzicht 24
Verloopoverzicht Reserves 25
5.5 Meerjarenraming 2021-2024 26
Geprognosticeerde begin- en eindbalans voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar: 26
Overzicht van baten en lasten met de drie jaren volgend op het begrotingsjaar: 27
EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar: 28
Lijst van gebruikte afkortingen **29**

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) opgesteld conform de BBV. Deze begroting heeft de indeling zoals afgesproken is aan bij de regietafel. Dit om vergelijkbaarheid van de begrotingen van de verschillende GR-en te verbeteren.

De activiteiten van de OD NHN worden uitgevoerd binnen drie programma's: Milieutaken (deelnemende gemeenten en provincie Noord Holland) en VTH plustaken (provincie Noord Holland) en, naar aanleiding van de vernieuwing van de BBV regels:, overhead.

Indexatie 2021
In de vergadering van de Algemeen Bestuur van 11 maart 2020 is besloten met het vaststellen van de kadernota tot een indexatiepercentage voor 2021 t.o.v. 2020 van 2,37% voor zowel milieu als VTH plus taken.

Verwerking van de zienswijze in de begroting
Indexatie
De OD NHN wijkt – in overeenstemming met het bepaalde in de FUGR – gemotiveerd af van de standaard verhouding voor loon- en prijsontwikkeling. Het gehanteerde percentage is berekend door de totale werkelijk begrote loonkosten (exclusief overige personeelskosten enz.) te delen door de totale lasten. Indien de OD NHN van de standaard (70/30) uitgaat ontstaat er een door de Regietafel en binnen de FUGR onbedoelde taakstellende bezuiniging (over 4% van de loonkosten is de indexatie dan 1,7% in plaats van 2,6%).

Omgevingswet en Energietransitie
Voor de onderwerpen Omgevingswet en energietransitie geldt dat er – door onze deelnemers – eerst zelf de nodige politieke keuzes gemaakt moeten worden maar dat het onwaarschijnlijk is dat de OD NHN hier niet op enige wijze aan bijdraagt. Op het gebied van verduurzaming worden er voor diverse deelnemers al jarenlang taken uitgevoerd.

Wij zijn dan ook in de eerste plaats nieuwsgierig naar uw standpunten over deze beleidsmatige ontwikkelingen en zullen daarna in gezamenlijkheid bepalen of en welke rol de OD NHN in dit proces heeft. Dan wordt ook duidelijk welke overeenkomsten en verschillen er qua (politieke) wensen bestaan en kan daarop geanticipeerd worden. Mocht u hierop volgend overwegen om – al dan niet in gezamenlijkheid – taken aan de OD NHN over te dragen dan gelden hiervoor de "randvoorwaarden bij taakinbreng". Deze checklist met de randvoorwaarden is op 8 maart 2018 door het AB besproken. Hiermee worden onder andere de financiële, personele en beleidsmatige consequenties voor alle betrokken partijen – individuele opdrachtgever, collectieve eigenaren en de OD-organisatie – afgewogen alvorens tot taakopname over te gaan. Daarvoor is echter eerst duidelijkheid over de eigen politiek-bestuurlijke keuzes van onze deelnemers noodzakelijk.

Wij hebben daar bij het opstellen van de begroting 2021 nog onvoldoende helderheid over om deze uit te werken. Uitgaven vinden in 2021 uitsluitend plaats door middel van goed onderbouwde begrotingswijzigingen die eerst ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd.

Taakstellende bezuiniging
Met de begroting 2018 is recentelijk een taakstellende bezuiniging gerealiseerd van 5%. Daarnaast staat de OD NHN komende tijd voor de uitdaging om de structurele taakstellende bezuiniging (€ 820.000) in het kader van het Masterplan ICT te realiseren. Gelet op de werkdruk binnen de organisatie en de lopende projecten die gedekt moeten worden binnen de eigen begroting, zoals "een sterker fundament" waaronder o.a. outputfinanciering valt, ziet de OD NHN geen mogelijkheid om een financiële taakstelling te realiseren. In deze begroting zijn dan ook geen extra financiële taakstellingen opgenomen.

Bijdrage aan de regionale opgaven (van het Pact van Westfriesland)
De OD NHN staat voor het schoon, veilig en duurzaam wonen, werken en recreëren in de regio Noord-Holland (Noord). Dat is onze maatschappelijke meerwaarde, dat is onze doelstelling!

Als actuele voorbeelden gelden de opgaves ten aanzien van stikstof, PFAS, CO2-reductie en –aanbod, de Regionale Energiestrategie (RES), het meerjarenprogramma verduurzaming bestaande bouw, het meerjarenprogramma bedrijventerreinen en het programma circulair. Door de inzet van onze deskundige vergunningverleners, specialisten, adviseurs en toezichthouder dragen wij daaraan voor al onze deelnemers actief bij. Hierdoor leveren wij – meer specifiek – ook onze bijdrage aan de realisatie van het Pact van Westfriesland.

Bijdragen 2021
De begroting van de OD NHN verschijnt vroeg in het jaar. Dit stelt de deelnemende partijen in staat om de kosten voor de uitvoering van taken in de eigen begroting op te nemen. Later in het jaar wordt nadere invulling gegeven aan de activiteiten, projecten en resultaten die de OD NHN zal gaan realiseren in de uitvoeringsprogramma's. Wij verzoeken de deelnemers de lumpsumbedragen, uit onderstaande tabel, in hun begroting op te nemen. De bijdrage is inclusief de indexatie van gewogen 2,37% zoals besloten in het AB van 11 maart 2020 naar aanleiding van de zienswijzen van de gemeenten en provincie.

Bijdrage per deelnemer Milieutaken	**begroting 2020 jaarschijf 2021**	**Indexatie**	**Bijdrage 2021**
Gemeente Alkmaar	€ 1.331.618	€ 31.506	€ 1.363.125
Gemeente Bergen	€ 651.643	€ 15.418	€ 667.061
Gemeente Castricum	€ 661.465	€ 15.650	€ 677.115
Gemeente Den Helder	€ 879.906	€ 20.819	€ 900.725
Gemeente Drechterland	€ 450.453	€ 10.658	€ 461.111
Gemeente Enkhuizen	€ 461.605	€ 10.922	€ 472.527
Gemeente Heerhugowaard	€ 646.788	€ 15.303	€ 662.091
Gemeente Heiloo	€ 341.850	€ 8.088	€ 349.938
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.716.605	€ 40.615	€ 1.757.220
Gemeente Hoorn	€ 1.481.312	€ 35.048	€ 1.516.360
Gemeente Koggenland	€ 140.175	€ 3.317	€ 143.492
Gemeente Langedijk	€ 275.264	€ 6.513	€ 281.777
Gemeente Medemblik	€ 1.266.628	€ 29.968	€ 1.296.596
Gemeente Opmeer	€ 64.782	€ 1.533	€ 66.315
Gemeente Schagen	€ 810.411	€ 19.174	€ 829.585
Gemeente Stede Broec	€ 105.841	€ 2.504	€ 108.345
Gemeente Texel	€ 491.025	€ 11.618	€ 502.642
Provincie Noord-Holland	€ 606.243	€ 14.344	€ 620.587
Totaal bijdrage Milieutaken	**€ 12.383.615**	**€ 292.996**	**€ 12.676.612**
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	€ 6.366.782	€ 150.638	€ 6.517.420
Totalen bijdragen OD NHN	**€ 18.750.398**	**€ 443.634**	**€ 19.194.032**

BELEIDSBEGROTING

Programma 1 Milieutaken

1.1 Regulering

Wat willen we bereiken?
Door onze adequate, professionele en transparante uitvoering van vergunningprocedures dragen wij bij aan het schoon, veilig, gezond en duurzaam wonen, werken en recreëren in de fysieke leefomgeving van de regio Noord-Holland Noord. Daarnaast dragen wij actief bij aan het oplossen van de grote maatschappelijke vraagstukken van deze tijd rond de fysieke leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?
De procedures rond adviezen, meldingen en vergunningaanvragen zijn in overwegende mate vraaggestuurd. Zo worden wij gevoed door (economische) ontwikkeling in de markt; initiatieven van burgers en bedrijven én de ambities van onze eigenaren / opdrachtgevers. Wij stellen ons dan ook tot doel dat vergunningaanvragen binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld en dat meldingen beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. Tevens wordt op alle gevraagde adviezen tijdig en juist geadviseerd. Onze producten worden via vastgelegde procedures binnen de geldende termijnen geleverd.

Het team Milieu van de Afdeling Regulering leefomgeving bestaat uit twee sterke en (grotendeels) zichzelf organiserende teams; Advisering ROM en Vergunningen & Meldingen. Binnen de afdeling vinden er technische overleggen plaats waarin kennis wordt gedeeld en waarin wij anticiperen op veranderende wetgeving zoals de Omgevingswet.

1.2 Specialismen & Advies

Wat willen we bereiken?
Het doel is om de huidige en toekomstige leef- en werkomgeving van inwoners in Noord-Holland Noord schoner, gezonder, duurzamer en veiliger te maken. Dat doen we door met onze uitgebreide expertise op het gebied van geluid, lucht, licht, bodem, klimaat, natuur, externe veiligheid en geur en op basis van onze ruime ervaring in de praktijk adequate en kwalitatief hoogstaande adviezen te verstrekt aan gemeenten en provincies binnen ons werkgebied en andere overheden.

Ook hebben we een hoogwaardig bodeminformatiesysteem en bodemloket met actuele bodeminformatie ten behoeve van onze adviezen, maar ook beschikbaar voor burgers en bedrijven. Tevens is er voor Externe Veiligheid een Gis-kaart met gegevens van de Risicokaart gezamenlijk met onder andere de invloedsgebieden wegen en buisleidingen, 100% letaliteitscontour buisleidingen, PR-contouren windturbines, etc., in een Gis-kaart op te nemen (Esri shape bestanden).

Essentieel is verder de inbreng van onze specialistische expertise in vergunningverlenings- en toezicht/handhavingstrajecten met het oog op kwaliteit, duurzaamheid en integraliteit. In het voortraject voor het opstellen van een Regionale Energiestrategie hebben verschillende specialismen van de OD NHN (externe veiligheid, geluid, natuur en bodem) input geleverd voor de analysekaarten die zijn opgesteld. Mede op basis van deze kaarten zijn mogelijke scenario's ingetekend. Daarnaast heeft de OD inzicht geven in het huidige beleid op het gebied van zonne- en windenergie.

Wat gaan we daarvoor doen?
De afdeling Specialisme & Advies voert de werkzaamheden die vallen binnen het programma Specialisme uit met goed opgeleide en gedreven medewerkers. Het opleidingsplan om aan de Kwaliteitscriteria 2.1 te voldoen is volledig uitgevoerd. Vaste procedures met termijnbewaking, werkinstructies en collegiale toetsing garanderen dat de toetsingen uniform en binnen de gestelde termijnen worden uitgevoerd. Dankzij de in eigen huis ontwikkelde standaardsjablonen hanteren de adviseurs zo veel als mogelijk een uniforme werkwijze.

Binnen de disciplines geluid, lucht, licht, bodem, klimaat, natuur en externe veiligheid vinden er "technische" overleggen plaats waarin kennis wordt gedeeld en nieuwe/gewijzigde wetgeving wordt besproken. Door een adequaat Bodeminformatiesysteem, actuele versie van GeoMilieu met modules voor

windturbines en zonebeheer, een GIS (ArcGis), EV-signaleringskaarten en geluidkaarten wordt de advisering nog adequater en efficiënter uitgevoerd.

De OD zal zich voor de gemeenten inzetten om de verduurzaming en energietransitie in de regio Noord-Holland Noord te versnellen en er voor te zorgen dat de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) gereed is en in uitvoering.

De komst van de Omgevingswet is een flinke stelselwijziging, veel huidige wetten gaan op in deze nieuwe wet. Doel is om de besluitvorming te versnellen en verbeteren, integraal gebiedsgericht te denken en meer transparantie en gebruiksgemak te realiseren. De OD NHN voldoet aan de minimale vereisten uit de 'Roadmap Omgevingswet' van de VNG.

De beschikbare capaciteit van de adviseurs sluit aan bij de vaste bijdrage zoals in 2014 aan de OD overgedragen. In de jaren 2016 t/m 2019 is er echter, gelijk opgaand aan de economische groei, sprake van een behoorlijke stijging van de hoeveelheid adviesaanvragen waardoor de adviestermijnen onder druk komen te staan. Door optimalisering van het proces en "verspillingen" zo veel mogelijk tegen te gaan, wordt getracht de toename zo veel als mogelijk met de huidige capaciteit af te handelen. In 2017, 2018 en 2019 hebben een aantal gemeenten echter al moeten bijbetalen voor de reguliere taken. Als de (economische) groei zich op deze wijze voortzet, zullen steeds meer gemeenten extra moeten bijdragen om alle taken te kunnen laten uitvoeren. Ook de nieuwe taken uit de Omgevingswet zorgen hierbij voor een stuk onzekerheid.

1.3 Toezicht en Handhaving

Wat willen we bereiken?
De OD NHN bereikt met het toezicht dat zij uitvoert bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. Handhaaft overtredingen op een open, eenduidige en voortvarende wijze en zorgt aldus voor een gevoel van veiligheid bij de burger, een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken.

Wat gaan we daarvoor doen?
- Reguliere controles bedrijven: De wettelijke voorschriften worden door de bezochte inrichtingen op zo'n manier nageleefd dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.
- Asbest: Voorkomen van asbestverspreiding bij saneringswerkzaamheden en zorgdragen voor een juiste afvoer van het asbestafval om daarmee asbestbesmetting te voorkomen.
- Bodem: Bescherming van de bodem tegen verontreiniging en/of aantasting en het op juiste wijze toepassen van grond en bouwstoffen.
- Evenementen: De muziekgeluidsnormen uit de evenementvergunning worden niet overschreden en daarmee worden klachten over geluidsoverlast voorkomen.
- Puinbrekers: Ontvangen kennisgevingen Besluit mobiel breken informatie gestuurd handhaven.
- Handhavingsverzoeken: De besluiten over verzoeken tot handhaving voldoen aan de wet- en regelgeving, zijn opgesteld met inachtneming van jurisprudentie en kunnen de rechterlijke toets doorstaan.
- Klachtenbehandeling: Het reageren op klachten en het afhandelen daarvan en het voorkomen van verdere overlast en milieuschade.
- Diverse taken worden uitgevoerd in projectvorm om zo meer inzicht te krijgen in het behalen van de doelstellingen.
- *24-uurs bereikbaarheid/calamiteiten:* Het reageren op calamiteiten en in samenwerking met andere hulpdiensten het voorkomen, dan wel zoveel mogelijk beperken van nadelige gevolgen voor de leefomgeving en veiligheid.

1.3.1 Samenwerking ketentoezicht

Wat willen we bereiken?
Goede samenwerking met partners en maximale informatieverzameling en deling. Het hiermee verkregen beeld van activiteiten, problemen en naleefgedrag wordt gebruikt voor een zo efficiënte inzet van menskracht en middelen om de algemene doelstellingen van de OD NHN te behalen.

Wat gaan we daarvoor doen?
Ketentoezicht / IGH: Afstemming en samenwerking tussen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving en het verhogen van de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt over alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak.
Milieuvluchten: regelmatig milieuvluchten uitvoeren over bedrijven en locaties in het vrije veld met als doel het verkrijgen van inzicht en het verminderen van overtredingen. Informatie over gewijzigde wet- en regelgeving met betrekking tot bedrijfsmatige activiteiten die onder het takenpakket van de OD NHN vallen, wordt aan de betrokken branches en ondernemingen beschikbaar gesteld. Afhankelijk van het onderwerp wordt daarbij gebruik gemaakt van diverse media zoals nieuwsbrieven of de website van de OD NHN.

Programma 2 VTH plustaken

2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening

Wat willen we bereiken?
Met het reinigen van de verontreinigde ondergrond (bodem en grondwater) worden duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit gecreëerd. Het gaat hierbij om het voorkomen van nieuwe bodem- en grondwaterverontreinigingen en het saneren en/of beheren van de verontreinigde ondergrond. De ambitie is een duurzame bodemkwaliteit in Noord-Holland waarbij zich geen risico's voordoen voor de gezondheid en het milieu, waaronder planten en dieren.

De gemeenten zorgen voor het evenwichtig toedelen van functies aan locaties en stellen regels aan activiteiten over de wenselijke bodemkwaliteit. Het gaat hierbij om de chemische bodemkwaliteit, maar ook om thema's als het verlies van organische stof of verzilting. Middels de Omgevingswet hebben of gaan gemeenten in een samenhangende aanpak al deze aspecten integraal meenemen bij het opstellen van de omgevingsvisie en omgevingsplan.

Wat gaan we daarvoor doen?
Met de komst van de Omgevingswet is de gemeente bevoegd gezag Bodem in plaats van het huidige bevoegd gezag Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland. Het gaat hierbij zowel om de handhaving en de vergunningverlening als om de juridische en beleidsmatige advisering. De provincie Noord-Holland blijft bevoegd gezag voor grondwaterverontreinigingen en specifieke locaties (provinciale BRZO-inrichtingen en de onder overgangsrecht Wet bodembescherming vallende spoedlocaties).

Het lijkt er op dat 90% van de taken die de OD NHN uitvoert voor de provincie een basistaak zal worden en die zullen aan de OD NHN moeten worden overgedragen. Dit staat aangegeven in het Besluit activiteiten leefomgeving (het BAL). Dat betekent dat de taak vergunningverlening Wet bodembeheer (Wbb) ook in 2021 is overgedragen aan de OD NHN. Omdat de zorg voor de bodem bij de gemeenten komt te liggen wordt dit gelijk aan de zorg voor ruimtelijke ordening, bouwen en andere aspecten van de leefomgeving. Dit vergroot de integratie van de verschillende beleidsterreinen en de mogelijkheid voor gericht lokaal beleid.

De OD NHN, afdeling Specialisme & Advies, team Wbb-vergunningverlening, voert de volgende taken uit:
- Het beoordelen en toetsen van aanvragen, meldingen, bodemonderzoeken en (sanerings-) plannen in relatie tot de Omgevingswet (aanvullingsbesluit Bodem).
- Het actueel houden van het Bodeminformatiesysteem
- Het opstellen van adviezen, beoordelingen en beschikkingen in relatie tot de Omgevingswet (aanvullingsbesluit Bodem).
- Het bewaken en bijsturen van de procedures en de uitvoering van taken binnen de geldende termijnen.
- Het bewaken en bevorderen van t de uitvoering en samenhang met betrekking tot de toepassing van de regelgeving en richtlijnen op het gebied van de Omgevingswet (aanvullingsbesluit Bodem).
- Het adviseren (zowel de interne organisatie als externen) over producten, procedures en bevindingen op het gebied van de Omgevingswet (aanvullingsbesluit Bodem).

2.2 VTH plustaak Regulering Natuurbescherming

Wat willen we bereiken?
Door het op een adequate, professionele en transparante wijze uitvoeren van het besluitvormingsprocesproces van de groene wetgeving dragen wij bij aan:
a. Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit
b. Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en

c. Het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Wat gaan we daarvoor doen?
De OD NHN, afdeling Regulering Leefomgeving, team Natuurbescherming voert onder de Wet natuurbescherming, de Natuurschoonwet en de Provinciale Milieuverordening onderdeel stiltegebieden de volgende taken uit:

- Vergunning verlenen in relatie tot gebiedsbescherming Natura 2000-gebieden, met stikstof en/of overige effecten
- Ontheffing verlenen van wettelijke verboden in het kader van ruimtelijke ingrepen, bestendig beheer, populatiebeheer en schadebestrijding, opvang wilde inheemse diersoorten (dierenopvang), onderzoek en educatie en/of tijdelijke natuur alsook in het kader van vellen houtopstanden (ontheffing wachtverplichting en compensatie)
- Advies met instemming (vervangt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet de VVGB).
- Meldingen afhandelen bij vellen van houtopstanden, in het kader van gedragscodes
- Advisering van de Provincie bij het goedkeuren en wijzigen van beheerplannen N-2000 en faunabeheerplannen
- Advisering van de Provincie in het algemeen bijvoorbeeld over vrijstellingen of het sluiten van de jacht.
- Advisering aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) op grond van de Natuurschoonwet
- Advies en/of vergunningverlening op grond van de provinciale milieuverordening het kader van stiltegebieden.
- Adviezen verstrekken en het beantwoorden van vragen in het kader van de Wet natuurbescherming door derden, bijvoorbeeld particulieren of bedrijven

De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 ingevoerd. De implementatie van de uitvoering van deze wet is inmiddels voltooid met het aanpassen van de sjablonen, procedures, het zaaksysteem en de website met digitale aanvraagformulieren. In 2020 zal veel tijd besteed worden aan het verder uitwerken van het stikstofbeleid en alle zaken die hier mee te maken hebben; dit heeft landelijk de prioriteit na het omvallen van het PAS. Hierbij is het belangrijk te beseffen dat er meer tijd nodig zal zijn voor het afgeven van besluiten en tevens is er veel aandacht nodig voor het aanpassen van interne procedures.

Begin 2020 is in overleg met de provincie vastgesteld dat er meer capaciteit nodig is voor onze inzet naar aanleiding van de stikstofcrisis.

Om beleid en uitvoering goed op elkaar af te stemmen is er regelmatig overleg tussen de beleidsafdeling Groen van PNH en de afdeling Regulering Leefomgeving, team Natuurbescherming van de OD NHN. Daarnaast bespreekt de OD NHN aandachts-en risicodossiers met de gedeputeerde die groen in haar portefeuille heeft.

2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz)

Wat willen we bereiken?
Met de inzet van onze deskundige medewerkers bereiken wij dat de zwem- en badinrichtingen een veilige en hygiënische omgeving zijn voor alle gebruikers en dat deze voldoen aan de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen (Whvbz).

Wat gaan we daarvoor doen?
De OD NHN voert de volgende taken uit:

- Beoordelen meldingen Whvbz en
- Afhandeling aangevraagde ontheffingen op het gebied van de Whvbz.

In een multidisciplinair samengesteld team vind overleg plaats waarin kennis wordt gedeeld en nieuwe en gewijzigde wetgeving wordt besproken en op consequenties voor de producten beoordeeld. Er wordt

volgens vastgesteld proces met bijbehorende sjablonen gewerkt. De aangevraagde ontheffingen worden binnen de wettelijke termijnen afgehandeld en op de juiste gronden worden verleend. Gedane meldingen worden op juistheid, volledigheid integraal beoordeeld. Waar nodig worden maatwerkvoorschriften opgesteld.

2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving

Wat willen we bereiken.

Met het toezicht dat de OD NHN uitvoert streven we naar een optimale bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. Handhaving wordt op een open, eenduidige en voortvarende wijze uitgevoerd waardoor er een gevoel van veiligheid bij de burger, een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken wordt nagestreefd. Daarnaast dragen we bij aan het beschermen van de natuur en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Wat gaan ervoor doen.

- Reguliere controles badinrichtingen en zwemgelegenheden: de wettelijke voorschriften worden door de bezochte inrichtingen en locaties op zo’n manier nageleefd dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.
- Toezicht en handhaving in relatie tot gebiedsbescherming Natura 2000-gebieden, stikstof (PAS) en/of overige effecten.
- Toezicht en handhaving van wettelijke verboden in het kader van ruimtelijke ingrepen, bestendig beheer, populatiebeheer en schadebestrijding, opvang wilde inheemse diersoorten (dierenopvang) en vellen houtopstanden (wachtverplichting en compensatie).
- Advisering van de Provincie bij het goedkeuren en wijzigen van beheerplannen N-2000 en faunabeheerplannen.
- Advisering van de Provincie in het algemeen bijvoorbeeld over vrijstellingen of het sluiten van de jacht.
- Handhaving en advisering ter bevordering van een veilige en goede doorstroom op de provinciale wegen en vaarwegen.
- Handhavingsverzoeken: de besluiten over verzoeken tot handhaving voldoen aan de wet- en regelgeving, zijn opgesteld met inachtneming van jurisprudentie en kunnen de rechterlijke toets doorstaan.
- 24-uurs bereikbaarheid zwemwater bij calamiteiten en klachten: het reageren op klachten en het afhandelen daarvan en het voorkomen van onveilige situaties.
- Milieuvluchten: Regelmatig milieuvluchten uitvoeren over bedrijven en locaties in het vrije veld zodat overtredingen worden verminderd.

Programma 3 Overhead OD NHN

Wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft ertoe geleid dat de OD NHN ingaande het begrotingsjaar 2018 een apart Programma Overhead heeft opgenomen. Het Programma Overhead uit het programmaplan moet inzicht bieden in de kosten van de overhead.
In de overige programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie voor overhead uit het BBV luidt: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

OD NHN Overhead bestaat in elk geval uit:		**Toelichting:**
1	Leidinggevenden primair proces	Het betreft alle hiërarchische leidinggevenden in het primair proces. Projectleiding valt hier buiten.
	Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie	Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en planning & control,
	P&O / HRM	Salarisadministratie, P&O / HRM advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, ARBO,
	Inkoop	aanbesteding en contractmanagement
	Interne en externe communicatie	m.u.v. bijvoorbeeld klantcommunicatie en projectcommunicatie
	Juridische zaken	Betreft bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. Niet: afhandeling van bezwaar- en beroepschriften. Niet: juristen die primaire taken verrichten (bijv. vergunningverlening)
	DIV	Het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise- ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en –aansluitingen.
	Managementondersteuning primair proces	Secretariaten en office management
2	Informatievoorziening en automatisering	Voor ICT wordt toegerekend naar ICT in brede zin zoals werkplek(-beheer), hardware, software als zijnde Indirecte kosten (AFAS). Exclusief functioneel beheer t.b.v. primaire proces applicaties voor het primaire proces. Dit zijn directe kosten (Squit, Green Valley).
3	Facilitaire zaken en Huisvesting	Receptie, beveiliging en gebouwenbeheerders.
4	Rente	Ontvangen en betaalde rente
5	Onvoorzien	Dekking voor (een schatting van) uitgaven die niet zijn voorzien in de begroting.

Directe- en indirecte kosten:
- Directe kosten; zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Indirecte kosten; ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren tot de overhead.

Wat gaat dit kosten?

Overzicht van baten en lasten 2021	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma 1 Milieutaken	7.308.904	7.308.904	0
Programma 2 VTH plustaken	4.263.103	4.263.103	0
Programma 3 Overhead OD NHN *	7.510.451	7.510.451	0
Onvoorzien Milieutaken	57.639	57.639	0
Onvoorzien VTH plustaken	53.935	53.935	0
Rente	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**19.194.032**	**19.194.032**	**0**

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de verschillende posten die onder dit programma vallen. De personele overhead bedraagt 60% van de totale begrote lasten.

OD NHN Overhead per discipline		Begroting 2021	% t.o.v. de totale begrote lasten
1	Personele overhead	3.923.582	51%
2	Informatievoorziening en automatisering	2.609.557	34%
3	Facilitaire zaken en huisvesting	977.312	13%
4	Rente	0	0%
5	Onvoorzien Milieutaken	57.639	1%
	Onvoorzien VTH plustaken	53.935	1%
		7.622.025	**100%**

Paragrafen

De paragrafen 'lokale heffingen', 'onderhoud kapitaalgoederen', 'verbonden partijen' en grondbeleid zijn op de OD NHN niet van toepassing. De overige paragrafen worden hieronder toegelicht.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de OD NHN in staat is bedrijfsmatige tegenvallers met financiële consequenties op te vangen. Aangezien alle structurele kosten, voor zover te voorzien, zijn opgenomen in de begroting, is het weerstandsvermogen vooral bedoeld voor het opvangen van risico's.

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de deelnemende gemeenten en de provincie, na besluit van het Algemeen Bestuur, uiteindelijk zullen bijdragen in een eventueel exploitatietekort van de OD NHN. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en zij staan garant dat de OD NHN over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Daarmee is de continuïteit van de organisatie gewaarborgd.

Het beleid omtrent weerstandsvermogen en risicobeheersing is vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing die op 15 december 2014 is vastgesteld door het Dagelijks Bestuur.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit een incidenteel en een structureel deel. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet-begrote lasten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat dit invloed heeft op de bedrijfsvoering. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die blijvend ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de bestaande taken.

De deelnemende gemeenten hebben met de notitie 'Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen' als richtlijn bepaald dat de algemene reserve, niet groter mag zijn dan 2,5% van de lasten. Ultimo 2019 is de stand van de Algemene Reserve €301.764,-, dit is 2,15% van de lasten 2019. In de begroting 2020 was rekening gehouden met een uitnamen van €300.000,-.

Benodigde weerstandsvermogen

Risico's kunnen een externe of interne oorzaak hebben. Externe risico's zijn toe te schrijven aan de ontwikkelingen op regionaal, provinciaal of landelijk niveau. De interne risico's hangen hiermee samen of kunnen gericht zijn op de bedrijfsvoering.

RISICO'S						
Nr	**Risico**	**Effect**	**E/I**	**Kans**	**Impact**	**Weerstands-capaciteit**
1	Claims	exploitatienadeel	E	0,5	€ 150.000	€ 75.000
2	Datalek van geregistreerde gegevens	exploitatienadeel	E	0,1	€ 800.000	€ 80.000
3	Aanbestedingsrisico's	exploitatienadeel	E	0,4	€ 250.000	€ 100.000
4	Projecten ten lasten van het rekeningresultaat	exploitatienadeel	E	0,5	€ 150.000	€ 75.000
5	Pandemie	exploitatienadeel	E	0,5	€ 500.000	€ 250.000
6	Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (mogelijke uitloop)	Reserve Omgevingswet	E			€ 0
	Totaal					**€ 580.000**

De benodigde weerstandcapaciteit per risico wordt bepaald door de vermenigvuldiging van de kans maal de financiële impact.

1. Claims
   Aansprakelijkheid door verwijtbaar handelen.

2. Datalek van geregistreerde gegevens
   De maximale boete kan 4% van de jaaromzet bedragen.

3. Aanbestedingsrisico's
   De komende periode zijn er diverse Europese aanbestedingen. Aanbesteden biedt in beginsel optimale mogelijkheden om de beste prijs-kwaliteitverhouding te behalen. Het opnieuw aanbesteden neemt echter ook financiële risico's met zich mee.

4. Projecten ten lasten van het rekeningresultaat
   In de FUGR staat vermeldt dat begrotingswijzigingen (tussentijdse vraag om extra financiële middelen) niet wenselijk zijn. In het project "Een sterker fundament" is daardoor opgenomen dat de eventueel extra kosten in de exploitatie zullen worden verwerkt en invloed hebben op het rekeningresultaat.

5. Pandemie
   In 2020 is Nederland getroffen door het Coronavirus. Op het moment van opstellen van de begroting 2021 is het nog niet mogelijk om in te schatten wat de invloed van het Coronavirus is op de (financiële) prestaties van de OD NHN. Dit is met name afhankelijk van de duur. Hoe langer de beperkende maatregelen aanhouden, hoe moeilijker het wordt om het volledige DVO uit te voeren. Op het moment van uitbraak was er geen achterstand. Het risico dat de OD NHN later in 2020 loopt en mogelijk nog in 2021 heeft met name betrekking op de extra inzet van ingehuurd personeel. Om mogelijke achterstanden in te lopen en de uitval van personeel op te vangen zal extra capaciteit nodig zijn. Dit geldt op dat moment voor heel Nederland, waardoor de uitvoerbaarheid nu nog vraagtekens oproept.

6. Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet
   Door de invoering van de omgevingswet zijn andere competenties noodzakelijk. Hier wordt momenteel al aan gewerkt en kan er gebruik gemaakt worden van de reserve Omgevingswet. Ook het Digitaal Stelsel Omgevingsdiensten zal impact hebben op de informatievoorziening.

Beschikbaar weerstandsvermogen
Uit het totaaloverzicht van risico's blijkt dat de benodigde weerstandscapaciteit 2021 uitkomt op €580.000. De stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2021 zal volgens de begroting 2020 € 1.764,- bedragen zonder toevoeging van de nog te nemen besluiten met betrekking tot het rekeningresultaat 2019 (door het Algemeen Bestuur). Het risico m.b.t. de verjonging van de organisatie, waarvoor een onttrekking was opgenomen van € 300.000, zal zich niet in deze omvang voordoen. Toch is er nog onvoldoende weerstandscapaciteit voor alle genoemde risico's.

Weerstandscapaciteit	2021	2022	2023	2024
Saldo Algemene Reserve per 1-1	€ 321.489	€ 321.489	€ 321.489	€ 321.489
- Post Onvoorzien Milieutaken	*	*	*	*
- Post Onvoorzien VTH plustaken	*	*	*	*
Totaal	**€ 321.489**	**€ 321.489**	**€ 321.489**	**€ 321.489**

* De post Onvoorzien wordt gedeeltelijk ingezet voor het Masterplan ICT, zoals opgenomen in het besluit m.b.t. de financiering.

Deelnemende partijen	€
Gemeente Alkmaar	18.359
Gemeente Bergen	8.984
Gemeente Castricum	9.120
Gemeente Den Helder	12.131
Gemeente Drechterland	6.210
Gemeente Enkhuizen	6.364

Gemeente Heerhugowaard	8.917
Gemeente Heiloo	4.713
Gemeente Hollands Kroon	23.667
Gemeente Hoorn	20.423
Gemeente Koggenland	1.933
Gemeente Langedijk	3.795
Gemeente Medemblik	17.463
Gemeente Opmeer	893
Gemeente Schagen	11.173
Gemeente Stede Broec	1.459
Gemeente Texel	6.770
Provincie Noord-Holland	96.137
Totaal	**258.511**

Financiële kengetallen

Gezien het stijgende belang van toekomstbestendigheid van lokale overheden moet in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis-set van vijf financiële kengetallen worden opgenomen. Het opnemen van kentallen past in het streven naar meer transparantie en inzicht in de financiële positie. Voor de OD NHN zijn de volgende drie kengetallen van toepassing:

a. Netto schuldquote: geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen;
b. Solvabiliteitsratio: geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen (eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal);
c. Structurele exploitatieruimte: is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen.

Kengetallen		Verloop van de kengetallen %					
		Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
		Ratio	Ratio	Ratio	Ratio	Ratio	Ratio
A	Netto schuldquote	-12,47	1,10	-0,77	-0,85	-1,14	-1,30
B	Solvabiliteitsrisico	38,76	6,96	14,09	14,09	14,09	14,09
C	Structurele exploitatieruimte	10,88	1,83	0,00	0,00	0,00	0,00

Netto schuldquote

Hoe lager het percentage, hoe beter. Met een netto schuldquote <90% valt de OD NHN dan ook in de minst risicovolle categorie. In deze begroting zijn de financiële middelen bijna gelijk aan de schulden.

Solvabiliteitsratio

Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een hoog ratio betekend dat de organisatie relatief veel eigen vermogen heeft en goed in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Met een percentage onder de 20% valt de OD NHN in de meest risicovolle categorie. In deze begroting is rekening gehouden met een algemene reserve van maximaal 2,5% van de exploitatielasten. Deze reservepositie is relatief laag t.o.v. de financiële verplichtingen.

Structurele exploitatieruimte

Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een percentage van 0% valt in de categorie neutraal is. De OD heeft voldoende structurele baten om de structurele lasten te dekken.

4.2 Financiering

Deze paragraaf moet volgens artikel 13 van de BBV in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille bevatten en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Marktontwikkeling en rentevisie

De OD NHN heeft een rekening-courantfaciliteit bij de BNG, ter grootte van € 500.000. Het afgelopen jaar is hier geen gebruik van gemaakt. Op dit moment is er geen financieringsbehoefte anders dan de vooruit ontvangen Lumpsumbijdrage van de deelnemers. Tevens wordt er geen rente toegerekend aan binnen de begroting.

Renteschema 2021

Conform de wettelijke bepalingen, die in het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV zijn opgenomen inzake rente, wordt in onderstaand overzicht inzicht gegeven in de rentebaten en -lasten.
De OD NHN heeft geen kortlopende financiering.

	Renteschema 2021:						
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering					€	0
b.	De externe rentebaten (idem)				-/-	€	0
	Saldo rentelasten en rentebaten					€	0
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	€	0			
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	€	0			
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	€	0			
						€	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				+/+	€	0
d1.	Rente over eigen vermogen				+/+	€	0
d2.	Rente over voorzieningen				+/+	€	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente					€	0
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)				-/-	€	
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury					€	0

Risicobeheer

Risicobeheer geeft een inschatting van de financieringsrisico's die de OD NHN kan lopen. Onder risico's worden verstaan koers- en valutarisico's en de risico's ten aanzien van de rente. De OD NHN heeft geen financiële producten met een koersrisico en bezit geen vreemde valuta. Daardoor is er geen sprake van koers- en valutarisico's.

Renterisicobeheer

Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van het vreemd vermogen hoger en/of de renteopbrengsten van uitgezette geldmiddelen lager worden dan geraamd. De Wet Fido hanteert hiervoor de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. De wet normeert via percentages het maximale risico dat mag worden gelopen op de vaste (renterisiconorm) en de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet). De OD NHN heeft momenteel geen leningen.

De renterisiconorm heeft tot doel het renterisico op langlopende schulden te beperken. De renterisiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen van de bestaande geldleningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal, zijnde de totale lasten.

Renterisiconorm	
Begrotingstotaal	€ 19.194.032
Renterisiconorm	€ 3.838.806
Aflossing en renteherziening	€ 0
Ruimte	€ 3.838.806

De kasgeldlimiet heeft tot doel het renterisico op de netto vlottende schuld (vlottende korte schuld minus vlottende middelen) te beperken. De kasgeldlimiet bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal. De netto vlottende schuld mag deze norm niet overschrijden.

Kasgeldlimiet		
1	Begrotingstotaal	€ 19.194.032
2	Toegestane kasgeldlimiet (8,2% van (1))	€ 1.573.911
3	Vlottende korte schulden	€ 4.950.000
4	Vlottende middelen	€ 5.130.057
Toets kasgeldlimiet		
5	Totaal netto-vlottende schuld (3-4)	-€ 180.057
	Toegestane kasgeldlimiet (2)	€ 1.573.911
	Ruimte (+) Overschrijding (-) = (2) – (5)	**€ 1.753.968**

4.3 Bedrijfsvoering

Financiën

Voor de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering naar een beheersbare en toekomstgerichte organisatie dienen een aantal stappen te worden gezet. Deze stappen moeten resulteren in:

- Goede digitale informatievoorziening;
- Actuele (management)informatie voor gefundeerde (beleids-)beslissingen;
- De performance te verbeteren;
- Goede manier prioriteiten te stellen en
- Een transparante financieringsvorm.

Dit is tevens de basis om tot een VTH-strategie 2021-2023 (strategisch en uitvoeringsbeleid met meetbare doelen) en een Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (gebaseerd op een Omgevingswet georiënteerde PDC) te komen. Dit moet resulteren in het kunnen programmeren en rapporteren op (maatschappelijke) doelen en zowel intern als extern transparant verantwoording kunnen afleggen.

Om dit te realiseren is het programmaplan Een Sterker Fundament opgesteld en door het Dagelijks Bestuur op 13 november 2019 is vastgesteld. Het programma bestaat uit een aantal deelprojecten: Toekomstige financieringsvorm, PDC, Tijdschrijven, VTH Strategie 2021-2023, Uitvoeringsprogramma 2021, DVO 2021, VTH procesbeschrijvingen, Informatie en Rapportage.

Het projectplan Toekomstige financieringsvorm is op 4 december 2019 goedgekeurd door het Algemeen Bestuur. De secretaris-directeur van de OD NHN heeft daarmee de opdracht om de programma- en projectwerkzaamheden uit te (laten) voeren.

Automatisering

Om de ontwikkelingen die genoemd worden onder Financiën te realiseren is de vooruitgang van het Masterplan ICT van groot belang. Deze vooruitgang zal ook in 2021 de vraag naar inzet medewerkers binnen projecten en activiteiten en voor projecten buiten het programma verder doen toenemen. In september 2020 is de infrastructuur afgerond en zal ook de tweede grote Europese aanbesteding plaats vinden, namelijk die van het nieuw centraal systeem. 2021 zal dan ook in het teken staan van de implementatie van het nieuw centraal systeem.

De voortgang van het Masterplan zal ook in 2021 via de rapportage "voortgangsrapportage van het Programma I&A 2018-2021" ieder kwartaal worden gerapporteerd.

Personeel

HR zet de ingezette professionaliseringsslag door. Na de overgang op de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren waar HR veel energie in gestopt heeft, richt HR de pijlers op een verdere doorontwikkeling van een modern HR beleid dat bijdraagt aan een effectieve bedrijfsvoering en goed werkgeverschap. Een belangrijk speerpunt is het verder uitbouwen van het strategisch personeelsbeleid waarin het opvangen van de vergrijzing door verjonging een belangrijk speerpunt is. Dit om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen, evenals het behoud van de waardevolle aanwezige kennis en kwaliteit binnen onze organisatie.

Daarnaast wordt ingestoken op het verder vormgeven van het strategisch opleidingsbeleid. Belangrijke ontwikkelingen zoals de Omgevingswet brengen uitdagingen met zich mee. Ook bevinden we ons in een maatschappij waarin ontwikkelingen elkaar steeds sneller opvolgen. Het blijven leren en ontwikkelen is van groot belang om ervoor te zorgen dat we blijven voldoen aan de eisen die aan onze organisatie worden gesteld. Het blijven optimaliseren van onze processen (E HRM) zal ook doorlopend de aandacht krijgen om te komen tot een efficiëntere bedrijfsvoering.

FINANCIËLE BEGROTING

Financiële begroting

5.1 Uitgangspunten financiële begroting

De belangrijkste kaders voor de begroting 2021 zijn opgenomen in:

- Besluit Begroting en Verantwoording
- Uitgangspunten ten aanzien van Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord
- Bedrijfsplan OD NHN
- Kaderbrief 2021

De voornaamste uitwerkingen hiervan in 2021 zijn:

- Het vernieuwde BBV verplicht de OD NHN vanaf 2018, de overhead (definitie BBV) apart inzichtelijk te maken in de begroting.
- De OD NHN kent vanaf 2018 drie programma's, te weten:
- Milieutaken
- VTH-plustaken
- Overhead
- In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 maart 2020 is met het vaststellen van de kadernota besloten tot een indexatiepercentage voor 2021 t.o.v. 2020 van 2,37%.

5.2 Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten 2021	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma 1 Milieutaken	7.308.904	7.308.904	0
Programma 2 VTH plustaken	4.263.103	4.263.103	0
Programma 3 Overhead OD NHN	7.622.025	7.510.451	111.574
Onvoorzien Milieutaken	0	57.639	-57.639
Onvoorzien VTH plustaken	0	53.935	-53.935
Rente	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**19.194.032**	**19.194.032**	**0**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Onttrekking reserve Omgevingswet	0	0	***0***
Resultaat	**19.194.032**	**19.194.032**	**0**

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

	Rekening 2019			begroting 2020			Begroting 2021		
	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO	BATEN	LASTEN	SALDO
Programma 1 Milieutaken	9.217.671	8.977.531	240.140	7.919.920	7.919.920	0	7.308.904	7.308.904	0
Programma 2 VTH plustaken	4.283.617	4.373.491	-89.874	4.300.166	4.300.166	0	4.263.103	4.263.103	0
Programma 3 Overhead RUD NHN	0	0	0	6.830.262	6.897.439	-67.177	7.622.025	7.510.451	111.574
Onvoorzien Milieutaken	7.294.281	6.585.050	709.231	0	54.830	-54.830	0	57.639	-57.639
Onvoorzien VTH plustaken	0	0	0	0	51.993	-51.993	0	53.935	-53.935
Rente	0	500	-500				0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)									
Algemene dekkingsmiddelen									
Saldo van baten en lasten	**20.795.569**	**19.936.572**	**858.997**	**19.050.348**	**19.224.348**	**-174.000**	**19.194.032**	**19.194.032**	**0**
Mutaties in reserves	155.591	982.747	-827.156		174.000	174.000	**0**	0	0
Resultaat	**20.951.160**	**20.919.319**	**31.841**	**19.050.348**	**19.050.348**	**0**	**19.194.032**	**19.194.032**	**0**

Overzicht van incidentele baten en lasten

		2021		2022		2023		2024	
Omschrijving incidentele posten	**Prog**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**	**baten**	**lasten**
Masterplan ICT	3	€354.116	€354.116	€243.708	€243.708				

Presentatie van het structurele begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten	0	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Begrotingssaldo na bestemming	0	0	0	0
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	0	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	**0**	**0**	**0**	**0**

Overzicht per taakveld

Vernieuwing BBV en vertaling bijdrage naar taakvelden:
Conform de Vernieuwing BBV moet de OD NHN de bijdrage van de deelnemers onderverdelen in taakvelden. In onderstaand tabel wordt de bijdrage naar taakvelden verdeeld.

Overzicht lasten per Taakveld	Bijdrage	Taakvelden
Programma 1 Milieutaken	€ 7.308.904	7.4 Milieubeheer
Programma 2 VTH plustaken	€ 4.263.103	7.4 Milieubeheer
Programma 3 Overhead OD NHN	€ 7.510.451	0.4 Overhead
Onvoorzien Milieutaken	€ 57.639	0.8 Overige baten en lasten
Onvoorzien VTH plustaken	€ 53.935	0.8 Overige baten en lasten
Rente	€ 0	0.5 Treasury
Saldo van baten en lasten	**€ 19.194.032**	

5.4 Uiteenzetting van de financiële positie

Geprognosticeerde (meerjaren-)balans

Conform de wijzigingen in het BBV is een geprognosticeerde (meerjaren-) balans in de begroting opgenomen. De OD NHN houdt in dit overzicht er rekening mee dat er een storting van het resultaat 2018 heeft plaats gevonden, er geen resultaat wordt gerealiseerd in 2019, dat de onderhanden positie gelijk blijft en de overschrijding door de trainees wordt onttrokken uit de algemene reserve.

ACTIVA	01-01-2021	31-12-2021
Vaste activa		
Materiële vaste activa	€ 631.837	€ 664.267
Financiële vaste activa	€ 0	€ 0
Totaal vaste activa	**€ 631.837**	**€ 664.267**
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 4.800.057	€ 4.767.627
Overlopende activa	€ 80.000	€ 80.000
Liquide middelen	€ 250.000	€ 250.000
Totaal vlottende activa	**€ 5.130.057**	**€ 5.097.627**
Totaal generaal	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**

PASSIVA	01-01-2021	31-12-2021
Vaste passiva		
- Algemene reserve	€ 321.489	€ 321.489
- Bestemmingsreserve	€ 490.405	€ 490.405
Eigen vermogen	€ 811.894	€ 811.894
Totaal vaste passiva	**€ 811.894**	**€ 811.894**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	€ 550.000	€ 550.000
Overlopende passiva	€ 4.400.000	€ 4.400.000
Totaal vlottende passiva	**€ 4.950.000**	**€ 4.950.000**
Totaal generaal	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**

EMU Saldo

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit cijfer geeft aan of een overheid een overschot of een tekort heeft. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen moeten dit cijfer in hun begroting opnemen omdat het Rijk een verplichting heeft naar Europa. Volgens de regels van de EMU zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden.

nr.	EMU saldo	2020	2021	2022
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (negatief expl.saldo is negatief bedrag)	-€ 174.000	€ 0	€ 0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 136.011	€ 201.571	€ 239.515
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 0	€ 0	€ 0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 238.001	€ 234.001	€ 228.001
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ 0	€ 0	€ 0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ 0	€ 0	€ 0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 0	€ 0	€ 0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	€ 0	€ 0	€ 0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ 0	€ 0	€ 0
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ 0	€ 0	€ 0
11	Verkoop van effecten:			
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
	Berekend EMU-saldo (+1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)	**-€ 275.991**	**-€ 32.430**	**€ 11.514**

Investeringsoverzicht

Omschrijving	Investering 2021	Investering 2022	Investering 2023	Investering 2024
Investeringen Milieutaken				
Voorzieningen meubilair en inrichting				
Bureaustoelen	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000
ICT-voorzieningen				
Beeldschermen + kabels	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Laptops inclusief docking	€ 73.333	€ 73.333	€ 73.333	€ 73.333
Iphones	€ 39.111	€ 39.111	€ 39.111	€ 39.111
Ipads	€ 15.556	€ 15.556	€ 15.556	€ 15.556
Overig				
Meetapparatuur	€ 10.000	€ 6.000		
Totaal investeringen Milieutaken	**€ 162.000**	**€ 158.000**	**€ 152.000**	**€ 152.000**
Investeringen VTH plustakentaken				
Bureaustoelen	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Iphones	€ 19.556	€ 19.556	€ 19.556	€ 19.556
Automatisering	€ 48.445	€ 48.445	€ 48.445	€ 48.445
Totaal Investeringen VTH plustakentaken	**€ 238.001**	**€ 234.001**	**€ 228.001**	**€ 228.001**

Verloopoverzicht Reserves

Reserves (per 31-12)	2019	Mutaties*	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene Reserve	€ 301.764	€ 19.725	€ 321.489	€ 321.489	€ 321.489	€ 321.489	€ 321.489
impulsbudget cultuur-mensontw.	€ 165.800		€ 165.800	€ 165.800	€ 165.800	€ 165.800	€ 165.800
Masterplan ICT	€ 1.936.362	-€ 1.936.362	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Omgevingswet	€ 394.061	-€ 394.061	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingsreserve VTH plus	€ 312.489	€ 12.116	€ 324.605	€ 324.605	€ 324.605	€ 324.605	€ 324.605
Totaal Reserves	**€ 3.110.476**	**-€ 2.298.582**	**€ 811.894**	**€ 811.894**	**€ 811.894**	**€ 811.894**	**€ 811.894**

* Besluitvorming hierover zal nog plaats moeten vinden.

Toelichting op de (bestemmings-) reserves:

Algemene Reserve:

Doel : Deze reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer voor het opvangen van risico's en incidentele tegenvallers waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan) om mogelijke toekomstige financiële tegenvallers incidenteel op te vangen zonder dat de continuïteit van de uitvoering van de taken in gevaar komt.

Toelichting : Het bedrag van € 321.488 (2,29% van het exploitatiesaldo van 2019), is opgebouwd uit het balanssaldo ultimo 2019 + een gedeelte van het resultaat 2019 (besluitvorming moet nog plaatsvinden).

Mutaties : In dit verloopoverzicht is uitgegaan van de storting van het resultaat 2019.

Bestemmingsreserve Impuls cultuur- & mensontwikkeling:

Doel : Deze intensivering die is opgenomen als onderdeel van het bedrijfsplan is noodzakelijk gezien het invoeren van Het Nieuwe Werken, het overbruggen van de geconstateerde cultuurverschillen, invoeren van digitaal handhaven, opleiding van BOA-kennis, coaching en om- en bijscholing.

Storting : Conform het bedrijfsplan bij de oprichting OD NHN.

Toelichting : In 2021 kunnen er onttrekking plaats vinden uit deze reserve voor de gevolgen van de strategische personeelsplanning.

Bestemmingsreserve Masterplan ICT:

Doel : Bij de start van het masterplan is inzichtelijk gemaakt wat er voor acties moeten plaats vinden en de daarbij behorende financiële consequenties. Het tijdpad wanneer deze kosten werkelijk zullen worden gemaakt is niet met zekerheid te zeggen. Om de beschikbaar gestelde gelden voor het Masterplan ICT die door mogelijke vertraging niet in het betreffende jaar kunnen worden uitgegeven buiten het rekeningresultaat te houden is deze bestemmingsreserve Masterplan ICT gevormd. In deze bestemmingsreserve worden de exploitatieoverschotten en exploitatietekorten die door verschuiving in de tijd ontstaan per jaar verrekend.

Mutaties : Via resultaatbestemming c.q. begrotingswijziging conform exploitatieresultaat.

Bestemmingsreserve Omgevingswet:

Doel : Vanaf 2021 zal de OD NHN voor de deelnemende gemeenten en provincie taken uitvoeren vanuit de Omgevingswet. In principe is deze bestemmingsreserve leeg per 1 januari 2021 en kan komen te vervallen.

Storting : Conform de 2de begrotingswijziging 2018.

Onttrekking : De werkelijke gemaakt kosten m.b.t. de Omgevingswet na instelling bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve VTH plustaken:

Doel : Dekken van de kosten in het kader van nog te verrichten werkzaamheden VTH-plustaken.

Mutaties : Storting of onttrekking van het exploitatiesaldo VTH-plustaken .

Termijn : Tot anders besloten.

5.5 Meerjarenraming 2021-2024

Geprognosticeerde begin- en eindbalans voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar:

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa				
Materiële vaste activa	€ 664.267	€ 652.753	€ 601.040	€ 572.903
Financiële vaste activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal vaste activa	**€ 664.267**	**€ 652.753**	**€ 601.040**	**€ 572.903**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 4.767.627	€ 4.779.141	€ 4.830.854	€ 4.858.991
Overlopende activa	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
Liquide middelen	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Totaal vlottende activa	**€ 5.097.627**	**€ 5.109.141**	**€ 5.160.854**	**€ 5.188.991**
Totaal generaal	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Vaste passiva				
- Algemene reserve	€ 321.489	€ 321.489	€ 321.489	€ 321.489
- Bestemmingsreserve	€ 490.405	€ 490.405	€ 490.405	€ 490.405
Eigen vermogen	€ 811.894	€ 811.894	€ 811.894	€ 811.894
Totaal vaste passiva	**€ 811.894**	**€ 811.894**	**€ 811.894**	**€ 811.894**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	€ 550.000	€ 550.000	€ 550.000	€ 550.000
Overlopende passiva	€ 4.400.000	€ 4.400.000	€ 4.400.000	€ 4.400.000
Totaal vlottende passiva	**€ 4.950.000**	**€ 4.950.000**	**€ 4.950.000**	**€ 4.950.000**
Totaal generaal	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**	**€ 5.761.894**

Overzicht van baten en lasten met de drie jaren volgend op het begrotingsjaar:

Meerjarenraming 2021-2024	BATEN 2021	LASTEN 2021	SALDO 2021	BATEN 2022	LASTEN 2022	SALDO 2022
Programma 1 Milieutaken	7.308.904	7.308.904	0	7.155.876	7.155.876	0
Programma 2 VTH plustaken	4.263.103	4.263.103	0	4.106.166	4.106.166	0
Programma 3 Overhead OD NHN *	7.622.025	7.510.451	111.574	7.421.582	7.310.008	111.574
Onvoorzien Milieutaken	0	57.639	-57.639		57.639	-57.639
Onvoorzien VTH plustaken	0	53.935	-53.935		53.935	-53.935
Rente	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**19.194.032**	**19.194.032**	**0**	**18.683.624**	**18.683.624**	**0**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Onttrekking reserve Omgevingswet	0	0	0			
Resultaat	**19.194.032**	**19.194.032**	**0**	**18.683.624**	**18.683.624**	**0**

Meerjarenraming 2021-2024	BATEN 2023	LASTEN 2023	SALDO 2023	BATEN 2024	LASTEN 2024	SALDO 2024
Programma 1 Milieutaken	7.157.197	7.157.197	0	7.157.197	7.157.197	0
Programma 2 VTH plustaken	4.126.964	4.126.964	0	4.126.964	4.126.964	0
Programma 3 Overhead OD NHN *	7.155.724	7.044.150	111.574	7.155.724	7.044.150	111.574
Onvoorzien Milieutaken		57.639	-57.639		57.639	-57.639
Onvoorzien VTH plustaken		53.935	-53.935		53.935	-53.935
Rente	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting (vrijgesteld)	0	0	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**18.439.885**	**18.439.885**	**0**	**18.439.885**	**18.439.885**	**0**
Toevoegingen en onttrekking aan de reserves per programma:	*Toevoeging*	*Onttrekking*		*Toevoeging*	*Onttrekking*	
Niet van toepassing						
Resultaat	**18.439.885**	**18.439.885**	**0**	**18.439.885**	**18.439.885**	**0**

EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar:

nr.	EMU saldo	2022	2023	2024
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (negatief expl.saldo is negatief bedrag)	€ 0	€ 0	€ 0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 239.515	€ 279.715	€ 256.138
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 0	€ 0	€ 0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 228.001	€ 228.001	€ 228.001
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ 0	€ 0	€ 0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ 0	€ 0	€ 0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 0	€ 0	€ 0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	€ 0	€ 0	€ 0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ 0	€ 0	€ 0
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ 0	€ 0	€ 0
11	Verkoop van effecten:			
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
	Berekend EMU-saldo (+1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)	**€ 11.514**	**€ 51.714**	**€ 28.136**

Lijst van gebruikte afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
DB	Dagelijks Bestuur
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CAP	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies
CAR	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
UWO	Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
EED	Energie Efficiency Directive
Fte	Fulltime-equivalent
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsgeschikten
KWO	Koude-warmteopslag
MTO	Medewerker Tevredenheidsonderzoek
RI&E	Risico Inventarisatie en -Evaluatie
OD	Omgevingsdienst
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Whvbz	Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
WIA	Wet werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WNT	Wet Normering Topinkomens

Colofon

Uitgave Omgevingsdienst Noord Holland Noord

Bezoekadres	:	Dampten 2 1624 NR Hoorn
Telefoon	:	088-10 21 300
Email	:	info@ODnhn.nl
Website	:	www.ODunhn.nl
Postadres	:	Postbus 2095 1620 EB Hoorn
Eindredactie	:	Team Bedrijfsvoering OD Noord Holland Noord
Datum	:	1 juli 2020

Jaarstukken 2019

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Behandeld door het Dagelijks Bestuur: 8 april 2020
Vastgesteld door het Algemeen Bestuur: 1 juli 2020

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Inhoudsopgave

Inleiding **3**
Leeswijzer **4**
Samenstelling van het bestuur **5**
Samenvatting financiële verantwoording en begrotingsrechtmatigheid **6**
Jaarverslag **8**
Programma 1 Milieutaken **9**
1.1 Algemene doelstellingen 9
1.2 Programmaplan Uitvoeringstaken 9
1.3 Wat hebben we bereikt? 9
1.3.1 Regulering 9
1.3.2 Specialisme en Advies 10
1.3.3 Toezicht en Handhaving 11
1.4 Wat heeft het gekost? 12
1.5 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien 12
Programma 2 VTH plustaken **13**
2.1 Algemene doelstellingen 13
2.2 Wat hebben we bereikt? 13
2.2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening 13
2.2.2 VTH plustaak Regulering Groen 14
2.2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz) 14
2.2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving 15
2.3 Wat heeft het gekost? 16
2.4 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien 16
Paragrafen **17**
3.1 paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 17
3.2 Paragraaf Financiering 21
3.3 Paragraaf Bedrijfsvoering 23
Jaarrekening **28**
4.1 Balans per 31 december 2019 29
4.2 Toelichting op de balans 30
4.2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 30
4.2.2 Vaste activa 30
4.2.3 Vlottende activa 31
4.2.4 Vaste passiva 33
4.2.5 Vlottende passiva 35
4.3 Overzicht van baten en lasten 36
4.4 Toelichting op het overzicht baten en lasten 37
4.4.1 Overzicht incidentele lasten en baten 37
4.4.2 Overzicht per taakveld 37
4.5 Wet normeringbezoldiging topfunctionarissen 37
4.6 Wet op de vennootschapsbelasting 40
4.7 EMU-saldo 40
4.8 Gebeurtenissen na balansdatum - Corona Virus 40
Controleverklaring **41**
Bijlagen **43**
Bijlage 1 Investeringsoverzicht 43
Bijlage 2 Stemverhoudingen 44
Bijlage 3 Productieaantallen Milieutaken 45
Bijlage 4 Productieaantallen VTH basistaken en VTH plustaken 47
Lijst van gebruikte afkortingen 51

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN), bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening 2019. Met deze stukken legt OD NHN verantwoording af aan haar deelnemende gemeenten en de provincie Noord-Holland.

Budgetcyclus 2019

Kadernota	Begroting	1e Begr.wijziging	Jaarstukken
DB 13-12-2017	DB 19-04-2018	DB 18-09-2019	DB 08-04-2020
AB 08-03-2018	AB 11-07-2018	AB 04-12-2019	AB 01-07-2020

Resultaat Milieutaken

Het totaalresultaat van de OD NHN bedraagt €31.841, te verdelen in het deel Milieutaken €19.725 en VTH plustaken €12.116

De OD NHN heeft conform de vastgestelde beleidslijnen in Noord-Holland Noord ten aanzien van weerstandsvermogen de mogelijkheid om een algemene reserve van maximaal 2,5% van de exploitatielasten te vormen. De exploitatielasten zijn voor de milieutaken volgens de jaarrekening 2019 €14.064.668. Dit zou betekenen dat de Algemene reserve zou kunnen groeien met het resultaat van €19.725 tot €321.489.

Resultaat VTH plustaken

Het resultaat voor het deel VTH-plustaken is €12.116.

Realisatie van doelstellingen en ontwikkelingen

Met het vertrek van Adnan Tekin en het toetreden tot het bestuur van gedeputeerde Edward Stigter heeft ons bestuur naar verwachting voorlopig zijn laatste wijziging doorgemaakt.

Het jaar 2019 stond in het teken van de verdere versterking van onze organisatie, zowel op beleidsmatig als personeelsgebied. Beleidsmatig ondersteunen we steeds meer gemeenten bij de energietransitie en verduurzaming. De voorbereiding op de warme overdracht van bodemtaken is 2019 begonnen, evenals een steeds intensievere voorbereiding op de start van de Omgevingswet.

Op het gebied van personeelsontwikkeling merkten we in het verslagjaar dat het vergrijsde personeelsbestand ons steeds meer parten gaat spelen. Door de groei van de economie neemt het aantal opdrachten toe, maar tegelijk zien we dat er meer en meer collega's met pensioen gaan en het moeilijker wordt om nieuwe gekwalificeerde technische en juridische medewerkers te werven, waardoor de adequate uitvoering van de werkzaamheden langzamerhand steeds meer onder druk staat. Reeds eerder zagen we dit aankomen waardoor we in 2017 een strategische personeelsplanning hebben vormgegeven. Als vervolg daarop hebben we in 2018 een zeer geslaagde ronde trainees gehad, waar we in 2019 van hebben kunnen profiteren. Een dergelijke ontwikkeling sluiten we voor de toekomst zeker niet uit.

Blij zijn we met het gegeven dat door streng financieel beleid we erin zijn geslaagd het verslagjaar positief af te sluiten. Dit ondanks het feit dat we steeds duurdere inhuurkrachten nodig hebben (de inkoopprijs van deze medewerkers ligt soms boven de prijs die we maximaal aan onze opdrachtgevers in rekening kunnen brengen) en we bijvoorbeeld de naamsverandering uit de exploitatie hebben betaald.

Al met al is 2019 een positief jaar geweest, waarin we onze opdrachtgevers/eigenaren goed van dienst zijn geweest en we de basis voor de toekomst hebben kunnen versterken.

Rob van Doorn
Directeur Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Leeswijzer

De OD NHN voert in 2019 milieutaken uit voor 17 gemeenten en de provincie Noord Holland. De OD NHN heeft in 2019 twee financieringsstromen, te weten de Milieutaken bij oprichting (2014) van de OD NHN (deel 1) en de in 2016 overgekomen VTH plustaken van de provincie Noord-Holland Noord (deel 2). Het gevolg hiervan is dat in de jaarstukken een categorisering is aangebracht in zowel de programma- als in de financiële verantwoording. De financiële tabellen zijn zowel in totaal OD NHN opgebouwd (**oranje**) als in de separate Milieutaken (**groen**) en VTH plustaken (**blauw**).

Alle bedragen in deze begroting zijn x € 1 weergegeven tenzij anders vermeld.

Allereerst volgt een samenvatting financiele verantwoording waarin op hoofdlijnen wordt ingegaan op het bereikte resultaat 2019 en inzicht wordt gegeven in taakstelling over de jaren heen. Daarna volgen de twee onderdelen JAARVERSLAG en JAARREKENING. In het jaarverslag wordt ingegaan op de Programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. In het hoofdstuk Jaarrekening is de balans met toelichting en de overzichten van baten en lasten met de toelichtingen hierop opgenomen.

Voor de volledigheid is de controleverklaring van de externe accountant geïntegreerd in deze verantwoording.

In bijlage 1 vindt u het investeringsoverzicht en in bijlagen 2 en 3 zijn de productieaantallen per taak opgenomen.

De jaarstukken zijn met in achtneming van de regelgeving uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Samenstelling van het bestuur

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) is een professionele opdrachtnemer die op een efficiënte manier en volgens geldende kwaliteitsstandaarden uitvoering geeft aan de opgedragen taken op het gebied van de fysieke leefomgeving in Noord-Holland Noord. De deelnemende gemeenten zijn Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en de provincie Noord-Holland. Het is een Gemeenschappelijke Regeling, waarbij sprake is van verlengd openbaar bestuur.

De Gemeenschappelijke Regeling kent een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Op 31 december 2019 is de samenstelling van het bestuur als volgt:

Algemeen Bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit de wethouders milieu van de aangesloten gemeenten en de gedeputeerde milieu van de provincie Noord-Holland:

Dhr. M.C. Uitdehaag	gemeente Texel (onafhankelijk voorzitter)
Dhr. C. Braak	gemeente Alkmaar
Mw. Y. Koster	gemeente Bergen
Dhr. F. Binnendijk	gemeente Castricum
Dhr. M. Wouters	gemeente Den Helder
Mw. Y. Roos-Bakker	gemeente Drechterland
Mw. E. Heutink	gemeente Enkhuizen
Dhr. A. Valent-Groot	gemeente Heerhugowaard
Dhr. R. Opdam	gemeente Heiloo
Dhr. Th. Groot	gemeente Hollands Kroon
Dhr. S. Bashara	gemeente Hoorn
Mw. C. van de Pol	gemeente Koggenland
Dhr. A. Jongenelen	gemeente Langedijk
Dhr. D. Kuipers	gemeente Medemblik
Dhr. B. Beemster	gemeente Opmeer
Dhr. H. Heddes	gemeente Schagen
Dhr. B.S. Nootebos	gemeente Stede Broec
Dhr. E. Kooiman	gemeente Texel
Dhr. E. Stigter	provincie Noord-Holland

Dagelijks Bestuur

Dhr. M.C. Uitdehaag	gemeente Texel (onafhankelijk voorzitter)
Dhr. S. Bashara	gemeente Hoorn (plv. voorzitter)
Dhr. T.J.M. Groot	gemeente Hollands Kroon
Dhr. A. Jongenelen	gemeente Langedijk
Dhr. E. Stigter	provincie Noord-Holland
Dhr. P.R. van Doorn	directeur OD NHN (secretaris)

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Samenvatting financiële verantwoording en begrotingsrechtmatigheid

Deze paragraaf geeft in hoofdlijnen inzicht in het financieel resultaat over het boekjaar 2019. Het totaalresultaat van de OD NHN bedraagt €31.841, te verdelen in het deel Milieutaken €19.725 en VTH plustaken €12.116.

OD NHN totaal	Realisatie 2018	Raming 2019 na 1de wijziging	Realisatie 2019
Baten	€ 18.837.781	€ 20.166.834	€ 20.795.569
Lasten	€ 17.876.606	€ 19.536.634	€ 19.936.572
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**€ 961.175**	**€ 630.200**	**€ 858.997**
Toevoegingen reserves:			
- Algemene Reserve	€ -		
- Algemene Reserve t.b.v. comp. deelnemers	€ -		
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken			
- Bestemmingsreserve Masterplan ICT		€ -899.000	€ -982.747
Onttrekkingen reserves:			
- Bestemmingsreserve Omgevingswet	€ 50.348	€ 268.800	€ 155.591
- Impuls cultuur & mensontwikkeling			
- Garantietoelage voormalig PNH personeel	€ 21.990		
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken	€ 331.622		
- Resultaat 2018			
Subtotaal reservemutaties	**€ 403.960**	**€ -630.200**	**€ -827.156**
Gerealiseerd resultaat	**€ 1.365.135**	**€ -**	**€ 31.841**

Overzicht exploitatiesaldo milieutaken (dit overzicht bevat de lasten en baten van programma 1 en het aan milieutaken toegerekende deel van programma 3 Overhead):

Milieutaken	Realisatie 2018	Raming 2019	Realisatie 2019
Baten	€ 12.951.341	€ 13.829.531	€ 14.475.111
Lasten	€ 12.070.564	€ 13.635.769	€ 14.064.668
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**€ 880.777**	**€ 193.762**	**€ 410.443**
Toevoegingen reserves:			
- Algemene Reserve			
- Bestemmingsreserve Masterplan ICT	€ -710.468	€ -462.562	€ -546.309
Onttrekkingen reserves:			
- Bestemmingsreserve Omgevingswet	€ 50.348	€ 268.800	€ 155.591
- Garantietoelage voormalig PNH personeel	€ 21.990		€ -
- Impuls cultuur & mensontwikkeling			
Subtotaal reservemutaties	**€ -638.130**	**€ -193.762**	**€ -390.718**
Gerealiseerd resultaat	**€ 242.647**	**€ -**	**€ 19.725**

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt in het bovenstaande overzicht inzichtelijk gemaakt hoe de extra lasten die gemaakt zijn m.b.t. de milieutaken gedekt worden door de (bijbehorende) extra baten van de deelnemers.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Overzicht exploitatiesaldo VTH-plustaken (dit overzicht bevat de lasten en baten van programma 2 VTH-plustaken en het aan VTH-plustaken toegerekende deel van programma 3 Overhead):

VTH-plustaken	Realisatie 2018	Raming 2019	Realisatie 2019
Baten	€ 5.886.440	€ 6.337.303	€ 6.320.458
Lasten	€ 5.806.042	€ 5.900.865	€ 5.871.904
Gerealiseerd saldo baten en lasten	**€ 80.398**	**€ 436.438**	**€ 448.554**
Toevoeging reserves:			
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken			
- Bestemmingsreserve Masterplan ICT	€ -243.147	€ -436.438	€ -436.438
Onttrekkingen reserves:			
- Bestemmingsreserve VTH-Plustaken	€ 331.622		
Subtotaal reservemutaties	**€ 88.475**	**€ -436.438**	**€ -436.438**
Gerealiseerd resultaat	**€ 168.873**	**€ -**	**€ 12.116**

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt in het bovenstaande overzicht inzichtelijk gemaakt hoe de lasten die gemaakt zijn m.b.t. de VTH-plustaken gedekt worden door de baten. De bijdrage van de provincie wordt vergeleken met de totale lasten die voor deze taken gemaakt zijn op programma 2 en programma 3.

Ontwikkeling van het resultaat Milieutaken

In de berekening van het rekeningresultaat is de te ontvangen schadevergoeding over het 4de kwartaal voor de taakterugname van Schagen meegenomen.

De trainees hebben allemaal voor eind 2019 een reguliere functie binnen de organisatie gevonden.

In 2019 is naast de lumpsumbijdrage weer voor ruim 1 miljoen euro aan extra inkomsten ontvangen. Dit is voornamelijk opgevangen door het inzetten van inhuur.

De storting in de reserve van het exploitatieoverschot Masterplan ICT en de onttrekking uit de reserve van het exploitatietekort Omgevingswet zijn, na goedkeuring door het AB van de 1ste begrotingswijziging 2019, verwerkt. Dit geeft een duidelijker beeld van het werkelijke resultaat.

Ontwikkeling van het resultaat VTH plustaken

De storting in de reserve van het exploitatieoverschot Masterplan ICT is, na goedkeuring door het AB van de 1ste begrotingswijziging 2019, verwerkt. Dit geeft een duidelijker beeld van het werkelijke resultaat.

Kredieten

In totaal is er in 2019 voor een bedrag van € 70.198 geïnvesteerd. Dit betreft investeringen in enkele verbouwingen, waarvoor, overeenkomstig artikel 3 lid 7 van Financiële verordening geen afzonderlijke kredieten zijn aangevraagd. Met het vaststellen van de jaarrekening verzoekt het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur om deze investeringen achteraf goed te keuren.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Jaarverslag

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Programma 1 Milieutaken

1.1 Algemene doelstellingen

De belangrijkste algemene doelstellingen voor de OD NHN zijn:

Pro actief informeren van bestuurders

a. Drie maal per jaar een bestuursrapportage, waarin het bestuur wordt geïnformeerd over ontwikkelingen, financiën, productie, personeelszaken en risicomanagement.
b. Tijdig toezenden van informatie voor de bestuursvergadering en in algemene zin geen na zendingen.

Periodiek informeren opdrachtgever

Diverse overlegmomenten met deelnemers gezamenlijk via OGON en één op één via accounthouder en milieucoördinator van deelnemer.

Uitvoeringskwaliteit op landelijk niveau

Voldoen aan kwaliteitscriteria 2.1

Uitvoeren jaarprogramma

Productie en prestaties over meerdere jaren binnen bandbreedte van 90%-110% van budget.

1.2 Programmaplan Uitvoeringstaken

De OD NHN voert binnen het daartoe aangewezen werkgebied de overgedragen milieutaken uit. De OD NHN is een Omgevingsdienst voor de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken gerelateerd aan diverse milieuwetten en de Wet natuurbescherming, zwemwater en verkeer/vaarwegen en aan aantal specialistische milieutaken als geluid, lucht, bodem en externe veiligheid.

De doelstelling van de OD NHN is om bij de uitvoering van de genoemde taken te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria, te zorgen voor specialismenvorming op inhoud en een bijdrage te leveren aan een constante en eenduidige taakuitvoering in de regio. Zo is er een regionale VTH-strategie ter vaststelling aangeboden aan de gemeenten en provincie.

1.3 Wat hebben we bereikt?

De bestuursrapportages zijn opgeleverd volgens de planning. Deze jaarrapportage is de derde rapportage. De Tertaalrapportages zijn in 2019 Kwartaalrapportages geworden, die voor de individuele opdrachtgevers worden gemaakt. Hierin wordt specifieker in gegaan op de geleverde diensten en aansluitingen op de betreffende uitvoeringsprogramma's. in bijlage 2 zijn productieaantallen opgenomen.

1.3.1 Regulering

De OD NHN draagt, nu en in de toekomst, door een adequate, professionele en transparante uitvoering van vergunningprocedures, bij aan een optimaal veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Tabel 1.3.1 Doelstellingen Regulering

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Vergunningen en besluiten worden beheerd en onderhouden, waardoor ze zo actueel mogelijk zijn.	Voldoet niet
Vergunningen en besluiten zijn afgestemd op landelijke standaarden, innovaties van bedrijven, alsmede op lokaal/regionaal/provinciaal beleid en geldende wet- en regelgeving.	Voldoet
Vergunningen zijn duidelijk voor de vergunninghouder en handhaafbaar en naleefbaar.	Voldoet

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Vergunningen en besluiten zijn integraal, waarin verschillende aspecten en wetten op samenhangende wijze zijn opgenomen. Afstemming, coördinatie of contact met andere afdelingen, bestuurs- en adviesorganen of belanghebbende derden wordt gezocht.	Voldoet
Van alle inrichtingen is er zoveel mogelijk een volledig en betrouwbaar overzicht beschikbaar van vergunningen en besluiten. Dit overzicht kan bij calamiteiten onmiddellijk worden geleverd.	Voldoet deels
Vergunningen en besluiten worden tijdig afgegeven en genomen, conform de wettelijk geldende termijnen.	Voldoet
Het reguleringsproces is voorspelbaar, transparant, juridische juist en achteraf verifieerbaar. Uitgangspunt is de toepassing van Best Beschikbare Technieken (BBT).	Voldoet

Toelichting afwijkingen:
De beschikbare capaciteit in 2019 is vrijwel geheel ingezet voor ingediende aanvragen. Het team Regulering Milieu werkt vraag gestuurd. In de afgesproken programma's is geen ruimte om het vergunningenbestand te actualiseren. Als we deze doelstelling willen halen zijn er aanvullende middelen nodig.

Ook in 2019 loopt het Programma I&A. Onderdeel van het programma is naast het inrichten van nieuwe infrastructuur, het aanbesteden van een nieuw centraal systeem. Belangrijk onderdeel in het programma van eisen is de mogelijkheid tot het registreren en bijhouden van een adequate objectregistratie. Het leveren van de gegevens is nu wel mogelijk maar kost veel inspanning.

Er liepen in 2019 achttien bezwaarschriftzaken. In één geval is er sprake van deels gegrondverklaring. Drie zaken lopen nog, terwijl er twee zaken zijn opgeschort. De overige gevallen zijn ongegrond of vervallen/ingetrokken. Daarnaast is er sprake van een vijftal beroepschriften. Daarvan zijn er drie niet ontvankelijk of ingetrokken. Twee beroepschriften lopen nog.

1.3.2 Specialisme en Advies

De OD NHN heeft zich tot doel gesteld om adequaat en kwalitatief hoogstaand advies te verstrekken op het gebied van geluid, lucht, bodem, duurzaamheid, natuur, externe veiligheid, licht, geur en archeologie aan zowel de deelnemende gemeenten en de provincie als voor de eigen OD-NHN processen. De gemeenten en de provincie worden hiermee in staat gesteld om de leefomgeving duurzaam te ontwikkelen, in te richten en te beheren. Genoemde specialismen en applicatie- en gegevensbeheer worden bovendien ingezet voor advisering aan de verschillende afdelingen bij provincie en gemeenten.

Tabel 1.3.2 Doelstellingen Specialisme en Advies

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Adviezen worden tijdig verstrekt, dus rekening houdend met wettelijke termijnen en/of gemaakte afspraken deelnemer – RUD NHN.	Voldoet niet (ivm advisering Natuur)
Adviezen voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen en/of aan tussen deelnemer en RUD NHN vastgelegde kwaliteitseisen.	Voldoet
Projecten worden uitgevoerd conform vooraf tussen deelnemer en RUD NHN vastgelegde projectafspraken.	Voldoet

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Toelichting:
Voor de advisering Natuur was al een stijgende trend te zien in 2017 en 2018, maar door de (landelijke) ontwikkelingen PAS (stikstofproblematiek) is het aantal adviesaanvragen voor het team Natuur nog veel hoger geworden dan gepland. Voor 2019 waren er 454 adviezen gepland en zijn er 852 adviezen geleverd. Een groot deel is in de laatste twee kwartalen binnengekomen en afgehandeld. Er was echter niet direct extra capaciteit beschikbaar om deze grote hoeveelheid adviesaanvragen af te handelen. Hierdoor is een achterstand ontstaan en de afhandelingstermijn opgelopen.

Daarop zijn twee acties genomen:
- De gemeenten zijn geïnformeerd over de langere afhandelingstermijn en middels afstemming is getracht om niet uit de wettelijke termijnen te lopen.
- Er is extra capaciteit gezocht en gevonden. Inmiddels zijn de afhandelingstermijnen korter en wordt de achterstand teruggebracht.

Voor de overige taakvelden is wel aan de afgesproken termijn voldaan.

1.3.3 Toezicht en Handhaving

De OD NHN bereikt, met het toezicht dat zij uitvoert, bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. De OD NHN handhaaft, waar overtredingen plaatsvinden, op een open, eenduidige en voortvarende wijze en zorgt daarmee zowel voor een gevoel van veiligheid bij de burger en verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving als versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken.

Tabel 1.3.3 Doelstellingen Toezicht en Handhaving

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Zo spoedig mogelijk na een controle gaat een bericht uit naar degene op wie het toezicht zich richt. In dit bericht wordt de desbetreffende wet- en regelgeving genoemd ende mogelijkheid om hierover meer informatie te verkrijgen.	Voldoet
In handhavingsprojecten wordt de doelgroep, vooraf aan de controlebezoeken, actief voorgelicht over de van toepassing zijnde regels.	Voldoet
Informatie over gewijzigde wet- en regelgeving m.b.t. bedrijfsmatige activiteiten, die vallen onder het takenpakket van de RUD NHN, wordt beschikbaar gesteld voor de betrokken branches en ondernemingen.	Voldoet
De OD NHN verkrijgt inzicht in de verschillende doelgroepen binnen de geprioriteerde ketens en het risico van niet-naleving bij die desbetreffende doelgroepen.	Voldoet
De doelen in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden geformuleerd volgens de methodiek van programmatisch en risico gestuurd handhaven.	Voldoet
Circa 75% van het aantal bezochte inrichtingen voldoet bij de eerste controle of bij de eerste hercontrole aan de gestelde regels.	Voldoet niet
Minimaal 80% van de beschikkingen wordt afgegeven zonder dat er ingebrekestelling plaatsvindt wegens termijnoverschrijding.	Voldoet
Zeker 95% van de door juristen, op basis van aangeleverde rapportages, opgestelde handhavingsbeschikkingen voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en zijn opgesteld met inachtneming van recente jurisprudentie.	Voldoet

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Toelichting:
Het naleefgedrag bij bezochte inrichtingen in 2019 bedroeg 70%. Een verklaring voor dit lagere naleefgedrag kan mogelijk gevonden worden in het feit dat in 2019 met name de zwaardere inrichtingen zijn bezocht. De OD NHN is op dit moment nog niet in staat om op basis van de aanwezige data een nadere analyse op deze gegevens uit te voeren. Indien het nieuwe informatiesysteem actief is en we overgaan tot het uitvoeren van toezicht met digitale checklisten (beide onderwerp ICT-masterplan) dan kan een nadere analyse worden uitgevoerd.

1.4 Wat heeft het gekost?

Tabel 1.4.1: Baten en lasten

OD Uitvoeringstaken	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2019	Realisatie 2019
Totaal Baten	€ 12.951.341	€ 13.829.531	€ 14.475.111
Totaal Lasten	€ 12.070.564	€ 13.635.769	€ 14.064.668
Saldo baten en lasten voor reserve mutaties	**€ 880.777**	**€ 193.762**	**€ 410.443**
Mutaties reserves	€ 72.338	- € 193.762	-€ 390.718
Resultaat	**€ 953.115**	**€ 0**	**€ 19.725**

1.5 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

Tabel 1.5.1: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien (volgens vernieuwde BBV)

2019	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Milieutaken	€ 9.217.671	€ 8.977.531	€ 240.140
Algemene dekkingsmiddelen			€ 0
Overhead	€ 5.257.440	€ 5.086.637	€ 170.803
Heffing VPB (vrijgesteld)			€ 0
Bedrag onvoorzien		€ 500	-€ 500
Saldo van baten en lasten	**€ 14.475.111**	**€ 14.064.668**	**€ 410.443**
Mutaties in reserves	€ 155.591	€ 546.309	-€ 390.718
Resultaat	**€ 14.630.702**	**€ 14.610.977**	**€ 19.725**

De algemene dekkingsmiddelen betreffen inkomsten die vrij besteedbaar en daarmee bestuurlijk afweegbaar zijn. De besteding van deze inkomsten is niet gerelateerd aan een vooraf bepaald doel (programma). Binnen de OD NHN zijn de middelen die beschikbaar gesteld worden door de deelnemende gemeenten aan de betreffende programma's gekoppeld.

Tabel 1.5.2: Overhead per discipline

OD NHN Overhead lasten per discipline		Rekening 2019	% t.o.v. de totale begrote lasten
1	Personele overhead	€ 3.020.993	59.38%
2	Informatievoorziening en automatisering	€ 1.233.060	24.24%
3	Facilitaire zaken en huisvesting	€ 833.084	16,38%
4	Rente		0,00%
		€ 5.087.137	**100,00%**

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Programma 2 VTH plustaken

2.1 Algemene doelstellingen

Sinds 1 januari 2016 worden voor de provincie Noord-Holland (op basis van een gefaseerde overdracht) de zogenaamde 'provinciale plustaken' uitgevoerd. Hieronder vallen vergunningverlening bodem voor de eigen regio en de vergunningverlening en handhaving op het gebied van verkeer/vaarwegen en zwemwaterlocaties. Tezamen met de Nalevingsstrategie omgevingsrecht en het sectorale beleid (zoals beleidsnota's, milieubeleidsplan en watervisie) vormt het Handhavingsuitvoeringsprogramma provinciale plustaken het beleidsmatige kader voor de uitvoering van de plustaken. In de nalevingsstrategie is de strategie en werkwijze vastgelegd voor de provinciale handhavingstaken. Deze strategie geldt voor alle beleidsterreinen waar de provincie bevoegd is tot handhaving en dus ook voor de provinciale plustaken in het HUP.

Sinds 1 juli 2016 worden ook de natuurbeschermingstaken uitgevoerd door de OD NHN. Sinds 1 januari 2017 zijn de Boswet, Flora en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 opgegaan in de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb). De taken die behoren bij het verlenen van besluiten onder de Wnb worden door de OD NHN uitgevoerd voor de gehele provincie Noord-Holland.

2.2 Wat hebben we bereikt?

Vergunningaanvragen en ontheffingsaanvragen moeten binnen de (wettelijke) termijnen worden afgehandeld, meldingen moeten worden beoordeeld op juistheid en volledigheid. Dit geldt voor zowel de groentaken, de Wet bodembescherming als voor zwemwater (Vhwbz).

2.2.1 VTH plustaak Wbb-vergunningverlening

Met het reinigen van de verontreinigde ondergrond (bodem en grondwater) worden duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit gecreëerd. Het gaat hierbij om het voorkomen van nieuwe bodem- en grondwaterverontreinigingen en het saneren en/of beheren van de verontreinigde ondergrond (bodem en grondwater): lokale verontreiniging, grondwaterpluimen, gebiedsgericht grondwaterbeheer. De ambitie is een duurzame bodemkwaliteit in Noord-Holland waarbij zich geen risico's voordoen voor mens en milieu en geen gebruiksbeperkingen gelden. Het doel is dat alle spoedlocaties met onaanvaardbare verspreidings- of ecologische risico's per 2020 gesaneerd zijn dan wel dat de risico's worden beheerst. Daarnaast zet de provincie sterk in op het gebiedsgericht beheren van grondwaterverontreinigingen.

Tabel 2.2.1: Doelstellingen VTH plustaak Wbb-vergunningverlening

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Vergunningen en besluiten worden beheerd en onderhouden, waardoor ze zo actueel mogelijk zijn.	Voldoet
Vergunningen en besluiten zijn afgestemd op provinciaal beleid en geldende wet- en regelgeving.	Voldoet
Vergunningen zijn duidelijk voor de vergunninghouder en handhaafbaar en naleefbaar.	Voldoet
Vergunningen en besluiten worden tijdig afgegeven en genomen, conform de wettelijk geldende termijnen.	Voldoet
Het reguleringsproces is voorspelbaar, transparant, juridische juist en achteraf verifieerbaar. Uitgangspunt is de toepassing van Best Beschikbare Technieken (BBT).	Voldoet

Toelichting:
Er zijn twee bezwaren ontvangen en weer ingetrokken.
Tevens is voor een andere locatie beroep ingesteld bij de Raad van State (RvS). De zaak is op 8 april 2019 behandeld en op 24 april 2019 heeft de RvS geconcludeerd dat het beroep tegen het besluit ongegrond is.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

2.2.2 VTH plustaak Regulering Groen

Door het op een adequate, professionele en transparante wijze uitvoeren van het besluitvormingsproces van de Wet natuurbescherming dragen wij bij aan:
a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Tabel 2.2.2: Doelstellingen VTH plustaak Regulering Natuurbescherming

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Vergunningen en besluiten worden beheerd en onderhouden, waardoor ze zo actueel mogelijk zijn.	N.v.t.
Vergunningen en besluiten zijn afgestemd op provinciaal beleid en geldende wet- en regelgeving.	Voldoet
Vergunningen zijn duidelijk voor de vergunninghouder en handhaafbaar en naleefbaar.	Voldoet
Vergunningen en besluiten worden tijdig afgegeven en genomen, conform de wettelijk geldende termijnen.	Voldoet (95%)
Het reguleringsproces is voorspelbaar, transparant, juridische juist en achteraf verifieerbaar. Uitgangspunt is de toepassing van Best Beschikbare Technieken (BBT).	Voldoet

Toelichting:
Het team Regulering Natuurbescherming werkt vraag gestuurd. Actualisatie van vergunningen en besluiten is niet van toepassing, omdat vergunningen en besluiten voor een bepaalde tijd afgegeven worden, of voor de gehele duur van het betreffende project en de bedrijfsvoering erna.

Door de uitspraak van de Raad van State in mei is het PAS niet langer geldig voor de vergunningverlening. Hierdoor zijn veel aanvragen lange tijd on hold gezet in afwachting van besluitvorming, wat er vervolgens voor heeft gezorgd dat termijnen niet in alle gevallen zijn gehaald. Tevens zijn er in 2019 (wederom) meer aanvragen voor ontheffingen ruimtelijke ingrepen binnen gekomen dan geprognotiseerd, Door de krappe capaciteit binnen het team zijn enkele ontheffingen niet binnen de wettelijke termijnen afgegeven. Dit heeft er echter niet voor nadelige gevolgen gezorgd zoals dwangsommen. Aanvragers die een besluit te laat hebben ontvangen, hebben hier geen gevolg aan gegeven. Ondanks dat niet alle besluiten binnen de wettelijke termijn zijn afgegeven, voldoen wij wel aan de gestelde KPI van 95% tijdigheid.

2.2.3 VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz)

We willen bereiken dat de zwem en Badinrichtingen een veilige en hygiënische omgevingen zijn voor alle gebruikers van deze inrichtingen.

Tabel 2.2.3*:* Doelstellingen VTH plustaak Vergunningverlening (Whvbz)

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Meldingen en ontheffingen worden beheerd en onderhouden, waardoor ze zo actueel mogelijk zijn.	Voldoet
Meldingen en ontheffingen zijn afgestemd op provinciaal beleid en geldende wet- en regelgeving	Voldoet
Meldingen en ontheffingen zijn duidelijk voor de aanvrager en handhaafbaar en naleefbaar.	Voldoet
Beoordelingen van meldingen en ontheffingsbesluiten en zijn tijdig afgegeven en genomen, conform de wettelijk geldende termijnen.	Voldoet

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
Het reguleringsproces is voorspelbaar, transparant, juridische juist en achteraf verifieerbaar. Uitgangspunt is de toepassing van Best Beschikbare Technieken (BBT).	Voldoet

Toelichting:
In 2019 hebben we 22 meldingen, 18 ontheffingen en 13 nadere aanwijzingen afgehandeld. Dit is fors meer dan de geprognotiseerde aantallen. De hoge aantallen worden veroorzaakt doordat een tweetal projecten is opgestart, peuterbaden en niet aangemelde zwembaden, waaruit meldingen voortvloeien.

2.2.4 VTH plustaak Toezicht & Handhaving

Met het toezicht dat de OD NHN uitvoert streven we naar een optimale bewustwording van de geldende regelgeving met als effect een verhoogde mate van naleving van die regelgeving en vermindering van het aantal incidenten, klachten en handhavingsverzoeken. Handhaving wordt op een open, eenduidige en voortvarende wijze uitgevoerd waardoor er een gevoel van veiligheid bij de burger, een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en versterking van het vertrouwen in de overheid bij de uitvoering van haar taken wordt nagestreefd. Daarnaast dragen we bij aan het beschermen van de natuur en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Tabel 2.2.4: Doelstellingen VTH plustaak Toezicht & Handhaving

Doelstelling	Behaald resultaat 2019
In handhavingsprojecten wordt de doelgroep, vooraf aan de controlebezoeken, actief voorgelicht over de van toepassing zijnde regels.	Voldoet
Informatie over gewijzigde wet- en regelgeving m.b.t. bedrijfsmatige activiteiten, die vallen onder het takenpakket van de OD NHN, wordt beschikbaar gesteld voor de betrokken branches en ondernemingen.	Voldoet
De OD NHN verkrijgt inzicht in de verschillende doelgroepen binnen de geprioriteerde ketens en het risico van niet-naleving bij die desbetreffende doelgroepen.	Voldoet
De doelen in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden geformuleerd volgens de methodiek van programmatisch en risico gestuurd handhaven.	Voldoet
Circa 75% van het aantal bezochte zwembaden en –locaties inrichtingen voldoet bij de eerste controle of bij de eerste hercontrole aan de gestelde regels.	Voldoet
Minimaal 80% van de beschikkingen wordt afgegeven zonder dat er ingebrekestelling plaatsvindt wegens termijnoverschrijding.	Voldoet
Zeker 95% van de door juristen, op basis van aangeleverde rapportages, opgestelde handhavingsbeschikkingen voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en zijn opgesteld met inachtneming van recente jurisprudentie.	Voldoet

Toelichting:
Bij met name de taken van de Wet natuurbescherming onderdeel ruimtelijke ingrepen worden in overleg met de provincie prioriteiten gesteld voor de uitvoering.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

2.3 Wat heeft het gekost?

Tabel 2.4.1: Baten en lasten

VTH plus taken	Realisatie 2018	Begroting na 1e wijziging 2019	Realisatie 2019
Totaal Baten	€ 5.886.440	€ 6.337.303	€ 6.320.458
Totaal Lasten	€ 5.806.042	€ 5.900.865	€ 5.871.904
Saldo baten en lasten voor reserve mutaties	**€ 80.398**	**€ 436.438**	**€ 448.554**
Mutaties reserves	*€ 331.622*	*- € 436.438*	*- € 436.438*
Resultaat	**€ 412.020**	**€ 0**	**€ 12.116**

2.4 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

Tabel 2.4.1: Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB en onvoorzien

2019	Baten	Lasten	Saldo
Programma 2 VTH plustaken	€ 4.283.617	€ 4.373.491	-€ 89.874
Algemene dekkingsmiddelen			€ 0
Overhead	€ 2.036.841	€ 1.498.413	€ 538.428
Heffing VPB (vrijgesteld)			€ 0
Bedrag onvoorzien			€ 0
Saldo van baten en lasten	**€ 6.320.458**	**€ 5.871.904**	**€ 448.554**
Mutaties in reserves	€ 0	€ 436.438	-€ 436.438
Resultaat	**€ 6.320.458**	**€ 6.308.342**	**€ 12.116**

Tabel 2.4.2: Overhead per discipline

OD NHN Overhead lasten per discipline		Rekening 2019	% t.o.v. de totale begrote lasten
1	Personele overhead	€ 1.104.617	73,72%
2	Informatievoorziening en automatisering	€ 263.143	17,56%
3	Facilitaire zaken en huisvesting	€ 130.653	8,72%
4	Rente		
		€ 1.498.413	**100,00%**

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Paragrafen

De paragrafen 'lokale heffingen', 'onderhoud kapitaalgoederen', 'verbonden partijen' en 'grondbeleid' zijn op de OD NHN niet van toepassing. De overige paragrafen worden hieronder toegelicht.

3.1 paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Conform artikel 26 van de BBV bevat deze paragraaf:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's
- de kengetallen:
    - netto schuldquote;
    - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (niet van toepassing voor de OD);
    - solvabiliteitsratio;
    - grondexploitatie (niet van toepassing voor de OD);
    - structurele exploitatieruimte; en
    - belastingcapaciteit (niet van toepassing voor de OD).
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de OD NHN in staat is bedrijfsmatige tegenvallers met financiële consequentie op te vangen. Aangezien alle structurele kosten, voor zover te voorzien, zijn opgenomen in de begroting is het weerstandsvermogen vooral bedoeld voor het opvangen van risico's.

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de deelnemende gemeenten en de provincie, na besluit van het Algemeen Bestuur, uiteindelijk zullen bijdragen in een eventueel exploitatietekort van de OD NHN. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en zij staan garant dat de OD NHN over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Daarmee is de continuïteit van de organisatie gewaarborgd.

Het beleid omtrent weerstandvermogen en risicobeheersing is vastgelegd in de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing welke op 15 december 2014 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Weerstandscapaciteit

De definitie van weerstandscapaciteit volgens het BBV is:
De middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Te denken valt hierbij aan: het vrij besteedbare deel van de algemene reserve, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves. Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om eenmalige tegenvallers op te vangen. Deze capaciteit moet worden gezocht in de vermogenssfeer, meer specifiek: in de reserves. Met structurele weerstandscapaciteit worden die middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Dit moet worden gezocht in de exploitatiesfeer.

De deelnemende gemeenten hebben met de notitie 'Uitgangspunten gemeenschappelijke regelingen' als richtlijn bepaald dat de algemene reserve niet groter mag zijn dan 2,5% van de lasten. Ultimo 2018 is de stand van de algemene reserve € 301.764. De lasten in de jaarrekening 2019 m.b.t. milieutaken zijn €14.064.668. Dit betekent dat de algemene reserve maximaal mag stijgen tot €340.894.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Bestaande risico's

Risico's kunnen een externe of interne oorzaak hebben. Externe risico's zijn toe te schrijven aan de ontwikkelingen op regionaal, provinciaal of landelijk niveau. De interne risico's hangen hiermee samen of kunnen gericht zijn op de bedrijfsvoering.

1. Wettelijke ontwikkelingen

Veranderingen ingevolge wijzigingen in Omgevingswet zullen een andere werkwijze bij gemeenten en OD NHN vereisen. Dit kan leiden tot investeringen om te kunnen veranderen, maar mogelijk ook tot minder taken voor de OUD NHN.

In de algemeen bestuursvergadering van 18 oktober 2018 is besloten om € 600.000 in een bestemmingsreserve Omgevingswet te storten. Hiervan is € 155.591 gebruikt in 2019.

2. Ongedekte lasten voormalig directeur (€ 29.000)

Vanaf 1 april 2017 vervult de voormalig directeur niet meer deze functie. Hij blijft tot april 2019 in dienst van de OD NHN. Indien om wat voor reden dan ook baten uit werkzaamheden jaarlijks lager zijn dan de lasten, dan ontstaat het risico op tekort.

Het verschil tussen de werkelijke kosten en de inkomsten via detachering is beperkt en binnen de lopende begroting opgevangen.

3. Outputfinanciering (€ 87.500)

Outputfinanciering zal onder meer leiden tot productprijzen en herwaardering van de financiële deelname van deelnemers in de OD NHN. Als gevolg hiervan kunnen beleidsgebieden bij de OD NHN minder interessant worden (ervaren) waardoor herscholing of mobiliteitsmaatregelen moeten worden genomen.

In 2019 is geen sprake geweest van outputfinanciering. De flexibele schil is geminimaliseerd tot de extra opdrachten, zodat de kennis binnen de organisatie blijft en de OD kwaliteit kan blijven garanderen. Dit heeft tot gevolg dat bij het invoeren van outputfinanciering er naar de inrichting van de organisatie dient te worden gekeken om de begroting materieel in evenwicht te houden (vaste kosten gedekt door vaste inkomsten). Het ingeschatte bedrag was uitsluitend voor de minder werkzaamheden en het mogelijke verdwijnen van de efficiency. Een reorganisatie gaat gepaard met hoge kosten.

Volgens het plan van aanpak toekomstige financieringsvorm kan het financiële risico vanaf 2023 zich voordoen als er wordt besloten om van lumpsumfinanciering over te gaan naar outputfinanciering.

4. Meer-minder taken (€ 87.500)

Deelnemers mogen na 2017 kenbaar maken dat ze minder taken af willen gaan nemen. Dit levert risico's op voor de exploitatie en voor de robuustheid van de OD NHN.

In 2019 is sprake geweest van takenterugname door de gemeente Schagen. In de jaarrekening 2019 is rekening gehouden met een nog te ontvangen schadeloosstelling.

6. Claim Westfriese Metaalhandel

In het geschil tussen aan de ene kant WFM en de aan de andere kant de Nationale Politie, de gemeente Hoorn, de OD NHN en 3 heren loopt de procedure in het hoofdgeding nog. Hierbij vordert WFM de gedaagden te veroordelen tot een schadevergoeding als gevolg van het (vermeende) onrechtmatig handelen. De claim ligt rond de €1 miljoen. De Rechtbank Noord-Holland Noord heeft op 15 januari 2020 vonnis gewezen inzake het incident en alle vorderingen afgewezen.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Totaaloverzicht met bestaande risico's per 31 december 2019:

RISICO'S						
Nr	**Risico**	**Effect**	**E/I**	**Kans**	**Impact**	**Weerstands-capaciteit**
1	Claims	exploitatienadeel	E	0,5	€ 150.000	€ 75.000
2	Datalek van geregistreerde gegevens	exploitatienadeel	E	0,1	€ 800.000	€ 80.000
3	Aanbestedingsrisico's	exploitatienadeel	E	0,5	€ 250.000	€ 125.000
4	Projecten ten lasten van het rekeningresultaat	exploitatienadeel	E	0,5	€ 307.000	€ 153.500
5	Pandemie	exploitatienadeel	E			
6	Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet	Reserve Omgevingswet	E			€ 0
	Totaal					**€ 433.500**

De benodigde weerstandcapaciteit per risico wordt bepaald door de vermenigvuldiging van de kans maal de financiële impact.

1. Claims
   Aansprakelijkheid door verwijtbaar handelen.

2. Datalek van geregistreerde gegevens
   De maximale boete kan 4% van de jaaromzet bedragen.

3. Aanbestedingsrisico's
   De komende periode zijn er diverse Europese aanbestedingen. Aanbesteden biedt in beginsel optimale mogelijkheden om de beste prijs-kwaliteitverhouding te behalen. Het opnieuw aanbesteden neemt echter ook financiële risico's met zich mee.

4. Projecten ten lasten van het rekeningresultaat
   In de FUGR staat vermeldt dat begrotingswijzigingen (tussentijdse vraag om extra financiële middelen) niet wenselijk zijn. In het project "Een sterker fundament" is daardoor opgenomen dat de eventueel extra kosten in de exploitatie zullen worden verwerkt en invloed hebben op het rekeningresultaat.

5. Pandemie
   In 2020 heeft er een uitbraak van het Coronavirus plaats gevonden. Zie paragraaf 4.8.

6. Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet
   Door de invoering van de omgevingswet zijn andere competenties noodzakelijk. Hier wordt momenteel al aan gewerkt en kan er gebruik gemaakt worden van de reserve Omgevingswet. Ook het Digitaal Stelsel Omgevingsdiensten zal impact hebben op de informatievoorziening.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt gevormd op basis van een inventarisatie en waardering van de risico's, zoals vastgesteld in de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing. De totaal benodigde weerstandscapaciteit is € 433.500.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde}} = \frac{€\ 301.764}{€\ 433.500} = 0{,}70$$

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

weerstandscapaciteit

Uitgaande van de stand van de algemene reserve ultimo 2019 van €301.764 zal de risico's voor de deelnemers uitkomen op €131.736 (€433.500 - €301.764).

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio voor de OD NHN valt in de klasse E. Dit duidt op onvoldoende weerstandsvermogen. Het risico voor de deelnemers wordt naar rato verdeeld.

De verdeling ziet er als volgt uit:

Deelnemende partijen	**Verdeling weerstandscapaciteit**
Gemeente Den Helder	€ 6.258
Gemeente Hollands Kroon	€ 12.209
Gemeente Schagen	€ 8.871
Gemeente Texel	€ 3.492
Regio Kop van Noord-Holland	*€ 30.832*
Gemeente Drechterland	€ 3.204
Gemeente Enkhuizen	€ 3.283
Gemeente Hoorn	€ 10.536
Gemeente Koggenland	€ 998
Gemeente Medemblik	€ 9.009
Gemeente Opmeer	€ 461
Gemeente Stede broec	€ 753
Regio West-Friesland	*€ 28.243*
Gemeente Alkmaar	€ 9.471
Gemeente Bergen	€ 4.635
Gemeente Castricum	€ 4.705
Gemeente Heiloo	€ 2.431
Gemeente Heerhugowaard	€ 4.600
Gemeente Langedijk	€ 1.264
Regio Alkmaar	*€ 27.107*
Provincie Noord-Holland	€ 45.555
Totaal	**€ 131.736**

Kengetallen financiële positie

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Gezien het stijgende belang van toekomstbestendigheid van lokale overheden moet in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis set van vijf financiële kengetallen opgenomen worden. Het opnemen

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

van kentallen past in het streven naar meer transparantie en inzicht in de financiële positie. Voor de OD de volgende drie kengetallen van toepassing:

a. Netto schuldquote: geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen;
b. Solvabiliteitsratio: geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen (eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal);
c. Structurele exploitatieruimte: is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen.

Kengetallen:

Jaarrekening 2019	**Verloop van de kengetallen %**		
Kengetallen	**Jaarrekening 2018**	**Begroting 2019**	**Jaarrekening 2019**
	Ratio	**Ratio**	**Ratio**
Netto schuldquote	-10,29	1,35	-12,47
Solvabiliteitsrisico	38,65	11,10	38,76
Structurele exploitatieruimte	16,16	0,00	10,88

Toelichting ratio's:

Netto schuldquote

Hoe lager het percentage, hoe beter. Met een netto schuldquote <90% valt de OD NHN dan ook in de minst risicovolle categorie. De OD NHN heeft zelfs een negatief percentage. Dit wordt veroorzaakt door dat de financiële middelen hoger zijn dan de schulden.

Solvabiliteitsratio

Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een hoog ratio betekend dat de organisatie relatief veel eigen vermogen heeft en goed in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Met een percentage tussen de 20 en 50% valt de OD NHN in de neutrale categorie. Door het positieve resultaat is het eigen vermogen toegenomen en is het percentage hoger dan begroot.

Structurele exploitatieruimte

Hoe hoger dit percentage, hoe beter. Een percentage boven de 0% valt in de categorie die het minst risicovol is. De OD heeft voldoende structurele baten om de structurele lasten te dekken.

Op basis van de bovengenoemde kengetallen kan geconcludeerd worden dat de financiële positie van de OD NHN goed is.

3.2 Paragraaf Financiering

Ingevolge artikel 13 van het BBV bevat deze paragraaf in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte. Voor de OD betekent dit dat in de financieringsparagraaf de ontwikkelingen worden aangegeven met betrekking tot de rentevisie, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm, de kasgeldlimiet, de verwachte toe- en/of afname van geldleningen of uitzettingen en het verdere beleid ten aanzien van treasury.

Deze verplichting hangt samen met de invoering per die datum van de Wet fido (wet financiering decentrale overheden). De financieringsparagraaf in samenhang met het in artikel 212 van de Gemeentewet voorgeschreven treasurystatuut vormt een belangrijk instrument in het transparant maken, en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren, van de financieringsfunctie. Het treasurystatuut is door het AB op 14 november 2013 vastgesteld.

Rentevisie

De OD NHN heeft een rekening courant faciliteit bij de BNG, ter grootte van € 500.000.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Risicobeheer
Dit onderdeel geeft een inschatting van de financieringsrisico's die de OD NHN kan lopen. Onder risico's wordt verstaan koers- en valutarisico's en de risico's ten aanzien van de rente.

Koers- en valutarisico's
De OD NHN heeft geen financiële producten met een koersrisico en bezit geen vreemde valuta. Daardoor is er geen sprake van koers- en valutarisico's.

Renterisicobeheer
Het renterisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van het vreemd vermogen hoger en/of de renteopbrengsten van uitgezette geldmiddelen lager worden dan geraamd. De OD NHN heeft momenteel geen lening afgesloten.

De Wet Fido hanteert hiervoor de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. De wet normeert via percentages het maximale risico dat mag worden gelopen op de vaste (renterisiconorm) en de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet).

Renterisiconorm
De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningportefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Ze stellen dus een grens aan de structuur van de leningen, niet aan de hoogte. De renterisiconorm betreft leningen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer (lange leningen, lang geld).

Op basis van artikel 6 van de wet Fido mag het renterisico op de vaste schuld de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen van de bestaande geldleningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal, zijnde de totale lasten.

Tabel 3.2.1 Renterisiconorm

Renterisiconorm	
Begrotingstotaal	18.744.956
Renterisiconorm 20%	3.748.991
Aflossing en renteherziening	0
Ruimte	3.748.991

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet richt zich op leningen met een rente-typische van maximaal een jaar (ook wel korte leningen, of kort geld genoemd). De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet bedraagt voor gemeenschappelijke regelingen 8,2% van het begrotingstotaal.

Tabel 3.2.2 Kasgeldlimiet

Overschrijdt een overheid de kasgeldlimiet meer dan twee opeenvolgende kwartalen, dan dient de toezichthouder op de hoogte te worden gesteld. Vervolgens wordt men geacht een plan op te stellen dat aangeeft hoe men weer aan de kasgeldlimiet gaat voldoen. De OD heeft in 2019 geen overschrijdingen.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Kasgeldlimiet		kwartalen in 2019			
		1e	2e	3e	4e
1	Begrotingstotaal	€ 18.744.956	€ 18.744.956	€ 18.744.956	€ 18.744.956
2	Toegestane kasgeldlimiet (8,2% van (1))	€ 1.537.086	€ 1.537.086	€ 1.537.086	€ 1.537.086
3	Vlottende korte schulden	€ 2.664.244	€ 2.129.132	€ 2.522.035	€ 8.933.709
4	Vlottende middelen	€ 9.582.632	€ 9.553.586	€ 5.239.293	€ 11.527.702
Toets kasgeldlimiet					
5	Totaal netto-vlottende schuld = (3 - 4)	€ -6.918.387	€ -7.424.454	€ -2.717.258	€ -2.593.993
	Toegestane kasgeldlimiet (2)	€ 1.537.086	€ 1.537.086	€ 1.537.086	€ 1.537.086
	Ruimte (+) Overschrijding (-) = (2 – 5)	€ 8.455.473	€ 8.961.540	€ 4.254.344	€ 4.131.079

3.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

Financiën

Voor de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering naar een beheersbare en toekomstgerichte organisatie dienen een aantal stappen te worden gezet. Deze stappen moeten resulteren in:

- Goede digitale informatievoorziening;
- Actuele (management)informatie voor gefundeerde (beleids-)beslissingen;
- De performance te verbeteren;
- Goede manier prioriteiten te stellen en
- Een transparante financieringsvorm.

Dit is tevens de basis om tot een VTH-strategie 2021-2023 (strategisch en uitvoeringsbeleid met meetbare doelen) en een Uitvoeringsprogramma 2021-2022 (gebaseerd op een Omgevingswet georiënteerde PDC) te komen. Dit moet resulteren in het kunnen programmeren en rapporteren op (maatschappelijke) doelen en zowel intern als extern transparant verantwoording kunnen afleggen.

Om dit te realiseren is het programmaplan Een Sterker Fundament opgesteld en door het Dagelijks Bestuur op 13 november 2019 is vastgesteld. Het programma bestaat uit een aantal deelprojecten: Toekomstige financieringsvorm, PDC, Tijdschrijven, VTH Strategie 2021-2023, Uitvoeringsprogramma 2021, DVO 2021, VTH procesbeschrijvingen, Informatie en Rapportage.

Het projectplan Toekomstige financieringsvorm is op 4 december 2019 goedgekeurd door het Algemeen Bestuur. De secretaris-directeur van de OD NHN heeft daarmee de opdracht om de programma- en projectwerkzaamheden uit te (laten) voeren.

Vennootschapsbelasting voor overheden

Eind 2014 heeft de Tweede Kamer de Wet modernisering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen aangenomen. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting betalen.

Taken die door een overheid of samenwerkingsverband vanwege een wet worden uitgevoerd en volgens de Wet op de Omzetbelasting overheidstaken zijn, worden vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Denk aan vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daar waar een overheid of samenwerkingsverband

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

concurreert met de markt op een niet-wettelijke taak, kan er over de winst daarop wél vennootschapsbelasting verschuldigd zijn.

De OD NHN volgt de uitkomsten uit de landelijke werkgroep die alle activiteiten in kaart gebracht heeft ter beoordeling voorgelegd aan de belastingdienst. Voor de inkomsten uit het bodemloket geldt dat deze activiteiten door de fiscus als ondernemingsactiviteiten gezien kunnen worden. Met de investeringen die hier tegenover staan zouden de opbrengsten als nihil aangemerkt kunnen worden. Het onderstaande overzicht geeft aan dat deze activiteit niet door de ondernemerspoort komt en daarom ook niet vennootschapsplichtig is.

Ontvangen inkomsten	€ 54.400,93
Kosten m.b.t. het bodemloket	€ 59.466,77
Resultaat 2019	€ -5.065,84

Personeel en organisatie

De ingezette professionaliseringsslag op het gebied van HR is ook in 2019 verder geoptimaliseerd. Het team is op sterkte gebracht en is steeds meer zichtbaar binnen de organisatie met als doel te komen tot het versterken van de positie van HR en het verbeteren van de verbinding tussen medewerkers en werk in de organisatie.

Naast de reguliere going concern taken heeft het jaar 2019 in het teken gestaan van de Wet normalisering rechtspositie Ambtenaren (Wnra) die op 1 januari 2020 van kracht is geworden. Een omvangrijke transitie waar met name het team HR veel tijd in heeft gestopt. De overgang van het ambtenarenrecht naar het arbeidsrecht maakt ook dat leidinggevenden, medewerkers en het team HR geschoold moesten worden. Naast de trainingen vanuit de VNG heeft het team HR ook zelf de nodige presentaties binnen de organisatie verzorgd.

De start van de trainees in 2018 hebben hun vruchten afgeworpen. In 2019 zijn de trainees ingebed in de structurele formatie! Een mooie prestatie met jonge ambitieuze collega's.

Ook is in 2019 doorlopend aandacht geweest voor het optimaliseren van de HR processen en zal dit in 2020 verder worden uitgerold. Er is een start gemaakt met een strategisch ARBO beleidsplan wat in 2020, in samenwerking met de Ondernemingsraad, verder wordt geconcretiseerd. Hieronder valt ook een geactualiseerde RI&E en aanstellen van een nieuwe preventiemedewerker. In 2019 heeft er ook een schouwingsronde plaatsgevonden. Iedere medewerker heeft met zijn of haar leidinggevende een gesprek gehad om te bezien of de functie waar de medewerker in zit (HR 21 functiewaarderingssysteem) nog passend is ten opzichte van de feitelijke werkzaamheden die worden uitgevoerd. De schouwing is naar tevredenheid is verlopen. Een aantal medewerkers hebben een andere profiel toegekend gekregen en er zijn geen bezwaarprocedures uit voort gekomen. Een intensief traject, maar met een mooi resultaat!

De komst van de Omgevingswet per 2021 vraagt ook de nodige voorbereiding van HR en zal concretere vormen aannemen in het komende jaar.

Automatisering / Masterplan ICT

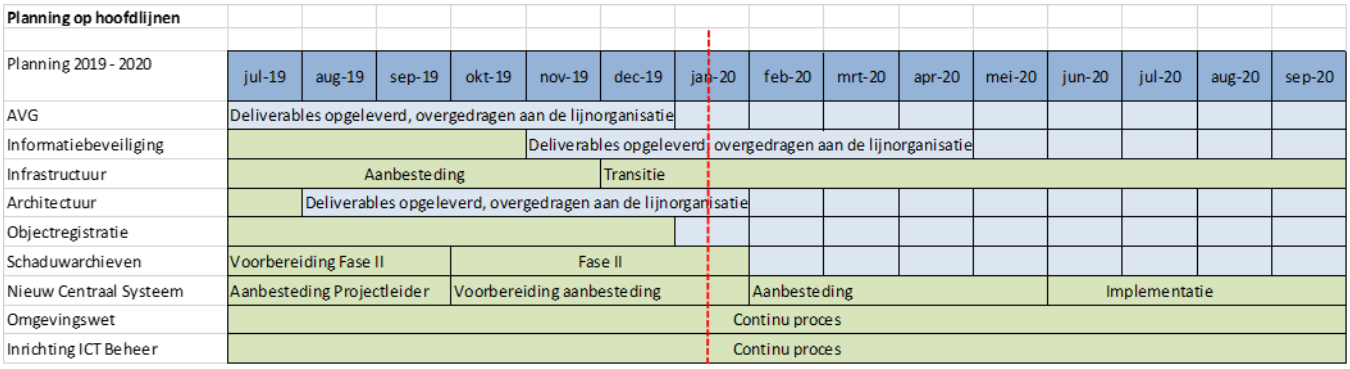

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Project: AVG
De deliverables van dit project zijn opgeleverd en overgedragen aan de lijnorganisatie. Dit deelproject is hiermee formeel afgerond. Dit betreffen:

- De privacy management organisatie (beschrijft hoe het privacy beleid wordt uitgevoerd in de organisatie);
- De privacy regeling voor het personeel (toegankelijk kader voor medewerkers). De OR is akkoord onder voorwaarden. Dit wordt nu bekeken en gaat dan de besluitvorming in en
- Het Bestuurlijk Privacy Beleid. Dit is inmiddels goedgekeurd door de OR en het DB en is in het AB besproken op 16-10-2019.

In de jaarplanning van het programma voor 2020 wordt vanuit de stuurgroep nog vastgesteld welke activiteiten (projecten) in het kader van de AVG, ten behoeve van de implementatie in de lijn, uitgevoerd gaan worden.

Project: Informatiebeveiliging
Dit project is afgerond. De belangrijkste producten die zijn opgeleverd:

- Het IB-beleid is door de IBG gereviewd en door het MT goedgekeurd.
- Procesbeschrijvingen en implementatieplannen voor Wijzigingenbeheer, Autorisatiebeheer en Security Incident Management zijn door het MT goedgekeurd.

Ten behoeve van de borging in de lijnorganisatie zijn de volgende projecten op de projectenkalender van de afdeling bedrijfsvoering geplaatst:

- Wijzigingsbeheer
- Autorisatiebeheer
- Security Incident Management

Daarnaast zijn de volgende initiatieven genomen:

- Er wordt een interne bewustwordingscampagne rond AVG/informatiebeveiliging voorbereid;
- Er start in oktober een intern opleidingstraject voor alle medewerkers van de OD via 'e-learning' om de bewustwording van (data-)veiligheid te vergroten.

Project: Architectuur
De deliverables van dit project zijn opgeleverd. De stuurgroep heeft (op 23-07-2019) de opgeleverde resultaten geaccepteerd zijnde:

- Architectuurbeschrijving
- Architectuurprincipes
- Beheerplan architectuur

Concreet betekent dit dat vanaf dat moment binnen de OD-NHN onder architectuur wordt gewerkt als het gaat om de omgang met veranderingen op ICT/Software gebied. Ook hier gaat dit in de lijnorganisatie het nodige werk opleveren om te gaan werken volgens de afgesproken architectuurprincipes. De vacature conform het masterplan ICT m.b.t. de rol van architect is inmiddels ingevuld.

Project: Objectregistratie
Dit project brengt de minimale set aan gegevens in kaart die geregistreerd dienen te worden voor de uitvoering van de taken van de OD. Dit project is afgerond in 2019 na afname van de laatste benodigde interviews met de MT leden. In januari 2020 volgt 'sign off' door de stuurgroep.

Project: Schaduwarchieven
De projectleider voor Fase II is conform planning begin oktober gestart. Vanuit de opstartbesprekingen komt de conclusie naar voren dat het project inhoudelijk per collectie uitgevoerd gaat worden. Vanuit een overzicht van alle betreffende collecties (uit fase I) wordt een logische volgorde samengesteld die daarna dus stapsgewijs tot realisatie moet komen. Deze aanpak maakt het project overzichtelijk(er) waarbij ook de communicatie naar en betrokkenheid van de organisatie eenvoudiger wordt. Naar verwachting

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

betekent dit dat de doorlooptijd van het gehele project iets langer zal zijn. Dit heeft op dit moment naar verwachting geen budgettaire consequenties.

Project: Infrastructuur
Vlak voor de kerst, op 23 december 2019 zijn de Inschrijvers op de hoogte gebracht van de nummer 1 ranking.

Voor de Aanbesteding Infrastructuur (Managed IT-services) hebben zeven partijen ingeschreven. Naar aanleiding van de beoordeling van de ingediende documenten en de interviews met de key-functionarissen van de Inschrijvers is een ranking opgesteld. De nummer 1 ranking heeft naast de beste totaalscore ook de beste individuele score op zowel kwaliteit als op prijs.

Met de nummer 1 ranking wordt een concretiseringsfase gestart. In deze concretiseringsfase (start januari 2020 – maart 2020) werkt de beoogde opdrachtnemer (nummer 1 ranking) zijn ingediende plannen verder in detail uit. In de concretiseringsfase wordt de gedetailleerde planning opgesteld voor de migratie en implementatie en worden de kansen, risico's en beheersmaatregelen verder uitgewerkt. Daarin is het contact met en de inzet van Alkmaar natuurlijk een factor van belang. Na afloop van de concretiseringsfase (beoogd maart 2020) ligt er een gedetailleerde planning met tijdsinzet en volgt definitieve gunning van de opdracht.

Op de concretiseringsfase (beoogde start maart 2020 – september 2020) volgt de feitelijke transitie fase. Zonder bezwaren vanuit de Inschrijvers is zoals de verwachting er nu uitziet beoogd uiterlijk september 2020 het gehele project afgerond.

Project: Nieuw Centraal Systeem
De in het vorige verslag genoemde besluiten als kader (uitgangspunten scope) voor de aanbesteding zijn inmiddels behandeld in het MT en akkoord bevonden. Ook de klankbordgroep (voormalig IBG) heeft advies uitgebracht op het plan van aanpak met bijbehorende besluiten.

Dit advies is verwerkt in de laatste versie van de stukken voor het MT en de OR. Op dit moment liggen deze stukken voor instemming bij de OR, waarna de aanbestedingsleidraad definitief kan worden opgesteld en er kan worden gepubliceerd.

Vooruitblik programma
Op de doelstellingen van het programma in het algemeen als ook op de doelstellingen van de individuele projecten zijn in de afgelopen periode geen wijzigingen voorgesteld. Het programma wordt binnen de scope van het eronder liggende Masterplan ICT uitgevoerd.

Omgevingswet 2019

De ODNHN werkt in 2019 vanuit de impactanalyse/pva voor de invoering van de Omgevingswet. Hierin heeft de dienst beschreven welke activiteiten zij gefaseerd (2018: bewustwording, 2019: verdieping en 2020: verbreding en verankering) ging uitvoeren in het kader van de implementatie van de Omgevingswet. Er was in 2019 bovendien nog veel onduidelijkheid over de wetgeving zelf, het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en we zijn als dienst “afhankelijk” van de bevoegde gezagen, als zijnde ook onze opdrachtgevers.

2019 was voornamelijk nog een jaar van onderzoeken (taken en rollen), inventariseren (data), analyseren (processen, DSO), experimenteren (zgn. omgevingstafels). Tevens zijn er inspanningen verricht waardoor meer zicht is gekomen op wat gemeenten doen en welke eisen zij stellen aan dienstverlening. Door gesprekken met de gemeentelijke programmamanagers, organiseren van regionale bijeenkomsten. Dit heeft de ODNHN samen met de VR en GGD opgepakt vanuit het programma die het Algemeen Bestuur van onze diensten via een bestuursopdracht in maart 2019 heeft vastgesteld.

Daarnaast is de leerkring Omgevingsplan georganiseerd waar gemeenten en verbonden partijen aan hebben deelgenomen. Daarnaast hebben alle medewerkers van de ODNHN een basiscursus Omgevingswet gevolgd.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Eind 2019 is vanuit de geleverde inspanningen dat jaar een plan van aanpak intern traject met concrete acties vastgesteld voor de noodzakelijke aansluiting bij de gemeenten en provincie en de ODNHN tijdig klaar te zijn voor de gevolgen voor de inhoud van de Omgevingswet en vooral voor de werkwijze waarop, de OD NHN de taken uitvoert.

Overhead OD NHN

De kosten voor overhead worden gedeeltelijk doorbelast aan de provinciale plustaken.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Jaarrekening

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

4.1 Balans per 31 december 2019

ACTIVA		31 december 2019		31 december 2018	
Vaste activa					
- Investeringen met een economisch nut		€ 548.324		€ 656.534	
Materiële vaste activa	1		*€ 548.324*		*€ 656.534*
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd van langer dan één jaar		€ 0		€ 0	
Financiële vaste activa	2		*€ 0*		*€ 0*
Totaal vaste activa			**€ 548.324**		**€ 656.534**
Vlottende activa					
- Vorderingen op openbare lichamen		€ 1.025.262		€ 1.069.895	
- *Uitzettingen in 's Rijkschatkist*		€ 5.980.069		€ 4.602.167	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3		*€ 7.005.331*		*€ 5.672.062*
- Nog te ontvangen bedragen		€ 205.369		€ 109.419	
- Vooruitbetaalde bedragen		€ 98.106		€ 23.821	
Overlopende activa	4		*€ 303.475*		*€ 133.240*
- Banksaldi		€ 250.885		€ 250.655	
Liquide middelen	5		*€ 250.885*		*€ 250.655*
Totaal vlottende activa			**€ 7.559.691**		**€ 6.055.957**
Totaal generaal			**€ 8.108.015**		**€ 6.712.491**

PASSIVA		31 december 2019		31 december 2018	
Vaste passiva					
- Algemene reserve		€ 301.764		€ 201.582	
- Bestemmingsreserve		€ 2.808.712		€ 1.027.941	
- Nog te bestemmen resultaat		€ 31.841		€ 1.365.135	
Eigen vermogen	6		*€ 3.142.317*		*€ 2.594.658*
- Langlopende schulden		€ 0		€ 0	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	7		*€ 0*		*€ 0*
Totaal vaste passiva			**€ 3.142.317**		**€ 2.594.658**
Vlottende passiva					
- Overige schulden		€ 521.775		€ 889.200	
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	8		*€ 521.775*		*€ 889.200*
- Nog te betalen bedragen		€ 2.943.142		€ 1.916.731	
- De van EU, Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen		€ 1.500.781		€ 1.311.902	
Overlopende passiva	9		*€ 4.443.923*		*€ 3.228.634*
Totaal vlottende passiva			**€ 4.965.698**		**€ 4.117.834**
Totaal generaal			**€ 8.108.015**		**€ 6.712.491**

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

4.2 Toelichting op de balans

4.2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarden, tenzij anders is vermeld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden. Vanaf 2018 is door invoering van het IKB, waarin de totale uitbetaling in december van het betreffende jaar plaats vindt, geen spraken meer van overlopend vakantiegeld.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

4.2.2 Vaste activa

De grens van het activeren van investeringen wordt gesteld op € 10.000 exclusief BTW. Wanneer een investering het bedrag van € 10.000 exclusief BTW overstijgt, zal activering op de balans plaats moeten vinden. De investeringen met een economisch nut worden gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingprijs. Als ingangsdatum van de afschrijving geldt als uitgangspunt het jaar volgend op het jaar, waarin de investering wordt gedaan. Investeringen met een lagere aanschafwaarde hoeven, indien er een gegronde reden voor is, niet te worden geactiveerd en worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie verantwoord.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Omschrijving van de investering	**afschrijvingstermijn**
Apparaten:	
- meetapparatuur	7
Automatisering:	
- apparatuur (pc/scherm/printer/scanners)(hardware)	3
- netwerk, server, koeling, bekabeling e.d.	5
- programmatuur (software)	3
Bedrijfsmiddelen:	
- personenauto's	5
- lichte motorvoertuigen	5
- machines	5

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Gebouwen:	
- inventaris/inrichtingskosten/meubilair	10
- renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
- installaties	10
- veiligheidsvoorzieningen	10
- uitbreiding/verbouwingen	10
Gereedschap	5
Telecommunicatieapparatuur	5

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde ultimo	2018	2019
Overige investeringen met een economische nut	€ 656.534	€ 548.324
Totaal	€ 656.534	€ 548.324

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de **overige investeringen met economisch nut** weer:

	Boekwaarde per 31-12-2018	Investeringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdrage derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde per 31-12-2019
Basistaken:							
Inrichting pand	€ 151.494	€ 70.198	€ -	€ 27.778	€ -	€ -	€ 193.914
Aanpassing pand	€ 80.791	€ -	€ -	€ 31.114	€ -	€ -	€ 49.677
Automatisering	€ 264.597	€ -	€ -	€ 105.032	€ -	€ -	€ 159.565
Bedrijfswagen	€ 1.281	€ -	€ -	€ 1.281	€ -	€ -	€ -
Geluidsmeter	€ 21.069	€ -	€ -	€ 4.755	€ -	€ -	€ 16.314
VTH plus:	€ -						€ -
Aanpassing pand	€ 114.588	€ -	€ -	€ -			€ 114.588
Automatisering	€ 22.714	€ -	€ -	€ 8.448	€ -	€ -	€ 14.266
Overige activa	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 656.533	€ 70.198	€ -	€ 178.408	€ -	€ -	€ 548.323

2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Boekwaarde ultimo	2019
N.v.t.	€ 0

4.2.3 Vlottende activa

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar en overlopende activa worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

VLOTTENDE ACTIVA

3. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen bestaan uit het openstaande debiteurensaldo per 31 december 2018:

Boekwaarde ultimo	2018	2019
Vorderingen op openbare lichamen	€ 1.069.895	€ 1.025.262
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	€ 4.602.167	€ 5.980.069
Totaal	€ 5.672.062	€ 7.005.331
Specificatie Vordering op openbare lichamen		
Gemeente Heiloo		€ 1.417
Gemeente Hollands Kroon		€ 2.888
Gemeente Hoorn		€ 4.412
Gemeente Medemblik		€ 12.885
Gemeente Opmeer		€ 2.095
Gemeente Texel		€ 2.043
Gemeente Uitgeest		€ 818
BTW component vooruit gefactureerde lumpsumbijdrage 2020		€ 998.704
Totaal		€ 1.025.262

4. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Boekwaarde ultimo	2018	2019
Nog te ontvangen bedragen	€ 109.419	€ 205.369
Vooruitbetaalde bedragen	€ 23.821	€ 98.106
Totaal overlopende activa	€ 133.240	€ 303.475

5. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit banksaldi:

Boekwaarde ultimo	2018	2019
BNG	€ 252.000	€ 250.000
ING	€ 655	€ 885
Totaal liquide middelen	*€ 252.655*	€ 250.885

Berekening drempelbedrag Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar 2019			
Drempelbedrag	**250**			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**145**	**145**	**161**	**139**
Ruimte onder het drempelbedrag	105	105	89	111
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag				
	Verslagjaar 2018			
Begrotingstotaal verslagjaar	18.745			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	18.745			

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.014	13.221	14.802	12.806
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	145	145	161	139

4.2.4 Vaste passiva

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten & lasten in de jaarrekening. Het resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

PASSIVA	
VASTE PASSIVA **6. Eigen Vermogen** Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:	
Boekwaarde ultimo	**2019**
Algemene reserve Milieutaken	€ 301.764
Bestemmingsreserves	€ 2.808.712
Gerealiseerd resultaat Milieutaken 2019	€ 19.725
Gerealiseerd resultaat VTHplus 2019	€ 12.116
Totaal	€ 3.142.317

Het verloop van de reserves:	**Saldo per 31-12-2018**	**Toevoeging resultaat bestemming**	**Toevoeging**	**Onttrekking**	**Saldo per 31-12-2019**
- Algemene Reserve	*€ 201.582*	*€ 100.182*		*€ 0*	*€ 301.764*
Bestemmingsreserve impulsbudget cultuur-mensontwikkeling	€ 165.800				€ 165.800
Bestemmingsreserve Masterplan ICT	€ 0	€ 953.615	€ 982.747		€ 1.936.362
Bestemmingsreserve Omgevingswet	€ 549.652			€ 155.591	€ 394.061
Bestemmingsreserve VTH plus	€ 312.489				€ 312.489
Totaal Reserves	**€ 1.229.523**	**€ 1.053.797**	**€ 982.747**	**€ 155.591**	**€ 3.110.475**

Toelichting op de reserves

Algemene Reserve:

Doel : Deze reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer voor het opvangen van risico's en incidentele tegenvallers waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan) om mogelijke toekomstige financiële tegenvallers incidenteel op te vangen zonder dat de continuïteit van de uitvoering van de taken in gevaar komt.

Storting : In 2019 is besloten het resultaat van 2018 in de Algemene Reserve te storten.

Onttrekking: In 2019 is geen beroep gedaan op de Algemene Reserve.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Bestemmingsreserve Impuls cultuur- & mensontwikkeling:

Doel : Deze intensivering die is opgenomen als onderdeel van het bedrijfsplan is noodzakelijk gezien het invoeren van Het Nieuwe Werken, het overbruggen van de geconstateerde cultuurverschillen, invoeren van digitaal handhaven, opleiding van BOA-kennis, coaching en om- en bijscholing.

Storting : Conform het bedrijfsplan bij de oprichting OD NHN.

Onttrekking: In 2019 heeft geen onttrekking plaats gevonden.

Bestemmingsreserve Masterplan ICT:

Doel : Het Masterplan ICT is geschreven vanaf 2017 en de extra middelen zijn nodig vanaf 2018. Het besluit omtrent het masterplan heeft later plaats gevonden dan oorspronkelijk gepland. Bij de start van het masterplan is inzichtelijk gemaakt wat er voor acties moeten plaats vinden en de daarbij behorende financiële consequenties. Het tijdpad wanneer deze kosten werkelijk zullen worden gemaakt is niet met zekerheid te zeggen, zeker nu de uitvoering iets vertraagd is in verband met de besluitvorming. Om de beschikbaar gestelde gelden voor het Masterplan ICT die door mogelijke vertraging niet in het betreffende jaar kunnen worden uitgegeven buiten het rekeningresultaat te houden wordt voorgesteld om een bestemmingsreserve Masterplan ICT te vormen. In deze bestemmingsreserve worden de exploitatieoverschotten en exploitatietekorten die door verschuiving in de tijd ontstaan per jaar verrekend.

Storting : Via resultaatbestemming c.q. begrotingswijziging conform exploitatieresultaat.

Bestemmingsreserve Omgevingswet:

Doel : Vanaf 2021 zal de OD NHN voor de deelnemende gemeenten en provincie taken uitvoeren vanuit de Omgevingswet. Voor de jaren 2018, 2019 en 2020 is het noodzakelijk om de benodigde ontwikkelingsstappen te nemen en de medewerkers op te leiden. De komst van de ingrijpende Omgevingswet is een externe factor waarvoor de OD NHN in basis geen financiering heeft opgenomen in de reguliere begroting.

Storting : Conform de 2de begrotingswijziging 2018.

Onttrekking: De werkelijke gemaakt kosten m.b.t. de Omgevingswet na instelling bestemmingsreserve.

Bestemmingsreserve VTH-Plus:

Doel : Dekking van de kosten in het kader van nog te verrichten werkzaamheden VTH-plustaken.

Storting : In 2019 heeft geen storting plaats gevonden, maar is het rekeningresultaat terug betaald.

Onttrekking: Er heeft in 2019 geen onttrekking plaats gevonden.

Overzicht financiële voortgang Masterplan ICT:

	Budget (Masterplan)	Verplichting	Betaald
10001 AVG	270.500,00	0,00	59.443,00
10002 Informatiebeveiliging	584.200,00	0,00	60.337,50
10003 Architectuur	315.000,00	0,00	52.490,00
10004 Infrastructuur	2.864.080,00	110.177,50	138.596,00
10005 ICT Beheer	417.200,00	0,00	2.050,00
10006 DIV	45.700,00	3.960,00	8.360,00
10007 Nieuw Centraal Systeem	913.000,00	67.930,00	16.720,00
10008 Formatie	2.458.750,00	51.425,00	324.217,98
10009 Audit	0,00	5.300,00	28.887,50
10010 Ketenpartners	728.000,00	0,00	0,00
10011 BIS	112.200,00	0,00	0,00
Saldo	**8.708.630,00**	**238.792,50**	**691.101,98**

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

7. Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar:

Boekwaarde ultimo	Saldo 31-12-2018	Aflossing	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€ 0	€ 0	€ 0

4.2.5 Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, worden gewaardeerd op het nominale bedrag.

VLOTTENDE PASSIVA

8. Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo	2018	2019
Crediteuren	€ 889.200	€ 521.775
Totaal	€ 889.200	€ 521.775

9. Overlopende passiva

De post overlopende passiva kan als volgt onderscheiden worden:

Boekwaarde ultimo	2018	2019
Nog te betalen bedragen	€ 1.916.731	€ 2.943.142
Van EU, Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	€ 1.311.902	€ 1.500.781
Totaal	€ 3.228.634	€ 4.443.923

Specificatie Nog te betalen:	**2018**	**2019**
Nog te betalen posten	€ 549.027	€ 310.013
WW reparatie 3e jaar	€ 7.483	€ 15.655
Loonheffing	€ 833.410	€ 841.891
Omzetbelasting	€ 526.812	€ 1.775.584
Totaal	€ 1.916.731	€ 2.943.142

Specificatie Van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen:	**2019**
Onderhanden werk opdrachtgevers	€ 584.408
Gemeente Bergen	€ 5.498
Gemeente Den Helder	€ 266.664
Gemeente Drechterland	€ 138.234
Gemeente Enkhuizen	€ 141.656
Gemeente Langedijk	€ 84.046
Gemeente Schagen	€ 247.797
Gemeente Stede Broec	€ 32.480
Totaal	€ 1.500.781

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Onderhandenwerk taakuitvoering	Saldo 31-12-2018	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2019
Onderhandenwerk gemeente/provincie	€ 103.035,77	€ 0,00	€ 44.108,40	€ 58.927,37
Regeling omgevingslawaai (2503)	€ 46.071,22	€ 0,00	€ 1.014,00	€ 45.057,22
Sanering Kanaalkade Alkmaar (29 woningen)[reconst]	€ 37.829,26	€ 0,00	€ 37.829,26	€ 0,00
Actieplan Duurzaamheid NHN	€ 106.465,50	€ 50.000,00	€ 126.500,00	€ 29.965,50
Samenwerkingsproject Omgevingswet (RUD/VR/GGD)	€ 8.264,46	€ 0,00	€ 1.500,94	€ 6.763,52
Subsidie energiebesparingsprogramma West-Friesland	€ 0,00	€ 88.500,00	€ 0,00	€ 88.500,00
Subsidie energiebesparingsprogramma Regio Alkmaar	€ 0,00	€ 212.125,00	€ 68.874,67	€ 143.250,33
Gemeente Medemblik	€ 20.000,00	€ 70.000,00	€ 24.162,95	€ 65.837,05
Gemeente Schagen	€ 10.725,57	€ 876,28	€ 11.601,85	€ 0,00
DE subsidie Drechterland 2016-2018	€ 7.421,53	€ 100.385,45	€ 57.450,35	€ 50.356,63
DE subsidie Bergen 2016-2018	€ 11.059,63	€ 130.646,16	€ 117.644,35	€ 24.061,44
Gemeente Heiloo	€ 24.909,34	€ 50.000,00	€ 65.101,93	€ 9.807,41
Impuls Omgevingsveiligheid (IOV)	-€ 26.375,00	€ 115.733,20	€ 109.298,20	-€ 19.940,00
Informatieplicht energiebesp. maatr. 2019-2022	€ 0,00	€ 112.290,00	€ 0,00	€ 112.290,00
ISV bodem Hoefplein Nieuwe Niedorp (21001)	-€ 7.108,10	€ 3.406,30	€ 26.766,78	-€ 30.468,58
Totaal	**€ 342.299,18**	**€ 933.962,39**	**€ 691.853,68**	**€ 584.407,89**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

De OD NHN is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste verplichtingen:

- Huurovereenkomst Dampten 2 te Hoorn, met een looptijd van vijf jaar tot en met september 2023. In de gesloten huurovereenkomst is onder meer bepaald, dat de huurprijs jaarlijks zal worden aangepast op basis van de wijziging van het maandindexcijfer volgens de consumentenprijsindex (CRI) reeks alle huishoudens, gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor 2020 geldt een huurprijs van € 326.247,04 exclusief btw op jaarbasis.
- Overeenkomst m.b.t. leaseauto's met Leaseplan (2020: €14.700) en met MKB Lease B.V. (2020: € 222.600). De overeenkomst met MKB Lease B.V. heeft een initiële looptijd van 4 jaar ingaand in augustus 2016.
- Aansprakelijkheid bedrijven en rechtsbijstand Overheid afgesloten bij Centraal beheer achmea looptijd 01-01-2020 tot 01-01-2023 (€ 44638,- en € 850,- per jaar).

4.3 Overzicht van baten en lasten

Tabel 4.3.: Overzicht van baten en lasten 2019

	Baten	Lasten	Saldo baten en lasten	Saldo begroting na wijziging
Programma 1 Milieutaken	9.217.671	8.977.531	240.140	240.140
Programma 2 VTH plustaken	4.283.617	4.373.491	-89.874	-89.874
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Overhead	7.294.281	6.585.050	709.231	-28.792
Heffing VPB (vrijgesteld)	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	500	-500	106.323
Rente	0	0	0	1.000
Saldo van baten en lasten	20.795.569	19.936.572	858.997	**228.797**
Mutaties in reserves	155.591	982.747	-827.156	-196.956
Resultaat	20.951.160	20.919.319	31.841	**31.841**

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

	Begroting voor wijziging			Begroting na 1de wijziging		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1	7.398.268	7.398.268	0	8.233.505	8.233.505	0
Programma 2	4.200.328	4.200.328	0	4.262.016	4.262.016	0
AD	0	0	0	0		0
Overhead	7.146.360	7.038.537	107.823	7.402.513	6.664.490	738.023
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	106.823	-106.823	0	106.823	-106.823
Rente	0	1.000	-1.000	0	1.000	-1.000
Saldo B&L	**18.744.956**	**18.744.956**	**0**	**19.898.034**	**19.267.834**	**630.200**
Reserves	0	0	0	268.800	899.000	-630.200
Resultaat	**18.744.956**	**18.744.956**	**0**	**20.166.834**	**20.166.834**	**0**

4.4 Toelichting op het overzicht baten en lasten

Toelichting:
Met de 1ste begrotingswijziging is besloten om:
- taaktoename met bijbehorend personeel van de gemeente Langedijk
- Storting van het exploitatiesaldo masterplan ICT (verwachting € 899.000)
- Onttrekking van het exploitatiesaldo Omgevingswet (raming voor 2019: € 268.800)
- Ontvangen extra opdrachten tot datum opstellen begrotingswijziging (€ 1.328.388)

4.4.1 Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving incidentele posten	baten	lasten
Extra opdrachten	1.422.718	
inhuur		2.825.937
Resultaat	1.422.718	2.825.937

4.4.2 Overzicht per taakveld

Overzicht lasten per Taakveld	Bijdrage	Taakvelden
Programma 1 en 2	€ 13.351.022	7.4 Milieubeheer
Programma 3 Overhead OD NHN	€ 6.585.550	0.4 Overhead
Totaal lasten	**€ 19.936.572**	

4.5 Wet normeringbezoldiging topfunctionarissen

Wet normering topinkomens (WNT), is in 2013 in werking getreden. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. De hoogste leidinggevenden in de (semi)publieke sector mogen niet meer verdienen dan een minister. In 2019 is het maximumsalaris € 194.000.

Voor extern ingehuurde topfunctionarissen die geen dienstbetrekking bij de desbetreffende instelling hebben gelden afwijkende regels. De eerste 12 maanden van de functievervulling mag het inkomen niet meer zijn dan de som van € 25.900 per maand voor de eerste 6 maanden en € 19.600 per maand voor de volgende 6 maanden. Na 12 maanden functievervulling geldt de algemene WNT-norm.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling:

bedragen x € 1	P.R. van Doorn
Functiegegevens	**Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in **2019**	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,1
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 127.024
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.400
Subtotaal	€ 146.424
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0
Bezoldiging	€ 146.424
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

bedragen x € 1	P.R. van Doorn	P.R. van Doorn
Functiegegevens	**Directeur**	**Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in **2018**	01/04 - 30/04	01/05 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,1
Dienstbetrekking?	nee	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 19.132	€ 83.702
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 11.878
Bezoldiging	€ 19.132	€ 95.580

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12:

bedragen x € 1		P.R. van Doorn	P.R. van Doorn
Functiegegevens		**Directeur**	**Directeur**
Kalenderjaar	2019	2018	2017
Aanvang en einde functievervulling		01/01 - 31/03	01/04 - 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar		3	9
Deeltijdfactor in fte		1	1
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar		€ 182	€ 176

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Maxima op basis van de normbedragen per maand		€ 19.500	€24.500 - €18.500
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		€ 261.000	
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?		Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode		€ 58.920	€ 154.996
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		€ 213.917	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	N.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen:

N.v.t.

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder:

Topfunctionaris	functie	periode
Dhr. S. Bashara	lid DB en AB	01/01 - 31/12
Dhr. T.J.M. Groot	lid DB en AB	01/01 - 31/12
Dhr. A. Jongenelen	lid DB en AB	01/01 - 31/12
Dhr. A. Tekin	lid DB en AB	01/01 - 15/10
Dhr. E. Stigter	lid DB en AB	16/10 - 31/12
Dhr. M.C. Uitdehaag	lid DB en AB	01/01 - 31/12
Dhr. B. Beemster	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. B.S. Nootebos	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. C. Braak	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. E. Kooiman	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. F. Binnendijk	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. G. Besseling	lid AB	01/01 - 15/10
Mw. Y. Roos-Bakker	Lid AB	16/10 - 31/12
Dhr. H. Heddes	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. J. Does	lid AB	01/01 - 15/10
Mw. A. Valent-Groot	Lid AB	16/10 - 31/12
Dhr. M. Wouters	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. R. Opdam	lid AB	01/01 - 31/12
Dhr. D. Kuipers	lid AB	01/01 - 03/12
Mw. A. van Langen	Lid AB	04/12 - 31/12
Mw. C. van de Pol	lid AB	01/01 - 31/12
Mw. E. Heutink	lid AB	01/04 - 31/12
Mw. Y. Koster	lid AB	01/01 - 03/12
Dhr. J. Houtenbos	Lid AB	04/12 - 31/12

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

4.6 Wet op de vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere publiekrechtelijke rechtspersonen vennootschapsbelasting gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De OD heeft niet als doel winst te maken. De OD houdt geld over door bijvoorbeeld het niet invullen van openstaande vacatures, (opgelegde) efficiëntere bedrijfsvoering of extra opbrengsten. Geld wat aan het eind van het jaar niet is besteed wordt door de Belastingdienst voor de Vpb als winst gezien. Met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen is overeengekomen dat nagenoeg alle taken die de omgevingsdiensten uitvoeren, voorgeschreven zijn door wetgeving. Daarom zijn deze overheidstaken vrijgesteld van Vpb.

4.7 EMU-saldo

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit cijfer geeft aan of een overheid een overschot of een tekort heeft. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen moeten dit cijfer in hun begroting opnemen omdat het Rijk een verplichting heeft naar Europa. Volgens de regels van de EMU zoals vastgelegd in het Verdrag van Maastricht, mag het vorderingentekort niet hoger zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Hiermee wil men de economische sterkte van de eurolanden behouden.

nr.	EMU saldo	begroting 2019	jaarrekening 2019
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (negatief expl.saldo is negatief bedrag)	€ 630.200	€ 858.997
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 222.487	€ 178.408
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 0	€ 0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 428.989	€ 70.198
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ 0	€ 0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ 0	€ 0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	€ 0	€ 0
8	Baten bouwgrondexploitatie:	€ 0	€ 0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	€ 0	€ 0
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ 0	€ 0
11	Verkoop van effecten:	€ 0	€ 0
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee
	Berekend EMU-saldo (+1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11)	**€ 423.698**	**€ 967.207**

4.8 Gebeurtenissen na balansdatum - Corona Virus

Na het opstellen van de jaarrekening is Nederland getroffen door het Coronavirus. 12 maart 2020 heeft het kabinet tijdens een persconferentie nieuwe maatregelen bekend gemaakt met betrekking tot het Coronavirus. Een van deze maatregelen betreft het thuiswerken. De ODNHN heeft hier gehoor aan gegeven. Op het moment van opstellen van deze jaarrekening is het nog niet mogelijk om in te schatten wat de invloed van het Coronavirus is op de (financiële) prestaties van de OD NHN. Dit is met name afhankelijk van de duur. Hoe langer de beperkende maatregelen aanhouden, hoe moeilijker het wordt om het volledige DVO uit te voeren. Op het moment van uitbraak was er geen achterstand. Het risico dat de OD NHN later in 2020 loopt heeft met name betrekking op de extra inzet van ingehuurd personeel. Om mogelijke achterstanden in te lopen en de uitval van personeel op te vangen zal extra capaciteit nodig zijn. Dit geldt op dat moment voor heel Nederland, waardoor de uitvoerbaarheid nu nog vraagtekens oproept.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Controleverklaring

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Bijlagen

Bijlage 1 Investeringsoverzicht

Omschrijving	Afschr. termijn	Investering 2013	Investering 2014	Investering 2015	Investering 2016	Investering 2017	Investering 2018	Investering 2019	Totaal geinvesteerd	Afschrijving t/m 2019
Investeringen Milieutaken										
Voorzieningen meubilair en inrichting		**€ 392.837**	**€ 49.203**	**€ 10.075**	**€ -**	**€ -**	**€ 22.211**	**€ 70.198**	**€ 544.524**	**€ 266.555**
Inrichting pand	10	€ 240.567	€ 15.000				€ 22.211	€ 70.198	€ 347.976	€ 154.061
Aanpassing pand	10	€ 152.270	€ 34.203	€ 10.075					€ 196.548	€ 112.494
ICT-voorzieningen		**€ 189.630**	**€ 31.557**	**€ -**	**€ 80.088**	**€ 163.953**	**€ 108.466**	**€ -**	**€ 573.693**	**€ 406.274**
Serverruimte	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Koeling	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Noodstroomvoorziening	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Centrale Storage	5	€ -	€ -						€ -	€ -
ESX Servers	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Citrix Servers	5	€ -	€ -						€ -	€ -
SMS Passcode	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Back-up omgeving	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Netwerk inclusief switches	3	€ 6.813	€ -			€ 38.213			€ 45.026	€ 32.288
WIFI	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Laptops enz.	3	€ 159.433	€ 13.830		€ 54.772	€ 20.795	€ 60.336		€ 309.166	€ 262.013
Telefonie	5	€ 21.384	€ -			€ 100.375	€ 26.761		€ 148.521	€ 66.886
Verbindingen	5	€ -	€ -						€ -	€ -
Printers/plotters/scanners	3	€ 2.000	€ 17.727						€ 19.727	€ 19.727
Digitale presentatiemiddelen	5				€ 25.316				€ 25.316	€ 15.190
Software	3					€ 4.570	€ 14.168		€ 18.738	€ 7.769
Bodeminformatiesysteem	3						€ 7.200		€ 7.200	€ 2.400
Vervoermiddelen		**€ -**	**€ 12.604**	**€ -3.926**	**€ -**	**€ -**	**€ -2.273**	**€ -**	**€ 6.405**	**€ 6.405**
Bedrijfswagen	5	€ -	€ 12.604	€ -3.926			€ -2.273		€ 6.405	€ 6.405
Overig		**€ 10.400**	**€ 5.921**	**€ -**		**€ 9.813**	**€ 7.150**	**€ -**	**€ 33.284**	**€ 16.969**
Meetapparatuur	7	€ 10.400	€ 5.921			€ 9.813	€ 7.150		€ 33.284	€ 16.969
Totaal investeringen Milieutaken	**€ -**	**€ 592.867**	**€ 99.285**	**€ 6.149**	**€ 80.088**	**€ 173.766**	**€ 135.554**	**€ 70.198**	**€ 1.157.906**	**€ 696.202**
Investeringen VTH plustakentaken										
Aanpassing pand	10			€ -	€ 114.588				€ 114.588	€ 34.376
Automatisering	3			€ 41.329	€ 34.199	€ 10.207	€ 4.509		€ 90.245	€ 83.836
Overige activa	5			€ 4.349	€ -4.349					
Totaal Investeringen VTH plustakentaken				**€ 45.678**	**€ 144.438**	**€ 10.207**	**€ 4.509**	**€ -**	**€ 204.832**	**€ 118.212**

Bijlage 2 Stemverhoudingen

Deelnemende partijen	In te brengen budget in 2019	Aantal inwoners per 1 januari 2018	Gewogen stemmen obv financiele inbreng incl. provincie (van belang voor stemmen provincie)		Gewogen stemmen obv aantal inwoners		Bepaling stemverhouding AB (gemiddelde uit gewogen stemmen financiele inbreng (gemeenten zonder provincie) en gewogen stemmen obv aantal inwoners)			Aantal stemmen afgerond / gecorrigeerd vanaf 1 januari 2019
Gemeente Den Helder	€ 865.011	55.760	4,61%	5	8,51%	9	7,26%	8,51%	5,91	6
Gemeente Hollands Kroon	€ 1.687.578	47.681	9,00%	9	7,28%	7	14,17%	7,28%	8,04	8
Gemeente Schagen	€ 1.226.237	46.379	6,54%	7	7,08%	7	10,29%	7,08%	6,51	7
Gemeente Texel	€ 482.731	13.584	2,58%	3	2,07%	2	4,05%	2,07%	2,30	2
Regio Kop van Noord-Holland	*€ 4.261.557*	*163.404*								*23*
Gemeente Drechterland	€ 442.828	19.440	2,36%	2	2,97%	3	3,72%	2,97%	2,51	3
Gemeente Enkhuizen	€ 453.790	18.476	2,42%	2	2,82%	3	3,81%	2,82%	2,49	2
Gemeente Hoorn	€ 1.456.268	72.806	7,77%	8	11,11%	11	12,23%	11,11%	8,75	9
Gemeente Koggenland	€ 137.726	22.659	0,73%	1	3,46%	3	1,16%	3,46%	1,73	2
Gemeente Medemblik	€ 1.245.217	44.480	6,64%	7	6,79%	7	10,45%	6,79%	6,47	6
Gemeente Opmeer	€ 63.686	11.526	0,34%	0	1,76%	2	0,53%	1,76%	0,86	1
Gemeente Stedebroec	€ 104.049	21.670	0,56%	1	3,31%	3	0,87%	3,31%	1,57	2
Regio West-Friesland	*€ 3.903.564*	*211.057*								*25*
Gemeente Alkmaar	€ 1.309.108	108.470	6,98%	7	16,55%	17	10,99%	16,55%	10,33	10
Gemeente Bergen	€ 640.607	29.941	3,42%	3	4,57%	5	5,38%	4,57%	3,73	4
Gemeente Castricum	€ 650.262	35.608	3,47%	3	5,43%	5	5,46%	5,43%	4,08	4
Gemeente Heiloo	€ 336.059	23.099	1,79%	2	3,53%	4	2,82%	3,53%	2,38	2
Gemeente Heerhugowaard	€ 635.839	55.850	3,39%	3	8,52%	9	5,34%	8,52%	5,20	5
Gemeente Langedijk	€ 174.743	27.836	0,93%	1	4,25%	4	1,47%	4,25%	2,14	2
Regio Alkmaar	*€ 3.746.618*	*280.804*								*27*
Inbreng totaal gemeenten	**€ 11.911.739**									
Provincie Noord-Holland	€ 6.833.289		36,45%	36					25,00	25
Totaal	**€ 18.745.028**	**655.265**	**100%**	**100**	**100%**	**100**	**100%**	**100%**	**100**	**100**
Maximum aantal stemmen				**100**		**100**				

Bijlage 3 Productieaantallen Milieutaken

Milieutaken Regulering	Prognose 2019	Realisatie 2019
Vergunning uitgebreid	45	23
Vergunning regulier	50	32
Meldingen	716	888
Advies bouwen en ruimte	558	1133
Maatwerk	100	112
Asbest	892	964
Knalapparaten	39	54
Gevelreiniging	55	10
Informatieverzoeken	387	376
Kennisgeving incidentele festiviteiten	180	138

Milieutaken Specialismen & Advies	Prognose 2019	Realisatie 2019
Bodem		
Toetsen en beoordelen bodemrapporten	482	447
Advies bodem bij Ruimtelijke plannen of bouwaanvragen	460	517
Begeleiden en coördineren van bodemopdrachten aan derden regulier	85	39
Begeleiden en coördineren van bodemopdrachten aan derden groot	*	3
Afhandelen meldingen Besluit bodemkwaliteit	634	550
Beheer en onderhoud BIS	*	*
Invoeren bodemonderzoeken	1.103	610
Bodeminformatie verstrekken	4.910	3.970
Advisering omtrent en uitvoering van het bodemprogramma ISV	*	*
Ondersteunen/begeleiden bij beschikkingen op bodemsaneringsgevallen	*	*
Advies meldingen bodemenergiesystemen	129	169
Geluid, lucht en licht		
Advisering m.b.t. geluid bij aanvragen OGV aspect bouw en/of ruimte Beoordelen en adviseren akoestisch rapport	766	822
Uitvoeren geluidberekeningen en metingen	66	69
Beheer en gebruik van akoestische rekenmodellen t.b.v. bedrijventerreinen	*	*
Advisering mrt de vaststelling hogere grenswaarden Wgh	29	17
Advisering over geluidaspecten APV	263	132
Opdracht geluid (uitgebreid)	*	*
Beoordeling van een ingediend onderzoek luchtkwaliteit	179	179
Opdracht lucht (uitgebreid)	*	*
Beoordeling van een ingediend onderzoek lichthinder	25	27
Opdracht licht (uitgebreid)	*	*
Verstrekken info geluid, lucht, licht	*	10

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Beheer Munisense systeem	*	*
Informatiehuis geluid deelname stakeholdersklankbordgroep RIVM regionaal	*	*
Geur		
Advies geur bij ruimtelijke plannen of bouwaanvragen	*	3
Uitvoeren geurberekeningen	*	*
Externe veiligheid		
Advisering m.b.t. EV bij aanvr. OGV bouw en/of ruimte, m.b.t. inrichtingen, transportwegen, buisl.	428	361
Advisering nieuwe wet- en regelgeving EV en beleid EV	*	*
Beheer RRGS	*	*
Natuur		
Beoordelen van een ecologische Quickscan of soortgericht onderzoek, advisering mbt natuur bij aanvragen omgevingsvergunning aspect bouw en/of ruimte en advisering Natuurbeschermingswet	454	852
Indienen en advisering ontheffingsaanvragen flora en fauna	*	*
Ondersteuning bij opstellen ecologisch beleid en gedragscodes	*	*
Klimaat en duurzaamheid		
Adviseren, ondersteunen en uitvoeren klimaat/energie/duurzaamheidsbeleid en -(jaar)programma's, advisering aanvragen OGV aspect bouw en/of ruimte, subsidieaanvragen prov. NH, opstellen evaluatie en jaarverantw. Subsidiegelden	*	*
Afval		
Advies (huishoudelijk) afval	*	*

Milieutaken Toezicht en Handhaving	Prognose 2019	Realisatie 2019
Reguliere controles	3.946	3.259
Asbestcontroles	1.881	2.235
Controles Besluit bodemkwaliteit	596	375
Controles bodemenergiesystemen	72	192
Controles Wet bodembescherming	*	97
Evenementen	115	130
Puinbrekers	55	55
Calamiteiten	80	72
Klachtenafhandeling	708	961
Ketentoezicht/Informatie gestuurde handhaving	*	*
Milieuvluchten	51	51
Bestuurlijke handhaving	*	155
Bestuurlijke strafbeschikking/ processen verbaal	*	26
Port security	*	*
Kwaliteitscriteria cyclus	*	*

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Bijlage 4 Productieaantallen VTH basistaken en VTH plustaken

VTH basistaak	Prognose 2019	Realisatie 2019
Spoedlocaties	*	8
Calamiteit/ongewoon voorval	10	1
Controles Wet bodembescherming saneringsplan / controles vrije veld / controlesBUS-meldingen fysiek / Locatiebeheer / (nazorg) stortplaatsen	487	512
Advies, overleg en afstemming intern	*	31
Milieuvluchten	4	3
Strafrechtelijke handhaving	*	9
Bestuursrechtelijke handhaving	*	11
Ketentoezicht	*	*
Omgevingswet	*	*

VTH plustaak Natuurbescherming, houtopstanden	Prognose 2019	Realisatie 2019
Controles (meldingen, wachtverplichting, herbeplanting etc.)	122	103
Controle na signalen en klachten	10	4
Surveillance/opsporen illegale kap/ondersteuning opsporingsdiensten	4	14
Bijhouden archief Boswet en beheer kaarten met grenzen bebouwde omgeving/uitwisseling databestanden	*	*
Handhaafbaarheidstoetsen ontheffingen	43	33
Strafrechtelijke handhaving / bestuursrechtelijke handhaving	*	8
Handhavingsverzoeken	*	2
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Natuurbescherming, soorten	Prognose 2019	Realisatie 2019
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen	40	43
Controles	595	265
Administratieve controles meldingen, machtigingen	7.300	11.229
Klachtenbehandeling	10	20
Strafrechtelijke handhaving / Bestuursrechtelijke handhaving / handhavingsverzoeken	5	6
Gebiedssurveilances WBE, Milieuvluchten	*	*
Advies toezicht faunabeheerplan, besluit sluiting jacht	*	*
Ondersteuning opsporing	*	*
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Natuurbescherming, ruimtelijke ingrepen	Prognose 2019	Realisatie 2019
Controles voorschriften	205	208
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen	178	173

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Klachtenbehandeling	40	60
Strafrechtelijke handhaving / Bestuursrechtelijke handhaving	15	16
Handhavingsverzoeken	*	13
Advisering aan ministerie gedragscode	10	6
Milieuvluchten en opsporing illegale activiteiten	*	*
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Natuurbescherming, gebieden	Prognose 2019	Realisatie 2019
Handhaafbaarheidsonderzoeken vergunningen	304	76
Controle voorschriften en PAS	190	279
Strafrechtelijke handhaving/ Bestuursrechtelijk handhaving	10	18
Handhavingsverzoeken	12	20
Controles n.a.v. klachten	28	34
Cross Compliance controles	30	38
Integrale projectmatige controles met partners	5	46
Surveilance	*	*
Advies handhaving-, beheer- en uitvoeringsplannen	20	32
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 20% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Wegen en vaarwegen	Prognose 2019	Realisatie 2019
(Vooraankondiging) bestuursdwang inclusief maatregel	120	154
Surveillance/intensiveren toezicht	*	*
Controle op (jaar)ontheffingen	60	0
Snelheidscontroles op vaartuigen	45	86
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	*

VTH plustaak Zwemwater (WHVBZ)	Prognose 2019	Realisatie 2019
Handhaafbaarheidstoets ontheffingen en advisering nieuwe aanvragen	38	35
Controles badinrichtingen	300	290
Hercontroles	100	204
Controle na incidenten en klachten	60	106
Administratieve controle	7.750	9.041
Surveillance, opsporen nieuwe baden	15	76
Veiligheidsonderzoek van aangewezen locaties en steeksproefgewijs controle borden	190	158
Veiligheidsonderzoek potentiele locaties	3	1
Strafrechtelijke handhaving / Bestuursrechtelijk handhaving	30	28
Handhavingsverzoeken	*	*
Generieke taken (o.a. overleggen, operationeel beleid; 10% primaire formatie)	*	*

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

VTH plustaak Regulering Groen	Prognose 2019	Realisatie 2019
Wet Natuurbescherming Soorten		
Besluiten soorten	50	37
Besluiten soorten ruimtelijke ingrepen incl. VVGB	223	337
Advisering PNH soorten	*	19
Vergunning vrij soorten en gebieden	*	109
Vragen/ advisering Extern	*	202
Juridische procedures	*	29
Wet Natuurbescherming N-2000 gebieden		
Besluiten Natura 2000 gebieden incl. VVGB	350	131
Advisering PNH gebieden	*	13
Voortoetsen	*	25
Vragen /advisering Extern	*	237
Juridische procedures	*	57
Wet Natuurbescherming houtopstanden		
Besluiten Houtopstanden	14	7
Meldingen Houtopstanden	40	41
Advisering PNH	*	0
Vragen / advisering Extern	*	5
Juridische procedures	*	1
Natuurschoonwet		
Adviezen Natuurschoonwet	14	17
Provinciale milieuverordening en stiltegebieden		
Adviezen	8	3
Ontheffingen	9	9

VTH plustaak Zwemwater	Prognose 2019	Realisatie 2019
Toetsing meldingen bad en zwem inrichtingen (Whvbz)	12	22
Ontheffingen Whvbz	12	18
Nadere aanwijzingen Whvbz	1	13

VTH plustaak Bodem Wbb	Prognose 2019	Realisatie 2019
melding BUS	50	37
melding BUS-TU 5d	40	29
melding BUS-TU 5w	110	126
melding onvoorzien	85	118
melding nieuw geval/incident	10	12
melding EVA BUS TU	100	91
beschikking ernst en spoed	20	1
beschikking instemming (deel)saneringsplan	29	29
beschikking instemming (interim)saneringsevaluatie	66	66

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

beschikking instemming nazorgplan	10	3
wijziging saneringsplan	8	5
beschikking ernst en spoed en instemming saneringsplan	7	4
beoordelen en invoeren van bodemdocumenten	30	14
ondersteuning wbb-melding en bus-melding	*	*
Invoeren bodemonderzoek	600	268
verstrekken bodeminformatie	460	11
Beheer bodeminformatiesysteem	*	*
Afstemming Provincie (o.a. spoedlocaties)	*	*

* taken zonder prognose, wel onderdeel van budget.

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Lijst van gebruikte afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
DB	Dagelijks Bestuur
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
EED	Energie Efficiency Directive
EMU	Economische en Monetaire Unie
Fte	Fulltime-equivalent
IBG	Interne begeleidingsgroep
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
MT	Management Team
OD	Omgevingsdienst
PAS	Programma Aanpak Stikstof
RI&E	Risico Inventarisatie en -Evaluatie
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WNT	Wet Normering Topinkomens
WWB	Wet bodembescherming

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

Colofon

Uitgave Omgevingsdienst Noord Holland Noord

Bezoekadres	:	Dampten 2 1624 NR Hoorn
Telefoon	:	088-10 21 300
Email	:	info@odnhn.nl
Website	:	www.odnhn.nl
Postadres	:	Postbus 2095 1620 EB Hoorn
Eindredactie	:	Team Bedrijfsvoering Omgevingsdienst Noord Holland Noord
Datum	:	10 april 2019

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 8 april 2020

AB-BESLUIT

Aan	: Algemeen Bestuur OD NHN
Datum vergadering	: 01-07-2020
Auteur	: C. van den Tempel (Concerncontroller)
Onderwerp	: Resultaatbestemming 2019
Agendapunt	: Nummer
Bijlage(n)	: 1
Portefeuille	: Financiën (Dhr. Groot)

Aanleiding
In artikel 30 van de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat het Algemeen Bestuur de resultaatbestemming vaststelt. Dit besluit strekt hiertoe.

Het boekjaar 2019 is afgesloten met een positief totaalresultaat van **€ 31.841** te verdelen in:

- Resultaat Milieutaken € 19.725
- Resultaat VTH-plustaken € 12.116

Inhoudelijk advies van DB aan AB:
In de uitgangspunten die gelden voor Gemeenschappelijke Regelingen in Noord-Holland Noord is vastgelegd dat deze over een maximale Algemene Reserve mogen beschikken van 2,5% van de lasten. De Algemene Reserve is het weerstandsvermogen van de OD. Het DB adviseert om het exploitatieresultaat van €19.725 ten gunste van de Algemene Reserve te bestemmen. Hiermee komt de Algemene Reserve op € 321.489 dit is 2,29% van de lasten van 2019.

Het DB adviseert tevens om het exploitatieresultaat van de VTH-plustaken toe te voegen aan de bestemmingsreserve VTH-plustaken.

Alternatieven:
Het Algemeen Bestuur zou kunnen besluiten het positief resultaat anders te bestemmen.

Gevolgen:

- **Financiële gevolgen:**
  Groei van de Algemene Reserve tot 2,29%

Vervolgprocedure:
Conform AB besluit verwerken van het resultaat.

Bijlagen:

1. Jaarrekening 2019

Voorgesteld besluit van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur: 8 april 2020

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om:

1. Een bedrag van € 19.725 toe te voegen aan de Algemene Reserve.
2. Een bedrag van € 12.116 toe te voegen aan de bestemmingsreserve VTH-plustaken.

Besluit Algemeen Bestuur 1 juli 2020: conform voorstel

Ondertekening

De voorzitter,	De secretaris,
M.C. Uitdehaag	P.R. van Doorn

OMGEVINGSDIENST NOORD-HOLLAND NOORD

Algemene ontwikkelingen bij de omgevingsdiensten

Bodemtaken onder de Warme Overdracht

Alle Omgevingsdiensten (OD's) werken in nauwe samenwerking met de provincie Noord-Holland (PNH) aan de Warme Overdracht van de bodemtaken onder de Omgevingswet. Deze ontwikkeling is met name bij de OFGV relevant omdat de OFGV slechts bodemtaken uitvoert voor de PNH. Het bodeminformatiesysteem (BIS) van alle OD's wordt vanwege de Warme Overdracht gescreend en wordt inzichtelijk gemaakt welke financiële gevolgen de Warme Overdracht gaan hebben voor de deelnemers aan de OD's. Deze werkzaamheden gaan door ondanks het uitstel van de invoering van de Omgevingswet.

Pandemie

In 2020 is Nederland getroffen door het Coronavirus. Op het moment van opstellen van de begroting 2021 is het nog niet mogelijk om in te schatten wat de invloed van het Coronavirus is op de (financiële) prestaties van de omgevingsdiensten. Dit is met name afhankelijk van de duur. Hoe langer de beperkende maatregelen aanhouden, hoe moeilijker het wordt om het volledige uitvoeringsprogramma 2020 uit te voeren.

Ontwikkeling arbeidsmarkt

De OD's geven aan dat vanwege de lage werkloosheid het voor de specialistische functies zeer lastig is personeel te werven. Ook het behoud van huidig personeel vraagt met deze krapte op de arbeidsmarkt om meer aandacht en inzet dan voorheen. Onder gelijk blijvende omstandigheden is een reëel gevolg dat specialistische functies in de toekomst mogelijk hoger zullen worden ingeschaald.

Wet natuurbescherming

Stikstof

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Als gevolg van de uitspraak is de passende beoordeling die ten grondslag lag aan het PAS onbruikbaar geworden als basis voor toestemmingverlening. In december 2019 heeft de provincie de beleidsregels intern en extern salderen vastgesteld, waardoor vergunningverlening weer op gang is gekomen. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) voert de vergunningverlening, toezicht en handhaving uit op het gebied van stikstof (de zogenaamde plustaken).

Tot op heden was een (groot) deel van de situaties rondom stikstof niet vergunningplichtig. Er gold een vrijstelling of een meldplicht tot 1 mol. Die situaties zijn met het vervallen van het PAS vergunningplichtig geworden. Het Rijk heeft wel aangegeven dat er gekeken wordt naar een generieke oplossing, maar het is nog niet helder wanneer en of dat gaat lukken. Tot die tijd is de

verwachting dat er vanuit het verleden meer situaties zijn die kwetsbaar zijn voor handhavingsverzoeken. Daarnaast neemt de druk op vergunningverlening toe doordat meer situaties vergunningplichtig zijn. In de Kaderbrief 2021 komen wij hier op terug.

Grotere vraag vanuit de markt

In 2017 heeft de provincie geld beschikbaar gesteld aan de OD NHN, waarbij de taken op het gebied van de Wet natuurbescherming uitgevoerd werden op niveau 1 (passief, conform werkwijze Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Gedeputeerde Staten hebben gekozen deze taken vanaf 2019 op intensiteitsniveau 2 uit te voeren, het faciliterende niveau (885750/952317). In 2019 is ervaring opgedaan met werken conform uitvoeringsniveau 2. Door de economische groei groeit het aantal ruimtelijke ingrepen in onze provincie, zoals bijvoorbeeld het renoveren of bouwen van een woonwijk en het aanleggen van een weg. Daarnaast laat het aantal juridische procedures (bezwaar en beroep), klachten en aandacht van media, inwoners en politiek voor natuurdossiers, een toename zien. Dit legt een grote druk op de uitvoering. In de Kaderbrief 2021 komen wij hier op terug.

Bedrijfsvoering

Verminderen of vermeerderen van de taken

Op 10 december 2019 hebben wij uw Staten schriftelijk geïnformeerd over de stand van zaken tot dan toe over het terugnemen van een deel van de plustaken die door de gemeente Schagen bij de OD NHN belegd waren (1302076/1328570). Op dat moment waren zij in gesprek over de hoogte van de schadeloosstelling die de gemeente Schagen moet voldoen. Twistpunt was het feit dat de gemeente Schagen, in tegenstrijd met de vastgestelde beleidsregels taakvermindering, het personeel dat de taken uitvoerde niet wilde terugnemen. Hierdoor moest het betrokken personeel boventallig verklaard worden. Door natuurlijk verloop onder het personeel verviel dit twistpunt en de hoogte van de schadeloosstelling is op 11 maart 2020 door het algemeen bestuur, inclusief de gemeente Schagen, vastgesteld op een bedrag van afgerond € 475.000. Dit betekent dat het traject is afgerond en dat de terugname van taken door de gemeente Schagen niet tot extra kosten voor de overige deelnemers leidt.

Financieringsvorm

Om de bedrijfsvoering te kunnen door ontwikkelen naar een beheersbare en toekomstgerichte organisatie is het programmaplan ‘Een Sterker Fundament’ opgesteld en door het dagelijks bestuur op 13 november 2019 vastgesteld. Het programma bestaat uit een aantal deelprojecten waaronder Toekomstige financieringsvorm, Productdienstcatalogus (PDC), Tijdschrijven, VTH Strategie 2021-2023. Het projectplan Toekomstige financieringsvorm is op 4 december 2019 goedgekeurd door het algemeen bestuur. Er is gekozen voor een pilotfase van een jaar, voorafgegaan door een adaptieperiode van een half jaar. In de pilotfase worden de uitgangspunten ten aanzien van de kengetallen en de systematiek getoetst aan de werkelijkheid. Vooralsnog wordt het gekozen financieringsmodel met ingang van 1 januari 2023 geïmplementeerd.

Automatisering

Om de ontwikkelingen die hierboven genoemd zijn te realiseren is de vooruitgang van het programma I&A van groot belang. In september 2020 wordt de infrastructuur afgerond en vindt de tweede grote Europese aanbesteding plaats, die van het nieuw centraal systeem (zaaksysteem). 2021 staat in het teken van de implementatie van het nieuw centraal systeem. Deze implementatie heeft vertraging opgelopen door het vertrek van de externe projectleider en dat voor het aantrekken van een nieuwe projectleider een Europees aanbestedingstraject moest worden doorlopen. De OD NHN heeft een onafhankelijke audit uit laten voeren op het ICT-project. Uit de audit blijkt dat de tot nu toe opgeleverde producten van goede kwaliteit zijn en dat competente medewerkers betrokken zijn bij het project.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. M.W. Vos
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235145010
vosm@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
1408915/1416783

Uw kenmerk

Betreft: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, de jaarrekening 2019 en de resultaatbestemming van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, jaarstukken 2019 en resultaatbestemming van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

6 bijlage(n)

1. Statenvoordracht met de zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, de jaarrekening 2019 en de resultaatbestemming van de OD NHN
2. Samenvatting ontwerpbegroting 2021, jaarrekening 2019 en resultaatbestemming
3. Ontwerpbegroting 2021 OD NHN
4. Jaarstukken 2019 OD NHN
5. Resultaatbestemming OD NHN
6. Overzicht actuele ontwikkelingen OD NHN

Provincie Noord-Holland

2020 | 29

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2021, de Jaarstukken 2019 en de resultaatbestemming van de OD NHN

Kenmerk: 1408915/1416783

Bijlagen:

1. Samenvatting ontwerpbegroting 2021, jaarstukken 2019 en resultaatbestemming
2. Ontwerpbegroting 2021
3. Jaarstukken 2019
4. Resultaatbestemming
5. Overzicht actuele ontwikkelingen OD NHN

1. Inleiding

Op 08 april 2020 zijn door het Dagelijks Bestuur (DB) van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) de ontwerpbegroting 2021, de jaarstukken 2019 en de resultaatbestemming ter zienswijze aan Provinciale Staten (PS) verstuurd.

PS hebben in de gemeenschappelijke regeling OD NHN een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen PS een zienswijze kenbaar maken aan het DB van de OD NHN. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 34, 35, 36 van de Gemeenschappelijke Regeling OD NHN worden gemeenteraden en PS van de deelnemende gemeenten en provincie in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken op de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 en de resultaatbestemming van de OD NHN.

De ontvangen zienswijze worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de OD NHN aan.

2. Ontwerpbegroting

Uit de ontwerpbegroting van de OD NHN blijkt dat de bijdrage van de provincie € 620.587 bedraagt voor de Milieutaken en € 6.517.420 voor de VTH plustaken die de provincie bij de OD NHN heeft belegd. Er is een gewogen indexatie toegepast, gebaseerd op de loon- en prijsontwikkeling, van 2,37% voor zowel de Milieutaken als de VTH plustaken. Dit komt overeen met hetgeen dat gepresenteerd is in de kadernota 2021.

3. Jaarrekening 2019

Het boekjaar 2019 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 31.841 verdeeld over:
- Resultaat Milieutaken € 19.725;
- Resultaat VTH-plustaken €12.116.

Op basis van de onderkende risico's is het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 433.500. Ultimo 2019 bedraagt de algemene reserve € 301.764, het geen onvoldoende is om alle erkende risico's te dekken. Bij de resultaatbestemming wordt daarom een storting gedaan in de Algemene Reserve.

4. Resultaatbestemming

De OD NHN stelt voor om het resultaat van € 31.841 als volgt te bestemmen:

1. Een bedrag van € 19.725 toe te voegen aan de Algemene Reserve;
2. Een bedrag van € 12.116 toe te voegen aan de bestemmingsreserve VTH-plustaken.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 29-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020;

gelet op ,

besluiten:

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2021, de jaarrekening 2019 en de resultaatbestemming van de OD NHN.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **29-06-2020**
Commissie NLG
Datum commissievergadering **08-06-2020**

18 juni 2020

Onderwerp: Financiële stukken Omgevingsdiensten

Advies commissie NLG:

De *Voordrachten financiële stukken Omgevingsdiensten* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

5 A-agenda Milieu (financiële stukken Omgevingsdiensten)

5.a.1 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging
5.a.2 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021 (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.3 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.4 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021 (Aagenda NLG 08-06-2020)

De **voorzitter** herhaalt dat de stukken van de vier OD's gevoegd behandeld zullen worden. Gedeputeerde Stigter zal de eventuele vragen beantwoorden. Mochten er vragen overblijven voor gedeputeerde Olthof, dan zullen deze schriftelijk beantwoord worden.
De voorzitter geeft het woord aan de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat er enige overlap is met het voorgaande agendapunt. De PvdA heeft de stukken over de verschillende omgevingsdiensten met interesse gelezen. Soortgelijke winstwaarschuwingen werden ook in voorgaande jaren afgegeven. In de stukken van de OD IJmond wordt er weer dat de opgaven waarvoor de OD's zich gesteld zien staan, steeds complexer worden, met stikstof,

pfas en diffuus lood. Dat geeft uitdagingen om de kwaliteit en de kwantiteit van de dienstverlening op orde te houden. De PvdA vindt dat zorgwekkend. Daar wordt, ook vanuit het college, voortdurend aandacht voor gevraagd.

Eerder is gesproken over de wijze waarop de OD's ten dienste staan van de inwoners van de provincie Noord-Holland. Is het wellicht een idee dat het college met een bespreeknotitie komt, zodat daar later in een BOT-overleg wat uitvoeriger bij kan worden stilstaan. De OD's hebben intern al een hele uitdaging, maar ook de uitstraling van de OD's naar de bevolking toe kan wellicht wat transparanter of vriendelijker. De inwoners van Noord-Holland moeten de OD's goed kunnen vinden en het idee hebben dat zij hun vragen en zorgen daar kunnen neerleggen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) refereert aan het financiële stuk van de OD Flevoland en Gooi- en Vechtstraak (OFGV). Op pagina 6 van de begroting 2020-2021 staat: "*De OFGV verstrekt passend en kwalitatief goed advies aan de deelnemende partijen over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Dit geldt voor de taakgebieden bodem, water, energie, asbest, stortplaatsen, geluid, lucht, externe veiligheid en zwemwater. De kennis van vakspecialisten op bovengenoemde taakgebieden en de aanwezige juridische kennis worden hiervoor ingezet.*" Wat de PVV betreft gebeurt dit niet op het taakgebied van energie. Het is nog steeds fysiek onmogelijk massaal in te zetten op weersafhankelijke stroomvoorziening, niet in theorie en evenmin in de praktijk. Waarom blijven mensen daarin geloven? Sommige mensen hebben zonnepanelen op hun dak. Dan wordt de conclusie getrokken dat het een goede zaak zou zijn als meer mensen dat zouden doen. Dat is echter een vorm van inductief redeneren. Je komt steeds meer in de problemen wanneer je daar grootschalig op inzet. Men lijkt zich daar echter niet in te willen verdiepen. De PVV betreurt de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie, maar voor het overige kan zij instemmen met het voorliggende besluit.

De heer **Klein** (CU) heeft goed geluisterd naar de heer Van Tiggelen. Hij zal zich nu echter beperken tot het onderwerp OD's. GS stellen voor om geen zienswijze in te dienen bij alle jaarstukken en begrotingen van de OD's. De meeste wijzigingen in de begroting zijn heel technisch van aard. Dat komt door de salarisverhogingen. De heer Klein kan zich goed voorstellen dat daar geen zienswijze over behoeft te worden ingediend. Anderzijds wordt het aantal taken van de omgevingsdiensten wel groter. Denk aan de taken van de OD NHN m.b.t. stikstof en vergunningverlening. Maar ook de toezichtstaken van de OD Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) bij grote bedrijven nemen toe. De CU vraagt zich af of het wel verstandig is om daar helemaal niets over te zeggen. Kan de commissie als zienswijze meegeven dat zij het belangrijk vindt dat de taken goed en adequaat uitgevoerd worden en dat daarop geanticipeerd wordt?

De heer **Zoon** (PvdD) meent dat een BOT-overleg voornamelijk wordt ingezet bij nieuwe onderwerpen; dit betreft echter een oud onderwerp. Het lijkt de Partij voor de Dieren desalniettemin goed om er wat uitgebreider over te spreken.
Wat de stukken betreft, is de heer Zoon benieuwd hoe de OD NHN de risicoanalyse maakt in het kader van de Wet natuurbescherming. Bij de jacht lijkt vooral een piepsysteem te worden gehanteerd. Ook maakt de PvdD zich zorgen over de Wet natuurbescherming bij andere OD's. De aanvrager moet nu naar twee loketten toe, wat niet het idee was van één-loketdienst. Wellicht verklaart dat ook het slechte cijfer 6 dat de OD voor klachtenafhandeling scoort. Hoe verwachten GS dat een klachtencoördinator dit gaat oplossen?

De heer **Bolkestein** (VVD) is het eens met het voorstel voor een BOT-overleg, maar het risico is wel dat alles door elkaar gaat lopen. Het BOT-overleg behelst veel andere zaken, zoals het Rekenkameronderzoek

over de VTH-taken. Is het handig om het wat breder te trekken en na te denken over de verhouding omgevingsdiensten-toezicht- financiering ervan. Daarvan zou de heer Bolkestein voorstander zijn.
Wat de stukken zelf betreft, valt het op dat sommige omgevingsdiensten al een definitieve jaarrekening hebben en andere niet. Het zou fijn zijn als we in dit stadium, in juni, van alle OD's een definitieve jaarrekening hebben. Misschien is er sprake van bijzondere omstandigheden. Zou het echter volgend jaar wel lukken om alles op tijd te ontvangen?
De stukken bevatten veel financiële gegevens, maar het zou handig zijn om daar volumes bij te hebben. De OD's bedienen immers heel veel overheden. Kan hiervoor iets in het format worden meegenomen? Alle jaarrekeningen van de OD's hebben bovendien een andere layout en structuur. Is er een standaardindeling mogelijk, bij voorkeur met volumes erbij, zodat een en ander vergeleken kan worden? De heer Roosendaal begrijpt dat de alle omgevingsdiensten andere gebieden bestrijken, deels ook buiten de provincie Noord-Holland. Dat maakt de vergelijking voor sommige vergunningsaanvragen wat lastiger. Voor de overzichtelijkheid zou het echter handig zijn als het allemaal in één format beschikbaar wordt. Zou het bovendien niet heel mooi zijn als alle omgevingsdiensten in Nederland conform één indeling zouden rapporteren? Kan de gedeputeerde daar eens naar informeren in IPO- en/of VNG-verband? Op die manier kan wellicht een soort benchmark worden gemaakt.

De laatste vraag betreft een technische. Hoeveel wordt op dit moment aan de afhandeling van milieuvergunningen uitgegeven? Milieuvergunningen zijn op dit moment vrijgesteld van leges. De kosten daarvan worden eigenlijk door iedereen in de provincie betaald. Ze worden net als alle andere uitgaven via de provincie verdeeld. Onder de nieuwe Omgevingswet gaat dat waarschijnlijk veranderen. Kan de commissie toegestuurd krijgen hoeveel de omgevingsdiensten voor de provincie uitgeven aan het afhandelen van vergunningen voor milieubelastende activiteiten?

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Mevrouw Jellema (PvdA) benoemde de grote hoeveelheid uitdagingen waarvoor de OD's staan (stikstof, Tata en alle ontwikkelingen rond natuur). Het college is zich daarvan bewust. Via de OD's waarbij de provincie in het bestuur zit, wordt regelmatig gesproken over wijze waarop de OD's invulling kunnen geven aan deze uitdagingen. De OD's zijn ingesteld om professionele uitvoering te geven aan de natuur- en milieutaken vanuit de provincie en met de gemeenten. Dat wordt nog steeds beschouwd als dé route om de taken uitgevoerd te krijgen. De provincie en OD's gaan de uitdaging dus gewoon aan.

De heer Bolkestein had een aantal kritische opmerkingen over de OD's. Er werd een BOT-overleg genoemd als mogelijkheid om de klantgerichtheid en bekendheid van de OD's onder de aandacht te brengen. Op de agenda staan de jaarstukken in financiële zin. Gedeputeerde wil er nu dus niet nader op ingaan, maar het zou een idee kunnen zijn om het BOT-overleg na de zomer te voeren. Hij zou het dan wel wat breder willen trekken dan enkel de bekendheid van de omgevingsdiensten. Het college herkent zich immers niet in het signaal van mevrouw Jellema (PvdA). Zeker de OD IJmond weet de bewoners over het algemeen goed te vinden. Mogelijke onderwerpen voor een BOT zijn de wijze waarop de OD's functioneren, de vraag of er toereikende middelen zijn om de taken goed uit te voeren, de mate van samenwerking en de uniformering. Overigens is de provincie slechts een van de partijen binnen de OD. Soms zijn die rol en verantwoordelijkheid heel groot, zoals in de OD NHN en de OD NZKG, maar soms zijn die ook heel erg klein (Flevoland en Gooi- en Vechtstreek). Het is echter altijd goed om te bekijken op welke punten de omgevingsdiensten de samenwerking en efficiency in de uitvoering kunnen vergroten.

De heer Klein (CU) gaf aan dat er in technische zin wat wijzigingen moeten worden doorgevoerd,

bijvoorbeeld wat betreft de personeelslasten. Dat is natuurlijk niet het hele verhaal. Wat stikstof betreft gaat er het komend en daaropvolgend jaar ruim 6 ton extra naar de uitvoering van extra stikstoftaken. Ook gaat er ongeveer 4 ton naar extra handhavingstaken, waaronder m.b.t. Tata. Het betreft dus niet enkel maar looncompensatie, maar ook een aantal nieuwe accenten en intensiveringen die erbij horen. In het verkeer tussen de provincie en de omgevingsdiensten wordt dat benadrukt, zoals ook politiek-bestuurlijke sensitiviteit een grote rol heeft in het verkeer met de omgevingsdienst.

Wat de risico-analyse betreft, is het aan de OD's om daar invulling aan te geven. Gedeputeerde Stigter stelt voor om daar schriftelijk wat dieper op in te gaan.

De opmerking van de heer Bolkestein om in het vervolg met definitieve jaarrekeningen te werken, ondersteunt gedeputeerde. Hij zal nogmaals onder de aandacht brengen van de OD's dat het college het goede gesprek met de Staten wil kunnen voeren op basis van de definitieve jaarrekeningen.
In antwoord op de vraag van de heer Bolkestein hoeveel milieuvergunningen er zijn, kan gedeputeerde niet direct een antwoord geven. Hij snapt de achterliggende vraag m.b.t. de leges, die op basis van de Omgevingswet weer geïnd kunnen worden. Dat geeft een financiële compensatie. Gedeputeerde komt er schriftelijk op terug en zal dan ook aangeven hoe een en ander zich in financiële zin verhoudt.

De **voorzitter** concludeert dat er geen vragen resteren voor gedeputeerde Olthof.
Gedeputeerde Stigter komt schriftelijk terug op de werkwijze van de OD's, de hoeveelheid milieuvergunning en de financiële consequenties.
De suggestie voor een BOT-overleg wordt meegenomen in de eerder aangekondigde mail van de statengriffie inzake het organiseren van enkele werkbezoeken en overige bijeenkomsten.

> De heer **Bolkestein** (VVD) is het niet eens met de opmerking van gedeputeerde Stigter dat hij kritische opmerkingen zou hebben geuit over de omvang van de taken van de omgevingsdiensten. Voorts verzoekt de heer Bolkestein gedeputeerde Stigter nogmaals om in te gaan op het voorstel inzake de uniformiteit van de rapportages. Kan gedeputeerde in ieder geval bij de OD's waarvan de provincie Noord-Holland zelf aandeelhouder is, wellicht samen met de andere aandeelhouders, het punt opbrengen over het afstemmen van de rapportages? De heer Bolkestein zou bij voorkeur ook zien dat het verzoek om een standaard rapportageformaat ook in IPO- en VNG-verband wordt opgebracht.

Gedeputeerde **Stigter** is bereid het punt in te brengen richting de vier OD's waarbij GS zitting hebben in het bestuur. Ook is hij bereid om het signaal mee te geven richting de directeur van de OD.nl, de vereniging van alle omgevingsdienstdirecteuren. Gedeputeerde begrijpt de wens van de heer Bolkestein. Tegelijkertijd kunnen er argumenten zijn om een rapportage in een andere vorm te gieten, omdat die beter aansluit bij de wensen van de gemeenten. Gedeputeerde zal het meegeven, maar durft geen resultaatgarantie te geven, zeker niet op korte termijn.

De **voorzitter** stelt de Statenleden in de gelegenheid om eventuele aanvullende vragen aangaande dit agendapunt nu te benoemen, opdat afgezien kan worden van een tweede termijn.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt bij interruptie op dat gedeputeerde Stigter niet gelijk in haar gat van het BOT-overleg is gesprongen. Voelt hij ervoor om het te overleggen met zijn collega Olthof? Zij acht het namelijk verstandig om het ijzer te smeden nu het nog heet is.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat het initiatief voor een BOT-overleg bij de Statenleden ligt. Hij heeft de suggestie gedaan om het overleg wat breder te trekken dan enkel de kenbaarheid van de OD's en ook de fundamentelere vragen van de heer Bolkestein erbij te betrekken.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) en de heer **Bolkestein** (VVD) zullen elkaar in dezen opzoeken.

De **voorzitter** wijst erop dat de Staten hun wensen aangaande het BOT-overleg ook per mail kenbaar kunnen maken.

De heer **Bolkestein** (VVD) heeft nog geen antwoord gehoord op zijn vraag of gedeputeerde Stigter bereid is om niet alleen met de directeuren van de OD's te praten, maar om ook het punt van de VVD over de eenduidigheid in de rapportages te bepleiten en de uitkomst daarvan tijdens de volgende vergadering terug te koppelen.

De **voorzitter** dankt gedeputeerde Stigter voor diens beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. De commissieleden stemmen ermee in dat de financiële stukken Omgevingsdiensten als hamerstuk aan de Provinciale Staten worden doorgeleid.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3256
Extern Zaak ID	805610
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.g
Omschrijving	Omgevingsdienst IJmond; Zienswijze begrotingswijziging 2020, ontwerpbegroting 2021 en jaarstukken 2019 (VD-30).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

De begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst IJmond worden aan PS
toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven. Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen bij deze documenten zijn, wordt PS voorgesteld om geen zienswijze te uiten.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Onderwerp	Zienswijze Ontwerpbegroting 2021 Omgevingsdienst IJmond
Onze referentie	BPA/ODIJ-2020-
Contactpersoon	Mevrouw R. Hoes-Hofman
Doorkiesnummer	0251 – 263876

Geachte leden van het college/de Gedeputeerde Staten,

Kern van het onderwerp
De begroting 2020 van de Omgevingsdienst IJmond is 3 juli 2019 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. In deze begroting is, conform artikel 29 lid 4 van de Gemeenschappelijke Regeling, voor de personele lasten gerekend met de op dat moment geldende CAO-overeenkomst en geen rekening gehouden met verwachte CAO-stijgingen.
Op het AB van 9 oktober 2019 is de begrotingswijzing aangekondigd voor een bedrag van € 320.000 aan loonkosten. De loonkosten vallen hoger uit dan eerdere berekeningen. De extra stijging vangen wij in de begroting van 2020 op door het inzetten van extra middelen. Op 18 december 2019 is de dienstverleningsovereenkomst getekend met de gemeente Uitgeest, deze staat deels ter dekking van de hogere kosten op de formatie en deels ter dekking van de extra inhuur. De dienstverleningsovereenkomst is extra in de begroting van 2020 opgenomen.

Cao akkoord
Op 28 juni 2019 heeft het bestuur van de VNG vervolgens de CAO Gemeenten over de periode van 1 januari 2019 tot 1 januari 2020 bekrachtigd. De CAR-UWO volgt de CAO gemeente. Dit betreft een autonome ontwikkeling. De CAR-UWO is voor het jaar 2019 van toepassing. Op 1 januari 2020 trad de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in werking en sindsdien is de CAR UWO niet meer van toepassing op niet gemeentepersoneel, maar is Cao SGO van toepassing verklaard.

Het akkoord omvat financieel:

- de generieke salarisverhoging overeengekomen van 3,25% per 1 oktober 2019,
- 1,0% per 1 januari 2020,
- 1,0% per 1 juli 2020 en
- 1,0% per 1 oktober 2020.de eenmalige uitkering van €750,- voor medewerkers die op 28 juni 2019 in dienst zijn.

Concept wijziging begroting 2020

Voor het boekjaar 2020 komt dit voor de Omgevingsdienst IJmond ten opzichte van de vastgestelde begroting neer op een gemiddelde stijging van 4,48%.

Totale lasten begroting 2020	€ 10.737.076
Totale lasten begroting 2020 wijziging	€ 11.218.225
Wijziging	€ 481.149

% wijziging lasten t.o.v. begroting 2020	4,48%

Voor het boekjaar 2019 heeft de Omgevingsdienst IJmond de CAO-stijging zelf door extra baten kunnen dekken. Gezien de enorme complexe aanvragen die op ons af zijn gekomen door bijvoorbeeld; stikstof ,pfas, diffuuslood en de calamiteiten omtrent Tata Steel zien wij in 2020 geen mogelijkheden om een bezuiniging(en) door te voeren zonder dat dit de kwantiteit en kwaliteit van onze dienstverlening raakt. Dit zou dan een te grote uitholling zijn om de afspraken in ons uitvoeringsprogramma uit te voeren. Ten tijde van het opstellen van de begroting konden wij niet voorzien dat deze ontwikkelingen in deze mate op ons af zouden komen. De 3.8% stijging in de oorspronkelijke begroting is gevraagd voor extra uitbreiding van taken en houd rekening met een autonome stijging van 1,6% maar deze is niet toereikend om ook de CAO stijging 2019-2020 te dekken.
De totale stijging van de oorspronkelijke begroting en de wijziging is voor een uitbreiding van taken en ter dekking van de CAO 2019-2020.

Salarissen en sociale lasten begroting 2020	€ 7.948.086
Salarissen en sociale lasten begroting wijziging 2020	€ 8.324.735
Wijziging salarissen en sociale lasten	€ 376.649

% wijziging t.o.v. totale begroting 2020	3,51%

In 2020 stijgen de incidentele baten door de ondertekening van de dienstverleningsovereenkomst (2020 en 2021) met gemeente Uitgeest. Met deze incidentele baten zijn ook incidentele lasten inhuur lasten gemoeid. Hierdoor stijgen de inhuurlasten. In 2020 kunnen wij voor € 58.000 van deze incidentele baten gebruiken ter dekking van onze (structurele) salarislasten.

Bovenstaande ontwikkelingen vatten wij als volgt samen:

Wijziging salarissen en sociale lasten	€ 376.649
Inhuur derden begroting 2020 wijziging	€ 133.000
Dienstverlenings overeenkomst Uitgeest	€ 191.000-
Totale stijging door te rekenen.	€ 318.649

Inhuur derden begroting 2020	€	100.000
Inhuur derden begroting 2020 wijziging	€	233.000
Wijziging	€	133.000

% wijziging t.o.v. totale begroting 2020	1,24%

De bate voor overeenkomsten en (subsidie) projecten stijgen door de extra dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Uitgeest voor plustaken en door de wijziging in ons tarief.

Overeenkomsten en (subsidie)projecten begroting 2020	€	4.123.090
Overeenkomsten en (subsidie)projecten begroting 2021 wijziging	€	4.355.644
Wijziging	€	232.554

% wijziging t.o.v. totale begroting 2020	2,17%

Met de stijging van de salarissen en sociale lasten hebben wij onze tarieven herrekend voor 2020. Ons tarief na deze begrotingswijziging is € 84.

Tarief begroting 2020	€	81,70
Tarief begroting 2020 wijziging	€	84,00
Wijziging t.o.v. begroting 2020	€	2,30

Het duurzaamheidsprogramma is lager vastgesteld dan wij hadden begroot. Omdat deze volledig ter dekking van externe kosten is heeft dit geen consequenties voor de totaal begroting.

De bijdragen van de gemeenten Beemster, Bloemendaal, Edam-Volendam, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland, Waterland en Zandvoort, zijn gebaseerd op de basistakenpakketten, inclusief de WABO-bijdragen, waarvoor de gemeenten zijn toegetreden. Deze takenpakketten zijn eveneens berekend tegen de gewijzigde kostprijs voor 2020.

De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen inclusief de WABO-bijdragen, omdat deze deel uitmaken van het basistakenpakket. De bijdragen van de deelnemers stijgen met € 248.594,47 ten opzichte van de begroting 2020. Voor de GR-deelnemers, die deel uitmaken van de verdeelsleutel zijn, de bijdragen voor 2020 doorgerekend op basis van de nieuwe verdeelsleutel voor de periode 2019 tot en met 2021.

Verdeelsleutel voor de jaren	2019 t/m
Gemeente Beverwijk	16,8%
Gemeente Haarlem	23,3%
Gemeente Heemskerk	9,8%
Gemeente Uitgeest	4,0%
Gemeente Velsen	30,7%
Provincie Noord-Holland (bodemtoezichttaken)	3,1%
Provincie Noord-Holland (plustaken)	12,3%
Totaal	**100,0%**

GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo begroting 2020	€ 6.559.691
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo begroting 2020 wijziging	€ 6.808.285
wijziging	€ 248.594,47

% wijziging t.o.v. totale begroting 2020	2,32%

Wijziging per gemeente:

Financiële begroting (incl. overhead)	begroting 2020	gewijzigde begroting 2020	wijziging 2020
BATEN			
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo			
Gemeente Beemster	€ 112.807	€ 115.983	€ 3.176
Gemeente Beverwijk	€ 932.330	€ 969.316	€ 36.987
Gemeente Bloemendaal	€ 91.096	€ 93.660	€ 2.565
Gemeente Edam-Volendam	€ 156.619	€ 161.028	€ 4.409
Gemeente Haarlem	€ 1.299.715	€ 1.351.200	€ 51.484
Gemeente Heemskerk	€ 519.311	€ 540.195	€ 20.884
Gemeente Heemstede	€ 91.096	€ 93.660	€ 2.565
Gemeente Landsmeer	€ 55.556	€ 57.120	€ 1.564
Provincie Noord-Holland bodemtoezichttaken	€ 210.262	€ 218.163	€ 7.901
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	€ 639.464	€ 665.329	€ 25.865
Gemeente Oostzaan	€ 50.736	€ 52.164	€ 1.428
Gemeente Purmerend	€ 148.755	€ 152.943	€ 4.188
Gemeente Uitgeest	€ 217.775	€ 226.463	€ 8.688
Gemeente Velsen	€ 1.723.711	€ 1.791.862	€ 68.151
Gemeente Waterland	€ 87.419	€ 89.880	€ 2.461
Gemeente Wormerland	€ 113.073	€ 116.256	€ 3.183
Gemeente Zandvoort	€ 109.968	€ 113.064	€ 3.096
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo	**€ 6.559.691**	**€ 6.808.285**	**€ 248.594**

Conform artikel 29 lid 11 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond dienen de raden en staten van de deelnemende gemeenten en provincie om een zienswijze te worden verzocht ten aanzien van wijzigingen van de begroting die een verhoging van de bijdragen van de deelnemers tot gevolg hebben.

Wij verzoekenu uiterlijk 26 juni 2020 uw zienswijze op de 1e begrotingswijziging 2020 aan ons kenbaar te mkane.

Hoogachtend,
namens het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst IJmond,

L.A. Pannekeet
directeur

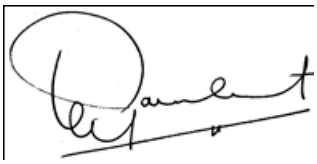

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Begroting 2021

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Contactpersoon Omgevingsdienst IJmond:
L.A. Pannekeet
Postbus 325
1940 AH Beverwijk
T 0251-263 863
F 0251- 263 888
E info@odijmond.nl
I www.odijmond.nl

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Inhoud

Inhoud 2
1. Inleiding 4
2. Programmabegroting 7
2.1 Programmaplan Milieu en leefomgeving 7
2.1.1 Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving 8
2.2 Verplichte paragrafen 9
2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 9
2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen 14
2.2.3 Financiering 14
2.2.4 Bedrijfsvoering 16
2.2.5 Verbonden partijen 17
3. Financiële begroting 19
3.1 Overzicht baten en lasten 19
3.2 Toelichting baten en lasten 23
3.2.1 Toelichting op de baten 23
3.2.2 Toelichting op de lasten 24
3.4. Overheadkosten 29
3.5 Meerjarenraming 29
3.6 Belastingen 30
3.6.1 BTW-plicht 30
3.6.2 VPB-plicht 30
3.7 Financiële positie 31
3.7.1 Geprognosticeerde balans 31
3.7.2 Investeringen 32
3.7.3 Reserves 32
3.7.4 EMU-saldo 33

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

1. Inleiding

Voor u ligt de Begroting van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) voor 2021. Deze begroting is opgesteld op basis van de actuele en bekende informatie per maart 2020. Voordat deze begroting voor 15 juli 2020 wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de ODIJ, kunnen de raden en de Provinciale Staten van de verbonden partijen hun zienswijzen over deze begroting kenbaar maken.

Naast de autonome ontwikkelingen (loonkosten + bedrijfslasten) zijn er belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen die op ons afkomen:

De Omgevingswet

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en heeft gevolgen voor de bevoegde gezagen en de organisaties die bij de wet betrokken zijn zoals onze dienst.
De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruiksgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering.

Naar verwachting wordt op 1 januari 2021 is de Omgevingswet van kracht. Dat betekent dat onze werkwijze voor de uitvoering van de VTH taken vanaf dat moment is afgestemd op de Omgevingswet en dat de kaders waaraan vergunningaanvragen worden getoetst en de regels waarop wordt toegezien zijn veranderd. Hier hoort ook de grotere afwegingsruimte die onze deelnemers bij inwerkingtreding krijgen bij.

De precieze impact op het totaal van de verwachte inzet is afhankelijk van verschillende factoren, waaronder de wijze waarop deelnemers omgaan met de toegenomen afwegingsruimte en de invloed daarvan op de uniformiteit van de (gezamenlijke) werkprocessen. In z’n algemeenheid geldt dat maatwerk meer kost dan verdergaande standaardisatie.

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling

Het in werking treden van de Omgevingswet en de daarmee gepaard gaande overdracht van bevoegdheden van provincie naar gemeenten leidt tot een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling. Ten tijde van het opstellen van deze nota is nog niet duidelijk of de Omgevingswet daadwerkelijk op 1 januari 2021 in werking treedt. In de loop van 2020 start evenwel een traject om samen met onze deelnemers te komen tot een wijziging. Een en ander kan mogelijk naar 2021 toe doorlopen.

Energie- en warmtetransitie

De energietransitie vormt ook in 2021 een majeur thema binnen het overheidsbeleid op het gebied van milieu en duurzaamheid de komende decennia. Eind 2019 is het landelijke klimaatakkoord vastgesteld, waarin maatregelen staan opgenomen op het gebied van mobiliteit, industrie, de elektriciteitssector, landbouw en de gebouwde omgeving. Opgeteld dienen de maatregelen te leiden tot een landelijke CO2-reductie van 49% in het jaar 2030 en 95% in 2050 (t.o.v. 1990).
Op rijks-, provinciaal en regionaal niveau worden verschillende agenda's en programma's uitgerold om in 2050 een energie neutrale samenleving te realiseren. Lokale overheden hebben een belangrijke rol bij het behalen van deze doelstelling. Op regionaal niveau worden hiertoe regionale energiestrategieën en op lokaal niveau transitievisies warmte ontwikkeld.
De meerwaarde van onze dienst in deze opgave is gelegen in de bundeling van kennis op regionaal vlak, zowel technisch als procesmatig en zicht op de regionale ontwikkelingen. Met gemeenten stellen we een gezamenlijke agenda op waarin afspraken worden gemaakt over doel, rolverdeling en planning ten aanzien van dit onderwerp**Circulaire economie**
De Rijksoverheid heeft als doelstelling een volledig circulaire economie in 2050 te bereiken. Daartoe worden onder meer inventarisaties van grondstoffen- en reststromen uitgevoerd en gekeken hoe hiermee op een slimme wijze kan worden omgegaan. Het verbinden van circulaire doelstellingen aan gebiedsopgaven, integraal afgewogen tegenover andere ambities maakt een brede kennisbasis van medewerkers noodzakelijk. Activatie van ondernemers vergt forse inzet om werkelijk beweging op gang te brengen.

Onvoorziene ontwikkelingen

Momenteel veroorzaken onderwerpen als stikstof en Pfas grote maatschappelijke onrust. Ook de emissies van Tata/Harsco hebben in de afgelopen anderhalf jaar specifiek in de IJmond geleid tot onrust onder de bewoners. De vele nog onbekende factoren in deze dossiers leiden tot onzekerheid over de realisatie van projecten en de daarbij behorende financiële risico's voor onze deelnemers. De druk op het realiseren van CO2 reductie gaat na de Urgenda uitspraak van de Hoge Raad van 19 december 2019 alleen maar toenemen. Op dit moment is niet te voorzien wat voornoemde dossiers in 2021 specifiek vraagt aan inzet van onze dienst.
Wij zijn echter flexibel en vakinhoudelijk goed voorbereid en wij beschikken over kennis en kunde om onze deelnemers van dienst te zijn.

Decentralisatie bodemtaken

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet komt een aantal provinciale bevoegdheden met betrekking tot het bodemdomein bij gemeenten te liggen. Op dit moment worden de taken die bij deze bevoegdheden horen door ODIJ namens de provincie uitgevoerd. Door middel van het project 'Warme Overdracht' is de provincie gestart met de decentralisatie van de taken en bevoegdheden. Op dit moment is nog onduidelijk hoe financiering van de

te decentraliseren taken geregeld zal worden. De verwachting is dat dit in de zomer van 2020 duidelijker wordt. Hieraan kleeft een financieel risico voor ODIJ, indien gemeenten besluiten de te decentraliseren taken zelf uit te voeren, de financiering van rijkswege onvoldoende blijkt, of de verdeling van financiën scheef uitpakt. Voor gemeenten betreft daarnaast een aandachtspunt de sanering van locaties, waar toekomstig bijvoorbeeld woningbouw wordt gepland, nu onder meer ISV-gelden zijn opgedroogd.

DVO Uitgeest

In december 2019 is de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Uitgeest voor 2 jaar verlengd tot en met 2021. Daarna evalueren wij deze opdracht opnieuw.

Uitgangspunten begroting 2021

Bij het opstellen van deze begroting hebben wij onder meer rekening gehouden met de uitgangspunten en actualiteiten zoals opgenomen in de kadernota 2021. De financiële uitwerkingen van deze ontwikkelingen worden in hoofdstuk 3 toegelicht.

2. Programmabegroting

2.1 Programmaplan Milieu en leefomgeving

Alle activiteiten van de ODIJ zijn samengevoegd in één programma: "Milieu en leefomgeving".

DOELSTELLINGEN

De beleidslijnen die door de gemeenten Beemster, Beverwijk, Haarlem, Heemskerk, Purmerend, Uitgeest en Velsen en de Provincie Noord-Holland in hun milieubeleidsplannen en overeenkomsten zijn neergelegd, bepalen in 2021 welke werkzaamheden uitgevoerd worden en worden vastgelegd in ons uitvoeringsprogramma 2021. Wij hebben zelf geen milieubeleidsdoelstellingen en is een uitvoerende dienst.

Onze visie luidt:

Wij dragen bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen ons werkgebied. Daarbinnen inspireren wij burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.

Onze missie luidt:

Wij werken, als onderdeel van het openbaar bestuur, samen met burgers, bedrijven en overheden aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Naast vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven, adviseren wij over de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en duurzaamheid binnen het ruimtelijke domein.

In de uitvoering van onze taken vervullen wij een proactieve, regisserende en vooral verbindende rol. Als procesregisseur met kennis van zowel inhoud als uitvoering bevorderen wij een integrale aanpak binnen het ruimtelijk domein en koppelen wij de juiste partijen aan elkaar. Daarbij is kwalitatieve en adequate dienstverlening leidend.

Initiatieven van burgers en bedrijven vragen van ons een open houding, gericht op wederzijds vertrouwen. Als kennisorgaan anticiperen wij hierop en faciliteren met een helder inzicht in het speelveld, binnen de kaders van de wet- en regelgeving.

Via deze werkwijze bouwen wij, namens onze gemeenten en provincie, elke dag aan een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie.

2.1.1 Baten en lasten programma Milieu en Leefomgeving

Het totaaloverzicht van de baten en lasten van het programma ziet er als volgt uit voor 2021 en de meerjarenraming. Voor de nadere specificatie van de baten en lasten verwijzen wij u naar hoofdstuk 3 van deze begroting, de financiële begroting.

Overzicht baten en lasten 2021	Baten	Lasten	Saldo
Programma Milieu	11.369.060	8.409.522	2.959.538
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Overhead	-	2.992.236	2.992.236-
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Saldo van baten en lasten	**11.369.060**	**11.401.757**	**32.697-**
Toevoeging aan reserves		-	
Onttrekking aan reserves	32.697	-	32.697
Resultaat	**11.401.757**	**11.401.757**	**0**

Overzicht baten en lasten meerjarig	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Programma Milieu	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal baten	11.770.912	11.185.930	11.369.060	10.922.797	11.025.192	11.196.148
Totaal directe lasten	9.029.622	8.219.154	8.409.522	7.896.833	8.099.948	8.202.140
Totaal overhead	2.820.791	2.999.070	2.992.236	3.052.564	2.940.714	3.003.778
Saldo van baten en lasten	**79.499-**	**32.294-**	**32.697-**	**26.600-**	**15.470-**	**9.770-**
Toevoeging aan reserves						
Onttrekking aan reserves	79.500	32.295	32.697	26.600	15.470	9.770
Resultaat	**1**	**1**	**0**	**0-**	**0**	**0-**

2.2 Verplichte paragrafen

2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen kan worden gedefinieerd als de mate waarin ODIJ in staat is om omvangrijke tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast en/of ontstane exploitatietekorten met deelnemers aan de regeling moeten worden afgerekend. Daarnaast is het voor eigenaren van belang, dat de kostprijs van de dienst laag is en er niet onnodig veel buffers worden aangehouden.

2.2.1.1 Uitgangspunten en aanpak benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële waardering van alle voor het weerstandvermogen relevante risico's. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd. Risico's betreffen mogelijke gebeurtenissen die kunnen leiden tot financiële tegenvallers, die niet goed zijn te voorzien of waarvoor geen andere maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van beheersmaatregelen nog restrisico's overblijven van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie. Eerst wordt van alle niet-reguliere risico's een inschatting gemaakt wat de kans van optreden is en welke financiële gevolgen het risico met zich meebrengt bij optreden. Vervolgens zijn door middel van een statische analyse (Monte Carlo-simulatie) alle risico's doorgerekend en is op basis van de P90-waarde[1] de benodigde weerstandscapaciteit bepaald.

2.2.1.2 Uitgangspunten beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt door het BBV gedefinieerd als de middelen waarover een organisatie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Algemene reserve
Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve kan voor de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit worden ingezet. De omvang van de begrote algemene reserve per 1 januari 2021 bedraagt € 260.000.

[1] De P90-waarde houdt in dat dit bedrag in 90% van de uitgevoerde simulaties (in dit geval 10.000) niet wordt overschreden.

Bestemmingsreserves
Dit zijn reserves met een bestedingsfunctie waarbij geld is weggezet voor toekomstige uitgaven of investeringen. Ondanks deze bestedingsfuncties zou besloten kunnen worden, indien noodzakelijk, de bestemmingsreserve bestedingsvrij te maken om risico's financieel op te vangen. Omdat dit ten koste zou gaan van bestaand beleid, hebben wij ervoor gekozen om de besloten bestemmingsreserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit te rekenen.

Begrotingsruimte en stille reserves
De begroting van de ODIJ is sluitend. Daarnaast zijn stille reserves niet aanwezig. De eventuele begrotingsruimte, alsmede stille reserves worden niet als bestanddeel van de weerstandscapaciteit gerekend.

Voorzieningen
Met ingang van 2015 zijn voorzieningen gevormd voor de onderhoudskosten van het kantoorpand en een personele voorziening inzake uit dienst getreden medewerkers, waarvoor nog sprake is van verplichtingen. Deze voorzieningen worden niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Het uitgangspunt is daarom dat alleen de Algemene Reserve en eventueel gerealiseerd resultaat in enig boekjaar van de ODIJ tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden gerekend.

2.2.1.3 Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2021

Indicatie beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	260.000
Totaal	**260.000**

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Deze heeft tot de volgende lijst geleid:

Nr.	Risico	Oorzaak	Gevolg
1	Dienstverleningsovereenkomsten van contractgemeenten worden opgezegd	Ontwikkelingen binnen de contractgemeenten	Positieve resultaten voortkomend uit de dienstverleningsovereenkomsten worden misgelopen en organisatie moet weer worden afgestemd op verminderde vraag
2	Overgedragen taken leiden tot extra onvoorziene werkzaamheden	Inbreng extra plustaken	Meer inhuur nodig dan voorzien
3	Subsidies die personeelskosten dekken worden stopgezet	Subsidie wordt stopgezet	Dekkingsprobleem vaste (personeels-)lasten
4	Niet voldoen aan subsidievoorwaarden waardoor subsidies terugbetaald dienen te worden	ODIJ of partij aan wie ODIJ subsidie doorzet voldoet niet aan subsidievoorwaarden	Subsidies moeten worden terugbetaald
5	Claims a.g.v. onjuiste advisering/vergunningverlening/toezicht of handhaving	Er ontstaat een calamiteit door nalatigheid van medewerker van ODIJ	ODIJ krijgt een claim
6	Marktwaarde renteswap lager dan afgesproken waardoor om extra dekking verzocht wordt (financiering huisvesting)	Variabele rente daalt	Rabobank verzoekt ODIJ om extra dekking
7	Vertrek of langdurige afwezigheid medewerkers op sleutelposities (Directeur, ICT, P&O of financiën)	Diverse oorzaken, bijv. ziekte	Extra personeels-/pensioenlasten zijn niet meer uit 'inhuur derden' te financieren
8	Ontslag van medewerkers	Door slechte arbeidsrelaties, wil ODIJ medewerkers ontslaan	Aanvulling op WW en dergelijke kosten leiden in geval van ontslag tot hogere personeelslasten dan voorzien
9	Uittreding van een gemeente uit de gemeenschappelijke regeling	Door herindeling wil gemeente aansluiten bij een andere OD	Niet alle kosten kunnen op uittreder verhaald worden, deel frictiekosten komt voor rekening ODIJ

Tabel Risico's ODIJ

Op basis van de gekwantificeerde risico's is een Monte Carlo-simulatie uitgevoerd. Het resultaat daarvan is in de volgende figuur weergegeven.

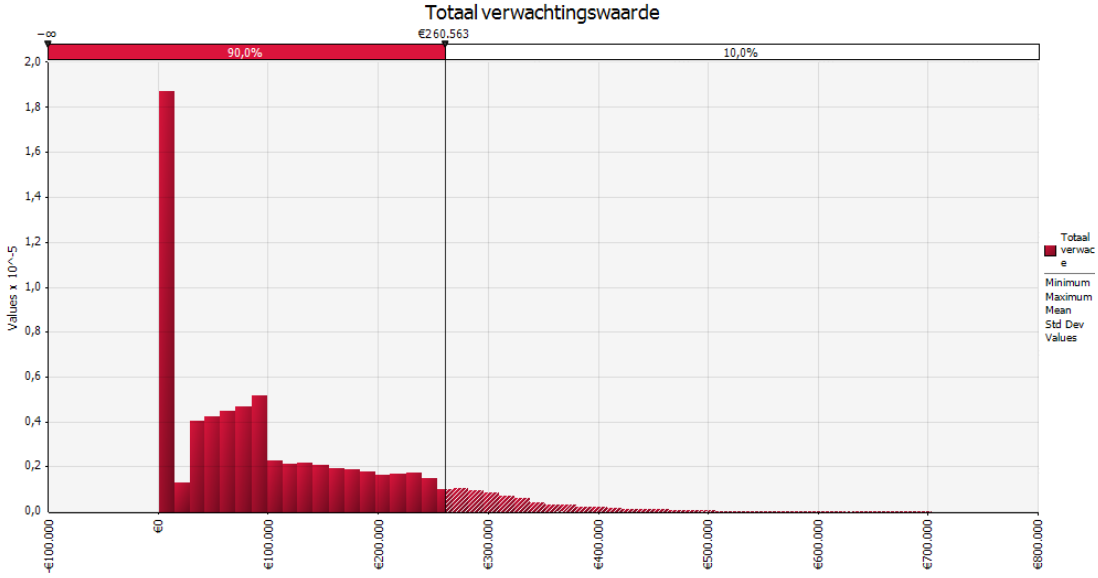

Figuur Berekening benodigde weerstandscapaciteit

Uit figuur 1 valt af te lezen dat bij een zekerheidspercentage van 90% het risicoprofiel van ODIJ € 260.563 bedraagt. In 90% van alle uitgevoerde simulaties is het bedrag voor de optredende risico's niet hoger dan € 260.563. In 2020 hebben we voornemens om een nieuw onderzoek in te stellen naar de benodigde hoogte van ons weerstandsvermogen.

2.2.1.4 Beoordeling weerstandsvermogen 2021

Op basis van de in de vorige paragrafen geformuleerd beschikbaar en benodigd weerstandsvermogen, kan voor ODIJ de ratio van het weerstandsvermogen worden berekend. Deze berekening is hierna weergegeven:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (€ 260.000)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (260.563)}} \quad 1{,}00$$

Conclusie

Begroot wordt een algemene reserve van € 260.000. Bureau Twijnstra Gudde heeft, op basis van de onderkende risico's, het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. In de gemeenschappelijke regeling is in artikel 31 opgenomen dat positieve resultaten eerst worden aangewend tot aanvulling van de algemene reserve tot het bedrag van € 260.000. De ratio van het weerstandsvermogen voor de ODIJ komt al uit op 1.

2.2.1.5 Ratio's

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden, ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV), kengetallen opgenomen voor: de netto schuld quote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor eventueel verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. De kengetallen maken het de bestuurders en de eigenaren gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de ODIJ. Alleen de op de ODIJ van toepassing zijnde ratio's zijn opgenomen.

Ratio's	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	0,33	0,33	0,28	0,31	0,30	0,29
Netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	0,33	0,33	0,28	0,31	0,30	0,29
Solvabiliteitsratio	5,6%	4,7%	4,3%	4,0%	3,8%	3,7%
Structurele exploitatieruimte	-0,3%	-0,5%	-0,2%	-1,9%	0,0%	0,0%

Netto schuldquote, al dan niet gecorrigeerd voor alle leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de dienst ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten op de exploitatie drukken. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de langlopende lening van de ODIJ aflossingsvrij is en dat de kortlopende schulden van de ODIJ grotendeels 'Nog aan te wenden vooruit ontvangen specifieke uitkeringen' betreffen, waarbij geen sprake is van rentelasten. Alleen het eigen vermogen kan met redelijke zekerheid begroot worden. Dit in tegenstelling tot de kortlopende schulden en vorderingen. De verwachting is wel een stabiele verhouding.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de dienst in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een dienst bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (algemene reserve en bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. De solvabiliteitsratio stijgt iets ten opzichte van 2019 doordat de verwachting is dat de kortlopende schulden iets zullen dalen.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de dienst heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.
De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een positief percentage houdt in dat het saldo van de structurele baten en onttrekkingen hoger is dan het saldo van de structurele lasten en dotaties aan reserves. Dit betekent dat voor 2021 en verder de begrote structurele baten en onttrekkingen aan reserves van de ODIJ hoger zijn dan de structurele lasten en dotaties aan reserves. Dit is het gevolg van de opgenomen verwachte incidentele lasten van de voorbereidingen Omgevingswet en de verwachte toenamen van de structurele lasten ten behoeve van de Energie- en warmtetransitie.
Voor de nadere details verwijzen wij u naar de financiële begroting in hoofdstuk 3.

2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Ten behoeve van het groot onderhoud is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld door de afdeling Bouwkunde van gemeente Beverwijk. Het MJOP is opgesteld voor al het grote onderhoud van het gehele gebouw, waaronder het deel van de ODIJ.

Het MJOP is in de vergadering van 2 juli 2012 door het bestuur van de VVE Stationsplein 48 vastgesteld. Gekozen is om het onderhoud aan de gebouwonderdelen, die gezamenlijk gebruikt worden en/of bij alle partijen voorkomen, gelijktijdig uit te voeren.

De jaarlijkse kosten voortkomend uit het gezamenlijke MJOP maken onderdeel uit van de begroting van de VVE. Overeenkomstig deze begroting heeft de ODIJ over 2020 een bedrag van €11.000 hiervoor als last opgenomen. Voor de eigen onderdelen vanuit het MOP heeft de ODIJ vanaf boekjaar 2015 een voorziening groot onderhoud gevormd. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening bedraagt € 12.500. Beide kostenposten komen in de begroting tot uitdrukking onder de huisvestingskosten.
De verwachting is dat medio 2020 het MJOP geactualiseerd wordt. In de jaarrekening is de dotatie geïndexeerd.

2.2.3 Financiering

Wij hebben ultimo 2014 een treasurystatuut met daarin een treasurybeleid opgesteld. Het treasurystatuut heeft tot doel een kader te scheppen waarbinnen de financiële continuïteit kan worden gewaarborgd van de ODIJ. Hiervoor zijn enkele doelstellingen opgesteld.

De ODIJ heeft de volgende treasurydoelstellingen geformuleerd:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten van de ODIJ tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO, de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO), het besluit Leningsvoorwaarden Decentrale Overheden en de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.
5. Het realiseren van informatiestromen ter ondersteuning van de opstelling van het treasurybeleid, de uitvoering van het beleid en de verantwoording daarover.

Het saldo op de betaalrekening wordt actief bewaakt. Hierbij is het uitgangspunt dit saldo zo laag mogelijk te houden. Door de lage rente bij het schatkistbankieren, zijn tot op heden nog geen deposito's afgesloten. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving betreft de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO).

Lening

Ten behoeve van de nieuwbouw hebben wij een renteswap over een nominaal bedrag van € 3.700.000 bij de Rabobank afgesloten. De swap is afgesloten ter beperking van financiële risico's. Het betreft een renteruil waarbij de ODIJ met ingang van 1 januari 2012 4,69% over € 3.700.000 betaalt aan de Rabobank en de Rabobank de 3-maands-euribor rente aan de ODIJ betaalt over hetzelfde bedrag. De SWAP loopt op 2 januari 2022 af. In 2020 vinden de eerste gesprekken plaats om te onderzoeken of het gunstig is om de swap af te kopen.

De Rabobank beschikte op het moment van afsluiting over een AAA-rating en per heden over een Aa3-rating (Moody). Hiermee wordt voldaan aan de betreffende minimumeis van de RUDDO. Naast de swap is een langlopende lening bij de BNG afgesloten op basis van de 10 jaars rente 0,39 procent, aflossingsvrij, ingaande per 2 januari 2020 en voor een periode van 10 jaar. De lening voldoet aan het Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden.

Ultimo 2019 is het totaal van het beschikbare vermogen en de langlopende geldlening lager dan de totaal geactiveerde investeringen. De reden hiervoor is dat ervoor gekozen is de investeringen in inventaris en automatisering, voor zolang dit mogelijk is, te financieren uit eigen middelen.

Bij het aantrekken van vreemd vermogen zijn in de Wet FIDO grenzen gesteld in hoeverre dit mag met kort vreemd vermogen en de mate waarin renterisico gelopen mag worden over de vaste schulden. De kasgeldlimiet ligt voor gemeenschappelijke regelingen op 8,2% en de renterisiconorm op 20% van de jaarbegroting met een minimumbedrag van €2.500.000. De kasgeldlimiet is voor ons niet van belang omdat er geen kasgeldleningen zijn aangetrokken. Per 2 januari 2020 is de lening van de BNG voor 10 jaar geherfinancierd. Per heden de minimum risiconorm volgens de Wet FIDO niet wordt overschreden.

Renteschema

Renteschema	
Externe rentelasten	187.960
Externe rentebaten	-
Saldo rentelasten en rentebaten	**187.960**
Verplicht door te rekenen rente aan grondexploitatie	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**187.960**
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	187.960
De aan taakvelden toegerekende rente (overhead)	187.960
Renteresultaat	**-**

2.2.4 Bedrijfsvoering

Wij hebben als doelstelling te blijven groeien naar een organisatie van professionals waarbij een optimale dienstverlening centraal staat. In 2019 is bij de bedrijfsvoering aandacht besteed aan en zal worden voortgezet:

Actualisering van het bedrijfsplan
Veranderende inhoudelijke opgaven zoals de energietransitie, de gevolgen van de aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet en de krapte op de arbeidsmarkt hebben effect op onze werkzaamheden. In 2019 heeft het bureau Twijnstra & Gudde een toekomstgerichte evaluatie uitgevoerd, met als doel het verschaffen van inzicht in een passend, breed gedragen en robuust toekomstperspectief voor onze dienst. Twijnstra & Gudde heeft hiertoe een ronde gedaan langs alle deelnemende gemeenten en de provincie in het werkgebied van de ODIJmond. De bevindingen van Twijnstra en Gudde vormen mede de basis voor het actualiseren van het Bedrijfsplan in 2020.

Formatie

Per oktober 2019 is een nieuwe groep junioren gestart. Er is geen uitval in de opleiding en allen zijn nog bij ons in dienst.

Voor 2021 is conform de kadernota geen extra formatie opgenomen in het kader van de energietransitie en de ontwikkelingen met betreft Pfas en stikstof.

Formatie	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
GR-formatie	54,0	60,5	60,5
Formatie overeenkomsten en (subsidie)projecten	34,0	28,4	28,3
Overheadformatie	20,3	22,6	22,6
Formatie Regeling Generatiepact	1,2	1,2	1,3
Totaal formatie	**109,5**	**112,7**	**112,6**

Kantoorpanden

Binnen de kantoorpanden in Beverwijk en Wormer is gekozen voor een flexibel werkconcept. Daarnaast wordt nagenoeg volledig digitaal gewerkt en gearchiveerd. Het kantoorpand in Beverwijk is in eigendom en dat in Wormer wordt gehuurd. Aandachtspunten zijn heden voldoende vergaderruimtes en werkplekken.

2.2.5 Verbonden partijen

Wij zijn per 31 december 2019 primair verbonden aan onze deelnemende gemeenten: Beemster, Beverwijk, Bloemendaal, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerveer en Zandvoort en de Provincie Noord-Holland.

VVE Stationsplein

De ODIJ en de gemeente Beverwijk zijn gezamenlijk de eigenaren van het pand aan het Stationsplein 48, 48a en 48b. Conform de akte van splitsing is een VVE geformeerd. Het bestuur is tweeledig en bestaat uit een bestuurslid van de ODIJ en een bestuurslid vanuit gemeente Beverwijk. Voor beide partijen is sprake van financiële aansprakelijkheid. Indien de VVE haar verplichtingen niet nakomt, zal dit worden verhaald bij de eigenaren.

Gegevens van de VVE:

Gedurende het jaar 2019 hebben wij geen bestuurlijke of financiële belangen in andere partijen gehad. Voor de jaren 2020 en 2021 hebben wij eveneens deze verwachting.

a.	Naam en vestigingsplaats	VVE Stationsplein 48 te Beverwijk
b.	Openbaar belang dat wordt behartigd	Gezamenlijk onderhoud en beheer van het pand
c.	Verwachte omvang van de bekostiging in het begrotingsjaar	€ 55.000. Dit betreft de bijdrage in de vorm van servicekosten. Gemeente Beverwijk draagt over 2021 circa € 85.000 bij.
d.	Belang in de verbonden partij Het belang van Omgevingsdienst IJmond bestaat uit 3/16 deel, voor het overige deel is gemeente Beverwijk eigenaar. De stemverhouding is 50/50.	1-1-2021 en 31-12-2021: 3/16 deel
e.	Verwachte omvang van het EV	1-1-2021: € 35.360 31-12-2021: € 35.360
	Verwachte omvang van het VV Het VV bestaat per 31-12-2020 voor circa € 240.000 uit het reservefonds voor groot onderhoud.	1-1-2021: € 342.166 31-12-2021: € 390.911
f.	Omvang van het financiële resultaat	nihil
g.	Maatschappelijke risico's	De maatschappelijke risico's zijn nihil. De VVE is opgericht ten behoeve van het gezamenlijke onderhoud en beheer van het pand.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

3. Financiële begroting

3.1 Overzicht baten en lasten

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BATEN						
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo						
Gemeente Beemster	108.665	115.983	117.746	120.689	123.707	126.799
Gemeente Beverwijk	898.192	969.316	984.150	1.008.753	1.033.972	1.059.822
Gemeente Bloemendaal	87.751	93.660	95.084	97.461	99.897	102.395
Gemeente Edam-Volendam	150.868	161.028	163.476	167.563	171.752	176.045
Gemeente Haarlem	1.252.126	1.351.200	1.371.877	1.406.174	1.441.328	1.477.361
Gemeente Heemskerk	500.299	540.195	548.464	562.176	576.230	590.636
Gemeente Heemstede	87.751	93.660	95.084	97.461	99.897	102.395
Gemeente Landsmeer	53.516	57.120	57.988	59.438	60.924	62.447
Provincie Noord-Holland bodemtoezichttaken	202.560	218.163	221.498	227.035	232.711	238.529
Provincie Noord-Holland VTH plustaken	616.054	665.329	675.515	692.403	709.713	727.456
Gemeente Oostzaan	48.873	52.164	52.957	54.281	55.638	57.029
Gemeente Purmerend	143.293	152.943	155.268	159.149	163.128	167.206
Gemeente Uitgeest	209.802	226.463	229.929	235.677	241.569	247.608
Gemeente Velsen	1.660.595	1.791.862	1.819.281	1.864.763	1.911.382	1.959.166
Gemeente Waterland	84.209	89.880	91.246	93.527	95.866	98.262
Gemeente Wormerland	108.921	116.256	118.023	120.974	123.998	127.098
Gemeente Zandvoort	105.930	113.064	114.783	117.652	120.593	123.608
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo	**6.319.405**	**6.808.285**	**6.912.366**	**7.085.175**	**7.262.304**	**7.443.862**

Naast de autonome ontwikkelingen zijn er belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen, die op de ODIJ afkomen, onder meer de Omgevingswet, de energie- en warmtetransitie en opleiding van personeel.

Ten aanzien van de resterende lasten, naast de 1,6% CPB-indexaties, is in de kadernota vervolgens voorgesteld deze te dekken door een verhoging van de GR-bijdragen en het DVO-tarief van maximaal 1,52%. Voor de meerjarenbegroting is voorgesteld een jaarlijkse indexatie van maximaal 2,5% per jaar.

Na alle verwachte en zekere (subsidie)baten en lasten te hebben geïnventariseerd en doorgerekend, komen wij in deze sluitende begroting voor 2021 op een stijging van de GR-bijdragen en het DVO-tarief van 1,52% ten opzichte van de bijdragen 2020 (gewijzigde begroting). Voor de meerjarenbegroting is uitgegaan van 2,5%.

Ad*: De GR-bijdragen 2020 zijn opgenomen conform de gewijzigde begroting 2020. De GR-bijdragen voor 2021 zijn echter doorgerekend op basis van de nieuwe verdeelsleutel 2019-2021.

Overige bijdragen, DVO's en (subsidie)projecten

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BATEN						
Dienstverleningsovereenkomsten, (subsidie)projecten en overige bijdragen						
Baten overeenkomsten en ov (subs)projecten	5.407.962					
Beemster dienstverl obv ovk		87.360	88.688	90.905	93.178	95.507
Beverwijk NME (miv '19 incl externe kosten)		48.800	53.800	55.145	56.524	57.937
Beverwijk uitvoering MBP/verduurz bedrijven		25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Beverwijk duurzaam bouwloket		8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Beverwijk meetnet		25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Beverwijk duurzaamheidsleningen*		7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Beverwijk warmtenet*		-				
Beverwijk bijdrage MRA warmte/koude*		5.000	5.000	5.000		
Bloemendaal dienstverl obv ovk incl D&H		225.960	229.395	235.129	241.008	247.033
Heemskerk verduurzamen bedrijven terreinen			50.000			
Heemskerk- uitvoering wijkuitvoeringsplannen			15.000			
Heemskerk- cofinanciering REP			30.000			
Heemskerk- onderzoek en advisering warmtenet			15.000			
Heemskerk NME (miv '19: incl. externe kosten)		48.800	53.800	55.145	56.524	57.937
Heemskerk Duurzaam bouwloket		8.000	-	-	-	-
Heemskerk meetnet*		13.484	11.000	13.484	13.484	13.484
Heemskerk bijdrage MRA warmte/koude		5.000	5.000	5.000		
Heemstede dienstverl obv ovk incl D&H		181.692	184.454	189.065	193.792	198.636
Interreg subsidie PECS		150.000	275.000	-		
Interreg subsidie circulaire economie			PM			
KIMO personele inzet		64.000	67.000	68.675	70.392	72.152
Landsmeer dienstverl obv ovk, incl brandv en D&H		253.932	257.792	264.237	270.842	277.614

Mobiliteitsfonds incl €20.000 pers dekking		417.000	417.000	417.000	417.000	417.000
Oostzaan dienstverl obv ovk		327.600	332.580	340.894	349.416	358.152
PFEV Externe Veiligheid (OIV)		50.000	-	PM	PM	PM
PNH bodemtoez (miv Omg.wet via gemeenten)		176.000	176.000	176.000	176.000	176.000
Schipholtaken BUCH-gemeenten + Alkmaar		34.500	34.500	35.363	36.247	37.153
Schone en slimme mobiliteit (IJB)		135.000	77.500	77.500	77.500	
Uitgeest uitvoering duurzaamheidsprogramma*		100.000	100.000	PM	PM	PM
Uitgeest dienstverl obv ovk BWT, brandvetc.		191.000	200.230	PM	PM	PM
Velsen havenverordening		74.000	74.000	74.000	74.000	74.000
Velsen uitv milieubeleidsplan (oa Greenbiz)*		30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Velsen duurzaam wonen en bouwen*		12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Velsen duurzaam participatiefonds*		25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Velsen warmtenet*		PM				
Velsen duurzaam bouwloket		8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Velsen meetnet		39.000	39.000	39.000	39.000	39.000
Velsen bijdrage MRA warmte/koude*		5.000	5.000	5.000		
Waterland dienstverl obv overeenkomst		84.588	85.874	88.021	90.221	92.477
Wormerland dienstverl obv overeenkomst		483.840	491.194	503.474	516.061	528.963
Zandvoort dienstverl Milieu obv overeenkomst		117.600	119.388	122.372	125.432	128.567
Zandvoort uitvoering Bouw- en woningtoezicht		540.288	548.500	562.213	576.268	590.675
Zandvoort Inzet Duurzaamheid		15.700	-			
Zandvoort Inzet Toeristische verhuur		126.500	126.500	126.500	126.500	126.500
Zandvoort uitbreiding formatie BWT*		110.000	110.000	110.000		
Zandvoort inzet Circuit*		55.000	-			
Zandvoort geluidmetingen*		15.000	15.000	15.000		
Zandvoort regionale energiebesparingsaanpak*		25.000	-	-		
Geluidskaarten actualisatie*						
Verkeersmilieukaarten actualisatie*						
Overeenkomsten en (subsidie)projecten	**5.407.962**	**4.355.644**	**4.434.194**	**3.815.122**	**3.740.388**	**3.729.786**
Overige baten	43.545	22.000	22.500	22.500	22.500	22.500
Nagekomen baten						
TOTAAL BATEN	**11.770.912**	**11.185.930**	**11.369.060**	**10.922.797**		**11.196.148**

Ad *: met betrekking tot de hierboven opgenomen bijdragen, zijn de *cursief* opgenomen bedragen niet definitief vastgesteld in de begrotingen van de gemeenten. Hierbij is van belang te noemen dat deze bijdragen, op enkele na, veelal externe kosten dekken. Wanneer deze bijdragen niet worden begroot door deelnemers, worden de externe kosten ook niet gemaakt en zal dit budgetneutraal zijn voor deze begroting van de ODIJ.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Lasten

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
LASTEN						
Personele lasten						
Salarissen en sociale lasten	7.900.136	8.324.735	8.461.207	8.650.455	8.744.653	8.882.374
Werving & personeelsbeleid	16.321	8.000	8.000	8.128	8.258	8.390
Inhuur derden	425.450	233.000	175.000	100.000	101.600	103.226
Scholing & employability	160.576	200.000	165.000	165.000	167.640	170.322
Overige personeelslasten	172.058	190.000	180.000	182.880	185.806	188.779
Subtotaal personele lasten	**8.674.541**	**8.955.735**	**8.989.207**	**9.106.463**	**9.207.957**	**9.353.091**
Kapitaalslasten						
Afschrijvingslast Gebouw	65.260	65.300	65.300	65.300	65.300	65.300
Afschrijvingslast Verbouwing & inventaris	85.628	88.000	88.000	88.000	88.000	88.000
Afschrijvingslast Vervoermiddelen	9.530	26.000	26.000	26.416	26.839	27.268
Afschrijvingslast ICT	73.866	112.500	112.500	114.300	116.129	117.987
Rentelast vaste schuld (aanschaf pand)	188.877	188.400	187.960	14.430	14.430	14.430
Subtotaal kapitaalslasten	**423.162**	**480.200**	**479.760**	**308.446**	**310.697**	**312.985**
Overige bedrijfslasten						
PZ-zaken/ salarisadministratie	28.869	28.000	30.000	30.480	30.968	31.463
Organisatieontwikkeling	27.933	28.000	15.000	15.240	15.484	15.732
Accountants- en advieskosten	33.874	28.000	32.500	33.020	33.548	34.085
Huisvestingskosten	211.936	186.790	186.790	189.779	192.815	195.900
Facilitaire kosten	21.727	19.000	19.000	19.304	19.613	19.927
ICT-kosten	232.304	280.000	290.000	294.640	299.354	304.144
Handhavingskosten	13.820	14.500	14.500	14.732	14.968	15.207
Algemene kosten	266.975	266.000	265.000	269.240	273.548	277.925
Bankkosten	1.260	1.000	1.000	1.016	1.032	1.049
Subtotaal overige bedrijfslasten	**838.696**	**851.290**	**853.790**	**867.451**	**881.330**	**895.431**
Externe projectkosten	1.867.390	931.000	1.079.000	667.037	640.678	644.411
Nagekomen lasten	46.624	-	-	-	-	-
TOTAAL LASTEN	**11.850.413**	**11.218.225**	**11.401.757**	**10.949.397**	**11.040.662**	**11.205.918**

Bij het opstellen van de begroting 2021 is uitgegaan van onder meer de uitgangspunten:

- kosten van de totale formatie (112,6 fte);
- dat de GR-deelname van Uitgeest gehandhaafd blijft en voor de voortzetting van de DVO voor onder meer BWT-taken;

- dat in het kader op de voorbereiding op de Omgevingswet voor het jaar 2021 €60.000 aan extra lasten per jaar zijn opgenomen, welke over de posten inhuur, opleiding, organisatieontwikkeling en ICT zijn verdeeld;
- dat de taken ten aanzien van de energie- en warmtetransitie, zoals uitgelicht in de kadernota, grotendeels zal worden uitgevoerd door eigen formatie, en deze toename van de formatie opgevangen kan worden door nagenoeg een zelfde daling in de formatie ten gevolge van natuurlijk verloop.

3.2 Toelichting baten en lasten

3.2.1 Toelichting op de baten

Bijdragen GR-deelnemers

De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen inclusief de WABO-bijdragen, omdat deze deel uitmaken van het basistakenpakket. De bijdragen van de deelnemers stijgen met 1,52% ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020. Voor de GR-deelnemers, die deel uitmaken van de verdeelsleutel zijn, de bijdragen voor 2021 doorgerekend op basis van de nieuwe verdeelsleutel voor de periode 2019 tot en met 2021.

Verdeelsleutel voor de jaren	2019 t/m 2021
Gemeente Beverwijk	16,8%
Gemeente Haarlem	23,3%
Gemeente Heemskerk	9,8%
Gemeente Uitgeest	4,0%
Gemeente Velsen	30,7%
Provincie Noord-Holland (bodemtoezichttaken)	3,1%
Provincie Noord-Holland (plustaken)	12,3%
Totaal	**100,0%**

De bijdragen van de gemeenten Beemster, Bloemendaal, Edam-Volendam, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Wormerland, Waterland en Zandvoort, zijn gebaseerd op de basistakenpakketten, inclusief de WABO-bijdragen, waarvoor de gemeenten zijn toegetreden. Deze takenpakketten zijn eveneens berekend tegen de kostprijs voor 2021. Voor alle deelnemers zijn de Wabo-bijdragen derhalve berekend conform de aantallen uit het rapport nulmeting Wabo-decentralisatie en tegen de kostprijs voor 2021, zijnde €85,28.

3.2.2 Toelichting op de lasten

FORMATIE EN PERSONELE LASTEN

Formatie

In deze begroting wordt uitgegaan van de verwachte formatie voor 2021.

Formatie	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
GR-formatie	54,0	60,5	60,5
Formatie overeenkomsten en (subsidie)projecten	34,0	28,4	28,3
Overheadformatie	20,3	22,6	22,6
Formatie Regeling Generatiepact	1,2	1,2	1,3
Totaal formatie	**109,5**	**112,7**	**112,6**

De totale formatie is in totaal nagenoeg gelijk aan de begroting 2020.

Salarissen en sociale lasten

De loonsom stijgt gemiddeld per formatieplek. Dit is het gevolg van doorgroei in inschaling en geringe verwachte stijging van salarissen en pensioen- en overige sociale lasten. Ten tijde van de begroting zijn er nog geen CAO afspraken bekend over de jaren 2021 en verder.

Overige personele lasten

De posten inhuur en opleiding zijn conform de kadernota voor 2020 en 2021 toegenomen in het kader van de voorbereiding op de Omgevingswet. Daarnaast zijn de opleidingskosten ingang van 2020 structureel met €40.000 toegenomen in verband met onder meer de ontwikkelingen op het gebied van: zeer zorgwekkende stoffen, vakspecialismen, circulaire economie, energietransitie en programma- en projectmanagement.

Onder de subpost overige personeelslasten verantwoorden we onder andere reis-en verblijfkosten, ziektekosten, werkkleding, kosten OR en andere vergoedingen.

KAPITAALSLASTEN

Afschrijvingslasten

Gebouwen
Uitgangspunt voor de afschrijvingslast vormt, naast de eerder genoemde datum van oplevering van het pand, een afschrijvingstermijn van 50 jaar. Hierbij wordt over 100% van de aanschafwaarde afgeschreven, exclusief de grondkosten en de parkeerplaatsen. De parkeervergunningen zijn voor onbepaalde tijd geldig en verbonden aan het gebouw.

Verbouwing en inventaris
Onder deze post is tevens de warmtekoude-opslag opgenomen. De afschrijvingstermijnen variëren van 10 tot 15 jaren. De afschrijvingslasten over de verbouwing en inventaris zal toenemen ten gevolge van investeringen in vergaderruimtes.

Vervoermiddelen
In 2014 zijn acht aardgasauto's aangeschaft. De afschrijvingstermijn is vijf jaar en is geëindigd medio 2019. In 2016 is een minibus aangeschaft. Alle voertuigen zijn duurzaam en voor circa de helft van de aanschafwaarde gesubsidieerd, waardoor de afschrijvingslasten laag waren. In 2020 gaan wij ons wagenpark vernieuwen. Wij onderzoeken momenteel de mogelijkheden tot operational lease in plaats van aanschaf en het concept van deelmobiliteit. Het streven is het budget van afschrijving en autokosten niet te overschrijden. Wij hebben een voorbeeldfunctie en oriënteren ons daarom alleen op 100% elektrisch vervoer.

Automatisering
Deze post behelst de hard- en software. De afschrijvingstermijnen zijn 3,5 of 5 jaar. Omdat een groot deel van de investeringen ICT-software betreft om aan de RUD-kwaliteitseisen te voldoen, bedraagt de afschrijvingstermijn 5 jaar. Onzeker is hoelang deze systemen aan de externe en interne eisen blijven voldoen. Het uitgangspunt is minimaal 5 jaar. Heden en in de komende jaren zullen, zoals voorgesteld in de kadernota, investeringen worden gedaan in het kader van onder meer de Omgevingswet. Dit betreft vooral software. We werken steeds meer in de cloud wij verwachten een verschuiving van aanschaf naar abonnementen. Momenteel onderzoeken wij de mogelijkheden om over te stappen in 2021 of 2022 naar office 365. Hiermee verwachten wij een verdere stijging in onze ICT kosten.

Rentelasten

Dit betreffen de lasten van de renteswap en de bijbehorende lening voor de aanschaf van ons kantoorpand. In de paragraaf Financiering is het Renteschema opgenomen.

OVERIGE BEDRIJFSLASTEN

Onder deze begrotingspost zijn de kosten opgenomen, die te maken hebben met de bedrijfsvoering. De totale overige bedrijfslasten zijn in totaal gestegen ten opzichte van de begroting 2020. Dit betreffen voor een deel de ICT-lasten en specifiek de licentiekosten van benodigde softwaresystemen in het kader van de Omgevingswet. Daarnaast zijn subposten verhoogt in navolging van realisatie over 2019.

EXTERNE PROJECTLASTEN

Conform de begroting 2020 zijn van alle projecten de totale projectkosten opgenomen, dus zowel de bijdragen voor personele dekking als externe kosten.

AANWENDING RESERVES

Nieuwbouw

In de begroting is rekening gehouden met de extra afschrijvingslasten ten gevolge van de nieuwbouw, zoals de BDB-index, de inrichting en de uitbreiding van het aantal werkplekken en automatisering. Deze bedragen worden aan de reserve onttrokken.

Transitiekosten RUD

Tevens zijn extra kosten opgenomen voor de benodigde ICT-investeringen om aan de RUD-kwaliteitseisen te voldoen. Deze kosten worden gedekt door de reserve transitiekosten RUD. Dit conform de oorspronkelijk doelstelling van deze gereserveerde bijdrage ten tijde van de RUD-vorming. De reserve zal gedurende het jaar 2023 volledig zijn aangewend.

Visie luchtkwaliteit

Over de vastgestelde visie luchtkwaliteit wordt gedurende de looptijd van de visie (2017-2021) middels een online magazine de visie en de voortgang van de uitvoering onder de aandacht gebracht bij burgers en organisaties, met als uitgangspunt elk halfjaar een update te verzorgen. De reserve zal gedurende het jaar 2021 volledig zijn aangewend.

Aanwending bestemmingsreserves	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Reserve nieuwbouw	18.500	18.500	19.701	19.701	10.757	9.770
Reserve transitie RUD	24.000	45.000	6.899	6.899	4.713	-
Reserve visie luchtkwaliteit	3.565	7.000	6.098			
Totaal aanwending bestemmingsreserves	**46.065**	**49.500**	**32.697**	**26.600**	**15.470**	**9.770**

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

3.3 Overzicht incidentele baten en lasten

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BATEN						
Ondersteuning Bonaire VT&H	88.889					
Duurzame Zeehavens	38.600	-	-			
Beverwijk warmtenet	15.000	-	PM			
Heemskerk warmtenet	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	
Heemskerk verduurzamen van bedrijventerreinen		50.000	50.000	50.000		
Heemskerk uitvoering wijkuitvoeringsplannen		15.000	15.000	15.000	15.000	
Interreg subsidie PECS		150.000	-			
Interreg subsidie circulaire economie			275.000			
Uitgeest dienstverl obv ovk BWT, brandvetc.		PM	200.230	203.233	PM	PM
Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000	30.000			
Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500	12.500			
Velsen warmtenet	15.000	PM	PM			
*Regionale verkeersmilieukaart**						
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	32.946					
Project dataloggers 2018 Zandvoort	18.925					
*Geluidskaart actualisatie**					-	
Onttrekking reserve transitie RUD jaarlijkse kosten	24.000	45.000	19.701			
Onttrekking reserve visie luchtkwaliteit	3.565	7.000	6.098			
Zandvoort Inzet Duurzaamheid		15.700				
*Zandvoort uitbreiding formatie Bouw- en woningtoezicht**		*110.000*	*110.000*	110.000		
*Zandvoort inzet Circuit**		*55.000*		55.000	*55.000*	
*Zandvoort geluidmetingen**		*15.000*	*15.000*	15.000	*15.000*	
*Zandvoort regionale energiebesparingsaanpak**		*25.000*		-		
Nagekomen baten oude projecten/reserveringen GB1680	12.193					
Totaal incidentele baten	**306.618**	**545.200**	**748.528**	**463.233**	**100.000**	**0**
LASTEN						
Ondersteuning Bonaire VTH externe kosten	88.889					
Duurzame Zeehavens	38.600	-	-			
Gemeente Beverwijk warmtenet	15.000	PM	PM			
Gemeente Heemskerk warmtenet	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	
Heemskerk verduurzamen van bedrijventerreinen		50.000	50.000	50.000	-	
Heemskerk uitvoering wijkuitvoeringsplannen		15.000	15.000	15.000	15.000	
Interreg subsidie PECS			150.000			

Interreg subsidie circulaire economie			275.000			
Uitgeest dienstverl obv ovk BWT, brandvetc.		PM	-	-	PM	PM
Gemeente Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000	30.000			
Gemeente Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500	12.500			
Gemeente Velsen warmtenet	15.000	PM	PM			
*Regionale verkeersmilieukaart**				-		
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	32.946					
Project dataloggers 2018 Zandvoort	18.925					
*Geluidskaart actualisatie**					-	
ICT lasten transitie digitale checklisten	24.000	45.000				
Uitvoering visie luchtkwaliteit	3.565	7.000				
Zandvoort Inzet Duurzaamheid			15.700			
*Zandvoort uitbreiding formatie Bouw- en woningtoezicht**			*110.000*	110.000		
*Zandvoort inzet Circuit**				55.000	*55.000*	
*Zandvoort geluidmetingen**			*15.000*	15.000	*15.000*	
*Zandvoort regionale energiebesparingsaanpak**			-	-		
Omgevingswet (lasten opleiding, organisatieontwikkeling, ICT)			60.000	-		
Totaal incidentele lasten	**294.425**	**174.500**	**748.200**	**260.000**	**100.000**	**0**
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**12.193**	**0**	**328**	**203.233**	**0**	**0**

Ad *: met betrekking tot de hierboven opgenomen bijdragen, zijn de *cursief* opgenomen bijdragen niet niet definitief vastgesteld in de begrotingen van de gemeenten.

Tevens wordt de volgende toelichting gegeven:
In het overzicht van de incidentele baten en lasten zijn de baten en lasten opgenomen, die zich gedurende maximaal drie jaren voordoen, hier gaat het om eenmalige zaken, ontwikkelingen en resultaten uit eenmalige bijzondere projecten, waarbij de eindigheid vastligt. De incidentele lasten 2020 en 2021 zijn hoger dan de incidentele baten. Dit betekent dat de incidentele lasten van de in hoofdstuk 1 geschetste ontwikkelingen door structurele baten kunnen worden gedekt.

3.4. Overheadkosten

De specificatie van de overheadkosten ziet er als volgt uit:

Specificatie Overhead	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming 2022	2023	2024
Personele lasten	1.640.791	1.683.974	1.717.794	1.760.739	1.804.757	1.849.876
Overige personele lasten	186.530	221.856	185.642	188.612	191.630	194.696
Afschrijvingen	161.776	179.300	179.300	182.169	185.084	188.045
Rentelasten	188.209	188.400	187.960	187.960	14.430	14.430
ICT (afschrijving + overige)	148.547	154.250	157.750	160.274	162.838	165.444
Overige bedrijfslasten	494.937	571.290	563.790	572.811	581.976	591.287
Totaal	**2.820.791**	**2.999.070**	**2.992.236**	**3.052.564**	**2.940.714**	**3.003.778**

De berekening van zowel de overheadformatie, als -kosten is conform het BBV. De verhouding overheadformatie ten opzichte van de totale formatie is 21,2%. Voor de personele lasten van de overheadformatie ten opzichte van die van de totale formatie komt dit neer 18,5%. De stijging van de totale overheadlasten van 2021 ten opzichte van 2020 wordt verklaard door de stijging van de personele lasten door doorgroei en verschuivingen tussen directe en overhead-formatie. De stijging van de overige personele lasten wordt veroorzaakt door een combinatie van de verschuiving van salarissen naar overige personeelslasten en de verwachte toename van lasten voor inhuur en opleiding. De ICT-investeringen zijn ten gevolge van de Omgevingswet.

3.5 Meerjarenraming

Voor de prognose 2022 tot en met 2025 gaan wij conform de Kadernota 2021 uit van jaarlijks verwachte stijgingen van alle lasten van 1,6%. Dit conform de Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (IMOC) van het Centraal Planbureau voor 2020. Ten aanzien van de personele lasten gaan wij uit van een jaarlijkse stijging van 2,5%. Voor zowel de GR-bijdragen, de projectbaten als de projectlasten stijgen gaan wij uit van 2,5%.

3.6 Belastingen

3.6.1 BTW-plicht

Wij zijn met ingang van 1 januari 2007 als een BTW-plichtige organisatie aangemerkt door de Belastingdienst. Hierdoor is een vereenvoudiging van de administratieve handelingen voor zowel ons als de deelnemende gemeenten te realiseren en efficiency in de bedrijfsadministratie te bewerkstelligen. In deze begroting is rekening gehouden met de BTW-plicht. Dit betekent dat alle baten en lasten exclusief BTW zijn opgenomen.
In 2020 laten wij een BTW- onderzoek uitvoeren wat dieper ingaat op de gecompliceerde btw problematiek dit optreed bij subsides van onze dienst.
Doordat wij zelf BTW afdragen en verrekenen, wordt geen BTW meer doorgeschoven naar onze deelnemers in het kader van het BTW-Compensatiefonds.
.

3.6.2 VPB-plicht

In 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelasting voor overheids-ondernemingen aangenomen. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt, vanaf 1 januari 2016 in principe vennootschapsbelasting betalen. De Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) heeft in samenwerking met de belastingdienst een inschatting gemaakt van de gevolgen voor omgevingsdiensten. ODIJ volgt de adviezen van de SVLO qua verantwoording en zal geen VPB-aangifte indienen op basis van het uitgangspunt dat dit niet van toepassing is. In de begroting 2021 en in de meerjarenraming zal derhalve geen Vpb worden berekend.

3.7 Financiële positie

3.7.1 Geprognosticeerde balans

Balans	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Materiële vaste activa	4.073.246	3.900.000	3.700.000	3.950.000	3.800.000	3.750.000
Vlottende activa	4.633.443	4.870.981	4.544.784	4.268.684	4.411.514	4.460.044
Balanstotaal activa	**8.706.688**	**8.770.981**	**8.244.784**	**8.218.684**	**8.211.514**	**8.210.044**
Algemene reserve	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000
Bestemmingsreserves	159.248	126.953	94.256	67.656	52.186	42.416
Gerealiseerd resultaat	1	0	0	0-	0	0-
Voorzieningen	106.529	184.029	190.529	191.029	199.329	207.629
Vaste schulden	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000
Vlottende passiva	4.480.911	4.500.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Balanstotaal passiva	**8.706.689**	**8.770.981**	**8.244.784**	**8.218.684**	**8.211.514**	**8.210.044**

De verwachting is dat de vlottende activa en passiva en het balanstotaal iets zullen dalen. Tevens is van belang te noemen dat er jaarlijks terugkerende, niet uit de balans blijkende verplichtingen bestaan. Dit betreffen de jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume als verlofdagen, mogelijke WW-verplichtingen, de rentelasten uit hoofde van de financiering van de huisvesting, de kosten voor telefonie en het leasecontract van de printers. Het is niet toegestaan om deze verplichtingen op de balans als schuld of verplichting op te nemen. Deze verplichtingen bedragen per ultimo 2019 €637.096.

3.7.2 Investeringen

De ODIJ doet geen investeringen van maatschappelijk nut. Alle investeringen zijn van economisch nut.

Verbouwing en inventaris

Gezien de huidige inrichting van onze hoofd- en nevenvestiging, verwachten wij geen grote verbouwingen. Echter is wel behoefte aan het verbeteren en/of creëren van meer stilte werkplekken.

Vervoermiddelen

Ons wagenpark is, op de minibus na, medio 2014 aangeschaft. Gezien de afschrijvingsduur van 5 jaar, is de verwachting deze in 2020 te vervangen. Wij onderzoeken momenteel de mogelijkheden van een 100% elektrisch operational lease wagenpark en nemen in dit onderzoek ook de mogelijkheden van deelmobiliteit mee.

Automatisering

In de komende jaren zullen investeringen worden gedaan in het kader van de Omgevingswet. Dit betreft vooral software. De daling van de afschrijvingslasten van de huidige netwerkomgeving en de hardware zal, zoals in de begroting 2020 verwacht, niet de stijging van de afschrijvingslasten en overige lasten van de software kunnen compenseren. De afschrijvingslasten ICT zijn conform de kadernota toegenomen voor 2021. Wij verwachten dat door overstap naar in de cloud werken de kosten voor dit gebruik in de toekomst zullen stijgen. In 2020 stellen wij een nieuw beleidsplan en meerjarige kosten prognose op.

3.7.3 Reserves

Nieuwbouw

In de begroting is rekening gehouden met de extra afschrijvingslasten ten gevolge van de nieuwbouw, zoals de BDB-index, de inrichting en de uitbreiding van het aantal werkplekken en automatisering. Deze bedragen worden aan de reserve onttrokken.

Transitiekosten RUD

Tevens zijn extra kosten opgenomen voor de benodigde ICT-investeringen om aan de RUD-kwaliteitseisen te voldoen. Dit conform de oorspronkelijk doelstelling van deze gereserveerde bijdrage ten tijde van de RUD-vorming. De reserve zal gedurende het jaar 2023 volledig zijn aangewend.

Visie luchtkwaliteit

De looptijd van de visie (2017-2021) over de vastgestelde visie luchtkwaliteit wordt tot ne met 2018 middels een online magazine de visie en de voortgang van de uitvoering onder de aandacht gebracht bij burgers en organisaties. In 2020 actualiseren wij de visie en streven wij naar een digitale halfjaarlijkse update.

De reserve zal gedurende 2021 volledig zijn aangewend.

Stand reserves	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000
Reserve nieuwbouw	156.142	137.642	117.941	98.240	87.483	77.713
Reserve transitie RUD	70.411	25.411	18.512	11.613	6.900	
Reserve visie luchtkwaliteit	12.195	5.195				
Totaal saldo reserves	**498.748**	**482.740**	**396.453**	**369.853**	**354.383**	**337.713**

3.7.4 EMU-saldo

Decentrale overheden dienen inzicht te geven in de berekening van hun aandeel in het EMU-saldo van Nederland. Deze informatie wordt aangeleverd bij het CBS. Onder gemeenschappelijke regelingen vindt een steekproef plaats, wanneer deze een exploitatie van € 20 mln of hoger hebben. De ODIJ valt niet in de steekproef. Het EMU-saldo dient echter wel in de begroting opgenomen te worden. Het EMU-saldo is het totaal van inkomsten minus uitgaven. De categorieën die van invloed zijn, doch niet voorkomen bij de ODIJ, zijn niet in de tabel opgenomen.

EMU-saldo	Realisatie	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Exploitatiesaldo	79.500-	70.500-	32.697-	26.600-	15.470-	9.770-
+ afschrijvingen	234.284	266.900	291.800	294.016	296.267	298.555
+ dotatie voorzieningen	56.529	42.500	12.500	12.500	12.500	12.500
- onttrekking voorzieningen	90.293	35.000-	6.000	12.000	12.500	12.500
- onttrekking reserves	79.500	70.500	32.697	26.600	15.470	9.770
EMU-saldo	**41.520**	**20.612**	**232.905**	**241.316**	**265.327**	**279.015**

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Contactpersoon Omgevingsdienst IJmond:
L.A. Pannekeet
Postbus 325
1940 AH Beverwijk
T 0251-263 863
F 0251- 263 888
E info@odijmond.nl
I www.odijmond.nl

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: lW

Jaarstukken 2019

- Jaarverslag
- Jaarrekening

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Contactpersoon Omgevingsdienst IJmond:
L.A. Pannekeet
Postbus 325
1940 AH Beverwijk
T 0251-263 863
F 0251- 263 888
E info@odijmond.nl
I www.odijmond.nl

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1009984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: lU

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Inhoud

Inhoud 2
1. Inleiding 3
2. Jaarverslag 4
2.1 Programmaverantwoording 4
2.1.1 Programma Milieu en leefomgeving 4
2.2 Verplichte paragrafen 6
2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 6
2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen 10
2.2.3 Financiering 11
2.2.4 Bedrijfsvoering 12
2.2.5 Verbonden partijen 12
3. Jaarrekening 14
3.1 Overzicht van baten en lasten programma Milieu en leefomgeving 14
3.2 Toelichting overzicht van baten en lasten 16
3.2.1 Toelichting gerealiseerde baten en lasten 16
3.2.2 Overheadkosten 20
3.2.3 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 20
3.2.4 Belastingen 23
3.3 Resultaatbestemming 23
3.4 Financiële positie 24
3.4.1 Toelichting balans 25
3.4.2 Niet uit de balans blijkende verplichtingen 31
3.4.3 Investeringen 33
3.4.4 EMU-saldo 33
3.5 SiSa-bijlage specifieke uitkeringen 35
3.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 36

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: LW

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

1. Inleiding

Dit zijn de jaarstukken van de Omgevingsdienst IJmond over het boekjaar 2019.
De begrotingen en verantwoordingen van gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. In dit besluit zijn de richtlijnen opgenomen waaraan de Omgevingsdienst IJmond zich moet houden in het kader van de interne informatieverstrekking aan het algemeen bestuur en de externe informatieverstrekking aan derden. De jaarstukken zijn tweeledig en bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit een programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. De jaarrekening bestaat uit een overzicht van baten en lasten en de financiële positie, waaronder de balans.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/213/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: W

2. Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

Alle activiteiten van Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) zijn samengevoegd in één programma: "Milieu en leefomgeving".

2.1.1 Programma Milieu en leefomgeving

2.1.1.1 Doelstellingen

De beleidslijnen die de gemeenten Beemster, Beverwijk, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland, Zandvoort en de Provincie Noord-Holland in hun Milieubeleidsplannen en ons Uitvoeringsprogramma hebben neergelegd, bepaalden in 2019 grotendeels de werkzaamheden, die door ons zijn uitgevoerd. De Omgevingsdienst IJmond is een uitvoerende dienst en ons doel is de wettelijke taken zo adequaat mogelijk uit te voeren. Daarnaast zijn wij erop gericht burgers en bedrijven te stimuleren en te ondersteunen om een duurzame ontwikkeling in de IJmond in beweging te brengen.

De activiteiten van ODIJ beperken zich al jaren niet meer tot alleen 'klassieke' milieutaken. In een aantal gemeenten wordt het toezicht ook integraal uitgevoerd op brandveiligheid, Bouw- en Woningtoezicht, de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht, Algemene Plaatselijke Verordeningen en Drank- en horecawetgeving. ODIJ investeert in het opleiden van haar medewerkers om hen breed en sectoroverstijgend in te kunnen zetten. ODIJ ziet op termijn voordelen in het verbreden van haar takenpakket waar deze inhoudelijk en/of procesmatig vergelijkbare voordelen biedt aan de verschillende opdrachtgevers, zoals het geval is bij de bundeling van milieutaken. De vernieuwing van het toezicht door de integrale aanpak sluit goed aan bij deze landelijke trend. ODIJ wil deze taken efficiënt en effectief uitvoeren.

2.1.1.2 Dienstverlening

Per deelnemende gemeente en provincie stellen wij voor een deel van de deelnemers een Milieubeleidsplan op voor een periode van vier jaar. De gemeenten stellen deze beleidsplannen zelf vast. Aan de hand van onder meer de Milieubeleidsplannen stellen wij jaarlijks ons Uitvoeringsprogramma op. Per vier maanden wordt per onderdeel, afwisselend in aantallen en inhoudelijk, beoordeeld in welke mate dit is gerealiseerd. Voor de verantwoording over de realisatie van het Uitvoeringsprogramma in 2019 verwijzen wij u naar ons jaarverslag. Het programma is naar tevredenheid gerealiseerd.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 100084/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: W

2.1.1.3 Resumé baten en lasten programma Milieu en leefomgeving

Wij hebben in 2019 een saldo van baten en lasten van € 79.500 negatief gerealiseerd, na de vastgestelde mutaties reserves is dit nihil.

PROGRAMMA MILIEU EN LEEFOMGEVING	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Totaal baten	11.770.912	10.289.360	10.820.959
Totaal directe lasten	8.975.725	7.503.976	8.051.530
Overhead	2.874.688	2.855.883	2.804.983
Saldo van baten en lasten	**79.499-**	**70.499-**	**35.553-**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	79.500	70.500	46.065
Resultaat	**1**	**1**	**10.512**

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984 / 215 / 421 / 531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: eW

2.2 Verplichte paragrafen

2.2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen kan worden gedefinieerd als de mate waarin ODIJ in staat is om omvangrijke tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast en/of ontstane exploitatietekorten met deelnemers aan de regeling moeten worden afgerekend. Het instellen van een buffer in de vorm van het weerstandsvermogen draagt dan ook bij aan het voorkomen van verzoeken om aanvullende bijdragen achteraf. Aan de andere kant is het voor de eigenaren of deelnemers ook van belang, dat de kostprijs van de Omgevingsdienst laag is en er binnen de dienst niet onnodig veel buffers worden aangehouden.

2.2.1.1 Uitgangspunten en aanpak benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is de financiële waardering van alle voor het weerstandvermogen relevante risico's. Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd. Risico's betreffen mogelijke gebeurtenissen die kunnen leiden tot financiële tegenvallers, die niet goed zijn te voorzien of waarvoor geen andere maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van beheersmaatregelen nog restrisico's overblijven van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie. Van reguliere risico's, risico's die zich regelmatig voordoen, die veelal vrij goed meetbaar zijn en die beperkte financiële gevolgen hebben, wordt verondersteld dat deze met continuering van bestaand beleid ondervangen worden in de vastgestelde begroting en maken daarom geen onderdeel uit van de inventarisatie. In de eerste plaats wordt van alle niet-reguliere risico's afzonderlijk een inschatting gemaakt wat de kans van optreden is en welke financiële gevolgen het risico met zich meebrengt bij optreden. Vervolgens zijn door middel van een statische analyse (Monte Carlo-simulatie) alle risico's doorgerekend en is op basis van de P90-waarde[1] de benodigde weerstandscapaciteit bepaald. De ODIJ heeft de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit in 2015 laten uitvoeren. Omdat wij inschatten dat de risico's en de omvang hiervan nog in dezelfde mate bestaan, zijn deze uitkomsten ongewijzigd opgenomen.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984 / 215 / 421 / 551
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

[1] De P90-waarde houdt in dat dit bedrag in 90% van de uitgevoerde simulaties (in dit geval 10.000) niet wordt overschreden.

2.2.1.2 Uitgangspunten beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gedefinieerd als de middelen waarover een organisatie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Algemene reserve
Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve kan voor de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit worden ingezet. De huidige omvang van de algemene reserve bedraagt €260.000.

Bestemmingsreserves
Dit zijn reserves met een bestedingsfunctie waarbij geld is weggezet voor toekomstige uitgaven of investeringen. Ondanks deze bestedingsfuncties zou besloten kunnen worden, indien noodzakelijk, de bestemmingsreserve bestedingsvrij te maken om risico's financieel op te vangen. Omdat dit ten koste zou gaan van bestaand beleid, hebben wij ervoor gekozen om de besloten bestemmingsreserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit te rekenen.

Begrotingsruimte en stille reserves
De begroting van Omgevingsdienst IJmond is, op € 1 na, sluitend, daarnaast zijn stille reserves niet aanwezig. De eventuele begrotingsruimte worden niet als bestanddeel van de weerstandscapaciteit gerekend.

Voorzieningen
Ultimo 2019 zijn twee voorzieningen gevormd voor onderhoudskosten van het kantoorpand en vanwege financiële verplichtingen aan een uit dienst getreden medewerker. Omdat naast deze medewerker, dit risico aanwezig blijft ten aanzien van de huidige medewerkers, blijft het risico (nr.8 uit tabel 1) en de weging in de benodigde weerstandscapaciteit gehandhaafd en worden de gevormde voorzieningen niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Het uitgangspunt is daarom dat alleen de Algemene Reserve en eventueel gerealiseerd resultaat in een boekjaar van Omgevingsdienst IJmond tot de beschikbare weerstandscapaciteit wordt gerekend.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000 984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

2.2.1.3 Benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit (per 31 december 2019, vóór resultaatbestemming 2019)

Indicatie beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	260.000
Totaal	**260.000**

Benodigde weerstandscapaciteit

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen is een risico-inventarisatie uitgevoerd. Deze heeft tot de volgende lijst geleid:

Nr.	Risico	Oorzaak	Gevolg
1	Dienstverleningsovereenkomsten van contractgemeenten worden opgezegd	Ontwikkelingen binnen de contractgemeenten	Positieve resultaten voortkomend uit de dienstverleningsovereenkomsten worden misgelopen en organisatie moet weer worden afgestemd op verminderde vraag
2	Overgedragen taken leiden tot extra onvoorziene werkzaamheden	Inbreng extra plustaken	Meer inhuur nodig dan voorzien
3	Subsidies die personeelskosten dekken worden stopgezet	Subsidie wordt stopgezet	Dekkingsprobleem vaste (personeels-)lasten
4	Niet voldoen aan subsidievoorwaarden waardoor subsidies terugbetaald dienen te worden	ODIJ of partij aan wie ODIJ subsidie doorzet voldoet niet aan subsidievoorwaarden	Subsidies moeten worden terugbetaald
5	Claims a.g.v. onjuiste advisering/vergunningverlening/toezicht of handhaving	Er ontstaat een calamiteit door nalatigheid van medewerker van ODIJ	ODIJ krijgt een claim
6	Marktwaarde renteswap lager dan afgesproken waardoor om extra dekking verzocht wordt (financiering huisvesting)	Variabele rente daalt	Rabobank verzoekt ODIJ om extra dekking
7	Vertrek of langdurige afwezigheid medewerkers op sleutelposities (Directeur, ICT, P&O of financiën)	Diverse oorzaken, bijv. ziekte	Extra personeels-/pensioenlasten zijn niet meer uit 'inhuur derden' te financieren
8	Ontslag van slecht functionerende medewerkers	Door slechte arbeidsrelatie, wil ODIJ slecht functionerende medewerkers ontslaan	Aanvulling op WW en dergelijke kosten leiden in geval van ontslag tot hogere personeelslasten dan voorzien
9	Uittreding van een gemeente uit de gemeenschappelijke regeling	Door herindeling wil gemeente aansluiten bij een andere OD	Niet alle kosten kunnen op uittreder verhaald worden, deel frictiekosten komt voor rekening ODIJ

Op basis van de gekwantificeerde risico's is een Monte Carlo-simulatie uitgevoerd. Het resultaat daarvan is in figuur 1 weergegeven.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: W

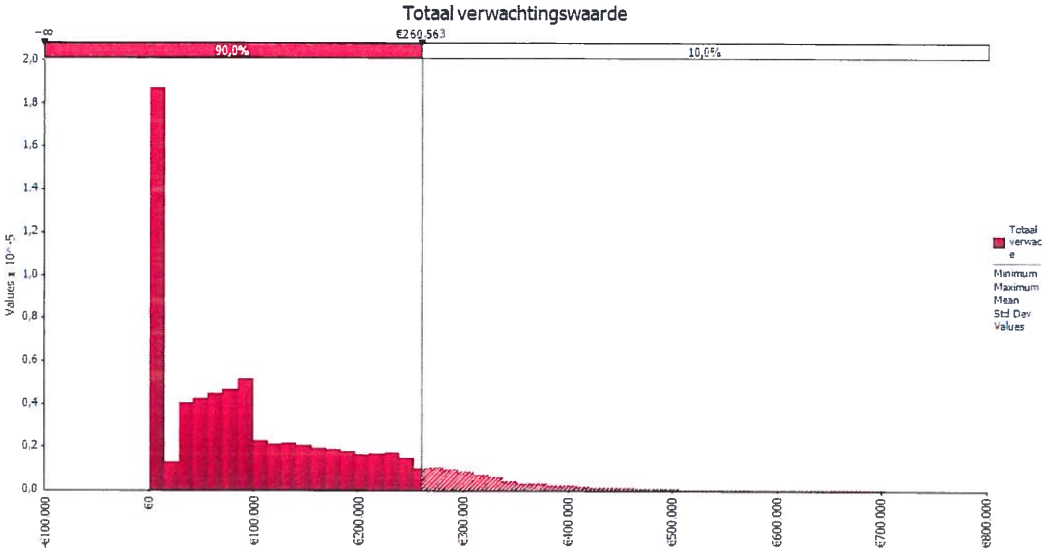

Figuur 1. Berekening benodigde weerstandscapaciteit.

Uit figuur 1 valt af te lezen dat bij een zekerheidspercentage van 90% het risicoprofiel van ODIJ € 260.563 bedraagt. Met andere woorden, in 90% van alle uitgevoerde simulaties is het bedrag dat uitgegeven dient te worden aan optredende risico's niet hoger dan € 260.563.

2.2.1.4 Beoordeling weerstandsvermogen 2019

Op basis van de in de vorige paragrafen geformuleerd beschikbare en benodigd weerstandsvermogen, kan voor ODIJ de ratio van het weerstandsvermogen worden berekend.

Conclusie

Ultimo 2019 bedraagt de algemene reserve € 260.000 en het gerealiseerde resultaat 2019 nihil. Bureau Twijnstra en Gudde heeft, op basis van de onderkende risico's, het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. In de gemeenschappelijke regeling is in artikel 31 opgenomen dat positieve resultaten eerst worden aangewend tot aanvulling van de algemene reserve tot het bedrag van € 260.000. In 2019 is er na uitkering van de reserves geen resultaat om te bestemmen. De ratio van het weerstandsvermogen voor de ODIJ komt uit op 1.

2.2.1.5 Ratio's

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden, ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente (BBV), kengetallen opgenomen voor: de netto schuld quote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. De kengetallen maken het de bestuurders/eigenaren gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de ODIJ. Alleen de op de ODIJ van toepassing zijnde ratio's zijn opgenomen.

IPA-AGON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: W

Ratio's	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Netto schuldquote	0,30	0,33	0,33
Netto schuldquote gecorrigeerd leningen	0,30	0,33	0,33
Solvabiliteitsratio	4,8%	4,7%	5,6%
Structurele exploitatieruimte	-0,2%	-0,5%	-0,3%

Netto schuldquote, al dan niet gecorrigeerd voor alle leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de dienst ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de langlopende lening van de ODIJ aflossingsvrij is en dat de kortlopende schulden grotendeels nog aan te wenden vooruit ontvangen specifieke uitkeringen betreffen, waarbij geen sprake is van rentelasten.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de dienst in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te bepalen welke structurele ruimte er is om de lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten nodig is. Voor beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en de structurele mutaties van reserves gedeeld door de baten en uitgedrukt in een percentage. Een negatief percentage houdt in dat het saldo van de structurele baten en onttrekkingen lager is dan het saldo van de structurele lasten en dotaties aan reserves. Dit is echter zeer minimaal.

2.2.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Ten behoeve van het groot onderhoud is een meer jaren onderhoudsplan (MJOP) opgesteld door de afdeling Bouwkunde van gemeente Beverwijk. Het MJOP is opgesteld voor al het grote onderhoud van het gehele gebouw en verdeeld in vijf onderdelen, te weten:

- Gemeente Beverwijk, het Stadhuis
- Gemeente Beverwijk, het Verhuur(of markt)kantoor
- Omgevingsdienst IJmond
- Het gezamenlijke deel Verhuur(of markt)kantoor en Omgevingsdienst
- Het gezamenlijke deel Stadhuis, Verhuur(of markt)kantoor en Omgevingsdienst.

Van ieder onderdeel is een aparte MJOP opgesteld. Het MJOP is in de vergadering van 2 juli 2012 door het bestuur van de VVE Stationsplein 48 vastgesteld.

Alle partijen zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting van het door hun gebruikte gebouwdeel. Gekozen is om de gebouwonderdelen, die gezamenlijk gebruikt worden en/of bij alle partijen voorkomen, gelijktijdig uit te voeren.

De jaarlijkse kosten voortkomend uit het MJOP maken onderdeel uit van de begroting van de VVE. In overeenstemming met deze begroting heeft Omgevingsdienst IJmond over 2019 hiervoor een bedrag van € 9.345 als last verantwoord. Deze kosten komen in de jaarrekening tot uitdrukking onder de huisvestingskosten.

Voor de eigen onderdelen vanuit het MJOP heeft ODIJ vanaf boekjaar 2015 een voorziening groot onderhoud gevormd. De jaarlijkse dotatie ten laste van de voorziening bedraagt € 12.500. De totale dotatie is in 2019 geïndexeerd met 2,6%. In 2020 actualiseert de gemeente Beverwijk, namens de VVE, het MJOP.

2.2.3 Financiering

Wij hebben ultimo 2014 een treasurystatuut met daarin een treasurybeleid opgesteld.

Het treasurystatuut heeft tot doel een kader te scheppen waarbinnen de financiële continuïteit kan worden gewaarborgd van de Omgevingsdienst. Hiervoor zijn enkele doelstellingen opgesteld.
De Omgevingsdienst heeft de volgende treasurydoelstellingen geformuleerd:

1. het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. het beschermen van vermogens- en (rente-)resultaten van de Omgevingsdienst tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's;
3. het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO), de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO), het besluit Leningsvoorwaarden Decentrale Overheden en de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut;
5. het realiseren van informatiestromen ter ondersteuning van de opstelling van het treasurybeleid, de uitvoering van het beleid en de verantwoording daarover.

In 2019 hebben wij de saldi op de betaalrekeningen actief bewaakt. Hierbij is het uitgangspunt het saldo op de betaalrekening zo laag mogelijk te houden. Met ingang van 2014 doet de ODIJ aan het verplichte Schatkistbankieren. Door de lage (geen) rente zijn gedurende 2019 geen deposito's in de schatkist afgesloten. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving betreft de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO).

Lening
Ten behoeve van de nieuwbouw hebben wij een renteswap over een nominaal bedrag van € 3.700.000 bij de Rabobank afgesloten. De swap is afgesloten ter beperking van financiële risico's. Het betreft een renteruil waarbij de Omgevingsdienst met ingang van 1 januari 2012 4,69% over € 3.700.000 betaalt aan de Rabobank en de Rabobank de 3-maands-euribor rente aan de Omgevingsdienst betaalt over hetzelfde bedrag.
De Rabobank beschikte op het moment van afsluiting over een AAA-rating en per heden over een Aa3-rating (Moody). Hiermee wordt voldaan aan de betreffende minimumeis van de RUDDO. Naast de swap is een langlopende lening bij de BNG afgesloten op basis van de 10- jaars rente plus een renteopslag van 32,5 basispunten, aflossingsvrij, ingaande per 4 januari 2016 en voor een periode van 4 jaar. De lening voldoet aan het Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984 / 215 / 421 / 421 / 531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Ultimo 2019 is het totaal van het beschikbare vermogen en de langlopende geldlening circa € 21.000 hoger dan de totaal geactiveerde investeringen. Onze solvabiliteit (verhouding eigen vermogen / totaal vermogen) is ultimo 2019 4,8% (v.j. 5,6%). Dit betekent een daling ten opzichte van 2018 van 0,8%.

Bij het aantrekken van vreemd vermogen zijn in de Wet FIDO grenzen gesteld in hoeverre dit plaats mag vinden met kort vreemd vermogen en de mate waarin renterisico gelopen mag worden over de vaste schulden. De kasgeldlimiet ligt voor gemeenschappelijke regelingen op 8,2% en de renterisiconorm op 20% van de jaarbegroting met een minimumbedrag van € 2.500.000. De kasgeldlimiet is voor ons niet van belang omdat er geen kasgeldleningen zijn aangetrokken. Per 4 januari 2016 is de lening van de BNG voor 4 jaren geherfinancierd, waardoor per heden de minimum risiconorm volgens de Wet FIDO niet wordt overschreden.

2.2.4 Bedrijfsvoering

Wij hebben als doelstelling te blijven groeien naar een organisatie van professionals waarbij een optimale dienstverlening centraal staat. In 2019 is bij de bedrijfsvoering aandacht besteed aan:

OD 3.0

Eind 2015 is gestart met het strategietraject dat door Twynstra Gudde werd geadviseerd onder de noemer 'OD 3.0'. Inmiddels werkt de organisatie regio- en gebiedsgericht. De regio's betreffen Zaanstreek-Waterland, IJmond en Kennemerland. Voor de medewerkers van de dienst betekent dit een sterkere oriëntatie op een regio met de bijbehorende verbindingen richting de gemeenten en een grotere mate van zelforganisatie binnen de teams. De teamleiders hebben binnen dit traject een andere functie gekregen en de verantwoordelijkheden zijn lager in de organisatie belegd. Dit traject loopt in ieder geval nog door tot 2021.

Formatie

Per oktober 2019 is een nieuwe groep junioren gestart en deze zijn allen nog werkzaam bij onze dienst. Daarnaast is de formatie toegenomen ten behoeve van de begeleiding van duurzaamheidsprojecten.

Formatie	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
GR-formatie	54,0	61,1	60,0
Formatie overeenkomsten en (subsidie)projecten	35,2	29,2	32,6
Overheadformatie	20,3	22,3	21,6
Totaal formatie	**109,5**	**112,6**	**114,2**

2.2.5 Verbonden partijen

Wij zijn per 31 december 2019 primair verbonden aan onze deelnemende gemeenten: Beemster, Beverwijk, Edam-Volendam, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Uitgeest, Velsen, Waterland, Wormerland en Zandvoort en de Provincie Noord-Holland.

VVE Stationsplein

De Omgevingsdienst IJmond en de gemeente Beverwijk zijn gezamenlijk de eigenaren van het pand aan het Stationsplein 48, 48a en 48b. Conform de akte van splitsing is een VVE geformeerd. Het bestuur is tweeledig en bestaat uit een bestuurslid van Omgevingsdienst IJmond en een bestuurslid vanuit gemeente Beverwijk. Voor beide partijen is sprake van financiële aansprakelijkheid. Indien de VVE haar verplichtingen niet nakomt, zal dit worden verhaald bij de eigenaren.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: W

Gegevens over 2019 van de VVE:

a.	Naam en vestigingsplaats	VVE Stationsplein 48 te Beverwijk
b.	Openbaar belang dat wordt behartigd	Gezamenlijk onderhoud en beheer van het pand
c.	Verwachte omvang van de bekostiging in het begrotingsjaar	€ 52.000. Dit betreft de bijdrage in de vorm van servicekosten. Gemeente Beverwijk draagt over 2019 circa € 78.000 bij.
d.	Belang in de verbonden partij Het belang van Omgevingsdienst IJmond bestaat uit 3/16 deel, voor het overige deel is gemeente Beverwijk eigenaar. De stemverhouding is 50/50.	1-1-2019 en 31-12-2019: 3/16 deel
e.	Verwachte omvang van het EV	1-1-2019: € 35.000 31-12-2019: € 35.000
	Verwachte omvang van het VV Het VV bestaat per 31-12-2019 geheel uit het reservefonds voor groot onderhoud.	1-1-2019: € 251.000 31-12-2019: € 293.000
f.	Omvang van het financiële resultaat	nihil
g.	Maatschappelijke risico's	De maatschappelijke risico's zijn nihil. De VVE is opgericht ten behoeve van het gezamenlijke onderhoud en beheer van het pand.

Gedurende het boekjaar 2019 hebben wij geen bestuurlijke en financiële belangen in andere partijen gehad.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

3.1 Overzicht van baten en lasten programma Milieu en leefomgeving

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
BATEN			
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo-dec			
Gemeente Beemster	108.665	108.665	108.133
Gemeente Beverwijk	898.192	917.931	923.374
Gemeente Bloemendaal	87.751	87.751	88.480
Gemeente Edam-Volendam	150.868	150.868	152.121
Gemeente Haarlem	1.252.126	1.267.052	1.274.308
Gemeente Heemskerk	500.299	470.804	474.341
Gemeente Heemstede	87.751	87.751	88.480
Gemeente Landsmeer	53.516	53.516	53.960
Provincie Noord-Holland bodemtoezichttaken	202.560	201.075	200.947
Provincie Noord-Holland VTH plustaken bodem	616.054	614.804	632.021
Gemeente Oostzaan	48.873	48.873	49.279
Gemeente Purmerend	143.293	143.293	143.049
Gemeente Uitgeest	209.802	202.784	204.103
Gemeente Velsen	1.660.595	1.665.176	1.674.293
Gemeente Waterland	84.209	84.209	84.908
Gemeente Wormerland	108.921	108.921	109.825
Gemeente Zandvoort	105.930	105.930	106.810
GR-bijdragen deelnemers inclusief wabo	**6.319.405**	**6.319.403**	**6.368.429**
Financiële begroting (incl. overhead)	**Realisatie 2019**	**Begroting 2019**	**Realisatie 2018**
BATEN			
Dienstverleningsovereenkomsten, (subsidie)projecten en overige bijdragen			
Baten overeenkomsten en ov (subs)projecten	5.407.962	3.951.957	4.405.771
Overeenkomsten en (subsidie)projecten	**5.407.962**	**3.951.957**	**4.405.771**
Overige baten	43.545	18.000	26.195
Nagekomen baten	-	-	20.564
TOTAAL BATEN	**11.770.912**	**10.289.360**	**10.820.959**

Financiële begroting (incl. overhead)	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
LASTEN			
Personele lasten			
Salarissen en sociale lasten	7.900.136	7.825.159	7.982.032
Werving & personeelsbeleid	16.321	4.000	8.301
Inhuur derden	425.450	82.000	159.447
Scholing & employability	160.576	160.000	161.517
Overige personeelslasten	172.058	150.000	201.261
Subtotaal personele lasten	**8.674.541**	**8.221.159**	**8.512.558**
Kapitaalslasten			
Afschrijvingslast Gebouw	65.260	65.300	65.260
Afschrijvingslast Verbouwing & inventaris	85.628	85.000	82.840
Afschrijvingslast Vervoermiddelen	9.530	26.000	13.676
Afschrijvingslast ICT	73.866	90.600	94.964
Rentelast vaste schuld (aanschaf pand)	188.877	188.400	188.209
Subtotaal kapitaalslasten	**423.162**	**455.300**	**444.950**
Overige bedrijfslasten			
PZ-zaken/ salarisadministratie	28.869	25.500	32.782
Organisatieontwikkeling	27.933	28.000	28.880
Accountants- en advieskosten	33.874	24.000	26.100
Huisvestingskosten	211.936	177.000	196.270
Facilitaire kosten	21.727	18.000	25.207
ICT-kosten	232.304	240.000	269.319
Handhavingskosten	13.820	14.000	17.057
Algemene kosten	266.975	273.000	255.315
Bankkosten	1.260	1.000	669
Subtotaal overige bedrijfslasten	**838.696**	**800.500**	**851.599**
Externe projectkosten	1.867.390	882.900	1.039.049
Nagekomen lasten	46.624	-	8.358
TOTAAL LASTEN	**11.850.413**	**10.359.859**	**10.856.513**

PROGRAMMA MILIEU EN LEEFOMGEVING	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Totaal baten	11.770.912	10.289.360	10.820.959
Totaal directe lasten	8.975.725	7.503.976	8.051.530
Overhead	2.874.688	2.855.883	2.804.983
Saldo van baten en lasten	**79.499-**	**70.499-**	**35.553-**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	79.500	70.500	46.065
Resultaat	**1**	**1**	**10.512**

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: LN

3.2 Toelichting overzicht van baten en lasten

3.2.1 Toelichting gerealiseerde baten en lasten

Grondslagen van resultaatbepaling

Het overzicht van baten en lasten is opgesteld met in achtneming van het BBV. De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Afschrijvingen geschieden tijdsevenredig, op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt evenredig afgeschreven.

Begrotingsrechtmatigheid

PROGRAMMA MILIEU EN LEEFOMGEVING	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Totaal baten	11.770.912	10.289.360	10.820.959
Totaal directe lasten	8.975.725	7.503.976	8.051.530
Overhead	2.874.688	2.855.883	2.804.983
Saldo van baten en lasten	**79.499-**	**70.499-**	**35.553-**
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	79.500	70.500	46.065
Resultaat	**1**	**1**	**10.512**

De overschrijding van de totale baten in combinatie met de overschrijding van de begrote lasten ten opzichte van de begroting leidt conform de begroting per saldo tot een negatief saldo van baten en lasten. De baten zijn direct gerelateerd en passen binnen bestaand beleid. Na de begrote dotaties en vrijvallen van bestemmingsreserves resteert een nihil saldo. Het algemeen en dagelijks bestuur ontvangen iedere vier maanden een rapportage en zijn daarmee geïnformeerd over onder- en overschrijdingen. Het bestuur geeft hiermee ook zijn instemming met de overschrijdingen. Er zijn geen overschrijdingen op de lasten die op basis van de rechtmatigheidsregels als onrechtmatig gekwalificeerd kunnen worden. De posten in het overzicht van baten en lasten worden hierna toegelicht.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984 /215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: ew

Overzicht incidentele baten en lasten

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
BATEN			
Ondersteuning Bonaire VTH	23.258	-	88.889
OD NHN junioren opleiding	10.556		
Zandvoort bijdrage terugkeer naar F1	27.500		
Zandvoort bijdrage geluid circuit	15.000		
Bergen ondersteuning engie transitie	6.905		
Wormer mobiliteitsvisie	11.805		
CO-2 Prioriteiten tool	9.239	-	-
Vrijval voorziening personeel	13.652	-	-
Difuus Lood	27.112	-	-
Detachering RWS	-	-	-
DVO Uitgeest	184.394		
Zandvoort bijdrage circuit	55.000		
Duurzame Zeehavens	-	-	38.600
Beverwijk warmtenet	-	-	15.000
Heemskerk warmtenet	-	-	15.000
Gemeente Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000	30.000
Gemeente Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500	12.500
Gemeente Velsen warmtenet	-	-	15.000
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	-	-	32.946
Project dataloggers 2018 Zandvoort	-		18.925
Onttrekking reserve transitie RUD jaarlijkse kosten	45.000	45.000	24.000
Onttrekking reserve visie luchtkwaliteit	-	7.000	3.565
Nagekomen baten oude projecten/reserveringen GB1680	-		12.193
Totaal incidentele baten	**471.921**	**94.500**	**306.618**
LASTEN			
Inzet detachering RWS	-	-	-
Ondersteuning Bonaire VTH	23.258	-	88.889
Outplacement	2.970	-	-
CO-2 Prioriteiten tool	3.817	-	-
DVO Uitgeest	170.371		
Inhuur t.b.v. WNRA	14.785		
Inhuur t.b.v. AVG	7.485		
Inhuur koersdocument	44.291		
Inhuur Financien en P&O	30.237		
Zandvoort bijdrage circuit	55.000		
Inhuur data assesement	12.500		
Duurzame Zeehavens	-	-	38.600
Gemeente Beverwijk warmtenet	-	-	15.000
Gemeente Heemskerk warmtenet	-	-	15.000
Gemeente Velsen uitvoering milieubeleidsplan	30.000	30.000	30.000
Gemeente Velsen duurzaam bouwen	12.500	12.500	12.500
Gemeente Velsen warmtenet	-	-	15.000
Geluidskaart actualisatie	-	-	-
0,5 fte extra detachering Bloemendaal	-	-	32.946
Project dataloggers 2018 Zandvoort	-		18.925
ICT lasten transitie digitale checklisten	45.000	45.000	24.000
Uitvoering visie luchtkwaliteit	-	7.000	3.565
Nagekomen lasten oude projecten	46.624		
Totaal incidentele lasten	**498.838**	**94.500**	**294.425**
SALDO INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	**26.917-**	**-**	**12.193**

Hierbij wordt de volgende toelichting gegeven:
In het overzicht van incidentele baten en lasten zijn alleen baten en lasten opgenomen, die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen, waarbij het gaat om eenmalige zaken, resultaten uit eenmalige bijzondere projecten. Bij de meeste opgenomen projecten is sprake van een meerjarige tijdelijke geldstroom, waarvan de eindigheid vastligt. De incidentele baten zijn in totaal hoger dan de incidentele lasten.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: ew

Resultaat projecten

Op de dienstverlening, buiten de takenpakketten in de GR om, wordt een positief resultaat gerealiseerd. De projectbaten zijn toegenomen ten opzichte van de begroting. Voorbeelden van niet-begrote dienstverlening betreffen de uitbreiding van dienstverlening voornamelijk in de regio's Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland, detacheringen t.b.v. deelnemers of andere organisaties en de inzet op een implementatieproject voor Rijkswaterstaat op Bonaire. Het projectresultaat is lager dan de begroting en het jaar 2019. Er zijn relatief meer uren besteed voor de start en begeleiding van een nieuwe groep junioren. Door krapte op de arbeidsmarkt hebben wij meer extern moeten inhuren tegen een hoger uurtarief dan onze eigen formatie. Dit heeft een negatief effect gehad op de projectopbrengsten.

Overige opbrengsten

Conform 2019 zijn, vanwege de rentestand, geen rentebaten begroot of ontvangen. Er is geen gebruik gemaakt van deposito's. De overige baten bestaan voor 2019 alleen uit de vergoeding voor de informatievoorziening aan makelaars. Deze vergoeding is met € 43.545 hoger dan de begroting (€ 18.000). De stijging in de baten komt voornamelijk door de aangetrokken woningmarkt.

Salarissen en sociale lasten

De totale salarissen en sociale lasten geven de kosten weer van het personeel dat in deze verantwoordingsperiode bij Omgevingsdienst werkzaam is, van zowel de kernformatie als de projectformatie. De kernformatie wordt ingezet om de uitvoeringsprogramma's voor de deelnemende gemeenten en de provincie uit te voeren. De salarissen en sociale lasten zijn hoger dan begroot ten gevolge van de CAO-stijging van het CAO-akkoord 2019-2020. De kostenstijging dekken wij met incidentele baten.

Overige personeelslasten

De post inhuur derden is fors hoger dan begroot. De posten betreffen onder andere juridische ondersteuning, ondersteuning op P&O en financiën en ondersteuning in het kader van de transitie naar een zelfsturende organisatie. Ook hebben wij door krapte op de arbeidsmarkt tijdelijke kernformatie moeten inhuren.
De overschrijding wordt gedekt door de stijging van de baten. Onder de post overige personeelslasten worden onder meer de lasten van vergoedingen, reiskosten en ziektekosten verantwoord.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984 / 215 / 421 / 531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: OU

Overige bedrijfslasten

Het totaal van de overige bedrijfslasten is, voor aftrek van de doorbelasting aan projecten, hoger dan de begroting. De voornaamste reden hiervoor betreft de stijging van de huisvestingslasten.
De toename van de huisvestingslasten betreffen kosten ter ondersteuning van het nieuwe werken.

Nagekomen baten en lasten

De nagekomen baten en lasten, welke niet worden begroot, hebben in 2019 betrekking op afrekening van verplichtingen, die hoger zijn uitgevallen dan verwacht. Een deel van de nagekomen last wordt (eenmalig) gedekt vanuit de reserve nieuwbouw.

3.2.2 Overheadkosten

Specificatie Overhead	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Salarissen en sociale lasten	1.673.369	1.643.283	1.640.791
Overige personele lasten	120.005	147.175	186.530
Afschrijvingen	160.418	158.400	161.776
Rentelasten	188.877	188.500	188.209
ICT (afschrijving + overige)	125.626	144.760	148.547
Overige bedrijfslasten	606.392	557.000	494.937
Totaal	**2.874.688**	**2.839.118**	**2.820.791**

De berekening van zowel de overheadformatie, als de overheadkosten is conform de BBV-vernieuwingen. De verhouding overheadformatie ten opzichte van de totale formatie is 21,2%.
Voor de salariskosten van de overheadformatie ten opzichte van die van de gehele formatie van de ODIJ komt dit neer op 18,5%. De stijging van de salariskosten over 2019 ten opzichte van 2018 en de begroting 2019 houdt verband met gestegen salarissen. Relatief gezien is de overheadformatie gedaald. De overige personele lasten bestaan voornamelijk uit opleidingen en inhuurkosten van een HRM-adviseur voor de begeleiding van de WNRA, voor het begeleiden van een outplacement traject en ten behoeve van ondersteuning van onze dienst bij de transitie naar een zelfsturende organisatie. De kosten vallen in 2019 lager uit dan we hebben begroot voor de overhead overige personeelskosten.

3.2.3 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Omgevingsdienst IJmond. Het voor Omgevingsdienst toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000. Dit is het algemeen bezoldigingsmaximum.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	**[L.A. Pannekeet]**
Functiegegevens	[Directeur]
Aanvang en einde functievervulling in 2019	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]
Bezoldiging 2019	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 120.741
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.480
Subtotaal	*€ 140.221*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging 2019	**€ 140.221**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2018	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]
Dienstbetrekking	[ja]
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 120.852
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.831
Subtotaal	*€ 138.683*
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 189.000
Totale bezoldiging 2018	**€ 138.683**

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Gemeente Beverwijk – de heer H. Erol	[LID AB en DB]
Gemeente Velsen – de heer F. Bal	[LID AB en DB]
Gemeente Heemskerk – de heer G. de Vries	[LID AB en DB]
Gemeente Haarlem – de heer R. Berkhout	[LID AB en DB]
Gemeente Wormerland – de heer J. Schalkwijk	[LID AB en DB]
Provincie Noord-Holland – de heer A. Tekin (tot november 2019)	[LID AB]
Provincie Noord-Holland – de heer E. Stigter (ad interim vanaf november 2019)	[LID AB]
Gemeente Purmerend – de heer M.T.A. Hegger	[LID AB]
Gemeente Beemster – mevrouw A. Zeeman	[LID AB]
Gemeente Edam-Volendam – de heer W. Runderkamp	[LID AB]
Gemeente Landsmeer - mevrouw M. Elfferich	[LID AB]
Gemeente Waterland – mevrouw A.M.H. v.d. Weijenberg	[LID AB]
Gemeente Oostzaan – mevrouw R. Dral	[LID AB]
Gemeente Uitgeest – de heer J. Brouwer	[LID AB]
Gemeente Bloemendaal - de heer H. Wijkhuisen	[LID AB]
Gemeente Heemstede – mevrouw N.F. Mulder	[LID AB]
Gemeente Zandvoort – de heer N. Meijer (tot september 2019)	[LID AB]
Gemeente Zandvoort – de heer D. Moolenburgh (vanaf september 2019)	[LID AB]
Gemeente Beverwijk – de heer H. Erol	[LID AB en DB]
Gemeente Velsen – de heer F. Bal	[LID AB en DB]
Gemeente Heemskerk – de heer G. de Vries	[LID AB en DB]
Gemeente Haarlem – de heer R. Berkhout	[LID AB en DB]
Gemeente Wormerland – de heer J. Schalkwijk	[LID AB en DB]
Provincie Noord-Holland – de heer A. Tekin (tot november 2019)	[LID AB]
Provincie Noord-Holland – de heer E. Stigter (ad interim vanaf november 2019)	[LID AB]
Gemeente Purmerend – de heer M.T.A. Hegger	[LID AB]

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000 gek/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

3.2.4 Belastingen

3.2.4.1 Omzetbelasting (BTW)

De Omgevingsdienst is met ingang van 1 januari 2007 als een BTW-plichtige organisatie aangemerkt door de Belastingdienst. Hierdoor is een vereenvoudiging van de administratieve handelingen voor zowel ons als onze deelnemers gerealiseerd en efficiency in de administratie bewerkstelligd. In deze jaarrekening zijn alle baten en lasten exclusief BTW opgenomen. Doordat wij zelf BTW afdragen en verrekenen, wordt geen BTW doorgeschoven naar onze deelnemers in het kader van het BTW-Compensatiefonds.

3.2.4.2 Vennootschapsbelasting (Vpb)

Op basis van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen geldt per 1 januari 2016 belastingplicht voor overheidsondernemingen. Volgens deze wet moeten overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt, in principe vennootschapsbelasting betalen. De Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden (SVLO) heeft met de belastingdienst een inschatting gemaakt van de gevolgen voor omgevingsdiensten. De uitkomsten zijn gepubliceerd in de vorm van onder meer een activiteitenlijst met wettelijke en plustaken waarvoor geen Vpb-plicht geldt. Ook wanneer de opbrengsten van de resterende commerciële activiteiten ten behoeve van niet-deelnemers niet meer dan kostendekkend zijn, geldt geen Vpb-plicht. De ODIJ heeft de adviezen van de SVLO opgevolgd. Ten aanzien van de activiteiten geldt dat er geen sprake is van een onderneming, dan wel dat de activiteiten zijn vrijgesteld. De Omgevingsdienst hoeft fiscale administratie voeren, geen aangifte indienen en geen VPB af te dragen.

3.3 Resultaatbestemming

Het overzicht van baten en lasten over 2019 toont een gerealiseerd resultaat van nihil.
Ultimo 2019 bedraagt de algemene reserve € 260.000. Bureau Twijnstra en Gudde heeft, op basis van de onderkende risico's, het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. Van het aanvullen van de algemene reserve is daarom geen sprake.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: eu

ACTIVA		2019		2018
Vaste activa				
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	4.073.246		4.234.087	
		4.073.246		4.234.087
Totaal vaste activa		**4.073.246**		**4.234.087**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	2.387.497		1.327.911	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	1.733.728		3.159.273	
Overige vorderingen	259.005		72.643	
Overige uitzettingen	0		0	
		4.380.230		4.559.826
Liquide middelen				
Kassaldi	1.381		482	
Banksaldi	233.621		234.475	
		235.002		234.956
Overlopende activa				
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	18.212		31.913	
Overige nog te ontvangen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen				
		18.212		31.913
Totaal vlottende activa		**4.633.443**		**4.826.695**
TOTAAL GENERAAL		**8.706.689**		**9.060.782**

PASSIVA		2019		2018
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	260.000		260.000	
Bestemmingsreserves	159.248		238.748	
Gerealiseerde resultaat	1		10.512	
		419.249		509.260
Voorzieningen				
Onderhoud pand	64.125		50.000	
Personeel	42.404		90.294	
		106.529		140.294
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
Onderhandse leningen van:				
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	3.700.000		3.700.000	
		3.700.000		3.700.000
Totaal vaste passiva		**4.225.779**		**4.349.554**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Overige schulden	404.483		482.113	
		404.483		482.113
Overlopende passiva				
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	913.153		1.200.179	
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	3.163.275		3.028.936	
		4.076.428		4.229.115
Totaal vlottende passiva		**4.480.911**		**4.711.228**
TOTAAL GENERAAL		**8.706.689**		**9.060.782**

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000 9844/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: eu

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

3.4.1 Toelichting balans

Waarderingsgrondslagen

De balans is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en verminderd met een lineaire afschrijving, berekend op basis van een percentage van de aanschafwaarde. Dit percentage is gebaseerd op de verwachte gemiddelde levensduur van de activa. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

• appartementsrecht en parkeervergunningen	niet van toepassing
• bedrijfsgebouwen	50 jaar
• vaste inrichting en warmtekoudeopslag-installatie	15 jaar
• overige inrichting	5 of 10 jaar
• hard- en software	3,5 of 5 jaar
• telecommunicatieapparatuur (onder hard- en software)	10 jaar
• mobiele telefoons (onder hard- en software)	3,5 jaar
• vervoermiddelen	5 jaar

De Omgevingsdienst IJmond is van zowel het bedrijfsgebouw als de betreffende grond geen eigenaar. Gemeente Beverwijk heeft ons ondererfpacht van de grond en een recht van appartement geleverd. Dit betreft een exclusief gebruiksrecht van het appartement en het medegebruiksrecht van de gemeenschappelijke gedeelten. In 2011 is een splitsingsakte opgesteld en een vereniging van eigenaren opgericht. In 2013 heeft gemeente Beverwijk ons 20 parkeervergunningen voor onbepaalde tijd geleverd, waarover wij niet afschrijven. De activeringsgrens voor aanschaffingen bedraagt € 1.000.

Financiële instrumenten

Met betrekking tot de financiële instrumenten wordt kostprijs hedge accounting toegepast. Voor zover sprake is van een effectieve hedge wordt het instrument gewaardeerd tegen kostprijs, zijnde nihil.

Onderhandenwerk- projecten en ontvangen voorschotten voor specifieke uitkeringen

Waardering vindt plaats op basis van aan deze projecten bestede kosten. Indien van toepassing, wordt een voorziening voor verwachte verliezen in mindering gebracht.
De op 31 december gedeclareerde termijnen zijn in mindering gebracht op het OHW. Ontvangen voorschotten voor specifieke uitkeringen zijn onder de overlopende passiva opgenomen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover rekening houdend met mogelijke oninbaarheid op basis van individuele beoordeling.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: ew

Toelichting per balanspost

ACTIVA
Vaste activa

Investeringen met een economisch nut

-

	Grond	Gebouw	Vaste en overige inrichting	Vervoer-middelen	Overige materiële vaste activa: hard- en software	**Totaal**
Boekwaarden 1/1	143.755	3.309.050	570.073	13.620	197.588	**4.234.087**
Investeringen	-	-	54.059	1.040	21.898	**76.998**
Desinvesteringen	-	-	-		-	**0**
Afschrijvingen	-	65.260	89.181	9.530	73.866	**237.837**
Bijdragen van derden	-	-	-		-	**0**
Boekwaarden 31/12	143.755	3.243.790	534.952	5.130	145.620	**4.073.246**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	2019	**2018**
Vorderingen op openbare lichamen	*2.387.497*	*1.327.911*
Rekening-courantverhouding met het Rijk	*1.733.728*	*3.159.273*

a. Het drempelbedrag voor middelen die buiten 's Rijks schatkist mogen worden gehouden bedraagt voor 2019 € 250.000.
b. Per kwartaal van 2019 betrof dit gemiddeld:

1e kwartaal	206.140
2e kwartaal	233.714
3e kwartaal	234.857
4e kwartaal	233.681
gemiddeld 2019	227.098

Het bedrag van de RC-verhouding met het Rijk bestaat uit de ontvangen voorschotten van subsidieprojecten en doeluitkeringen, het totaal aan reserves en voorzieningen en nog te betalen bedragen.

In verband met de lage rente gedurende 2019, zijn geen deposito's afgesloten.

Overige vorderingen	*259.005*	*72.643*
Deze post wordt als volgt onderverdeeld:		
Overige	245.214	72.643

debiteuren		
Overige vorderingen	13.791	0

Inventarisatie van de ouderdom en het risicoprofiel van de debiteurensaldi per 31-12-2019 heeft geen aanleiding gegeven tot het vormen van een voorziening dubieuze debiteuren.

Overige uitzettingen	*-749*	*0*
De overige uitzettingen bestaan uit:		
Te vorderen bijdragen fietsenplan	-749	0

Liquide middelen

	2019	**2018**
Kassaldi	*1.381*	*482*
Banksaldi	*233.621*	*234.475*

Deze post wordt als volgt onderverdeeld:

1) Rekening courant Rabobank	53.681	50.666
2) Rekening-courant BNG	179.940	183.809
3) Kruispost LM	0	0

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: ℓ

Overlopende activa

	2019	2018
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	*18.212*	*31.913*

	Saldo 1-1	Toe-voegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12
Externe veiligheid (IOV) 2018	24.000	-	24.000	-
Externe veiligheid (IOV) 2019	-	95.083	76.871	18.212
Duurzaamheidsprojecten 'samen sterk, samen duurzaam'	7.913	5.963-	1.950	-
Totaal	**31.913**	**89.120**	**102.821**	**18.212**

PASSIVA
Vaste passiva

Eigen vermogen

	2019	2018
Algemene reserve	*260.001*	*260.000*

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat-bestemming 2019	Retournering gemeenten	Boekwaarde 31-12-2019
Algemene reserve	260.000	-	-	1		260.001

	2019	2018
Bestemmingsreserves	*159.248*	*238.748*

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat-bestemming 2019	Retournering gemeenten	Boekwaarde 31-12-2019
Nieuwbouw	156.142	-	-	- 34.500	-	*121.642*
Visie luchtkwaliteit	12.195	-	-	-	-	*12.195*
Transitie RUD	70.411	-	-	- 45.000	-	*25.411*
TOTAAL	*238.748*	-	-	79.500,00-	-	*159.248*

Nieuwbouw

De reserve is gevormd ten behoeve van niet-begrote of tegenvallende kosten volgend uit de nieuwbouw, zoals de BDB-index, de warmtekoude-opslag, extra investeringen werkplekken, zonnepanelen, extra afschrijvingen oude inventaris en digitalisering van het archief. De onttrekking betreft deze onderdelen en is door het AB vastgesteld in de begroting 2019.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: QN

Visie Luchtkwaliteit

Over de recent vastgestelde visie luchtkwaliteit willen we gedurende de looptijd van de visie (2017 - 2021) middels een online magazine de visie en de voortgang van de uitvoering van de Visie, onder de aandacht brengen bij burgers en organisaties met als uitgangspunt elk halfjaar een update te verzorgen.
Het doel hiervan is om het onderwerp onder de aandacht te brengen bij verschillende doelgroepen en de mogelijkheid om maatregelen succesvol te introduceren.

Transitie RUD

De reserve is gevormd vanuit de eenmalige rijksbijdrage, ontvangen en doorgestort door zowel deelnemende als externe gemeenten, als tegemoetkoming in (een deel van) de eenmalige oprichtingskosten van de 'RUD IJmond/Waterland', betreffende ICT-investeringen en consultancy.

	2019	2018
Gerealiseerde resultaat	*1*	*10.512*

Voorzieningen

	2019	2018
Voorzieningen	*106.529*	*140.293*

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2019
Onderhoud pand	50.000	14.125	-	-	*64.125*
Personeel	90.293	42.404	90.293	-	*42.404*
TOTAAL	*140.293*	*56.529*	*90.293*	-	*106.529*

Onderhoud pand
De voorziening voor het onderhoud van het pand is gevormd op basis van het meerjarenonderhoudsplan.

Personeel
Per 31-12-19 resteren op basis van de bekende gegevens nog verplichtingen t.a.v. een oud-medewerker.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van:	2019	2018
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	*3.700.000*	*3.700.000*

	Saldo 1-1	Aangetrok-ken	Aflossing	Saldo 31-12
Lening BNG	3.700.000			3.700.000

De rentelast van de BNG-lening voor 2019 bedraagt €

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	2019	2018
Overige schulden	*404.483*	*482.113*

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: RN

Deze post wordt als volgt onderverdeeld:

Crediteuren	394.483	462.309
Overige kortlopende schulden	10.000	19.804

De overige kortlopende schulden betreffen:

Inschatting restant jaarverslag	10.000	10.000
Nog te betalen kosten	0	9.804

Overlopende passiva

	2019	**2018**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	*913.156*	*1.200.183*

De nog te betalen bedragen kunnen als volgt verdeeld worden:

Te betalen loonbelasting	0	529.619
Te betalen BTW	708.938	591.797
Overigen	204.218	78.767

	2019	**2018**
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	*3.163.275*	*3.028.936*

Het verloop van de ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren wordt als volgt weergegeven:

	Saldo 1-1	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12
Mobiliteitsmanagement	890.152	126.509	712.670	303.991
Mobiliteitsfonds	609.596	417.000	29.113	997.483
ISV Velsen	11.692	-	7.050	4.642
ISV Beverwijk	101.332	-	14.955	86.377
ISV Heemskerk	2.095	-	2.096	1-
ISV Strabis deelnemende gemeenten	10.243	-	2.580	7.663
DE-pakket	2.822	-	-	2.822
Duurzaamheidsprogramma Uitgeest	103.523	60.000	95.664	67.859
Energie-akk IJmond +Bouwloket+Stim DI part	3.082	-	1.980	1.102
Energie-akk IJmond diverse projecten	203.091	425.131	342.775	285.447
Duurzame Zeehavens	265.752	46.746-	219.006	0-
Greenbizz Beverwijk	8.336	4.500	-	12.836
Meetnet	29.184-	89.908	60.726	-
Luchtkwaliteit diversen	12.937	-	-	12.936
Toezicht energiebesparing	41.652	-	5.698-	47.349

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: ll

BSBM- opleiding	12.535	-	-	12.535
Schadevergoeding Min. VROM LPG-station	2.975	-	-	2.975
Eenmalige bijdrage VTH	42.908	-	2.625	40.283
Bodembijdrage PNH tot Omgevingswet	231.173	176.308	184.332	223.149
PFAS verbindingen	-	12.000	-	12.000
EED richtlijn	122.586	146.153	148.776	119.963
Synchronisatie BIS	8.704	-	1.779	6.926
Bodemkwaliteitskaart	89.063	-	9.614	79.449
Externe veiligheid (IOV)- opleidingsbudget	22.819	3.636	16.874	9.581
Duurzame initiatieven	416	34	450	0-
Voorbereiding en uitvoering geluidsaneringen	243.708	365.007	45.518	563.198
NME-centrum Dierendorp H'kerk	6.462	48.156	46.855	7.764
NME-centrum De Baak B'wijk	8.466	48.156	54.316	2.305
Energiebesparingsonderzoek	-	100.000	7.500	92.500
Projectmanagement scholenaanpak	-	15.000	7.500	7.500
Regionale energiebesparingsaanpak (REP)	-	410.906	259.011	151.894
Diversen				747
Totaal	**3.028.936**	**2.401.659**	**2.268.067**	**3.163.275**

3.4.2 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Financiering huisvesting

Begin januari 2016 heeft Omgevingsdienst IJmond met de BNG een lening afgesloten van € 3.700.000 tegen een basisrente van 3-maands euribor ten behoeve van de financiering van het kantoorpand. Hier bovenop berekent de BNG een opslag van 32,5 basispunten (0,325%). De lening is op 4 januari 2016 verstrekt. Deze lening staat tegenover de in 2008 afgesloten renteswap van € 3.700.000 met de Rabobank. Hierdoor is sprake van een effectieve hedge. Wij betalen aan de Rabobank een vaste rente van 4,69% en ontvangen van Rabobank de 3-maands euribor.

Per 31 december 2019 was de marktwaarde van de met de Rabobank afgesloten swap met een bedrag van -€ 430.334 minder negatief dan het afgesproken bedrag met de Rabobank van € 1.500.000 en minder negatief dan de waarde per 31 december 2018 van -€ 594.055,64. De negatieve waarde heeft te maken met de zeer lage rentestand. De Rabobank kan, gelet op hun algemene voorwaarden, de Omgevingsdienst om extra dekking verzoeken. Aangezien de negatieve waarde van de renteswap door de afnemende looptijd van de renteswap steeds minder negatief wordt en de Omgevingsdienst de renteverplichtingen jaarlijks begroot en tijdig voldoet, wordt dit risico steeds kleiner. De rentelast van de financiering komt voor 2019 per saldo op € 188.400.

Leasecontract printers en copiers

Voor de printer/copiers van Omgevingsdienst IJmond is per 30 augustus 2016 een leasecontract gesloten voor 60 maanden (5 jaar). Ultimo 2019 bedraagt de resterende looptijd 20 maanden. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraagt per ultimo 2019 nog € 20.260.

Contract mobiele telefonie en vaste datalijnen

Ultimo december 2018 en februari 2019 zijn een tweetal contracten afgesloten voor mobiele telefonie alsmede vaste datalijnen. Beide contracten hebben een looptijd van 60 maanden. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraag per ultimo 2019 € 34.422.

Restverlof

Het restantverlof van alle medewerkers is ultimo 2019 gekwantificeerd op basis van het gemiddelde uurtarief aan loonkosten van € 43,61. Het totaal aan restverlof bedraagt 9.036 uur. Hieruit volgt een niet uit de balans blijkende verplichting van € 394.014.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
verwerkingsdoeleinden: EU

Personele verplichtingen

Voor medewerkers met een vaste of tijdelijke dienstbetrekking, waarvan het contract na balansdatum niet verlengd wordt, zijn wij verantwoordelijk voor de vergoeding van de WW-uitkeringen. Dit zal maximaal voor een vooraf vastgestelde periode gelden, dan wel tot het moment dat met een nieuwe arbeidsbetrekking wordt begonnen. Gezien de huidige ontwikkelingen, onder meer de groei van de organisatie en toename van het personeelsbestand, kunnen dergelijke situaties zich voordoen. De omvang van de verplichting is op dit moment nog niet redelijkerwijs te schatten, daarom is de post pro memorie opgenomen.

Recapitulatie niet uit de balans blijkende verplichtingen 2019:

Niet uit de balans blijkende verplichtingen:	
BNG	€ 188.400
Leascontract printer/ copiers	€ 20.260
Mobiele telefonie en vaste datalijnen	€ 34.422
Uit te betalen restantverlof ODIJ	€ 394.014
Totaal	€ 637.096

In totaal resulteert ultimo 2019 een bedrag van € 637.096 aan verplichtingen. Uit hoofde van de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemende gemeenten garant voor deze lopende verplichtingen.

3.4.3 Investeringen

De ODIJ doet geen investeringen met maatschappelijk nut. Alle investeringen zijn van economisch nut.

Verbouwing en inventaris

In 2019 hebben wij geïnvesteerd in nieuwe koffie machines voor onze beide panden.

Automatisering

In 2019 is met name geïnvesteerd in een virtuele server, de verplichte koppeling ten aanzien van ons zaaksysteem met verbonden partijen, een digitaal factuurverwerkingssysteem , koffiemachines en verbeteringen van ons digitale archiefsysteem.

3.4.4 EMU-saldo

Decentrale overheden dienen inzicht te geven in de berekening van hun aandeel in het EMU-saldo van Nederland. Deze informatie wordt aangeleverd bij het CBS. Onder gemeenschappelijke regelingen vindt een steekproef plaats, wanneer deze een exploitatie van € 20 miljoen of hoger hebben. De ODIJ valt derhalve niet in de steekproef. Het EMU-saldo dient echter wel in de begroting opgenomen te worden. Het EMU-saldo is het totaal van inkomsten minus uitgaven. De categorieën die van invloed zijn, doch niet voorkomen bij de ODIJ, zijn niet in de tabel opgenomen.

IPA-ACON ASSURANCE B.V.
Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: QN

EMU-saldo	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Exploitatiesaldo	79.499-	49.500-	35.553-
+ afschrijvingen	234.284	257.000	256.740
+ dotatie voorzieningen	56.529	12.500	12.500
- onttrekking voorzieningen	90.293	6.000	1.918
- onttrekking reserves	79.500	49.500	46.065
EMU-saldo	**41.521**	**164.500**	**185.704**

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: RW

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

3.5 SiSa-bijlage specifieke uitkeringen

SISa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 16 januari 2020

IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel een beschikkingsnummer en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n v t Indicatornummer E3 / 01	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen Aard controle R Indicatornummer E3 / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer E3 / 03	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o b v art 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt Aard controle R Indicatornummer E3 / 04	Correctie over besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicatornummer E3 / 05	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Aard controle R Indicatornummer E3 / 06
			1 IenW/BSK 2019/150148	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 IenW/BSK-2019/229677	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 IenM/BSK-2017/265597	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4					
			Kopie beschikkingsnummer Aard controle n v t Indicatornummer E3 / 07	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n v t Indicatornummer E3 / 08	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n v t Indicatornummer E3 / 09	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n v t Indicatornummer E3 / 10	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) Aard controle R Indicatornummer E3 / 11	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n v t Indicatornummer E3 / 12
			1 IenW/BSK-2019/150148	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 IenW/BSK-2019/229677	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3 IenM/BSK 2017/265597	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n v t Indicatornummer E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer E27B / 03	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** Aard controle R Indicatornummer E27B / 04	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** Aard controle R Indicatornummer E27B / 05	
1	724043/739062	€ 665 262	€ 542 973	€ 0	€ 0	
2						
	Kopie beschikkingsnummer Aard controle n v t Indicatornummer E27B / 06	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n v t Indicatornummer E27B / 07	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n v t Indicatornummer E27B / 08	Toelichting Aard controle n v t Indicatornummer E27B / 09	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja' betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n v t Indicatornummer E27B / 10	
1	724043/739062	€ 3 522 802	€ 3 954 019	provinciale deel is afgerond	Ja	
2						

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000 984 / 215 / 421 / 531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: LW

3.6 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Bijlage Controleverklaring
reg.nr. 1000984/215/421/531
d.d. 11 maart 2020
Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: ll

Algemene ontwikkelingen bij de omgevingsdiensten

Bodemtaken onder de Warme Overdracht

Alle Omgevingsdiensten (OD's) werken in nauwe samenwerking met de provincie Noord-Holland (PNH) aan de Warme Overdracht van de bodemtaken onder de Omgevingswet. Deze ontwikkeling is met name bij de OFGV relevant omdat de OFGV slechts bodemtaken uitvoert voor de PNH. Het bodeminformatiesysteem (BIS) van alle OD's wordt vanwege de Warme Overdracht gescreend en wordt inzichtelijk gemaakt welke financiële gevolgen de Warme Overdracht gaan hebben voor de deelnemers aan de OD's. Deze werkzaamheden gaan door ondanks het uitstel van de invoering van de Omgevingswet.

Lidmaatschap bij de WSGO

Sinds eind 2019 is het mogelijk om als OD's lid te worden van de Werkgeversvereniging samenwerkende gemeentelijke organisaties (WSGO). De Noord-Hollandse OD's zijn hierbij aangesloten omdat op 1 januari 2020 de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in trad waardoor de CAR-UWO verviel en bleek dat er niet aangesloten kon worden bij de gemeente CAO. De WSGO regelt de CAO voor deelnemende organisaties (de collectieve arbeidsovereenkomst samenwerkende gemeentelijke organisaties" (cao SGO)). Deze cao SGO is inhoudelijk zoveel mogelijk identiek aan de Cao gemeenten.

Ontwikkeling arbeidsmarkt

De OD's geven aan dat vanwege de lage werkloosheid het voor de specialistische functies zeer lastig is personeel te werven. Ook het behoud van huidig personeel vraagt met deze krapte op de arbeidsmarkt om meer aandacht en inzet dan voorheen. Onder gelijk blijvende omstandigheden is een reëel gevolg dat specialistische functies in de toekomst mogelijk hoger zullen worden ingeschaald.

Provinciale inrichtingen

Het aantal bedrijven waar de Provincie Noord-Holland het bevoegde gezag voor is, welke belegd zijn bij de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ) is in 2019 teruggelopen van zeven naar vijf. Voor twee bedrijven zijn nieuwe vergunningen afgegeven in een minder zware milieucategorie waardoor ze onder de gemeentelijke bevoegdheid vallen. De ODIJ sluit voor een nieuwe aanpak op energiebesparing bij bedrijven voor 2021 en verder, aan bij te op te stellen aanpak van de OD NZKG.

Bedrijfsvoering

In oktober 2019 is het DB van ODIJ in contact getreden met de BNG over het verlengen van een aflossingsvrije lening voor de financiering van het kantoorpand van de ODIJ. De nieuwe rentevaste lening is vastgezet voor een periode van 10 jaar tegen een rentepercentage van 0,39%. Deze

lening komt in de plaats van een bestaande lening waarop een rentepercentage van ruim 5% wordt betaald. Tot en met 2021 loopt nog een renteswap bij de Rabobank. Momenteel wordt met de controllers van de DB portefeuillehouders onderzocht of het voordelig is om deze af te kopen.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. A.W. Voordenhout
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143137
voordenhouta@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
805610/1427367

Uw kenmerk

Betreft: Omgevingsdienst IJmond

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst IJmond.
Tevens is bijgevoegd een overzicht van actuele ontwikkelingen bij deze Omgevingsdienst.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

5 bijlagen:

Voordracht

begrotingswijziging 2020

ontwerpbegroting 2021

jaarstukken 2019

overzicht ontwikkelingen

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: Zienswijze op de begrotingswijziging 2020, ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst IJmond

Kenmerk: 805610/1427367

Bijlagen:

1. Begrotingswijziging 2020
2. Ontwerpbegroting 2021
3. Jaarstukken 2019

1. Inleiding

Op 1 april 2020 is door het Dagelijks Bestuur (DB) van de Omgevingsdienst IJmond (hierna: ODIJ) ingestemd met de begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019. Wij ontvingen het verzoek deze documenten door te zenden aan uw Staten voor eventuele zienswijzen.

Provinciale Staten hebben in de gemeenschappelijke regeling ODIJ een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen Provinciale Staten een zienswijze kenbaar maken aan het DB van de ODIJ. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 29 van de Gemeenschappelijke Regeling ODIJ worden de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemende gemeenten en provincie in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken over de begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de ODIJ.

De ontvangen zienswijzen worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt de (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de ODIJ aan.

Begrotingswijziging 2020

De begroting 2020 van de ODIJ is op 3 juli 2019 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. In deze begroting is, conform artikel 29 lid 4 van de Gemeenschappelijke Regeling, voor de personele lasten gerekend met de op dat moment geldende CAO-overeenkomst en geen rekening gehouden met verwachte CAO-stijgingen.

Door de nieuwe CAO gemeenten per juni 2019, in combinatie met een aantal andere mutaties in 2020, zal per saldo een bedrag ad € 248.594 via de begrotingswijziging 2020 in rekening worden gebracht bij de deelnemers aan de GR.
Voor de Provincie Noord-Holland gaat het om een verhoging ad € 33.766 op de oorspronkelijke bijdrage ad € 849.726 (3,9%).

Ontwerpbegroting 2021

Uit de ontwerpbegroting 2021 blijkt een bijdrage van de Provincie Noord-Holland aan de ODIJ ten bedrage van € 221.498 voor de bodemtoezichttaken en € 675.515 voor de VTH-plustaken. Dit is een stijging van 1,52% ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020.

Jaarstukken 2019

Het boekjaar 2019 wordt afgesloten met een positief resultaat ad € 1, waarin begrepen een onttrekking van een bedrag ad € 79.500 aan de reserves.

Op basis van de onderkende risico's is het benodigde weerstandsvermogen gesteld op € 260.563. Ultimo 2019 bedraagt de algemene reserve € 260.000. Mede gezien het resultaat is van een toevoeging of een onttrekking aan de algemene reserve daarom geen sprake.

2. Zienswijze op de begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019

Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen zijn bij de begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 stellen wij u voor om de ODIJ te berichten dat er geen zienswijze wordt ingediend.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 30-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020;

besluiten:

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze op de begrotingswijziging 2020, de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst IJmond in te dienen.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **29-06-2020**
Commissie NLG
Datum commissievergadering **08-06-2020**

18 juni 2020

Onderwerp: Financiële stukken Omgevingsdiensten

Advies commissie NLG:

De *Voordrachten financiële stukken Omgevingsdiensten* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

5 A-agenda Milieu (financiële stukken Omgevingsdiensten)

5.a.1 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging
5.a.2 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021 (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.3 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.4 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021 (Aagenda NLG 08-06-2020)

De **voorzitter** herhaalt dat de stukken van de vier OD's gevoegd behandeld zullen worden. Gedeputeerde Stigter zal de eventuele vragen beantwoorden. Mochten er vragen overblijven voor gedeputeerde Olthof, dan zullen deze schriftelijk beantwoord worden.
De voorzitter geeft het woord aan de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat er enige overlap is met het voorgaande agendapunt. De PvdA heeft de stukken over de verschillende omgevingsdiensten met interesse gelezen. Soortgelijke winstwaarschuwingen werden ook in voorgaande jaren afgegeven. In de stukken van de OD IJmond wordt er weer dat de opgaven waarvoor de OD's zich gesteld zien staan, steeds complexer worden, met stikstof,

pfas en diffuus lood. Dat geeft uitdagingen om de kwaliteit en de kwantiteit van de dienstverlening op orde te houden. De PvdA vindt dat zorgwekkend. Daar wordt, ook vanuit het college, voortdurend aandacht voor gevraagd.

Eerder is gesproken over de wijze waarop de OD's ten dienste staan van de inwoners van de provincie Noord-Holland. Is het wellicht een idee dat het college met een bespreeknotitie komt, zodat daar later in een BOT-overleg wat uitvoeriger bij kan worden stilstaan. De OD's hebben intern al een hele uitdaging, maar ook de uitstraling van de OD's naar de bevolking toe kan wellicht wat transparanter of vriendelijker. De inwoners van Noord-Holland moeten de OD's goed kunnen vinden en het idee hebben dat zij hun vragen en zorgen daar kunnen neerleggen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) refereert aan het financiële stuk van de OD Flevoland en Gooi- en Vechtstraak (OFGV). Op pagina 6 van de begroting 2020-2021 staat: "*De OFGV verstrekt passend en kwalitatief goed advies aan de deelnemende partijen over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Dit geldt voor de taakgebieden bodem, water, energie, asbest, stortplaatsen, geluid, lucht, externe veiligheid en zwemwater. De kennis van vakspecialisten op bovengenoemde taakgebieden en de aanwezige juridische kennis worden hiervoor ingezet.*" Wat de PVV betreft gebeurt dit niet op het taakgebied van energie. Het is nog steeds fysiek onmogelijk massaal in te zetten op weersafhankelijke stroomvoorziening, niet in theorie en evenmin in de praktijk. Waarom blijven mensen daarin geloven? Sommige mensen hebben zonnepanelen op hun dak. Dan wordt de conclusie getrokken dat het een goede zaak zou zijn als meer mensen dat zouden doen. Dat is echter een vorm van inductief redeneren. Je komt steeds meer in de problemen wanneer je daar grootschalig op inzet. Men lijkt zich daar echter niet in te willen verdiepen. De PVV betreurt de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie, maar voor het overige kan zij instemmen met het voorliggende besluit.

De heer **Klein** (CU) heeft goed geluisterd naar de heer Van Tiggelen. Hij zal zich nu echter beperken tot het onderwerp OD's. GS stellen voor om geen zienswijze in te dienen bij alle jaarstukken en begrotingen van de OD's. De meeste wijzigingen in de begroting zijn heel technisch van aard. Dat komt door de salarisverhogingen. De heer Klein kan zich goed voorstellen dat daar geen zienswijze over behoeft te worden ingediend. Anderzijds wordt het aantal taken van de omgevingsdiensten wel groter. Denk aan de taken van de OD NHN m.b.t. stikstof en vergunningverlening. Maar ook de toezichtstaken van de OD Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) bij grote bedrijven nemen toe. De CU vraagt zich af of het wel verstandig is om daar helemaal niets over te zeggen. Kan de commissie als zienswijze meegeven dat zij het belangrijk vindt dat de taken goed en adequaat uitgevoerd worden en dat daarop geanticipeerd wordt?

De heer **Zoon** (PvdD) meent dat een BOT-overleg voornamelijk wordt ingezet bij nieuwe onderwerpen; dit betreft echter een oud onderwerp. Het lijkt de Partij voor de Dieren desalniettemin goed om er wat uitgebreider over te spreken.
Wat de stukken betreft, is de heer Zoon benieuwd hoe de OD NHN de risicoanalyse maakt in het kader van de Wet natuurbescherming. Bij de jacht lijkt vooral een piepsysteem te worden gehanteerd. Ook maakt de PvdD zich zorgen over de Wet natuurbescherming bij andere OD's. De aanvrager moet nu naar twee loketten toe, wat niet het idee was van één-loketdienst. Wellicht verklaart dat ook het slechte cijfer 6 dat de OD voor klachtenafhandeling scoort. Hoe verwachten GS dat een klachtencoördinator dit gaat oplossen?

De heer **Bolkestein** (VVD) is het eens met het voorstel voor een BOT-overleg, maar het risico is wel dat alles door elkaar gaat lopen. Het BOT-overleg behelst veel andere zaken, zoals het Rekenkameronderzoek

over de VTH-taken. Is het handig om het wat breder te trekken en na te denken over de verhouding omgevingsdiensten-toezicht- financiering ervan. Daarvan zou de heer Bolkestein voorstander zijn.
Wat de stukken zelf betreft, valt het op dat sommige omgevingsdiensten al een definitieve jaarrekening hebben en andere niet. Het zou fijn zijn als we in dit stadium, in juni, van alle OD's een definitieve jaarrekening hebben. Misschien is er sprake van bijzondere omstandigheden. Zou het echter volgend jaar wel lukken om alles op tijd te ontvangen?
De stukken bevatten veel financiële gegevens, maar het zou handig zijn om daar volumes bij te hebben. De OD's bedienen immers heel veel overheden. Kan hiervoor iets in het format worden meegenomen? Alle jaarrekeningen van de OD's hebben bovendien een andere layout en structuur. Is er een standaardindeling mogelijk, bij voorkeur met volumes erbij, zodat een en ander vergeleken kan worden? De heer Roosendaal begrijpt dat de alle omgevingsdiensten andere gebieden bestrijken, deels ook buiten de provincie Noord-Holland. Dat maakt de vergelijking voor sommige vergunningsaanvragen wat lastiger. Voor de overzichtelijkheid zou het echter handig zijn als het allemaal in één format beschikbaar wordt. Zou het bovendien niet heel mooi zijn als alle omgevingsdiensten in Nederland conform één indeling zouden rapporteren? Kan de gedeputeerde daar eens naar informeren in IPO- en/of VNG-verband? Op die manier kan wellicht een soort benchmark worden gemaakt.

De laatste vraag betreft een technische. Hoeveel wordt op dit moment aan de afhandeling van milieuvergunningen uitgegeven? Milieuvergunningen zijn op dit moment vrijgesteld van leges. De kosten daarvan worden eigenlijk door iedereen in de provincie betaald. Ze worden net als alle andere uitgaven via de provincie verdeeld. Onder de nieuwe Omgevingswet gaat dat waarschijnlijk veranderen. Kan de commissie toegestuurd krijgen hoeveel de omgevingsdiensten voor de provincie uitgeven aan het afhandelen van vergunningen voor milieubelastende activiteiten?

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Mevrouw Jellema (PvdA) benoemde de grote hoeveelheid uitdagingen waarvoor de OD's staan (stikstof, Tata en alle ontwikkelingen rond natuur). Het college is zich daarvan bewust. Via de OD's waarbij de provincie in het bestuur zit, wordt regelmatig gesproken over wijze waarop de OD's invulling kunnen geven aan deze uitdagingen. De OD's zijn ingesteld om professionele uitvoering te geven aan de natuur- en milieutaken vanuit de provincie en met de gemeenten. Dat wordt nog steeds beschouwd als dé route om de taken uitgevoerd te krijgen. De provincie en OD's gaan de uitdaging dus gewoon aan.

De heer Bolkestein had een aantal kritische opmerkingen over de OD's. Er werd een BOT-overleg genoemd als mogelijkheid om de klantgerichtheid en bekendheid van de OD's onder de aandacht te brengen. Op de agenda staan de jaarstukken in financiële zin. Gedeputeerde wil er nu dus niet nader op ingaan, maar het zou een idee kunnen zijn om het BOT-overleg na de zomer te voeren. Hij zou het dan wel wat breder willen trekken dan enkel de bekendheid van de omgevingsdiensten. Het college herkent zich immers niet in het signaal van mevrouw Jellema (PvdA). Zeker de OD IJmond weet de bewoners over het algemeen goed te vinden. Mogelijke onderwerpen voor een BOT zijn de wijze waarop de OD's functioneren, de vraag of er toereikende middelen zijn om de taken goed uit te voeren, de mate van samenwerking en de uniformering. Overigens is de provincie slechts een van de partijen binnen de OD. Soms zijn die rol en verantwoordelijkheid heel groot, zoals in de OD NHN en de OD NZKG, maar soms zijn die ook heel erg klein (Flevoland en Gooi- en Vechtstreek). Het is echter altijd goed om te bekijken op welke punten de omgevingsdiensten de samenwerking en efficiency in de uitvoering kunnen vergroten.

De heer Klein (CU) gaf aan dat er in technische zin wat wijzigingen moeten worden doorgevoerd,

bijvoorbeeld wat betreft de personeelslasten. Dat is natuurlijk niet het hele verhaal. Wat stikstof betreft gaat er het komend en daaropvolgend jaar ruim 6 ton extra naar de uitvoering van extra stikstoftaken. Ook gaat er ongeveer 4 ton naar extra handhavingstaken, waaronder m.b.t. Tata. Het betreft dus niet enkel maar looncompensatie, maar ook een aantal nieuwe accenten en intensiveringen die erbij horen. In het verkeer tussen de provincie en de omgevingsdiensten wordt dat benadrukt, zoals ook politiek-bestuurlijke sensitiviteit een grote rol heeft in het verkeer met de omgevingsdienst.

Wat de risico-analyse betreft, is het aan de OD's om daar invulling aan te geven. Gedeputeerde Stigter stelt voor om daar schriftelijk wat dieper op in te gaan.

De opmerking van de heer Bolkestein om in het vervolg met definitieve jaarrekeningen te werken, ondersteunt gedeputeerde. Hij zal nogmaals onder de aandacht brengen van de OD's dat het college het goede gesprek met de Staten wil kunnen voeren op basis van de definitieve jaarrekeningen.
In antwoord op de vraag van de heer Bolkestein hoeveel milieuvergunningen er zijn, kan gedeputeerde niet direct een antwoord geven. Hij snapt de achterliggende vraag m.b.t. de leges, die op basis van de Omgevingswet weer geïnd kunnen worden. Dat geeft een financiële compensatie. Gedeputeerde komt er schriftelijk op terug en zal dan ook aangeven hoe een en ander zich in financiële zin verhoudt.

De **voorzitter** concludeert dat er geen vragen resteren voor gedeputeerde Olthof.
Gedeputeerde Stigter komt schriftelijk terug op de werkwijze van de OD's, de hoeveelheid milieuvergunning en de financiële consequenties.
De suggestie voor een BOT-overleg wordt meegenomen in de eerder aangekondigde mail van de statengriffie inzake het organiseren van enkele werkbezoeken en overige bijeenkomsten.

> De heer **Bolkestein** (VVD) is het niet eens met de opmerking van gedeputeerde Stigter dat hij kritische opmerkingen zou hebben geuit over de omvang van de taken van de omgevingsdiensten. Voorts verzoekt de heer Bolkestein gedeputeerde Stigter nogmaals om in te gaan op het voorstel inzake de uniformiteit van de rapportages. Kan gedeputeerde in ieder geval bij de OD's waarvan de provincie Noord-Holland zelf aandeelhouder is, wellicht samen met de andere aandeelhouders, het punt opbrengen over het afstemmen van de rapportages? De heer Bolkestein zou bij voorkeur ook zien dat het verzoek om een standaard rapportageformaat ook in IPO- en VNG-verband wordt opgebracht.

Gedeputeerde **Stigter** is bereid het punt in te brengen richting de vier OD's waarbij GS zitting hebben in het bestuur. Ook is hij bereid om het signaal mee te geven richting de directeur van de OD.nl, de vereniging van alle omgevingsdienstdirecteuren. Gedeputeerde begrijpt de wens van de heer Bolkestein. Tegelijkertijd kunnen er argumenten zijn om een rapportage in een andere vorm te gieten, omdat die beter aansluit bij de wensen van de gemeenten. Gedeputeerde zal het meegeven, maar durft geen resultaatgarantie te geven, zeker niet op korte termijn.

De **voorzitter** stelt de Statenleden in de gelegenheid om eventuele aanvullende vragen aangaande dit agendapunt nu te benoemen, opdat afgezien kan worden van een tweede termijn.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt bij interruptie op dat gedeputeerde Stigter niet gelijk in haar gat van het BOT-overleg is gesprongen. Voelt hij ervoor om het te overleggen met zijn collega Olthof? Zij acht het namelijk verstandig om het ijzer te smeden nu het nog heet is.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat het initiatief voor een BOT-overleg bij de Statenleden ligt. Hij heeft de suggestie gedaan om het overleg wat breder te trekken dan enkel de kenbaarheid van de OD's en ook de fundamentelere vragen van de heer Bolkestein erbij te betrekken.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) en de heer **Bolkestein** (VVD) zullen elkaar in dezen opzoeken.

De **voorzitter** wijst erop dat de Staten hun wensen aangaande het BOT-overleg ook per mail kenbaar kunnen maken.

De heer **Bolkestein** (VVD) heeft nog geen antwoord gehoord op zijn vraag of gedeputeerde Stigter bereid is om niet alleen met de directeuren van de OD's te praten, maar om ook het punt van de VVD over de eenduidigheid in de rapportages te bepleiten en de uitkomst daarvan tijdens de volgende vergadering terug te koppelen.

De **voorzitter** dankt gedeputeerde Stigter voor diens beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. De commissieleden stemmen ermee in dat de financiële stukken Omgevingsdiensten als hamerstuk aan de Provinciale Staten worden doorgeleid.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3257
Extern Zaak ID	805589
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.h
Omschrijving	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; Zienswijze ontwerpbegroting 2021 en jaarstukken 2019 (VD-31).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

De begroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied worden aan PS toegezonden zodat PS een zienswijze op de stukken kunnen geven.
Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen bij deze documenten zijn,
is het voorstel aan PS om geen zienswijze te uiten.

Meerjarenbegroting 2021-2024

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

25 februari 2020

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Inhoud

1	**Inleiding**	**4**
2	**Ontwikkelingen**	**6**
2.1	Ontwikkeling omzet	10
2.2	Tariefontwikkeling OD NZKG	10
3	**Programmabegroting 2021**	**12**
3.1	Programma Bouw	14
3.2	Programma Bodem	16
3.3	Programma Milieu/BRZO	18
3.4	Programma Randvoorwaardelijk	20
3.5	Programma Bedrijfsvoering (incl. management)	22
4.	**Financiële begroting**	**25**
4.1	Resultaatmodel	25
4.2	Uitgangspunten voor de raming Begroting OD NZKG 2021-2024	26
4.3	Toelichting bij de meerjarenraming en financiële positie	27
5.	**Verplichte paragrafen BBV**	**28**
5.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	28
5.2	Onderhoud kapitaalgoederen	34
5.3	Financiering	35
5.4	Bedrijfsvoering	36
6.	**Bijlagen**	**37**
6.1	Resultaatmodel per programma en taakveld de baten en lasten	37
6.2	Uitvoeringsovereenkomsten per deelnemer	38
6.3	Kosten per uur, Capaciteit in uren en FTE's	39
6.4	Meerjarig overzicht van de risico's	40
6.5	Overzicht rente, afschrijvingen, EMU saldo en Vennootschapsbelasting	42
6.6	Geprognotiseerde balans	43
6.7	Verklaring kengetallen	45

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

1 Inleiding

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2021-2024 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG).

Kenmerkend voor de komende jaren is de groeiende aandacht voor ons werk, omdat de samenleving steeds meer belang heeft bij een veilige en duurzame leefomgeving. Tegelijkertijd wordt ons werk complexer en omvangrijker. Er zijn veel nieuwe wetten en ontwikkelingen, die een andere aanpak vergen. We hebben meer mensen en meer kennis nodig, terwijl de arbeidsmarkt krap is. Dat zijn in het kort de dilemma's en uitdagingen waar wij voor staan.

Deze meerjarenbegroting bevat nog onzekerheden, omdat wij over de gevolgen van een aantal wetswijzigingen en veranderingen pas in 2020 afspraken kunnen maken met onze opdrachtgevers. Zo verwachten we in juli 2020 een ministerieel besluit of de Omgevingswet, per januari 2021 wordt ingevoerd. De effecten van deze stelselwijziging zijn niet verwerkt in deze meerjarenbegroting, aangezien de impact van de Omgevingswet op onze werkzaamheden pas in de loop van 2020 bekend zal zijn. Pas dan worden taakwijzigingen en -verschuivingen naar verwachting inzichtelijk. Dit geldt ook voor Wet kwaliteitsborging Bouw (WkB), die tegelijk met de Omgevingswet wordt ingevoerd. In de eerste fase van de WkB zullen toezicht en constructieve toetsing van eenvoudige bouwwerkzaamheden verschuiven naar private partijen. Naar verwachting zijn de effecten voor de OD NZKG dan nog beperkt. In latere fases zullen de effecten echter substantieel zijn. Dit geldt ook voor de uitvoering van het energieakkoord. Wij zetten onze groeiende kennis en expertise in om onze opdrachtgevers te adviseren en te ondersteunen bij het invoeren van dit akkoord.

Afhankelijk van deze wetswijzigingen en veranderingen maken wij in de loop van 2020 nieuwe afspraken met opdrachtgevers. Voor zover van toepassing zullen wij de meerjarenbegroting 2021-2024 hierop alsnog bijstellen. Omwille van de bedrijfscontinuïteit streven wij echter naar financiële stabiliteit in het overgangsjaar. Met de opdrachtgevers bespreken wij in 2020 hoe dit vorm moet krijgen bij een gewijzigd takenpakket per 2021.

De OD NZKG bereidt zich ondertussen voor op deze stevige veranderingen voor de komende jaren. Los van allerlei technische wijzigingen en procesaanpassingen worden alle medewerkers geschoold op de wetswijzigingen en veranderingen.
De effecten van krapte op de arbeidsmarkt blijven voelbaar. We zien medewerkers met pensioen gaan en ook jongere goed gekwalificeerde medewerkers zetten hun carrière regelmatig elders voort, met name bij andere overheden. Het vertrek van routine en kennis baart ons zorgen. We investeren met strategische personeelsplanning, de arbeidsmarktcampagne en traineeprogramma's in het aantrekken van nieuwe medewerkers, maar toch ontstaat een disbalans tussen kennis en ervaring. We anticiperen daarop met een programma 'binden en boeien' voor eigen medewerkers. Voor zover mogelijk huren we medewerkers in om kwaliteit en kwantiteit van ons medewerkersbestand aan te vullen. Dit legt een financiële druk op onze begroting.

Kortom, de jaren 2021-2024 brengen veel nieuwe uitdagingen en kansen. Wij verheugen ons op een goede samenwerking met onze opdrachtgevers, onze medewerkers en alle andere betrokkenen om het Noordzeekanaalgebied zo leefbaar, veilig, duurzaam en schoon mogelijk te maken.

Emmy Meijers,
Algemeen directeur Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Leeswijzer

De programmabegroting voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoorden (BBV).

Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de ontwikkelingen die relevant zijn voor de OD NZKG.

In hoofdstuk 3 laten we per programma zien wat de baten en lasten zijn, wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. De programma's die we onderscheiden zijn: Bodem, Bouw, Milieu & BRZO, Randvoorwaardelijk en Bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 4 bevat de financiële begroting met een toelichting over de uitgangspunten. Daarin maken we ook in het begrotingsjaar het onderscheid in baten en lasten zichtbaar.

In hoofdstuk 5 zijn de verplichte BBV paragrafen opgenomen.

In hoofdstuk 6 zijn de bijlagen opgenomen.

2 Ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zien we dat de behoefte aan onze dienstverlening verandert. Deze veranderende behoefte wordt deels vertaald in de nieuwe Omgevingswet en vraagt om een gezamenlijke heroriëntatie op het gebied van positionering en dienstverlening van de OD NZKG.
We willen hoe dan ook onze kennis en ervaring op peil houden en op de inhoudelijke speerpunten en binnen opgaves in het omgevingsdomein innoveren. Een goede strategische personeelsplanning en innovatieve maatregelen zijn nodig om kennis te behouden en binnen te halen. Daarbij heeft veranderende wetgeving ook een belangrijk effect op de capaciteit. Met al deze factoren is het begrotingsjaar 2021 een spannend jaar voor de OD NZKG.

Wat we doen ligt voor een groot deel vast in wet- en regelgeving en in de beleidsdoelen van onze opdrachtgevers. Daarop blijft onze inzet uiteraard gericht. De maatschappelijke trends, wettelijke ontwikkelingen, bestuurlijke ambities, risico's en opgaven in ons werkgebied leiden ook tot verschuivingen in ons werk en onze focus. Dit vertaalt zich in onze opgave voor de komende jaren.

Inhoudelijke speerpunten

Regie op aanpak Tata
Er is behoefte aan meer regie op de VTH-inzet bij Tata Steel en Harsco Metals. De afgelopen periode is duidelijk geworden dat enerzijds de uitvoering van onze VTH-taken onder druk staat en dat er anderzijds bestuurlijke wensen zijn om de VTH-inzet te versterken.
In het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken' van de Provincie Noord-Holland is meer politieke aandacht voor de leefomgevingskwaliteit. De afgelopen jaren stijgt het aantal complexe bedrijvendossiers. De dossiers nemen toe in complexiteit, vragen veel bestuurlijke en maatschappelijke aandacht en vragen veel inzet van inhoudelijke en juridische capaciteit. Een van de extra maatregelen die we namen is het aanstellen van een regisseur voor het Tatadossier, die verantwoordelijk is voor het bewaken van de voortgang en samenhang voor alle lopende zaken. Daarnaast is veel extra inzet voor communicatie en bestuursadvisering nodig, om zo sneller in het proces met elkaar gevoelige zaken te herkennen, te bespreken en proactief te handelen en te communiceren. De extra inzet is deels voorzien in de UVO 2020. Ten aanzien van de extra gelden die onderdeel uitmaken van de kwaliteitsimpuls duurzaam doorpakken, is nog geen besluit genomen. Dit vraagt uiteraard wel aandacht. Uit de nog vast te stellen programmatische aanpak Tata steel kan nog een extra inzet volgen voor de OD NZKG, die mogelijk meerjarig invloed heeft op de inzet en de begroting.

Omgevingswet
De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2021 heeft een grote impact op ons en onze opdrachtgevers. Wij denken met onze opdrachtgevers mee over omgevingsvisies, omgevingsplannen, omgevingsverordening en legesverordeningen.

De Omgevingswet is een complexe stelselherziening met als gevolg dat alle gemeenten, provincies en waterschappen en wij als OD NZKG moeten wennen aan de nieuwe regelgeving en wijze van werken. In 2021 en de jaren daarna zal er nog veel verduidelijking in de wet- en regelgeving plaatsvinden en worden de nieuwe gemeentelijke omgevingsplannen fasegewijs ingevoerd. Deze complexiteit in combinatie met het vervullen van een nieuwe rol doet een groot beroep op onze medewerkers. Daarom is er de komende jaren extra aandacht voor het opdoen van kennis en het ontwikkelen van competenties en vaardigheden.

Zeer belangrijk zijn de landelijke voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) en de koppeling daarvan aan ons interne zaaksysteem om vergunningaanvragen en meldingen te ontvangen. De werking van het DSO-LV is een randvoorwaarde om vergunningaanvragen te kunnen ontvangen. Wij zijn afhankelijk van de landelijke voortgang. In 2020 gaan we met proces inrichtingsteams (PIT's) na hoe de Omgevingswet en het DSO onze werkprocessen raken. Wij werken met onze opdrachtgevers samen om werkprocessen en de toegang tot het DSO-LV te verbinden.

In de loop van 2020 zal de impact van de Omgevingswet op de producten- en dienstencatalogus bekend zijn. Dan zijn verschuivingen en vernieuwingen in ons takenpakket en de wijze van financiering op z'n vroegst inzichtelijk. De koppeling van onze systemen met het DSO staat gepland voor medio 2020, maar vanwege de korte doorlooptijd kan dit ook in 2021 nog doorlopen. Wij bespreken uiteraard met onze opdrachtgevers wat de wijzigingen in de producten- en dienstencatalogus, de wijze van financiering en de gevolgen voor de uitvoeringsovereenkomsten en mandaten betekenen.

Wij hebben op basis van het landelijke 'minimumlijstje' van de VNG en OD-NL bepaald welke voorbereidingen we in 2020 moeten doen. Ook in de jaren na de invoering van de Omgevingswet zullen we nog veranderingen doorvoeren om de nieuwe wet optimaal te vervullen en benutten

Wet kwaliteitsborging bouw
De verwachting is dat de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) gelijktijdig met de Omgevingswet (2021) in werking zal treden. In het oorspronkelijke wetsvoorstel was het borgen van de kwaliteit volledig toegewezen aan de markt. Voor het gewijzigde wetsvoorstel hebben wij veel expertise geleverd. Hierin is de gemeentelijke positie bij het borgen van de kwaliteit versterkt. De VNG en het ministerie van BZK zijn nog in overleg over de uitwerking in de uitvoeringsregelingen. Als er overeenstemming is over de uitwerking en als de resultaten verwerkt zijn in de uitvoeringsregelingen, kunnen wij een impactanalyse maken voor onze taken en die van onze opdrachtgevers. Daarna kunnen wij met elkaar in gesprek over de aanpak. De verwachting is dat dit in het najaar van 2020 plaats kan vinden.

Klimaatakkoord en circulaire economie
De OD NZKG werkt aan de eerste contouren van een meerjarige ontwikkelagenda klimaat waar de thema's energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie onderdeel van zijn. Voor het thema circulaire economie hebben wij een concreet plan van aanpak opgesteld voor 2019-2020. Deze is in het najaar van 2019 in het Algemeen Bestuur gepresenteerd.
Het landelijke klimaatakkoord vertaalt zich nu naar regionale en landelijke programma's. Ook in ons werkgebied werken verschillende partijen volop aan een regionale energiestrategie. Wij hebben verkend wat wij vanuit ons werk kunnen bijdragen aan de uitvoering van het klimaatakkoord. Daarbij hebben we gekeken naar zowel onze VTH-taken als de informatie en kennis waarmee we een bijdrage leveren aan het beleid van onze opdrachtgevers en partners. Wij hebben de ambitie zowel voor opdrachtgevers als voor bedrijven een partner te zijn in de energietransitie en circulaire economie. Dat heeft twee voordelen. Het vroegtijdig betrekken van onze kennis en expertise in regionale uitvoeringsprogramma's kan de benodigde maatregelen in de regio versnellen. Het kan tegelijkertijd voorkomen dat wetgeving een belemmering vormt bij de implementatie van veranderingen in de VTH uitvoering.

De impact van het klimaatakkoord op ons uitvoerende werk is echter nog lastig te overzien. De verwachting is in ieder geval dat het klimaatakkoord een sterke impuls geeft aan bedrijven om te innoveren en verduurzamen. Er zullen wijzigingen in het bedrijvenbestand komen door nieuwe producten en het verdwijnen of veranderen van producten.

Om beter zicht te krijgen op de ontwikkelingen op het gebied van klimaat binnen de industriële sector hebben we onderzoeksbureau CE Delft opdracht gegeven dit in beeld te brengen. Het bureau neemt naast energie en circulaire economie ook klimaatadaptatie in het onderzoek mee. Aan de hand van de eerste resultaten volgt een verkenning naar wat de innovatie in de industriële sector betekent voor de kennis die wij nodig hebben over technische processen om onze VTH-taken goed uit te kunnen blijven voeren en goed te kunnen blijven adviseren over beleid, wet en regelgeving. En wat dit op termijn betekent voor de VTH programmering.

De belangrijkste ambities van onze opdrachtgevers zijn de CO2-uitstoot met 95% terug te dringen in 2050 ten opzichte van 1990 en de wijken volledig aardgasvrij te maken. De OD NZKG kan en wil als uitvoeringsorganisatie aan deze ambities bijdragen. Dit kunnen we enerzijds doen binnen het wettelijk instrumentarium - zoals we dat inzetten voor energiebesparing binnen de VTH taken - en anderzijds door te adviseren over beleid en door het geven van informatie aan bedrijven. Wij kennen immers de uitvoeringspraktijk van de bedrijven. Samen met opdrachtgevers zetten we daarnaast in op beïnvloeding van landelijke wet- en regelgeving, zodat deze niet belemmerend is voor het behalen van de doelstellingen.

Wij zetten erop in dat bedrijven hun inzet op energiebesparing intensiveren en de transitie naar circulaire economie versnellen. Programma's en projecten laten zien dat er naast advies over energietransitie en circulaire economie ook veel behoefte is aan advies over veiligheidsvraagstukken zoals Legionella en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). De praktijk laat zien dat er veel publieke belangstelling voor deze onderwerpen is. Wij zetten er ons daarom ook voor in om onze opdrachtgevers en bedrijven erover te informeren en te adviseren.

Asbesttaken
In het gewijzigde Besluit omgevingsrecht is de uitvoering van de VTH-taken bij asbest en sloop onderdeel van het basistakenpakket geworden en daarmee bij de omgevingsdiensten belegd. In de zomer 2019 heeft de landsadvocaat uitleg gegeven aan het betreffende artikel. Eenduidig is daarmee dat deze taak door de omgevingsdiensten moet worden uitgevoerd. Wij overleggen met onze opdrachtgevers over een efficiënte overdracht van deze taak van de gemeenten naar ons. In de zomer van 2020 vindt hier besluitvorming over plaats. De implementatie zal dan uiterlijk, al dan niet gefaseerd, per 1 januari 2021 plaatsvinden.

Ondermijning
De problematiek van ondermijning groeit, zo blijkt ook uit het recent gepubliceerde rapport van het centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid. Dit raakt ook de VTH-taken van de OD NZKG. In het kader van Gebiedsaanpak en Ondermijning werken wij nauw samen met gemeenten, provincie, politie, douane, RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum), Belastingdienst, Inspectie SZW en NVWA. Veelal op basis van RIEC-casuïstiek treden wij samen op, vaak in de aanpak van bedrijventerreinen en bij opslagunits. Het doel is om deze samenwerking verder op te bouwen en de maatschappij weerbaarder te maken door als één overheid ondermijning tegen te gaan.

Doorontwikkeling regionale VTH strategie
Alle colleges van B&W en GS van alle deelnemers hebben het Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG 2019 t/m 2022 vastgesteld, dat is vereist door het Besluit omgevingsrecht (Bor). Dit is de basis voor de uitvoering van onze regionale basistaken in het omgevingsrecht. Daarbinnen geeft het bestuurlijk referentiekader, vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 21 december 2018, richting voor de regionale keuzes in de uitvoering en handhaving. In het beleid staat systematisch beschreven hoe de OD NZKG te werk gaat en hoe wij de doelen en activiteiten bepalen. Aan de hand van een ontwikkelagenda die in 2020 en 2021 wordt uitgewerkt, werkt de OD NZKG samen met alle deelnemers aan de invoering van dit nieuwe beleid naar de Omgevingswet toe. Dit moet zijn afgerond in 2022.

Organisatieontwikkelingen

Netwerken en samenwerkingsverbanden
Landelijke en regionale netwerken gericht op kennisdeling en samenwerking zijn met de komst van de Omgevingswet en de klimaatopgaven sterk in beweging. De OD NZKG investeert in samenwerkingsverbanden en programma's, zoals Inspectieview en daaraan gerelateerde kennisnetwerken. Wij willen daarmee vroegtijdig aanhaken bij ontwikkelingen die onze uitvoeringspraktijk raken, zodat onze organisatie er op tijd op in kan spelen, samen met onze partners.

Dienstverlening
De OD NZKG gaat de komende jaren de dienstverlening van de primaire processen (VTH, informeren en adviseren) versterken. We ontwikkelen een visie die aansluit bij de uitgangspunten van de Omgevingswet, waarbij dienstverlening is ingericht vanuit het perspectief van bewoners en ondernemers. Op basis van klanttevredenheidsonderzoeken willen we onze dienstverlening voortdurend verbeteren voor burgers en ondernemers. Denk aan het gebruiksvriendelijker maken van webformulieren en e-mailsjablonen, het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid en informatie makkelijker vindbaar maken op de website. De eerste focus is het beantwoorden van vragen en behandelen van klachten.

Arbeidsmarkt
Al geruime tijd investeert de OD NZKG in het aantrekken van nieuwe medewerkers. De arbeidsmarkt is krap, zeker op het gebied van specialistische functies zoals milieukunde, bouwkunde en bodemexpertise. We benaderen afgestudeerden via onderwijsinstellingen en investeren in stage- en traineetrajecten. Ook richten wij ons via specialistische bureaus op gerichte werving. De acties zijn effectief en we slagen erin om gekwalificeerd personeel aan te nemen. Dat is echter niet voldoende om de uitstroom en het meerjarig verloop door pensioen op te vangen. De OD NZKG investeert daarom in een meerjarige arbeidsmarktcampagne en een nieuwe en gerichte website (komwerkenaandetoekomst.nl), met als oneliner 'Wij bekijken de toekomst van alle kanten'.

Informatie gericht werken ketentoezicht
Ketentoezicht is een voorwaarde voor een schone, duurzame en veilige leefomgeving. Het kan leiden tot effectiever toezicht. Door de huidige prioriteitstelling voor bijvoorbeeld thema's als ondermijning en circulaire economie, komt de aandacht voor ketentoezicht op dit moment nog onvoldoende uit de verf. Daarom gaan we een pilot 'verkenning grondbanken' starten, om te bezien hoe we de invulling van ketentoezicht binnen de OD NZKG kunnen professionaliseren.

Informatieontsluiting en data analyse
Begin 2019 hebben wij het meerjarig programma informatie & analyse opgezet, waarmee we informatiegestuurd werken structureel willen inbedden in onze organisatie. Het programma heeft als doel om het inrichten en verrichten van de werkzaamheden te onderbouwen en te ondersteunen met analyses. Zo kunnen we een maatschappelijk vraagstuk voorzien van achtergrondinformatie. Door middel van een analyse kunnen we bijvoorbeeld een doelstelling op gebied van circulaire economie prioriteren op type afvalstroom. Door deze afvalstroom vervolgens te voorzien van een ketenanalyse is het mogelijk gerichte interventies te bedenken.
In de uitvoering ondersteunt informatieanalyse de prioritering van het werk en voorziet het toezichthouders, vergunningverleners en projectleiders van geordende feiten ter voorbereiding van hun werk: welke bedrijven of gebieden verdienen aandacht en op welke punten, maar ook hoe kunnen we deze informatie snel en betrouwbaar toegankelijk maken. Het programma draagt bij aan de monitoring van de resultaten van ons werk. We willen daarbij ook de effecten voor de samenleving zichtbaar maken. Bij de analyses maken wij gebruik van de informatie die wij vanuit ons eigen werk verkrijgen, waar nodig aangevuld met informatie van andere overheden of openbare bronnen.

2.1 Ontwikkeling omzet

De omzet vanaf 2021 groeit naar verwachting. Mogelijke effecten op de omzet zijn aanpassingen in wetgeving zoals de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging bouw.

Grafiek: Ontwikkeling omzet OD NZKG (in mln euro)

2.2 Tariefontwikkeling OD NZKG

Vanaf 2019 werken we met een tarief voor reguliere werkzaamheden en een opslag voor projectleiders. Wij proberen zo goed mogelijk af te stemmen op de reguliere kostenontwikkeling.
De stijging van het tarief wordt veroorzaakt door een hogere loon- en prijscompensatie. Een verdere toelichting is weergegeven in bijlage 6.3.

Grafiek: Tariefontwikkeling OD NZKG (in euro per uur)

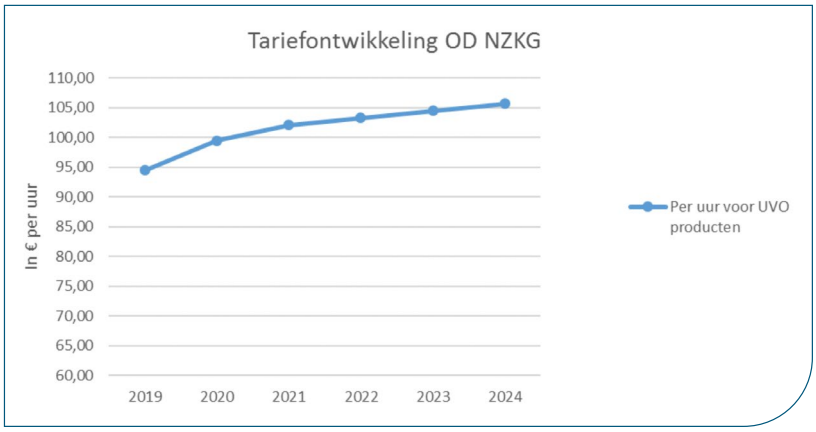

Tarief ontwikkeling OD	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Per uur voor UVO producten	94,43	99,46	102,10	103,29	104,48	105,67
Maatwerk door medewerker	94,43	99,46	102,10	103,29	104,48	105,67
Maatwerk door projectleider	122,76	129,30	132,73	134,28	135,82	137,01

* Maatwerkuren gaan buiten de UVO om. Opslag projectleider maatwerk bedraagt 30%.

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

3 Programmabegroting 2021

De programmabegroting 2021 en verder is opgesteld conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV). De programma's binnen de OD NZKG komen overeen met de werkzaamheden, ingedeeld in werkvelden conform de uitvoeringsovereenkomsten. Per programma gaan we inzichtelijk maken wat het aandeel in de omzet van de OD NZKG is. Het programma bedrijfsvoering is een ondersteunend programma en daarom niet opgenomen in onderstaand tabel.

Tabel: Omzetverdeling naar programma's (inclusief maatwerkuren)

Programma's	Aandeel
Bouw	27%
Bodem	15%
Milieu & BRZO	45%
Randvoorwaardelijk	13%
Totaal	**100%**

Inclusief maatwerkuren

Via de PGF-begrotingsmethodiek betaalt elke opdrachtgever voor zijn eigen producten. Per werkveld kennen we een categorie ***outputproducten*** en een categorie ***regieproducten***.

In de uitvoeringsovereenkomsten die afgesproken zijn met de opdrachtgevers is een verdeling output- en regieproduct gemaakt. De verhouding van de producten wordt in de grafiek getoond en vervolgens per programma weegegeven.

Daarnaast kennen we een ***randvoorwaardelijk pakket*** waarin randvoowaardelijke producten zoals procesondersteuning en taken van algemeen nut zijn opgenomen, bijvoorbeeld de Consignatiedienst. De werkzaamheden op het product procesondersteuning zijn grotendeels direct te relateren aan de inzet op de werkpakketten. Voor de overige Randvoorwaardelijk producten wordt per opdrachtgever een verdeelsleutel vastgesteld op basis van de ureninzet per pakket en de afname binnen deze pakketten. De verdeelsleutel voor de overige Randvoorwaardelijk producten is gebaseerd op de UVO 2018 en 2019.

Naast de inkomsten vanuit de uitvoeringsovereenkomsten heeft de OD NZKG overige inkomsten vanuit het maatwerk, dat bestaat uit werkzaamheden die gefinancierd worden uit subsidies en op basis van offertes.

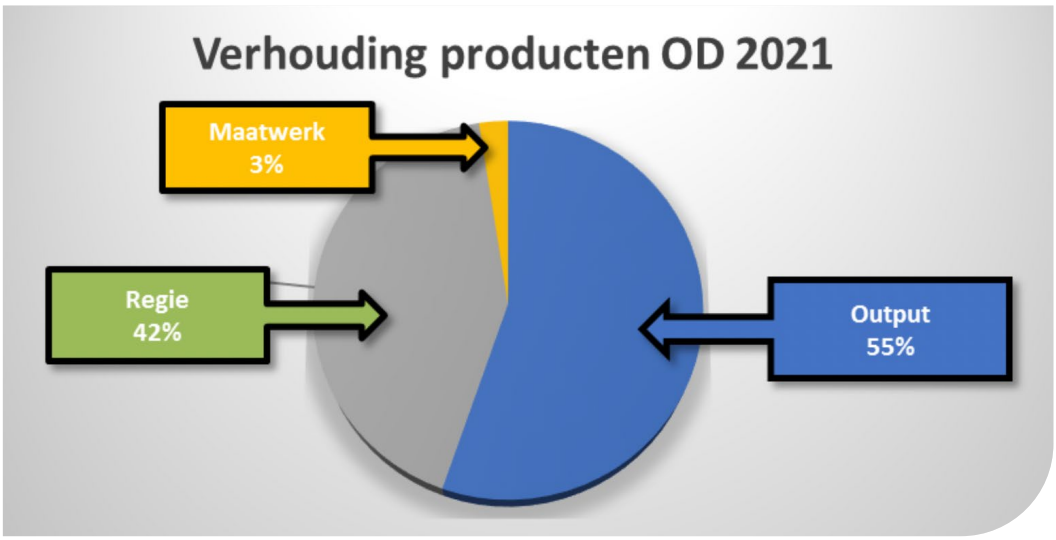

Vanuit de afspraken met opdrachtgevers wordt de ureninzet vertaald naar de mogelijke invulling door het eigen personeel van de OD NZKG en door inhuur. Voor 1.365 productieve uren verwachten wij 1 FTE in te zetten. De verdeling ziet er als volgt uit:

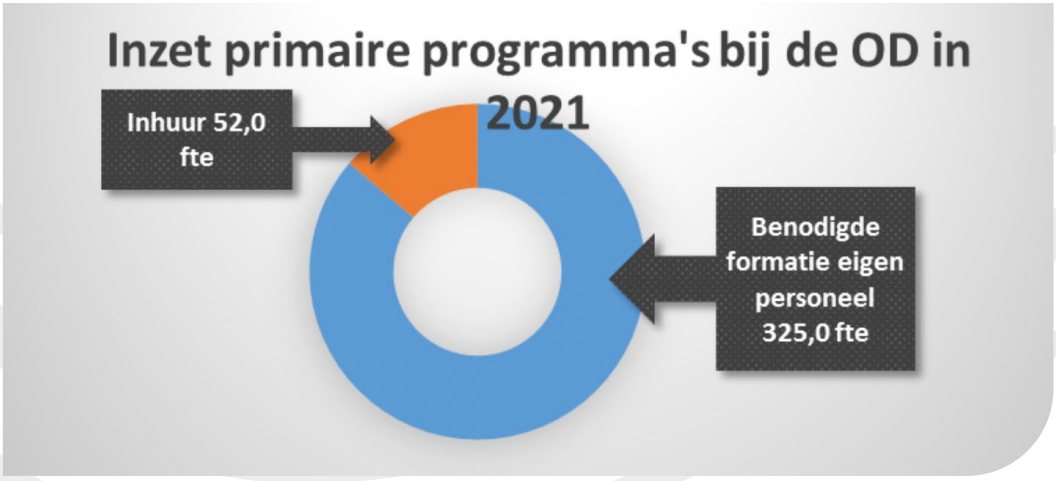

Vanuit de inzet en capaciteit zijn de kosten per programma weergegeven. We verwachten de extra afspraken die in de UVO's 2020 gemaakt zijn met de opdrachtgevers, in eerste instantie circa 14% als flexibele capaciteit in te zetten. Dit maakt dat de OD NZKG wendbaar blijft. Dit is noodzakelijk om ook op de veranderende wetgeving te kunnen anticiperen.

3.1 Programma Bouw

Baten; 13,9 mln

Het programma bouw heeft als doelstelling bij te dragen aan de grote bouwopgaven in de regio en onaanvaardbare risico's af te vangen, vooral op het gebied van veiligheid en gezondheid. Voor het verlenen van omgevingsvergunningen, behandelen van meldingen, toezicht en handhaving op bouw en sloop in realisatie- en gebruiksfase is per bouwactiviteit een toetsingsniveau vastgesteld met een oplopende intensiteit per categorie.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021

In onze dynamische regio is er nog steeds sprake van een flinke bouwopgave, zowel voor woningbouw als voor kantoren/hotels etc. Dit maakt dat er vraag blijft naar de inzet van de OD NZKG op de bouwproducten zoals vergunningverlening, constructief advies en toezicht op de vele bouwwerken die in ons gebied gerealiseerd worden. Ook hebben we in 2021 te maken met veranderingen in de wetgeving, namelijk de Wet Kwaliteitsborging Bouw en de Omgevingswet en overige veranderingen zoals Asbesttaken. In 2020 zijn voor de gefaseerde invoering van deze veranderingen al meer uren gecontacteerd. Het definitieve benodigde aantal uren zal naar verwachting aanzienlijk hoger zijn. Daarnaast zijn er nieuwe projecten in ontwikkeling, zoals het programma bruggen en kades van Amsterdam, het programma Hoog Frequent Spoor in Amsterdam en SAA A9 Amstelveen. Ook bouwen we verder aan het groeien naar het uniform uitvoeringsniveau in de bouwketen.

De werkafspraken met de opdrachtgevers zijn vertaald in de volgende pakketten.

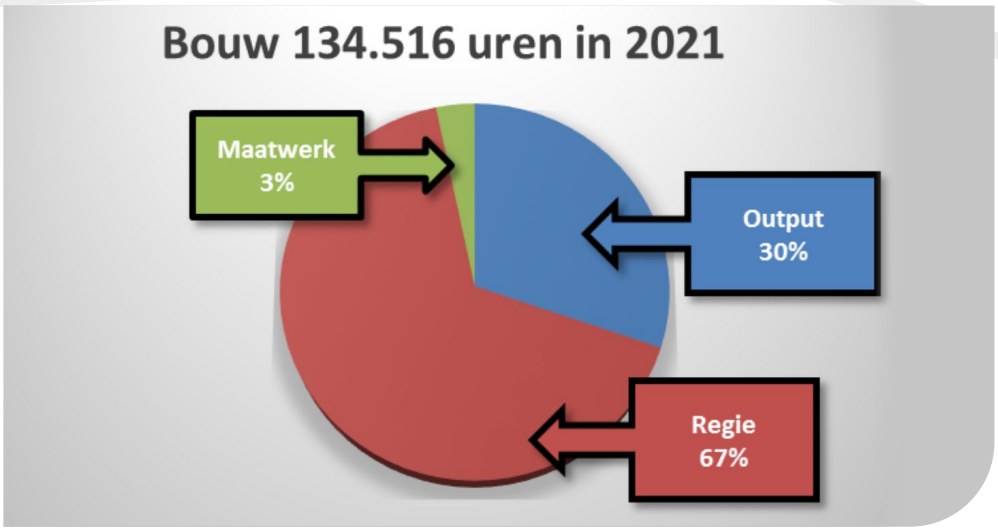

Ontwikkelingen 2021, capaciteit en lasten

Eerdere jaren hanteerden we een aangepast en risicogericht kwaliteitsniveau als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt. Sinds 2019 groeien we toe naar het uniforme kwaliteitsniveau in de bouwketen. Voor vergunningverlening is in de eerste helft van 2019 het uniform kwaliteitsniveau behaald. In de laatste maanden van dat jaar is ook bij bouwtoezicht het vastgelegde kwaliteitsniveau benaderd, waarmee er ook meer aandacht was voor energie, milieu, gezondheid en kwalitatieve aspecten van de bouw. Alleen voor het onderdeel constructieve veiligheid werken wij nog op het aangepaste risicogestuurde niveau. Bij de vaststelling van de begrotingsmethodiek hebben wij geconstateerd dat de geleverde kwaliteit in de validatie-jaren 2017/2018 afwijkt van het gewenste uniform uitvoeringsniveau, als gevolg van onderbezetting in het werkveld bouw,. In 2020 gaan we nader bekijken of de ontwikkeling van 2019 zich doorzet en zullen we de bestaande kengetallen analyseren. Op basis daarvan kijken we of dat aanleiding geeft tot bespreking met onze opdrachtgevers.

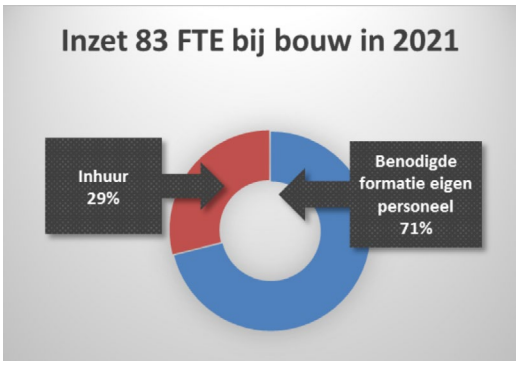

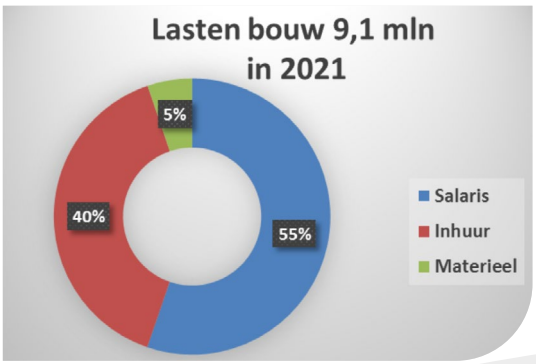

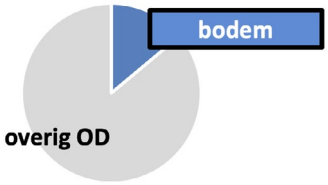

3.2 Programma Bodem

Baten; 7,5 mln

Het doel van het programma bodem is de bescherming van de leefomgeving, ten aanzien van bodemverontreiniging. Concreet betekent dit dat de OD NZKG toetst en erop toeziet of de uitvoering van bodemwerkzaamheden plaatsvindt binnen de kaders van wet- en regelgeving voor bodembescherming. Hierbij hoort ook de toetsing en controle aan standaardvereisten zoals Bus-saneringen (Besluit uniforme saneringen) en de door bevoegde gezagen opgestelde beschikking op een saneringsplan.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021

In onze dynamische regio is sprake van veel activiteiten in (verontreinigde) bodem, zowel voor (nieuw)bouw/infrastructuur/funderingsherstel als wel in het kader van energietransitie voor het aanleggen van nieuwe kabels, leidingen en warmtenetten. Dit maakt dat er veel vraag blijft naar onze inzet op bodem. Het gebruik van de bodem-app blijkt in de praktijk succesvol. Illegale handelingen kunnen sneller worden gesignaleerd en actief worden aangepakt.

Het leveren van kennis en expertise vanuit Bodem voor de Omgevingsverordening, de Omgevingsvisies en Omgevingsplannen van de opdrachtgevers zal aan de orde zijn. Daarnaast is er sprake van de 'warme overdracht' waarbij bepaalde Wet bodembescherming bevoegdheden die nu belegd zijn bij de Provincie Noord-Holland overgedragen gaan worden aan de gemeenten Haarlemmermeer, Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. De gemeenten Amsterdam en Zaanstad waren zelf al bevoegd voor deze taken. Ook wijzigt het basistakenpakket, waardoor bepaalde reguleringstaken bodem bij de omgevingsdiensten worden belegd, en deze dan ook voor Zaanstad zullen worden gaan uitgevoerd. Het samengaan van de gemeente Weesp met de gemeente Amsterdam in 2022 vraag in 2021 de nodige voorbereiding.

De werkafspraken met de opdrachtgevers zijn als volgt vertaald in de volgende producten.

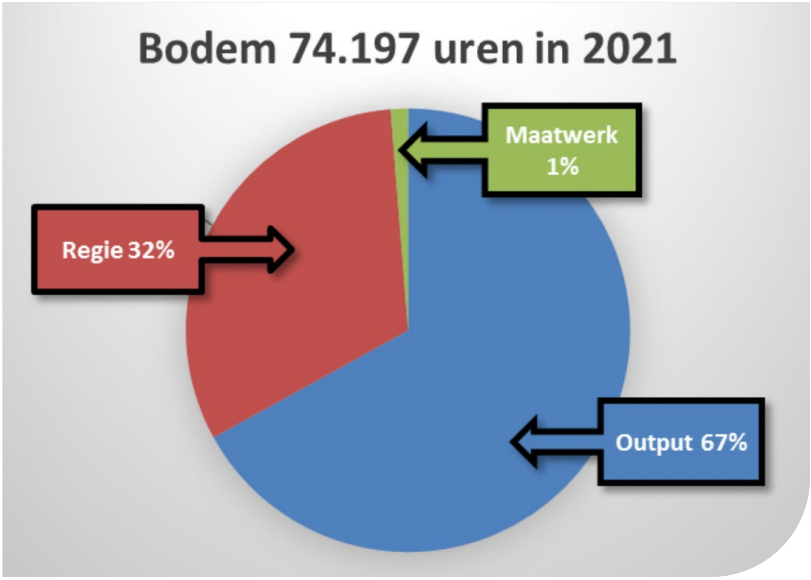

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

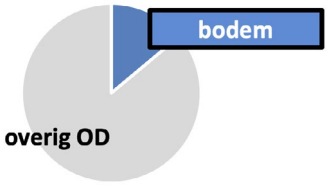

Ontwikkelingen 2021, capaciteit en lasten

We verwachten voor 2021 een stijging van het volume van de gevraagde werkzaamheden als gevolg van toename van bouwwerkzaamheden en een groei in vergunningaanvragen voor WKO-installaties.

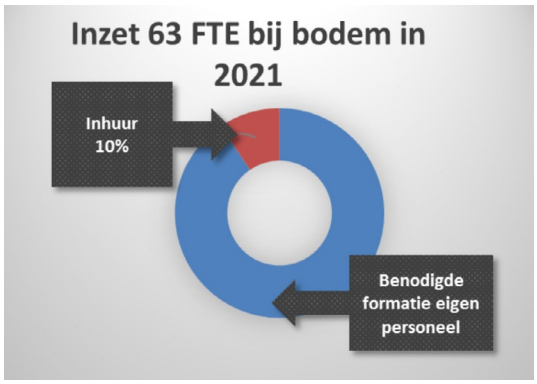

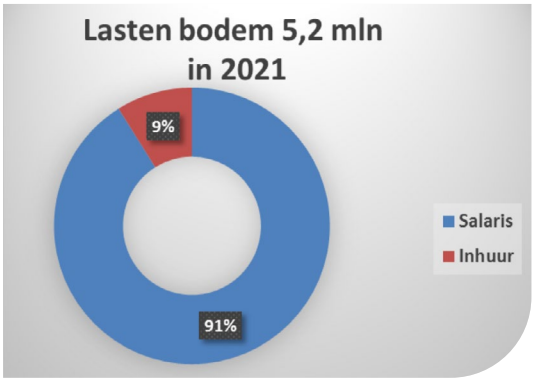

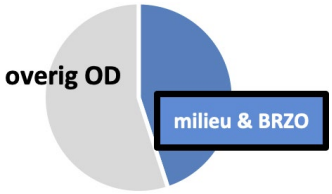

3.3 Programma Milieu/BRZO

Baten; 24,2 mln

Doel van het programma Milieu & BRZO is het waarborgen van een schoon, veilig, leefbaar en duurzaam Noordzeekanaalgebied. De OD NZKG voert ook VTH-taken uit voor de meest risicovolle bedrijven in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Deze bedrijven vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) en/of de Richtlijn Industriële Emissies (RIE-4) en onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

We houden per opdrachtgever rekening met de gewenste verdere ontwikkeling van de (complexe) bedrijvigheid, infrastructuur en woningbouw bij een steeds intensiever gebruik van de ruimte. Hiervoor zetten we alle gebruikelijke VTH-instrumenten in: vergunningverlening, toezicht en handhaving, behandelen van meldingen en klachten, het uitvoeren van projecten en programma's en het leveren van specialistische inhoudelijke en juridische adviezen. Wij inspecteren de Brzo-bedrijven met regelmaat op naleving van deze wetgeving. Voor de Brzo-bedrijven hebben wij een intensieve samenwerkingsrelatie opgebouwd met de andere Brzo-OD's en inspectiepartners als Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Veiligheidsregio's.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021

De doelstelling is om de VTH werkzaamheden uit te voeren conform het uniforme uitvoeringsniveau ten behoeve van een vergelijkbare aanpak voor al onze opdrachtgevers (gelijk speelveld in het gehele verzorgingsgebied van de OD NZKG). Het op 21 december 2018 vastgestelde 'Bestuurlijk referentiekader voor de regionale strategie voor VTH, OD NZKG 2019 t/m 2022' speelt een belangrijke rol hierin. Op basis van de afspraken met opdrachtgevers gaan wij daarbij meer focus leggen op duurzaamheidsthema's zoals energiebesparing.

De komst van de Omgevingswet beoogt een vereenvoudiging voor de initiatiefnemer. Gelijktijdig zien wij een toenemende complexiteit ontstaan voor de uitvoeringspraktijk. Voor de thema's lucht en geluid worden majeure inhoudelijke veranderingen verwacht waarbij de uitvoering complex zal zijn. De inzet die we nodig hebben voor implementatie van de wetswijzigingen en beleidswijzigingen zal intensiveren vanaf 2020. Hetzelfde geldt voor de inzet op de externe milieuadvisering op thema's zoals geluid, externe veiligheid, lucht, geur, energiebesparing, CO2 reductie en circulaire economie bij de beleidsinstrumenten zoals omgevingsplannen. Ook zullen we meer inzetten op advies over de implementatie van de wijzigingen in de ambtelijke organisatie van opdrachtgevers.

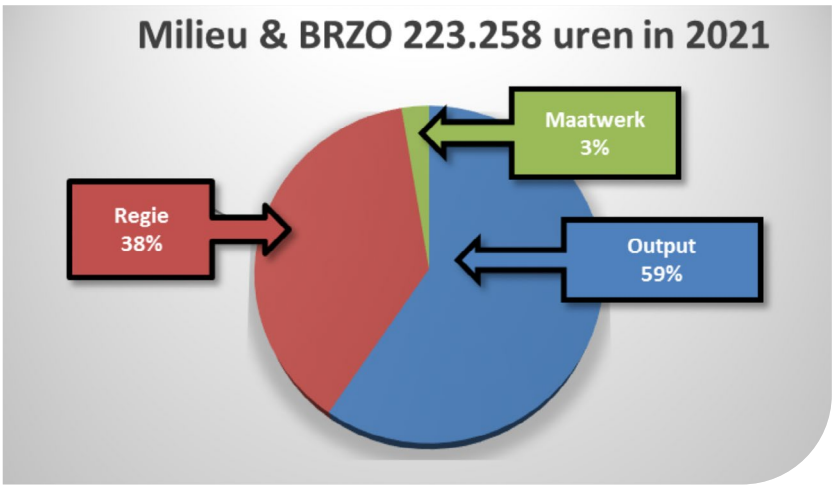

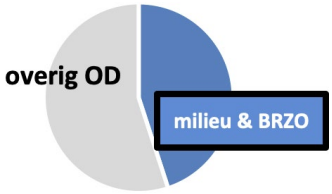

Ontwikkelingen 2021, capaciteit en lasten

De regio blijft onverminderd aantrekkelijk om te wonen en te werken met als gevolg een blijvende hoge druk op de beschikbare (milieu)ruimte. Het wordt steeds ingewikkelder om tegemoet te komen aan de vraag naar woningbouw, bedrijvigheid en infrastructurele voorzieningen. Bij complexe bedrijvigheid, zoals we bijvoorbeeld zien bij Tata Steel, blijven we onverkort scherp in de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving. De vergunningen voor de meest risicovolle bedrijven moeten op orde zijn en blijven. We informeren onze opdrachtgevers tijdig over risicovolle situaties bij bedrijven. Tegelijkertijd speelt in de regio de noodzakelijke transformatie van de energievoorziening, de verduurzaming van woningen en bedrijfsgebouwen en het circulair maken van bedrijfsactiviteiten. In 2021 verwachten we een doorloop van de in 2020 gestarte opleidingen van onze medewerkers. Ook verwachten we dat het doorlichten van de dossiers doorloopt in 2021.

De begroting voor de capaciteit is gebaseerd op het 10-jaars gemiddelde van het werkaanbod. De capaciteit om te actualiseren staat in tijden van hoogconjunctuur onder druk door de toenemende hoeveelheid en complexiteit van de aanvragen. Desondanks zal alles op alles worden gezet om de in de UVO gemaakte afspraken in deze na te komen.

Om nog beter invulling aan onze taak te kunnen geven, gaan we vanaf 2021 bij Toezicht en Handhaving Milieu en Industrie taken splitsen, met enerzijds de reguliere milieu- en veiligheidsinspecties en anderzijds het maatwerk op de Taskforce en de Brzo landelijke samenwerking. De inzet van de Taskforce op complexe dossiers zal de komende jaren toenemen. Deels raakt dit de inzet van verscherpt toezicht voor een volledige locatie/bedrijf en/of intensieve handhavingstrajecten op een bepaald thema. Door de inzet van dossiereigenaars willen we de grip op dossiers vergroten, waar tegelijkertijd verschillende zaken spelen. Vanaf 2021 voeren we de nieuwe manier van inspecteren in namelijk, 'Landelijke benadering Risicobedrijven'. Onze medewerkers worden hierin opgeleid.
Er is nog onzekerheid over de voortzetting van de Impuls-gelden (IOV-subsidies) per 2021. Dit vraagt mogelijk om een andere financiering van de landelijke samenwerking Brzo+ en 6 Brzo-OD's. Hierover worden op landelijk niveau gesprekken gevoerd.

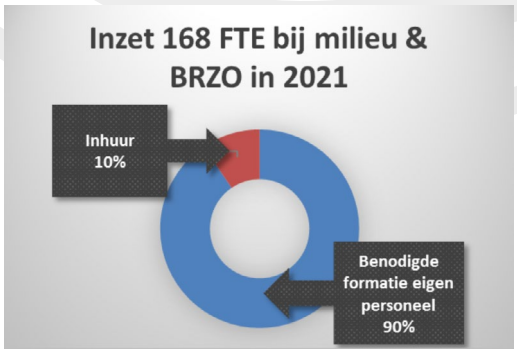

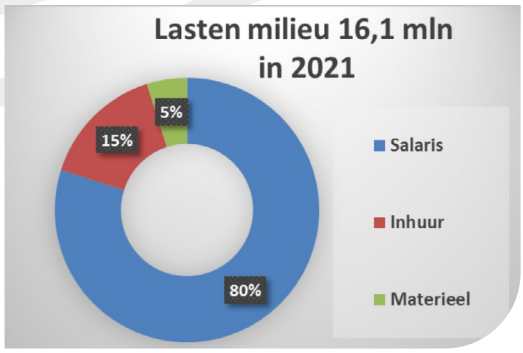

De materiële lasten bestaan voornamelijk uit de kosten voor luchtmeetnet en kosten voor wettelijk verplichte bouw adviezen (de materiële lasten voor bouw, bodem, brzo en milieu zijn verwerkt in programma milieu).

3.4 Programma Randvoorwaardelijk

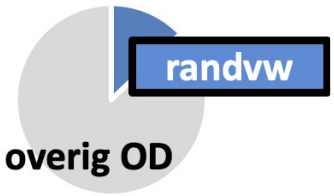

Baten; 6,5 mln

In dit programma zit een aantal randvoorwaardelijke producten die voor elke opdrachtgever noodzakelijk zijn: zoals: procesondersteuning, consignatiedienst, bestuursondersteuning, verzoeken in het kader van de Wet Openbaar Bestuur (WOB) en accountmanagement.
De werkzaamheden op het product Procesondersteuning zijn grotendeels direct te relateren aan de ondersteuning aan de inzet op de werkpakketten (regie en output). Voor de overige randvoorwaardelijke producten wordt per opdrachtgever een verdeelsleutel vastgesteld op basis van de ureninzet per pakket en de afname binnen deze pakketten.
De verdeelsleutel voor de overige randvoorwaardelijke producten is gebaseerd op de UVO 2018 en 2019. Elk jaar wordt de verdeelsleutel aangepast op basis van de UVO's van de twee jaren daar aan voorafgaand.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021

Naast de reguliere taken worden nieuwe ontwikkelingen geïmplementeerd binnen de bestaande organisatie, zoals de Omgevingswet. Dit betekent dat medewerkers opgeleid moeten worden om nieuwe taken uit te kunnen voeren en de processen en dienstverlening moeten worden afgestemd.
Het belang neemt sterkt toe van het goed borgen en toepassen van data. Nieuwe ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, maar ook de VTH-strategie, vragen meer en soms andere informatie (of andere wijze van registratie) dan nu het geval is. Zowel het databeheer als data-analyse van de OD NZKG moeten hierop aansluiten. De basis hiervoor is inmiddels gelegd, maar een verdere doorontwikkeling is nodig om aan de vereisten van de toekomst te blijven voldoen.
De digitale doorontwikkeling maakt ook dat meer informatie permanent beschikbaar is voor de groter wordende informatiebehoefte bij bewoners en bedrijven en dat deze informatie opgevraagd wordt bij de overheid. Wij verwachten dat ook in de toekomst complexe en uitgebreide WOB verzoeken zullen worden ingediend bij de OD NZKG.
De afhandeling van klachten over overlast door bedrijven zullen we verder professionaliseren , zodat de dienstverlening naar de burger verbetert.

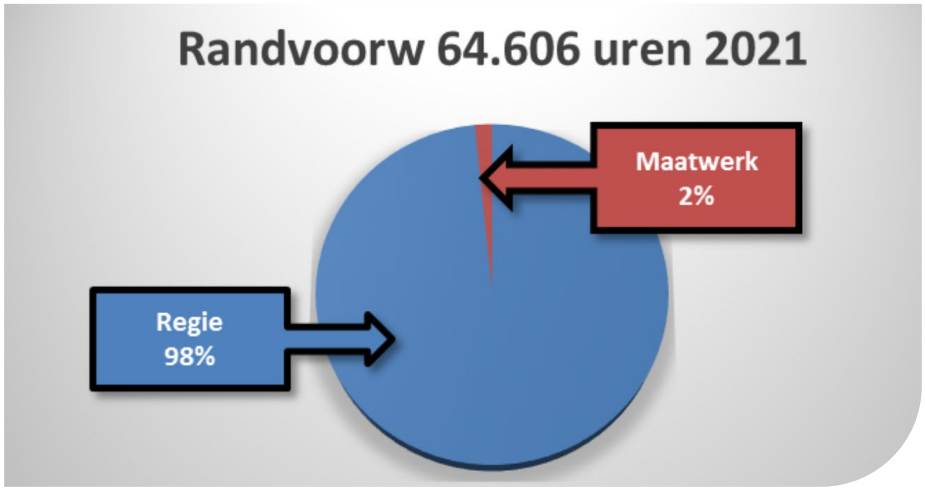

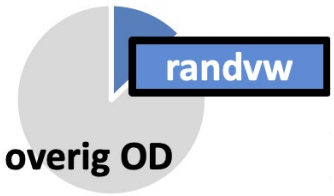

Ontwikkelingen 2021, capaciteit en lasten

De ontwikkeling op het gebied van wet- en regelgeving leidt tot intensivering en uitbreiding van het takenpakket. De Procesondersteuning en overige randvoorwaardelijke taken, zoals bezwaar & beroep, hebben deels een causaal verband met de volumevraag.
Ook is er sprake van steeds meer innovatie door toepassing van vernuftige software, wat zorgt voor verlichting van de administratieve last.

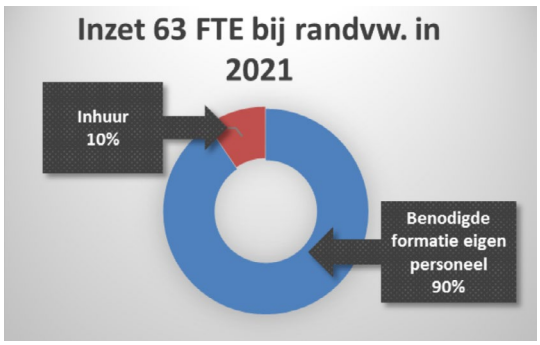

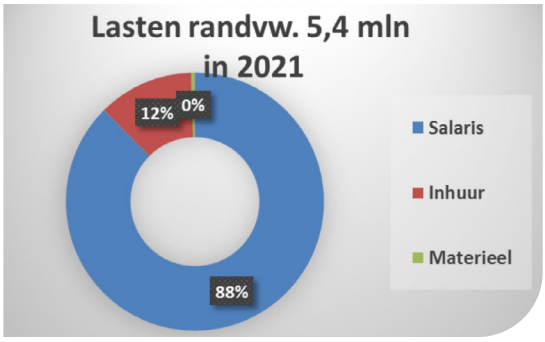

3.5 Programma Bedrijfsvoering (incl. management)

Bedrijfsvoering ondersteunt en adviseert de organisatie op het gebied van: HR, informatievoorziening, financiële administratie, communicatie, huisvesting, facility, sturing, coaching en planning & control. Naast deze personele en materiële bedrijfsvoeringkosten worden de personele overheadkosten van het management van de gehele organisatie op dit programma verantwoord.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021

Doorontwikkeling organisatie
2021 zal in het teken staan van implementatie van de Omgevingswet. Met het programma Koersen op toekomst hebben wij voorgesorteerd op de komst van deze wet. Er is een solide organisatie neergezet met twee lijndirecties en een directie bedrijfsvoering, en daarnaast een stevig accountmanagement. Ook de ontwikkeling naar een andere leiderschapsstijl is in 2019 gestart, meer gericht op faciliteren en ondersteunen van de ontwikkeling van medewerkers. De Omgevingswet zal met name veel vragen van de ontwikkeling van onze medewerkers. Deze ontwikkeling gaat niet alleen over kennis maar ook over vaardigheden.

De samenstelling van de directie gaat in 2020/2021 als gevolg van pensionering van twee directieleden veranderen. In de loop van 2020 wordt een adjunct directeur Regulering & Expertise geworven en in 2021 volgt de werving voor de functie algemeen directeur.

In hoeverre de Wet Arbeid in Balans invloed gaat hebben op de capaciteit is moeilijk te voorspellen. De wet heeft tot doel tot een betere verhouding van 'flexibele en vaste arbeid' te komen. Maar het is onduidelijk wat de kracht is van deze wet in een krappe arbeidsmarkt en of de maatregelen echt effect gaan hebben. Wij zouden wel gebaat zijn bij een betere balans tussen inhuur en vast personeel. Enerzijds vanwege de kosten maar zeker ook voor het versterken van een eigen organisatiecultuur en binding van medewerkers. Daarom streven we naar een vast/flex verhouding van 90/10.

Onder bedrijfsvoering vallen de volgende onderdelen:

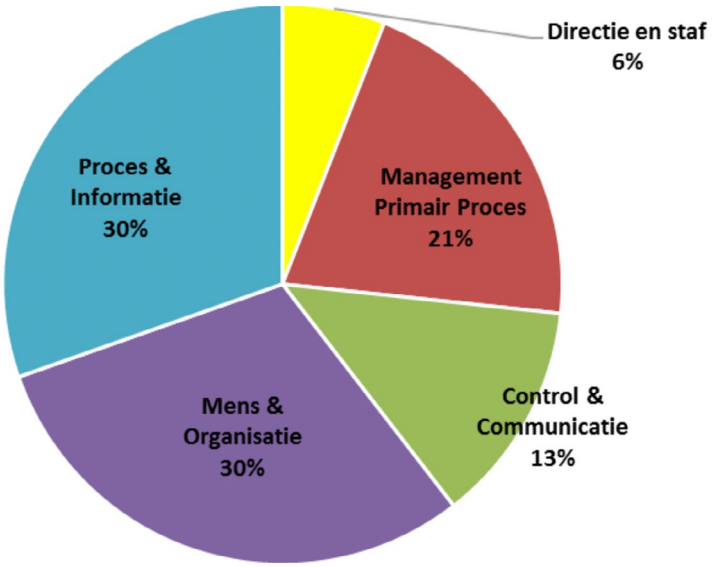

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Ontwikkelingen 2021, capaciteit en lasten

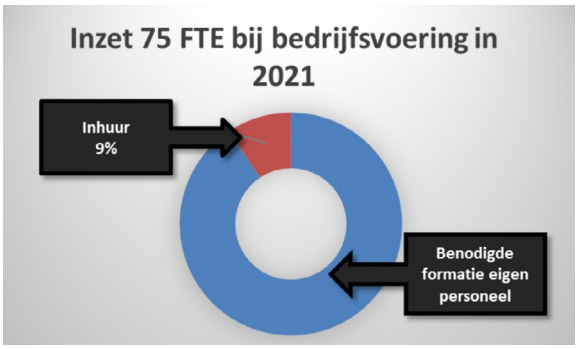

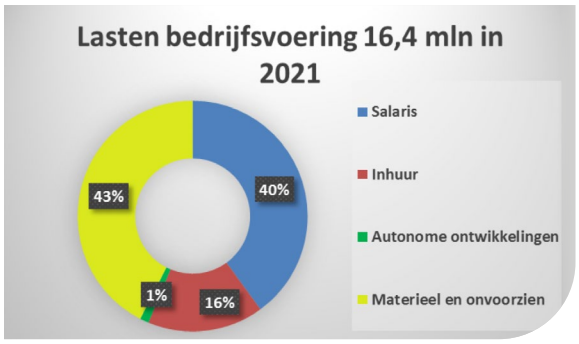

Omgevingsdienst noordzeekanaalgebied

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

4. Financiële begroting

4.1 Resultaatmodel

Tabel: Resultaten per werkveld

(x €1.000)

Programma & taakveld	Rekening 2019	Primitieve begroting 2020	Eerste begrotings-wijziging 2020	Baten 2021	Lasten 2021	Saldo 2021	2022	2023	2024
TOTAAL Baten	**-49.727**	**-48.626**	**-51.633**	**-52.170**	**-**	**-52.170**	**-52.761**	**-53.351**	**-53.941**
TOTAAL Lasten	**49.297**	**48.626**	**51.633**	**-**	**52.170**	**52.170**	**52.761**	**53.351**	**53.941**
8.3 Wonen en bouwen	-4.059	-5.150	-4.666	-13.901	9.112	-4.789	-4.858	-4.927	-4.997
Inkomsten	-12.430	-13.292	-13.552	-13.901		-13.901	-14.058	-14.215	-14.372
Salarislasten	4.093	4.309	4.904		5.036	5.036	5.123	5.211	5.299
Inhuur	4.278	3.833	3.517		3.601	3.601	3.601	3.601	3.601
Materieel	-	-	465		476	476	476	476	476
Bouw	**-4.059**	**-5.150**	**-4.666**	**-13.901**	**9.112**	**-4.789**	**-4.858**	**-4.927**	**-4.997**
7.4 Milieubeheer	-2.168	-2.175	-2.299	-7.517	5.163	-2.355	-2.358	-2.361	-2.364
Inkomsten	-6.553	-6.567	-7.328	-7.517		-7.517	-7.602	-7.687	-7.772
Salarislasten	3.469	3.472	4.579		4.702	4.702	4.784	4.866	4.948
Inhuur	809	920	450		461	461	461	461	461
Materieel	107	-	-		-	-	-	-	-
Bodem	**-2.168**	**-2.175**	**-2.299**	**-7.517**	**5.163**	**-2.355**	**-2.358**	**-2.361**	**-2.364**
7.4 Milieubeheer	-6.538	-7.352	-7.887	-24.203	16.120	-8.084	-8.133	-8.182	-8.231
Inkomsten	-22.383	-22.616	-23.595	-24.203		-24.203	-24.478	-24.751	-25.025
Salarislasten	10.760	11.222	12.542		12.878	12.878	13.103	13.328	13.552
Inhuur	3.310	2.854	2.392		2.449	2.449	2.449	2.449	2.449
Materieel	1.775	1.188	774		792	792	792	792	793
Milieu en BRZO	**-6.538**	**-7.352**	**-7.887**	**-24.203**	**16.120**	**-8.084**	**-8.133**	**-8.182**	**-8.231**
7.4 Milieubeheer		-982		-4.388	3.595	-793	-788	-783	-777
8.3 Wonen en bouwen		-483		-2.161	1.771	-391	-388	-385	-383
Inkomsten	-6.078	-6.100	-6.385	-6.549		-6.549	-6.623	-6.697	-6.771
Salarislasten	3.807	3.868	4.575		4.698	4.698	4.780	4.862	4.943
Inhuur	1.001	767	628		643	643	643	643	643
Materieel	58	-	24		25	25	25	25	25
Randvoorwaardelijk	**-1.212**	**-1.465**	**-1.158**	**-6.549**	**5.365**	**-1.184**	**-1.176**	**-1.168**	**-1.160**
0.4 Overhead	14.374	16.067	16.660	-	16.285	16.285	16.399	16.512	16.626
Baten uitvoeringsovereenkomsten (*)									
Inkomsten	-860								
Salarislasten	5.977	6.376	6.387		6.558	6.558	6.673	6.787	6.901
Inhuur	1.804	625	2.909		2.678	2.678	2.678	2.678	2.678
Autonome ontwikkelingen	-	203	200		205	205	205	205	205
Materieel	7.453	8.863	7.164		6.843	6.843	6.843	6.842	6.842
0.8 Overige baten en lasten	46	126	124	-	126	126	126	126	126
Onvoorzien	46	126	124		126	126	126	126	126
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	**14.420**	**16.193**	**16.784**	**-**	**16.411**	**16.411**	**16.525**	**16.639**	**16.753**
Saldo voor mutatie reserves	**443**	**51**	**773**	**-52.170**	**52.170**	**0**	**0**	**0**	**0**
0.10 Mutaties reserves	-873	-51	-773	0	0	0	0	0	0
Toevoegingen	550								
Onttrekkingen	-1.423	-51	-773	0	0	0		0	0
Financien, bedrijfsvoering	**-873**	**-51**	**-773**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na mutatie reserve	**-430**	**0**	**0**	**-52.170**	**52.170**	**0**	**0**	**0**	**0**

4.2 Uitgangspunten voor de raming Begroting OD NZKG 2021-2024

In tegenstelling tot voorgaande jaren is het voor 2021 nog niet mogelijk om de belangrijkste ontwikkelingen financieel door te vertalen. Als gevolg van het inwerking treden van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging Bouw, zullen er diverse taakwijzigingen en -verschuivingen zijn. Ten tijde van het opstellen van de meerjarenbegroting is de financiële impact hiervan nog niet bekend. Dit zal pas duidelijk worden in de loop van 2020 op basis van de nieuwe afspraken die met opdrachtgevers worden gemaakt. In de kaderbrief 2021 zijn wel de loon- en prijsindexatie opgenomen.
Bij het opstellen van de exploitatiebegroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De basis voor het opstellen van de begroting is het jaar 2020 en de volume afspraken, die afgesproken worden voor de concept Uitvoeringsovereenkomsten (UVO's) 2020 per peildatum februari 2020.
- Nacalculatie prijscompensatie 2018 0,3% en prijscompensatie vanaf 2021 1,9%. Dit betekent een prijsstijging van € 426K.
- Nacalculatie Cao ontwikkelen 2019 1% en cumulatieve looncompensatie 2% vanaf 2021. De loonkosten stijgen daardoor met € 885K.
- Ten tijde van het opstellen van de meerjarenbegroting is nog niet bekend wat de stijging van de pensioenpremie is per 2021. Wel is aangekondigd dat het naar verwachting om een forse stijging zal gaan vanwege de lage rente en beleggingsopbrengsten. Vooralsnog betreft dit een PM post.
  Bij de 1ste begrotingswijziging 2021 wordt hierop teruggekomen.
- De begroting is opgesteld op basis van een gemiddeld tarief € 102,10. Dit is iets lager dan het tarief dat in de kaderbrief was geraamd (€ 102,14).
- De berekende benodigde formatie is gebaseerd op UVO en overige opdrachten daarbij is de gestreefde vast-/flexnorm 90/10. Voor het werkveld Bouw wordt een lagere norm gehanteerd van circa 70/30. Per 1 januari 2020 is de totaal benodigde formatie (vaste en inhuur) voor de OD NZKG 452 FTE. Dit is verdeeld in 377 FTE voor primaire taken en 75 FTE voor overhead en ondersteunende taken.

Gewijzigde begroting 2020
Per 2020 is de P&C cyclus aanpast. De tertaalrapportages zijn vervangen door één halfjaarrapportage. Vanwege de aanpassing in de cyclus en omdat de UVO 2020 de basis is voor de meerjarenbegroting wordt gevraagd om in te stemmen met de gewijzigde begroting 2020. Het betreft de wijzigingen zoals opgenomen in het resultaatmodel waaronder:

- Actualisatie van de baten 2020 ad 1,7 mln o.b.v. van de UVO 2020 d.d. februari 2020. In de meerjarenbegroting 2020-2023 was de concept UVO 2019 opgenomen.
- Overige baten € 573.000 waaronder projecten, kleine offertes en subsidies.
- Aanvullende onttrekking aan de reserve Omgevingswet ad € 141.000. In 2020 is extra inzet nodig voor de implementatie van de Omgevingswet waardoor de bestemmingsreserve volledig tot besteding komt. Voor het programma Omgevingswet zijn naar verwachting meer middelen nodig in het laatste jaar. Voor de start van de wet worden de inspanningen geïntensiveerd, daarom wordt ook een onttrekking aan de reserve Wetgevingskalender voorgesteld. Het programma betreft o.a. de benodigde opleidingen, ontwikkeluren voor processen en de koppeling met het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

- Onttrekking aan de reserve Wetgevingskalender € 152.000 t.b.v. extra werkzaamheden voor de Omgevingswet mede i.r.t. de Wet kwaliteitsborging Bouw.
- Tevens is in de gewijzigde begroting 2020 het voorstel resultaatbestemming 2019 ad € 429.000 opgenomen conform het voorgestelde besluit bij de jaarrekening 2019.

Per saldo stijgen de baten en lasten in de begroting 2020 met € 3 mln.

4.3 Toelichting bij de meerjarenraming en financiële positie

2021 is een overgangsjaar voor de implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouw. Omdat het effect op het takenpakket van de Omgevingsdienst op zijn vroegst in de loop van 2020 duidelijk zal worden is de financiële impact niet verwerkt in de meerjarenbegroting. Omwille van de bedrijfs- continuïteit wordt echter gestreefd naar financiële stabiliteit in het overgangsjaar. Met de opdrachtgevers zal in 2020 besproken worden hoe dit vorm moet krijgen bij een gewijzigd takenpakket per 2021.

Onderstaande mutaties zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2021 o.b.v. de kaderbrief 2021-2014.

De prijscompensatie is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Plan Bureau (CPB), dit is conform bestendig beleid. De nacalculatie 2018 bedraagt 0,3% en de prijsstijging voor 2021 is naar verwachting 1,9%. Als gevolg van de groei van de economie zien we ook daadwerkelijk een prijsstijging terug in de contracten. De prijzen worden vooralsnog na 2021 constant gehouden.

In onze meerjarenbegroting wordt jaarlijks rekening gehouden met een cumulatieve looncompensatie. Bij de kaderbrief 2021 is voorgesteld om dit percentage aan te passen van 1% naar 2%. Door de hoog conjunctuur van de afgelopen jaren zijn de lonen harder gestegen. Dit leidt tot forse bijstellingen op de begroting en het tarief. Om de grote schommelingen voor zover mogelijk in te perken, is het percentage verhoogd naar 2%.
Ten tijde van het opstellen van de meerjarenbegroting is nog niet bekend wat het pensioenpremie percentage voor 2021 wordt. Wel is aangekondigd dat het naar verwachting om een forse stijging zal gaan vanwege de lage rente en beleggingsopbrengsten. Vooralsnog is de premiestijging nog een PM post.

5. Verplichte paragrafen BBV

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is een door het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies (BBV) voorgeschreven paragraaf. De beleidskaders vanuit de OD NZKG zijn vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- Ontwikkelingen in 2021
- Weerstandsvermogen, bestaande uit:
  - Inventarisatie risico's
  - Inventarisatie weerstandscapaciteit
  - Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen
- Financiële kengetallen

Ontwikkelingen in 2021

Met ingang van het boekjaar 2021 is de wetwijziging rechtmatig van toepassing. Het Dagelijks Bestuur dient een rechtmatigheidsverantwoording af te geven in de jaarstukken. De commissie BBV heeft hiertoe in januari 2020 een modelverklaring opgesteld. Daarin is opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering een nadere toelichting gegeven wordt door het dagelijks bestuur op zaken die de rechtmatigheid raken en hoe de beheersing is vormgegeven. Hierbij moet in ieder geval nadere toelichting worden gegeven op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn vermeld. Ten behoeve van de wettelijke basis is het nodig om het desbetreffende artikel in het BBV aan te passen. Deze wetswijziging wordt naar verwachting in de loop van 2020 afgerond. Om een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven wordt de verbijzonderde interne controle van de OD NZKG in 2020/2021 doorontwikkeld, zodat verantwoording afgelegd kan worden over de rechtmatigheid in de jaarrekening 2021.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio van de noodzakelijke weerstandscapaciteit ten opzichte van het beschikbare weerstandscapaciteit.

In onderstaande tabel volgt een overzicht van de risico's. Van alle risico's is het financieel effect (gevolg) ingeschat. Afhankelijk van de kans dat een risico zich voordoet, wordt een percentage van het financieel effect meegenomen in de berekening van de noodzakelijke weerstandscapaciteit.

In bijlage 6.4 is een tabel opgenomen met een toelichting op de kans dat de strategische risico's zich voordoen en de meerjarige effecten hiervan.

Tabel: Overzicht risico's

Risico's	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022	Risico-bedrag 2023	Risico-bedrag 2024
Verandering in Wetgeving	3.598	248	398	607	457	457	457
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	1.846	244	590	590	590	590	590
Bedrijfsvoering	390	164	60	45	45	45	45
Prestatiegericht financieren	2.898	748	560	782	782	782	782
Totaal	8.732	1.404	1.608	2.024	1.874	1.874	1.874

Toelichting risico's

Wet- en regelgeving (totaal geschat financieel effect 3.598K)

Omgevingswet
De inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 heeft grote impact op de organisatie en op de inhoudelijke werkzaamheden van de OD NZKG. Het is nog niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor de taken van de OD NZKG. In 2020 voeren het IPO en de VNG nog overleg over het basistakenpakket. Daarnaast spelen de overdracht van bodemtaken van de provincies naar gemeenten, grote wijzigingen bij het geluidsstelsel en gelijktijdige invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.
Gezien de afhankelijkheid van de landelijke partijen en opdrachtgevers kunnen vertraagde besluitvorming en de arbeidsmarktproblematiek risico's met zich meebrengen voor de implementatie van de Omgevingswet. Ook de impact op bedrijven kan van invloed zijn op de werkzaamheden. Mogelijk risico is dat er in de beginfase een piekbelasting komt op de VTH-processen doordat bedrijven op basis van het nieuwe regime vergunningen gaan aanvragen.
Beheersmaatregelen: Er is een projectorganisatie binnen de OD NZKG voor de implementatie van de nieuwe wet. Daarnaast participeert de dienst in landelijke overleggen over het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
De kans op dit risico is groot. Het risicobedrag is 300K 2021 en 150K vanaf 2022.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
De in 2019 Wet kwaliteitsborging voor het bouw heeft gevolgen voor de organisatie. Het ministerie van BZK en de VNG voeren nog gespreken over de interpretatie van het wetsvoorstel. Het risico is dat de formatie niet tijdig afgebouwd kan worden. Anders dan eerder verwacht gaan minder taken over naar de markt. De inschatting is dat het van invloed zal zijn op 15-20 fte. Bijkomend risico is dat door de gefaseerde invoering de OD NZKG tijdens een overgangsperiode van circa zes jaar moet werken met twee systemen. De impact van dit risico is nog niet in te schatten.
Beheersmaatregelen: Het formatierisico wordt in eerste instantie opgevangen door de afbouw van de flexibele schil. Vanaf 2025 zal de impact op de organisatie naar verwachting groter zijn. Via strategische personeelsplanning anticiperen we op dit risico.
De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is 209K vanaf 2021.

Algemene Verordening Gegevensbescherming
Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Niet naleven van de AVG kan leiden tot boetes en persoonlijke aansprakelijkheid. De boete kan 4% van de jaaromzet bedragen.
Beheersmaatregelen: Er zijn enkele functionarissen aangesteld waaronder een functionaris gegevensverwerking en privacyfunctionaris. Zij zorgen voor de borging, het beleid en het ontwikkelen van bewustzijn binnen de organisatie.
De kans op dit risico is zeer klein. Het risicobedrag is 98K.

Klimaatakkoord
Er wordt nog gewerkt aan een concrete uitwerking van het Klimaatakkoord op regionaal niveau. Het risico is dat de maatregelen interfereren met andere ontwikkelingen zoals de woningbouwopgave en huidige wet- en regelgeving. Hierdoor kunnen de VTH-processen vertragen. Daarnaast kan het tot gevolg hebben dat het toetsingskader voor de VTH-processen niet toereikend of passend is. Hierdoor is meer inzet en expertise nodig voor maatwerk. Het Klimaatakkoord kan ook impact hebben op het takenpakket door een veranderend bedrijvenbestand.

Beheersmaatregelen: De OD NZKG biedt aan opdrachtgevers en bedrijven haar expertise aan om te voorkomen dat wet- en regelgeving een belemmering wordt voor de uitvoeringspraktijk. Daarnaast worden er impactanalyses uitgevoerd. Onderzoeksbureau CE Delft brengt in beeld welke ontwikkelingen in het kader van het klimaat op korte en middellange termijn bij de industriële sector kunnen worden verwacht.
De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is PM.

Programma Aanpak Stikstof (PAS)
Door de uitspraak van de Raad van Staten op 29 mei 2019 is het PAS buiten toepassing verklaard. Dit had verstrekkende gevolgen voor de vergunningverlening (bouw/milieu) door de OD NZKG. Op landelijk niveau heeft de uitspraak geleid tot de zogenoemde stikstofcrisis. Het Rijk is op regionaal en landelijk niveau met nieuwe maatregelen gekomen. De vergunningverlening komt langzamerhand weer op gang. In 2020 zal de gebiedsgerichte aanpak vorm moeten krijgen. In 2020 zal dit dossier nog de nodige inspanning vergen van de OD NZKG.
De toetsing aan het PAS is ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst Noord Holland-noord. De problematiek rond het PAS kan echter gevolgen hebben voor de vergunningverlening door de OD NZKG namens bevoegde gezagen. De OD NZKG is niet aansprakelijk gesteld voor partijen bij vertragingen in de vergunningprocedure.
Beheersmaatregelen: Naar verwachting zal er niet eerder dan de in de tweede helft van 2020 duidelijkheid zijn over de gevolgen van het arrest. Mogelijk worden dan nieuwe maatregelen toegevoegd aan het PAS, waardoor het PAS kan voldoen aan de eisen die het Hof heeft gesteld.
De kans op dit risico is gemiddeld tot klein. Het risicobedrag is PM.

Wet open overheid (Woo)
De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur. De Woo heeft tot doel om overheden transparanter te maken doordat overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Het wetsvoorstel maakt de toegang en het hergebruik van publieke informatie tot rechten van burgers. Daarnaast wordt de actieve openbaarheid versterkt door het verplicht stellen ervan voor bepaalde categorieën informatie. Overheidsorganen moeten online een register gaan bijhouden van documenten (zoals ingekomen en uitgaande post en belangrijke interne stukken) en van de datasets waarover zij beschikken.
De wijzigingen kunnen - indien niet onderkend - tot een grote verstoring in de operatie van de OD NZKG leiden en daarmee tot extra organisatorische kosten.
Beheersmaatregelen: In 2019 is het initiatiefwetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Het voorstel is aangepast om tegemoet te komen aan kritiek over de uitvoerbaarheid en de kosten. Verwacht wordt dat de parlementaire behandeling van deze wet in 2020 zal plaatsvinden. De OD NZKG zal in 2020 de procedure tot invoering van de Woo monitoren en passende maatregelen nemen.
De kans op dit risico is gemiddeld tot klein. Het risicobedrag is PM.

<u>Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt (totaal geschat financieel effect 1.846k)</u>

Omzetfluctuatie
De omzet van de OD NZKG wordt beïnvloed door conjuncturele ontwikkelingen zoals bouwprojecten en de krapte op de arbeidsmarkt. Het risico is dat de organisatie niet tijdig kan anticiperen op de omzetfluctuaties als gevolg van de conjuncturele ontwikkelen. Er kunnen tekorten ontstaan bij omzetdalingen als de lasten van lopende contracten niet tijdig kunnen worden bijgesteld.
Beheermaatregelen: Het risico wordt in eerste instantie opgevangen door de afbouw van de flexibele schil.
De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is 222K.

Capaciteit
De krapte op de arbeidsmarkt kan gevolgen hebben voor het realiseren van de productie- en kwaliteitsafspraken. Dit wordt nog eens versterkt door de extra capaciteit en de specifieke expertise die nodig zijn voor onder andere de implementatie van de Omgevingswet en de uitvoering van het Klimaatakkoord. Niet realiseren van productieafspraken leidt tot lagere inkomsten. Dat kan gevolgen hebben voor de dekkingsbijdrage van de overheadkosten.
Beheersmaatregelen: De OD NZKG werkt met een flexibele schil van personeel die wordt afgebouwd als het nodig is. We zetten extra in op arbeidsmarktcommunicatie en werken samen met wervingsbureaus en de gemeente Amsterdam.
De kans op dit risico is groot. Het risicobedrag is 368K.

Bedrijfsvoering (totaal geschat financieel effect 390k)

Inkooprisico hogere kosten inhuur en minder inschrijvingen aanbestedingen
Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt is het risico dat de inhuurkosten stijgen. Daarnaast is een risico dat het aantal inschrijvingen voor uit te bestede diensten zeer beperkt is. Naast hogere kosten kan dit gevolgen hebben voor de kwaliteit van de diensten.
Beheersmaatregelen: Versterken van de inkoop en indien nodig heroverwegen van het kwaliteitsniveau.
De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is 45K.

Risico overgang financiële administratie en salarisadministratie
De financiële administratie en salarisadministratie is per 1 januari 2020 in eigen beheer genomen. Bij een dergelijke organisatorische wijziging zijn de operationele risico's het tijdig en juist werken van de systemen en processen. In het eerste jaar zijn er risico's met betrekking tot de juistheid en volledigheid van de administratie. Dit kan leiden tot extra werk en kosten.
Beheersmaatregelen: Er is een programmaorganisatie opgezet voor de inrichting en implementatie van het systeem en de processen. Daarnaast zijn er go/no-go-momenten ingebouwd. Om de kennis te borgen, is gewerkt met eigen medewerkers. De verbijzonderde interne controle op de processen wordt in 2020 aangescherpt zodat er tijdig inzicht is in de werking van de processen en de interne beheersmaatregelen.
De kans op dit risico is klein. Het risicobedrag is 15K.

Afbouwrisico door vervallen termijn garantstelling aanvullend pakket
Op basis van het dienstverleningshandvest 2017 zijn er afspraken gemaakt over het takenpakket van de OD NZKG. Voor de uitbreiding van taken geldt een minimumtermijn van vier jaar. Na deze periode kan de opdrachtgever stoppen met het afnemen van de taken. De eerste termijn van vier jaar loopt af in 2021. Het risico is dat de organisatie de formatie niet tijdig kan afbouwen.
Beheersmaatregelen: De opzegtermijn bedraagt minstens één jaar en gaat gepaard met een redelijke frictievergoeding door de opdrachtgever. Hierdoor wordt het financiële risico als zeer klein ingeschat.
De kans op dit risico is zeer klein. Het risicobedrag is nihil.

Prestatiegericht financieren (totaal geschat financieel effect 2.898K)

Afwijking ten opzichte van vastgesteld kengetal
Op basis van de PGF-validatie heeft het algemeen bestuur besloten dat de PGF-systematiek om de vier jaar moet worden herijkt. Nieuwe wet- en regelgeving die impact heeft op de werkwijze, en mogelijk ook op de kengetallen, moet een standaardonderdeel zijn van het beheer en kan dan leiden tot een aanpassing. Dit risico

is vanaf 2021 van toepassing op de invoering van de Omgevingswet.
De kengetallen in de PGF-systematiek voor de werkvelden Milieu en BRZO zijn gebaseerd op een tienjaars gemiddelde, waarvan nog maar drie jaar is verstreken. Daarnaast is bij Milieu en BRZO een nieuwe type C/B/A-indeling met een ketenkengetal voorgesteld. Het risico is dat de gevalideerde kengetallen op termijn niet robuust genoeg blijken te zijn.
Beheersmaatregelen: De afwijking op de kengetallen wordt jaarlijks gemonitord. We vervangen afwijkingen tussen de kengetallen en de feitelijke ureninzet voor zover mogelijk binnen de bestaande begroting en/of op basis van de risico-inschatting binnen het weerstandsvermogen. Bij majeure afwijkingen treden we in overleg met het bestuur.
De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is € 444K vanaf 2021.

Risico onderhandwerk Bouw en Bodem
Op basis van de PGF-systematiek wordt een deel van het toezicht en de handhaving voor Bouw en Bodem als outputproduct gefinancierd (op basis van vergunningaanvragen). Omdat toezicht en handhaving niet altijd in het lopende jaar plaatsvindt, is er een risico dat er geen dekking is voor onderhandenwerk als het aantal vergunningen in een jaar drastisch afneemt.
Beheersmaatregelen: We maken jaarlijks een inschatting gemaakt van de verwachte aanvragen en maken op basis daarvan UVO/Vthup-afspraken met de opdrachtgevers. Als een drastische daling wordt verwacht en er een dekkingstekort is voor het onderhandenwerk wordt dit bij de halfjaarrapportage en meerjarenbegroting gemeld.
De kans op dit risico is groot. Het risicobedrag is 338K.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt omschreven als de middelen en mogelijkheden waarover een organisatie beschikt om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat dus om buffers in het eigen vermogen respectievelijk in de exploitatie die kunnen worden vrijgemaakt, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken.

De hoogte van de weerstandscapaciteit is o.b.v. de jaarrekening 2019 € 2 mln.

Tabel: meerjarig beschikbare weerstandscapaciteit

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Reserve weerstandsvermogen	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018
Beschikbare weerstandscapaciteit	**€ 2.018**	**€ 2.018**	**€ 2.018**	**€ 2.018**	**€ 2.018**	**€ 2.018**

Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit worden tegen elkaar afgezet met de ratio weerstandsvermogen[1]. Het algemeen bestuur heeft in 2017 een ratio van 1 tot 1,5 vastgesteld. Deze ratio is naar verwachting toereikend.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat meerjarig de verhouding tussen noodzakelijke en beschikbare weerstandscapaciteit voldoet aan de ratio weerstandsvermogen (1 tot 1,5). Meerjarig is dit mede afhankelijk van onttrekkingen uit de algemene reserve.

1 De normeringsystematiek is ontwikkeld door het Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente.

Tabel: meerjarige ratio voor het weerstandsvermogen

(Bedragen x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018
Noodzakelijke weerstandscapaciteit	€ 1.404	€ 1.608	€ 2.024	€ 1.874	€ 1.874	€ 1.874
Ratio weerstandsvermogen	**1,4**	**1,3**	**1,0**	**1,1**	**1,1**	**1,1**

Legenda

Ratio	Waardering
>2	Uitstekend
1,5 - 2,0	Ruim Voldoende
1,0 - 1,5	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
<0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

In de volgende tabel staan de drie financiële kengetallen die van toepassing zijn op de OD NZKG. Voor de ratio's zijn normen opgesteld op basis van input van de VNG en op eigen inzichten. De onderstaande beschrijving van de ratio's bevat een verdere toelichting en beoordeling.

Tabel: Financiële kengetallen

	Norm	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
netto schuldquote	≤ 0%	-6%	-5%	-5%	-5%	-6%	-6%
solvabiliteitsratio	≥ 20%	41%	41%	42%	43%	44%	46%
structurele exploitatieruimte	≥ 0%	-2%	0%	0%	0%	0%	0%

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De schuldpositie van de OD NZKG bestaat voornamelijk uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteren we een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waarvoor we geld wordt aangetrokken, zal het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2021 is het kengetal -/- 5%. Het voldoet daarmee ruim aan de gestelde norm.

Solvabiliteit

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt. De norm voor de OD NZKG is daarom minimaal 20%. Het kengetal valt vrij laag uit omdat we met voorschotten van de opdrachtgevers werken. De voorschotten hebben een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Het kengetal is gecorrigeerd met de voorschotten en komt daarmee uit op 42%. De ratio is daarmee voldoende.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt om te beoordelen welke structurele ruimte de OD NZKG heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Is dit cijfer negatief dan biedt het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte om de lasten te blijven dragen. De norm voor de OD NZKG is 0% of hoger. In 2021 is de ratio 0%.

Algeheel oordeel
Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De drie geldende kengetallen geven een goed beeld. Er is dus een degelijke financiële positie.

In bijlage 6.7 is de berekening van de kengetallen toegelicht.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die de OD NZKG in bezit heeft bestaan uit apparatuur, automatisering, meubilair en de verbouwing van het gehuurde pand Ebbehout in Zaandam. Als afschrijvingstermijn wordt de economische levensduur als uitgangspunt genomen (conform de financiële verordening). In 2018 zijn 3 nieuwe investeringen gedaan door OD NZKG.
In eigen beheer zijn de Iphones en Ipads voor het personeel vervangen, is een aanpassing/splitsing van de Plaza en de receptie gerealiseerd en zijn alle bureaus voorzien van werkpleksensoren.

Huisvesting
De Omgevingsdienst NZKG is nu 6 jaar gehuisvest in het pand aan de Ebbehout 31. Er is bewust gekozen voor een flex-concept bij de inrichting van het pand. Het flex-concept en de manier waarop wij in het pand werken is nu toe aan revitalisering. Op bepaalde onderdelen zal het gebouw aangepast moeten worden. De ervaringen van de afgelopen jaren kunnen hierin worden opgenomen. Zo zal het aantal werkplekken worden uitgebreid maar ook de diversiteit in werkplekken wordt vergroot. Daarnaast zullen er extra akoestische maatregelen worden genomen en ook wordt het restaurant meer multi-functioneel ingericht. Met deze ingrepen wordt beoogd om het gebouw voor de komende jaren optimaal te benutten en een prettig werk klimaat te creëren. De OD NZKG is nog in gesprek met de gemeente Zaanstad, de verhuurder van het pand, om tot een intentieovereenkomst te komen om de resterende looptijd van de huurovereenkomst (5 jaar) te verlengen.

5.3 Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de OD NZKG. Dit zijn onder andere het risicobeheer (vooral rente- en kredietrisico), de financieringspositie en het kasbeheer.

Beleidskader

De uitvoering van de financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de kaders zoals gesteld in de wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarbij behorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financierings- (treasury-)statuut evenals een financieringsparagraaf in begroting en rekening. De OD NZKG werkt volgens het aangepaste Treasurystatuut dat is vastgesteld op 9 december 2015. Eén van de doelstellingen van dit statuut is het beschermen van vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's.

Financierings- en schuldpositie

Leningen worden uitsluitend aangegaan in de Europese geldeenheid (de euro). Per 2013 is een lening opgenomen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) van € 1.050.000 met een looptijd van vijf jaar en een rente van 1,45%. In 2018 is deze lening volledig afgelost.

Kasbeheer

De OD NZKG beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasury activiteiten te baseren op een adequate liquiditeitsplanning. Doordat overtollige liquide middelen moeten worden aangehouden in de schatkist zijn er geen kredietrisico's. Om het renterisico te beperken is vastgelegd dat de kasgeldlimiet en de renterisiconorm niet worden overschreden. Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning, de rente typische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie. Binnen deze kaders streeft de OD NZKG naar spreiding in de rente typische looptijden van uitzettingen.

5.4 Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering is een verplichte paragraaf conform de Besluit Begroten en Verantwoorden vereisten. Het programma bedrijfsvoering wordt beschreven in paragraaf 3.6.

Beleidsindicatoren "bestuur en organisatie"

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten en overheidsorganisaties de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening.
De OD NZKG wil deze indicatoren ook aanbieden voor haar organisatie.
De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard "Besluit Begroting en Verantwoording".
De BBV beleidsindicatoren zijn niet dezelfde als de kengetallen die in de benchmark van Berenschot gebruikt worden. Met name voor overhead gaat Berenschot uit van formatieve eenheden en gaat het BBV uit van totale kosten van overhead. Dit laatste zijn niet alleen de salariskosten, maar ook de kosten voor de zogenaamde "PIOFACH-functies". Dat zijn de kosten voor ondersteunde functies als huisvesting en facilitaire zaken, ICT, Personeel, Financiën, Inkoop etc.

Tabel: beleidsindicatoren bestuur en organisatie

Naam indicator	Berekening	Begroting 2021	Toelichting
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner omdat de OD NZKG in opdracht van provincies en gemeenten werkzaamheden uitvoert. De benodigde formatie bedraagt 393 FTE.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner omdat de OD NZKG in opdracht van provincies en gemeenten werkzaamheden uitvoert. De bezetting bedraagt 369 FTE per 1 januari 2020.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Nvt	Niet te berekenen per inwoner omdat de OD NZKG in opdracht van provincies en gemeenten werkzaamheden uitvoert. De apparaatskosten bedraagt € 50.547k.
Externe Inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur extern	22,5%	
Personele overhead	Personele kosten als % van totale kosten	17,7%	
Materiele overhead	Materiele kosten als % van totale kosten	16,2%	

Informatie voor derden Iv3

De Omgevingsdienst voldoet aan de verplichting om de financiële gegevens voor begrotingen en tertaal- en jaarrekeningen ter beschikking te stellen aan het Centraal Bureau voor de Statistiek in verband met het Publicatiebeleid Iv3 open data voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, provincies en waterschappen.

Rechtmatigheid

Met ingang van het boekjaar 2021 is de wetwijziging rechtmatig van toepassing. Het Dagelijks Bestuur dient een rechtmatigheidsverantwoording af te geven in de jaarstukken. De commissie BBV heeft hiertoe in januari 2020 een modelverklaring opgesteld. Daarin is opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering door het dagelijks bestuur een nadere toelichting gegeven wordt op zaken die de rechtmatigheid raken en hoe de beheersing is vormgegeven. Hierbij moet in ieder geval nadere toelichting worden gegeven op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn vermeld. Ten behoeve van de wettelijke basis is het nodig om het desbetreffende artikel in het BBV aan te passen. Deze wetswijziging wordt naar verwachting in de loop van 2020 afgerond. Bij de jaarrekening 2021 wordt de verklaring en toelichting opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

6. Bijlagen

6.1 Resultaatmodel per programma en taakveld de baten en lasten

Tabel Resultaten per werkveld									(x €1.000)
Programma & taakveld	Rekening 2019	Primitieve begroting 2020	Eerste begrotings-wijziging 2020	Baten 2021	Lasten 2021	Saldo 2021	2022	2023	2024
TOTAAL Baten	**-49.727**	**-48.626**	**-51.633**	**-52.170**	**-**	**-52.170**	**-52.761**	**-53.351**	**-53.941**
TOTAAL Lasten	**49.297**	**48.626**	**51.633**	**-**	**52.170**	**52.170**	**52.761**	**53.351**	**53.941**
8.3 Wonen en bouwen	-4.059	-5.150	-4.666	-13.901	9.112	-4.789	-4.858	-4.927	-4.997
Inkomsten	-12.430	-13.292	-13.552	-13.901		-13.901	-14.058	-14.215	-14.372
Salarislasten	4.093	4.309	4.904		5.036	5.036	5.123	5.211	5.299
Inhuur	4.278	3.833	3.517		3.601	3.601	3.601	3.601	3.601
Materieel	-	-	465		476	476	476	476	476
Bouw	**-4.059**	**-5.150**	**-4.666**	**-13.901**	**9.112**	**-4.789**	**-4.858**	**-4.927**	**-4.997**
7.4 Milieubeheer	-2.168	-2.175	-2.299	-7.517	5.163	-2.355	-2.358	-2.361	-2.364
Inkomsten	-6.553	-6.567	-7.328	-7.517		-7.517	-7.602	-7.687	-7.772
Salarislasten	3.469	3.472	4.579		4.702	4.702	4.784	4.866	4.948
Inhuur	809	920	450		461	461	461	461	461
Materieel	107	-	-		-	-	-	-	-
Bodem	**-2.168**	**-2.175**	**-2.299**	**-7.517**	**5.163**	**-2.355**	**-2.358**	**-2.361**	**-2.364**
7.4 Milieubeheer	-6.538	-7.352	-7.887	-24.203	16.120	-8.084	-8.133	-8.182	-8.231
Inkomsten	-22.383	-22.616	-23.595	-24.203		-24.203	-24.478	-24.751	-25.025
Salarislasten	10.760	11.222	12.542		12.878	12.878	13.103	13.328	13.552
Inhuur	3.310	2.854	2.392		2.449	2.449	2.449	2.449	2.449
Materieel	1.775	1.188	774		792	792	792	792	793
Milieu en BRZO	**-6.538**	**-7.352**	**-7.887**	**-24.203**	**16.120**	**-8.084**	**-8.133**	**-8.182**	**-8.231**
7.4 Milieubeheer		-982		-4.388	3.595	-793	-788	-783	-777
8.3 Wonen en bouwen		-483		-2.161	1.771	-391	-388	-385	-383
Inkomsten	-6.078	-6.100	-6.385	-6.549		-6.549	-6.623	-6.697	-6.771
Salarislasten	3.807	3.868	4.575		4.698	4.698	4.780	4.862	4.943
Inhuur	1.001	767	628		643	643	643	643	643
Materieel	58	-	24		25	25	25	25	25
Randvoorwaardelijk	**-1.212**	**-1.465**	**-1.158**	**-6.549**	**5.365**	**-1.184**	**-1.176**	**-1.168**	**-1.160**
0.4 Overhead	14.374	16.067	16.660	-	16.285	16.285	16.399	16.512	16.626
Baten uitvoeringsovereenkomsten (*)									
Inkomsten	-860								
Salarislasten	5.977	6.376	6.387		6.558	6.558	6.673	6.787	6.901
Inhuur	1.804	625	2.909		2.678	2.678	2.678	2.678	2.678
Autonome ontwikkelingen	-	203	200		205	205	205	205	205
Materieel	7.453	8.863	7.164		6.843	6.843	6.843	6.842	6.842
0.8 Overige baten en lasten	46	126	124	-	126	126	126	126	126
Onvoorzien	46	126	124		126	126	126	126	126
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	**14.420**	**16.193**	**16.784**	**-**	**16.411**	**16.411**	**16.525**	**16.639**	**16.753**
Saldo voor mutatie reserves	**443**	**51**	**773**	**-52.170**	**52.170**	**0**	**0**	**0**	**0**
0.10 Mutaties reserves	-873	-51	-773	0	0	0	0	0	0
Toevoegingen	550								
Onttrekkingen	-1.423	-51	-773	0	0	0		0	0
Financien, bedrijfsvoering	**-873**	**-51**	**-773**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na mutatie reserve	**-430**	**0**	**0**	**-52.170**	**52.170**	**0**	**0**	**0**	**0**

6.2 Uitvoeringsovereenkomsten per deelnemer

Tabel Uitvoeringsovereenkomsten						(x €1.000)
Deelnemer	jaarrekening 2019	Eerste begrotings-wijziging 2020	2021	2022	2023	2024
Gemeente Amsterdam	18.943	20.315	20.838	21.075	21.310	21.546
Provincie Noord-Holland	14.018	15.544	15.954	16.135	16.316	16.496
Gemeente Zaanstad	2.530	2.679	2.750	2.782	2.813	2.844
Gemeente Haarlemmermeer	7.898	8.371	8.591	8.688	8.785	8.882
Gemeente Aalsmeer	251	249	256	259	262	265
Gemeente Amstelveen	241	232	237	240	243	245
Gemeente Diemen	305	292	300	303	307	310
Gemeente Ouder-Amstel	160	191	196	199	201	203
Gemeente Uithoorn	210	257	263	266	269	272
Provincie Flevoland	247	311	319	323	327	330
Provincie Utrecht	926	916	941	952	963	973
Totaal UVO	**45.729**	**49.359**	**50.647**	**51.221**	**51.794**	**52.367**
Overige baten	**2.575**	**1.501**	**1.523**	**1.540**	**1.557**	**1.575**
Mutaties reserves	**1.423**	**773**	**-**	**-**	**-**	**-**
TOTAAL	**49.726**	**51.633**	**52.170**	**52.761**	**53.351**	**53.941**

6.3 Kosten per uur, Capaciteit in uren en FTE's

De tarieven in 2021 voor werkzaamheden binnen de UVO worden ten opzichte van het tarief 2020 aangepast naar aanleiding van de loon- en prijsontwikkeling (+1311K). Het tarief wordt in 2021 € 102,10.

Tarief ontwikkeling OD	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Per uur voor UVO producten	94,43	99,46	102,10	103,29	104,48	105,67
Maatwerk door medewerker	94,43	99,46	102,10	103,29	104,48	105,67
Maatwerk door projectleider	122,76	129,30	132,73	134,28	135,82	137,01

* Maatwerkuren gaan buiten de UVO om. Opslag projectleider maatwerk bedraagt 30%.

In de begroting 2021 en voor de doorrekening van de tarieven zijn met de volgende hoeveelheden uren rekening gehouden. We rekenen met een groei van de capaciteit in uren ten opzichte van de productie in 2019 van 3,04%.

Capaciteit in uren	Jaarrekening 2019	Begroting 2020 UVO 2020	Begroting 2021
UVO	469.195	484.331	484.331
Maatwerk	12.739	12.246	12.246
	481.934	496.577	496.577
Groei in capaciteit t.o.v. 2019		*3,04%*	*3,04%*

Vanuit de benodigde capaciteit in uren wordt gerekend met een norm van 1.365 uur per Full Time Equivalent (FTE = volledig dienstverband). Met deze norm wordt de capaciteit in uren omgezet naar personeel in FTE's. Met de formatie voor vaste dienstverbanden bij de OD NZKG wordt als saldo de inhuur berekend.

Capaciteit in FTE's	Benodigd eigen personeel	Inhuur	Totaal	%
Programma Bouw	59	24	83	18%
Programma Bodem	57	6	63	14%
Programma Milieu & BRZO	152	16	168	37%
Programma Randvoorwaardelijk	57	6	63	14%
Programma Bedrijfsvoering	68	7	75	17%
Totaal	393	59	452	100%

6.4 Meerjarig overzicht van de risico's

In onderstaande tabel zijn de strategische bedrijfsrisico's van de OD NZKG opgenomen in een meerjarig overzicht. Per risico is aangegeven wat het geschat financieel effect is, de kans dat het risico zich voordoet en in welk jaar zich dit kan voordoen.

Risico's	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2018	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022	Risico-bedrag 2023	Risico-bedrag 2024
Verandering in Wet- en regelgeving								
a. Extra werk borging operationele kwaliteit Omgevingwet	600	144	150	300	300	150	150	150
b. Personele consequenties wet Kwaliteitsborging bouw	1.046				209	209	209	209
c. Algemene Verordening Gegevensbescherming	1.952		98	98	98	98	98	98
d. Klimaatakkoord en interfererende wetgeving	-							
e. Natuurwet, gevolgen vergunning verlening PAS uitspraak	-							
f. Wet open overheid, operationele risico's	-							
kans dat het risico zich voordoet		*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*
Verandering in Wetgeving	**3.598**	**144**	**248**	**398**	**607**	**457**	**457**	**457**
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt								
a. omzetfluctuatie door conjuncturele ontwikkelingen	1.111		103	222	222	222	222	222
b. niet realiseren van de dekkingsbijdrage overhead	735	605	141	368	368	368	368	368
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	**1.846**	**605**	**244**	**590**	**590**	**590**	**590**	**590**
Bedrijfsvoering								
a. hogere kosten inhuur en minder inschrijvingen aanbestedingen	90	176	164	45	45	45	45	45
b. risico overgang financiele en salarisadministratie	300		-	15				
c. afbouwrisico door vervallen termijn garantstelling aanvullend pakket	-		-	-	-	-	-	-
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Bedrijfsvoering	**390**	**176**	**164**	**60**	**45**	**45**	**45**	**45**
Prestatiegericht financieren								
a. afwijking t.o.v. vastgesteld kengetal	2.221	1.192	410	222	444	444	444	444
b. risico onderhandenwerk bouw en bodem	677		338	338	338	338	338	338
kans dat het risico zich voordoet		*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*
Prestatiegericht financieren	**2.898**	**1.192**	**748**	**560**	**782**	**782**	**782**	**782**
Totaal	**8.732**	**2.117**	**1.404**	**1.608**	**2.024**	**1.874**	**1.874**	**1.874**

De methode van het bepalen van het benodigde weerstandscapaciteit is gebaseerd op het Nederlands Instituut voor Risicomanagement (NAR).

Kans	Klasse	kans	Frequentie	%
	1	Zeer klein	1x per 20 jaar	5%
	2	Klein	1x per 10 jaar	10%
	3	Gemiddeld	1x per 5 jaar	20%
	4	Groot	1x per 2 jaar	50%
	5	Zeer groot	1x per jaar	100%

Financieel gevolg	Klasse	min.	max.	Gemiddeld
	1	€ 0	€ 50.000	€ 25.000
	2	€ 50.000	€ 100.000	€ 75.000
	3	€ 100.000	€ 250.000	€ 175.000
	4	€ 250.000	€ 500.000	€ 375.000
	5	€ 500.000	maximaal	€ 1.000.000

Risico matrix

		laag		prioriteit		hoog	
	1	5	10	15	20	25	hoog
	2	4	8	12	16	20	
Financieel gevolg	3	3	6	9	12	15	
	4	2	4	6	8	10	
	5	1	2	3	4	5	laag
		1	2	3	4	5	
				Kans			

Alle risico's krijgen een score van kans maal gevolg. Aan de hand daarvan wordt bepaald hoeveel weerstandscapaciteit nodig is.

6.5 Overzicht rente, afschrijvingen, EMU saldo en Vennootschapsbelasting

Rente

In 2013 heeft de OD NZKG een vijfjarige lening afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten van 1.050k voor de financiering/aankoop van meubilair. Er is 5 jaar tot en met 2018 een bedrag van 210k per jaar afgelost, zodat per 31 december 2018 de schuld nihil is.

Afschrijving

De OD NZKG heeft voor een bedrag van 1.271k aan materiële vaste activa (meubilair, laptops en gevelaanpassing) en voor 250k aan immateriële vaste activa (ontwikkeling van software) in bezit (balans per 31 december 2019).

(Bedragen X € 1.000) Afschrijvingen	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gevelaanpassing tochtsluis (in 10 jaar)	11	11	11	11	11	11
Bedrijfsgebouwen	11	11	11	11	11	11
Installaties (o.a. oplaadpalen in 10 jaar)	7	7	7	7	7	7
Machines, apparaten en installaties	7	7	7	7	7	7
Inventaris/meubilair (in 10 jaar)	96	96	96	96	96	96
Laptops (in 3 jaar)	127	127	0	0	0	0
iphones/ipads (in 3 jaar)	83	84	0	0	0	0
plaza/balie receptie (in 10 jaar)	9	19	19	19	19	19
Huisvestingsplan, werkplekuitbreiding (in 10 jaar)	0	27	27	27	27	27
werkpleksensoren (in 5 jaar)	5	5	5	5	6	6
Overige materiele vaste activa	321	358	147	147	148	148
Kantoorautomatisering software (in 5 jaar)	250	250	0	0	0	0
Immateriele vaste activa	**250**	**250**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totale Afschrijvingen	**589**	**626**	**165**	**165**	**166**	**166**

EMU-saldo

De berekening van het EMU saldo bij de decentrale overheden (en de bijdrage daaraan door de OD NZKG) wordt gemaakt aan de hand van de onderstaande tabel. De categorieën die niet van invloed zijn op het EMU saldo maar die bij de OD NZKG niet voorkomen, zijn niet in de tabel opgenomen.

(Bedragen X € 1.000) Berekening van het EMU saldo	2018	2019	2020	2021	2022
Exploitatiesaldo voor bestemming reserves	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	589	589	376	165	165
Totale bijdrage aan EMU saldo	**589**	**589**	**376**	**165**	**165**

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Overheidsorganisaties zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). In een samenwerking met Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen zijn specifieke afspraken gemaakt voor omgevingsdiensten en vastgelegd in een notitie. Eén van de resultaten is een lijst met activiteiten waarvoor geen Vpb-plicht geldt, het gaat dan om wettelijke taken en plustaken. Naast deze lijst zijn er een aantal commerciële activiteiten, bijvoorbeeld het detacheren van personeel. Als de opbrengsten van de commerciële activiteiten niet meer dan kostendekkend zijn, is er geen Vpb-plicht. De Vpb-plicht is in principe van toepassing bij structurele overschotten op alle taken. Echter er is geen plicht tot aangifte Vennootschapsbelasting, wanneer bij een overschot dit eerst wordt bestemd voor een eventuele benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen of bestemmingsreserves en vervolgens voor terugbetaling aan de opdrachtgevers.

Voor de OD NZKG geldt dat bijna alle taken wettelijke taken zijn. Het geringe deel aan commerciële activiteiten is maximaal kostendekkend. Voor 2019 en verder geldt dat de begroting sluitend wordt opgesteld en er geen overschotten zijn. Er wordt dan ook geen meerjarige Vpb-plicht verwacht over 2021 tot en met 2024.

6.6 Geprognotiseerde balans

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000) ACTIVA	waarde bezittingen	Eindbalans 2019	Eindbalans 2020	Eindbalans 2021	Eindbalans 2022	Eindbalans 2023	Eindbalans 2024
Immateriële vaste activa	ontwikkeling software	250	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	investering meubilair	1.271	645	480	315	149	-17
TOTAAL VASTE ACTIVA		**1.521**	**645**	**480**	**315**	**149**	**-17**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	debiteuren (te ontvangen)	16.740	16.740	16.740	16.740	16.740	16.740
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	bankrekening saldo	10	10	10	10	10	10
Overlopende activa	vooruitbetaald	1.405	1.405	1.405	1.405	1.405	1.405
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**18.155**	**18.155**	**18.155**	**18.155**	**18.155**	**18.155**
TOTAAL		**19.676**	**18.800**	**18.635**	**18.470**	**18.304**	**18.138**

Meerjarenbalans (Bedragen X € 1.000) PASSIVA	financiering bronnen	Eindbalans 2019	Eindbalans 2020	Eindbalans 2021	Eindbalans 2022	Eindbalans 2023	Eindbalans 2023
Eigen vermogen	weerstandvermogen	2.018	2.018	2.018	2.018	2.018	2.018
Jaarrekeningresultaat vorig boekjaar	saldo vorig jaar	429	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	WW en 4e tranche	993	649	649	649	649	649
Voorzieningen	personeel, verlof en OHW	939	857	857	857	857	857
looptijd > één jaar	lening bij BNG	0	0	0	0	0	0
TOTAAL VASTE PASSIVA		**4.379**	**3.524**	**3.524**	**3.524**	**3.524**	**3.524**
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < één jaar	crediteuren (te betalen)	2.613	2.592	2.427	2.262	2.096	1.930
Overlopende passiva	vooruitontvangen	12.684	12.684	12.684	12.684	12.684	12.684
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**15.297**	**15.276**	**15.111**	**14.946**	**14.780**	**14.614**
TOTAAL		**19.676**	**18.800**	**18.635**	**18.470**	**18.304**	**18.138**

Verloopoverzicht reserves

(bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen	Stand per 31-12-2019	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Algemene reserve	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017	2.017
Bestemmingsreserve WW & Reintegratie	235	235	235	235	235	235
Bestemmingsreserve 4e Tranche Activiteitenbesluit						
Bestemmingsreserve Omgevingswet	192	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Wetgevingskalender	152	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Persoonlijk ontwikkelbudget	414	414	414	414	414	414
Bestemmingsreserve Koersen op de Toekomst						
Gerealiseerde resultaat 2019	429		-	-	-	-
Gerealiseerde resultaat						
Totaal reserves	**3.440**	**2.667**	**2.667**	**2.667**	**2.667**	**2.667**

Incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Incidentele baten en lasten	2019	2020	2021	2022	2023
Baten:					
Resultaatbestemming 2019		429			
Onttrekking bestemmingsreserve Omgevingswet	-	192	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Wetgevingskalender		152			
Ontrekking bestemmingsreserve koersen op toekomst	23	-			
Onttrekking algemene reserve (CAO 2019)	1.400	-	-	-	-
Vrijval voorziening Onderhanden Werk	799				
Vrijval voorziening personeel	190	82			
Totaal baten	**2.412**	**855**	**-**	**-**	**-**
Lasten:					
Toevoeging reserve POB	211				
Toevoeging voorziening restant verlof	257				
Toevoeging algemene reserve risico Onderhanden Werk	338				
Gerealiseerde resultaat					
Totaal lasten	**807**				

Algemene reserve

De Algemene reserve vormt het Weerstandsvermogen. Dit Weerstandsvermogen dekt het risico af zoals dit is omschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bestemmingsreserve Persoonlijk Ontwikkelbudget

Ten gevolge van een CAO wijziging hebben alle medewerkers over een periode van vijf jaar recht op een persoonlijk ontwikkelbudget (POB) van 5k. Met dit POB kan een medewerker investeren in zijn scholing en ontwikkeling. Hiervoor kan de helft van het opleidingsbudget worden ingezet, dat normaliter ook werd gebruikt voor scholing en persoonlijke ontwikkeling. Dit betekent dat over een periode van vijf jaar voor het POB voldoende middelen beschikbaar moeten zijn om aan de verplichting richting de medewerkers te kunnen voldoen.

WW & re-integratie

De OD NZKG is eigen risicodrager voor werkloosheidskosten, re-integratie inspanningen bij ziekte, bemiddeling- en mobiliteitstrajecten, etc. Het is verplicht om voor dit reële bedrijfsrisico een reserve te vormen. Wanneer lopende het jaar een beroep wordt gedaan op deze reserve, zal dit in de halfjaarrapportage worden opgenomen.

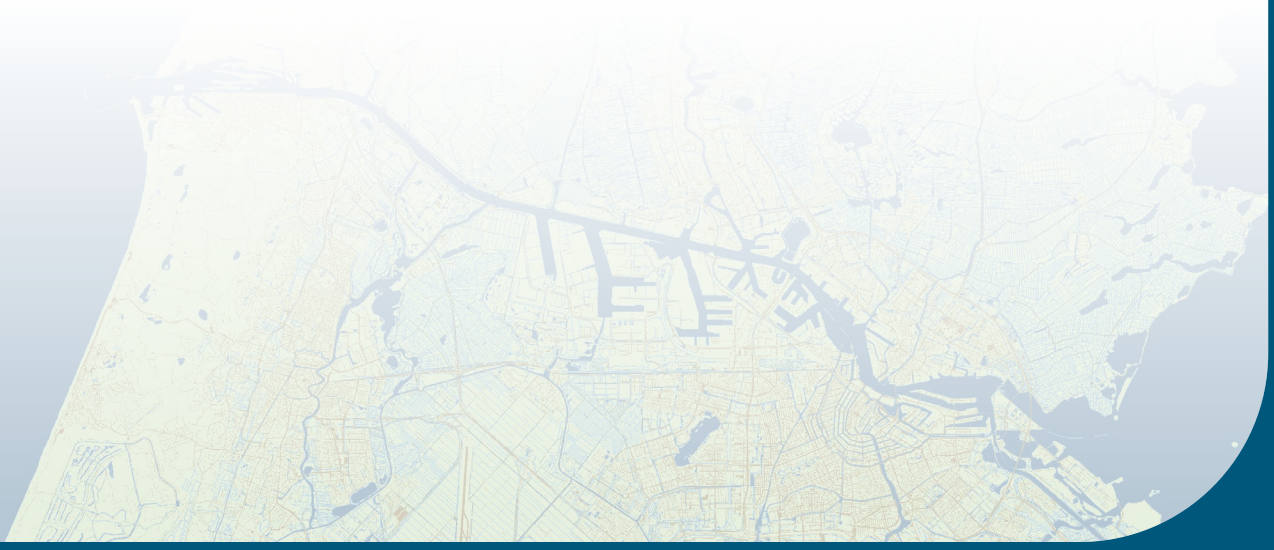

6.7 Verklaring kengetallen

Hieronder is de berekening van de financiële kengetallen toegelicht. Zie hoofdstuk 5.1 voor de beoordeling en toelichting op de kengetallen.

(bedragen x €1.000)

Netto schuldquote	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Vaste schulden	-	-	-	-	-	-
Netto vlottende schuld	2.613	2.990	2.825	2.660	2.494	2.328
Overlopende passiva	12.684	12.684	12.684	12.684	12.684	12.684
Financiële activa (excl. verstrekte leningen)	-					
Financiële activa (verstrekte leningen)	-					
Uitzettingen < 1 jaar	16.740	16.740	16.740	16.740	16.740	16.740
Liquide middelen	10	10	10	10	10	10
Overlopende activa	1.405	1.405	1.405	1.405	1.405	1.405
Totale baten (excl. mut. res.)	48.303	50.860	52.170	52.761	53.351	53.941
Netto schuldquote	**-6%**	**-5%**	**-5%**	**-5%**	**-6%**	**-6%**

De netto schuldquote wordt berekend door het saldo van de schulden en vorderingen te delen door de totale baten.

(bedragen x €1.000)

Solvabiliteitsratio	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	3.440	2.667	2.667	2.667	2.667	2.667
Balanstotaal*	8.337	6.514	6.349	6.184	6.018	5.852
Solvabiliteit	**41%**	**41%**	**42%**	**43%**	**44%**	**46%**

*Gecorrigeerd met voorschotten opdrachtgevers

De verhouding tussen het eigen vermogen en totale vermogen geeft de ratio voor de solvabiliteit.

(bedragen x €1.000)

Structurele exploitatieruimte	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totale structurele lasten	48.323	50.778	52.170	52.761	53.351	53.941
Totale structurele baten	47.504	50.778	52.170	52.761	53.351	53.941
Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	-	-	-	-	-
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	-	-	-	-	-	-
Totale baten	49.726	50.911	52.170	52.761	53.351	53.941
Structurele exploitatieruimte	**-2%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**

De berekening voor structurele exploitatieruimte is het saldo van structurele baten en lasten en structurele toevoegingen en onttrekkingen van reserves. Het resultaat hiervan wordt gedeeld door de totale baten.

Risico's beperken, leefbaarheid vergroten.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

www.odnzkg.nl

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Ebbehout 31
1507 EA Zaandam
www.odnzkg.nl

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Eindrapportage 2019
Jaarverslag en -rekening

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Inhoud

1 Voorwoord **4**

2 Ontwikkelingen **7**

3 Programma verantwoording **10**

3.1 Programma Bouw 11

3.2 Programma Bodem 13

3.3 Programma Milieu en Brzo 14

3.4 Programma Randvoorwaardelijk 17

3.5 Programma Bedrijfsvoering 19

3.6 Financiële resultaten 25

4 Paragrafen **28**

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 28

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen 36

4.3 Financiering 36

4.4 Bedrijfsvoering 37

5 Financiële jaarrekening **40**

5.1 Overzicht baten en lasten 40

5.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 41

5.3 Toelichting baten en lasten 43

5.4 Balans 46

5.5 Toelichting op de balans 47

Bijlage 1 Overzicht taakvelden per programma **53**

Bijlage 2 Bijdrage per deelnemer **54**

Bijlage 3 Berekening financiële kengetallen **55**

Bijlage 4 Meerjarig overzicht risico's **56**

Bijlage 5 Controleverklaring accountant **57**

1 Voorwoord

Met veel genoegen bied ik u het jaarverslag en de jaarrekening van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) aan. Het Bestuur van de OD NZKG vraagt de betrokken Raden en Staten om zienswijzen op deze jaarverantwoording 2019 in samenhang met de meerjarenbegroting 2021-2024. Naast de jaarverantwoording 2019 ontvangen onze opdrachtgevers (bevoegde gezagen) specifieke informatie over de uitvoering van het werk.
In het jaar 2019 heeft de uitvoering van de VTH taken een stevige impact op de organisatie gehad, niet in de laatste plaats door alle maatschappelijke en politieke aandacht voor het Tata dossier. De toenemende druk vanuit de omgeving is merkbaar door de verhoogde bestuurlijke/politieke aandacht voor toezicht, veiligheid en milieu. Dat uit zich onder andere in meer WOB- en handhavingsverzoeken en persvragen. Dat geldt voor meer bedrijven dan alleen Tata en Harsco Metals, zoals ook bij AEB, biomassacentrales enNauerna afvalzorg. Ook de discussie rondom de stikstofwetgeving zorgde voor verhoogde belangstelling voor ons werk. De informatiebehoefte groeit over de duiding van milieueffecten voor veel verschillende doelgroepen: in de pers, bij bewonersbijeenkomsten en ook bij de gemeenteraden en staten.

Werkzaamheden

De werkzaamheden in 2019 zijn grotendeels uitgevoerd zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst. Er is sprake van een verhoogde aandacht en inzet op intensieve handhaving en bestuurlijke gevoelige dossiers. Onze opdrachten nemen in volume en complexiteit toe. Het aantal bedrijven dat wij in portefeuille hebben is in 2019 met ruim 300 gestegen en de steeds verdergaande wetgeving vraagt om een intensivering van kennis en kwantiteit. Naast een verdubbeling van WOB-verzoeken zien we eveneens een toename van juridische procedures. Handhaving in de bouw noopte ons in 2019 tot 37 tijdelijke stilleggingen. In het licht van deze toenemende complexiteit en omvang van het werk zijn we genoodzaakt veel personeel in te huren, mede omdat de arbeidsmarkt krap is.

Financieel resultaat

Met de toename van het aantal bedrijven is de omzet van de OD NZKG gestegen naar bijna 50 miljoen euro. Dit is ten opzichte van 2018 een toename van 9%. Het financiële resultaat over 2019 is 429k positief. Dit positieve resultaat is inclusief vrijval onderhanden werk van 454k. In de jaarrekening gaan wij in op de realisatie per programma, waarbij we een toelichting geven bij afwijkingen groter dan 100K en eventuele bestuurlijke aandachtspunten. De totale lasten waren hoger dan begroot door met name de extra inhuurkosten.

Arbeidsmarkt

Al geruime tijd investeren wij in gerichte wervingstrajecten zoals de inzet van specialistische bureaus en het benaderen van onderwijsinstellingen. Hoewel de maatregelen effectief zijn, vangen deze de uitstroom en het meerjarig verloop door pensioen niet voldoende op. Wij hebben daarom geïnvesteerd in een arbeidsmarktcampagne. Het doel van de campagne is de organisatie sterker te profileren middels “employer branding”: de OD NZKG als een relatief jonge organisatie bekender maken op de arbeidsmarkt. Dit is vertaald in een vaste boodschap, die terug komt in alle

wervingsuitingen; “Bekijk de toekomst van alle kanten”. In november 2019 is de campagne gestart en zijn we zichtbaar in vakbladen, sociale media en op abri’s. Ook zijn drie nieuwe websites live gegaan die op dit concept zijn gebaseerd: de corporate website, de werken-bij-website en ons loket, dat gekoppeld is aan ons zaaksysteem.

Financiële en personeels- en salarisadministratie in eigen beheer

Bij de start van de OD NZKG is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de Provincie Noord-Holland voor het uitvoeren van de financiële- en verplichtingenadministratie en de personeels- en salarisadministratie. In onderling overleg is besloten dat wij deze taken vanaf 2020 in eigen beheer uitvoeren. De implementatie is succesvol verlopen en wij hebben het systeem AFAS in gebruik genomen.

Digitaliseren

Het proces digitaliseren vergunningen is succesvol gestart. De digitale ontsluiting van de vergunningvoorschriften moet ertoe leiden dat alle partijen sneller inzicht krijgen in welke voorschriften waar van toepassing zijn. Ook is hiermee de basis gelegd om de vergunningvoorschriften te screenen op volledigheid en actualiteit. Eind 2019 is de ontsluiting van alle vergunningvoorschriften bij Tata Steel afgerond en opgeleverd.

Wet Natuurbescherming

Na de PAS-uitspraken is het rijk in samenwerking met de provincies gestart met het oplossen van de problemen rond het stikstofdossier. Het belangrijkste doel was het weer op gang brengen van de vergunningprocedures in Nederland. Ondanks dat er nog steeds onduidelijkheid is, is de vergunningverlening in Nederland wel weer op gang gekomen, zo ook bij ons. Wij hebben regelmatig contact met opdrachtgevers en OD Noord Holland Noord (uitvoering bevoegd gezag Wet natuurbescherming) over dit onderwerp, waarbij kennisdelen centraal staat.

Omgevingswet

Op weg naar 2020 hebben wij de voorbereiding op de Omgevingswet geïntensiveerd. Alle medewerkers hebben de basiscursus gevolgd, waarin veel aandacht is besteed aan de regelgeving en de nieuwe manier van samenwerken met onze opdrachtgevers. Ook zijn medewerkers gestart met kennistrainingen en het bespreken van casuïstiek. Onze voorbereiding van de koppeling met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ligt op schema. Hierbij zijn we er wel afhankelijk van of het DSO daadwerkelijk gereed is voor een technische koppeling in 2021.

Regionale VTH-strategie

Het Besluit VTH en het Besluit omgevingsrecht (Bor) eisen dat onze opdrachtgevers een gezamenlijk uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid (VTH-strategie) hebben voor de taken belegd bij de omgevingsdiensten. OD NZKG en alle deelnemers hebben in goede onderlinge samenwerking in mei 2019 het document “Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG 2019 t/m 2022” afgerond. Inmiddels hebben alle colleges van B&W en het college van GS Noord-Holland dit “VTH-beleid” vastgesteld.

Bijzondere projecten in 2019

- In nauwe samenwerking met Amsterdam hebben wij gewerkt aan een project voor de vergunnings-, handhavings- en toezichtswerkzaamheden voor de renovatie van kades en bruggen. Dit heeft geresulteerd in de start van het project met een projectleider vanuit de OD NZKG.
- In Amsterdam hebben we ook succesvol gewerkt aan complexe projecten zoals Tripolis (Zuidas). Samen met Waternet en Port of Amsterdam hebben wij diverse oplossingen onderzocht en vergunningprocedures gevoerd voor het slibprobleem (n.a.v. de gedeeltelijke sluiting van AEB).
- Met het samengaan van Haarlemmerliede met Haarlemmermeer, zijn wij sinds het najaar van 2018 betrokken bij het ontwikkelgebied SugarCity. De ontwikkelaars streven naar maximale vermenging van bedrijfsfuncties.
- Op Schiphol is en wordt een groot aantal nieuwe complexe bouwprojecten (Capital Program) gerealiseerd, zoals een nieuwe terminal. Schiphol is vol in bedrijf gedurende de bouwwerkzaamheden. Samen werken we aan gestroomlijnd proces.
- Bij de bouw van de Zeesluis is dit jaar de caisson van het binnensluishoofd zonder grote problemen afgezonken. Daarmee is een cruciale fase goed verlopen en zal ons werk in rustiger vaarwater komen.
- Bij de Markermeerdijken worden alleen nog voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd in afwachting van de uitspraak in de bodemprocedure. Wel hebben alle gemeenten de VTH-taken aan de OD NZKG gemandateerd. Hierdoor kunnen wij voorzien in een soepel en goed geïntegreerd VTH proces.
- Het project Westfrisiaweg is afgerond.
- De energiebesparing bij bedrijven is één van de belangrijke speerpunten om de energiedoelstellingen uit de Agenda Duurzaam te realiseren. In ons reguliere werk zetten wij fors in op het bevorderen van energiebesparing bij bedrijven. Wij ontvangen veel gegevens, die na analyse kunnen dienen om de aanpak doelgerichter in te zetten. Dit heeft geleid tot het maken van een dashboard waarin het totaal energiegebruik en de CO2 uitstoot te zien is van de bedrijven waarvoor wij het mandaat hebben.

Tot slot

Tot slot alle lof voor de medewerkers van de OD NZKG. Ondanks de toenemende complexiteit van het werk, alle media aandacht èn de ontwikkelingen op het gebied van wetgeving, hebben zij ook in het afgelopen jaar gezamenlijk weer een enorme prestatie geleverd.

Emmy Meijers,
Algemeen Directeur Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

2 Ontwikkelingen

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) bewaakt en bevordert namens alle aangesloten gemeenten en provincies de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Wat we op de inhoud doen, ligt voor een groot deel vast vanuit wet- en regelgeving en vanuit beleidsdoelstellingen van onze opdrachtgevers. Daarop blijft onze inzet uiteraard gericht. De maatschappelijke trends, wettelijke ontwikkelingen, bestuurlijke ambities en problemen, risico's en opgaven in ons werkgebied bepalen daarnaast ook onze opgave. Het spreekt voor zich dat de OD NZKG de opgedragen taken professioneel en kwalitatief hoogwaardig uitvoert. In dit hoofdstuk schetsen wij een aantal ontwikkelingen die in 2019 van belang waren bij het uitvoeren van de taken.

Personeel

We gaan de komende jaren door met het vinden van nieuwe en binden van bestaande medewerkers aan de organisatie. De OD NZKG heeft in 2019 met een creatieve arbeidsmarktcampagne het werkgeversmerk stevig in de markt gezet. Een campagne die we de komende jaren zullen herhalen. Dat doen we uiteraard via digitale kanalen zoals LinkedIn maar ook via de meer traditionele media zoals via vakbladen en abri's. Door deze intensieve arbeidsmarktcommunicatie willen we onze aantrekkingskracht versterken maar zeker ook de interne trots en verbinding vergroten.

Inmiddels zijn we toe een het derde jaar dat we met extra inzet een stevige instroom van jong talent realiseren. De afgelopen jaren hebben we meer dan dertig jonge mensen opgeleid binnen een specifiek vakgebied. Deze trainees worden begeleid door inhoudelijk ervaren collega's die voor dit mentorschap een training volgen. Dit is mogelijk doordat we een medewerkster specifiek op de werving hebben ingezet. Zij heeft een stevig netwerk opgebouwd en heeft verbinding weten te leggen met relevante opleidingen en met onze eigen vakgebieden.

Net zo belangrijk is het om medewerkers langer aan ons te binden en ervaring niet te laten wegvloeien. Uit onderzoek is gebleken dat we een ruim instrumentarium voorhanden hebben om deze binding mogelijk te maken. Toch zullen we meer gaan investeren in een vorm van talentontwikkeling en onderzoeken we hoe we mensen kunnen helpen een goede balans te vinden tussen werk en privé.

Omgevingswet

Meer dan de helft van de medewerkers heeft in 2019 een basisopleiding of een casusbehandeling gevolgd om zich voor te bereiden op de Omgevingswet. In 2020 gaan we door met de basisopleidingen en starten we met de tweede ronde casusbesprekingen voor het werkveld Milieu. De opleidingen worden gegeven door medewerkers van de OD NZKG. De opleidingen hebben ook een waardevolle input geleverd voor de uitgebreide impactanalyses die de gevolgen van de Omgevingswet voor de OD NZKG grotendeels in kaart hebben gebracht. Aan de hand van deze analyses kunnen we doelgerichter voorbereidingen treffen. Ook is in 2019 een onderzoek gestart naar onze werkwijze bij het geven van een extern, integraal omgevingsadvies. Nu is al te zien dat integraal adviseren steeds meer onderdeel is van ons reguliere werk.

De OD NZKG werkt op verschillende vlakken samen met de opdrachtgevers. We hebben meegeschreven aan en geadviseerd over de provinciale omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland. We zijn gestart met advisering over de omgevingsvisie en het omgevingsplan van de gemeente Amsterdam en de gemeente Zaanstad. Bij de gemeente Amsterdam zijn we betrokken bij een werkgroep voor het schrijven van milieuregels voor bedrijven die nu in het activiteitenbesluit staan en die overgaan naar het omgevingsplan. Samen met de gemeenten Diemen, Ouder-Amstel, Uithoorn en Amsterdam organiseren we in 2020 een bijeenkomst over de gevolgen voor vergunningen, toezicht en handhaving.
Met de andere ketenpartners, zoals veiligheidsregio's, GGD's en waterschappen, hebben we contact gelegd en onderzocht waar en hoe we kunnen samenwerken.

Regionale VTH-strategie

Het Besluit VTH en het Besluit omgevingsrecht (Bor) eisen dat de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en het bestuur van omgevingsdiensten voor taken belegd bij de omgevingsdiensten een gezamenlijk uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid (VTH-strategie) hebben. Voor de regionale (basis) taken kan en mag er geen aparte VTH-strategie per deelnemer meer zijn. De OD NZKG en alle deelnemers hebben in goede onderlinge samenwerking in mei 2019 het document "Regionaal uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid NZKG 2019 t/m 2022" afgerond. Inmiddels hebben alle colleges van B&W en het college van GS Noord-Holland dit VTH-beleid vastgesteld. Hierin is systematisch beschreven hoe de OD NZKG te werk gaat en hoe de doelen en activiteiten worden bepaald. Aan de hand van een ontwikkelagenda, die in 2021 wordt uitgewerkt, werkt de OD NZKG samen met alle deelnemers aan de invoering van dit nieuwe beleid in de al ingezette richting naar de Omgevingswet toe. Dit moet zijn afgerond in 2022.

Bestuurlijk akkoord Noordzeekanaalgebied+

In 2019 heeft een bestuurlijke heroriëntatie plaatsgevonden op het bestuurlijk akkoord van 2013. Een extern bureau heeft in opdracht van het bestuurlijk kernteam een onderzoek naar de samenwerking uitgevoerd. Dit bureau concludeert dat er op dit moment onvoldoende draagvlak is voor het opzetten van één omgevingsdienst in het Noordzeekanaalgebied. Onderzoekers geven uitdrukkelijk aan dat het efficiënt

is om zaken gezamenlijk op te pakken vanwege bovenregionale ambities, opgaven en ontwikkelingen. Bijvoorbeeld voor verbetering van de luchtkwaliteit en ketenrisico's. De beide omgevingsdiensten in het Noordzeekanaalgebied gaan vanuit dit perspectief gezamenlijk een actuele regionale visie luchtkwaliteit IJmond opstellen.

Besluitvorming prestatiegericht financieren

Na een intensieve voorbereiding heeft het bestuur in maart 2019 besloten tot het invoeren van prestatiegericht financieren. De besluitvorming is tot stand gekomen na een tweejarige validatieperiode waarbij alle opdrachtgevers intensief betrokken zijn geweest. Dit heeft geleid tot een breed gedragen systematiek. De kengetallen zijn voor een periode van vier jaar vastgesteld, tenzij er ontwikkelingen zijn met grote impact op het takenpakket. Hiervan kan in 2021 sprake zijn bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De programmaorganisatie Prestatiegericht financieren (PGF) is in 2019 afgebouwd en de staande organisatie heeft de nieuwe processen en producten geïmplementeerd.

Koersen op de toekomst

In 2019 is het programma Koersen op de toekomst afgesloten. Dit programma richtte zich op doorontwikkeling van de OD NZKG naar een toekomstbestendige organisatie. Een belangrijke stap was al in 2018 gezet met de vermindering van het aantal directies van vier naar drie en de versterking van ons relatiebeheer door uitbreiding van het team Accountmanagement. Inhoudelijke ontwikkeling en innovatie vindt plaats langs de volgende lijnen:

- vernieuwing van de werkvelden vergunningverlening, toezicht en handhaving
- uitbouwen van onze expertisepositie in het ruimtelijk domein
- ontwikkeling van nieuwe producten en werkwijzen en innovatie
- benutten van de mogelijkheden van informatietechnologie, data-analyse en informatieanalyse

Een belangrijk strategisch vraagstuk voor de komende jaren is de kwaliteit en kwantiteit van onze medewerkers. We willen onze kennisintensieve organisatie behouden voor de toekomst en op een waardevolle manier inzetten voor onze opdrachtgevers. Daarbij gaat het vooral om activiteiten voor:

- transformatie van gebouwde omgeving en gebiedsontwikkeling
- circulaire economie
- klimaat en energietransitie

3 Programma verantwoording

In de verantwoordingsrapportages die alle opdrachtgevers ontvangen, staat de specifieke informatie over de resultaten zoals vastgesteld in de uitvoeringsovereenkomsten (UVO's) met de opdrachtgevers. In verband met het opmaken van de jaarrekeningen hebben wij onze opdrachtgevers begin januari 2020 al geïnformeerd over de productieresultaten. In dit bestuurlijke jaarverslag rapporteren we over het algemene beeld per programma en de belangrijkste ontwikkelingen.

De programma's komen overeen met de werkvelden in de uitvoeringsovereenkomsten. Per programma maken we inzichtelijk of de realisatie conform begroting is. Waar nodig is een technische wijziging op de begroting doorgevoerd. Conform de BBV-wetgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) worden programma's met betrekking tot het primair proces verantwoord exclusief de personele lasten en materiele overheadkosten. Deze worden apart verantwoord op het programma Bedrijfsvoering.

Naast de inkomsten uit de uitvoeringsovereenkomsten heeft de OD NZKG overige inkomsten vanuit het maatwerk. Daarbij gaat het om werkzaamheden die gefinancierd worden uit subsidies en op basis van offertes.

Alle elf opdrachtgevers van de OD NZKG krijgen afzonderlijk een opdrachtgeversrapportage waarin het volume is verwerkt met het daaraan gerelateerde financiële eindresultaat. Dit eindresultaat rekenen we per opdrachtgever af.

Toelichting bedrijvenbestand

De OD NZKG werkt er continu aan om de kwaliteit en actualiteit van het bedrijvenbestand te verbeteren. Hiervoor is een koppeling tot stand gebracht met het Nieuwe Handelsregister (NHR). In de toekomst zullen beide partijen via dit register informatie leveren over de kwaliteit en actualiteit. Vanaf 2020 is namelijk ook sprake van een terugmeldplicht vanuit de overheid naar het NHR. Het bedrijvenbestand wordt jaarlijks op 1 september geactualiseerd zodat we waargenomen verschillen kunnen vertalen in de uitvoeringsovereenkomsten voor het daarop volgende jaar.

Met ingang van 1 september 2018 hebben wij een kwaliteitsslag in het bedrijvenbestand doorgevoerd. Dit heeft geleid tot een correctie voor de agrarische bedrijven. Deze waren opgenomen in een te lage categorie gezien het risicoprofiel. De correctie was nog niet doorgevoerd bij de evaluatie PGF en de actualisatie van de begroting in maart 2019 en is daardoor niet meegenomen.

3.1 Programma Bouw

Het programma Bouw heeft als doelstelling om bij te dragen aan de grote bouwopgaven in de regio en onaanvaardbare risico's, vooral op het gebied van veiligheid en gezondheid, te kunnen afvangen. Voor het verlenen van omgevingsvergunningen, behandelen van meldingen en voor toezicht en handhaving op bouw en sloop in de realisatie- en gebruiksfase is per bouwactiviteit een toetsingsniveau vastgesteld met een oplopende intensiteit per categorie. Daarnaast zijn er diverse thema's en projecten die in samenhang met opdrachtgevers plaatsvinden, zoals EPC (energieprestatie coëfficiënt), MPG (milieuprestatie gebouwen), grootstedelijk onderhoud programma's bruggen en brandveiligheid, zeesluis, Markermeerdijken en Zuidasdok.

Voortgang en ontwikkelingen

De bouwopgave in ons werkgebied blijft onverminderd hoog, al wisselt dat beeld enigszins per opdrachtgever. Ten opzichte van de UVO's laat Amsterdam een daling zien van de VTH-opgave. Voor andere opdrachtgevers geldt dat niet. Dat vraagt om nader onderzoek omdat de totale bouwopgave voor Amsterdam geen daling lijkt te vertonen. Het programma Bouw als totaal geeft een ander beeld voor de output en de regie. Er zijn meer outputproducten geleverd en de benodigde inzet was hoger dan begroot o.b.v. het kengetal.

Uniform kwaliteitsniveau

De afgelopen jaren hanteerden we als gevolg van de krapte in de arbeidsmarkt een aangepast en risicogericht kwaliteitsniveau. In 2019 groeien we naar het uniforme kwaliteitsniveau in de bouwketen. Voor vergunningverlening is in de eerste helft van het jaar het uniform kwaliteitsniveau behaald. In de laatste maanden van dit jaar is ook bij bouwtoezicht het vastgelegde kwaliteitsniveau benaderd. Er was dus meer aandacht voor energie, milieu, gezondheid en kwalitatieve aspecten van de bouw. Alleen voor het onderdeel constructieve veiligheid werken we nog op het aangepaste risico-gestuurde niveau.
Bij de vaststelling van de begrotingsmethodiek is geconstateerd dat, als gevolg van onderbezetting in het werkveld bouw, de geleverde kwaliteit in de validatie-jaren 2017 en 2018 afwijkt van het gewenste uniform uitvoeringsniveau. In 2020 bekijken we of de ontwikkeling van 2019 zich doorzet en zullen we de bestaande kengetallen analyseren. Waarschijnlijk geeft dat aanleiding tot het aanpassen van de begrotingsafspraken tussen de OD NZKG en opdrachtgevers.

Arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt blijft een groot probleem. Ondanks de extra inspanningen om extra personeel te vinden, lukt dat moeizaam. Met name constructeurs en toezichthouders maar ook vergunningverleners in de bouw blijven schaars en moeilijk vindbaar. Met inhuur kunnen we dit probleem

slechts deels oplossen. Het leidt tot een hoog percentage inhuur met hogere inhuurtarieven. De structurele onderbezetting bij constructief advies en bouwtoezicht wordt enerzijds gecompenseerd door een relatief hoge directe productiviteit (ruim 5% boven de norm) en anderzijds door een meer risicogerichte manier van werken. Die hogere productiviteit gaat ten koste van de ontwikkeling van medewerkers en dat is op de langere termijn niet wenselijk. Aan de meer risico-gestuurde manier van werken hebben wij in eerdere rapportages al uitgebreid aandacht besteed.

Financiële verantwoording

Voor het programma Bouw zijn er afwijkingen op de lasten en de baten ten opzichte van de gewijzigde begroting. De baten zijn 151K lager door ongeveer 100K minder baten op de uitvoeringsovereenkomsten en 50K op de maatwerk afspraken. De lasten zijn 460K (6%) hoger dan begroot bij het tweede tertaal. Er zijn op outputproducten meer uren gemaakt dan begroot op basis van het kengetal. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor de vervanging van een aantal langdurig zieken.

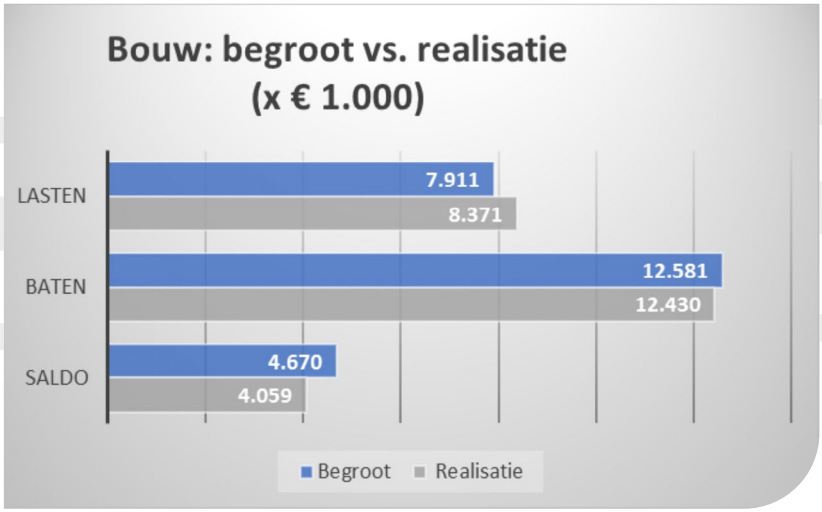

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma Bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Bouw	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	7.911	8.371	460
Baten	-12.581	-12.430	151
Saldo	**-4.670**	**-4.059**	**611**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.2 Programma Bodem

Het doel van het programma Bodem is de bescherming van de leefomgeving voor wat betreft bodem, meer specifiek ten aanzien van bodemverontreiniging. Concreet betekent dat toetsen en toezien of de uitvoering van bodemwerkzaamheden plaatsvindt binnen de kaders van wet- en regelgeving voor bodembescherming. Hierbij hoort ook de toetsing en controle aan standaardvereisten zoals Bus-saneringen (Besluit uniforme saneringen) en de door bevoegde gezagen opgestelde beschikking op een saneringsplan.

Voortgang en ontwikkelingen

Het werkveld Bodem heeft naast de relatie met bouwwerkzaamheden en infrastructuurprojecten ook een verband met energietransitie en klimaatadaptatie. Als de bouwwerkzaamheden aantrekken worden over het algemeen meer leidingen gelegd of vervangen waardoor meer activiteiten in de (verontreinigde) bodem plaatsvinden. Daarnaast zien we een intensiever gebruik van de ondergrond bijvoorbeeld voor warmte-en-koude-opslag (wko). Door slim gebruik van data in de bodem-app hebben we de illegale werkzaamheden goed onder controle. Dat leidt tot meer meldingen en aanvragen. In opdracht van alle deelnemers en de drie waterschappen is een bodemkwaliteitskaart PFOS en PFOA gemaakt. Hierdoor kunnen projecten en baggerwerkzaamheden weer op gang komen.

Financiële verantwoording

Op het programma Bodem is een nadeel gerealiseerd van 173K ten opzichte van de gewijzigde begroting. Aan de lastenkant is er een kleine overschrijding van 45K op personeelskosten. De realisatie van lagere volumes op diverse producten uit de UVO heeft geleid tot 111K minder opbrengst. Ook voor losse opdrachten is de realisatie iets lager dan begroot (17K).

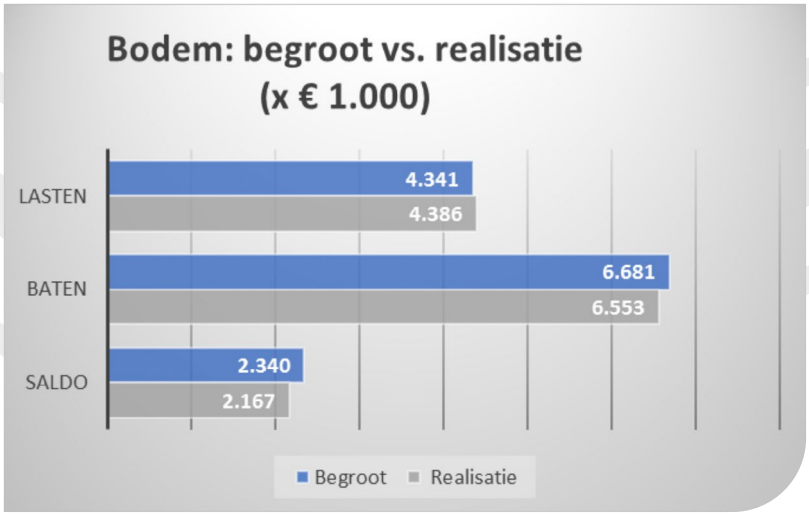

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Bodem	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	4.341	4.386	45
Baten	-6.681	-6.553	128
Saldo	**-2.340**	**-2.167**	**173**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.3 Programma Milieu en Brzo

Doel van het programma Milieu en Brzo is het waarborgen van een schoon, gezond, veilig, leefbaar en duurzaam Noordzeekanaalgebied. De OD NZKG voert ook VTH-taken uit voor de meest risicovolle bedrijven in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Deze bedrijven vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) en/of de Richtlijn Industriële Emissies (RIE-4) en onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Op basis van een landelijke vastgestelde systematiek controleert de OD NZKG in samenwerking met andere partners jaarlijks bij de Brzo-bedrijven. Hiervoor heeft de OD NZKG tevens een intensieve samenwerkingsrelatie opgebouwd met de landelijke Brzo-omgevingsdiensten.

Voortgang en ontwikkelingen

In 2019 is met succes ingezet op de uitvoering van de reguliere toezicht en handhaving (VTH). Dankzij een grote mate van inzet en expertise hebben wij een bijdrage kunnen leveren aan de veiligheid en leefbaarheid in ons werkgebied. Zo zijn alle geplande veiligheidsinspecties uitgevoerd en is opvolging gegeven aan geconstateerde tekortkomingen. In 2019 was sprake van een toename van het aantal omgevingsvergunningen. De daarvoor benodigde inzet is ten koste gegaan van de inzet op de reguliere actualisaties.

Capaciteit en communicatie

In 2019 kregen we te maken met sterk opspelende dossiers bij Tata/Harsco en AEB. Deze zijn breed uitgemeten in de media en vroegen de benodigde bestuurlijke aandacht. Het resultaat van het onderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer, de doorlichting van de vergunning bij Tata/Harsco en het nog te starten onderzoek van de Onderzoekscommissie AEB Gemeente Amsterdam geeft een spiegel op de juistheid en zorgvuldigheid van ons handelen. Het is nog niet duidelijk welke gevolgen dit zal hebben voor onze werkwijze en daarmee de benodigde capaciteit (zowel kwaliteit als kwantiteit).
We hebben te maken met een sterk veranderde omgeving, die zich veel actiever en mondiger opstelt t.o.v. van het werk van de OD NZKG. Communicatie vindt hierbij vaak plaats over de OD NZKG via twitter of facebook in plaats van met de OD NZKG. Met proactieve digitale communicatie (direct op onze eigen website) en juist ook fysiek (overleg met bewoners) hebben we het werk van de OD NZKG zichtbaarder gemaakt en gewerkt aan meer reële verwachtingen.

Milieuadvisering en duurzaamheid

Ten opzichte van 2018 is sprake van een significante toename van vraag naar specialistisch milieuadvies. Dit houdt onder meer verband met de woningbouwopgave in diverse gebieden. Daarbij worden bedrijventerreinen getransformeerd naar een gemengd gebied van werken en wonen en spelen ingewikkelde ruimtelijke inpassingsvraagstukken. De steeds complexere leefomgeving en een hogere participatie van burgers en milieuorganisaties (denk aan klachten, bezwaar en beroep) hebben gevolgen voor de inzet van de gebruikelijke VTH-instrumenten. Er is een toename aan de gevraagde inzet van gespecialiseerde milieuadviseurs in het kader van de energie- en warmtetransitie, de transformatie naar een circulaire economie en woningbouw in gebieden met bedrijven. Opdrachtgevers hebben er moeite mee om in programma' s op voorhand concreet te maken welke advisering zij in de loop van het jaar van de OD NZKG gaan vragen. We zijn momenteel bezig met een concrete uitwerking van het Klimaatakkoord op regionaal niveau. Het risico is dat de maatregelen die genomen worden interfereren met andere ontwikkelingen zoals de woningbouwopgave en huidige wet- en regelgeving. Dit kan een vertragend effect hebben op processen als vergunningverlening.

Toezicht op EED-richtlijn

Op 4 juni 2019 is bekend geworden dat de bevoegdheid van het toezicht op de EED-richtlijn per 1 juli 2019 wijzigt. De bevoegdheid gaat van de gemeente over naar de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK), die deze taken laat uitvoeren door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Tweede helft 2019 heeft de OD NZKG lopende zaken van voor 1 juli 2019 afgerond en zaken die na 1 juli 2019 zijn ingediend overgedragen aan de RVO. Dit heeft als resultaat dat eind 2019 alle 3.042 dossiers zijn afgerond of overgedragen aan de RVO.

Daarnaast heeft de OD NZKG de implicaties van de overgang in kaart gebracht. We verwachten dat deze bevoegdheidsverschuiving een flinke impact heeft op de aanpak energiebesparing bij bedrijven omdat het toezicht op energiebesparing nu is opgesplitst. Er moet continue afstemming plaatsvinden tussen de RVO, gemeentes en provincies over bedrijven waarbij zij gezamenlijk toezicht houden op het onderdeel energiebesparing (EED versus Activiteitenbesluit). De verwachting is dat dit een vertragende werking in de aanpak zal hebben. De OD NZKG heeft als voorzitter van het voormalige kernteam EED het initiatief genomen om in overleg te gaan met het ministerie van EZK en de RVO over deze gegevensuitwisseling en samenwerking. We trekken hierin samen op met OD.nl.

Bodemenergiesystemen

Ten opzichte van 2018 is in 2019 opnieuw een significante stijging waar te nemen in het aantal meldingen over plaatsing van gesloten bodemenergiesystemen in de ondergrond. De steeds groter wordende mogelijkheid van onderlinge interferentie heeft een verminderde efficiëntie van deze systemen tot gevolg. Een aantal bedrijven is onder verscherpt toezicht geplaatst. De werkzaamheden met betrekking tot juridisch advies zijn conform begroting uitgevoerd.

VTH

Voor de diverse opdrachtgevers spelen specifieke grote dossiers en ontwikkelingen, die al dan niet van invloed zijn op elkaars belangen en bevoegdheden. Denk bijvoorbeeld aan de gedeeltelijke sluiting van het AEB en de gevolgen in de afvalketen, de ontwikkelingen rond datacentra en biomassacentrales, de geplande Formule 1-races op het Circuit Zandvoort en het evenement Sail. De OD NZKG houdt deze dossiers, ontwikkelingen en belangen nauwlettend in de gaten en communiceert dit ook actief naar de opdrachtgevers.

Ondermijning

Ondermijning is een steeds groter wordend maatschappelijk probleem. Een eerste stap, naast het traditionele toezicht (eventueel gevolgd door handhaving), is het optreden als één overheid. Onder meer gemeenten, politie, omgevingsdiensten en belastingdienst trekken hierin samen op. De OD NZKG is deelnemer in veel projecten om deze sluipende vorm van criminaliteit te bestrijden.

Taskforce Handhaving en intensieve handhaving

De Taskforce Handhaving komt in beeld bij bedrijven waar de reguliere handhavingsinstrumenten niet tot het gewenste naleefgedrag leiden. In 2019 hebben we de taskforce beter zichtbaar gemaakt in onze eigen organisatie. Met een evaluatie (breed en op dossier) is de meerwaarde aangetoond van de inzet van de taskforce op complexe dossiers. Bij de provincies Noord-Holland en Utrecht was sprake van een verhoogde inzet op het terrein van intensieve handhaving.

Arbeidsmarkt

Om een betere instroom van medewerkers te bereiken, is een arbeidsmarktcampagne gelanceerd: de OD NZKG bekijkt het van alle kanten. Deze campagne nodigt kandidaten uit om hun kracht in te zetten voor de leefomgeving. Met name collega's voor de veiligheidsinspecties en de Taskforce Handhaving zijn moeilijk te vinden.

Financiele verantwoording

Het totale resultaat is 378K positief. De lasten zijn 457K lager dan begroot. Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt konden diverse vacatures niet worden ingevuld. Het betreft met name werkzaamheden voor kwaliteitsverbetering die alsnog plaats zullen vinden in 2020 en minder inzet op offertewerk. De baten zijn 79K lager dan begroot als gevolg van prioritering van UVO-werkzaamheden boven offertewerkzaamheden.

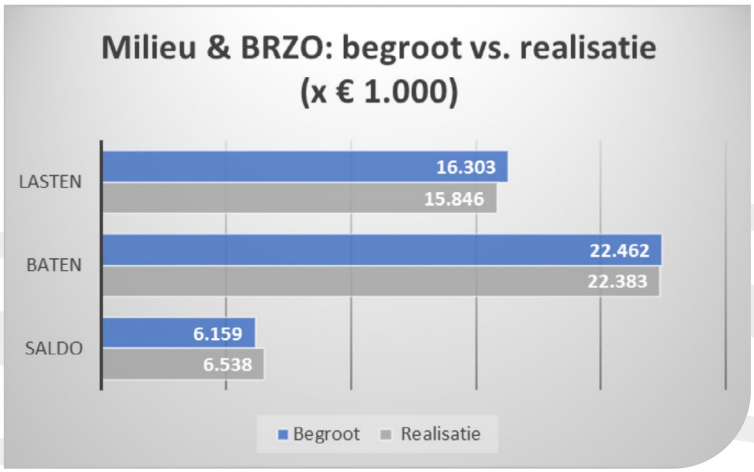

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Milieu & BRZO	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	16.303	15.846	-457
Baten	-22.462	-22.383	79
Saldo	**-6.159**	**-6.538**	**-378**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.4 Programma Randvoorwaardelijk

In dit programma zitten randvoorwaardelijke producten die voor elke opdrachtgever noodzakelijk zijn. Het gaat om werkzaamheden voor accountmanagement, procesondersteuning en risicobeheersing zoals de consignatiedienst en nieuwe wet- en regelgeving. De opdrachtgevers betalen voor deze producten jaarlijks een vast bedrag. Daarnaast is een aantal programma-overstijgende producten opgenomen: Bibob, Omgevingswet en Verweer in bezwaar en beroep. Deze producten worden op regiebasis afgerekend per opdrachtgever.

Voortgang en ontwikkelingen

Klachten

Bewoners uit het IJmondgebied hebben een app ontwikkeld die het eenvoudig maakt om een milieuklacht tegelijkertijd bij verschillende instanties in te dienen. Deze app is aangesloten op ons zaaksysteem. Gezien de aandacht voor het milieu van bewoners in het IJmondgebied is het aantal milieuklachten enorm toegenomen. Ten opzichte van 2018 is sprake van een verdubbeling van het aantal klachten. De klachten zijn grotendeels Tata/Harsco-gerelateerd. De toename van klachten wordt incidenteel opgevangen door inzet van extra capaciteit. Maar de grens is bereikt en de kwaliteit van behandeling van klachten staat onder druk. De verwachting is dat deze klachtmeldingen blijven toenemen en dat dit structureel om extra capaciteit vraagt. De terugmeldplicht bij het Nieuwe Handelsregister betekent dat we moeten melden als we een ander soort inrichting constateren dan in het Handelsregister staat aangegeven. Dit levert vooralsnog niet veel structureel werk op. Of dit in 2020 wel meer wordt, zal deels afhangen van de inspanningen die Toezicht op dit onderwerp zal doen. In het kader van de privacywetgeving hebben we voor het anonimiseren van te openbaren stukken gekozen voor een geautomatiseerde aanpak. Als deze automatiseringsslag helemaal is gemaakt, zal dit geen substantiële menskracht meer vragen. De toename van klachten heeft ook geresulteerd in extra media-aandacht, meer complexe Wob-verzoeken en een toename van opmerkingen/klachten via sociale media (webcare). Deze ontwikkeling heeft ook in het derde tertaal doorgezet en vraagt een substantiële inzet van extra capaciteit.

Wob-verzoeken 2019

In 2019 zijn er in totaal 67 Wob-verzoeken binnengekomen bij de OD NZKG. In 2018 waren dat er 30. De Wob-verzoeken worden steeds complexer en omvangrijker. De meeste Wob-verzoeken hadden betrekking op documenten over AEB, Tata/Harsco, I-GES, Circuit Zandvoort en Granuband.

Verweer, bezwaar en beroep

In 2019 was meer inzet nodig op verweer-, bezwaar- en beroepzaken dan begroot. Er zijn in totaal 67 bezwaarzaken afgehandeld. Daarbij is in 23 zaken het bestreden besluit niet herroepen en in 25 zaken is het bezwaar ingetrokken. In 5 zaken is het bestreden besluit gewijzigd en in 8 zaken is het bestreden besluit ingetrokken. In 6 zaken was de bezwaarmaker niet-ontvankelijk of is het bezwaarschrift naar de opdrachtgever gestuurd. Er zijn in totaal 24 beroepzaken (waaronder hoger beroep) afgehandeld. De rechter heeft 1 zaak gegrond en 12 zaken ongegrond verklaard, 9 zaken zijn ingetrokken en 2 zaken waren niet-ontvankelijk. Er zijn in totaal 17 verzoeken om een voorlopige voorziening afgehandeld. De Voorzieningenrechter heeft 11 verzoeken om een voorlopige voorziening afgewezen, 5 verzoeken zijn ingetrokken en 1 verzoek was niet-ontvankelijk. In het voorjaar 2020 volgt een inhoudelijke analyse op de betreffende bezwaar-en beroepzaken om de juridische kwaliteit van het proces en de besluiten van de OD NZKG te optimaliseren.

Projecten

Voor enkele grotere, complexere, bestuurlijk gevoelige dossiers hanteert de OD NZKG een projectmatige aanpak. We voeren projecten uit, waarvan sommige in opdracht buiten de UVO om. Enkele resultaten van 2019 zijn.

- Bij de bouw van de Zeesluis is dit jaar het caisson van het binnensluishoofd zonder grote problemen afgezonken. Daarmee is een cruciale fase goed verlopen en zal het werk van de OD NZKG ook in rustiger vaarwater komen.
- Bij de Markermeerdijken worden alleen nog voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. We wachten op de uitspraak in de bodemprocedure. Wel hebben nu alle gemeenten de VTH-taken aan de OD NZKG gemandateerd.
- We zijn gestart met twee nieuwe projecten: A9 en Schaalsprong Amsterdam Almere in opdracht van Amstelveen en Hoog Frequent Spoor in Amsterdam.
- In ons werkgebied zijn veel tunnels. Voor de IJtunnel en de Buitenvelderttunnel zijn openstellingsvergunningen verleend. Naar verwachting volgen die van de Kaagbaantunnel en de Gaasperdammertunnel in 2020.

Financiële verantwoording

Het programma Randvoorwaardelijk heeft een voordeel van 87K gerealiseerd. Dit is komt door hogere baten waaronder voor bezwaar- en beroepszaken.

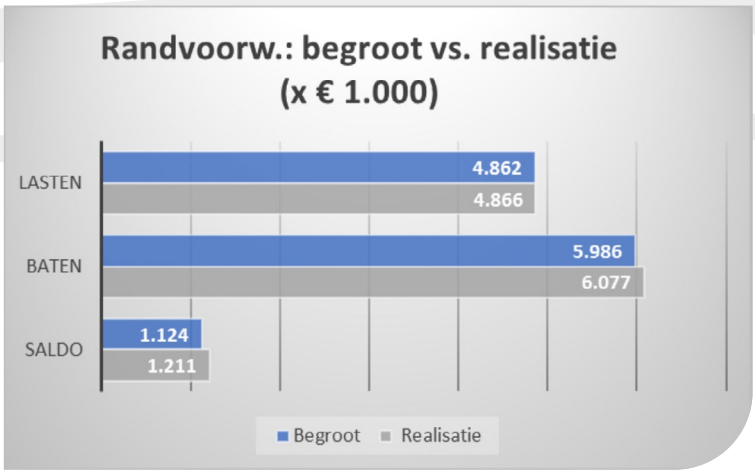

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

(bedragen x € 1.000)

Programma Randvoorwaardelijk	Gewijzigde begroting	Realisatie	Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	4.862	4.866	4
Baten	-5.986	-6.077	-91
Saldo	**-1.124**	**-1.211**	**-87**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.5 Programma Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering ondersteunt en adviseert de organisatie op het gebied van personeelszaken, informatievoorziening, boekhouding, communicatie, huisvesting, facility management, sturing, coaching en planning en control. Naast deze personele en materiele bedrijfsvoeringskosten worden de personele overheadkosten van het management van de gehele organisatie op dit programma verantwoord.

Voortgang en ontwikkelingen

Btw

In 2019 heeft de Belastingdienst het standpunt ingenomen dat de OD NZKG voor de btw niet meer mag handelen als overheid maar als ondernemer. Omdat de OD NZKG tegen vergoeding een overheidstaak uitvoert die niet haar eigen taak is, nemen we deel aan het economisch verkeer. Als gevolg van deze wijziging is de OD NZKG per 1 januari 2020 volledig btw-plichtig.

Huisvesting

Door een groeiend werkpakket en uitbreiding van de formatie was het noodzakelijk het aantal werkplekken uit te breiden. Tegelijkertijd zijn er ook een aantal kwalitatieve verbeteringen gerealiseerd, zoals meer sta-werkplekken, meer kleine werkoverlegplekken, meer groen in het pand en enkele akoestische verbeteringen. Tevens zijn teams die een nauwe samenwerkingsrelatie met elkaar hebben dicht(er)bij elkaar gehuisvest. Met deze ingrepen hebben we ervoor gezorgd dat het gebouw de komende jaren optimaal wordt benut en er een prettig werkklimaat is voor alle medewerkers. Begin 2020 worden de werkzaamheden aan de Plaza afgerond dat daarmee een meer multifunctioneler karakter krijgt.

Financiële administratie en personeels- en salarisadministratie in eigen beheer

Bij de start van de OD NZKG is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de provincie Noord Holland voor het uitvoeren van de financiële administratie en de personeels- en salarisadministratie. In onderling overleg is besloten deze taken vanaf 2020 in eigen beheer uit te voeren. Hiervoor is in 2019 een aanbesteding uitgevoerd. Er is gekozen voor het systeem AFAS en de salarisadministratie bij IJK. De implementatie is succesvol verlopen en per 6 januari 2020 is AFAS in gebruik genomen. Met de provincie Noord Holland is nog een “light” overeenkomst gesloten voor specialistische advisering op gebied van rechtspositie en juridische inkoop.

Arbeidsmarkt

Al geruime tijd investeert de OD NZKG in het aantrekken van nieuwe medewerkers. De arbeidsmarkt is krap en dat merken we vooral bij specialistische functies zoals milieukunde, bouwkunde en bodemexpertise. We benaderen afgestudeerden van scholen en opleidingsinstituten en investeren in stages en traineetrajecten. Tevens richten wij ons via specialistische bureaus op gerichte werving. De acties zijn effectief en we slagen erin om gekwalificeerd personeel aan te nemen. In 2019 hebben we ondanks de krapte op de arbeidsmarkt meer dan 80% van de openstaande vacatures kunnen invullen. In 2019 waren er 93 vacatures, waarvan er 78 in zijn vervuld. 20 vacatures hiervan werden vervuld via interne doorstroom. 38 fte zijn uitgestoomd waarvan 25 naar een ander werkgever. Als extra stimuleringsmaatregel en hulp bij de werving looft de OD NZKG een beloning uit aan zittende medewerkers die een potentiele kandidaat aanbrengen die langer dan drie maanden in dienst blijft.

Al deze activiteiten zijn niet voldoende om de uitstroom en het meerjarig verloop door pensioen op te vangen. De OD NZKG heeft geïnvesteerd in een arbeidsmarktcampagne en een nieuwe website. Met die campagne en met employer branding profileren we de OD NZKG als een relatief jonge organisatie (nog) sterker bij het potentieel op de arbeidsmarkt. Deze strategie is uiteindelijk verwoord in de boodschap: Bekijk de toekomst van alle kanten. Dit is vertaald in krachtige creatieve concepten met video's en foto's en uiteraard ook (aan)sprekende teksten. In november 2019 is de campagne gestart en zijn we zichtbaar in vakbladen, sociale media en niet in de laatste plaats op abri's. Tevens zijn twee nieuwe websites live gegaan gebaseerd op dit concept: de corporate website en de werken-bij-website. De eerste effecten van de campagne zijn zichtbaar in een stijging van het aantal sollicitaties. Effecten op daadwerkelijke invulling van de specialistische vakgerichte functies zijn nog niet bekend.

Strategische personeelsplanning: Samen in Ontwikkeling

Strategische personeelsplanning (SPP) richt zich op het kwantitatief en kwalitatief op orde brengen en houden van onze medewerkers. In het plan van aanpak zijn thema's vastgelegd met een focus op ontwikkeling van onze medewerkers. Belangrijk accent betreft de omvangrijke vervangingsvraag door vergrijzing. Met de uitstroom van medewerkers verdwijnt ook veel kennis en ervaring. Hiernaast werken medewerkers steeds langer door. Daarom moet er aandacht zijn voor het duurzaam inzetbaar houden van deze medewerkers en tijdige overdracht van hun kennis. Veel aandacht gaat uit naar talentmanagement, stimulering van persoonlijke ontwikkeling en instroom van jong talent.

Instroom en ontwikkeling van jong talent

Voor de benodigde instroom van jong talent vindt er een inventarisatie plaats op basis van de deskundigheidsgebieden. Hieruit blijkt welke teams binnen de organisatie het zwaarst belast gaan worden qua pensioneringsuitstroom. Om invulling te geven aan tijdige vervanging hiervoor is in 2018 besloten een technisch traineeship te ontwikkelen. Jonge mensen volgen een jaar lang een inhoudelijke training binnen een specifiek vakgebied en worden daarbij individueel begeleid door ervaren mentoren die hier specifiek voor zijn getraind. De trainees krijgen daarnaast basistrainingen in de andere disciplines van de OD NZKG. Hiermee leren zij om binnen het eigen vakgebied integraal te denken. Naast een eigen traineeship participeert de OD NZKG ook in de traineepool van de MRA (Metropool Regio Amsterdam).

Opleiden en ontwikkelen

De OD NZKG is een aantrekkelijke werkgever en weet medewerkers te binden en te boeien. Dit doen we door voorwaarden te scheppen om prettig en goed te kunnen werken. Daarbij hoort ook de mogelijkheid om je te ontwikkelen en te leren. In deze lerende organisatie hebben management en medewerkers een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor ontwikkeling. De medewerker wil als professional verantwoordelijk zijn voor de eigen loopbaan en ontwikkeling. De werkgever/leidinggevende heeft de verantwoordelijkheid om daarbij te coachen, te stimuleren en te faciliteren. Vanuit de cao is een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) beschikbaar waarmee medewerkers eigen keuzes kunnen maken binnen hun huidige en toekomstige ontwikkeling en loopbaan. Verder heeft de OD NZKG een algemeen opleidingsbudget voor centrale opleidingen en in-company-trainingen.

Kwaliteitscriteria

De OD NZKG werkt met digitale e-portfolio's waarin medewerkers hun deskundigheid, kennis en vaardigheden vastleggen. Hiermee conformeert de OD NZKG zich aan de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria. In 2019 is een update van de kwaliteitscriteria bestuurlijk vastgesteld. Enkele criteria en deskundigheidsgebieden zijn hierin gewijzigd en er zijn deskundigheidsgebieden toegevoegd, zoals energiebesparing en duurzaamheid. Om aan onze opdrachtgevers aan te kunnen tonen dat wij voldoen aan de meest actuele criteria, zijn in de tweede helft van 2019 de deskundigheidsgegevens van alle medewerkers met VTH-taken geactualiseerd. Op basis daarvan is een rapportage opgesteld. Hieruit blijkt dat wij op alle relevantie deskundigheidsgebieden ruim voldoen aan de criteria.

Managementontwikkeling

Met van input van een groot aantal medewerkers en leidinggevenden is een visie op leiderschap opgesteld met als titel Modern leiderschap in een wendbare organisatie. Hierin is aandacht voor de drie rollen van leidinggevenden: als leider (richting geven), coach (ruimte laten) en manager (regelen). Managementontwikkeling is ook een belangrijk onderdeel binnen de strategische personeelsplanning. Welk leiderschap, en meer concreet wat voor een soort managers, heeft de OD NZKG nodig om een goede koers te kunnen varen? Het leertraject voor managers heeft in 2019 een vervolg gekregen. Elk kwartaal vindt er een training of bijeenkomst plaats van alle managers. Doel is ontwikkeling op de verschillende rollen. Om ervoor te zorgen dat het traject aansluit bij zaken waarmee de managers dag in dag uit bezig zijn, bepalen zij zelf de inhoud van de trainingen.

Week van de Mobiliteit

In 2019 hebben wij wederom deelgenomen aan de Week van de Mobiliteit. Deze wordt georganiseerd vanuit RegioFlexWerk, een arbeidsmarktplatform waar vraag en aanbod voor flex klussen, vacatures en stages in de regio's Amsterdam, Zuid-Kennemerland, Haarlemmermeer en Zaanstreek- en Waterland elkaar kunnen vinden. Gedurende deze jaarlijks terugkerende week worden diverse activiteiten georganiseerd, zoals workshops, individuele gesprekken en kijkjes in de keuken bij elkaar en sinds vorig jaar ook een banenmarkt. Doel is om een impuls te geven aan arbeidsmobiliteit, loopbaanontwikkeling, regionale samenwerking en kennisdeling. Daarnaast biedt de Week van de Mobiliteit netwerkkansen binnen en buiten de regio. In 2019 is de eerste banenmarkt een succes gebleken, waar we in 2020 verder op voort kunnen bouwen. Thema's als mobiliteit en persoonlijke ontwikkeling worden hiermee voor alle medewerkers extra gefaciliteerd en gestimuleerd.

Integriteit

De OD NZKG besteedt veel aandacht aan integriteit. We investeren in trainingen morele oordeelsvorming, we verwerken integriteitsaspecten in de werving en selectieprocedure, inventariseren kwetsbare functies en hebben aandacht voor uitwerking in de handhavingspraktijk. Het beoordelen van nevenwerkzaamheden van medewerkers heeft in 2019 plaatsgevonden. De integriteitscoördinator bij de OD NZKG heeft hierbij gebruik gemaakt van het bureau Governance & Integrity als sparringpartner.

Vertrouwenspersonen integriteit

Er zijn bij de OD NZKG twee interne vertrouwenspersonen integriteit werkzaam. Net als vorig jaar bestaat de indruk dat medewerkers de vertrouwenspersonen goed weten te vinden. Ze hebben in 2019 samen in totaal 12 cases afgehandeld in 40 (telefoon)gesprekken, waarvan één case een relatie had met integriteit. In een aantal cases was (mede) sprake van ongewenst gedrag en een aantal had betrekking op het ervaren van een arbeidsconflict of spanningen in de arbeidsrelatie, met name tussen medewerker en leidinggevende. Meldingen hebben in de praktijk vaak niet eenduidig te maken met ongewenst gedrag of een arbeidsconflict.

Vertrouwenspersoon ongewenst gedrag

De OD NZKG maakt gebruik van een externe vertrouwenspersoon voor zaken omtrent ongewenst gedrag. In april 2019 is de externe vertrouwenspersoon ongewenst gedrag opgevolgd in verband met ingang van een nieuwe contractperiode. In 2019 is de vertrouwenspersoon 2 maal geconsulteerd. In 2019 is verder gegaan met de voorlichting over ongewenst gedrag, hetgeen ook zal worden voortgezet in 2020.

Garantiebanen

Via een sociaal akkoord hebben het kabinet en de sociale partners afgesproken om 125.000 extra banen te creëren voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Deze banen worden garantiebanen genoemd. Aan de OD NZKG is een quotum van 10,28 te realiseren garantiebanen opgelegd. In 2019 hebben we 4,3 garantiebanen gerealiseerd

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Per 1 januari 2020 wordt de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) ingevoerd. Deze wet brengt de rechtspositie van ambtenaren in overeenstemming met die van werknemers in de private sector. Medewerkers van de OD NZKG hebben in november 2019 een arbeidsovereenkomst getekend die ingaat per 1 januari 2020. Daarin zijn de rechtspositieregelingen aanvullend op de cao provinciale sector omgezet naar privaatrecht. HR-medewerkers en juristen zijn intensief geschoold in de nieuwe regelgeving en de directie heeft samen met de ondernemingsraad een WNRA-sessie gevolgd.

Activiteiten OR

Ook in 2019 heeft intensief overleg tussen de OR en de bestuurder plaatsgevonden. Hierbij is de algemene gang van zaken besproken, conform de Wet op de ondernemingsraden (WOR). Hiernaast werden er situationeel zogenaamde technische overleggen per thema georganiseerd. Belangrijke thema's die in 2019 aan de orde kwamen waren:

- WNRA (normalisering van de ambtenarenstatus), nieuwe cao en bijbehorende regelingen en het personeelshandboek (met ingang van 1-1-2020)
- Strategisch personeelsbeleid en het opleidingsbudget
- Prestatiegerichte financiering
- Het huisvestingsconcept en de (interne) verhuizing
- Verlenging contract e-portfolio's medewerkers en VTH-dashboard
- Handleiding Werving en Selectie en omgaan met (interne) vacatures
- MRA-traineepool en status interne kandidaat bij vacatures
- Wijziging van de communicatiefuncties
- Privacy beleidskader voor medewerkers
- Aanpassing klachtenregeling OD NZKG
- Arbozaken, zoals aanbod en beleid keuringen en preventief medisch onderzoek, aanbesteding nieuwe Arboarts per 1 maart 2019 en nieuwe functie medewerker Arbo- en milieu

AVG

Als eerste omgevingsdienst in Nederland heeft de OD NZKG het anonimiseren van publiceerbare documenten gedigitaliseerd. Hiermee heeft de OD NZKG de juiste balans gecreëerd tussen openbaarheid van documenten en het voldoen aan de AVG.

Een belangrijk speerpunt in 2019 was het meenemen van de bescherming van persoonsgegevens bij het ontwikkelen van nieuwe processen en bij aanschaf van systemen waarbij persoonsgegevens een grote rol spelen. Dit wordt *privacy by design* genoemd. Dit is toegepast bij de aanschaf van het systeem AFAS.

De Functionaris Gegevensbescherming heeft in haar jaarverslag een overzicht gegeven van haar werkzaamheden en bevindingen. Tevens heeft zij naar aanleiding van haar bevindingen aanbevelingen gedaan.

Vaste formatie en flexwerk

De afgelopen jaren heeft de OD NZKG er steeds meer taken bijgekregen. De vaste formatie van de organisatie sloot hier niet meer goed op aan. Dit werd tijdelijk opgevangen door inhuur. Het gevolg hiervan is echter dat kennis en continuïteit moeilijk geborgd kan worden. De organisatie streeft daarom vanaf 2020 naar een vast/flex-norm van 90/10%. Uitzondering hierop is het werkveld Bouw. In verband met de grote conjuncturele gevoeligheid hanteren we voor dit werkveld een norm van circa 70/30%. De arbeidsmarktcampagne heeft in 2019 ertoe bijgedragen dat meer vacatures vervuld konden worden.

Interne klachtenregeling

De vernieuwde klachtenregeling is na akkoord van directie en ondernemingsraad, vastgesteld door het dagelijks bestuur en gepubliceerd op internet. De ingediende klachten worden geregistreerd.
In 2019 zijn 3 klachten ingediend en afgehandeld.

Financiële verantwoording

Het programma Bedrijfsvoering komt uit op een positief resultaat van 442K. Dit komt onder andere door de vrijval van de voorziening onderhanden werk van 799K. Het risico onderhandenwerk is conform de tweede tertaalrapportage opgenomen in het weerstandsvermogen door toevoeging van het risicobedrag aan de algemene reserve. Op basis van de actualisatie van het risico is de betreffende toevoeging aan de algemene reserve 454K lager dan begroot. De personeelslasten zijn 242K lager dan begroot door het niet kunnen invullen van vacatures. De kosten voor werving en selectie zijn 65K hoger dan begroot. Verder zijn de kosten van het Algemeen ontwikkelbudget 215K hoger dan begroot. Dit komt doordat er meer werkgerelateerde opleidingen zijn gevolgd zijn dan opleidingen in het kader van het persoonlijk ontwikkelbudget. Tot slot zijn de baten 26K hoger door een niet-begrote subsidie.

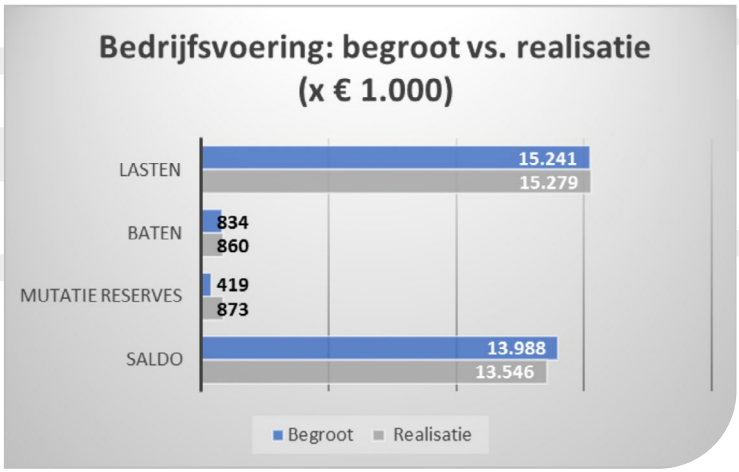

Lasten zijn exclusief lasten voor bedrijfsvoering. Deze zijn opgenomen in het programma bedrijfsvoering.

Programma Bedrijfsvoering	Gewijzigde begroting	Realisatie	(bedragen x € 1.000) Verschil Begroting-Realisatie
Lasten	15.241	15.279	38
Baten	-834	-860	-26
Mutatie reserves	-419	-873	-454
Saldo	**13.988**	**13.546**	**-442**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

3.6 Financiële resultaten

Het financiële resultaat van de OD NZKG over 2019 is 429K positief. Er was een resultaat van 306K begroot. Ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn er enkele afwijkingen bij de lasten en de baten. Op hoofdlijnen betreft het onderstaande afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Het totaal van de lasten is 90K hoger dan begroot door:

- Hogere personele lasten Bouw (460K), onder andere door inhuurkosten vanwege nog niet ingevulde vacatures, hogere inzet outputproducten en vervanging langdurig zieken.
- Lagere personele lasten Milieu en BRZO (457K) als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt.
- Bij bedrijfsvoering per saldo 38K hogere lasten waaronder lagere personeelslasten (242K), hogere opleidingskosten (215K) en diverse hogere lasten (65K).
- Overige diverse hogere lasten (49K).

Het totaal van de baten is 241K lager dan begroot door:

- Lagere baten maatwerk en UVO Bouw (151K)
- Lagere baten UVO en maatwerk Bodem (128K)
- Overige diverse hogere baten (38K).

Lagere toevoeging aan de algemene reserve:

- Op basis van de actualisatie van het risico onderhandenwerk is 454K minder dan begroot toegevoegd aan de algemene reserve.

Exclusief deze lagere toevoeging aan de algemene reserve is het resultaat 25K nadelig. Dat is een afwijking van 331K nadelig ten opzichte van de begroting (306K voordelig). De afwijking is het saldo van 241K lagere baten met name maatwerk en 90K hogere lasten.

Zie voor meer informatie over de afwijkingen per programma de toelichting in de programmaverantwoording.

Tabel: overzicht baten en lasten per programma

Resultaten per programma	Primair begroting 2019 lasten	Primair begroting 2019 baten	Primair begroting 2019 saldo	Gewijz. begroting 2019 lasten	Gewijz. begroting 2019 baten	Gewijz. begroting 2019 saldo	Realisatie 2019 lasten	Realisatie 2019 baten	Realisatie 2019 saldo
									(bedragen x €1.000)
Bouw	8.117	-13.823	-5.706	7.911	-12.581	-4.670	8.371	-12.430	-4.059
Bodem	3.706	-5.354	-1.649	4.341	-6.681	-2.340	4.386	-6.553	-2.167
Milieu & BRZO	14.227	-21.927	-7.699	16.303	-22.462	-6.159	15.846	-22.383	-6.538
Randvoorwaardelijk	3.840	-4.306	-466	4.862	-5.986	-1.124	4.866	-6.077	-1.211
Bedrijfsvoering:	15.570	-	15.570	15.241	-834	14.407	15.279	-860	14.419
- Overhead	*15.433*	-	*15.433*	*15.118*	*-834*	*14.284*	*15.234*	*-860*	*14.373*
- Onvoorzien	*137*	-	*137*	*124*	-	*124*	*46*	-	*46*
- Venootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo voor mutaties reserves	**45.460**	**-45.410**	**50**	**48.657**	**-48.544**	**113**	**48.747**	**-48.303**	**444**
Mutaties reserves	**-**	**-50**	**-50**	**1.004**	**-1.423**	**-419**	**550**	**-1.423**	**-873**
Toevoegingen	-	-	-	1.004	-	1.004	550	-	550
Onttrekkingen	-	-50	-50	-	-1.423	-1.423	-	-1.423	-1.423
Saldo na mutaties reserves	**45.460**	**-45.460**	**-**	**49.661**	**-49.967**	**-306**	**49.297**	**-49.726**	**-429**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

Dekkingsmiddelen

De OD NZKG realiseert het grootste deel van de dekkingsmiddelen via uitvoeringsovereenkomsten (UVO'S) met de opdrachtgevers. Er zijn UVO's afgesloten met elf opdrachtgevers waaronder de founding fathers (gemeente Amsterdam, gemeente Zaanstad, gemeente Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland), de AM-gemeenten (Amstelland-Meerlanden) en de contractpartners provincie Flevoland en Utrecht.
De overige dekkingsmiddelen bestaan uit opbrengsten voor offertes, subsidies, extern detacheren van personeel en onttrekkingen uit reserves. In bijlage 2 zijn de dekkingsmiddelen verder gespecificeerd.

	Gewijzigde begroting 2019	Realisatie 2019	Resultaat 2019
			(bedragen x € 1.000)
Uitvoeringsovereenkomsten opdrachtgevers	45.796	45.729	-67
Totaal dekkingsmiddelen via Uvo's	**45.796**	**45.729**	**-67**
Overige baten	2.748	2.575	-174
Onttrekking uit reserves	1.423	1.423	-
Totaal dekkingsmiddelen	**49.967**	**49.726**	**-241**

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is een door het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies (BBV) voorgeschreven paragraaf. De beleidskaders vanuit de OD NZKG zijn vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- Ontwikkelingen in 2019
- Weerstandsvermogen, bestaande uit:
  - Inventarisatie risico's
  - Inventarisatie weerstandscapaciteit
  - Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen
- Financiële kengetallen

Ontwikkelingen 2019

Begin 2019 is de validatie van de nieuwe financieringsystematiek van het Prestatiegericht Financieren (PGF) op basis van de realisatiecijfers 2017/2018 afgerond. Via een separaat voorstel aan het bestuur zijn de impact daarvan en de aanpassingen in de productstructuur, kengetallen en tariefdifferentiatie gepresenteerd voor de periode 2019 en verder.

Op basis van de uitkomst van de validatie is gekeken naar de verwachte risico's en de relatie met de hoogte van het weerstandsvermogen. Bij het tweede tertaal is in dat verband een voorstel gedaan om het risico onderhandenwerk Bouw en Bodem op te nemen in de risicoparagraaf en deze niet aan te houden als een voorziening.

Naar aanleiding van het eerste en tweede tertaal was een onttrekking aan de algemene reserve begroot van € 1,4 mln voor de cao-ontwikkeling 2019 en een toevoeging van 799K voor het risico onderhandenwerk Bouw en Bodem. Op basis van de gerealiseerde productie 2019 is het risico onderhandenwerk geactualiseerd. Per saldo leidt dit tot een lager risicobedrag dan begroot. Daarom is de toevoeging aan de algemene reserve 454K lager dan begroot. De beschikbare weerstandscapaciteit was eind 2019 € 2 mln.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een ratio van de noodzakelijke weerstandscapaciteit ten opzichte van de beschikbare weerstandscapaciteit. De noodzakelijke weerstandscapaciteit wordt berekend aan hand van het financiële effect (gevolg) van risico's. Deze staan in onderstaande tabel. Afhankelijk van de kans dat een risico zich voordoet, wordt een percentage van het financieel effect meegenomen in de berekening van de noodzakelijke weerstandscapaciteit. Daarna volgt een toelichting op de kans dat de strategische risico's zich voordoen en wat de meerjarige effecten daarvan kunnen zijn.

Tabel: overzicht risico's

(bedragen x € 1.000)

RISICO'S	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2018	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022	Risico-bedrag 2023
Reeds bekende risico's							
Wet- en regelgeving	3.598	144	248	398	607	457	457
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	1.846	605	244	590	590	590	590
Bedrijfsvoering	390	176	164	60	45	45	45
Prestatiegericht financieren	2.898	1.192	748	560	782	782	782
	8.732	**2.117**	**1.404**	**1.608**	**2.024**	**1.874**	**1.874**

Toelichting risico's

Wet- en regelgeving (totaal geschat financieel effect 3.598K)

Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 heeft grote impact op de organisatie en op de inhoudelijke werkzaamheden van de OD NZKG. Het is nog niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor de taken van de OD. In 2020 voeren het IPO en de VNG nog overleg over het basistakenpakket. Daarnaast spelen de overdracht van bodemtaken van de provincies naar gemeenten, grote wijzigingen bij het geluidsstelsel en gelijktijdige invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.
Gezien de afhankelijkheid van de landelijke partijen en opdrachtgevers kunnen vertraagde besluitvorming en de arbeidsmarktproblematiek risico's met zich meebrengen voor de implementatie van de Omgevingswet. Ook de impact op bedrijven kan van invloed zijn op de werkzaamheden. Mogelijk risico is dat voor de implementatie en in de beginfase een piekbelasting komt op de VTH-processen doordat bedrijven op basis van het nieuwe regime vergunningen gaan aanvragen.
Het risico Omgevingswet wordt ingeschat op groot. Bij de halfjaarrapportage 2020 komen wij hierop terug.
Beheersmaatregelen: Er is een projectorganisatie binnen de OD NZKG voor de implementatie van de nieuwe wet. Daarnaast participeert de dienst in landelijke overleggen over het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
De kans op dit risico is groot. Het risicobedrag is 300K in 2020 en 2021 en 150K vanaf 2022.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

De in 2019 Wet kwaliteitsborging voor het bouw heeft gevolgen voor de organisatie. Het ministerie van BZK en de VNG voeren nog gespreken over de interpretatie van het wetsvoorstel. Het risico is dat de formatie niet tijdig afgebouwd kan worden. Anders dan eerder verwacht gaan minder taken over naar de markt. De inschatting is dat het van invloed zal zijn op 15-20 fte. Bijkomend risico is dat door de gefaseerde invoering de OD NZKG tijdens een overgangsperiode van circa zes jaar moet werken met twee systemen. De impact van dit risico is nog niet in te schatten.

Beheersmaatregelen: Het formatierisico wordt in eerste instantie opgevangen door de afbouw van de flexibele schil. Vanaf 2025 zal de impact op de organisatie naar verwachting groter zijn. Via strategische personeelsplanning anticiperen we op dit risico.

De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is 209K vanaf 2021.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Niet naleven van de AVG kan leiden tot boetes en persoonlijke aansprakelijkheid. De boete kan 4% van de jaaromzet bedragen.

Beheersmaatregelen: Er zijn enkele functionarissen aangesteld waaronder een functionaris gegevensverwerking en privacyfunctionaris. Zij zorgen voor de borging, het beleid en het ontwikkelen van bewustzijn binnen de organisatie.

De kans op dit risico is zeer klein. Het risicobedrag is 98K.

Klimaatakkoord

Er wordt nog gewerkt aan een concrete uitwerking van het Klimaatakkoord op regionaal niveau. Het risico is dat de maatregelen interfereren met andere ontwikkelingen zoals de woningbouwopgave en huidige wet- en regelgeving. Hierdoor kunnen de VTH-processen vertragen. Daarnaast kan het tot gevolg hebben dat het toetsingskader voor de VTH-processen niet toereikend of passend is. Hierdoor is meer inzet en expertise nodig voor maatwerk. Het Klimaatakkoord kan ook impact hebben op het takenpakket door een veranderend bedrijvenbestand.

Beheersmaatregelen: De OD NZKG biedt aan opdrachtgevers en bedrijven haar expertise aan om te voorkomen dat wet- en regelgeving een belemmering wordt voor de uitvoeringspraktijk. Daarnaast worden er impactanalyses uitgevoerd. Onderzoeksbureau CE Delft brengt in beeld welke ontwikkelingen in het kader van het klimaat op korte en middellange termijn bij de industriële sector kunnen worden verwacht.

De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is PM.

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Door de uitspraak van de Raad van Staten op 29 mei 2019 is het PAS buiten toepassing verklaard. Dit had verstrekkende gevolgen voor de vergunningverlening (bouw/milieu) door de OD NZKG. Op landelijk niveau heeft de uitspraak geleid tot de zogenoemde stikstofcrisis. Het Rijk is op regionaal en landelijk niveau met nieuwe maatregelen gekomen. De vergunningverlening komt langzamerhand weer op gang. In 2020 zal de gebiedsgerichte aanpak vorm moeten krijgen. In 2020 zal dit dossier nog de nodige inspanning vergen van de OD NZKG.

De toetsing aan het PAS is ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst Noord Holland-noord. De problematiek rond het PAS kan echter gevolgen hebben voor de vergunningverlening door de OD NZKG namens bevoegde gezagen. De OD NZKG is niet aansprakelijk gesteld voor partijen bij vertragingen in de vergunningprocedure.
Beheersmaatregelen: Naar verwachting zal er niet eerder dan de in de tweede helft van 2020 duidelijkheid zijn over de gevolgen van het arrest. Mogelijk worden dan nieuwe maatregelen toegevoegd aan het PAS, waardoor het PAS kan voldoen aan de eisen die het Hof heeft gesteld.
De kans op dit risico is gemiddeld tot klein. Het risicobedrag is PM.

Wet open overheid (Woo)
De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur. De Woo heeft tot doel om overheden transparanter te maken doordat overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Het wetsvoorstel maakt de toegang en het hergebruik van publieke informatie tot rechten van burgers. Daarnaast wordt de actieve openbaarheid versterkt door het verplicht stellen ervan voor bepaalde categorieën informatie. Overheidsorganen moeten online een register gaan bijhouden van documenten (zoals ingekomen en uitgaande post en belangrijke interne stukken) en van de datasets waarover zij beschikken. De wijzigingen kunnen - indien niet onderkend - tot een grote verstoring in de operatie van de OD NZKG leiden en daarmee tot extra organisatorische kosten.
Beheersmaatregelen: In 2019 is het initiatiefwetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Het voorstel is aangepast om tegemoet te komen aan kritiek over de uitvoerbaarheid en de kosten. Verwacht wordt dat de parlementaire behandeling van deze wet in 2020 zal plaatsvinden. De OD NZKG zal in 2020 de procedure tot invoering van de Woo monitoren en passende maatregelen nemen.
De kans op dit risico is gemiddeld tot klein. Het risicobedrag is PM.

Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt (totaal geschat financieel effect 1.846k)

Omzetfluctuatie
De omzet van de OD NZKG wordt beïnvloed door conjuncturele ontwikkelingen zoals bouwprojecten en de krapte op de arbeidsmarkt. Het risico is dat de organisatie niet tijdig kan anticiperen op de omzetfluctuaties als gevolg van de conjuncturele ontwikkelen. Er kunnen tekorten ontstaan bij omzetdalingen als de lasten van lopende contracten niet tijdig kunnen worden bijgesteld.
Beheermaatregelen: Het risico wordt in eerste instantie opgevangen door de afbouw van de flexibele schil. De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is 222K.

Capaciteit
De krapte op de arbeidsmarkt kan gevolgen hebben voor het realiseren van de productie- en kwaliteitsafspraken. Dit wordt nog eens versterkt door de extra capaciteit en de specifieke expertise die nodig zijn voor onder andere de implementatie van de Omgevingswet en de uitvoering van het Klimaatakkoord. Niet realiseren van productieafspraken leidt tot lagere inkomsten. Dat kan gevolgen hebben voor de dekkingsbijdrage van de overheadkosten.

Beheersmaatregelen: De OD NZKG werkt met een flexibele schil van personeel die wordt afgebouwd als het nodig is. We zetten extra in op arbeidsmarktcommunicatie en werken samen met wervingsbureaus en de gemeente Amsterdam.
De kans op dit risico is groot. Het risicobedrag is 368K.

Bedrijfsvoering (totaal geschat financieel effect 390k)

Inkooprisico hogere kosten inhuur en minder inschrijvingen aanbestedingen
Als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt is het risico dat de inhuurkosten stijgen. Daarnaast is een risico dat het aantal inschrijvingen voor uit te bestede diensten zeer beperkt is. Naast hogere kosten kan dit gevolgen hebben voor de kwaliteit van de diensten.
Beheersmaatregelen: Versterken van de inkoop en indien nodig heroverwegen van het kwaliteitsniveau.
De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is 45K.

Risico overgang financiële administratie en salarisadministratie
De financiële administratie en salarisadministratie is per 1 januari 2020 in eigen beheer genomen. Bij een dergelijke organisatorische wijziging zijn de operationele risico's het tijdig en juist werken van de systemen en processen. In het eerste jaar zijn er risico's met betrekking tot de juistheid en volledigheid van de administratie. Dit kan leiden tot extra werk en kosten.
Beheersmaatregelen: Er is een programmaorganisatie opgezet voor de inrichting en implementatie van het systeem en de processen. Daarnaast zijn er go/no-go-momenten ingebouwd. Om de kennis te borgen, is gewerkt met eigen medewerkers. De verbijzonderde interne controle op de processen wordt in 2020 aangescherpt zodat er tijdig inzicht is in de werking van de processen en de interne beheersmaatregelen.
De kans op dit risico is klein. Het risicobedrag is 15K.

Afbouwrisico door vervallen termijn garantstelling aanvullend pakket
Op basis van het dienstverleningshandvest 2017 zijn er afspraken gemaakt over het takenpakket van de OD NZKG. Voor de uitbreiding van taken geldt een minimumtermijn van vier jaar. Na deze periode kan de opdrachtgever stoppen met het afnemen van de taken. De eerste termijn van vier jaar loopt af in 2021. Het risico is dat de organisatie de formatie niet tijdig kan afbouwen.
Beheersmaatregelen: De opzegtermijn bedraagt minstens één jaar en gaat gepaard met een redelijke frictievergoeding door de opdrachtgever. Hierdoor wordt het financiële risico als zeer klein ingeschat.
De kans op dit risico is zeer klein. Het risicobedrag is nihil.

Prestatiegericht financieren (totaal geschat financieel effect 2.898K)

Afwijking ten opzichte van vastgesteld kengetal
Op basis van de PGF-validatie heeft het algemeen bestuur besloten dat de PGF-systematiek om de vier jaar moet worden herijkt. Nieuwe wet- en regelgeving die impact heeft op de werkwijze, en mogelijk ook op de kengetallen, moet een standaardonderdeel zijn van het beheer en kan dan leiden tot een aanpassing. Dit risico is vanaf 2021 van toepassing op de invoering van de Omgevingswet.
De kengetallen in de PGF-systematiek voor de werkvelden Milieu en BRZO zijn gebaseerd op een tienjaars

gemiddelde, waarvan nog maar drie jaar is verstreken. Daarnaast is bij Milieu en BRZO een nieuwe type C/B/A-indeling met een ketenkengetal voorgesteld. Het risico is dat de gevalideerde kengetallen op termijn niet robuust genoeg blijken te zijn.
Beheersmaatregelen: De afwijking op de kengetallen wordt jaarlijks gemonitord. We vervangen afwijkingen tussen de kengetallen en de feitelijke ureninzet voor zover mogelijk binnen de bestaande begroting en/of op basis van de risico-inschatting binnen het weerstandsvermogen. Bij majeure afwijkingen treden we in overleg met het bestuur.
De kans op dit risico is gemiddeld. Het risicobedrag is € 222K in 2020 en 444K vanaf 2021.

Risico onderhandwerk Bouw en Bodem
Op basis van de PGF-systematiek wordt een deel van het toezicht en de handhaving voor Bouw en Bodem als outputproduct gefinancierd (op basis van vergunningaanvragen). Omdat toezicht en handhaving niet altijd in het lopende jaar plaatsvindt, is er een risico dat er geen dekking is voor onderhandenwerk als het aantal vergunningen in een jaar drastisch afneemt.
Beheersmaatregelen: We maken jaarlijks een inschatting gemaakt van de verwachte aanvragen en maken op basis daarvan UVO/Vthup-afspraken met de opdrachtgevers. Als een drastische daling wordt verwacht en er een dekkingstekort is voor het onderhandenwerk wordt dit bij de halfjaarrapportage en meerjarenbegroting gemeld.
De kans op dit risico is groot. Het risicobedrag is 338K.

Inventarisatie weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van een organisatie om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat dus om buffers in het eigen vermogen of middelen die in de exploitatie kunnen worden vrijgemaakt zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken.

De hoogte van de weerstandscapaciteit is bijgesteld van € 3,1 mln naar € 2 mln. In 2019 is conform begroting € 1,4 mln onttrokken voor de cao-ontwikkeling 2019. Het risico voor onderhandenwerk Bouw en Bodem niet meer opgenomen als voorziening maar als een risicoreservering. Op basis van de actualisatie over 2019 is het financieel gevolg van het risico 677K. Dit is vermenigvuldigd met een kans van 50%. Het risicobedrag komt daarmee op 338K. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is lager dan het begrote bedrag.

Tabel: meerjarig beschikbare weerstandscapaciteit

	2019	2020	2021	2022	2023
Reserve weerstandsvermogen	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018
Beschikbare weerstandscapaciteit	**€ 2.018**	**€ 2.018**	**€ 2.018**	**€ 2.018**	**€ 2.018**

Berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit worden tegen elkaar afgezet met de ratio weerstandsvermogen[1]. Het algemeen bestuur heeft in 2017 een ratio van 1 tot 1,5 vastgesteld. Deze ratio is naar verwachting toereikend.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat meerjarig de verhouding tussen noodzakelijke en beschikbare weerstandscapaciteit voldoet aan de ratio weerstandsvermogen (1 tot 1,5). Meerjarig is dit mede afhankelijk van onttrekkingen uit de algemene reserve.

Tabel: meerjarige ratio voor het weerstandsvermogen

	2019	2020	2021	2022	2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018	€ 2.018
Noodzakelijke weerstandscapaciteit	€ 1.404	€ 1.608	€ 2.024	€ 1.874	€ 1.874
Ratio weerstandsvermogen	**1,4**	**1,3**	**1,0**	**1,1**	**1,1**

Legenda

Ratio	Waardering
>2	Uitstekend
1,5 - 2,0	Ruim Voldoende
1,0 - 1,5	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
<0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

In de volgende tabel staan de drie financiële kengetallen die van toepassing zijn op de OD NZKG. Voor de ratio's zijn normen opgesteld op basis van input van de VNG en op eigen inzichten. De onderstaande beschrijving van de ratio's bevat een verdere toelichting en beoordeling.

Tabel: financiële kengetallen

	Norm	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
netto schuldquote	≤ 0%	-9%	-8%	-6%
solvabiliteitsratio	≥ 20%	42%	29%	41%
structurele exploitatieruimte	≥ 0%	1%	0%	-2%

Netto schuldquote

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De schuldpositie van de OD NZKG bestaat voornamelijk uit kortlopende verplichtingen. Daarom hanteren we een norm van 0% of lager. Om aan de norm te voldoen moeten de eigen middelen hoger zijn dan de schuldpositie. In afwijkende gevallen, bijvoorbeeld een grote investering waarvoor we geld wordt aangetrokken, zal het kengetal boven de 0% stijgen. Voor 2019 is het kengetal -/- 6%. Het voldoet daarmee ruim aan de gestelde norm.

1 De normeringsystematiek is ontwikkeld door het Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente.

Solvabiliteit

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Het betreft het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen. De VNG geeft aan dat bij een ratio lager dan 20% de organisatie zich op glad ijs bevindt. De norm voor de OD NZKG is daarom minimaal 20%. Het kengetal valt vrij laag uit omdat we met voorschotten van de opdrachtgevers werken. De voorschotten hebben een negatief effect op de ratio maar zorgen niet voor een slechte financiële weerbaarheid. Het kengetal is gecorrigeerd met de voorschotten en komt daarmee uit op 41%. De ratio is daarmee voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt om te beoordelen welke structurele ruimte de OD NZKG heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Is dit cijfer negatief dan biedt het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte om de lasten te blijven dragen. De norm voor de OD NZKG is 0% of hoger. In 2019 is de ratio -2%. Het negatieve percentage houdt verband met de incidentele onttrekking aan de algemene reserve van € 1,4 mln voor de hogere loonkosten als gevolg van de cao-ontwikkeling 2019. Vanaf 2020 is de cao-stijging structureel verwerkt in de baten via een bijstelling van het verkooptarief.

Algeheel oordeel

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor een beoordeling te geven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De drie geldende kengetallen - met inachtneming van de structurele bijstelling van het verkooptarief vanaf 2020 – geven een goed beeld. Er is dus van een degelijke financiële positie.

In bijlage 3 is de berekening van de kengetallen toegelicht.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen die de OD NZKG in bezit heeft, bestaan uit apparatuur, automatisering, meubilair en de verbouwing van het gehuurde pand Ebbehout in Zaandam. Als afschrijvingstermijn hanteren we de economische levensduur als uitgangspunt (conform de financiële verordening).
In 2019 heeft de OD NZKG twee nieuwe investeringen gedaan. In het gehuurde kantoorpand op diverse etages meer werkplekken gecreëerd en akoestische maatregelen genomen. Eind 2019 is een start gemaakt met de aanpassing van de Plaza.

4.3 Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de OD NZKG. Dit zijn onder andere het risicobeheer (vooral rente- en kredietrisico) en de financieringspositie.
Voor uitvoering van de financieringsfunctie gelden de kaders uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de bijhorende ministeriële regelingen. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. Er zijn voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut (treasury-statuut) en een financieringsparagraaf in begroting en jaarrekening.

De OD NZKG werkt volgens het treasury-statuut dat is vastgesteld op 9 december 2015. Een van de doelstellingen van dit statuut is het beschermen van vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals genoemd binnen de Wet fido: renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's.

Financierings- en schuldpositie

De OD NZKG gaat uitsluitend leningen aan in de Europese geldeenheid (de euro). In 2013 is bij BNG Bank een lening afgesloten van 1.050K met een looptijd van vijf jaar en een rente van 1,45%. De lening is per 31-12-2018 volledig afgelost.

Kasbeheer

De OD NZKG beperkt interne liquiditeitsrisico's door treasury-activiteiten te baseren op een adequate liquiditeitsplanning. Doordat we overtollige liquide middelen moeten aanhouden in de schatkist (op een rekeningcourant bij het agentschap van het ministerie van Financiën) zijn er geen kredietrisico's.

Om het renterisico te beperken, is vastgelegd dat de kasgeldlimiet en de renterisiconorm niet worden overschreden. We stemmen stemt nieuwe leningen en uitzettingen af op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning. De rentetypische looptijd en het renteniveau van de lening of uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie. Binnen deze kaders streven we naar spreiding in de rentetypische looptijden van uitzettingen.

4.4 Bedrijfsvoering

Verplichte beleidsindicatoren:

Vanuit het BBV is het verplicht te verantwoorden op ongeveer veertig beleidsindicatoren. De indicatoren zijn vooral voor gemeenten opgesteld en daarom grotendeels niet van toepassing op de OD NZKG. De indicatoren die wel van toepassing zijn, passen allemaal binnen het programma Bedrijfsvoering. Ze zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel: verplichte BBV-beleidsindicatoren

Naam indicator	Berekening	Realisatie 2019	Toelichting
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner. De formatie bedraagt 376,87 FTE (excl. inhuur) per 31-12-2019
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Nvt	Niet te berekenen per inwoner. De bezetting bedraagt 354,19 FTE (excl. inhuur) per 31-12-2019
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Nvt	Niet te berekenen per inwoner. De apparaatskosten bedraagt €49.626k.
Externe Inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur extern	29,6%	
Personele overhead	% van de totale lasten	18,3%	
Materiële overhead	% van de totale lasten	15,7%	

Formatie 2019

Tabel: Overzicht formatie / bezetting d.d. 31-12-2019 in fte (exclusief inhuur)

Directie	Formatie	Bezetting	Verschil
Bedrijfsvoering	50,49	48,86	1,63
Accountmanagement, Staf en Directeur	14,22	13,61	0,61
Regulering & Expertise	166,86	162,26	4,60
Toezicht & Handhaving	145,29	129,46	15,83
Totaal	**376,86**	**354,19**	**22,67**

Tabel : Verhouding man / vrouw

	Aantal	Percentage
Man	223	60 %
Vrouw	150	40 %
Totaal	**373**	**100 %**

Tabel : Aantal parttime / fulltime bij mannen en vrouwen

	Fulltime	Parttime	Totaal
Man	177	46	223
Vrouw	65	85	150

Nieuwe cao provincies 2019-2020

Per 1 januari 2019 stegen de salarissen met 2,5% en per 1 juli 2019 met 1%. De toelagen, vergoedingen en tegemoetkomingen gekoppeld aan de algemene salarisverhogingen zijn als gevolg van de afgesproken loonsverhogingen aangepast. Tevens zijn per 1 juli 2019 de ambtsjubileumgratificatie, bedrijfshulpverlening-toelagen en consignatietoelagen geharmoniseerd. Zij zijn gelijkgetrokken voor alle provincies en cao-volgers.

Boter bij de vis

De jaarlijkse inputbeloning, ook wel bekend als gratificatie, is met de cao 2017-2018 komen te vervallen. Daarvoor in de plaats is de flexibele beloning 'Boter bij de vis' gekomen. Het kan hierbij gaan om cadeaus, cadeaubonnen, geld (de gratificatie), geheel of gedeeltelijke vergoeding van opleidingskosten etc. Boter bij de vis kan zowel individueel als teamniveau worden toegekend. Diverse medewerkers hebben in 2019 op basis van bijzondere geleverde prestaties een dergelijke gratificatie ontvangen.

Verzuim

Over heel 2019 was het ziekteverzuimpercentage 5,83%. Het verzuimpercentage is ten opzichte van 2018 (4,52%) met 1,29% gestegen. Het was ook hoger dan de verzuimnorm van 4,20%. De meldingsfrequentie was 1,4. Dat is een lichte stijging met 0.1 ten opzichte van 2018 en ligt ook iets hoger dan de norm van 1,1.

Jaarlijkse Sociaal Medisch Overleggen (SMO's) op directie- en MT-niveau en drie-gesprekken (met bedrijfsarts, teammanager en HR-adviseur) zorgen ervoor dat verzuim stevig op de agenda blijft staan. Tevens worden frequent verzuimgesprekken met medewerkers gevoerd. Focus vanuit de SMO's voor 2019 waren wederom werkdruk en de balans tussen werk en privé. Er zijn trainingen georganiseerd hoe stresssignalen te (h)erkennen en ermee om te gaan. Dit onderwerp zal ook in 2020 de nodige aandacht behoeven.

Per 1 maart 2019 is de nieuwe bedrijfsarts via een aanbesteding geselecteerd. De bedrijfsarts is ingewerkt conform het verzuimprotocol van OD NZKG.

Bedrijfsmaatschappelijk werk

De OD NZKG hecht eraan om medewerkers die problemen ervaren in de werksfeer of in de privésituatie en die het werk beïnvloeden preventieve hulp te bieden. Hiervoor maken we gebruik van de dienstverlening van een bedrijfsmaatschappelijk werker. Medewerkers kunnen hier zelf naartoe gaan, maar ook op verwijzing van de leidinggevende of de bedrijfsarts.

In 2019 waren er 25 nieuwe aanmeldingen en 6 nog openstaande meldingen. In totaal zijn met deze medewerkers 114 gesprekken gevoerd. Dit komt neer op gemiddelde van 4,5 gesprek per medewerker. Dit is conform de kortdurende hulpverlening die bedrijfsmaatschappelijk werk biedt.

Onderzoek functierisico's en aanbod PMO

De OD NZKG vindt optimale inzetbaarheid van werknemers uiteraard belangrijk. Het aanbieden van een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) is vanuit de Arbowetgeving hierbij verplicht. Deze vorm van bewaken en beschermen van de gezondheid van medewerkers is van belang om zo vroeg mogelijk te ontdekken of er bepaalde gezondheidsproblemen bestaan en daar dan iets aan te doen.
Deelname aan een PMO is voor de meeste medewerkers vrijwillig. Uitzondering hierop zijn medewerkers waaraan in verband met de functie en taken bijzondere eisen worden gesteld. Bij de OD NZKG geldt dit voor medewerkers die specifieke werkzaamheden uitvoeren in de bodemsanering of daarop toezicht houden.

In 2019 is gestart met de aanbesteding voor een organisatiebreed PMO. Hierbij is onder meer aandacht voor risico's van het werken met gevaarlijke stoffen, bij calamiteiten, beeldschermwerk, het welzijn van medewerkers en een visusonderzoek. In 2020 krijgen alle medewerkers dit PMO aangeboden.

5 Financiële jaarrekening

5.1 Overzicht baten en lasten

Het totaal van de lasten is 90K hoger dan begroot door:

- Hogere personele lasten Bouw (460K), onder andere door inhuurkosten vanwege nog niet ingevulde vacatures, hogere inzet outputproducten en vervanging langdurig zieken.
- Lagere personele lasten Milieu en BRZO (457K) als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt.
- Bij bedrijfsvoering per saldo 38K hogere lasten waaronder lagere personeelslasten (242K), hogere opleidingskosten (215K) en diverse hogere lasten (65K).
- Overige diverse hogere lasten (49K).

Het totaal van de baten is 241K lager dan begroot door:

- Lagere baten maatwerk en UVO Bouw (151K)
- Lagere baten UVO en maatwerk Bodem (128K)
- Overige diverse hogere baten (38K).

Lagere toevoeging aan de algemene reserve:

- Op basis van de actualisatie van het risico onderhandenwerk is 454K minder dan begroot toegevoegd aan de algemene reserve.

Exclusief deze lagere toevoeging aan de algemene reserve is het resultaat 25K nadelig. Dat is een afwijking van 331K nadelig ten opzichte van de begroting (306K voordelig). De afwijking is het saldo van 241K lagere baten met name maatwerk en 90K hogere lasten.

Zie voor meer informatie over de afwijkingen per programma de toelichting in de programmaverantwoording.

Tabel: overzicht baten en lasten per programma

Resultaten per programma									(bedragen x €1.000)
	Primair begroting 2019 lasten	Primair begroting 2019 baten	Primair begroting 2019 saldo	Gewijz. begroting 2019 lasten	Gewijz. begroting 2019 baten	Gewijz. begroting 2019 saldo	Realisatie 2019 lasten	Realisatie 2019 baten	Realisatie 2019 saldo
Bouw	8.117	-13.823	-5.706	7.911	-12.581	-4.670	8.371	-12.430	-4.059
Bodem	3.706	-5.354	-1.649	4.341	-6.681	-2.340	4.386	-6.553	-2.167
Milieu & BRZO	14.227	-21.927	-7.699	16.303	-22.462	-6.159	15.846	-22.383	-6.538
Randvoorwaardelijk	3.840	-4.306	-466	4.862	-5.986	-1.124	4.866	-6.077	-1.211
Bedrijfsvoering:	15.570	-	15.570	15.241	-834	14.407	15.279	-860	14.419
- Overhead	*15.433*	-	*15.433*	*15.118*	*-834*	*14.284*	*15.234*	*-860*	*14.373*
- Onvoorzien	*137*	-	*137*	*124*	-	*124*	*46*	-	*46*
- Venootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo voor mutaties reserves	**45.460**	**-45.410**	**50**	**48.657**	**-48.544**	**113**	**48.747**	**-48.303**	**444**
Mutaties reserves	**-**	**-50**	**-50**	**1.004**	**-1.423**	**-419**	**550**	**-1.423**	**-873**
Toevoegingen	-	-	-	1.004	-	1.004	550	-	550
Onttrekkingen	-	-50	-50	-	-1.423	-1.423	-	-1.423	-1.423
Saldo na mutaties reserves	**45.460**	**-45.460**	**-**	**49.661**	**-49.967**	**-306**	**49.297**	**-49.726**	**-429**

(-/- = voordeel, + = nadeel)

5.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Deze voorschriften zijn verder uitgewerkt in de financiële verordening van de OD NZKG.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde.
Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs en worden lineair afgeschreven in vijf jaar.

Materiële vaste activa met economisch nut
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs en worden lineair afgeschreven.

15 jaar:	technische installaties in bedrijfsgebouwen
10 jaar:	veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen en kantoormeubilair
3 tot 5 jaar:	software, automatiseringsapparatuur, telefooninstallaties
1 tot 10 jaar:	verbouwingen, termijn afhankelijk van looptijd huurcontract, inclusief optietermijn verlenging

Afschrijving start op jaarbasis in het jaar nadat de investering gereed is gekomen of is verworven. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25K per stuk hoeven niet te worden geactiveerd. Deze activa worden in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie gebracht.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Aangezien de debiteuren alleen publieke en geen private partijen zijn, is de kans op oninbaarheid klein. Er is dan ook geen voorziening dubieuze debiteuren gevormd. De uitzettingen omvat ook het rekeningcourantsaldo in de schatkist bij het ministerie van Financiën.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa
Dit zijn de transitoria tegen nominale waarde waarmee lasten en baten in het juiste jaar worden verantwoord.

PASSIVA

Vaste passiva

Algemene reserve

De algemene reserve wordt gebruikt voor de vorming van een weerstandsvermogen om risico's op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserve

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan het Algemeen bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Gerealiseerd resultaat

Het gerealiseerde rekeningresultaat is het resultaat in het boekjaar. Dit wordt ter bestemming voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen.
Deze schulden hebben een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden

De netto-vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en hebben een looptijd van minder dan 1 jaar.

Overlopende passiva

Dit zijn de transitoria tegen nominale waarde waarmee lasten en baten in het juiste jaar worden verantwoord.

5.3 Toelichting baten en lasten

In deze paragraaf staat een toelichting op de afwijkingen tussen de begroting en realisatie in 2019 voor zowel de baten als de lasten. Afwijkingen zijn in ieder geval per programma toegelicht. De richtlijn voor toelichtingen op afwijkingen is gesteld op 100K.

Baten	**241k nadeel**

De baten zijn ten opzichte van de begroting op verschillende onderdelen 209k lager uitgevallen.

Bouw (151k nadeel)

Volume uitvoeringsovereenkomst en maatwerk (151K nadeel)

De baten zijn lager door ongeveer 100K minder baten op de uitvoeringsovereenkomsten (-0,7%) en 50K op de maatwerkafspraken (-10%).

Bodem (128K nadeel)

De realisatie van lagere volumes op diverse producten uit de uitvoeringsovereenkomsten heeft geleid tot 111K minder opbrengst. Ook voor losse opdrachten is de realisatie iets lager dan begroot (17K).

Overige baten (38K voordeel)

Er zijn diverse hogere baten op de posten Randvoorwaardelijk en Bedrijfsvoering. En er zijn diverse lagere baten op offertewerk Milieu.

Lasten	**90k nadeel lasten** **454 voordeel toevoeging reserve**

Ten opzichte van de begroting zijn de lasten 90K hoger uitgevallen.

Bouw (460K nadeel)

Personele capaciteit (460K nadeel)

De lasten zijn 460K (6%) hoger dan begroot bij het tweede tertaal. Er zijn op outputproducten meer uren gemaakt dan begroot op basis van het kengetal. Daarnaast zijn hogere inhuurkosten gemaakt doordat we vacatures niet konden invullen en voor de vervanging van een aantal langdurig zieken.

Bodem (45K nadeel)

Personele capaciteit (45k nadeel)

Milieu en BRZO (457K voordeel)

Personele capaciteit (457K voordeel)

De lasten zijn 457K lager dan begroot als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt waardoor diverse vacatures niet ingevuld konden worden. Het betreft met name werkzaamheden in het kader van kwaliteitsverbetering die alsnog plaats zullen vinden in 2020 en minder inzet op offertewerk.

Randvoorwaardelijk (nihil)

Bedrijfsvoering (38K nadeel)

Personele capaciteit (242K voordeel)

De personeelslasten zijn 242K lager door het niet kunnen invullen van vacatures.

Werving en Selectie (65K nadeel)

Mede als gevolg van de arbeidsmarktcampagne zijn de werving-en-selectiekosten 65K hoger dan begroot.

Algemeen ontwikkelbudget (215K nadeel)

De kosten van het algemeen ontwikkelbudget zijn 215K hoger dan begroot. Dit komt doordat er meer werkgerelateerde opleidingen zijn gevolgd zijn dan opleidingen in het kader van het persoonlijk ontwikkelbudget.

Reserves (454K voordeel)

Lagere toevoeging risico onderhandenwerk (454K voordeel)

Conform de tweede tertaalrapportage is het risico onderhandenwerk Bouw en Bodem niet meer opgenomen als voorziening maar als een risicoreservering. Op basis van de actualisatie over 2019 is het financieel gevolg van het risico 677K. Dit is vermenigvuldigd met een kans van 50%. Het risicobedrag komt daarmee op 338K. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is lager dan het begrote bedrag.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten	(Bedragen x € 1.000)
Baten:	
Onttrekking reserve Koesen op de Toekomst	23
Onttrekking reserve Weerstandsvermogen	1.400
Vrijval voorziening Onderhanden Werk	799
Totaal baten:	**2.222**
Lasten:	
Kosten PGF validatie	79
Kosten Koersen op de Toekomst	17
Kosten Omgevingswet	26
Onvoorzien MJA fiche BRZO	46
Toevoeging reserve Weerstandsvermogen	338
Toevoeging voorziening Gekocht verlof	257
Toevoeging reserve POB	211
Totaal lasten:	**974**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Er zijn geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) moeten we in het financieel verslaggevingsdocument verschillende gegevens van topfunctionarissen en niet-topfunctionarissen publiceren, als de maximale bezoldiging wordt overschreden. Dit geldt ook voor (eventueel onbezoldigde) bestuursleden.

Topfunctionarissen

In 2019 is er één functionaris die valt onder de WNT. Dit betreft de functie van algemeen directeur, die gedurende het gehele jaar is vervuld door mw. E.M.J. Meijers. De gegevens staan in onderstaande tabel. Met ingang van 2019 is de bezoldigingsmaximum bepaald op 100% van het ministerssalaris (194K).

Tabel: inkomens topfunctionarissen

Naam		**Mw E.M.J. Meijers**
Functie		Algemeen directeur
Duur dienstverband in 2019		01.01 - 31-12
Omvang dienstverband (fte)		1
Gewezen topfunctionaris		Nee
Dienstbetrekking		Ja
Bezoldiging		
Beloning	€	113.572
Belastbare onkostenvergoeding	€	53
Beloning betaalbaar op termijn (aanspraken)	€	19.922
Totale bezoldiging	**€**	**133.547**

Niet topfunctionarissen

De OD NZKG had in 2019 geen niet-topfunctionarissen in dienst van wie de bezoldiging het maximum heeft overschreden.

Bestuursleden

De leden van het algemeen bestuur van de OD NZKG zijn onbezoldigd. Uit hoofde van hun functie als bestuurder bij deelnemende gemeenten/provincie zijn zij lid van het AB.

Naam	**Functie**
Onno Hoes (t/m juli 2019)	burgemeester gemeente Haarlemmermeer (voorzitter)
Marianne Schuurmans-Wijdeven (vanaf aug.)	burgemeester gemeente Haarlemmermeer (voorzitter)
Jurgen Nobel	wethouder gemeente Haarlemmermeer
Hans Krieger (t/m augustus 2019)	wethouder gemeente Zaanstad (vice voorzitter)
Sanna Munnikendam (vanaf september 2019)	wethouder gemeente Zaanstad (vice voorzitter)
Jaap Bond (t/m maart 2019)	gedeputeerde provincie Noord-Holland
Edward Stigter (vanaf juli 2019)	gedeputeerde provincie Noord-Holland
Adnan Tekin (t/m begin december 2019)	gedeputeerde provincie Noord-Holland
Gido Oude Kotte	burgemeester gemeente Aalsmeer
Herbert Raat	wethouder gemeente Amstelveen
Udo Kock (t/m mei 2019)	wethouder gemeente Amsterdam
Marieke van Doorninck	wethouder gemeente Amsterdam
Joyce Langenacker	burgemeester gemeente Ouder-Amstel
Erik Boog	burgemeester gemeente Diemen
Pieter Heiliegers	burgemeester gemeente Uithoorn
Emmy Meijers	directeur Omgevingsdienst NZKG (secretaris)

5.4 Balans

Activa	31-12-2019	31-12-2018
	(bedragen x € 1.000)	
Vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	250	500
Totaal immateriële activa	**250**	**500**
Investeringen met een economisch nut	1.271	1.248
Totaal materiële activa	**1.271**	**1.248**
Totaal vaste activa	**1.521**	**1.748**
Vlottende activa		
Omzetbelasting	0	0
Doorschuif BTW	0	3.376
Totaal vorderingen op openbare lichamen	*0*	*3.376*
Totaal uitzettingen in 's Rijks schatkist	*8.477*	*3.179*
Debiteuren	8.264	5.073
Totaal overige vorderingen	*8.264*	*5.073*
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**16.740**	**11.628**
ABN-Amro	10	5.263
Totaal liquide middelen	**10**	**5.263**
Vooruitbetaalde bedragen	227	169
Nog te ontvangen bedragen	1.178	1.047
Totaal overlopende activa	**1.405**	**1.216**
Totaal vlottende activa	**18.155**	**18.106**
Totaal activa	**19.676**	**19.854**
Passiva		
Vaste passiva		
Algemene reserve	-2.018	-3.079
Bestemmingsreserves	-993	-805
Gerealiseerde resultaat	-429	0
Totaal eigen vermogen	**-3.440**	**-3.884**
Voorziening personeel	-82	-272
Voorziening restant verlof	-856	-599
Voorziening onderhanden werk	0	-799
Totaal voorzieningen	**-939**	**-1.670**
Lening BNG	0	0
Totaal vaste schulden	**0**	**0**
Totaal vaste passiva	**-4.379**	**-5.555**
Vlottende passiva		
Crediteuren	-899	-1.842
Af te dragen loonheffing en premies ABP	-1.674	0
Omzetbelasting	-40	-30
Totaal netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**-2.613**	**-1.873**
Nog te betalen bedragen	-1.345	-1.800
Vooruitontvangen bedragen	-11.339	-10.627
Totaal overlopende passiva	**-12.684**	**-12.427**
Totaal vlottende passiva	**-15.297**	**-14.300**
Totaal passiva	**-19.676**	**-19.854**

Tabel: Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Leverancier	Omschrijving	Looptijd	Jaarlijkse lasten
			(bedragen x € 1.000)
Gemeente Zaanstad	Facilitaire diensten	t/m 31-07-2023	620
Gemeente Zaanstad	Huur pand / parkeerplaatsen	t/m 31-12-2023	1.141
Leaseplan	Lease auto's	t/m 01-07-2020	230
Reisbalans	Reiskosten openbaar vervoer woon-werkveer	t/m 31-12-2020	542
Comparex	Licenties Microsoft	t/m 01-03-2020	157
Comparex	TM7 CARP-E Anonymizer/Metadata	t/m 01-07-2020	92
Duvak	ICT Support en beheer	t/m 31-12-2020	473
Mozard	Zaaksysteem	t/m 31-12-2020	265
Afas	Fin. En HR systeem	t/m 31-12-2020	114
GGD	Meetnetten NZKG	t/m 31-12-2020	387
ABOVO	Publicaties	t/m 31-12-2020	275
Common Invent	Geur NZKG en amsterdamrijnkanaal	t/m 31-12-2020	100

5.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

Vaste activa

Immateriële vaste activa *250k*

In 2015 is de investering van het eigen zaaksysteem afgerond. In 2016 is gestart met afschrijven, de afschrijving zal gedurende vijf jaar plaatsvinden t/m 2020.

Tabel: verloopoverzicht immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen / desinvesteringen 2019	Afschrijvingen 2019	Rentekosten 2019	Afwaarderingen 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Ontwikkelingskosten software	500		250			250
	500	**-**	**250**	**-**	**-**	**250**

Materiële vaste activa ***1.271k***

In 2019 hebben twee investeringen plaatsgevonden in de materiële vaste activa.

In september heeft een interne verhuizing plaatsgevonden. Omdat er te weinig werkplekken in het gebouw waren is een herverdeling van de werkplekken geweest met de daarbij mogelijke uitbreiding. De revitalisering is begeleid door een extern bureau. Verder zijn er bureaus aangeschaft met de daarbij behorende ICT-faciliteiten. In totaliteit een investering van 265K die in tien jaar wordt afgeschreven.

Na de aanpassingen van de balie en hal is ook de Plaza verbouwd. De werkzaamheden zijn begonnen in december en worden afgerond in 2020. De investeringskosten voor 2019 bedragen 95K. De totale investering wordt afgeschreven in tien jaar.

Tabel: verloopoverzicht materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen / desinvesteringen 2019	Afschrijvingen 2019	Rentekosten 2019	Afwaarderingen 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Gevelaanpassing (tochtsluis)	96	-	11			85
Bedrijfsgebouwen	**96**	**-**	**11**	**-**	**-**	**85**
Installaties (o.a. oplaadpalen)	45	-	6			39
Machines, apparaten en installaties	**45**	**-**	**6**	**-**	**-**	**39**
Inventaris/meubilair	487	-	96	2		391
Kantoorautomatisering (laptops)	254	-	127			127
Kantoorautomatisering (telefoons/tablets)	250	-	83			167
Werkpleksensoren	26	-	5			21
Aanpassing Plaza + meubilair	90	95	9			176
Aanpassing Revitalisering huisvesting	-	265	-			265
Overige materiële vaste activa	**1.107**	**360**	**321**	**2**	**-**	**1.147**
	1.248	**360**	**338**	**2**	**-**	**1.271**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar ***16.740K***

Vorderingen op openbare lichamen 0k

Per 31 december 2019 bedraagt deze post nihil. I.v.m. de overgang naar een nieuw financieel systeem per 1 januari 2020 is de vordering in het kader van de doorschuif BTW opgenomen onder debiteuren.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist 8.477K

De OD NZKG is verplicht de overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het ministerie van Financiën, genaamd het schatkistbankieren. Per 31 december 2019 bedraagt het uitstaand bedrag 8.477K. Dit bedrag is toegenomen ten opzichte van 2018 met 5.298K. Dit is veroorzaakt doordat we de ontvangsten van het 1e kwartaal 2020 in december hebben ontvangen en hebben overgeboekt naar de schatkist. Het saldo op onze rekening bij de ABN AMRO is hierdoor 10K.

Debiteuren 8.264K

Het saldo van de vorderingen per 31-12-2019 is 8.264K.

De debiteuren groter dan 100k zijn:

Provincie Noord-Holland	3.609K	UVO 1e kwartaal 2020
Gemeente Amsterdam	1.732K	Doorschuif btw 2019
Provincie Noord-Holland	1.204K	Doorschuif btw 2019
Gemeente Haarlemmermeer	674K	Doorschuif btw 2019
Gemeente Zaanstad	222K	Doorschuif btw 2019

I.v.m. de overgang naar een nieuw financieel systeem per 1 januari 2020 is de vordering in het kader van de doorschuif BTW opgenomen onder debiteuren i.p.v. onder vorderingen op openbare lichamen. In januari 2020 is al 4.012K van de vorderingen ontvangen.

Liquide middelen ***10k***

ABN-AMRO Bank 10k

Het saldo op de ABN AMRO-rekening per 31 december 2019 is 10K. Deze rekening wordt alleen gebruikt als betaalrekening. Met ingang van 1 januari 2016 mag het saldo van deze rekening niet hoger zijn 0,75 % van de totale begroting (in 2019 een bedrag van € 342K) gemiddeld per kwartaal. Om dit te krijgen vindt saldoregulering plaats via de schatkist-rekeningcourant bij het ministerie van Financiën. Dit heeft eind december 2019 plaatsgevonden (zie vorderingen schatkist).

Overlopende activa ***1.405K***

Vooruitbetaalde bedragen 227K

De facturen die vooruitbetaald zijn hebben betrekking op licentiekosten Oracle. Verder zijn tijdens de migratie van de kantoorautomatisering bij Comparex licenties aangeschaft. Deze hebben allemaal een looptijd van twaalf maanden maar beginnen op diversen datums in het jaar (bv. 1 maart en 1 juli).

Nog te ontvangen bedragen 1.178k

Voor de uitvoeringsovereenkomsten hebben opdrachtgevers voorschotten betaald. Op basis van de realisatie in 2019 is een voorlopige afrekening per opdrachtgever gemaakt. Een deel van de opdrachtgevers ontvangt geld terug, zie daarvoor de balanspost 'Nog te betalen bedragen'. En een deel moet bijbetalen wat in deze balanspost is verantwoord: provincie Noord-Holland (405K), gemeente Haarlemmermeer (291K), gemeente Zaanstad (20K), gemeente Aalsmeer (27K) gemeente Amstelveen (46K), gemeente Diemen (48K) en provincie Utrecht (176K).

Daarnaast wordt van de traineepool Metropoolregio Amsterdam 63K terug verwacht omdat geen gebruik is gemaakt van medewerkers uit de traineepool. Aan de Provincie Noord-Holland moet het 3e en 4e kwartaal een detachering (24K) nog in rekening worden gebracht. Voor de subsidies IOV is van de provincie Zuid Holland nog 26K te ontvangen.

PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen ***3.440K***

Tabel: verloopoverzicht eigen vermogen

(bedragen x € 1.000)

Reserves	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen	Stand per 31-12-2019
Algemene reserve	3.079	338	1.400	2.017
Bestemmingsreserve WW & Reintegratie	235	-	-	235
Bestemmingsreserve Omgevingswet	192	-	-	192
Bestemmingsreserve Wetgevingskalender	152	-	-	152
Bestemmingsreserve Persoonlijk ontwikkelbudget	203	211	-	414
Bestemmingsreserve Koersen op de Toekomst	23	-	23	-
Gerealiseerde resultaat 2019	-	429	-	429
Totaal reserves	**3.884**	**979**	**1.423**	**3.440**

* afrondingsverschil Algemene reserve i.v.t. hoofdtabel

Algemene reserve 2.017K

In 2019 is een onttrekking begroot van 1.400K uit de algemene reserve ter compensatie van de cao-ontwikkeling in 2019. Er is een toevoeging in de reserve van 338K als gevolg van de toevoeging van het risico onderhanden werk. De reserve bedraagt per 31-12 2.017K. Dit is voldoende om de risico's af te dekken.

WW & re-integratie 235k

De reserve WW & re-integratie is bedoeld voor kosten van re-integratie-inspanningen. De reserve is naar verwachting nodig in 2020 voor de begeleiding van langdurig zieken o.a. zoals gemeld in het programma Bouw.

Omgevingswet 192k

De reserve is ingesteld op de extra kosten die voortvloeien uit de invoering van de Omgevingswet te kunnen dekken. In 2019 is geen onttrekking uit de reserve gedaan, omdat de kosten ten dele binnen de bestaande begroting gedekt konden worden en werkzaamheden zijn vertraagd. Er gaan nog werkzaamheden plaatsvinden in 2020/2021.

Wetgevingskalender 152k

Voor de extra inspanning in het kader van de wetgevingskalender is een reserve beschikbaar van 152K. De reserve is voor extra implementatiekosten van toekomstige wijzigingen in wetgeving. In 2019 heeft er geen onttrekking aan de reserve plaatsgevonden. De reserve is in 2020 nodig voor o.a. de Omgevingswet. De reserve Omgevingswet is naar verwachting niet toereikend voor alle extra werkzaamheden die in het kader van de Omgevingswet nog moeten plaatsvinden naast wetswijzigingen als de Wet kwaliteitsborging bouw.

Koersen op de toekomst 0k

Voor het programma 'Koersen op de toekomst' is 100K gereserveerd uit het rekeningresultaat 2017. In 2018 is 77K besteed. Het restant van 23K is in 2019 ingezet ter dekking van nog gemaakte kosten.

Persoonlijk ontwikkelbudget 414k

Medewerkers hebben recht op een persoonlijk ontwikkelbudget dat binnen vijf jaar ingezet kan worden (2018 tot en met 2023). Om de persoonlijke opleidingen te kunnen garanderen (nieuwe cao-verplichting vanaf 2018) is de ruimte in het budget persoonlijke opleidingen toegevoegd aan de reserve. De maximale inzet over totaal vijf jaar kan oplopen tot € 1,8 mln. op basis van de huidige formatie.

Gerealiseerde resultaat 429K

Het gerealiseerde saldo van baten en lasten over 2019 leidt tot een resultaat van 429k.

Voorzieningen ***939K***

Tabel: verloopoverzicht voorzieningen

(bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen / vrijval 2019	Stand per 31-12-2019
Voorziening Personeel	272	-	190	82
Voorziening Restant verlof	599	257	-	856
Voorziening Onderhanden werk	799	-	799	-0
Totaal voorzieningen	**1.670**	**257**	**989**	**938**

* afrondingsverschil 938 i.p.v. 939K tabel door 1000-tallen

Voorziening Personeel 82K

De OD NZKG is eigenrisicodrager voor WW-kosten. In 2019 is voor 190K aan WW-kosten gemaakt en ten laste van deze voorziening gebracht. Voor toekomstige jaren is voor twee medewerkers een verwachte verplichting van 82K. Om deze kosten te dekken is de voorziening op peil.

Voorziening Restant verlof 856K

Deze voorziening is getroffen om capaciteitskosten te compenseren wanneer medewerkers gespaard verlof voor een langere periode in één keer opnemen. Dit heeft te maken met wijzigingen in de cao per 1 januari 2018. Daarin is besloten dat de huidige maximale spaarperiode van vijf jaar vervalt voor (aangekocht) bovenwettelijk verlof en daarmee ongelimiteerd is.

In 2019 is het aankopen van verlof toegenomen daarmee is het saldo verlof in 2019 wederom gegroeid. Om toekomstige kosten van langdurig verlof op te vangen is daarom een toevoeging gedaan van 257K.

Voorziening Onderhanden werk 0k

De voorziening is destijds getroffen voor toezicht- en handhavingswerkzaamheden die volgt op de vergunningaanvraag voor het programma Bouw en Bodem. Bij de tweede tertaalrapportage is besloten de voorziening te laten vrijvallen en het risico onderhandenwerk op te nemen in de risicoparagraaf.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar ***2.613K***

Crediteuren 899K

Het saldo van crediteuren bestaat uit twee posten:

1. Crediteuren: het saldo van de openstaande facturen bij leveranciers per 31-12-2019 bedraagt 2K.
2. Crediteuren bestellingen: het gaat om verplichtingen die nog te betalen stonden per 31-12-2019 maar waarvan nog geen factuur was ontvangen. Het totaalbedrag van 897K wordt in het eerste kwartaal van 2020 verrekend.

Af te dragen loonheffing en premies ABP

Loonheffing en pensioenpremie december 2019 1.674K

Per balansdatum is in de balans een nog te betalen bedrag opgenomen van in totaal 1.674K. Dit bestaat uit nog te betalen pensioenpremie over december van 389K en te betalen loonheffing ter hoogte van 1.285K. De betaling is in januari 2020 uitgevoerd via het nieuwe financiële systeem AFAS.

Af te dragen omzetbelasting 40k

Overlopende passiva ***12.684K***

Nog te betalen bedragen 1.345K

Per balansdatum is een bedrag van 1.345K opgenomen als nog te betalen. Een groot gedeelte van dit bedrag, (751K) bestaat uit de voorlopige afrekening van de uitvoeringsovereenkomsten over 2019 met opdrachtgevers. De definitieve afrekening zullen we, na overleg met de opdrachtgevers, in 2020 aan de betreffende opdrachtgevers betalen. Het betreft gemeente Amsterdam (603K), gemeente Ouder-Amstel (38K), gemeente Uithoorn (50K) en provincie Flevoland (60K).

Het overige deel (594K) bestaat uit facturen die na sluiten van de crediteuren- en verplichtingenadministratie zijn ontvangen. De prestatie van deze werkzaamheden is verricht in 2019 en daarom zijn de kosten ook in 2019 verantwoord. Door de overgang van de organisatie naar een nieuw financieel en HR-systeem is gekozen om de administratie halverwege de maand december te sluiten. Vandaar dat dit bedrag vrij hoog is. De facturen zijn allemaal in de eerste betaling in januari met het nieuwe systeem gedaan.

Vooruitontvangen bedragen 11.339K

Het bedrag vooruit ontvangen bedragen betreft de bijdragen van de founding fathers voor het eerste kwartaal 2020 voor een totaal bedrag van 11.339K.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Bijlage 1
Overzicht taakvelden per programma

(bedragen x € 1.000)

Taakveld, programma, kostensoort	Gewijzigde begroting 2019 lasten	Gewijzigde begroting 2019 baten	Gewijzigde begroting 2019 saldo	Realisatie 2019 lasten	Realisatie 2019 baten	Realisatie 2019 saldo
Programma Bouw						
Inkomsten		-12.581	-12.581		-12.430	-12.430
Salarislasten	4.213		4.213	4.093		4.093
Inhuur	3.698		3.698	4.278		4.278
Materieel	-		-	-		-
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	**7.911**	**-12.581**	**-4.670**	**8.371**	**-12.430**	**-4.059**
Totaal programma Bouw	**7.911**	**-12.581**	**-4.670**	**8.371**	**-12.430**	**-4.059**
Programma Bodem						
Inkomsten		-6.681	-6.681		-6.553	-6.553
Salarislasten	3.489		3.489	3.469		3.469
Inhuur	801		801	809		809
Materieel	51		51	107		107
Taakveld 7.4 Milieubeheer	**4.341**	**-6.681**	**-2.340**	**4.386**	**-6.553**	**-2.167**
Totaal programma Milieu	**4.341**	**-6.681**	**-2.340**	**4.386**	**-6.553**	**-2.167**
Programma Milieu						
Inkomsten		-22.462	-22.462		-22.383	-22.383
Salarislasten	11.065		11.065	10.760		10.760
Inhuur	3.945		3.945	3.310		3.310
Materieel	1.293		1.293	1.775		1.775
Taakveld 7.4 Milieubeheer	**16.303**	**-22.462**	**-6.159**	**15.846**	**-22.383**	**-6.538**
Totaal programma Milieu & BRZO	**16.303**	**-22.462**	**-6.159**	**15.846**	**-22.383**	**-6.538**
Programma Randvoorwaardelijk						
Inkomsten		-4.011	-4.011		-4.072	-4.072
Salarislasten	2.531		2.531	2.551		2.551
Inhuur	726		726	671		671
Materieel	-		-	39		39
Taakveld 7.4 Milieubeheer	**3.258**	**-4.011**	**-753**	**3.260**	**-4.072**	**-811**
Inkomsten		-1.975	-1.975		-2.006	-2.006
Salarislasten	1.247		1.247	1.256		1.256
Inhuur	358		358	330		330
Materieel	-		-	19		19
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	**1.604**	**-1.975**	**-371**	**1.606**	**-2.006**	**-400**
Totaal programma Randvoorwaardelijk	**4.862**	**-5.986**	**-1.124**	**4.866**	**-6.077**	**-1.211**
Programma Bedrijfsvoering						
Inkomsten		-834	-834		-860	-860
Salarislasten	6.484		6.484	5.977		5.977
Inhuur	1.749		1.749	1.804		1.804
Materieel	6.885		6.885	7.453		7.453
Taakveld 0.4 Overhead	**15.118**	**-834**	**14.284**	**15.234**	**-860**	**14.373**
Onvoorzien	124		124	46		46
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	**124**	**-**	**124**	**46**	**-**	**46**
Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting	**-**	**-**	-	**-**	**-**	**-**
Totaal programma Bedrijfsvoering	**15.241**	**-834**	**14.407**	**15.279**	**-860**	**14.419**
Saldo voor mutaties reserves	**48.657**	**-48.544**	**113**	**48.747**	**-48.303**	**444**
Programma Bedrijfsvoering						
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	**1.004**	**-1.423**	**-419**	**550**	**-1.423**	**-873**
Totaal programma Bedrijfsvoering	**1.004**	**-1.423**	**-419**	**550**	**-1.423**	**-873**
Saldo na mutaties reserves	**49.661**	**-49.967**	**-306**	**49.297**	**-49.726**	**-429**

Bijlage 2 Bijdrage per deelnemer

(bedragen x € 1.000)

Deelnemer	UVO 2019	Gewijzigde begroting OD NZKG 2019	Realisatie 2019
Gemeente Amsterdam	19.546	19.097	18.943
Provincie Noord-Holland	13.592	13.945	14.018
Gemeente Zaanstad	2.510	2.518	2.530
Gemeente Haarlemmermeer	7.607	7.859	7.898
Gemeente Aalsmeer	225	261	251
Gemeente Amstelveen	196	210	241
Gemeente Diemen	257	306	305
Gemeente Ouder-Amstel	198	181	160
Gemeente Uithoorn	260	223	210
Provincie Flevoland	306	290	247
Provincie Utrecht	750	907	926
Totaal UVO baten	**45.446**	**45.796**	**45.729**
Projecten		292	284
Subsidies		530	518
Offertes		535	348
Externe detachering		401	444
Overige		990	981
Onttrekking reserves		1.423	1.423
Overig baten		**4.171**	**3.998**
Totale baten		**49.967**	**49.726**

Bijlage 3 Berekening financiële kengetallen

Hieronder volgt de berekening van de financiële kengetallen en toelichting daarop. Zie paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing voor de beoordeling en toelichting op de kengetallen.

Tabel: netto schuldquote

(bedragen x €1.000)

Netto schuldquote	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Vaste schulden	-	-	-
Netto vlottende schuld	1.873	4.887	2.613
Overlopende passiva	12.427	12.221	12.684
Financiële activa (excl. verstrekte leningen)		-	
Financiële activa (verstrekte leningen)		-	
Uitzettingen < 1 jaar *	11.628	7.293	16.740
Liquide middelen	5.263	12.053	10
Overlopende activa	1.216	1.473	1.405
Totale baten (excl. mut. res.)	44.769	45.457	48.303
Netto schuldquote	**-9%**	**-8%**	**-6%**

De netto schuldquote wordt berekend door het saldo van de schulden en vorderingen te delen door te totale baten.

Tabel: solvabiliteitsratio

(bedragen x €1.000)

Solvabiliteitsratio	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Eigen vermogen	3.884	3.460	3.440
Balanstotaal*	9.227	11.887	8.337
Solvabiliteit	**42%**	**29%**	**41%**

*Gecorrigeerd met voorschotten opdrachtgevers

De verhouding tussen het eigen en totale vermogen geeft de ratio voor de solvabiliteit

Tabel: structurele exploitatieruimte

(bedragen x €1.000)

Structurele exploitatieruimte	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Totale structurele lasten	44.179	45.457	48.323
Totale structurele baten	44.529	45.457	47.504
Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	-	-
Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	-	-	-
Totale baten	45.320	45.457	49.726
Structurele exploitatieruimte	**1%**	**0%**	**-2%**

De berekening voor structurele exploitatieruimte is het saldo van structurele baten en lasten en structurele toevoegingen en onttrekkingen van reserves. Het resultaat hiervan wordt gedeeld door de totale baten.

Bijlage 4 Meerjarig overzicht risico's

In onderstaande tabel zijn de strategische bedrijfsrisico's van de OD NZKG opgenomen in een meerjarig overzicht. Per risico is aangegeven wat het geschat financieel effect is, de kans dat het risico zich voordoet en in welk jaar dit zich kan voordoen.

Tabel: meerjarig overzicht noodzakelijk weerstandsvermogen

Risico's	Totaal geschat financieel effect	Risico-bedrag 2018	Risico-bedrag 2019	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021	Risico-bedrag 2022	Risico-bedrag 2023
Verandering in Wet- en regelgeving							
a. Extra werk borging operationele kwaliteit Omgevingwet	600	144	150	300	300	150	150
b. Personele consequenties wet Kwaliteitsborging bouw	1.046				209	209	209
c. Algemene Verordening Gegevensbescherming	1.952		98	98	98	98	98
d. Klimaatakkoord en interfererende wetgeving	-						
e. Natuurwet, gevolgen vergunning verlening PAS uitspraak	-						
f. Wet open overheid, operationele risico's	-						
kans dat het risico zich voordoet		*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*
Verandering in Wetgeving	**3.598**	**144**	**248**	**398**	**607**	**457**	**457**
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt							
a. omzetfluctuatie door conjuncturele ontwikkelingen	1.111		103	222	222	222	222
b. niet realiseren van de dekkingsbijdrage overhead	735	605	141	368	368	368	368
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Conjuncturele ontwikkelingen en arbeidsmarkt	**1.846**	**605**	**244**	**590**	**590**	**590**	**590**
Bedrijfsvoering							
a. hogere kosten inhuur en minder inschrijvingen aanbestedingen	90	176	164	45	45	45	45
b. risico overgang financiele en salarisadministratie	300		-	15			
c. afbouwrisico door vervallen termijn garantstelling aanvullend pakket	-		-	-	-	-	-
kans dat het risico zich voordoet		*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*	*gemiddeld*
Bedrijfsvoering	**390**	**176**	**164**	**60**	**45**	**45**	**45**
Prestatiegericht financieren							
a. afwijking t.o.v. vastgesteld kengetal	2.221	1.192	410	222	444	444	444
b. risico onderhandenwerk bouw en bodem	677		338	338	338	338	338
kans dat het risico zich voordoet		*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*	*groot*
Prestatiegericht financieren	**2.898**	**1.192**	**748**	**560**	**782**	**782**	**782**
Totaal	**8.732**	**2.117**	**1.404**	**1.608**	**2.024**	**1.874**	**1.874**

Bijlage 5 Controleverklaring accountant

Auditdienst ACAM

Bezoekadres
Oudezijds Voorburgwal 300,
2e etage
1012 GL Amsterdam

Postbus 1078
1000 BB Amsterdam
Telefoon 020 254 9000
www.acam.amsterdam.nl

Nr. 664.000.19-A

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied te Zaanstad gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en verantwoording (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:
1 de balans per 31 december 2019;
2 het overzicht van baten en lasten over 2019;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met relevante wet- en regelgeving.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en de Regeling Controleprotocol Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semi publieke sector (WNT). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

ACAM is bereikbaar per metro (lijn 52) en tram (lijn 4 en 14) halte Rokin
Een routebeschrijving vindt u op www.amsterdam.nl

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie die bestaat uit:
- het directieverslag
- de verantwoording programma's
- de Verplichte paragrafen
- overige bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat deze informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening
De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de BBV. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de entiteit te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Amsterdam, 28 februari 2020

D. van Eeden RA
Auditdienst ACAM

ACAM is bereikbaar per metro (lijn 52) en tram (lijn 4 en 14) halte Rokin
Een routebeschrijving vindt u op www.amsterdam.nl

Risico's beperken, leefbaarheid vergroten.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

www.odnzkg.nl

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Ebbehout 31
1507 EA Zaandam
www.odnzkg.nl

Ontwikkelingen OMGEVINGSDIENST NOORDZEEKANAALGEBIED

Ontwikkelingen wet- en regelgeving

ODNZKG is druk doende met de voorbereiding op de aanstaande Omgevingswet door onder meer de opleiding van medewerkers en deelname aan pilots. In de dienstverlening naar burgers en bedrijven worden de dienstverleningsconcepten gebruikt zoals onder de Omgevingswet ontwikkeld. Onlangs is bekend geworden dat de invoeringsdatum van de Omgevingswet wordt uitgesteld. De combinatie van een stevige implementatieopgave (invoering van het DSO, het Digital Stelsel Omgevingswet) en de maatregelen rond het coronavirus zijn aanleiding voor het uitstel. Nog onduidelijk is of het een uitstel is van een half jaar of een jaar. De effecten van deze stelselwijziging zijn niet verwerkt in de meerjarenbegroting. De komende periode worden diverse taakwijzigingen en -verschuivingen inzichtelijk en de wijze van financiering. Naar verwachting zullen de effecten voor de Omgevingsdienst in het begin nog beperkt zijn. Afhankelijk van evaluatie en verdere fasering zullen de effecten substantieel zijn.

Voor de provincie is het van belang dat met de invoering van de Omgevingswet een deel van de bodemtaken over gaat naar de gemeenten. En krijgt de provincie nieuwe taken op het gebied van bodem en grondwaterkwaliteit. De omvang en financiering hiervan zijn nu nog niet volledig uitgekristalliseerd .

VTH-uitvoering complexe dossiers (waaronder Harsco Metals en Tata Steel)

De regio Noordzeekanaalgebied kenmerkt zich door de dichtheid en intensiteit van economische en industriële activiteiten in een dichtbevolkt verstedelijkt gebied. Dat zal in de komende decennia alleen nog maar toenemen. Economische ontwikkeling binnen de beschikbare milieuruimte, en het bewaren van kwaliteit van de leefomgeving zullen steeds weer voor dilemma's zorgen.

Dit merken we bijvoorbeeld bij het dossier Harsco Metals / Tata Steel. Waar de activiteiten op het terrein van Tata Steel voor ongerustheid zorgen. Het gaat daarbij om de stofoverlast door onder andere de verwerking van Roza-slak en de opslag van materialen. Op deze dossiers wordt extra inzet gepleegd op het gebied van intensieve vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Arbeidsmarkt

Landelijk speelt voor de omgevingsdiensten het probleem van krapte op de arbeidsmarkt, specifiek met betrekking tot vakspecialisten op de diverse milieuthema's (lucht, geluid, externe veiligheid). ODNZKG probeert op diverse manieren toch voldoende en voldoende gekwalificeerd personeel aan te trekken door uitgekiende wervingscampagnes en interne opleiding van medewerkers via bijvoorbeeld technische traineeships. Hoewel de maatregelen effectief zijn is het niet voldoende om de uitstroom en het meerjarig verloop door pensioen op te vangen. De OD NZKG heeft daarom geïnvesteerd in een arbeidsmarkt campagne en een nieuwe website. Het doel van de campagne is gericht om de OD NZKG sterker te profileren middels "Employer Branding": de

OD NZKG als een relatief jonge organisatie (nog) bekender maken bij het reeds aanwezige potentieel op de arbeidsmarkt.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. A.W. Voordenhout
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143137
voordenhouta@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
805589/1427364

Uw kenmerk

Betreft: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.
Tevens is bijgevoegd een overzicht van actuele ontwikkelingen bij deze Omgevingsdienst.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

4 bijlagen:

Voordracht

ontwerpbegroting 2021

jaarstukken 2019

overzicht ontwikkelingen

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

2020 | 31

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: Zienswijze op de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Kenmerk: 805589/1427364

Bijlagen:

1. Ontwerpbegroting 2021
2. Jaarstukken 2019

1. Inleiding

Op 18 maart 2020 is door het Dagelijks Bestuur (DB) van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (hierna: OD NZKG) ingestemd met de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019. Wij ontvingen het verzoek deze documenten door te zenden aan uw Staten voor eventuele zienswijzen.

Provinciale Staten hebben in de gemeenschappelijke regeling OD NZKG een kaderstellende en controlerende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen Provinciale Staten een zienswijze kenbaar maken aan het DB van de OD NZKG. Op grond van artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 50 van de Gemeenschappelijke Regeling OD NZKG worden de gemeenteraden en Provinciale Staten van de deelnemende gemeenten en provincie in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken over de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de OD NZKG.

De ontvangen zienswijzen worden in het DB besproken en van een reactie voorzien. Het DB biedt de (eventueel gewijzigde) stukken vervolgens ter vaststelling aan het Algemeen Bestuur van de OD NZKG aan.

Ontwerpbegroting 2021

Uit de meerjarenbegroting 2021-2024 blijkt een bijdrage van de Provincie Noord-Holland aan de OD NZKG voor 2021 ten bedrage van € 15,9 miljoen.

In de tussen provincie en OD NZKG te sluiten Uitvoeringsovereenkomst 2021 zal de exacte bijdrage wordt vastgelegd, rekening houdend met de werkzaamheden in 2021 en eventueel gewijzigde of aanvullende volumes en ambities. Na afloop van het jaar zal uiteindelijk conform de systematiek worden afgerekend op basis van daadwerkelijk geleverde diensten, producten en uren.

In de meerjarenbegroting 2021-2024 is rekening gehouden met de PGF systematiek (Prestatie gerichte financiering) zoals die de afgelopen jaren is uitgewerkt en gevalideerd door de OD NZKG en haar deelnemers.

In de meerjarenbegroting wordt jaarlijks rekening gehouden met een cumulatieve looncompensatie. Bij de kaderbrief 2021 is voorgesteld om dit percentage aan te passen van 1% naar 2%.
Het weerstandsvermogen van de OD NZKG blijft de komende jaren op voldoende niveau.

Er wordt één gemiddeld tarief gehanteerd, conform de PGF werkwijze. Het gemiddelde tarief voor 2021 bedraagt € 102,10.

Jaarstukken 2019

Met een toename van het aantal bedrijven is de omzet van de OD NZKG gestegen naar bijna 50 miljoen euro. Dit is ten opzichte van 2018 een toename van 9%. Het financiële resultaat van de OD NZKG over 2019 is 429k positief. Dit positieve resultaat is inclusief vrijval onderhanden werk van 454k. De totale lasten waren hoger dan begroot door met name extra inhuurkosten

Aan het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om naar aanleiding van het jaarresultaat als volgt te bestemmen:

a. Correctie inzake bedrijvenbestand 2019 Gemeenten Haarlemmermeer en Uithoorn:

Met ingang van 1 september 2018 is een kwaliteitsslag in het bedrijvenbestand doorgevoerd. Dit heeft geleid tot een correctie voor de agrarische bedrijven. De agrarische bedrijven vallen in hogere risicocategorie en worden daardoor tegen een hoger kengetal afgerekend. De correctie was nog niet doorgevoerd ten tijde van de evaluatie PGF en actualisatie van de begroting in maart 2019. Omdat dit een omissie is van de Omgevingsdienst wordt voorgesteld om richting betreffende opdrachtgevers, de gemeente Haarlemmermeer en Uithoorn, eenmalig te corrigeren voor de betreffende kostenstijging. Voor de gemeente Haarlemmermeer gaat het om een bedrag van € 105.000 en voor de gemeente Uithoorn € 14.000;

b. Terugbetaling inrichtingskosten aan de founding fathers:

Bij de oprichting van de Omgevingsdienst is o.b.v. het bedrijfsplan afgesproken dat bij voldoende weerstandsvermogen, een positief rekeningresultaat gebruikt zou worden voor het terugbetalen van de oprichting- en inrichtingskosten aan de founding fathers. In 2016 en 2017 zijn de oprichtingskosten en een deel van de inrichtingskosten terugbetaald.
Van de inrichtingskosten resteert nog een bedrag van € 453.636. Voorgesteld wordt - met inachtneming van voorstel a. - om het resterende rekeningresultaat € 310.000 terug te betalen aan de founding fathers. Dit wordt gedaan conform de verdeelsleutels 2016 en 2017.

Resultaat 2019	**Voorstel resultaat 2019**	**Bedrag**	**Verdeelsleutel inrichtingskosten conform 2016 en 2017**
Gem. H-meer	compensatie bedrijvenbestand	€ 105.000	
Gem. Uithoorn	compensatie bedrijvenbestand	€ 14.000	
Gemeente Amsterdam	terugbetaling inrichtingskosten	€ 142.600	46%
Provincie Noord	terugbetaling	€ 111.600	36%

Holland	inrichtingskosten		
Gemeente	terugbetaling	€ 43.400	14%
Haarlemmermeer	inrichtingskosten		
Gemeente Zaanstad	terugbetaling	€ 12.400	4%
	inrichtingskosten		
		€ 429.000	

Er is ultimo 2019 voldoende weerstandsvermogen.

2. Zienswijze op de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019

Aangezien er geen inhoudelijke opmerkingen zijn bij de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 stellen wij u voor om de OD NZKG te berichten dat er geen zienswijze wordt ingediend.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 31-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020;

besluiten:

1. Geen gebruik te maken van de mogelijkheid om een zienswijze op de ontwerpbegroting 2021 en de jaarstukken 2019 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied in te dienen.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **29-06-2020**
Commissie NLG
Datum commissievergadering **08-06-2020**

18 juni 2020

Onderwerp: Financiële stukken Omgevingsdiensten

Advies commissie NLG:

De *Voordrachten financiële stukken Omgevingsdiensten* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

5 A-agenda Milieu (financiële stukken Omgevingsdiensten)

5.a.1 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, 1ste begrotingswijziging
5.a.2 Omgevingsdienst IJmond; zienswijze begrotingswijziging 2020 en begroting 2021 (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.3 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord: Zienswijze Ontwerpbegroting 2021, Jaarstukken 2019 en de Resultaatbestemming (A-agenda NLG 08-06-2020)
5.a.4 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied; zienswijze begroting 2021 (Aagenda NLG 08-06-2020)

De **voorzitter** herhaalt dat de stukken van de vier OD's gevoegd behandeld zullen worden. Gedeputeerde Stigter zal de eventuele vragen beantwoorden. Mochten er vragen overblijven voor gedeputeerde Olthof, dan zullen deze schriftelijk beantwoord worden.
De voorzitter geeft het woord aan de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat er enige overlap is met het voorgaande agendapunt. De PvdA heeft de stukken over de verschillende omgevingsdiensten met interesse gelezen. Soortgelijke winstwaarschuwingen werden ook in voorgaande jaren afgegeven. In de stukken van de OD IJmond wordt er weer dat de opgaven waarvoor de OD's zich gesteld zien staan, steeds complexer worden, met stikstof,

pfas en diffuus lood. Dat geeft uitdagingen om de kwaliteit en de kwantiteit van de dienstverlening op orde te houden. De PvdA vindt dat zorgwekkend. Daar wordt, ook vanuit het college, voortdurend aandacht voor gevraagd.

Eerder is gesproken over de wijze waarop de OD's ten dienste staan van de inwoners van de provincie Noord-Holland. Is het wellicht een idee dat het college met een bespreeknotitie komt, zodat daar later in een BOT-overleg wat uitvoeriger bij kan worden stilstaan. De OD's hebben intern al een hele uitdaging, maar ook de uitstraling van de OD's naar de bevolking toe kan wellicht wat transparanter of vriendelijker. De inwoners van Noord-Holland moeten de OD's goed kunnen vinden en het idee hebben dat zij hun vragen en zorgen daar kunnen neerleggen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) refereert aan het financiële stuk van de OD Flevoland en Gooi- en Vechtstraak (OFGV). Op pagina 6 van de begroting 2020-2021 staat: "*De OFGV verstrekt passend en kwalitatief goed advies aan de deelnemende partijen over het ontwikkelen, inrichten en beheren van een duurzame leefomgeving. Dit geldt voor de taakgebieden bodem, water, energie, asbest, stortplaatsen, geluid, lucht, externe veiligheid en zwemwater. De kennis van vakspecialisten op bovengenoemde taakgebieden en de aanwezige juridische kennis worden hiervoor ingezet.*" Wat de PVV betreft gebeurt dit niet op het taakgebied van energie. Het is nog steeds fysiek onmogelijk massaal in te zetten op weersafhankelijke stroomvoorziening, niet in theorie en evenmin in de praktijk. Waarom blijven mensen daarin geloven? Sommige mensen hebben zonnepanelen op hun dak. Dan wordt de conclusie getrokken dat het een goede zaak zou zijn als meer mensen dat zouden doen. Dat is echter een vorm van inductief redeneren. Je komt steeds meer in de problemen wanneer je daar grootschalig op inzet. Men lijkt zich daar echter niet in te willen verdiepen. De PVV betreurt de activiteiten op het gebied van het klimaatakkoord en de energietransitie, maar voor het overige kan zij instemmen met het voorliggende besluit.

De heer **Klein** (CU) heeft goed geluisterd naar de heer Van Tiggelen. Hij zal zich nu echter beperken tot het onderwerp OD's. GS stellen voor om geen zienswijze in te dienen bij alle jaarstukken en begrotingen van de OD's. De meeste wijzigingen in de begroting zijn heel technisch van aard. Dat komt door de salarisverhogingen. De heer Klein kan zich goed voorstellen dat daar geen zienswijze over behoeft te worden ingediend. Anderzijds wordt het aantal taken van de omgevingsdiensten wel groter. Denk aan de taken van de OD NHN m.b.t. stikstof en vergunningverlening. Maar ook de toezichtstaken van de OD Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) bij grote bedrijven nemen toe. De CU vraagt zich af of het wel verstandig is om daar helemaal niets over te zeggen. Kan de commissie als zienswijze meegeven dat zij het belangrijk vindt dat de taken goed en adequaat uitgevoerd worden en dat daarop geanticipeerd wordt?

De heer **Zoon** (PvdD) meent dat een BOT-overleg voornamelijk wordt ingezet bij nieuwe onderwerpen; dit betreft echter een oud onderwerp. Het lijkt de Partij voor de Dieren desalniettemin goed om er wat uitgebreider over te spreken.
Wat de stukken betreft, is de heer Zoon benieuwd hoe de OD NHN de risicoanalyse maakt in het kader van de Wet natuurbescherming. Bij de jacht lijkt vooral een piepsysteem te worden gehanteerd. Ook maakt de PvdD zich zorgen over de Wet natuurbescherming bij andere OD's. De aanvrager moet nu naar twee loketten toe, wat niet het idee was van één-loketdienst. Wellicht verklaart dat ook het slechte cijfer 6 dat de OD voor klachtenafhandeling scoort. Hoe verwachten GS dat een klachtencoördinator dit gaat oplossen?

De heer **Bolkestein** (VVD) is het eens met het voorstel voor een BOT-overleg, maar het risico is wel dat alles door elkaar gaat lopen. Het BOT-overleg behelst veel andere zaken, zoals het Rekenkameronderzoek

over de VTH-taken. Is het handig om het wat breder te trekken en na te denken over de verhouding omgevingsdiensten-toezicht- financiering ervan. Daarvan zou de heer Bolkestein voorstander zijn.
Wat de stukken zelf betreft, valt het op dat sommige omgevingsdiensten al een definitieve jaarrekening hebben en andere niet. Het zou fijn zijn als we in dit stadium, in juni, van alle OD's een definitieve jaarrekening hebben. Misschien is er sprake van bijzondere omstandigheden. Zou het echter volgend jaar wel lukken om alles op tijd te ontvangen?
De stukken bevatten veel financiële gegevens, maar het zou handig zijn om daar volumes bij te hebben. De OD's bedienen immers heel veel overheden. Kan hiervoor iets in het format worden meegenomen? Alle jaarrekeningen van de OD's hebben bovendien een andere layout en structuur. Is er een standaardindeling mogelijk, bij voorkeur met volumes erbij, zodat een en ander vergeleken kan worden? De heer Roosendaal begrijpt dat de alle omgevingsdiensten andere gebieden bestrijken, deels ook buiten de provincie Noord-Holland. Dat maakt de vergelijking voor sommige vergunningsaanvragen wat lastiger. Voor de overzichtelijkheid zou het echter handig zijn als het allemaal in één format beschikbaar wordt. Zou het bovendien niet heel mooi zijn als alle omgevingsdiensten in Nederland conform één indeling zouden rapporteren? Kan de gedeputeerde daar eens naar informeren in IPO- en/of VNG-verband? Op die manier kan wellicht een soort benchmark worden gemaakt.

De laatste vraag betreft een technische. Hoeveel wordt op dit moment aan de afhandeling van milieuvergunningen uitgegeven? Milieuvergunningen zijn op dit moment vrijgesteld van leges. De kosten daarvan worden eigenlijk door iedereen in de provincie betaald. Ze worden net als alle andere uitgaven via de provincie verdeeld. Onder de nieuwe Omgevingswet gaat dat waarschijnlijk veranderen. Kan de commissie toegestuurd krijgen hoeveel de omgevingsdiensten voor de provincie uitgeven aan het afhandelen van vergunningen voor milieubelastende activiteiten?

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Mevrouw Jellema (PvdA) benoemde de grote hoeveelheid uitdagingen waarvoor de OD's staan (stikstof, Tata en alle ontwikkelingen rond natuur). Het college is zich daarvan bewust. Via de OD's waarbij de provincie in het bestuur zit, wordt regelmatig gesproken over wijze waarop de OD's invulling kunnen geven aan deze uitdagingen. De OD's zijn ingesteld om professionele uitvoering te geven aan de natuur- en milieutaken vanuit de provincie en met de gemeenten. Dat wordt nog steeds beschouwd als dé route om de taken uitgevoerd te krijgen. De provincie en OD's gaan de uitdaging dus gewoon aan.

De heer Bolkestein had een aantal kritische opmerkingen over de OD's. Er werd een BOT-overleg genoemd als mogelijkheid om de klantgerichtheid en bekendheid van de OD's onder de aandacht te brengen. Op de agenda staan de jaarstukken in financiële zin. Gedeputeerde wil er nu dus niet nader op ingaan, maar het zou een idee kunnen zijn om het BOT-overleg na de zomer te voeren. Hij zou het dan wel wat breder willen trekken dan enkel de bekendheid van de omgevingsdiensten. Het college herkent zich immers niet in het signaal van mevrouw Jellema (PvdA). Zeker de OD IJmond weet de bewoners over het algemeen goed te vinden. Mogelijke onderwerpen voor een BOT zijn de wijze waarop de OD's functioneren, de vraag of er toereikende middelen zijn om de taken goed uit te voeren, de mate van samenwerking en de uniformering. Overigens is de provincie slechts een van de partijen binnen de OD. Soms zijn die rol en verantwoordelijkheid heel groot, zoals in de OD NHN en de OD NZKG, maar soms zijn die ook heel erg klein (Flevoland en Gooi- en Vechtstreek). Het is echter altijd goed om te bekijken op welke punten de omgevingsdiensten de samenwerking en efficiency in de uitvoering kunnen vergroten.

De heer Klein (CU) gaf aan dat er in technische zin wat wijzigingen moeten worden doorgevoerd,

bijvoorbeeld wat betreft de personeelslasten. Dat is natuurlijk niet het hele verhaal. Wat stikstof betreft gaat er het komend en daaropvolgend jaar ruim 6 ton extra naar de uitvoering van extra stikstoftaken. Ook gaat er ongeveer 4 ton naar extra handhavingstaken, waaronder m.b.t. Tata. Het betreft dus niet enkel maar looncompensatie, maar ook een aantal nieuwe accenten en intensiveringen die erbij horen. In het verkeer tussen de provincie en de omgevingsdiensten wordt dat benadrukt, zoals ook politiek-bestuurlijke sensitiviteit een grote rol heeft in het verkeer met de omgevingsdienst.

Wat de risico-analyse betreft, is het aan de OD's om daar invulling aan te geven. Gedeputeerde Stigter stelt voor om daar schriftelijk wat dieper op in te gaan.

De opmerking van de heer Bolkestein om in het vervolg met definitieve jaarrekeningen te werken, ondersteunt gedeputeerde. Hij zal nogmaals onder de aandacht brengen van de OD's dat het college het goede gesprek met de Staten wil kunnen voeren op basis van de definitieve jaarrekeningen.
In antwoord op de vraag van de heer Bolkestein hoeveel milieuvergunningen er zijn, kan gedeputeerde niet direct een antwoord geven. Hij snapt de achterliggende vraag m.b.t. de leges, die op basis van de Omgevingswet weer geïnd kunnen worden. Dat geeft een financiële compensatie. Gedeputeerde komt er schriftelijk op terug en zal dan ook aangeven hoe een en ander zich in financiële zin verhoudt.

De **voorzitter** concludeert dat er geen vragen resteren voor gedeputeerde Olthof.
Gedeputeerde Stigter komt schriftelijk terug op de werkwijze van de OD's, de hoeveelheid milieuvergunning en de financiële consequenties.
De suggestie voor een BOT-overleg wordt meegenomen in de eerder aangekondigde mail van de statengriffie inzake het organiseren van enkele werkbezoeken en overige bijeenkomsten.

> De heer **Bolkestein** (VVD) is het niet eens met de opmerking van gedeputeerde Stigter dat hij kritische opmerkingen zou hebben geuit over de omvang van de taken van de omgevingsdiensten. Voorts verzoekt de heer Bolkestein gedeputeerde Stigter nogmaals om in te gaan op het voorstel inzake de uniformiteit van de rapportages. Kan gedeputeerde in ieder geval bij de OD's waarvan de provincie Noord-Holland zelf aandeelhouder is, wellicht samen met de andere aandeelhouders, het punt opbrengen over het afstemmen van de rapportages? De heer Bolkestein zou bij voorkeur ook zien dat het verzoek om een standaard rapportageformaat ook in IPO- en VNG-verband wordt opgebracht.

Gedeputeerde **Stigter** is bereid het punt in te brengen richting de vier OD's waarbij GS zitting hebben in het bestuur. Ook is hij bereid om het signaal mee te geven richting de directeur van de OD.nl, de vereniging van alle omgevingsdienstdirecteuren. Gedeputeerde begrijpt de wens van de heer Bolkestein. Tegelijkertijd kunnen er argumenten zijn om een rapportage in een andere vorm te gieten, omdat die beter aansluit bij de wensen van de gemeenten. Gedeputeerde zal het meegeven, maar durft geen resultaatgarantie te geven, zeker niet op korte termijn.

De **voorzitter** stelt de Statenleden in de gelegenheid om eventuele aanvullende vragen aangaande dit agendapunt nu te benoemen, opdat afgezien kan worden van een tweede termijn.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt bij interruptie op dat gedeputeerde Stigter niet gelijk in haar gat van het BOT-overleg is gesprongen. Voelt hij ervoor om het te overleggen met zijn collega Olthof? Zij acht het namelijk verstandig om het ijzer te smeden nu het nog heet is.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat het initiatief voor een BOT-overleg bij de Statenleden ligt. Hij heeft de suggestie gedaan om het overleg wat breder te trekken dan enkel de kenbaarheid van de OD's en ook de fundamentelere vragen van de heer Bolkestein erbij te betrekken.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) en de heer **Bolkestein** (VVD) zullen elkaar in dezen opzoeken.

De **voorzitter** wijst erop dat de Staten hun wensen aangaande het BOT-overleg ook per mail kenbaar kunnen maken.

De heer **Bolkestein** (VVD) heeft nog geen antwoord gehoord op zijn vraag of gedeputeerde Stigter bereid is om niet alleen met de directeuren van de OD's te praten, maar om ook het punt van de VVD over de eenduidigheid in de rapportages te bepleiten en de uitkomst daarvan tijdens de volgende vergadering terug te koppelen.

De **voorzitter** dankt gedeputeerde Stigter voor diens beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. De commissieleden stemmen ermee in dat de financiële stukken Omgevingsdiensten als hamerstuk aan de Provinciale Staten worden doorgeleid.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3251
Extern Zaak ID	804913
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.i
Omschrijving	Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen (VD-27).
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

De provincie Noord-Holland heeft kennis genomen van de jaarrekening 2019, begrotingswijziging 2020 en de conceptbegroting 2021 van recreatieschappen Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Groengebied Amstelland, Spaarnwoude en Twiske- Waterland.
Plassenschap Loosdrecht e.o. heeft nu alleen een verzoek ingediend voor begrotingswijziging 2020 en heeft aangegeven dat andere stukken in juni a.s. worden aangeleverd.
De provincie dient een zienswijze in op de aangeleverde financiële stukken van recreatieschappen.

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.spaarnwoude.nl
K.v.K. 34359324

Aan de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten

Velsen-Zuid : 20 april 2020
Uw kenmerk : --
Ons kenmerk : U20200421 adp
Projectnummer : --
Onderwerp : financiële jaarstukken
Bijlagen : 1. Jaarrekening 2019
2. Infographic '2019 in vogelvlucht'
3. Begrotingswijziging 2020
4. Programmabegroting 2021
5. Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040
6. Kaart Uitvoeringsprogramma
7. Projectbladen 1 t/m 17 Uitvoeringsprogramma
Behandeld door : Annemiek Hoekstra ahoekstra@recreatienoordholland.nl telefoon 06 480 798 78

Geachte raads- en Statenleden,

Het dagelijks bestuur heeft in haar vergadering van 16 april 2020 de financiële jaarstukken van Recreatieschap Spaarnwoude voorlopig vastgesteld. In deze brief komen een drietal onderwerpen aan bod: (1) een zienswijze op de jaarstukken, (2) kennisnemen van het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040 inclusief prioritering aan projecten en fasering en (3) de gevolgen van de corona crisis.

Financiële transitie in zichtbaar resultaat

De begrotingswijziging 2020 en programmabegroting 2021 voldoen aan de nieuwe regels van de BBV. De BBV zijn de wettelijke regels waaraan de inrichting van de begroting en jaarrekening moet voldoen. De indeling van programma's met de diverse taakvelden is conform de BBV. Het betreft 'slechts' een herverdeling van de oude 7 deelprogramma's naar de 5 nieuwe programma's en taakvelden. Op totaalniveau sluit de nieuwe indeling dus aan op de programmabegroting. De participantenbijdragen wijzigen niet behoudens de jaarlijkse indexatie.

Eén geconsolideerde begrotingswijziging en programmabegroting

Recreatieschap Spaarnwoude kent drie deelbegrotingen: SPW, SGP en SMG onder één Gemeenschappelijke Regeling.

- Spaarnwoude SPW, het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velserbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde
- Spaarnwoude SGP, de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmerméér Groen
- Spaarnwoude SMG, de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport & Groen.

Met ingang van het jaar 2020 kiest het recreatieschap voor presentatie van de jaarstukken in een compacte vorm: namelijk geconsolideerd en geen verantwoording meer per deelbegroting. De participantenbijdragen en reserves blijven voortbestaan in de huidige vorm. Dat betekent dat elk deelgebied de huidige verdeling van de participantenbijdragen en aangewezen reserves behoudt. Daarin voldoet RNH ook aan de wens van het ministerie van BZK. Het ministerie BZK heeft in haar reactie van 17 december 2018 op de jaarstukken van

2017 en begroting van 2019 de volgende reactie gegeven: *"Hoewel het recreatieschap Spaarnwoude één organisatie is, zijn er 3 begrotingen ingediend. Wij zijn van mening dat er sprake dient te zijn van één begroting en één rekening. Wij zien in de toekomst graag één (geconsolideerde) begroting tegemoet."*

De jaarrekening is nog wel in 'oude stijl', omdat de programmabegroting van 2018 ook in 'oude' stijl vastgesteld is.

Uw zienswijze op de jaarstukken

Hierbij zenden wij u conform de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude een exemplaar van:

- De jaarrekening Spaarnwoude 2019 (bijlage 1) met de Infographic '2019 in vogelvlucht' (bijlage 2)
- De begrotingswijziging Spaarnwoude 2020 (bijlage 3)
- De programmabegroting Spaarnwoude 2021 (bijlage 4).

Op grond van het bepaalde in de artikelen 25, lid 2 en 26, lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude kunt u binnen twee maanden eventuele zienswijzen kenbaar maken. Het algemeen bestuur zal in de vergadering van 2 juli 2020 besluiten over de definitieve vaststelling van de jaarstukken. Daarna worden deze vóór 15 juli ter goedkeuring toegezonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Wij verzoeken u met klem uw reactie te versturen uiterlijk 19 juni 2020, zodat het dagelijks bestuur uw zienswijze kan agenderen voor de vergadering van het algemeen bestuur van 2 juli. Indien u vragen heeft of nadere toelichting op de financiële stukken wenst, verzoeken wij u contact op te nemen met Annemiek Hoekstra, manager middelen, ahoekstra@recreatienoordholland.nl telefoon 06 480 798 78

Kennis nemen van uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040

Het jaar 2020 is een belangrijk bestuurlijk jaar voor Spaarnwoude. De concrete doelen zijn het starten met de projectmatige aanpak van het achterstallig onderhoud en het vaststellen van de visie en uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park. Deze doelen zijn ten tijde van het opstellen van deze programmabegroting in ontwikkeling. Dat betekent dat er nog geen algemeen bestuursbesluit aan ten grondslag ligt.

Diverse participanten hebben n.a.v. de zienswijzeperiode van de conceptvisie Spaarnwoude Park 2040 aangegeven het uitvoeringsprogramma eveneens te willen voorzien van een zienswijze. Het uitvoeringsprogramma 'Spaarnwoude Park 2040' 2021 t/m 2023 kent 17 deelprojecten met als belangrijkste punten:

- Het wegwerken van het achterstallig onderhoud
- Focus op het versterken van natuur, landschap en cultuurhistorie
- Focus op de ontwikkeling van aantrekkelijke ontvangst- en verblijfgebieden ten behoeve van een goede spreiding van de recreatieve druk
- Uitgeven in ondererfpacht van sleets geraakte gebouwen
- Fietsbereikbaarheid (in Spaarnwoude en vanuit de steden).

Daarom bieden wij u de gelegenheid om kennis te nemen van de beoogde financiering van het uitvoeringsprogramma. Genoemde ambities hebben géén gevolgen voor de participantenbijdrage vanaf 2021.

Vanwege de recente coronacrisis is de inzet een meer bescheiden start. De bescheiden start uit zich in:

- Het inkorten van de periode van startkapitaal voor projecten (2020 en 2021 in plaats van 2020 t/m 2023)
- Focus op kansrijke projecten (in plaats van álle projecten) en

- Alleen de reserves inzetten voor het wegwerken van een deel van het achterstallig onderhoud (dus géén extra participantenbijdrage en daarmee de keuze voor een meer sobere uitvoering van scenario B in projectblad 12 ‘achterstallig onderhoud’).

Als het algemeen bestuur op 7 mei 2020 het besluit neemt tot vaststelling van het uitvoeringsprogramma, dan betekent dat:

- Planvoorbereiding in 2020 en 2021 op kansrijke projecten waarbij partijen ook zelf willen investeren in voorbereidingskosten voor in totaal € 250.000 uit de reserves, daar bovenop extra inzet mogelijk door herijking van accenten inzet RNH in programmabegroting en benutten tijd/geld vanuit ondernemers, gemeenten en provincie voor specifieke projecten. Kansrijke projecten vanwege investeringsbereidheid en onderlinge samenhang zijn op dit moment:
  - Gebiedsconceptontwikkeling bij o.a. voormalige boerderijen Borneohoeve in de Houtrak en Lage Dijk 5 bij Penningsveer en herontwikkeling fort Benoorden Spaarndam
  - Ontvangstgebied Velsen I Snowworld
  - Ontvangstgebied Zorgvrij
  - Ontvangstgebied Haarlem I Oostpoort / Veerplas
  - Ontvangstgebied Hoofddorp I Groene Weelde
  - Ecologisch ontwikkel- en beheerplan
  - Duurzaam toekomstperspectief en realisatie NNN in agrarisch gebied Dijkland

2. Een deel van het achterstallig onderhoud oppakken in 2020 en 2021 vanuit de reserves, te weten:
   - € 500.000 in 2020 uit SPW reserve beheer
   - € 250.000 in 2021 uit SPW reserve beheer en € 250.000 uit SPW reserve investeringen

   Hiermee kan een start gemaakt worden met het wergwerken van het achterstallig onderhoud in drie ontvangstgebieden, te weten: ontvangstgebied Velsen I Snowworld, ontvangstgebied Zorgvrij en ontvangstgebied Oostpoort / Veerplas. Gekozen is om te investeren in ‘no regret’ maatregelen, dat wil zeggen opknappen van wegen en paden.

Deze verwachte lasten zullen na besluit van het algemeen bestuur worden meegenomen in de begrotingswijziging 2021.

Er is gelijktijdig met het uitvoeringsprogramma een meerjarenfinancieringsplan opgesteld, waaruit blijkt dat in 2040 kosten en opbrengsten in evenwicht zijn. Eind 2021, als het recreatieschap een groot deel van de planvorming van deze projecten doorlopen heeft, en geinvesteerd heeft in het wegwerken van een deel van het achterstallig onderhoud, maken we wederom de balans op. Benodigde kosten voor planvorming (restant) en uitvoering zijn dan concreter in beeld, net als de gevolgen van corona en de toekomstige governance van de recreatieschappen.

Actualiteit: coronacrisis

Graag stellen wij u als uitvoeringsorganisatie van uw recreatieschappen op de hoogte van de door ons getroffen maatregelen inzake het coronavirus. Ook voor onze organisatie geldt dat het een crisis is zoals wij die niet eerder hebben meegemaakt en waarvoor ook geen draaiboeken klaar lagen. Wij stellen alles in het werk om de gecontracteerde dienstverlening aan de recreatieschappen zo goed mogelijk door te laten lopen. Dat geldt voor de uitvoering- en beheertaken, de ondersteuning van de besturen van de recreatieschappen alsook de realisatie van de jaarplannen. De gevolgen van deze coronacrisis zijn dermate groot, dat wij dit, net als andere organisaties, op geen enkele manier konden voorzien. De beschikbare weerstandsvermogens van de recreatieschappen zijn daar dan ook niet op toegerust. Wij staan dan ook voor een gezamenlijke opgave om de gevolgen zo goed mogelijk op te vangen.
Concreet verwachten wij inkomstenderving doordat niet alle evenementen doorgaan, ondernemers mogelijk failliet gaan en wij in voorkomende gevallen betalingsregelingen treffen. Zo proberen we horeca- en recreatiebedrijven in de recreatiegebieden te ondersteunen in deze moeilijke tijd.

De maatregelen zijn in elk geval tot en met 1 juni 2020 van kracht en kunnen op grond van overheidsmaatregelen tot nader order worden aangepast. Wij inventariseren de aankomende tijd de gevolgen en zullen vanuit het schap gepaste maatregelen treffen.

Kadernota

De WGR schrijft voor dat u jaarlijks de kadernota toegezonden krijgt voor 15 december. In december 2019 heeft het algemeen bestuur de kadernota alleen voor eigen kennisname vastgesteld. De kadernota is dan ook niet toegezonden. Formeel was dit wel nodig geweest. Bij bieden onze excuses aan voor deze omissie.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude,

Elise Bos Eyssen
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

JAARREKENING SPAARNWOUDE 2019

Velsen-Zuid, 10-4-2020

Inhoudsopgave

	Blz.
Inleiding jaarrekening 2019	3
Achtergrond	3
Gebieden in beheer	3
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	4
Onderhoud kapitaalgoederen	4
Financiering	6
Bedrijfsvoering	6
De verkorte balans	7
Reserves	8
Investeringen incidenteel SPW - SMG - SGP in 2019	8
Jaarrekening 2019	10
Balans per 31 december 2019	11
Waarderingsgrondslagen	13
Toelichting op de balans per 31 december 2019	16
Bestuurssamenvatting 2019	25
Geconsolideerd overzicht baten en lasten	35
Geconsolideerd overzicht per deelprogramma	36
Geconsolideerd overzicht staat van baten en lasten per kostensoort	44
Programmaverantwoording SPW 2019	46
Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort SPW	50
Programmaverantwoording SGP 2019	51
Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort SGP	54
Programmaverantwoording SMG 2019	55
Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort SMG	58
Wet FIDO modelstaten A en B	59
Overige gegevens	61
Samenstelling Algemeen Bestuur per 31 december 2019	62
Controleverklaring	63
Vaststelling door het Algemeen Bestuur	67
Bijlagen	68
Toelichting investeringen t.l.v. reserve	69
Staat van geactiveerde investeringen Spaarnwoude	71
Gebeurtenissen na balansdatum	72
Nota Weerstandsvermogen	73
WNT-verantwoording 2019	77

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Het recreatiegebied Spaarnwoude ligt in de Rijksbufferzone tussen het stedelijk gebied van Kennemerland en Amsterdam. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied door middel van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Het werkgebied van deze GR beslaat 6.097 hectare, en daarvan is 2.477 hectare beheergebied. Beheergebied houdt in het beheer van groen, verhardingen en infrastructuur enerzijds en het verhuren en verpachten van gronden aan bewoners en ondernemers anderzijds. De verschillende recreatiegebieden van het schap ontvangen bijna 6 miljoen bezoeken per jaar.

1.2 Gebieden in beheer

Het recreatieschap heeft verschillende deelgebieden in beheer. Per deelgebied zijn de afspraken over de beheerfinanciering verschillend, zoals in onderstaande tabel is aangegeven. Daarom zijn er voor SPW, SGP en SMG aparte programmabegrotingen en volgt in deze jaarrekening na de geconsolideerde balans en programmarekening een aparte programmaverantwoording per onderdeel.

Gebieden die in 2019 zijn beheerd	Financiering
• 1891 ha SPW-gebied	verdeelsleutel volgens de GR voor recreatieschap Spaarnwoude exclusief Groengebieden Haarlemmermeer Noord
• 403 ha SGP-gebieden	verdeelsleutel volgens de GR voor Groengebieden Haarlemmermeer Noord
• 183 ha in SMG-gebieden	gefinancierd uit afkoopsom Stichting Mainport en Groen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover recreatieschap Spaarnwoude beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Spaarnwoude zijn in 2019 geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het huidig berekende gewenste weerstandsvermogen bedraagt € 1.320.000,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

Het beleid is er op gericht om de reserves te consolideren. Het recreatieschap accepteert daarbij wel het renterisico, maar geen beleggingsrisico's.

De huidige reserves (beschikbare weerstandscapaciteit) liggen ruimschoots boven het niveau van de berekende risico's (benodigde weerstandscapaciteit).

Kengetallen:

	JR 2018	BGR 2019	JR 2019
netto schuldquote	-171%	-126%	-189%
idem gecorrigeerd voor verstrekte lening	-171%	-126%	-189%
solvabiliteitsrisico	91%	79%	89%
structurele exploitatieruimte	0,6%	0,5%	0,3%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* De cijfers begroot 2019 zijn niet geconsolideerd. In 2020 zullen de geconsolideerde cijfers worden toegevoegd.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

Onderhoud kapitaalgoederen

Verharding
De wegen en fiets- en wandelpaden, in beheer bij het recreatieschap, worden periodiek geïnspecteerd. Aan de hand van de uitkomst van die inspecties wordt groot onderhoud uitgevoerd. In 2019 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- SPW Renovatie Burgemeester Michielsenweg afgerond
- SPW Asfaltreparaties Houtrak en Dijkland afgerond
- SPW Renovatie wandelpaden Spaarnwoude afgerond
- SPW Renovatie fietspad Houtrak Oost West
- SPW Renovatie fietspad Redoute
- SPW Renovatie fietspad nabij manege Vario Hyppique
- SPW Diverse asfaltsreparaties fietspaden
- SPW Renovatie autowegen
- SPW Renovatie Hoge Land
- SPW Renovatie wandelpaden
- SGP Herstel paden park Zwanenburg
- SMG Herstel ruiterpaden Groene Carré

Riolering
In het recreatiegebied ligt een rioleringssysteem waarop woningen, toiletgebouwen en overige accommodaties zijn aangesloten. Naast dagelijks onderhoud is in 2019 ook groot onderhoud uitgevoerd.

- SPW Vervangen van rioolpomp en besturingskast Bunker
- SPW Vervangen van pompinstallatie Klimwand

Water
Water is beeldbepalend voor het landschap en een belangrijke drager van natuurwaarden en heeft een recreatieve functie. Peilbeheer is onderdeel van het dagelijks beheer. Kwaliteitszorg (bemonstering) en onderhoud van waterlopen en oevers (schouw werkzaamheden) zijn periodiek terugkerende activiteiten. Ter verbetering van de (zwem)-waterkwaliteit zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- SPW Baggeren zwemlocatie de Peddelpoel fase II
- SPW Verbeteren zwemwaterkwaliteit Buitenhuizen
- SGP Baggeren waterplanten waterpartij rondom Big Spotters Hill

Groen

Het groenonderhoud bestaat uit maaien van gazons en weidepercelen, onderhoud van bomen, struiken en bospercelen, opruimen van afval, schoonmaken van sloten, enz. Een beperkt deel van de onderhoudswerkzaamheden wordt in eigen beheer uitgevoerd. Het grootste deel van het werk is uitbesteed aan aannemers en sociale ondernemingen. De beheerders coördineren die werkzaamheden en stemmen die af op de bestemming en het gebruik van de terreinen:

- SPW SGP SMG Diverse maai besteken extensief gras
- SPW SGP SMG Maaibestek intensief gras
- SPW SGP SMG Slootwerk van de schouwplichtige sloten
- SPW SGP SMG Afval verwijdering
- SPW Dunningen Oosterbroek, Buitenhuizen en Houtrak
- SPW Onderhoud snoei solitaire bomen Houtrak, Buitenhuizen
- SGP Populieren dunning Groene Weelde
- SGP Groot onderhoud gazon- seel- en ligweides
- SGP Solitaire bomen en laanbomen snoeien
- SMG Solitaire bomen en laanbomen snoeien

Gebouwen
Onderhoud aan de gebouwen in eigendom van en in gebruik door het recreatieschap wordt planmatig uitgevoerd. Periodiek worden de gebouwen geïnspecteerd om de staat en planning van dagelijks en groot onderhoud vast te stellen:

- SPW Grootonderhoud uitgevoerd aan Genieweg 14
- SPW Opknappen Koetshuis Houtrak
- SPW Schilderwerkzaamheden molen de Veer
- SPW Dagelijks onderhoud aan gebouwen

Civiele kunstwerken
Aan de hand van de uitkomst van de inspecties werd in 2019 (groot) onderhoud uitgevoerd:

- SPW Vervangen brug 157 en 158 Houtrak afgerond
- SPW Groot onderhoud fietsbrug 817 Haarlemmerliede
- SPW Vervangen brug 154 Houtrak
- SPW Vervangen beschoeiing Houtrak, Veerplas en de Ven
- SGP Vervangen brugdelen Groene Weelde

Terreinmeubilair
Naast dagelijks onderhoud aan terreinmeubilair is ook groot onderhoud uitgevoerd en diverse bebording vervangen:

- SPW Update verkeersborden Spaarnwoude
- SPW Renovatie kunstobjecten Uitzichtheuvels
- SPW Vervangen zitmeubilair
- SGP Afvalcontainers plaatsen incusief beugels
- SMG Afvalcontainers plaatsen incusief beugels

Door samenwerking met sociale ondernemingen draagt het recreatieschap Spaarnwoude bij aan duurzaamheid en de invulling van haar maatschappelijke rol. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, met een sw-indicatie of een re-integratietraject werden ingezet via de ondernemingen:

- Paswerk
- IJmond Werkt

Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2 % van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20 % van de lange leningen afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.
Het Recreatieschap Spaarnwoude heeft in 2019 geen kortlopende of langlopende leningen aangetrokken en heeft geen leningen (o/g) op de balans staan per 31-12-2019.

Bedrijfsvoering
Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van recreatieschap Spaarnwoude. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). Met het oog op de lopende discussies over de GR-en en de MRA (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

De verkorte balans
De balans per 31 december kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	2019	2018	PASSIVA	2019	2018
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	1.326,4	949,4	Reserves	17.074,0	17.136,4
			Voorzieningen	-	-
Financiële vaste activa	3.080,3	3.138,1	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***4.406,7***	***4.087,5***	***Subtotaal***	***17.074,0***	***17.136,4***
			Voorziening	334,7	-
Vlottende activa			***Vlottende passiva***		
Vorderingen en overlopende activa	14.475,1	14.602,3	Schulden op korte termijn	1.714,9	1.794,0
Liquide middelen	241,8	240,7			
Subtotaal	***14.716,9***	***14.842,9***	***Subtotaal***	***1.714,9***	***1.794,0***
TOTAAL	**19.123,6**	**18.930,4**	**TOTAAL**	**19.123,6**	**18.930,4**

Reserves

Met het vaststellen van het bedrijfsplan 1998-2002 zijn een tweetal bestemmingsreserves gevormd, betreft Spaarnwoude oud, te weten de bestemmingsreserve beheer en de bestemmingsreserve investeringen. De bestemmingsreserve beheer heeft tot doel financiering van een deel van de jaarlijkse exploitatielasten, de vervangingsinvesteringen en een eventueel negatief resultaat. De bestemmingsreserve investeringen dient ter dekking van nieuwe(uitbreidings)investeringen.

Beide bestemmingsreserves worden door middel van rentebaten aangevuld. De bestemmingsreserve investeringen wordt voorts nog aangevuld met gelden die voortkomen uit niet exploitatie gerelateerde activiteiten zoals verkoop van onroerend goed.

In 2004 is de bestemmingsreserve SMG gevormd. De bestemmingsreserve SMG heeft tot doel financiering van de jaarlijkse exploitatielasten. In 2015 is besloten de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SMG te vormen. De bestemmingsreserves worden door middel van rentebaten en een dotatie uit de exploitatiebegroting aangevuld. Het bestuur heeft in 2018 besloten de bestemmingsreserve beheer Nationaal Monument MH17 te vormen. De ontvangen gelden van derden en een dotatie van het recreatieschap (SMG) voor beheer van het monument zijn aan de reserve toegevoegd.

De algemene reserves Spaarnwoude en SGP hebben tot doel financiering van een eventueel negatief resultaat. De reserves worden door middel van rentebaten aangevuld.

In de begroting over 2019 wordt rekening gehouden met incidentele investeringen. De werkelijke investeringen zijn als volgt te recapituleren:

Investeringen incidenteel SPW - SMG - SGP in 2019

Investeringen SPW

Investeringen incidenteel: in begroting	**Werkelijk 2019**	**Begroot 2019**	**Verschil**
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	133.291	131.200	2.091-
Wandelnetwerk Noord- en Midden Kennemerland	6.838	6.715	123-
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	51.417	51.420	3
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	5.710	207.000	201.290
Grootonderhoud & vervangingen, budget '18 *	211.622	240.000	28.378
Zonne-energie	101.024	125.000	23.976
Visievorming Spaarnwoude 2040	174.747	153.958	20.789-
Restauratie Fort Liebrug	793.523	1.304.000	510.477
Uitvoering Landschapsplan Randstad 380 KV	17.503	160.000	142.497
Verplaatsen veerpont de Opstapper	38.404	165.500	127.096
Subtotaal investeringen SPW	***1.534.080***	***2.544.793***	***1.010.713***

Overige investeringen incidenteel: na vaststelling begroting			
Begeleiding Randstad 380 KV	3.999	-	3.999-
Fort benoorden Spaarndam	28.953	-	28.953-
Locatieontwikkeling Veerplas	8.475	-	8.475-
Cononherziening Lieoever	8.367	-	8.367-
Formule 1 Zandvoort	2.059	-	2.059-
Sail in & out	1.115	-	1.115-
Totaal investeringen SPW	***1.587.047***	***2.544.793***	***957.746***

Investeringen incidenteel S.M.G.	**Werkelijk 2019**	**Begroot 2019**	**Verschil**
Verbetering evenemententerrein	23.700	47.400	23.700
Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek	-	20.000	20.000
Totaal investeringen incidenteel S.M.G.	***23.700***	***67.400***	***43.700***

Investeringen incidenteel S.G.P.	**Werkelijk 2019**	**Begroot 2019**	**Verschil**
Groot onderhoud bruggen 2018	12.777	26.200	13.423
Erfpacht tuinen van West	6.719	34.000	27.281
Landschapsplan 380KV Haarlemmermeer	2.941	303.000	300.059
Verbetering evenemententerrein	35.599	51.100	15.501
Stroomvoorziening Groene Weelde	18.980	0	-18.980
Totaal investeringen S.G.P.	***77.016***	***414.300***	***337.284***

Voor een nadere toelichting op de vervangings- en overige investeringen verwijs ik u naar de toelichting op de programmarekening.

Jaarrekening
2019

BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met maatschappelijk nut	1.163.544		863.916	
Investeringen economisch nut	162.894		85.480	
subtotaal materiële vaste activa		*1.326.438*		*949.396*
Financiële vaste activa				
Effecten	2.499.950		2.499.750	
Hypothecaire leningen u/g	580.301		638.329	
subtotaal financiële vaste activa		*3.080.251*		*3.138.079*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**4.406.689**		**4.087.475**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren	581.270		679.909	
Vooruitbetaalde bedragen	12.211		23.531	
Nog te ontvangen bedragen	528.222		24.652	
Overige vorderingen	2.249		42.004	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	13.351.125		13.832.164	
subtotaal vlottende activa		*14.475.078*		*14.602.261*
Liquide Middelen				
ING Spaarrekening	225.679		225.679	
ING bank	10.387		8.460	
Kas	5.743		6.532	
subtotaal liquide middelen		*241.808*		*240.671*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**14.716.886**		**14.842.931**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**19.123.576**		**18.930.407**

PASSIVA

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Algemene reserve SPW	54.017		53.436	
Bestemmingreserve beheer SPW	2.521.200		3.042.314	
Best.reserve beheer CRM tunnel SPW	22.109		28.238	
Bestemmingsreserve investeringen SPW	1.332.506		1.965.820	
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	1.267.163		-	
Bestemmingsreserve SMG	5.508.560		5.857.977	
Bestemmingsreserve SMG investering	414.582		438.282	
Best. reserve SMG beh. monument MH17	816.554		879.278	
Algemene reserve SGP	2.997.390		2.682.760	
Best.reserve verv.investeringen SGP	2.139.929		2.188.305	
subtotaal reserves en fondsen		*17.074.010*		*17.136.409*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**17.074.010**		**17.136.409**
VOORZIENING SPW	101.673		-	
VOORZIENING SGP	93.593		-	
VOORZIENING SMG	139.443		-	
subtotaal voorzieningen		334.709		-
TOTAAL VOORZIENINGEN		**334.709**		**-**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	622.393		868.529	
Nog te betalen bedragen	177.421		200.770	
Aangegane verplichtingen	43.439		18.053	
Investeringssubsidies	51.300		114.180	
Investeringsbijdragen	481.240		394.154	
Vooruitontvangen bedragen	339.064		198.311	
subtotaal schulden korte termijn		*1.714.858*		*1.793.998*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**1.714.858**		**1.793.998**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**19.123.576**		**18.930.406**

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
€ 10.000 voor activa met economisch nut;
€ 100.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
Activa met een economisch nut en;
Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Zonnepanelen	15	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves

- Algemene reserve recreatieschap Spaarnwoude

Aan de algemene reserve wordt naast rente opbrengsten m.i.v. 2005 jaarlijks een deel van het exploitatieoverschot toegevoegd. Bij een negatief resultaat kan een beroep worden gedaan op deze

- Bestemmingsreserve beheer Spaarnwoude

Jaarlijks wordt aan de bestemmingsreserve beheer een bedrag onttrokken ter dekking van de exploitatielasten. Dit bedrag wordt bepaald bij de vaststelling van de begroting van het desbetreffende jaar. Een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve. Bij een negatief resultaat kan een beroep worden gedaan op deze reserve.

- Bestemmingsreserve investeringen Spaarnwoude

Jaarlijks worden aan de bestemmingsreserve investeringen de netto uitgaven onttrokken van de investeringen. Een deel van de renteopbrengst, alsmede de opbrengst door verkoop van onroerende zaken wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve beheer Tacitustunnel Spaarnwoude

Jaarlijks worden aan de bestemmingsreserve beheer Tacitustunnel de netto uitgaven onttrokken van de exploitatielasten van de tunnel. Een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve egalisatie Spaarnwoude

De bestemmingsreserve dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven. Deze bestemmingsreserves dienen in stand te worden gehouden ter dekking van de kapitaallasten in de exploitatie.

- Voorzieningen Spaarnwoude

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

- Bestemmingsreserve SMG

Jaarlijks wordt aan de bestemmingsreserve SMG een bedrag onttrokken ter dekking van de exploitatielasten voor het beheer van het gebied, zoals overeengekomen met Stichting Mainport Groen. Het exploitatieoverschot en een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SMG

Jaarlijks wordt een bedrag conform de begroting toegevoegd aan deze reserve ter financiering van in de toekomst te plegen vervangingsinvesteringen. Een deel van de renteopbrengst wordt eveneens toegevoegd.

Bestemmingsreserve beheer nationaal monument MH 17 SMG

Jaarlijks wordt aan de bestemmingsreserve beheer nationaal monument MH17 SMG een bedrag onttrokken ter dekking van de exploitatielasten voor het beheer van het monument.

- Bestemmingsreserve egalisatie SMG

De bestemmingsreserve dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven. Deze bestemmingsreserves dienen in stand te worden gehouden ter dekking van de kapitaallasten in de exploitatie.

- Voorzieningen SMG

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

- Algemene reserve SGP
Aan de algemene reserve wordt het exploitatieoverschot of -tekort toegevoegd. Een deel van de renteopbrengst wordt toegevoegd aan deze reserve.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP
Jaarlijks wordt een bedrag conform de begroting toegevoegd aan deze reserve ter financiering van in de toekomst te plegen vervangingsinvesteringen. Een deel van de renteopbrengst wordt eveneens toegevoegd.

- Bestemmingsreserve egalisatie SGP
De bestemmingsreserve dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven. Deze bestemmingsreserves dienen in stand te worden gehouden ter dekking van de kapitaallasten in de exploitatie.

- Voorzieningen SGP
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Overige activa en passiva
Overige activa en passiva worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bepaling resultaat
Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS

			31-12-2019	31-12-2018
ACTIVA				
Materiële vaste activa			**1.326.438**	**949.396**
Investeringen met economische / maatschappelijk nut				

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Boekwaarde per 1 januari		949.396	111.685
Bij:	Investeringen	432.045	863.916
Af:	Afschrijvingen	-55.002	-26.205
Boekwaarde per 31 december		1.326.438	949.396

Voor een specificatie van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar de staat van geactiveerde investeringen.

Financiële vaste activa			**3.080.251**	**3.138.079**
Effecten				
omschrijving	*rente %*	*vervaldatum*		
ING Groep Perpetual II	variabel	Perpetual	2.148.800	2.148.800
ING Groep Perpetual III	variabel	Perpetual	309.900	309.900
Campina obligaties / ledencertificaten	0,80	doorlopend	41.250	41.050
Totaal effecten			2.499.950	2.499.750
Hypothecaire leningen	*rente %*			
De Ettingen BV	4,00		109.964	116.272
Koningshoeve BV	4,00		440.197	491.323
St. Agrarische bedrijven	4,00		30.140	30.734
			580.301	638.329

Nadere specificatie hypothecaire leningen:

omschrijving	*looptijd*	*einddatum*		
De Ettingen BV, Leningdeel I	30 jaar	1-1-2026	17.716	22.092
De Ettingen BV, leningdeel II	30 jaar	1-1-2026	22.150	22.614
De Ettingen BV, leningdeel V	30 jaar	1-1-2026	70.098	71.566
			109.964	116.272
omschrijving	*looptijd*	*einddatum*		
Koningshoeve BV, leningdeel III	20 jaar	1-1-2019	31.987	40.137
Koningshoeve BV, leningdeel I	30 jaar	1-1-2029	51.395	52.574
Koningshoeve BV, leningdeel II	30 jaar	1-1-2029	22.934	44.254
Koningshoeve BV, leningdeel V	30 jaar	1-1-2029	291.318	296.725
Koningshoeve BV, leningdeel VII	10 jaar	5-1-2017	42.563	57.633
			440.197	491.323

omschrijving	looptijd	einddatum	31-12-2019	31-12-2018
St. Agrarische bedrijven	30 jaar	1-1-2029	30.140	30.734
			30.140	30.734

Debiteuren algemeen	**581.270**	**679.909**

Een drietal vorderingen zijn overgedragen aan het incassobureau en er zijn drie betalingsregelingen getroffen. Verder staan er nog bedragen open i.v.m. afspraken bewoners Lieoever. Deze openstaande bedragen worden beging 2020 betaald.

Dubieuze debiteuren	**-**	**-**
Vooruitbetaalde bedragen	**12.211**	**23.531**

De vooruitbetaalde lasten per 31 december 2019 bestaan uit: betaalde kosten voor fort Liebrug € 2.330. Deze kosten worden in 2020 doorberekend aan Stadsherstel, de huidige eigenaar van het fort. Aansprakelijkheidsverzekering bedrijven 1e kwartaal 2019 € 8.755 en overige € 1.125.

Nog te ontvangen bedragen	**528.222**	**24.652**
Specificatie:		
Levering melk december 2018	-	8.530
Huur 2018 parkeerterrein Expo	-	8.633
Beheervergoeding Koningshoeve	-	499
Rente obligaties	2.370	6.899
Rente spaarrekening	-	92
Bijdrage wegenbeheer gemeente Velsen	66.960	-
2e termijn onderhoud boseilanden gemeente Haarlemmermeer	4.550	-
Subsidie Provincie Noord-Holland fort Liebrug	248.308	-
Bijdrage gebiedsfonds Spaarnwoude en SBB fort Liebrug	206.034	-
	528.222	**24.652**
Overige vorderingen	**2.249**	**42.004**

Overige vorderingen op Campina-Melkunie in verband met de melkleveringsovereenkomsten € 2249

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rent typische looptijd korter dan één jaar		
Uitzetting Rijk's schatkist	**13.351.125**	**13.832.164**

Rijk's schatkist
Drempelbedrag 2019 (0,75% van begrotingstotaal) 250.000
Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	237.277	223.971	230.436	212.959
Ruimte onder drempelbedrag	12.723	26.029	19.564	37.041
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen		
Spaarrekening 68.35.42.346	217.610	217.610
ING zakelijke bonus spaarrekening	8.069	8.069
ING Bank 67.12.11.382	10.387	8.460
Kas	5.743	6.532
	241.808	**240.671**

	31-12-2019	31-12-2018

PASSIVA

Reserves en fondsen

Algemene reserve SPW

Saldo per 1 januari	53.436	53.027
Bij: Rentetoevoeging	582	409
Toevoeging resultaat Spaarnwoude	-	-
Af: Onttrekking	-	-
Saldo per 31 december	54.017	53.436

De toevoeging aan de Algemene reserve betreft een deel van de ontvangen rente over 2019.

Bestemmingsreserve Beheer SPW

Saldo per 1 januari	3.042.314	4.141.429
Bij: Rentetoevoeging	22.476	31.914
Overige toevoegingen	433.401	307.382
Af: Onttrekking	-976.991	-1.438.411
Saldo per 31 december	2.521.200	3.042.314

De toevoeging aan de bestemmingsreserve beheer betreft een deel aan ontvangen rente over 2019, € 22.476. Het exploitatieresultaat ad € 433.401 is aan de reserve toegevoegd. De afname van de bestemmingsreserve beheer ad € 976.991 betreft: een bedag van € 113.075 t.b.v. de uitvoering van projecten en de onttrekking van een bedrag van € 863.916 t.b.v. reservering van kapitaallasten. Dit bedrag is toegevoegd aan de bestemmingsreserve egalisatie Spaarnwoude. Dit is eenmalig, het betreft een correctie over 2018 ivm het activeren van investeringen. Dit bedrag is in 2018 aan de reserve toegevoegd en in 2019 overgeboekt naar reserve egalisatie SPW ter dekking van de komende kapitaallasten van deze investeringen. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

Bestemmingsreserve Beheer Tacitus tunnel SPW

Saldo per 1 januari	28.238	30.339
Bij: Rentetoevoeging	307	234
Overige toevoegingen	-	-
Af: Onttrekking	-6.436	-2.335
Saldo per 31 december	22.109	28.238

Aan de reserve beheer Tacitustunnel is een bedrag van € 307 aan rente toegevoegd en is een bedrag van € 6.436 onttrokken voor het beheer.

	31-12-2019	31-12-2018
Bestemmingsreserve Investeringen SPW		
Saldo per 1 januari	1.965.820	2.489.249
Bij: Rentetoevoeging	12.702	19.182
Overige toevoegingen	152.622	24.786
Af: Onttrekking	-798.637	-567.397
Saldo per 31 december	1.332.506	1.965.820

De toevoeging aan de bestemmingsreserve investeringen betreft een deel aan ontvangen rente over 2019, € 12.702. De overige toevoegingen aan de reserve € 152.622 bestaan uit de ontvangen (eenmalige meewerkvergoeding Tennet) van € 150.000 en een bedrag van € 2.622 aan subsidie voor de aanleg van zonne-panelen. Een bedrag van € 798.637 is aan de reserve onttrokken ten behoeven van de uitvoering van diverse projecten € 366.593 en de onttrekking van een bedrag van € 432.045 t.b.v. reservering van kapitaallasten. Dit bedrag is toegevoegd aan de bestemmingsreserve egalisatie Spaarnwoude. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

Bestemmingsreserve Egalisatie SPW		
Saldo per 1 januari	-	-
Bij: Rentetoevoeging	-	-
Overige toevoegingen	1.295.960	-
Af: Onttrekking	-28.797	-
Saldo per 31 december	1.267.163	-

De toevoeging aan de bestemmingsreserve egalisatie betreft de reservering van de kapitaallasten over de geactiveerde investeringen voor de vervanging van bruggen. De onttrekking aan de bestemmingsreserve betreft de kapitaallasten 2019. Voor een specificatie van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar de staat van geactiveerde investeringen.

Bestemmingsreserve SMG		
Saldo per 1 januari	5.857.977	6.295.265
Bij: Rentetoevoeging	-	1.971
Overige toevoegingen	-	119.162
Af: Onttrekking	-349.417	-558.421
Saldo per 31 december	5.508.560	5.857.977

De onttrekking aan de bestemmingsreserve SMG ad € 349.418, betreft het exploitatie resultaat 2019.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SMG		
Saldo per 1 januari	438.282	420.554
Bij: Rentetoevoeging	-	132
Overige toevoegingen	-	132.386
Af: Onttrekking	-23.700	-114.790
Saldo per 31 december	414.582	438.282

Een bedrag van € 23.700 is onttrokken aan de bestemmingsreserve investeringen ten behoeve van een bijdrage in de kosten voor verbetering van het evenemententerrein. Voor specificatie van de onttrekkingen zie bijlage I-B Toelichting investeringen t.l.v. reserve.

	31-12-2019	31-12-2018
Bestemmingsreserve SMG beheer Nationaal Monument MH17		
Saldo per 1 januari	879.278	-
Bij: Rentetoevoeging	-	-
Overige toevoegingen	-	900.000
Af: Onttrekking	-62.724	-20.722
Saldo per 31 december	816.554	879.278

Op 18 oktober 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van de bestemmingsreserve beheer Nationaal Monument MH17 (besluit 2018/22) en een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van deze reserve (besluit 2018/22). Voorts is er een bedrag van € 800.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve zijnde een gezamenlijke bijdrage aan het beheer van dit monument van de provincie Noord-Holland, gemeente Haarlemmermeer en het Rijk. De onttrekking van € 62.7234 betreft de kosten van het beheer van het monument over 2019.

Algemene reserve SGP		
Saldo per 1 januari	2.682.760	2.488.715
Bij: Rentetoevoeging	-	20
Overige toevoegingen	321.349	221.151
Af: Onttrekking	-6.719	-27.125
Saldo per 31 december	2.997.390	2.682.760

Volgens besluit AB van 8 september 2005 (Beheersregeling Haarlemmermeer) wordt jaarlijks het resultaat toegevoegd aan de algemeen reserve SGP. De overige toevoegingen ad. € 321.349 betreft het exploitatie resultaat van de in beheer zijnde deelgebieden. Een bedrag van € 6.719 is onttrokken aan de reserve wegens kosten erfpacht Tuinen van West.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP		
Saldo per 1 januari	2.188.305	2.028.844
Bij: Rentetoevoeging	-	16
Overige toevoegingen	-	497.882
Af: Onttrekking	-48.376	-338.437
Saldo per 31 december	2.139.929	2.188.305

Een bedrag van € 48.376 is onttrokken aan de reserve wegens grootonderhoud bruggen € 12.777 en een bedrag van € 35.599 ten behoeve van verbeteringen evenemententerrein.

Totaal reserves	**17.074.010**	**17.136.409**

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud Spaarnwoude

Saldo per 1-1	-	0	-
Dotatie	1.605.689	0	-
Onttrekking	1.504.016-	0	-
Saldo per 31-12	**101.673,00**		**-**

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Voorziening groot onderhoud SGP

Saldo per 1-1	-	0	-
Dotatie	237.839	0	-
Onttrekking	144.246-	0	-
Saldo per 31-12	**93.593,23**		**-**

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Voorziening groot onderhoud SMG

Saldo per 1-1	-	0	-
Dotatie	148.723	0	-
Onttrekking	9.280-	0	-
Saldo per 31-12	**139.442,69**		**-**

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

	31-12-2019	31-12-2018
Schulden op korte termijn		
Crediteuren	**622.393**	**868.529**

De post crediteuren bestaat uit de betalingen die per 31 december onderweg zijn.

De belaste activiteiten betreffen de verhuur van het pand Genieweg 46 aan Recreatie Noord Holland NV, verhuur pand Genieweg 50, gedeeltelijk, aan restaurant Onder de Platanen, cultuur technische onderhoudswerkzaamheden voor de gemeente Haarlemmermeer en diverse evenementen zoals Dance Valley, Dutch Valley Mysteryland en Strong Viking Run. De educatie- en agrarische activiteiten boerderij Zorgvrij zijn met ingang van 2018 met btw belast.

Nog te betalen bedragen	**177.421**	**200.770**
Kosten betalingsverkeer ING	-	318
Onderhoudswerkzaamheden SPW	-	0
Belasting 4e kwartaal	6.107	56.338
Onderhoud, bediening en beheer Schalkwijkerbrug SGP	48.500	24.000
Onderhoud, bediening en beheer fietsbrug Zwanenburg SGP	80.200	77.500
Subsidie CRM tunnel (voorbereiding)	42.613	42.613
Overige	-	-
	177.421	200.770
Aangegane verplichtingen	**43.439**	**18.053**
De specificatie luidt:		
Afronding onderhoudsbestek SPW	43.439	-
Afronding grootonderhoud en vervangingen SPW, extra budget	-	18.053
	43.439	18.053

De verplichting ad € 43.439 betreft nog af te ronden werkzaamheden bestek verhardingen 2019 (€ 35.273) en zandbestek 2019 (€ 8.166)

Provincie - Investeringssubsidies		**51.300**	**114.180**
	Bijdrage	Uitgaven t/m 2019	Verschil
Renovatie Fort Liebrug Haarlemmerliede	200.000	200.000	-
Verplaatsen veerpont de Opstapper	51.300	-	51.300
	251.300	200.000	51.300

Bovenstaande specificatie geeft het saldo van de vooruit ontvangen subsidie van de provincie Noord Holland weer, betreffende de projecten renovatie fort Liebrug Haarlemmerliede en verplaatsen veerpont de Opstapper.

	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitontvangen bedragen	**339.064**	**198.311**
De specificatie luidt:		
Huren/pachten	11.021	8.763
Schade herstel beplantingen	51.398	42.281
Ontvangen voorschotten servicekosten	15.222	18.572
Nog te verrekenen waarborgsommen	61.120	33.922
Reserveringsvergoeding Akendam	60.609	-
Investeringsbijdrage Awakenings	120.000	80.000
Investeringsbijdrage Vliegende Vrienden	10.000	10.000
Nationaal restauratiefonds molen de Veer	9.000	4.500
Overige	694	273
	339.064	198.311

De vooruit ontvangen huren en pachten ten behoeve van 2019 bedragen € 11.021. Een bedrag van € 51.398 is ontvangen voor schade herstel van terreinen van o.a. Staatsbosbeheer en Tennet TSO. De vooruit ontvangen bedragen aan service kosten ad € 15.222 over een periode t/m 2019 dienen ter verrekening van de kosten nutsvoorzieningen en servicekosten worden verrekend zodra de eindafrekeningen zijn ontvangen. De nog te verrekenen waarborgsommen bedragen € 61.120. De organisator van Awakenings levert jaarlijks t/m 2019 een investeringsbijdrage van € 40.000 (2017, 2018 en 2019 € 120.000). De organisator van Vliegende Vrienden heeft een donatie van € 10.000 betaald voor een nog nader te bepalen object. Ten behoeve van onderhoud aan molen de Veer is een bedrag van € 9.500 ontvangen. De post overige van € 694 betreft een uitgegeven TGO voor 2020.

Derden - Investeringsbijdrage		**481.240**	**394.154**
	Bijdrage	Uitgaven t/m 2019	Verschil
Inrichting park Vijhuizen	1.507.528	1.273.011	234.517
Project speel- en rustplekken	134.154	54.963	79.191
Project Big spotters hill	227.320	228.094	-774
Project aanleg park Zwaanshoek	1.278.867	1.325.657	-46.792
	3.147.869	2.881.725	266.143
Verbetering Plesmanhoek	34.414	7.049	27.365
Saldo bijdrage gemeente Haarlemmermeer	3.182.283	2.888.775	293.507

Stichting Mainport en Groen (SMG) heeft in 2013 een bedrag van € 1.613.632 betaald voor de uitvoering van de projecten park Vijfhuizen, speel en rustplekken en big spotters hill. De gemeente Haarlemmermeer heeft voor de uitvoering van deze projecten vanaf 2014 nog eens bedrag van € 256.412 betaald. Voor de uitvoering van het project aanleg park Zwaanshoek heeft de gemeente Haarlemmermeer deelbetalingen gedaan vanaf 2014 voor een totaalbedrag van € 1.279.909. Inmiddels zijn deze projecten afgerond en resteert een bedrag van € 267.185. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld voor de financiering van het project kwaliteitsimpuls Plesmanhoek. Voorts heeft gemeente Haarlemmermeer nog een bedrag van € 33.372 bijgedragen voor dit project. Per saldo is nu voor de uitvoering van dit project een budget beschikbaar van € 293.507.

Baggeren natuurgebied Kluur	60.000	-	60.000
Uitvoering 380KV leiding	365.751	413.240	-47.489
Uitkering gewasschade aanleg gasleiding	43.703	-	43.703
Project begeleiding Velsertunnel	18.000	18.000	-
Aanleveren grond	25.030	-	25.030
Verplaatsen Opstapper	38.871	38.404	468
Aanleg nutsvoorziening SGP	125.000	18.980	106.020
	3.858.638	3.377.397	**481.240**

De gemeente Amsterdam heeft een bedrag van € 60.000 betaald voor de uitvoering van bagger werkzaamheden in natuurgebied Kluur. Voor de uitvoering van de werkzaamheden betreffende de aanleg 380KV leiding heeft Tennet een bedrag betaald van € 365.751. In 2019 wordt het nog te ontvangen bedrag van € 27.044 verrekend. Van Gasunie is een bedrag ontvangen van € 43.703 zijnde vergoeding gewasschade. Voorts heeft het AB besloten een deel van de opbrengst verkoop van graslanden € 18.000 beschikbaar te stellen voor de begeleiding van het project Velsertunnel. Inmiddels is dit project afgerond en is het resterende bedrag van € 13.376 worden toegevoegd aan de reserves. Van KWS Infra is een bedrag van € 25.030 ontvangen ten behoeve van zandleveringen, dit bedrag zal gebruikt worden voor herstel van schade. Voor het verplaatsen van de Opstapper heeft de gemeente Haarlem een bijdrage van € 38.871 betaald. De gemeente Haarlemmermeer heeft een bedrag van € 125.000 betaals als co-financiering voor het aanleggen van een nutsvoorziening in de Groene Weelde.

Niet in de Balans opgenomen activa en verplichtingen:

Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan worden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de GR-en en de MRA (en de rol van RNH daar in) is de intentie de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).

De Stichting Mainport en Groen (SMG) heeft zich vanaf 1996 bezig gehouden met de uitvoering van het Convenant Mainport Schiphol en Groen. Daarbij heeft de stichting gronden laten verwerven en inrichten. In het Convenant is bepaald dat de provincie Noord-Holland en de gemeente Haarlemmermeer verantwoordelijk zijn voor het beheer van de ingerichte terreinen. Deze partijen hebben de uitvoering van het operationeel beheer toegewezen aan het Recreatieschap Spaarnwoude, conform het bij het Convenant behorende uitvoeringsplan. De beschikbaar gestelde afkoopsom bedraagt € 7.266.000,-. De afkoop is berekend over een periode van 25 jaar. Overeenkomstig de gemaakte afspraken staan zowel de provincie Noord-Holland als de gemeente Haarlemmermeer op de langere termijn elk voor 50% garant voor de voortzetting van het beheer van de gebieden.

BESTUURSSAMENVATTING 2019

Inleiding

Ontspanning in de natuur in vele opzichten, dat is recreatiegebied Spaarnwoude. Het gebied biedt een rijkdom aan landschappen: van polders tot veenweiden tot bos tot machtige uitzichtheuvels. Een plek waar je stoere outdoor activiteiten kunt ondernemen zoals skiën, quadrijden, feesten, lasergamen en wielrennen. Maar de rust opzoeken kan ook met het scala aan wandel-, fiets- en paardrijdroutes. In de zomer kun je komen zwemmen aan de Veerplas of Westbroekplas. Liefhebbers van oude dorpen, forten en dijken kunnen hier hun hart ophalen. Spaarnwoude ligt in tussen het stedelijk gebied van Kennemerland en Amsterdam. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied.

Geconsolideerde jaarrekening in balans

De geconsolideerde jaarrekening van Spaarnwoude laat over 2019 een licht negatief resultaat zien van € 62.399. Het uiteindelijke saldo van 2019 is echter behoorlijk positiever dan begin het jaar begroot was: de begroting ging namelijk uit van een negatief resultaat van € 1.309.181.

De baten en lasten zijn in evenwicht. Dit is een gunstige financiële ontwikkeling ten aanzien van de voorgaande jaren. De lasten waren 11% lager dan begroot en de baten 1% hoger. De lagere lasten komen vooral voort uit het incidentele programma. Landschapsplan 380KV is nog niet uitgevoerd. De restauratie van fort Liebrug is afgerond, maar een deel van de kosten wordt pas in 2020 in rekening gebracht.

Alle reguliere gebiedsprogramma's SPW, SGP en SMG sluiten met een positief resultaat.

Financiële kerncijfers geconsolideerd

Resultaat totaal 2019

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Verschil
Lasten	10.424.420	11.594.771	1.170.351
Baten (incl. participantenbijdrage)	10.362.021	10.285.590	-76.431
Saldo	**-62.399**	**-1.309.181**	**1.093.920**

Participantenbijdrage 2019	
Provincie Noord Holland	2.600.511
Gemeente Amsterdam	928.533
Gemeente Haarlem	668.795
Gemeente Velsen	270.390
Gemeente Haarlemmermeer	512.214
Totaal	**4.980.443**

Belangrijke bestuurlijke besluiten

2019 was een belangrijk jaar: het schap heeft een aantal ontwikkelingen ingezet met het oog op de toekomst. De belangrijkste zijn:

1. Vaststelling van de conceptvisie Spaarnwoude Park 2040 en parallel het schrijven van een uitvoeringsprogramma voor meerjarige investeringen en onderhoud.
2. Met behulp van provinciale subsidies is het fort bij de Liebrug gerestaureerd. Stadsherstel Amsterdam is ondererfpachter geworden.
3. Middels een meervoudig onderhandse werving is een permanente horecavoorziening geworven bij de Veerplas.
4. Er is gestart met het opstellen van een restauratieplan voor het toekomstig gebruik van het gebied en het fort Benoorden in Spaarndam.
5. Tot slot is gewerkt aan het BBV proof maken van de financiële administratie/jaarstukken.

Beleids- en programmaverantwoording

Recreatiegebied Spaarnwoude is gevormd als recreatiegebied met als doel het ontlasten van steden en natuurgebieden. De gemeenschappelijke regeling recreatieschap Spaarnwoude heeft als doel binnen het gebied:

1. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
2. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig, natuurlijk milieu;
3. Het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde.

Voor Spaarnwoude zijn de doelen dan ook vastgesteld binnen de kaders van de gemeenschappelijke regeling en de ontwikkelingsvisie van het recreatieschap. Deze door bestuur vastgestelde doelen dienen als het toetsingskader voor de reguliere en incidentele inspanningen uit het begrote jaarprogramma. Dit jaarlijkse programma van het recreatieschap heeft als hoofddoel het vormen van een onmisbaar en duurzaam groen recreatiegebied als onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam.

Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit bestuurders van de omliggende gemeenten. De gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen werken samen met de provincie Noord-Holland in de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude. Dit bestuur bepaalt de ambities, doelen en regels.

Doelenboom:

Highlights per doel

Hieronder staan de belangrijkste mijlpalen die recreatieschap Spaarnwoude in 2019 heeft gerealiseerd.

1. Duurzaam beheer bestaand gebied

- **MH17-monument in beheer:** Ongeveer 160 kilo wormen zijn uitgezet om de bodemstructuur bij het Nationaal Monument MH17 te verbeteren. De wormen zetten organisch materiaal in de bodem om en zorgen voor een luchtigere structuur en vermenging van de verschillende bodemlagen. De herdenkingsbomen groeien hierdoor zichtbaar beter.
- **Fort benoorden Spaarndam:** Het recreatieschap neemt een volgende stap voor een nieuwe toekomst van deze locatie. Er is eind 2019 een participatieplan opgesteld en een herbestemmingsonderzoek uitgevoerd door stichting BOEi (Behoud, Ontwikkeling, Exploitatie van industrieel erfgoed), waaronder een calculatie van de restauratie van de gebouwen. Opknappen van de openbare ruimte en natuurontwikkeling is hier nog niet in meegenomen.
- **Structurele verhoging participantenbijdrage:** Met ingang van 2019 is de participantenbijdrage verhoogd. Er zijn een aantal extra projecten opgepakt aan groot onderhoud met betrekking tot fietspaden, bruggen en beschoeiingen. We lichten er een aantal uit.
  - Het fietspad en de autoweg Redoute tot aan het landje van Gruijters zijn opnieuw geasfalteerd. In samenwerking met de bewoners is een plan gemaakt voor beplanting.
  - De toegangsweg naar de Golfbaan Spaarnwoude (Hoge Land) is opnieuw geasfalteerd. De afrondende werkzaamheden, waaronder het plaatsen van vleermuisvriendelijke armaturen zijn gedaan in januari 2020.
  - In de Houtrak en Oosterbroek is bosonderhoud gepleegd, in verband met achterstallig onderhoud en in Oosterbroek zijn reparaties gedaan aan beschoeiingen, deels door natuurvriendelijke oevers. Waar het mogelijk is zijn inkepingen gemaakt om plantengroei mogelijk te maken en faunatrapjes.

2. Beter benutten structuur gebied

- **Visie document Spaarnwoude Park als inspiratie voor vernieuwing:** Spaarnwoude bereidt zich op tijd voor op de toekomst: de steden rondom het gebied groeien stevig en actuele thema's zoals energietransitie, klimaatadaptatie, streekgericht boeren en inspelen op de veeleisende recreant vragen om een lange termijnvisie.
  De visie Spaarnwoude Park 2040 is een visie op hoofdlijnen. De komende jaren wordt het natuurlijk potentieel en de bijzondere eigenschappen van het gebied benut. Door Spaarnwoude door te laten groeien tot een Metropolitaan Landschapspark met accenten op een rijke natuur, buitenleven en verhalen uit het verleden wordt gestreefd naar verbinding met de omgeving. Door het hele gebied te openen en bekend te maken, mede door gebruik van de twee stationsgebieden als toeganspoorten, wil het schap mensen verleiden om Spaarnwoude beter te leren kennen en te waarderen.
  Tussen alle natuur- en recreatiegebieden komen betere verbindingen en goed verzorgde paden, waardoor rust en buitenactiviteiten snel te vinden zijn. Ommetjes vanuit de stad worden makkelijker, via aantrekkelijke stadsranden en eenvoudig vindbare en uitnodigende gebiedsentrees. Spaarnwoude Park is daarmee altijd dichtbij. De visie is 17 oktober 2019 in concept vastgesteld en vrijgegeven voor zienswijzen.

Spaarnwoude Park – veiligstellen en opwaarderen landschappelijke openheid en historische lijnen

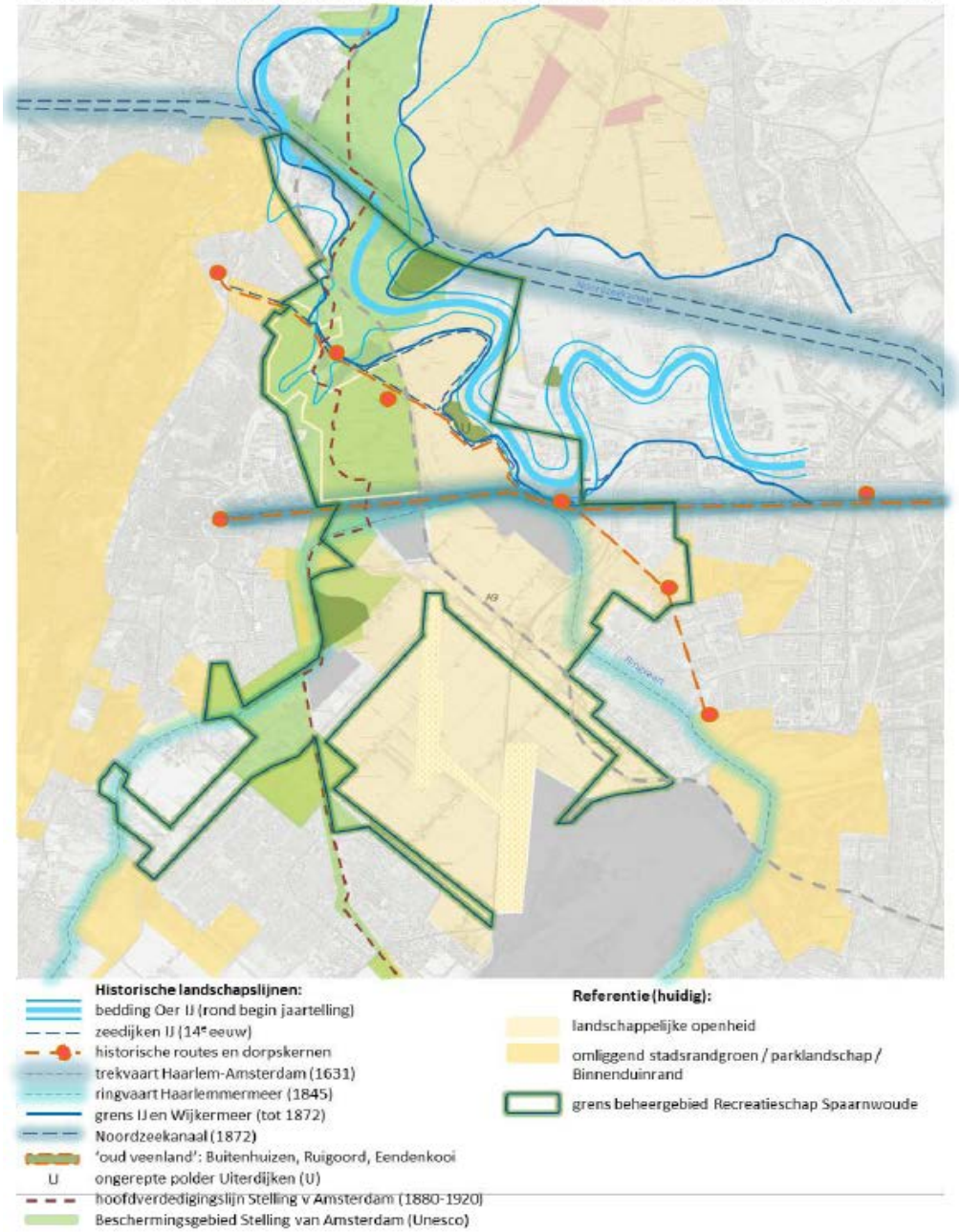

3. Aantrekkelijk gebied door ontwikkeling

- **Restauratie fort Liebrug:** De werkzaamheden aan fort Liebrug zijn in 2019 afgerond. in 2018 is in deelgebied Spaarnwoude geïnvesteerd in de heringebruikname van fort Liebrug. Het schap is gestart met de restauratie van het fort en Stadsherstel Amsterdam neemt als ondererfpachter de herontwikkeling van het fort ter hand. Fort Liebrug krijgt daarmee maatschappelijke waarde en cultuurhistorisch erfgoed een duurzame toekomst.

- **Diverse evenementenaanbod:** het afgelopen jaar is een breed scala aan sport- en muziekevenementen geweest. Totaal waren er 11 grote evenementen met meer dan 5.000 bezoekers. Dance Valley vierde dit jaar het 25 jarig jubileum en een goede voorbereiding door Latin Village zorgde voor een beter verloop van het festival. De inkomsten uit evenementen worden voor een deel direct terug-geïnvesteerd voor het optimaliseren van het gebied. Denk aan drainage van parkeervelden, zodat na evenementen het terrein sneller weer bruikbaar is voor de recreant.

4. Maatschappelijke functie & draagvlak

- Vrijwilligers bij informatieboerderij Zorgvrij: Zorgvrij maakt gebruik van 37 vrijwilligers die hart voor groen en dieren hebben. Een belangrijke taak vanuit het schap is de werving, dagbesteding en ontwikkeling van vrijwilligers. Hoe meer vrijwilligers zich inspannen voor Zorgvrij, hoe meer kwaliteit het product Zorgvrij te bieden heeft. Bij de vrijwilligers vervult Zorgvrij ook een belangrijke maatschappelijke taak: af en toe komen statushouders voor een vrijwilligersbaan. Zorgvrij werkt hiervoor samen met o.a. via gemeentelijke bureaus. Naast statushouders zijn er ook stages op Zorgvrij.
- **Participatie met visietraject:** de concept visie Spaarnwoude Park 2040 is tot stand gekomen door het betrekken van stakeholders (binnen en buiten het schap).
- **Op pad met de boswachter:** in deelgebied Spaarnwoude is de boswachter gestart met natuur- en recreatie excursies (aanmeldingen via sociale media).

Drie deelgebieden

Spaarnwoude bereidt zich voor op de toekomst door middel van een nieuwe, integrale, lange termijn visie vanuit de denkkracht van de vele stakeholders in en om het gebied. Op basis van de visie worden beoogde veranderingen en verbeteringen in het gebied uitgevoerd op vier thema's.

- Landschap, natuur & cultuurhistorie
- Routes en verbindingen
- Ontwikkelen van ontvangstgebieden, verblijfsplekken en wervende activiteiten
- Brede sociale betrokkenheid.

Spaarnwoude heeft drie deelgebieden en derhalve drie verschillende opgaven (en dus ook financieel resultaat).

De drie deelgebieden zijn:
1. Spaarnwoude Oud (SPW), met de gebieden ten noorden van de A200
2. Spaarnwoude Strategisch Groen (SGP) met o.a. de Groene Weelde in Haarlemmermeer en Tuinen van West
3. Spaarnwoude Mainport en Groen (SMG) met o.a. Plesmanhoek en Park Vijfhuizen.

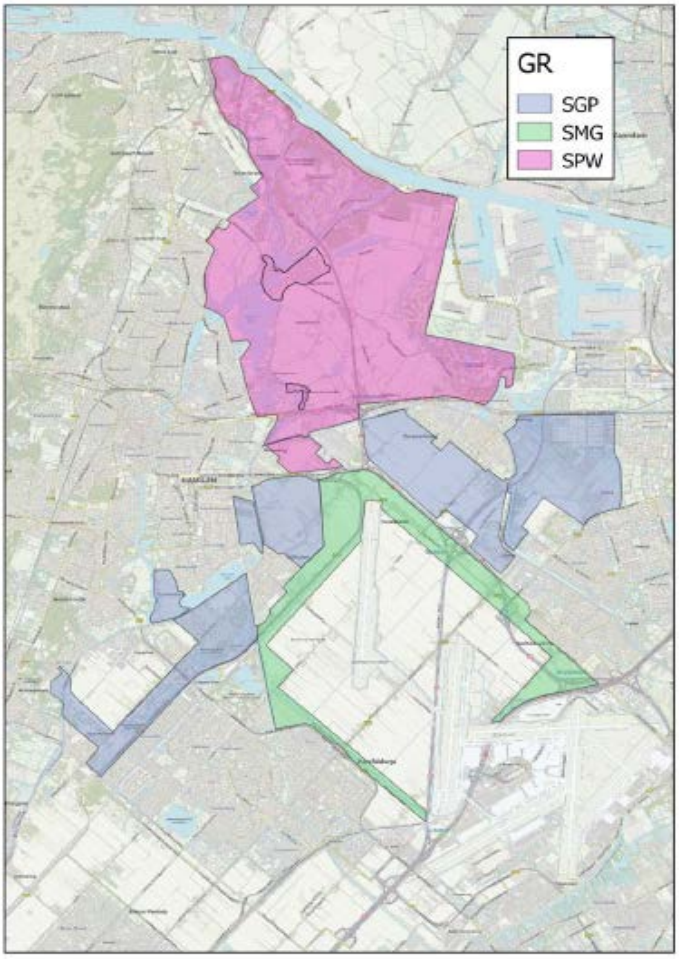

Hierin is binnen Spaarnwoude duidelijk onderscheid te maken in de opgave per gebied. Deelgebieden zoals Oosterbroek, Buitenhuizen en de Houtrak van Spaarnwoude Oud zijn bijna 50 jaar oud. Veel elementen zoals bruggen, paden en speeltuinen zijn verouderd. De vervanging en vernieuwing kost tijd en geld. Daarbij moet het schap ook de andere doelstellingen in het oog houden: hoe het gebruik kan worden gestimuleerd, en hoe de landschappelijke structuur het best tot zijn recht komt.

Deelgebieden SGP en SMG zijn relatief nieuwe gebieden, waar nog minder groot onderhoud nodig is.

Ontwikkelrichtingen komen in de visie Spaarnwoude Park 2040 terug.

Kort overzicht financiën

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over zeven deelprogramma´s. Naast inrichting en ontwikkeling, toezicht en beheer voert het recreatieschap een aantal 'overhead'-taken uit, te weten bestuursadvisering, secretariaat, financiën en communicatie (10%). Driekwart (75%) van de lasten zijn voor beheer en onderhoud van het gebied. Dit komt mede door de kwaliteitsslag op regulier en groot onderhoud in deelgebied Spaarnwoude-oud, waar het schapsbestuur besloten had in 2018 extra geld voor vrij te maken met ingang van 2019. Dit jaar ging 10% naar ontwikkeling en inrichting van het gebied.

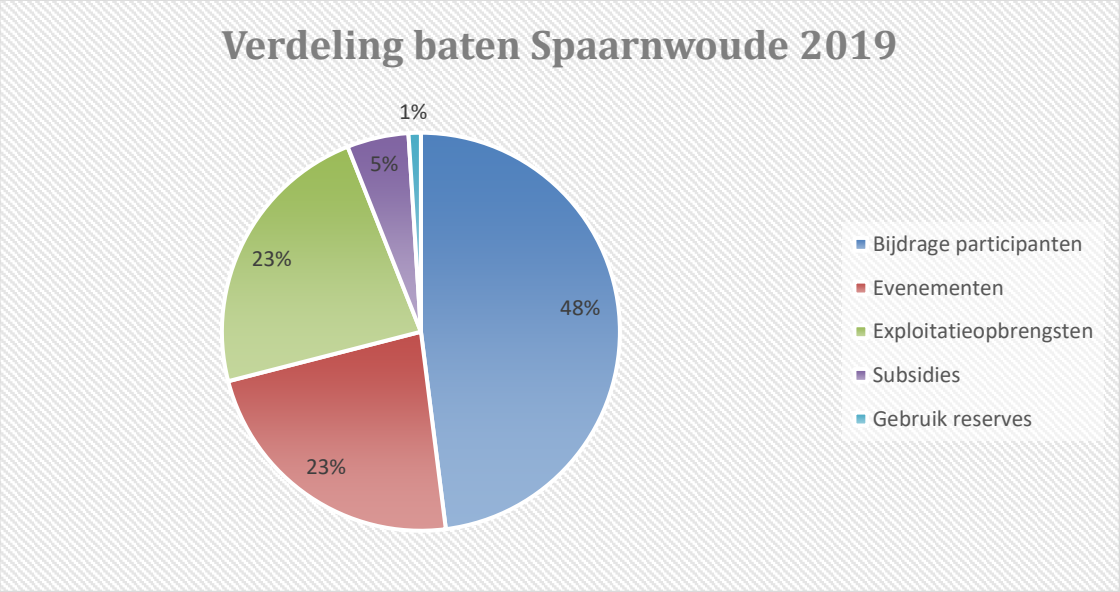

Naast kosten zijn er ook exploitatieopbrengsten. Het gaat om huren, erfpachten en vergunningen van bewoners en ondernemers in het gebied en vergoedingen voor terreinhuur bij muziek- en sportevenementen.

Verder ontvangt het recreatiegebied een jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten (de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling). Deze bijdrage vulde in 2019 voor 48% de pot met baten. De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting van het recreatieschap. Ook zijn er subsidies ontvangen voor het opknappen van de forten.

Reguliere en incidentele financiën 2019

De financiën van het recreatieschap kent reguliere en incidentele lasten en baten. Onder reguliere lasten en baten worden jaarlijks terugkerende lasten en baten verstaan die voortvloeien uit reguliere bedrijfsvoering van het schap. Deze lasten zijn voorspelbaar en kennen weinig variatie door de jaren heen. Voorbeelden van reguliere lasten zijn kosten die voort komen uit werkzaamheden als jaarlijks maaien en afval inzamelen, communicatie en toezicht.

Incidentele lasten en baten doen zich eenmalig of periodiek voor. Dat kan zijn binnen een boekjaar of jaargrensoverschrijdend. Het is namelijk mogelijk dat de uitvoering van een incidenteel project door omstandigheden wordt vertraagd en dat het project daardoor terug keert in de begroting van het volgend jaar. Kosten van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen vallen hier ook onder. Het gaat hier veelal om projecten met een duidelijk begin- en eindpunt. Voor deze projecten is vaak een aanvullend budget beschikbaar gesteld door het bestuur of worden betaald uit inkomsten, bijdragen van andere partijen of uit subsidies.

Wanneer er een verschil optreedt tussen de begrote bedragen en de gerealiseerde bedragen, is er sprake van een onderschrijding of een overschrijding. In het geval van een onderschrijding betekent dit meestal dat een incidenteel project terugkeert in de begroting van het volgende jaar. Wanneer er een overschrijding is op de begrote bedragen komt dit doordat de projectkosten hoger uitvallen dan initieel begroot. In beide gevallen worden de omstandigheden die de onderschrijding of de overschrijding veroorzaken uitgelegd in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en bij de toelichting per deelprogramma.

Resultaat reguliere programma 2019

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	8.758.107	8.610.823	**-147.284**
Baten *(excl. bijdrage participanten)*	3.801.572	3.335.093	**466.479**
Saldo	**-4.956.534**	**-5.275.730**	**319.196**

Lasten

Op totaalniveau waren de reguliere lasten van het recreatieschap nagenoeg conform de begroting (verschil 2%). De 'jongere' gebieden SGP en SMG hebben een onderschrijding, doordat de lasten voor gebiedsbeheer lager liggen dan de lasten voor het 50 jaar oude SPW. De onderschrijding is vervolgens in evenwicht met de overschrijding van het oudere deelgebied SPW. Bij de toelichting per deelprogramma worden de over- en onderschrijdingen per deelprogramma toegelicht.

Baten

De baten zijn 14% hoger dan begroot. Er zijn meer inkomsten verkregen uit huren en erfpachten uit deelgebied SPW. De baten van de deelgebieden SGP en SMG zijn nagenoeg conform de begroting.

Resultaat incidentele programma 2019

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.666.313	2.983.948	**1.317.635**
Baten *(excl. bijdrage participanten)*	1.580.006	1.970.054	**-390.048**
Saldo	**-86.307**	**-1.013.894**	**927.587**

Lasten

De incidentele lasten bedroegen bijna de helft minder (44%) dan begroot i.v.m vertraagde en/of doorgeschoven projecten. In 2019 kende het deelprogramma Inrichting en ontwikkeling 23 incidentele projecten. Deze projecten zijn bijna allemaal uitgevoerd conform de begroting. Het project is beperkter uitgevoerd dan begroot, het project landschapsplan 380 KV van TenneT.

Dit verklaart hoofdzakelijk waarom er minder lasten en baten waren. De uren van dit project zijn niet gemaakt, omdat er eerst afstemming moest komen met TenneT over de beheervergoeding. Nu er overeenstemming is over de beheerlasten, is de verwachting dat de werkzaamheden kunnen starten in 2020 na aanbesteding.

Een ander project waar minder baten en lasten waren is fort Liebrug (SPW). Dit project is verlopen conform de planning, echter zijn nog niet alle kosten in rekening gebracht. Dit is terug te zien in een onderschrijding bij de lasten en de baten over 2019. Fort Liebrug is afgerond binnen het projectbudget. Een deel van de kosten wordt in 2020 in rekening gebracht.

Baten

De incidentele baten waren 20% minder dan begroot. Zoals hierboven is uitgelegd ligt de oorzaak voornamelijk in één project wat niet geheel is uitgevoerd en één project waarvan nog niet alle kosten in rekening zijn gebracht. Dit heeft geleidt tot een onderschrijding in de baten. De overige 21 projecten zijn uitgevoerd conform begroting.

Resultaat totaal 2019

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	10.424.420	11.594.771	**1.170.351**
Baten *(excl. bijdrage participanten)*	5.381.578	5.305.147	**76.431**
Bijdrage participanten	4.980.443	4.980.443	**0**
Saldo	**-62.399**	**-1.309.181**	**1.246.782**

Het saldo van de geconsolideerde jaarrekening laat een negatief resultaat zien van 62.399. Ten opzichte van de begroting van begin 2019, is het uiteindelijke resultaat echter veel positiever dan verwacht. De werkelijke lasten kenden namelijk een onderschrijding van 10% ten opzichte van geraamde lasten. De baten zijn nagenoeg conform de begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

1. Landschapsplan 380KV is niet uitgevoerd. Dit jaar is de financiële afwikkeling rond gemaakt. Het project staat gepland voor 2020.
2. Restauratie fort Liebrug is afgerond. In 2020 wordt een deel van de kosten in rekening gebracht.

Reserves

De stand van alle reserves tezamen bedroeg op 31-12-2019 in totaal 17.074.010. Dat betekent dat de reserves ten opzichte van het jaar daarvoor iets zijn afgenomen. In totaal zit er 62.399 minder in de reserves dan op 31-12-2018. De mutaties in de reserves zijn toegelicht in de paragraaf 'Toelichting balans'.

Spaarnwoude heeft negen verschillende reserves, die elk voor verschillende doeleinden gelabeld zijn. Grofweg zijn er drie typen reserves:

1. Algemene reserve	De algemene reserve dient als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's van Spaarnwoude. Het voor 2019 berekende benodigde weerstandsvermogen voor Spaarnwoude bedroeg € 1.270.000. Dit is berekend op basis van een inventarisatie van de risico’s, de kans van voorkomen en het financieel gevolg. De samenstelling, kansen en effecten worden jaarlijks herijkt. In 2020 gaan we een integrale risico-analyse voor alle schappen uitvoeren. Ook worden uit de algemene reserve extra incidentele inspanningen gefinancierd omdat de reserve investeringen beperkt is. De aanvullende, incidentele, opdrachten zijn ‘extra’ en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van groot onderhoud, gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Middelen uit de algemene reserve kunnen dus door het bestuur worden ingezet voor allerlei taken.
2. Bestemmingsreserve investeringen	De bestemmingsreserve investeringen wordt voornamelijk ingezet voor ontwikkeling van het gebied door vernieuwing. Vernieuwing is gericht op het aantrekkelijk houden van de gebieden voor de inwoners van de regio, het betaalbaar houden van het beheer en het realiseren van inkomsten. Voorbeelden van vernieuwing zijn onder andere het plaatsen van sporttoestellen en het faciliteren van nieuwe horecagelegenheden. De ontwikkelingsvisie ‘Duurzaam Spaarnwoude’ geeft nu nog richting aan de vernieuwing van het recreatieve aanbod, maar krijgt zijn opvolging in de nieuwe visie.
3. Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wordt ingezet voor het investeren in groot onderhoud en vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied. Beheer van het gebied vereist een duurzame basis in de begroting, waarbij groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld paden en bruggen structureel wordt gedekt. Een lage onderhoudskwaliteit leidt mogelijk tot schade, tot vermindering van het gebruik en een lagere waardering door bezoekers.

Reserves Spaarnwoude (SPW)

Stand van de reserves per	31-12-2019	31-12-2018	verschil
SPW Algemene reserve	54.017	53.436	582
SPW Bestemmingreserve beheer	2.521.200	3.042.314	-521.114
SPW Best.reserve beheer CRM tunnel	22.109	28.238	-6.129
SPW Bestemmingsreserve investeringen	1.332.506	1.965.820	-633.314
SPW Bestemmingsreserve egalisatie	1.267.163	-	1.267.163
Totaal	**5.196.995**	**5.089.808**	**107.188**

Reserves SGP

Stand van de reserves per	31-12-2019	31-12-2018	verschil
SGP Algemene reserve	2.997.390	2.682.760	314.630
SGP Best.reserve verv.investeringen	2.139.929	2.188.305	48.376-
SPW Bestemmingsreserve egalisatie	-	-	-
Totaal	**5.137.319**	**4.871.065**	**266.254**

Reserves SMG

Stand van de reserves per	31-12-2019	31-12-2018	verschil
SMG Bestemmingreserve	5.508.560	5.857.977	-349.417
SMG Bestemmingreserve investering	414.582	438.282	-23.700
SMG Nationaal Monument MH17	816.554	879.278	-62.724
SMG Bestemmingsreserve egalisatie	-	-	
Totaal	**6.739.696**	**7.175.537**	**-435.841**

HET GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	7.820.013	4.473.602	- 3.346.411	7.897.343	3.443.145	- 4.454.198	6.509.301	4.437.643	- 2.071.658
2 Toezicht	572.455	-	- 572.455	617.006	-	- 617.006	563.627	-	- 563.627
3 Financiën	220.310	36.625	- 183.685	198.913	47.002	- 151.911	206.610	53.877	- 152.733
4 Bestuursadvisering	478.309	-	- 478.309	453.774	-	- 453.774	464.620	-	- 464.620
5 Secretariaat	140.673	-	- 140.673	138.317	-	- 138.317	140.175	-	- 140.175
6 Communicatie	159.107	-	- 159.107	160.510	-	- 160.510	217.360	-	- 217.360
7 Inrichting & ontwikkeling	1.033.553	871.351	- 162.202	2.128.908	1.815.000	- 313.908	360.369	248.116	- 112.253
Bijdrage participanten		4.980.443	4.980.443		4.980.443	4.980.443		2.911.413	2.911.413
Totaal lasten en baten	**10.424.420**	**10.362.021**	**- 62.399**	**11.594.771**	**10.285.590**	**- 1.309.181**	**8.462.062**	**7.651.049**	**- 811.013**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 62.399**			**- 1.309.181**			**- 811.013**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve SPW	582	-	582	302	-	302	409	-	409
Onttrekking algemene reserve SPW	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsres. Beheer SPW	455.876	-	455.876	33.000	-	33.000	339.296	-	339.296
Onttrekking bestemmingsres. Beheer SPW	-	976.991	- 976.991	-	240.000	- 240.000	-	1.438.411	- 1.438.411
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	307	-	307	100	-	100	234	-	234
Onttrek. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	-	6.436	- 6.436	-	4.152	- 4.152	-	2.335	- 2.335
Toevoeging bestemmingsres. Invest. SPW	165.324	-	165.324	12.000	-	12.000	43.969	-	43.969
Onttrekking bestemmingsres. Invest. SPW	-	798.637	- 798.637	-	665.835	- 665.835	-	567.397	- 567.397
Toevoeging bestemmingsres. Egalisatie SPW	1.295.960	-	1.295.960	-	-	-	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Egalisatie SPW	-	28.797	- 28.797	-	-	-	-	-	-
Toevoeging Algemene reserve SGP	321.349	-	321.349	26.709	-	26.709	221.171	-	221.171
Onttrekking Algemene reserve SGP	-	6.719	- 6.719	-	-	-	-	27.125	- 27.125
Toevoeg. best.reserve verv.investeringen SGP	-	-	-	141.481	-	141.481	497.898	-	497.898
Onttrekk. bestemmingsres. vervangingsinv. SG	-	48.376	- 48.376	-	77.300	- 77.300	-	338.437	- 338.437
Toevoeging algemene reserve SMG	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	-	-	-	295.257	-	295.257	121.133	-	121.133
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	-	349.417	- 349.417	1.600	491.241	- 489.641	-	558.421	- 558.421
Toevoeg best reserve SMG investering	-	-	-	-	-	-	132.518	-	132.518
Onttrek best reserve SMG investering	-	23.700	- 23.700	-	288.282	- 288.282	-	114.790	- 114.790
Toevoeg best reserve SMG MH17	-	-	-	-	-	-	900.000	-	900.000
Onttrek best reserve SMG MH17	-	62.724	- 62.724	-	52.820	- 52.820	-	20.722	- 20.722
Totaal lasten en baten	**12.663.818**	**12.663.818**	**-**	**12.105.220**	**12.105.220**	**-**	**10.718.688**	**10.718.688**	**-**
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**12.663.818**	**12.663.818**	**-**	**12.105.220**	**12.105.220**	**-**	**10.718.688**	**10.718.688**	**-**

3. GECONSOLIDEERDE OVERZICHT PER DEELPROGRAMMA

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.275.842	3.332.515	3.022.996
Inzet RNH regulier	1.723.009	1.785.042	1.403.044
Dotatie voorziening groot onderhoud	1.992.251	1.992.251	-
Groot onderhoud	1.912.246	1.928.215	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 1.657.542	- 1.928.215	-
Totaal lasten regulier	**7.245.806**	**7.109.808**	**4.426.040**
Baten:			
Opbrengsten regulier	3.764.948	3.288.091	3.480.514
Totaal baten regulier	**3.764.948**	**3.288.091**	**3.480.514**
Saldo regulier	**- 3.480.859**	**- 3.821.717**	**- 945.525**
Lasten:			
Lasten incidenteel	559.599	762.635	2.018.818
Inzet RNH incidenteel	14.608	24.900	64.443
Totaal lasten incidenteel	**574.207**	**787.535**	**2.083.261**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	181.771	8.339	916.457
Project subsidies	526.883	146.715	40.672
Totaal baten incidenteel	**708.655**	**155.054**	**957.129**
Saldo incidenteel	**134.448**	**- 632.481**	**- 1.126.133**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 3.346.411**	**- 4.454.198**	**- 2.071.658**

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	37.077	48.810	55.203
Inzet RNH regulier	544.978	568.196	508.424
Totaal lasten regulier	**582.055**	**617.006**	**563.627**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 582.055**	**- 617.006**	**- 563.627**
Lasten:			
Lasten incidenteel	- 9.600	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**- 9.600**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**9.600**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 572.455**	**- 617.006**	**- 563.627**

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	45.431	54.172	41.117
Inzet RNH regulier	226.716	187.286	199.883
Totaal lasten regulier	**272.147**	**241.458**	**241.000**
Baten:			
Opbrengsten regulier	36.625	47.002	53.877
Totaal baten regulier	**36.625**	**47.002**	**53.877**
Saldo regulier	**- 235.522**	**- 194.456**	**- 187.123**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	14.675
Inzet RNH incidenteel	- 51.837	- 42.545	- 49.064
Totaal lasten incidenteel	**- 51.837**	**- 42.545**	**- 34.390**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**51.837**	**42.545**	**34.390**
Saldo Financiën	**- 183.685**	**- 151.911**	**- 152.733**

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	5.498	23.473	3.756
Inzet RNH regulier	298.064	276.343	259.268
Totaal lasten regulier	**303.562**	**299.816**	**263.024**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 303.562**	**- 299.816**	**- 263.024**
Lasten:			
Lasten incidenteel	174.747	147.000	197.279
Inzet RNH incidenteel	-	6.958	4.318
Totaal lasten incidenteel	**174.747**	**153.958**	**201.597**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 174.747**	**- 153.958**	**- 201.597**
Saldo Bestuursadvisering	**- 478.309**	**- 453.774**	**- 464.620**

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	140.673	138.317	140.175
Totaal lasten regulier	**140.673**	**138.317**	**140.175**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 140.673**	**- 138.317**	**- 140.175**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 140.673**	**- 138.317**	**- 140.175**

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	43.018	44.975	44.877
Inzet RNH regulier	116.089	115.535	172.484
Totaal lasten regulier	**159.107**	**160.510**	**217.360**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 159.107**	**- 160.510**	**- 217.360**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 159.107**	**- 160.510**	**- 217.360**

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	54.756	43.908	160.979
Totaal lasten regulier	**54.756**	**43.908**	**160.979**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	56.842
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**56.842**
Saldo regulier	**- 54.756**	**- 43.908**	**- 104.137**
Lasten:			
Lasten incidenteel	894.824	1.989.500	165.797
Inzet RNH incidenteel	83.972	95.500	33.593
Totaal lasten incidenteel	**978.797**	**2.085.000**	**199.390**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	831.927	1.352.000	100.077
Project subsidies	39.424	463.000	91.197
Totaal baten incidenteel	**871.351**	**1.815.000**	**191.274**
Saldo incidenteel	**- 107.446**	**- 270.000**	**- 8.116**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 162.202**	**- 313.908**	**- 112.253**

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.406.866	3.503.945	3.167.948
Inzet RNH regulier	3.104.286	3.114.627	2.844.256
Dotatie voorziening groot onderhoud	1.992.251	1.992.251	-
Groot onderhoud	1.912.246	1.928.215	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 1.657.542	- 1.928.215	-
Totaal lasten regulier	**8.758.107**	**8.610.823**	**6.012.204**
Baten:			
Opbrengsten regulier	3.801.572	3.335.093	3.591.233
Totaal baten regulier	**3.801.572**	**3.335.093**	**3.591.233**
Saldo regulier	**- 4.956.534**	**- 5.275.730**	**- 2.420.971**
Lasten:			
Lasten incidenteel	1.619.570	2.899.135	2.396.569
Inzet RNH incidenteel	46.743	84.813	53.289
Totaal lasten incidenteel	**1.666.313**	**2.983.948**	**2.449.858**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	1.013.698	1.360.339	1.016.534
Project subsidies	566.307	609.715	131.869
Totaal baten incidenteel	**1.580.006**	**1.970.054**	**1.148.403**
Saldo incidenteel	**- 86.307**	**- 1.013.894**	**- 1.301.456**
Saldo Totaal	**- 5.042.842**	**- 6.289.624**	**- 3.722.426**

GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	3.104.286	3.114.627	2.844.256
Bestuurskosten	4.119	18.365	3.756
Kantoorkosten	27.564	49.464	35.633
Vervoerskosten	51.944	54.362	53.560
PR & marketing	45.935	48.111	50.102
Bedrijfskosten	3.215.701	3.290.701	3.083.080
Projectkosten*	1.644.142	2.983.948	2.380.277
Groot onderhoud	1.912.246	1.928.215	-
Afschrijvingen	55.002	41.673	26.205
Rentekosten	6.601	1.269	5.135
Dotaties voorzieningen	334.709	64.036	-
Bijzondere baten en lasten	22.171	-	- 19.942
Totaal lasten	**10.424.420**	**11.594.771**	**8.462.062**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	2.394.018	2.172.667	2.192.675
Financiële baten	36.625	47.002	53.877
Overige opbrengsten	2.384.628	2.475.763	2.361.215
Project subsidies	566.307	609.715	131.869
Totaal baten	**5.381.578**	**5.305.147**	**4.739.636**
Resultaat deelprogramma's	**- 5.042.842**	**- 6.289.624**	**- 3.722.426**
Bijdrage participanten	4.980.443	4.980.443	2.911.413
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 62.399**	**- 1.309.181**	**- 811.013**

Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve SPW	582	302	409
Onttrekking algemene reserve SPW	-	-	-
Toevoeging bestemmingsres. Beheer SPW	455.876	33.000	339.296
Onttrekking bestemmingsres. Beheer SPW	- 976.991	- 240.000	- 1.438.411
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	307	100	234
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	- 6.436	- 4.152	- 2.335
Toevoeging bestemmingsres. Invest. SPW	165.324	12.000	43.969
Onttrekking bestemmingsres. Invest. SPW	- 798.637	- 665.835	- 567.397
Toevoeging bestemmingsres. Egalisatie SPW	1.295.960	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Egalisatie SPW	- 28.797	-	-
Toevoeging Algemene reserve SGP	321.349	26.709	221.171
Onttrekking Algemene reserve SGP	- 6.719	-	- 27.125
Toevoeg. best.reserve verv.investeringen SGP	-	141.481	497.898
Onttrekk. bestemmingsres. vervangingsinv. SGP	- 48.376	- 77.300	- 338.437
Toevoeging algemene reserve SMG	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	-	295.257	121.133
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	- 349.417	- 489.641	- 558.421
Toevoeg best reserve SMG investering	-	-	132.518
Onttrek best reserve SMG investering	- 23.700	- 288.282	- 114.790
Toevoeg best reserve SMG MH17	-	-	900.000
Onttrek best reserve SMG MH17	- 62.724	- 52.820	- 20.722
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

Programmaverantwoording SPW 2019

Bestuurssamenvatting

Het deelgebied SPW, Spaarnwoude Oud, is het grootste en oudste werkgebied van recreatieschap Spaarnwoude. Het omvat de deelgebieden Houtrak, Oosterbroek, Buitenhuizen, Dijkland, Westhoffbos, Inlaagpolder, Westbroek, Heksloot, Oude Spaarndammerpolder, Schoteroog, Veer- en Waarderpolder. Dit deel van Spaarnwoude is recreatief gezien het meest benut en kent een grote variëteit aan landschap, natuur en recreatie-aanbod.

De deelgebieden Oosterbroek Buitenhuizen en Houtrak zijn 50 jaar oud. Veel elementen zoals bruggen, paden, speeltuinen zijn verouderd. De kwaliteit van het gebied is regelmatig onderwerp van gesprek geweest bij de participanten.

Het schap is zich bewust van haar belangrijke functie als natuur- en recreatiegebied in een voortdurend groeiende omgeving met grote opgaven (woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie etc.). Met het oog op de toekomst en een actueel advies van de Randstedelijke Rekenkamer richt Spaarnwoude zich op het verhogen van de kwaliteit van het gebied door het maken van een lange termijnvisie vanuit de denkkracht van de vele stakeholders in en om het gebied.

In 2018 is door adviesbureau Cyber in kaart gebracht hoe het schap ervoor staat. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er een structureel tekort is om het gebied op een acceptabel niveau (niveau B, beheersystematiek CROW) te beheren. Daarnaast is achterstallig onderhoud geconstateerd. September 2019 is de onderhoudssituatie opnieuw in kaart gebracht.

In 2019 is de participantenbijdrage structureel verhoogd en is er een bedrag beschikbaar gesteld om een kwaliteitsslag te kunnen maken bij de meest urgente plekken in het gebied. Het schap heeft hier slim op ingespeeld door achterstallig onderhoud te combineren met het reguliere onderhoud. Het achterstallig onderhoud is hierdoor aanzienlijk verminderd.

De visie is in concept vastgesteld en ligt voor zienswijze bij de participanten. Parallel wordt een uitvoeringsprogramma geschreven voor de komende 3 jaar. Het jaar 2020 zal het transitiejaar worden voor de visie en het uitvoeringsprogramma.

Externe ontwikkelingen

- MRA Landschap met gebiedsateliers, narratief, elf ruimtelijke opgaven en benodigd investeringspakket van € 1,9 miljard voor het MRA investeringsprogramma Landschap
- Verbeterproces dienstverlening Recreatie Noord-Holland met drie speerpunten: (1) omgevingsmanagement (2) P&C-cyclus en (3) kwaliteit bestuursstuurlijke besluitvorming.
- Nieuw provinciebestuur met duidelijke focus op duurzaamheid en natuurontwikkeling in het collegeprogramma Duurzaam Doorpakken 2019 – 2022
- Verdere implementatie Natuurnetwerk Nederland (NNN): biodiversiteitsherstel, verbinden van natuurgebieden en creatie nieuwe NNN
- Programmatische aanpak stikstof (PAS): op 29 mei 2019 oordeelde de Raad van State dat niet langer vergunningen mogen worden verleend op basis van de PAS voor activiteiten, die leiden tot meer stikstofuitstoot. Voortaan moet vooraf bewezen worden dat de natuurwaarden niet worden aangetast. Dit heeft effect op locatie ontwikkelingen.

Highlights

- Vaststelling van concept visie 'Spaarnwoude Park 2040' en parallel de vertaling naar een uitvoeringsprogramma.
- Werving permanente horecaontwikkeling aan de Veerplas. Via een onderhandse werving- en selectieprocedure, met totaal 3 belangstellende partijen, is unaniem gekozen voor het nieuwe ontwerp van de huidige horecaondernemers.
- Incidentele en structurele impuls uitstraling en onderhoud wegen, zwemwater en overige voorzieningen. Door de verhoging van de participantenbijdrage zijn diverse projecten groot onderhoud gepleegd. Waar mogelijk is het achterstallig onderhoud meegenomen, daar waar de veiligheid en bruikbaarheid in het geding is. Diverse fietspaden zijn verbeterd, zoals het fietspad Redoute bij het Landje van Gruijters. Gezamenlijk met de omwonenden is gewerkt aan een nieuwe inrichting van de omgeving. De toegangsweg naar de golfbaan is opnieuw geasfalteerd en begin 2020 zijn de werkzaamheden afgerond met het vervangen van vleermuisvriendelijke armaturen. Andere werkzaamheden waren o.a. het baggeren van de Peddelpoel en onderhoud aan beschoeiingen.
- Restauratie aan het dak en de gevel van Fort Liebrug (i.o van Stadsherstel Amsterdam) zijn afgerond met behulp van provinciale subsidie. Daarnaast is nieuwe beplanting aangeplant en is gezorgd voor een mooie entree. Het doel is om het aantal ondernemers uit te breiden en de cultuurhistorische locatie voor de toekomst te behouden.
- Divers aanbod van evenementen. Dance Valley vierde dit jaar hun 25 jarig jubileum en de goede voorbereidingen door Latin Village leidde tot een beter verloop van het evenement.
- Renovatie Klimmuur en schijf (Dance Valley terrein) De haken en klimgrepen zijn vervangen en het beton is hersteld.

Resultaat SPW 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	6.792.011	6.443.362	**-348.649**
Baten	6.923.568	6.442.870	**480.698**
Saldo	**131.556**	**-492**	**132.048**

Op totaalniveau overschrijden de reguliere lasten van het recreatieschap met 5% ten opzichte van de begroting. Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de overschrijding bij de deelprogramma's Gebiedsbeheer en Inrichting en ontwikkeling.

Bij Gebiedsbeheer vielen de bedrijfskosten hoger uit. Er is een investering in bedrijfsmaterieel gedaan voor boederij Zorgvrij, er waren hogere advieskosten (Cyber, ecologisich onderzoek, juridische bijstand) en hogere belastingen en verzekeringen. Tegenover de gemaakte investeringkosten voor bedrijfsmaterieel boerderij Zorgvrij staat een subsidie vanuit stichting SDK inzake project zorg zieke dieren. Dit is terug te zien in de hoge baten. Het verschil in het groot onderhoud zit voornamelijk in de VAT kosten en inhuur RNH voor de uitvoering van het groot onderhoud. Deze kosten zijn verantwoord bij bedrijfskosten regulier.

De reguliere baten zijn 7% hoger ten opzichte van de begroting door meer inkomsten uit huren en erfpachten. Er is een eenmalige vergoeding van Droompark Buitenhuizen betreffende vakantiewoningen.

Per saldo leidt dit tot een positiever resultaat dan begroot.

Resultaat SPW 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.561.413	2.511.147	**949.734**
Baten	1.537.045	1.647.054	**-110.009**
Saldo	**-24.369**	**-864.093**	**839.724**

De incidentele lasten bedroegen ca 1 miljoen minder dan de begroting (-38%).Dit wordt met name veroorzaakt door de deelprogamma's Gebiedsbeheer en Inrichting en ontwikkeling.

Een aantal incidentele projecten hebben invloed gehad op deze onderschrijding. Spaarnwoude heeft 16 incidentele projecten (van de totaal 23 incidentele projecten), waarvan 3 volledig zijn afgerond. Een aantal incidentele projecten die invloed hebben op de onderschrijding zijn:

Fort Liebrug: het project is binnen projectbudget afgerond. De onderschrijding komt doordat een deel van de kosten in rekening worden gebracht in 2020.
Fort Benoorden, hiervoor is bij bestuursbesluit d.d. 11/07/19 een aanvullende opdracht gekomen, die nog niet was meegenomen in de begroting.
Het verplaatsen van veerpont de Opstapper wijkt fors af van de begroting, doordat het project vertraging heeft opgelopen bij de aanvraag voor een vergunning. Deze is door de gemeente Haarlem is afgewezen.
Landschapsplan Randstad 380KV is niet volledig uitgevoerd, doordat eerst overeenstemming moest worden bereikt over de beheervergoeding. Dit project loopt door in 2020.

Een ander deelprogramma wat invloed heeft gehad op de onderschrijding is gebiedsbeheer. Hier zijn kosten begroot voor het verbeteren van het evenemententerrein in de Houtrak in verband met de komst van een camping. Doordat deze plannen voor een camping in de Houtrak niet door zijn gegaan, zijn de werkzaamheden niet uitgevoerd, maar aangepast naar de nieuwe omstandigheden. Deze nieuwe verbeteringen aan het terrein zullen in 2020 worden opgepakt.

Een benoemingswaardig project is de visie. Het incidentele project visie Spaarnwoude Park kent een beperkte overschrijding. In het najaar van 2019 zijn maatregelen genomen om deze overschrijding in te perken. De externe projectleider heeft zijn werkzaamheden afgerond. De werkzaamheden zijn overgenomen door medewerkers van RNH. De ontstane overschrijding heeft vooral te maken met de complexiteit van het visietraject qua aanpak en stakeholdermanagement. Daarnaast was Spaarnwoude van alle recreatieschappen de eerste die het ambitie- en visietraject doorlopen heeft, en pionieren is ‘learning by doing’. Dit kost tijd.

De incidentele baten kennen een lichte onderschrijding. Doordat niet alle projecten volledig zijn uitgevoerd, zijn er ook minder baten. Dit trekt gedeeltelijk weer in balans doordat er vanuit het deelprogramma Gebiedsbeheer een aantal subsidies zijn ontvangen (voor o.a. verbeteren zwemwaterkwaliteit & baggeren), die nog niet waren meegenomen in de begroting en zit er een verschil i.v.m. activeren bruggen en zonnepanelen.

Resultaat SPW 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	8.353.424	8.954.509	**601.085**
Baten	8.460.612	8.089.924	**370.688**
Saldo	**107.188**	**-864.585**	**971.773**

Het financieel resultaat voor 2019 is voor SPW positief. Het verschil tussen de baten en lasten is 107.188. De oorzaak van het verschil komt door de onderschrijding bij het project fort Liebrug, zie toelichting hierboven. Het project is verlopen conform de verwachting. Echter nog niet alle kosten zijn in rekening gebracht over 2019.

De totale baten zijn ook iets hoger dan begroot (5%). Ook hierin ligt de oorzaak in de onderschrijding m.b.t. het project Fort Liebrug.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
SPW Algemene reserve	54.017	53.436	582
SPW Bestemmingreserve beheer	2.521.200	3.042.314	-521.114
SPW Best.reserve beheer CRM tunnel	22.109	28.238	-6.129
SPW Bestemmingsreserve investeringen	1.332.506	1.965.820	-633.314
SPW Bestemmingsreserve egalisatie	1.267.163	-	1.267.163
Totaal	**3.929.832**	**5.089.808**	**107.188**

Overzicht participantenbijdrage SPW

Indexatie	**PP-bijdrage 2017**	**+ indexatie 0,65%**	**PP-bijdrage 2018**
Provincie Noord Holland	**€ 796.506**	€ 5.177	**€ 801.683**
Gemeente Amsterdam	**€ 331.501**	€ 2.155	**€ 333.656**
Gemeente Haarlem	**€ 192.001**	€ 1.248	**€ 193.249**
Gemeente Velsen	**€ 114.001**	€ 741	**€ 114.742**
Gemeente Haarlemmermeer	**€ 52.499**	€ 341	**€ 52.840**
Gemeente H'liede en Spaarnwoude	**€ 13.501**	€ 88	**€ 13.589**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.500.009**	**€ 9.750**	**€ 1.509.759**

Indexatie	**PP-bijdrage 2018**	**+ indexatie 1,50%**	**PP-bijdrage 2019**	**PP-bijdrage 2019 verhoging**	**PP-bijdrage 2019 totaal**
Provincie Noord Holland	**€ 801.683**	€ 12.025	**€ 813.708**	€ 1.075.465	**€ 1.889.173**
Gemeente Amsterdam	**€ 333.656**	€ 5.005	**€ 338.661**	€ 447.605	**€ 786.266**
Gemeente Haarlem	**€ 193.249**	€ 2.899	**€ 196.148**	€ 259.246	**€ 455.394**
Gemeente Velsen	**€ 114.742**	€ 1.721	**€ 116.463**	€ 153.927	**€ 270.390**
Gemeente Haarlemmermeer	**€ 66.429**	€ 997	**€ 67.426**	€ 89.116	**€ 156.542**
Gemeente H'liede en Spaarnwoude	**€ -**	€ -	**€ -**	€ -	**€ -**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.509.759**	**€ 22.647**	**€ 1.532.406**	**€ 2.025.359**	**€ 3.557.765**

OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT SPW

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	2.406.919	2.476.144	2.239.944
Bestuurskosten	2.419	7.574	1.932
Kantoorkosten	18.760	33.241	22.894
Vervoerskosten	35.430	37.320	35.024
PR & marketing	33.347	35.059	37.724
Bedrijfskosten	2.378.140	2.211.171	2.314.615
Projectkosten*	1.546.305	2.511.147	1.860.435
Groot onderhoud	1.758.720	1.605.142	-
Afschrijvingen	50.002	35.895	26.205
Rentekosten	6.601	1.269	5.135
Dotatie voorziening groot onderhoud	1.605.689	1.605.689	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	1.504.016-	1.605.142-	-
Bijzondere baten en lasten	15.108	-	43.915-
Totaal lasten	**8.353.424**	**8.954.509**	**6.499.993**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	2.314.737	2.099.963	2.125.531
Financiële baten	36.066	45.402	51.739
Overige opbrengsten	2.007.658	2.080.079	1.096.706
Project subsidies	544.386	306.715	92.022
Totaal baten	**4.902.847**	**4.532.159**	**3.365.998**
Resultaat deelprogramma's	**- 3.450.577**	**- 4.422.350**	**- 3.133.995**
Bijdrage participanten	3.557.765	3.557.765	1.509.759
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten'	**107.188**	**- 864.585**	**- 1.624.236**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	582	302	409
Onttrekking Algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Beheer	455.876	33.000	339.296
Onttrekking bestemmingsreserve Beheer	- 976.991	- 240.000	- 1.438.411
Toevoeg. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	307	100	234
Onttrekk. bestemmingsres. Beheer CRM tunnel	- 6.436	- 4.152	- 2.335
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	165.324	12.000	43.969
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	- 798.637	- 665.835	- 567.397
Toevoeging bestemmingsres. Egalisatie SPW	1.295.960	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Egalisatie SPW	- 28.797	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

Programmaverantwoording SGP 2019

Het programma van SGP voor 2019 is binnen de gestelde kaders uitgevoerd.
De recreatiegebieden zijn volgens de afspraak onderhouden op het niveau sober doch doelmatig.

De aanleg en inrichting van de recreatiegebieden in het kader van SGP (Haarlemmermeer Groen) is afgerond. Alle gronden zijn overgedragen in beheer. In 2019 is de laatste inrichting (fase 2) van de Boseilanden voorbereidt. In 2020 volgt de aanbesteding van de inrichting.

Externe ontwikkelingen 2019

- TenneT heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. De omgeving van de masten wordt hersteld middels een landschapsplan. In 2019 is overeenstemming bereikt rond de vergoeding van het beheer. De daadwerkelijke uitvoering van het landschapsplan start in 2020.

Highlights

- Een deel van het terrein van Mysteryland is opgeknapt. Bij de bosranden zijn bramen weggehaald, er is een drainage gelegd voor het afvoeren van water en de grond is geegaliseerd.
- In de Tuinen van West is een vogelkijkhut geplaatst in samenwerking met de gemeente Amsterdam. In het gebied komen een aantal bijzondere watervogels voor, zoals de roerdomp, steltlopers en de smient. Het beheer wordt overgedragen aan het recreatieschap.
- Groene Stroom "Groene Weelde". Met dit project wordt gewerkt aan het verduurzamen van het evenemententerrein ten behoeve van Mysteryland.

Resultaat SGP 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.328.172	1.465.288	**137.116**
Baten	1.653.073	1.661.667	**-8.594**
Saldo	**324.902**	**196.379**	**128.523**

De reguliere lasten in 2019 kenden een verschil van 137.116 ten opzichte van de begroting. Dit is een verschil met de begroting van 9%. Grotendeels ligt dit verschil bij het deelprogramma gebiedsbeheer. De begroting is opgemaakt conform de berekende normen van Cyber. Doordat het gebied 'relatief' jong is, liggen de beheerlasten een stuk lager dan de berekende lasten door Cyber. Daarnaast dragen gunstigere aanbestedingsresultaten bij aan de lagere lasten. De verwachting is dat met het ouder worden van de gebieden, de beheerlasten zullen groeien.

Het deelprogramma beheer heeft de meeste projecten gerealiseerd, conform de begroting. Alleen de onderhoudswerkzaamheden aan wegen die zijn opgenomen in de begroting zijn niet gedaan. Na een nieuwe inspectie bleken deze werkzaamheden nog niet nodig.

De gerealiseerde baten waren nagenoeg conform begroting.

Resultaat SGP 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	80.568	408.489	**327.921**
Baten	21.921	303.000	**-281.079**
Saldo	**-58.647**	**-105.489**	**46.842**

De incidentele lasten wijken fors af van de begroting met een verschil van 327.921. SGP heeft 5 projecten gepland dit jaar. Daarvan zijn drie projecten doorgeschoven naar 2020.

Projecten die doorlopen in 2020:
Zoals ook aangegeven bij het deelprogramma SPW, is het Landschapsplan 380KV TenneT niet uitgevoerd, vanwege afstemming over de beheervergoeding. Inmiddels is hierover overeenstemming bereikt en worden de werkzaamheden verwacht in 2020.
De stroomvoorziening Groene Weelde is vertraagd doordat nieuwe technische inzichten leidde tot het maken van een nieuw ontwerp.
De percelen inzake de erfpacht bij de Tuinen van West zijn dit jaar bezocht en opgemeten. In 2020 wordt het erfpachtcontract formeel ondertekend bij de notaris.

De beduidend lagere baten houden ook verband met de opgelopen vertraging bij het uitvoeren van het Landschapsplan 380 KV en stroomvoorziening Groene Weelde. Doordat de projecten niet zijn uitgevoerd, zijn in beide projecten de verwachtte baten ook nog niet ontvangen.

Resultaat SGP 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.408.740	1.873.777	**465.037**
Baten	1.674.994	1.964.667	**289.673**
Saldo	**266.254**	**90.890**	**-175.364**

Het verschil tussen de baten en lasten is 175.364 positief. De baten zijn hoger dan de lasten, dit betekent dat het financieel resultaat voor 2019 positief is voor SGP. Op totaalniveau onderschrijden de lasten en de baten van SGP ten opzichte van de begroting. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door de onderschrijding bij de deelprogramma's Gebiedsbeheer en deelprogramma Inrichting en ontwikkeling.

Met name de beheerkosten voor dagelijks onderhoud zijn hoger begroot dan dat er is uitgegeven. Dit komt doordat de beheerlasten van dit "jonge" gebied lager zijn dan is begroot aan de hand van de normen die Cyber hanteert. Naarmate het gebied ouder wordt zullen de beheerlasten stijgen. Daarnaast heeft de vertraging van het landschapsplan 380KV Haarlemmermeer gezorgd voor een grote onderschrijding op de begroting, zoals eerder uitgebreidt is toegelicht.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
SGP Algemene reserve	2.997.390	2.682.760	314.630
SGP Best.reserve verv.investeringen	2.139.929	2.188.305	48.376-
SGP Bestemmingsreserve egalisatie	-	-	-
Totaal	**5.137.319**	**4.871.065**	**266.254**

Overzicht participantenbijdrage SGP

Indexatie		PP-bijdrage 2017		+ indexatie 0,65%		PP-bijdrage 2018
Provincie Noord-Holland	**€**	**696.300**	€	4.526	**€**	**700.826**
Gemeente Amsterdam	**€**	**139.260**	€	905	**€**	**140.165**
Gemeente Haarlem	**€**	**208.889**	€	1.358	**€**	**210.247**
Gemeente Haarlemmermeer	**€**	**348.153**	€	2.263	**€**	**350.416**
Totaal participantenbijdrage	**€**	**1.392.602**	**€**	**9.052**	**€**	**1.401.654**

Indexatie		PP-bijdrage 2018		+ indexatie 1,50%		PP-bijdrage 2019
Provincie Noord-Holland	**€**	**700.826**	€	10.512	**€**	**711.338**
Gemeente Amsterdam	**€**	**140.165**	€	2.102	**€**	**142.267**
Gemeente Haarlem	**€**	**210.247**	€	3.154	**€**	**213.401**
Gemeente Haarlemmermeer	**€**	**350.416**	€	5.256	**€**	**355.672**
Totaal participantenbijdrage	**€**	**1.401.654**	**€**	**21.024**	**€**	**1.422.678**

OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT SGP

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	477.418	445.910	407.158
Bestuurskosten	850	8.339	962
Kantoorkosten	4.801	9.167	6.890
Vervoerskosten	9.363	10.300	10.308
PR & marketing	6.722	8.778	7.404
Bedrijfskosten	588.679	742.338	556.101
Projectkosten*	73.506	408.489	393.404
Groot onderhoud	144.246	302.750	-
Afschrijvingen	2.500	2.617	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	237.839	237.839	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 144.246	- 302.750	-
Bijzondere baten en lasten	7.063	-	- 1.026
Totaal lasten	**1.408.740**	**1.873.777**	**1.381.199**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	47.258	46.052	50.574
Financiële baten	-	-	36
Overige opbrengsten	183.137	192.937	248.602
Project subsidies	21.921	303.000	33.840
Totaal baten	**252.316**	**541.989**	**333.052**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.156.424**	**- 1.331.788**	**- 1.048.148**
Bijdrage participanten	1.422.678	1.422.678	1.401.654
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**266.254**	**90.890**	**353.506**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve SGP	321.349	26.709	221.171
Onttrekking Algemene reserve SGP	- 6.719	-	- 27.125
Toevoeging best.reserve verv.investeringen SGP	-	141.481	497.898
Onttrekking best.reserve verv.investeringen SGP	- 48.376	- 77.300	- 338.437
Toevoeging bestemmingsres. Egalisatie SGP	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Egalisatie SGP	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

Programmaverantwoording SMG 2019

Ontwikkeling financiële situatie

Het programma voor de deelbegroting SMG (Stichting Mainport en Groen) is conform planning uitgevoerd. Nieuwe ontwikkelingen staan on hold totdat de nieuwe visie gereed is. De recreatiegebieden zijn in 2019 volgens de afspraak onderhouden op niveau sober doch doelmatig.
Voor de begroting van SMG wordt er geen participantenbijdrage gestort door de deelnemende gemeenten en provincie. De aanleg en het onderhoud van het gebied wordt bekostigd uit een afkoopsom vanuit de Stichting Mainport en Groent (o.a. Schiphol) ter compensatie van de aanleg van de vijfde baan. Het beheer wordt daarmee gedekt uit een lange termijn bestemmingsreserve.

Op basis van het beheerplan is berekend wat er jaarlijks onttrokken wordt uit de bestemmingsreserve SMG. In 2012 is de afkoopsom SMG overgedragen aan recreatieschap Spaarnwoude voor het beheer voor een periode van 25 jaar (tot 2038) uitgaande van een jaarlijks rentepercentage van 4% en een jaarlijkse index van 2%. De reserve is minder aangegroeid dan voorzien was door de lage rentestand (ca. 0% in plaats van 4% rente). Hierdoor kan de reserve ca. 15 jaar mee in plaats van 25 jaar.

Externe ontwikkelingen 2019

- Tennet heeft een 380 KV leiding door het gebied gerealiseerd, hierin zijn ze begeleid door het recreatieschap. De omgeving van de masten wordt hersteld middels een landschapsplan. In 2019 is overeenstemming bereikt rond de vergoeding van het beheer. De daadwerkelijke uitvoering van het landschapsplan start in 2020.

Highlights

- Bij het Nationaal Monument MH17 monument is ongeveer 160 kilo wormen uitgezet om de bodemstructuur te verbeteren. De wormen zetten organisch materiaal in de bodem om en zorgen voor een luchtigere structuur en vermenging van de verschillende bodemlagen. Door de luchtigere structuur kan neerslag het grondwater beter bereiken. Het resultaat, een egalere grond en betere groei van bomen, was na een paar maanden al zichtbaar.
- Er is groot onderhoud gepleegd aan de bruggen in het gebied. De brugdekken zijn vervangen en er zijn antislipstrips aangebracht. Door de gunstige aanbesteding hebben we meer kunnen oppakken dan gepland.

Resultaat SMG 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	637.924	702.173	**64.249**
Baten	205.375	210.999	**-5.624**
Saldo	**-432.549**	**-491.174**	**58.625**

De incidentele lasten onderschrijden met een verschil van 64.249, dat is 9% minder ten op zichte van de begroting. De lage beheerlasten doordat het gebied 'jong' is en de gunstige aanbestedingen zijn hiervan de oorzaak. De projecten met betrekking tot het groot onderhoud zijn gedaan volgens de planning. Door weersomstandigheden zijn herstelwerkzaamheden aan ruiterpaden en het aanplanten van bomen later opgepakt, waardoor de facturen niet meer in dit boekjaar zijn gefactureerd.

De baten zijn nagenoeg conform de begroting.

Resultaat SMG 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	24.331	64.312	**39.981**
Baten	21.040	20.000	**1.040**
Saldo	**-3.291**	**-44.312**	**41.021**

De incidentele lasten zijn ruim de helft lager dan begroot met een verschil van 39.981. Voor SGP zijn 2 projecten in de begroting opgenomen. Het kwaliteitsverbeteringsplan is gedeeltelijk uitgevoerd. De entree van het evenemententerrein bij de Plesmanhoek is verbeterd t.b.v. de logistiek rondom evenementen. De onderschrijding komt gedeeltelijk doordat de gemeente Haarlemmermeer enkele kosten op zich heeft genomen.

De ontwikkeling van een kwaliteitsverbeteringsplan bij de Plesmanhoek ligt achter op schema vanwege het ontbreken van een helder en eensgezind kader voor de start van deze ontwikkeling, waar zowel de gemeente Haarlemmermeer als het schap zich in kan vinden. De ontwikkeling is daarmee nog in de aanloopfase.

De incidentele baten zijn met een verschil van 1.040 iets hoger dan begroot. Dit komt doordat er terreinen beschikbaar zijn gesteld aan Rijnland voor baggerspecie. Rijnland heeft hiervoor een vergoeding betaald van € 21.040.

Resultaat SMG 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	662.255	766.485	**104.230**
Baten	226.415	230.999	**-4.584**
Saldo	**-435.841**	**-535.486**	**99.645**

Het financiële resultaat is met een verschil van 99.645 positief ten opzichte van de begroting. Op totaalniveau onderschrijden de lasten en de baten van SMG ten opzichte van de begroting.

Bij de deelprogramma's wordt niet al het geld uitgegeven, met name de beheerkosten voor dagelijks onderhoud zijn hoger begroot dan dat er is uitgegeven. De gebieden die onder de begroting van SMG vallen zijn nog jong. De budgetten zijn berekend conform het opgestelde beheerplan van Cyber. Er wordt gekeken naar de noodzakelijke inzet op lange termijn, op basis van beheernormen per hectare. Het geld dat nu nog niet wordt uitgegeven omdat de jonge voorzieningen weinig onderhoud nodig hebben wordt gespaard in de reserves. Als de voorzieningen later in hun levensloop wel meer onderhoud nodig hebben is het gespaarde geld beschikbaar om het onderhoud, en op termijn vervangingen, uit te voeren.

De totale baten waren nagenoeg conform begroting.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
SMG Bestemmingreserve	5.508.560	5.857.977	-349.417
SMG Bestemmingreserve investering	414.582	438.282	-23.700
SMG Bestemmingsreserve beheer MH17	816.554	879.278	-62.724
SMG Bestemmingsreserve egalisatie	-	-	-
Totaal	**6.739.696**	**7.175.537**	**-435.841**

OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT SMG

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	219.948	192.573	197.154
Bestuurskosten	850	2.452	862
Kantoorkosten	4.003	7.056	5.849
Vervoerskosten	7.151	6.742	8.228
PR & marketing	5.866	4.274	4.974
Bedrijfskosten	248.882	337.192	212.364
Projectkosten*	24.331	64.312	126.438
Groot onderhoud	9.280	20.323	-
Afschrijvingen	2.500	3.161	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	148.723	148.723	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 9.280	- 20.323	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	25.000
Totaal lasten	**662.255**	**766.485**	**580.870**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	32.022	26.652	16.570
Financiële baten	559	1.600	2.102
Overige opbrengsten	193.834	202.747	1.015.907
Project subsidies	-	-	6.007
Totaal baten	**226.415**	**230.999**	**1.040.587**
Resultaat deelprogramma's	**- 435.841**	**- 535.486**	**459.717**
Bijdrage participanten	-	-	-
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 435.841**	**- 535.486**	**459.717**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve SMG	- #	- #	-
Toevoeging bestemmingsreserve SMG	-	295.257	121.133
Onttrekking bestemmingsreserve SMG	- 349.417	- 489.641	- 558.421
Toevoeg best reserve SMG investering	-	-	132.518
Onttrek best reserve SMG investering	- 23.700	- 288.282	- 114.790
Toevoeg best reserve SMG MH17	-	-	900.000
Onttrek best reserve SMG MH17	- 62.724	- 52.820	- 20.722
Toevoeging bestemmingsres. Egalisatie SMG	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Egalisatie SMG	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

Wet FIDO MODELSTATEN A EN B

Modelstaat A

Liquiditeitspositie over het: 4e kwartaal van het jaar: 2019

Provincie: Noord-Holland

Betreft categorie + naam:

Provincie:
Gemeente:
Politieregio:

Waterschap:
Gemeenschappelijke regeling: Recreatieschap Spaarnwoude

Bedragen x 1000 euro

Kwartaal	1e			2e			3e			4e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0			0			0	
Gem. overschot		0			0			0			0	
Kasgeldlimiet	951	951	951	951	951	951	951	951	951	951	951	951
Ruimte onder limiet		951			951			951			951	
Overschrijding		0			0			0			0	

Berekening Kasgeldlimiet

Begrotingstotaal	11.595	LET OP: ook het begrotingstotaal x 1000 EURO
Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage	8,2%	LET OP: voor provincies geldt een ander percentage dan voor bv. Gem. regelingen
Kasgeldlimiet	951	

Toelichting op modelstaat A

Recreatieschap Spaarnwoude blijft gedurende het jaar 2019 ruimschoots onder de kasgeldlimiet.

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0	
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0	
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld			
3b	nieuw uitgezette lange leningen			
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		0
5	Betaalde aflossingen			
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)		
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		0
8	Renterisiconorm			0
9a	ruimte onder			0
9b	Overschrijding			0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0	
11	Vastgestelde percentage			
12	Renterisiconorm	(10x11)		0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het recreatieschap Spaarnwoude geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden. De renterisiconorm is derhalve nihil.

Overige gegevens

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR PER 31 DECEMBER 2019

PROVINCIE NOORD-HOLLAND	J. Chr. Van der Hoek voorzitter
GEMEENTE AMSTERDAM	M. van Doorninck
GEMEENTE HAARLEM	R. Berkhout
GEMEENTE VELSEN	B. Diepstraten vice-voorzitter
GEMEENTE HAARLEMMERMEER	M. Sedee-Schuitemaker

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Spaarnwoude, op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- het overzicht van baten en lasten 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Spaarnwoude zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader. In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol Wnt, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

    het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risi-

coprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 8 april 2020
Reg.nr.: 101821/215/421/630
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 2 juli 2020

Voorzitter,

BIJLAGEN

JAARREKENING 2019

TOELICHTING INVESTERINGEN T.L.V. RESERVE

In de exploitatierekening wordt jaarlijks rekening gehouden met uitgaven voor de vervangingsinvesteringen. Indien de vervanging niet in één jaar kan worden uitgevoerd wordt het restant budget doorgeschoven naar het opvolgende jaar en als reservering opgenomen in de reserve investeringen. Na uitvoering van het project worden de kosten ten laste gebracht van dit reserve.

Algemene reserve Spaarnwoude	**31-12-2019**	**31-12-2018**
Saldo per 1 januari	53.436	53.027
Bij: Rentetoevoeging	582	409
Toevoeging resultaat Spaarnwoude	-	-
Af: Onttrekking	-	-
Saldo per 31 december	54.017	53.436

Bestemmingsreserve Investeringen	**31-12-2019**	**31-12-2018**
Saldo per 1 januari	1.965.820	2.489.249
Bij: Rentetoevoeging	12.702	19.182
Overige toevoegingen	152.622	24.786
Af: Onttrekking	-798.637	-567.397
Saldo per 31 december	1.332.506	1.965.820

Overige investeringen	**Onttrekking 2019**	**Begroot 2019**
Verbeteren zwemwaterkwaliteit	93.291	131.200
Verbeteren evenemententerrein Oosterbroek	51.417	51.420
Verbeteren evenemententerrein Houtrak	5.710	207.000
Fort benoorden Spaarndam	28.953	-
Locatieontwikkeling Veerplas	8.475	-
Visie Spaarnwoude Park 2040	174.747	153.958
Begeleiding Randstad 380 KV	3.999	-
Zonne-panelen	103.619	125.000
Onttrekking kapitaallasten bruggen (dotatie egalisatie)	328.426	
Totaal onttrekking	**798.637**	**668.578**

Ten behoeve van de uitvoering van de hierboven vermelde projecten is een totaal bedrag van € 366.592 onttrokken aan de bestemmingsreserve investeringen. Voor nadere specificatie van uitgevoerde projecten, zie toelichting programmarekening.
Voorts is een bedrag van € 432.045 onttrokken wegens vervanging van bruggen 604 en 626 en de aanleg van zonne-panelen. Dit bedrag is toegevoegd aan de bestemmingsreserve egalisatie ter dekking van de kapiaallasten gedurende 30 jaar voor bruggen en 15 jaar voor de zonne-panelen.

Bestemmingsreserve Beheer	**31-12-2019**	**31-12-2018**
Saldo per 1 januari	3.042.314	4.141.429
Bij: Rentetoevoeging	22.476	31.914
Overige toevoegingen	433.401	307.382
Af: Onttrekking	-976.991	-1.438.411
Saldo per 31 december	2.521.200	3.042.314

Overige investeringen	Onttrekking 2019	Begroot 2019
Grootonderhoud & vervangingen, budget '18 *	101.534	240.000
Cononherziening Lieoever	8.367	
Formule 1 Zandvoort	2.059	
Sail in & out	1.115	
Onttrekking kapitaallasten bruggen (dotatie egalisatie)	863.916	
Totaal onttrekking	**976.991**	**240.000**

Totaal is er een bedrag van € 976.991 onttrokken aan de reserve ten behoeve van bovenstaande projecten (€ 113.075). Voor nadere specificatie van uitgevoerde projecten, zie toelichting programmarekening.

Voorts is een bedrag van € 863.916 onttrokken wegens vervanging van bruggen 157, 158, 604 en 626. Dit bedrag is toegevoegd aan de bestemmingsreserve egalisatie ter dekking van de kapiaallasten gedurende 30 jaar.

STAAT VAN GEACTIVEERDE INVESTERINGEN SPAARNWOUDE

RECREATIESCHAP SPAARNWOUDE

Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2018	Ver-meer-derd	Ver-min-derd	Geactiv. t/m 2019	Ter-mijn	Boek-waarde 01-01-19	Afschr. t/m 2018	Afschr. 2019	Boek-waarde 31-12-19	Rest-waarde
Civiele Kunstwerken											
Bruggen 154	2019		218.338		218.338	30	-			218.338	-
Bruggen 157/158/162/604	2018	863.916	110.087	-	974.003	30	863.916	-	28.797	945.206	-
		863.916	328.425	-	1.192.341		863.916	-	28.797	1.163.544	-
Vervoermiddelen											
Mercedes 44-VTJ-6	2008	29.176			29.176	5	7.000	-22.176	-	7.000	7.000
Fiat Qubo	2012	15.852			15.852	5	-	-15.852	-	-	-
Iveco Daily	2015	51.068			51.068	5	12.767	-38.301	10.214	2.554	-
Mitsubishi Outlander	2017	37.161	-		37.161	5	22.916	-14.245	7.432	15.484	-
		133.257	-	-	133.257		42.683	-90.574	17.646	25.037	7.000
Vaartuigen											
Pont De Opstapper	2009	128.392		-	128.392	15	42.797	-85.595	8.559	34.237	-
		128.392	-	-	128.392		42.797	-85.595	8.559	34.237	-
Diverse voorzieningen											
Zonne-Panelen	2019	-	103.619	-	103.619	15	-	-	-	103.619	-
		-	103.619	-	103.619		-	-	-	103.619	-
Totaal generaal		**1.125.565**	**432.045**	**-**	**1.557.609**		**949.396**	**-176.169**	**55.002**	**1.326.438**	**7.000**

* Het volledig afgeschreven en niet meer ingebruik zijnde geactiveerde materieel en materiaal zijn verwijderd uit deze specificatie.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM 2019

Op 27 februari 2020 werd de eerste corona-besmetting in Nederland vastgesteld. Daarna zijn de ontwikkelingen snel gegaan en kwam de overheid met zeer ingrijpende maatregelen om de toename van het aantal besmettingen terug te dringen. Deze maatregelen gelden ten minste tot 6 april en deels (het verbod op evenementen) tot 1 juni, en worden waarschijnlijk nog verlengd. Momenteel kan niemand de impact van de crisis compleet voorzien.

Deze wereldwijde corona-crisis raakt ook het schap. Voor de jaarrekening 2019 heeft deze crisis geen financiële gevolgen, wél voor de financiën van 2020. Mogelijke nadelige effecten zijn:

- Inkomstenderving doordat evenementen niet doorgaan en veel horeca- en recreatiebedrijven in de recreatiegebieden zijn gesloten.
- Extra kosten (i.v.m. extra hygiëne-vereisten) die gemaakt moeten worden vanwege de crisissituatie.
- Ondernemers die in financiële problemen raken waardoor het risico van oninbare vorderingen stijgt.
- Achterstanden/vertragingen op het gebied van inrichting en ontwikkeling, beheer en onderhoud, toezicht en ondersteunende activiteiten doordat leveranciers vanwege capaciteitsgebrek door ziekte de afspraken niet na kunnen komen.
- Vertraging in de financiële stukken doordat controlewerkzaamheden van accountants niet volgens plan kunnen worden uitgevoerd, of doordat gemeenteraden, gedeputeerde staten en besturen van de recreatieschappen niet bij elkaar kunnen komen.

Nota Weerstandsvermogen Recreatieschap Spaarnwoude

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht Recreatieschap Spaarnwoude aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van Recreatieschap Spaarnwoude gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van Recreatieschap Spaarnwoude geïnventariseerd. Met de programmamanagers en budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.
- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risico kwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Dit komt doordat voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's een voorziening moet worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 1.220.000, -. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Subsidies (risico van terugbetalen)	Laag risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
2. Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 100.000	€ 200.000
3. Vervuilde grond/ bodemsanering	Midden risico	Incidenteel	€ 500.000	€ 500.000

4. Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater kwaliteit)	Midden risico	Structureel	€ 25.000	€ 50.000
5. Calamiteiten zwemwater	Laag risico	Structureel	€ 10.000	€ 20.000
6. Verminderde inkomsten door faillissement ondernemer en / of tegenvallend bezoek evenementen	Midden risico	Incidenteel	€ 350.000	€ 350.000
7. Opruimen dumping drugs afval	Hoog risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
Totaal				**€ 1.220.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met 2 vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrompen moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 1.220.000.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor Recreatieschap Spaarnwoude komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 100.000. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigde weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 1.320.000. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2019

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2020. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen.

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het Algemeen Bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 1 januari 2020**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Algemene reserve	54.017	50.000
Bestemmingsreserve Beheer	2.521.200	1.250.000
Bestemmingsreserve Nieuwe Investeringen	1.332.506	0
Bestemmingsreserve Beheer Tacitustunnel	22.109	0
Bestemmingsreserve Egalisatie	1.267.163	0
Bestemmingsreserve S.M.G	5.508.560	250.000
Bestemmingsreserve S.M.G Investeringen	414.582	0
Bestemmingsreserve S.M.G. monument MH17	816.554	0
Bestemmingsreserve Egalisatie	0	0
Bestemmingsreserve S.G.P. Verv. investeringen	2.997.390	0
Algemene reserve S.G.P.	2.139.929	250.000
Bestemmingsreserve Egalisatie	0	0
Totaal	**17.074.010**	**1.800.000**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2020 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van 12 december 2019). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 1.800.000, - aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het Algemeen Bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, in overeenstemming met artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het Algemeen Bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat Recreatieschap Spaarnwoude over een weerstandscapaciteit beschikt van € 1.800.000, - om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 1.320.000, - . Gezien de verschillende deelgebieden (SPW, SGP en SMG) ieder op een aparte wijze wordt gefinancierd valt het gewenste weerstandsvermogen als volgt te verdelen.

SPW 75,0 % van € 1.320.000,00	€ 990.000,00
SGP 17,5 % van € 1.320.000,00	€ 231.000,00
SMG 7,5 % van € 1.320.000,00	€ 99.000,00

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 1.320.000.

Het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico’s worden jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen derhalve jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het Bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2019

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Spaarnwoude van toepassing zijnde regelgeving: “het algemene WNT-maximum”.

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2019:

Naam:	Functie
De heer J. Chr. Van der Hoek	Voorzitter AB en voorzitter DB
Mevrouw M. van Doorninck	Lid AB en lid DB
Mevrouw R. H. Berkhout	Lid AB en DB Adviserend
De heer B. van Diepstraten	Vice - voorzitter AB en vice - voorzitter DB
Mevrouw M. Sadee-Schuitemaker	Lid AB en DB Adviserend

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2019
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2019 in vogelvlucht

Spaarnwoude

Tussen Haarlem, Hoofddorp en Amsterdam vind je de recreatiegebieden van Spaarnwoude. Het is een oase van groen waar je van alles kunt beleven. Je kunt er bijvoorbeeld heerlijk wandelen en fietsen door de veenweidegebieden, klimmen, skiën en paintballen. In de Groene Weelde ligt de Big Spotters Hill, deze piramidevormige heuvel met fantastisch uitzicht over de Haarlemmermeer is populair voor een stevige heuveltraining. 's Zomers zijn de gebieden het perfecte decor voor festivals en bij Informatieboerderij Zorgvrij is het hele jaar door veel te doen. Hieronder stippen we een aantal hoogtepunten van 2019 aan.

Wat hebben we gerealiseerd?

Spaarnwoude Park 2040

Samen met onze stakeholders is hard gewerkt aan een nieuwe, integrale lange termijnvisie voor de ontwikkeling van Spaarnwoude tot Spaarnwoude Park. De conceptvisie is door het algemeen bestuur van het recreatieschap vrijgegeven voor zienswijze. Ondertussen wordt een uitvoeringsprogramma geschreven voor de realisatie van de visie.

Verbeterde Planning & Control cyclus

Recreatie Noord-Holland werkt aan verbetering van de planning & control cyclus. Het betreft het proces, de aanpak, integrale planning, vorm, inhoud en leesbaarheid van de financiële stukken.

Meer highlights op de volgende pagina

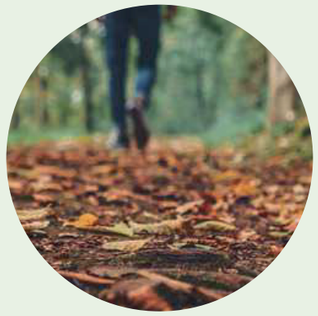

Hoe staat het schap er voor?

Om de begroting structureel in evenwicht te brengen, is in 2018 door het bestuur besloten om de participantenbijdrage structureel te verhogen met € 1,9 miljoen met ingang van 2019.

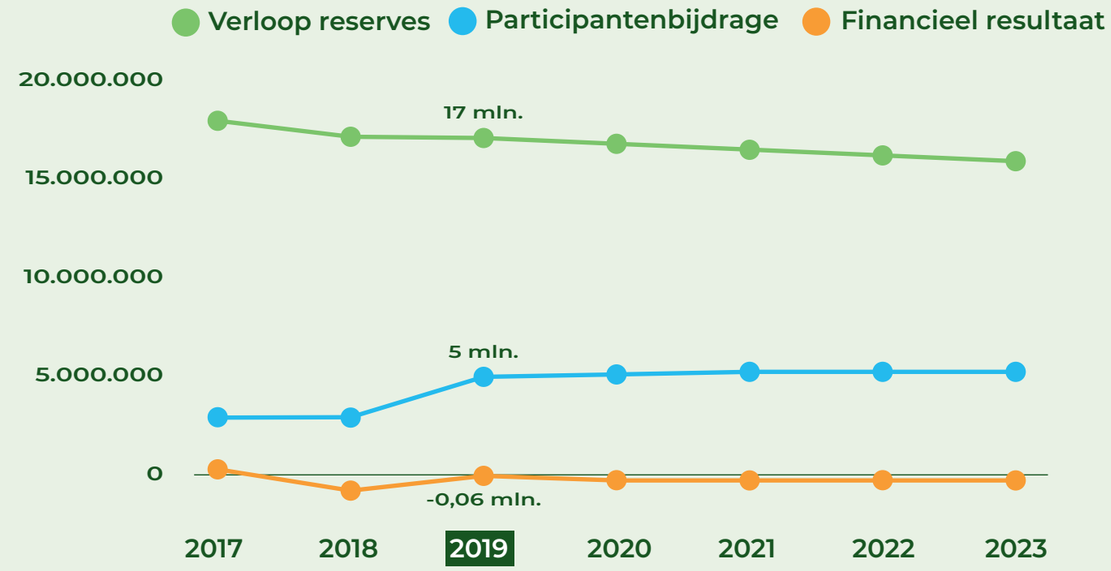

Waar ging het geld naartoe?

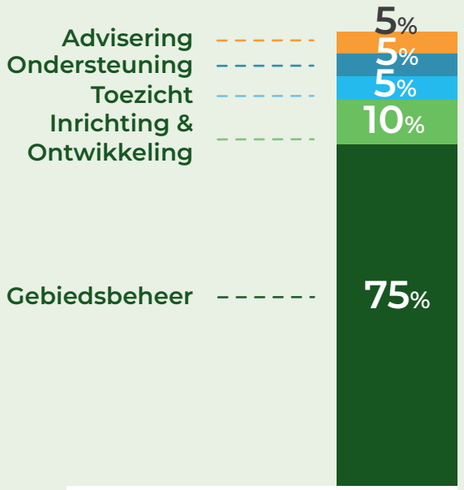

totaal € 10.424.420

Waar kwam het geld vandaan?

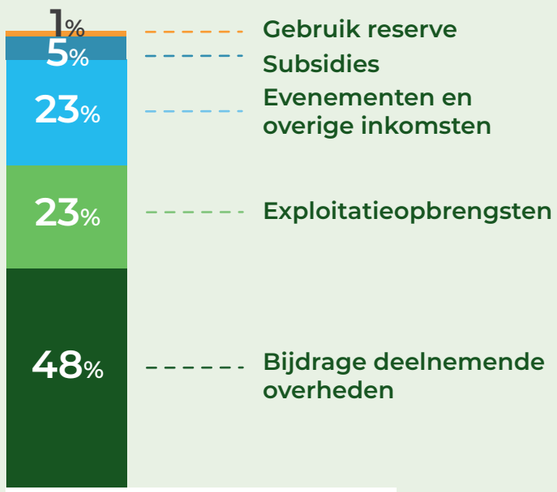

totaal € 10.424.420

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

2019 highlights

Spaarnwoude

Bescherming bij het landje van Gruijters

Bij het landje van Gruijters leven een aantal bijzondere soorten weide- en watervogels, waaronder de grutto. Samen met vrijwilligers en boeren in het gebied worden maatregelen genomen in de inrichting en het beheer om deze weide- en watervogels te behouden en te beschermen.

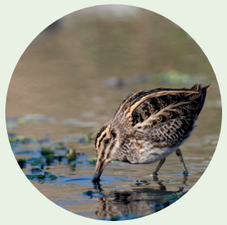

Vogel het bokje laat zich zien

Het bokje, verwant aan de watersnip, is een beschermde vogelsoort die slechts in beperkte mate in Nederland voorkomt als wintergast. Doordat het schap een natuurvriendelijke oever heeft aangelegd en zodanig beheerd, zijn er bokjes aangetroffen in het gebied rond De Batterij (Halfweg). De bokjes maken hier een tussenstop. Het beheer is ingericht om het bokje elk jaar te laten terugkomen.

Werving definitieve horecaontwikkeling Veerplas

Via een onderhandse werving- en selectieprocedure is er een permanente horecavoorziening aan de Veerplas geworven. Het Veerkwartier streeft naar een overtuigend plan waarbij de balans wordt gezocht tussen natuur en recreatie in combinatie met duurzaamheid. In het voorjaar van 2021 streven zij naar de opening van een nieuw paviljoen.

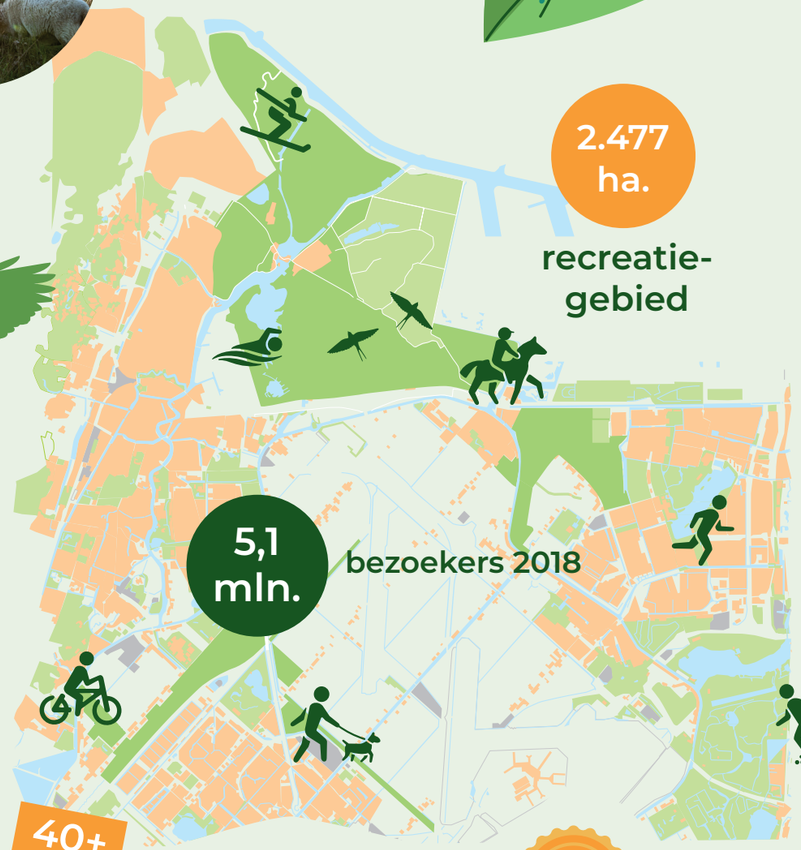

2.477 ha. recreatie-gebied

5,1 mln. bezoekers 2018

40+ verenigingen actief

7,3 waardering gebruikers

15.000 volgers social media

11 grote evenementen
> 5.000 bezoekers

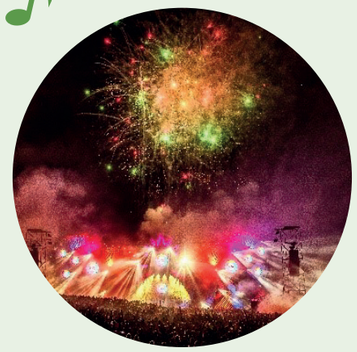

Vogelkijkhut bij de Tuinen van West

Bij de Tuinen van West is in samenwerking met de gemeente Amsterdam een vogelkijkhut geplaatst. Hiermee wordt ingespeeld op de combinatie van natuur en beleving. In het gebied komen een aantal bijzondere watervogels voor, zoals de roerdomp, steltlopers en de smient. Het beheer komt in handen van het recreatieschap.

Wormen verbeteren de bodemstructuur

Ongeveer 160 kilo wormen zijn uitgezet om de bodemstructuur bij het MH17 monument te verbeteren. De wormen zetten organisch materiaal in de bodem om en zorgen voor een luchtigere structuur en vermenging van de verschillende bodemlagen. De herdenkingsbomen groeien hierdoor zichtbaar beter.

Geslaagde evenementen

Er waren 21 verschillende sport-, muziek- en culturele festivals met meer dan 1.000 bezoekers, waarvan 7 meerdaagse evenementen. Muziekevenement Dance Valley vierde dit jaar zijn 25 jarig jubileum. Met behulp van de expertise van het schap behaalde Latin Village dit jaar een lovenswaardige prestatie doordat goede voorbereidingen zorgden voor een beter verloop van het evenement.

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

Begrotingswijziging **2020**

Recreatieschap Spaarnwoude

voorlopig vastgesteld door DB 16 april 2020

Begrotingswijziging samenvatting

Recreatieschap Spaarnwoude heeft de begrotingswijziging 2020 opgesteld. De basis hiervoor is de vastgestelde programmabegroting 2020 door het algemeen bestuur op 11 juli 2019.

Dit is een begrotingswijziging met de nieuwe indeling van programma's met de diverse taakvelden conform de BBV. De BBV zijn de landelijke regels waaraan de inrichting van de begroting en jaarrekening moet voldoen. Het betreft 'slechts' een herverdeling van de oude 7 deelprogramma's:

- 01 gebiedsbeheer
- 02 toezicht
- 03 financiën
- 04 bestuursadvisering
- 05 secretariaat
- 06 communicatie
- 07 inrichting en ontwikkeling

naar de 5 nieuwe programma's en taakvelden:

- 01 ontwikkeling en inrichting
- 02 beheer en onderhoud
- 03 veiligheid en toezicht
- 04 overhead
- 05 algemene dekkingsmiddelen

De begrotingswijziging 2020 kent ten opzichte van de programmabegroting 2020 een afwijking van € 527.200 (negatief). Dit betreft reeds bestaande projecten uit 2019 die doorschuiven naar 2020 én nieuwe projecten die in lijn met de visie Spaarnwoude Park 2040 al opgepakt worden. Hiervoor heeft het algemeen bestuur bij vaststelling van het jaarplan 2020 op 13 december 2019 mee ingestemd.

De begrotingswijziging heeft geen consequenties voor de participantenbijdrage. De reserves vangen het verschil op.

Begrotingswijziging per programma

	Begroting 2020			Wijziging 2020			Begroting na wijziging 2020		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	112.799	6.715	-106.084	1.475.100	1.026.000	-449.100	1.587.899	1.032.715	-555.184
2. Beheer en onderhoud	7.199.334	3.324.305	-3.875.029	43.100	-	-43.100	7.242.434	3.324.305	-3.918.129
3. Veiligheid en toezicht	590.157	-	-590.157	-	-	-	590.157	-	-590.157
4. Bestuur en ondersteuning	872.666	-	-872.666	35.000	-	-35.000	907.666	-	-907.666
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	-	5.126.947	5.126.947	-	-	-	-	5.126.947	5.126.947
Totaal voor bestemming	**8.774.956**	**8.457.967**	**-316.989**	**1.553.200**	**1.026.000**	**-527.200**	**10.328.156**	**9.483.967**	**-844.189**
Ad 5. Mutaties reserves	-316.989	-	316.989		527.200	-527.200	-316.989	527.200	844.189
Totaal na bestemming	**8.457.967**	**8.457.967**	**-**	**1.553.200**	**1.553.200**	**-**	**10.011.167**	**10.011.167**	**-**

Specificatie van de baten	Begroting 2020	Wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020
Subsidies en projectbijdragen	6.715	1.026.000	1.032.715
Inkomsten uit gebiedsexploitatie (zoals evenementen, huren en pachten)	3.369.707	-	3.369.707
Participantenbijdragen	5.081.545	-	5.081.545
Totaal baten voor bestemming	**8.457.967**	**1.026.000**	**9.483.967**

Toelichting

Per programma en per taakveld worden de begrotingswijzigingen vermeld.

Programma 1 Ontwikkeling en inrichting

De begrotingswijziging bij Programma 1 Ontwikkeling en inrichting is het gevolg van het doorschuiven van nog niet gerealiseerde activiteiten van 2019 naar 2020. Ook zijn er bij de vaststelling van het jaarplan 2020 Spaarnwoude (vastgesteld door het AB 12 december 2020) al een aantal nieuwe projectvoorstellen in het verlengde van de visie Spaarnwoude Park 2040 goedgekeurd.

De totale wijziging van **€ 449.100** bestaat uit:

Saldo baten/lasten

Taakveld 3.1 economische ontwikkeling

1. SPW Restauratie fort Liebrug € -
   - Fort Liebrug is grotendeels gerenoveerd. Zowel de resterende begrote lasten als de opbrengsten (subsidie) schuiven door. Beide € 450.000 dus per saldo 0.
2. SPW Locatieontwikkeling Veerplas € 9.500
3. SPW Planvoorbereiding nieuwe projecten vanuit visie € 64.500
   - SPW Faciliteren van actuele ontwikkelinitiatieven zoals ontwikkeling ontvangstgebied SnowWorld, duurzaam hotel the Green en duurzaam ruimtegebruik door dubbelfunctie Wheeler-Ice planet
   - SPW Onderzoek waardering Houtrak ten behoeve van nog op te stellen ontwikkelperspectief Houtrak als ontvangstgebied, in combinatie met poortontwikkeling station Halfweg-Zwanenburg
   - Realisatie integrale ontwikkelstrategie landbouw (natuur, recreatie, boeren)
   - SPW SGP Planvoorbereiding en investeringsprogramma recreatieve en utilitaire fietsverbinding Amsterdam – kust – Noordzeekanaal (op basis van cofinanciering uitvoering maatregelen gebiedsfonds Staatsbosbeheer, besluit AB 2015)
4. SGP Planvoorbereiding nieuwe projecten vanuit visie € 22.000
   - Integrale planvoorbereiding herontwikkeling pannenkoekenpaviljoen en herstructurering entree N201 Groene Weelde
5. SMG Kwaliteitsverbetering Plesmanhoek € -
   - Zowel de begrote lasten als de opbrengsten (gemeente Haarlemmermeer betaalt) schuiven door. Beide € 20.000 dus per saldo 0.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed (in eigen beheer)

6. SPW Fort benoorden Spaarndam € 28.000

Taakveld 5.7.1 openbaar groen en openluchtrecreatie

7. SPW Verbeteren evenemententerrein Houtrak € -
   - Zowel de begrote lasten als de opbrengsten (evenementorganisator Awakenings betaalt) schuiven door. Beide € 65.000 dus per saldo 0.
8. SPW Uitvoering landschapsplan 380KV € -
   - Zowel de begrote lasten als de opbrengsten (subsidie) schuiven door. Beide € 52.000 dus per saldo 0.
9. SPW Verplaatsen pontveer de Opstapper € 63.000
10. SGP Verbeteren evenemententerrein € 27.800
11. SGP Stroomvoorziening Groene Weelde € 150.000
12. SGP Erfpacht Tuinen van West € 32.000
13. SGP Landschapsplan 380KV Haarlemmermeer € -
    - Zowel de begrote lasten als de opbrengsten (subsidie) schuiven door. Beide € 100.000 dus per saldo 0.
14. SMG Verbeteren evenemententerrein € 23.700
15. SPW Canonherziening Lieoever € 28.600

Programma 2 Beheer en onderhoud

Bij Beheer en onderhoud is het saldo **€ 43.100**, wat bestaat uit:

Taakveld 0.3 beheer gebouwen

SPW Kapitaallasten economisch nut € 7.000

- In 2010 aangelegde zonnepanelen op dak kantoor RNH en Zorgvrij

Taakveld 2.1 verkeer en vervoer

SPW Kapitaallasten maatschappelijk nut € 36.100

- Afschrijving bruggen

Programma 3 Toezicht en veiligheid

Bij Toezicht en veiligheid zijn geen wijzigingen.

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Bij taakveld 0.4 overhead bedraagt de wijziging **€ 35.000:** dit is de raming van de communicatiekosten voor 2020, die is afgestemd op een veranderende omgeving en de snelle ontwikkelingen binnen het vakgebied.

Programma 5 Algemene dekkingsmiddelen en inrichting

Bij dit deelprogramma zijn geen wijzigingen.

Gevolgen

Gevolgen voor de participanten

De begrotingswijziging geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant Spaarnwoude	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland	53,1	1.889.173	1.927.523
Gemeente Amsterdam	22,1	786.266	802.227
Gemeente Haarlem	12,8	455.394	464.638
Gemeente Velsen	7,6	270.390	275.879
Gemeente Haarlemmermeer	4,4	156.542	159.720
Totaal	**100,0 %**	**3.557.765**	**3.629.987**

Participant SGP	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland	50,0	711.338	725.778
Gemeente Amsterdam	10,0	142.267	145.155
Gemeente Haarlem	15,0	213.401	217.733
Gemeente Haarlemmermeer	25,0	355.672	362.892
Totaal	**100,0 %**	**1.422.678**	**1.451.558**

Participant totaal	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland	52,2	2.600.511	2.653.301
Gemeente Amsterdam	18,7	928.533	947.382
Gemeente Haarlem	13,4	668.795	682.371
Gemeente Velsen	5,4	270.390	275.879
Gemeente Haarlemmermeer	10,3	512.214	522.612
Totaal	**100,0 %**	**4.980.443**	**5.081.545**

Gevolgen voor de reserves

De begrotingswijziging heeft onderstaande gevolgen voor de reserves van het recreatieschap.

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2020	Wijziging 2020	Saldo na wijziging
Algemene reserve SPW	54.318	-	54.318
Bestemmingsreserve beheer SPW	2.566.202	- 63.600	2.502.602
Bestemmingsreserve beheer CRM tunnel SPW	17.973	-	17.973
Bestemmingsreserve investeringen SPW	1.281.086	- 165.000	1.116.086
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	1.267.163	- 43.100	1.224.063
Algemene reserve SGP	3.209.406	- 204.000	3.005.406
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP	2.139.929	- 27.800	2.112.129
Bestemmingsreserve investeringen SGP	-	-	-
Bestemmingsreserve SMG	5.056.735	- 23.700	5.033.035
Bestemmingsreserve investeringen SMG	414.582	-	414.582
Bestemmingsreserve beheer MH17 SMG	762.662	-	762.662
Bestemmingsreserve egalisatie SMG	-	-	-
Totaal reserves	**16.770.056**	**- 527.200**	**16.242.856**

Vaststelling door het algemeen bestuur

De programmabegroting is in de oude opzet vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2019. Deze begrotingswijziging is opgesteld conform de BBV en heeft daardoor een andere opzet. De vaststelling van de begrotingswijziging is 2 juli 2020.

Voorzitter, [naam]

Programmabegroting **2021**

Recreatieschap Spaarnwoude

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

voorlopig vastgesteld door DB 16 april 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Programma's **9**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 13
Programma 2. Beheer en onderhoud 17
Programma 3. Toezicht en veiligheid 21
Programma 4. Bestuur en ondersteuning 23
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 27

Paragrafen **30**

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 31
B. Kapitaalgoederen 34
C. Financiering 40
D. Bedrijfsvoering 41
E. Grondbeleid 44
F. Participanten 46

Overzicht van baten en lasten **49**

Samenvatting

De gemeenten Haarlem, Amsterdam, Velsen en Haarlemmermeer participeren samen met de provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling vanRecreatieschap Spaarnwoude. Zij financieren via de participantenbijdrage een deel van het jaarlijkse exploitatietekort, aangevuld met (erf)pacht en verhuur voor recreatieve activiteiten, horeca en evenementen.

Kerngegevens:

- 6.097 hectare werkgebied
- waarvan 2.572 hectare beheergebied met 227 hectare water
- 5,1 miljoen bezoeken per jaar (in 2018)

Ambities

Spaarnwoude is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten:

a. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.

Wat wil het recreatieschap bereiken?

Spaarnwoude levert door haar werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze opgaven:

- Schone, hele, veilige en bruikbare recreatieve gebieden die tevens aantrekkelijk zijn door de ligging in de natuur
- Voorzien in de groeiende behoefte aan openluchtrecreatie en natuur en daarmee versterken van het woon- en werkklimaat in de groeiende omliggende steden
- Een evenwichtige balans openluchtrecreatie en commerciële vormen van recreatie
- Het ontwikkelen van een duurzaam stad - land netwerk met:
  - goed bereikbare, herkenbaar en vindbare ontvangstgebieden aan de stedelijke randen én in het gebied waar voorzien wordt in alle behoeften van de recreant
  - rustieker gebieden waar het landschap, de natuur en de cultuurhistorie prevaleren
  - die onderling (vooral voor langzaam verkeer) verbonden zijn
- Ontwikkelen en aanhelen van natuurgebieden, vergroten van de biodiversiteit en de belevingswaarde ervan voor de recreant
- Ontwikkelen en behoud van waardevolle en aantrekkelijke agrarische landschappen en erfgoed
- Inzet op sociaal-maatschappelijke meerwaarden
- Spaarnwoude profileren en positioneren aan de hand van bovengenoemde doelstellingen

De beoogde veranderingen en verbeteringen in het gebied worden op vier thema's uitgevoerd:

- landschap, natuur & cultuurhistorie ('verrassender landschap')
- routes en verbindingen
- ontwikkelen van ontvangstgebieden, verblijfsplekken en wervende activiteiten
- brede sociale betrokkenheid (inclusief samenwerking, welzijn en landbouw)

Wat gaat het recreatieschap daarvoor doen?

Ontwikkeling en inrichting

- uitvoeren van projecten en processen uit het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2020 – 2025 (vast te stellen voorjaar 2020)
- uitvoeren van vastgoed-, locatie- en gebiedsontwikkelingen
- gebiedspromotie: informeren van doelgroepen over ontwikkelingen en activiteiten
- bevorderen samenwerking partners voor grotere publiciteit
- vergroten profilering op natuur en biodiversiteit
- duurzame programmering van evenementen afgestemd op de MRA-evenementenstrategie, stimuleren duurzaamheidsverbeteringen en bewaken van landschap- en natuurwaarden

- inrichtingsprojecten openbaar groen en openluchtrecreatie, zoals uitbreiden en verbeteren routenetwerken voor verschillende recreanten (fietsers, wandelaars, mountainbikers etc.)

Beheer en onderhoud

- uitvoering integraal beheer en exploitatie (gebouwen, wegen, paden, gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, kunstwerken en weg- en terreinmeubilair) volgens de gemiddelde CROW-beeldkwaliteit B
- uitvoering ecologisch beheerplan voor verhoging biodiversiteit en duurzaamheid door fasering beheer, zonering en opbouw beplantingen en overgangen beheerdoeltypen (specifieke maatregelen volgen na apart bestuursbesluit hierover in voorjaar 2020)
- waar mogelijk inhuur van werknemers vanuit sociale werkvoorziening
- jaarlijks actualiseren van beheerplan en meerjarenbegroting
- verdere digitalisering in Geovisia
- begeleiden evenementen
- routenetwerken onderhouden

Veiligheid en toezicht

- gebiedsgericht toezicht door gastheerrol
- toezien op naleving wet- en regelgeving, met vijf aandachtsgebieden (ruiters/MTB buiten paden, zedendelicten, illegale dumping en hondenoverlast)
- bevorderen samenwerking partners (o.a. politie, gemeentelijke handhaving)

Bestuur en ondersteuning

- bestuursadvisering en programmasturing: faciliteren bestuur bij voorbereiding en uitvoering besluiten
- bestuurssecretariaat: ondersteuning bij besluitvormingsproces, zorgdragen adequate informatievoorziening en bewaken wettelijke termijnen
- financiële administratie

En samen met andere Noord-Hollandse recreatieschappen wordt ingezet op:

- Aanscherpen planning & controlcyclus
- Vernieuwen risicoanalyse
- Begroting conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

Bij de programma's zijn de prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten van Spaarnwoude zijn als volgt opgebouwd.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	93.160	6.890	-86.270
2. Beheer en onderhoud	7.376.316	3.405.519	-3.970.797
3. Veiligheid en toezicht	605.501	-	-605.501
4. Bestuur en ondersteuning	891.494	-	-891.494
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	-	5.260.248	5.260.248
Totaal voor bestemming	**8.966.471**	**8.672.657**	**-293.814**
Ad 5. Mutaties reserves	321.192	615.006	-293.814
Totaal na bestemming	**9.287.663**	**9.287.663**	**-0**

Financieel resultaat

De totale lasten liggen circa € 213.515 hoger dan vorig jaar, zoals in onderstaande tabel is weergegeven. De totale baten zijn eveneens hoger, namelijk € 214.690 meer. Dit is voornamelijk de jaarlijkse indexering.

	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Lasten	8.966.471	8.752.956	10.424.240
Baten	8.672.657	8.457.967	10.362.021
Saldo	**-293.814**	**-294.989**	**-62.399**

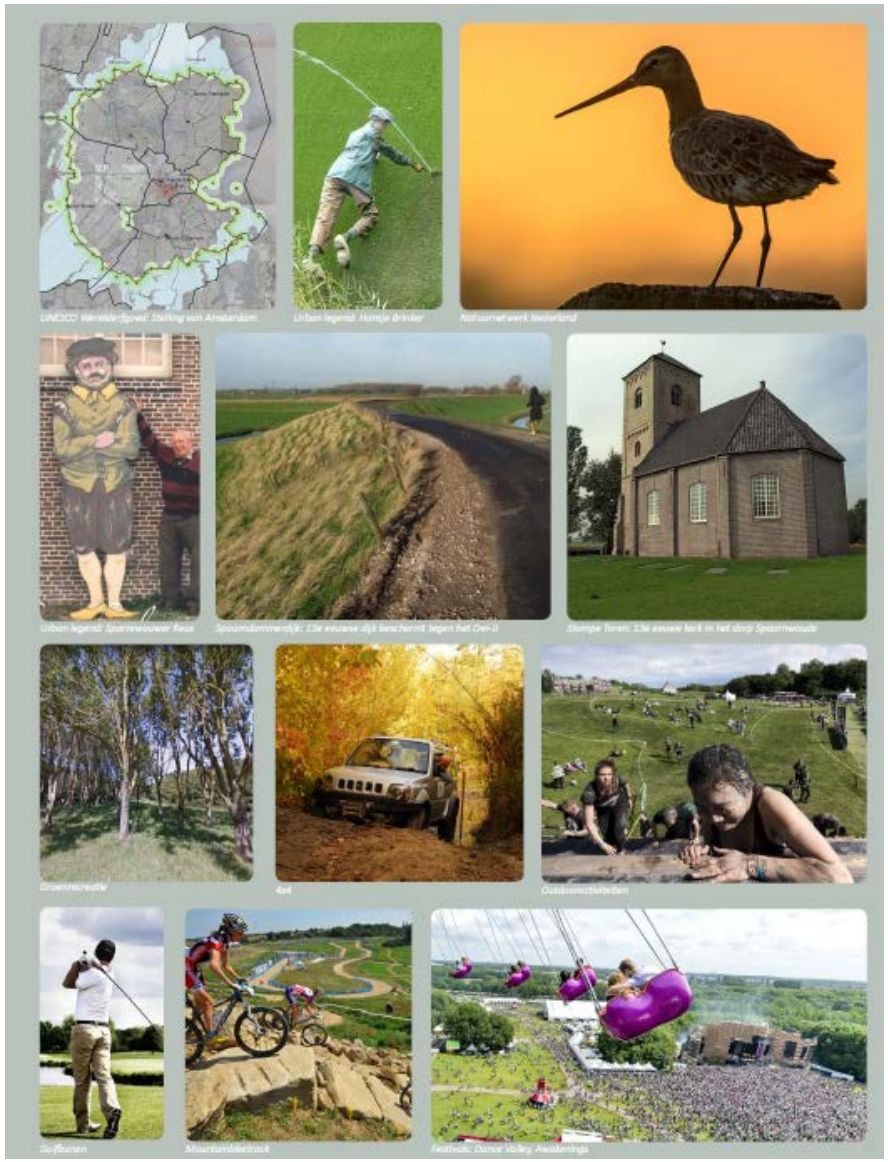

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Spaarnwoude kent vanuit de gemeenschappelijke regeling drie deelgebieden met elk eigen reserves en financieringsvorm: SPW, SGP en SMG. Deze programmabegroting is geconsolideerd, conform de eis van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De reserves en participantenbijdrage blijven wel zichtbaar voor de deelgebieden.

	Stand per 1-1-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve SPW	54.318	54.618	300
Bestemmingsreserve beheer SPW	2.566.202	2.611.204	45.002
Bestemmingsreserve beheer CRM tunnel SPW	17.973	13.729	-4.244
Bestemmingsreserve investeringen SPW	1.281.086	1.228.325	-52.761
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	1.267.163	1.267.163	-
Algemene reserve SGP	3.209.406	3.433.010	223.604
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP	2.139.929	2.139.929	-
Bestemmingsreserve SMG	5.056.735	4.604.910	-451.825
Bestemmingsreserve investeringen SMG	414.582	414.582	-
Bestemmingsreserve beheer MH17 SMG	762.662	708.770	-53.892
Totaal reserves	**16.770.056**	**16.476.241**	**-293.815**
Voorziening groot onderhoud SPW	102.231	123.111	20.880
Voorziening groot onderhoud SGP	157.340	263.312	105.972
Voorziening groot onderhoud SMG	184.200	220.355	36.155
Totaal voorzieningen	**443.771**	**606.778**	**163.007**
Totaal reserves en voorzieningen	**17.213.827**	**17.083.019**	**-130.808**

Risicobeheersing

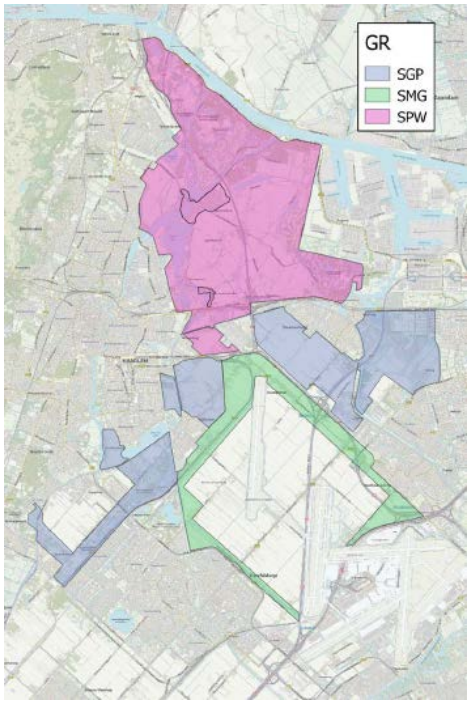

In 2020 is de bestaande risicoanalyse van Spaarnwoude uit 2018 herijkt. De risico's die zich kunnen voordoen bij Spaarnwoude zijn geïnventariseerd en gekwantificeerd. Ook is er beoordeeld of de kans van optreden groot genoeg is om de gevolgen ervan structureel in de exploitatie op te nemen.

De belangrijkste risico's voor Spaarnwoude zijn:

- Geen doorgang evenement door bv. faillissement organisator of een niet- verleende evenementenvergunning
- Faillissement/wanbetaling contractant
- Opruimen of saneren bodem/sloten door dumpingen synthetisch drugsafval
- Terugbetalen eerder ontvangen subsidies door niet voldoen aan subsidievoorwaarden

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin Recreatieschap Spaarnwoude in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden. De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve en bestemmingsreserves. Het recreatieschap hanteert conform artikel 3.4 van de Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen voor de hoogte van de algemene reserve als richtlijn maximaal 2,5% van de lasten.

De kwantificering van de risico’s leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 1.320.000. De huidige reserves (de beschikbare weerstandscapaciteit van € 1.800.000) liggen boven het niveau van de berekende risico's (de benodigde weerstandscapaciteit).

De intentie is om de aanpak en invulling van de risicoparagraaf verder te verbeteren en hiervoor periodiek de risico’s te herijken.

Tot slot: de mensen die werken voor Recreatieschap Spaarnwoude zijn in dienst van Recreatie Noord-Holland NV. Risico’s t.a.v. langdurige ziekte en arbeidsongeschiktheid zijn volledig voor rekening van Recreatie Noord-Holland. Kosten van vervanging van personeel komen ten laste van het recreatieschap, maar de kosten van ziekte en arbeidsongeschiktheid niet. Met betrekking tot personeel is er dus geen financieel risico voor het schap.

Programma's

Hoofddoelstelling

Het doel van Spaarnwoude is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR):

a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde.

Alle activiteiten van het recreatieschap dragen bij aan deze doelen. Verder geven de vigerende visie Spaarnwoude Park 2040 en het beleid van de participanten richting aan de activiteiten van Spaarnwoude.

Visie

Spaarnwoude bereidt zich voor op de toekomst: de steden rondom het gebied groeien stevig en actuele thema's zoals streekgerichte en natuurinclusieve landbouw, energietransitie en inspelen op de steeds veranderende behoeften van de recreant vragen om een lange termijnvisie en dynamisch en ondernemend recreatieschap. Het schap stelt naar verwachting daarom in het voorjaar van 2020 een nieuwe, integrale lange termijn visie vast, die opgesteld is vanuit de denkkracht van de vele stakeholders vastgesteld in en om het gebied. Het hoofddoel van deze visie is doorgroeien van recreatiegebied Spaarnwoude tot een veelzijdig en innovatief Spaarnwoude Park 2040: *van groen buiten de stad naar park binnen de stedenring.*

Strategische doelen 2021 - 2024

Spaarnwoude levert door haar werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze opgaven:

- Schone, hele, veilige en bruikbare recreatieve gebieden die tevens aantrekkelijk zijn door de ligging in de natuur
- Voorzien in de groeiende behoefte aan openluchtrecreatie en natuur en daarmee versterken van het woon- en werkklimaat in de groeiende omliggende steden
- Een evenwichtige balans openluchtrecreatie en commerciële vormen van recreatie
- Het ontwikkelen van een duurzaam stad - land netwerk met:
  - goed bereikbare, herkenbaar en vindbare ontvangstgebieden aan de stedelijke randen én in het gebied waar voorzien wordt in alle behoeften van de recreant
  - rustieker gebieden waar het landschap, de natuur en de cultuurhistorie prevaleren
  - die onderling (vooral voor langzaam verkeer) verbonden zijn
- Ontwikkelen en aanhelen van natuurgebieden, vergroten van de biodiversiteit en de belevingswaarde ervan voor de recreant

- Ontwikkelen en behoud van waardevolle en aantrekkelijke agrarische landschappen en erfgoed
- Inzet op sociaal-maatschappelijke meerwaarden
- Spaarnwoude profileren en positioneren aan de hand van bovengenoemde doelstellingen

De ambitie is om de beoogde veranderingen en verbeteringen in het gebied op vier thema's uit te voeren:

- landschap, natuur & cultuurhistorie ('verrassender landschap')
- routes en verbindingen
- ontwikkelen van ontvangstgebieden, verblijfsplekken en wervende activiteiten
- betrokkenheid

Actuele ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed:

- De bedragen voor de begrotingsjaren vanaf 2021 voor de inzet van Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH) als uitvoeringsorganisatie voor het schap zijn indicatief, omdat er vanaf 1 januari 2021 nog geen afspraken zijn met de recreatieschappen over de verlenging van het **raamcontract** met RNH. In het voorzittersoverleg van de recreatieschappen van 29 januari 2020 is besloten aan het schapsbestuur de verlenging voor te leggen tot eind 2021.
- De recreatieschappen zijn met de provincie Noord-Holland in gesprek over de bestuursopdracht over het gewenste onderscheid tussen beleid- en uitvoeringstaken van de uitvoeringsorganisatie van de recreatieschappen.
- In de zomer van 2019 is door Cyber adviseurs de onderhoudssituatie van Spaarnwoude opnieuw in beeld gebracht. Cyber adviseert voor de aankomende jaren te rekenen met **hogere kosten voor beheer en onderhoud** door gestegen aannemersprijzen. De hogere kosten voor beheer overstijgen met 7% het inflatiecorrectiecijfer van het CBS ruimschoots (2,6%). Vooralsnog rekent het recreatieschap met het CBS-cijfer.

Externe ontwikkelingen bestuurlijk

- MRA Landschap werkt via het plan van aanpak 'Het metropolitane landschap als strategische opgave' aan de realisatie van een investeringsprogramma Landschap
- Een provinciebestuur met duidelijke focus op duurzaamheid en natuurontwikkeling in het collegeprogramma Duurzaam Doorpakken 2019 – 2022
- Implementatie nieuwe omgevingswet (2021): integrale benadering van alle regels voor ruimtelijke ontwikkeling
- Verdere implementatie Natuurnetwerk Nederland (NNN): biodiversiteitsherstel, verbinden van natuurgebieden en creatie nieuwe NNN
- Programmatische aanpak stikstof (PAS): op 29 mei 2019 oordeelde de Raad van State dat niet langer vergunningen mogen worden verleend op basis van de PAS voor activiteiten, die leiden tot meer stikstofuitstoot. Voortaan moet vooraf bewezen worden dat de natuurwaarden niet worden aangetast. Dit heeft effect op locatie ontwikkelingen. Overigens is de PFAS-norm in november 2019 voor Noord-Holland aanzienlijk verruimd.

Ontwikkelingen schap

- Vaststelling toekomstvisie Spaarnwoude Park en vaststelling uitvoeringsprogramma voor meerjarige investeringen en onderhoud (MJOP en MJIP)
- Onderzoek toekomstige governance structuur op basis van de toekomstige positie van de provincie Noord-Holland in de schappen
- Afspraken met Staatsbosbeheer over verlenging erfpachtcontracten voor het economisch eigendom van het recreatieschap

Ontwikkelingen omgeving & maatschappij

- Afnemend maatschappelijk draagvlak voor evenementen
- Brede maatschappelijke aandacht over biodiversiteit

Ontwikkelingen uitvoeringsorganisatie RNH

- Profilering op natuur: de recreatieschappen waar RNH zich voor mag inzetten, kennen een rijke natuur. De biodiversiteit van de gebieden kunnen nog meer benadrukt worden, ook in bv. het jaarverslag. We zien bijvoorbeeld dat flora en fauna goed gedijen op of rond evenemententerreinen.
- Biodiversiteit krijgt een grotere rol bij het beheer van RNH. Door fasering in het beheer wordt er gewerkt aan het ontstaan van een zo'n groot mogelijke biodiversiteit.
- Financiële transitie van de recreatieschappen conform BBV en aansluiting tussen beheerplannen en begroting waarbij RNH met een nieuwe financieel systeem zal gaan werken. Tevens stapt RNH over op digitale facturering.

Programma's

Spaarnwoude wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn/worden operationele doelen voor 2021 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	93.160	6.890	-86.270
2. Beheer en onderhoud	7.376.316	3.405.519	-3.970.797
3. Veiligheid en toezicht	605.501	-	-605.501
4. Bestuur en ondersteuning	891.494	-	-891.494
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	-	5.260.248	5.260.248
Totaal voor bestemming	**8.966.471**	**8.672.657**	**-293.814**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	321.192	615.006	-293.814
Totaal na bestemming	**9.287.663**	**9.287.663**	**-0**

De totale baten in 2021 bedragen € 8.672.657 en zijn als volgt begroot:

Specificatie van de baten	
Subsidies en projectbijdragen	24.894
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	3.434.097
Participantenbijdragen	5.213.666
Totaal baten voor bestemming	**8.672.657**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Visie

Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2021 gaat het vooral om:

- uitvoeren van projecten en processen uit het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2020 – 2025 (na besluit bestuur in 2020)
- uitvoeren van vastgoed-, locatie- en gebiedsontwikkelingen
- gebiedspromotie: informeren van doelgroepen over ontwikkelingen en activiteiten
- bevorderen samenwerking partners voor grotere publiciteit
- vergroten profilering op natuur en biodiversiteit
- duurzame programmering van evenementen afgestemd op de MRA-evenementenstrategie, stimuleren duurzaamheidsverbeteringen en bewaken van landschap- en natuurwaarden
- inrichtingsprojecten openbaar groen en openluchtrecreatie, zoals uitbreiden en verbeteren routenetwerken voor verschillende recreanten (fietsers, wandelaars, mountainbikers etc.)

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

- aanleg en (her-)ontwikkeling van wegen, paden, steigers, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

- werving en begeleiding van ondernemers voor locatie- en gebiedsontwikkeling
- uitvoeren van projecten en processen uit het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2020 – 2025 (na besluit bestuur in voorjaar 2020)
- omgevingsmanagement

Taakveld 3.2.1 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Vastgoed- en locatieontwikkelingen

- Sloop en sanering van commercieel vastgoed
- Groot onderhoud of vervanging van commercieel vastgoed
- Bouwrijp maken voor locatieontwikkelingen
- Operationeel omgevingsmanagement

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Door het ondernemersloket worden de verzoeken van ondernemers behandeld en zo nodig verder begeleid.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Conserveren en publiekelijk toegankelijk maken van erfgoed, o.a.:

- vastgoedbeheer fort Bezuiden Spaarndam
- restauratie en participatie voor toekomstig gebruik fort Benoorden Spaarndam

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Inrichtingsprojecten van de recreatieterreinen, waaronder:

- landschapsinrichtingsplan TenneT
- verbeteren evenemententerreinen Houtrak, Oostenbroek/Buitenhuizen en Groene Weelde vanuit publiek-private samenwerking met evenementorganisatoren
- realisatie wandelnetwerk Zuid-Kennemerland
- planvoorbereiding fietsverbinding Amsterdam – kust – Noordzeekanaal
- verplaatsing Pontveer de Opstapper

Lasten en baten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 7)
Bedrijfskosten	59.647	58.135	1.565.484
Inzet RNH	33.513	32.664	26.060
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	***93.160***	***90.799***	***1.591.544***
Opbrengsten	-	-	21.921
Subsidies en projectbijdragen	6.890	6.715	544.386
Totale baten	***6.890***	***6.715***	***566.307***
Saldo	**-86.270**	**-84.084**	**-1.025.236**

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van het voormalige deelprogramma 7 'Inrichting en ontwikkeling' ingevoerd. De scope van dat oude deelprogramma komt niet geheel overeen met het nieuwe programma Ontwikkeling en inrichting, omdat een deel van de kosten nu valt onder de programma's 2. Beheer en onderhoud en 4. Bestuur en ondersteuning.

Meerjaren investeringsplanning (MJIP) voor 2021-2024

Reguliere werkzaamheden

Wanneer een doel uit 2021 niet helemaal gerealiseerd kan worden, kan binnen de begrote budgetten alvast worden ingezet op (voorbereidingswerkzaamheden voor) deze doelen.

Voor alle gebieden in Spaarnwoude geldt:

- Handelen in de geest van de vernieuwde visie, die wordt vastgesteld in 2020, met spelregels voor nieuwe initiatieven
- Realiseren van een permanente locatie ontwikkelingen, die bijdragen aan de vernieuwde visie en een gezonde financiële positie van het recreatieschap, vanuit kavelpaspoorten c.q. (iets bredere) gebiedsconcepten
- Uitvoering geven aan versterking van de NNN en Wezenlijke Kenmerken en Waarden (WKW)
- Gezonde financiële positie Recreatieschap Spaarnwoude
- Verder verbeteren financiële rapportage en sturing

Incidentele werkzaamheden

De investeringen voor Spaarnwoude Park 2040 staan beschreven in het ontwikkeling zijnde uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2021 – 2024. Deze projecten kunnen van start zodra dit programma vastgesteld is. In het jaarplan 2021 (dat het recreatieschap eind 2020 opstelt), en vervolgens de begrotingswijziging 2021, wordt duidelijk op welke manier de uitvoeringsorganisatie invulling gaat geven aan deze nieuwe projecten.

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	--			6.890	6.890
3.1 economische ontwikkeling	Ambitie- en visieproces en programmering	Mei 2020 vaststelling visie Spaarnwoude Park 2040 en uitvoeringsprogramma 2021-2024	17 projecten binnen de vier pijlers: landschap, verbindingen, activiteiten en betrokkenheid	Na bestuursbesluit	Na bestuursbesluit
3.2.1 fysieke bedrijfsinfrastructuur	--			-	-
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Ondernemersloket	Continu		5.235	-
5.7.1 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Diverse projecten	Continu		81.035	-
Totaal				**93.160**	**6.890**

Specificatie van de projecten van taakveld 5.7.1

Projectnaam	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
Verbetering evenemententerrein Oostenbroek	Gezamenlijke terreininvesteringen schap en evenementorganisatie	Bij een geschikt project; anders wordt het bedrag gespaard		52.757	
Inhuur expertteam cultuur en civiele techniek SPW	Uren RNH voor projectuitvoering			5.344	
Inhuur expertteam cultuur en civiele techniek SGP	Uren RNH voor projectuitvoering			22.934	

Programma 2. Beheer en onderhoud

Visie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. Voor 2020 gaat het vooral om:

- uitvoering integraal beheer en exploitatie (gebouwen, wegen, paden, gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, kunstwerken en weg- en terreinmeubilair) volgens de gemiddelde CROW-beeldkwaliteit B
- uitvoering ecologisch beheerplan voor verhoging biodiversiteit en duurzaamheid door fasering beheer, zonering en opbouw beplantingen en overgangen beheerdoeltypen (specifieke maatregelen volgen na apart bestuursbesluit hierover in 2020)
- waar mogelijk inhuur van werknemers vanuit sociale werkvoorziening
- jaarlijks actualiseren van beheerplan en meerjarenbegroting
- verdere digitalisering in Geovisia
- begeleiden evenementen
- routenetwerken onderhouden

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen↗.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

- het jaarlijks (groot) onderhoud van wegen, paden, kunstwerken en weg- en terreinmeubilair, inclusief afschrijvingen
- straatreiniging

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid (vastgoedbeheer):

- (her)ontwikkeling en (groot) onderhoud van ontwikkellocaties, ligweiden en dagkampeerterreinen;
- herstructurering en verduurzaming ontwikkellocaties.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Dit zijn de activiteiten die zijn gericht op het op de kaart zetten van Spaarnwoude:

- het met communicatiemiddelen ondersteunen van programmamanagement bij rapportages en verslaglegging over activiteiten, voortgang en resultaten van het recreatieschap (doelgroep: ambtenaren en bestuurders)
- het actief communiceren van behaalde resultaten van het recreatieschap, ten behoeve van zichtbaarheid en draagvlak op politiek-bestuurlijk niveau (pers, inwoners, omwonenden, ondernemers, raden- en Staten en recreanten)
- het bevorderen van de samenwerking tussen lokale ondernemers en het recreatieschap.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

- Werving van nieuwe evenementen vanuit het (nog vast te stellen) afwegingskader evenementen (planning: 2020)
- Begeleiding van grote evenementen in de voorbereiding, opbouw, tijdens de uitvoering en in de afbouw en evaluatie, waaronder Strong Viking, Mysteryland, Awakenings, Mud Masters en Dance Valley.
- Duurzame programmering van evenementen zoals het gebruik van aggregaten zoveel mogelijk vermijden. Het gebruik van doorspoeltoiletten bevorderen.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging van gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, etc. inclusief afschrijvingen, o.a.:

- begeleiden evenementen
- routenetwerken onderhouden, beheren en promoten
- ecologisch beheerplan
- exploitatie van evenemententerreinen
- uitgifte van gebruiksovereenkomsten, ontheffingen en vergunningen
- publieksdiensten
- begeleiden werken van derden
- onderhoudsmaterieel, voer- en vaartuigen
- coördinatie en communicatie zwemwaterkwaliteit
- routenetwerken beheren en promoten (via digitale kanalen)
- recreatiemonitor uitvoeren (meting aantal en waardering bezoekers)

Lasten en baten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 1)
Bedrijfskosten DO	-	-	-
Overige bedrijfskosten	3.424.247	3.337.474	3.331.148
Inzet RNH	1.840.964	1.794.311	1.841.737
GO*	1.904.436	1.915.784	1.916.464
Kapitaallasten	43.662	42.703	55.002
Subtotaal lasten	***7.213.309***	***7.090.272***	***7.144.351***
Dotatie voorziening GO*	2.067.442	2.024.846	1.992.251
Onttrekking voorziening GO*	-1.904.435	-1.915.784	-1.657.542
Saldo mutaties voorziening GO	***163.007***	***109.062***	***334.709***
Totale lasten	**7.376.316**	**7.199.334**	**7.479.060**
Opbrengsten	3.405.519	3.324.305	4.777.158
Projectsubsidies	-	-	-
Totale baten	**3.405.519**	**3.324.305**	**4.777.158**
Saldo	**-3.970.797**	**-3.875.029**	**-2.701.902**

*) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 100.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen.

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) voor 2021-2024

De volgende operationele doelen zijn gepland voor de volgende jaren:

- uitvoering geven aan de planning van het meerjarenoverzicht investeringen;
- uitvoering geven aan de afspraken over de meerjarige planning op basis van het afgesproken onderhoudsniveau B (CROW – Cyber).

Wanneer een doel uit 2021 niet helemaal gerealiseerd kan worden, kan binnen het budget dat is begroot voor programma 2. Beheer en onderhoud alvast worden ingezet op (voorbereidingswerkzaamheden voor) deze doelen.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair	continue	Beeldkwaliteit CROW B	1.615.518	-
3.2.2 fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer	continu	In totaal beheert Spaarnwoude 194 erfpachtcontracten, 235 huurcontracten, 67 pachtcontracten en diverse overige contracten, zoals gras op stam en bruikleenovereenkomsten.	948.939	-
3.4 economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	continu	Vergroten betrokkenheid en draagvlak bij stakeholders (gemeenten, ondernemers, bezoekers en organisaties)	117.075	-
5.3 cultuur presentatie en productie	Evenementen	continu	Werven van evenementen passend bij gebied	124.133	1.153.166
5.7.2 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	continu	Beeldkwaliteit CROW B	4.570.651	2.252.353
Totaal				**7.376.316**	**3.405.519**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Visie

Door gastheerschap, het houden van toezicht en handhavend optreden wil het recreatieschap bij bezoekers de gevoelens van sympathie, vertrouwen en veiligheid vergroten.

- gebiedsgericht toezicht door gastheerrol
- toezien op naleving wet- en regelgeving, met vijf aandachtsgebieden (ruiters/MTB buiten paden, zedendelicten, illegale dumping en hondenoverlast)
- bevorderen samenwerking partners (o.a. politie, gemeentelijke handhaving)

Operationele doelen per taakveld voor 2021

De kerntaken van toezicht in het recreatieschap zijn het vervullen van een goed gastheerschap en zorgdragen voor het goed functioneren van het gebied. Een prettig verblijf van de recreant mag niet worden verstoord door andere recreanten die zich niet aan de regels houden. Ook de kwaliteit van het gebied mag niet leiden onder dat gedrag. Handhaven is dus zowel van belang bij het vervullen van het gastheerschap als het functioneren van het gebied.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

1. Vervullen rol gastheer in de gebieden;
2. Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening;
3. Jaarlijks opstellen handhavingsplan;
4. En zichtbaarheid verbeteren.

Lasten en baten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019 *(deelprogr. 2)*
Bedrijfskosten	58.388	56.908	37.077
Inzet RNH	547.113	533.249	544.978
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**605.501**	**590.157**	**582.055**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-605.501**	**-590.157**	**-582.055**

De kosten van programma 3 zijn lager dan het totaal van het voormalige deelprogramma 2, omdat de aansturing nu deel uitmaakt van taakveld 0.4 (overhead) in programma 4.

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
1.2 openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's	Continu	Bezoekers voelen zich veilig, houden zich aan de regels en de kwaliteit van het gebied blijft geborgd.	605.501	-
Totaal				**605.501**	**-**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Visie

Speerpunten voor 2021 zijn:

- Uitvoering geven aan de maatschappelijk gewenste toekomstige ontwikkeling van Spaarnwoude Park
- Participatie vormgeven op relevante onderdelen van het uitvoeringsprogramma en voeren van strategisch omgevingsmanagement
- Duidelijkheid over de door de gemeenten gewenste bestuurlijke aansturing voor de gebieden en over hoe de taakuitvoering wordt georganiseerd (onderzoek governance)
- Verder implementeren van de financiële transitie:
  - Aanscherpen planning & controlcyclus
  - Herijking risicoanalyse
  - Begroting conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.1 Bestuur

- Uitvoering geven, na bestuurlijke besluitvorming, aan het uitvoeringsprogramma visie
- Besluitvorming voorbereiden door de raden over de meeste gewenste vorm voor bestuurlijke aansturing en uitvoering
- Monitoring van financieel sluitende meerjarenbegroting voor het recreatieschap
- Informatie uitwisseling en gebiedsbezoek met deelnemers
- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020.

Taakveld 0.4 Overhead

- Financiën - verder implementeren van de financiële transitie
  - Vaststellen beleid ten aanzien van reserves (waaronder al reeds doorgevoerde activering investeringen)
  - Aanscherpen planning & controlcyclus
  - Jaarlijkse vernieuwing risicoanalyse
  - Begroting conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

- Bestuursadvisering – kwalitatief goede bestuurlijke besluitvorming
  - Faciliteren bestuur bij voorbereiding en uitvoering van de jaaropdracht en besluiten
  - Programmasturing in tijd, geld en kwaliteit gericht op realiseren doelen en juist uitvoeren van schapstaken
  - Invulling geven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma gericht op het realiseren van de doelen en ambities van de nieuwe visie
  - Aansturen uitvoeringsorganisatie
  - Doorlopend aandacht voor verbetering van het proces bestuursadvisering (afstemming, tijdigheid en volledigheid)
  - Operationeel omgevingsmanagement gericht op realiseren draagvlak doelen
  - Beantwoorden van bestuurlijke vragen en coördineren evt WOB-verzoeken.

- Secretariaat
  - ondersteuning bij besluitvormingsproces
  - zorgdragen adequate informatievoorziening
  - bewaken wettelijke termijnen

- Communicatie
  - informeren van doelgroepen over ontwikkelingen en activiteiten
  - bevorderen samenwerking partners voor grotere publiciteit
  - vergroten profilering op natuur en biodiversiteit

Lasten en baten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 3, 4, 5 en 6)
Bedrijfskosten	141.678	141.851	74.343
Inzet RNH	749.816	730.815	675.248
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**891.494**	**872.666**	**749.591**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-891.494**	**-872.666**	**-749.591**

De kosten van programma 4 zijn hoger dan het totaal van de voormalige deelprogramma's 3 t/m 6. Dit wordt met name veroorzaakt door de definitie van het taakveld overhead, waar alle hiërarchisch leidinggevenden toe worden gerekend. Ook de locatiebeheerder van het recreatieschap is hiërarchisch leidinggevend en zijn inzet werd voorheen begroot in het voormalige deelprogramma 1. Een ander verschil is dat de inzet van het communicatieteam, dat vooral bestaat uit klantcommunicatie, voortaan wordt begroot bij het nieuwe programma 2. Beheer en onderhoud.

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Operationele doelen 2020 / 2021	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
0.1 bestuur	1. Besluitvorming uitvoeringsprogramma visie 2. Besluitvorming raden over Bestuurlijke aansturing en uitvoering 3. Financieel sluitende meerjarenbegroting 4. Informatie uitwisseling met deelnemers 5. Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020.	Mei 2020 N.n.b. Mei 2020 Doorlopend Maart 2021	- Bestuurlijke en maatschappelijk draagvlak voor visie en uitvoeringsprogramma resulterend in sluitende meerjarenexploitatie	19.513	-
0.4 overhead	1. Financiën 2. Bestuursadvisering 3. Secretariaat 4. Communicatie Zie tabel specificatie overhead	Allen doorlopend	- Optimale uitvoering van schapstaken waar het nieuwe UP onderdeel van uit maakt. - Administratie en P&C-documenten BBV-proof - Het recreatieschap is een volwaardige partij voor deelnemers en partners - Er is draagvlak voor de plannen	871.981	-
Totaal				**891.494**	**-**

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing			276.892	
Secretariaat			142.913	
Financiële administratie			196.056	
Locatiebeheerder en management			254.077	
Verlaging risico opslag RNH (1,5% op alle inzet RNH)*			-43.741	
Kantoor- en bedrijfskosten			49.822	
			871.981	

* dit is een korting op de tarieven van RNH. RNH is risicodrager voor de inzet van personeel, immers het schap heeft zelf geen personeel. Daarom is in de uurtarieven vanuit het raamcontract een bepaalde opslag berekend voor dit risico. Om de schappen vervolgens tegemoet te komen, is besloten tot het geven van een korting van 1,5% op die risico-opslag.

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Visie

Het verwerven van (zo veel mogelijk structurele) opbrengsten uit het recreatiegebied om daarmee bij te dragen aan een (financieel) gezond en duurzaam recreatieschap.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.5 Treasury

1. De financiering van het vastgestelde beleid;
2. Zo weinig mogelijk financieringskosten;
3. Het beperken van de (financiële) risico's.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

N.v.t

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

N.v.t.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de Nota reserves en voorzieningen (na vaststelling door algemeen bestuur in 2020).

Taakveld 0.11 Resultaat rekening baten en lasten

Het bedenken, opstellen en verder uitwerken van nieuwe en bestaande ontwikkellocaties en eenmalige evenementen, vanuit de vlag visie en uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040.

Lasten en baten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019 *
Bedrijfskosten	-	-	-
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**-**	**-**	**-**
Participantenbijdragen	5.213.666	5.081.545	4.980.443
Opbrengsten	46.582	45.402	21.517
Totale baten	**5.260.248**	**5.126.947**	**5.001.960**
Saldo voor bestemming	**5.260.248**	**5.126.947**	**5.001.960**
Mutaties reserves	-293.814	-294.989	-531.866
Saldo na bestemming	**5.554.062**	**5.421.936**	**5.533.826**

*) alleen de participantenbijdragen en mutaties reserves

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Toevoeging algemene reserve	-	-	-
Onttrekking algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve	223.604	212.016	- 96.025
Onttrekking bestemmingsreserve	- 517.418	- 507.005	- 435.841
Totaal	**- 293.814**	**- 294.989**	**- 531.866**

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 treasury	bank- en rentekosten	-	46.582
0.8 overige baten en lasten	participantenbijdragen	-	5.213.666
0.9 vennootschapsbelasting		-	-
0.10 mutaties reserves	toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	321.192	615.006
0.11 resultaat rekening baten en lasten		-	-
Totaal		**321.192**	**5.875.254**

Bieten rooien Plesmanhoek

Paragrafen

Ontspanning in de natuur in vele opzichten, dat is recreatiegebied Spaarnwoude. Het gebied biedt een rijkdom aan landschappen: van polders tot veenweiden tot bos tot machtige uitzichtheuvels. Een plek waar je stoere outdoor activiteiten kunt ondernemen zoals skiën, quadrijden, feesten, lasergamen en wielrennen.

Maar de rust opzoeken kan ook met het scala aan wandel-, fiets- en paardrijdroutes. In de zomer kun je komen zwemmen aan de Veerplas of Westbroekplas. Liefhebbers van oude dorpen, forten en dijken kunnen hier hun hart ophalen. Spaarnwoude ligt in tussen het stedelijk gebied van Kennemerland en Amsterdam. De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmermeer en Velsen dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit gebied.

Indexatie

De baten en lasten (met uitzondering van afschrijvingen en rente) zijn verhoogd met een index van 2,6 % voor 2021. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd. Deze indexatie is gebaseerd op het inflatiecijfer volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zoals uitgedrukt in de consumenten prijsindex (CPI) per peildatum 1 november 2019.

De laatste échte verhoging van de participantenbijdrage was in 2019. Het algemeen bestuur heeft in 2018 besloten tot het verhogen van de bijdrage om het beheertekort op dagelijks en groot onderhoud structureel op te lossen. Sindsdien beschikt het recreatieschap jaarlijks over € 2 miljoen meer dan daarvoor. In 2108 bedroeg de participantenbijdrage (afgerond) € 2,9 miljoen in totaal, in 2019 werd dit € 4,9 miljoen, in 2020 ging het om € 5,1 miljoen en in 2021 stijgt dit naar € 5,2 miljoen.

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Recreatieschap Spaarnwoude in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Dit bedrag wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.
De intentie is om de aanpak en invulling van de risicoparagraaf te verbeteren.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen en de bestemmingsreserve investeringen.

In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Recreatieschap Spaarnwoude heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk komt te staan.

Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn.

	Stand per 1-1-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve SPW	54.318	54.618	300
Bestemmingsreserve beheer SPW	2.566.202	2.611.204	45.002
Bestemmingsreserve beheer CRM tunnel SPW	17.973	13.729	-4.244
Bestemmingsreserve investeringen SPW	1.281.086	1.228.325	-52.761
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	1.267.163	1.267.163	-
Algemene reserve SGP	3.209.406	3.433.010	223.604
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP	2.139.929	2.139.929	-
Bestemmingsreserve investeringen SGP	-	-	-
Bestemmingsreserve SMG	5.056.735	4.604.910	-451.825
Bestemmingsreserve investeringen SMG	414.582	414.582	-
Bestemmingsreserve beheer MH17 SMG	762.662	708.770	-53.892
Bestemmingsreserve egalisatie SMG	-	-	-
Totaal reserves	**16.770.056**	**16.476.241**	**-293.815**

Risico's

Jaarlijks worden de risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van het recreatieschap geïnventariseerd en gekwantificeerd. De belangrijkste risico's voor Spaarnwoude zijn:

Nr.	Risico	Hoogte	Kans	Financiële impact jaarlijks	Uitgaande van twee jaar
1	Subsidies (risico van terugbetalen)	Laag risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
2	Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 100.000	€ 200.000
3	Vervuilde grond/ bodemsanering	Midden risico	Incidenteel	€ 500.000	€ 500.000
4	Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater kwaliteit)	Midden risico	Structureel	€ 25.000	€ 50.000
5	Calamiteiten zwemwater	Laag risico	Structureel	€ 10.000	€ 20.000
6	Verminderde inkomsten door faillissement ondernemer en / of tegenvallend bezoek c.q. geen doorgang evenementen	Midden risico	Incidenteel	€ 350.000	€ 350.000
7	Opruimen dumping drugs afval	Hoog risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
Totaal					€ 1.220.000

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 1.220.000.
2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor Recreatieschap Spaarnwoude komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 100.000. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigde weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 1.320.000. Van de reserves (het eigen vermogen) is € 1.800.000, - aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. De huidige weerstandscapaciteit ligt daarmee boven het berekend weerstandsvermogen.

Risicobeheersing

Maatregelen om de genoemde risico's te beheersen, zijn:

- Tijdig overleg plegen met subsidiegevers
- Conform wet- en regelgeving aanbestedingen in de markt zetten
- Bij aan- en verkoop gronden 0-meting naar bodemverontreiniging
- Betalingsregeling treffen voor spreiding betaling

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

	Begroot 2019	Jaarrek. 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Raming 2022	Raming 2023
Netto schuldquote	-126%	-189%	-141%	-136%	-147%	-143%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-126%	-189%	-141%	-136%	-147%	-143%
Solvabiliteitsratio	79%	89%	94%	93%	92%	91%
Structurele exploitatieruimte	0,5%	0,3%	-2,3%	-2,2%	-2,4%	-2,4%
Grondexploitatie	n.v.t.					
Belastingcapaciteit	n.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen
- Civiele kunstwerken
- Groen
- Water
- Oevers en stranden
- Terreinmeubilair
- Hygiënische maatregelen
- Gebouwen (openbaar)
- Gebouwen (in verhuur / erfpacht)

Op 13 december 2018 is het beheerplan in het bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau B vastgesteld voor alle kapitaalgoederen op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018". CROW staat (oorspronkelijk voor) het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek. Tegenwoordig is het een eigennaam.

De CROW-systematiek heeft kwaliteitsnormen van A+ (top)-A-B-C-D. Als voorbeeld geldt Verhardingen – Onkruid in goten en randstroken: A betekent "weinig onkruid" en B "in beperkte mate onkruid". Recreatieschap Spaarnwoude weet de beeldkwaliteit momenteel te handhaven op basis van het beschikbare beheerbudget.

Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud (afgekort: DO), groot onderhoud (afgekort: GO) en vervangingen (afgekort: VV). Recreatie Noord-Holland heeft voor elk recreatieschap de beheerkosten laten doorrekenen voor het in stand houden van de kapitaalgoederen / beheerelementen. Die doorrekening is uitgevoerd door Cyber Adviseurs op basis van de gewenste beeldkwaliteit in combinatie met de hoeveelheden per beheerelement. Daarbij is een gemiddeld jaarlijks bedrag geraamd voor DO, GO en VV, gericht op het langdurig (meer dan 50 jaar) in stand houden van de beheerelementen.

Dagelijks onderhoud

DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting. De som van de begrote kosten voor DO aan alle beheerelementen is lager dan de som van de kosten die Cyber op basis van normkosten heeft doorgerekend.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en niet levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (maatschappelijke vervangingen tot € 100.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting). De dotatie omvat dus het GO en een deel van de VV, zoals die in

de doorrekening van Cyber zijn te vinden. Om die reden is geen directe aansluiting zichtbaar met de bedragen die Cyber heeft geraamd.

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV zijn de maatschappelijke vervangingen boven de € 100.000 en economische vervangingen (voor bijvoorbeeld gebouwen en voertuigen) boven de € 10.000. Op het moment dat een grote vervanging gedaan wordt, wordt de som van die investering vanuit de bestemmingsreserve overgezet naar de bestemmingsreserve egalisatie. Waar vervolgens jaarlijks de kapitaallasten uit worden onttrokken.

Investeringen lager dan deze grens betaalt het recreatieschap uit de bestemmingsreserve beheer (SPW), bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen (SGP) en bestemmingsreserve investering (SMG).

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. Voorheen werd de investering niet zichtbaar gemaakt. Op de balans moet de jaarlijkse waardedaling zo realistisch mogelijk zijn. Die waardedaling leidt tot jaarlijkse afschrijvingslasten, die verplicht in de jaarlijkse exploitaties verwerkt moeten worden.

Onderstaande grafiek maakt duidelijk dat de huidige definitie en omgang bij de schappen leidt tot lagere investeringsposten dan op grond van de doorrekening verwacht kan worden.

Totale lasten DO, GO en VV

Totaal kapitaalgoederen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	3.337.474	3.424.247	3.424.247	3.424.247
Groot onderhoud/ Vervangingen <100.000	1.915.784	1.904.436	1.859.886	1.973.739
Kapitaallasten	42.703	43.662	43.662	43.662
Totaal	**5.295.961**	**5.372.345**	**5.327.795**	**5.441.648**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >100.000	280.000	225.000	125.000	310.000
Economische vervangingen	-	-	-	-

Hieronder worden de kapitaalgoederen per taakveld en categorie verder uitgewerkt.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Verkeer en vervoer	2020	2021	2022	2023
Verhardingen	1.090.781	1.140.677	1.129.531	1.043.294
Civiele kunstwerken	552.304	566.330	521.330	571.330
Inzet RNH	-	-	-	-
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	11.813	-136.830	-131.057	-53.886
Totaal	**1.654.898**	**1.570.177**	**1.519.804**	**1.560.738**

Categorie verhardingen

Recreatieschap Spaarnwoude heeft in totaal 94 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

De beeldkwaliteit voor verhardingen is vastgesteld op niveau B. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid.

Verhardingen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	174.698	179.241	179.241	179.241
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	913.164	950.058	969.083	864.013
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**1.087.862**	**1.129.299**	**1.148.324**	**1.043.254**

Categorie civiele kunstwerken

Het recreatieschap heeft totaal 486 stuks kunstwerken waarvan 187 bruggen en 299 waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.

Civiele kunstwerken	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	308.314	316.330	316.330	316.330
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	254.490	247.000	222.200	250.000
Kapitaallasten	3.161	3.161	3.161	3.161
Totaal	**565.965**	**566.491**	**541.691**	**569.491**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >100.000	280.000	225.000	125.000	310.000
Economische vervangingen	-	-	-	-

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2020	2021	2022	2023
Groen	1.053.641	1.051.540	1.040.015	1.013.041
Water	478.241	490.920	457.920	497.920
Oevers en stranden	-	-	-	-
Pontjes	-	-	-	-
Terreinmeubilair	238.850	231.181	240.181	259.181
Hygiënische maatregelen / riolering en reiniging	581.346	595.121	595.121	595.121
Gebouwen (openbaar)	556.148	570.540	570.540	570.540
Routebeheer	-	-	-	-
Inzet RNH	1.324.006	1.358.347	1.358.347	1.358.347
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-46.474	254.114	289.639	98.516
Totaal	**4.185.758**	**4.551.763**	**4.551.763**	**4.392.666**

Categorie groen

Recreatieschap Spaarnwoude bevat in totaal 635 hectare aan grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Verder heeft het recreatieschap in totaal3 98 ha beplanting bestaande uit cultuurlijke en natuurlijke beplanting.

Groen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	808.740	829.766	829.766	829.766
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	241.477	219.480	204.705	177.731
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**1.050.217**	**1.049.246**	**1.034.471**	**1.007.497**

Categorie water

Het recreatieschap heeft in totaal 227 ha water. De inrichting van de zwemplekken moeten middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen (Whvbz).

Water	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	205.542	210.886	210.886	210.886
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	158.809	152.787	119.787	318.884
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**364.351**	**363.673**	**330.673**	**529.770**

Categorie oevers en stranden

Recreatieschap Spaarnwoude heeft in de verschillende gebieden in totaal 2 ha zandstrand, wat onderdeel uitmaakt van in totaal 14 ha aan oevers en stranden.

Oevers en stranden	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	-	-	-	-
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	116.523	120.000	120.000	120.000
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**116.523**	**120.000**	**120.000**	**120.000**

Categorie pontjes

Het recreatieschap heeft in de verschillende gebieden in totaal 1 pontje. Het betreft de Opstapper die momenteel niet in de vaart is.

Categorie terreinmeubilair

Het recreatieschap heeft in totaal 5172 stuks terreinmeubilair, waarvan 97 speeltoestellen en 5075 stuks overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts.

Terreinmeubilair	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	91.776	94.161	94.161	94.161
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	128.155	110.202	119.202	138.202
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**219.931**	**204.363**	**213.363**	**232.363**

Categorie hygiënische maatregelen / riolering en reiniging

Recreatieschap Spaarnwoude heeft in totaal 16 pompen voor de riolering en het doorspoelen van zwemwater, 23 electrakasten, 11.350 meter elektra leidingen en 28.500 meter persriolering. Daarnaast verschillende waterputten, water tappunten en 8425 meter waterleiding.

Het recreatieschap heeft totaal 10 toiletgebouwen, die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. In de verschillende terreinen staan geen ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen worden. Op intensief gebruikte gazons staan geen "hete kolen bakken" voor het barbecueën. Ook het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie.

Hygiënische maatregelen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	578.180	593.212	593.212	593.212
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	3.166	1.909	1.909	1.909
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**581.346**	**595.121**	**595.121**	**595.121**

Categorie gebouwen

Het recreatieschap heeft in diverse gebouwen in eigen beheer. Niet al deze gebouwen zijn openbaar toegankelijk. Denk aan fort Benoorden Spaarndam of de boerderij aan de Lage Dijk 5 bij de Mooie Nel. Taakveld 5.7.2 omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, zoals toiletgebouwen.

Gebouwen (openbaar)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	1.170.224	1.200.651	1.200.651	1.200.651
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	100.000	103.000	103.000	103.000
Kapitaallasten	39.542	40.501	40.501	40.501
Totaal	**1.309.766**	**1.344.152**	**1.344.152**	**1.344.152**

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2020	2021	2022	2023
Gebouwen (in verhuurd / erfpacht)	468.680	617.453	617.453	617.453
Inzet RNH	323.086	331.486	331.486	331.486
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-	-	-	-
Totaal	**791.766**	**948.939**	**948.939**	**948.939**

Categorie gebouwen (in verhuur / erfpacht)

Recreatieschap Spaarnwoude heeft in totaal 49 gebouwen verhuurd en/of in erfpacht uitgegeven. Er zijn in het geval van erfpacht geen onderhoudskosten.

Gebouwen (in verhuur / erfpacht)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	-	-	-	-
Groot onderhoud/Vervangingen <100.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**-**	**-**	**-**	**-**

Niet in deze paragraaf kapitaalgoederen opgenomen gebouwen zijn:

- Gebouwen die niet voor recreatief gebruik zijn en slechts tijdelijk door het recreatieschap worden beheerd (taakveld 0.3).
- Onderhoud aan het beheerkantoor (taakveld 0.4).

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 7 mei 2020 is de verwachting dat het algemeen bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vast gaat stellen in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook wordt in deze vergadering naar verwachting de verordening financieel beheer en controle vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald. In de begroting 2021 wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Berekening van de kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal (lasten)	8.966.471
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	735.251

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20 %
Renterisiconorm	-

D. Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van het recreatieschap. Provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

De opdracht en afspraken zijn beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5-jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van RNH opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020). In de eerste helft van 2020 neemt het algemeen bestuur een besluit voor verlenging van het raamcontract tot en met 2021.

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In de begroting is hiervoor in totaal een budget van €3.171.406 opgenomen.

Korting op de tarieven van RNH

In de programmabegroting 2021 is net als in voorgaande jaren uitgegaan van een korting van 2% op de tarieven van RNH. Dit is per taakveld verrekend. RNH ziet zich echter geconfronteerd met prijsstijgingen die boven het niveau van jaarlijkse indexering komen, onder andere door de nieuwe CAO Provincies. In de begrotingswijziging van 2021 komt een keuze hoe hiermee omgegaan wordt.

Bovendien heeft RNH de risico-opslag met 1,5% verlaagd. Dit is verrekend bij overhead in programma 4.

Flexibele schil / inhuur

In programma 2 Beheer en onderhoud is een budget van € 21.500 opgenomen voor in te huren adviseurs.

Ook in programma 4 Bestuur en ondersteuning is voor advies door derden een budget van € 5.200 opgenomen.

Bij de uitvoering van onderhoudswerk (in programma 2 Beheer en onderhoud) huurt het recreatieschap ook de inzet van het werkvoorzieningsschap in, te weten Paswerk en IJmond Werkt. Op deze manier draagt het recreatieschap een steentje bij aan de sociale betrokkenheid.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 9,77 %. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	276.892	-
Secretariaat	142.913	-
Financiële administratie	196.056	-
Locatiebeheerder en management	254.077	-
Verlaging risico opslag RNH	-43.741	-
Kantoor- en bedrijfskosten	49.822	-
Totaal	**876.019**	**-**

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- in het voorjaar de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;
- en in het najaar de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan / financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Afgelopen jaren is daarvan geen gebruik gemaakt. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers zijn geen klachten ontvangen over het handelen of functioneren van medewerkers die namens het recreatieschap optreden.

Tarieventabel

De tarieventabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude op 17 december 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1	Documenten	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van algemeen bestuur op basis van registratie e belangstellenden	Nihil
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit). Voor afschrift en in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	€ 0,40

2	Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan

3	Vergunningen en ontheffingen op grond van de algemene verordening (AV) van het recreatieschap	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 • commerciële doeleinden, per dag(deel) • particulier en non-profit, per dag(deel) • scholen en verenigingen, per dag(deel)	 € 250,- € 75,- *) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 1.000,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarstandplaats	 € 150,- € 1.000,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-

3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden • voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal • van 50 tot 100 personen, per keer • meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met nr. 3.1 vergunning evenement	 € 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken voor:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap vindt dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

- Gronden in beheer: 2572 ha
  - Waarvan gronden in eigendom: 2129 ha
  - Waarvan gronden NNN in beheer: 2073 ha (nb. dit gronden in eigendom en in beheer hebben dus royale overlap)
- Gronden in erfpacht: 1648 ha
  - 194 erfpachtcontracten, verdeeld over 7 typen met een andere looptijd van het erfpachtcontract, te weten tot 2042, 2043, 2050 en 2053.
  - 21 pachtcontracten

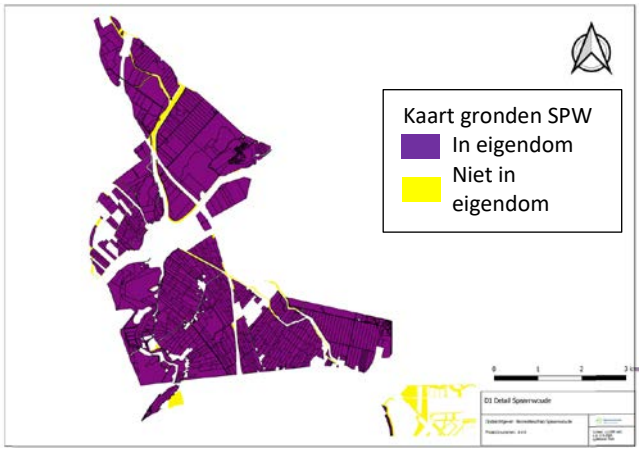

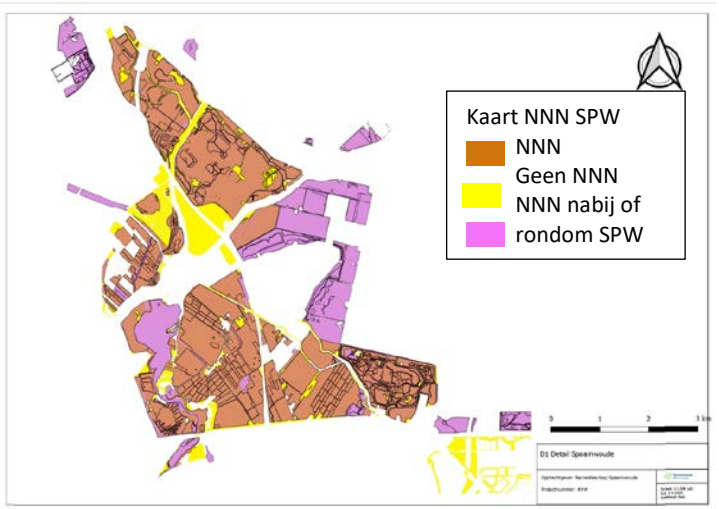

In 2019 is overleg gevoerd door de drie voorzitters van de recreatieschappen in de MRA met Staatsbosbeheer over de harmonisering en verlenging van de erfpachtcontracten. Afgesproken is dat partijen voor de lange termijn in gesprek gaan over hoe voor de toekomst de gewenste relatie tussen recreatieschappen (dan wel de in de recreatieschappen vertegenwoordigde partijen) en Staatsbosbeheer het beste vorm gegeven kan worden. Streven is uiterlijk 2021 hierover duidelijkheid te hebben. Voor de korte termijn zijn hierover werkbare afspraken gemaakt. Bijvoorbeeld het inschakelen van het Rijksvastgoed Bedrijf voor een prijstoets op marktconformiteit bij grondverkoop.

Het recreatieschap geeft gronden in (onder) erfpacht uit. Meerdere contracten bevatten een clausule die bepaalt dat bij beëindiging van het erfpacht door het recreatieschap, het recreatieschap verplicht kan worden de opstal (bebouwing, werken en beplantingen) tegen de dan geldende waarde over te nemen van de erfpachter. Dit heet de eindwaardevergoeding. Het recreatieschap gaat uit dat de erfpachtcontracten doorlopen, ook bij de contractueel afgesproken herziening van de jaarlijkse erfpachtcanon. Hierdoor is er geen sprake van de situatie dat het recreatieschap gehouden is om de eindwaardevergoeding te betalen. De afgelopen 50 jaar is er geen sprake geweest van uitbetaling van een eindwaarde vergoeding.

De liquiditeitsbehoefte is dan ook nihil en kan daarnaast redelijke wijze niet bepaald worden. Dat is tevens de reden waarom er geen reservering wordt aangehouden voor de mogelijke vergoeding van de eindwaarde.
In de discussie met Staatsbosbeheer als bloot eigenaar van een groot deel van de gronden in het recreatieschap over de verlening van het erfpachtrecht speelt ook de eindwaardevergoeding een rol. Het recreatieschap gaat er ook hierbij vanuit dat het erfpachtcontract doorloopt (mede ingegeven door het verlengingsrecht), waardoor ook de ondererfpacht contracten met het recreatieschap kunnen doorlopen.

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties zullen daarvoor goed samen moeten werken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2021	Bijdrage in 2020
BIJDRAGE PROVINCIE NOORD-HOLLAND	52,20%	2.722.287	2.653.301
BIJDRAGE GEMEENTE AMSTERDAM	18,70%	972.014	947.382
BIJDRAGE GEMEENTE HAARLEM	13,40%	700.113	682.371
BIJDRAGE GEMEENTE VELSEN	5,40%	283.052	275.879
BIJDRAGE GEMEENTE HAARLEMMERMEER	10,30%	536.200	522.612
Totaal	**100,00%**	**5.213.666**	**5.081.545**

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'. Deze gegevens hebben betrekking op de geconsolideerde begroting.

Naam verbonden partij	Recreatieschap Spaarnwoude
Vestigingsplaats	Velsen-Zuid
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Velsen, Haarlemmermeer en Haarlem
Bestuurlijke vertegenwoordiging en stemverhouding	Provincie Noord-Holland: J. Chr. van der Hoek en E.W.J. Jensen (33,33%) Amsterdam: M. van Doorninck (16,67%) Velsen: B. Diepstraten (16,67%) Haarlemmermeer: M. Sedee (16,67%) Haarlem: R. Berkhout (16,67%)
Doelstelling en openbaar belang	Het besturen en beheren van het recreatiegebied.

(BBV 15, 2a en 2b)	Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit, conform de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Spaarnwoude is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: a. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen. b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant. c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.
Beleidsvoornemens 2020-2023 (BBV 15,1a)	• Schone, hele, veilige en bruikbare recreatieve gebieden die tevens aantrekkelijk zijn door de ligging in de natuur • Voorzien in de groeiende behoefte aan openluchtrecreatie en natuur en daarmee versterken van het woon- en werkklimaat in de groeiende omliggende steden • Een evenwichtige balans openluchtrecreatie en commerciële vormen van recreatie • Het ontwikkelen van een duurzaam stad - land netwerk met: - goed bereikbare, herkenbaar en vindbare ontvangstgebieden aan de stedelijke randen én in het gebied waar voorzien wordt in alle behoeften van de recreant - rustieker gebieden waar het landschap, de natuur en de cultuurhistorie prevaleren - die onderling (vooral voor langzaam verkeer) verbonden zijn • Ontwikkelen en aanhelen van natuurgebieden, vergroten van de biodiversiteit en de belevingswaarde ervan voor de recreant • Ontwikkelen en behoud van waardevolle en aantrekkelijke agrarische landschappen en erfgoed • Inzet op sociaal-maatschappelijke meerwaarden • Spaarnwoude profileren en positioneren aan de hand van bovengenoemde doelstellingen
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van het jaarlijkse exploitatietekort zijn de participanten verantwoordelijk. In totaal betekent dit per participant: Provincie Noord-Holland – 52,21% Gemeente Amsterdam – 18,64% Gemeente Velsen – 5,43 % Gemeente Haarlemmermeer – 10,28% Gemeente Haarlem – 13,43%
Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kan Provinciale Staten / de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Bestuurlijk belang	Het doel van de GR is de belangen te behartigen bij:

	• het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; • het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; • het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder sub a en b geformuleerde alsmede;
Eigen vermogen	31-12-2017 € 17.947.422 31-12-2018 € 17.136.409 31-12-2019 € 17.074.011 31-12-2020 € 16.770.056
Vreemd vermogen	N.v.t.
Financieel resultaat voor bestemming	- € 315.814
Website	www.spaarnwoude.nl
Risicoprofiel	laag
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	Voor de berekende risico's is de weerstandscapaciteit voldoende
Ontwikkelingen • Vaststelling en uitvoering geven aan toekomstvisie Spaarnwoude Park en uitvoeringsprogramma voor meerjarige investeringen (MJIP) • Verdere implementatie Natuurnetwerk Nederland (NNN): biodiversiteitsherstel, verbinden van natuurgebieden en creatie nieuwe NNN • Onderzoek toekomstige governance structuur op basis van de toekomstige positie van de provincie Noord-Holland in de schappen • Afspraken met Staatsbosbeheer over verlenging erfpachtcontracten voor het economisch eigendom van het recreatieschap • Biodiversiteit krijgt een grotere rol bij het beheer van RNH. Door fasering in het beheer wordt er gewerkt aan het ontstaan van een zo'n groot mogelijke biodiversiteit. • Financiële transitie van de recreatieschappen conform BBV en aansluiting tussen beheerplannen en begroting waarbij RNH met een nieuwe financieel systeem zal gaan werken. Tevens stapt RNH over op digitale facturering.	

Overzicht van baten en lasten

Lasten en baten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	115.160	6.890	-108.270
2. Beheer en onderhoud	7.376.316	3.405.519	-3.970.797
3. Veiligheid en toezicht	605.501	-	-605.501
4. Bestuur en ondersteuning	891.494	-	-891.494
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	-	5.260.248	5.260.248
Totaal voor bestemming	**8.988.471**	**8.672.657**	**-315.814**
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	299.192	615.006	-315.814
Totaal na bestemming	**9.287.663**	**9.287.663**	**-0**

Lasten en baten per taakveld

Omdat de begroting van 2019 nog niet was gebaseerd op de BBV taakvelden, wordt in onderstaande tabellen niet gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019. Verderop bij de financiële meerjarenraming 2019-2023 wordt wel gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019.

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	19.018	19.513	17.860	17.860	17.860
0.4	overhead	853.648	871.981	815.008	815.008	815.008
0.5	treasury	-	-	-	-	-
0.8	overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	287.604	299.192	247.007	247.007	247.007
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	590.157	605.501	564.135	564.135	564.135
2.1	verkeer en vervoer	1.661.613	1.577.067	1.428.380	1.428.380	1.428.380
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.024.892	948.939	937.570	937.570	937.570
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5.102	5.235	-	-	-
3.4	economische promotie	114.107	117.075	108.310	108.310	108.310
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	120.987	124.133	124.133	124.133	124.133
5.5	cultureel erfgoed	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	4.385.432	4.719.027	4.268.152	4.268.152	4.268.152
	Totaal lasten	**9.062.560**	**9.287.663**	**8.510.555**	**8.510.555**	**8.510.555**

Nr.	Baten per taakveld	Begroting 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	-	-	-	-	-
0.4	overhead	-	-	-	-	-
0.5	treasury	45.402	46.582	46.582	46.582	46.582
0.8	overige baten en lasten	5.081.545	5.213.666	5.213.666	5.213.666	5.213.666
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	604.593	615.006	57.103	57.103	57.103
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	verkeer en vervoer	6.715	6.890	6.890	6.890	6.890
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	941.214	960.469	769.164	769.164	769.164
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.383.091	2.445.050	2.417.150	2.417.150	2.417.150
	Totaal baten	**9.062.560**	**9.287.663**	**8.510.555**	**8.510.555**	**8.510.555**
		Begroting 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
	Saldo van baten en lasten	-	-	-	-	-

	Specificatie van taakveld 0.8 overige baten en lasten	Begroting 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
	BIJDRAGE PROVINCIE NOORD-HOLLAND	2.653.301	2.722.287	2.722.287	2.722.287	2.722.287
	BIJDRAGE GEMEENTE AMSTERDAM	947.382	972.014	972.014	972.014	972.014
	BIJDRAGE GEMEENTE HAARLEM	682.371	700.113	700.113	700.113	700.113
	BIJDRAGE GEMEENTE HAARLEMMERMEER	522.612	536.200	536.200	536.200	536.200
	BIJDRAGE GEMEENTE VELSEN	275.879	283.052	283.052	283.052	283.052
	Totaal	**5.081.545**	**5.213.666**	**5.213.666**	**5.213.666**	**5.213.666**

Lasten en baten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	1.904.436	1.915.784	1.916.464
Pachten	-	-	53
Ingeleend personeel	3.171.406	3.091.039	3.079.581
Huren	2.138	2.084	1.915
Overige goederen en diensten	3.683.654	3.594.150	5.033.070
Rente	1.329	1.295	6.125
Mutatie voorzieningen	163.007	109.062	334.709
Afschrijvingen	40.501	39.542	52.502
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	**8.966.471**	**8.752.956**	**10.424.420**

Baten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Grond	-	-	-
Pachten	1.659.364	1.617.314	1.797.469
Huren	416.026	405.484	421.779
Leges en andere rechten	11.126	10.844	8.306
Overige goederen en diensten	1.109.694	1.086.658	1.363.112
Subsidies	6.890	6.715	544.386
Inkomensoverdrachten	5.422.975	5.285.550	6.190.344
Kapitaaloverdrachten	-	-	-
Rente	46.582	45.402	36.625
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal baten	**8.672.657**	**8.457.967**	**10.362.021**
Saldo van baten en lasten	**-293.814**	**-294.989**	**-62.399**

Resultaatbestemming	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Toevoeging algemene reserve	-	-	-
Onttrekking algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv.	321.192	309.604	888.343
Onttrekking bestemmingsres. vervangingsinv.	-615.006	-604.593	-950.742
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. investeringen	-	-	-
Totaal mutaties reserves	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	**-**	**-**	**-**

Beleidsindicatoren

De uniforme basisset beleidsindicatoren voor gemeenten cf BBV zijn voor het recreatieschap niet van toepassing.

Geprognotiseerde balans 2020 / 2021

Activa	31-12-2021	31-12-2020
Materiële vaste activa	1.238.306	1.283.095
Vorderingen op lange termijn		
Leningen u/g	800.201	840.201
Totaal vorderingen op lange termijn	2.680.351	2.720.351
Saldo werkkapitaal	10.100.875	10.259.655
Totaal	**14.019.532**	**14.263.101**
Passiva	**31-12-2021**	**31-12-2020**
Reserves		
Algemene reserve	7.961.599	8.298.006
Bestemmingsreserve vervangingsinvest.	5.165.715	5.120.713
Bestemmingsreserve investeringen	722.499	780.635
Totaal reserves en fondsen	13.849.813	14.199.354
Voorzieningen	169.719	63.747
Totaal	**14.019.532**	**14.263.101**

Financiële meerjarenraming 2019-2023

Bij de jaren 2019, 2021, 2022 en 2023 zijn in onderstaande tabellen nog de bedragen van de voormalige deelprogramma's genoteerd. Alleen voor 2020 en volgende jaren zijn de bedragen gebaseerd op de nieuwe indeling van taakvelden en programma's. De inhoud van de voormalige deelprogramma's komt niet helemaal overeen met de afbakening van de nieuwe programma's, maar voor het totaaloverzicht geeft dit toch een enigszins een beeld.

In de financiële meerjarenraming is het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040 nog niet verwerkt, omdat het algemeen bestuur hierover nog moet besluiten.

Lasten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	1.591.544	90.799	93.160	93.160	93.160
2. Beheer en onderhoud	7.486.122	7.199.334	7.376.316	7.376.314	7.376.214
3. Veiligheid en toezicht	582.055	590.157	605.501	605.501	605.501
4. Bestuur en ondersteuning	1.159.373	872.666	891.494	891.494	891.494
5. Algemene dekkingsmiddelen excl. mutaties reserves	-	-	-	-	-
Totaal	**10.424.420**	**8.752.956**	**8.966.471**	**8.966.469**	**8.966.369**

Baten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	566.307	6.715	6.890	6.890	6.890
2. Beheer en onderhoud	4.778.646	3.324.305	3.405.519	3.405.519	3.405.519
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen excl. mutaties reserves	5.017.068	5.126.947	5.260.248	5.260.248	5.260.248
Totaal	**10.362.021**	**8.457.967**	**8.672.657**	**8.672.657**	**8.672.657**

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van voormalige deelprogramma's vergeleken met de nieuwe programma's. Zoals in voorliggende begroting per programma ook is benoemd, gaat deze vergelijking mank, omdat de scope van de voormalige deelprogramma's niet overeenkomt met de nieuwe programma's. Op totaalniveau geeft dit wel een goed beeld van de ontwikkeling in de loop van de jaren.

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve SPW	582	300	300	300	300
Bestemmingsreserve beheer SPW	-521.114	45.002	45.002	45.002	45.002
Best.reserve beheer CRM tunnel SPW	-6.129	-4.136	-4.242	-4.242	-4.242
Bestemmingsreserve investeringen SPW	-633.314	-51.420	-52.761	-52.761	-52.761
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	1.267.163	-	-	-	-
Algemene reserve SGP	314.630	212.016	223.604	223.604	223.604
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP	-48.376	-	-	-	-
Bestemmingsreserve investeringen SGP	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve SMG	-349.417	-442.859	-451.826	-451.824	-451.724
Bestemmingsreserve investeringen SMG	-23.700	-	-	-	-
Bestemmingsreserve beheer MH17 SMG	-62.724	-53.892	-53.892	-53.892	-53.892
Bestemmingsreserve egalisatie SMG	-	-	-	-	-
Totaal reserves	**-62.399**	**-294.989**	**-293.814**	**-293.812**	**-293.712**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen 2019 – 2023

Het totaal van reserves en voorzieningen neemt af in de periode 2019 – 2023. Eind 2019 zit € 19.395.125 in de reserves en voorzieningen, en in 2023 is de verwachting dat de reserves en voorzieningen nog € 15.897.683 bedragen. Bij de stand van de reserves is nog geen rekening gehouden met het vaststellen van het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040. Deze besluitvorming staat namelijk gelijktijdig geagendeerd. Bij vaststelling hiervan volgt een negatief effect op de reserves.

Deelgebied SPW

De bestemmingsreserve beheer en investeringen zijn ruim voldoende voor het berekende benodigde weerstandsvermogen voor Spaarnwoude. Het bestuur kan besluiten extra inspanningen (mede) te financieren uit de bestemmingsreserve investeringen.

Deelgebied SGP

De algemene reserve is de afgelopen jaren gegroeid naar € 2.997.390 per einde 2019. De verwachting is dat deze reserve voorlopig nog verder groeit, naar € 3.433.010 eind 2021. Maar door het verouderen van het gebied is de verwachting dat de reguliere lasten wel volledig gebruikt gaan worden voor de onderhoud van het gebied. De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen blijft in omvang gelijk.

Deelgebied SMG

Het onderhoud van dit deelgebied wordt betaald uit de bestemmingsreserve SMG. Dit is een eenmalige afkoopsom die betaald is door Schiphol en de provincie voor de instandhouding van het gebied. Anders dan bij de andere deelgebieden, heeft SMG geen participantenbijdrage. Daardoor neemt deze bestemmingsreserve conform verwachting jaarlijks af, van € 5.508.560 eind 2019 naar € 4.613.876 eind 2021. Mocht deze reserve voortijdig opraken, dan betalen de gemeente Haarlemmermeer en de provincie ieder 50% voor de onderhoud van dit gebied. Voor het beheer van het MH-17 monument wordt ook jaarlijks geld onttrokken uit de beheerreserve. Voorlopig lukt dit voor het jaarlijkse beoogde bedrag, mede dankzij de inzet van veel vrijwilligers.

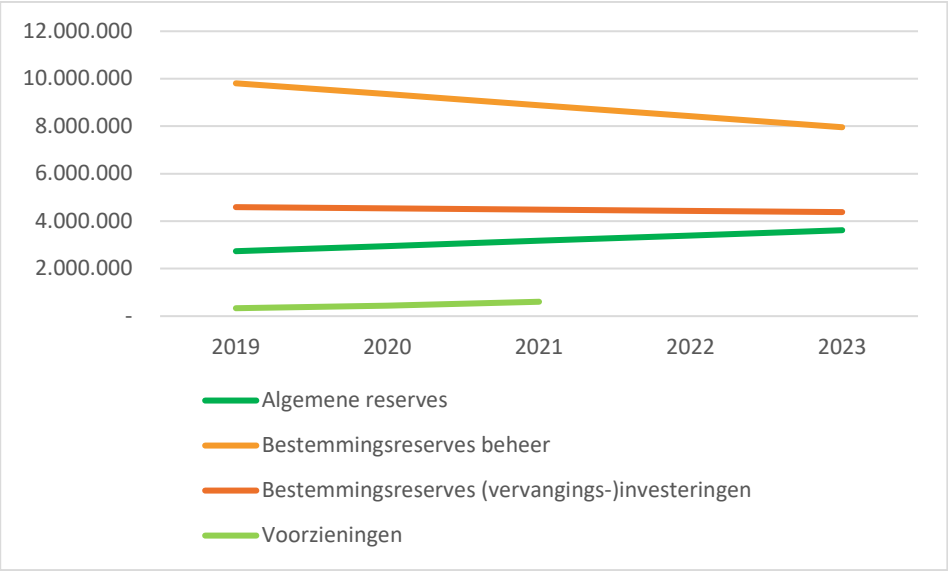

De programmabegroting geeft nog geen vooruitblik naar de langere termijn na 2023. Dit is een verbeterpunt voor de doorontwikkeling van de programmabegroting voor volgend jaar. Daarmee kan inzicht geboden worden in het verloop van de reserves en voorzieningen en de vraag of deze na 2023 nog voldoende solide zijn.

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve SPW	2019	53.436	-	582	54.018
Bestemmingsreserve beheer SPW	2019	3.042.314	-521.114	-	2.521.200
Best.reserve beheer CRM tunnel SPW	2019	28.238	-6.129	-	22.109
Bestemmingsreserve investeringen SPW	2019	1.965.820	-633.314	-	1.332.506
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	2019	-	-	1.267.163	1.267.163
Algemene reserve SGP	2019	2.682.760	-6.719	321.349	2.997.390
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP	2019	2.188.305	-48.376	-	2.139.929
Bestemmingsreserve investeringen SGP	2019	-	-	-	-
Bestemmingsreserve SMG	2019	5.857.977	-349.417	-	5.508.560
Bestemmingsreserve investeringen SMG	2019	438.282	-23.700	-	414.582
Bestemmingsreserve beheer MH17 SMG	2019	879.278	-62.724	-	816.554
Bestemmingsreserve egalisatie SMG	2019	-	-	-	-
Totaal reserves		**17.136.410**	**-1.651.493**	**1.589.094**	**17.074.011**
Voorziening GO SPW	2019	-	-1.504.016	1.605.689	101.673
Voorziening GO SGP	2019	-	-144.246	237.839	93.593
Voorziening GO SMG	2019	-	-9.280	148.723	139.443
Totaal voorziening		**-**	**-1.657.542**	**1.992.251**	**334.709**
	Jaar	**Saldo 1 jan**	**Onttrekking**	**Dotatie**	**Saldo 31 dec**
Algemene reserve SPW	2020	54.018	-	300	54.318
Bestemmingsreserve beheer SPW	2020	2.521.200	-	45.002	2.566.202
Best.reserve beheer CRM tunnel SPW	2020	22.109	-4.236	100	17.973
Bestemmingsreserve investeringen SPW	2020	1.332.506	-51.420	-	1.281.086
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	2020	1.267.163	-	-	1.267.163
Algemene reserve SGP	2020	2.997.390	-	212.016	3.209.406
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen SGP	2020	2.139.929	-	-	2.139.929
Bestemmingsreserve investeringen SGP	2020	-	-	-	-
Bestemmingsreserve SMG	2020	5.508.560	-495.045	52.186	5.065.701
Bestemmingsreserve investeringen SMG	2020	414.582	-	-	414.582
Bestemmingsreserve beheer MH17 SMG	2020	816.554	-53.892	-	762.662
Bestemmingsreserve egalisatie SMG	2020	-	-	-	-
Totaal reserves		**17.074.011**	**-604.593**	**309.604**	**16.779.022**

	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve SPW	54.318	54.618	300
Bestemmingsreserve beheer SPW	2.566.202	2.611.204	45.002
Best.reserve beheer CRM tunnel SPW	17.973	13.729	-4.244
Bestemmingsreserve investeringen SPW	1.281.086	1.228.325	-52.761
Bestemmingsreserve egalisatie SPW	1.267.163	1.267.163	-
Algemene reserve SGP	3.209.406	3.433.010	223.604
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	2.139.929	2.139.929	-
Bestemmingsreserve investeringen SGP	-	-	-
Bestemmingsreserve SMG	5.065.701	4.613.876	-451.825
Bestemmingsreserve investeringen SMG	414.582	414.582	-
Bestemmingsreserve beheer MH17 SMG	762.662	708.770	-53.892
Bestemmingsreserve egalisatie SMG	-	-	-
Totaal reserves	**16.779.022**	**16.485.207**	**-293.815**
Voorziening GO SPW	102.231	123.111	20.880
Voorziening GO SGP	157.340	263.312	105.972
Voorziening GO SMG	184.200	220.355	36.155
Totaal voorzieningen	**443.771**	**606.778**	**163.007**

Vaststelling door het algemeen bestuur

De programmabegroting is in de oude opzet vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude in de openbare vergadering van 11 juli 2020. De programmabegroting in de nieuwe stijl wordt vastgesteld in de openbare vergadering van 2 juli 2020.

Voorzitter, [naam]

VISIEKAART SPAARNWOUDE

Spaarnwoude
Natuur en recreatie

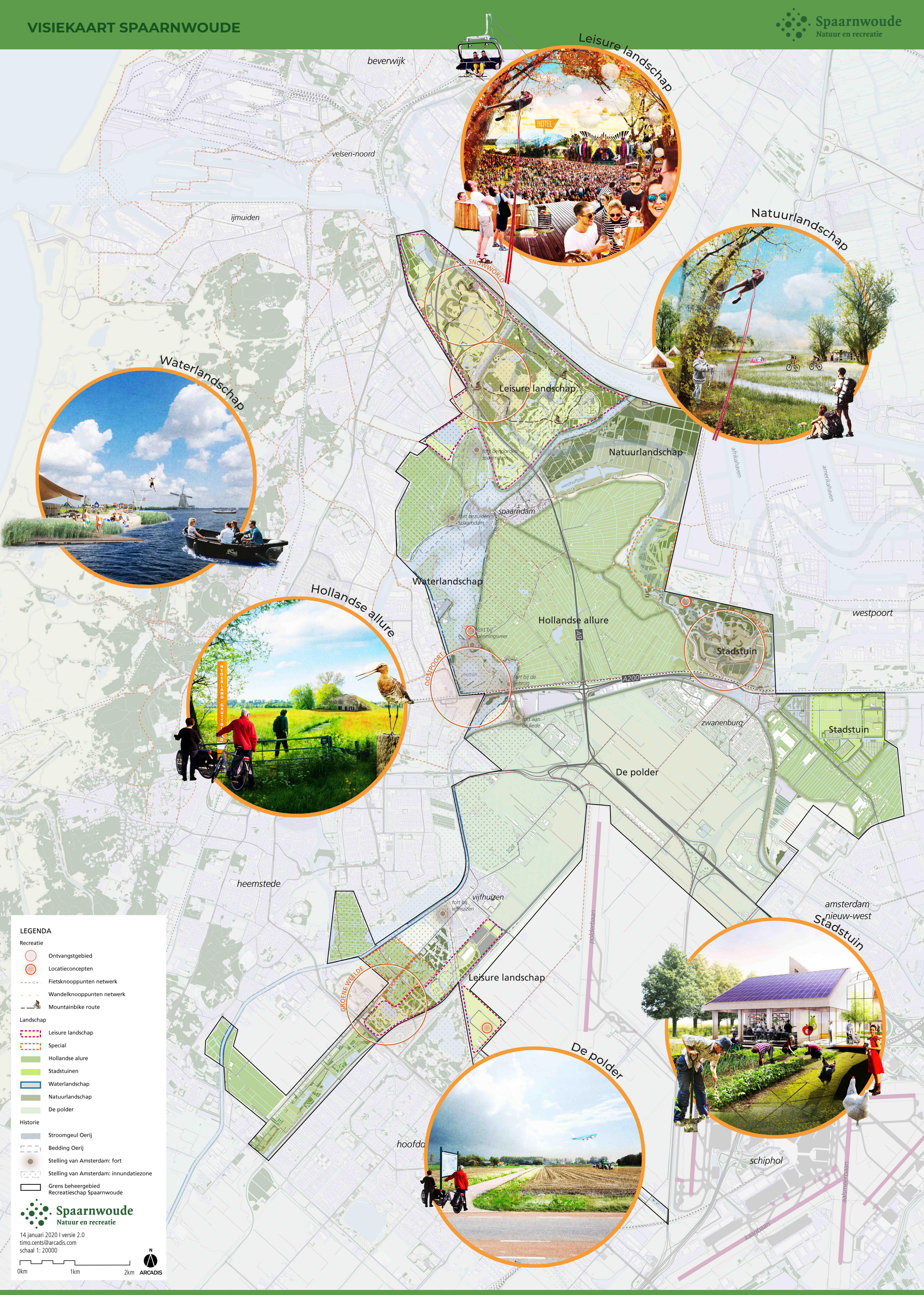

1. Gebiedsconcepten

Inhoud	Spaarnwoude kent meerdere plekken die door haar ligging of bestaan (door-) ontwikkeld of gerevitaliseerd kunnen worden als recreatieve bestemming voor Spaarnwoude Park 2040. In samenwerking met gemeenten en omgeving worden onderscheidende gebieden en plekken vormgegeven waar commerciële activiteiten en extensieve recreatie in balans met de natuur ontwikkeld worden. Gewerkt wordt aan gebiedsconcepten gericht op een complementaire/ versterkende, commerciële invulling- en exploitatiemogelijkheden. Het gaat dan om ontwikkeling van de nieuwe functie binnen een aantrekkelijk landschapsecologisch decor van waarde voor de extensieve recreant. Uitbreiding, revitalisering en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties worden aangegrepen om rondom de commerciële vrijetijdsfuncties extra recreatieve diensten/ activiteiten en natuur te ontwikkelen. Een gebiedsconcept bestaat uit: - Een visieschets en merkidentiteit (op basis van leefstijl dagrecreatie) - Een beeld van de invullings- en exploitatiemogelijkheden - Een exploitatie-/ businessplan - Een ontwikkelstrategie (proces aanpak voor vervolg: werving en selectie, ontwikkeling, aanleg) De gebiedsconcepten kunnen gebruikt worden voor: - Marktverkenning; - Werving; - Basis voor exploitatieplan; - Vertaling naar ontwerpen en planologische vertaling. Er worden gebiedsconcepten gemaakt voor de volgende locaties: 1. Fort Benoorden en Munitiecomplex e.o. (o.a. Villa Westend, Westbroekplas en kiosk) 2. Borneohoeve 3. Plesmanhoek 4. Lage dijk 4-5 5. Hotel The Green (hiervoor ligt reeds een initiatief en zijn positieve intenties bij gemeente en schap) 6. Wheeler Ice Planet (hiervoor ligt reeds een initiatief en zijn positieve intenties bij gemeente en schap)	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Gebiedsconcepten worden middels participatieve sessies (wat zijn recreatieve behoeften) stap voor stap ontwikkeld.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. Juist op deze plekken/ omgevingen liggen kansen om op een onderscheidende manier recreanten een aangenaam (kort of lang) verblijf te bieden.
	Onderscheidend/ concurrerend	De verschillende gebiedsconcepten worden op thema en leefstijl dagrecreatie onderscheidend van elkaar. Onderscheiden op aanbod. Samenhang in fysieke branding, wederzijdse verwijzing en samenwerking.
	Planologie en beleid	Bestemmingsplanwijziging is meestal nodig
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Ontwikkeling recreatieve plekken met een commerciële onderscheidende recreatieve bestemming.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Conform spelregels visie en duurzaamheidsprincipe people – profit – planet. Nadruk op leesbaarheid landschap, natuur en cultuurhistorie en de beleving ervan.	

Proces (planvormingsfase) per gebiedsconcept	1. Vormen projectgroep, gemeente- recreatieschap- ondernemer 2. Participatieproces (enquête, interviews, interactie → vormen werkgroep) 3. Opstellen programma van eisen, wensen, uitgangspunten, ambities 4. Ontwerpsessies 5. Verwerken uitkomsten werksessies in ontwerpschetsen 6. Communiceren ontwerpschetsen 7. Werksessie voorlopig ontwerp 8. Verwerken uitkomsten werksessie 2 in Ontwerp 9. Exploitatieopzet en ontwikkelstrategie 10. Presenteren ontwerp en financiële consequenties in beeld brengen 11. Plan van aanpak/ ontwikkelstrategie uitvoeringsfase
Voorwaarden	Nieuwe pachter staat aan de lat voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud aan gebouwen.
Mate van complexiteit	VVV
Projectleider/ Trekker	RNH - procesmanager
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect, gebiedsmarketeer
Betrokken partijen	Recreatieschap, gemeente, dedicated stakeholders, omgeving, ondernemers.
Kosten en dekking	Planvorming (procesmanagement, participatie, ontwerp en merkstrategie, businesscase, etc.) gemiddeld 50.000 euro per gebiedsconcept. Op basis van gebiedsconcept kunnen ondererfpachters geworven worden en kunnen plannen samen met hen nader uitgewerkt worden. Kosten voor uitwerking (technisch en planologisch) bij geworven partij. Kosten voor (achterstallig) onderhoud aan gebouwen a 236.000 euro wordt weggelegd bij geworven ondererfpachters. Uitgaande van realisatie van alle gebiedsconcepten kunnen jaarlijkse opbrengsten oplopen tot ca 250.000 euro per jaar. Hierbij is rekening gehouden met benodigde investeringen in achterstalligheid en renovatie van de opstallen door de geworven ondererfpachter.
Start, doorlooptijd	2021 – 2023

2. Ontwikkeling ontvangstgebied Velsen - SnowWorld e.o.		
Inhoud	SnowWorld en omgeving zien we gezien haar ligging als kansrijk ontvangstgebied voor Spaarnwoude Park 2040. Gestreefd wordt naar een plan (wat meer is als de som der delen) als uitkomst van een samenwerking tussen ondernemer, gemeente en recreatieschap.	
	Spaarnwoude Park 2040 begint of eindigt bij herkenbare, groene en levendige ontvangstgebieden aan de randen nabij stad, dorp, station, hoofdwegen en soms ook in het gebied. Deze zogeheten recreatieve ontvangstgebieden zijn de meest levendige plekken in Spaarnwoude Park en zijn toegankelijk voor iedereen. Ze verschillen van elkaar in uitstraling, activiteiten, toegankelijkheid, eigenschappen, gebruiksmogelijkheden, natuurwaarden enzovoort. Het zijn plekken die recreatieondernemers ruimte bieden voor uitbreiding, revitalisering en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties. Recreanten vinden hier een variatie aan recreatiemogelijkheden die passen bij het gebied. Paden en groen- recreatieve routes leiden naar andere Recreatieve ontvangstgebieden en verder gelegen, rustige landschappen met natuur en cultuurhistorie. De inrichting en informatie van ieder recreatief ontvangstgebied is uniek en vertelt iets over de plek in relatie tot de rest van Spaarnwoude Park. Zo wordt de recreant in ieder ontvangstgebied uitgenodigd om in Spaarnwoude Park op ontdekkingstocht te gaan.	
	Gewerkt wordt aan een ontwerp waarbij sprake is van ontwikkelingen zo wel op als rondom het terrein van SnowWorld die samen het concept (action, thrillseekers, etc.) van dit deelgebied versterken. Uitbreiding, revitaliseren en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties worden aangegrepen om rondom de commerciële vrijetijdsfuncties extra recreatieve diensten/ activiteiten en natuur te ontwikkelen. Zo bieden we bij het ontvangstgebied ook een breed (openbaar) recreatief aanbod op goede ontsloten plekken aan de randen van het gebied.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	SnowWorld heeft ambitieuze plannen onder andere de ontwikkeling van een hoog hotel. De locatie is goed ontsloten en de ontwikkeling leidt niet per se tot meer autobewegingen door het recreatiegebied.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. Juist op deze plek/ omgeving liggen kansen om te onderscheiden op het gebied van actief en avontuurlijk zijn.
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend. Juist door de opeenstapeling van soortgelijk actief aanbod op deze plek (ski, mountainbike, free run, bootcamp, etc.)
	Planologie en beleid	Bestemmingsplan is nodig
Onderscheidend vermogen en bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Leefstijl: Uitbundig geel (thrillseekers): Recreanten in de gele belevingswereld zijn levensgenieters die graag samen met anderen actief en sportief recreëren. Recreatie is voor deze groep genieten, uitgaan en lekker eten. Actief, sportief, gezellig en verrassend zijn de kernwoorden bij de vormen van recreatie die zij kiezen. Contact met anderen – familie, vrienden of kennissen – is belangrijk. Zij gaan regelmatig met een grotere groep dan alleen het eigen gezin op pad. Ze zijn energiek en enthousiast en letten er bij het uitkiezen van een activiteit op dat iedereen het naar zijn zin kan hebben. Recreatief winkelen behoort tot hun favoriete bezigheden. Deze recreanten beschikken vaak over iets meer budget dan gemiddeld.	

Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	SnowWorld ontwikkelt duurzaam: - Isolatie, hergebruik warmte - Zonnepanelen - Plastic en afvalmaterialen uit systeem De omgeving wordt gradiëntrijk en gevarieerd ingericht met inheemse plantmaterialen waardoor versterking van ecologische waarden. Zowel de bestemming SnowWorld als haar directe omgeving worden aantrekkelijker, zowel voor de gasten van Spaarnwoude Park als voor de gasten van SnowWorld.
Proces (planvormingsfase)	1. Vormen werkgroep, gemeente- recreatieschap- ondernemer 2. Ontwerpsessies 3. Verwerken uitkomsten werksessies in ontwerpschetsen 4. Communiceren ontwerpschetsen 5. Werksessie voorlopig ontwerp 6. Verwerken uitkomsten werksessie 2 in Ontwerp 7. Exploitatieopzet en ontwikkelstrategie 8. Presenteren ontwerp en financiële consequenties in beeld brengen 9. Plan van aanpak uitvoeringsfase
Voorwaarden	
Mate van complexiteit	✓✓✓
Projectleider/ Trekker	RNH - procesmanager
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect
Betrokken partijen	SnowWorld adviseurs, gemeente Velsen, dedicated stakeholders, afvaardiging bezoekers.
Kosten en dekking	<u>Planvorming</u> Project- procesmanager € 60.000, = Opstellen bidbook/ locatieconcept (landschapsarchitect) € 25.000, = <u>Opstellen exploitatieplan (planeconoom) € 5.000, =</u> Totaal kosten planvorming € 90.000, = <u>Dekking plankosten</u> SnowWorld € 45.000, = Uit SPW-reserve € 45.000, = <u>Uitvoeringskosten duurzaam landschapsplan omgeving SnowWorld € 450.000, =</u> Af te schrijven over 20 jaar = € 30.000, = per jaar <u>Wegwerken achterstallig onderhoud</u> Gelijk aan uitvoering wordt € 475.000, = aan achterstallig onderhoud weggewerkt. <u>Beheerkosten</u> Nader te bepalen aan de hand van (beheerbewust) ontwerp: indicatie € 30.000, = per jaar <u>Opbrengsten na realisatie SnowWorld (hotel 100 kamers)</u> Extra opbrengsten uit ondererfpacht € [redacted] per jaar (ten gunste van RS SPW) OZB € [redacted] per jaar (ten gunste van gemeente Velsen) Toeristenbelasting € [redacted] per jaar (ten gunste van gemeente Velsen)
Start, doorlooptijd	2020 - 2023

3. Ontwikkeling ontvangstgebied en revitalisering Zorgvrij

Inhoud	Midden in recreatiegebied Spaarnwoude bij Velsen-Zuid ligt informatieboerderij Zorgvrij. Hier kun je koeien aaien, melk tappen, kaas maken en ravotten in de speeltuin of een krantje lezen in het pannenkoekenrestaurant én vind je het informatiecentrum van recreatiegebied Spaarnwoude! Jong en oud kunnen hier zien en ervaren wat het leven op een biologisch melkveebedrijf inhoudt. De toegang is gratis en bijna altijd zijn er kalfjes, geiten, kippen, varkens en konijnen te zien. Ook voor een kopje koffie of een verse pannenkoek zit je hier goed. Op het terrein van Zorgvrij ligt pannenkoekenrestaurant Onder de Platanen. Vanaf het grote, zonnige terras heb je goed zicht op de speeltuin. Boerderij Zorgvrij biedt tevens educatie aan basisscholen. De (loon-) kosten kunnen momenteel niet gedekt worden uit de commerciële activiteiten. Gezocht wordt naar commerciële verbreding van het bestaande concept waarbij het boerderijgevoel en educatie-/ informatie doel behouden of zelfs versterkt wordt. Als eigenaar wil het recreatieschap hier een voorbeeldfunctie hebben en de doelstellingen van de visie Spaarnwoude Park 2040 uitvergroten waar het gaat om duurzaamheid, circulariteit, natuurinclusiviteit en sociaal - maatschappelijke betrokkenheid.
	Spaarnwoude Park 2040 begint of eindigt bij herkenbare, groene en levendige ontvangstgebieden aan de randen nabij stad, dorp, station, hoofdwegen en soms ook in het gebied. Deze zogeheten recreatieve ontvangstgebieden zijn de meest levendige plekken in Spaarnwoude Park en zijn toegankelijk voor iedereen. Ze verschillen van elkaar in uitstraling, activiteiten, toegankelijkheid, eigenschappen, gebruiksmogelijkheden, natuurwaarden enzovoort. Het zijn plekken die recreatieondernemers ruimte bieden voor uitbreiding, revitalisering en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties. Recreanten vinden hier een variatie aan recreatiemogelijkheden die passen bij het gebied. Paden en groen- recreatieve routes leiden naar andere Recreatieve ontvangstgebieden en verder gelegen, rustige landschappen met natuur en cultuurhistorie. De inrichting en informatie van ieder recreatief ontvangstgebied is uniek en vertelt iets

	over de plek in relatie tot de rest van Spaarnwoude Park. Zo wordt de recreant in ieder ontvangstgebied uitgenodigd om in Spaarnwoude Park op ontdekkingstocht te gaan.	
	Inspiratie https://hetgeertje.nl/ https://www.herenboeren.nl/ https://binnenstebuiten.kro-ncrv.nl/passie-voor-eten/video/voedselbos-in-groesbeek	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Zorgvrij blijft een ingetogen en intieme plek met duurzaamheid hoog in het vaandel. We verwachten dat plannen op veel enthousiasme zullen steunen, temeer als bezoekers ook kunnen meedenken. Marijke de schaapsherder wil meedenken over het vergroten van de zelfstandigheid. De dieren moeten volgens haar niet alleen kijkdieren zijn, maar functioneel ingezet worden in de kringloop. Ook is een andere cao voor de medewerkers beter. Daarnaast zijn er initiatieven voor scharrelvarkens, buffels en voedselbos.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. Veel recreatieve functies zijn onbetaald op Zorgvrij, het licht redelijk vrij en veilig in het groen en is een vriendelijke bestemming voor jong en oud om te vertoeven.
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend. Mogelijk kan nadrukkelijke samenwerking gezocht worden met De Ettingen en De Koningshoeve.
	Planologie en beleid	Om het aanbod te vergroten is het denkbaar dat er op/ aan het erf nog wordt bijgebouwd. Denk aan kleinschalige verblijfsaccommodatie, vergader, trouwen, etc.
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Leefstijlen selectie	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Educatie, kenniscentrum, expositieruimte, herberg, natuurbewustzijn, streekproducten, streekmarkt, kleinschalige evenementen, hooibalen spelen kinderen, fruittuin, struinroutes , blote voetenpaden etc. 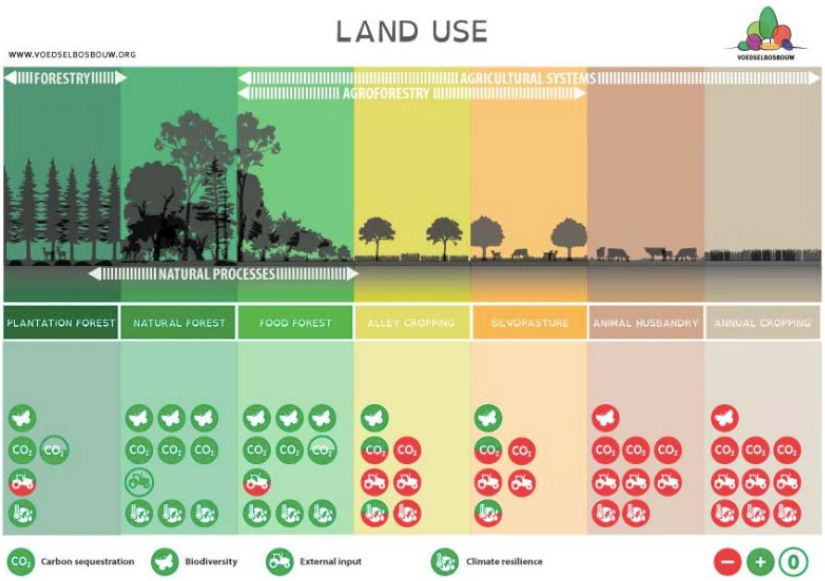 Inmiddels is een streekwinkel geopend en hebben zich de volgende initiatieven aangediend: • Boer ’n Buffel – Buffelfarm Mozzarella, Yoghurt, IJs, etc • Second Love Food – Scharrelvarkens gevoed met groenteresten van de Amsterdamse weekmarkten • Voedselbos	

Proces (planvormingsfase)	1. Interviews, enquête, SWOT 2. Draaiboek werksessie 1 3. Werksessie 4. Verwerken uitkomsten werksessie in PVE - Mindmap 5. Draaiboek werksessie 2 6. Werksessie 7. Verwerken uitkomsten werksessie 2 in Visieschets/ locatieconcept 8. Exploitatieopzet en ontwikkelstrategie 9. Plan van aanpak uitvoeringsfase/ werving
Voorwaarden	
Mate van complexiteit	V
Projectleider/ Trekker	RNH - procesmanager
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect
Betrokken partijen	Mensen van Zorgvrij, dedicated stakeholders, afvaardiging bezoekers.
Kosten en dekking	<u>Planvorming</u> Project- procesmanager € 25.000, = Opstellen bidbook/ locatieconcept (landschapsarchitect) € 20.000, = <u>Opstellen exploitatieplan (planeconoom) € 5.000, =</u> Totaal kosten planvorming € 50.000, = <u>Dekking plankosten</u> Uit SPW-reserve € 50.000, = Eventueel cofinanciering geselecteerde ondererfpachters <u>Uitvoeringskosten duurzaam landschapsplan Zorgvrij en omgeving € 100.000, =.</u> Af te schrijven over 20 jaar = € 5.000, = per jaar <u>Beheerkosten</u> Gaan omlaag omdat we meer gronden uitgeven en onderhoud en beheertaken bij ondererfpachters wegleggen. <u>Wegwerken achterstallig onderhoud</u> Gelijk aan uitvoering wordt € 270.000, = aan achterstallig onderhoud weggewerkt. <u>Opbrengsten van nieuwe ondererfpachters</u> Streven is € [redacted] per jaar
Start, doorlooptijd	2020, 3 - 5 jaar om tot ontwikkeling te komen

4. Ontvangst-gebied Haarlem – Veerplas (Oostpoort)	
Inhoud	De gemeente Haarlem werkt aan de ontwikkeling van een nieuwe, hoogwaardige stadsentree: Oostpoort. De raamwerken mobiliteit en landschap zijn de basis voor een divers programma van stedelijke ontwikkeling. Als samenwerkingspartner van de Alliantie Haarlem Oostpoort ondersteunt het recreatieschap deze ontwikkeling. Vanuit recreatief-landschappelijke context is Oostpoort een van de entrees naar de recreatieve gebruiksfuncties in Spaarnwoude, welke voorzien in een stedelijke en regionale behoefte. Het Veerplasgebied bestempelen we daarom als belangrijk ontvangstgebied.
	Spaarnwoude Park 2040 begint of eindigt bij herkenbare, groene en levendige ontvangstgebieden aan de randen nabij stad, dorp, station, hoofdwegen en soms ook in het gebied. Deze zogeheten recreatieve ontvangstgebieden zijn de meest levendige plekken in Spaarnwoude Park en zijn toegankelijk voor iedereen. Ze verschillen van elkaar in uitstraling, activiteiten, toegankelijkheid, eigenschappen, gebruiksmogelijkheden, natuurwaarden enzovoort. Het zijn plekken die recreatieondernemers ruimte bieden voor uitbreiding, revitalisering en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties. Recreanten vinden hier een variatie aan recreatiemogelijkheden die passen bij het gebied. Paden en groen- recreatieve routes leiden naar andere Recreatieve ontvangstgebieden en verder gelegen, rustige landschappen met natuur en cultuurhistorie. De inrichting en informatie van ieder recreatief ontvangstgebied is uniek en vertelt iets over de plek in relatie tot de rest van Spaarnwoude Park. Zo wordt de recreant in ieder ontvangstgebied uitgenodigd om in Spaarnwoude Park op ontdekkingstocht te gaan.
	De ambitie is een samenhangende ontwikkeling met 'Buitenpoort' station Spaarnwoude, gebiedsontwikkeling Oostpoort en doorontwikkeling Veerplasgebied te realiseren. *Kansen samenhangende stad- en buitenpoort Haarlem - Spaarnwoude* Het recreatiegebied Spaarnwoude is de naaste buur en trekt jaarlijks meer dan 5 miljoen bezoekers. Vanaf Oostpoort ontvouwen zich de mogelijkheden tot een bezoek aan het Liedelandschap, Stelling van Amsterdam en de natuur en activiteiten van Spaarnwoude. Direct om de hoek ligt de Veerplas, waar het recreatieschap inmiddels een definitieve horecaonderneming (Veerkwartier blijft) heeft geworven die in de plek gaat investeren. De plannen voor Oostpoort en Spaarnwoude Park 2040 grijpen in elkaar. Dit biedt kansen voor: ▪ Het samen optrekken in het project Buitenpoort ▪ Het verzachten van de harde grens tussen de gebieden ▪ Voor hoogwaardige loop- en fietsroutes vanuit Oostpoort het landschap in, inclusief realiseren van een ‘rondje Veerplas’ ▪ Mogelijkheden voor horeca, evenementen en festivals.

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">Oostpoort zit vol kansen om vorm te geven aan verbinding en een veel natuurlijker overgangsgebied tussen stad en land.
▪ Het doorbreken van het talud aan de Oudeweg is een belangrijke stap in de verbinding en vindbaarheid van het landschappelijke scheg.
▪ Informatie en educatie vanaf het station in combinatie met de zichtlijnen naar het landschap zijn de gewenste stappen.
▪ Het onderzoeken van haalbaarheid geldt voor het realiseren van een icoon in de oksel van de weg, als overgang van stad naar park en uitnodigend statement richting het park.

Uitbreiding, revitaliseren en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties worden aangegrepen om rondom de commerciële vrijetijdsfuncties extra recreatieve diensten/activiteiten en natuur te ontwikkelen. Zo bieden we bij de recreatieve ontvangstgebied ook een breed (openbaar) recreatief aanbod op goede ontsloten plekken aan de randen van het gebied.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Haalbaarheid/ wenselijkheid</td><td>Thema</td><td>Opmerking</td></tr>
<tr><td>Draagvlak</td><td>Met de Alliantie Haarlem Oostpoort is reeds brede participatie gevoerd voor het opstellen van de ontwikkelvisie Oostpoort.</td></tr>
<tr><td>Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040</td><td>Groot. Juist op deze plek/omgeving liggen kansen om ruimte te bieden aan vrijetijdsbezoek per ov en ontspanningsruimte nabij de gebieden in de regio die verdichten.</td></tr>
<tr><td>Onderscheidend/ concurrerend</td><td>Onderscheidend is het doel. In samenhang met de sferen van de andere ontvangstgebieden.</td></tr>
<tr><td>Planologie en beleid</td><td>Wijziging bestemmingsplan is waarschijnlijk nodig</td></tr>
<tr><td>Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040</td><td colspan="2">Leefstijlen</td></tr>
<tr><td>Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Proces (planvormingsfase)</td><td colspan="2">Schap als trekker: horeca ondernemer Veerplas (2020 – 2022):
▪ Veerkwartier is geselecteerd als ondernemer en heeft een visie gemaakt op het gebied gebaseerd op een eigen participatieproces
▪ Juridisch-planologische procedure is nog nodig voor het bouwen/ vestigen van de nieuwe horeca

Schap als adviseur: deelname recreatieschap aan Alliantie in verdere fases van gebiedsontwikkeling Oostpoort en buitenpoortontwikkeling (2020 – 2025)
▪ Ontwikkelstrategie (2020 – 2021)
▪ Inzet schap is ontwikkeling gezamenlijk landschaps/inrichtingsplan voor Veerplas en verbinding met Oostpoort
▪ Go/no-go besluit ontwikkeling bij gemeente en schap (2022)
▪ Realisatie (vanaf 2023)

Revitalisering Veerplas
• Enquête uitzetten bij Veerkwartier
• Samenwerking met Landschap Nood Holland waar het gaat om natuurontwikkeling en beheer
• Uitkomst Brainstorm gemeente, Schap en provincie: Meer bomen op gras voor schaduw, Rondje Veerplas ,met trekpontje, vogelkjjkhut, aanlegsteiger Mooie Nel, etc.
• Overleg Oostpoort: Motie spelen en Hotelontwikkeling
• Martijn en Timo maken eerste schets</td></tr>
<tr><td>Voorwaarden</td><td colspan="2">Ontwikkeling in samenhang met de grote evenementen</td></tr>
<tr><td>Risico’s</td><td colspan="2">Geen draagvlak voor intensivering, geen financiering voor realisatie, vertraging door wet- en regelgeving</td></tr>
<tr><td>Mate van complexiteit</td><td colspan="2">✓✓✓✓✓</td></tr>
</table>

Projectleider/ Trekker	Horecaondernemer Veerplas: RNH - projectleider Gebiedsontwikkeling: RNH – proces- en participatiemanager
Benodigde expertise (projectteam)	N.v.t.
Betrokken partijen	Overheden: gemeente Haarlem, Overig: Alliantiepartners
Kosten en dekking	<u>Planvorming</u> Project- procesmanager € 25.000, = <u>Opstellen gebiedsvisie (landschapsarchitect) € 25.000, =</u> Totaal kosten planvorming € 50.000, = <u>Dekking plankosten</u> Bijdrage gemeente Haarlem Oostpoort Uit SPW-reserve € 25.000, = <u>Uitvoeringskosten duurzaam landschapsplan omgeving SnowWorld € 300.000, =</u> Af te schrijven over 20 jaar = € 15.000, = per jaar <u>Wegwerken achterstallig onderhoud</u> Uitvoeren gelijk aan uitvoering landschapsplan € 115.000, = <u>Beheerkosten</u> Nader te bepalen aan de hand van (beheerbewust) ontwerp: indicatie € 7.500, = per jaar <u>Opbrengsten na bouw Veerkwartier (ondererfpachter)</u> Extra opbrengsten uit huur € [redacted] per jaar (ten gunste van RS SPW)
Start, doorlooptijd	2020 – minimaal 2023

3. Ontwikkeling ontvangst-gebied Amsterdam - Houtrak	
Inhoud	Houtrak en omgeving zien we gezien haar ligging als kansrijk ontvangstgebied voor Spaarnwoude Park 2040. Houtrak is een volgroeid bos met parkachtige uitstraling in de stijl van het Amsterdamse bos, en is half zo groot als het Amsterdamse bos. Jaarlijks zijn er 900.000 bezoekers met duidelijke mooi weer pieken. Het huidige recreatieve gebruik kenmerkt zich door wandelen/hond uitlaten, fietsen, paardrijden, barbecueën en evenementbezoek. Station Halfweg – Spaarnwoude ligt op loopafstand en met de komst van outletcentrum Sugar City komt dit gebied meer op de kaart. Houtrak maakt onderdeel uit van de Brettenscheg, dit is de westelijke 'groene vinger' van Amsterdam Haarlemmerpoort tot aan de kust. Gestreefd wordt naar een plan (wat meer is als de som der delen) als uitkomst van een samenwerking tussen ondernemer, gemeente en recreatieschap. Uitbreiding, revitaliseren en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties worden aangegrepen om rondom de commerciële vrijetijdsfuncties extra recreatieve diensten/ activiteiten en natuur te ontwikkelen. Zo bieden we bij de recreatieve ontvangstgebied ook een breed (openbaar) recreatief aanbod op goede ontsloten plekken aan de randen van het gebied.
	Spaarnwoude Park 2040 begint of eindigt bij herkenbare, groene en levendige ontvangstgebieden aan de randen nabij stad, dorp, station, hoofdwegen en soms ook in het gebied. Deze zogeheten recreatieve ontvangstgebieden zijn de meest levendige plekken in Spaarnwoude Park en zijn toegankelijk voor iedereen. Ze verschillen van elkaar in uitstraling, activiteiten, toegankelijkheid, eigenschappen, gebruiksmogelijkheden, natuurwaarden enzovoort. Het zijn plekken die recreatieondernemers ruimte bieden voor uitbreiding, revitalisering en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties. Recreanten vinden hier een variatie aan recreatiemogelijkheden die passen bij het gebied. Paden en groen- recreatieve routes leiden naar andere Recreatieve ontvangstgebieden en verder gelegen, rustige landschappen met natuur en cultuurhistorie. De inrichting en informatie van ieder recreatief ontvangstgebied is uniek en vertelt iets over de plek in relatie tot de rest van Spaarnwoude Park. Zo wordt de recreant in ieder ontvangstgebied uitgenodigd om in Spaarnwoude Park op ontdekkingstocht te gaan.
	In het kort ▪ Planvoorbereiding met onderzoek naar waardering van gebied bij gebruikers door onderzoeksopdracht bij NHTV of andere hogeschool/universiteit. ▪ Vervolgens visie en ontwerp middels integraal landschapsplan, in samenhang met 'Buitenpoort' station Halfweg-Zwanenburg en met de herontwikkeling van de voormalige boerderij Borneohoeve.

	▪ Expliciet onderdeel is het ontwikkelen van de 'brand' van Houtrak, door het onderscheidende element te benoemen ten opzichte van de andere deelgebieden en welke vrijetijdsfuncties daar bij passen. ▪ Meekoppelkans benutten: in samenwerking met Sugar City, evenementorganisatoren, gemeente Haarlemmermeer en F1 onderzoeken vergroten capaciteit stationsverbinding (perron is lang genoeg. De spoorbrug heeft echter onvoldoende capaciteit voor veilig wegwerken van grote hoeveelheid mensen) ▪ Uitwerken van de samenwerking tussen de Sloterdijken, Brettenzone en Spaarnwoude op het gebied van vijf kansrijke thema's: uitstraling, duurzaamheid, mobiliteit, activiteiten en food. Hiermee geven we opvolging aan een strategie workshop met beide partijen in januari 2020.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Nog niet bekend. Het feit dat in de Houtrak nu niet veel te combineren en beleven valt, is juist een waarde die een aantal gebruikers juist prettig vindt.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. Juist op deze plek/omgeving liggen kansen om ruimte te bieden aan vrijetijdsbezoek per ov en ontspanningsruimte nabij de gebieden in de regio die het sterkst gaan verdichten: Sloterdijk-Centrum, Haven-Stad en Nieuw-West.
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend is het doel. In samenhang met de sferen van de andere ontvangstgebieden.
	Planologie en beleid	Wijziging bestemmingsplan is waarschijnlijk nodig
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Leefstijlen	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Inzet op vergroten areaal ecologische beheerd groen en natuurvriendelijke beschoeiingen.	
Proces (planvormingsfase)	2020 – 2021: 1. Strategie workshop samenwerking Brettenzone – Sloterdijken – Spaarnwoude (gemeente – schap – Landschap Noord-Holland) 2. Vormen werkgroep: gemeente- recreatieschap- ondernemer 3. Waarderingsonderzoek 4. Ontwerpsessies 5. Verwerken uitkomsten werksessies in ontwerpschetsen landschapsplan 6. Werksessie voorlopig ontwerp 7. Verwerken uitkomsten werksessie 2 in ontwerp landschapsplan 8. Exploitatieopzet en ontwikkelstrategie 9. Presenteren ontwerp en financiële consequenties in beeld brengen 10. Plan van aanpak uitvoeringsfase 2022: 11. Go/no-go besluit Vanaf 2022: 12. Realisatie	
Voorwaarden	Ontwikkeling in samenhang met de grote evenementen	
Risico's	Geen draagvlak voor intensivering, geen financiering voor realisatie, vertraging door wet- en regelgeving, overloopgebied parkeren Sugar City	
Mate van complexiteit	✓✓✓✓✓	
Projectleider/ Trekker	RNH – proces- en participatiemanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect	
Betrokken partijen	Overheden: gemeente Haarlemmermeer, gemeente Amsterdam Overig: Stichting Oer-IJ, ondernemers in gebied, gebruikers Houtrak, waterschap, Staatsbosbeheer, NS, Sugar City.	

Kosten en dekking	<u>Planvorming</u> Project- procesmanager € 50.000, = <u>Opstellen gebiedsvisie en revitaliseringsplan (landschapsarchitect) € 50.000, =</u> Totaal kosten planvorming € 100.000, = <u>Dekking plankosten</u> Uit SPW-reserve € 100.000, = <u>Uitvoeringskosten indicatief € 800.000, =</u> Af te schrijven over 20 jaar = € 40.000, = per jaar <u>Wegwerken achterstallig onderhoud</u> Gelijk aan uitvoering wordt € 525.000, = aan achterstallig onderhoud weggewerkt. <u>Beheerkosten</u> Door duurzame keuzes in inrichting en beheer gaan we ervan uit dat er geen extra onderhoudskosten zijn als gevolg van revitalisering. <u>Opbrengsten uit ondererfpacht</u> Uitgegaan wordt van 1 of 2 nieuwe commerciële voorzieningen in De Houtrak waarvan 1 iconisch. Gerekend is voorzichtigheidshalve met € [redacted] per voorziening. Totale opbrengstverwachting is € [redacted] per jaar.
Verwachte baten	Erfpachtrevenuen uit locatieconcept (zie actielijn 1) en Iconisch project van internationale allure in samenwerking met MRA (Rene van Schie)
Start, doorlooptijd	2020 - 2025

<table>
<tr><td>6. Stroomdal Oer-IJ zichtbaar maken</td><td colspan="2"> </td></tr>
<tr><td>Inhoud</td><td colspan="2">Oer-IJ gaat over het open gebied dat globaal ligt tussen de steden Haarlem, Alkmaar, Zaanstad en de Noordzeekust. Ruim voor de jaartelling begon, was dit een uitgestrekt landschap met strandwallen, kwelders en kreken. De meest noordwestelijke vertakking van de Rijn (het Oer-IJ) stroomde hier doorheen en mondde bij Castricum uit in zee. De bodem zit vol met fascinerende informatie en verhalen over de vroege geschiedenis van de provincie en over de cultuur van de mensen die er woonden.

In samenwerking met Stichting Oer-IJ, gaat Spaarnwoude werken aan een Oer-IJ programma met een aantal projecten:
1. Planvoorbereiding en later uitvoering van het zichtbaar maken van icoonproject Castellum Flevum, de noordelijkste Romeinse nederzetting bij de Ven van 2.000 jaar geleden (Velsen-Zuid). Hier zijn in de bodem twee vloothavens en forten gevonden.
2. Onderzoeken haalbaarheid benutten hoogtes/uitkijktoren voor verhaal van Moderne Tijd van Oer-IJ, bv. bij SnowWorld of Groene Schip. Bij SnowWorld kan dit opknappen van het huidige uitkijkpunt betekenen of onderdeel worden van ondernemersaanbod. Later uitvoering.
3. Ontwikkelen wandel- en/of fietsroute Oer-IJ met ondernemers, waar mogelijk in combinatie met een uitkijktorenroute.
4. Gebruik van de Oer-IJ taal en symbolen uit het Inspiratiebeeld Oer-IJ, bijvoorbeeld bij vervanging bruggen of markering routes.
5. Onderzoeken haalbaarheid zuidelijk Oer-IJ-evenement. Le Champion organiseert nu rond Castricum al jaarlijks een wandelevent ‘Oerijexpeditie.
6. Case study brakke kwel natuurontwikkeling rond Noordzeekanaalgebied. Onderzoeken kansen vergroten waterberging en aantakking op brakke kwelnatuurontwikkeling rond het Groene Schip. Hiermee kan een robuuste brakke kwelzone ontstaan in de loop van het Oer-IJ.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Haalbaarheid/ wenselijkheid</td><td>Thema</td><td>Opmerking</td></tr>
<tr><td>Draagvlak</td><td>Het Oer-IJ kan rekenen op draagvlak van de politiek gezien de bijdragen van de provincie Noord-Holland en gemeenten van ieder € 60.000 aan de Stichting. We verwachten dat plannen op veel enthousiasme zullen steunen, omdat de historie van het gebied als drager van de ontwikkeling benut wordt.</td></tr>
<tr><td>Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040</td><td>Groot. De verschillende projecten zijn interessant voor diverse leefstijlen.</td></tr>
<tr><td>Onderscheidend/ concurrerend</td><td>Onderscheidend.</td></tr>
<tr><td>Planologie en beleid</td><td>Voor de realisatie van het project Castellum Flevum of de bouw van een nieuwe uitkijktoren is aanpassing van het bestemmingsplan nodig.</td></tr>
<tr><td>Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040</td><td colspan="2">Zeer goed, maakt historie en variëteit van Spaarnwoude zichtbaar.</td></tr>
</table>

Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Educatie en natuurbewustzijn. Er is een brainstorm gedaan naar natuurkansen die de ontwikkeling Oer-IJ kan bieden. Hier ligt veel potentieel.
Proces (planvormingsfase)	Castellum Flevum ▪ Begin 2020: ideevorming Romeinse geschiedenis door Arjan Bootsman van Stichting Oer-IJ ▪ Medio – eind 2020: opstellen haalbaarheidsstudie en toetsing haalbaarheid bij recreatieschap en gemeente voor realisatie ▪ Medio 2021: go/no-go besluit realisatie ▪ Vanaf 2022: realisatie Uitkijktoren ▪ Medio – eind 2020: onderzoeken haalbaarheid ▪ Begin 2021: go/no-go besluit realisatie ▪ Vanaf eind 2021: realisatie Wandel- en fietsroute ▪ Begin 2020: ondernemersbijeenkomst / fietstocht ▪ Eind 2020: onderzoeken haalbaarheid ▪ Begin 2021: ontwikkelen en realisatie route, app, communicatie, gebruik Oer-IJ taal ▪ Vanaf 2021: realisatie Oer-IJ taal en symbolen ▪ Begin 2020: inventarisatie te vervangen bruggen periode 2020 – 2025 ▪ Medio 2020: keuze bruggen met Oer-IJ taal Oer-IJ evenement ▪ 2020: gesprekken met eventorganisatoren ▪ 2022: realisatie Oer-IJ evenement Project 6b. Case study brakke kwel: ▪ 2020: brainstorm kansen en (on)mogelijkheden stakeholders ▪ 2020: advies toepassing toetsen bij recreatieschap en stakeholders ▪ 2021: regelen financiering, go/no-go besluit realisatie ▪ 2022: realisatie
Voorwaarden	
Mate van complexiteit	✓✓ - ✓✓✓✓
Risico's	Geen draagvlak, geen cofinanciering, vertraging door wet- en regelgeving
Projectleider/ Trekker	RNH - projectmanager
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect, communicatieadviseur, locatiebeheerder, ecoloog, adviseur evenementen, adviseur locatie- en gebiedsontwikkeling
Betrokken partijen	Overheden: gemeente Velsen, gemeente Haarlemmermeer, provincie Noord-Holland Overig: Stichting Oer-IJ, ondernemers Spaarnwoude Geeft Energie, waterschap, Staatsbosbeheer, SnowWorld, Rijkswaterstaat

Kosten en dekking	Planvorming: Castellum Flevum en uitkijktoren ieder circa € 25.000; totaal € 50.000 Overige projecten ieder circa € 15.000; totaal € 60.000 Totaal € 110.000 Dekking Schap 50% = € 55.000 (overige 50% ureninzet en kosten door Stichting OerIJ). Planuitvoering: Castellum Flevum en uitkijktoren; totaal € 200.000 Brakke kwel natuur totaal € 600.000 Totaal € 800.000 Dekking Dekking Schap 25% = € 200.000
Start, doorlooptijd	Planvoorbereiding: 2020 Planuitvoering: 2021 - 2025

7. Ontwikkeling ontvangstgebied Haarlemmermeer - Groene Weelde	
Inhoud	Het Pannenkoeken Paviljoen ligt aan de rand van natuurgebied De Groene Weelde. In dit bosrijke gebied met speelweiden en waterpartijen is het goed toeven voor wandelaars, fietsers, ruiters en skeeleraars. Honden mogen hier bijna overal loslopen. We zien het Pannenkoeken Paviljoen en omgeving gezien haar ligging als kansrijk ontvangstgebied voor Groene Weelde en Spaarnwoude Park 2040. Gestreefd wordt naar een plan (wat meer is als de som der delen) als uitkomst van een samenwerking tussen ondernemer, gemeente en recreatieschap.
	Spaarnwoude Park 2040 begint of eindigt bij herkenbare, groene en levendige ontvangstgebieden aan de randen nabij stad, dorp, station, hoofdwegen en soms ook in het gebied. Deze zogeheten recreatieve ontvangstgebieden zijn de meest levendige plekken in Spaarnwoude Park en zijn toegankelijk voor iedereen. Ze verschillen van elkaar in uitstraling, activiteiten, toegankelijkheid, eigenschappen, gebruiksmogelijkheden, natuurwaarden enzovoort. Het zijn plekken die recreatieondernemers ruimte bieden voor uitbreiding, revitalisering en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties. Recreanten vinden hier een variatie aan recreatiemogelijkheden die passen bij het gebied. Paden en groen- recreatieve routes leiden naar andere Recreatieve ontvangstgebieden en verder gelegen, rustige landschappen met natuur en cultuurhistorie. De inrichting en informatie van ieder recreatief ontvangstgebied is uniek en vertelt iets over de plek in relatie tot de rest van Spaarnwoude Park. Zo wordt de recreant in ieder ontvangstgebied uitgenodigd om in Spaarnwoude Park op ontdekkingstocht te gaan.
	Het Pannenkoeken Paviljoen is nu gehuisvest in een oude loods van de Floriade. Inmiddels liggen plannen klaar voor een duurzame nieuwbouw welke reeds op stedenbouwkundige goedkeuring mogen rekenen. Gemeente, recreatieschap en ondernemer werken nu ook samen aan een ontwerp voor de omgeving waarbij het nieuwe gebouw zorgvuldig ingepast wordt in de landschappelijke structuur van het omliggende groengebied. In het ontwerp wordt gekeken naar de toegankelijkheid en bereikbaarheid (inclusief parkeren) en naar mogelijke verbetering van de recreatieve voorzieningen rondom het nieuwe Paviljoen. Op die manier is er sprake van een ontwikkelingen zo wel op als rondom het terrein van het Pannenkoeken Paviljoen die samen het recreatief gebruik van het ontvangstgebied versterken.

	Uitbreiding, revitaliseren en herontwikkeling van (nieuwe) eigentijdse commerciële vrijentijdsfuncties worden aangegrepen om rondom de commerciële vrijetijdsfuncties extra recreatieve diensten/ activiteiten en nieuwe natuur te ontwikkelen. Zo bieden we bij het recreatieve ontvangstgebied ook een breed (openbaar) recreatief aanbod op goede ontsloten plekken aan de randen van het gebied.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Het Pannenkoeken Paviljoen heeft ambitieuze plannen voor een nieuw duurzaam gebouw met ook enkele short stay-kamers. De locatie is goed ontsloten en de ontwikkeling leidt niet tot meer autobewegingen door het recreatiegebied.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. Juist op deze plek/ omgeving liggen kansen om te onderscheiden op het gebied van harmonie en gezellig samenzijn.
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend door hier juist te richten op de lokale behoefte. Gewone, gezellige mensen die recreëren om even weg te zijn van de dagelijkse beslommeringen.
	Planologie en beleid	Bestemmingsplan is nodig
Onderscheidend vermogen en bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Leefstijl: Gezellig Lime. Recreëren is “even lekker weg met elkaar”. Daarbij staat samen zijn, gezelligheid en (sportieve) ontspanning centraal. De limerecreanten stellen daarbij geen bijzondere eisen. Een braderie of rommelmarkt is heel gezellig, je komt er altijd wel iemand tegen! Lekker vrij zijn, rust en doen waar je op dat moment zin in hebt, dat telt voor de recreanten uit de lime belevingswereld. Daarbij wordt wel een beetje op de kosten gelet, je kunt tenslotte je geld maar één keer uitgeven.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Het Pannenkoeken Paviljoen ontwikkelt duurzaam: - Isolatie, hergebruik warmte - Zonnepanelen - Plastic en afvalmaterialen uit systeem De omgeving wordt gradientrijk en gevarieerd ingericht met inheemse plantmaterialen waardoor versterking van ecologische waarden. Zowel de bestemming Pannenkoeken Paviljoen als haar directe omgeving worden aantrekkelijker, zowel voor de gasten van Spaarnwoude Park 2040 als voor de gasten van het Pannenkoeken Paviljoen.	
Proces (planvormingsfase)	1. Vormen werkgroep, gemeente- recreatieschap- ondernemer 2. Ontwerpsessies 3. Verwerken uitkomsten sessie in ontwerpschetsen omgeving 4. Communiceren ontwerpschetsen met omgeving/ bewoners (toetsen recreatieve behoeften) 5. Verwerken feedback omgeving/ bewoners in Ontwerp 6. Exploitatieopzet, ontwikkelstrategie en contractvorming 7. Presenteren ontwerp en financiële consequenties in beeld brengen 8. Plan van aanpak uitvoeringsfase	
Voorwaarden		
Mate van complexiteit	✓✓✓	
Projectleider/ Trekker	RNH - procesmanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect	
Betrokken partijen	Pannenkoeken Paviljoen - ondernemer, gemeente Velsen, dedicated stakeholders, afvaardiging bezoekers/ bewoners Haarlemmermeer	
Kosten en dekking	<u>Planvorming</u> Project- procesmanager € 30.000, = Opstellen ontwerp (landschapsarchitect) € 15.000, = <u>Opstellen exploitatieplan (planeconoom) € 5.000, =</u> Totaal kosten planvorming € 50.000, = <u>Dekking plankosten</u> Gemeente Haarlemmermeer € 25.000,= Uit SPW-reserve € 25.000, = <u>Uitvoeringskosten duurzaam landschapsplan omgeving Pannenkoekenboerderij € 200.000,=</u> Af te schrijven over 20 jaar = € 10.000,= per jaar	

	Eventueel nog bijdrage uit gebiedsfonds voor verbetering <u>Beheerkosten</u> Nader te bepalen aan de hand van (beheerbewust) ontwerp: indicatie € 5.000,= per jaar <u>Opbrengsten na realisatie Pannenkoeken Paviljoen (incl. klein hotel)</u> Extra opbrengsten uit ondererfpacht [redacted] per jaar (ten gunste van RS SPW)
Start, doorlooptijd	2020 - 2023

8. Duurzaam toekomstperspectief en realisatie NNN Dijkland	
Inhoud	Het Recreatieschap Spaarnwoude verpacht agrarische gronden aan verschillende boeren waaronder aan de SAS boeren (Koningshoeve-Ettingen BV). De gronden worden tegen een lage prijs verpacht en het recreatieschap betaalt een jaarlijkse beheervergoeding zodat er beheermaatregelen genomen worden ten behoeve van weidevogels. De gronden zijn gelegen binnen het Nationaal Natuurnetwerk (NNN). Het recreatieschap wil de NNN-doelstellingen verwezenlijken en samen met de boeren kijken hoe het ingezette weidevogelbeheer geoptimaliseerd kan worden. Kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels liggen in de beoogde uitbreiding van het natuurlijk beheerde areaal extensief grasland ten koste van 'regulier' agrarisch gebruik. Dit biedt de mogelijkheid om in het hele gebied tot een stabiel hoog waterpeil en een verbeterde waterkwaliteit te komen. Ook biedt het kansen voor ontwikkeling van floristische waarden. Daarnaast kan lokaal de openheid van het gebied worden hersteld ten koste van sommige opgaande beplanting met beperkte ecologische meerwaarde. Ontwikkeling van een nieuwe natte zone ten westen van het Spaarnwouderveen en realisatie van verbindingen met omliggende gebieden zoals Houtrak, bieden kansen voor uitbreiding van het leefgebied van de noordse woelmuis. Dit biedt ook perspectief voor andere soorten om zich in het gebied te vestigen, waaronder de waterspitsmuis en ringslang, welke beide al in de zeer nabije omgeving zijn waargenomen. Potentiële broeihopen, in de vorm van opgehoopt maaisel, zijn reeds aanwezig. Met het project worden veenoxidatie en bodemdaling tegengegaan en worden klimaatadaptatie doelstellingen verwezenlijkt. Voorts wordt gekeken of de boeren een rol kunnen hebben in het (ecologisch) groenbeheer en circulariteit en in eventuele kleinschalige recreatieve voorzieningen. De samenwerking leidt tot een visiekaart/ toekomstperspectief/ doelsoortenaanpak en businessplan. Het plangebied wordt in eerste instantie bepaald door de gronden die het recreatieschap in ondererfpacht heeft uitgegeven.

Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Met de SAS – boeren en jonge (opvolgers) zijn gesprekken gevoerd en zij staan open voor het visietraject gericht op een duurzaam toekomstperspectief wat zich richt – in de eerste plaats op - kansen voor de natuur, kansen voor de recreant kansen voor (agrarisch) ondernemerschap in het nieuwe perspectief (denk aan verbreding en nevenactiviteiten zoals: kleinschalige verblijfsrecreatie, agrarische kinderopvang, zorg, streekproducten, etc.) In de raadsvergadering (gemeente Haarlemmermeer) van 31 oktober 2019 is het amendement van GroenLinks over de Houtrakpolder door de raad aangenomen. Daarin worden wij opgeroepen om een beleidsnotitie op te stellen om de bescherming van het open en groene karakter van de - oorspronkelijke groene buffer - Houtrakpolder vast te leggen en daarbij aan te geven hoe de openheid kan worden gegarandeerd. De raad bevestigt middels dit amendement de afspraak uit ons coalitieakkoord, namelijk dat uitbreiding van het Westelijk Havengebied van Amsterdam richting de Houtrakpolder niet past bij het open en groene karakter van de oorspronkelijk groene buffer. De raad van Haarlemmermeer wil de Houtrakpolder hiertegen beschermen. De Houtrakpolder moet openblijven en is niet beschikbaar voor havenactiviteiten of voor de ruimtelijke opgaven voortvloeiend uit de Regionale Energie Strategie (RES).
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot echter voor een specifieke doelgroep (beleven van natuur, rust en ruimte). Kansen om natuur en de beleving ervan verder door te ontwikkelen.
	Onderscheiden d/ concurrerend	Het Dijkland onderscheidt zich van de andere delen van Spaarnwoude als karakteristiek landschap en leent zich goed voor extensieve vormen van recreatie. Het onderscheidt zich in die zin sterk van levendiger gebieden als Spaarnwoude Oud en De Houtrak.
	Planologie en beleid	Gedeputeerde staten hebben een Actieplan weidevogels geformuleerd waarmee de inzet voor het behoud van weidevogels is beschreven (n.a.v. vraag motie Ml 8-201 9 van Provinciale staten). Het actieplan is vormgegeven met het formuleren van tien acties. Dit projectplan geeft invulling aan de acties. Op termijn is het denkbaar dat – om de NNN te borgen – de bestemming wijzigt in “Natuur”. Nu Recreatie – Agrarische, natuur-, en landschapswaarden.
Bijdrage aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Ontwikkeling agrarisch beheerd weidevogelkerngebied met mogelijkheden voor extensieve recreatie/ kleinschalig verblijf. Beleving van bijzondere flora- en fauna in de MRA.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Conform spelregels visie en duurzaamheidsprincipe people – profit – planet. Nadruk op leesbaarheid landschap, natuur (doelsoorten) en cultuurhistorie en de beleving ervan. Inzet op NNN-doelstellingen: weidevogelkerngebied en inzet op agrarisch natuurbeheer ook buiten pachtgronden (circulair) (sinus-_ maaien en afvoeren/ benutten maaisel voor bedrijf.	
Proces (planvormingsfase) per gebiedsconcept	1. Vergelijk en analyse huidige businessplan SAS – boeren versus marktconforme situatie met subsidies – conclusies en aanbevelingen; 2. Inventarisatie, verzamelen en bundelen informatie, stakeholderinventarisatie en analyse ten behoeve van weidevogelbasiskaart; 3. Verwerken informatie op weidevogelbasiskaart; 4. Werksessie 1 (middag of avond) mozaïeken/ ambitie schetsen op basiskaart – Projectteam; 5. Uitwerken resultaten werksessie in concept visie-/ ambitiekaart;	

	6. Keukentafelgesprekken met boeren/ grondeigenaren (feedback en condities medewerking); 7. Werksessie 2 (middag of avond) komen tot organisatie/ meerjarige exploitatie/ duurzaam veiligstellen weidevogelreservaat; 8. Verwerken resultaten keukentafelgesprekken en werksessie 2 in visie-/ ambitiekaart; 9. Globaal uitwerken condities medewerking/ businessplan/ exploitatie (kosten en dekking meerjarige instandhouding) en strategie – Projectleider in overleg met Projectteam en stakeholders; 10. Opstellen projectplan/ gebiedsbod; 11. Presenteren projectplan/ gebiedsbod aan stakeholders en inititiatiefpartijen; 12. Indien projectplan/ gebiedsbod voor (co-) financiering bij besturen initiatiefpartijen, provincie, waterschap, gemeente, etc.
Voorwaarden	
Mate van complexiteit	VVV
Projectleider/ Trekker	RNH – procesmanager in samenwerking met provincie en SAS-boeren
Benodigde expertise (projectteam)	Project- procesmanager, Landschapsarchitect, ecoloog met expertise op gebied van weidevogels,
Betrokken partijen	Provincie (Wendy Ates), Recreatieschap, Gemeente, Waterschap, SAS, boeren, ambassadeurs/inspirators zoals Wij.land, Herenboeren etc.
Kosten en dekking	Planvorming (procesmanagement, participatie, ontwerp, businesscase, etc.) 100.000 euro. Zoeken naar provinciale cofinanciering op basis van projectplan. Uitgegaan wordt dat maximaal 50% van planvorming voor rekening schap SPW komt. Voor uitvoering wordt uitgegaan van een kostendekkende businesscase. Hierbij wordt gezocht naar financiële voordelen voor het schap op de middellange termijn (vanaf 5 jaar).
Start, doorlooptijd	

9. Fysieke branding en routing	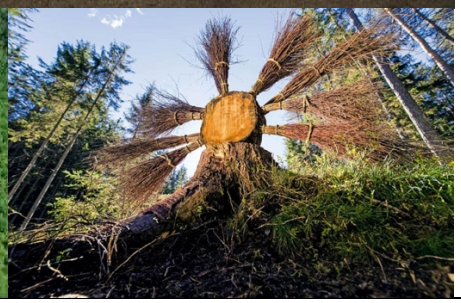	
Inhoud	Fysieke branding gaat over de aankleding van de openbare buitenruimte van Spaarnwoude Park 2040 en de beleving ervan door haar bezoekers. Bij fysieke branding wordt aan de hand van fysieke elementen, die één herkenbaar geheel vormen, het gebied gemarkeerd. Hierbij wordt ingespeeld op de kenmerken van een bepaalde plek op de diversiteit tussen diverse deelgebieden op de waarde voor Spaarnwoude Park 2040. Binnen het uitvoeringprogramma worden kwaliteiten van Spaarnwoude Park 2040 ontwikkeld en verbeterd, waardoor de aantrekkingskracht op recreanten vergroot wordt. Het is wenselijk voortvarend aan de slag te gaan, zichtbare en concrete voorstellen te doen, waarbij als doel kan worden gesteld diverse gebieden aan elkaar te “smeden” tot Spaarnwoude Park 2040. De wandel- en fietspaden, de aankleding/ landschappelijke inpassing ervan, de routing en de fysieke branding vormen samen en mits goed afgestemd/ gestroomlijnd voor de beoogde ‘eigen’ beleving van Spaarnwoude Park 2040. Gezien Spaarnwoude Park 2040 geen “merk” is, maar een levende gemeenschap, is het van belang de nodige partijen uit te nodigen, waarbij de slagkracht niet uit het oog verloren wordt. Vertegenwoordigers van stakeholders, ondernemers en beleidsambtenaren worden bij het proces betrokken. Eindresultaat van dit project is een ontwikkelplan waarbij de ontwikkeling van het gekozen ontwerp wordt beschreven en een voorstel voor uitvoering en beheer wordt meegenomen. Bij het bepalen van de uitgangspunten en doelen zijn van belang de fysieke plaats, de publieksgroepen, de economische bedrijvigheid en de vraag en identiteit van het gebied. Deze dienen te passen bij de gezamenlijke ambities. Door de onderlinge verwevenheden te zien worden kansen gecreëerd om de identiteit verder te ontwikkelen en dynamische plekken en elementen ‘gastvrij’ te ontwerpen: routingsborden van/naar deelgebieden en functies; de infohuisjes; bewegwijzering, welkomstborden, etc.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Van belang is dat de basis op orde is en het achterstallig onderhoud is weggewerkt.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Fysieke branding gaat over de aankleding van de openbare buitenruimte van Spaarnwoude Park 2040 en de beleving ervan door haar bezoekers.

	Onderscheidend/ concurrerend	Mits goed toegepast kan fysieke branding de belevingskwaliteit van Spaarnwoude Park 2040 sterk verbeteren.
	Planologie en beleid	Voor plaatsen objecten is mogelijk een planologische wijziging of omgevingsvergunning nodig.
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Bijdrage aan beleving en gebruik.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	N.v.t.	
Proces (planvormingsfase)	***1. Werksessie doelgroepen*** Om een start te maken, worden uitgangspunten en doelen bepaald door vertegenwoordigers van collega's, ondernemers, beleidsambtenaren en een aantal creatieve geesten (kunstenaars, landschapsarchitect, etc.). • Introductie met toelichting fysieke branding en waarom fysieke branding van belang is. • Gezamenlijk wordt gewerkt aan moodboards waarbij de deelnemers elkaar inspireren op de diverse gebieden. • Hoewel de deelnemers een doelgroep vertegenwoordigen, wordt hen uitdrukkelijk gevraagd met een brede kijk te bezien welke behoeften en ideeën er kunnen zijn. Immers, een klein kind beleeft de omgeving op een andere manier en heeft andere uitgangspunten dan een jongvolwassene of oudere. • Na het maken van de moodboards wordt gezamenlijk een selectie gemaakt van de ideeën die binnen de omschrijving van fysieke branding vallen. ***2. Inventarisatiemoment concept-visie en visualisering*** De opgedane ideeën worden geïnventariseerd en zo veel mogelijk verwerkt in fysieke modellen. Aan de hand van de ideeën wordt een concept-visie geschreven. ***3. Voorleggen concept-visie*** De deelnemers van de werksessie bekijken de mogelijke effectiviteit en mogelijkheden van de concept-visie en fysieke modellen voor verdere uitwerking. Van belang is een rode lijn in de diverse acties te bewerkstelligen, zodat de uitstraling eenduidig en herkenbaar wordt. ***4. Definitieve visie fysieke branding*** De gekozen lijn wordt in een visie over de fysieke branding geschreven, waarbij duidelijk wordt gemaakt voor welke uitstraling wordt gekozen. Deze dient als leidraad voor de inrichting met fysieke elementen van de diverse projecten binnen het programma Dongeoevers. ***5. Uitnodiging tot ontwerp fysieke branding*** Naar aanleiding van de inventarisatie en visie fysieke branding wordt een uitnodiging uitgedaan voor ontwerpen, waarbij de waarden van Geertruidenberg duidelijk zichtbaar zijn. ***6. Presentatie ontwerp en ontwikkelkader fysieke branding*** De resultaten van de ontwerpen en het ontwikkelkader worden gepresenteerd tijdens een bijeenkomst met een keuzemoment voor de gewenste uitstraling. Naast een overall beeld worden hierbij concrete voorstellen gedaan voor de projecten Fort Lunet, Timmersteekade en Route Imperial.	
Voorwaarden		
Mate van complexiteit	V	
Projectleider/ Trekker	RNH - procesmanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect, kunstenaars	
Betrokken partijen	Belanghebbenden en belangstellenden	

Kosten en dekking	Proces- en participatiemanager € 25.000, = Opstellen ontwerpboek (landschapsarchitect, kunstenaar) € 25.000, = Totaal 50.000 euro Bijdragen ondernemers 'Spaarnwoude geeft energie' onderzoeken. Indicatie Uitvoeringskosten: 200.000 euro (Overige kosten in uitwerking ontvangstgebieden) af te schrijven over 20 jaar.
Start, doorlooptijd	2022, 3 jaar

10. Fiets-bereikbaarheid	
Inhoud	De visie Spaarnwoude Park 2040 zet sterk in op bereikbaarheid van de recreatiegebieden en op de onderlinge verbinding van de verschillende deelgebieden daarbinnen. Grootschalige infrastructuur scheidt de verschillende delen en het maken van nieuwe verbindingen is daarmee ook de grootste (financiële) opgave van de visie. Het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040 zet zich in eerste instantie in op de haalbaarheid-/ planstudie naar de verbetering/ realisatie van 3 routes die de bereikbaarheid van Spaarnwoude Park 2040 vanuit de steden, de bereikbaarheid tussen steden en de onderlinge bereikbaarheid van de deelgebieden verbeteren. Overige verbindingen worden in later stadium opgepakt. Fietsverbindingen in uitvoeringsprogramma 2021 – 2024: 1. Fietsverbinding Amsterdam – Haarlem 2. Fietsverbinding Amsterdam – Spaarndam - IJmuiden 3. Noord-zuid fietsverbinding Veerplas - Groene Weelde 4. Fietsverbinding Nationaal Park Zuid-Kennemerland – Spaarnwoude t.b.v. spreiding bezoekers, verbinden landschappen (t.h.v. Velserbroek) Fietsverbindingen 1 en 2 hebben dezelfde aanloop vanuit Amsterdam. De route start vanaf Westerpark/Brettenzone (Ofwel de Amsterdamse Groene Scheg Vanaf daar leidt de route naar de Houtrak en splitst daar in 2 hoofdverbindingen: 1. In westelijke richting wordt de (noodzijde van de) A200 richting Haarlem gevolgd. 2. De splitsing in noodwestelijke richting verbindt Spaarndam en IJmuiden. Deze verbindingen maken gebruik van bestaand fietsknooppuntennetwerk. Een inventarisatie en analyse van deze routes brengt onder andere in beeld hoe deze routes als verbinding versterkt (veiligheid, materiaalgebruik, breedte) en aantrekkelijker gemaakt kunnen worden. De verbindingen richten zich niet alleen op de bereikbaarheid van Spaarnwoude Park 2040 maar ook op het stimuleren van (het utilitair) fietsgebruik tussen Haarlem/ IJmuiden en Amsterdam.

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">3. De noord - zuid route ontbreekt momenteel. Deze route is bedoeld om een van de belangrijkste ‘missing links’ om Spaarnwoude oud en Haarlemmermeer/ Groene Weelde op te heffen en deze gebieden rechtstreeks en aantrekkelijk te verbinden. Het is de kostbaarste ingreep vanwege de vele benodigde kunstwerken. Door dit ook als ecologische verbinding vorm te geven kan het dubbelwinst opleveren. De fietsroute verbindt de groengebieden rond Hoofddorp, via het eendenkooigebied rechtstreeks op het verder te ontwikkelen kerngebied Veerplas e.o. Er moeten 3 infrawerken overbrugd worden: spoor/N200 + ringvaart + N205. Deze route verbindt ook 3 forten van de Stelling van Amsterdam.
4. In het algemeen bestuur van 17 oktober 2019 is een procesvoorstel gemaakt voor samenwerking tussen Spaarnwoude en Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Het NPZK heeft sinds 2003 in haar beheerplannen de wens opgenomen voor een fietsverbinding tussen beide parken. Er zijn nog maar mogelijkheden om er ook een groene (en ecologische) verbinding van te maken. Er lijken nog kansen om de kwaliteit van deze verbinding zo te ontwikkelen dat er ook sprake is van een landschapsverbinding tussen beide parken, d.w.z. dat ook flora, fauna, bodem en water kunnen worden verbonden. Deze groene (duurzame stad-land) verbinding is indertijd ook opgenomen in het Landschapsplan van de gemeente Velsen. Vanuit de context anno 2019 is het doel van deze verbinding: landschapsverbinding, spreiding van recreatie en bezoekers langer binden op de route. Dit laatste door de route te ontwikkelen met een verhaal (en arrangementen) en interessante tussenstops (ontstaansgeschiedenis, historische waterlopen, horeca, picknick tafels, natuurspeelplekken, etc.). Natuurlijk moet deze route(ontwikkeling) passen in een groter netwerk- en routeplan.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Haalbaarheid/ wenselijkheid</td><td>Thema</td><td>Opmerking</td></tr>
<tr><td>Draagvlak</td><td>In Perspectief Fiets hebben Gedeputeerde Staten de uitdagingen voor de fiets voor de komende jaren vastgelegd. De belangrijkste doelen zijn om Noord-Holland klaar te maken voor de elektrische fiets en de fiets naadloos te laten aansluiten op het openbaar vervoer. Dan kan de fiets een belangrijk deel van de verwachte mobiliteitsgroei opvangen. Voor de langere afstanden natuurlijk in combinatie met het openbaar vervoer.</td></tr>
<tr><td>Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040</td><td>Groot. Met goede en aantrekkelijke fietsverbindingen speelt Spaarnwoude Park in op de vindbaarheid en bereikbaarheid van haar groene recreatiegebieden vanuit de stad.</td></tr>
<tr><td>Onderscheidend/ concurrerend</td><td>De fietsverbindingen onderscheiden zich als fietshoofdstructuur door Spaarnwoude Park 2040.</td></tr>
<tr><td>Planologie en beleid</td><td>Vergunningen zijn nodig.</td></tr>
<tr><td>Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040</td><td colspan="2">Een betere bereikbaarheid en vindbaarheid via aantrekkelijke fietsverbinding stimuleert het bezoek aan Spaarnwoude Park 2040.</td></tr>
</table>

Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Fietsgebruik wordt gestimuleerd. Uitgegaan wordt van brede fietspaden met daaraan ecologisch beheerde bermen, struweelzones, natuurvriendelijke oevers zodat de fietsverbinding tevens als ecologische verbinding functioneert. Aan de fietsverbindingen zijn voldoende plekken om even te vertoeven, te genieten en bewust te worden van het omliggende landschap.
Proces (planvormingsfase)	1. Verzamelen basisinformatie (eigendommen, kaarten, beheergegevens, status in plannen etc.); 2. Organiseren werkgroepen (per verbinding); 3. Inventarisatie en analyse verbindingen (haalbaarheidstudie routeprofiel); 4. Gesprekken met omgeving en grondeigenaren; 5. Verkennen samenwerking met diverse cofinanciers 6. Subsidiescan. 7. Planvorming (wat moet waar gebeuren en wat kost dat?) 8. Verkennen investeringsmogelijkheden gemeenten 9. Opstellen plannen van aanpak voor uitvoering 10. Voorbereiden besluitvorming (Go/No-go) voor uitvoering
Voorwaarden	Bij uitvoering van fietsverbindingen wordt uitgegaan van een gezamenlijk duurzaam doel en een gezamenlijke investering.
Mate van complexiteit	✓✓ - ✓✓✓✓
Risico's	Geen cofinanciering, geen grondverwerving mogelijk.
Projectleider/ Trekker	RNH – projectmanager in samenwerking met gemeenten
Benodigde expertise (projectteam)	Verkeerskundig bureau, landschapsarchitect, civieltechnisch adviseur, kostendeskundige, etc
Betrokken partijen	Overheden: gemeenten Velsen, Haarlemmermeer, Amsterdam, Haarlem, provincie Noord-Holland.
Kosten en dekking	<u>Planvorming</u> Projectmanagement, omgevingsmanagement 50.000 euro <u>Haalbaarheidsstudie: 50.000 euro</u> Totaal 100.000 euro Dekking uit gebiedsfonds (250.000 euro voor planvorming en uitvoering) <u>Uitvoering</u> Kosten blijken pas uit haalbaarheidsstudie. Plannen en plankosten worden later aan bestuur voorgelegd. Indicatief wordt uitgegaan van een investering van 5.000.000 euro waarbij 75% cofinanciering vanuit MRA en provincie. Bijdrage schap maximaal 25% af te schrijven over 20 jaar.
Start, doorlooptijd	Planvorming: 2021 Planuitvoering: na besluitvorming

11. Uitbreiden MTB netwerk	
Inhoud	Afremmen, schakelen, snelheid maken en stevig doortrappen om die heuvel te halen. De geoefende mountainbiker haalt zijn hart op in Spaarnwoude. Pittige klimmetjes en singletracks met veel bochten kenmerken het 7 kilometer lange parcours in Spaarnwoude (Oostenbroek). Het is het eerste mountainebikeparcours van Nederland en inmiddels 30 jaar oud. De ambitie voor het **huidige parcours** is drieledig: jaarrond en kindvriendelijk maken, en ook moelijker met toevoeging van technical trail features (TTF). Jaarrond betekent dat de kleiachtige ondergrond verbeterd wordt zodat het parcours ook in de periode oktober – maart veilig bruikbaar is. Kindvriendelijk houdt in dat er naast de uitdagende parcoursonderdelen ook simpelere bypasses ('chicken run') gemaakt worden. Met de toevoeging van TTF's, wordt het parcours voor de geoefende mountainbiker nog uitdagender. Gebruikers van het parcours kunnen ter plekke kiezen of zij de makkelijke of moeilijke bypass nemen. Met borden en kleurgebruik analoog aan skipistes wordt dit aangeduid. Een groep mountainbikeliefhebbers, verenigd in MTB Spaarnwoude, heeft samen met een parcoursbouwer de verbeteringen voor het parcours al in kaart gebracht. Naast verbeteren van de bestaande route, zet het schap in op **uitbreidin**g van het MTB-netwerk. Het bestaande parcours is slechts een fractie van de minimaal 15 kilometer-route, die de komende jaren in fases wordt aangelegd. Met respect voor de natuur verbindt deze route unieke open, bos- en waterrijke plekken die zo bereikbaar worden voor de korte en lange afstand rijder. MTB Spaarnwoude gaat aan de slag met de uitbreiding van de mountainbikeroutes in Spaarnwoude samen met een parcoursbouwer. De route maakt mogelijk dat de mountainbiker geheel Spaarnwoude in haar diversiteit kan ontdekken. Horeca en points of interests verbinden zodat (economische) spin off ontstaat is hierbij belangrijk. De route zal bestaan uit verschillende lussen en vergroot niet alleen de regionale aantrekkingskracht van Spaarnwoude, het ontziet ook de kwetsbare en rustige delen

	van Spaarnwoude en het ontlast (spreiding) mogelijk ook het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Naast de route zelf wordt ook de routeinformatie verbeterd en uitgebreid.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Het uitbreiden van het MTB-netwerk kan rekenen op enthousiasme en draagvlak van de sterk groeiende groep MTB-liefhebbers maar ook van de beheerders van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Meer routes betekent ook meer spreiding van de druk.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. De uitleg van het MTB-netwerken over geheel Spaarnwoude zorgt voor een grotere aantrekkingskracht van het gebied. Het netwerk kan gekoppeld worden aan de ontwikkeling van de ontvangstgebieden zodat er ook commercieel geprofiteerd kan worden van de passerende mtb-ers.
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend.
	Planologie en beleid	Nieuwe mountainbike routes lijken eenvoudig realiseerbaar middels vergunningen.
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Groot gezien de groeiende groep MTB-ers en de drukte op mtb-routes in nabijgelegen gebieden.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Gezond buiten bezig zijn. Onderhoud wegleggen bij mtb-ers met cofinanciering (sponsoring) van aan de route gelegen horecafuncties (rustpunt, parkeren, mtb- verhuur, fiets afspuiten, douchen, etc.)	
Proces (planvormingsfase)		
Voorwaarden		
Mate van complexiteit	✓✓ - ✓✓✓✓	
Risico's	Samengang met evenementen	
Projectleider/ Trekker	RNH - projectmanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Locatiebeheerder schap, MTB Spaarnwoude, gemeente Velsen	
Betrokken partijen	Bewoners, ondernemers	
Kosten en dekking	Huidige parcours: Planvoorbereiding: € 7.000 externe procesbegeleider Planuitvoering: € 120.000 voor aanleggen semi-verharding over gehele parcours, TTF's en borden Spaarnwoude neemt maximaal 70% van de kosten op zich, andere bronnen van financiering dienen door MTB Spaarnwoude te worden onderzocht (vignet, crowdfunding, sponsoring bedrijven en subsidies Rijk, EU of provincie voor sportstimulering) Uitbreiding parcours: Planvoorbereiding: € 15.000 (ruwe schatting) Planuitvoering: ca. € 200.000 (ruwe schatting)	
Start, doorlooptijd	Planvoorbereiding: 2020 Planuitvoering: 2020 voor kwaliteitsslag bestaande route, 2021 – 2025 voor realisatie nieuwe route	

12. Basis op orde, wegwerken achterstallig onderhoud (in SPW- oud)	
Inhoud, aanleiding	**De basis op orde** Het uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park zet in op de ontwikkeling van onderscheidende, goed verbonden, bereikbare, toegankelijke, vindbare en aantrekkelijke ontvangstgebieden. En het zet in op aantrekkelijke en waardevolle natuur waarvan al wandelen en fietsend genoten kan worden. Recreatie begint bij de basis op orde hebben. Daarom wordt gelijktijdig aan de uitvoering van de visie het achterstallig onderhoud weggewerkt. Denk hierbij aan herstelwerkzaamheden aan wegen, paden, gebouwen en bruggen, vervangen van beschoeiingen en een eigentijdse en frisse routering (bebording en informatievoorzieningen). Het inlopen op het achterstallig onderhoud heeft betrekking op Spaarnwoude Oud. De afgelopen decennia is hier een achterstand opgelopen door de leeftijd van het gebied en langdurig ontoereikend onderhoudsbudget voor de instandhouding van het gebied. **Omvang achterstallig onderhoud** In 2017 berekende Cyber (adviesbureau openbare ruimte) op basis van een beheerplan dat circa € 10,7 miljoen benodigd was om de opgelopen achterstanden weg te werken. Voor de achterstanden is twee keer een eenmalige bijdrage gegeven, van respectievelijk € 375.000 in 2017 en € 1.500.000 in 2018. Anno 2019 blijkt uit een nieuwe meting van Cyber van september 2019, dat door slim werk te combineren, meer effect is bereikt in het wegwerken van de achterstanden dan alleen met de inzet van de € 1.875.000 verwacht mag worden. De **huidige omvang** van het **achterstallig onderhoud** bedraagt per oktober 2019 in totaal € 8.220.000. Het bepalen van de omvang is gebeurd aan de hand van een kwaliteitstoets op 100 meetpunten in het gebied en actuele tweejaarlijks verplichte inspectierapporten van verhardingen, bruggen en gebouwen. **Al hoger budget voor structureel beheertekort** Sinds januari 2019 beschikt het recreatieschap over een hoger budget voor dekking van het structurele beheertekort voor regulier en groot onderhoud van jaarlijks € 2 miljoen. Hiervoor is de participantenbijdrage verhoogd na een besluit van het algemeen bestuur op 12 juli 2018. Dit bedrag is echter onvoldoende om het eerder opgelopen achterstallig onderhoud weg te werken. **Aanvullende bestuurlijke keuze bij vaststelling visie** Tijdens deze vergadering zijn aan het bestuur twee scenario's voorgelegd. Scenario 2 betrof de verhoging voor de dekking van het structurele beheertekort.

	Scenario 3 hield ook een tijdelijke verhoging van de participantenbijdrage in voor de aanpak van het totale achterstallig onderhoud van 1,5 mln. per jaar in de periode 2019 t/m 2022 en 0,6 mln. per jaar in de periode 2023 t/m 2027. In dezelfde vergadering is ook besloten om later een keuze over te maken over het al dan niet toepassen van scenario 3: nadat er een integrale visie is vastgesteld en de (financiële) effecten van deze visie en het daaruit voortvloeiende meerjarenexploitatieplan en meerjarenonderhoudsplan in beeld zijn gebracht. De visie had als originele planning dat deze er begin 2019 zou liggen. Nu worden de financiële gevolgen pas zichtbaar in het uitvoeringsprogramma in mei 2020. De consequentie is dat raden die een reservering voor 'scenario 3' hadden liggen voor 2020 en verder, dat geld nog niet kunnen aanwenden.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Gezien de bestuurlijke aandacht zien alle participanten het belang. Vraag is of er ook financieel draagvlak is.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. De onderhoudstoestand en verzorgdheid is een eerste visitekaartje van een recreatiegebied. Het gebied moet schoon, heel, veilig en vooral ook mooi zijn. Als een gebied sleets en onverzorgd oogt, dan is het niet uitnodigend en heeft het ook minder aantrekkingskracht op recreanten en investeerders.
	Onderscheidend/ concurrerend	Niet van toepassing
	Planologie en beleid	Niet van toepassing
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Essentiele voorwaarde.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Waar mogelijke zullen bij het wegwerken van het achterstallig onderhoud duurzame keuzes gemaakt worden. Kansen zien we bij onderhoud van gebouwen (isolatie en energie) en ecologie versterkende keuzes zien we bij het vervangen van beschoeiingen en het onderhoud van de bossen.	
Proces (planvormingsfase)	Hiervoor heeft het recreatieschap in het eerste kwartaal van 2020 een strategie uitgewerkt voor een acceptabele verhoging van de participantenbijdrage. Dit is het voorkeursscenario B. Er zijn ook 2 alternatieven en met financiële consequenties en voor- en nadelen in beeld gebracht. Het algemeen bestuur van het recreatieschap maakt bij de vaststelling van de visie en het uitvoeringsprogramma 2021 – 2024 een keuze voor de strategie/ aanpak van achterstallig onderhoud. Dat betekent dat, als het bestuur ervoor kiest om het achterstallig onderhoud aan te pakken, de participantenbijdrage vanaf 2021 voor een periode van vier jaar tijdelijk verhoogd wordt.	

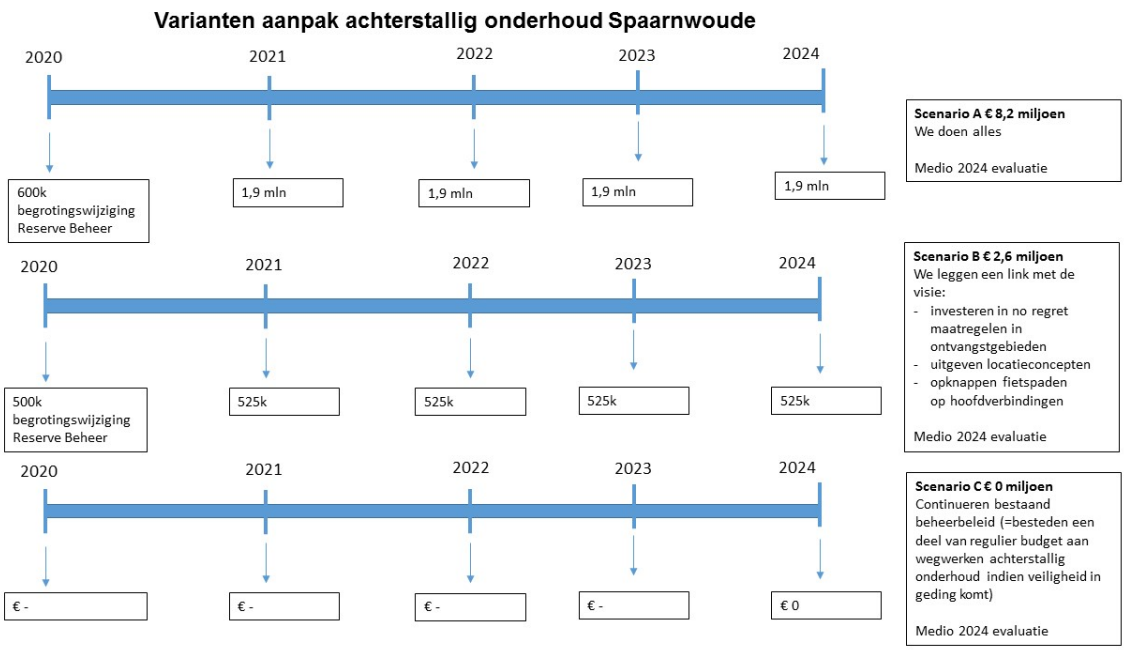

Verhoging participanten bijdrage per scenario

Participant	% bijdrage verdeling	Variant A Jaarlijks bedrag* 2021 - 2024	Variant B Jaarlijks bedrag* 2021 - 2024	Variant C Jaarlijks bedrag* 2021 - 2024
Provincie Noord-Holland	53,10%	€ 1.008.900	€ 278.775	€ 0
Gemeente Amsterdam	22,10%	€ 419.900	€ 116.025	€ 0
Gemeente Haarlem	12,80%	€ 243.200	€ 67.200	€ 0
Gemeente Haarlemmermeer	4,40%	€ 83.600	€ 23.100	€ 0
Gemeente Velsen	7,60%	€ 144.400	€ 39.900	€ 0

** exclusief jaarlijkse indexering na 2022*

Afweging voor en nadelen per scenario

Scenario	Voordelen	Nadelen
A. We doen alles	- Gebied volledig op orde, conform 'scenario 3' uit 2018, maar dan sneller uitgevoerd - Gunstig voor imago	- Opdrachten niet goed weg te zetten zonder veel overlast voor gebruikers van gebied (werkseizoen = niet in de zomer), gezien de vrij korte doorlooptijd van vijf jaar. Dit is anders dan 'scenario 3' uit 2018 die uitging van een doorlooptijd van negen jaar. - Grote investering
B. Strategie Uitvoeringsprogramma = VOORSTEL	- Gebied op orde op die plekken waar veel mensen komen en ook op orde voor langzaam verkeer - Loopt parallel aan het uitvoeringsprogramma en er wordt zichtbaar gewerkt aan Spaarnwoude Park 2040 (gunstig voor imago en investeringsbereidheid (nieuwe) ondernemers - Uit te leggen verhoging van bijdrage	- Niet alles wordt gedaan - Minder zichtbare beheergroepen als beschoeiingen en groen raken verder achter in de onderhoudstoestand door het doorschuiven in de tijd.

	- Bewijsvoering van consistent bestuurlijk handelen - Met werk-met-werk en slimme keuzes wellicht nog schaalvoordelen te halen i.c.m. regulier budget	
C. Continueren bestaand beheerbeleid	- Met werk-met-werk schaalvoordelen te halen vanuit regulier budget - Cyber heeft bij de meting van september 2019 geadviseerd het beheer even aan te kijken en over drie jaar een nieuwe meting te doen hoe de stand van zaken dan is - Geen extra bijdrage voor participanten	- Gebied nog steeds niet op orde - Achterstallig onderhoud blijft een langdurig (bestuurlijk) issue - Kans op blijvende imagoschade - Inconsistent bestuurlijk handelen vanuit eerdere besluiten AB juli 2018 - Het is aannemelijk (conclusie beheeradviesbureau Cyber) dat zonder extra investeringen het inlopen van de achterstalligheid meer dan 30 jaar duurt. Hiermee ga je voor veel groenpercelen, gezien leeftijd en samenstelling in soorten, de normale afschrijvingstermijnen voorbij en is vervanging de overblijvende maatregel. - Groot onderhoud dat niet uitgevoerd wordt, omdat met dezelfde gelden achterstallig onderhoud aangepakt wordt, leidt tot nieuw achterstallig onderhoud (630k per jaar). Het uitstellen en niet uitvoeren van achterstallig onderhoud brengt bovendien in toenemende mate veiligheidsrisico's met zich mee. - In strijd met het advies van de Rekenkamer 2017 naar de financiële positie Spaarnwoude

<u>Strategie Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude Park 2040</u>

a. Prioriteit wordt gegeven aan het wegwerken van het achterstallig onderhoud van wandel- en fietspaden/ wegen en bruggen. Hieronder vallen dan ook de 'no regret' maatregelen in de ontvangstgebieden. De kosten hiervan zijn geraamd op circa 2,6 miljoen euro. Dit achterstallig onderhoud wordt dan in de jaren 2021 t/m 2024 weggewerkt. Mogelijk valt achterstallig onderhoud samen met verbetering (zoals verbreding en tracé-aanpassingen aan het fiets (knooppunten) netwerk waarvoor subsidiebijdragen zijn vanuit de MRA, vervoerregio of provincie. Haalbaarheid en subsidiemogelijkheden worden onderzocht in Actielijn 10 Fietsbereikbaarheid.
b. Overig achterstallig onderhoud (groen, beschoeiingen, parkeren) etc.) in de ontvangstgebieden wordt weggewerkt in de realisatiefase van een ontvangstgebied. De geraamde benodigde kosten zijn geraamd op 1,4 miljoen euro en zijn in het financieel overzicht opgenomen onder de verschillende ontvangstgebieden. Dit deel gaat qua fasering van het werk dus meer naar achteren en maakt geen onderdeel uit van de verhoging van de participantenbijdrage.
c. Gebouwen (zoals de Borneohoeve in de Houtrak en de boerderij Lage Dijk 4/5 aan de Mooie Nel) worden recreatief herontwikkeld en worden opnieuw verhuurd (conform Actielijn 1 gebiedsconcepten). Het achterstallig onderhoud (en de kosten daarvoor) aan gebouwen wordt weggelegd bij de nieuwe huurders. De geraamde kosten van 240.000 euro kunnen we daarmee inlopen op het totaal benodigd budget voor achterstallig onderhoud. Dit deel maakt dus geen onderdeel uit van de verhoging van de participantenbijdrage.

Op deze wijze lopen we de komende 4 jaren minimaal € 4.240.000 in op het achterstallig onderhoud en zijn de ontvangstgebieden, infrastructuur en gebouwen weer op orde.

Wat resteert is dan nog ca € 4 miljoen aan overig achterstallig onderhoud (buiten de gebouwen, infrastructuur en ontvangstgebieden). Denk hierbij aan groen, beschoeiingen, kleinere paden, minder

gebruikte fietspaden etc. In 2024 volgt een evaluatie hoe het achterstallig onderhoud er dan bij ligt. De gedachtelijn is namelijk:

- Door slim te werken en te combineren met groot onderhoud proberen we net als nu ook in te lopen op het achterstallig onderhoud.
- Zo kunnen we mogelijk middelen vrij krijgen door paden, bomen en bospercelen aan te wijzen waar geen onderhoud meer gepleegd wordt, en te kiezen voor bosontwikkeling waarbij het beheer op zijn natuurlijke beloop gelaten wordt (behoudens veiligheidsmaatregelen). Met procesnatuur zijn minder mensen en minder machines nodig voor het onderhoud en dit leidt tot kostenbesparing. De vrijgekomen middelen in het onderhoud gebruiken we om achterstalligheid weg te werken. Hierin zit een samenhang met het projectblad ecologisch beheer.
- Tevens zoek we naar duurzame (goedkopere en ecologische) keuzes voor bijvoorbeeld beschoeiingen. Door maximaal 20% van de beschoeiingen te renoveren en 80% natuurlijke beschoeiingen aan te brengen kan € 40.000 euro per jaar op het groot onderhoud bespaard worden (wat ingezet kan worden in wegwerken achterstalligheid). Immers voor de natuurlijke delen worden geen maatregelen meer uitgevoerd.
- Ook kijken we of we bijvoorbeeld groen onder voorwaarden in gebruik kunnen geven bij natuurwerkgroepen of als voedselbos waarbij het beheer wordt ondergebracht in de gebruiks- of huurovereenkomst.
- In de rustige delen van het gebied is het de vraag of achterstallig onderhoud 'erg' is.

<u>Evaluatie en bijstelling</u>
Na 4 jaar (medio 2024) evalueren we zogezegd het achterstallig onderhoud. Dan wordt de stand opnieuw opgemaakt, een vervolgaanpak voorgesteld en kan worden een bestuurlijke keuze gemaakt worden. Wanneer de gedachtelijn van hierboven gevolgd wordt, is het goed mogelijk dat het bij een incidentele bijdrage blijft voor de aanpak van achterstallig onderhoud. Hierin verschilt dit voorstel met het voorstel van 'scenario 3' uit 2018, welke uitgaat van volledig wegwerken van achterstallig onderhoud.

Voorwaarden	- Verhoging participanten bijdrage - Nauwe afstemming met opgaven Uitvoeringsprogramma - Plan van aanpak wegwerken achterstallig onderhoud - alles scherp in beeld brengen wat wanneer weggewerkt wordt en welke duurzame alternatieven er zijn (denk aan beschoeiingen) **Kanttekening:** In het kader van het uitvoeringsprogramma wordt ook gewerkt aan een ecologisch beheerplan. De verwachting is dat uitvoering ervan ook zal leiden tot hogere beheerkosten.
Mate van complexiteit	✓✓ - ✓✓✓✓
Risico's	Basis op orde is voorwaarde voor stimuleringen en verhoogt de bereidheid hiertoe. Als participantenbijdrage hiertoe niet verhoogd blijft het wegwerken van het achterstallig onderhoud een verhaal van de lange adem zonder de benodigde impuls die het gebied moet krijgen in het kader van de Visie Spaarnwoude Park 2040.
Projectleider/ Trekker	RNH - Programmamanager
Benodigde expertise (projectteam)	Beheerders, financieel adviseur, programmamanager
Betrokken partijen	Participanten gemeenschappelijke regeling, beheerders
Kosten en dekking	De **inschatting** is dat toepassing van deze strategie leidt tot verlaging van het huidige bedrag van achterstallig onderhoud van € 7,7 miljoen eind 2020 (8,2 miljoen minus 500k) naar ca € 4 miljoen in 2024. We denken dat met 4 jaar lang € 475.000 extra, de combinatie (werk met werk) met groot onderhoud en de projecten van het Uitvoeringsprogramma ca € 4,2 miljoen aan achterstallig onderhoud weggewerkt kan worden.
Start, doorlooptijd	Planvoorbereiding: Q1 2020 Planuitvoering: 2021 - 2024

13. Ecologisch ontwikkel- en beheerplan.	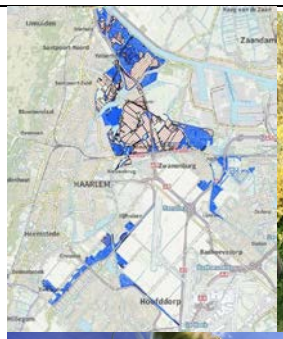 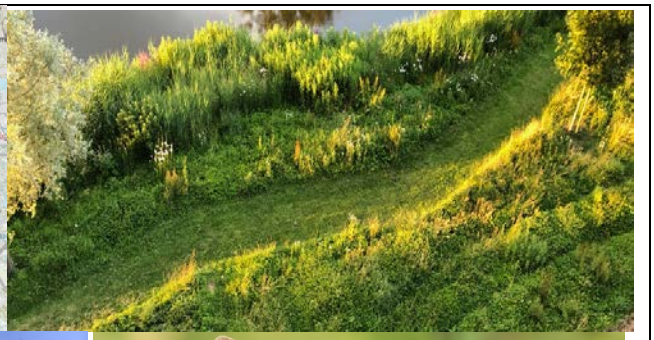 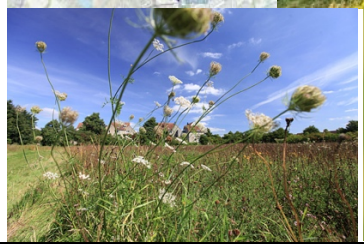
Inhoud	Als uitwerking van de visie verkennen we de kansen voor biodiversiteit binnen het beheergebied. Het resultaat van deze QuickScan wordt gebruikt voor het opstellen van een ecologisch beheerplan. Analyse van mogelijkheden voor een betere biodiversiteit. Meerjarenplanning groen inclusief omvorming en meer variatie groen. Later implementatie in contracten en uitvoering. Als gevolg van bezuinigingen op het groenbeheer enkele jaren geleden zijn keuzes gemaakt die ten koste zijn gegaan van de natuurdoelstelling. Het reguliere groenbeheer omvat algemeen traditionele, 'intensieve' maatregelen en is gericht op het realiseren van een veilig, functioneel en verzorgd beeld. Het voor de mens gewenst beeld bepaald welke maatregelen worden toegepast. De ecologische waarde van regulier beheerde gebieden is vaak beperkt. Vele bermen in Spaarnwoude worden geklepeld. Een klepelmaaier hakselt de vegetatie fijn waarbij de verhakselde plantenresten blijven liggen om ter plaatse te composteren. Dit leidt tot een toename van de voedselrijkdom van de bodem, waardoor er uiteindelijk alleen nog plek is voor grassen en ruigteplanten als Grote brandnetel en Fluitenkruid. Diversiteit en gelaagdheid ontbreken. De Quick Scan verkent de kansen voor ecologisch beheer. Ecologisch beheer richt zich op het vergroten van de biodiversiteit, soms zelfs specifiek op enkele soorten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in ecologisch beheer gericht op ontwikkeling (voorwaarde creëren voor meer diversiteit/bepaalde soorten) en instandhouding (diversiteit/aanwezige soorten behouden). Ontwikkelingsbeheer is nodig indien het gewenste biotoop niet aanwezig is en/of de doelsoorten zich niet hebben gevestigd. Ontwikkelingsbeheer bestaat uit beheermaatregelen om geschikte groei- en leefomstandigheden te creëren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het intensiever maaien en afvoeren, waardoor verschraling optreedt en daardoor voor bepaalde soorten een geschikte groeiplaats ontstaat. Op het moment dat een geschikt biotoop is gerealiseerd vindt instandhoudingsbeheer plaats: het type en de frequentie van de werkzaamheden worden afgestemd op de aanwezige vegetatie. De laatste jaren zijn er verontrustende signalen over de snelle achteruitgang van karakteristieke planten en vlinders in bermen. De afname van de bloemrijkdom en het ontbreken van gradiënten (nat-droog, zon-schaduw, open-beschut, hoog-laag, etc.) zijn belangrijke oorzaken van de achteruitgang van vlinders en andere insecten. Het zwartsprietdikkopje, een eens heel algemene graslandvlinder, is sinds 1992 met 84% afgenomen.

	Met de Quick scan kijken we naar ecologische/ biodiversiteit (beheer-) kansen voor bermen, bossen, oevers en beschoeiingen, etc.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Biodiversiteit is een groter algemeen belang. In de beheergebieden van het recreatieschap Spaarnwoude liggen volop kansen om de biodiversiteit te verhogen en natuurdoelen te herstellen.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. SPW Park zet in op natuur en diversiteit. In het beheer kan daar een eerste stap in gezet worden.
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend. Focus op de bezoeker die natuur in hun hart hebben gesloten
	Planologie en beleid	Niet van toepassing.
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Spaarnwoude Park wordt gevarieerder en kleurrijker en daardoor aantrekkelijker voor een grotere bredere recreatiedoelgroep.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Educatie en natuurbewustzijn.	
Proces (planvormingsfase)	a. Definiëren wat biodiversiteit betekent voor het recreatieschap, hoe is het verankerd in het beleid en waarom wil het recreatieschap dit verbeteren? Welke middelen naast beheren wil het recreatieschap daarvoor inzetten? Aansluiten bij de WKW (Wezenlijke Kenmerken en Waarden) van NNN. b. Inventariseren de huidige landschapselementen met bijbehorende biotopen en soortgroepen met behulp van GIS-data. Naast GIS-data wordt aan de hand van natuurdata (o.a. verspreidingsgegevens) beoordeeld voor welke soortgroepen (met bijbehorende biotopen) deze natuurbeheertype-gebieden interessant zijn of gemaakt kunnen worden. Dus waar de ecologische potentie zit. c. Veldbezoek op een vijftal vooraf geselecteerde locaties uit te voeren wordt bepaald of de GIS-data voldoende details geeft voor de analyse. Daarnaast worden de kansen voor biodiversiteit op deze locaties beoordeeld. d. Rapport. Uitwerking van de huidige situatie en het beheer daarvan met een doorkijk naar de kansen op gebied van vergroten, verbeteren en/of versterken van de biodiversiteit. Dit gebeurt op het niveau van een aantal landschap/beheertypen. Er worden een aantal voorstellen gedaan hoe bijvoorbeeld met een aanpassing in het beheer de biodiversiteit positief kan worden beïnvloed. Voor de vijf deelgebieden wordt dit in meer detail uitgewerkt. Naast beheer worden de kansen voor de inrichting van gebieden aangestipt. e. Uitwerken ecologisch beheerplan	
Voorwaarden		
Mate van complexiteit	✓✓ - ✓✓✓✓	
Risico's	Geen uitvoeringsgeld voor maatregelen	
Projectleider/ Trekker	RNH - projectmanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Projectleider, Ecoloog, communicatieadviseur, locatiebeheerders, ecoloog	
Betrokken partijen	Provincie, Waterschap, Staatsbosbeheer, natuurplatform Spaarnwoude, adviesraad biodiversiteit RNH	

Kosten en dekking	<u>Kosten planvorming</u> Dekking uit beheerbudget <u>Uitvoeringskosten</u> Op basis van stap e: Ecologisch beheerplan Indicatie is dat het groenbeheerbudget met ca 75.000 – 100.000 euro per jaar verhoogd moet worden om het groen ecologisch verantwoord te onderhouden. Deze kosten kunnen beperkt worden door: - deelgebieden middels overeenkomst bij derden – onder ecologische voorwaarden – in gebruik te geven voor bijvoorbeeld begrazing (procesnatuur) of als voedselbos. - door 20-30% van de bermen niet te maaien en een jaar te laten overstaan.
Start, doorlooptijd	Planvoorbereiding: 2020 Planuitvoering: 2021 - 2023

14. Fietsverhuur bij ontvangst-gebieden	
Inhoud	Spaarnwoude is een gebied van 3000 ha met een bijzondere variatie aan natuur- en cultuurlandschappen. Het trekt een groot aantal bezoekers voor recreatief fietsgebruik. Met de ontwikkeling naar Spaarnwoude Park wordt geïnvesteerd in aantrekkelijke fietsroutes, fietspaden en natuur. Er worden uitnodigende gebiedsentrees (ontvangstgebieden) gerealiseerd aan de randen van het gebied, waarbij een concentratie van activiteiten is te vinden en recreatieve diensten worden aangeboden. Bij de ontwikkeling van de gebiedsentrees liggen kansen voor het verhuren van fietsen binnen het gebied. Door het aantrekken van één ondernemer die bij elk ontvangstgebied (elektrische) fietsen, mountainbikes, steps etc. verhuurd, wordt het aantrekkelijker om het gebied per fiets te verkennen. Er liggen koppelkansen om het recreatief fietsen in Spaarnwoude onder de aandacht te brengen bij de OV-reiziger door aan te sluiten bij de pilot Buitenpoorten van de NS. De pilot brengt vanaf de grote NS stations de buitengebieden onder de aandacht. In Spaarnwoude liggen twee stations, nl. station Spaarnwoude en station Halfweg/Zwanenburg. In de huidige situatie wordt door de NS geen fietsverhuur aangeboden. We richten bij het fietsverhuursysteem vooral op buitenlandse toeristen en Nederlanders die op vakantie zijn in eigen land (en geen eigen fiets meehebben). We moeten dan ook nadenken waar deze mensen vandaan komen en het ze makkelijk maken. Dus wellicht ook opstapplekken in Amsterdam-Sloterdijk, Amsterdam-Centraal, bij Droomparken, hotels ed. Mensen kunnen via de stations in ons gebied dan ook een enkeltje fiets doen. Het werven van een ondernemer geschiedt d.m.v. het uitschrijven van een prijsvraag voor een origineel ondernemersplan of het doen van een aanbesteding/tender procedure. Routeontwikkeling langs points of interests heet hierbij een meerwaarde. Gedacht wordt aan een self-service fietsverhuursysteem met een app te vinden en te ontgrendelen. Verbinding met het elektronische slot op de fiets via Bluetooth op je smartphone. Je kan de fiets zowel gebruiken voor korte ritten als voor een langere periode, tot maar liefst 14 dagen. Tijdens de huurperiode kan je jouw fiets zo vaak vergrendelen en ontgrendelen als je wil en kan je deze gebruiken alsof het de jouwe is. Wanneer je klaar bent met fietsen, breng je de fiets naar een beschikbare drop-off locatie en beëindig je de huur.

Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Het aanbieden van huurfietsen versterkt de toegankelijkheid van het gebied (groei bezoekers) en maakt het aantrekkelijker om recreatief te fietsen door het gebied.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. Door het aanbieden van verhuur van fietsen, steps, mountainbikes etc. wordt een grotere doelgroep bereikt.
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend.
	Planologie en beleid	
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Zeer goed, versterkt recreatiemogelijkheden met de fiets.	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Toegankelijkheid gebied en natuurbewustzijn.	
Proces (planvormingsfase)	1. Opstellen Fietsvisie Spaarnwoude 2. Verbeteren en aanleggen fietspaden 3. Prijsvraag/ tender fietsverhuur	
Voorwaarden		
Mate van complexiteit	✓✓✓	
Projectleider/ Trekker	RNH - projectmanager	
Benodigde expertise (projectteam)	communicatieadviseur, locatiebeheerder, adviseur locatie- en gebiedsontwikkeling	
Betrokken partijen	Overheden: gemeente Velsen, gemeente Haarlemmermeer, gemeente Haarlem, gemeente Amsterdam. Overig: ondernemers Spaarnwoude Geeft Energie, Staatsbosbeheer, NS	
Kosten en dekking	Planvoorbereiding € 15.000	
Start, doorlooptijd	Planvoorbereiding: 2023 Planuitvoering: 2024	

15. Revitalisering/ landschapsplan Groene Weelde en Expo en omgeving	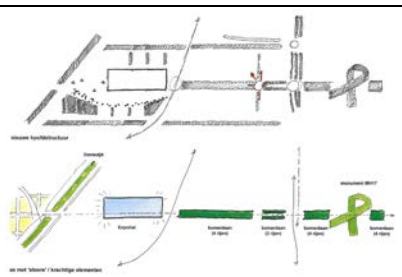
Inhoud	De zuidwestflank Haarlemmermeer als geheel zien we als kansrijk ontvangst- en uitloopgebied voor Spaarnwoude Park 2040. Hier liggen recreatieve groengebieden met een totaal oppervlakte van ca 225 ha. De gebieden worden nu als weinig aantrekkelijk ervaren en functioneren nog niet optimaal als recreatieve entree naar/ verbinding met de overige gebieden van Spaarnwoude. De inrichting van het gebied is slecht en de beheerkosten zijn hoog. *Gebiedsvisie, Revitaliseringsplan van het voormalige Floriadeterrein* De gemeente Haarlemmermeer heeft een gebiedsvisie op laten stellen voor de revitalisering en verbetering van de kwaliteit van het voormalige Floriadeterrein. Naast het opwaarderen van bestaande elementen worden voorstellen gedaan met aanpassingen ten behoeve van het gebruik. De gebiedsvisie richt op een jaarrond aantrekkelijk parkachtig recreatiegebied met ecologische accenten, tevens geschikt als cultuurhistorische trekpleister (respectvol omgaan met het erfgoed van de Floriade). Het park faciliteert vele vormen van recreatie waarbij Mysteryland een aanzienlijke plaats inneemt. De voorgestelde maatregelen zorgen ervoor dat het Floriade-terrein er opnieuw aantrekkelijk uitziet, terwijl ook de natuurwaarden toenemen. Het blijft een attractief gebied voor de recreant, maar ook voor flora en fauna. *Omgeving Expo Haarlemmermeer, Hoofddorp* Tevens zijn er alternatieven geschetst voor herinrichting van de omgeving van de Expo Haarlemmermeer. Daarbij wordt gestreefd naar schaalverkleining (t.o.v. de oorspronkelijk grote schaal en openheid van de inrichting van de Floriade) door toevoegen van meer opgaande beplanting, versmallen van profielen en meer invulling met ruig gras, bos en struweel. Voorts wordt er gestreefd naar een aantal robuuste/ stoere groenstructuren. Rondom het Expo gebouw worden velden ingericht ten behoeve van buitenexpositie. **In het kort** ▪ Planvoorbereiding met onderzoek naar waardering van gebied bij gebruikers door onderzoeksopdracht bij NHTV of andere hogeschool/universiteit.

	▪ Vervolgens visie en ontwerp middels integraal landschapsplan, in samenhang met 'Omgeving Expo' ▪ Expliciet onderdeel is het ontwikkelen van de 'brand' van Groene Weelde, door het onderscheidende element te benoemen ten opzichte van de andere deelgebieden en welke vrijetijdsfuncties daarbij passen. ▪ Meekoppelkans benutten: in samenwerking met EXPO	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Nog niet bekend……
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. …..
	Onderscheidend/ concurrerend	Onderscheidend is het doel. In samenhang met de sferen van de andere ontvangstgebieden.
	Planologie en beleid	Vooralsnog niet van toepassing
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Leefstijlen	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040		
Proces (planvormingsfase)	2020 – 2021: 1. Vormen werkgroep: gemeente- recreatieschap- ondernemer(s) 2. Waarderingsonderzoek 3. Ontwerpsessies 4. Verwerken uitkomsten werksessies in ontwerpschetsen landschapsplan 5. Werksessie voorlopig ontwerp 6. Verwerken uitkomsten werksessie 2 in ontwerp landschapsplan 7. Exploitatieopzet en ontwikkelstrategie 8. Presenteren ontwerp en financiële consequenties in beeld brengen 9. Plan van aanpak uitvoeringsfase 2022: 10. Go/no-go besluit Vanaf 2022: 11. Realisatie	
Voorwaarden	Ontwikkeling in samenhang met de grote evenementen	
Risico's	Geen draagvlak voor intensivering, geen financiering voor realisatie, vertraging door wet- en regelgeving	
Mate van complexiteit	✓✓✓✓✓	
Projectleider/ Trekker	RNH – proces- en participatiemanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect	
Betrokken partijen	Overheden: gemeente Haarlemmermeer,	
Kosten en dekking	Planvoorbereiding: € 100.000,= Planuitvoering: Globale indicatie € 1.400.000 Dekking uit gebiedsfonds € 556.000,=	
Verwachte baten	Nog niet bekend	
Start, doorlooptijd	2020 - 2025	

16. Samenhangende structuur Stelling van Amsterdam	
Inhoud	De Stelling van Amsterdam en de Nieuw Hollandse Waterlinie vormen samen het grootste culturele erfgoed van ons land. De stelling bestaat uit 3 samenhangende lagen/ hoofdkenmerken: Strategisch landschap; Watermanagementsysteem en Militaire werken. Ongeveer een …..de deel van de Stelling van Amsterdam is gelegen op de gronden van recreatieschap Spaarnwoude: - … Km - … Forten - … hectare inundatiegebied - ….. Het recreatieschap wil de cultuurhistorische waarden en samenhangende structuur van de Stelling voor de toekomst behouden en waar mogelijk herstellen en daaraan water-, natuur- en recreatiedoelstellingen koppelen. Als (economisch) eigenaar van de gronden waarop de Stelling gelegen is kan het recreatieschap juist het verschil maken. Gestreefd wordt naar een grotere gebiedsontwikkeling die: - de stelling zo goed mogelijk leesbaar maakt in het landschap - over de volledige lengte (door Spaarnwoude) beleefbaar maakt (paden) - de Stelling maakt tot natuurgebied en ecologische verbinding waarbinnen ook wateropgaven uitwerking krijgen. Bezoeken – Ontdekken – Bereiken – Verbinden - Bestuderen

Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	Nog niet bekend……
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Groot. …..
	Onderscheidend/ concurrerend	Complementair aan Stelling – ontwikkelingen buiten Spaarnwoude
	Planologie en beleid	Vooralsnog niet van toepassing
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Groot……..	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Combinatie met water- en natuuropgaven	
Proces (planvormingsfase)	2021: 1. Inventarisatie (verzamelen informatie en gegevens en maken basiskaart) 2. Analyse (Sterkte – Zwakte – Kansen - Bedreigingen) per stellingdeel - Bereikbaarheid, leesbaarheid/ zichtbaarheid, beschikbare ruimte, etc. (Participatieve sessies) 3. Ideeën per stellingdeel (participatieve sessies) 4. Uitwerking in ideeën en schetsenboek inclusief indicatieve begroting en subsidiescan 5. Aanbieden boek en projectplan voor uitvoering aan bestuur.	
Voorwaarden		
Risico's		
Mate van complexiteit	✓✓✓✓✓	
Projectleider/ Trekker	RNH – Projectmanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Landschapsarchitect Nanette Goor – programmabureau Stelling van Amsterdam	
Betrokken partijen	Overheden: gemeente Haarlemmermeer,	
Kosten en dekking	<u>Planvorming</u> Project- procesmanager € 60.000,= Opstellen ideeën- en schetsenboek (landschapsarchitect) € 35.000,= <u>Opstellen begroting (kostendeskundige) € 5.000,=</u> Totaal kosten planvorming € 100.000,= <u>Uitvoering</u> Uitvoering indicatief: 2.000.000 euro. Dekking schap maximaal 50% = 1.000.000 euro af te schrijven over 20 jaar. Zoeken naar subsidiemogelijkheden. Overige 50% uit subsidie.	
Verwachte baten	nog niet bekend	
Start, doorlooptijd	2020 - 2025	

17. Aanmeren points of interest		
Inhoud	Spaarnwoude heeft meerdere verblijfsplekken en points of interest nabij bevaarbare wateren. Door het aanleggen van aanlegsteigers van waar deze plekken wandelend bereikt kunnen worden vergroten we ook de aantrekkingskracht van waterrecreatie op ons gebied.	
Haalbaarheid/ wenselijkheid	*Thema*	*Opmerking*
	Draagvlak	De behoefte aan aalgesteigers is uitgesproken door ondernemers. Bijvoorbeeld het Veerkwartier aan de Veerplas. Zij ontvangen vragen voor trouwerijen of de feestgangers ook per boot (Mooie Nel) kunnen komen. Dit ligt op loopafstand echter een aanlegsteiger ontbreekt.
	Recreatief belang Spaarnwoude Park 2040	Middel
	Onderscheidend/ concurrerend	Basisvoorziening bereikbaarheid via water
	Planologie en beleid	Omgevingsvergunning nodig
Bijdrage aan aantrekkingskracht Spaarnwoude Park 2040	Middel	
Bijdrage aan verduurzaming Spaarnwoude Park 2040	Nvt	
Proces (planvormingsfase)	2020 – 2021: 1. Inventarisatie plekken aanlegsteigers 2. Ontwerpen en begroten aanlegsteiger 3. Voorstel uitvoering en kosten/ dekking verhaal	
Voorwaarden	Investeren samen met ondernemers. Subsidiescan	
Risico's	Niet van toepassing	
Mate van complexiteit	✓✓✓✓✓	
Projectleider/ Trekker	RNH – proces- en participatiemanager	
Benodigde expertise (projectteam)	Ontwerper steigers	
Betrokken partijen	Ondernemers	

Kosten en dekking	<u>Planvoorbereiding:</u> Projectleiding € 20.000,= Steigerontwerp en raming reeds via jaarplan 2020. € 15.000 <u>Uitvoering</u> Globale indicatie aanleg steigers € 200.000
Verwachte baten	Steigergebruik kan geëxploiteerd worden
Start, doorlooptijd	2020 - 2023

recreatieschap
alkmaarder- en
uitgeestermeer

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.alkmaarder-enuitgeestermeer.nl
K.v.K. 34370323

Aan de leden van de gemeenteraad

Velsen-Zuid	: 15 april 2020
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: U2020 PJD
Projectnummer	:
Onderwerp	: Aanbiedingsbrief financiële documenten
Bijlage(n)	:
Behandeld door	: Peter Jaap Don telefoon 06 20019067

Geachte gemeenteraad,

Hierbij bied ik u de concept-jaarstukken aan van het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM) conform het bepaalde in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. U heeft de gelegenheid om binnen 10 weken uw zienswijze op de Jaarrekening 2019, de Begrotingswijziging 2020 en de Programmabegroting 2021 naar voren te brengen.

Het dagelijks bestuur heeft de stukken in haar vergadering van 8 april 2020 voorlopig vastgesteld.

Het DB heeft in reactie op de ontvangen zienswijzen op de kadernota 2021 een voorstel voor reactie voor het AB voorbereid waarover het AB nog in april in een schriftelijke ronde zal besluiten. De reactie van het AB ontvangt uw raad begin mei 2020.

Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin uw zienswijze is vervat bij de concept-jaarstukken, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen bestuur neemt op 24 juni 2020 een besluit om de jaarstukken vast te stellen. Deze worden vóór 15 juli 2020 ter goedkeuring toegezonden aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

Jaarrekening 2019

Het bestuur wil graag uw aandacht vestigen op het volgende punt in de jaarrekening:
Het gewijzigde beleid voor reserves en voorzieningen maakt het beeld van de jaarrekening lastiger vergelijkbaar met de begroting. Daarom geven wij u hierbij onderstaande nadere toelichting.

<u>Toelichting reserves en voorzieningen</u>
Naar aanleiding van de vastgestelde nota “Activeren, waarderen en afschrijven” zijn in 2019 de voorzieningen groot onderhoud gevormd. Daarvoor zijn diverse bedragen vanuit de exploitatie en de bestemmingsreserve aan de voorzieningen toegevoegd.

- <u>Verloop Voorziening groot onderhoud A-UM</u>
  In 2019 is de Voorziening groot onderhoud gevormd en gevoed met een bedrag van € 200.000 (startkapitaal) vanuit de bestemmingsreserve en een bedrag van € 205.000 (gemiddelde jaarlijkse dotatie) vanuit de exploitatie. Daarentegen is een bedrag van € 178.933 onttrokken voor groot onderhoud.

- Verloop Voorziening Groot onderhoud IJ-Z
  In 2019 is de Voorziening groot onderhoud gevormd en gevoed met een bedrag van € 100.000 (startkapitaal) vanuit de bestemmingsreserve en een bedrag van € 62.000 (gemiddelde jaarlijkse dotatie) vanuit de exploitatie. Daarentegen is een bedrag van € 14.900 onttrokken voor groot onderhoud.

Zoals gezegd maakt de wijziging van beleid als gevolg van wettelijke verplichtingen het beeld van de jaarrekening 2019 omtrent vermogen, schuldpositie en resultaat lastiger vergelijkbaar met de begroting 2019.

De jaarrekening 2019 laat zien dat zowel voor het deelgebied A-UM als IJ-Z het werkelijke tekort iets hoger is dan begroot. Het tekort is, ondanks lagere bedrijfskosten en projectkosten, het gevolg van de dotaties aan de voorzieningen groot onderhoud van resepectievelijk A-UM en IJ-Z.

We hopen u voldoende op de hoogte te hebben gesteld. Mochten er toch nog vragen/opmerkingen zijn, dan ontvangen wij deze graag.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,

Gerben Houtkamp
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

Programmabegroting **2021**

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

versie 10 maart 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Programma's **6**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 9
Programma 2. Beheer en onderhoud 12
Programma 3. Toezicht en veiligheid 15
Programma 4. Bestuur en ondersteuning 17
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 20

Paragrafen **22**

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 23
B. Kapitaalgoederen 26
C. Financiering 33
D. Bedrijfsvoering 34
E. Grondbeleid 37
F. Participanten 38

Overzicht van baten en lasten **41**

Samenvatting

De gemeenten Alkmaar, Beverwijk, Castricum, Heemskerk, Heiloo, Uitgeest en Zaanstad participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling van recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Zij financieren het grootste deel van het jaarlijkse exploitatietekort, aangevuld met (erf)pacht en verhuur voor recreatieve activiteiten, horeca en evenementen.

Kerngegevens: 2.040 hectare werkgebied, waarvan 736 hectare het eigenlijke beheergebied van het recreatieschap bedraagt. Daarvan is 648 hectare voor het gebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer met 525 hectare water en 88 hectare voor het recreatiegebied IJ tot Z. Er zijn circa 400.000 bezoekers per jaar.

Ambities

Alkmaarder- en Uitgeestermeer is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten:

a. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.

Wat wil het recreatieschap bereiken?

Alkmaarder- en Uitgeestermeer levert door haar reguliere werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze opgaven:

- RAUM is nu en in de toekomst het watersporthart van de regio
- Openheid en relatie met omliggende natuurgebieden
- Ontwikkeling gebruik en voorzieningen
- Ontwikkelen en behouden breed maatschappelijk draagvlak

Wat gaat het recreatieschap daarvoor doen?

- Realiseren van de ambities uit de visie door uitvoering van het uitvoeringsprogramma;
- Beheer en onderhoud van de recreatiegebieden;
- Succesvolle uitgifte van verschillende locaties, zoals de Woudhaven (programma 1 en 4), Dorregeest, De Hoorne en Erfgoedpark de Hoop resulteert in een verdere besparing op de (berekende) beheerlasten worden gerealiseerd en worden exploitatiebaten verkregen;
- Verder uitbreiding van faciliteiten van Rijk van Rorik zoals vermeld in het ondernemingsplan Rijk van Rorik (programma 2).
- Realiseren van financieel evenwicht voor de lange termijn waarbij voor groot onderhoud en vervangingen met de beschikbare middelen door enerzijds bezuinigingen door te voeren en anderzijds meer inkomsten te genereren, conform de besluitvorming uit 2013 (programma 2 en 4).
- Het voeren van omgevingsmanagement bij bovenstaande ontwikkelingen (programma 1, 2 en 4).

Doorontwikkelingen staand beleid

Voortzetting koers waarbij geïnvesteerd wordt in projecten, die op de lange termijn leiden tot het verhogen van de inkomsten en het rendement. Het streven is onder andere hiermee om de gevolgen voor de participantenbijdrage beperkter te houden dan in geval er geen doorontwikkeling zou zijn.

Bij de programma's zijn de prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten van Alkmaarder- en Uitgeestermeer zijn als volgt opgebouwd:

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	79.454	-	-79.454
2. Beheer en onderhoud	1.198.738	238.408	-960.330
3. Veiligheid en toezicht	92.680	-	-92.680
4. Bestuur en ondersteuning	468.157	-	-468.157
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	386	1.660.239	1.659.853
Totaal voor bestemming	**1.839.415**	**1.898.647**	**59.232**
Ad 5. Mutaties reserves	283.431	224.199	59.232
Totaal na bestemming	**2.122.846**	**2.122.846**	**-**

Financieel resultaat

Het totaal van baten en lasten zijn circa € 200.000 lager dan in 2020, zoals in onderstaande tabel is weergegeven. Dit is grotendeels het gevolg van de incidentele kosten die in 2020 zijn geraamd voor het opstellen van de visie (programma 1 – economische ontwikkeling). Daardoor zijn die kosten in 2020 hoger.

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Lasten	1.839.415	2.000.502	2.173.844
Baten	1.898.647	1.860.871	1.779.961
Saldo	**59.232**	**-139.631**	**-393.883**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 1-1-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Kapitaal	408	408	-
Algemene reserve RAUM	45.392	45.392	-
Bestemmingsreserve RAUM	433.330	438.627	5.297
Algemene reserve IJ-Z	807.776	861.711	53.935
Bestemmingsreserve IJ-Z	282.577	282.577	-
Totaal reserves	**1.569.484**	**1.628.716**	**59.232**
Voorziening groot onderhoud RAUM	224.767	173.067	-51.700
Voorziening groot onderhoud IJ-Z	197.300	291.200	93.900
Totaal reserves en voorzieningen	**1.991.551**	**2.092.983**	**101.432**

Korte toelichting:

- de algemene reserve is in overleg met de participanten bepaald op € 45.392, zijnde maximaal 2,5% van de lasten;
- de bestemmingsreserve RAUM (€ 438.627) was oorspronkelijk bedoeld voor de vervangingsinvesteringen. Deze reserve wordt in 2020 omgezet in de bestemmingsreserve exploitatie van waaruit de investeringen in het gebiedsdeel RAUM worden gedekt;
- de algemene reserve IJ-Z bedraagt € 861.711;
- de bestemmingsreserve RAUM (€ 282.577) was oorspronkelijk bedoeld voor de vervangingsinvesteringen. Deze reserve wordt in 2020 omgezet in de bestemmingsreserve exploitatie van waaruit de investeringen in het gebiedsdeel IJ-Z worden;
- de voorziening groot onderhoud RAUM (€ 173.067) respectievelijk IJ-Z (€ 291.200) zijn bestemd voor het groot onderhoud.

Risicobeheersing

Met ingang van 2020 is risicomanagement een van de onderdelen die meer aandacht krijgt in de organisatie. Voor het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer geldt dat de belangrijkste risico’s in beeld zijn gebracht. Op basis van de kwantificering van de risico’s en de mogelijke financiële schade is een weerstandsvermogen van € 312.500 gewenst. De huidige weerstandscapaciteit (ruim € 0,7 miljoen) aan reserves en voorziening ligt boven het niveau van de berekende risico's.
Zie verder paragraaf A. Weerstandsvermogen.

Indien risico’s voor de bedrijfsvoering, de organisatie of het recreatieschap optreden, wordt daarover gerapporteerd. Indien het risico vermeldenswaardig is qua impact en gevolg wordt daarover via de gebruikelijke P&C-cyclus, via een bestuursvoorstel of mededeling, of direct bij de betrokken verantwoordelijke gemeld.

Programma's

Hoofddoelstelling

Tussen Alkmaar, het Noordzeekanaal en Zaanstad ligt Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Het recreatiegebied is een van de weinige grote meren in de provincie Noord-Holland en biedt een scala aan watersportmogelijkheden, agrarische bedrijvigheid en cultureel erfgoed zoals forten en molens.
De doelen van het schap binnen het gebied zijn:

a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en watersport;
b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde.

Alle activiteiten van het recreatieschap dragen bij aan deze doelen. Verder geven de in 2020 vast te stellen visie, de strategische en operationele doelen en het beleid van de participanten richting aan de activiteiten van Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Visie

Het AB heeft besloten om te gaan werken aan de formulering van gezamenlijke bestuurlijke ambities en doelstellingen voor het gehele recreatieschap RAUM. Om uiteindelijk te komen tot een duurzame toekomstvisie, kortweg: van ambitie (2018), visie (2019-2020) naar realisatie (2021).

Strategische doelen 2021 – 2024

Alkmaarder- en Uitgeestermeer levert door haar reguliere werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan de volgende opgaven:

- RAUM is nu en in de toekomst het watersporthart van de regio
- Openheid en relatie met omliggende natuurgebieden
- Ontwikkeling gebruik en voorzieningen
- Ontwikkelen en behouden breed maatschappelijk draagvlak

Belangrijke strategische voorwaarden daarbij zijn:

- Duidelijkheid over de maatschappelijk gewenste toekomstige ontwikkeling van de gebieden RAUM inclusief concrete uitvoeringsplannen;
- Financieel sluitende meerjarenbegroting in relatie tot de beheerplannen.

Actuele ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed:

- Inzetten op omgevingsmanagement met als doel versterken van relatie met participanten en stakeholders;
- Biodiversiteit krijgt een grotere rol bij het beheer van de gebieden;
- De overdadige groei van onderwaterplanten in Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Daarnaast zijn er externe ontwikkelingen waar wij rekening mee houden:

- Het provinciaal collegeprogramma Duurzaam Doorpakken! 2019 – 2023.
- Programmatische aanpak stikstof (PAS): Op 29 mei 2019 oordeelde de Raad van State dat niet langer vergunningen mogen worden verleend op basis van de PAS voor activiteiten, die leiden tot meer Stikstof depositie in N-2000 gebieden. Voortaan moet vooraf bewezen worden dat de natuurwaarden niet worden aangetast. Dit heeft effect op locatie ontwikkelingen.
- Implementatie nieuwe omgevingswet (2021).
- Verdere implementatie Natuurnetwerk Nederland (NNN): biodiversiteitsherstel, verbinden van natuurgebieden en creatie nieuwe NNN

- Wetlands Amsterdam: Dit project betreft een samenwerking tussen verschillende terreinbeheerders in Laag Holland. Er is een gezamenlijk toekomstperspectief op het landschap van Laag Holland op de lange termijn, 2020. Het gebied betreft de Schermer, de Beemster, de Oterleekpolder en Alkmaar.
- Metropool Regio Amsterdam: Prioriteit voor de MRA heeft het aanjagen van de economie, het verbeteren van de bereikbaarheid en het bouwen van woningen. Hierbij wordt gekeken naar het versterken van de landschappelijke elementen, met aandacht voor het uitbreiden van zowel de recreatiemogelijkheden als de natuurbeleving.
- Regionale routestructuren: (dag)recreatie en natuur kunnen met regionale routestructuren beter worden ontsloten.
- Groen en waterplan gemeente Zaanstad: Vanuit het recreatieschap zal daar waar mogelijk aansluiting worden gemaakt met het Groen en Waterplan van de gemeente Zaanstad. Tevens dient het als inspiratie voor de nog te formuleren visie en meerjarig investeringsplan.

Programma's

Alkmaarder- en Uitgeestermeer wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn/worden operationele doelen voor 2021 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	79.454	-	-79.454
2. Beheer en onderhoud	1.198.738	238.408	-960.330
3. Veiligheid en toezicht	92.680	-	-92.680
4. Bestuur en ondersteuning	468.157	-	-468.157
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	386	1.660.239	1.659.853
Totaal voor bestemming	**1.839.415**	**1.898.647**	**59.232**
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	283.431	224.199	59.232
Totaal na bestemming	**2.122.846**	**2.122.846**	**-**

Specificatie van de baten	
Subsidies en projectbijdragen	20.193
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	222.008
Participantenbijdragen	1.656.446
Totaal baten voor bestemming	**1.898.647**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Visie

Met het programma Ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2021 gaat het vooral om:

- Op basis van de vast te stellen visie richting geven aan de activiteiten en doelen van het RAUM;
- Verdere intensivering van de ontwikkellocaties gericht op lagere beheerskosten en toenemende exploitatiebaten;
- Te komen tot een duurzame toekomstvisie voor het RAUM met 2040 als horizon.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

De operationele doelen zijn de schakel tussen de strategische doelen en de concrete acties. Elk operationeel doel draagt bij aan een of meer van de strategische doelen. De activiteiten die voor de realisatie van de doelen worden ondernomen staan in het jaarprogramma's.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Aanleg van wegen, paden en kunstwerken.

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

De ambitie en de visie van het RAUM worden de leidraad voor het toekomstige programma van het recreatieschap. Daarbij wordt rekening gehouden met de provinciale en gemeentelijke coalitieprogramma's en visies.
Activiteiten met betrekking tot de visie en programmering:

- De uitvoering van de nieuwe visie en de vertaling naar korte- en lange termijn gebiedsprogramma's;
- Voorbereiden een meerjarig gebiedsontwikkelprogramma;
- Na afronding bestemmingsplanwijziging Dorregeest inzetten op de werving en selectie van een exploitant c.q. recreatieondernemer voor Dorregeest
- Werven en begeleiden van ondernemers;
- Omgevingsmanagement.

Taakveld 3.2.1 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Locatie- en vastgoedontwikkelingen. N.v.t. in 2021.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Door het ondernemersloket worden verzoeken van ondernemers behandeld en zo nodig verder begeleid.

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Het inrichten van recreatieterreinen waaronder ook het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Net als in de voorgaande jaren blijft de aanpak van de waterplantenproblematiek hoog op de agenda staan.

Lasten en baten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 7)
Bedrijfskosten	71.000	254.740	134.656
Inzet RNH	8.454	45.936	74.831
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	***79.454***	***300.676***	***209.486***
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en projectbijdragen	-	-	5.977
Totale baten	**-**	**-**	***5.977***
Saldo	**-79.454**	**-300.676**	**-203.509**

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van het voormalige deelprogramma 7 'Inrichting en ontwikkeling' ingevoerd. De scope van dat oude deelprogramma komt niet geheel overeen met het nieuwe programma Ontwikkeling en inrichting, omdat een deel van de kosten nu valt onder de programma's 2. Beheer en onderhoud en 4. Bestuur en ondersteuning.

*) De kapitaallasten worden gedekt uit de mutaties reserves in programma 5.

Meerjareninvesteringsplanning (MJIP) voor 2021-2024

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000 (beschoeiingen)	-	-	-	113.200

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	--			-	-
3.1 economische ontwikkeling	Ambitie- en visieproces en programmering			-	-
3.2.1 fysieke bedrijfsinfrastructuur	--			-	-
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Ondernemersloket			8.454	-
5.7.1 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Waterplanten	Continu	AB-besluit	71.000	-
Totaal				**79.454**	**-**

Specificatie van de projecten van taakveld 5.7.1

Projectnaam	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
Waterplanten	Afhankelijk van groei	Voorkomen dan wel maaien zodanig dat geen hinder is voor gebruikers	71.000	

Programma 2. Beheer en onderhoud

Visie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. Voor 2021 gaat het vooral om:

- het beheer en het onderhoud verduurzamen en zo de baten en lasten van het recreatiegebied voor de lange termijn in evenwicht brengen;
- het versterken van de natuurwaarden en deze bekend en beleefbaar maken;
- het realiseren van een structureel evenwicht voor groot onderhoud en vervangingen ten opzichte van het genereren van meer inkomsten.

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen↗.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Het jaarlijks (groot)onderhoud van wegen, paden, kunstwerken, en weg- en terreinmeubilair, inclusief afschrijvingen.

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het scheppen van fysieke condities voor alle vormen van bedrijvigheid (vastgoedbeheer):

- ontwikkeling en onderhoud van ontwikkellocaties en (her-)ontwikkeling van panden;
- herstructurering en verduurzaming ontwikkellocaties;
- het genereren van inkomsten door uitgifte en regulering van vergunningen en gebruiksovereenkomsten.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Dit zijn de activiteiten die zijn gericht op het op de kaart zetten van het RAUM:

- het met communicatiemiddelen ondersteunen van programmamanagement bij rapportages en verslaglegging over activiteiten, voortgang en resultaten van het recreatieschap (doelgroep: ambtenaren en bestuurders).
- het actief communiceren van behaalde resultaten van het recreatieschap, ten behoeve van zichtbaarheid en draagvlak op politiek-bestuurlijk niveau (pers, inwoners, omwonenden, ondernemers, raden- en Staten en recreanten).
- het bevorderen van de samenwerking tussen lokale ondernemers en het recreatieschap.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

Het faciliteren van evenementen: n.v.t. in 2021

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Het beheer en het onderhoud verduurzamen en zo de baten en lasten van het recreatiegebied voor de lange termijn in evenwicht brengen:

- natuurbescherming en onderhoud van natuurgebieden;
- aanleg en onderhoud van openbaar groen inclusief het plaatsen en onderhouden van kunstwerken in de openbare ruimte;
- aanleg en onderhoud van openbaar water;
- aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen, recreatievoorzieningen.

Dit betreft onder andere de volgende werkzaamheden:

- jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging van gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen;
- beheer en onderhoud van vaarwegmarkering op het Alkmaarder- en Uitgeestermeer;
- verzamelen van zwerfafval en legen van semi-ondergrondse afvalcontainers;
- Jaarlijks maaien van waterplanten;
- beheer en bestrijding van invasieve exoten als de reuzenberenklauw en Japans knoopkruid die zijn opgenomen in de Unie-lijst;
- routenetwerken.

Lasten en baten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 1)
Bedrijfskosten DO	281.503	275.900	310.686
Overige bedrijfskosten	232.120	232.302	202.805
Inzet RNH	354.206	352.659	438.160
GO*	260.500	218.100	193.833
Kapitaallasten	28.209	33.909	31.604
Subtotaal lasten	***1.156.538***	***1.112.870***	***1.177.089***
Dotatie voorziening GO*	302.700	267.000	567.000
Onttrekking voorziening GO*	-260.500	-218.100	-193.833
Saldo mutaties voorziening GO	***42.200***	***48.900***	***373.167***
Totale lasten	**1.198.738**	**1.161.770**	**1.550.256**
Opbrengsten	218.215	213.873	203.997
Projectsubsidies	20.193	19.791	15.361
Totale baten	**238.408**	**233.664**	**219.358**
Saldo	**-960.330**	**-928.106**	**-1.330.897**

*) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen.
**) De kapitaallasten worden gedekt uit de mutaties reserves in programma 5.

De kosten van programma 3 zijn lager dan het totaal van het voormalige deelprogramma 2, omdat de aansturing nu deel uitmaakt van taakveld 0.4 (overhead) in programma 4.

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) voor 2021-2024

De volgende operationele doelen zijn gepland voor de volgende jaren:

- uitvoering geven aan de planning van het meerjarenoverzicht investeringen;
- uitvoering geven aan de afspraken over de meerjarige planning op basis van het afgesproken onderhoudsniveau (CROW – Cyber).

Wanneer een doel uit 2021 niet helemaal gerealiseerd kan worden, kan binnen het budget dat is begroot voor programma 2. Beheer en onderhoud alvast worden ingezet op (voorbereidingswerkzaamheden voor) deze doelen.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair	continu	Beeldkwaliteit CROW A-B tot B	200.813	-
3.2.2 fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer	continu	Beeldkwaliteit CROW A-B tot B	81.417	194.563
3.4 economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	continu	Vergroten betrokkenheid en draagvlak bij stakeholders (gemeenten, ondernemers, bezoekers en organisaties)	75.694	-
5.3 cultuur presentatie en productie	Evenementen			-	-
5.7.2 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	continu	Beeldkwaliteit CROW A-B tot B	840.814	43.845
Totaal				**1.198.738**	**238.408**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Visie

Door gastheerschap, het houden van toezicht en handhavend optreden wil het recreatieschap bij bezoekers de gevoelens van sympathie, vertrouwen en veiligheid vergroten.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

De kerntaken van toezicht in het recreatieschap zijn het vervullen van een goed gastheerschap en zorgdragen voor het goed functioneren van het gebied. Een prettig verblijf van de recreant mag niet worden verstoord door andere recreanten die zich niet aan de regels houden. Ook de kwaliteit van het gebied mag niet leiden onder dat gedrag. Handhaven is dus zowel van belang bij het vervullen van het gastheerschap als het functioneren van het gebied.

1. vervullen van de rol van gastheer in de gebieden;
2. toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening;
3. Het jaarlijks opstellen handhavingsplan;
4. de zichtbaarheid verbeteren.

Lasten en baten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 *(deelprogr. 2)*
Bedrijfskosten	10.994	10.775	4.098
Inzet RNH	81.686	80.061	79.333
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**92.680**	**90.836**	**83.432**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**- 92.680**	**- 90.836**	**- 83.432**

De kosten van programma 3 zijn lager dan het voormalige deelprogramma 2, omdat de aansturing nu deel uitmaakt van taakveld 0.4 (overhead) in programma 4.

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
1.2 openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's	Continu	Bezoekers voelen zich veilig, houden zich aan de regels en de kwaliteit van het gebied blijft geborgd.	92.680	-
Totaal				**92.680**	**-**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Visie

Speerpunten voor 2021 zijn:

- Duidelijkheid over de maatschappelijk gewenste toekomstige ontwikkeling van het RAUM en de bijbehorende concrete uitvoeringsplannen;
- Participatie vormgeven op relevante onderdelen van het uitvoeringsprogramma en voeren van strategisch omgevingsmanagement.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.1 Bestuur

- Afronden bestuurlijke besluitvorming over het uitvoeringsprogramma visie;
- Bewustzijn van onze partners vergoten en aanhalen (omgevingsmanagement);
- Bijdragen aan een doelmatig besluitvormingsproces;
- Financieel sluitende meerjarenbegroting voor het recreatieschap;
- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020.

Taakveld 0.4 Overhead

- Goede programmasturing in tijd, geld en kwaliteit gericht op realiseren doelen en juist uitvoeren van schapstaken. Voorbereiden, bewaken en rapporteren van de jaaropdracht. Voorbereiding en uitvoering van beleid en bestuursbesluiten;
- Invulling geven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma gericht op het realiseren van de doelen en ambities van de nieuwe visie;
- Doorlopend aandacht voor verbetering van het proces bestuursadvisering (afstemming, tijdigheid en volledigheid);
- Jaarlijks vernieuwing risicoanalyse;
- Operationeel omgevingsmanagement gericht op realiseren draagvlak doelen;
- Beantwoorden van bestuurlijke vragen en coördineren evt WOB-verzoeken.

Lasten en baten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 3, 4, 5 en 6)
Bedrijfskosten	38.608	37.841	22.324
Inzet RNH	429.549	421.001	308.016
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**468.157**	**458.842**	**330.340**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-468.157**	**-458.842**	**-330.340**

De kosten van programma 4 zijn hoger dan het totaal van de voormalige deelprogramma's 3 t/m 6. Dit wordt met name veroorzaakt door de definitie van het taakveld overhead, waar alle hiërarchisch leidinggevenden toe worden gerekend. Ook de locatiebeheerder van het recreatieschap is hiërarchisch leidinggevend en zijn inzet werd voorheen begroot in het voormalige deelprogramma 1. Een ander verschil is dat de inzet van het communicatieteam, dat vooral bestaat uit klantcommunicatie, voortaan wordt begroot bij het nieuwe programma 2. Beheer en onderhoud.

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Operationele doelen 2021	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
0.1 bestuur	Bestuurlijke besluitvorming visie	Juli 2021	Bestuurlijke en maatschappelijk draagvlak voor visie en uitvoeringsprogramma resulterend in sluitende meerjarenexploitatie	9.716	
	Vergroten bewustzijn partners (omgevingsmanagement)	continu			
	Bijdragen aan doelmatig besluitvormingsproces	Juli 2021			
	Financieel sluitende meerjarenraming	Juli 2021			
	Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020	Maart 2021			
0.4 overhead	Goede programmasturing, uitvoering & rapportage jaaropdracht en voorbereiding & uitvoering beleid	doorlopend	Optimale uitvoering van schapstaken waar het nieuwe UP onderdeel van uit maakt. Administratie en P&C-documenten BBV-proof Het recreatieschap is een volwaardige partij voor deelnemers en partners ER is draagvlak voor de plannen	458.441	
	Besluitvorming meerjarig sluitende begroting	Juli 2021			
	Invulling uitvoeringsprogramma obv visie	doorlopend			
	Aandacht voor bestuursadvisering	doorlopend			
	Jaarlijkse vernieuwing risicoanalyse	Jaarrekening en begroting			
	Operationeel omgevingsmanagement	Doorlopend			
	Beantwoorden vragen en coördineren WOB-verzoeken	doorlopend			
Totaal				**468.157**	

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing			158.355	
Secretariaat			49.292	
Financiële administratie			67.504	
Locatiebeheerder en management			168.012	
Verlaging risico opslag RNH (1,5% op alle inzet RNH)			- 13.614	
Kantoor- en bedrijfskosten			28.892	

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Visie

Het verwerven van (zo veel mogelijk structurele) opbrengsten uit het recreatiegebied om daarmee bij te dragen aan een (financieel) gezond en duurzaam recreatieschap.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.5 Treasury

1. De financiering van het vastgestelde beleid
2. Zo weinig mogelijk financieringskosten
3. Het beperken van de (financiële) risico's

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Dat zijn de participantenbijdragen.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

Nvt

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de Nota reserves en voorzieningen. Het instellen van een bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten (tenzij een bestaande bestemmingsreserve al zo functioneert).

Taakveld 0.11 Resultaat rekening baten en lasten

Een structureel financieel evenwicht van de baten en lasten bij het realiseren van het vastgestelde beleid.

Lasten en baten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020 *	Jaarrekening 2019 *
Bedrijfskosten	386	378	330
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**386**	**378**	**330**
Participantenbijdragen	1.656.446	1.623.489	1.551.015
Opbrengsten	3.793	3.718	3.610
Totale baten	**1.660.239**	**1.627.207**	**1.554.625**
Saldo voor bestemming	**1.659.853**	**1.626.829**	**1.554.295**
Mutaties reserves	59.232	-151.631	-393.883
Saldo na bestemming	**1.600.621**	**1.778.460**	**1.948.178**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020 *	Jaarrekening 2019 *
Toevoeging algemene reserve	163.373	213.462	239.091
Onttrekking algemene reserve	-109.438	-126.419	-303.296
Toevoeging bestemmingsreserve	120.058	121.528	-
Onttrekking bestemmingsreserve	-114.761	-360.202	-329.678
Totaal	**59.232**	**-151.631**	**-393.883**

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 treasury	bank- en rentekosten	386	
0.8 overige baten en lasten	participantenbijdragen		1.660.239
0.9 vennootschapsbelasting			
0.10 mutaties reserves	toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	283.431	224.199
0.11 resultaat rekening baten en lasten			
Totaal		**283.817**	**1.884.438**

Paragrafen

Recreëren tussen Alkmaar, het Noordzeekanaal en Zaanstad. Een gebied met agrarische bedrijvigheid en cultureel erfgoed als forten en molens. Het is bekend om de vele watersportmogelijkheden op het grote Alkmaarder- en Uitgeestermeer. Zoals zwemmen, waterskiën en zeilen.

Verder liggen er tussen IJmond en Zaanstad prachtige natuur en cultuurhistorische wandel- en fietsroutes, zoals de Pontjes(fiets)route. Spoorzoekers kunnen zich 's zomers uitleven in het maïsdoolhof van recreatiegebied De Buitenlanden. Voor een wijds uitzicht ga je de bloemrijke heuvels van het Aagtenpark op.

Indexatie

De baten en lasten zijn (met uitzondering van afschrijvingen en rente) verhoogd met een index van 2,3 % voor 2021. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd. Deze indexatie is gebaseerd op:

1. Prijs overheidsconsumptie: beloning werknemers
   Het indexatiecijfer voor 2021 is 2,6 (CEP 2019)
2. Prijs bruto binnenlands product
   Het indexatiecijfer voor 2021 is 1,7 (CEP 2019)

Het gewogen gemiddelde is ((1,7 x 30%) + (2,6 x 70%)) = 2,3 %

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Dit bedrag wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.
De intentie is om de aanpak en invulling van de risicoparagraaf te verbeteren.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen, de bestemmingsreserve investeringen en de voorziening voor groot onderhoud. Dit betreft de incidentele weerstandscapaciteit.

Het totale eigen vermogen bestaat uit een algemene en een bestemmingsreserve voor zowel het gebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer (A-UM) als het gebied IJmond tot Zaanstad (IJ-Z).

De algemene reserve A-UM bedraagt € 45.392 conform de afspraak in de regio Alkmaar dat maximaal 2,5% van de totale lasten als algemene reserve wordt aangehouden. De bestemmingsreserve bedraagt € 433.330.

Bij IJ-Z staat de totale reserve niet in verhouding tot de totale lasten en de grootte van het gebied. De algemene reserve is € 807.776 en de bestemmingsreserve € 282.577. Over deze (te) hoge reservepositie wordt in 2020 een voorstel aan het AB voorgelegd.

In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk komt te staan. Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn.

	Stand per 01-01-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Aandelen kapitaal	408	408	-
Algemene reserve A-UM	45.392	45.392	-
Bestemmingsreserve A-UM	433.330	438.627	5.297
Algemene reserve IJ-Z	807.776	861.711	53.935
Bestemmingsreserve IJ-Z	282.577	282.577	-
Totaal reserves	**1.569.484**	**1.628.716**	**59.232**
Voorziening groot onderhoud RAUM	224.767	173.067	-51.700
Voorziening groot onderhoud IJ-Z	197.300	291.200	93.900
Totaal	**1.991.551**	**2.092.983**	**101.432**

Risico's

Jaarlijks worden de risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van het recreatieschap geïnventariseerd en gekwantificeerd. De belangrijkste risico's voor Alkmaarder- en Uitgeestermeer zijn:

Nr.	Risico	Hoogte	Kans	Hoogte x kans
1	Vertraging locatieontwikkelingen	3 - € 300.000	3 - 35%	€ 105.000
2	Geen steun visie	3 - € 400.000	2 - 20%	€ 80.000
3	Cultuur-technische werken (o.a Saskerleidam)	3 - € 350.000	2 - 20%	€ 70.000
4	Waterplanten oncontroleerbaar	2 - € 100.000	3 - 35%	€ 35.000
5	Onvoldoende vertrouwen in RAUM/RNH	2 - € 75.000	2 - 20%	€ 15.000
6	Faillissementen	2 - € 150.000	1 - 5%	€ 7.500
			Totaal	€ 312.500

De huidige weerstandscapaciteit liggen boven het berekend weerstandsvermogen.

Risicobeheersing

Voor een verdere uitwerking wordt verwezen naar bijlage 1. Risico-inventarisatie.

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

	Begroot 2019	Jaarrek. 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Raming 2022	Raming 2023
Netto schuldquote	-82%	-98%	-90%	-95%	-101%	-96%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-82%	-98%	-90%	-95%	-101%	-96%
Solvabiliteitsratio	86%	75%	74%	73%	72%	74%
Structurele exploitatieruimte	5%	8%	8%	7%	8%	8%
Grondexploitatie	n.v.t.					
Belastingcapaciteit	n.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen
- Civiele kunstwerken
- Groen
- Water
- Oevers en stranden
- Pontjes
- Terreinmeubilair
- Hygiënische maatregelen
- Gebouwen (openbaar)
- Gebouwen (in verhuur / erfpacht)

Op 21 november 2018 is het beheerplan in het algemeen bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018". CROW staat (oorspronkelijk voor) het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek. Tegenwoordig is het een eigennaam.

De CROW-systematiek heeft kwaliteitsnormen van A+ (top)-A-B-C-D. Bij het Geestmerambacht is de beeldkwaliteit vastgesteld op A-B tot , voldoende "hoog". Als voorbeeld geldt Verhardingen – Onkruid in goten en randstroken: A betekent "weinig onkruid" en B "in beperkte mate onkruid".

Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud (DO), groot onderhoud (GO) en vervangingen (VV). DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het administratief verantwoorden van de investeringen gebeurt conform de nota "Activeren, waarderen en afschrijven". Deze is op 14 november 2018 door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

Dagelijks onderhoud

Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting. De som van de begrote kosten voor DO aan alle beheerelementen is gelijk aan de som van de kosten die Cyber op basis van normkosten heeft doorgerekend.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en niet levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (maatschappelijke vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen voor de komende veertig jaar. Dit conform het door het bestuur vastgesteld beheerplan. De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV zijn de maatschappelijke vervangingen boven de € 50.000 en economische vervangingen (zoals gebouwen en evenemententerreinen) boven de € 10.000.

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. Voorheen werd de investering niet zichtbaar gemaakt. Op de balans moet de jaarlijkse waardedaling zo realistisch mogelijk zijn. Die waardedaling leidt tot jaarlijkse afschrijvingslasten, die verplicht in de jaarlijkse exploitaties verwerkt moeten worden. De jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt door onttrekkingen uit de bestemmingsreserve Egalisatie.

Totale lasten DO, GO en VV

Totaal kapitaalgoederen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	275.900	281.502	287.219	293.051
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	218.100	260.500	245.800	354.500
Kapitaallasten	33.909	28.209	27.688	25.989
Totaal	**527.909**	**570.211**	**560.707**	**673.540**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	113.200
Economische vervangingen	-	-	-	-

Hieronder worden de kapitaalgoederen per taakveld en categorie verder uitgewerkt.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Verkeer en vervoer	2020	2021	2022	2023
Verhardingen	80.938	65.563	102.997	22.240
Civiele kunstwerken	86.600	61.033	40.371	139.614
Inzet RNH	40.397	41.217	42.054	42.908
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-44.100	33.000	16.900	-900
Totaal	**163.835**	**200.813**	**202.322**	**203.862**

Categorie verhardingen

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft in totaal 7,4 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

Verhardingen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	20.938	21.363	21.797	22.240
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	60.000	44.200	81.200	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**80.938**	**65.563**	**102.997**	**22.240**

Categorie civiele kunstwerken

Het recreatieschap heeft totaal 151 stuks kunstwerken onderverdeeld in 18 bruggen, 48 duikers, 67 steigers, 4 remmingswerken, 2 trailerhellingen, 1 molenfundatie en 1 kano-overhaal.

Civiele kunstwerken	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	11.500	11.733	11.971	12.214
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	75.100	49.300	28.400	127.400
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**86.600**	**61.033**	**40.371**	**139.614**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	113.200
Economische vervangingen	-	-	-	-

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2020	2021	2022	2023
Groen	153.424	165.233	179.865	204.062
Water	32.320	54.577	52.047	108.030
Oevers en stranden	3.500	3.430	3.461	3.493
Pontjes	-	-	-	-
Terreinmeubilair	72.570	100.969	67.880	76.803
Hygiënische maatregelen / riolering en reiniging	61.257	62.501	63.770	65.065
Gebouwen (openbaar)	25.300	44.905	38.316	42.233
Overige bedrijfskosten	174.895	176.099	179.671	183.319
Inzet RNH	220.445	223.899	228.445	233.083
Toevoeging/voorziening GO	93.000	9.200	40.000	-50.900
Totaal	**836.711**	**840.813**	**853.455**	**865.188**

Categorie groen

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer bevat in totaal 84,2 hectare aan grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Verder heeft het recreatieschap in totaal 16,4 hectare beplanting bestaande uit cultuurlijke en natuurlijke beplanting.

Groen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	103.915	106.024	108.177	110.373
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	27.600	43.000	56.000	79.700
Kapitaallasten	21.909	16.209	15.688	13.989
Totaal	**153.424**	**165.233**	**179.865**	**204.062**

Categorie water

Het recreatieschap heeft in totaal 523,6 hectare water. De inrichting van de zwemplekken moeten middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen, namelijk de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz).

Water	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	32.320	32.977	33.647	34.330
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	-	21.600	18.400	73.700
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**32.320**	**54.577**	**52.047**	**108.030**

Categorie oevers en stranden

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft in de verschillende gebieden in totaal 0,4 hectare zandstrand en 9.308,6 meter aan oevers.

Oevers en stranden	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	1.500	1.530	1.561	1.593
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	2.000	1.900	1.900	1.900
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**3.500**	**3.430**	**3.461**	**3.493**

Categorie pontjes

Het recreatieschap heeft in de verschillende gebieden in totaal 3 pontjes.

Pontjes	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	-	-	-	-
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**-**	**-**	**-**	**-**

Categorie terreinmeubilair

Het recreatieschap heeft in totaal 5.887 stuks terreinmeubilair, waarvan 17 speeltoestellen en 5.870 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts.

Terreinmeubilair	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	29.470	30.069	30.680	31.303
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	43.100	70.900	37.200	45.500
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**72.570**	**100.969**	**67.880**	**76.803**

Categorie hygiënische maatregelen / riolering en reiniging

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft in totaal 6 pompen voor de riolering en het doorspoelen van zwemwater, 2 electrakasten, 3.046 meter elektraleidingen en 2.507 meter persriolering. Daarnaast verschillende waterputten, watertappunten en 2.095 meter waterleiding.

Het recreatieschap heeft totaal 6 toiletgebouwen, die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. In de verschillende terreinen staan in totaal 27 ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen of anders geleegd worden. Het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze onderhoudscategorie.

Hygiënische maatregelen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	61.257	62.501	63.770	65.065
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**61.257**	**62.501**	**63.770**	**65.065**

Categorie gebouwen (openbaar)

Het recreatieschap heeft in totaal 15 gebouwen in eigen beheer.
Taakveld 5.7.2 omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, zoals toiletgebouwen.

Gebouwen (openbaar)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	15.000	15.305	15.616	15.933
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	10.300	29.600	22.700	26.300
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**25.300**	**44.905**	**38.316**	**42.233**

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2020	2021	2022	2023
Gebouwen (in verhuurd / erfpacht)	45.729	43.862	44.509	45.169
Inzet RNH	41.307	37.555	38.317	39.095
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-	-	-	-
Totaal	**87.036**	**81.417**	**82.826**	**84.264**

Categorie gebouwen (in verhuur / erfpacht)

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft geen gebouwen verhuurd en/of in erfpacht uitgegeven.

Gebouwen (in verhuur / erfpacht)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	33.729	31.862	32.509	33.169
Groot onderhoud/Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	12.000	12.000	12.000	12.000
Totaal	**45.729**	**43.862**	**44.509**	**45.169**

Niet in deze paragraaf kapitaalgoederen opgenomen gebouwen zijn:

- Gebouwen die niet voor recreatief gebruik zijn en slechts tijdelijk door het recreatieschap worden beheerd (taakveld 0.3).
- Onderhoud aan het beheerkantoor (taakveld 0.4).

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op Klik of tik om een datum in te voeren.heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico’s.

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald. In de begroting 2019 wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Berekening van de kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal (lasten)	1.839.415
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	150.832

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20 %
Renterisiconorm	-

D. Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van het recreatieschap. Provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

De is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5-jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van RNH. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengd met 2 jaar (voor 2019-2020).

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In de begroting is hiervoor in totaal een budget van € 873.895 opgenomen.

Korting op de tarieven van RNH

In de programmabegroting 2021 is net als in voorgaande jaren uitgegaan van een korting van 2% op de tarieven van RNH. Dit is per taakveld verrekend. Bovendien heeft RNH de risico-opslag met 1,5% verlaagd. Dit is verrekend bij overhead in programma 4.

Flexibele schil / inhuur

In programma 4 Bestuur en ondersteuning is voor advies door derden een budget van € 16.138 opgenomen. Bij de uitvoering van onderhoudswerk huurt het recreatieschap ook de inzet van het werkvoorzieningsschap in.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 24,9 %. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	158.355	-
Secretariaat	49.292	-
Financiële administratie	67.504	-
Locatiebeheerder en management	168.012	-
Verlaging risico opslag RNH	-13.614	-
Kantoor- en bedrijfskosten	28.892	-
Totaal	**458.441**	**-**

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- in het voorjaar de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;
- en in het najaar de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan en financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie-uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Afgelopen jaren is daarvan geen gebruik gemaakt. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers zijn geen klachten ontvangen over het handelen of functioneren van medewerkers die namens het recreatieschap optreden.

Tarieventabel

De tarieventabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer op 25 november 2015. De tarieven kunnen ieder jaar met de vaststelling van de begroting voor dat jaar opnieuw worden vastgesteld.

1	Documenten	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie e belangstellenden	Nihil
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit). Voor afschrift en in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	€ 0,40

2	Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan

3	Vergunningen en ontheffingen op grond van de algemene verordening (AV) van het recreatieschap	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 - commerciële doeleinden, per dag(deel) - particulier en non-profit, per dag(deel) - scholen en verenigingen, per dag(deel)	 € 250,- € 75,- *) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 250,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarstandplaats	 € 150,- € 250,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	Van € 250,- tot €750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden - voor elke verlenging met maximaal drie maanden	 € 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal - van 50 tot 100 personen, per keer - meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met evenementenvergunning gemeente	 €50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken voor:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

4.	Overnachten passantenplaatsen in de Woudhaven	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
4.1	Overnachten in de Woudhaven:	
	- bij een bootlengte tot 7 meter, per nacht	€ 3,-
	- bij een bootlengte van 7 tot 9 meter, per nacht	€ 5,-
	- bij een bootlengte van meer dan 9 meter, per nacht	€ 7,-

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

- Gronden in eigendom: 706,3 hectare hoeveelheid en situatie
- Gronden in erfpacht: 26,7 hectare
- Gronden niet in eigendom, wel in beheer: 1.417,7 hectare

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties zullen daarvoor goed samen moeten werken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland		€ 829.605	€ 802.656
Beverwijk		€ 88.834	€ 110.181
Heemskerk		€ 68.294	€ 86.583
Uitgeest		€ 71.390	€ 80.437
Alkmaar		€ 80.239	€ 84.548
Zaanstad		€ 267.841	€ 282.225
Castricum		€ 58.764	€ 61.919
Heiloo		€ 27.123	€ 28.579
Totaal	**100,00%**	**€ 1.492.090**	**€ 1.537.128**

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'.

Naam verbonden partij	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer
Vestigingsplaats	Uitgeest
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Provincie Noord-Holland, Alkmaar, Beverwijk, Castricum, Heemskerk, Heiloo, Uitgeest en Zaanstad Voor de SGP-gebieden De Buitenlanden, De Omzoom en Aagtenpark: Provincie Noord-Holland, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Zaanstad

Bestuurlijke vertegenwoordiging	Prov. NH: gedeputeerde J. van der Hoek Alkmaar: weth. Drs. P.F. Dij Beverwijk: weth. mevrouw H.J. Niele-Goos Castricum: weth. R. de Haan Heemskerk: weth. A.W.M. Schoorl Heiloo: weth. A.N. Dellemijn Uitgeest: weth. Cecilia Niesten - van Weel Zaanstad: weth. W. Breunesse
Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)	Het besturen en beheren van het recreatiegebied. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners hebben de gemeenten een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en nemen daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit, conform de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Alkmaarder- en Uitgeestermeer is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: 1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; 2. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant; 3. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.
Beleidsvoornemens 2020-2023 (BBV 15, 1a)	Alkmaarder- en Uitgeestermeer levert door haar reguliere werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze opgaven: 1. Het behouden van het unieke, volwaardige recreatielandschap; 2. Het vergroten van het gebruik; 3. Versterken van de duurzaamheid; 4. En het vergroten van het maatschappelijk draagvlak.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van het jaarlijkse exploitatietekort zijn de participanten verantwoordelijk. Voor A-UM-gebied: Provincie Noord-Holland (49,2%), Alkmaar (7,1%), Beverwijk (4,3%), Castricum (5,2%), Heemskerk (2,9%), Heiloo (2,4%), Uitgeest (5,2%) en Zaanstad (23,7%). Voor de SGP-gebieden De Buitenlanden, De Omzoom en Aagtenpark: Provincie Noord-Holland (50,1%), Beverwijk (13,63%), Heemskerk (12,03%), Uitgeest (4,28%) en Zaanstad (19,96%).

Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kunnen Provinciale Staten en de gemeenteraden hun gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Bestuurlijk belang	Het doel is de belangen te behartigen bij: • het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; • het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; • het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder sub a en b geformuleerde alsmede; • het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde belangen.
Eigen vermogen	31-12-2017 € 2.095.611 31-12-2018 € 2.114.998 31-12-2019 € 1.495.505 31-12-2020 € 1.597.871

Vreemd vermogen	31-12-2017 - 31-12-2018 - 31-12-2019 € 339.000 31-12-2020 € 357.700
Financieel resultaat voor bestemming	€ 59.232 (concept-programmabegroting 2021)
Website	https://www.alkmaarder-enuitgeestermeer.nl/
Risicoprofiel	Middel
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	De huidige weerstandscapaciteit is voldoende voor het benodigde weerstandsvermogen. Op de (middel)lange termijn moeten o.b.v. de onderhouds- en investeringsplannen bestuurlijke keuzes worden gemaakt.

Ontwikkelingen

1. Het vaststellen van een nieuwe visie en de uitwerking daarvan in uitvoeringsplannen;
2. Het zorgen voor structureel (financieel) evenwicht;
3. Het werken aan een permanente invulling van de ontwikkellocaties;
4. Biodiversiteit krijgt een grotere rol bij het gebiedsbeheer.

Overzicht van baten en lasten

Lasten en baten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	79.454	-	-79.454
2. Beheer en onderhoud	1.198.738	238.408	-960.330
3. Veiligheid en toezicht	92.680	-	-92.680
4. Bestuur en ondersteuning	468.157	-	-468.157
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	386	1.660.239	1.659.853
Totaal voor bestemming	**1.839.415**	**1.898.647**	**59.232**
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	283.431	224.199	59.232
Totaal na bestemming	**2.122.846**	**2.122.846**	**-**

Lasten en baten per taakveld

Omdat de begroting van 2019 nog niet was gebaseerd op de BBV taakvelden, wordt in onderstaande tabellen niet gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019. Verderop bij de financiële meerjarenraming 2019-2023 wordt wel gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019.

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	9.523	9.716	9.913	10.114	10.319
0.4	overhead	449.319	458.441	467.746	477.242	486.930
0.5	treasury	378	386	394	402	410
0.8	overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	357.399	283.431	301.606	322.469	327.996
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	90.836	92.680	94.561	96.481	98.439
2.1	verkeer en vervoer	163.835	200.813	202.322	203.862	205.433
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	137.620	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	123.806	81.417	82.826	84.264	85.731
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	8.286	8.454	8.626	8.801	8.980
3.4	economische promotie	74.188	75.694	77.229	78.798	80.397
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-	-	-	-	-
5.5	cultureel erfgoed	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	942.711	911.814	924.455	936.188	956.044
	Totaal lasten	2.357.901	2.122.846	2.169.678	2.218.621	2.260.679

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	-	-	-	-	-
0.4	overhead	-	-	-	-	-
0.5	treasury	-	-	-	-	-
0.8	overige baten en lasten	1.627.207	1.660.239	1.693.941	1.728.327	1.763.412
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	497.030	224.199	232.488	242.108	244.042
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	190.692	194.563	198.513	202.543	206.655
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	42.972	43.845	44.736	45.643	46.570
	Totaal baten	2.357.901	2.122.846	2.169.678	2.218.621	2.260.679
		Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
	Saldo van baten en lasten	-	-	-	-	-

	Specificatie van taakveld 0.8 overige baten en lasten	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
	BIJDRAGE PROVINCIE NOORD-HOLLAND	802.656	818.950	835.575	852.537	869.844
	BIJDRAGE GEMEENTE ALKMAAR	84.548	86.264	88.015	89.802	91.625
	BIJDRAGE GEMEENTE BEVERWIJK	110.181	112.418	114.700	117.028	119.404
	BIJDRAGE GEMEENTE CASTRICUM	61.919	63.176	64.458	65.766	67.101
	BIJDRAGE GEMEENTE HEEMSKERK	86.583	88.341	90.134	91.964	93.831
	BIJDRAGE GEMEENTE HEILOO	28.579	29.159	29.751	30.355	30.971
	BIJDRAGE GEMEENTE UITGEEST	80.437	82.070	83.736	85.435	87.169
	BIJDRAGE GEMEENTE ZAANSTAD	368.586	376.068	383.702	391.491	399.438
	Bijdrage derden in exploitatiekosten	3.718	3.793	3.870	3.949	4.029
	Totaal	1.627.207	1.660.239	1.693.941	1.728.327	1.763.412

Lasten en baten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	260.500	218.100	193.833
Pachten	3.381	3.314	483
Ingeleend personeel	874.058	856.667	853.903
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	630.681	839.234	720.523
Rente	386	378	331
Mutatie voorzieningen	42.200	48.900	373.167
Afschrijvingen	28.209	33.909	31.604
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	1.839.415	2.000.502	2.173.844

Baten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Grond	-	-	-
Pachten	34.751	34.060	32.341
Huren	159.812	156.632	153.137
Leges en andere rechten	19.143	18.762	14.960
Overige goederen en diensten	4.509	4.419	3.560
Subsidies	20.193	19.791	21.339
Inkomensoverdrachten	1.660.239	1.627.207	1.554.625
Kapitaaloverdrachten	-	-	-
Rente	-	-	-
Overige verrekeningen	-	-	0
Totaal baten	1.898.647	1.860.871	1.779.961
Saldo van baten en lasten	**59.232**	**-139.631**	**-393.883**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	163.373	213.462	239.091
Onttrekking algemene reserve	-109.438	-126.419	-303.296
Toevoeging bestemmingsreserve	120.058	121.528	-
Onttrekking bestemmingsreserve	-114.761	-360.202	-329.678
Totaal mutaties reserves	59.232	-151.631	-393.883
Gerealiseerd resultaat	**-**	**12.000**	**-**

Beleidsindicatoren

De uniforme basisset beleidsindicatoren voor gemeenten cf BBV zijn voor het recreatieschap niet van toepassing.

Geprognotiseerde balans 2021

Activa	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Materiële vaste activa	314.101	285.892	258.204	345.415	730.574
Vorderingen op lange termijn					
Leningen u/g	-	-	-	-	-
Totaal vorderingen op lange termijn	-	-	-	-	-
Saldo werkkapitaal	1.677.450	1.807.091	1.960.797	1.902.147	1.607.342
Totaal	**1.991.551**	**2.092.983**	**2.219.001**	**2.247.562**	**2.337.916**

Passiva	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Kapitaal	408	408	408	408	408
Algemene reserve RAUM	45.392	45.392	45.392	45.392	45.392
Bestemmingsres. RAUM	433.330	438.627	450.651	470.701	491.059
Algemene res. IJ-Z	807.776	861.711	918.805	979.116	1.042.712
Best. res. IJ-Z	282.577	282.577	282.577	282.577	282.577
Totaal reserves en fondsen	1.569.484	1.628.716	1.697.834	1.778.195	1.862.149
Voorzieningen	422.067	464.267	521.167	469.367	475.767
Totaal	**1.991.551**	**2.092.983**	**2.219.001**	**2.247.562**	**2.337.916**

Financiële meerjarenraming 2019-2023

Bij de jaren 2019, 2021, 2022 en 2023 zijn in onderstaande tabellen nog de bedragen van de voormalige deelprogramma's genoteerd. Alleen voor 2020 en volgende jaren zijn de bedragen gebaseerd op de nieuwe indeling van taakvelden en programma's. De inhoud van de voormalige deelprogramma's komt niet helemaal overeen met de afbakening van de nieuwe programma's, maar voor het totaaloverzicht geeft dit toch een redelijk beeld.

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van voormalige deelprogramma's vergeleken met de nieuwe programma's. Zoals in voorliggende begroting per programma ook is benoemd, gaat deze vergelijking mank, omdat de scope van de voormalige deelprogramma's niet overeenkomt met de nieuwe programma's. Op totaalniveau geeft dit wel een goed beeld van de ontwikkeling in de loop van de jaren.

Lasten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	209.486	288.676	79.454	79.626	79.801
2. Beheer en onderhoud	1.550.256	1.161.770	1.198.738	1.215.832	1.232.112
3. Veiligheid en toezicht	83.432	90.836	92.680	94.561	96.481
4. Bestuur en ondersteuning	330.340	458.842	468.157	477.659	487.356
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	331	378	386	394	402
Totaal	**2.173.844**	**2.000.502**	**1.839.415**	**1.868.072**	**1.896.152**

Baten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	5.977	-	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	219.358	233.664	238.408	243.249	248.186
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	1.554.625	1.627.207	1.660.239	1.693.941	1.728.327
Totaal	**1.779.961**	**1.860.871**	**1.898.647**	**1.937.190**	**1.976.513**

Saldo lasten en baten	**-393.883**	**-139.631**	**59.232**	**69.118**	**80.361**

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve	-64.205	87.043	53.935	57.094	60.311
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	-329.678	-238.674	5.297	12.024	20.050
Totaal	**-393.883**	**-151.631**	**59.232**	**69.118**	**80.361**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Alkmaarder- en Uitgeestermeer

De algemene reserve is de afgelopen jaren gelijk gebleven op € 45.392. De bestemmingsreserve A-UM is gedaald door diverse onttrekking en bedraagt € 610.484 (stand 31-12-2020). De reserves zijn nu nog voldoende voor het berekende weerstandsvermogen. In 2020 dient het algemeen bestuur zich uit te spreken over de visie van het recreatieschap, het gewenste uitvoeringsplan, de daarbij horende onderhoudsplanning en de investeringen alsmede de financiële dekking.

IJmond tot Zaanstad

Voor het gebied IJ-Z geldt dat het aanwezige vermogen meer dan voldoende is. In de loop van 2020 neemt het algemeen bestuur een besluit over het overtollige deel van het vermogen bij IJ-Z

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Kapitaal	2020	408			408
Algemene reserve A-UM	2020	45.392	-85.010	85.010	45.392
Bestemmingsreserve A-UM	2020	940.162	-414.688	85.010	610.484
Algemene reserve IJ-Z	2020	662.504	-10.842	69.072	720.733
Bestemmingsreserve IJ-Z	2020	466.532	-122.434	-	344.097
Totaal reserves		2.114.998	-632.974	239.091	1.721.115
Voorziening GO A-UM	2020	-	-178.933	405.000	226.067
Voorziening GO IJ-Z	2020	-	-14.900	162.000	147.100
Totaal voorziening		**-**	**-193.833**	**567.000**	**373.167**
	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Kapitaal	2021	408			408
Algemene reserve A-UM	2021	45.392	-123.119	123.119	45.392
Bestemmingsreserve A-UM	2021	610.484	-298.682	121.528	433.330
Algemene reserve IJ-Z	2021	720.733	-3.300	90.343	807.776
Bestemmingsreserve IJ-Z	2021	344.097	-61.520	-	282.577
Totaal reserves		**1.721.115**	**-486.621**	**334.990**	**1.569.484**
Voorziening GO A-UM	2021	226.067	-206.300	205.000	224.767
Voorziening GO IJ-Z	2021	147.100	-11.800	62.000	197.300
Totaal voorziening		**147.100**	**-11.800**	**62.000**	**197.300**

	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021	Verschil
Kapitaal	408	408	-
Algemene reserve A-UM	45.392	45.392	-
Bestemmingsreserve A-UM	433.330	438.627	5.297
Algemene reserve IJ-Z	807.776	861.711	53.935
Bestemmingsreserve IJ-Z	282.577	282.577	-
Totaal reserves	**1.569.484**	**1.628.716**	**59.232**
Voorziening GO - A-UM	224.767	173.067	-51.700
Voorziening GO – IJ-Z	197.300	291.200	93.900
Totaal reserves en voorzieningen	**1.991.551**	**2.092.983**	**101.432**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting is in de oude opzet vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 24 juni 2020.

Voorzitter,
De heer J.C van der Hoek

BIJLAGEN

1. Risico-inventarisatie
2. Deelgebieden Programmabegroting 2021

1. Risico-inventarisatie

Uitkomst risicosessie RAUM van 19 januari 2020

	Gevolg / impact (totale lasten B2021 = € 2,2 mln)		
Kans	1= *<3% begroting GAB* (< € 66.000)	2= *3-10% begroting GAB* (€ 66.000 – € 220.000)	3= *>10% begroting GAB* (> € 220.000)
1= <5% (5%)		6 Faillissementen	
2= 5–25% (20%)		5 geen vertrouwen RNH	2 geen visie-steun 3 cult.techn.werken
3= >25% (35%)		4 waterplanten	1 vertraging locaties

In de risicosessie van 19 januari 2020 zijn de risico's voor het Alkmaarder- en Uitgeestermeer in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in bovenstaande matrix.

Lage scores (grijs gekleurd) geven lage risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (oranje gekleurd) geven hoge risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix. De uitkomsten zullen terugkomen in de begrotingsparagraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing, waarbij het risico als volgt wordt gedefinieerd: Risico = kans x gevolg

Op basis van kans en gevolg/impact:

1. Vertraging locatieontwikkelingen
2. Geen steun voor de visie
3. Grote cultuurtechnische werken (bijv. Saskerleidam)
4. Waterplantenproblematiek
5. Onvoldoende vertrouwen in RAUM/RNH
6. Faillissementen – dubieuze partners

Samenvattend

Op basis van de onderstaande berekeningen is een totaal bedrag berekend van € 312.500. Dit bedrag moet als weerstandsvermogen worden aangehouden.

De aanwezige reserves en voorzieningen op 1 januari 2021 zijn als volgt (concept-programmabegroting 2021) voor het gebiedsdeel Alkmaarder- en Uitgeestermeer:

1. Algemene reserve € 48.000
2. BR Exploitatie € 484.427
3. Voorziening GO € 224.767
4. Stille reserves nee
5. Onvoorzien nee

Dat betekent een weerstandscapaciteit van € 757.194.

<table>
<tr><td colspan="2">1</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Risico
Vertragingen locatie ontwikkelingen</td><td>Oorzaak
• Onzekerheid bij ondernemers
• Inmenging NNN</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Gevolg / impact
• Leegstand ondernemingslocaties
• Onvoldoende inkomsten
• Toename beheerkosten</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer):3</td><td>Gevolg(cijfer):3
€ 300.000 => € 105.000</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel
• Informatie uit de markt halen
• Zelf zorgen voor voldoende kennis</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td></td></tr>
</table>

2		
Risico **Geen steun voor de Visie**		**Oorzaak** **Afwijzing van het bestuur**
		Gevolg / impact • **Geen ruimte voor ondernemers** • **Onzeker bestaansrecht!** • **Afschalen van het gebied**
Kans(cijfer):2	*Gevolg(cijfer):3* € 400.000 => € 80.000	
Beheersmaatregel • **Stakeholders betrokken houden** • **Het visieproces goed afronden/uitvoeren**		
3		
Risico **Grote cultuur-technische werken (bijv. Saskerleidam)**		**Oorzaak** • **Historie speelt nog mee**
		Gevolg / impact • **Imago en vertrouwen neemt af** • **Uittreden participant(en)**
Kans(cijfer):2	*Gevolg(cijfer):3* € 350.000 => **€ 70.000**	
Beheersmaatregel • **Vol inzetten op omgevingsmanagement** • **Meer gezamenlijk optrekken**		

4		
Risico **Waterplanten – oncontroleerbaar worden**		**Oorzaak** **Toename mobiliteit**
		Gevolg / impact • **Geen vaarverkeer** • **Hogere beheerkosten** • **Vertrek recreanten**
Kans(cijfer): 3	*Gevolg(cijfer): 2* € 100.000 => **€ 35.000**	
Beheersmaatregel • **Gezamenlijk probleem van maken** • **Saldering/compensatie**		

5		
Risico **Onvoldoende vertrouwen in RAUM/RNH**		**Oorzaak** • **Te weinig mankracht** • **Onvoldoende oog voor omgeving**
		Gevolg / impact • **Afnemend vertrouwen**
Kans(cijfer): 2	*Gevolg(cijfer): 2* € 75.000 => **€ 15.000**	
Beheersmaatregel • **Multidisciplinaire teams icm** • **Opbouwen relatie/vertrouwensmanagement**		

<table>
<tr><td colspan="2">6</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Risico
Faillissementen</td><td>Oorzaak
• Faillissement ondernemer/aannemer
• Overeenkomsten met dubieuze partijen</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Gevolg / impact
• Imago schending bij dubieuze zaken
• Financiële consequenties
• Verlies van grip op het vervolg van de onderneming en wat daarna gebeurt</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 1</td><td>Gevolg(cijfer):2
€ 150.000 => € 7.500</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel
• Vinger aan de pols houden bij de ondernemer/probleem opvolging
• CDD beleid</td></tr>
</table>

Bijlagen Programmabegroting **2021**

Alkmaarder- en Uitgeestermeer

versie 15-04-2020

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

Deelgebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer 4
Deelgebied IJmond tot Zaanstad..... 15

Samenvatting

In deze bijlage 2 – Deelgebieden Programmabegroting 2021 treft u een uitsplitsing aan van de Programmabegroting Alkmaarder- en Uitgeestermeer, verdeeld in:

- Alkmaarder- en Uitgeestermeer en
- IJmond tot Zaanstad.

De onderdelen betreffen:

1. Samenvatting
2. Per programma
3. Meerjarenraming 2019-2023
4. Overzicht Baten en Lasten

Deelgebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Samenvatting

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	73.258	-	-73.258
2. Beheer en onderhoud	921.003	226.594	-694.409
3. Veiligheid en toezicht	62.546	-	-62.546
4. Bestuur en ondersteuning	382.889	-	-382.889
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	386	1.218.785	1.218.399
Totaal voor bestemming	**1.440.082**	**1.445.379**	**5.297**
Ad 5. Mutaties reserves	229.496	224.199	5.297
Totaal na bestemming	**1.669.578**	**1.669.578**	**-**

Financieel resultaat

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Lasten	1.440.082	1.593.775	1.677.490
Baten	1.445.379	1.416.621	1.347.812
Saldo	**5.297**	**-177.154**	**-329.678**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 1-1-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Kapitaal	408	408	-
Algemene reserve	45.392	45.392	-
Bestemmingsreserve	433.330	438.627	5.297
Totaal reserves	**479.130**	**484.427**	**5.297**
Voorziening groot onderhoud	224.767	173.067	-51.700
Totaal reserves en voorzieningen	**703.897**	**657.494**	**-46.403**

Programma's

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	73.258	-	-73.258
2. Beheer en onderhoud	921.003	226.594	-694.409
3. Veiligheid en toezicht	62.546	-	-62.546
4. Bestuur en ondersteuning	382.889	-	-382.889
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	386	1.218.785	1.218.399
Totaal voor bestemming	**1.440.082**	**1.445.379**	**5.297**
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	229.496	224.199	5.297
Totaal na bestemming	**1.669.578**	**1.669.578**	**-**
Specificatie van de baten			
Subsidies en projectbijdragen	20.193		
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	210.194		
Participantenbijdragen	1.214.992		
Totaal baten voor bestemming	**1.445.379**		

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Lasten en baten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 7)
Bedrijfskosten	71.000	193.220	112.221
Inzet RNH	2.258	39.863	56.160
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	***73.258***	***233.083***	***168.381***
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en projectbijdragen	-	-	5.977
Totale baten	***-***	***-***	***5.977***
Saldo	**-73.258**	**-233.083**	**-162.404**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Lasten en baten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 1)
Bedrijfskosten DO	195.899	192.000	209.387
Overige bedrijfskosten	207.308	205.684	172.376
Inzet RNH	288.387	287.149	363.164
GO*	252.900	206.300	178.933
Kapitaallasten	28.209	33.909	31.604
Subtotaal lasten	***972.703***	***925.042***	***955.465***
Dotatie voorziening GO*	201.200	205.000	405.000
Onttrekking voorziening GO*	-252.900	-206.300	-178.933
Saldo mutaties voorziening GO	***-51.700***	***-1.300***	***226.067***
Totale lasten	**921.003**	**923.742**	**1.181.532**
Opbrengsten	206.401	202.294	192.733
Projectsubsidies	20.193	19.791	15.361
Totale baten	**226.594**	**222.085**	**208.094**
Saldo	**-694.409**	**-701.657**	**-973.437**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Lasten en baten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 *(deelprogr. 2)*
Bedrijfskosten	8.392	8.225	3.649
Inzet RNH	54.154	53.077	59.400
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**62.546**	**61.302**	**63.049**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-62.546**	**-61.302**	**-63.049**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Lasten en baten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 3, 4, 5 en 6)
Bedrijfskosten	35.431	34.727	20.654
Inzet RNH	347.458	340.543	243.543
Kapitaallasten?	-	-	-
Totale lasten	**382.889**	**375.270**	**264.198**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-382.889**	**-375.270**	**-264.198**

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Lasten en baten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020 *	Jaarrekening 2019 *
Bedrijfskosten	386	378	330
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**386**	**378**	**330**
Participantenbijdragen	1.214.992	1.190.818	1.130.130
Opbrengsten	3.793	3.718	3.610
Totale baten	**1.218.785**	**1.194.536**	**1.133.740**
Saldo voor bestemming	**1.218.399**	**1.194.158**	**1.133.410**
Mutaties reserves	5.297	-177.154	-329.678
Saldo na bestemming	**1.213.102**	**1.371.312**	**1.463.088**

Financiële meerjarenraming 2019-2023

Lasten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	168.381	233.083	73.258	73.304	73.351
2. Beheer en onderhoud	1.181.532	923.742	921.003	934.521	947.148
3. Veiligheid en toezicht	63.049	61.302	62.546	63.815	65.111
4. Bestuur en ondersteuning	264.198	375.270	382.889	390.662	398.593
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	331	378	386	394	402
Totaal	**1.677.490**	**1.593.775**	**1.440.082**	**1.462.696**	**1.484.605**

Baten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	5.977	-	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	208.094	222.085	226.594	231.195	235.887
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	1.133.740	1.194.536	1.218.785	1.243.525	1.268.768
Totaal	**1.347.812**	**1.416.621**	**1.445.379**	**1.474.720**	**1.504.655**
Saldo lasten en baten	**-329.678**	**-177.154**	**5.297**	**12.024**	**20.050**

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	-329.678	-177.154	5.297	12.024	20.050
Totaal	**-329.678**	**-177.154**	**5.297**	**12.024**	**20.050**

Overzicht van baten en lasten

Lasten en baten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	73.258	-	-73.258
2. Beheer en onderhoud	921.003	226.594	-694.409
3. Veiligheid en toezicht	62.546	-	-62.546
4. Bestuur en ondersteuning	382.889	-	-382.889
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	386	1.218.785	1.218.399
Totaal voor bestemming	**1.440.082**	**1.445.379**	**5.297**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	229.496	224.199	5.297
Totaal na bestemming	**1.669.578**	**1.669.578**	**-**

Lasten en baten per taakveld

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	6.960	7.101	7.245	7.392	7.542
0.4	overhead	368.310	375.788	383.417	391.201	399.143
0.5	treasury	378	386	394	402	410
0.8	overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	244.647	229.496	244.512	262.158	264.400
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	61.302	62.546	63.815	65.111	66.432
2.1	verkeer en vervoer	123.629	131.707	132.909	134.135	135.387
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	88.100	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	115.747	73.194	74.436	75.704	76.997
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.213	2.258	2.304	2.351	2.399
3.4	economische promotie	56.293	57.436	58.601	59.791	61.004
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-	-	-	-	-
5.5	cultureel erfgoed	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	770.843	729.666	739.575	748.518	765.528
	Totaal lasten	1.838.422	1.669.578	1.707.208	1.746.763	1.779.242

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	-	-	-	-	-
0.4	overhead	-	-	-	-	-
0.5	treasury	-	-	-	-	-
0.8	overige baten en lasten	1.194.536	1.218.785	1.243.525	1.268.768	1.294.524
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	421.801	224.199	232.488	242.108	244.042
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	179.113	182.749	186.459	190.244	194.106
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	42.972	43.845	44.736	45.643	46.570
	Totaal baten	1.838.422	1.669.578	1.707.208	1.746.763	1.779.242
		Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
	Saldo van baten en lasten	-	-	-	-	-

	Specificatie van taakveld 0.8 overige baten en lasten	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
	BIJDRAGE PROVINCIE NOORD-HOLLAND	585.887	597.781	609.916	622.297	634.930
	BIJDRAGE GEMEENTE ALKMAAR	84.548	86.264	88.015	89.802	91.625
	BIJDRAGE GEMEENTE BEVERWIJK	51.208	52.248	53.309	54.391	55.495
	BIJDRAGE GEMEENTE CASTRICUM	61.919	63.176	64.458	65.766	67.101
	BIJDRAGE GEMEENTE HEEMSKERK	34.533	35.234	35.949	36.679	37.424
	BIJDRAGE GEMEENTE HEILOO	28.579	29.159	29.751	30.355	30.971
	BIJDRAGE GEMEENTE UITGEEST	61.919	63.176	64.458	65.766	67.101
	BIJDRAGE GEMEENTE ZAANSTAD	282.225	287.954	293.799	299.763	305.848
	Bijdrage derden in exploitatiekosten	3.718	3.793	3.870	3.949	4.029
	Totaal	1.194.536	1.218.785	1.243.525	1.268.768	1.294.524

Lasten en baten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	252.900	206.300	178.933
Pachten	3.381	3.314	483
Ingeleend personeel	689.426	675.708	684.280
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	517.480	675.466	555.793
Rente	386	378	331
Mutatie voorzieningen	-51.700	-1.300	226.067
Afschrijvingen	28.209	33.909	31.604
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	1.440.082	1.593.775	1.677.490

Baten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Grond	-	-	-
Pachten	22.937	22.481	21.077
Huren	159.812	156.632	153.137
Leges en andere rechten	19.143	18.762	14.960
Overige goederen en diensten	4.509	4.419	3.560
Subsidies	20.193	19.791	21.339
Inkomensoverdrachten	1.218.785	1.194.536	1.133.740
Kapitaaloverdrachten	-	-	-
Rente	-	-	-
Overige verrekeningen	-	-	0
Totaal baten	1.445.379	1.416.621	1.347.812

Saldo van baten en lasten	**5.297**	**-177.154**	**-329.678**

Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	109.438	123.119	170.019
Onttrekking algemene reserve	-109.438	-123.119	-170.019
Toevoeging bestemmingsreserve	120.058	121.528	-
Onttrekking bestemmingsreserve	-114.761	-298.682	-329.678
Totaal mutaties reserves	5.297	-177.154	-329.678

Geraliseerd resultaat	-	-	-

Deelgebied IJmond tot Zaanstad

Samenvatting

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	6.196	-	-6.196
2. Beheer en onderhoud	277.735	11.814	-265.921
3. Veiligheid en toezicht	30.134	-	-30.134
4. Bestuur en ondersteuning	85.268	-	-85.268
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	-	441.454	441.454
Totaal voor bestemming	**399.333**	**453.268**	**53.935**
Ad 5. Mutaties reserves	53.935	-	53.935
Totaal na bestemming	**453.268**	**453.268**	**-**

Financieel resultaat

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Lasten	399.333	418.727	496.354
Baten	453.268	444.250	432.149
Saldo	**53.935**	**25.523**	**-64.205**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 1-1-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve	807.776	861.711	53.935
Bestemmingsreserve	282.577	282.577	-
Totaal reserves	**1.090.354**	**1.144.289**	**53.935**
Voorziening groot onderhoud	197.300	291.200	93.900
Totaal reserves en voorzieningen	**1.287.654**	**1.435.489**	**147.835**

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	6.196	-	-6.196
2. Beheer en onderhoud	277.735	11.814	-265.921
3. Veiligheid en toezicht	30.134	-	-30.134
4. Bestuur en ondersteuning	85.268	-	-85.268
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	-	441.454	441.454
Totaal voor bestemming	**399.333**	**453.268**	**53.935**
	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Ad 5. Mutaties reserves	53.935	-	53.935
Totaal na bestemming	**453.268**	**453.268**	**-**
Specificatie van de baten			
Subsidies en projectbijdragen	-		
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	11.814		
Participantenbijdragen	441.454		
Totaal baten voor bestemming	**453.268**		

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Lasten en baten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 7)
Bedrijfskosten	-	61.520	22.434
Inzet RNH	6.196	6.073	18.671
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	***6.196***	***67.593***	***41.105***
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en projectbijdragen	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-6.196**	**-67.593**	**-41.105**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Lasten en baten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 1)
Bedrijfskosten DO	85.604	83.900	101.300
Overige bedrijfskosten	24.812	26.618	30.429
Inzet RNH	65.819	65.510	74.996
GO*	7.600	11.800	14.900
Kapitaallasten	-	-	-
Subtotaal lasten	***183.835***	***187.828***	***221.624***
Dotatie voorziening GO*	101.500	62.000	162.000
Onttrekking voorziening GO*	-7.600	-11.800	-14.900
Saldo mutaties voorziening GO	***93.900***	***50.200***	***147.100***
Totale lasten	**277.735**	**238.028**	**368.724**
Opbrengsten	11.814	11.579	11.264
Projectsubsidies	-	-	-
Totale baten	**11.814**	**11.579**	**11.264**
Saldo	**-265.921**	**-226.449**	**-357.460**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Lasten en baten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 *(deelprogr. 2)*
Bedrijfskosten	2.602	2.550	449
Inzet RNH	27.532	26.984	19.933
Kapitaallasten?	-	-	-
Totale lasten	**30.134**	**29.534**	**20.382**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-30.134**	**-29.534**	**-20.382**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Lasten en baten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 3, 4, 5 en 6)
Bedrijfskosten	3.177	3.114	1.670
Inzet RNH	82.091	80.458	64.472
Kapitaallasten?	-	-	-
Totale lasten	**85.268**	**83.572**	**66.142**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-85.268**	**-83.572**	**-66.142**

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Lasten en baten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020 *	Jaarrekening 2019 *
Bedrijfskosten	-	-	-
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**-**	**-**	**-**
Participantenbijdragen	441.454	432.671	420.885
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**441.454**	**432.671**	**420.885**
Saldo voor bestemming	**441.454**	**432.671**	**420.885**
Mutaties reserves	53.935	25.523	-64.205
Saldo na bestemming	**387.519**	**407.148**	**485.090**

Financiële meerjarenraming 2018-2023					
Lasten per programma	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1. Ontwikkeling en inrichting	41.105	67.593	6.196	6.322	6.450
2. Beheer en onderhoud	368.724	238.028	277.735	281.311	284.964
3. Veiligheid en toezicht	20.382	29.534	30.134	30.746	31.370
4. Bestuur en ondersteuning	66.142	83.572	85.268	86.997	88.763
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	-	-	-	-	-
Totaal	**496.354**	**418.727**	**399.333**	**405.376**	**411.547**
Baten per programma	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1. Ontwikkeling en inrichting	-	-	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	11.264	11.579	11.814	12.054	12.299
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	420.885	432.671	441.454	450.416	459.559
Totaal	**432.149**	**444.250**	**453.268**	**462.470**	**471.858**
Saldo lasten en baten	**-64.205**	**25.523**	**53.935**	**57.094**	**60.311**
Mutaties reserves (standen per 31-12)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Algemene reserve	-64.205	87.043	53.935	57.094	60.311
Bestemmingsreserve	-	-61.520	-	-	-
Totaal	**-64.205**	**25.523**	**53.935**	**57.094**	**60.311**

Lasten en baten per programma			
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1. Ontwikkeling en inrichting	6.196	-	-6.196
2. Beheer en onderhoud	277.735	11.814	-265.921
3. Veiligheid en toezicht	30.134	-	-30.134
4. Bestuur en ondersteuning	85.268	-	-85.268
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	-	441.454	441.454
Totaal voor bestemming	**399.333**	**453.268**	**53.935**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	53.935	-	53.935
Totaal na bestemming	**453.268**	**453.268**	**-**

Lasten en baten per taakveld

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	2.563	2.615	2.668	2.722	2.777
0.4	overhead	81.009	82.653	84.329	86.041	87.787
0.5	treasury	-	-	-	-	-
0.8	overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	90.343	53.935	57.094	60.311	63.596
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	29.534	30.134	30.746	31.370	32.007
2.1	verkeer en vervoer	40.206	69.106	69.413	69.727	70.046
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	61.520	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.059	8.223	8.390	8.560	8.734
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	6.073	6.196	6.322	6.450	6.581
3.4	economische promotie	17.895	18.258	18.628	19.007	19.393
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-	-	-	-	-
5.5	cultureel erfgoed	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	171.868	182.148	184.880	187.670	190.516
	Totaal lasten	509.070	453.268	462.470	471.858	481.437

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	-	-	-	-	-
0.4	overhead	-	-	-	-	-
0.5	treasury	-	-	-	-	-
0.8	overige baten en lasten	432.671	441.454	450.416	459.559	468.888
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	64.820	-	-	-	-
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	parkeren	-	-	-	-	-
3.1	economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	11.579	11.814	12.054	12.299	12.549
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	-	-	-	-	-
	Totaal baten	509.070	453.268	462.470	471.858	481.437
		Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
	Saldo van baten en lasten	-	-	-	-	-

	Specificatie van taakveld 0.8 overige baten en lasten	wijziging 2020	2021	2022	2023	2024
	BIJDRAGE PROVINCIE NOORD-HOLLAND	216.769	221.169	225.659	230.240	234.914
	BIJDRAGE GEMEENTE BEVERWIJK	58.973	60.170	61.391	62.637	63.909
	BIJDRAGE GEMEENTE HEEMSKERK	52.050	53.107	54.185	55.285	56.407
	BIJDRAGE GEMEENTE UITGEEST	18.518	18.894	19.278	19.669	20.068
	BIJDRAGE GEMEENTE ZAANSTAD	86.361	88.114	89.903	91.728	93.590
	Totaal	432.671	441.454	450.416	459.559	468.888

Lasten en baten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	7.600	11.800	14.900
Pachten	-	-	-
Ingeleend personeel	184.632	180.959	169.623
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	113.201	175.768	164.730
Rente	-	-	-
Mutatie voorzieningen	93.900	50.200	147.100
Afschrijvingen	-	-	-
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	399.333	418.727	496.354

Baten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Grond	-	-	-
Pachten	11.814	11.579	11.264
Huren	-	-	-
Leges en andere rechten	-	-	-
Overige goederen en diensten	-	-	-
Subsidies	-	-	-
Inkomensoverdrachten	441.454	432.671	420.885
Kapitaaloverdrachten	-	-	-
Rente	-	-	-
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal baten	453.268	444.250	432.149

Saldo van baten en lasten	**53.935**	**25.523**	**-64.205**

Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	53.935	90.343	69.072
Onttrekking algemene reserve	-	-3.300	-133.276
Toevoeging bestemmingsreserve	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-61.520	-
Totaal mutaties reserves	53.935	25.523	-64.205

Geraliseerd resultaat	-	-	-

Begrotingswijziging **2020**

Alkmaarder- en Uitgeestermeer

versie 9 maart 2020

Begrotingswijziging per programma

Programma	Begroting 2020			Wijziging 2020			Begroting na wijziging 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	79.286	-	-79.286	221.390	-	-221.390	300.676	-	-300.676
2. Beheer en onderhoud	1.226.606	231.542	-995.064	-64.836	2.122	66.958	1.161.770	233.664	-928.106
3. Veiligheid en toezicht	90.836	-	-90.836	-	-	-	90.836	-	-90.836
4. Bestuur en ondersteuning	458.842	-	-458.842	-	-	-	458.842	-	-458.842
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)	378	1.627.207	1.626.829	-	-	-	378	1.627.207	1.626.829
Totaal voor bestemming	**1.855.948**	**1.858.749**	**2.801**	**156.554**	**2.122**	**-154.432**	**2.012.502**	**1.860.871**	**-151.631**
Ad 5. Mutaties reserves	155.286	152.485	-2.801	179.704	334.136	154.432	334.990	486.621	151.631
Totaal na bestemming	**2.011.234**	**2.011.234**	**-**	**336.258**	**336.258**	**-**	**2.347.492**	**2.347.492**	**-**

Specificatie van de baten	Begroting 2020	Wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020
Subsidies en projectbijdragen	17.669	2.122	19.791
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	217.591	-	217.591
Participantenbijdragen	1.623.489	-	1.623.489
Totaal baten voor bestemming	**1.858.749**	**2.122**	**1.860.871**

Toelichting

Programma 1 Ontwikkeling en inrichting

De begrotingswijziging bij Programma 1 Ontwikkeling en inrichting is het gevolg van het doorschuiven van nog niet gerealiseerde activiteiten van 2019 naar 2020.
De totale wijziging is € 221.390 en is als volgt opgebouwd:

1. Economische ontwikkeling:
    a. Opstellen visie € 123.040
    b. Governance € 12.000
    c. Werving- en selectieproces De Hoop € 14.580
2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur -
   Realisatie Horecapunt en openbare toiletten plus Woudhaven in eigendom verwerven en uitgeven € 36.770
3. Openbaar groen en (openlucht) recreatie:
   Het onderzoek naar de waterplantenproblematiek € 35.000

Programma 2 Beheer en onderhoud

Bij Beheer en onderhoud zijn er meerdere aanpassingen, zowel “plussen als minnen”. Dit is het gevolg van (kleine) besparingen en efficiënter werken bij het dagelijks onderhoud. Per saldo wordt het budget met circa € 67.000 verlaagd.

Programma 3 Toezicht en veiligheid

N.v.t.

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

N.v.t.

Programma 5 Algemene Dekkingsmiddelen

Er wordt een bedrag van € 179.000 aan de reserves toegevoegd:

- Algemene reserve € 107.000
- Bestemmingsreserve € 73.000

Aan de reserves wordt een bedrag van € 334.000 onttrokken. Als gevolg van deze wijzigingen wordt per saldo een bedrag van € 154.432 onttrokken aan de reserves.

Gevolgen

Gevolgen voor de participanten

De begrotingswijziging geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participanten RAUM	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland	49,20%	556.028	585.887
Gemeente Alkmaar	7,10%	80.239	84.548
Gemeente Beverwijk	4,30%	48.598	51.208
Gemeente Castricum	5,20%	58.764	61.919
Gemeente Heemskerk	2,90%	32.773	34.533
Gemeente Heiloo	2,40%	27.123	28.579
Gemeente Uitgeest	5,20%	58.764	61.919
Gemeente Zaanstad	23,70%	267.841	282.225
Totaal	**100,00%**	**1.130.130**	**1.190.818**

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland	65,00%	50,10%	273.577	216.769
Gemeente Beverwijk	9,56%	13,63%	40.236	58.973
Gemeente Heemskerk	8,44%	12,03%	35.521	52.050
Gemeente Uitgeest	3,00%	4,28%	12.626	18.518
Gemeente Zaanstad	14,00%	19,96%	58.925	86.361
Totaal	**100,00%**	**100,00%**	**420.885**	**432.671**

Gevolgen voor de reserves

De begrotingswijziging heeft onderstaande gevolgen voor de reserves van het recreatieschap: een bedrag van € 154.432 wordt onttrokken aan de reserves.

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2020	Wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020
Toevoeging algemene reserve	106.521	106.941	213.462
Onttrekking algemene reserve	-38.356	-88.063	-126.419
Toevoeging bestemmingsreserve	48.765	72.763	121.528
Onttrekking bestemmingsreserve	-114.129	-246.073	-360.202
Totaal	**2.801**	**-154.432**	**-151.631**

Vaststelling door het algemeen bestuur

De programmabegroting is in de oude opzet vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 3 juli 2019.

Deze begrotingswijziging is opgesteld conform de BBV en heeft daardoor een andere opzet. De vaststelling van de begrotingswijziging is op 24 juni 2020.

Voorzitter,
De heer J.C. van der Hoek

recreatieschap
alkmaarder- en
uitgeestermeer

JAARREKENING

ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Incl. IJMOND TOT ZAANSTAD
2019

Velsen-Zuid, 14-4-2020

Inhoudsopgave

		Blz.
	DEEL 1: INLEIDING	3
1.0	Financiële kerngetallen	3
1.1	Achtergrond	4
1.2	Highlights	5
1.3	Doelen RAUM	6
1.4	Financieel overzicht 2019	7
	DEEL 2: FINANCIEEL BEHEER	9
2.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	9
2.2	Financiering	9
2.3	Bedrijfsvoering	9
2.4	Onderhoud kapitaalgoederen	10
2.5	Verkorte balans	11
	DEEL 3: JAARREKENING 2019	12
3.1	Balans per 31 december 2019	13
3.2	Waarderingsgrondslagen	15
3.3	Toelichting op de balans	17
3.4	Het geconsolideerde overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019	22
3.5	Geconsolideerde overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort	23
4.1	Programmaverantwoording en resultaat A-UM	24
4.2	Bijdragen participanten A-UM	25
4.3	Het overzicht van baten en lasten A-UM in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019	26
4.4	Toelichting A-UM op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2019	27
4.5	Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort A-UM	39
5.1	Programmaverantwoording en resultaat IJ-Z	40
5.2	Bijdragen participanten IJ-Z	40
5.3	Het overzicht van baten en lasten IJ-Z in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019	42
5.4	Toelichting IJ-Z op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2019	43
5.5	Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort IJ-Z	55
6.1	Wet FIDO modelstaten A en B	56
	DEEL 4: OVERIGE GEGEVENS	58
7.1	Samenstelling van het Algemeen Bestuur	59
7.2	Controleverklaring	60
7.3	Vaststelling door het Algemeen Bestuur	62
	DEEL 5: BIJLAGEN	63
	Bijlage I: Investerings- en financieringsstaat over 2019	64
	Bijlage II: Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019	65
	Bijlage III: Gebeurtenissen na balansdatum	66
	Bijlage IV: Nota weerstandsvermogen	67
	Bijlage V: WNT-verantwoording 2019	71

Inleiding

1.0 financiële kerncijfers

Het totale jaarprogramma van 2019 heeft geleid tot onderstaand financieel resultaat voor de beide begrotingen. Een uitgebreide toelichting op het behaalde resultaat vindt u in hoofdstuk programmaverantwoording Alkmaarder- en Uitgeestermeer (A-UM) en IJmond tot Zaanstad (IJ-Z) en de toelichting per deelprogramma.

Resultaat A-UM 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.677.490	1.650.874	**-26.616**
Baten	1.347.812	1.348.201	**-389**
Saldo	**-329.678**	**-302.673**	**-27.005**

Het negatieve resultaat van het totaal van het programma van A-UM is hoger dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 27.005. Dit komt voornamelijk door een overboeking van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen naar de voorziening groot onderhoud. Het verschil leidt tot een hogere onttrekking aan de reserves (zie ook toelichting balans).

Resultaat IJ-Z 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	496.354	477.534	**-18.820**
Baten	432.149	432.149	**-**
Saldo	**-64.205**	**-45.385**	**-18.820**

Het negatieve resultaat van het totaal van het programma van IJ-Z is hoger dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 18.820. Dit komt voornamelijk door een overboeking van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen naar de voorziening groot onderhoud. Het verschil leidt tot een hogere onttrekking aan de reserves (zie ook toelichting balans).

Overzicht participantenbijdrage A-UM

	2018	**+ index**	**+ conform AB besluit 2016/06**	**2019**
Indexatie		3,54%	2,50%	
Provincie Noord-Holland	**523.919**	18.547	13.562	**556.028**
Gemeente Alkmaar	**75.606**	2.676	1.957	**80.239**
Gemeente Beverwijk	**45.792**	1.621	1.185	**48.598**
Gemeente Castricum	**55.371**	1.960	1.433	**58.764**
Gemeente Heemskerk	**30.881**	1.093	799	**32.773**
Gemeente Heiloo	**25.556**	905	662	**27.123**
Gemeente Uitgeest	**55.371**	1.960	1.433	**58.764**
Gemeente Zaanstad	**252.374**	8.934	6.533	**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.064.870**	**37.696**	**27.564**	**1.130.130**

Overzicht participantenbijdrage IJ-Z

	2018	+ index	2019
Indexatie		3,54%	
Provincie Noord-Holland	**238.176**	8.431	**246.607**
Gemeente Beverwijk	**13.486**	477	**13.963**
Gemeente Heemskerk	**11.903**	421	**12.324**
Gemeente Uitgeest	**4.206**	149	**4.355**
Gemeente Zaanstad	**49.586**	1.755	**51.341**
Totaal participantenbijdrage	**317.357**	**11.233**	**328.590**

	2019	mutatie voorgestelde verdeelsleutel	verlaging bijdrage beheer IJ-Z gebied	beheerkosten Aagtenpark	2019
Provincie Noord-Holland	**246.607**	- 33.022	- 32.153	92.145	**273.577**
Gemeente Beverwijk	**13.963**	17.450	- 4.729	13.552	**40.236**
Gemeente Heemskerk	**12.324**	15.407	- 4.175	11.965	**35.521**
Gemeente Uitgeest	**4.355**	5.503	- 1.484	4.252	**12.626**
Gemeente Zaanstad	**51.341**	- 5.338	- 6.925	19.847	**58.925**
Totaal participantenbijdrage	**328.590**	**-**	**- 49.466**	**141.761**	**420.885**

1.1 Achtergrond

Het recreatieschap Alkmaarder en Uitgeestermeer zorgt voor een aantrekkelijk aanbod van uiteenlopende recreatievoorzieningen in de regio. Naast de diverse oeverparken voor dagrecreatie in het deelgebied Alkmaarder en Uitgeestermeer is er een grote verscheidenheid aan recreatieve verbindingen en recreatieve voorzieningen zoals wandel-, fiets-, vaar- en skateroutes, kampeerterreinen, horecagelegenheden en jachthavens.

In 2008 is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) RAUM uitgebreid met het nieuwe deelgebied IJmond tot Zaanstad (IJ tot Z). De nadruk in dit gebied ligt op recreatieve verbindingen. In 2017 is De Omzoom hieraan toegevoegd en in 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten ook het Aagtenpark onder de werking van de GR te brengen. De nieuwe recreatieterreinen bieden verschillende wandel- , fiets- en sportmogelijkheden.

Het totale werkgebied beslaat 2.040 ha, waarvan het eigenlijke beheergebied van het recreatieschap 736 ha bedraagt. Daarvan behoort 648 ha tot het gebied van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, waarvan 525 ha water, en 88 ha tot het recreatiegebied IJ tot Z.

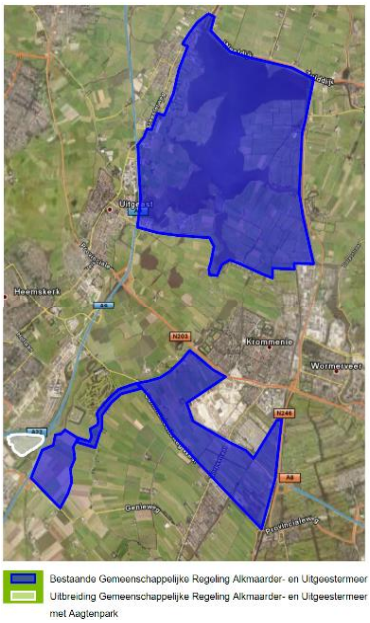

In 2019 is wederom ingezet op het verder ontwikkelen van locaties in het kader van passende culturele en/of commerciële activiteiten. Doel is de aantrekkelijkheid te vergroten en de financiële basis te verhogen. Voorbeelden zijn Erfgoedpark De Hoop, de Woudhaven en het Rijk van Rorik.
Op het beheergebied is veel aandacht besteed aan bestrijding van de waterplanten en de eikenprocessierups, begrazing op de Saskerleidam in plaats van mechanisch maaien, het in beheer nemen van het Aagtenpak en nieuwe contracten met de jachthavens.
Andere belangrijke zaken betroffen het van kracht worden van de nieuwe gemeenschappelijke regeling en de algemene verordening, de verdere voortgang van het proces om te komen tot een nieuwe visie en is de aanvraag van € 1,5 mln. subsidie in het kader van Amsterdam Wetlands toegekend.

De geconsolideerde jaarrekening 2019 sluit met een hoger tekort dan begroot, namelijk € 393.883 i.p.v. € 348.058. Dit komt door vooral drie posten:
* hogere dotatie aan Voorziening Groot Onderhoud (- € 300.000), door administratieve verwerking startkapitaal via exploitatie. In begrotingswijziging 2019 is de overheveling via de balans verwerkt.
* lagere projectkosten (€ 204.000), in verband met het nog niet volledig uitgeven van het projectbudget, bedragen schuiven door naar begrotingswijziging 2020 (projecten visietraject, realisatie horecapunt en openbare toiletten, de woudhaven aankoop, verpachten, erfgoedpark)
* lagere bedrijfskosten (€ 37.000), door minder kosten bij de Woudhaven door het in bruikleen geven aan een derde.

1.2 Highlights 2019

a. Waterplanten: De uitbundige groei van waterplanten zorgt voor steeds meer overlast voor de watersport en de (sport)visserij. Recreatieschap en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) werken samen om meer inzicht te krijgen in oorzaak en oplossingen. De resultaten zijn tot dusverre niet voldoende. In de vergadering van november heeft het algemeen bestuur besloten tot verder onderzoek. Daarbij wordt onderzocht of op middellange termijn samenwerking met andere partijen kan leiden tot een meer gedeelde verantwoordelijkheid voor de bestrijding van de waterplantenoverlast. Tevens wordt deze problematiek onderdeel van het visieproces. Een projectgroep van RNH en het Hoogheemraadschap zoekt een structurele oplossingen voor de problemen als gevolg van de overmatige waterplantengroei. Dit heeft nieuwe inzichten opgeleverd over de problematiek.

b. Inspiratie voor ambitiedocument: Het AB heeft op 14 maart 2018 besloten om te gaan werken aan de formulering van gezamenlijke bestuurlijke ambities en doelstellingen voor beide onderdelen van het recreatieschap: het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en Tussen IJmond en Zaanstad. Het ambitiedocument Eén met natuur is op basis hiervan gerealiseerd en is de inspiratiebron om te komen tot een duurzame toekomstvisie voor het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer met 2040 als horizon. Met de ontwikkeling van de visie worden naast het inspiratiedocument ook Wetlands en OER-IJ als ingrediënten meegenomen. De ontwikkeling van de meerjarenvisie is in 2019 gestart en naar verwachting wordt dit traject halverwege 2020 afgerond. Vervolgens ligt de nadruk op het uitvoeren van de visie en de plannen inclusief korte- en lange termijn gebiedsprogramma's met als resultaat duurzame meerjaren- exploitaties en jaarlijkse beheerplannen.

c. Efficiëntere bedrijfsvoering: De organisatie RNH heeft in 2019 volop ingezet op het uitvoeren van de aanbevelingen uit het Berenschot rapport ‘onderzoek naar een efficiëntere uitvoeringsorganisatie’ op te pakken en te implementeren. Dit heeft betrekking op het verbeteren van de P&C-n cyclus, het besluitvormingsproces en omgevingsmanagement. De meeste van de verbeteracties zijn in 2019 doorgevoerd.

d. Rijk van Rorik: In juli 2019 presenteerden de initiatiefnemers het Plan Rijk van Rorik voor de raad van Beverwijk en bewoners, inschrijvers en geïnteresseerden. Eind 2019 is de omgevingsprocedure gestart en als alles conform plan verloopt kan fase 1 van Rijk van Rorik mei 2020 gereed zijn.

e. € 1,5 mln subsidie Wetllands: In het kader van Amsterdam Wetlands is de aanvraag voor € 1,5 mln subsidie uit het investeringsbudget Vitaal Platteland van het ministerie van LNV toegekend. De bestuurlijke bekrachtiging daarvan moet in 2020 plaatsvinden. Het doel is te komen tot een vernieuwing van bepaalde oeverzones ondiepe gedeelten van het meer voor het realiseren van een duurzame balans tussen recreatie, natuur- en aardkundige waarden.

f. Erfgoedpark De Hoop: De gekozen kandidaat voor het Erfgoedpark De Hoop heeft zich op het laatste moment teruggetrokken. Eind 2019 is contact gezocht met de eerstvolgende op de lijst van kandidaten. Het bestuur hoopt begin 2020 deze procedure af te ronden en te starten met de verdere ontwikkeling van het park.

g. Gemeenschappelijke regeling - algemene verordening: Na behandeling door het bestuur zijn de algemene verordening en de gemeenschappelijke regeling door de raden behandeld. Na instemming door alle deelnemers zijn beiden in de zomer van 2019 van kracht geworden.

De taken van het RAUM kunnen worden onderverdeeld in de volgende hoofdtaken:
• beheren en in stand houden van de gebieden en de voorzieningen;
• vernieuwing doorvoeren om het gebied aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van de recreant;
• het uitvoeren van het inrichtings- en investeringsprogramma.

1.3 Doelen RAUM

Op basis van de in 2019 vastgestelde nieuwe gemeenschappelijke regeling heeft het recreatieschap als doel:
a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en watersport;
b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde.

Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom, die jaarlijks het vertrekpunt is voor het programmaplan en de begroting. In 2014 is gestart met het ophalen van ideeën voor een duurzame instandhouding van het RAUM. Hiervoor is in eerste instantie met ondernemers gekeken wat zij wenselijk achten. Dit is later gedeeld met belangenorganisaties en bewonersorganisaties. Eind 2014 heeft dit geleid tot een rapport "Naar een duurzame instandhouding van het recreatiegebied Alkmaarder-en Uitgeestermeer", welke in 2015 is vastgesteld door het bestuur.

In dit toekomstperspectief heeft het bestuur vijf locaties benoemd waar ontwikkeling mogelijk is voor recreatie en toerisme. Dat is de Dorregeest, het voormalig Erfgoedpark De Hoop, de oeverparken bij Akersloot, de Woudhaven en de Stierop. Het achterliggende doel is om hiermee een impuls te geven aan het gebruik van het gebied én om inkomsten te genereren.
Dit betekent dat voor de ontwikkeling van deze gebieden de planologische medewerking is vereist vanuit de gemeenten Uitgeest en Castricum.

Overzicht doelstellingen

1.4 Financieel overzicht 2019

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 7 deelprogramma´s. Naast beheer voert het recreatieschap een aantal taken uit op het gebied van bestuursadvisering, secretariële ondersteuning en financiële administratie, toezicht, communicatie en ontwikkeling.
Naast het beheren en het in stand houden van het gebied komen er ook financiële opbrengsten voort uit de door de deelprogramma's geleverde inspanningen. Dit zijn de zogenoemde exploitatieopbrengsten. Onder exploitatieopbrengsten wordt verstaan:

• Huren, erfpachten en vergunningen van exploitaties zoals (jacht)havens en horeca.
• Veergelden uit pontjes.
• Gebruiksvergoedingen voor bijvoorbeeld muziek- en sport evenementen.

Verder ontvangt het recreatiegebied een jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten (de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling). De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting van het recreatieschap.

- - - - -

Waar komt het geld vandaan: Alkmaarder- en Uitgeestermeer

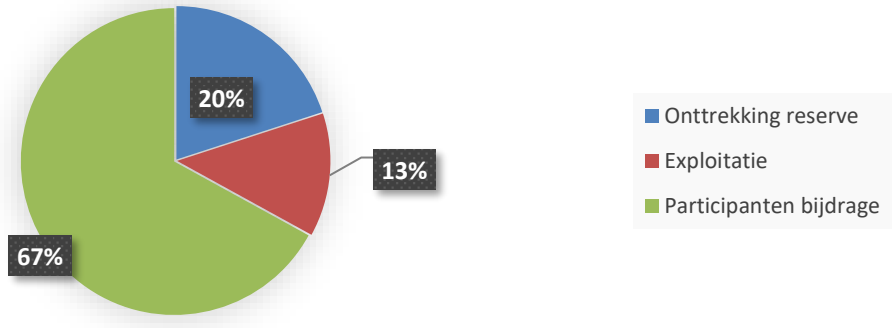

Waar gaat het geld naar toe: IJ tot Z

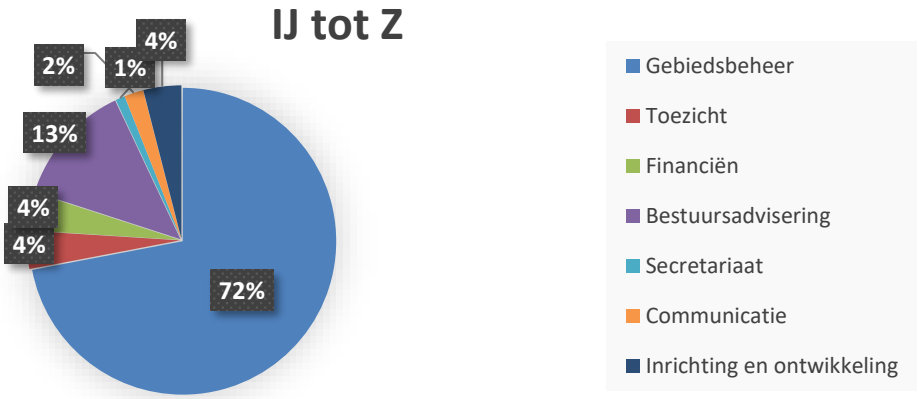

Waar komt het geld vandaan: IJ tot Z

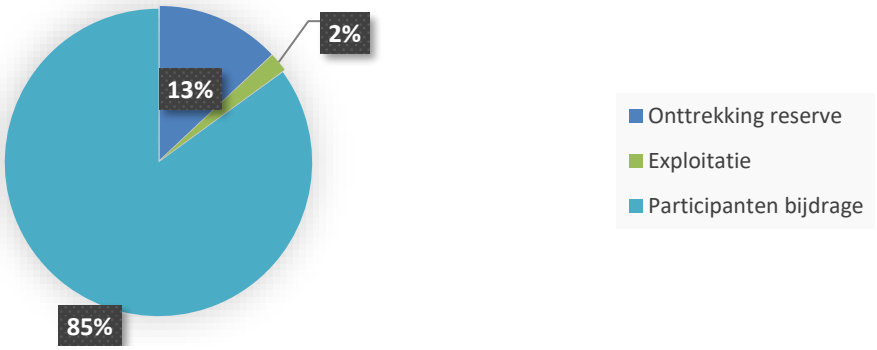

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het RAUM zijn in 2019 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het berekende benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 484.000,-. Dit is echter niet direct beschikbaar, omdat er conform het bestuursbesluit van 15 november 2012 besloten is om in de algemene reserve 2,5% van de lasten van 2013 aan te houden. Dit betekent een algemene reserve van € 45.392,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

Vanaf 2018 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2018	BGR 2019	JR 2019
netto schuldquote	-107%	-82%	-98%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-107%	-82%	-98%
solvabiliteitsratio	94%	86%	75%
structurele exploitatieruimte	23%	5%	8%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het RAUM heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2.2 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2% van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van de langlopende leningen jaarlijks in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd te bewerkstelligen. Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft geen leningen.

2.3 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.
De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengt met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

2.4 Onderhoud kapitaalgoederen
Bij het onderhoud aan de kapitaalgoederen in beheer bij het recreatieschap worden de volgende begrippen gehanteerd:

• Groot onderhoud; Onderhoudsmaatregel die meerdere malen binnen de levensduur van het element plaatsvindt. Het is gericht op het vertragen van de structurele achteruitgang van de kwaliteit en veiligheid en heeft tot doel de technische staat op het door het recreatieschap gekozen kwaliteitsniveau te houden.
• Vervangingsonderhoud of Rehabilitatie; Onderhoudsmaatregel om de kwaliteit en veiligheid van een element weer op het gekozen kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de levenscyclus indien groot onderhoud niet meer toereikend is.
• **Nieuw beheerplan (beheermethode Cyber) en nieuwe BBV-regels;**
In 2018 is een nieuwe beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van RAUM. In het beheerplan is een doorrekening van de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen gemaakt. Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het vaststellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vinden plaats in 2023, waardoor in 2024 kapitaallasten worden opgenomen. In de begroting wordt in de meerjarenbegroting inzichtelijk hoe de beheersituatie zicht ontwikkelt en hoe gekomen wordt tot een sluitende meerjarenbegroting.

De volgende werkzaamheden zijn in 2019 uitgevoerd:
a. Groen
Bij Dorregeest is 176 are beplanting gesnoeid en zijn 15 nieuwe bomen aangeplant. In combinatie met het terugzetten van 52 knotwilgen bij Zwaansmeer waren hiervoor de kosten € 19.324
In het IJ tot Z-gebied is de beplanting bij De Buitenlanden voor het eerst na de aanplant in 2010 gesnoeid voor een bedrag van €127.298,-

b. Verhardingen (wegen, fietspaden, wandelpaden)
De elementverharding van de parkeerplaats Uiterdam,rond het toiletgebouw Zwaansmeer en het toiletgebouw De Hoorne is opnieuw gestraat. De kosten hiervoor kwamen vanwege de kostenontwikkeling binnen de GWW-sector ruim boven de raming.
In totaal is 15,6 are aan elementverharding opnieuw gestraat.

c. Kunstwerken
In 2019 is bij twee kanosteigers binnen het AUM groot onderhoud uitgevoerd voor een bedrag van. van € 2.173,45 Twee steigers in het IJ tot Z-gebied zijn vervangen voor € 6.925,75

d. Oeververdediging
Inspectie van de oeververdediging vindt regelmatig plaats. In 2019 is echter geen (groot) onderhoud of vervanging gepleegd aan oeververdediging.

e. Gebouwen
Het toiletgebouw op het recreatieterrein De Hoorne is voorzien van een nieuwe conserveringslaag voor een bedrag van € 6.729

f. Weg- en terreinmeubilair
Er zijn bij Dorregeest een drietal houten picknickbanken en viertal picknicktafels vervangen voor metalen banken voor een bedrag van € 11.273. Bij Zwaansmeer is een afvalcontainer vervangen voor € 4.659 en in de vaargeul over het Uitgeestermeer en nabij de ARZV zijn voor een bedrag van € 5.687 in totaal, 6 nieuwevaarwegmarkeringen aangebracht

g. Hygiënische maatregelen
Bij het beheerkantoor is de rioolpomp en pompunit vervangen voor een totaalbedrag van € 9.117

2.5 De verkorte balans

De balans per 31 december kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	2019	2018	PASSIVA	2019	2018
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	348,0	379,6	Reserves	1.721,1	2.115,0
Financiële vaste activa	-	-	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***348,0***	***379,6***			
			Subtotaal	***1.721,1***	***2.115,0***
Vlottende activa					
Voorraden	-	-	***Voorziening***	373,2	-
Vorderingen en overlopende activa	1.724,5	1.652,1	***Vlottende passiva***		
Liquide middelen	216,1	212,4	Schulden op korte termijn	194,3	129,2
Subtotaal	***1.940,5***	***1.864,5***	***Subtotaal***	***194,3***	***129,2***
TOTAAL	**2.288,6**	**2.244,2**	**TOTAAL**	**2.288,6**	**2.244,2**

Jaarrekening
2019

3.1 BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	348.010		379.615	
subtotaal materiële vaste activa		*348.010*		*379.615*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**348.010**		**379.615**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen	1.520		286	
Vooruitbetaalde bedragen	8.673		3.077	
Nog te ontvangen bedragen	30.521		5.991	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.683.741		1.642.778	
subtotaal vorderingen en overlopende activa		*1.724.454*		*1.652.132*
Liquide Middelen				
ING Bank Spaarrekeningen	208.296		208.282	
ING Bank	7.624		3.791	
Kas	173		336	
subtotaal liquide middelen		*216.093*		*212.409*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**1.940.547**		**1.864.541**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**2.288.557**		**2.244.156**

PASSIVA

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Kapitaal	408		408	
Algemene reserve	45.392		45.392	
Bestemmingsreserve vervangingsinvest.	610.484		940.162	
Algemene reserve IJ-Z	720.733		662.504	
Bestemmingsreserve IJ-Z	344.097		466.532	
subtotaal reserves en fondsen		*1.721.115*		*2.114.998*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**1.721.115**		**2.114.998**
VOORZIENING		**373.167**		**-**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	160.320		64.781	
Nog te betalen bedragen	10.559		41.234	
Aangegane verplichtingen	-		6.660	
Vooruitontvangen bedragen	23.396		16.482	
subtotaal schulden korte termijn		*194.275*		*129.158*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**194.275**		**129.158**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**2.288.557**		**2.244.156**

3.2 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves
Er zijn vier reserves, zijnde de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen, algemene reserve IJ-Z en de bestemmingsreserve nog te bepalen

Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het exploitatieoverschot of -tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken. Aan de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen worden de netto uitgaven van vervangings investeringen onttrokken. Deze reserve is gedeeltelijk bestemt voor de vorming van de voorziening Groot onderhoud.

In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve en bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen. De algemene reserve IJ-Z is gevormd om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen. De bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z is gevormd ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden die in beheer zijn bij het recreatieschap.

- Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

3.3 TOELICHTING OP DE BALANS

		31-12-2019		31-12-2018
ACTIVA				
Materiële vaste activa		**348.010**		**379.615**

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto investeringen tot boekjaar		542.455		542.455
Netto investeringen boekjaar		-		-
Desinvesteringen boekjaar		-		-
Totaal geïnvesteerde bedragen		542.455		542.455
Afschrijvingen tot boekjaar	162.841		131.237	
Afschrijvingen boekjaar	31.604		31.604	
Afschrijvingen desinvesterin	-		-	
Totaal afschrijvingen		194.445		162.841
Boekwaarde per 31 december		348.010		379.615

In bijlage II is een specificatie van de materiële vaste activa is opgenomen in de staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019

Vorderingen en overlopende activa	**40.713**	**9.354**
Debiteuren algemeen	**1.520**	**286**
Vooruitbetaalde bedragen	**8.673**	**3.077**

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2019 bestaan onder andere uit vooruitbetaalde abonnementen, contributies en verzekeringen 2020.

Nog te ontvangen bedragen	**30.521**	**5.991**

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzetting Rijk's schatkist RAUM	**1.683.741**	**1.642.778**

Rijk's schatkist RAUM

Drempelbedrag 2019 250.000

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	219.426	216.756	216.822	215.920
Ruimte onder drempelbedrag	30.574	33.244	33.178	34.080
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

ING Zak. Spaarrek.67.08.10.932	208.296		208.282	
ING Bank 67.08.10.932	7.624		3.791	
Kas	173		336	
		216.093		**212.409**

PASSIVA

		31-12-2019		31-12-2018
Reserves en fondsen				
Kapitaal				
Saldo per 31 december		408		408

Onder het kapitaal zijn opgenomen: het oorspronkelijke stichtingskapitaal en de opbrengst van perceel grond Lagendijk uit 1981.

Algemene reserve

Saldo per 1 januari		45.392		45.392
Bij: toevoeging	85.010		41.157	
Bij: totaal saldo dotatie		85.010		41.157
Af: saldo onttrekking	-		-	
Af: overheveling surplus van het weerstandsvermogen	-85.010		-41.157	
Af: totaal saldo onttrekking		-85.010		-41.157
Saldo per 31 december		45.392		45.392

De onttrekking van € 85.010,- is het surplus van het weerstandsvermogen per 31 december 2019. Dit bedrag word toegevoegd aan de Bestemmings Reserve conform bestuursbesluit 2012/12 (de Algemene reserve/weerstandsvermogen bedraagt 2,5% van de lasten in 2013 ofwel € 45.392,-) .

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen

Saldo per 1 januari		940.162		1.033.980
Bij: toevoegingen			173.869	
Bij: overheveling surplus van het weerstandsvermogen	85.010		41.157	
Bij: totaal toevoegingen		85.010		215.026
Af: aandeel recreatieschap in vervangingsinvesteringen	-		-211.246	
Af: waterplanten	-111.285		-	
Af: inspiratiedocument/visie	-22.434		-29.462	
Af: erfgoedpark de Hoop	-50.694		-64.099	
Af: woudhaven in eigendom verwerven en uitgeven	-4.681		-4.036	
Af: omgevingsmanagement	-23.378		-	
Af: saldo onttrekkingen	-2.216		-	
Af: Overheveling naar voorziening groot onderhoud	-200.000		-	
Af: totaal saldo onttrekking		-414.688		-308.844
Saldo per 31 december		610.484		940.162

De toevoeging aan de bestemmingsreserve bestaat uit de overheveling van het surplus van het weerstandsvermogen per 31 december 2019 conform bestuursbesluit 2012/12.

De onttrekking aan de bestemmingsreserve van € 414.688,- heeft betrekking op de uitgaven voor waterplanten, tijdelijk beheer en de herontwikkeling van het voormalig Erfgoedpark de Hoop, visie en omgevingsmanagement. Daarnaast een onttrekking ten behoeve van planmatig onderhoud voor de vorming van de voorziening Groot onderhoud conform bestuursbesluit 25/2018.

	31-12-2019	**31-12-2018**
Algemene reserve IJ-Z		
Saldo per 1 januari	662.504	603.225
Bij: saldo toevoeging	69.072	80.199
Af: saldo onttrekking	-10.842	-20.919
Saldo per 31 december	720.733	662.504

In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve IJ-Z te vormen om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z		
Saldo per 1 januari	466.532	412.606
Bij: saldo toevoegingen	-	79.339
Af: aandeel recreatieschap in vervangingsinvesteringen		-25.414
Af: Overheveling naar voorziening groot onderhoud	-100.000	-
Af: visie	-22.434	-
Saldo per 31 december	344.097	466.532

In het AB van 26 november 2009 is besloten een bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden in beheer bij het recreatieschap.Daarnaast een onttrekking ten behoeve van planmatig onderhoud voor de vorming van de voorziening Groot onderhoud conform bestuursbesluit 25/2018.

Totaal reserves	**1.721.115**	**2.114.998**
Voorziening	**373.167**	**-**
Voorziening groot onderhoud A-UM		
Saldo per 1-1	-	-
Overheveling uit bestemmingsreserve vervangingsi	200.000	-
Dotatie	205.000	-
Onttrekking	178.933	-
Saldo per 31-12	226.067	-

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen conform bestuursbesluit 25/2018.

	31-12-2019	31-12-2018
Voorziening groot onderhoud IJ-Z		
Saldo per 1-1	-	-
Overheveling uit bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z	100.000	-
Dotatie	62.000	-
Onttrekking	14.900	-
Saldo per 31-12	147.100	-

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Schulden op korte termijn

Crediteuren	**160.320**	**64.781**
Specificatie:		
Twisk & Bosman	68.922	
Recreatie Noord Holland N.V.	61.660	
Imsus	4.966	
Royal Haskoning	4.401	
WNK Personeelsdiensten	3.362	
Water, land & Dijken	3.204	
S de Groot	3.202	
Overige crediteuren	10.602	
	160.320	
Nog te betalen bedragen	**10.559**	**41.234**
Specificatie:		
Accountantskosten 2019	8.234	
Elektra 2019 Beheersbureau	2.300	
Diversen	25	
	10.559	
Aangegane verplichtingen	**-**	**6.660**
Vooruitontvangen bedragen	**23.396**	**16.482**

Onder de vooruitontvangen bedragen is verantwoord de vooruitontvangen subsidie van het project "Onderhoud kanoroute gemeente Castricum". ad € 15.309,- en bijdrage voor het beheer van de recreatiekaart ad € 8.087,-

Niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengt met 2 jaar (dus 2019-2020).

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

3.4 HET GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	1.476.200	222.968	- 1.253.232	1.235.386	229.335	- 1.006.051	1.044.786	219.374	- 825.412
2 Toezicht	83.432	-	- 83.432	94.884	-	- 94.884	77.654	-	- 77.654
3 Financiën	98.319	-	- 98.319	101.889	-	- 101.889	97.763	13	- 97.749
4 Bestuursadvisering	213.942	-	- 213.942	360.831	-	- 360.831	219.427	-	- 219.427
5 Secretariaat	52.101	-	- 52.101	49.745	-	- 49.745	44.571	-	- 44.571
6 Communicatie	59.041	-	- 59.041	72.167	-	- 72.167	55.075	-	- 55.075
7 Inrichting & ontwikkeling	190.809	5.977	- 184.832	213.506	-	- 213.506	56.273	13.322	- 42.952
Bijdrage participanten		1.551.015	1.551.015		1.551.015	1.551.015		1.382.227	1.382.227
Totaal lasten en baten	**2.173.844**	**1.779.961**	**- 393.883**	**2.128.408**	**1.780.350**	**- 348.058**	**1.595.549**	**1.614.936**	**19.387**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 393.883**			**- 348.058**			**19.387**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	85.010	-	85.010	29.015	-	29.015	41.157	-	41.157
Onttrekking algemene reserve	-	85.010	- 85.010	-	29.015	- 29.015	-	41.157	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	-	85.010	36.903	-	36.903	215.026	-	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	-	414.688	- 414.688	-	777.065	- 777.065	-	308.844	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	-	-	437.489	-	437.489	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	-	69.072	103.151	-	103.151	80.199	-	80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	10.842	- 10.842	-	56.036	- 56.036	-	20.919	- 20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	-	-	-	-	79.339	-	79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	122.434	- 122.434	-	92.500	- 92.500	-	25.414	- 25.414
Totaal lasten en baten	**2.412.935**	**2.412.935**	-	**2.734.966**	**2.734.966**	-	**2.011.270**	**2.011.270**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**2.412.935**	**2.412.935**	**-**	**2.734.966**	**2.734.966**	**-**	**2.011.270**	**2.011.270**	**-**

3.5 GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	833.887	835.157	824.714
Bestuurskosten	5.797	8.215	1.918
Kantoorkosten	18.394	20.480	24.774
Vervoerskosten	31.196	23.684	20.823
PR & marketing	14.340	20.101	17.733
Bedrijfskosten	433.344	470.259	364.941
Projectkosten	237.951	442.437	308.763
Groot onderhoud	193.833	228.000	-
Afschrijvingen	31.604	40.707	31.604
Rentekosten	331	368	339
Dotatie voorziening groot onderhoud	567.000	267.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 193.833	- 228.000	-
Bijzondere baten en lasten	- 0	-	- 59
Totaal lasten	**2.173.844**	**2.128.408**	**1.595.549**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	207.607	211.666	203.500
Financiële baten	-	-	13
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	21.339	17.669	29.196
Totaal baten	**228.946**	**229.335**	**232.709**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.944.898**	**- 1.899.073**	**- 1.362.840**
Bijdrage participanten	1.551.015	1.551.015	1.382.227
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 393.883**	**- 348.058**	**19.387**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	85.010	29.015	41.157
Onttrekking algemene reserve	- 85.010	- 29.015	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	36.903	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	- 414.688	- 777.065	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	437.489	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	103.151	80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	- 10.842	- 56.036	- 20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	- 122.434	- 92.500	- 25.414
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

4.1 Programmaverantwoording en resultaat A-UM

Resultaat A-UM 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.452.678	1.301.517	**-151.161**
Baten	1.326.473	1.330.532	**-4.059**
Saldo	**-126.206**	**29.015**	**-155.221**

De reguliere werkzaamheden vallen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil zit in de administratieve overboeking van € 200.000,- startkapitaal voor de voorziening Groot onderhoud. In begrotingswijziging 2019 is dit bedrag niet via de exploitatie verwerkt, maar via de balans.

Resultaat A-UM 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	224.811	349.357	**124.546**
Baten	21.339	17.669	**3.670**
Saldo	**-203.473**	**-331.688**	**128.215**

Het incidentele programma van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer valt lager uit dan begroot wat met name wordt veroorzaakt door het temporiseren van de visieproces dat deel doorschuift naar 2020.

Resultaat A-UM 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.677.490	1.650.874	**-26.616**
Baten	1.347.812	1.348.201	**-389**
Saldo	**-329.678**	**-302.673**	**-27.005**

Het resultaat van het totaal van het programma van A-UM is negatiever dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 27.005.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
Kapitaal	408	408	-
Algemene reserve	45.392	45.392	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvestering	610.484	940.162	- 329.678
Totaal	**656.284**	**985.962**	**- 329.678**

In plaats van een begrote onttrekking van € 302.673 is er € 329.678 onttrokken aan de reserve.

4.2 Overzicht participantenbijdrage A-UM

	2017	+ index	+ conform AB besluit 2016/06		2018
Indexatie		0,65%	2,50%		
Bezuiniging					
Provincie Noord-Holland	**507.839**	3.301	12.779		**523.919**
Gemeente Alkmaar	**73.286**	476	1.844		**75.606**
Gemeente Beverwijk	**44.386**	289	1.117		**45.792**
Gemeente Castricum	**53.671**	349	1.351		**55.371**
Gemeente Heemskerk	**29.933**	195	753		**30.881**
Gemeente Heiloo	**24.772**	161	623		**25.556**
Gemeente Uitgeest	**53.671**	349	1.351		**55.371**
Gemeente Zaanstad	**244.629**	1.590	6.155		**252.374**
Totaal participantenbijdrage	**1.032.187**	**6.710**	**25.973**	**-**	**1.064.870**

	2018	+ index	+ conform AB besluit 2016/06		2019
Indexatie		3,54%	2,50%		
Provincie Noord-Holland	**523.919**	18.547	13.562		**556.028**
Gemeente Alkmaar	**75.606**	2.676	1.957		**80.239**
Gemeente Beverwijk	**45.792**	1.621	1.185		**48.598**
Gemeente Castricum	**55.371**	1.960	1.433		**58.764**
Gemeente Heemskerk	**30.881**	1.093	799		**32.773**
Gemeente Heiloo	**25.556**	905	662		**27.123**
Gemeente Uitgeest	**55.371**	1.960	1.433		**58.764**
Gemeente Zaanstad	**252.374**	8.934	6.533		**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.064.870**	**37.696**	**27.564**		**1.130.130**

4.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN A-UM IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	1.117.601	211.704	- 905.896	982.198	218.071	- 764.127	932.486	219.374	- 713.111
2 Toezicht	63.049	-	- 63.049	65.340	-	- 65.340	69.300	-	- 69.300
3 Financiën	79.552	-	- 79.552	82.439	-	- 82.439	84.841	13	- 84.828
4 Bestuursadvisering	149.797	-	- 149.797	232.524	-	- 232.524	157.081	-	- 157.081
5 Secretariaat	46.642	-	- 46.642	44.768	-	- 44.768	43.643	-	- 43.643
6 Communicatie	48.711	-	- 48.711	54.760	-	- 54.760	50.721	-	- 50.721
7 Inrichting & ontwikkeling	172.138	5.977	- 166.161	188.845	-	- 188.845	45.981	5.977	- 40.004
Bijdrage participanten	-	1.130.130	1.130.130	-	1.130.130	1.130.130	-	1.064.870	1.064.870
Totaal lasten en baten	**1.677.490**	**1.347.812**	**- 329.678**	**1.650.874**	**1.348.201**	**- 302.673**	**1.384.053**	**1.290.235**	**- 93.818**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 329.678**			**- 302.673**			**- 93.818**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	85.010	-	- 85.010	29.015	-	- 29.015	41.157	-	- 41.157
Onttrekking algemene reserve	-	85.010	85.010	-	29.015	29.015	-	41.157	41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	-	- 85.010	36.903	-	- 36.903	215.026	-	- 215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	-	414.688	414.688	-	777.065	777.065	-	308.844	308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	-	-	437.489	-	- 437.489	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**1.847.509**	**1.847.509**	-	**2.154.281**	**2.154.281**	-	**1.640.236**	**1.640.236**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**1.847.509**	**1.847.509**	**-**	**2.154.281**	**2.154.281**	**-**	**1.640.236**	**1.640.236**	**-**

4.4 TOELICHTING A-UM OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	327.091	366.580	286.924
Inzet RNH regulier	356.409	355.909	375.347
Dotatie voorziening groot onderhou	405.000	205.000	-
Groot onderhoud	178.933	188.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 178.933	- 188.000	-
Totaal lasten regulier	**1.088.500**	**927.489**	**662.271**
Baten:			
Opbrengsten regulier	196.343	200.402	203.500
Totaal baten regulier	**196.343**	**200.402**	**203.500**
Saldo regulier	**- 892.157**	**- 727.087**	**- 458.771**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.345	45.324	241.407
Inzet RNH incidenteel	6.756	9.385	28.808
Totaal lasten incidenteel	**29.100**	**54.709**	**270.215**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	15.361	17.669	15.875
Totaal baten incidenteel	**15.361**	**17.669**	**15.875**
Saldo incidenteel	**- 13.739**	**- 37.040**	**- 254.340**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 905.896**	**- 764.127**	**- 713.111**

Financieel	Toelichting
het negatieve saldo van gebiedsbeheer valt circa € 141.769 hoger uit door hogere dotatie Voorziening groot onderhoud (€ 200.000) en lagere incidentele en reguliere lasten (circa € 60.000).	
Lasten regulier	
Overschrijding reguliere lasten (€ 161.011)	Enerzijds werd € 200.000 meer aan de Voorziening groot onderhoud toegevoegd. De reden hiervoor is dat de hoogte van de voorziening is afgestemd op de jaarlijkse behoefte van het beheerplan. Daartegenover zijn de Bedrijfskosten circa € 40.000 lager dan begroot. Met name bij civiele kunstwerken, meubilair, reiniging en gebouwen. De reden is minder kosten bij de Woudhaven door het in bruikleen geven aan een derde.
Lasten incidenteel	
Onderschrijding incidentele lasten(€ 25.609)	Dit voordeel komt vooral door lagere kosten bij de herontwikkeling van het erfgoedpark en de herziening vastgoedcontracten.

Onderbouwing bedrijfskosten regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Groen	67.363	62.410
Verharding	31.796	19.940
Water	25.720	19.090
Riolering	17.697	17.850
Civiele kunstwerken	-	18.840
Meubilair	8.973	25.840
Reiniging	41.594	50.100
Gebouwen	10.836	21.050
Oevers strand	925	5.460
Beheerkosten dagelijks onderhoud	204.903	240.580
Overig bedrijfskosten	122.188	126.000
Totaal bedrijfskosten regulier	327.091	366.580
	-	

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Onderbouwing groot onderhoud		
Groen	22.182	48.200
Verharding	98.062	50.300
Water	-	-
Riolering	9.409	10.500
Civiele kunstwerken	2.243	17.900
Meubilair	39.397	51.600
Reiniging	-	-
Gebouwen	6.944	7.600
Oevers strand	697	1.900
Totaal groot onderhoud	178.933	188.000
	-	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
herontwikkeling erfgoedpark	13.571	-	13.571
onderh. kanoroute gem. Castricum	1.173	1.173	-
herziening vastgoedcontracten	168	-	168
Kennemerland	14.189	14.189	-
	29.100	15.361	13.739

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
herontwikkeling erfgoedpark	27.155	-	27.155
onderh. kanoroute gem. Castricum	2.500	2.500	-
herziening vastgoedcontracten	9.885	-	9.885
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	15.169	15.169	-
	54.709	17.669	37.040

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	regulier overleg stakeholders	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
uitvoering groot onderhoud 2019/halfverhardingen	vernieuwen verharding bij De Hoorne is uitgevoerd door het HHNK in combinatie met het dijkverzwaringsprogramma.			x	
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	(Beoogd) resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
onderhoud kanoroute gemeente Castricum	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van Gemeente Castricum			x	x
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van verschillende gemeenten			x	x
realisatie horeca Dorregeest	na wijziging bestemmingsplan realiseren van een restaurant met geïntegreerde toiletgroep		x	x	
herziening vastgoedcontracten	eigentijdse marktconforme contracten			x	x
erfgoedpark	bestemmingsplan is gewijzigd, wervingscampagne doorlopen en plan geselecteerd.		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.649	8.002	7.053
Inzet RNH regulier	59.400	57.338	62.246
Totaal lasten regulier	**63.049**	**65.340**	**69.300**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 63.049**	**- 65.340**	**- 69.300**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 63.049**	**- 65.340**	**- 69.300**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene	toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	27.146	37.915	26.148
Inzet RNH regulier	52.123	43.297	55.283
Totaal lasten regulier	**79.269**	**81.212**	**81.431**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	13
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**13**
Saldo regulier	**- 79.269**	**- 81.212**	**- 81.417**
Lasten:			
Lasten incidenteel	11.666	12.000	15.137
Inzet RNH incidenteel	- 11.383	- 10.773	- 11.727
Totaal lasten incidenteel	**283**	**1.227**	**3.410**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 283**	**- 1.227**	**- 3.410**
Saldo Financiën	**- 79.552**	**- 82.439**	**- 84.828**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	7.485	18.927	1.918
Inzet RNH regulier	95.965	90.026	120.801
Totaal lasten regulier	**103.450**	**108.953**	**122.719**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 103.450**	**- 108.953**	**- 122.719**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.968	94.571	30.895
Inzet RNH incidenteel	23.378	29.000	3.467
Totaal lasten incidenteel	**46.346**	**123.571**	**34.362**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 46.346**	**- 123.571**	**- 34.362**
Saldo Bestuursadvisering	**- 149.797**	**- 232.524**	**- 157.081**

Financieel	Toelichting
Het saldo van bestuursadvisering valt € 82.727 lager uit door lagere incidentele lasten.	
Lasten regulier	
Onderschrijding incidentele lasten van € 77.225	De geraamde kosten voor het opstellen van de visie zijn lager doordat een groot deel van de werkzaamheden doorschuiven naar 2020 door het in overleg met de deelnemers aangepaste planning.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Inzet werkzaamh. omgevingsmanagem	23.378	-	23.378
visie RAUM	22.434	-	22.434
advisering	534	-	534
	46.346	-	46.346

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Inzet werkzaamh. omgevingsmanagem	29.000	-	29.000
visie RAUM	92.500	-	92.500
advisering	2.071	-	2.071
	123.571	-	123.571

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering. Extra bestuursvergadering voor vaststellen nieuwe GR	x		
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening			x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x		x
aantal bezoeken monitoren en rapporteren	aantal bezoeken gemeten en gerapporteerd		x	x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord			x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x		

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x		
visie RAUM	een nieuwe visie voor het schap	x	x	x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	169	2.750	-
Inzet RNH regulier	46.473	42.018	43.643
Totaal lasten regulier	**46.642**	**44.768**	**43.643**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 46.642**	**- 44.768**	**- 43.643**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 46.642**	**- 44.768**	**- 43.643**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid, inclusief de extra AC vergaderingen en extra AB	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	11.724	17.477	15.577
Inzet RNH regulier	36.987	37.283	35.144
Totaal lasten regulier	**48.711**	**54.760**	**50.721**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 48.711**	**- 54.760**	**- 50.721**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 48.711**	**- 54.760**	**- 50.721**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van artikelen in kranten en op websites en officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto 's	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.757	-	-
Inzet RNH regulier	19.300	18.995	26.511
Totaal lasten regulier	**23.057**	**18.995**	**26.511**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 23.057**	**- 18.995**	**- 26.511**
Lasten:			
Lasten incidenteel	112.221	134.880	6.115
Inzet RNH incidenteel	36.860	34.970	13.356
Totaal lasten incidenteel	**149.081**	**169.850**	**19.471**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	5.977	-	5.977
Totaal baten incidenteel	**5.977**	**-**	**5.977**
Saldo incidenteel	**- 143.104**	**- 169.850**	**- 13.493**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 166.161**	**- 188.845**	**- 40.004**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van inrichting & ontwikkeling valt € 22.684 lager uit door minder incidentele lasten.	
Saldo incidenteel	
Onderschrijding van incidentele lasten € 26.746	De oorzaak is een aantal meevallers: * de Woudhaven (€ 12.000) schuift gedeeltelijk door naar 2020 aangezien het een doorlopende proces is en je afhankelijk bent van diverse RO processen. * realisatie horecapunt en openbare toiletten (€ 25.000) schuiven door naar 2020 * waterplantenproblematiek (€ 7.000) lagere kosten. Daarentegen zijn er hogere kosten voor het Erfgoedpark (€ 17.000)

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
realisatie horecapunt en openbare toile	2.216	-	2.216
waterplantenproblematiek	111.285	-	111.285
voormalig Erfgoedpark de Hoop	24.922	-	24.922
de woudhaven aankoop, verpachten	4.681	-	4.681
quickscan ontwikkeling De Hoorne	5.977	5.977	-
	149.081	5.977	143.104

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
realisatie horecapunt en openbare toile	27.700	-	27.700
waterplantenproblematiek	117.900	-	117.900
voormalig Erfgoedpark de Hoop	7.500	-	7.500
de woudhaven aankoop, verpachten	16.750	-	16.750
quickscan ontwikkeling De Hoorne	-	-	-
	169.850	-	169.850

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
juridische advisering	geen extra inzet juridisch advies in 2019	x	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	ondernemer De Woudhaver begeleid.		x	x	
actief verwerven inkomsten	door contractvernieuwing		x	x	

Incidentele inspanning	(Beoogd) resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
erfgoedpark De Hoop	gemeente Uitgeest past in nauwe samenwerking met het schap het bestemmingsplan voor voormalig Erfgoedpark De Hoop aan om een recreatieve exploitatie mogelijk te maken. Dit proces is afgerond en het recreatieschap is gestart met de werving, Plan is geselecteerd.	x	x		
waterplantproblematiek	duurzame oplossing zoeken om overlast van waterplanten voor de watersport te beperken	x			
quickscan de Hoorne	op aanvraag van bewoners wordt er gekeken naar de recreatie mogelijkheden bij de Hoorne		x		x
de woudhaven aankoop, verpachten	voorlopige exploitatie op basis van bruikleenovereenkomst. Exploitant nam in 2019 de beheerkosten grotendeels voor zijn rekening. De hierdoor gerealiseerde besparing wordt conform beleid besteed aan het uitvoeren van groot onderhoud en vervangingen.	x	x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	381.021	451.651	337.620
Inzet RNH regulier	666.657	644.866	718.975
Dotatie voorziening groot onderhou	405.000	205.000	-
Groot onderhoud	178.933	188.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 178.933	- 188.000	-
Totaal lasten regulier	**1.452.678**	**1.301.517**	**1.056.595**
Baten:			
Opbrengsten regulier	196.343	200.402	203.513
Totaal baten regulier	**196.343**	**200.402**	**203.513**
Saldo regulier	**- 1.256.336**	**- 1.101.115**	**- 853.082**
Lasten:			
Lasten incidenteel	169.201	286.775	293.554
Inzet RNH incidenteel	55.611	62.582	33.904
Totaal lasten incidenteel	**224.811**	**349.357**	**327.458**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	21.339	17.669	21.852
Totaal baten incidenteel	**21.339**	**17.669**	**21.852**
Saldo incidenteel	**- 203.473**	**- 331.688**	**- 305.606**
Saldo Totaal	**- 1.459.808**	**- 1.432.803**	**- 1.158.688**

4.5 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT A-UM

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	666.657	644.866	718.975
Bestuurskosten	5.797	7.186	1.918
Kantoorkosten	16.725	17.898	24.046
Vervoerskosten	28.614	22.169	20.440
PR & marketing	11.724	14.545	15.577
Bedrijfskosten	306.364	362.849	305.672
Projectkosten	204.675	335.286	265.540
Groot onderhoud	178.933	188.000	-
Afschrijvingen	31.604	40.707	31.604
Rentekosten	331	368	339
Dotatie voorziening groot onderhoud	405.000	205.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 178.933	- 188.000	-
Bijzondere baten en lasten	- 0	-	- 59
Totaal lasten	**1.677.490**	**1.650.874**	**1.384.053**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	196.343	200.402	203.500
Financiële baten	-	-	13
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	21.339	17.669	21.852
Totaal baten	**217.682**	**218.071**	**225.365**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.459.808**	**- 1.432.803**	**- 1.158.688**
Bijdrage participanten	1.130.130	1.130.130	1.064.870
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 329.678**	**- 302.673**	**- 93.818**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	85.010	29.015	41.157
Onttrekking algemene reserve	- 85.010	- 29.015	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	36.903	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	- 414.688	- 777.065	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	437.489	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

5.1 Programmaverantwoording en resultaat IJmond tot Zaanstad

Achtergrond

In het AB van 4 juli 2018 is er besloten om het Aagtenpark in beheer over te nemen van de gemeente Beverwijk. Ook is er besloten tot een herverdeling van de participantenbijdrage en een verlaging in de bijdrage van de provincie. De herverdeling is naargelang de daadwerkelijk gerealiseerde voorzieningen in IJ-Z. De verlaging van de provinciale bijdrage van 75% naar 50%. In IJ-Z heeft de provincie vanaf 2009 het rijksdeel bijgepast, toen duidelijk werd dat het Rijk niet meer zou bijdragen aan het recreatiegebied de IJ-Z. Bovengenoemde treedt in werking per 1 januari 2019.

Resultaat IJ-Z 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	463.077	370.383	**-92.694**
Baten	432.149	432.149	**-**
Saldo	**-30.928**	**61.766**	**-92.694**

De reguliere werkzaamheden vallen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil zit in de administratieve overboeking van € 100.000,- startkapitaal voor de voorziening Groot onderhoud. In begrotingswijziging 2019 is dit bedrag niet via de exploitatie verwerkt, maar via de balans.

Resultaat IJ-Z 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	33.276	107.151	**73.875**
Baten	-	-	**-**
Saldo	**-33.276**	**-107.151**	**73.875**

De incidentele lasten voor IJ-Z vallen lager uit dan begroot wat met name wordt veroorzaakt door het temporiseren van de visieproces dat deel doorschuift naar 2020.

Resultaat IJ-Z 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	496.354	477.534	**-18.820**
Baten	432.149	432.149	**-**
Saldo	**-64.205**	**-45.385**	**-18.820**

Het resultaat van het totaal van het programma van IJ-Z is negatiever dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 18.820.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
Algemene reserve IJ-Z	720.733	662.504	58.229
Bestemmingsreserve IJ-Z	344.097	466.532	- 122.434
Totaal	**1.064.831**	**1.129.036**	**- 64.205**

5.2 Overzicht participantenbijdrage IJ-Z

	2017	**+ index**	**2018**
Indexatie		0,65%	
Provincie Noord-Holland	**236.638**	1.538	**238.176**
Gemeente Beverwijk	**13.399**	87	**13.486**
Gemeente Heemskerk	**11.826**	77	**11.903**
Gemeente Uitgeest	**4.179**	27	**4.206**
Gemeente Zaanstad	**49.266**	320	**49.586**
Totaal participantenbijdrage	**315.308**	**2.049**	**317.357**

	+ index	mutatie voorgestelde verdeelsleutel	verlaging bijdrage beheer IJ-Z gebied	beheerkosten Aagtenpark	2019
Indexatie	3,54%				
Provincie Noord-Holland	8.431	-33.022	-32.153	92.145	**273.577**
Gemeente Beverwijk	477	17.450	-4.729	13.552	**40.236**
Gemeente Heemskerk	421	15.407	-4.175	11.965	**35.521**
Gemeente Uitgeest	149	5.503	-1.484	4.252	**12.626**
Gemeente Zaanstad	1.755	-5.338	-6.925	19.847	**58.925**
Totaal participantenbijdrage	**11.233**	-	**-49.466**	**141.761**	**420.885**

5.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IJ TOT Z IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	358.600	11.264	- 347.336	253.188	11.264	- 241.924	112.300	-	- 112.300
2 Toezicht	20.382	-	- 20.382	29.544	-	- 29.544	8.355	-	- 8.355
3 Financiën	18.766	-	- 18.766	19.450	-	- 19.450	12.921	-	- 12.921
4 Bestuursadvisering	64.145	-	- 64.145	128.307	-	- 128.307	62.347	-	- 62.347
5 Secretariaat	5.459	-	- 5.459	4.977	-	- 4.977	928	-	- 928
6 Communicatie	10.330	-	- 10.330	17.407	-	- 17.407	4.354	-	- 4.354
7 Inrichting & ontwikkeling	18.671	-	- 18.671	24.661	-	- 24.661	10.292	7.344	- 2.948
Bijdrage participanten	-	420.885	420.885	-	420.885	420.885	-	317.357	317.357
Totaal lasten en baten	**496.354**	**432.149**	**- 64.205**	**477.534**	**432.149**	**- 45.385**	**211.496**	**324.701**	**113.205**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 64.205**			**- 45.385**			**113.205**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	-	- 69.072	103.151	-	- 103.151	80.199	-	- 80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	10.842	10.842	-	56.036	56.036	-	20.919	20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	-	-	-	-	79.339	-	- 79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	122.434	122.434	-	92.500	92.500	-	25.414	25.414
Totaal lasten en baten	**565.425**	**565.425**	-	**580.685**	**580.685**	-	**371.034**	**371.034**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**565.425**	**565.425**	**-**	**580.685**	**580.685**	**-**	**371.034**	**371.034**	**-**

5.4 TOELICHTING IJ TOT Z OP HET OVERZ. VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	129.318	106.981	49.352
Inzet RNH regulier	63.566	77.132	46.077
Dotatie voorziening groot onderhou	162.000	62.000	-
Groot onderhoud	14.900	40.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 14.900	- 40.000	-
Totaal lasten regulier	**354.885**	**246.113**	**95.429**
Baten:			
Opbrengsten regulier	11.264	11.264	-
Totaal baten regulier	**11.264**	**11.264**	**-**
Saldo regulier	**- 343.621**	**- 234.849**	**- 95.429**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	559
Inzet RNH incidenteel	3.715	7.075	16.312
Totaal lasten incidenteel	**3.715**	**7.075**	**16.871**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 3.715**	**- 7.075**	**- 16.871**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 347.336**	**- 241.924**	**- 112.300**

Financieel	Toelichting
het negatieve saldo van gebiedsbeheer valt € 105.412 hoger uit door door hogere reguliere lasten	
Saldo regulier	
hogere kosten dotatie voorziening groot onderhoud	Aan de Voorziening groot onderhoud is € 100.000 meer toegevoegd dan begroot. De reden hiervoor is dat de hoogte van de voorziening is afgestemd op de jaarlijkse behoefte van het beheerplan.
lagere kosten groot onderhoud	Bij groot onderhoud is sprake van te hoge begrote kosten bij "Groen": werkelijke kosten zijn € 25.000 lager. Per saldo vallen de onder- en overschrijding tegen elkaar weg. Dit komt door de extreem lage inschrijving van de aannemer

Onderbouwing bedrijfskosten regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Groen	56.808	72.027
Verharding	19.266	7.479
Water	4.573	7.442
Riolering	-	244
Civiele kunstwerken	6.926	350
Meubilair	5.191	6.239
Reiniging	8.536	7.792
Gebouwen	-	-
Oevers strand	-	-
Beheerkosten dagelijks onderhoud	101.300	101.573
Overig bedrijfskosten	28.019	5.408
Totaal bedrijfskosten regulier	129.318	106.981
	-	

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Onderbouwing groot onderhoud		
Inzet RNH VAT GO/VV	-	-
Groen	13.517	34.800
Verharding	-	-
Water	-	-
Riolering	-	-
Civiele kunstwerken	-	3.800
Meubilair	1.383	1.400
Reiniging	-	-
Gebouwen	-	-
Oevers strand	-	-
Totaal groot onderhoud	14.900	40.000
	-	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
overdracht Aagtenpark	3.715	-	3.715
	3.715	-	3.715

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
overdracht Aagtenpark	7.075	-	7.075
	7.075	-	7.075

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
overdracht Aagtenpark	besluit is genomen en de GR is aangepast		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	449	2.480	371
Inzet RNH regulier	19.933	27.064	7.983
Totaal lasten regulier	**20.382**	**29.544**	**8.355**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 20.382**	**- 29.544**	**- 8.355**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 20.382**	**- 29.544**	**- 8.355**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van toezicht valt € 9.162 lager uit door lagere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Onderschrijding van € 9.162	Lagere kosten door een minder goed seizoen.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.464	1.464	728
Inzet RNH regulier	20.167	21.061	12.720
Totaal lasten regulier	**21.631**	**22.525**	**13.448**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 21.631**	**- 22.525**	**- 13.448**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	1.385
Inzet RNH incidenteel	- 2.865	- 3.075	- 1.912
Totaal lasten incidenteel	**- 2.865**	**- 3.075**	**- 527**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**2.865**	**3.075**	**527**
Saldo Financiën	**- 18.766**	**- 19.450**	**- 12.921**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	1.611	-
Inzet RNH regulier	41.711	34.196	32.885
Totaal lasten regulier	**41.711**	**35.807**	**32.885**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 41.711**	**- 35.807**	**- 32.885**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.434	92.500	27.924
Inzet RNH incidenteel	-	-	1.538
Totaal lasten incidenteel	**22.434**	**92.500**	**29.462**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 22.434**	**- 92.500**	**- 29.462**
Saldo Bestuursadvisering	**- 64.145**	**- 128.307**	**- 62.347**

Financieel	**Toelichting**
het saldo van bestuursadvisering valt € 64.162 lager uit door vooral lagere incidentele lasten.	
Saldo regulier	
Overschrijding van € 5.904	Meer inzet is nodig geweest voor de begeleiding van overname van het Aagtenpark.
Saldo incidenteel	
Onderschrijding van € 70.066	De geraamde kosten voor het opstellen van de visie zijn lager doordat een groot deel van de werkzaamheden doorschuiven naar 2020.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
visie IJ-Z	22.434	-	22.434
	22.434	-	22.434

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
visie IJ-Z	92.500	-	92.500
	92.500	-	92.500

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de	programma uitgevoerd conform	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het	x	x	x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
visie IJ-Z	Een nieuwe visie voor het schap	x	x		x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	5.459	4.977	928
Totaal lasten regulier	**5.459**	**4.977**	**928**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 5.459**	**- 4.977**	**- 928**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 5.459**	**- 4.977**	**- 928**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.616	5.556	2.156
Inzet RNH regulier	7.714	11.851	2.198
Totaal lasten regulier	**10.330**	**17.407**	**4.354**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 10.330**	**- 17.407**	**- 4.354**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 10.330**	**- 17.407**	**- 4.354**

Financieel	**Toelichting**
het saldo van communicatie valt € 7.077 lager uit door lagere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Onderschrijding van € 7.077	De onderschrijding is het gevolg van minder communicatieve inzet, vooral door vertraging in de uitvoering van het Rijk van Rorik

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor	bebording en schriftelijke	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van artikelen in kranten en op websites en officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	8.679	14.010	2.948
Totaal lasten regulier	**8.679**	**14.010**	**2.948**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 8.679**	**- 14.010**	**- 2.948**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	3.000	4.500
Inzet RNH incidenteel	9.992	7.651	2.844
Totaal lasten incidenteel	**9.992**	**10.651**	**7.344**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**7.344**
Saldo incidenteel	**- 9.992**	**- 10.651**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 18.671**	**- 24.661**	**- 2.948**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van Inrichting & ontwikkeling valt € 5.990 lager uit door lagere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Onderschrijding saldi inrichting & ontwikkeling van € 5.990	De onderschrijding is het gevolg van vertraagde voortgang Rijk van Rorik

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	9.992	-	9.992
	9.992	-	9.992

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	10.651	-	10.651
	10.651	-	10.651

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap		x	x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	werving is afgerond in 2017. Het selectieproces in 2018. In 2019 is de ondernemer verder begeleid bij de plannen om de recreatieboerderij te exploiteren.	x		x	

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	133.847	118.092	52.608
Inzet RNH regulier	167.230	190.291	105.738
Dotatie voorziening groot onderhou	162.000	62.000	-
Groot onderhoud	14.900	40.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 14.900	- 40.000	-
Totaal lasten regulier	**463.077**	**370.383**	**158.346**
Baten:			
Opbrengsten regulier	11.264	11.264	-
Totaal baten regulier	**11.264**	**11.264**	**-**
Saldo regulier	**- 451.813**	**- 359.119**	**- 158.346**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.434	95.500	34.368
Inzet RNH incidenteel	10.842	11.651	18.783
Totaal lasten incidenteel	**33.276**	**107.151**	**53.150**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**7.344**
Saldo incidenteel	**- 33.276**	**- 107.151**	**- 45.806**
Saldo Totaal	**- 485.090**	**- 466.270**	**- 204.152**

5.5 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT IJ TOT Z

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	167.230	190.291	105.738
Bestuurskosten	-	1.029	-
Kantoorkosten	1.670	2.582	728
Vervoerskosten	2.582	1.515	383
PR & marketing	2.616	5.556	2.156
Bedrijfskosten	126.980	107.410	59.268
Projectkosten	33.276	107.151	43.223
Groot onderhoud	14.900	40.000	-
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	162.000	62.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 14.900	- 40.000	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**496.354**	**477.534**	**211.496**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	11.264	11.264	-
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten	**11.264**	**11.264**	**7.344**
Resultaat deelprogramma's	**- 485.090**	**- 466.270**	**- 204.152**
Bijdrage participanten	420.885	420.885	317.357
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 64.205**	**- 45.385**	**113.205**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	103.151	80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	- 10.842	- 56.036	- 20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	- 122.434	- 92.500	- 25.414
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

6.1 Wet FIDO MODELSTATEN A EN B

Modelstaat A

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet		0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	
Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

Er zijn bij het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer geen activa en passiva die vallen onder de vlottende schulden en vlottende middelen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.
De Kasgeldlimiet voor recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer wordt derhalve niet overschreden

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)	0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld		0
3b	nieuw uitgezette lange leningen		
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)	0
5	Betaalde aflossingen		0
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	0
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)	0
8	Renterisiconorm		0
9a	ruimte onder		0
9b	Overschrijding		0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0
11	Vastgestelde percentage		20,00%
12	Renterisiconorm	(10x11)	0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden.

Overige gegevens

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR PER 31 DECEMBER 2019

PROVINCIE NOORD-HOLLAND:	De heer J. Chr. van der Hoek (voorzitter)
GEMEENTE ALKMAAR:	De heer drs. P. F. Dijkman
GEMEENTE BEVERWIJK:	Mevrouw H.J. Niele-Goos
GEMEENTE CASTRICUM:	De heer R. de Haan
GEMEENTE HEEMSKERK:	De heer A.W.M. Schoorl
GEMEENTE HEILOO:	De heer A.N. Dellemijn
GEMEENTE UITGEEST:	Mevrouw W.J.A. Verkleij (vicevoorzitter)
GEMEENTE ZAANSTAD:	De heer W. Breunesse

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer, op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de overzicht van baten en lasten over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.
Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.
Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2019, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 3 maart 2020
Reg.nr.: 102319/215/421/625
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 24 juni 2020.

voorzitter,
De heer J. Chr. van der Hoek

BIJLAGEN

JAARREKENING 2019

BIJLAGE I

RECREATIESCHAP ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Investerings- en financieringsstaat 2019

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2019	Vermeerde-ringen 2019	Verminde-ringen 2019	Afschrij-vingen 2019	Afschr. desinvest. 2019	Stand per 31-12-2019
	ACTIVA						
1	Onroerende en roerende bezittingen	379.615	-	-	31.604	-	348.010
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves						-
3	Verstrekte langlopende leningen	-		-			-
	Totaal	379.615	-	-	31.604	-	348.010
	PASSIVA						
1	Kapitaal	408					408
2	Algemene reserve	45.392	85.010	85.010			45.392
3	Bestemmingsreserve	940.162	85.010	414.688			610.484
4	Algemene reserve IJ-Z	662.504	69.072	10.842			720.733
5	Bestemmingsreserve IJ-Z	466.532	-	122.434			344.097
6	Voorzieningen	-	567.000	193.833			373.167
7	Aangegane langlopende leningen	-	-	-			-
	Totaal	2.114.998	806.091	826.807	-	-	2.094.282
	Financiering	**-1.735.383**	**-806.091**	**-826.807**	**31.604**	**-**	**-1.746.272**

BIJLAGE II

RECREATIESCHAP ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2018	Ver-meer-derd	Ver-min-derd	Geactiv. t/m 2019	Ter-mijn	Boek-waarde 1-1-2019	Afschr. t/m 2018	Afschr. 2019	Afschr. des-invest.	Boek-waarde 31-12-2019	Rest-waarde
Onroerend Goed												
Opstallen Erfgoedpark de Hoop	2015	350.000	-		350.000	30	315.000	-35.000	11.667		303.333	-
		350.000	-	-	350.000		315.000	-35.000	11.667	-	303.333	-
Kantoormachines												
Kyocera Copier	2008	6.002			6.002	3	-	-6.002	-		-	-
		6.002	-	-	6.002		-	-6.002	-	-	-	-
Vaartuigen												
Pont Molletjesveer	2009	26.933			26.933	15	9.726	-17.207	1.796		7.930	
Pont Oost Knollendam	2010	16.824			16.824	15	6.729	-10.095	1.122		5.608	
Werkschip met toebehoren	2012	25.447			25.447	10	9.118	-16.329	2.545		6.574	
Alumax 660 Tender	2016	48.862	-		48.862	5	23.617	-25.245	9.772		13.844	
		118.066	-	-	118.066		49.190	-68.876	15.234	-	33.956	-
Vervoermiddelen												
Mitsubishi 9-VXP-54	2012	44.871		-	44.871	5	-	-44.871	-		-	-
Citroen C3 NK-578-N	2017	18.964	-	-	18.964	5	12.010	-6.954	3.793		8.218	-
Aanhangwagen Hapert, Colbalt	2017	4.552	-	-	4.552	5	3.414	-1.138	910		2.504	-
		68.387	-	-	68.387		15.424	-52.962	4.703	-	10.721	-
Totaal generaal		**542.455**	**-**	**-**	**542.455**		**379.615**	**-162.841**	**31.604**	**-**	**348.010**	**-**

Bijlage III: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De corona-crisis

Op 27 februari 2020 werd de eerste corona-besmetting in Nederland vastgesteld. Daarna zijn de ontwikkelingen snel gegaan en kwam de overheid met zeer ingrijpende maatregelen om de toename van het aantal besmettingen terug te dringen. Deze maatregelen gelden ten minste tot 6 april en deels (het verbod op evenementen) tot 1 juni, en worden waarschijnlijk nog verlengd. Momenteel kan niemand de impact van de crisis compleet voorzien.

Deze wereldwijde corona-crisis raakt ook het schap. Voor de jaarrekening 2019 heeft deze crisis geen financiële gevolgen, wél voor de financiën van 2020. Mogelijke nadelige effecten zijn:

- Inkomstenderving doordat evenementen niet doorgaan en veel horeca- en recreatiebedrijven in de recreatiegebieden zijn gesloten.
- Extra kosten (i.v.m. extra hygiëne-vereisten) die gemaakt moeten worden vanwege de crisissituatie.
- Ondernemers die in financiële problemen raken waardoor het risico van oninbare vorderingen stijgt.
- Achterstanden/vertragingen op het gebied van inrichting en ontwikkeling, beheer en onderhoud, toezicht en ondersteunende activiteiten doordat leveranciers vanwege capaciteitsgebrek door ziekte de afspraken niet na kunnen komen.
- Vertraging in de financiële stukken doordat controlewerkzaamheden van accountants niet volgens plan kunnen worden uitgevoerd, of doordat gemeenteraden en besturen van de recreatieschappen niet bij elkaar kunnen komen.

Bijlage IV: Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing Recreatieschap Alkmaarder & Uitgeestermeer

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht het Recreatieschap Alkmaarder & Uitgeestermeer ("RAUM") aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van het RAUM gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's
In de eerste fase zijn de risico's van RAUM geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risicokwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Dit komt doordat voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's een voorziening moet worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal **€ 460.000.** Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 40.000	€ 80.000
2. Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater richtlijnen) en calamiteiten zwemwater	Midden risico	Structureel	€ 75.000	€ 150.000

3. Schade aan oever/beschoeiingen/afslag	Midden risico	Incidenteel	€ 180.000	€ 180.000
4. Verminderde inkomsten/hogere kosten door geschillen of door faillissement (onder) erfpachters.	Hoog risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
5. Kosten agv overname erfgoedpark door het schap	Midden risico	Incidenteel	PM	PM
Totaal				**€ 460.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met vier vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrimpt moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van **€ 460.000.**

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor RAUM komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van **€ 24.000.** Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van **€ 484.000.** In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2020

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2020. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 1 januari 2020**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Aandelen kapitaal	408	
Algemene reserve	45.392	45.392
Bestemmingsreserve investeringen	610.484	
Algemene reserve Y-Z	720.733	
Bestemmingsreserve Y-Z	344.097	
Totaal	**1.721.115**	**45.392**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2020 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van 26 november 2009). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is **€ 45.392** aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Deze capaciteit is afkomstig uit de algemene reserve. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat RAUM over een weerstandscapaciteit beschikt van **€ 45.392** om de risico's te dekken. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt **€ 484.000,-.**

Dit is echter niet direct beschikbaar, omdat er conform het bestuursbesluit van 15 november 2012 besloten is om in de algemene reserve 2,5% van de lasten van 2013 aan te houden. Dit betekent een algemene reserve van € 45.392,=. Indien een of meer van de risico's zich voordoen en kosten het bedrag van het weerstandsvermogen overstijgen wordt een beroep gedaan op de participanten.

Het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2019

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2019:

Naam:	**Functie**
De heer J. Chr. van der Hoek	Lid AB en DB (voorzitter)
Mevrouw W.J.A. Verkleij	Lid AB en DB (vicevoorzitter)
De heer drs. P. F. Dijkman	Lid AB en DB
De heer A.W.M. Schoorl	Lid AB en DB
Mevrouw H.J. Niele-Goos	Lid AB
De heer R. de Haan	Lid AB
De heer A.N. Dellemijn	Lid AB
Mevrouw S. Munnikendam	Lid AB (tot 27 november '19)
De heer W. Breunesse	Lid AB (vanaf 27 november '19)

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2019
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

recreatieschap
alkmaarder- en
uitgeestermeer

JAARREKENING

ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Incl. IJMOND TOT ZAANSTAD
2019

Velsen-Zuid, 10-3-2020

Inhoudsopgave

		Blz.
	DEEL 1: INLEIDING	3
1.0	Financiële kerngetallen	3
1.1	Achtergrond	4
1.2	Highlights	5
1.3	Doelen RAUM	6
1.4	Financieel overzicht 2019	7
	DEEL 2: FINANCIEEL BEHEER	9
2.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	9
2.2	Financiering	9
2.3	Bedrijfsvoering	9
2.4	Onderhoud kapitaalgoederen	10
2.5	Verkorte balans	11
	DEEL 3: JAARREKENING 2019	12
3.1	Balans per 31 december 2019	13
3.2	Waarderingsgrondslagen	15
3.3	Toelichting op de balans	17
3.4	Het geconsolideerde overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019	22
3.5	Geconsolideerde overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort	23
4.1	Programmaverantwoording en resultaat A-UM	24
4.2	Bijdragen participanten A-UM	25
4.3	Het overzicht van baten en lasten A-UM in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019	26
4.4	Toelichting A-UM op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2019	27
4.5	Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort A-UM	39
5.1	Programmaverantwoording en resultaat IJ-Z	40
5.2	Bijdragen participanten IJ-Z	40
5.3	Het overzicht van baten en lasten IJ-Z in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019	42
5.4	Toelichting IJ-Z op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2019	43
5.5	Overzicht van staat van baten en lasten per kostensoort IJ-Z	55
6.1	Wet FIDO modelstaten A en B	56
	DEEL 4: OVERIGE GEGEVENS	58
7.1	Samenstelling van het Algemeen Bestuur	59
7.2	Controleverklaring	60
7.3	Vaststelling door het Algemeen Bestuur	62
	DEEL 5: BIJLAGEN	63
	Bijlage I: Investerings- en financieringsstaat over 2019	64
	Bijlage II: Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019	65
	Bijlage III: Gebeurtenissen na balansdatum	66
	Bijlage IV: Nota weerstandsvermogen	67
	Bijlage V: WNT-verantwoording 2019	71

Inleiding

1.0 financiële kerncijfers

Het totale jaarprogramma van 2019 heeft geleid tot onderstaand financieel resultaat voor de beide begrotingen. Een uitgebreide toelichting op het behaalde resultaat vindt u in hoofdstuk programmaverantwoording Alkmaarder- en Uitgeestermeer (A-UM) en IJmond tot Zaanstad (IJ-Z) en de toelichting per deelprogramma.

Resultaat A-UM 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.677.490	1.650.874	**-26.616**
Baten	1.347.812	1.348.201	**-389**
Saldo	**-329.678**	**-302.673**	**-27.005**

Het negatieve resultaat van het totaal van het programma van A-UM is hoger dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 27.005. Dit komt voornamelijk door een overboeking van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen naar de voorziening groot onderhoud. Het verschil leidt tot een hogere onttrekking aan de reserves (zie ook toelichting balans).

Resultaat IJ-Z 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	496.354	477.534	**-18.820**
Baten	432.149	432.149	**-**
Saldo	**-64.205**	**-45.385**	**-18.820**

Het negatieve resultaat van het totaal van het programma van IJ-Z is hoger dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 18.820. Dit komt voornamelijk door een overboeking van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen naar de voorziening groot onderhoud. Het verschil leidt tot een hogere onttrekking aan de reserves (zie ook toelichting balans).

Overzicht participantenbijdrage A-UM

	2018	**+ index**	**+ conform AB besluit 2016/06**	**2019**
Indexatie		3,54%	2,50%	
Provincie Noord-Holland	**523.919**	18.547	13.562	**556.028**
Gemeente Alkmaar	**75.606**	2.676	1.957	**80.239**
Gemeente Beverwijk	**45.792**	1.621	1.185	**48.598**
Gemeente Castricum	**55.371**	1.960	1.433	**58.764**
Gemeente Heemskerk	**30.881**	1.093	799	**32.773**
Gemeente Heiloo	**25.556**	905	662	**27.123**
Gemeente Uitgeest	**55.371**	1.960	1.433	**58.764**
Gemeente Zaanstad	**252.374**	8.934	6.533	**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.064.870**	**37.696**	**27.564**	**1.130.130**

Overzicht participantenbijdrage IJ-Z

	2018	+ index	2019
Indexatie		3,54%	
Provincie Noord-Holland	**238.176**	8.431	**246.607**
Gemeente Beverwijk	**13.486**	477	**13.963**
Gemeente Heemskerk	**11.903**	421	**12.324**
Gemeente Uitgeest	**4.206**	149	**4.355**
Gemeente Zaanstad	**49.586**	1.755	**51.341**
Totaal participantenbijdrage	**317.357**	**11.233**	**328.590**

	2019	mutatie voorgestelde verdeelsleutel	verlaging bijdrage beheer IJ-Z gebied	beheerkosten Aagtenpark	2019
Provincie Noord-Holland	**246.607**	- 33.022	- 32.153	92.145	**273.577**
Gemeente Beverwijk	**13.963**	17.450	- 4.729	13.552	**40.236**
Gemeente Heemskerk	**12.324**	15.407	- 4.175	11.965	**35.521**
Gemeente Uitgeest	**4.355**	5.503	- 1.484	4.252	**12.626**
Gemeente Zaanstad	**51.341**	- 5.338	- 6.925	19.847	**58.925**
Totaal participantenbijdrage	**328.590**	**-**	**- 49.466**	**141.761**	**420.885**

1.1 Achtergrond

Het recreatieschap Alkmaarder en Uitgeestermeer zorgt voor een aantrekkelijk aanbod van uiteenlopende recreatievoorzieningen in de regio. Naast de diverse oeverparken voor dagrecreatie in het deelgebied Alkmaarder en Uitgeestermeer is er een grote verscheidenheid aan recreatieve verbindingen en recreatieve voorzieningen zoals wandel-, fiets-, vaar- en skateroutes, kampeerterreinen, horecagelegenheden en jachthavens.

In 2008 is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) RAUM uitgebreid met het nieuwe deelgebied IJmond tot Zaanstad (IJ tot Z). De nadruk in dit gebied ligt op recreatieve verbindingen. In 2017 is De Omzoom hieraan toegevoegd en in 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten ook het Aagtenpark onder de werking van de GR te brengen. De nieuwe recreatieterreinen bieden verschillende wandel- , fiets- en sportmogelijkheden.

Het totale werkgebied beslaat 2.040 ha, waarvan het eigenlijke beheergebied van het recreatieschap 736 ha bedraagt. Daarvan behoort 648 ha tot het gebied van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, waarvan 525 ha water, en 88 ha tot het recreatiegebied IJ tot Z.

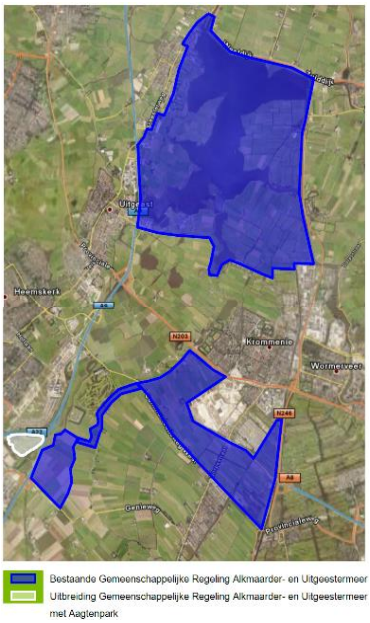

In 2019 is wederom ingezet op het verder ontwikkelen van locaties in het kader van passende culturele en/of commerciële activiteiten. Doel is de aantrekkelijkheid te vergroten en de financiële basis te verhogen. Voorbeelden zijn Erfgoedpark De Hoop, de Woudhaven en het Rijk van Rorik.
Op het beheergebied is veel aandacht besteed aan bestrijding van de waterplanten en de eikenprocessierups, begrazing op de Saskerleidam in plaats van mechanisch maaien, het in beheer nemen van het Aagtenpak en nieuwe contracten met de jachthavens.
Andere belangrijke zaken betroffen het van kracht worden van de nieuwe gemeenschappelijke regeling en de algemene verordening, de verdere voortgang van het proces om te komen tot een nieuwe visie en is de aanvraag van € 1,5 mln. subsidie in het kader van Amsterdam Wetlands toegekend.

De geconsolideerde jaarrekening 2019 sluit met een hoger tekort dan begroot, namelijk € 393.883 i.p.v. € 348.058. Dit komt door vooral drie posten:
* hogere dotatie aan Voorziening Groot Onderhoud (- € 300.000), door administratieve verwerking startkapitaal via exploitatie. In begrotingswijziging 2019 is de overheveling via de balans verwerkt.
* lagere projectkosten (€ 204.000), in verband met het nog niet volledig uitgeven van het projectbudget, bedragen schuiven door naar begrotingswijziging 2020 (projecten visietraject, realisatie horecapunt en openbare toiletten, de woudhaven aankoop, verpachten, erfgoedpark)
* lagere bedrijfskosten (€ 37.000), door minder kosten bij de Woudhaven door het in bruikleen geven aan een derde.

1.2 Highlights 2019

a. Waterplanten: De uitbundige groei van waterplanten zorgt voor steeds meer overlast voor de watersport en de (sport)visserij. Recreatieschap en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) werken samen om meer inzicht te krijgen in oorzaak en oplossingen. De resultaten zijn tot dusverre niet voldoende. In de vergadering van november heeft het algemeen bestuur besloten tot verder onderzoek. Daarbij wordt onderzocht of op middellange termijn samenwerking met andere partijen kan leiden tot een meer gedeelde verantwoordelijkheid voor de bestrijding van de waterplantenoverlast. Tevens wordt deze problematiek onderdeel van het visieproces. Een projectgroep van RNH en het Hoogheemraadschap zoekt een structurele oplossingen voor de problemen als gevolg van de overmatige waterplantengroei. Dit heeft nieuwe inzichten opgeleverd over de problematiek.

b. Inspiratie voor ambitiedocument: Het AB heeft op 14 maart 2018 besloten om te gaan werken aan de formulering van gezamenlijke bestuurlijke ambities en doelstellingen voor beide onderdelen van het recreatieschap: het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en Tussen IJmond en Zaanstad. Het ambitiedocument Eén met natuur is op basis hiervan gerealiseerd en is de inspiratiebron om te komen tot een duurzame toekomstvisie voor het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer met 2040 als horizon. Met de ontwikkeling van de visie worden naast het inspiratiedocument ook Wetlands en OER-IJ als ingrediënten meegenomen. De ontwikkeling van de meerjarenvisie is in 2019 gestart en naar verwachting wordt dit traject halverwege 2020 afgerond. Vervolgens ligt de nadruk op het uitvoeren van de visie en de plannen inclusief korte- en lange termijn gebiedsprogramma's met als resultaat duurzame meerjaren- exploitaties en jaarlijkse beheerplannen.

c. Efficiëntere bedrijfsvoering: De organisatie RNH heeft in 2019 volop ingezet op het uitvoeren van de aanbevelingen uit het Berenschot rapport ‘onderzoek naar een efficiëntere uitvoeringsorganisatie’ op te pakken en te implementeren. Dit heeft betrekking op het verbeteren van de P&C-n cyclus, het besluitvormingsproces en omgevingsmanagement. De meeste van de verbeteracties zijn in 2019 doorgevoerd.

d. Rijk van Rorik: In juli 2019 presenteerden de initiatiefnemers het Plan Rijk van Rorik voor de raad van Beverwijk en bewoners, inschrijvers en geïnteresseerden. Eind 2019 is de omgevingsprocedure gestart en als alles conform plan verloopt kan fase 1 van Rijk van Rorik mei 2020 gereed zijn.

e. € 1,5 mln. subsidie Wetlands: In het kader van Amsterdam Wetlands is de aanvraag voor € 1,5 mln. subsidie uit het investeringsbudget Vitaal Platteland van het ministerie van LNV toegekend. Het doel is te komen tot een vernieuwing van bepaalde oeverzones ondiepe gedeelten van het meer voor het realiseren van een duurzame balans tussen recreatie, natuur- en aardkundige waarden.

f. Erfgoedpark De Hoop: De gekozen kandidaat voor het Erfgoedpark De Hoop heeft zich op het laatste moment teruggetrokken. Eind 2019 is contact gezocht met de eerstvolgende op de lijst van kandidaten. Het bestuur hoopt begin 2020 deze procedure af te ronden en te starten met de verdere ontwikkeling van het park.

g. Gemeenschappelijke regeling - algemene verordening: Na behandeling door het bestuur zijn de algemene verordening en de gemeenschappelijke regeling door de raden behandeld. Na instemming door alle deelnemers zijn beiden in de zomer van 2019 van kracht geworden.

De taken van het RAUM kunnen worden onderverdeeld in de volgende hoofdtaken:
• beheren en in stand houden van de gebieden en de voorzieningen;
• vernieuwing doorvoeren om het gebied aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van de recreant;
• het uitvoeren van het inrichtings- en investeringsprogramma.

1.3 Doelen RAUM

Op basis van de in 2019 vastgestelde nieuwe gemeenschappelijke regeling heeft het recreatieschap als doel:
a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en watersport;
b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde.

Dit is verder uitgewerkt in een doelenboom, die jaarlijks het vertrekpunt is voor het programmaplan en de begroting. In 2014 is gestart met het ophalen van ideeën voor een duurzame instandhouding van het RAUM. Hiervoor is in eerste instantie met ondernemers gekeken wat zij wenselijk achten. Dit is later gedeeld met belangenorganisaties en bewonersorganisaties. Eind 2014 heeft dit geleid tot een rapport "Naar een duurzame instandhouding van het recreatiegebied Alkmaarder-en Uitgeestermeer", welke in 2015 is vastgesteld door het bestuur.

In dit toekomstperspectief heeft het bestuur vijf locaties benoemd waar ontwikkeling mogelijk is voor recreatie en toerisme. Dat is de Dorregeest, het voormalig Erfgoedpark De Hoop, de oeverparken bij Akersloot, de Woudhaven en de Stierop. Het achterliggende doel is om hiermee een impuls te geven aan het gebruik van het gebied én om inkomsten te genereren.
Dit betekent dat voor de ontwikkeling van deze gebieden de planologische medewerking is vereist vanuit de gemeenten Uitgeest en Castricum.

Overzicht doelstellingen

1.4 Financieel overzicht 2019

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 7 deelprogramma´s. Naast beheer voert het recreatieschap een aantal taken uit op het gebied van bestuursadvisering, secretariële ondersteuning en financiële administratie, toezicht, communicatie en ontwikkeling.
Naast het beheren en het in stand houden van het gebied komen er ook financiële opbrengsten voort uit de door de deelprogramma's geleverde inspanningen. Dit zijn de zogenoemde exploitatieopbrengsten. Onder exploitatieopbrengsten wordt verstaan:

• Huren, erfpachten en vergunningen van exploitaties zoals (jacht)havens en horeca.
• Veergelden uit pontjes.
• Gebruiksvergoedingen voor bijvoorbeeld muziek- en sport evenementen.

Verder ontvangt het recreatiegebied een jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten (de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling). De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting van het recreatieschap.

- - - - -

Waar komt het geld vandaan: Alkmaarder- en Uitgeestermeer

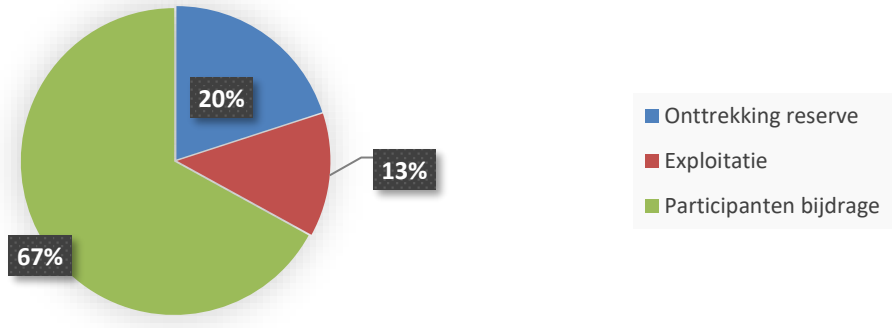

Waar gaat het geld naar toe: IJ tot Z

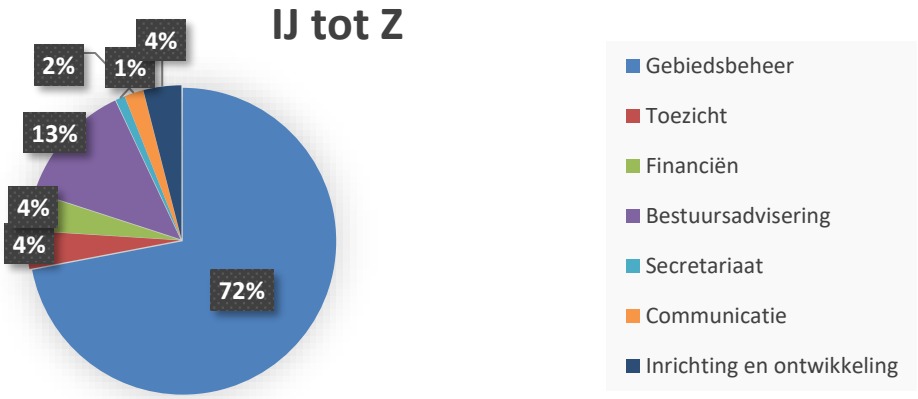

Waar komt het geld vandaan: IJ tot Z

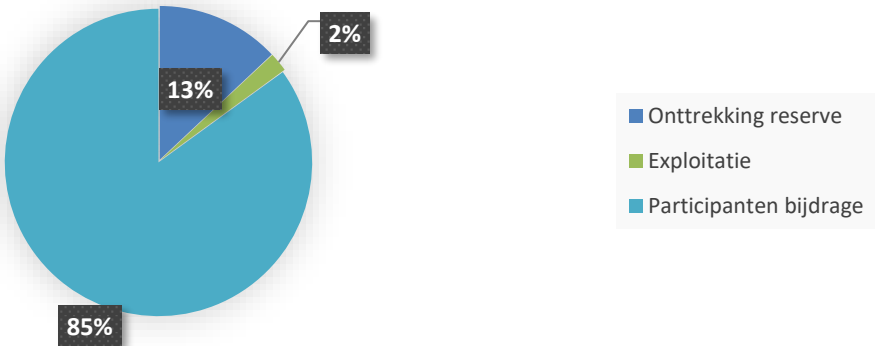

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij het RAUM zijn in 2019 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het berekende benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 484.000,-. Dit is echter niet direct beschikbaar, omdat er conform het bestuursbesluit van 15 november 2012 besloten is om in de algemene reserve 2,5% van de lasten van 2013 aan te houden. Dit betekent een algemene reserve van € 45.392,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

Vanaf 2018 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2018	BGR 2019	JR 2019
netto schuldquote	-107%	-82%	-98%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-107%	-82%	-98%
solvabiliteitsratio	94%	86%	75%
structurele exploitatieruimte	23%	5%	8%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het RAUM heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

2.2 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2% van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van de langlopende leningen jaarlijks in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd te bewerkstelligen. Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer heeft geen leningen.

2.3 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.
De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengt met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

2.4 Onderhoud kapitaalgoederen
Bij het onderhoud aan de kapitaalgoederen in beheer bij het recreatieschap worden de volgende begrippen gehanteerd:

• Groot onderhoud; Onderhoudsmaatregel die meerdere malen binnen de levensduur van het element plaatsvindt. Het is gericht op het vertragen van de structurele achteruitgang van de kwaliteit en veiligheid en heeft tot doel de technische staat op het door het recreatieschap gekozen kwaliteitsniveau te houden.
• Vervangingsonderhoud of Rehabilitatie; Onderhoudsmaatregel om de kwaliteit en veiligheid van een element weer op het gekozen kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de levenscyclus indien groot onderhoud niet meer toereikend is.
• **Nieuw beheerplan (beheermethode Cyber) en nieuwe BBV-regels;**
In 2018 is een nieuwe beheerplan opgesteld door bureau Cyber voor de gebieden en voorzieningen van RAUM. In het beheerplan is een doorrekening van de gemiddelde jaarlijkse kosten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen gemaakt. Als gevolg van een wijziging van de BBV-regels dienen toekomstige vervangingsinvesteringen te worden geactiveerd. Het algemeen bestuur heeft hiervoor in 2018 het beleid aangepast door het vaststellen van een gewijzigde financiële verordening en een nota Activeren Waarderen en Afschrijven. Toekomstige vervangingsinvesteringen zullen hierdoor worden geactiveerd en de kapitaallasten worden in het daaropvolgende begrotingsjaar verwerkt in de begroting. De eerste grote vervangingsinvesteringen vinden plaats in 2023, waardoor in 2024 kapitaallasten worden opgenomen. In de begroting wordt in de meerjarenbegroting inzichtelijk hoe de beheersituatie zicht ontwikkelt en hoe gekomen wordt tot een sluitende meerjarenbegroting.

De volgende werkzaamheden zijn in 2019 uitgevoerd:
a. Groen
Bij Dorregeest is 176 are beplanting gesnoeid en zijn 15 nieuwe bomen aangeplant. In combinatie met het terugzetten van 52 knotwilgen bij Zwaansmeer waren hiervoor de kosten € 19.324
In het IJ tot Z-gebied is de beplanting bij De Buitenlanden voor het eerst na de aanplant in 2010 gesnoeid voor een bedrag van €127.298,-

b. Verhardingen (wegen, fietspaden, wandelpaden)
De elementverharding van de parkeerplaats Uiterdam,rond het toiletgebouw Zwaansmeer en het toiletgebouw De Hoorne is opnieuw gestraat. De kosten hiervoor kwamen vanwege de kostenontwikkeling binnen de GWW-sector ruim boven de raming.
In totaal is 15,6 are aan elementverharding opnieuw gestraat.

c. Kunstwerken
In 2019 is bij twee kanosteigers binnen het AUM groot onderhoud uitgevoerd voor een bedrag van. van € 2.173,45 Twee steigers in het IJ tot Z-gebied zijn vervangen voor € 6.925,75

d. Oeververdediging
Inspectie van de oeververdediging vindt regelmatig plaats. In 2019 is echter geen (groot) onderhoud of vervanging gepleegd aan oeververdediging.

e. Gebouwen
Het toiletgebouw op het recreatieterrein De Hoorne is voorzien van een nieuwe conserveringslaag voor een bedrag van € 6.729

f. Weg- en terreinmeubilair
Er zijn bij Dorregeest een drietal houten picknickbanken en viertal picknicktafels vervangen voor metalen banken voor een bedrag van € 11.273. Bij Zwaansmeer is een afvalcontainer vervangen voor € 4.659 en in de vaargeul over het Uitgeestermeer en nabij de ARZV zijn voor een bedrag van € 5.687 in totaal, 6 nieuwevaarwegmarkeringen aangebracht

g. Hygiënische maatregelen
Bij het beheerkantoor is de rioolpomp en pompunit vervangen voor een totaalbedrag van € 9.117

2.5 De verkorte balans

De balans per 31 december kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	2019	2018	PASSIVA	2019	2018
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	348,0	379,6	Reserves	1.721,1	2.115,0
Financiële vaste activa	-	-	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***348,0***	***379,6***			
			Subtotaal	***1.721,1***	***2.115,0***
Vlottende activa					
Voorraden	-	-	***Voorziening***	373,2	-
Vorderingen en overlopende activa	1.724,5	1.652,1	***Vlottende passiva***		
Liquide middelen	216,1	212,4	Schulden op korte termijn	194,3	129,2
Subtotaal	***1.940,5***	***1.864,5***	***Subtotaal***	***194,3***	***129,2***
TOTAAL	**2.288,6**	**2.244,2**	**TOTAAL**	**2.288,6**	**2.244,2**

Jaarrekening
2019

3.1 BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	348.010		379.615	
subtotaal materiële vaste activa		*348.010*		*379.615*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**348.010**		**379.615**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen	1.520		286	
Vooruitbetaalde bedragen	8.673		3.077	
Nog te ontvangen bedragen	30.521		5.991	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.683.741		1.642.778	
subtotaal vorderingen en overlopende activa		*1.724.454*		*1.652.132*
Liquide Middelen				
ING Bank Spaarrekeningen	208.296		208.282	
ING Bank	7.624		3.791	
Kas	173		336	
subtotaal liquide middelen		*216.093*		*212.409*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**1.940.547**		**1.864.541**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**2.288.557**		**2.244.156**

PASSIVA

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Kapitaal	408		408	
Algemene reserve	45.392		45.392	
Bestemmingsreserve vervangingsinvest.	610.484		940.162	
Algemene reserve IJ-Z	720.733		662.504	
Bestemmingsreserve IJ-Z	344.097		466.532	
subtotaal reserves en fondsen		*1.721.115*		*2.114.998*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**1.721.115**		**2.114.998**
VOORZIENING		**373.167**		**-**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	160.320		64.781	
Nog te betalen bedragen	10.559		41.234	
Aangegane verplichtingen	-		6.660	
Vooruitontvangen bedragen	23.396		16.482	
subtotaal schulden korte termijn		*194.275*		*129.158*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**194.275**		**129.158**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**2.288.557**		**2.244.156**

3.2 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves
Er zijn vier reserves, zijnde de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen, algemene reserve IJ-Z en de bestemmingsreserve nog te bepalen

Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het exploitatieoverschot of -tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken. Aan de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen worden de netto uitgaven van vervangings investeringen onttrokken. Deze reserve is gedeeltelijk bestemt voor de vorming van de voorziening Groot onderhoud.

In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve en bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen. De algemene reserve IJ-Z is gevormd om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen. De bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z is gevormd ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden die in beheer zijn bij het recreatieschap.

- Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

3.3 TOELICHTING OP DE BALANS

		31-12-2019		31-12-2018
ACTIVA				
Materiële vaste activa		**348.010**		**379.615**

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto investeringen tot boekjaar		542.455		542.455
Netto investeringen boekjaar		-		-
Desinvesteringen boekjaar		-		-
Totaal geïnvesteerde bedragen		542.455		542.455
Afschrijvingen tot boekjaar	162.841		131.237	
Afschrijvingen boekjaar	31.604		31.604	
Afschrijvingen desinvesterin	-		-	
Totaal afschrijvingen		194.445		162.841
Boekwaarde per 31 december		348.010		379.615

In bijlage II is een specificatie van de materiële vaste activa is opgenomen in de staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019

Vorderingen en overlopende activa	**40.713**	**9.354**
Debiteuren algemeen	**1.520**	**286**
Vooruitbetaalde bedragen	**8.673**	**3.077**

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2019 bestaan onder andere uit vooruitbetaalde abonnementen, contributies en verzekeringen 2020.

Nog te ontvangen bedragen	**30.521**	**5.991**

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzetting Rijk's schatkist RAUM	**1.683.741**	**1.642.778**

Rijk's schatkist RAUM

Drempelbedrag 2019 250.000

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	219.426	216.756	216.822	215.920
Ruimte onder drempelbedrag	30.574	33.244	33.178	34.080
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

ING Zak. Spaarrek.67.08.10.932	208.296		208.282	
ING Bank 67.08.10.932	7.624		3.791	
Kas	173		336	
		216.093		**212.409**

PASSIVA

		31-12-2019		31-12-2018
Reserves en fondsen				
Kapitaal				
Saldo per 31 december		408		408

Onder het kapitaal zijn opgenomen: het oorspronkelijke stichtingskapitaal en de opbrengst van perceel grond Lagendijk uit 1981.

Algemene reserve

Saldo per 1 januari		45.392		45.392
Bij: toevoeging	85.010		41.157	
Bij: totaal saldo dotatie		85.010		41.157
Af: saldo onttrekking	-		-	
Af: overheveling surplus van het weerstandsvermogen	-85.010		-41.157	
Af: totaal saldo onttrekking		-85.010		-41.157
Saldo per 31 december		45.392		45.392

De onttrekking van € 85.010,- is het surplus van het weerstandsvermogen per 31 december 2019. Dit bedrag word toegevoegd aan de Bestemmings Reserve conform bestuursbesluit 2012/12 (de Algemene reserve/weerstandsvermogen bedraagt 2,5% van de lasten in 2013 ofwel € 45.392,-) .

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen

Saldo per 1 januari		940.162		1.033.980
Bij: toevoegingen			173.869	
Bij: overheveling surplus van het weerstandsvermogen	85.010		41.157	
Bij: totaal toevoegingen		85.010		215.026
Af: aandeel recreatieschap in vervangingsinvesteringen	-		-211.246	
Af: waterplanten	-111.285		-	
Af: inspiratiedocument/visie	-22.434		-29.462	
Af: erfgoedpark de Hoop	-50.694		-64.099	
Af: woudhaven in eigendom verwerven en uitgeven	-4.681		-4.036	
Af: omgevingsmanagement	-23.378		-	
Af: saldo onttrekkingen	-2.216		-	
Af: Overheveling naar voorziening groot onderhoud	-200.000		-	
Af: totaal saldo onttrekking		-414.688		-308.844
Saldo per 31 december		610.484		940.162

De toevoeging aan de bestemmingsreserve bestaat uit de overheveling van het surplus van het weerstandsvermogen per 31 december 2019 conform bestuursbesluit 2012/12.

De onttrekking aan de bestemmingsreserve van € 414.688,- heeft betrekking op de uitgaven voor waterplanten, tijdelijk beheer en de herontwikkeling van het voormalig Erfgoedpark de Hoop, visie en omgevingsmanagement. Daarnaast een onttrekking ten behoeve van planmatig onderhoud voor de vorming van de voorziening Groot onderhoud conform bestuursbesluit 25/2018.

	31-12-2019	**31-12-2018**
Algemene reserve IJ-Z		
Saldo per 1 januari	662.504	603.225
Bij: saldo toevoeging	69.072	80.199
Af: saldo onttrekking	-10.842	-20.919
Saldo per 31 december	720.733	662.504

In het AB van 26 november 2009 is besloten een algemene reserve IJ-Z te vormen om schommelingen in het exploitatiesaldo op te kunnen vangen.

Bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z		
Saldo per 1 januari	466.532	412.606
Bij: saldo toevoegingen	-	79.339
Af: aandeel recreatieschap in vervangingsinvesteringen		-25.414
Af: Overheveling naar voorziening groot onderhoud	-100.000	-
Af: visie	-22.434	-
Saldo per 31 december	344.097	466.532

In het AB van 26 november 2009 is besloten een bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z te vormen ten behoeve van investeringen in vervanging en vernieuwing in de groengebieden in beheer bij het recreatieschap.Daarnaast een onttrekking ten behoeve van planmatig onderhoud voor de vorming van de voorziening Groot onderhoud conform bestuursbesluit 25/2018.

Totaal reserves	**1.721.115**	**2.114.998**
Voorziening	**373.167**	**-**
Voorziening groot onderhoud A-UM		
Saldo per 1-1	-	-
Overheveling uit bestemmingsreserve vervangingsi	200.000	-
Dotatie	205.000	-
Onttrekking	178.933	-
Saldo per 31-12	226.067	-

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen conform bestuursbesluit 25/2018.

	31-12-2019	31-12-2018
Voorziening groot onderhoud IJ-Z		
Saldo per 1-1	-	-
Overheveling uit bestemmingsreserve vervanging en vernieuwing IJ-Z	100.000	-
Dotatie	62.000	-
Onttrekking	14.900	-
Saldo per 31-12	147.100	-

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Schulden op korte termijn

Crediteuren	**160.320**	**64.781**
Specificatie:		
Twisk & Bosman	68.922	
Recreatie Noord Holland N.V.	61.660	
Imsus	4.966	
Royal Haskoning	4.401	
WNK Personeelsdiensten	3.362	
Water, land & Dijken	3.204	
S de Groot	3.202	
Overige crediteuren	10.602	
	160.320	
Nog te betalen bedragen	**10.559**	**41.234**
Specificatie:		
Accountantskosten 2019	8.234	
Elektra 2019 Beheersbureau	2.300	
Diversen	25	
	10.559	
Aangegane verplichtingen	**-**	**6.660**
Vooruitontvangen bedragen	**23.396**	**16.482**

Onder de vooruitontvangen bedragen is verantwoord de vooruitontvangen subsidie van het project "Onderhoud kanoroute gemeente Castricum". ad € 15.309,- en bijdrage voor het beheer van de recreatiekaart ad € 8.087,-

Niet uit de balans blijkende verplichtingen.

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) zijn de contracten verlengt met 2 jaar (dus 2019-2020).

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

3.4 HET GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	1.476.200	222.968	- 1.253.232	1.235.386	229.335	- 1.006.051	1.044.786	219.374	- 825.412
2 Toezicht	83.432	-	- 83.432	94.884	-	- 94.884	77.654	-	- 77.654
3 Financiën	98.319	-	- 98.319	101.889	-	- 101.889	97.763	13	- 97.749
4 Bestuursadvisering	213.942	-	- 213.942	360.831	-	- 360.831	219.427	-	- 219.427
5 Secretariaat	52.101	-	- 52.101	49.745	-	- 49.745	44.571	-	- 44.571
6 Communicatie	59.041	-	- 59.041	72.167	-	- 72.167	55.075	-	- 55.075
7 Inrichting & ontwikkeling	190.809	5.977	- 184.832	213.506	-	- 213.506	56.273	13.322	- 42.952
Bijdrage participanten		1.551.015	1.551.015		1.551.015	1.551.015		1.382.227	1.382.227
Totaal lasten en baten	**2.173.844**	**1.779.961**	**- 393.883**	**2.128.408**	**1.780.350**	**- 348.058**	**1.595.549**	**1.614.936**	**19.387**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 393.883**			**- 348.058**			**19.387**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	85.010	-	85.010	29.015	-	29.015	41.157	-	41.157
Onttrekking algemene reserve	-	85.010	- 85.010	-	29.015	- 29.015	-	41.157	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	-	85.010	36.903	-	36.903	215.026	-	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	-	414.688	- 414.688	-	777.065	- 777.065	-	308.844	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	-	-	437.489	-	437.489	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	-	69.072	103.151	-	103.151	80.199	-	80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	10.842	- 10.842	-	56.036	- 56.036	-	20.919	- 20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	-	-	-	-	79.339	-	79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	122.434	- 122.434	-	92.500	- 92.500	-	25.414	- 25.414
Totaal lasten en baten	**2.412.935**	**2.412.935**	-	**2.734.966**	**2.734.966**	-	**2.011.270**	**2.011.270**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**2.412.935**	**2.412.935**	**-**	**2.734.966**	**2.734.966**	**-**	**2.011.270**	**2.011.270**	**-**

3.5 GECONSOLIDEERDE OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	833.887	835.157	824.714
Bestuurskosten	5.797	8.215	1.918
Kantoorkosten	18.394	20.480	24.774
Vervoerskosten	31.196	23.684	20.823
PR & marketing	14.340	20.101	17.733
Bedrijfskosten	433.344	470.259	364.941
Projectkosten	237.951	442.437	308.763
Groot onderhoud	193.833	228.000	-
Afschrijvingen	31.604	40.707	31.604
Rentekosten	331	368	339
Dotatie voorziening groot onderhoud	567.000	267.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 193.833	- 228.000	-
Bijzondere baten en lasten	- 0	-	- 59
Totaal lasten	**2.173.844**	**2.128.408**	**1.595.549**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	207.607	211.666	203.500
Financiële baten	-	-	13
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	21.339	17.669	29.196
Totaal baten	**228.946**	**229.335**	**232.709**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.944.898**	**- 1.899.073**	**- 1.362.840**
Bijdrage participanten	1.551.015	1.551.015	1.382.227
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 393.883**	**- 348.058**	**19.387**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	85.010	29.015	41.157
Onttrekking algemene reserve	- 85.010	- 29.015	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	36.903	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	- 414.688	- 777.065	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	437.489	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	103.151	80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	- 10.842	- 56.036	- 20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	- 122.434	- 92.500	- 25.414
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

4.1 Programmaverantwoording en resultaat A-UM

Resultaat A-UM 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.452.678	1.301.517	**-151.161**
Baten	1.326.473	1.330.532	**-4.059**
Saldo	**-126.206**	**29.015**	**-155.221**

De reguliere werkzaamheden vallen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil zit in de administratieve overboeking van € 200.000,- startkapitaal voor de voorziening Groot onderhoud. In begrotingswijziging 2019 is dit bedrag niet via de exploitatie verwerkt, maar via de balans.

Resultaat A-UM 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	224.811	349.357	**124.546**
Baten	21.339	17.669	**3.670**
Saldo	**-203.473**	**-331.688**	**128.215**

Het incidentele programma van het Alkmaarder- en Uitgeestermeer valt lager uit dan begroot wat met name wordt veroorzaakt door het temporiseren van de visieproces dat deel doorschuift naar 2020.

Resultaat A-UM 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	1.677.490	1.650.874	**-26.616**
Baten	1.347.812	1.348.201	**-389**
Saldo	**-329.678**	**-302.673**	**-27.005**

Het resultaat van het totaal van het programma van A-UM is negatiever dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 27.005.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
Kapitaal	408	408	-
Algemene reserve	45.392	45.392	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvestering	610.484	940.162	- 329.678
Totaal	**656.284**	**985.962**	**- 329.678**

In plaats van een begrote onttrekking van € 302.673 is er € 329.678 onttrokken aan de reserve.

4.2 Overzicht participantenbijdrage A-UM

	2017	+ index	+ conform AB besluit 2016/06		2018
Indexatie		0,65%	2,50%		
Bezuiniging					
Provincie Noord-Holland	**507.839**	3.301	12.779		**523.919**
Gemeente Alkmaar	**73.286**	476	1.844		**75.606**
Gemeente Beverwijk	**44.386**	289	1.117		**45.792**
Gemeente Castricum	**53.671**	349	1.351		**55.371**
Gemeente Heemskerk	**29.933**	195	753		**30.881**
Gemeente Heiloo	**24.772**	161	623		**25.556**
Gemeente Uitgeest	**53.671**	349	1.351		**55.371**
Gemeente Zaanstad	**244.629**	1.590	6.155		**252.374**
Totaal participantenbijdrage	**1.032.187**	**6.710**	**25.973**	**-**	**1.064.870**

	2018	+ index	+ conform AB besluit 2016/06		2019
Indexatie		3,54%	2,50%		
Provincie Noord-Holland	**523.919**	18.547	13.562		**556.028**
Gemeente Alkmaar	**75.606**	2.676	1.957		**80.239**
Gemeente Beverwijk	**45.792**	1.621	1.185		**48.598**
Gemeente Castricum	**55.371**	1.960	1.433		**58.764**
Gemeente Heemskerk	**30.881**	1.093	799		**32.773**
Gemeente Heiloo	**25.556**	905	662		**27.123**
Gemeente Uitgeest	**55.371**	1.960	1.433		**58.764**
Gemeente Zaanstad	**252.374**	8.934	6.533		**267.841**
Totaal participantenbijdrage	**1.064.870**	**37.696**	**27.564**		**1.130.130**

4.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN A-UM IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	1.117.601	211.704	- 905.896	982.198	218.071	- 764.127	932.486	219.374	- 713.111
2 Toezicht	63.049	-	- 63.049	65.340	-	- 65.340	69.300	-	- 69.300
3 Financiën	79.552	-	- 79.552	82.439	-	- 82.439	84.841	13	- 84.828
4 Bestuursadvisering	149.797	-	- 149.797	232.524	-	- 232.524	157.081	-	- 157.081
5 Secretariaat	46.642	-	- 46.642	44.768	-	- 44.768	43.643	-	- 43.643
6 Communicatie	48.711	-	- 48.711	54.760	-	- 54.760	50.721	-	- 50.721
7 Inrichting & ontwikkeling	172.138	5.977	- 166.161	188.845	-	- 188.845	45.981	5.977	- 40.004
Bijdrage participanten	-	1.130.130	1.130.130	-	1.130.130	1.130.130	-	1.064.870	1.064.870
Totaal lasten en baten	**1.677.490**	**1.347.812**	**- 329.678**	**1.650.874**	**1.348.201**	**- 302.673**	**1.384.053**	**1.290.235**	**- 93.818**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 329.678**			**- 302.673**			**- 93.818**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	85.010	-	- 85.010	29.015	-	- 29.015	41.157	-	- 41.157
Onttrekking algemene reserve	-	85.010	85.010	-	29.015	29.015	-	41.157	41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	-	- 85.010	36.903	-	- 36.903	215.026	-	- 215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	-	414.688	414.688	-	777.065	777.065	-	308.844	308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	-	-	437.489	-	- 437.489	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**1.847.509**	**1.847.509**	-	**2.154.281**	**2.154.281**	-	**1.640.236**	**1.640.236**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**1.847.509**	**1.847.509**	**-**	**2.154.281**	**2.154.281**	**-**	**1.640.236**	**1.640.236**	**-**

4.4 TOELICHTING A-UM OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	327.091	366.580	286.924
Inzet RNH regulier	356.409	355.909	375.347
Dotatie voorziening groot onderhou	405.000	205.000	-
Groot onderhoud	178.933	188.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 178.933	- 188.000	-
Totaal lasten regulier	**1.088.500**	**927.489**	**662.271**
Baten:			
Opbrengsten regulier	196.343	200.402	203.500
Totaal baten regulier	**196.343**	**200.402**	**203.500**
Saldo regulier	**- 892.157**	**- 727.087**	**- 458.771**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.345	45.324	241.407
Inzet RNH incidenteel	6.756	9.385	28.808
Totaal lasten incidenteel	**29.100**	**54.709**	**270.215**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	15.361	17.669	15.875
Totaal baten incidenteel	**15.361**	**17.669**	**15.875**
Saldo incidenteel	**- 13.739**	**- 37.040**	**- 254.340**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 905.896**	**- 764.127**	**- 713.111**

Financieel	Toelichting
het negatieve saldo van gebiedsbeheer valt circa € 141.769 hoger uit door hogere dotatie Voorziening groot onderhoud (€ 200.000) en lagere incidentele en reguliere lasten (circa € 60.000).	
Lasten regulier	
Overschrijding reguliere lasten (€ 161.011)	Enerzijds werd € 200.000 meer aan de Voorziening groot onderhoud toegevoegd. De reden hiervoor is dat de hoogte van de voorziening is afgestemd op de jaarlijkse behoefte van het beheerplan. Daartegenover zijn de Bedrijfskosten circa € 40.000 lager dan begroot. Met name bij civiele kunstwerken, meubilair, reiniging en gebouwen. De reden is minder kosten bij de Woudhaven door het in bruikleen geven aan een derde.
Lasten incidenteel	
Onderschrijding incidentele lasten(€ 25.609)	Dit voordeel komt vooral door lagere kosten bij de herontwikkeling van het erfgoedpark en de herziening vastgoedcontracten.

Onderbouwing bedrijfskosten regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Groen	67.363	62.410
Verharding	31.796	19.940
Water	25.720	19.090
Riolering	17.697	17.850
Civiele kunstwerken	-	18.840
Meubilair	8.973	25.840
Reiniging	41.594	50.100
Gebouwen	10.836	21.050
Oevers strand	925	5.460
Beheerkosten dagelijks onderhoud	204.903	240.580
Overig bedrijfskosten	122.188	126.000
Totaal bedrijfskosten regulier	327.091	366.580
	-	

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Onderbouwing groot onderhoud		
Groen	22.182	48.200
Verharding	98.062	50.300
Water	-	-
Riolering	9.409	10.500
Civiele kunstwerken	2.243	17.900
Meubilair	39.397	51.600
Reiniging	-	-
Gebouwen	6.944	7.600
Oevers strand	697	1.900
Totaal groot onderhoud	178.933	188.000
	-	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
herontwikkeling erfgoedpark	13.571	-	13.571
onderh. kanoroute gem. Castricum	1.173	1.173	-
herziening vastgoedcontracten	168	-	168
Kennemerland	14.189	14.189	-
	29.100	15.361	13.739

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
herontwikkeling erfgoedpark	27.155	-	27.155
onderh. kanoroute gem. Castricum	2.500	2.500	-
herziening vastgoedcontracten	9.885	-	9.885
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	15.169	15.169	-
	54.709	17.669	37.040

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	regulier overleg stakeholders	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
uitvoering groot onderhoud 2019/halfverhardingen	vernieuwen verharding bij De Hoorne is uitgevoerd door het HHNK in combinatie met het dijkverzwaringsprogramma.			x	
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	(Beoogd) resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
onderhoud kanoroute gemeente Castricum	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van Gemeente Castricum			x	x
beheer wandelnetwerk Noord-Midden Kennemerland	onderhoud uitgevoerd in opdracht en voor rekening van verschillende gemeenten			x	x
realisatie horeca Dorregeest	na wijziging bestemmingsplan realiseren van een restaurant met geïntegreerde toiletgroep		x	x	
herziening vastgoedcontracten	eigentijdse marktconforme contracten			x	x
erfgoedpark	bestemmingsplan is gewijzigd, wervingscampagne doorlopen en plan geselecteerd.		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.649	8.002	7.053
Inzet RNH regulier	59.400	57.338	62.246
Totaal lasten regulier	**63.049**	**65.340**	**69.300**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 63.049**	**- 65.340**	**- 69.300**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 63.049**	**- 65.340**	**- 69.300**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene	toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	27.146	37.915	26.148
Inzet RNH regulier	52.123	43.297	55.283
Totaal lasten regulier	**79.269**	**81.212**	**81.431**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	13
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**13**
Saldo regulier	**- 79.269**	**- 81.212**	**- 81.417**
Lasten:			
Lasten incidenteel	11.666	12.000	15.137
Inzet RNH incidenteel	- 11.383	- 10.773	- 11.727
Totaal lasten incidenteel	**283**	**1.227**	**3.410**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 283**	**- 1.227**	**- 3.410**
Saldo Financiën	**- 79.552**	**- 82.439**	**- 84.828**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	7.485	18.927	1.918
Inzet RNH regulier	95.965	90.026	120.801
Totaal lasten regulier	**103.450**	**108.953**	**122.719**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 103.450**	**- 108.953**	**- 122.719**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.968	94.571	30.895
Inzet RNH incidenteel	23.378	29.000	3.467
Totaal lasten incidenteel	**46.346**	**123.571**	**34.362**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 46.346**	**- 123.571**	**- 34.362**
Saldo Bestuursadvisering	**- 149.797**	**- 232.524**	**- 157.081**

Financieel	Toelichting
Het saldo van bestuursadvisering valt € 82.727 lager uit door lagere incidentele lasten.	
Lasten regulier	
Onderschrijding incidentele lasten van € 77.225	De geraamde kosten voor het opstellen van de visie zijn lager doordat een groot deel van de werkzaamheden doorschuiven naar 2020 door het in overleg met de deelnemers aangepaste planning.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Inzet werkzaamh. omgevingsmanagem	23.378	-	23.378
visie RAUM	22.434	-	22.434
advisering	534	-	534
	46.346	-	46.346

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Inzet werkzaamh. omgevingsmanagem	29.000	-	29.000
visie RAUM	92.500	-	92.500
advisering	2.071	-	2.071
	123.571	-	123.571

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering. Extra bestuursvergadering voor vaststellen nieuwe GR	x		
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening			x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x		x
aantal bezoeken monitoren en rapporteren	aantal bezoeken gemeten en gerapporteerd		x	x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord			x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x		

Incidentele inspanning	Beoogd resultaat	duurzaam ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
juridische advisering	juridisch advies ingezet	x		
visie RAUM	een nieuwe visie voor het schap	x	x	x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	169	2.750	-
Inzet RNH regulier	46.473	42.018	43.643
Totaal lasten regulier	**46.642**	**44.768**	**43.643**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 46.642**	**- 44.768**	**- 43.643**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 46.642**	**- 44.768**	**- 43.643**

Financieel	Toelichting
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid, inclusief de extra AC vergaderingen en extra AB	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	11.724	17.477	15.577
Inzet RNH regulier	36.987	37.283	35.144
Totaal lasten regulier	**48.711**	**54.760**	**50.721**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 48.711**	**- 54.760**	**- 50.721**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 48.711**	**- 54.760**	**- 50.721**

Financieel	**Toelichting**
Geen bijzonderheden	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van artikelen in kranten en op websites en officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen waaronder 360 graden foto 's	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	3.757	-	-
Inzet RNH regulier	19.300	18.995	26.511
Totaal lasten regulier	**23.057**	**18.995**	**26.511**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 23.057**	**- 18.995**	**- 26.511**
Lasten:			
Lasten incidenteel	112.221	134.880	6.115
Inzet RNH incidenteel	36.860	34.970	13.356
Totaal lasten incidenteel	**149.081**	**169.850**	**19.471**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	5.977	-	5.977
Totaal baten incidenteel	**5.977**	**-**	**5.977**
Saldo incidenteel	**- 143.104**	**- 169.850**	**- 13.493**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 166.161**	**- 188.845**	**- 40.004**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van inrichting & ontwikkeling valt € 22.684 lager uit door minder incidentele lasten.	
Saldo incidenteel	
Onderschrijding van incidentele lasten € 26.746	De oorzaak is een aantal meevallers: * de Woudhaven (€ 12.000) schuift gedeeltelijk door naar 2020 aangezien het een doorlopende proces is en je afhankelijk bent van diverse RO processen. * realisatie horecapunt en openbare toiletten (€ 25.000) schuiven door naar 2020 * waterplantenproblematiek (€ 7.000) lagere kosten. Daarentegen zijn er hogere kosten voor het Erfgoedpark (€ 17.000)

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
realisatie horecapunt en openbare toile	2.216	-	2.216
waterplantenproblematiek	111.285	-	111.285
voormalig Erfgoedpark de Hoop	24.922	-	24.922
de woudhaven aankoop, verpachten	4.681	-	4.681
quickscan ontwikkeling De Hoorne	5.977	5.977	-
	149.081	5.977	143.104

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
realisatie horecapunt en openbare toile	27.700	-	27.700
waterplantenproblematiek	117.900	-	117.900
voormalig Erfgoedpark de Hoop	7.500	-	7.500
de woudhaven aankoop, verpachten	16.750	-	16.750
quickscan ontwikkeling De Hoorne	-	-	-
	169.850	-	169.850

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
juridische advisering	geen extra inzet juridisch advies in 2019	x	x	x	x
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	ondernemer De Woudhaver begeleid.		x	x	
actief verwerven inkomsten	door contractvernieuwing		x	x	

Incidentele inspanning	(Beoogd) resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
erfgoedpark De Hoop	gemeente Uitgeest past in nauwe samenwerking met het schap het bestemmingsplan voor voormalig Erfgoedpark De Hoop aan om een recreatieve exploitatie mogelijk te maken. Dit proces is afgerond en het recreatieschap is gestart met de werving, Plan is geselecteerd.	x	x		
waterplantproblematiek	duurzame oplossing zoeken om overlast van waterplanten voor de watersport te beperken	x			
quickscan de Hoorne	op aanvraag van bewoners wordt er gekeken naar de recreatie mogelijkheden bij de Hoorne		x		x
de woudhaven aankoop, verpachten	voorlopige exploitatie op basis van bruikleenovereenkomst. Exploitant nam in 2019 de beheerkosten grotendeels voor zijn rekening. De hierdoor gerealiseerde besparing wordt conform beleid besteed aan het uitvoeren van groot onderhoud en vervangingen.	x	x		

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	381.021	451.651	337.620
Inzet RNH regulier	666.657	644.866	718.975
Dotatie voorziening groot onderhou	405.000	205.000	-
Groot onderhoud	178.933	188.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 178.933	- 188.000	-
Totaal lasten regulier	**1.452.678**	**1.301.517**	**1.056.595**
Baten:			
Opbrengsten regulier	196.343	200.402	203.513
Totaal baten regulier	**196.343**	**200.402**	**203.513**
Saldo regulier	**- 1.256.336**	**- 1.101.115**	**- 853.082**
Lasten:			
Lasten incidenteel	169.201	286.775	293.554
Inzet RNH incidenteel	55.611	62.582	33.904
Totaal lasten incidenteel	**224.811**	**349.357**	**327.458**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	21.339	17.669	21.852
Totaal baten incidenteel	**21.339**	**17.669**	**21.852**
Saldo incidenteel	**- 203.473**	**- 331.688**	**- 305.606**
Saldo Totaal	**- 1.459.808**	**- 1.432.803**	**- 1.158.688**

4.5 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT A-UM

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	666.657	644.866	718.975
Bestuurskosten	5.797	7.186	1.918
Kantoorkosten	16.725	17.898	24.046
Vervoerskosten	28.614	22.169	20.440
PR & marketing	11.724	14.545	15.577
Bedrijfskosten	306.364	362.849	305.672
Projectkosten	204.675	335.286	265.540
Groot onderhoud	178.933	188.000	-
Afschrijvingen	31.604	40.707	31.604
Rentekosten	331	368	339
Dotatie voorziening groot onderhoud	405.000	205.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 178.933	- 188.000	-
Bijzondere baten en lasten	- 0	-	- 59
Totaal lasten	**1.677.490**	**1.650.874**	**1.384.053**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	196.343	200.402	203.500
Financiële baten	-	-	13
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	21.339	17.669	21.852
Totaal baten	**217.682**	**218.071**	**225.365**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.459.808**	**- 1.432.803**	**- 1.158.688**
Bijdrage participanten	1.130.130	1.130.130	1.064.870
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 329.678**	**- 302.673**	**- 93.818**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	85.010	29.015	41.157
Onttrekking algemene reserve	- 85.010	- 29.015	- 41.157
Toevoeging bestemmingsreserve	85.010	36.903	215.026
Onttrekking bestemmingsreserve	- 414.688	- 777.065	- 308.844
Toevoeging bestemmingsreserve ntb	-	437.489	-
Onttrekking bestemmingsreserve ntb	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

5.1 Programmaverantwoording en resultaat IJmond tot Zaanstad

Achtergrond

In het AB van 4 juli 2018 is er besloten om het Aagtenpark in beheer over te nemen van de gemeente Beverwijk. Ook is er besloten tot een herverdeling van de participantenbijdrage en een verlaging in de bijdrage van de provincie. De herverdeling is naargelang de daadwerkelijk gerealiseerde voorzieningen in IJ-Z. De verlaging van de provinciale bijdrage van 75% naar 50%. In IJ-Z heeft de provincie vanaf 2009 het rijksdeel bijgepast, toen duidelijk werd dat het Rijk niet meer zou bijdragen aan het recreatiegebied de IJ-Z. Bovengenoemde treedt in werking per 1 januari 2019.

Resultaat IJ-Z 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	463.077	370.383	**-92.694**
Baten	432.149	432.149	**-**
Saldo	**-30.928**	**61.766**	**-92.694**

De reguliere werkzaamheden vallen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil zit in de administratieve overboeking van € 100.000,- startkapitaal voor de voorziening Groot onderhoud. In begrotingswijziging 2019 is dit bedrag niet via de exploitatie verwerkt, maar via de balans.

Resultaat IJ-Z 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	33.276	107.151	**73.875**
Baten	-	-	**-**
Saldo	**-33.276**	**-107.151**	**73.875**

De incidentele lasten voor IJ-Z vallen lager uit dan begroot wat met name wordt veroorzaakt door het temporiseren van de visieproces dat deel doorschuift naar 2020.

Resultaat IJ-Z 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	496.354	477.534	**-18.820**
Baten	432.149	432.149	**-**
Saldo	**-64.205**	**-45.385**	**-18.820**

Het resultaat van het totaal van het programma van IJ-Z is negatiever dan begroot. Het verschil tussen het gerealiseerde en begrote saldo bedraagt € 18.820.

Reserves

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
Algemene reserve IJ-Z	720.733	662.504	58.229
Bestemmingsreserve IJ-Z	344.097	466.532	- 122.434
Totaal	**1.064.831**	**1.129.036**	**- 64.205**

5.2 Overzicht participantenbijdrage IJ-Z

	2017	**+ index**	**2018**
Indexatie		0,65%	
Provincie Noord-Holland	**236.638**	1.538	**238.176**
Gemeente Beverwijk	**13.399**	87	**13.486**
Gemeente Heemskerk	**11.826**	77	**11.903**
Gemeente Uitgeest	**4.179**	27	**4.206**
Gemeente Zaanstad	**49.266**	320	**49.586**
Totaal participantenbijdrage	**315.308**	**2.049**	**317.357**

	+ index	mutatie voorgestelde verdeelsleutel	verlaging bijdrage beheer IJ-Z gebied	beheerkosten Aagtenpark	2019
Indexatie	3,54%				
Provincie Noord-Holland	8.431	-33.022	-32.153	92.145	**273.577**
Gemeente Beverwijk	477	17.450	-4.729	13.552	**40.236**
Gemeente Heemskerk	421	15.407	-4.175	11.965	**35.521**
Gemeente Uitgeest	149	5.503	-1.484	4.252	**12.626**
Gemeente Zaanstad	1.755	-5.338	-6.925	19.847	**58.925**
Totaal participantenbijdrage	**11.233**	-	**-49.466**	**141.761**	**420.885**

5.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IJ TOT Z IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	358.600	11.264	- 347.336	253.188	11.264	- 241.924	112.300	-	- 112.300
2 Toezicht	20.382	-	- 20.382	29.544	-	- 29.544	8.355	-	- 8.355
3 Financiën	18.766	-	- 18.766	19.450	-	- 19.450	12.921	-	- 12.921
4 Bestuursadvisering	64.145	-	- 64.145	128.307	-	- 128.307	62.347	-	- 62.347
5 Secretariaat	5.459	-	- 5.459	4.977	-	- 4.977	928	-	- 928
6 Communicatie	10.330	-	- 10.330	17.407	-	- 17.407	4.354	-	- 4.354
7 Inrichting & ontwikkeling	18.671	-	- 18.671	24.661	-	- 24.661	10.292	7.344	- 2.948
Bijdrage participanten	-	420.885	420.885	-	420.885	420.885	-	317.357	317.357
Totaal lasten en baten	**496.354**	**432.149**	**- 64.205**	**477.534**	**432.149**	**- 45.385**	**211.496**	**324.701**	**113.205**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 64.205**			**- 45.385**			**113.205**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	-	- 69.072	103.151	-	- 103.151	80.199	-	- 80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	-	10.842	10.842	-	56.036	56.036	-	20.919	20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	-	-	-	-	79.339	-	- 79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	-	122.434	122.434	-	92.500	92.500	-	25.414	25.414
Totaal lasten en baten	**565.425**	**565.425**	-	**580.685**	**580.685**	-	**371.034**	**371.034**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**565.425**	**565.425**	**-**	**580.685**	**580.685**	**-**	**371.034**	**371.034**	**-**

5.4 TOELICHTING IJ TOT Z OP HET OVERZ. VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2019

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	129.318	106.981	49.352
Inzet RNH regulier	63.566	77.132	46.077
Dotatie voorziening groot onderhou	162.000	62.000	-
Groot onderhoud	14.900	40.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 14.900	- 40.000	-
Totaal lasten regulier	**354.885**	**246.113**	**95.429**
Baten:			
Opbrengsten regulier	11.264	11.264	-
Totaal baten regulier	**11.264**	**11.264**	**-**
Saldo regulier	**- 343.621**	**- 234.849**	**- 95.429**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	559
Inzet RNH incidenteel	3.715	7.075	16.312
Totaal lasten incidenteel	**3.715**	**7.075**	**16.871**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 3.715**	**- 7.075**	**- 16.871**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 347.336**	**- 241.924**	**- 112.300**

Financieel	Toelichting
het negatieve saldo van gebiedsbeheer valt € 105.412 hoger uit door door hogere reguliere lasten	
Saldo regulier	
hogere kosten dotatie voorziening groot onderhoud	Aan de Voorziening groot onderhoud is € 100.000 meer toegevoegd dan begroot. De reden hiervoor is dat de hoogte van de voorziening is afgestemd op de jaarlijkse behoefte van het beheerplan.
lagere kosten groot onderhoud	Bij groot onderhoud is sprake van te hoge begrote kosten bij "Groen": werkelijke kosten zijn € 25.000 lager. Per saldo vallen de onder- en overschrijding tegen elkaar weg. Dit komt door de extreem lage inschrijving van de aannemer

Onderbouwing bedrijfskosten regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Groen	56.808	72.027
Verharding	19.266	7.479
Water	4.573	7.442
Riolering	-	244
Civiele kunstwerken	6.926	350
Meubilair	5.191	6.239
Reiniging	8.536	7.792
Gebouwen	-	-
Oevers strand	-	-
Beheerkosten dagelijks onderhoud	101.300	101.573
Overig bedrijfskosten	28.019	5.408
Totaal bedrijfskosten regulier	129.318	106.981
	-	

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Onderbouwing groot onderhoud		
Inzet RNH VAT GO/VV	-	-
Groen	13.517	34.800
Verharding	-	-
Water	-	-
Riolering	-	-
Civiele kunstwerken	-	3.800
Meubilair	1.383	1.400
Reiniging	-	-
Gebouwen	-	-
Oevers strand	-	-
Totaal groot onderhoud	14.900	40.000
	-	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
overdracht Aagtenpark	3.715	-	3.715
	3.715	-	3.715

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
overdracht Aagtenpark	7.075	-	7.075
	7.075	-	7.075

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
overdracht Aagtenpark	besluit is genomen en de GR is aangepast		x	x	

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	449	2.480	371
Inzet RNH regulier	19.933	27.064	7.983
Totaal lasten regulier	**20.382**	**29.544**	**8.355**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 20.382**	**- 29.544**	**- 8.355**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 20.382**	**- 29.544**	**- 8.355**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van toezicht valt € 9.162 lager uit door lagere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Onderschrijding van € 9.162	Lagere kosten door een minder goed seizoen.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
vervullen rol gastheer in het gebied	recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
jaarlijks opstellen handhavingsplan	handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.464	1.464	728
Inzet RNH regulier	20.167	21.061	12.720
Totaal lasten regulier	**21.631**	**22.525**	**13.448**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 21.631**	**- 22.525**	**- 13.448**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	1.385
Inzet RNH incidenteel	- 2.865	- 3.075	- 1.912
Totaal lasten incidenteel	**- 2.865**	**- 3.075**	**- 527**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**2.865**	**3.075**	**527**
Saldo Financiën	**- 18.766**	**- 19.450**	**- 12.921**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen	x		x	
jaarlijks herijking van de berekening van de financiële	risico's in beeld	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	1.611	-
Inzet RNH regulier	41.711	34.196	32.885
Totaal lasten regulier	**41.711**	**35.807**	**32.885**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 41.711**	**- 35.807**	**- 32.885**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.434	92.500	27.924
Inzet RNH incidenteel	-	-	1.538
Totaal lasten incidenteel	**22.434**	**92.500**	**29.462**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 22.434**	**- 92.500**	**- 29.462**
Saldo Bestuursadvisering	**- 64.145**	**- 128.307**	**- 62.347**

Financieel	**Toelichting**
het saldo van bestuursadvisering valt € 64.162 lager uit door vooral lagere incidentele lasten.	
Saldo regulier	
Overschrijding van € 5.904	Meer inzet is nodig geweest voor de begeleiding van overname van het Aagtenpark.
Saldo incidenteel	
Onderschrijding van € 70.066	De geraamde kosten voor het opstellen van de visie zijn lager doordat een groot deel van de werkzaamheden doorschuiven naar 2020.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
visie IJ-Z	22.434	-	22.434
	22.434	-	22.434

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
visie IJ-Z	92.500	-	92.500
	92.500	-	92.500

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de	programma uitgevoerd conform	x			
monitoren van de beleidsdoelen	evaluatie van de doelen van het	x	x	x	x

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
visie IJ-Z	Een nieuwe visie voor het schap	x	x		x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	5.459	4.977	928
Totaal lasten regulier	**5.459**	**4.977**	**928**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 5.459**	**- 4.977**	**- 928**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 5.459**	**- 4.977**	**- 928**

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	2.616	5.556	2.156
Inzet RNH regulier	7.714	11.851	2.198
Totaal lasten regulier	**10.330**	**17.407**	**4.354**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 10.330**	**- 17.407**	**- 4.354**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 10.330**	**- 17.407**	**- 4.354**

Financieel	**Toelichting**
het saldo van communicatie valt € 7.077 lager uit door lagere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Onderschrijding van € 7.077	De onderschrijding is het gevolg van minder communicatieve inzet, vooral door vertraging in de uitvoering van het Rijk van Rorik

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor	bebording en schriftelijke	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	publicatie van artikelen in kranten en op websites en officiële bekendmakingen	x	x		x
promoten gebied	deelname bij promotionele dagen in recreatiegebieden	x	x		x
verzorgen digitale media en beheren website	website up to date, aantrekkelijk en relevant. Beeldmateriaal verzorgen	x	x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	8.679	14.010	2.948
Totaal lasten regulier	**8.679**	**14.010**	**2.948**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 8.679**	**- 14.010**	**- 2.948**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	3.000	4.500
Inzet RNH incidenteel	9.992	7.651	2.844
Totaal lasten incidenteel	**9.992**	**10.651**	**7.344**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**7.344**
Saldo incidenteel	**- 9.992**	**- 10.651**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 18.671**	**- 24.661**	**- 2.948**

Financieel	**Toelichting**
Het saldo van Inrichting & ontwikkeling valt € 5.990 lager uit door lagere reguliere lasten.	
Saldo regulier	
Onderschrijding saldi inrichting & ontwikkeling van € 5.990	De onderschrijding is het gevolg van vertraagde voortgang Rijk van Rorik

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	9.992	-	9.992
	9.992	-	9.992

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	10.651	-	10.651
	10.651	-	10.651

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			
potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	succesvolle exploitaties		x	x	
actief verwerven inkomsten	hogere baten voor het schap		x	x	

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
werving en selectie recreatieboerderij De Buitenlanden	werving is afgerond in 2017. Het selectieproces in 2018. In 2019 is de ondernemer verder begeleid bij de plannen om de recreatieboerderij te exploiteren.	x		x	

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	133.847	118.092	52.608
Inzet RNH regulier	167.230	190.291	105.738
Dotatie voorziening groot onderhou	162.000	62.000	-
Groot onderhoud	14.900	40.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 14.900	- 40.000	-
Totaal lasten regulier	**463.077**	**370.383**	**158.346**
Baten:			
Opbrengsten regulier	11.264	11.264	-
Totaal baten regulier	**11.264**	**11.264**	**-**
Saldo regulier	**- 451.813**	**- 359.119**	**- 158.346**
Lasten:			
Lasten incidenteel	22.434	95.500	34.368
Inzet RNH incidenteel	10.842	11.651	18.783
Totaal lasten incidenteel	**33.276**	**107.151**	**53.150**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**7.344**
Saldo incidenteel	**- 33.276**	**- 107.151**	**- 45.806**
Saldo Totaal	**- 485.090**	**- 466.270**	**- 204.152**

5.5 OVERZICHT VAN STAAT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT IJ TOT Z

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	167.230	190.291	105.738
Bestuurskosten	-	1.029	-
Kantoorkosten	1.670	2.582	728
Vervoerskosten	2.582	1.515	383
PR & marketing	2.616	5.556	2.156
Bedrijfskosten	126.980	107.410	59.268
Projectkosten	33.276	107.151	43.223
Groot onderhoud	14.900	40.000	-
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	-	-	-
Dotatie voorziening groot onderhoud	162.000	62.000	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 14.900	- 40.000	-
Bijzondere baten en lasten	-	-	-
Totaal lasten	**496.354**	**477.534**	**211.496**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	11.264	11.264	-
Financiële baten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	-	7.344
Totaal baten	**11.264**	**11.264**	**7.344**
Resultaat deelprogramma's	**- 485.090**	**- 466.270**	**- 204.152**
Bijdrage participanten	420.885	420.885	317.357
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 64.205**	**- 45.385**	**113.205**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve IJ-Z	69.072	103.151	80.199
Onttrekking algemene reserve IJ-Z	- 10.842	- 56.036	- 20.919
Toevoeging bestemmingsreserve IJ-Z	-	-	79.339
Onttrekking bestemmingsreserve IJ-Z	- 122.434	- 92.500	- 25.414
Gerealiseerde resultaat	-	-	-

6.1 Wet FIDO MODELSTATEN A EN B

Modelstaat A

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet		0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	
Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

Er zijn bij het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer geen activa en passiva die vallen onder de vlottende schulden en vlottende middelen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.
De Kasgeldlimiet voor recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer wordt derhalve niet overschreden

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)	0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld		0
3b	nieuw uitgezette lange leningen		
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)	0
5	Betaalde aflossingen		0
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	0
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)	0
8	Renterisiconorm		0
9a	ruimte onder		0
9b	Overschrijding		0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0
11	Vastgestelde percentage		20,00%
12	Renterisiconorm	(10x11)	0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden.

Overige gegevens

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR PER 31 DECEMBER 2019

PROVINCIE NOORD-HOLLAND:	De heer J. Chr. van der Hoek (voorzitter)
GEMEENTE ALKMAAR:	De heer drs. P. F. Dijkman
GEMEENTE BEVERWIJK:	Mevrouw H.J. Niele-Goos
GEMEENTE CASTRICUM:	De heer R. de Haan
GEMEENTE HEEMSKERK:	De heer A.W.M. Schoorl
GEMEENTE HEILOO:	De heer A.N. Dellemijn
GEMEENTE UITGEEST:	Mevrouw W.J.A. Verkleij (vicevoorzitter)
GEMEENTE ZAANSTAD:	De heer W. Breunesse

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer, op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de overzicht van baten en lasten over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.
Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.
Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2019, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 3 maart 2020
Reg.nr.: 102319/215/421/625
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer in de openbare vergadering van 24 juni 2020.

voorzitter,
De heer J. Chr. van der Hoek

BIJLAGEN

JAARREKENING 2019

BIJLAGE I

RECREATIESCHAP ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Investerings- en financieringsstaat 2019

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2019	Vermeerde-ringen 2019	Verminde-ringen 2019	Afschrij-vingen 2019	Afschr. desinvest. 2019	Stand per 31-12-2019
	ACTIVA						
1	Onroerende en roerende bezittingen	379.615	-	-	31.604	-	348.010
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves						-
3	Verstrekte langlopende leningen	-		-			-
	Totaal	379.615	-	-	31.604	-	348.010
	PASSIVA						
1	Kapitaal	408					408
2	Algemene reserve	45.392	85.010	85.010			45.392
3	Bestemmingsreserve	940.162	85.010	414.688			610.484
4	Algemene reserve IJ-Z	662.504	69.072	10.842			720.733
5	Bestemmingsreserve IJ-Z	466.532	-	122.434			344.097
6	Voorzieningen	-	567.000	193.833			373.167
7	Aangegane langlopende leningen	-	-	-			-
	Totaal	2.114.998	806.091	826.807	-	-	2.094.282
	Financiering	**-1.735.383**	**-806.091**	**-826.807**	**31.604**	**-**	**-1.746.272**

BIJLAGE II

RECREATIESCHAP ALKMAARDER- EN UITGEESTERMEER

Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2018	Ver-meer-derd	Ver-min-derd	Geactiv. t/m 2019	Ter-mijn	Boek-waarde 1-1-2019	Afschr. t/m 2018	Afschr. 2019	Afschr. des-invest.	Boek-waarde 31-12-2019	Rest-waarde
Onroerend Goed												
Opstallen Erfgoedpark de Hoop	2015	350.000	-		350.000	30	315.000	-35.000	11.667		303.333	-
		350.000	-	-	350.000		315.000	-35.000	11.667	-	303.333	-
Kantoormachines												
Kyocera Copier	2008	6.002			6.002	3	-	-6.002	-		-	-
		6.002	-	-	6.002		-	-6.002	-	-	-	-
Vaartuigen												
Pont Molletjesveer	2009	26.933			26.933	15	9.726	-17.207	1.796		7.930	
Pont Oost Knollendam	2010	16.824			16.824	15	6.729	-10.095	1.122		5.608	
Werkschip met toebehoren	2012	25.447			25.447	10	9.118	-16.329	2.545		6.574	
Alumax 660 Tender	2016	48.862	-		48.862	5	23.617	-25.245	9.772		13.844	
		118.066	-	-	118.066		49.190	-68.876	15.234	-	33.956	-
Vervoermiddelen												
Mitsubishi 9-VXP-54	2012	44.871		-	44.871	5	-	-44.871	-		-	-
Citroen C3 NK-578-N	2017	18.964	-	-	18.964	5	12.010	-6.954	3.793		8.218	-
Aanhangwagen Hapert, Colbalt	2017	4.552	-	-	4.552	5	3.414	-1.138	910		2.504	-
		68.387	-	-	68.387		15.424	-52.962	4.703	-	10.721	-
Totaal generaal		**542.455**	**-**	**-**	**542.455**		**379.615**	**-162.841**	**31.604**	**-**	**348.010**	**-**

Bijlage III: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn in dit kader geen bijzonderheden te melden

Bijlage IV: Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing Recreatieschap Alkmaarder & Uitgeestermeer

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht het Recreatieschap Alkmaarder & Uitgeestermeer ("RAUM") aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van het RAUM gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's
In de eerste fase zijn de risico's van RAUM geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risicokwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Dit komt doordat voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's een voorziening moet worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal **€ 460.000.** Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 40.000	€ 80.000
2. Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater richtlijnen) en calamiteiten zwemwater	Midden risico	Structureel	€ 75.000	€ 150.000

3. Schade aan oever/beschoeiingen/afslag	Midden risico	Incidenteel	€ 180.000	€ 180.000
4. Verminderde inkomsten/hogere kosten door geschillen of door faillissement (onder) erfpachters.	Hoog risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
5. Kosten agv overname erfgoedpark door het schap	Midden risico	Incidenteel	PM	PM
Totaal				**€ 460.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met vier vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrimpt moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van **€ 460.000.**

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor RAUM komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van **€ 24.000.** Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van **€ 484.000.** In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2020

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2020. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 1 januari 2020**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Aandelen kapitaal	408	
Algemene reserve	45.392	45.392
Bestemmingsreserve investeringen	610.484	
Algemene reserve Y-Z	720.733	
Bestemmingsreserve Y-Z	344.097	
Totaal	**1.721.115**	**45.392**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2020 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van 26 november 2009). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is **€ 45.392** aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Deze capaciteit is afkomstig uit de algemene reserve. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat RAUM over een weerstandscapaciteit beschikt van **€ 45.392** om de risico's te dekken. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt **€ 484.000,-.**

Dit is echter niet direct beschikbaar, omdat er conform het bestuursbesluit van 15 november 2012 besloten is om in de algemene reserve 2,5% van de lasten van 2013 aan te houden. Dit betekent een algemene reserve van € 45.392,=. Indien een of meer van de risico's zich voordoen en kosten het bedrag van het weerstandsvermogen overstijgen wordt een beroep gedaan op de participanten.

Het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2019

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2019:

Naam:	**Functie**
De heer J. Chr. van der Hoek	Lid AB en DB (voorzitter)
Mevrouw W.J.A. Verkleij	Lid AB en DB (vicevoorzitter)
De heer drs. P. F. Dijkman	Lid AB en DB
De heer A.W.M. Schoorl	Lid AB en DB
Mevrouw H.J. Niele-Goos	Lid AB
De heer R. de Haan	Lid AB
De heer A.N. Dellemijn	Lid AB
Mevrouw S. Munnikendam	Lid AB (tot 27 november '19)
De heer W. Breunesse	Lid AB (vanaf 27 november '19)

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2019
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2019 in vogelvlucht

Tussen Alkmaar, het Noordzeekanaal en Zaanstad kun je uitstekend recreëren in Recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM). Het RAUM is een van de weinige grote meren in de provincie en biedt een scala aan watersportmogelijkheden, agrarische bedrijvigheid, fiets- en wandelroutes en cultureel erfgoed. Het gebied bestaat uit het Alkmaarder- en Uitgeestermeer en het gebied IJmond tot Zaanstreek (IJ tot Z): De Buitenlanden, De Omzoom en het Aagtenpark. Lees de volledige jaarrekening op www.alkmaarderenuigeestermeer.nl.

Wat hebben we gerealiseerd?

In 2019 is gestart met een toekomstvisie voor het recreatieschap met 2040 als horizon. Het opstellen van gezamenlijke (bestuurlijke) ambities en doelstellingen gebeurt samen met inwoners, ondernemers, belangenorganisaties en gemeenten en provincie. Ook Amsterdam Wetlands en het OER-IJ worden hierbij betrokken. De visie wordt in 2020 gepresenteerd.

De waterplantengroei zorgt voor toenemende overlast voor de watersport en (sport)visserij. Het RAUM en het hoogheemraadschap (HHNK) werken samen aan oplossingen. Onderzocht wordt of samenwerking met andere partijen mogelijk is zo een meer gedeelde verantwoordelijkheid voor de bestrijding van de waterplantenoverlast te krijgen.

In juli 2019 presenteerden de initiatiefnemers het Plan Rijk van Rorik voor de raad van Beverwijk en bewoners, inschrijvers en geïnteresseerden. Eind 2019 is de omgevingsprocedure gestart en als alles conform plan verloopt kan fase 1 van Rijk van Rorik in 2020 gereed zijn.

Meer highlights op de volgende pagina

Hoe staat het schap er voor?

Voor het gebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer is een belangrijke opgave het realiseren van een structureel evenwicht tussen onderhoudskosten, investeringen en de stijgende opbrengsten.

Tegelijkertijd zorgen de maatregelen om de overlast van waterplantengroei tegen te gaan voor extra kosten.

Het recreatieschap zet zich volop in om de (potentiële) ontwikkellocaties door commerciële partijen te laten exploiteren. Dit moet leiden tot stijgende opbrengsten en lagere onderhoudskosten.

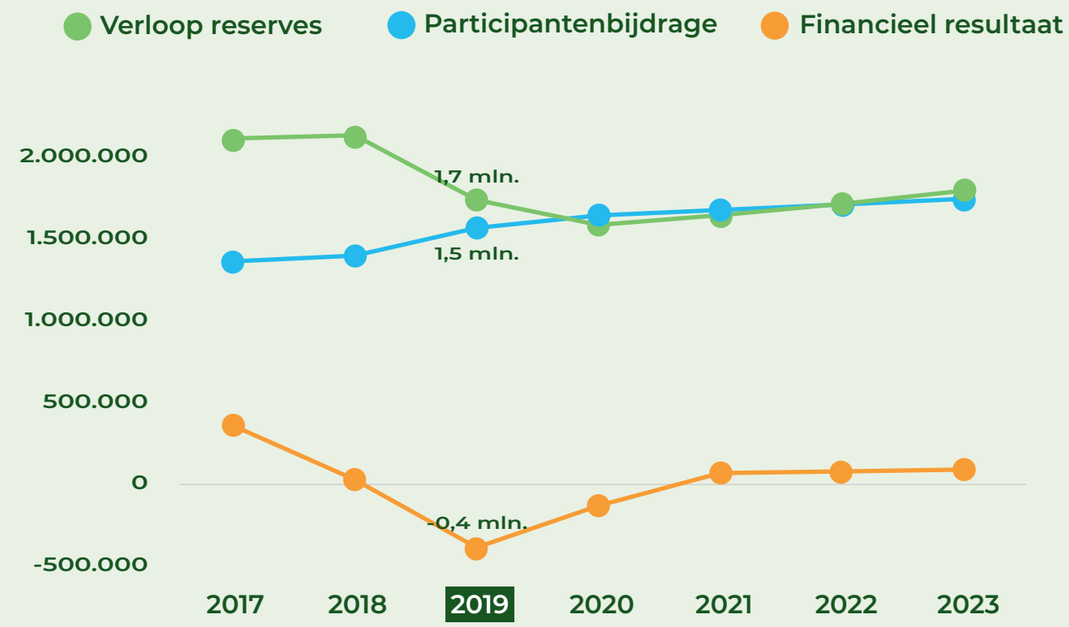

Waar ging het geld naartoe?

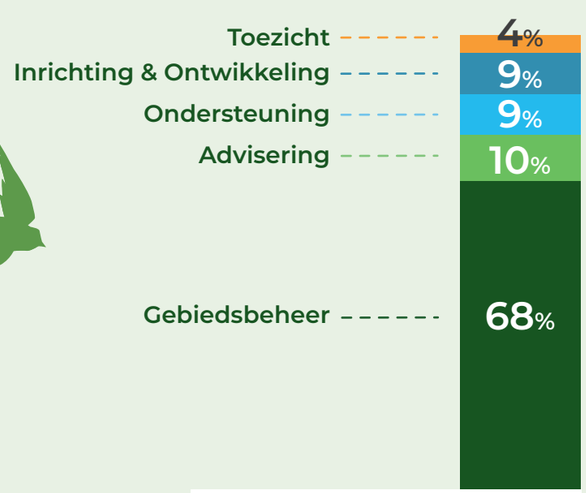

totaal € 2.173.844

Waar kwam het geld vandaan?

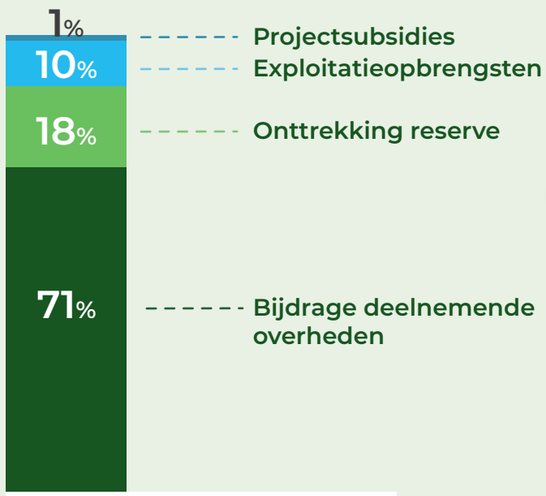

totaal € 2.173.844

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

2019 in vogelvlucht

Ondernemer geselecteerd voor erfgoedpark De Hoop

In 2019 is een wervingscampagne gehouden om een passend plan voor het erfgoedpark De Hoop te selecteren. Er is overeenstemming bereikt met een ondernemer die overnachtingsmogelijkheden en horeca gaat realiseren. De geplande opening is begin 2021.

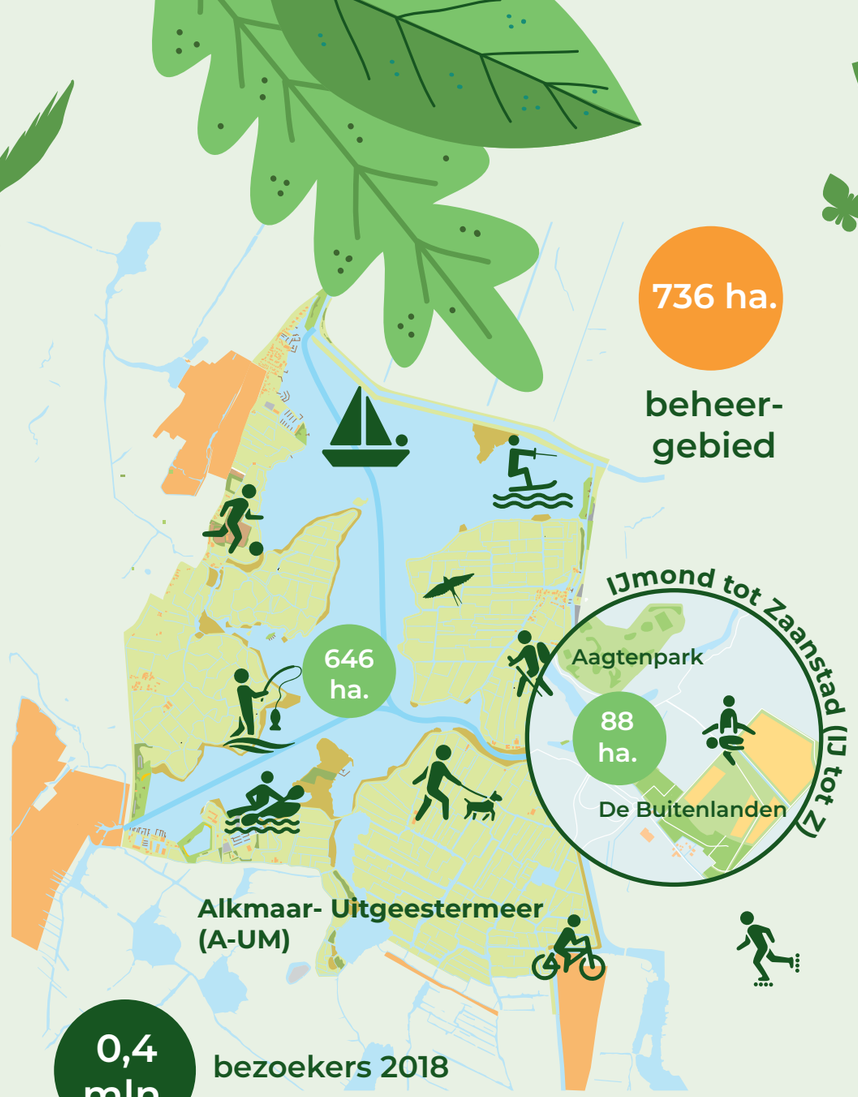

0,4 mln. bezoekers 2018

0,4 mln. bezoekers 2017

verenigingen actief **35+**

7,8 waardering gebruikers

1.000 volgers

Per 1 januari 2019 heeft het recreatieschap het beheer van het Aagtenpark overgenomen van de gemeente Beverwijk.

Eikenprocessierups

In goede samenwerking met de gemeente Castricum is de eikenprocessierups in het gebied bestreden.

Nestbehandeling van de grauwe gans is in eigen beheer uitgevoerd.

Ontwikkellokaties

In 2019 is met veel energie gewerkt aan het verder ontwikkelen van aantrekkelijke recreatieve voorzieningen bij De Hoop, De Woudhaven, Dorregeest en Rijk van Rorik.

recreatieschap alkmaarder- en uitgeestermeer

GROENGEBIED AMSTELLAND

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.groengebied-amstelland.nl
K.v.K. 34359323

Aan de raden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten

Velsen-Zuid : 23 april 2020
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : U2020
Projectnummer :
Onderwerp : Uitnodiging zienswijze jaarstukken Groengebied Amstelland
Bijlage(n) : 4
Behandeld door : Thomas van der Klei

Geachte raads- en statenleden ,

Hierbij biedt het dagelijks bestuur u de programmabegroting 2021 en de begrotingswijziging 2020 van Recreatieschap Groengebied Amstelland aan, zoals deze in ontwerp werden vastgesteld in haar vergadering van 16 april jongstleden. Conform het bepaalde in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen nodigt zij u uit om binnen 8 weken uw zienswijze over de beide stukken naar voren te brengen.

Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin uw zienswijze is vervat bij de ontwerp-programmabegroting en de begrotingswijziging en legt deze voor aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur neemt op 14 mei a.s. een besluit om de jaarstukken vast te stellen. Deze worden vóór 15 juli 2020 toegezonden ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Te uwer informatie stuurt zij ook de jaarrekening 2019 voor Groengebied Amstelland toe.

In het geval dat de behandeling vertraging oploopt onder de huidige crisisomstandigheden of wanneer u vragen hebt of toelichting op de stukken wenst, kunt u contact op te nemen met mevr. A. Hoekstra, manager Financiën (tel. 023-5202820).

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van Groengebied Amstelland,

Kees Rood
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

Programmabegroting **2021**

Groengebied Amstelland

versie 11 maart 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Programma's **6**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 9
Programma 2. Beheer en onderhoud 12
Programma 3. Toezicht en veiligheid 15
Programma 4. Bestuur en ondersteuning 17
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 20

Paragrafen **23**

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 25
B. Kapitaalgoederen 28
C. Financiering 35
D. Bedrijfsvoering 36
E. Grondbeleid 39
F. Participanten 40

Overzicht van baten en lasten **43**

Bijlage 1: Risicosessie GGA **52**

Samenvatting

De gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Diemen en Ouder-Amstel participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling van recreatieschap Groengebied Amstelland. Zij financieren het grootste deel van het jaarlijkse exploitatietekort, aangevuld met (erf)pacht en verhuur voor recreatieve activiteiten, horeca en evenementen.

Kerngegevens: 4.000 hectare werkgebied, waarvan 712 hectare beheergebied met 188 hectare water. 2,7 á 3 miljoen bezoeken per jaar.

Ambities

Groengebied Amstelland is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten:

a. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.

Wat wil het recreatieschap bereiken?

Groengebied Amstelland levert door haar reguliere werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze opgaven:

- Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
- Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- Het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op de twee voorgaande punten en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.

Wat gaat het recreatieschap daarvoor doen?

Activiteiten van Groengebied Amstelland die bijdragen om de gestelde doelen te realiseren zijn:

- Uitvoeren inrichtingsmaatregelen Gaasperplas, om van deze plek een aantrekkelijk en metropolitaan park te maken met respect voor de floriade erfenis en de natuur.
- Richting geven aan de activiteiten en doelen van GGA door het uitwerken van een uitvoeringsprogramma, dat een leidraad is voor de activiteiten in de jaren na 2021.
- Versteken van de natuurwaarden in GGA. Door de beheeractiviteiten van GGA zijn op veel plekken hoge natuurwaarden ontstaan. Het schap probeert deze nog verder te versterken en ze beter onder de aandacht te brengen. Dat vergroot ook de potentie voor natuur-inclusieve recreatie.
- Verbeteren van de recreatieve opvangcapaciteit met 10%. Ook de nieuwe inwoners die door het uitbreiden van het woningaanbod in de regio komen wonen kunnen een plek voor recreatie vinden.
- In stand houden van de bestaande recreatie en natuurgebieden zodat deze optimaal functioneren voor natuur, landschap en recreatie.

En samen met andere Noord-Hollandse recreatieschappen wordt ingezet op:

- Aanscherpen planning & controlcyclus.
- Vernieuwen risicoanalyse.
- Begroting conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV).

Bij de programma's zijn de prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten van Groengebied Amstelland zijn als volgt opgebouwd.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	1.512.348	1.403.379	-108.969
2. Beheer en onderhoud	2.580.726	670.184	-1.910.542
3. Veiligheid en toezicht	469.386	-	-469.386
4. Bestuur en ondersteuning	565.540	-	-565.540
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	535	3.385.406	3.384.871
Totaal voor bestemming	**5.128.535**	**5.458.969**	**330.434**
Ad 5. Mutaties reserves	330.434	-	330.434
Totaal na bestemming	**5.458.969**	**5.458.969**	**-**

Financieel resultaat

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Lasten	5.128.535	4.522.539	5.533.639
Baten	5.458.969	4.422.787	4.062.133
Saldo	**330.434**	**-99.752**	**-1.471.506**

Het resultaat 2021 is € 430.186 hoger dan de begroting 2020 na wijziging.

De lasten nemen € 605.996 toe als gevolg van uitvoering van de fietsbrug over de Gaasp (€ 1.275.256). Het overige verschil met de begrotingsniveau van 2020 na wijziging wordt veroorzaakt door het niet weer terugkeren van incidentele projecten: bouwrijk maken Abcouderstraatweg 79 (€ 103.140) en uitvoering Wandelnetwerk Amstelland (€ 318.485).

Daar staat tegenover dat de werkzaamheden aan de fietsbrug over de Gaasp volledig wordt gesubsidieerd (€ 1.275.256). Het Wandelnetwerk (subsidie in 2020: € 341.742) en dus ook de inkomsten keren niet terug in 2021.

Om loon en prijswijzigingen te compenseren wordt in 2021 een indexering met een onderpercentage van 2,6% doorbelast (€ 85.789): CBS november 2019. Door het (met ingang van 2020) activeren van de kapitaalswerken met een waarde groter dan € 50.000 kan storting in de voorziening voor Groot Onderhoud € 233.400 lager zijn. Dat geeft een stijging van de baten te zien € 1.036.000.

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 01-01-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve	1.303.810	1.401.244	97.434
Bestemmingsreserve investeringen	473.695	473.695	-
Bestemmingsreserve egalisatie	17.928	250.928	233.000
Totaal reserves	**1.795.434**	**2.125.868**	**330.434**
Voorziening groot onderhoud	1.651.816	1.546.316	-105.500
Totaal reserves en voorzieningen	**3.447.250**	**3.672.184**	**224.934**

Risicobeheersing

De belangrijkste risico’s voor Groengebied Amstelland zijn:

- Onvoldoende bekostiging van het project ‘Toekomstplan Gaasperplas’;
- Minder of geen (financiële) bijdrage en steun aan projecten / ontwikkelingen van participanten aan het GGA;
- Geen doorgang van projecten als gevolg van maatregelen in het kader van klimaatverandering en nieuwe regelgeving zoals stikstofproblematiek, bodemverontreinigingen (waaronder PFAS) en het NNN-beleid;
- Geen vergunning van gemeenten voor evenementen of andere activiteiten waar GGA contracten mee heeft of inkomsten uit haalt;
- Optreden extreem weer, ziekte en plagen flora en fauna en afvaldumpingen.

De kwantificering van de risico’s leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van €585.000,-. De huidige weerstandscapaciteit ligt boven het niveau van de berekende risico's.

Programma's

Hoofddoelstelling

Het doel van Groengebied Amstelland is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR):

a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
b. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
c. Het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op het onder a en b geformuleerde en dat rekening houdt met een gezonde agrarische bedrijfsvoering.

De activiteiten van het recreatieschap dragen bij aan deze doelen. Verder geven de vigerende visie, de MRA regio en het beleid van de participanten richting aan de activiteiten van Groengebied Amstelland.

Visie

De visie voor GGA dateert uit 2007 en is niet meer actueel. Het recreatieschap werkt inmiddels aan een nieuwe ambitie. Die zal een vergezicht moeten schetsten voor de toekomst van deel-gebieden en de functie/rol die ze moeten. In 2021 wordt de nieuwe ambitie leidend voor de programmering van GGA. In afwachting hiervan is de agenda van de MRA regio mede richtinggevend aan de werkzaamheden in 2021, aanvullend op de doelen zoals geformuleerd in de GR.

Strategische doelen 2021 – 2024

De opgaven uit de MRA agenda spelen vooral op de middellande termijn en zijn input voor het ambitiedocument. Waar mogelijk wordt ook bij de huidige activiteiten rekening gehouden met de MRA doelen. Met haar omvangrijke beheergebied aan de zuidkant van Amsterdam is Groengebied Amstelland een natuurlijke partner voor het uitvoeren van de MRA. Groengebied Amstelland heeft veel beheergebied in twee van de Amsterdamse scheggen, de Amstelscheg en de Diemerscheg en de verbinding hiertussen. Bovendien heeft GGA een rol bij het agrarische beheer in de scheggen, als erfpachtgever en bij de deelname aan diverse regionale overlegstructuren.

Groengebied Amstelland levert door haar reguliere werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze MRA opgaven:

- Natuur en Ecologie/biodiversiteit
- Agrarische transformatie
- 35% meer druk recreatie en toerisme
- Klimaatadaptatie

Daarnaast zijn er opgaven waarmee Groengebied Amstelland in haar activiteiten rekening houdt als er zich kansen voordoen:

- Circulaire economie
- Bereikbaarheid
- Bodemdaling
- Energietransitie

Actuele ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed:

- Verdere implementatie NNN beleid
- Implementatie nieuwe omgevingswet
- Nieuwe MRA agenda
- Invulling woningbouw-opgave in de MRA
- Actualisatie en evaluatie evenementenbeleid in Ouder-Amstel en Amsterdam

Programma's

Groengebied Amstelland wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn operationele doelen voor 2021 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	1.512.348	1.403.379	-108.969
2. Beheer en onderhoud	2.580.726	670.184	-1.910.542
3. Veiligheid en toezicht	469.386	-	-469.386
4. Bestuur en ondersteuning	565.540	-	-565.540
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	535	3.385.406	3.384.871
Totaal voor bestemming	**5.128.535**	**5.458.969**	**330.434**
Ad 5. Mutaties reserves	330.434	-	330.434
Totaal na bestemming	**5.458.969**	**5.458.969**	**-**

De totale baten in 2021 bedragen €5.458.969 en zijn als volgt begroot:

Specificatie van de baten	
Subsidies en projectbijdragen	1.407.495
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	666.068
Participantenbijdragen	3.385.406
Totaal baten voor bestemming	**5.458.969**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Ambitie

Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2021 gaat het vooral om:

- Het adviseren van het(dagelijks en algemeen) bestuur van het recreatieschap;
- Het ambitiedocument leidend maken voor de programmering
- Integrale programmasturing in tijd, geld en kwaliteit.
- het beter benutten en stimuleren van de productie van diensten vanuit het gebied voor de regio
- Extra aandacht voor omgevingsmanagement en communicatie.
- Ouderkerkerplas benutten als recreatieve hotspot.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

De operationele doelen zijn de schakel tussen de strategische doelen en de concrete acties. De activiteiten die voor de realisatie van de doelen worden ondernomen staan in het jaarprogramma's.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Aanleg van wegen, paden en kunstwerken.

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Het ingezette ambitietraject leidt tot een vastgesteld ambitiedocument dat als uitgangspunt dient voor een gedragen uitvoeringsprogramma.
Daarnaast wordt er ingezet op werving en begeleiding van ondernemers en planvorming en voorbereiding meerjaren gebiedsontwikkelprogramma

Taakveld 3.2.1 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Nieuwe uitgiften op het gebied van huur, erfpacht, koop en verkoop. Aandacht voor het ontwikkelen van horeca gelegenheid.

Daarnaast worden locatieontwikkelingen bouwrijp gemaakt, vindt er groot onderhoud of vervanging commercieel vastgoed en sloop en sanering van commercieel vastgoed plaats en wordt er ingezet op omgevingsmanagement.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Door het ondernemersloket worden de verzoeken van ondernemers behandeld en zo nodig verder begeleid.

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Het uitvoeren en begeleiden van diverse projecten en het uitvoeren en verbeteren van de Recreatiemonitor om het zicht op de effectiviteit van het beleid en het inzicht in het al dan niet voldoen aan de recreatieve vraag te vergroten.

Lasten en baten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 7)
Bedrijfskosten	1.384.662	483.998	171.137
Inzet RNH	127.686	251.655	68.186
Kapitaallasten*	-	-	-
Totale lasten	**1.512.348**	**735.653**	**239.322**
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en projectbijdragen	1.403.379	469.865	140.057
Totale baten	**1.403.379**	**469.865**	**140.057**
Saldo	**-108.969**	**-265.788**	**-99.266**

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van het voormalige deelprogramma 7 'Inrichting en ontwikkeling' ingevoerd. De scope van dat oude deelprogramma komt niet geheel overeen met het nieuwe programma Ontwikkeling en inrichting, omdat een deel van de kosten nu valt onder de programma's 2. Beheer en onderhoud en 4. Bestuur en ondersteuning.

*) De kapitaallasten worden gedekt uit de mutaties reserves in programma 5.

Meerjareninvesteringsplanning (MJIP) voor 2021-2024

De meerjareninvesteringsplanning is de grondslag voor de begroting van de investeringen. Het schema is een voortschrijdend programma. De bedragen zijn per project zijn in het verleden vastgesteld door het Algemeen Bestuur. Door verschuivingen in de planning van de uitvoering, veroorzaakt door vertragingen of nieuwe inzichten, wordt elk jaar een nieuw vijfjaarlijks schema opgesteld. Daaruit wordt de jaarrekening van het vorige jaar, de begroting van het eerstvolgende jaar en, zonodig, een wijziging van de begroting van het lopende jaar afgeleid.

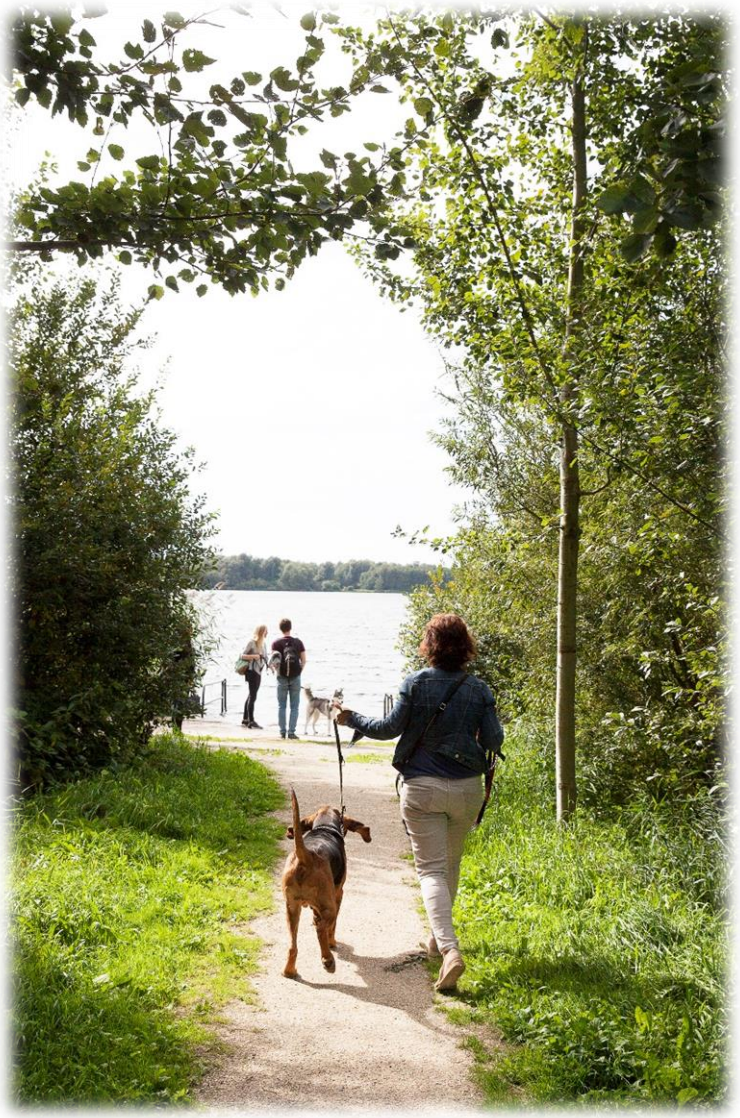

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld		Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1	Verkeer en vervoer	--			1.278.596	1.278.596
3.1	Economische ontwikkeling	Ambitie- en visieproces en programmering			-	-
3.2.1	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	--			-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Ondernemersloket			59.348	-
5.7.1	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Diverse projecten			174.404	124.783
Totaal					**1.512.348**	**1.403.379**

Specificatie van de projecten van taakveld 5.7.1

Projectnaam	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
Realisatie wandelnetwerk Amstelland			124.783	124.783
Ingeleend personeel ECC			49.621	
			174.404	**124.783**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Ambitie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. De balans tussen natuur en recreatie is richtinggevend voor het beheer en de ontwikkeling van de gebieden.

Speerpunten voor 2021 zijn:

- Instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig zijn;
- Vergroting van biodiversiteit en duurzame kwaliteit van groen en verhardingen.

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen↗.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Uitvoeren van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen met betrekking tot wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair.

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Uitvoeren van vastgoedbeheer zoals contractherziening- en verlenging, controle naleving contracten, verjaringszaken/oneigenlijk gebruik en administratief beheer.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Begeleiden van exploitatieontwikkelingen:

- Het bevorderen van de samenwerking tussen lokale ondernemers en het recreatieschap op het gebied van begeleiden toerisme en recreatie;
- Samen met gemeenten uitwerken locaties voor horeca-ontwikkeling;
- Inspelen op ontwikkelingen met betrekking tot het houden van evenementen.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

Het faciliteren van evenementen, waaronder Amsterdam Open Air, Reggae Lake, Guilty Pleasure en Fiesta Macumba.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

- Instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig zijn. Hiervoor vindt jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging van onder andere gras, beplanting, water, stranden en speeltoestellen plaats.
- Vergroting van biodiversiteit en duurzame kwaliteit van groen en verhardingen. Beheer, zonering en opbouw van beplantingen en overgangen zijn afgestemd op de beheerdoeltypen.

Lasten en baten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 1)
Bedrijfskosten DO	1.217.500	1.186.647	1.166.143
Overige bedrijfskosten	165.292	161.104	336.391
Inzet RNH	529.527	516.108	599.173
GO*	768.500	924.800	613.254
Kapitaallasten**	5.407	5.407	5.407
Subtotaal lasten	**2.686.226**	**2.794.066**	**2.720.368**
Dotatie voorziening GO*	663.000	896.400	2.293.470
Onttrekking voorziening GO*	-768.500	-924.800	-613.254

Saldo mutaties voorziening GO	**-105.500**	**-28.400**	**1.680.216**
Totale lasten	**2.580.726**	**2.765.666**	**4.400.584**
Opbrengsten	666.068	649.189	651.429
Projectsubsidies	4.116	4.116	35.220
Totale baten	**670.184**	**653.305**	**686.649**
Saldo	**-1.910.542**	**-2.112.361**	**-3.713.935**

*) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen.
**) De kapitaallasten worden gedekt uit de mutaties reserves in programma 5.

De kosten van programma 3 zijn lager dan het totaal van het voormalige deelprogramma 2, omdat de aansturing nu deel uitmaakt van taakveld 0.4 (overhead) in programma 4.

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) voor 2021-2024

De volgende operationele doelen zijn gepland voor de volgende jaren:

- Onderhouden groenvoorzieningen, beplantingen, bomen en gazons;
- Onderhoud schelpen- en ruiterpaden en stranden;
- Onderhoud asfaltpaden en elementverhardingen;
- Onderhoud bruggen en beschoeiingen e.e.a. (kunstwerken);
- Onderhoud watergangen, greppels, plassen, incl. baggerwerkzaamheden;
- Onderhoud informatiekasten en ander terrein meubilair en indien nodig vervangen;
- Onderhoud gebouwen incl. reiniging toiletten;
- Schoonhouden terreinen, vegen en ophalen afval.

Operationele doelen zijn gebaseerd op een meerjarig onderhoudsschema:

- De kwaliteit is afgesproken op basis van CROW-systematiek;
- De bekostiging is berekend aan de hand van Cyber-begroting;
- Het meerjarenoverzicht investeringen volgt uit de afgesproken afschrijvingstermijnen.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1 Verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair	Q2..Q4	Beeldkwaliteit … (zie verder de paragraaf kapitaalgoederen)	803.314	-
3.2.2 Fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer	Q1..Q4	Beeldkwaliteit … (zie verder de paragraaf kapitaalgoederen)	67.600	328.047
3.4 Economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	Q2..Q4		79.810	-
5.3 Cultuur presentatie en productie	Evenementen	Q2..Q3		40.517	302.670
5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	Q2..Q4	Beeldkwaliteit … (zie verder de paragraaf kapitaalgoederen)	1.589.485	39.467
Totaal				**2.580.726**	**670.184**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Ambitie

Door gastheerschap, het houden van toezicht en handhavend optreden wil het recreatieschap bij bezoekers de gevoelens van sympathie, vertrouwen en veiligheid vergroten.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

De kerntaken van toezicht in het recreatieschap zijn het vervullen van een goed gastheerschap en zorgdragen voor het goed functioneren van het gebied. Een prettig verblijf van de recreant mag niet worden verstoord door andere recreanten die zich niet aan de regels houden. Ook de kwaliteit van het gebied mag niet leiden onder dat gedrag. Handhaven is dus zowel van belang bij het vervullen van het gastheerschap als het functioneren van het gebied.

Belangrijke speerpunten zijn:

1. Vervullen rol gastheer in de gebieden;
2. Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening;
3. Jaarlijks opstellen handhavingsplan;
4. En zichtbaarheid verbeteren.

Lasten en baten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 *(deelprogr. 2)*
Bedrijfskosten	32.739	31.910	13.235
Inzet RNH	436.647	425.582	433.247
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**469.386**	**457.492**	**446.482**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-469.386**	**-457.492**	**-446.482**

De kosten van programma 3 zijn lager dan het voormalige deelprogramma 2, omdat de aansturing nu deel uitmaakt van taakveld 0.4 (overhead) in programma 4.

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
1.2 Openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's			469.386	-
Totaal				**469.386**	**-**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Ambitie

Speerpunt voor 2021 is het verder implementeren van de financiële transitie:

- Aanscherpen planning & controlcyclus
- Vernieuwen risicoanalyse.
- Begroting conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.1 Bestuur

1. Afronden bestuurlijke besluitvorming over het Ambitiedocument en de vertaling naar een meerjaren uitvoeringsprogramma;
2. Naar aanleiding van Governance onderzoek; besluitvorming voorbereiden over de meeste gewenste vorm voor bestuurlijke aansturing en uitvoering;
3. Financieel sluitende meerjarenbegroting voor het recreatieschap;
4. Informatie uitwisseling met deelnemers;
5. Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020.

Taakveld 0.4 Overhead

1. Voorbereiden, bewaken en rapporteren van de jaaropdracht.
2. Invulling geven aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma gericht op het realiseren van de doelen van de nieuwe ambities;
3. Goede aansturing in tijd, geld en kwaliteit gericht op realiseren doelen en juist uitvoeren van schapstaken.
4. Omgevingsmanagement gericht op realiseren draagvlak doelen.
5. Voorbereiding en uitvoering van beleid en bestuursbesluiten;
6. Doorlopend aandacht voor kwaliteit van bestuursadvisering (afstemming, tijdigheid en volledigheid);
7. Beantwoorden van bestuurlijke vragen en coördineren evt WOB-verzoeken.
8. Jaarlijks vernieuwing risicoanalyse;
9. Afronden implementatie van de financiële transitie;
10. Planning- en controldocumenten voldoen aan de normen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);

Lasten en baten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 3, 4, 5 en 6)
Bedrijfskosten	46.914	57.724	32.288
Inzet RNH	518.626	505.483	414.637
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**565.540**	**563.207**	**446.925**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-565.540**	**-563.207**	**-446.925**

De kosten van programma 4 zijn hoger dan het totaal van de voormalige deelprogramma's 3 t/m 6. Dit wordt met name veroorzaakt door de definitie van het taakveld overhead, waar alle hiërarchisch leidinggevenden toe worden gerekend. Ook de locatiebeheerder van het recreatieschap is hiërarchisch leidinggevend en zijn inzet werd voorheen begroot in het voormalige deelprogramma 1. Een ander verschil is dat de inzet van het communicatieteam, dat vooral bestaat uit klantcommunicatie, voortaan wordt begroot bij het nieuwe programma 2. Beheer en onderhoud.

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Operationele doelen 2020	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
0.1 Bestuur	Accountantscontrole			12.139	-
0.4 Overhead	Zie onderstaande specificatie			553.401	-
Totaal				**565.540**	**-**

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing			199.256	
Secretariaat			50.740	
Financiële administratie			59.342	
Locatiebeheerder en management			233.531	
Verlaging risico opslag RNH (1,5% op alle inzet RNH)			-24.243	
Kantoor- en bedrijfskosten			34.775	

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Ambitie

Het recratieschap zet zich in voor behoud van natuurlijke waarden, duurzame ontwikkeling van de recreatiegebieden en gezonde financiën.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.5 Treasury

1. De financiering van het vastgestelde beleid;
2. Zo weinig mogelijk financieringskosten;
3. Het beperken van de (financiële) risico's.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

N.v.t.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

N.v.t.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de Nota reserves en voorzieningen.

Taakveld 0.11 Resultaat rekening baten en lasten

Het resultaat wordt in principe aan de algemene reserve toegevoegd.

Lasten en baten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020 *	Jaarrekening 2019 *
Bedrijfskosten	535	521	327
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**535**	**521**	**327**
Participantenbijdragen	3.385.406	3.299.617	3.233.967
Opbrengsten	-	-	1.464
Totale baten	**3.385.406**	**3.299.617**	**3.235.431**
Saldo voor bestemming	**3.384.871**	**3.299.096**	**3.235.104**
Mutaties reserves	330.434	-99.752	-1.471.506
Saldo na bestemming	**3.054.437**	**3.398.848**	**4.706.610**

*) In deze vergelijking met voorgaande jaren zijn hier uitsluitend de participantenbijdragen en mutaties reserves opgenomen.

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020 *	Jaarrekening 2019 *
Toevoeging algemene reserve	97.434	53.606	157.107
Onttrekking algemene reserve	-	-44.811	-
Toevoeging bestemmingsreserve	233.000	-	10.186
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-108.547	-1.638.800
Totaal	**330.434**	**-99.752**	**-1.471.506**

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 Treasury	Bank- en rentekosten	535	-
0.8 Overige baten en lasten	Participantenbijdragen	-	3.385.406
0.9 Vennootschapsbelasting		-	-
0.10 Mutaties reserves	Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	330.434	-
0.11 Resultaat rekening baten en lasten		-	-
Totaal		**330.969**	**3.385.406**

Paragrafen

Over Groengebied Amstelland

Groengebied Amstelland is het groene gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal. Langs de stadsrand liggen enkele recreatiegebieden met stranden, speeltoestellen voor kinderen, ruiterpaden, een golfbaan en nog veel meer mogelijkheden om te recreëren.

Het landschap varieert van veenweidepolder zoals de Middelpolder en polder de Rondehoep tot bos zoals het Diemerbos. Je kunt hier fietsen, wandelen, skaten, paardrijden en van de natuur en het landschap genieten op een steenworp afstand van Amsterdam.

Groengebied Amstelland beslaat een oppervlakte van 4.000 ha waarvan 738 ha beheergebied, inclusief 188 ha water. De recreatiegebieden trekken jaarlijkse 2.9 miljoen bezoekers. Voor onze bezoekers zijn diverse voorzieningen, zoals: pontjes over de Amstel, sluisjescomplex, waterspeelplaats Gaasperplas, Ouderkerkerplas en speelsloot Hoge Dijk

Indexatie

De baten en lasten zijn (met uitzondering van afschrijvingen en rente) verhoogd met een index van 2,6 % voor 2021. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd.

Deze indexatie is gebaseerd op het inflatiecijfer volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zoals uitgedrukt in de consumenten prijsindex (CPI) per peildatum 1 november 2019.

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Groengebied Amstelland in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Dit bedrag wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve, de bestemmingsreserve investeringen, de bestemmingsreserve egalisatie en de voorziening voor groot onderhoud.

In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Groengebied Amstelland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk komt te staan.

Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn.

	Stand per 01-01-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve	1.303.810	1.401.244	97.434
Bestemmingsreserve investeringen	473.695	473.695	-
Bestemmingsreserve egalisatie	17.928	250.928	233.000
Totaal reserves	**1.795.434**	**2.125.868**	**330.434**
Voorziening groot onderhoud	1.651.816	1.546.316	-105.500
Totaal	**3.447.250**	**3.672.184**	**224.934**

Risico's

Jaarlijks worden de risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van het recreatieschap geïnventariseerd en gekwantificeerd. Ook wordt er beoordeeld of de kans van optreden groot genoeg is om de gevolgen ervan structureel in de exploitatie op te nemen.

De belangrijkste risico's voor Groengebied Amstelland zijn:

- Het niet doorgaan van het project 'Toekomstplan Gaasperplas'
- Minder of geen (financiële) bijdrage en steun aan projecten / ontwikkelingen van participanten aan het GGA.
- Geen doorgang van projecten als gevolg van maatregelen in het kader van klimaatverandering en nieuwe regelgeving zoals stikstofproblematiek, bodemverontreinigingen (waaronder PFAS) en het NNN-beleid
- Geen vergunning van gemeenten voor evenementen of andere activiteiten waar GGA contracten mee heeft of inkomsten uit haalt.
- Andere eisen met betrekking tot het beheer van flora en fauna
- Optreden extreem weer, ziekte en plagen flora en fauna en dumpingen

Nr.	Risico	Hoogte	Kans	Hoogte x kans
1	Het niet doorgaan van het project 'Toekomstplan Gaasperplas'	€450.000,- (hoog)	20% (gemiddeld)	€90.000,-
2	Minder of geen (financiële) bijdrage en steun aan projecten / ontwikkelingen van participanten aan het GGA.	€350.000, (hoog)-	35% (hoog)	€122.500,-
3	Geen doorgang van projecten als gevolg van maatregelen in het kader van klimaatverandering en nieuwe regelgeving zoals stikstofproblematiek, bodemverontreinigingen (PFAS ea.) en het NNN-beleid	€200.000,- (gemiddeld)	20% (gemiddeld)	€40.000,-
4	Geen vergunning van gemeenten voor evenementen of andere activiteiten waar GGA contracten mee heeft of inkomsten uit haalt.	€250.000,- (gemiddeld)	35% (hoog)	€87.500,-
5	Andere eisen met betrekking tot het beheer van flora en fauna	€300.000,- (gemiddeld)	35% (hoog)	€105.000,-
6	Optreden extreem weer, ziekte en plagen flora en fauna en dumpingen	€400.000,- (hoog)	35% (hoog)	€140.000,-
			Totaal	€585.000

Effecten coronacrisis

In maart 2020 zijn diverse maatregelen genomen om de verspreiding van het corona (covid-19) virus tegen te gaan. De (tijdelijke) sluiting van horeca en afsluiting van voorzieningen ten behoeve van 'sociaal afstand houden' volgens de richtlijnen van het RIVM hadden met name gevolgen voor de toegang voor publiek en raakten ook de bedrijfsvoering van de ondernemingen in het gebied en de evenementen. Daarvan afgeleid liep ook Groengebied Amstelland inkomsten mis. Daarbij ging het om de evenementen en wanneer moest worden besloten tot het compenseren van huur en pacht. Dit is deels opgenomen in de risicoanalyse en maakte onderdeel uit van de weerstandsvermogen 2020. Daar stond tegenover dat er ook de aan de beheer- en kostenkant gevolgen waren. Minder bezoek betekende minder onderhoudskosten. De handhaving vroeg extra aandacht. Waar mogelijk kon/kan het schap groot-onderhoud, vervanging en investeringen uitstellen. Ten tijde van het opstellen van deze tekst was het nog niet duidelijk hoe lang de maatregelen zouden duren, wat de gevolgen precies zijn en zeker niet in hoeverre de gevolgen ook spelen als risico voor 2021. Vooralsnog hoefde dit niet tot een aanpassing van het weerstandsvermogen te leiden.

Risicobeheersing

Maatregelen om de genoemde risico's te beheersen, zijn:

- Het niet doorgaan van het project 'Toekomstplan Gaasperplas'
  - Voortzetten bestuurlijk en ambtelijk overleg om financiering (gefaseerd) op gang te krijgen
  - Versneld inzetten op ontwikkeling horecalocaties rond de Gaasperplas
  - Participantenbijdrage opnieuw berekenen op basis van feitelijke kosten, aantal inwoners en WOZ-waarden, omdat taakstelling niet gehaald wordt
  - Communicatie over rol en verantwoordelijkheid GGA in relatie tot Toekomstplan Gaasperpark
- Minder of geen (financiële) bijdrage en steun aan projecten / ontwikkelingen van participanten aan het GGA
  - In gesprek gaan met participanten om bestemmingsplanontwikkeling te actualiseren
  - Hogere bijdragen verantwoordelijke participant

  - Communicatie over (resultaten) gerealiseerde projecten zowel naar gemeenten als bewoners
- Geen doorgang van projecten als gevolg van maatregelen in het kader van klimaatverandering en nieuwe regelgeving zoals stikstofproblematiek, bodemverontreinigingen (waaronder PFAS) en het NNN-beleid
  - In contact blijven met gemeenten en provincie m.b.t. de huidige en toekomstige situatie en de gevolgen voor het GGA
  - Rekening houden met nieuwe regelgeving bij het opstellen van plannen.
  - Vergroten van kennis en capaciteit binnen GGA en RNH
- Geen vergunning van gemeenten voor evenementen of andere activiteiten waar GGA contracten mee heeft of inkomsten uit haalt
  - Vooraf in beeld onder welke omstandigheden een evenement hindervrij georganiseerd kan worden. (gevolgen voor o.a. milieu en omgeving in kaart)
  - Vergunning wordt verleend, maar wordt door een bezwaar- of beroepsprocedure alsnog tegengehouden of ingetrokken
  - Invloed uitoefenen op locatieprofielen en evenementenbeleid (invloed planontwikkeling en gebruiksregels)
  - Sterke communicatie / marketing met positieve effecten van evenement / activiteit
- Andere eisen met betrekking tot het beheer van flora en fauna
  - Uitvoeren van mitigerende maatregelen
  - Rekening houden bij het begroten met extra kosten uitvoer en afvoer
- Optreden extreem weer, ziekte en plagen flora en fauna en dumpingen
  - Kostenpost opnemen in exploitatie bij het aannemen van structurele vormen
  - Meer inzet op toezicht en handhaving
  - Communicatieplan bij risico's

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

	Begroot 2019	Jaarrek. 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Raming 2022	Raming 2023
Netto schuldquote	-76%	-88%	-75%	-60%	-74%	-72%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-76%	-88%	-75%	-60%	-74%	-72%
Solvabiliteitsratio	88%	45%	47%	53%	55%	58%
Structurele exploitatieruimte	0%	4%	4%	8%	11%	11%
Grondexploitatie	n.v.t.					
Belastingcapaciteit	n.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen
- Civiele kunstwerken
- Groen
- Water
- Oevers en stranden
- Pontjes
- Terreinmeubilair
- Hygiënische maatregelen
- Gebouwen (openbaar)
- Gebouwen (in verhuur / erfpacht)

In 2018 werd het het beheerplan in het bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018".

De CROW-systematiek heeft kwaliteitsnormen van A+ (top)-A-B-C-D. Voor Groengebied Amstelland is de beeldkwaliteit vastgesteld op A-B tot voldoende "hoog".

Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer

In 2018 werden de beheerkosten doorgerekend voor het in stand houden van de kapitaalgoederen / beheerelementen. Die doorrekening is uitgevoerd door Cyber Adviseurs op basis van de gewenste beeldkwaliteit in combinatie met de hoeveelheden per beheerelement. Daarbij is een gemiddeld jaarlijks bedrag geraamd voor DO (dagelijks / jaarlijks onderhoud), GO (groot onderhoud) en VV (vervangingen), gericht op het langdurig (meer dan 50 jaar) in stand houden van de beheerelementen.

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen kan in de begroting minder budget worden gereserveerd dan volgens het langjarig gemiddelde nodig is. Dat betekent enerzijds dat moet worden ingeleverd op de beeldkwaliteit. Anderzijds kan dat betekenen dat daardoor op termijn een financieel tekort ontstaat.
De uitvoeringsorganisatie probeert met de beperkte middelen zo goed mogelijk de beeldkwaliteit te handhaven.
In deze systematiek wordt uitgegaan van het reserveren voor GO en VV. Met ingang van de begroting 2020 wordt uitgegaan van activeren van de kosten van GO en VV, wanneer die meer bedragen dan € 50.000. De effecten van minder reserveringen en het activeren worden in 2020 herberekend.

Dagelijks / jaarlijks onderhoud

Dagelijks Onderhoud wordt betaald uit de exploitatiebegroting. De som van de begrote kosten voor DO aan alle beheerelementen is gelijk aan de som van de kosten die Cyber op basis van normkosten heeft doorgerekend.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

Groot Onderhoud omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van inspecties en de meerjarenplanning.

GO en kleine VV (maatschappelijke vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting). De dotatie omvat dus de kosten voor GO en de VV, kleiner dan € 50.000. In de doorrekening van Cyber zijn ook de te activeren vervangings-investeringen opgenomen. Om die reden is geen directe aansluiting zichtbaar met de bedragen die Cyber heeft geraamd.

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening.

Grote vervangingen

Grote VV zijn de maatschappelijke vervangingen boven de € 50.000 en economische vervangingen (voor bijv. gebouwen en evenemententerreinen) boven de € 10.000. Deze investeringen betaalt het recreatieschap uit de bestemmingsreserve investeringen. Alle investeringen worden als materiële vaste activa op de balans geplaatst. De jaarlijkse waardedaling vind plaats aan de hand van de nota AWA (activeren, waarderen en afschrijven). De jaarlijkse afschrijvingslasten worden verwerkt in de jaarlijkse exploitatierekening.

Totale lasten DO, GO en VV

Totaal kapitaalgoederen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	1.186.647	1.217.500	1.249.154	1.281.633
Groot onderhoud / vervangingen <50.000	924.800	768.500	519.500	527.600
Kapitaallasten	5.407	5.407	13.007	36.307
Totaal	**2.116.854**	**1.991.407**	**1.781.661**	**1.845.540**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	230.000	700.000	520.000
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	-

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Verkeer en vervoer	2020	2021	2022	2023
Verhardingen	394.000	565.016	374.410	394.585
Civiele kunstwerken	95.000	96.170	102.670	107.202
Inzet RNH	150.222	154.128	158.135	162.247
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	398.100	-12.000	184.000	187.000
Totaal	**1.037.322**	**803.314**	**819.215**	**851.034**

Categorie verhardingen

Groengebied Amstelland heeft in totaal 36 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is. De beeldkwaliteit voor verhardingen is vastgesteld op niveau B. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid.

Verhardingen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	116.000	119.016	122.110	125.285
Groot onderhoud / vervangingen <50.000	278.000	446.000	250.000	247.000
Kapitaallasten	-	-	2.300	22.300
Totaal	**394.000**	**565.016**	**374.410**	**394.585**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	70.000	600.000	300.000
Economische vervangingen > 10.000				

Categorie civiele kunstwerken

Het recreatieschap heeft totaal 450 stuks kunstwerken waarvan 140 bruggen en 310 waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers. De beeldkwaliteit voor civiele kunstwerken is vastgesteld op niveau B.

Civiele kunstwerken	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	45.000	46.170	47.370	48.602
Groot onderhoud / Vervangingen <50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Kapitaallasten	-	-	5.300	8.600
Totaal	**95.000**	**96.170**	**102.670**	**107.202**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	160.000	100.000	220.000
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	-

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2020	2021	2022	2023
Groen	700.007	599.397	607.135	621.231
Water	406.080	208.838	131.668	134.571
Oevers en stranden	-	-	-	-
Pontjes	76.864	78.722	80.628	82.584
Terreinmeubilair	188.216	173.731	213.311	215.958
Hygiënische maatregelen / riolering en reiniging	186.687	191.541	196.521	201.631
Gebouwen (openbaar)	70.000	77.992	75.318	87.778
Overige bedrijfskosten	140.233	143.878	147.618	151.456
Inzet RNH	203.593	208.886	214.317	219.889
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-426.500	-93.500	-40.500	-51.600
Totaal	**1.545.180**	**1.589.485**	**1.626.016**	**1.663.498**

Categorie groen

Groengebied Amstelland bevat in totaal 308 ha aan grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Verder heeft het recreatieschap in totaal 115 ha beplanting bestaande uit cultuurlijke en natuurlijke beplanting. De beeldkwaliteit voor grasvegetaties en cultuurlijke beplanting zijn beide vastgesteld op niveau B.

Groen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	515.007	528.397	542.135	556.231
Groot onderhoud/ Vervangingen <50.000	185.000	71.000	65.000	65.000
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**700.007**	**599.397**	**607.135**	**621.231**

Categorie water

Het recreatieschap heeft in totaal 188 ha water. De inrichting van de zwemplekken moeten middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen (Whvbz). De beeldkwaliteit voor water is vastgesteld op niveau B.

Water	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	106.080	108.838	111.668	114.571
Groot onderhoud/ Vervangingen <50.000	300.000	100.000	20.000	20.000
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**406.080**	**208.838**	**131.668**	**134.571**

Categorie oevers en stranden

Groengebied Amstelland heeft in de verschillende gebieden in totaal 18.500 m2 zandstrand. De beeldkwaliteit voor oevers en stranden is vastgesteld op niveau B.

Categorie pontjes

Het recreatieschap heeft in de verschillende gebieden in totaal twee pontjes. De beeldkwaliteit voor de pontjes is vastgesteld op niveau B.

Pontjes	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	71.457	73.315	75.221	77.177
Groot onderhoud/ Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	5.407	5.407	5.407	5.407
Totaal	**76.864**	**78.722**	**80.628**	**82.584**

Categorie terreinmeubilair

Het recreatieschap heeft in totaal 1135 stuks terreinmeubilair, waarvan 40 speeltoestellen en 1095 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts. De beeldkwaliteit voor terreinmeubilair is vastgesteld op niveau B.

Terreinmeubilair	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	96.716	99.231	101.811	104.458
Groot onderhoud/ Vervangingen <50.000	91.500	74.500	111.500	111.500
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**188.216**	**173.731**	**213.311**	**215.958**

Categorie hygiënische maatregelen / riolering en reiniging

Groengebied Amstelland heeft in totaal 13 pompen voor de riolering en het doorspoelen van zwemwater, 14 electrakasten,3500 meter electra leidingen en 3780 meter persriolering. Daarnaast verschillende waterputten, water tappunten en 3000 meter waterleiding. De beeldkwaliteit voor riolering is vastgesteld op niveau B. Het recreatieschap heeft totaal 6 toiletgebouwen, die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. In de verschillende terreinen staan in totaal 42 ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen worden. Op intensief gebruikte gazons staan in totaal 15 "hete kolen bakken" voor het barbecueën. Ook het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie. De beeldkwaliteit voor reiniging is vastgesteld op niveau A.

Hygiënische maatregelen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	186.687	191.541	196.521	201.631
Groot onderhoud/ Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**186.687**	**191.541**	**196.521**	**201.631**

Categorie gebouwen (openbaar)

Het recreatieschap heeft in totaal 14 gebouwen in eigen beheer. Taakveld 5.7.2 omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, zoals toiletgebouwen. De beeldkwaliteit voor gebouwen is vastgesteld op niveau B.

Gebouwen (openbaar)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	49.700	50.992	52.318	53.678
Groot onderhoud/ Vervangingen <50.000	20.300	27.000	23.000	34.100
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**70.000**	**77.992**	**75.318**	**87.778**

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2020	2021	2022	2023
Gebouwen (in verhuurd / erfpacht)	4.611	4.731	4.854	4.980
Inzet RNH	61.276	62.869	64.504	66.181
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-	-	-	-
Totaal	**65.887**	**67.600**	**69.358**	**71.161**

Gebouwen (in verhuur / erfpacht)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	4.611	4.731	4.854	4.980
Groot onderhoud Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**4.611**	**4.731**	**4.854**	**4.980**

Niet in deze paragraaf kapitaalgoederen opgenomen gebouwen zijn:

- Gebouwen die niet voor recreatief gebruik zijn en slechts tijdelijk door het recreatieschap worden beheerd (taakveld 0.3).
- Onderhoud aan het beheerkantoor (taakveld 0.4).

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 29 november 2018 heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald. In de begroting 2019 wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Berekening van de kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal (lasten)	5.128.535
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,2%
Kasgeldlimiet	420.540

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20 %
Renterisiconorm	-

D. Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van het recreatieschap. Provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

De is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van RNH opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In de begroting is hiervoor in totaal een budget van € 1.618.012 opgenomen.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 11 %. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	199.256	-
Secretariaat	50.740	-
Financiële administratie	59.342	-
Locatiebeheerder en management	233.531	-
Verlaging risico opslag RNH	-24.243	-
Kantoor- en bedrijfskosten	34.775	-
Totaal	**553.401**	**-**

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- in het voorjaar de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;
- en in het najaar de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan / financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Afgelopen jaren is daarvan geen gebruik gemaakt. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers zijn geen klachten ontvangen over het handelen of functioneren van medewerkers die namens het recreatieschap optreden.

Tarieventabel

De tarieventabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1.	Documenten	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
1.1.	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie belangstellenden	Nihil
1.2.	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit)	€0,40

2.	Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
2.1.	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis.	€ 15,- per kwartier of gedeelte daarvan

3.	Vergunningen en ontheffingen op grond van de Algemene Verordening (AV) van het recreatieschap	
	Aard van de dienstverlening	*Tarief*
3.1.	Art. 2.2 AV - VERVALLEN (betreft: vergunning voor evenementen)	Nihil
3.2.	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 250,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: - voor maximaal 3 aansluitende dagen - jaarstandplaats	 € 150,- € 250,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-

3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden - voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal - van 50 tot 100 personen, per keer - meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met evenementenvergunning gemeente	€ 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied. De legesverordening kan hiervoor een drempel opwerken als er ontheffing van de Algemene Verordening nodig is. De legesverordening biedt in artikel 6 lid 2 de mogelijkheid tot vrijstelling van heffing van leges of tot vermindering van het bedrag.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken ingeval van:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling:

- Gronden in erfpacht: 698 ha;
- Gronden niet in eigendom, wel in beheer: 561 ha.

Het recreatieschap geeft gronden in (onder) erfpacht uit. Meerdere contracten bevatten een clausule die bepaalt dat bij beëindiging van het erfpacht door het recreatieschap, het recreatieschap verplicht kan worden de opstal (bebouwing, werken en beplantingen) tegen de dan geldende waarde over te nemen van de erfpachter. Dit heet de eindwaardevergoeding. Het recreatieschap gaat uit dat de erfpachtcontracten doorlopen, ook bij de contractueel afgesproken herziening van de jaarlijkse erfpachtcanon. Hierdoor is er geen sprake van de situatie dat het recreatieschap gehouden is om de eindwaardevergoeding te betalen. Sinds het ontstaan van het recreatieschap is er geen sprake geweest van uitbetaling van een eindwaarde vergoeding. De liquiditeitsbehoefte is dan ook nihil en kan daarnaast redelijke wijze niet bepaald worden. Dat is tevens de reden waarom er geen reservering wordt aangehouden voor de mogelijke vergoeding van de eindwaarde.

In de discussie met Staatsbosbeheer als bloot eigenaar van een groot deel van de gronden in het recreatieschap over de verlening van het erfpachtrecht speelt ook de eindwaardevergoeding een rol. Het recreatieschap gaat er ook hierbij vanuit dat het erfpachtcontract doorloopt (mede ingegeven door het verlengingsrecht), waardoor ook de ondererfpacht contracten met het recreatieschap kunnen doorlopen.

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties zullen daarvoor goed samen moeten werken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland	27,90%	€ 902.277	€ 920.593
Amstelveen	15,70%	€ 507.706	€ 518.012
Amsterdam	49,20%	€ 1.591.113	€ 1.623.413
Diemen	4,80%	€ 155.203	€ 158.354
Ouder-Amstel	2,40%	€ 77.668	€ 79.245
Totaal	**100,0 %**	**€ 3.233.967**	**€ 3.299.617**

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'.

Naam verbonden partij	Groengebied Amstelland
Vestigingsplaats	Amstelveen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Provincie Noord-Holland en de gemeenten Amstelveen, Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel
Bestuurlijke vertegenwoordiging	- Gemeente Ouder-Amstel: burgemeester mevrouw J. Langenacker (voorzitter) - Gemeente Amsterdam: wethouder mevrouw M. van Doorninck, wethouder L. Ivens en wethouder mevrouw S. Kukenheim - Gemeente Amstelveen: wethouder mevrouw F. Gordon

	- Gemeente Diemen: wethouder M. Sikkes-van den Berg - Provincie Noord-Holland: gedeputeerde J. Chr. van der Hoek
Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)	Deze regeling heeft ten doel binnen een gebied, als aangegeven op de bij deze regeling behorende en als zodanig gewaarmerkte tekening: a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; c. het tot stand brengen en onderhouden van een harmonisch landschap, dat is afgestemd op d. het onder a en b geformuleerde en dat rekening houdt met een gezonde agrarische e. bedrijfsvoering
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit, conform de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners hebben de provincie en de gemeenten een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en nemen daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Beleidsvoornemens 2020-2023 (BBV 15, 1a)	De visie van het groengebied vastgesteld in 2007, wordt in 2020 aangepast. De beleidsvoornemens worden uitgewerkt in een meerjarenuitvoeringsprogramma.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van de jaarlijkse exploitatie zijn de participanten verantwoordelijk: - Provincie Noord-Holland 27,9% - Amstelveen 15,7% - Amsterdam 49,2% - Diemen 4,8% - Ouder-Amstel 2,4%
Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kunnen Provinciale Staten en de gemeenteraden hun gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Bestuurlijk belang	Stemgewicht
Eigen vermogen	31-12-2017 € 2.894.971 31-12-2018 € 3.366.692

	31-12-2019 € 1.895.186 31-12-2020 € 1.795.434
Vreemd vermogen	31-12-2017 € 432.138 31-12-2018 € 357.570 31-12-2019 € 2.277.986 31-12-2020 € 2.024.316
Financieel resultaat voor bestemming	€ 330.434
Website	https://www.groengebied-amstelland.nl/
Risicoprofiel	Laag
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	Geen
Ontwikkelingen • Het werken aan de uitvoering van het Toekomstplan Gaasperplas;	

- Begeleiden van evenementen en ontwikkelen van horecalocaties;
- Stimuleren van biodiversiteit en medewerking verlenen aan zelfbeheer;
- Het effectueren van een nieuwe governancestructuur;
- Het zorgen voor structureel (financieel) evenwicht.

Overzicht van baten en lasten

Lasten en baten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	1.512.348	1.403.379	-108.969
2. Beheer en onderhoud	2.580.726	670.184	-1.910.542
3. Veiligheid en toezicht	469.386	-	-469.386
4. Bestuur en ondersteuning	565.540	-	-565.540
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	535	3.385.406	3.384.871
Totaal voor bestemming	**5.128.535**	**5.458.969**	**330.434**
Ad 5. Mutaties reserves	330.434	-	330.434
Totaal na bestemming	**5.458.969**	**5.458.969**	**-**

Lasten en baten per taakveld

Omdat de begroting van 2019 nog niet was gebaseerd op de BBV taakvelden, wordt in onderstaande tabellen niet gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019. Verderop bij de financiële meerjarenraming 2019-2023 wordt wel gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019.

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	Bestuur	11.831	12.139	12.455	12.779	13.111
0.4	Overhead	551.376	553.401	567.789	582.551	597.697
0.5	Treasury	521	535	549	563	578
0.8	Overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	53.606	330.434	344.583	347.818	357.739
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	457.492	469.386	481.591	494.112	506.959
2.1	Verkeer en vervoer	1.040.662	2.081.910	819.215	851.034	877.073
2.2	Parkeren	-	-	-	-	-
3.1	Economische ontwikkeling	15.440	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	169.027	67.600	69.358	71.161	73.011
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	57.844	59.348	60.891	62.474	64.098
3.4	Economische promotie	77.787	79.810	81.885	84.014	86.199
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	39.490	40.517	41.570	42.651	43.760
5.5	Cultureel erfgoed	-	-	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.101.069	1.763.889	1.676.927	1.715.733	1.755.550
	Totaal lasten	**4.576.145**	**5.458.969**	**4.156.813**	**4.264.890**	**4.375.775**

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	Bestuur	-	-	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-	-	-
0.5	Treasury	-	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	3.299.617	3.385.406	3.473.426	3.563.735	3.656.391
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	153.358	-	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	3.340	1.278.596	-	-	-
2.2	Parkeren	-	-	-	-	-
3.1	Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	319.734	328.047	336.577	345.328	354.306
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	Economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	295.000	302.670	310.539	318.613	326.897
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	505.096	164.250	36.271	37.214	38.181
	Totaal baten	**4.576.145**	**5.458.969**	**4.156.813**	**4.264.890**	**4.375.775**
	Saldo van baten en lasten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Specificatie van taakveld 0.8 overige baten en lasten	Wijziging 2020	2021	2022	2023	2024
	Bijdrage Provincie Noord-Holland	920.593	944.528	969.086	994.282	1.020.133
	Bijdrage gemeente Amstelveen	518.012	531.480	545.298	559.476	574.022
	Bijdrage gemeente Amsterdam	1.623.413	1.665.622	1.708.928	1.753.360	1.798.947
	Bijdrage gemeente Diemen	158.354	162.471	166.695	171.029	175.476
	Bijdrage gemeente Ouder-Amstel	79.245	81.305	83.419	85.588	87.813
	Totaal	**3.299.617**	**3.385.406**	**3.473.426**	**3.563.735**	**3.656.391**

Lasten en baten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	768.500	924.800	613.254
Pachten	4.731	4.611	5.340
Ingeleend personeel	1.632.358	1.590.992	1.470.206
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	2.822.504	2.024.608	1.758.889
Rente	535	521	327
Mutatie voorzieningen	-105.500	-28.400	1.680.216
Afschrijvingen	5.407	5.407	5.407
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	**5.128.535**	**4.522.539**	**5.533.639**
Baten per kostensoort	**Begroting 2021**	**Begroting na wijziging 2020**	**Jaarrekening 2019**
Grond	-	-	-
Pachten	278.060	271.014	249.774
Huren	49.987	48.720	44.963
Leges en andere rechten	2.827	2.755	600
Overige goederen en diensten	335.194	326.700	356.092
Subsidies	128.899	470.641	175.277
Inkomensoverdrachten	4.664.002	3.302.957	3.235.431
Kapitaaloverdrachten	-	-	-
Rente	-	-	-
Overige verrekeningen	-	-	-3
Totaal baten	**5.458.969**	**4.422.787**	**4.062.133**

Saldo van baten en lasten	**330.434**	**-99.752**	**-1.471.506**

Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	97.434	53.606	157.107
Onttrekking algemene reserve	-	-44.811	-
Toevoeging bestemmingsreserve	233.000	-	10.186
Onttrekking bestemmingsreserve	-	-108.547	-1.638.800
Totaal mutaties reserves	330.434	-99.752	-1.471.506

Geraliseerd resultaat	**-**	**-**	**-**

Beleidsindicatoren

De uniforme basisset beleidsindicatoren voor gemeenten cf BBV zijn voor het recreatieschap niet van toepassing.

Geprognotiseerde balans 2021

Activa	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Materiële vaste activa	149.419	416.854	1.099.854	1.579.554	1.681.954
Vorderingen op lange termijn					
Leningen u/g	-	-	-	-	-
Totaal vorderingen op lange termijn	-	-	-	-	-
Saldo werkkapitaal	3.297.830	2.924.895	3.060.412	3.063.930	3.340.769
Totaal	**3.447.250**	**3.341.750**	**4.160.267**	**4.643.485**	**5.022.724**
Passiva	**31-12-2020**	**31-12-2021**	**31-12-2022**	**31-12-2023**	**31-12-2024**
Reserves					
Algemene reserve	1.303.810	1.401.244	1.512.827	1.627.645	1.752.384
Bestemmingsreserve investeringen	473.695	473.695	473.695	473.695	473.695
Bestemmingsreserve egalisatie	17.928	250.928	483.928	716.928	949.928
Totaal reserves en fondsen	1.795.434	2.125.868	2.470.451	2.818.269	3.176.008
Voorzieningen	1.651.816	1.546.316	1.689.816	1.825.216	1.846.716
Totaal	**3.447.250**	**3.672.184**	**4.160.267**	**4.643.485**	**5.022.724**

Financiële meerjarenraming 2019-2023

Bij de jaren 2019, 2021, 2022 en 2023 zijn in onderstaande tabellen nog de bedragen van de voormalige deelprogramma's genoteerd. Alleen voor 2020 en volgende jaren zijn de bedragen gebaseerd op de nieuwe indeling van taakvelden en programma's. De inhoud van de voormalige deelprogramma's komt niet helemaal overeen met de afbakening van de nieuwe programma's, maar voor het totaaloverzicht geeft dit toch een redelijk beeld.

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van voormalige deelprogramma's vergeleken met de nieuwe programma's. Zoals in voorliggende begroting per programma ook is benoemd, gaat deze vergelijking mank, omdat de scope van de voormalige deelprogramma's niet overeenkomt met de nieuwe programma's. Op totaalniveau geeft dit wel een goed beeld van de ontwikkeling in de loop van de jaren.

Lasten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	239.322	735.653	1.512.348	111.802	114.709
2. Beheer en onderhoud	4.400.584	2.765.666	2.580.726	2.638.044	2.712.358
3. Veiligheid en toezicht	446.482	457.492	469.386	481.591	494.112
4. Bestuur en ondersteuning	446.925	563.207	565.540	580.244	595.330
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	327	521	535	549	563
Totaal	**5.533.639**	**4.522.539**	**5.128.535**	**3.812.230**	**3.917.072**

Baten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	140.057	469.865	1.403.379	-	-
2. Beheer en onderhoud	686.649	653.305	670.184	683.387	701.155
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	3.235.427	3.299.617	3.385.406	3.473.426	3.563.735
Totaal	**4.062.133**	**4.422.787**	**5.458.969**	**4.156.813**	**4.264.890**

Saldo lasten en baten	**-1.471.506**	**-99.752**	**330.434**	**344.583**	**347.818**

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve	157.107	8.795	97.434	111.583	114.818
Bestemmingsreserve	-1.628.614	-108.547	233.000	233.000	233.000
Totaal	**-1.471.506**	**-99.752**	**330.434**	**344.583**	**347.818**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen 2019 – 2023

(bedragen x 1000)

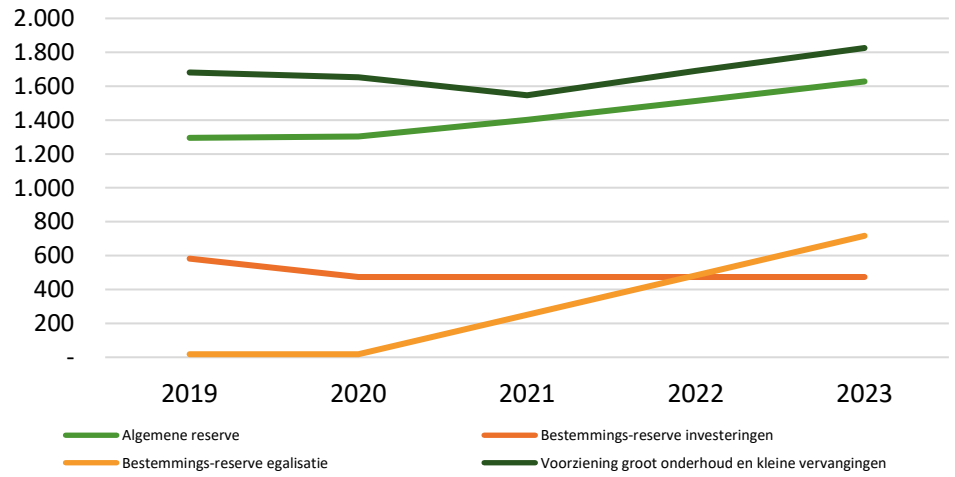

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

De algemene reserve neemt de komende jaren toe. De algemene reserve is ruim voldoende voor het berekende benodigde weerstandsvermogen. Het bestuur kan besluiten extra inspanningen (mede) te financieren uit de algemene reserve. Volgens de huidige meerjarenraming groeit de algemene reserve door naar € 1.401.244 in 2022. De bestemmingsreserve investeringen groeit door naar € 473.696. De bestemmingsreserve egalisatie groeit door naar € 250.928

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2020	1.295.015	44.811	53.606	1.303.810
Bestemmingsreserve investeringen	2020	582.242	108.547	-	473.695
Bestemmingsreserve egalisatie	2020	17.928	-	-	17.928
Totaal reserves		**1.895.186**	**153.358**	**53.606**	**1.795.434**
Voorziening GO	2020	1.680.216	924.800	896.400	1.651.816
Totaal voorziening		**3.575.402**	**1.078.158**	**950.006**	**3.447.250**
	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2021	1.303.810	-	97.434	1.401.244
Bestemmingsreserve investeringen	2021	473.695	-	-	473.695
Bestemmingsreserve egalisatie	2021	17.928	-	233.000	250.928
Totaal reserves		**1.795.434**	**-**	**330.434**	**2.125.868**
Voorziening GO	2021	1.651.816	768.500	663.000	1.546.316
Totaal voorziening		**3.447.250**	**768.500**	**993.434**	**3.672.184**

	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve	1.303.810	1.401.244	97.434
Bestemmingsreserve investeringen	473.695	473.695	-
Bestemmingsreserve egalisatie	17.928	250.928	233.000
Totaal reserves	**1.795.434**	**2.125.868**	330.434
Voorziening GO	1.651.816	1.546.316	- 105.500
Totaal reserves en voorzieningen	**3.447.250**	**3.672.184**	**224.934**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting is vastgesteld door het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 25 juni 2020.

Voorzitter,
Mevrouw J. Langenacker

Bijlage 1: Risicosessie GGA

Werkwijze risicosessie GGA van 16 januari 2020

In de risicosessie van 16 januari 2020 zijn de risico's voor het Groengebied Amstelland in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in onderstaand matrix. Lage scores (groen gekleurd) geven lage risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (rood gekleurd) geven hoge risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix.

De uitkomsten zullen terugkomen in de begrotingsparagraaf A Weerstandsvermogen en risicobeheersing, waarbij het risico als volgt wordt gedefinieerd: Risico = kans x gevolg

Let wel: alles wat gecalculeerd wordt ziet er wetenschappelijker en exacter uit dan kwalitatieve informatie. Maar, het is geen wetenschap, het is slechts een hulpmiddel, waarbij de input leidend is. Als een ervaren projectleider of beheerder aangeeft dat aandacht voor een bepaald risico essentieel is, dan is dat net zo "waar", als wanneer een risico met de hoogste score uit een kwantificering komt.

Op basis van deze risicosessie hebben de onderstaande zes risico's een 4 of hoger gescoord in de matrix, waardoor ze een plek verdienen in de risicoparagraaf.

- Het niet doorgaan van het project 'Toekomstplan Gaasperplas'
- Minder of geen (financiële) bijdrage en steun aan projecten / ontwikkelingen van participanten aan het GGA.
- Geen doorgang van projecten als gevolg van maatregelen in het kader van klimaatverandering en nieuwe regelgeving zoals stikstofproblematiek, bodemverontreinigingen (waaronder PFAS) en het NNN-beleid
- Geen vergunning van gemeenten voor evenementen of andere activiteiten waar GGA contracten mee heeft of inkomsten uit haalt.
- Andere eisen met betrekking tot het beheer van flora en fauna
- Optreden extreem weer, ziekte en plagen flora en fauna en dumpingen

	Gevolg / impact		
Kans	1= *<3% begroting GGA* (<100k)	2= *3-10% begroting GGA* (100-300k)	3= *>10% begroting GGA* (>300k)
1= <5% (5%)	1	2	3
2= 5–25% (20%)	2	4	6
3= >25% (35%)	3	6	9

Risico's nader in beeld

- **Toekomstplan Gaasperplas**

Risico's bij het, t.g.v. het niet ter beschikking komen van de benodigde investeringsgelden vanuit de gemeente Amsterdam, niet doorgaan van het project 'Toekomstplan Gaasperplas' bestaan uit extra kosten en personele inzet in eerste instantie voor nieuwe planvorming en communicatie en de daaruit voortvloeiende uitvoeringskosten. Gelijktijdig dient begonnen te worden met het wegwerken van opgelopen achterstallig onderhoud aan met name de wegen, paden en bruggen. Groengebied Amstelland zal hierbij veel moeten communiceren om uitleg te kunnen geven over nut en noodzaak en de gevolgen.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico / Kans

Het niet doorgaan van het project 'Toekomstplan Gaasperplas'</td><td>Oorzaak
Het niet ter beschikking komen van de benodigde investeringsgelden vanuit de gemeente Amsterdam.</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td rowspan="2">Gevolg / impact
- Extra kosten en personele inzet voor nieuwe planvorming en communicatie, met de daaruit voortvloeiende uitvoeringskosten.
- Het wegwerken van opgelopen achterstallig onderhoud aan met name de wegen, paden en bruggen.
- Extra communicatie over nut en nootzaak en de gevolgen.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 2
(20%)</td><td>Gevolg(cijfer): 3
(450k)</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel
- Voortzetten bestuurlijk en ambtelijk overleg om financiering (gefaseerd) op gang te krijgen.
- Versneld inzetten op ontwikkeling horecalocaties rond de Gaasperplas.
- Participantenbijdrage opnieuw berekenen op basis van feitelijke kosten, aantal inwoners en WOZ-waarden, omdat taakstelling niet gehaald wordt.
- Communicatie over rol en verantwoordelijkheid GGA in relatie tot Toekomstplan Gaasperpark
- €90.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf van begroting 2021.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Naam: Henk Meuleman</td><td>Datum 16 januari 2020</td></tr>
</table>

- **Minder bijdrage participanten aan ontwikkeling GGA**

<table>
<tr><td colspan="2">Risico / Kans

Minder of geen (financiële) bijdrage en steun aan projecten / ontwikkelingen van participanten aan het GGA.</td><td>Oorzaak
Participanten trekken zich terug uit projecten of ontwikkelingen. Bijvoorbeeld een gemeente acteert niet tijdig om horeca mogelijk te maken</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Kans(cijfer): 3
(35%)</td><td rowspan="2">Gevolg(cijfer): 3
(350k)</td><td>Gevolg / impact
- Structureel geld te kort
- Te weinig inkomen om werkzaamheden te doen
- Minder draagvlak werkzaamheden en activiteiten
- Minder ontwikkelmogelijkheden als recreatieschap</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel
- In gesprek gaan met participanten om bestemmingsplanontwikkeling te actualiseren
- Hogere bijdragen verantwoordelijke participant
- Communicatie over (resultaten) gerealiseerde projecten zowel naar gemeenten als bewoners
- €122.500 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf van begroting 2021</td></tr>
<tr><td colspan="2">Naam Kees Rood</td><td>Datum 16 januari 2020</td></tr>
</table>

- **Effecten klimaatverandering en nieuwe regelgeving**

Risico's vanwege de stikstofproblematiek, bodemverontreinigingen (waaronder PFAS) of het NNN-beleid leiden tot extra kosten en personele inzet voor onderzoek en de mogelijk daaruit voortvloeiende wijzigingen van plannen of uitvoeringsmethodes. Bovendien bestaat bij uitstel en eventueel afstel van uitvoering van onderhoudsmaatregelen, projecten of evenementen het risico van schadeclaims van gedupeerde ondernemers.

<table>
<tr><td rowspan="2">Risico / Kans

Geen doorgang van projecten als gevolg van maatregelen in het kader van klimaatverandering en nieuwe regelgeving zoals stikstofproblematiek, bodemverontreinigingen (waaronder PFAS) en het NNN-beleid</td><td>Oorzaak
- Nieuwe effecten die nog niet in beeld zijn
- Aanscherping of opstellen van nieuwe regels en wetgeving
- Klimaatverandering zorgt voor extremere weersituaties</td></tr>
<tr><td>Gevolg / impact
- Extra kosten en personele inzet voor onderzoek
- Wijzigingen van plannen of uitvoeringsmethodes</td></tr>
</table>

		- Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims - Onvoorzien bodemverontreiniging tegenkomen
Kans(cijfer): 2 (20%)	Gevolg(cijfer): 2 (200k)	
Beheersmaatregel - In contact blijven met gemeenten en provincie m.b.t. de huidige en toekomstige situatie en de gevolgen voor het GGA - Rekening houden met nieuwe regelgeving bij het opstellen van plannen. - Vergroten van kennis en capaciteit binnen GGA en RNH - *€40.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf van begroting 2021*		
Naam Wim Roozenbeek		**Datum** 16 januari 2020

- **Geen vergunningverlening gemeenten voor evenementen**

Risico / Kans Geen vergunning van gemeenten voor evenementen of andere activiteiten waar GGA contracten mee heeft of inkomsten uit haalt.		**Oorzaak** - Gemeenten geven geen vergunning voor het organiseren van evenementen in het gebied - Vergunning wordt verleend, maar wordt door een bezwaar- of beroepsprocedure alsnog tegengehouden of ingetrokken - Geen horecavergunning van gemeenten - Kruimelregeling loopt af voor Amsterdam Open Air
Kans(cijfer): 3 (35%)	Gevolg(cijfer): 2 (250k)	**Gevolg / impact** - Geen vergunning voor nieuwe horeca gelegenheden - Geen vergunning voor Amsterdam Open Air, Reggae Lake, Guilty Pleasure Festival of Fiesta Macumba. - Geen inkomsten uit evenementen/horeca en het maken van proceskosten / claims
Beheersmaatregel - Vooraf in beeld onder welke omstandigheden een evenement hindervrij georganiseerd kan worden. (gevolgen voor o.a. milieu en omgeving in kaart). - Invloed uitoefenen op locatieprofielen en evenementenbeleid (invloed planontwikkeling en gebruiksregels)		

- Sterke communicatie / marketing met positieve effecten van evenement / activiteit. - *€87.500 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf van begroting 2021*	
Naam: Kees Rood	**Datum** 16 januari 2020

- **Veranderingen regelgeving beheer flora en fauna**

Risico's vanwege de aanwezigheid van beschermde soorten of andere regelgeving in het kader van de natuurwetgeving bestaan uit extra kosten en personele inzet voor onderzoek en de mogelijk daaruit voortvloeiende wijzigingen van plannen of uitvoeringsmethodes. Bovendien bestaat bij uitstel en eventueel afstel van uitvoering van onderhoudsmaatregelen, projecten of evenementen het risico van schadeclaims van gedupeerde ondernemers.

Risico / Kans Andere eisen met betrekking tot het beheer van flora en fauna		**Oorzaak** - Regelgeving flora en fauna verandert door aanwezig beschermde soorten - bij werkzaamheden bedreigde soorten tegenkomen - Ontdekken invasieve soorten
		Gevolg / impact - Extra kosten en personele inzet voor onderzoek - Wijzigingen van plannen of uitvoeringsmethodes - Afvoeren van bagger in plaats van op de kant zetten - Bestrijden invasieve soorten - Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims
Kans(cijfer): 3 (35%)	Gevolg(cijfer): 2 (300k)	
Beheersmaatregel - Uitvoeren van mitigerende maatregelen - Rekening houden bij het begroten met extra kosten uitvoer en afvoer - *€105.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf van begroting 2021*		
Naam Henk Meuleman		**Datum** 16 januari 2020

- **Optreden stormschade, ziekte en plagen flora en fauna**

<table>
<tr><td colspan="2">Risico / Kans</td><td>Oorzaak
- Natuurrampen en ander van buiten afkomend onheil (afvaldumpingen, ziekte en plagen, hitte- en stormschade etc.)
- Ontdekken nieuwe bedreigingen (Japanse duizendknoop)</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Optreden extreem weer, ziekte en plagen flora en fauna en dumpingen</td><td>Gevolg / impact
- Extra kosten en personele inzet voor beveiligen, bestrijding en opruiming
- Inzet derden voor bestrijding en opruiming
- Bestrijden Japanse duizendknoop
- Hitte of stormschade
- Quarantaine maatregelen (o.a. zwemverbod en gebiedsverbod)
- Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3 (35%)</td><td>Gevolg(cijfer): 2 (400k)</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel
- Kostenpost opnemen in exploitatie bij het aannemen van structurele vormen,
- Meer inzet op toezicht en handhaving.
- Communicatieplan bij risico's
- €140.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf van begroting 2021</td></tr>
<tr><td colspan="2">Naam Henk Meuleman</td><td>Datum 16 januari 2020</td></tr>
</table>

Conclusie:

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van **€ 585.000,-**

In de begroting 2020 was het weerstandsvermogen vastgesteld op €630.000 en lagen de op dat moment beschikbare reserves (weerstandscapaciteit) op het niveau van de berekende risico's.

Begrotingswijziging **2020**

Groengebied Amstelland

versie 11 maart 2020

Begrotingswijziging per programma

	Begroting 2020			Wijziging 2020			Begroting na wijziging 2020		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	382.856	255.550	-127.306	352.797	214.315	-138.482	735.653	469.865	-265.788
2. Beheer en onderhoud	2.752.069	649.189	-2.102.880	13.597	4.116	-9.481	2.765.666	653.305	-2.112.361
3. Veiligheid en toezicht	457.492	-	-457.492	-	-	-	457.492	-	-457.492
4. Bestuur en ondersteuning	551.207	-	-551.207	12.000	-	-12.000	563.207	-	-563.207
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	521	3.299.617	3.299.096	-	-	-	521	3.299.617	3.299.096
Totaal voor bestemming	**4.144.145**	**4.204.356**	**60.211**	**378.394**	**218.431**	**-159.963**	**4.522.539**	**4.422.787**	**-99.752**
Ad 5. Mutaties reserves	96.902	36.691	-60.211	-43.296	116.667	159.963	53.606	153.358	99.752
Totaal na bestemming	**4.241.047**	**4.241.047**	**-**	**335.098**	**335.098**	**-**	**4.576.145**	**4.576.145**	**-**

Specificatie van de baten	Begroting 2020	Wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020
Subsidies en projectbijdragen	255.550	218.431	473.981
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	649.189	-	649.189
Participantenbijdragen	3.299.617	-	3.299.617
Totaal baten voor bestemming	**4.204.356**	**218.431**	**4.422.787**

Toelichting

De som van de begrotingswijziging is een toename van de kosten met € 159.963. De begroting na wijziging 2020 sluit op een negatief saldo van € 99.752. De lasten nemen toe met een bedrag van € 378.394. De baten nemen toe met € 218.431. De wijzigingen worden hieronder toegelicht.

Programma 1 Ontwikkeling en inrichting

De begrotingswijziging bij Programma 1: Ontwikkeling en inrichting is het gevolg van het doorschuiven van nog niet gerealiseerde activiteiten van 2019 en 2020.

De totale lasten van de begrotingswijziging (€ 352.797) zijn vooral opgebouwd uit:

1. Economische ontwikkeling
    a. Koudewinning Ouderkerkerplas € 10.000
    b. Werving Abcouderstraatweg 79 € 5.440
    c. Recreatiemakelaar € - 30.000
2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur
    a. Bouwrijp horecalocatie Abcouderstraatweg 79 € 49.500
    b. Infrastructuur horeca Ouderkerkerplas € 53.640
3. Openbaar groen en (openlucht)recreatie
    a. Bomencompensatie verbreding A2-A9 € - 696
    b. Realisatie wandelnetwerk Amstelland € 223.303
    c. Ruiterroute Diemerpolder € - 1.730
    d. Opwaarderen Gaasperplasgebied € 40.000
4. Verkeer en vervoer
    a. Fietsbrug over de Gaasp € 3.340

De daar tegenoverstaande subsidies (€ 214.315) maakt dat de totale wijziging van het programma Ontwikkeling en inrichting € 138.482 betreft.

Programma 2 Beheer en onderhoud

Door kleine aanpassingen binnen dit programma wordt per saldo een bedrag van € 9.481 meer uitgegeven.

Programma 3 Toezicht en veiligheid

N.v.t.

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Het besluit van 28 november 2019 om bij te dragen aan de kosten van het governance-onderzoek leidt tot een verhoging van het budget met € 12.000.

Programma 5 Algemene dekkingsmiddelen

De aanvulling vanuit de reserve bedroeg bij de begroting 2020 € 60.211. Het saldo van de wijzigingen 2020 betekent dat de budgetvraag toeneemt met € 159.963. De som van de begrotingswijzigingen betekent dat een bedrag van € 99.752 wordt onttrokken aan de reserves.

Gevolgen

Gevolgen voor de participanten

De begrotingswijziging geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord Holland	27,90%	902.277	920.593
Gemeente Amstelveen	15,70%	507.706	518.012
Gemeente Amsterdam	49,20%	1.591.113	1.623.413
Gemeente Diemen	4,80%	155.203	158.354
Gemeente Ouder-Amstel	2,40%	77.668	79.245
Totaal	**100,00%**	**3.233.967**	**3.299.617**

Gevolgen voor de reserves

De begrotingswijziging heeft onderstaande gevolgen voor de reserves van het recreatieschap: een bedrag van € 99.752 wordt onttrokken aan de reserves.

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2020	Wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020
Toevoeging algemene reserve	86.716	-33.110	53.606
Onttrekking algemene reserve	-	-44.811	-44.811
Toevoeging bestemmingsreserve	10.186	-10.186	-
Onttrekking bestemmingsreserve	-36.691	-71.856	-108.547
Totaal	**60.211**	**-159.963**	**-99.752**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting is in de oude opzet vastgesteld door het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 25 juni 2020.

Voorzitter,
Mevrouw J. Langenacker

JAARREKENING 2019
GROENGEBIED AMSTELLAND

Velsen-Zuid, 21-4-2020

INHOUDSOPGAVE blz.

INLEIDING **3**

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2019 GROENGEBIED AMSTELLAND

1.0	**Kerncijfers**		**4**
1.1	**Highlights**		**4**
1.2	**Beleidsverantwoording**		**5**
1.3	**Verduurzaming beheer**		**5**
1.4	**Kort overzicht financiën**		**6**
	1.4.1	Stand van zaken wegwerken beheertekort	7
	1.4.2	Resultaat reguliere programma 2019	7
	1.4.3	Resultaat incidentele programma 2019	7
	1.4.4	Resultaat totaal 2019	8
	1.4.5	Reserves	8
1.5	**Financieel beheer**		**10**
	1.5.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	10
	1.5.2	Onderhoud kapitaalgoederen	10
	1.5.3	Financiering	12
	1.5.4	Bedrijfsvoering	12
	1.5.5	Verkorte balans	12
	1.5.6	Investeringsprogramma Diemerbos	13

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2019

2.1	**Balans per 31 december 2019**		**15**
	2.1.1	Activa	15
	2.1.2	Passiva	16
	2.1.3	Waarderingsgrondslagen	17
	2.1.4	Toelichting op de balans	19
2.2	**Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019**		**25**
2.3	**Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma**		**26**
	2.3.1	Gebiedsbeheer	26
	2.3.2	Toezicht	30
	2.3.3	Financiën	31
	2.3.4	Bestuursadvisering	32
	2.3.5	Secretariaat	34
	2.3.6	Communicatie	35
	2.3.7	Inrichting en ontwikkeling	36
	2.3.8	Totaal	39
2.4	**Overzicht baten en lasten per kostensoort**		**40**
2.5	**Wet FIDO modelstaten A en B**		**41**

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1	**Samenstelling van het Algemeen Bestuur**	**44**
3.2	**Controleverklaring**	**45**
3.3	**Vaststelling door het Algemeen Bestuur**	**49**

BIJLAGEN

Bijlage I	Investerings- en financieringsstaat over 2019	51
Bijlage II	Financieel overzicht projectrekening Diemerbos 2019	52
Bijlage III	Stand van zaken projecten investeringsprogramma Diemerbos fase 2	53
Bijlage IV	Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019	55
Bijlage V	Gebeurtenissen na balansdatum	56
Bijlage VI	Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing	57
Bijlage VII	WNT-verantwoording 2019 Groengebied Amstelland	62

INLEIDING

Ruimte, cultuurhistorie, natuur en vermaak op een steenworp afstand van Amsterdam; dat is Groengebied Amstelland. In het Groengebied liggen agrarische landerijen en stedelijke voorzieningen dicht bij elkaar. De Amstelscheg en Diemerscheg brengen het groene veenlandschap, de natuur en de bossen diep de stad in. De rijke historie met statige landhuizen langs de Amstel, de meanderende Waver, Holendrecht en Bullewijk; ze bieden de bezoeker volop mogelijkheden om in dit landschap te fietsen, varen, wandelen en vooral genieten! Dit financieel jaarverslag geeft een vertaling van het werk van Groengebied Amstelland waardoor recreatie, natuur en landschap kunnen worden genoten en in stand worden gehouden.

De jaarrekening van Groengebied Amstelland laat over 2019 een negatief resultaat zien als gevolg van een administratieve overboeking. Zonder deze overboeking laat de jaarrekening een positief saldo zien. Met name lagere uitgaven voor de inhuur van personeel en vertraging in de planvoorbereiding voor uitbreiding van het Wandelnetwerk zijn daar debet aan. Het reguliere beheer en het toezicht zijn volgens planning uitgevoerd.

Inhoudelijk heeft het recreatieschap zich in 2019 ingezet op het ontwikkelen van een inspiratie document, het op orde krijgen van de financiële verantwoording conform de BBV en het werven van nieuwe inkomsten. Ook het opwaarderen van het Gaasperplasgebied dat gezamenlijk met Stadsdeel Zuidoost werd opgepakt was een speerpunt in 2019. Vanzelfsprekend is het reguliere beheer en toezicht volgens planning uitgevoerd.

Tenslotte is veel inspanning verricht om de financiële verantwoording in lijn te brengen met de nieuwe wettelijk eisen omtrent de BBV.

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2019

1.0 Kerncijfers

Financieel resultaat 2019

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	5.533.643	4.462.523	**-1.071.120**
Baten	4.062.137	4.161.581	**-99.444**
Saldo	**-1.471.506**	**-300.942**	**-1.170.564**

De jaarrekening laat een hoger negatief saldo zien dan begroot door de administratieve overboeking van € 1.397.070,- startkapitaal voor de voorziening groot onderhoud (AB besluit 18/2018). Volgens voorschriften moet de vorming van een voorziening als deze via de exploitatierekening gebeuren. Het saldo *voor resultaatsbestemming* laat een negatief resultaat zien. Door onttrekking van een gelijk bedrag aan de reserve Vervangingsinvesteringen wordt deze overschrijding gedekt. In de begrotingswijziging 2019 was dit bedrag nog niet verwerkt in de exploitatie. Buiten deze overboeking is de inzet RNH € 102.000 lager dan begroot en het saldo van incidentele lasten en baten € 90.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door infrastructurele projecten waarvan de uitvoering om externe reden doorschuift naar 2020.

Participantenbijdrage

		2018		**+ index**		**2019**
Indexatie				1,50%		
Provincie Noord-Holland	**€**	**888.943**	€	13.334	**€**	**902.277**
Gemeente Amstelveen	**€**	**500.203**	€	7.503	**€**	**507.706**
Gemeente Amsterdam	**€**	**1.567.599**	€	23.514	**€**	**1.591.113**
Gemeente Diemen	**€**	**152.909**	€	2.294	**€**	**155.203**
Gemeente Ouder-Amstel	**€**	**76.520**	€	1.148	**€**	**77.668**
Totaal participantenbijdrage	**€**	**3.186.174**	**€**	**47.793**	**€**	**3.233.967**

De verhoging van de participantenbijdrage wordt in paragraaf 1.3 toegelicht.

1.1 Highlights

Participatie Gaasperplas
Stadsdeel Zuidoost heeft in nauwe samenwerking met GGA een uitgebreid participatietraject uitgevoerd. Hierbij hebben recreanten, omwonenden en belanghebbenden in verschillende sessies en werkgroepen gewerkt aan een visie voor opwaardering van het gebied. De planvorming voor het schetsontwerp is vrijwel afgerond en moet nog bestuurlijk worden bekrachtigd.

Inspiratie voor ambitiedocument
Het algemeen bestuur heeft kenbaar gemaakt meer aandacht en tijd te willen besteden aan de formulering van gezamenlijke bestuurlijke ambities en doelen. Dit wordt gerealiseerd middels een bestuurlijk ambitiedocument met als horizon 2040. Het algemeen bestuur heeft 18 april 2019 besloten om een ambitiedocument op te laten stellen. De eerste stap is een inspiratiedocument die 28 november aan het algemeen bestuur gepresenteerd is. Het streven is om het ambitiedocument eind 2020 op te leveren.

Ontwikkeling horeca Ouderkerkerplas
De aanvraag van de omgevingsvergunning is succesvol afgerond. Planning is dat het gebouw in april 2020 wordt geplaatst aan de Ouderkerkerplas. GGA draagt zorg voor de aanleg van elektra en water. De overige nutsvoorziening zoals riool en gas worden na plaatsing horecapand uitgevoerd. De ondernemers gaan ervanuit begin juli 2020 de deuren te openen.

Horeca Abcouderstraatweg 79
Medio 2019 is een ondernemer geworven voor horecaontwikkeling op Abcouderstraatweg 79. In het vooroverleg bij de gemeente Amsterdam bleek dat er kleine aanpassingen in het bestemmingsplan nodig zijn. Het plan is vervolgens in december 2019 in de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur (TAC) besproken. Deze gaf een positief advies af. De inschatting is dat de opening in 2021 gaat plaatsvinden.

Evenementen
In 2019 is meegewerkt aan de inventarisatie voor een regionale evenementen strategie. Deze moet leiden tot een betere spreiding van evenementen en aansluiten op de doelstellingen uit de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025. Een evenwichtige spreiding over de metropoolregio is gewenst. De evenementen Amsterdam Open Air, Guilty Pleasure Festival, Reggae Lake Festival en Fiesta Macumba hebben een bovenregionale uitstraling.

Financiële verantwoording conform de BBV
Het onderzoek van Berenschot (2019) resulteerde in aanbevelingen: rapport ‘onderzoek naar een efficiëntere uitvoeringsorganisatie’. De aanbevelingen betreffen het verbeteren van de P&C-cyclus, het besluitvormingsproces en omgevingsmanagement. De administratie is inmiddels ingericht conform de BBV. De begroting 2021 voldoet volledig aan de BBV.

Projecten Investeringsprogramma Diemerbos fase 2
In het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2 zijn veertien projecten benoemd. Van deze veertien projecten zijn er elf in de afgelopen vijf jaar tot uitvoering gekomen. Tien projecten zijn inmiddels voltooid en één project (Fietsbrug Gaasp) is in uitvoering en één project is op de lange baan geschoven. Twee projecten zijn afgevoerd van de lijst. In bijlage III een overzicht van de stand van zaken per project/deelbudget.

1.2 Beleidsverantwoording

Groengebied Amstelland is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. De doelen, genoemd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, worden uitgewerkt in drie hoofdactiviteiten:

a. Beheren en instandhouden van de ingerichte gebieden en voorzieningen.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Uitvoeren van het inrichtingsplan en investeringsprogramma.

In de volgende paragrafen wordt bij het bespreken van de werkzaamheden van het schap zoveel mogelijk gerefereerd aan deze hoofdactiviteiten.

1.3 Verduurzaming beheer (a)

Uit een doorrekening in 2015 werd duidelijk dat een budget van 2,4 miljoen nodig is voor instandhouding van alle voorzieningen. Van het eerder geconstateerde tekort van € 800.000 is inmiddels € 400.000 ingelopen door verhoging van de participantenbijdrage. De overige inkomsten komen voor € 250.000 uit het vergroten van inkomsten uit horecavoorzieningen. In 2019 zijn projecten gestart: Abcouderstraatweg 79 en Oudkerkerplas. Het restant (€ 150.000) moet komen uit versobering van het beheer, met handhaving van het inrichtingsniveau. Hiervan resteert nog ongeveer € 80.000. Het tekort op het beheer moet in 2024 ingelopen zijn.

1.4 Kort overzicht financiën

De verschillende taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 7 deelprogramma´s. Naast beheer voert het recreatieschap een aantal taken uit op het gebied van bestuursadvisering, secretariële ondersteuning en financiële administratie, toezicht, communicatie en ontwikkeling.

Naast kosten zijn er ook exploitatieopbrengsten. Hieronder worden verstaan:

• Huren, erfpachten en vergunningen van exploitaties zoals golfbanen en (sport)verenigingen.
• Veergelden pontjes.
• Gebruiksvergoedingen voor ondermeer muziek- en sport evenementen.

Het grootste deel van kosten wordt gedekt door de jaarlijkse financiële bijdrage van de participanten (de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling). De exploitatieopbrengsten en de participantenbijdragen zijn verwerkt als baten in de begroting van het recreatieschap.

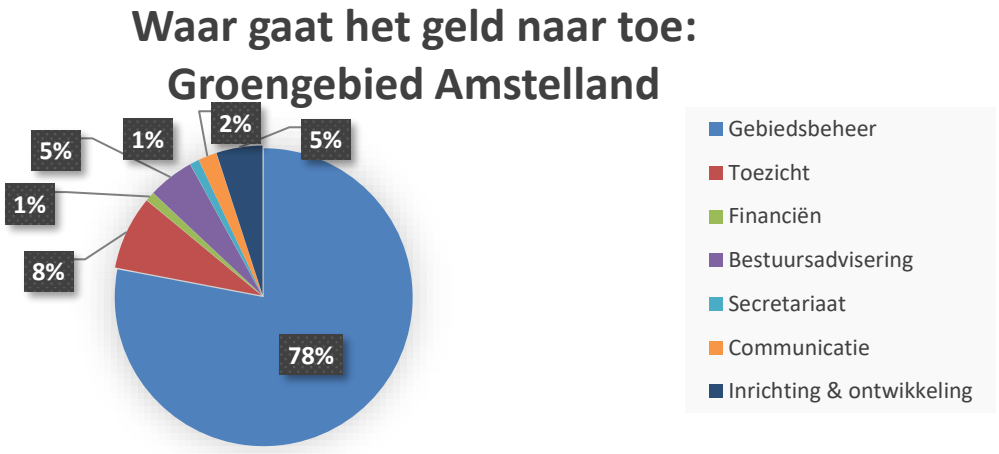

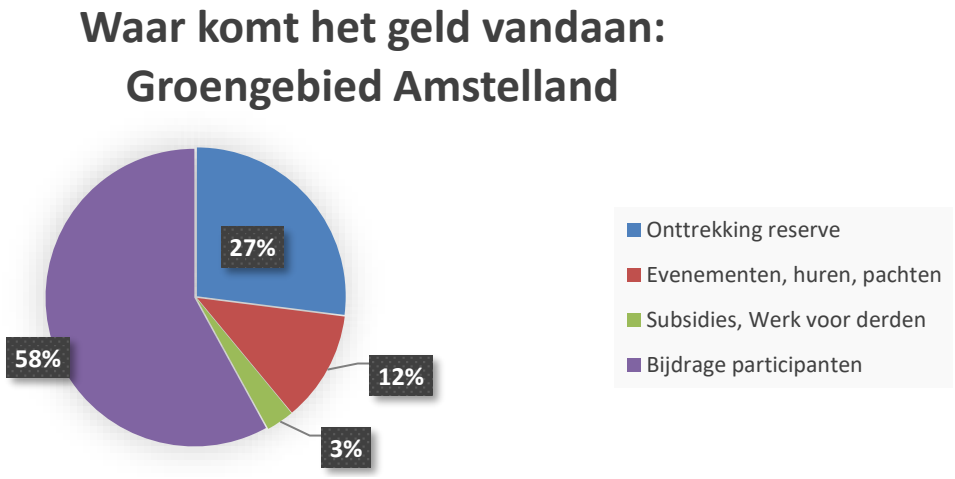

1.4.1 Stand van zaken wegwerken beheertekort (a, b)

Oplossingsrichtingen	Opgave	Resultaat 2017	Resultaat 2018	Resultaat 2019	Nog in te lopen
extra inkomsten sinds 2015	250.000	115.000	185.000	223.000	27.000
versobering onderhoud	150.000	70.000	70.000	70.000	80.000
participantenbijdrage	400.000	0	400.000	400.000	0
Totaal	**800.000**	**185.000**	**655.000**	**693.000**	**107.000**

De versoberingsopgave is grotendeels afgerond. De resterende € 80.000 betreft maatregelen die zijn toegerekend aan het Gaasperplasgebied. Van het participatieproces wordt verwacht dat herinrichting en vernieuwing de onderhoudskosten van het Gaasperplasgebied zullen verlagen. In afwachting van besluiten over inrichting en financiering (2019) werd het onderhoud beperkt tot maatregelen voor een veilig en begaanbaar park.

Uit huren, pachten en evenementen zijn in 2019 € 38.000 meer inkomsten gegenereerd. Voorbereidingen zijn getroffen voor de nieuwe horecavoorzieningen aan de Ouderkerkerplas en in het Diemerbos. Wanneer deze open gaan, zullen de inkomsten structureel verder stijgen

1.4.2 Resultaat regulier programma 2019

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	5.126.028	3.829.598	**-1.296.430**
Baten	3.885.396	3.849.167	**36.229**
Saldo	**-1.240.632**	**19.569**	**-1.260.201**

De reguliere werkzaamheden vallen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil zit in de administratieve overboeking van € 1.397.070,- startkapitaal voor de voorziening Groot onderhoud (AB besluit 18/2018). In begrotingswijziging 2019 is dit bedrag niet via de exploitatie verwerkt.

1.4.3 Resultaat incidentele programma 2019

Het incidentele programma bestaat uit baten en lasten die zich eenmalig of periodiek voordoen. Dat kan zijn binnen een boekjaar of jaargrensoverschrijdend. Het betreft vaak investeringsprojecten of bijvoorbeeld het maken van een visie.

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	407.615	632.925	**225.310**
Baten	176.741	312.414	**-135.673**
Saldo	**-230.874**	**-320.511**	**89.637**

Het incidentele programma van het recreatieschap sluit met een beter (minder negatief) saldo dan begroot door hogere baten en lagere lasten.

Lasten

Het incidentele programma van het recreatieschap sluit met een beter (minder negatief) saldo dan begroot door lagere lasten. De lagere lasten zijn hoofdzakelijk veroorzaakt door projecten die doorgeschoven zijn naar 2020. Het gaat dan bijvoorbeeld om de realisatie van het wandelnetwerk en de infrastructuur voor de horeca in het ouderkerkerplas.

Een uitgebreide toelichting per project wordt gegeven in het hoofdstuk Toelichting per Deelprogramma, met name onder deelprogramma 1 (beheer) en deelprogramma 7 (inrichting en ontwikkeling).

Baten
De subsidies van met name de realisatie van het wandelnetwerk zijn doorgeschoven naar 2020. Hierdoor zijn de incidentele baten ook lager dan begroot.

1.4.4 Resultaat totaal 2019

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	5.533.643	4.462.523	**-1.071.120**
Baten	4.062.137	4.161.581	**-99.444**
Saldo	**-1.471.506**	**-300.942**	**-1.170.564**

Het nadeel is met name ontstaan door de administratieve overboeking van € 1.397.070,- startkapitaal voor de voorziening groot onderhoud. In begrotingswijziging 2019 is dit bedrag niet via de exploitatie verwerkt.

1.4.5 Reserves

Groengebied Amstelland heeft drie verschillende reserves, die elk voor verschillende doelen worden ingezet. Onderstaand tabel geeft de stand van de reserves aan het einde van 2019, en het verschil ten opzichte van 2018 weer. Het totaal van de reserves van Groengebied Amstelland bedroeg aan het eind van het jaar €1.895.186. Het verschil ten opzichte van 2018 komt doordat de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen is doorgeschoven naar de voorzieningen. Mutaties worden toegelicht in par. 2.1.4
Het doel van de verschillende reserves wordt onder de tabel toegelicht.

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
Algemene reserve	1.295.015	1.309.218	-14.202
Bestemmingsreserve verv.investeringen	-	1.428.193	-1.428.193
Bestemmingsreserve investeringen	582.242	629.281	-47.039
Bestemmingsreserve egalisatie	17.928	-	17.928
Totaal	**1.895.186**	**3.366.692**	**-1.471.506**

Algemene reserve
De algemene reserve dient als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's die het Groengebied loopt. Het voor 2019 berekende benodigde weerstandsvermogen voor het Groengebied bedroeg € 630.000. Dit is berekend op basis van een inventarisatie van de risico’s, de kans van voorkomen en het financieel gevolg.

Ook worden uit de algemene reserve extra incidentele inspanningen gefinancierd omdat de reserve investeringen beperkt is. De aanvullende, incidentele, opdrachten zijn ‘extra’ en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van groot onderhoud, gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Middelen uit de algemene reserve kunnen dus door het bestuur worden ingezet voor allerlei taken van het Groengebied.

Stand per	31-12-2019	31-12-2018	Verschil
Algemene reserve	1.295.015	1.309.218	-14.202

Bestemmingsreserve investeringen
De bestemmingsreserve investeringen wordt voornamelijk ingezet voor ontwikkeling van het gebied door vernieuwing. Vernieuwing is gericht op het aantrekkelijk houden van de gebieden voor de inwoners van de regio, het betaalbaar houden van het beheer en het realiseren van inkomsten. Voorbeelden van vernieuwing zijn onder andere het plaatsen van sporttoestellen en het faciliteren van nieuwe horecagelegenheden. De ontwikkelingsvisie ‘Behoud door ontwikkeling’ geeft richting aan de vernieuwing van het recreatieve aanbod van het Groengebied.

Stand per	31-12-2019	31-12-2018	Verschil
Bestemmingsreserve investeringen	582.242	629.281	-47.039

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wordt ingezet voor het investeren in groot onderhoud en vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied. Beheer van het gebied vereist een duurzame basis in de begroting, waarbij groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld paden en bruggen structureel wordt gedekt. Vanaf 2019 is besloten om de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen op te heffen en het bedrag uit de bestemmingreserve vervangingsinvesteringen te bestemmen voor de vorming van de Voorziening groot onderhoud;

Stand per	31-12-2019	31-12-2018	Verschil
Bestemmingsreserve vervangingsinvestering	-	1.428.193	-1.428.193

Bestemmingsreserve egalisatie
De bestemmingsreserve egalisatie wordt ingezet voor het investeren in vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied.

Stand per	31-12-2019	31-12-2018	Verschil
Bestemmingsreserve vervangingsinvestering	17.928	-	17.928

1.5 Financieel beheer

1.5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit om niet begrote kosten te dekken zijn in 2019 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt € 630.000,-. De onderbouwing hiervan is als bijlage opgenomen. De omvang van de huidige reserves ligt ruimschoots boven het niveau van de berekende risico's. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

Kengetallen:

	R2018	B2019	R2019
netto schuldquote	-82%	-76%	-88%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leninge	-82%	-76%	-88%
solvabiliteitsrisico	90%	88%	45%
structurele exploitatieruimte	18%	0%	4%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

** De bij het Nationaal Groenfonds in beheer gehouden gelden t.b.v. de project rekening Diemerbos zijn bij berekening van de kengetallen buiten beschouwing gelaten.*

Toelichting:

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het groengebied heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd. Dit kengetal is lager dan 2018 door de administratieve overboeking van € 1.397.070,- startkapitaal voor de voorziening groot onderhoud (AB besluit 18/2018).

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Wegen en fietspaden

De wegen en (fiets-, wandel- en ruiter)paden, in beheer bij het recreatieschap, worden periodiek geïnspecteerd. Aan de hand van de uitkomst van die inspecties zijn in 2019 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Herprofileren schelpenpaden Diemerpolder en Middelpolder
- Periodiek onderhoud/herstellen ruiterpaden alle gebieden

Riolering

In het recreatiegebied ligt een rioleringssysteem waarop toiletgebouwen en overige accommodaties zijn aangesloten. Inspectie en regulier onderhoud werd volgens servicecontracten uitgevoerd aan pompen en gemalen. Daarnaast werden bij de Gaasperplas meerdere pompen vervangen.

Water
Voor instandhouding van waterpartijen en kunstwerken is een aantal werkzaamheden uitgevoerd. Kwaliteitszorg (bemonstering) en onderhoud van waterlopen en oevers (schouw werkzaamheden) zijn periodiek terugkerende activiteiten:

- Bemonsteren zwemwaterkwaliteit
- Onderhoud schouwplichtige sloten
- Onderhoud stranden en speelsloten

Groen

Het groenonderhoud bestaat uit maaien van gazons en weidepercelen, onderhoud van bomen, struiken en bospercelen en het opruimen van afval. Het grootste deel van de onderhoudswerkzaamheden is uitbesteed aan aannemers en sociale ondernemingen. De beheerders coördineren die werkzaamheden en stemmen die af op de bestemming, het beheerplan en het gebruik van de terreinen:

- Diverse maaibesteken extensief gras
- Maaibestek intensief gras
- Slootwerk van de schouwplichtige sloten
- Afvalverwijdering
- Onderhoud intensief groen Gaasperplas en Tuin Wester Amstel

Gebouwen
Onderhoud en inspectie aan gebouwen in eigendom van en in gebruik door GGA wordt planmatig uitgevoerd. Het onderhoud aan het kantoorpand en monument WesterAmstel werd in 2019 voor het laatst uitgevoerd. De werkzaamheden betroffen:

- Overdracht Wester Amstel incl. benodigd onderhoud
- Inrichting nieuwe beheerkantoor Groengebied
- (Groot) onderhoud aan gebouwen n.a.v. inspecties
- Periodiek en dagelijks onderhoud aan gebouwen

Bruggen
De Veeneikbrug, de fietsbrug over de A2, de Jac C. Keabrug en de pontveren werden volgens een jaarlijks programma geïnspecteerd. Aan de hand van de uitkomst van de inspecties werd in 2019 (groot) onderhoud uitgevoerd:

- Afsplitten brugdekken De Hoge Dijk
- Jaarlijks onderhoud aan bruggen
- Groot onderhoud steigers pontje Kalfjeslaan
- Groot onderhoud Jac C. Keabrug
- Onderhoud aan overige recreatieve verkeersvoorzieningen:
    - 2x pontveren volgens onderhoudscontract
    - 1x zelfbedienings pontje volgens onderhoudscontract

Door samenwerking met sociale ondernemingen draagt GGA bij aan duurzame inzetbaarheid van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Deze mensen met een sw-indicatie of een re-integratietraject werden ingezet via de ondernemingen:

- Pantar
- Paswerk
- Zorg in het groen
- Lindenhoff Opentuin
- DWI Amsterdam

Totaal onderhoud kapitaalgoederen		
	Realisatie	Begroting
	2019	2019
GO/V	613.254	808.600
Regulier budget	1.166.143	1.168.200
Totaal	**1.779.397**	**1.976.800**

1.5.3 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm

Het Groengebied Amstelland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm gebleven. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is 8,2% van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20% van de langlopende leningen per jaar afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Het Groengebied Amstelland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm gebleven.

1.5.4 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van Groengebied Amstelland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.

De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5-jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werd besloten de contracten te verlengen met 2 jaar, tot en met 2020.

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

1.5.5 De verkorte balans

De balans per 31 december 2019 kan verkort als volgt
(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	2019	2018	PASSIVA	2019	2018
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	20,6	8,1	Reserves	1.895,2	3.366,7
Financiële vaste activa	-	-	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***20,6***	***8,1***	***Subtotaal***	***1.895,2***	***3.366,7***
Vlottende activa			***Voorziening***	1.680,2	-
Vorderingen en overlopende activa	4.036,2	3.580,5	***Vlottende passiva***		
Liquide middelen	2.181,9	2.132,8	Schulden op korte termijn	2.663,3	2.354,8
Subtotaal	***6.218,0***	***5.713,4***	***Subtotaal***	***2.663,3***	***2.354,8***
TOTAAL	**6.238,7**	**5.721,5**	**TOTAAL**	**6.238,7**	**5.721,5**

1.5.6 Investeringsprogramma Diemerbos fase 2

Als gevolg van het Tracébesluit voor de weguitbreiding Schiphol-Amsterdam-Almere wordt er in de periode 2014-2020 geïnvesteerd in en om het Diemerbos in aanpassingen van de Rijks infrastructuur. De in het Diemerbos opererende partijen, Amsterdam, Diemen, Stadsdeel Zuidoost, Staatsbosbeheer en Groengebied Amstelland, liften mee met deze investeringen door in dezelfde periode maatregelen uit te voeren die de toegankelijkheid en attractiviteit van het Diemerbos vergroten. Daarvoor is een investeringsprogramma opgesteld met de titel “Diemerbos fase 2”. Het investeringsprogramma bestaat uit 14 projecten, waarvan er inmiddels 11 tot uitvoering zijn gekomen. Twee projecten blijken niet haalbaar te zijn en zijn afgevoerd van de lijst.

Om de realisatie van de projecten en de financiering ervan gezamenlijk op te pakken zijn de genoemde partijen in april 2014 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Daarin zijn ook afspraken gemaakt voor instelling van een Beheerfonds, om het beheer van voorzieningen waarvoor de Rijks financiering vanwege bezuinigingen is weggevallen te kunnen blijven financieren.
Op basis van de Samenwerkingsovereenkomst is een projectrekening bij het Nationaal Groenfonds geopend op naam van Groengebied Amstelland, dat ook het beheer over de projectrekening voert. Groengebied Amstelland is verantwoordelijk voor de financiële administratie en de uitvoering van de projecten conform de subsidievoorwaarden, inclusief de eindverantwoording richting de subsidiegevers.

In bijlage II is een financieel overzicht over 2019 gegeven. In bijlage III is de stand van zaken van de projecten ultimo 2019 weergegeven.

De Samenwerkingsovereenkomst loopt tot eind 2020. Omdat het gewenst is het Beheerfonds in stand te houden, wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voorbereid voor de periode 2021-2026.

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2019

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2019

2.1.1. Activa

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met maatschappelijk nut	17.928		-	
Investeringen met economisch nut	2.704		8.111	
subtotaal materiële vaste activa		*20.632*		*8.111*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**20.632**		**8.111**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen	50		15.158	
Vooruitbetaalde bedragen	7.705		21.909	
Nog te ontvangen bedragen	4.924		24.047	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.023.474		3.519.411	
subtotaal vorderingen en overlopende activa		*4.036.153*		*3.580.524*
Liquide Middelen				
Nationaal Groenfonds (proj.rek. Diemerbos)	2.065.483		1.997.216	
ING bank	116.012		135.441	
Kas	373		186	
subtotaal liquide middelen		*2.181.869*		*2.132.843*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**6.218.022**		**5.713.367**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**6.238.654**		**5.721.478**

2.1.2 Passiva

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves				
Algemene reserve	1.295.015		1.309.218	
Bestemmingsreserve Vervangingsinvest.	-		1.428.193	
Bestemmingsreserve Investeringen	582.242		629.281	
Bestemmingsreserve Egalisatie	17.928		-	
subtotaal reserves		*1.895.186*		*3.366.692*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**1.895.186**		**3.366.692**
VOORZIENING		**1.680.216**		**-**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	298.208		138.504	
Nog te betalen bedragen	32.234		45.532	
Aangegane verplichtingen	-		12.577	
Vooruitontvangen bedragen	267.328		160.957	
In beheer gehouden gelden projectrek. Diemerbos bij Nationaal Groenfonds	2.065.483		1.997.216	
subtotaal schulden korte termijn		*2.663.253*		*2.354.786*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**2.663.253**		**2.354.786**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**6.238.654**		**5.721.478**

2.1.2 Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa
Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves
Het algemeen bestuur van Groengebied Amstelland heeft op 18 juni 2009 besloten om van de acht reserves/fondsen uitsluitend de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen en de bestemmingsreserve investeringen te handhaven.

Het fonds batterij Penbos, de bestemmingsreserve Amsteldijk, de bestemmingsreserve IJsbaan en de bestemmingreserve Toekomst Amstelland te laten opgaan in de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen

De bestemmingsreserve Middelpolder toe te voegen aan de bestemmingsreserve investeringen

- Algemene reserve
Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het resultaat na bestemming toegevoegd respectievelijk onttrokken. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en de zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
Naar aanleiding van het AB besluit van 7 december 2005 is een bestemmingsreserve vervangingsreserve gevormd ten behoeve van vervangingsinvesteringen en groot onderhoud. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en de zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen.

- Bestemmingsreserve investeringen
In het AB van 7 december 2005 is besloten een bestemmingsreserve investeringen te vormen, hieruit moet het lopende investeringsprogramma gedekt worden. Een deel van de renteopbrengst voortvloeiend uit de deposito en zakelijke spaarrekeningen wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve investeringen.

- Bestemmingsreserve egalisatie
De bestemmingsreserve dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven. Deze bestemmingsreserves dienen in stand te worden gehouden ter dekking van de kapitaallasten in de exploitatie.

- Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarin zij gegenereerd worden.

Subsidies en bijdragen van derden
Ontvangsten inzake subsidies en bijdragen van derden ten behoeve van de realisatie van specifieke projecten, alsmede de daarmee samenhangende uitgaven worden in de programmarekening verantwoord.

2.1.4 Toelichting op de balans

		31-12-2019		31-12-2018
ACTIVA				
Materiële vaste activa		**20.632**		**8.111**

Investeringen met maatschappelijk nut

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto investeringen boekjaar		17.928		-
		17.928		-
Afschrijvingen boekjaar	-		-	
Totaal afschrijvingen		-		-
Boekwaarde per 31 december		17.928		-

Investering t.b.v. het realiseren van het complete wandelnetwerk voor Amstelland, inclusief Amsterdamse Bos en gemeenten Aalsmeer en Uithoorn. Het uitbreiden van het aanbod aan recreatieve wandelroutes en het creëren van eenheid in bewegwijzering omvat in totaal 253 km aan wandelroutes.

Investeringen met economisch nut

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto investeringen tot boekjaar		139.607		139.607
Desinvesteringen boekjaar		-		-
		139.607		139.607
Afschrijvingen tot boekjaar	131.496		126.089	
Afschrijvingen lopend boekjaar	5.407		5.407	
Afschrijvingen desinvestering boekjr.	-		-	
Totaal afschrijvingen		136.903		131.496
Boekwaarde per 31 december		2.704		8.111

In BIJLAGE IV is een specificatie van de materiële vaste activa is opgenomen in de staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019

Vlottende activa

Debiteuren algemeen	**50**	**15.158**
Vooruitbetaalde bedragen	**7.705**	**21.909**

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2019 bestaan uit kosten voor abonnementen, contributies en verzekeringskosten over 2020.

	31-12-2019	31-12-2018
Nog te ontvangen bedragen	**4.924**	**24.047**
Specificatie:		
Nationaal Groenfonds	4.924	
	4.924	

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Uitzetting Rijk's schatkist GGA		**4.023.474**		**3.519.411**
Rijk's schatkist GGA				
Drempelbedrag 2019		250.000		
Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden				
	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	120.761	116.115	124.840	116.012
Ruimte onder drempelbedrag	129.239	133.885	125.160	133.988
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
Liquide middelen				
Nationaal Groenfonds (projectrek. Diemerbos)	2.065.483		1.997.216	
ING bank r/c 67.08.64.218	5.909		5.351	
ING bank zak. spaarrekening 67.08.64.218	110.103		130.090	
Kas	373		186	
		2.181.869		**2.132.843**

PASSIVA

	31-12-2019	31-12-2018
Reserves		
Algemene reserve		
Saldo per 1 januari	1.309.218	1.421.930
Bij: Saldo exploitatie	85.809	-
Bij: Liander, vergoeding opstalrecht	1.464	-
Bij: Toevoeging bijdrage beheer/onderhoud natuurzoom	-	101.696
Bij: Verkoop erfpachtrecht verbreding A10/watercompensatie Duivendrechtse polder: eenmalige gebruikersvergoeding grond	-	10.649
Af: Vrijval (opheffen) bestemmingsreserve vv (2018/18)	-94.677	-
Af: Onttrekking conform begroting	-6.798	-194.793
Af: Exploitatiesaldo	-	-30.265
Saldo per 31 december	1.295.015	1.309.218

De algemene reserve is gevormd uit de van het Rijk ontvangen afkoopsom ten behoeve van de inrichting van de Ouderkerkerplas. De onttrekking is conform begrotingswijziging 2019 (AB besluit 14/2019). Derhalve resteert een dotatie t.b.v. exploitatiesaldo.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen

Saldo per 1 januari	1.428.193	809.170
Bij: Saldo toevoeging	94.677	921.900
Af: Onttrekking	-125.800	-302.876
Af: Overheveling naar voorziening groot onderhoud	-1.397.070	
Saldo per 31 december	-	1.428.193

De onttrekking aan de bestemmingsreserve van € 125.800,- heeft betrekking op de uitgaven voor het einde erfpacht WA en huisting naar Elsenhove. Daarnaast een onttrekking ten behoeve van planmatig onderhoud voor de vorming van de voorziening Groot onderhoud (AB besluit 18/2018). De dotatie betreft het saldo t.b.v. het opheffen van de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen.

Bestemmingsreserve investeringen

Saldo per 1 januari	629.281	663.871
Bij: Saldo toevoeging	10.186	8.874
Af: Saldo onttrekking	-39.297	-43.464
Af: investering naar bestemmingsreserve egalisatie	-17.928	-
Saldo per 31 december	582.242	629.281

De dotatie betreft de ontvangen canon van Stichting Watersportpark.
De onttrekking bestaat uit investeringen t.b.v. projecten uitvoeringsprogramma, fietspaden, vaar- en wandelroutenetwerken voor een totaal bedrag van € 38.101,-. Verder is conform begroting de afschrijvingskosten 2019 (€ 5.407,-) van de pont aan de Kalfjeslaan van de reserve onttrokken.

	31-12-2019	31-12-2018
Bestemmingsreserve egalisatie		
Saldo per 1 januari	-	-
Bij: Saldo toevoeging	17.928	-
Af: Saldo onttrekking	-	-
Saldo per 31 december	17.928	-

De dotatie betreft de investering t.b.v. realisatie wandelnetwerk Amsteland

Totaal reserves	**1.895.186**	**2.737.411**

Voorziening

Voorziening groot onderhoud		
Saldo per 1-1	-	-
Overheveling uit bestemmingsreserve vervangingsinvest.	1.397.070	-
Dotatie	896.400	-
Onttrekking	613.254	-
Saldo per 31-12	1.680.216	-

De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Schulden op korte termijn

Crediteuren	**298.208**	**138.504**

De post crediteuren is als volgt gespecificeerd:

Specificatie:	
Gemeente Amstelveen	131.376
Recreatie Noord-Holland NV	109.155
Zeldenrijk Groenvoorziening	25.320
Waternet	22.148
Paswerk	6.876
Overige crediteuren	3.333
	298.208
	-

Nog te betalen bedragen	**32.234**	**45.532**

Specificatie:	
BTW 4e kwartaal 2019	5.633
Maai-, schoonmaakkosten recreatiechappen	10.249
Accountantskosten 2019	8.773
Advieskosten	3.083
Electra	4.496
	32.234

De belaste activiteiten betreffen de evenementen Amsterdam Open Air, Gaasperpleasure, Reggae Lake Festival en Fiësta Macumba.

	31-12-2019	31-12-2018
Aangegane verplichtingen	**-**	**12.577**
Vooruitontvangen bedragen	**267.328**	**160.957**

Specificatie:

Bijdrage t.b.v. project Sloepennetwerk	12.293
Bijdrage t.b.v. project Wandelnetwerk Amstelland	224.987
Bijdrage t.b.v. project Bomencompensatie verbreding A2-A9	28.222
Borg	1.826
	267.328

De ontvangen bedragen zijn bestemd voor de projecten sloepennetwerk Amsterdam-Amstelland, wandelnetwerk Amstelland en bomencompensatie verbreding A2-A9.

In beheer gehouden gelden projectrekening Diemerbos bij het Nationaal Groenfonds		**2.065.483**		**1.997.216**
Deelbudgetten partijen Samenwerkingsovereenkomst Diemerbos				
Dienst Landelijk Gebied/Amsterdam	101.275		101.275	
Gemeente Amsterdam	53.480		53.480	
Gemeente Diemen	114.938		114.938	
Groengebied Amstelland	975.397		986.576	
Rijkswaterstaat	-		-	
Staatsbosbeheer	161.364		161.364	
Stadsdeel Zuidoost	193.077		193.077	
		1.599.530		1.610.709
Overige deelbudgetten Samenwerkingsovereenkomst Diemerbos				
Verevening	21.215		21.215	
Beheerfonds	444.601		365.291	
Renteopbrengsten	137		-	
		465.953		386.506
		2.065.483		1.997.216

Toelichting bij projectrekening Diemerbos bij het Nationaal Groenfonds

In de Samenwerkingsovereenkomst Diemerbos (artikel 1.2) is afgesproken dat de deelnemende partijen de eigen bijdragen voor de projecten van het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2 in een fonds storten, waarin tevens de bijdragen van derden (bijvoorbeeld Rijkswaterstaat) en de voorschotten voor de subsidies worden gestort. Het fonds heeft gestalte gekregen in de vorm van een projectrekening bij het Nationaal Groenfonds. Het beheer van de projectrekening wordt gevoerd door Groengebied Amstelland.

In de projectbudgetten van 11 projecten is rekening gehouden met reservering van gelden voor het beheer voor een periode van 30 jaar, conform artikel 1.1 van de Samenwerkingsovereenkomst.

Naast de gelden voor investeringen en beheer van de projecten is een beheerfonds opgenomen in de projectrekening (Samenwerkingsovereenkomst art. 1.5). Hiermee moet het beheer gefinancierd worden van in 2010 aangelegde voorzieningen in het kader van Recreatie om de Stad, waarvoor, door het dichtdraaien van de geldkraan door het Rijk, onverwacht geen beheergelden beschikbaar kwamen. De partijen hebben afgesproken gedurende de looptijd van het Investeringsprogramma (2014-2020) op zoek te gaan naar een structurele oplossing voor het beheertekort, onder meer door nieuwe financieringsmodellen, minder intensieve vormen van beheer en verdienmogelijkheden (zoals bijvoorbeeld het organiseren van evenementen).

Voor de financiering van de projecten is een vereveningsmogelijkheid afgesproken (Samenwerkingsovereenkomst art. 1.4). Als één project financiële meevallers kent wordt het financieel overschot, indien nodig, ingezet voor andere projecten in het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2. Wanneer na verevening op het investeringsprogramma een overschot blijft bestaan, zal dit overschot ingezet worden voor het beheer.

De renteopbrengsten van de projectrekening worden in het beheerfonds gestort (Samenwerkingsovereenkomst art. 1.5).

In bijlage II is een financieel overzicht over 2019 gegeven. In bijlage III is de stand van zaken van de projecten ultimo 2019 weergegeven.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen.
Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van recreatieschap Groengebied Amstelland. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder.
De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).
De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren.

2.2 Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	4.372.520	688.113	- 3.684.407	3.011.225	615.200	- 2.396.025	2.363.475	747.837	- 1.615.638
2 Toezicht	446.482	-	- 446.482	480.996	-	- 480.996	505.584	-	- 505.584
3 Financiën	52.771	-	- 52.771	45.622	-	- 45.622	57.828	13	- 57.814
4 Bestuursadvisering	256.057	-	- 256.057	225.916	-	- 225.916	253.277	-	- 253.277
5 Secretariaat	50.709	-	- 50.709	51.720	-	- 51.720	53.260	-	- 53.260
6 Communicatie	93.567	-	- 93.567	85.239	-	- 85.239	90.009	-	- 90.009
7 Inrichting & ontwikkeling	261.536	140.057	- 121.479	561.805	312.414	- 249.391	275.936	137.065	- 138.871
Bijdrage participanten		3.233.967	3.233.967		3.233.967	3.233.967		3.186.174	3.186.174
Totaal lasten en baten	**5.533.643**	**4.062.137**	**- 1.471.506**	**4.462.523**	**4.161.581**	**- 300.942**	**3.599.368**	**4.071.090**	**471.721**
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	**- 1.471.506**			**- 300.942**			**471.721**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	87.273	-	87.273	-	-	-	112.345	-	112.345
Onttrekking algemene reserve	-	101.475	- 101.475	-	6.798	- 6.798	-	225.058	- 225.058
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv.	94.677	-	94.677	-	-	-	921.900	-	921.900
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinv.	-	1.522.870	- 1.522.870	-	180.000	- 180.000	-	302.876	- 302.876
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	10.186	-	10.186	10.186	-	10.186	8.874	-	8.874
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	57.225	- 57.225	-	124.330	- 124.330	-	43.464	- 43.464
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	17.928	-	17.928	-	-	-	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**5.743.706**	**5.743.706**	-	**4.472.709**	**4.472.709**	-	**4.642.488**	**4.642.488**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**5.743.706**	**5.743.706**	**-**	**4.472.709**	**4.472.709**	**-**	**4.642.488**	**4.642.488**	**-**

2.3 Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma

2.3.1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.328.160	1.312.131	1.493.250
Inzet RNH regulier	572.112	597.694	516.885
Dotatie voorziening groot onderhoud	2.293.470	896.400	-
Groot onderhoud	613.254	808.600	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 613.254	- 808.600	-
Totaal lasten regulier	**4.193.742**	**2.806.225**	**2.010.136**
Baten:			
Opbrengsten regulier	651.429	615.200	616.292
Totaal baten regulier	**651.429**	**615.200**	**616.292**
Saldo regulier	**- 3.542.313**	**- 2.191.025**	**- 1.393.843**
Lasten:			
Lasten incidenteel	151.717	170.000	333.165
Inzet RNH incidenteel	27.061	35.000	20.174
Totaal lasten incidenteel	**178.778**	**205.000**	**353.340**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	1.464	-	131.545
Project subsidies	35.220	-	-
Totaal baten incidenteel	**36.684**	**-**	**131.545**
Saldo incidenteel	**- 142.094**	**- 205.000**	**- 221.795**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 3.684.407**	**- 2.396.025**	**- 1.615.638**

Financieel	Toelichting
Het negatieve saldo van gebiedsbeheer valt circa € 1.288.382 hoger uit door hogere dotatie Voorziening groot onderhoud (€1.397.070), lagere Groot onderhoud (€195.346) en hogere incidentele baten (€ 36.684).	
Hogere lasten regulier	Er is een hogere dotatie Voorziening groot onderhoud in verband met een administratieve overboeking (€1.397.070) (AB besluit 18/2018). Verder zijn er lagere kosten voor groot onderhoud doordat geplande werkzaamheden aan de verhardingen Gaasperplas zijn getemporiseerd in afwachting van de uitkomsten participatietraject Opwaardering Gaasperplas. Daarnaast is er vertraging opgetreden bij de baggerwerkzaamheden Gaasperzoom door de stikstofdiscussie.
Lagere lasten incidenteel	Lagere lasten incidenteel dan begroot, doordat de in de begroting opgenomen reservering voor het inrichten van een afsluitbare parkeergelegenheid nabij het nieuwe beheerkantoor (€15.000) niet is uitgevoerd.
Hogere baten incidenteel	Hogere baten incidenteel door de provinciale subsidies ten behoeve van restauratie buitenplaats Wester-Amstel.

Onderbouwing bedrijfskosten regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Groen	559.193	504.760
Verharding	87.747	98.151
Water	89.963	61.103
Riolering	31.253	24.969
Civiele kunstwerken	33.502	37.860
Meubilair	120.020	85.971
Reiniging	148.498	153.570
Gebouwen	22.413	88.914
Onderhoud pontveer	44.157	70.035
Oevers strand	29.396	42.867
Beheerkosten dagelijks onderhoud	1.166.143	1.168.200
Overig bedrijfskosten	162.017	143.931
Totaal bedrijfskosten regulier	1.328.160	1.312.131

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019
Onderbouwing groot onderhoud		
Inzet RNH VAT GO/VV	-	-
Groen	176.180	77.300
Verharding	106.643	289.000
Water	41.836	110.000
Riolering	-	-
Civiele kunstwerken	215.990	255.000
Meubilair	45.273	63.300
Reiniging	-	-
Gebouwen	27.333	14.000
Onderhoud pontveer	-	-
Oevers strand	-	-
Totaal groot onderhoud	613.254	808.600
	-	

Onderbouwing incidentele lasten en baten per project

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
opwaarderen gaasperplasgebied	17.758	-	17.758
einde erfpacht WA, huisvesting	161.020	35.220	125.800
Liander, vergoeding opstalrecht	-	1.464	-1.464
	178.778	36.684	142.094

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
opwaarderen gaasperplasgebied	25.000	-	25.000
einde erfpacht WA, huisvesting	180.000		180.000
	205.000	-	205.000

Reguliere inspanning	Resultaat	Behoud gebied	Vergroten gebruik	Duurzaamheid	Maatschappelijk
Dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	Binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
Dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	Binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
Controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	Onveilige situaties voorkomen	x			x
Updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	Actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
Uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	Uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
Bijhouden beheersysteem	Beheerssysteem up-to-date	x			
Controleren zwemwaterkwaliteit	Verontreiniging tijdig opgemerkt	x			
Uitgeven en reguleren vergunningen/gebruiksovereenkomsten	Naleving gecontroleerd	x			
Begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	Organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
Onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	Goede relaties andere partijen	x		x	x
Behandeling klachten	Binnen termijn van vier weken		x		x
Begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en inzet werknemers werkvoorzieningsschappen	Inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
Zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	Hogere efficiëntie beheer	x		x	x
Inschakelen agrariërs bij beheer	Lagere beheerlasten (geen verlaging t.o.v. eerdere jaren)	x		x	
Coördineren grote evenementen	Optimale opbrengsten voor Groengebied Amstelland		x	x	
Begeleiden Amsterdam Open Air, Gaasperpleasure, Festival Macumba en sportevenementen	Organisator/gemeente/partners tevreden over dienstverlening schap	x	x	x	

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
‘Opwaarderen Gaasperplas’	Stadsdeel Zuidoost heeft in nauwe samenwerking met GGA een uitgebreid participatietraject uitgevoerd. De planvorming is vrijwel afgerond en moet nog bestuurlijk worden bekrachtigd. De inzet van GGA voor dit project heeft minder inzet gekost dan begroot. De lange procestijd heeft tot gevolg dat de onderhoudssituatie van met name de verhardingen zichtbaar slechter wordt, in afwachting tot de benodigde aanpassingen en investeringen.	x	x		x
Einde erfpacht WA, huisvesting	Eigenaar Wester Amstel is tevreden met afhandeling en overdracht. Medewerkers Recreatie Noord Holland zijn tevreden met nieuwe huisvesting en de gemeente Amstelveen is als verhuurder tevreden met nieuwe huurder Groengebied Amstelland.	x			

2.3.2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	13.235	31.275	44.955
Inzet RNH regulier	433.247	449.721	460.629
Totaal lasten regulier	**446.482**	**480.996**	**505.584**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 446.482**	**- 480.996**	**- 505.584**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 446.482**	**- 480.996**	**- 505.584**

Financieel	Toelichting
Per saldo een onderschrijding van € 34.514 door lagere bedrijfskosten en inzet RNH	
Saldo regulier	
Onderschrijding van € 34.514	Er zijn minder kosten door onderbezetting, waardoor niet de gewenste capaciteit geleverd kon worden.

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	Recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
Vervullen rol gastheer in het gebied	Recreanten tevreden over gastheerschap	x			x
Jaarlijks opstellen handhavingsplan	Handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
Specifieke handhaving: zichtbaarheid en handhaving verbeteren	Waarborgen veiligheidsgevoel recreanten en maatschappelijk draagvlak		x		x

2.3.3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	15.314	14.691	13.959
Inzet RNH regulier	61.133	56.687	60.717
Totaal lasten regulier	**76.446**	**71.378**	**74.675**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	13
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**13**
Saldo regulier	**- 76.446**	**- 71.378**	**- 74.662**
Lasten:			
Lasten incidenteel	3	-	7.566
Inzet RNH incidenteel	- 23.678	- 25.756	- 24.414
Totaal lasten incidenteel	**- 23.675**	**- 25.756**	**- 16.848**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**23.675**	**25.756**	**16.848**
Saldo Financiën	**- 52.771**	**- 45.622**	**- 57.814**

Financieel	Toelichting
Geen over- of onderschrijdingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	Correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
Voeren financiële administratie	Correcte en betrouwbare administratie	x		x	
Beheren financiële middelen	Optimaal beheer financiële middelen	x		x	
Jaarlijks herijking van de berekening van het gewenste weerstandsvermogen	Weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

2.3.4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	6.263	10.281	4.435
Inzet RNH regulier	190.004	205.635	225.242
Totaal lasten regulier	**196.267**	**215.916**	**229.677**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 196.267**	**- 215.916**	**- 229.677**
Lasten:			
Lasten incidenteel	59.790	5.301	15.783
Inzet RNH incidenteel	-	4.699	7.816
Totaal lasten incidenteel	**59.790**	**10.000**	**23.600**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 59.790**	**- 10.000**	**- 23.600**
Saldo Bestuursadvisering	**- 256.057**	**- 225.916**	**- 253.277**

Financieel	Toelichting
Per saldo een overschrijding van ruim € 30.000 door met name de hogere lasten incidenteel	
lagere lasten regulier	lagere lasten door minder inzet RNH en lagere bedrijfskosten dan begroot. Het aanvullende onderzoek (kwalitatief) voor de recreatiemonitor werd uitgesteld naar 2020. Voorbereidingen daarvoor zijn wel getroffen.
hogere lasten incidenteel	De hogere lasten incidenteel zijn ontstaan door de extra capaciteit voor het visie- en ambitietraject. De verwachting is dat het ambitiedocument eind 2021 vastgesteld wordt.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
koudewinning Ouderkerkerplas	-	-	-
ambitiedocument	31.747	-	31.747
visie	28.044		
	59.790	-	31.747

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
koudewinning Ouderkerkerplas	10.000	-	10.000
visie	-	-	-
	10.000	-	10.000

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Adviseren bestuur	Goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
Relatie met participanten onderhouden	Ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
Belangenbehartiging en advisering aan derden	Gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
Adequaat reageren op actualiteiten	Vragen binnen 2 weken beantwoord				x
Bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	Programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
Recreatiemonitor: aantal bezoeken monitoren	Jaarlijkse meting van het aantal bezoeken aan de deelgebieden. Aanvullend enquête onderzoek wordt weer in 2020 uitgevoerd.				x
Advieskosten	Dit betreft een PM post die gebruikt wordt voor het inzetten van extern juridisch advies.			x	
Monitoren van de beleidsdoelen	Evaluatie van de doelen van het programma	x	x	x	x

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Koudewinning Ouderkerkerplas	Eerdere gesprekken in 2017 en 2018 met NUON over marktconforme vergoeding voor koudewinning in de Ouderkerkerplas hebben niet geleid tot resultaat. In de begroting 2019 werd budget gereserveerd voor het voeren			x	
Opstellen Inspiratiedocument en voorbereiden Ambitieproces.	Ter voorbereiding op de uitwerking van ambities, werd samen met experts een geïnventariseerd en een inspiratiedocument opgesteld. Na presentatie in de najaarsvergadering gaf het AB opdracht een procesvoorstel op te stellen voor het ambitietraject.	x			x

2.3.5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	3.250	-
Inzet RNH regulier	50.709	48.470	53.260
Totaal lasten regulier	**50.709**	**51.720**	**53.260**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 50.709**	**- 51.720**	**- 53.260**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 50.709**	**- 51.720**	**- 53.260**

Financieel	Toelichting
Geen over- of onderschrijdingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	Participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
Organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	Drie bestuursrondes per jaar begeleid	x			
Secretariële ondersteuning	Afhandeling post en telefoon, archivering	x			

2.3.6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	21.717	15.936	18.860
Inzet RNH regulier	58.661	60.303	60.876
Totaal lasten regulier	**80.378**	**76.239**	**79.736**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 80.378**	**- 76.239**	**- 79.736**
Lasten:			
Lasten incidenteel	13.189	9.000	10.273
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**13.189**	**9.000**	**10.273**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 13.189**	**- 9.000**	**- 10.273**
Saldo Communicatie	**- 93.567**	**- 85.239**	**- 90.009**

Financieel	Toelichting
Geen over- of onderschrijdingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Communicatiestrategie uitvoeren	Gerichte inzet en vernieuwen van analoge en digitale communicatiemiddelen	x	x		x
Voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	Bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
Promoten gebied	Behoud en uitbreiding van de relatie met diverse doelgroepen uit de communicatiestrategie	x	x		x
Benaderen pers en verwerven publiciteit	Positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
Verzorgen digitale media en beheren website	Website up to date	x	x		x
Gebruik sociale media	Promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

2.3.7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	4.196	-	-
Inzet RNH regulier	77.808	127.124	118.395
Totaal lasten regulier	**82.004**	**127.124**	**118.395**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 82.004**	**- 127.124**	**- 118.395**
Lasten:			
Lasten incidenteel	111.347	302.926	92.767
Inzet RNH incidenteel	68.186	131.755	64.774
Totaal lasten incidenteel	**179.532**	**434.681**	**157.541**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	140.057	312.414	137.065
Totaal baten incidenteel	**140.057**	**312.414**	**137.065**
Saldo incidenteel	**- 39.476**	**- 122.267**	**- 20.476**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 121.479**	**- 249.391**	**- 138.871**

Financieel	Toelichting
Per saldo een onderschrijding van ca. € 130.000 doordat werkzaamheden minder omvangrijk zijn dan gebruikelijk.	
lagere lasten incidenteel	Onderschrijdingen omdat de werkzaamheden minder omvangrijk zijn dan gebruikelijk. Er is te hoog begroot. Deze worden hieronder toegelicht in de tabel 'incidentele inspanningen'.
lagere baten incidenteel	Minder baten uit project subsidies dan begroot, zie de toelichting per project.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
uitvoeringsprogramma	19.144	10.000	9.144
fietsbrug over de Gaasp	4.924	4.924	-
fietspaden Diemerbos fase 2	6.375	6.375	-
sloepennetwerk A'dam-Amstelland	4.211	4.211	-
werving Abcoudestraatweg 79	20.331	-	20.331
ruiterroute Diemerpolder	61.843	41.656	20.187
bomencompensatie verbreding A2-A	2.945	2.945	-
wandelnetwerk Amstelland	59.761	59.761	-
infrastructuur horeca O'plas	-	-	-
overige projecten	-	10.186	-10.186
	179.532	140.057	39.476

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
uitvoeringsprogramma	30.000	30.000	-
fietsbrug over de Gaasp	5.532	5.532	-
fietspaden Diemerbos fase 2	13.454	13.454	-
sloepennetwerk A'dam-Amstelland	16.500	16.500	-
werving Abcoudestraatweg 79	25.769	-	25.769
ruiterroute Diemerpolder	72.537	50.776	21.761
bomencompensatie verbreding A2-A	2.250	2.250	-
wandelnetwerk Amstelland	215.000	183.716	31.284
infrastructuur horeca O'plas	53.639	-	53.639
Overige projecten	-	10.186	-10.186
	434.681	312.414	122.267

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	Scholen tevreden over verloop				x
Juridische advisering	Juridisch advies en toetsing uitgevoerd indien noodzakelijk	x	x	x	x
Beheren vastgoedcontracten	Marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en Leisure ondernemingen	x			
Aanvullen beheerssysteem	Informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
Grondverwerving en grondruil	Grondverwerving en –ruil in goede afstemming met partners			x	
Potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	Succesvolle exploitaties		x	x	
Actief verwerven inkomsten	Hogere baten voor het schap			x	
Begeleiden verbreding A2-A9	Project naar tevredenheid begeleid		x		

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebruik	duurzaamheid	maatschappelijk
Uitvoeringsprogramma Groengebied Amstelland:					
Vervullen functie recreatiemakelaar	Voorbereiding van projecten aangejaagd, uitbreiding fiets-, wandel en ruitermogelijkheden in het gebied.		x		x
Investeringsprogramma Diemerbos					
Werving horeca Diemerbos	Het project is in volle gang en de bouw is gestart. De planning is dat de deuren van 'House of Bird' in mei 2020 geopend worden		x		
Fietsbrug over de Gaasp	Het project wacht op afronding door Rijkswaterstaat, uiterlijk in 2021. Er zijn in 2019 kosten gemaakt voor projectleiding ten behoeve van verslaggeving aan de subsidieverstrekker.		x		x
Sloepennetwerk A'dam-Amstelland	Het project Sloepennetwerk is in 2018 in uitvoering gekomen en in 2019 voltooid		x		
Ruiterroute Diemerpolder	De voorbereidingen voor de aanleg van een ruiterroute zijn in 2018 gestart. De uitvoering heeft plaatsgevonden in 2019. De financiële afhandeling (o.a. vaststelling subsidie) zal plaatsvinden in 2020.		x		
Overige projecten					
Werving horeca Ouderkerkerplas	De aanvraag van de omgevingsvergunning is succesvol afgerond. Planning is dat het gebouw in april 2020 wordt geplaatst aan de Ouderkerkerplas. De ondernemers gaan ervanuit begin juli 2020 de deuren te openen.		x		
Bomencompensatie. verbreding A2 en A9	Rijkswaterstaat heeft hiervoor een bedrag beschikbaar gesteld. De aanplant van bomen heeft plaatsgevonden in het late najaar van 2018. In 2019 en 2020 vindt onderhoud en nazorg plaats door de aannemer. Vervolgens is er geld gereserveerd voor twee dunningen, vijf en tien jaar na aanplant. Dit geld zal na afrekening van onderhoud en nazorg door de aannemer eind 2020 in de beheerreserve			x	
Werving Abcoudestraatweg 79	In 2019 is een ondernemer geselecteerd voor herontwikkeling van deze locatie. Daarna is gestart met planvorming voor het verplaatsen van de milieustraat die op het perceel aanwezig is. Verwacht wordt dat hierover in 2020 nadere voorstellen kunnen worden gedaan.		x		
Wandelnetwerk Amstelland	Het project Wandelnetwerk Amstelland is in 2018 gestart en loopt door tot in 2021.		x		
Overige	Jaarlijkse vergoeding van het watersportpark in de Ouderkerkerplas				

2.3.8 Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.388.884	1.387.564	1.575.459
Inzet RNH regulier	1.443.674	1.545.634	1.496.004
Dotatie voorziening groot onderhoud	2.293.470	896.400	-
Groot onderhoud	613.254	808.600	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 613.254	- 808.600	-
Totaal lasten regulier	**5.126.028**	**3.829.598**	**3.071.463**
Baten:			
Opbrengsten regulier	651.429	615.200	616.306
Totaal baten regulier	**651.429**	**615.200**	**616.306**
Saldo regulier	**- 4.474.599**	**- 3.214.398**	**- 2.455.157**
Lasten:			
Lasten incidenteel	336.046	487.227	459.555
Inzet RNH incidenteel	71.568	145.698	68.351
Totaal lasten incidenteel	**407.615**	**632.925**	**527.906**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	1.464	-	131.545
Project subsidies	175.277	312.414	137.065
Totaal baten incidenteel	**176.741**	**312.414**	**268.610**
Saldo incidenteel	**- 230.874**	**- 320.511**	**- 259.296**
Saldo Totaal	**- 4.705.473**	**- 3.534.909**	**- 2.714.453**

2.4 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER KOSTENSOORT

Omschrijving	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	1.443.674	1.545.634	1.496.004
Bestuurskosten	4.993	9.339	4.435
Kantoorkosten	27.152	35.748	28.076
Vervoerskosten	22.871	30.403	31.185
PR & marketing	21.717	15.936	18.860
Bedrijfskosten	1.306.418	1.290.220	1.537.582
Projectkosten	407.611	632.925	477.371
Groot Onderhoud	613.254	808.600	-
Afschrijvingen	5.407	5.407	5.407
Rentekosten	327	511	451
Dotatie voorziening groot onderhoud	2.293.470	896.400	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud	- 613.254	- 808.600	-
Bijzondere baten en lasten	3	-	- 3
Totaal lasten	**5.533.643**	**4.462.523**	**3.599.368**
Baten			
Exploitatieopbrengsten*	651.429	615.200	616.292
Financiële baten	-	-	13
Overige opbrengsten	1.464	-	131.545
Project subsidies	175.277	312.414	137.065
Totaal baten	**828.170**	**927.614**	**884.916**
Resultaat deelprogramma's	**- 4.705.473**	**- 3.534.909**	**- 2.714.453**
Bijdrage participanten	3.233.967	3.233.967	3.186.174
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**- 1.471.506**	**- 300.942**	**471.721**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	87.273	-	112.345
Onttrekking algemene reserve	- 101.475	- 6.798	- 225.058
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinv.	94.677	-	921.900
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinv.	- 1.522.870	- 180.000	- 302.876
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	10.186	10.186	8.874
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	- 57.225	- 124.330	- 43.464
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	17.928	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**
Exploitatieopbrengsten*:			
Huren	44.963	45.300	54.859
Erfpachten	249.774	247.000	240.101
Vergunning/kioskverkopen	600	2.700	1.000
Veergelden	17.548	18.000	18.137
Overige exploitatie inkomsten (voornamelijk evenementen)	338.544	302.200	302.195
	651.429	615.200	616.292

2.5 Wet FIDO MODELSTATEN A EN B

Modelstaat A (x € 1.000)

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	366	366	366	366	366	366
Ruimte onder limiet		366			366	
Overschrijding		0			0	
Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	366	366	366	366	366	366
Ruimte onder limiet		366			366	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

De Kasgeldlimiet voor recreatieschap Groengebied Amstelland bedraagt op basis van de begroting 2019 € 366.000,-. Het recreatieschap blijft het gehele jaar binnen de limiet.

Modelstaat B (x € 1.000)

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		-	
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		-	
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		-
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld		-	
3b	nieuw uitgezette lange leningen		-	
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		-
5	Betaalde aflossingen		-	
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)	-	
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		-
8	Renterisiconorm			-
9a	ruimte onder			-
9b	Overschrijding			-

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		-	
11	Vastgestelde percentage			
12	Renterisiconorm	(10x11)		-

Er hebben bij het recreatieschap Groengebied Amstelland geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden en er zijn geen nieuwe leningen uitgezet of aangetrokken. De renterisiconorm is derhalve nihil.

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1 Samenstelling van het Algemeen Bestuur per 31 december 2019

GEMEENTE OUDER-AMSTEL	Mevrouw J. Langenacker (voorzitter)
GEMEENTE AMSTELVEEN	Mevrouw F. Gordon
GEMEENTE AMSTERDAM	De heer J. Wedemeijer (gemandateerd vertegenwoordiger van wethouder mevrouw M. van Doorninck)
	De heer R. Piers (gemandateerd vertegenwoordiger van wethouder mevrouw S. Kukenheim)
	De heer R. Vermin (gemandateerd vertegenwoordiger van wethouder L. Ivens)
GEMEENTE DIEMEN	De heer M. Sikkes-van den Berg
PROVINCIE NOORD-HOLLAND	De heer J. Chr. van der Hoek

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 5319539
Fax 023 - 5311700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland, op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- het overzicht van baten en lasten over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Groengebied Amstelland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2019, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring.
- toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 31 maart 2020
Reg.nr.: 101819/215/421/631
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Groengebied Amstelland in de openbare vergadering van 2 juli 2020.

voorzitter,
Mevrouw J. Langenacker

BIJLAGEN

BIJLAGE I: INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT 2019

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2019	Vermeerde-ringen 2019	Verminde-ringen 2019	Afschrij-vingen 2019	Stand per 31-12-2019
	ACTIVA					
1	Onroerende en roerende bezittingen	8.111	17.928		5.407	20.632
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves					
3	Financiële vaste activa	-			-	-
	Totaal	8.111	17.928	-	5.407	20.632
	PASSIVA					
1	Algemene reserve	1.309.218	87.273	101.475		1.295.015
2	Bestemmingsreserve Vervangingsinvest.	1.428.193	94.677	1.522.870		-
3	Bestemmingsreserve Investeringen	629.281	10.186	57.225		582.242
4	Bestemmingsreserve Egalisatie	-	17.928	-		17.928
4	Voorziening	-	2.293.470	613.254		1.680.216
5	Aangegane langlopende leningen	-				-
	Totaal	3.366.692	2.503.534	2.294.824	-	3.575.402
	Bruto werkkapitaal	**3.358.581**	**2.485.605**	**2.294.824**	**-5.407**	**3.554.769**

BIJLAGE II: Financieel overzicht projectrekening Diemerbos 2019

nr.	*deelbudget*	*projecttrekker*	*budget per 1-1-2019*	*stortingen door derden*	*betalingen aan projecttrekkers*	*budget per 31-12-2019*
1	Fietspad Penbos-Diemerbos	Groengebied Amstelland	-	-	-	-
2	Diemerbosboom en landmark	Staatsbosbeheer	133.851,00	-	-	133.851,00
3	Verbreding watergangen	Dienst Landelijk Gebied/Amsterdam	85.479,32	-	-	85.479,32
4	Bouwrijp maken scoutingterrein	Staatsbosbeheer	-	-	-	-
5	Aansluiting wandelpad Landlust	Dienst Landelijk Gebied/Amsterdam	15.795,70	-	-	15.795,70
6	Faunapassages Provincialeweg	Stadsdeel Zuidoost	193.076,84	-	-	193.076,84
7	Zonering fietspad Diemen-Diemerbos	Gemeente Diemen	114.937,81	-	-	114.937,81
8	Doortrekken waterpartij Diemerdriehoek	Gemeente Diemen	-	-	-	-
9	Fietspaden naar extra onderdoorgang A9	Groengebied Amstelland	160.127,45	-	8.722,72	151.404,73
10	Fietsbrug over de Gaasp	Groengebied Amstelland	791.306,50	-	609,55	790.696,95
11	Aansluiting fietsverbinding IJburg	Gemeente Amsterdam	53.479,96	-	-	53.479,96
12	Fietspad oostkant Diemerbos	Groengebied Amstelland	35.142,38	-	1.847,07	33.295,31
13	Natuurcompensatie Rijkswaterstaat	Rijkswaterstaat	-	-	-	-
14	Promotie en evenementen	Staatsbosbeheer	27.512,52	-	-	27.512,52
15	Verevening	nader te bepalen	21.215,35	-	-	21.215,35
16	Beheerfonds	Staatsbosbeheer en Groengebied A.	365.291,07	130.923,39	51.613,60	444.600,86
17	Renteopbrengsten	naar Beheerfonds	-	136,68	-	136,68
	Totaal		1.997.215,90	131.060,07	62.792,94	2.065.483,03

Bijlage III: Stand van zaken projecten Investeringsprogramma Diemerbos fase 2

In het Investeringsprogramma Diemerbos fase 2 zijn veertien projecten benoemd. Van deze veertien projecten zijn er elf in de afgelopen vijf jaar tot uitvoering gekomen. Negen projecten zijn inmiddels voltooid. Twee projecten zijn afgevoerd van de lijst en één project is op de lange baan geschoven. Hieronder volgt een overzicht van de stand van zaken per project/deelbudget.

1. Fietspad Penbos-Diemerbos. De Stuurgroep heeft besloten om dit project niet uit te voeren, omdat de kosten veel hoger uitkwamen dan was geraamd en te hoog waren om deze investering te rechtvaardigen. De gewenste fietsverbinding is via andere (deels nieuwe) fietspaden gerealiseerd.
2. Diemerbosboom en landmark. Voor dit project is de financiering nog niet rond. Het is daarom nog niet in uitvoering genomen. In 2016 is besloten om realisatie van dit project geen prioriteit te geven. In 2019 is besloten om de gereserveerde middelen voor dit project in stand te houden om zo alvast een startkapitaal te hebben voor de voorstellen in de Beheer- en Ontwikkel Strategie, die ook betrekking hebben op verbetering toegangen.
3. Verbreding watergangen. Dit project is begin 2015 gereed gekomen. Er zijn extra kosten gemaakt voor het afplaggen van percelen, zodat deze als moeras beheerd kunnen worden. Hierdoor kan voor deze percelen een hogere beheervergoeding vanuit de SNL worden verkregen. De meerkosten zijn gedekt via verevening met minderkosten van andere projecten.
4. Bouwrijp maken scoutingterrein. Dit project is in 2015 gereed gekomen. Het projectbudget is licht overschreden. De meerkosten zijn gedekt via verevening met minderkosten van andere projecten.
5. Aansluiting wandelpad Landlust. Het wandelpad is begin 2015 gereed gekomen. In 2017 zijn enkele fruitbomen langs het pad geplant. Het restant van het investeringsbudget zal na afrekening van de subsidie naar het budget voor verevening worden overgeheveld.
6. Faunapassages Provincialeweg. In 2015 is één faunapassage gerealiseerd ter hoogte van de Bijlmerweide. De tweede, ter hoogte van het recreatiegebied Gaasperplas, is in 2019 gerealiseerd. Het restant van het investeringsbudget zal na afrekening van de subsidie naar het budget voor verevening worden overgeheveld.
7. Zonering fietspad Diemen-hoofdingang Diemerbos. In 2015 is de eerste fase (vier deeltracés, ca. 935 meter) gerealiseerd. In 2018 is de tweede fase (ca. 665 meter) gerealiseerd. De meerkosten zijn gedekt via verevening met minderkosten van andere projecten. De door extra subsidies (EFRO en Stadsregio) ontvangen bedragen zullen worden overgeheveld naar het Beheerfonds, conform de subsidievoorwaarde van de Provincie.
8. Doortrekken waterpartij Diemerdriehoek. Dit project hangt nauw samen met de realisatie van project 1, fietspad Penbos-Diemerbos. Omdat het fietspad niet wordt gerealiseerd, heeft de Stuurgroep in 2016 besloten om af te zien van realisatie van dit project. Het beschikbare budget is naar het budget voor verevening overgeheveld en daarmee beschikbaar gekomen voor eventuele andere projecten.
9. Fietspaden naar extra onderdoorgang A9. De fietspaden zijn in 2015 gereed gekomen. De kosten waren lager dan geraamd. De nieuwe onderdoorgang (werk Rijkswaterstaat) is in december 2016 in gebruik genomen. Het restant van het investeringsbudget zal na afrekening van de subsidie naar het budget voor verevening worden overgeheveld onder verrekening van een in 2015 gestort voorschot. De door extra subsidie (EFRO) ontvangen bedragen zullen worden overgeheveld naar het Beheerfonds, conform de subsidievoorwaarde van de Provincie.
10. Fietsbrug over de Gaasp. Dit project is in opdracht van Rijkswaterstaat tot uitvoering gekomen. Hoewel de bouw van de nieuwe brug voorspoedig verloopt, is het voor het fietspad bestemde gedeelte gedurende de gehele bouwtijd van de tunnel in de Gaasperdammerweg nodig voor het omgelegde autoverkeer. Pas als de tunnel in gebruik genomen is kan het fietspadgedeelte beschikbaar komen voor het fietsverkeer. Verwacht wordt dat het fietspad over de brug uiterlijk in 2021 in gebruik kan worden genomen.
11. Aansluiting fietsverbinding IJburg. Dit project is in 2016 in voorbereiding genomen en in 2017 gerealiseerd. Het project is duurder geworden dan geraamd. De meerkosten zijn gedekt via verevening en extra bijdragen van de projecttrekker gemeente Amsterdam. Het restant van het investeringsbudget zal na afrekening van de subsidie naar het budget voor verevening worden overgeheveld.
12. Fietspad oostkant Diemerbos. Dit fietspad is in 2015 gereed gekomen. De kosten waren lager dan geraamd. Het restant van het investeringsbudget zal na afrekening van de subsidie naar

het budget voor verevening worden overgeheveld onder verrekening van een in 2015 gestort voorschot. De door extra subsidie (EFRO) ontvangen bedragen zullen worden overgeheveld naar het Beheerfonds, conform de subsidievoorwaarde van de Provincie.

13. Natuurcompensatie Rijkswaterstaat. Dit project is in 2015 gereed gekomen, geheel in opdracht en voor rekening van Rijkswaterstaat, buiten de projectrekening van het Diemerbos om. In opdracht van de Provincie wordt een uitbreiding voorbereid op de aangrenzende gronden, eveneens buiten de projectrekening van het Diemerbos om.
14. Promotie en evenementen. In 2016 is door Staatsbosbeheer een promotieplan opgesteld. Op basis hiervan is een bedrag uit het projectbudget beschikbaar gesteld voor inrichting van een infotheek. In 2019 is een promotiefilmpje voor de presentatie van de Beheer- en Ontwikkel Strategie gemaakt. De kosten hiervoor zullen in 2020 worden gedeclareerd.
15. Verevening. Door het overblijven van investeringsbudget bij de projecten 5, 6, 9 en 12, door het vervallen van project 8 en door een extra bijdrage voor fietspad 11 is geld beschikbaar gekomen voor de financiering van meerkosten op de projecten 3, 4 en 7.
16. Beheerfonds. Het fonds is gevuld door garantiebijdragen van de gemeente Amsterdam, de gemeente Diemen en de provincie Noord-Holland. Daarnaast zijn de inkomsten uit evenementen en de renteopbrengsten in het beheerfonds gestort. De uitgaven betreffen de niet door SNL-subsidies of andere begrotingen gedekte kosten voor onderhoud door Staatsbosbeheer en Groengebied Amstelland.
17. Renteopbrengsten. Over 2019 is € 136,68 aan rente uitgekeerd. Dit bedrag zal in 2020 worden overgeheveld naar het Beheerfonds.

BIJLAGE IV: Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019

Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2018	Ver-meer-derd	Ver-min-derd	Geactiv. t/m 2019	Ter-mijn	Boek-waarde 1-1-2019	Afschr. t/m 2018	Afschr. 2019	Boek-waarde 31-12-2019	Rest-waarde
Vervoermiddelen											
Realisatie wandelnetwerk	2019	-	17.928	-	17.928		-	-	-	17.928	-
		-	17.928	-	17.928		-	-	-	17.928	-
Vervoermiddelen											
Suzuki 97-LRH-9	2010	38.500	-	-	38.500	5	-	-38.500	-	-	-
Suzuki 00-PPG-4	2011	20.000	-	-	20.000	5	-	-20.000	-	-	-
		58.500	-	-	58.500		-	-58.500	-	-	-
Vaartuigen											
Pont over Amstel	2005	81.107	-	-	81.107	15	8.111	-72.996	5.407	2.704	-
		81.107	-	-	81.107		8.111	-72.996	5.407	2.704	-
Totaal generaal		**139.607**	**17.928**	**-**	**157.535**		**8.111**	**-131.496**	**5.407**	**20.632**	**-**

Bijlage V: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De corona-crisis

Op 27 februari 2020 werd de eerste corona-besmetting in Nederland vastgesteld. Daarna zijn de ontwikkelingen snel gegaan en kwam de overheid met zeer ingrijpende maatregelen om de toename van het aantal besmettingen terug te dringen. Deze maatregelen gelden ten minste tot 6 april en deels (het verbod op evenementen) tot 1 juni, en worden waarschijnlijk nog verlengd. Momenteel kan niemand de impact van de crisis compleet voorzien.

Deze wereldwijde corona-crisis raakt ook het schap. Voor de jaarrekening 2019 heeft deze crisis geen financiële gevolgen, wél voor de financiën van 2020. Mogelijke nadelige effecten zijn:

- Inkomstenderving doordat evenementen niet doorgaan en veel horeca- en recreatiebedrijven in de recreatiegebieden zijn gesloten.
- Extra kosten (i.v.m. extra hygiëne-vereisten) die gemaakt moeten worden vanwege de crisissituatie.
- Ondernemers die in financiële problemen raken waardoor het risico van oninbare vorderingen stijgt.
- Achterstanden/vertragingen op het gebied van inrichting en ontwikkeling, beheer en onderhoud, toezicht en ondersteunende activiteiten doordat leveranciers vanwege capaciteitsgebrek door ziekte de afspraken niet na kunnen komen.
- Vertraging in de financiële stukken doordat controlewerkzaamheden van accountants niet volgens plan kunnen worden uitgevoerd, of doordat gemeenteraden en besturen van de recreatieschappen niet bij elkaar kunnen komen.

Bijlage VI: Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing Groengebied Amstelland 2019

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht het Groengebied Amstelland (GGA) aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van het GGA gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's;
2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen;
3. Berekenende weerstandscapaciteit per begin 2019;
4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit.

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van GGA geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

<u>Hoog / Midden / Laag (kans)</u>
Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.

<u>Structureel / Incidenteel</u>
Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risicokwantificering omdat er van uit gegaan wordt dat dit risico na twee jaar opgevangen moet zijn binnen de begroting.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Dit komt doordat voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico's een voorziening moet worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 566.000,-. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1. Subsidies (risico van terugbetalen / hogere eigen bijdrage m.b.t. KvA)	Laag risico	Incidenteel	€ 50.000	€ 50.000
2. Ingroeiregeling (nieuwe voorzieningen en/of gebieden waarvan het onderhoud op enig moment uit de begroting betaald moet worden.)	Laag risico	Incidenteel	€ 40.000	€ 40.000
3. Talud-stabiliteit Ouderkerker-plas/Gaasperplas	Laag risico	Incidenteel	€ 300.000	€ 300.000
4. Verandering regelgeving (bijvoorbeeld wijziging zwemwater kwaliteit)	Midden risico	Incidenteel	€ 75.000	€ 75.000
5. Verminderde inkomsten door het niet naleven/realiseren van contractvoorwaarden	Midden risico	Incidenteel	€ 53.000	€ 53.000
6. Financiële consequenties contract beëindiging erfpachtnemers / tegenvallend bezoek evenementen	Laag risico	Incidenteel	€ 33.000	€ 33.000
7. Kans op vaststelling bodemverontreiniging	Midden risico	Incidenteel	€ 15.000	€ 15.000
Totaal				**€ 566.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met twee vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrompen moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstands-vermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 566.000,-.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor GGA komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 64.000,-. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 630.000,-. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2020

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2020. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 01-01-2020**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Algemene reserve	1.295.015	1.295.015
Bestemmingsreserve Vervangingsinvest.	-	
Bestemmingsreserve Investeringen	582.242	
Bestemmingsreserve Egalisatie	17.928	
Totaal	**1.895.186**	**1.295.015**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2020 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van 28 november 2013). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 1,3 miljoen aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Deze capaciteit is afkomstig uit de algemene reserve. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat GGA over een weerstandscapaciteit beschikt van € 1,3 miljoen om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 630.000.

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de algemene reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 630.000.

Ingaande de begroting 2010 en de jaarrekening 2009 wordt het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage VII: WNT-verantwoording 2019

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Groengebied Amstelland van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2019:

Naam:	**Functie**
Mevrouw J. Langenacker	Lid AB en DB (voorzitter)
De heer J. Wedemeijer	Lid AB en DB (vice voorzitter)
Mevrouw F. Gordon	Lid AB en DB
De heer R. Piers	Lid AB
De heer R. Vermin	Lid AB
De heer M. Sikkes-van den Berg	Lid AB
De heer A. Tekin	Lid AB (tot 7 juli '19)
De heer J. Chr. van der Hoek	Lid AB (vanaf 8 juli '19)

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2019
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2018 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Het 2019 van Groengebied Amstelland (GGA)

Ruimte, cultuurhistorie, natuur en vermaak op een steenworp afstand van Amsterdam; dat is Groengebied Amstelland (GGA). In het Groengebied liggen agrarische landerijen en stedelijke voorzieningen dicht bij elkaar. De Amstelscheg en Diemerscheg brengen het groene veenlandschap, de natuur en de bossen diep de stad in. De rijke historie met statige landhuizen langs de Amstel, de meanderende Waver, Holendrecht en Bullewijk; ze bieden de bezoeker volop mogelijkheden om in dit landschap te fietsen, varen, wandelen en vooral genieten!

Wat hebben we gerealiseerd?

Planontwikkeling en participatie-traject Toekomstplan Recreatie-gebied Gaasperplas.

Verhuizing beheerkantoor naar gasloos onderkomen in Elsenhove.

Ontwikkelen van een inspiratiedocument voor het uitvoeringsprogramma van het recreatieschap.

Procesverbeteringen jaarstukken (P&C cyclus)

Meer highlights op de volgende pagina

Hoe staat het schap er voor?

GGA werkt hard aan een duurzaam sluitende begroting. Er is gezorgd voor extra inkomsten en kritisch gekeken naar het huidige beleid. Het schap gaat investeren in de toekomst van het gebied.

Het recreatieschap zet in op het ontwikkelen van een uitvoeringspro-gramma op basis van gemeentelijke en regionale visies en haar eigen ambities en het werven van nieuwe inkomsten.

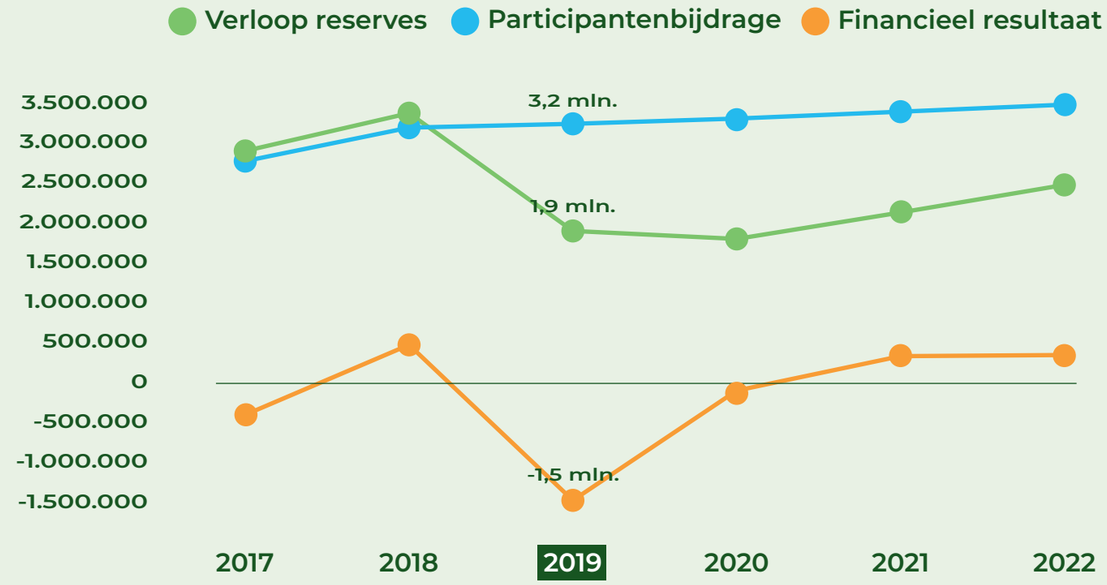

Waar ging het geld naartoe?

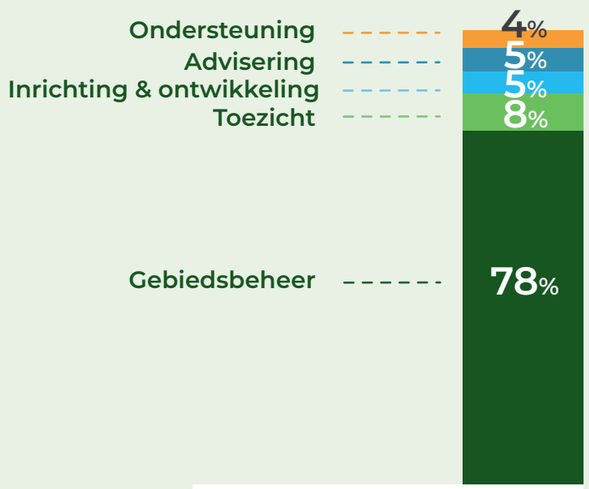

totaal € 5.533.643

Waar kwam het geld vandaan?

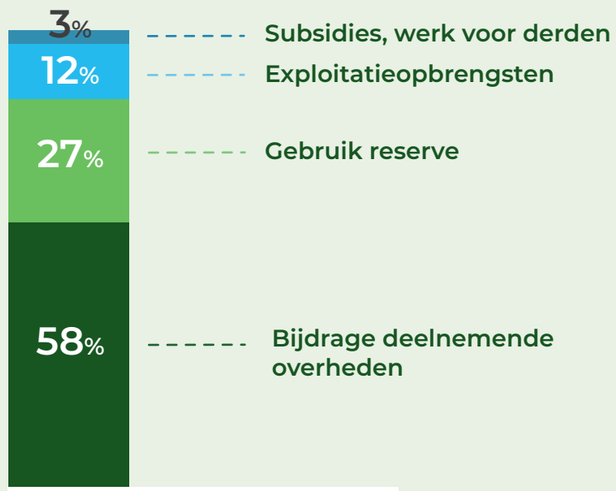

totaal € 5.533.643

GROENGEBIED AMSTELLAND

Het 2019 van Groengebied Amstelland (GGA)

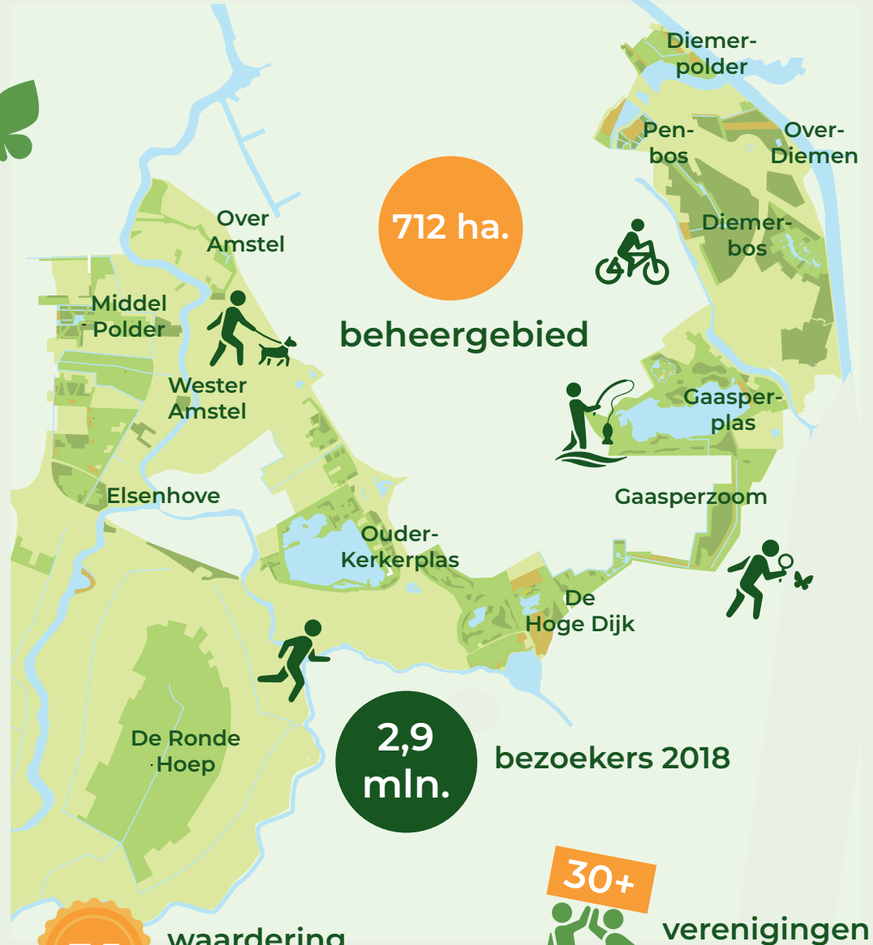

712 ha. beheergebied

2,9 mln. bezoekers 2018

7,5 waardering gebruikers

30+ verenigingen actief

4 grote evenementen

Guilty Pleasure Festival
Reggae Lake Festival
Amsterdam Open Air
Festival Macumba

15.000 volgers social media

Zeldzame bij gespot in Gaasperpark

Het Gaasperpark is een van de meest bijenrijke plekken van Amsterdam. In 2019 zijn er maar liefst 42 verschillende bijensoorten waargenomen. Bovendien is de zeldzame weidedebij Andrena Gravida voor het eerst sinds 1950 in het Gaasperpark gespot.

Ondernemer is geworven voor ontwikkeling Horeca op Abcouderstraatweg 79.

Verbeterde weidevogelstand

De weidevogelstand in de Duivendrechtse Polder is verbeterd doordat het fietspad midden door de polder sinds 2018 in het broedseizoen wordt afgesloten. In 2019 zijn er namelijk meer weidevogels waargenomen en zijn er meer weidevogel- territoria, nesten en gezinnen in de Duivendrechtse Polder.

Voor het eerst heeft een groene specht in het Diemerbos gebroed.

Bijzondere orchideeën

Natuurterrein Klarenbeek wordt beheerd door Natuurvereniging De Ruige Hof. Het terrein is vrij toegankelijk en een bezoekje is absoluut de moeite waard. In het voorjaar bloeien in Klarenbeek bijzondere orchideeën.

Aanleg ruiterroute in Diemerpolder.

Blauwe knoop in bloei

Ook bij natuurterrein Klarenbeek: de zeldzame Blauwe knoop en Spaanse ruiter stonden in volle bloei. De bloemen staan op de rode lijst als planten die steeds minder in Nederland voorkomen.

GROENGEBIED AMSTELLAND

recreatieschap twiske-waterland

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.twiske-waterland.nl
K.v.K. 58592199

Aan de raden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten

Velsen-Zuid : 15 april 2020
Uw kenmerk : --
Ons kenmerk : U2020 JB
Projectnummer : --
Onderwerp : Uitnodiging zienswijze jaarstukken Twiske-Waterland
Bijlage(n) : 6
Behandeld door : Jasper Beekhoven telefoon 06 – 53 63 01 18

Geachte raads- en statenleden,

Hierbij biedt het dagelijks bestuur u de programmabegroting 2021 en de begrotingswijziging 2020 van Recreatieschap Twiske-Waterland aan, zoals deze in ontwerp werden vastgesteld in haar vergadering van 9 april jl. Conform het bepaalde in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen nodigt zij u uit om binnen 8 weken uw zienswijze over de beide stukken naar voren te brengen.

Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin uw zienswijze is vervat bij de ontwerp-programmabegroting en de begrotingswijziging en legt deze voor aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur neemt op 25 juni a.s. een besluit om de jaarstukken vast te stellen. Deze worden vóór 15 juli 2020 toegezonden ter goedkeuring aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Te uwer informatie stuurt zij ook de Jaarrekeningen 2019 voor Landschap Waterland en Het Twiske toe. Met ingang van 2020 zijn beide administraties samengevoegd.

In het geval dat de behandeling vertraging oploopt onder de huidige crisisomstandigheden of wanneer u vragen hebt of toelichting op de stukken wenst, kunt u contact op te nemen met mevr. A. Hoekstra, manager Financiën (tel. 023-5202820).

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland,

Kees Rood
Programmamanager Recreatie Noord-Holland NV

Programmabegroting **2021**

Twiske-Waterland

recreatieschap twiske-waterland

versie 12 maart 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Programma's **6**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 9
Programma 2. Beheer en onderhoud 12
Programma 3. Toezicht en veiligheid 16
Programma 4. Bestuur en ondersteuning 18
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 21

Paragrafen **24**

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 25
B. Kapitaalgoederen 28
C. Financiering 35
D. Bedrijfsvoering 36
E. Grondbeleid 39
F. Participanten 40

Overzicht van baten en lasten **43**

Samenvatting

De gemeenten Amsterdam, Beemster, Edam-Volendam, Alkmaar, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling van recreatieschap Twiske-Waterland. Zij financieren het grootste deel van het jaarlijkse exploitatietekort, aangevuld met (erf)pacht en verhuur voor recreatieve activiteiten, horeca en evenementen.

Kerngegevens: 31.000 hectare werkgebied, waarvan 650 hectare beheergebied met … hectare water. 1,25 miljoen bezoeken per jaar in het Twiske en een onbekend aantal in Waterland.

Ambities

Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om steden en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten:

a. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen voor natuur en recreatie.
b. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
c. Waar mogelijk versterken van de natuurwaarden in evenwicht met de ontwikkeling van recreatie.

Twiske-Waterland levert door haar reguliere werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze opgaven:

- Uitvoeren van de eerste jaarschijf van het uitvoeringsprogramma
- Versterken van het recreatieve routenetwerk (grid)
- Bijdragen aan het realiseren van gemeentelijke en MRA doelen

Wat gaat het recreatieschap daarvoor doen?

- Opstellen en implementeren uitvoeringsprogramma in samenwerking met de gemeenten
- Deelname aan gebiedsprocessen zoals Amsterdam Wetlands en de MRA.

En samen met andere Noord-Hollandse recreatieschappen wordt ingezet op:

- Aanscherpen planning & controlcyclus.
- Vernieuwen risicoanalyse.
- Begroting conform het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV).

Bij de programma's zijn de prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten van Twiske-Waterland zijn als volgt opgebouwd.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	76.888	-	-76.888
2. Beheer en onderhoud	2.093.112	712.796	-1.380.316
3. Veiligheid en toezicht	204.440	-	-204.440
4. Bestuur en ondersteuning	623.775	-	-623.775
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	1.810	2.548.984	2.547.174
Totaal voor bestemming	**3.000.025**	**3.261.780**	**261.755**
Ad 5. Mutaties reserves	266.755	5.000	261.755
Totaal na bestemming	**3.266.780**	**3.266.780**	**0**

Financieel resultaat

De totale lasten liggen in 2021 circa € 65.000 lager dan in 2020, zoals in onderstaande tabel is weergegeven. Dit is het gevolg van het uitvoeren van andere projectmatige werkzaamheden.

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Lasten	3.000.025	3.065.176	3.135.370
Baten	3.261.780	3.187.834	3.269.004
Saldo	**261.755**	**122.658**	**133.634**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 01-01-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve	3.109.996	3.376.751	266.755
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	-
Bestemmingsreserve Purmerbos	33.747	33.747	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	216.998	216.998	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.455.247	-
Bestemmingsreserve egalisatie	200.000	195.000	-5.000
Totaal reserves	**5.022.270**	**5.284.026**	**261.755**
Voorziening groot onderhoud	129.563	99.071	-30.491
Totaal reserves en voorzieningen	**5.151.833**	**5.383.097**	**231.264**

Risicobeheersing

De belangrijkste risico’s voor Twiske-Waterland zijn:

- Onduidelijke en veranderende regelgeving
- Het niet doorgaan van de uitgifte in ondererfpacht van De Marsen
- Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie
- Voor 2021 mogelijke gevolgen van de maatregelen tegen verspreiding van het corona (covid-19) virus

De kwantificering van de risico’s leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 475.000,- De huidige weerstandscapaciteit liggen boven het niveau van de berekende risico's.

Programma's

Hoofddoelstelling

Het doel van Twiske-Waterland is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR):

a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
b. in samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijkmilieu;
c. het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt en
d. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Alle activiteiten van het recreatieschap dragen bij aan deze doelen. Verder geven de vigerende visie, de in 2020 vast te stellen ambitie en uitvoeringsplan, en het beleid van de participanten richting aan de activiteiten van Twiske-Waterland.

Visie

De visie van het recreatieschap is voor onderdeel het Twiske in 2015 vastgesteld door het Algemeen Bestuur, en voor onderdeel Waterland in 2012. In deze periode waren er nog twee aparte recreatieschappen. In 2019 is en in 2020 wordt gewerkt aan een Ambitie met bijbehorend uitvoeringsprogramma die de visie uit 2015 vervangt.

Strategische doelen 2021 - 2024

Twiske-Waterland levert door haar reguliere werkzaamheden en projecten een directe bijdrage aan deze opgaven:

- Het klaarmaken van Twiske-Waterland voor de toekomst (Ambitie en uitvoeringsprogramma)
- Het ontwikkelen van natuur- inclusieve recreatie
- Afronden van lopende ontwikkeltrajecten om een stabiele basis te vormen voor het oppakken van het uitvoeringsprogramma.

Actuele ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zijn de komende jaren van invloed:

- Ontwikkeling beleid MRA regio
- Ontwikkeling beleid en uitvoering Amsterdam Wetlands
- Versterken Markermeerdijk

Schardam
Grootschermer
Beets
Noordbeemster
Etersheim
Noordeinde
Westbeemster
Oosthuizen
Eilandspolder
Graft
De Beemster
A7
Warder
De Rijp
Middenbeemster
Hobrede
Spijkerboor
N244
De Zeevang
Kwadijk
Middelie
Zuidoost-beemster
Oostknollendam
Wormer- en Jisperveld
Neck
Purmerend
Edam
Jisp
Wormer
De Wijde Wormer
Purmerbos
Volendam
Zaanse Schans
Groengebied Purmerland
De Purmer
Katwoude
Marken
Ilpendam
Recreatiegebied Het Twiske
Recreatiegebied Hemmeland
Oost-Zaanerveld
Den Ilp
N235
Varkensland
Monnickendam
Zaandam
A8
Ilperveld
Oostzaan
Watergang
N247
Zuiderwoude
Landsmeer
Broek in Waterland
Uitdam
Waterland-Oost
Holysloot
Zunderdorp
Ransdorp
Durgerdam

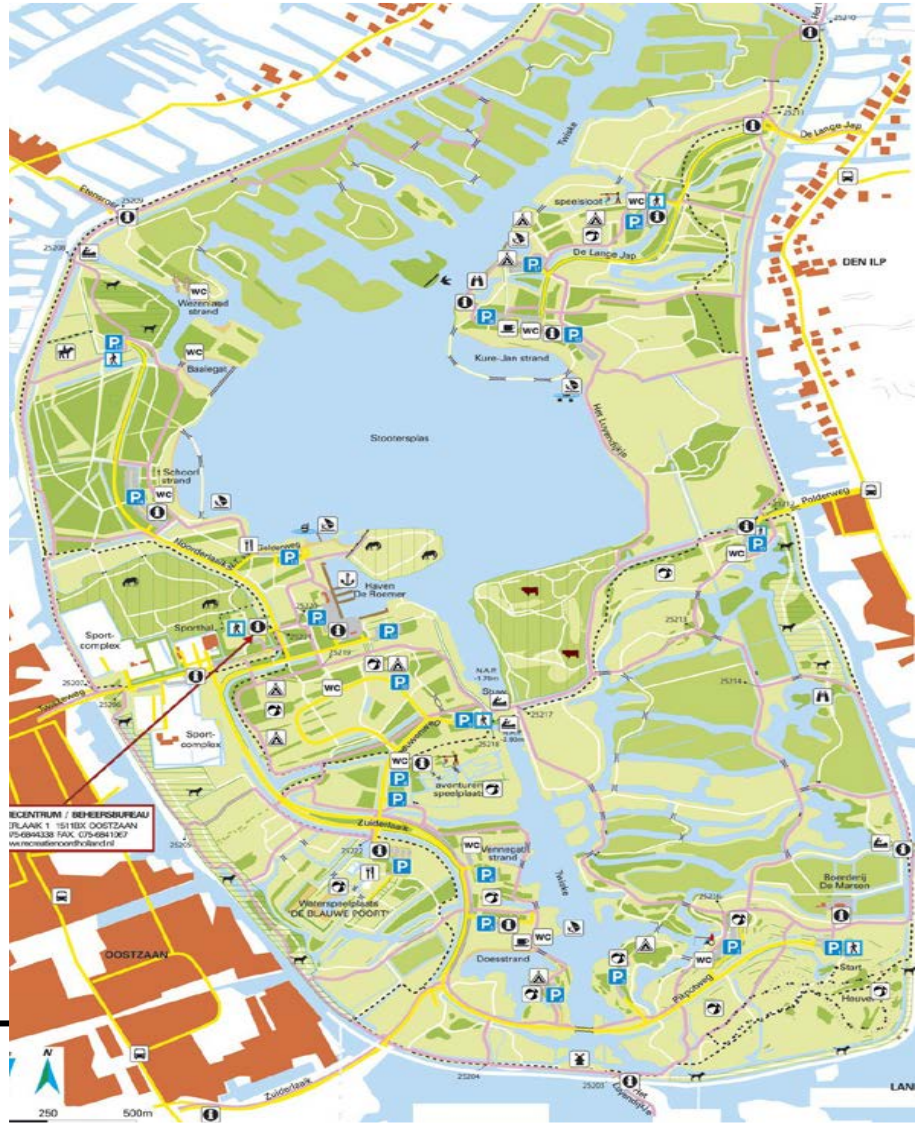
DEN ILP
Stooterplas
OOSTZAAN
250
500m

Programma's

Twiske-Waterland wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn/worden operationele doelen voor 2021 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	76.888	-	-76.888
2. Beheer en onderhoud	2.093.112	712.796	-1.380.316
3. Veiligheid en toezicht	204.440	-	-204.440
4. Bestuur en ondersteuning	623.775	-	-623.775
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	1.810	2.548.984	2.547.174
Totaal voor bestemming	**3.000.025**	**3.261.780**	**261.755**
Ad 5. Mutaties reserves	266.755	5.000	261.755
Totaal na bestemming	**3.266.780**	**3.266.780**	**0**

Specificatie van de baten	
Subsidies en projectbijdragen	-
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten	717.296
Participantenbijdragen	2.544.484
Totaal baten voor bestemming	**3.261.780**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Visie

Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2021 gaat het vooral om:

- Updaten en implementeren natuurbeheerplan natuurzones in Het Twiske
- Opstarten projecten uit het uitvoeringsprgramma

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

N.v.t.

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

In 2020 werkt het recreatieschap samen met de participanten aan het opstellen van een uitvoeringsprogramma bij de (in 2020 vast te stellen) ambitie. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit concrete projecten die ieder jaar worden ge-evalueert op het bereiken van de doelen. De eerste 'jaarschijf', voor projecten die in 2021 worden opgepakt, zal in het najaar van 2020 worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Taakveld 3.2.1 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

N.v.t.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Door het ondernemersloket worden de verzoeken van ondernemers behandeld en zo nodig verder begeleid. Dat geld ook voor de organisatoren van grote evenementen, die worden begeleid bij de uitvoering. Het gaat om evenementen die passen binnen de beleidsruimte die door de gemeenten is aangegeven. De begeleiding door het recreatieschap richt zich o.a. op het minimaliseren van de impact op de omgeving.

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Hieronder vallen activiteiten die ondersteunend zijn aan het beheer en onderhoud (programma 2)

- Ondersteuning voor beheerplannen en beheersysteem
- Ondersteuning voor planmatige uitvoering van groot onderhoud en vervangingen.
- Coördinatie en communicatie zwemwaterkwaliteit

Lasten en baten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 7)
Bedrijfskosten	-	48.378	39.683
Inzet RNH	76.888	79.940	41.878
Kapitaallasten*	-	-	-
Totale lasten	***76.888***	***128.318***	***81.560***
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en projectbijdragen	-	-	-
Totale baten	-	-	-
Saldo	**-76.888**	**-128.318**	**-81.560**

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van het voormalige deelprogramma 7 'Inrichting en ontwikkeling' ingevoerd. De scope van dat oude deelprogramma komt niet geheel overeen met het nieuwe programma Ontwikkeling en inrichting, omdat een deel van de kosten nu valt onder de programma's 2. Beheer en onderhoud en 4. Bestuur en ondersteuning.

*) De kapitaallasten worden gedekt uit de mutaties reserves in programma 5.

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	--	--		-	-
3.1 economische ontwikkeling	Projecten uitvoeringsprogramma	Heel 2021 (na besluitvorming 2020)	Per project (na vaststelling programma)	-	-
3.2.1 fysieke bedrijfsinfrastructuur	--	--		-	-
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Ondernemersloket	Jaarrond		24.221	-
5.7.1 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Diverse projecten	Jaarrond	Ondersteuning bij en uitvoering van grote projecten onder programma 2	52.668	-
Totaal				**76.888**	**-**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Visie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. Voor 2021 gaat het vooral om:

- Beheer van de recreatie- en natuurzones in Het Twiske en de routenetwerken in het hele recreatieschap.
- het versterken van de natuurwaarden en deze bekend en beleefbaar maken;
- het voorbereiden van het recreatieve aanbod op de verwachte toename van de recreatiedruk.

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen↗.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

- Jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging van wegen, paden, kunstwerken, wegmeubilair. Inclusief afschrijvingen.
- Dagelijks onderhoud om bv in het najaar de bladen van de fietspaden op te ruimen en het leegzuigen van straatkolken

Taakveld 2.2 Parkeren

- Jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging het parkeersystemen. Inclusief afschrijvingen.
- Bijhouden administratie en uitgifte abonnementen

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

- Commercieel beheer
- grondprijzenbeleid, vastgoedbeleid, pachtbeleid,
- Advies bij vastgoedontwikkeling
- Juridische advisering

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

- Het faciliteren van evenementen, waaronder de grote evenementen Welcome to the Future en Lente Kabinet.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

- Instandhouding van recreatiegebieden en -voorzieningen die aantrekkelijk, schoon, heel en veilig zijn. Hiervoor vindt jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervanging van onder andere gras, beplanting, water, stranden en speeltoestellen plaats.
- Voeren van beheer dat de biodiversiteit ondersteunt en bevorderd in de natuurlijke zones. Dit bestaat o.a. uit het natuurlijke beheer van riet, bloemrijke velden en bermen, terugdringen spontane opslag (bv bramen) en het rekening houden met bloeiperiodes van zeldzame bloemen bij het maaibeheer.
- Onderhouden en uitbreiden van de route netwerken inclusief promotie en het onderhouden van de digitale infrastructuur.

Lasten en baten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 1)
Bedrijfskosten DO	910.326	942.257	966.859
Overige bedrijfskosten	259.431	246.881	333.635
Inzet RNH	558.205	544.059	461.901
GO*	365.492	515.127	142.002
Kapitaallasten**	30.150	38.694	36.742
Subtotaal lasten	***2.123.604***	***2.287.018***	***1.941.138***
Dotatie voorziening GO*	335.000	335.000	440.000
Onttrekking voorziening GO*	-365.492	-515.127	-130.311
Saldo mutaties voorziening GO	***-30.492***	***-180.127***	***309.689***
Totale lasten	**2.093.112**	**2.106.891**	**2.250.828**
Opbrengsten	712.796	698.188	733.836
Projectsubsidies	-	-	100.000
Totale baten	**712.796**	**698.188**	**833.836**
Saldo	**-1.380.316**	**-1.408.704**	**-1.416.992**

*) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen.
**) De kapitaallasten worden gedekt uit de mutaties reserves in programma 5.

De kosten van programma 3 zijn lager dan het totaal van het voormalige deelprogramma 2, omdat de aansturing nu deel uitmaakt van taakveld 0.4 (overhead) in programma 4.

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) voor 2021-2024

De volgende operationele doelen zijn gepland voor de volgende jaren.

- Groot onderhoud aan bruggen en steigers
- Groot onderhoud aan gebouwen
- Groot onderhoud aan verhardingen (fietspaden, autowegen, voetpaden en parkeerplaatsen)
- Vervangen van terreinmeubilair
- Vervangen van speeltoestellen op de avonturenspeelplaats en speelsloot
- Vervangen van damwand langs intensief gebruikte recreatieterreinen
- Groot onderhoud aan de recreatieterreinen (dagkampeerterreinen en groenstranden)

Wanneer een doel uit 2021 niet helemaal gerealiseerd kan worden, kan binnen het budget dat is begroot voor programma 2. Beheer en onderhoud alvast worden ingezet op (voorbereidingswerkzaamheden voor) een van de andere operationele doelen.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
2.1 verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair		Beeldkwaliteit CROW A-B tot C	374.657	-
2.2 parkeren	Onderhoud van de voorzieningen voor betaal parkeren.	Jaarrond	Zo min mogelijks storingen.	98.229	316.626
3.2.2 fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer		Beeldkwaliteit CROW A-B tot C	55.357	226.774
3.4 economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	Jaarrond	Vergroten betrokkenheid en draagvlak bij stakeholders	175.888	-
5.3 cultuur presentatie en productie	Evenementen	Jaarrond	Werven van evenementen passend bij gebied	16.508	160.000
5.7.2 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	Jaarrond	Beeldkwaliteit CROW A-B tot C	1.372.472	9.396
Totaal				**2.093.112**	**712.796**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Visie

Door gastheerschap, het houden van toezicht en handhavend optreden wil het recreatieschap bij bezoekers de gevoelens van sympathie, vertrouwen en veiligheid vergroten.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

1. Vervullen rol gastheer in de gebieden;
2. Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening;
3. Jaarlijks opstellen handhavingsplan;
4. Zichtbaarheid verbeteren.

Lasten en baten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 *(deelprogr. 2)*
Bedrijfskosten	14.647	14.276	7.977
Inzet RNH	189.793	184.983	144.523
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**204.440**	**199.259**	**152.500**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	-	-	-
Saldo	**-204.440**	**-199.259**	**-152.500**

De kosten van programma 3 zijn lager dan het voormalige deelprogramma 2, omdat de aansturing nu deel uitmaakt van taakveld 0.4 (overhead) in programma 4.

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
1.2 openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's	Vooral in recreatieseizoen, nadruk op weekenden en vakanties.	Bezoekers voelen zich veilig en welkom. Verbaliseren indien nodig.	204.440	-
Totaal				**204.440**	**-**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Visie

Speerpunten voor 2021 zijn het verder implementeren van de financiële transitie:

- Aanscherpen planning & controlcyclus
- Begroting conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- Het borgen van begrotingsevenwicht op de lange termijn met voldoende ruimte voor investeringen in het uitvoeringsprogramma;

En het verder verbeteren van de bestuursadvisering en programmasturing

- Het adviseren van het(dagelijks en algemeen) bestuur van het recreatieschap;
- Implementeren eerste jaarschijf van het ambitieprogramma.
- Integrale programmasturing in tijd, geld en kwaliteit.
- Extra aandacht voor omgevingsmanagement en communicatie.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.1 Bestuur

- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020

Taakveld 0.4 Overhead

- Opstellen van jaarstukken
- Strategisch omgevingsmanagement
- Voorbereiden en uitwerken van bestuursvergaderingen
- Beantwoorden van bestuurlijke en ambtelijke vragen
- Verbeterde bestuurlijke besluitvorming;
- Management uitvoering uitvoeringsprogramma
- Programmering van een meerjarig investeringsplan
- Uitvoeren bezoekerstellingen en aanvullend recreatieonderzoek

Lasten en baten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020	Jaarrekening 2019 (deelprogr. 3, 4, 5 en 6)
Bedrijfskosten	50.761	80.451	109.574
Inzet RNH	573.013	548.492	538.442
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**623.775**	**628.943**	**648.016**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	-	-	-
Saldo	**-623.775**	**-628.943**	**-648.016**

De kosten van programma 4 zijn hoger dan het totaal van de voormalige deelprogramma's 3 t/m 6. Dit wordt met name veroorzaakt door de definitie van het taakveld overhead, waar alle hiërarchisch leidinggevenden toe worden gerekend. Ook de locatiebeheerder van het recreatieschap is hiërarchisch leidinggevend en zijn inzet werd voorheen begroot in het voormalige deelprogramma 1. Een ander verschil is dat de inzet van het communicatieteam, dat vooral bestaat uit klantcommunicatie, voortaan wordt begroot bij het nieuwe programma 2. Beheer en onderhoud.

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Operationele doelen 2021	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
0.1 bestuur	Accountantscontrole	Voorjaar 2021	Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2020.	18.507	
0.4 overhead	Zie onderstaande specificatie			605.268	
Totaal				**623.775**	

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Planning	Kwaliteit en accenten	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	jaarrond	Uitstekende advisering gericht op uitvoeringsprogramma en lange termijn financiële planning.	226.382	
Secretariaat	jaarrond	Organiseren twee bestuurssrondes per jaar	71.142	
Financiële administratie	Jaarrond; opstellen begrotingen begin 2021	Betrouwbare begrotingen op basis van jaarplannen	94.943	
Locatiebeheerder en management	jaarrond	Uitvoering werkzaamheden conform doelen bestuur	212.988	
Verlaging risico opslag RNH (1,5% op alle inzet RNH)	Jaarlijkse korting	Lagere lasten voor recreatieschap	21.099-	
Kantoor- en bedrijfskosten	jaarrond	Diverse kosten ter ondersteuning overige activiteiten.	20.912	

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Visie

Het verwerven van (zo veel mogelijk structurele) opbrengsten uit het recreatiegebied om daarmee bij te dragen aan een (financieel) gezond en duurzaam recreatieschap.

Operationele doelen per taakveld voor 2021

Taakveld 0.5 Treasury

- De financiering van het vastgestelde beleid;
- Zo weinig mogelijk financieringskosten;
- Het beperken van de (financiële) risico's.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

N.v.t.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting

N.v.t.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de Nota reserves en voorzieningen. Het instellen van een bestemmingsreserve egalisatie kapitaallasten (tenzij een bestaande bestemmingsreserve al zo functioneert).

Taakveld 0.11 Resultaat rekening baten en lasten

N.v.t.

Lasten en baten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020 *	Jaarrekening 2019 *
Bedrijfskosten	1.810	1.764	2.466
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**1.810**	**1.764**	**2.466**
Participantenbijdragen	2.544.484	2.480.004	2.430.660
Opbrengsten	4.500	9.642	4.500
Totale baten	**2.548.984**	**2.489.646**	**2.435.160**
Saldo voor bestemming	**2.547.174**	**2.487.882**	**2.432.694**
Mutaties reserves	261.755	122.658	133.634
Saldo na bestemming	**2.285.419**	**2.365.224**	**2.299.060**

*) In deze vergelijking met voorgaande jaren zijn hier uitsluitend de participantenbijdragen en mutaties reserves opgenomen.

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2021	Begrotings-wijziging 2020*	Jaarrekening 2019 *
Toevoeging algemene reserve	266.755	-	127.603
Onttrekking algemene reserve	-	-74.620	-
Toevoeging bestemmingsreserve invest.	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve invest.	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve verv. invest.	-	-	15.000
Onttrekking bestemmingsreserve verv. invest.	-	-	-11.691
Toevoeging bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	-	197.278	2.723
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-5.000	-	-
Totaal	**261.755**	**122.658**	**133.634**

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 treasury	bank- en rentekosten	1.810	-
0.8 overige baten en lasten	participantenbijdragen	-	2.548.984
0.9 vennootschapsbelasting		-	-
0.10 mutaties reserves	toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	266.755	5.000
0.11 resultaat rekening baten en lasten		-	-
Totaal		**268.565**	**2.553.984**

Paragrafen

Recreatieschap Twiske-Waterland bestaat uit het recreatiegebied het Twiske en het hele landelijke gebied tussen Amsterdam en Hoorn waar het recreatieschap veel routenetwerken en boerenlandpaden beheert.

Net boven Amsterdam, ingeklemd tussen de dorpen Landsmeer en Oostzaan, ligt het Twiske. Ontstaan door inpoldering in de jaren 40 van de vorige eeuw, opgehoogd, vergraven en na herinrichting in de jaren 70 uitgegroeid tot een gewaardeerd natuur- en recreatiegebied. Beschermd als Natura 2000 en een ideaal gebied om te fietsen, wandelen, skeeleren, pootje baden, zwemmen, varen, kanoën en nog veel meer.

Recreanten worden er bediend met drie kiosken, acht strandjes en drie restaurants met terrasjes. Voor kinderen is er de speelsloot en een avonturenspeelplaats met een heuse piratenboot, een buizenfort, de kabelbaan en pontjes over het water. De wandelaar kan genieten van de natuur en de grote grazers.

Recreatiegebied Het Twiske maakt deel uit van het recreatieschap Twiske-Waterland. Met zijn pittoreske dorpen, kleine slootjes en dijken die zich kronkelend een weg banen door eeuwenoud polderlandschap. Waterland staat bekend om zijn rustieke dorpjes en kleine stadjes zoals Zunderdorp, Holysloot, Marken, Ransdorp, Durgerdam, Schardam, Ilpendam, Monnickendam en Edam om er een paar te noemen. Waterland is heel uitgestrekt en beslaat het gebied van Zaanstad tot Marken.

Indexatie

De baten en lasten zijn (met uitzondering van afschrijvingen en rente) verhoogd met een index van 2,6 % voor 2021. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd.

Deze indexatie is gebaseerd op het inflatiecijfer volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zoals uitgedrukt in de consumenten prijsindex (CPI) per peildatum 1 november 2018.

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Recreatieschap Twiske-Waterland in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden.

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Dit bedrag wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.
De intentie is om de aanpak en invulling van de risicoparagraaf te verbeteren.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve, de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen, de bestemmingsreserve investeringen en de voorziening voor groot onderhoud.

In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Recreatieschap Twiske-Waterland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk komt te staan.

Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn.

	Stand per 01-01-2021	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve	3.109.996	3.376.751	266.755
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	-
Bestemmingsreserve Purmerbos	33.747	33.747	-
Bestemmingsreserve verv. invest.	216.998	216.998	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.455.247	-
Bestemmingsreserve egalisatie	200.000	195.000	-5.000
Voorziening groot onderhoud	129.563	99.071	-30.491
Totaal	**5.151.833**	**5.383.097**	**231.264**

Risico's

Jaarlijks worden de risico's die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van het recreatieschap geïnventariseerd en gekwantificeerd. Ook wordt er beoordeeld of de kans van optreden groot genoeg is om de gevolgen ervan structureel in de exploitatie op te nemen. De belangrijkste risico's voor Twiske-Waterland zijn:

- Verminderen inkomenspositie door veranderend maatschappelijk debat
- Verminderen inkomenspositie of mislukken ontwikkelingen door (onduidelijke) regelgeving (PAS; N2000; NNN)
- Mislukken uitgifte Zorgboerderij De Marsen
- Mogelijke gevolgen maatregelen tegen verspreiding covid-19 virus

Nr.	Risico	Hoogte	Kans	Hoogte x kans
1	Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie	>€ 100.000 en < € 300.000*	Groter dan 25%**	€ 80.000
2	Onduidelijke en veranderende regelgeving	>€ 100.000 en < € 300.000*	Groter dan 25%**	€ 80.000
3	Het niet doorgaan van de uitgifte in ondererfpacht van De Marsen	>€ 100.000 en < € 300.000*	Groter dan 25%**	€ 80.000
	Kleinere risico's geaggregeerd			€ 235.000
			Totaal	**€ 475.000**

* Gerekend is met €200.000
** Gerekend is met 40%

De huidige weerstandscapaciteit liggen boven het berekend weerstandsvermogen.

N.B. In maart 2020 zijn diverse maatregelen genomen om de verspreiding van het corona (covid-19) virus tegen te gaan. De (tijdelijke) sluiting van horeca en afsluiting van voorzieningen ten behoeve van 'sociaal afstand houden' volgens de richtlijnen van het RIVM hadden met name gevolgen voor recreatiegebied het Twiske. Deze maatregelen beperkten niet alleen de toegang voor publiek maar raakten ook de bedrijfsvoering van de ondernemingen in het gebied en de evenementen.

Daarvan afgeleid liep ook het recreatieschap inkomsten mis. Daarbij ging het om de evenementen, het betaald parkeren en wanneer moest worden besloten tot het compenseren van huur en pacht. Dit is deels opgenomen in de risicoanalyse en maakte onderdeel uit van de weerstandsvermogen 2020.

Daar stond tegenover dat er ook de aan de beheer- en kostenkant gevolgen waren. Minder bezoek betekende minder onderhoudskosten. De handhaving vroeg extra aandacht. Waar mogelijk kon/kan het schap groot-onderhoud, vervanging en investeringen uitstellen.

Ten tijde van het opstellen van deze tekst was het nog niet duidelijk hoe lang de maatregelen zouden duren, wat de gevolgen precies zijn en zeker niet in hoeverre de gevolgen ook spelen als risico voor 2021. Vooralsnog hoefde dit niet tot een aanpassing van het weerstandsvermogen te leiden.

Risicobeheersing

Maatregelen om de genoemde risico's te beheersen, zijn:

- Meer inzet op omgevingsmanagement
- Beter betrekken van de directe omgeving bij beheer en besluitvorming
- Eisen in de privaatrechtelijke overeenkomst tussen schap en organisator over beschermen natuurdoelstellingen
- Compenserende maatregelen t.b.v. de biodiversiteit in de extensieve zones.
- Opstellen van scenario 'mislukken uitgifte De Marsen' zodat de risico's zoveel mogelijk in goede banen worden geleid en beperkt.

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) wordt dit als voldoende bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

	Begroot 2019	Jaarrek. 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Raming 2022	Raming 2023
Netto schuldquote	-153%	-157%	-157%	-161%	-165%	-164%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-153%	-157%	-157%	-161%	-165%	-164%
Solvabiliteitsratio	92%	92%	95%	96%	95%	96%
Structurele exploitatieruimte	3%	7%	8%	10%	10%	11%
Grondexploitatie	n.v.t.					
Belastingcapaciteit	n.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen
- Civiele kunstwerken
- Groen
- Water
- Oevers en stranden
- Pontjes (indien van toepassing)
- Terreinmeubilair
- Hygiënische maatregelen
- Gebouwen (openbaar)
- Gebouwen (in verhuur / erfpacht)

Op 6 december 2018 is het beheerplan in het bestuur gepresenteerd (als onderdeel van de nota reserves en voorzieningen) en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018".

Voor vrijwel alle onderdelen is de gewenste beeldkwaliteit vastgesteld op niveau B. Dit betekent dat alle onderdelen er goed onderhouden en netjes uitzien. De hoogste kwaliteitsniveaus (A en A+) hebben een zeer nette uitstraling. Deze optie is erg kapitaalintensief. Bij niveau C zijn er zichtbare sporen van verval. Momenteel voldoet de inrichting van alle beheergebieden van het recreatieschap op vrijwel alle onderdelen aan beheerniveau B.

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen.

Aansluiting begroting met de meerjarenplanning beheer

Recreatie Noord-Holland heeft voor elk recreatieschap de beheerkosten laten doorrekenen voor het in stand houden van de kapitaalgoederen / beheerelementen. Die doorrekening is uitgevoerd door Cyber Adviseurs op basis van de gewenste beeldkwaliteit in combinatie met de hoeveelheden per beheerelement. Daarbij is een gemiddeld jaarlijks bedrag geraamd voor DO (dagelijks / jaarlijks onderhoud), GO (groot onderhoud) en VV (vervangingen), gericht op het langdurig (meer dan 50 jaar) in stand houden van de beheerelementen. Deze doorrekening is bedoeld om de budgetten volgens de schapsbegrotingen mee te vergelijken, zonder dat een directe aansluiting van getallen noodzakelijk is.

Voor het totaal van de kapitaalgoederen is in de begroting voldoende budget beschikbaar zoals conform de doorrekening nodig is. Mocht er op enig moment een financieel tekort ontstaat kan dat betekenen dat de beeldkwaliteit onder het gewenste niveau zakt. Dit is meegewogen bij het opstellen van de risicoparagraaf en berekening van het benodigde weerstandsvermogen.

De uitvoeringsorganisatie probeert met het beperkte budget zo goed mogelijk de beoogde beeldkwaliteit te handhaven.

Dagelijks / jaarlijks onderhoud

DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting. De som van de begrote kosten voor DO aan alle beheerelementen is lager dan de som van de kosten die Cyber op

basis van normkosten heeft doorgerekend. Het schap kan de gewenste beeldkwaliteit met het huidige beschikbare budget in stand houden.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en niet levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (maatschappelijke vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting). De dotatie omvat dus het GO en een deel van de VV, zoals die in de doorrekening van Cyber zijn te vinden. Om die reden is geen directe aansluiting zichtbaar met de bedragen die Cyber heeft geraamd.

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV zijn de maatschappelijke vervangingen boven de € 50.000 en economische vervangingen (voor bijvoorbeeld gebouwen en evenemententerreinen) boven de € 10.000. Deze investeringen betaalt het recreatieschap uit de Algemene Reserve. Zolang de reserve toereikend is, is daar geld (liquiditeit) voor beschikbaar. Dit betreft alleen de werkelijke grote investeringen, in tegenstelling tot het meerjarig gemiddelde voor de kleine en grote investeringen zoals Cyber heeft doorgerekend.

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. (Voorheen werd de investering niet zichtbaar gemaakt.) Op de balans moet de jaarlijkse waardedaling zo realistisch mogelijk zijn. Die waardedaling leidt tot jaarlijkse afschrijvingslasten, die verplicht in de jaarlijkse exploitaties verwerkt moeten worden. Omdat de investering uit de reserves worden betaald, kunnen deze jaarlijkse afschrijvingslasten worden afgedekt.

Op het moment dat een grote vervanging gedaan wordt, wordt de som van die investering vanuit de Algemene Reserve overgezet naar de bestemmingsreserve egalisatie en vervolgens jaarlijks afgeschreven op de balans (de staat van bezit en schuld 'ultimo jaar', dat is op de laatste dag van dat jaar).

Totale lasten DO, GO en VV

Totaal kapitaalgoederen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	947.998	926.062	962.738	995.055
Groot onderhoud en vervangingen <50.000	499.822	349.789	272.833	345.261
Kapitaallasten	38.464	30.150	16.000	9.000
Totaal	**1.486.284**	**1.306.001**	**1.251.571**	**1.349.316**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	131.625
Economische vervangingen > 10.000	197.278	-	-	35.100

Hieronder worden de kapitaalgoederen per taakveld en categorie verder uitgewerkt.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2.1 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Verkeer en vervoer	2020	2021	2022	2023
Verhardingen	217.772	187.362	175.780	166.111
Civiele kunstwerken	264.365	122.049	29.470	94.852
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	65.000	66.690	68.424	70.203
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-176.019	-1.445	104.614	50.848
Totaal	**371.118**	**374.657**	**378.288**	**382.014**

Categorie verhardingen

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in totaal 34.72 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

Verhardingen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	54.793	56.218	57.679	59.179
Groot onderhoud en vervangingen <50.000	162.979	131.145	118.101	106.932
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**217.772**	**187.362**	**175.780**	**166.111**

Categorie civiele kunstwerken

Het recreatieschap heeft totaal 41 stuks kunstwerken zoals bruggen en waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.

Civiele kunstwerken	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	16.325	16.749	17.185	17.632
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	248.040	105.300	12.285	77.220
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**264.365**	**122.049**	**29.470**	**94.852**

Taakveld 2.2 Parkeren

In programma 2.2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2020	2021	2022	2023
Parkeren	95.740	98.229	100.783	103.404
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	-	-	-	-
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-	-	-	-
Totaal	**95.740**	**98.229**	**100.783**	**103.404**

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in het recreatiegebied Het Twiske een voorziening voor het betaald parkeren, bestaande uit slagbomen, betaalautomaten en bijbehorende randapparatuur.

Parkeren	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	63.726	75.229	89.783	99.404
Groot onderhoud en vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	32.014	23.000	11.000	4.000
Totaal	**95.740**	**98.229**	**100.783**	**103.404**

Vervangingsinvesteringen op afschrijving	2020	2021	2022	2023
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	35.100

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2020	2021	2022	2023
Groen	247.831	253.970	260.269	266.732
Water	26.256	26.787	27.331	27.889
Oevers en stranden	31.720	62.818	65.858	34.259
Pontjes	16.539	16.969	17.410	17.863
Terreinmeubilair	334.167	280.588	312.467	368.725
Hygiënische maatregelen / riolering en reiniging	147.440	151.121	154.898	158.774
Gebouwen (openbaar)	104.454	106.106	107.304	110.708
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	478.954	487.456	503.643	509.452
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	11.197	-13.344	-42.448	-61.109
Totaal	**1.398.558**	**1.372.472**	**1.406.734**	**1.433.293**

Categorie groen

Recreatieschap Twiske-Waterland onderhoudt groen en water in recreatiegebied het Twiske en Purmerland. In totaal gaat het om 231 hectare intensief en extensief beheerde graspercelen. Verder om moeras en rietlanden. Beplanting in deze gebieden (78 ha) bestaat uit aangelegde bospercelen en laanbeplanting. Voor een deel heeft het zich op natuurlijke wijze kunnen ontwikkelen.

Groen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	236.131	242.270	248.569	255.032
Groot onderhoud en vervangingen <50.000	11.700	11.700	11.700	11.700
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**247.831**	**253.970**	**260.269**	**266.732**

Categorie water

Het recreatieschap bezit in totaal 95.5 ha water. De inrichting van de zwemplekken moeten middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen (Whvbz).

Water	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	20.406	20.937	21.481	22.039
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	5.850	5.850	5.850	5.850
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**26.256**	**26.787**	**27.331**	**27.889**

Categorie oevers en stranden

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in de Het Twiske gebieden in totaal 307 are zandstrand.

Oevers en stranden	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	31.720	32.545	33.391	34.259
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	-	30.274	32.468	-
Kapitaallasten				
Totaal	**31.720**	**62.818**	**65.858**	**34.259**

Categorie pontjes

Het recreatieschap heeft in de verschillende gebieden in totaal 5 pontjes.

Pontjes	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	16.539	16.969	17.410	17.863
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten				
Totaal	**16.539**	**16.969**	**17.410**	**17.863**

Categorie terreinmeubilair

Het recreatieschap heeft in totaal 2937 stuks terreinmeubilair, waarvan 35 speeltoestellen en verder terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts.

Terreinmeubilair	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	285.144	236.128	242.267	248.566
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	49.023	44.460	70.200	120.159
Kapitaallasten				
Totaal	**334.167**	**280.588**	**312.467**	**368.725**

Categorie hygiënische maatregelen / riolering en reiniging

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in totaal 17 pompen voor de riolering en het doorspoelen van zwemwater, 19 electrakasten. Het recreatieschap heeft totaal 10 toiletgebouwen, die in het seizoen dagelijks schoongemaakt moeten worden. In de verschillende terreinen staan in totaal … ondergrondse afvalcontainers die periodiek leeggezogen worden. Ook het periodiek prikken van zwerfvuil en het verwijderen van illegaal gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie.

Hygiënische maatregelen	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	141.590	145.271	149.048	152.924
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	5.850	5.850	5.850	5.850
Kapitaallasten				
Totaal	**147.440**	**151.121**	**154.898**	**158.774**

Categorie gebouwen (openbaar)

Het recreatieschap heeft in totaal 14 gebouwen in eigen beheer.
Taakveld 5.7.2 omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, zoals toiletgebouwen.

Gebouwen (openbaar)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	81.624	83.746	85.924	88.158
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	16.380	15.210	16.380	17.550
Kapitaallasten	6.450	7.150	5.000	5.000
Totaal	**104.454**	**106.106**	**107.304**	**110.708**

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Specificatie kosten Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2020	2021	2022	2023
Gebouwen (in verhuurd / erfpacht)	11.337	11.632	11.934	12.244
Inzet RNH &ov. bedrijfskst	42.617	43.725	44.862	46.028
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO				
Totaal	**53.954**	**55.357**	**56.796**	**58.273**

Categorie gebouwen (in verhuur / erfpacht)

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in totaal 4 gebouwen verhuurd en/of in erfpacht uitgegeven. Niet in deze paragraaf opgenomen gebouwen zijn:

- Gebouwen die niet voor recreatief gebruik zijn en slechts tijdelijk door het recreatieschap worden beheerd (taakveld 0.3)

Gebouwen (in verhuur / erfpacht)	2020	2021	2022	2023
Dagelijks onderhoud	11.337	11.632	11.934	12.244
Groot onderhoud en Vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**11.337**	**11.632**	**11.934**	**12.244**

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 6 december 2018 heeft het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald. In de begroting 2019 wordt de kasgeldlimiet niet overschreden.

Berekening van de kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal (lasten)	3.000.025
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	246.002

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20 %
Renterisiconorm	-

D. Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van het recreatieschap. Provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

De is beschreven in een raamcontract. Vanaf 2009 waren dat 5 jarige contracten. In 2017 is de dienstverlening van RNH. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan werden begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. Met het oog op de lopende discussies over de Gemeenschappelijke Regelingen en de Metropool Regio Amsterdam (en de rol van RNH daar in) werden de contracten te verlengen met 2 jaar (dus 2019-2020).

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In de begroting is hiervoor in totaal een budget van € 1.397.899 opgenomen.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 20%. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	226.382	-
Secretariaat	71.142	-
Financiële administratie	94.943	-
Locatiebeheerder en management	212.988	-
Verlaging risico opslag RNH	-21.099	-
Kantoor- en bedrijfskosten	20.912	-
Totaal	**605.268**	**-**

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- in het voorjaar de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;

- en in het najaar de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan / financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Naast de hierboven genoemde financiële cyclus en de uitvoerende werkzaamheden die zijn genoemd onder de programma's voert RNH ook het personeelsmanagement en onderhoud het de ICT infrastructuur. Beide activiteiten zijn er op gericht de werkzaamheden van de werknemers van RNH te ondersteunen zodat zij efficiënt en resultaatgericht ingezet worden voor de recreatieschappen.

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Afgelopen jaren is daarvan geen gebruik gemaakt. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers zijn geen klachten ontvangen over het handelen of functioneren van medewerkers die namens het recreatieschap optreden.

Tarieventabel

De tarieventabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het recreatieschap Twiske-Waterland op 3 december 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1	Documenten	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie e belangstellenden	
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit). Voor afschrift en in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	

2	Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis	

3	Vergunningen en ontheffingen op grond van de algemene verordening (AV) van het recreatieschap	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 • commerciële doeleinden, per dag(deel) • particulier en non-profit, per dag(deel) • scholen en verenigingen, per dag(deel)	 € 250,- € 75,- *) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarvergunning venten, per jaar	 € 150,- € 1.000,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarstandplaats	 € 150,- € 1.000,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-

3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden • voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal • van 50 tot 100 personen, per keer • meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met nr. 3.1 vergunning evenement	€ 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken voor:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

- Gronden in eigendom: -
- Gronden in erfpacht: 722 hectare
- NatuurNetwerk Nederland (NNN): Het volledige areaal van Recreatiegebied Het Twiske behoort tot de NNN. Het is daarnaast ook aangewezen als Natura2000 gebied ter bescherming van een aantal specifieke doelsoorten.

Het recreatieschap geeft gronden in (onder) erfpacht uit. Meerdere contracten bevatten een clausule die bepaalt dat bij beëindiging van het erfpacht door het recreatieschap, het recreatieschap verplicht kan worden de opstal (bebouwing, werken en beplantingen) tegen de dan geldende waarde over te nemen van de erfpachter. Dit heet de eindwaardevergoeding. Het recreatieschap gaat uit dat de erfpachtcontracten doorlopen, ook bij de contractueel afgesproken herziening van de jaarlijkse erfpachtcanon. Hierdoor is er geen sprake van de situatie dat het recreatieschap gehouden is om de eindwaardevergoeding te betalen. Sinds het ontstaan van het recreatieschap is er geen sprake geweest van uitbetaling van een eindwaarde vergoeding. De liquiditeitsbehoefte is dan ook nihil en kan daarnaast redelijke wijze niet bepaald worden. Dat is tevens de reden waarom er geen reservering wordt aangehouden voor de mogelijke vergoeding van de eindwaarde.
In de discussie met Staatsbosbeheer als bloot eigenaar van een groot deel van de gronden in het recreatieschap over de verlening van het erfpachtrecht speelt ook de eindwaardevergoeding een rol. Het recreatieschap gaat er ook hierbij vanuit dat het erfpachtcontract doorloopt (mede ingegeven door het verlengingsrecht), waardoor ook de ondererfpacht contracten met het recreatieschap kunnen doorlopen

.

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties zullen daarvoor goed samen moeten werken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2020	Bijdrage in 2021
Provincie Noord-Holland	56,04%	€ 1.389.798	€ 1.425.933
Gemeente Amsterdam	23,56%	€ 584.299	€ 599.491
Gemeente Beemster	0,61%	€ 15.062	€ 15.454
Gemeente Edam-Volendam	1,33%	€ 32.985	€ 33.843
Gemeente Landsmeer	1,62%	€ 40.251	€ 41.298
Gemeente Oostzaan	0,66%	€ 16.434	€ 16.861
Gemeente Purmerend	6,35%	€ 157.560	€ 161.657
Gemeente Waterland	0,65%	€ 16.084	€ 16.502
Gemeente Wormerland	0,61%	€ 15.062	€ 15.454
Gemeente Zaanstad	8,57%	€ 212.469	€ 217.993
Totaal	**100%**	**€ 2.480.004**	**€ 2.544.484**

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'.

Naam verbonden partij	Recreatieschap Twiske-Waterland
Vestigingsplaats	Oostzaan
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Provincie Noord Holland Gemeente Amsterdam Gemeente Beemster Gemeente Edam-Volandam Gemeente Landsmeer Gemeente Oostzaan Gemeente Purmerend Gemeente Waterland Gemeente Wormerland Gemeente Zaanstad
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Gedeputeerde J. van der Hoek Mevrouw S. Groenewoud De heer D.J. Butter

	De heer H. Schütt De heer E. Heinrich De heer R.J. Monen De heer M.T.A. Hegger De heer B.J. ten Have De heer J. Schalkwijk De heer W. Breunesse
Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)	Het besturen en beheren van het recreatiegebied. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van het recreatiegebied uit, conform de kaders van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: 1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; 2. Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden. 3. Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant;
Beleidsvoornemens 2020-2023 (BBV 15, 1a)	Uitvoeren projecten uit het in 2020 vast te stellen uitvoeringsprogramma bij het Ambitiedocument.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van het jaarlijkse exploitatietekort zijn de participanten verantwoordelijk.
Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kunnen Provinciale Staten en de gemeenteraden hun gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Bestuurlijk belang	Het doel is de belangen te behartigen bij: • het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;

	• het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; • het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder sub a en b geformuleerde alsmede; • het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde belangen.
Eigen vermogen	31-12-2017 € 4.826.361 31-12-2018 € 4.765.978 31-12-2019 € 4.899.612 31-12-2020 € 5.022.270
Vreemd vermogen	31-12-2017 € 556.788 31-12-2018 € 133.301 31-12-2019 € 448.196

	31-12-2020 € 269.563
Financieel resultaat voor bestemming 2021	€ 261.755
Website	
Risicoprofiel	laag
Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	
Ontwikkelingen • Vaststellen Ambitiedocument • Vastestellen uitvoeringsprogramma en eerste jaarschijf • Uitgifte in ondererfpacht Boerderij de Marsen	

Overzicht van baten en lasten

Lasten en baten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	76.888	-	-76.888
2. Beheer en onderhoud	2.093.112	712.796	-1.380.316
3. Veiligheid en toezicht	204.440	-	-204.440
4. Bestuur en ondersteuning	623.775	-	-623.775
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	1.810	2.548.984	2.547.174
Totaal voor bestemming	**3.000.025**	**3.261.780**	**261.755**
Ad 5. Mutaties reserves	266.755	5.000	261.755
Totaal na bestemming	**3.266.780**	**3.266.780**	**0**

Lasten en baten per taakveld

Omdat de begroting van 2019 nog niet was gebaseerd op de BBV taakvelden, wordt in onderstaande tabellen niet gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019. Verderop bij de financiële meerjarenraming 2019-2023 wordt wel gerefereerd aan de cijfers uit de jaarrekening 2019.

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	18.038	18.507	18.988	19.482	19.988
0.4	overhead	610.905	605.268	621.005	637.151	653.717
0.5	treasury	1.764	1.810	1.857	1.905	1.955
0.8	overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	197.278	266.755	201.817	299.733	311.959
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	199.259	204.440	209.755	215.209	220.804
2.1	verkeer en vervoer	371.118	374.657	378.288	382.014	385.836
2.2	parkeren	95.740	98.229	100.783	103.404	106.092
3.1	economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	53.954	55.357	56.796	58.273	59.788
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	23.607	24.221	24.851	25.497	26.160
3.4	economische promotie	171.431	175.888	180.461	185.153	189.967
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	16.090	16.508	16.938	17.378	17.830
5.5	cultureel erfgoed	-	-	-	-	-
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.503.269	1.425.140	1.535.771	1.488.735	1.533.608
	Totaal lasten	**3.262.453**	**3.266.780**	**3.347.309**	**3.433.932**	**3.527.703**

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
0.1	bestuur	-	-	-	-	-
0.4	overhead	-	-	-	-	-
0.5	treasury	-	-	-	-	-
0.8	overige baten en lasten	2.489.646	2.548.984	2.615.141	2.683.017	2.752.659
0.9	vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	mutaties reserves	74.620	5.000	5.000	9.000	18.000
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	parkeren	308.602	316.626	324.858	333.304	341.970
3.1	economische ontwikkeling	-	-	-	-	-
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	220.428	226.774	232.670	238.720	244.926
3.3	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	160.000	160.000	160.000	160.000	160.000
5.7	openbaar groen en (openlucht)recreatie	9.158	9.396	9.640	9.891	10.148
	Totaal baten	3.262.453	3.266.780	3.347.309	3.433.932	3.527.703

Specificatie van taakveld 0.8 overige baten en lasten	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Provincie Noord-Holland	€ 1.389.798	€ 1.425.933	€ 1.463.007	€ 1.501.045	€ 1.540.072
Gemeente Amsterdam	€ 584.299	€ 599.491	€ 615.078	€ 631.070	€ 647.477
Gemeente Beemster	€ 15.062	€ 15.454	€ 15.855	€ 16.268	€ 16.691
Gemeente Edam-Volendam	€ 32.985	€ 33.843	€ 34.723	€ 35.625	€ 36.552
Gemeente Landsmeer	€ 40.251	€ 41.298	€ 42.371	€ 43.473	€ 44.603
Gemeente Oostzaan	€ 16.434	€ 16.861	€ 17.300	€ 17.749	€ 18.211
Gemeente Purmerend	€ 157.560	€ 161.657	€ 165.860	€ 170.172	€ 174.596
Gemeente Waterland	€ 16.084	€ 16.502	€ 16.931	€ 17.371	€ 17.823
Gemeente Wormerland	€ 15.062	€ 15.454	€ 15.855	€ 16.268	€ 16.691
Gemeente Zaanstad	€ 212.469	€ 217.993	€ 223.661	€ 229.476	€ 235.443
Bijdrage derden	9.642	4.500	4.500	4.500	4.500
Totaal	**2.489.646**	**2.548.984**	**2.615.141**	**2.683.017**	**2.752.659**

Lasten en baten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Afschrijvingen	30.150	38.694	36.742
Belastingen	-	-	-
Duurzame goederen	365.492	515.127	142.002
Grond	-	-	-
Ingeleend personeel	1.397.899	1.357.475	1.190.729
Mutatie voorziening	-30.492	-180.127	309.689
Overige goederen en diensten	1.130.434	1.230.166	1.364.401
Pachten	6.502	6.337	5.656
Parkeren	98.229	95.740	83.685
Rente	1.810	1.764	2.466
Totaal lasten	3.000.025	3.065.176	3.135.370

Baten per kostensoort	Begroting 2021	Begroting na wijziging 2020	Jaarrekening 2019
Grond	-	-	-
Huren	96.286	91.862	88.226
Leges en andere rechten	9.396	9.158	10.431
Overige goederen en diensten	160.000	160.000	168.074
Pachten	130.488	128.566	124.210
Parkeren	316.626	308.602	342.903
Participantenbijdragen	2.544.484	2.480.004	2.430.660
Bijdrage derden	4.500	9.642	4.500
Subsidies en projectbijdragen	-	-	100.000
Totaal baten	3.261.780	3.187.834	3.269.004

Saldo van baten en lasten	**261.755**	**122.658**	**133.634**

Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	266.755	-	127.603
Onttrekking algemene reserve	-	-74.620	-
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve verv. invest.	-	-	15.000
Onttrekking bestemmingsreserve verv. invest.	-	-	-11.691
Toevoeging bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	-	197.278	2.723
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-5.000	-	-
Totaal mutaties reserves	261.755	122.658	133.634

Geraliseerd resultaat	-	-	-

Beleidsindicatoren

De uniforme basisset beleidsindicatoren voor gemeenten cf. BBV zijn voor het recreatieschap niet van toepassing.

Geprognotiseerde balans 2021

Activa	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Materiële vaste activa	234.719	205.401	190.000	348.215	331.807
Vorderingen op lange termijn					
Leningen u/g	-	-	-	-	-
Totaal vorderingen op lange termijn	-	-	-	-	-
Saldo werkkapitaal	4.917.115	5.177.696	5.435.969	5.541.696	5.780.556
Totaal	**5.151.833**	**5.383.097**	**5.625.969**	**5.889.911**	**6.112.363**

Passiva	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Reserves					
Algemene reserve	3.109.996	3.376.751	3.578.568	3.711.576	4.023.535
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	6.282	6.282	6.282
Bestemmingsreserve Purmerbos	33.747	33.747	33.747	33.747	33.747
Bestemmingsreserve verv. invest.	216.998	216.998	216.998	216.998	216.998
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.455.247	1.455.247	1.455.247	1.455.247
Bestemmingsreserve egalisatie	200.000	195.000	190.000	347.725	329.725
Totaal reserves en fondsen	5.022.270	5.284.026	5.480.842	5.771.575	6.065.534
Voorzieningen	129.563	99.071	145.127	118.336	46.829
Totaal	**5.151.833**	**5.383.097**	**5.625.969**	**5.889.911**	**6.112.363**

Financiële meerjarenraming 2019-2023

Bij de jaren 2019, 2021, 2022 en 2023 zijn in onderstaande tabellen nog de bedragen van de voormalige deelprogramma's genoteerd. Alleen voor 2020 en volgende jaren zijn de bedragen gebaseerd op de nieuwe indeling van taakvelden en programma's. De inhoud van de voormalige deelprogramma's komt niet helemaal overeen met de afbakening van de nieuwe programma's, maar voor het totaaloverzicht geeft dit toch een redelijk beeld.

Voor een vergelijking met voorgaande jaren zijn bij 2019 de lasten en baten van voormalige deelprogramma's vergeleken met de nieuwe programma's. Zoals in voorliggende begroting per programma ook is benoemd, gaat deze vergelijking mank, omdat de scope van de voormalige deelprogramma's niet overeenkomt met de nieuwe programma's. Op totaalniveau geeft dit wel een goed beeld van de ontwikkeling in de loop van de jaren.

Lasten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	81.560	128.318	76.888	153.888	80.939
2. Beheer en onderhoud	2.250.828	2.106.891	2.093.112	2.140.000	2.179.514
3. Veiligheid en toezicht	152.500	199.259	204.440	209.755	215.209
4. Bestuur en ondersteuning	648.016	628.943	623.775	639.993	656.633
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	2.466	1.764	1.810	1.857	1.905
Totaal	**3.135.370**	**3.065.176**	**3.000.025**	**3.145.493**	**3.134.199**

Baten per programma	2019	2020	2021	2022	2023
1. Ontwikkeling en inrichting	-	-	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	833.836	698.188	712.796	727.168	741.915
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	2.435.168	2.489.646	2.548.984	2.615.141	2.683.017
Totaal	**3.269.004**	**3.187.834**	**3.261.780**	**3.342.309**	**3.424.932**

Saldo lasten en baten	**133.634**	**122.658**	**261.755**	**196.817**	**290.733**

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve	831.077	-74.620	266.755	201.817	133.008
Bestemmingsreserve investeringen	-703.475	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve verv. invest.	3.309	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve egalisatie	2.723	197.278	-5.000	-5.000	157.725
Totaal	**133.634**	**122.658**	**261.755**	**196.817**	**290.733**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen 2019 – 2023

(bedragen x 1000)

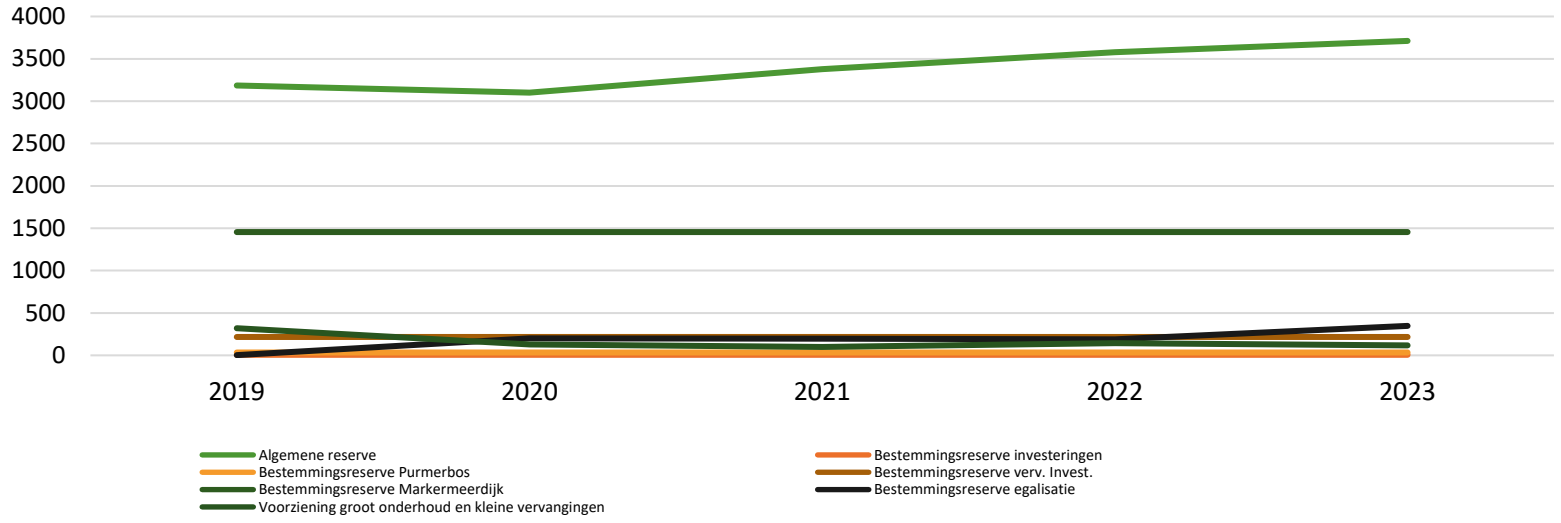

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

De algemene reserve is de afgelopen jaren afgenomen, maar zal in 2020 op basis van de begroting weer toenemen. De algemene reserve is ruim voldoende voor het berekende benodigde weerstandsvermogen. Het bestuur kan besluiten extra inspanningen (mede) te financieren uit de algemene reserve. Volgens de huidige meerjarenraming groeit de algemene reserve door naar € 1.611.704 in 2022. De bestemmingsreserve voor investeringen en bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen worden momenteel vrijwel niet gebruikt.

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2019	3.057.013	-	127.603	3.184.616
Bestemmingsreserve investeringen	2019	6.282	-	-	6.282
Bestemmingsreserve Purmerbos	2019	33.747			33.747
Bestemmingsreserve verv. invest.	2019	213.689		3.309	216.998
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	2019	1.455.247	-	-	1.455.247
Bestemmingsreserve egalisatie	2019	-	-	2.723	2.723
Totaal reserves		**4.765.978**	**-**	**133.634**	**4.899.612**
Voorziening GO	2019	-	-130.311	440.000	309.689
Totaal voorziening		**-**	**-130.311**	**440.000**	**309.689**

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2020	3.184.616	-74.620	-	3.109.996
Bestemmingsreserve investeringen	2020	6.282	-	-	6.282
Bestemmingsreserve Purmerbos	2020	33.747	-	-	33.747
Bestemmingsreserve verv. invest.	2020	216.998	-	-	216.998
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	2020	1.455.247	-	-	1.455.247
Bestemmingsreserve egalisatie	2020	2.723	-	197.278	200.000
Totaal reserves		**4.899.612**	**-74.620**	**197.278**	**5.022.270**
Voorziening GO	2020	309.689	515.127-	335.000	129.563
Totaal voorziening		**309.689**	**-515.127**	**335.000**	**129.563**

	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021	Verschil
Algemene reserve	3.109.996	3.376.751	266.755
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	-
Bestemmingsreserve Purmerbos	33.747	33.747	-
Bestemmingsreserve verv. invest.	216.998	216.998	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.455.247	-
Bestemmingsreserve egalisatie	200.000	195.000	-5.000
Totaal reserves	**5.022.270**	**5.284.026**	**261.755**
Voorziening GO	129.563	99.071	-30.491
Totaal reserves en voorzieningen	**129.563**	**99.071**	**-30.491**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting is in de oude opzet vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 25 juni 2020.

Voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

Bijlage 1: Risico inventarisatie Twiske-Waterland

In een risicosessie in januari 2020 zijn de risico's voor Twiske Waterland in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in onderstaand matrix.

	Gevolg / impact		
Kans	1= 0 – 100.000	2= 100.000 – 300.000	3 > 300.000
1= <5%			
2= 5–25%	5,10	1,6,11	
3= >25%	2,3,9	4,7,8	

Lage scores (groen gekleurd) geven lage risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (rood gekleurd) geven hoge risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix.

Alle risico's die in de risicosessie zijn genoemd zijn:

1. Stormschade
2. Natuurbrand
3. Vandalisme
4. Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie
5. Problemen bij uitvoering handhaving
6. Onvoldoende draagvlak voor het ambitiedocument
7. Onduidelijke en veranderende regelgeving
8. Het niet doorgaan van de uitgifte in ondererfpacht van De Marsen
9. Omgevingsrisico's zoals eikenprocessierups, bomenziektes etc.
10. Risico faillissement bestaande ondernemers
11. Kosten voor afhandeling WOB verzoeken

Alle de risico's met het grootste gevolg zijn in detail verder uitgewerkt. Het betreft nummer 4, 7 en 8. De verdere uitwerking van deze risico's staat hieronder.

N.B. In maart 2020 zijn diverse maatregelen genomen om de verspreiding van het corona (covid-19) virus tegen te gaan. De (tijdelijke) sluiting van horeca en afsluiting van voorzieningen ten behoeve van 'sociaal afstand houden' volgens de richtlijnen van het RIVM hadden met name gevolgen voor recreatiegebied het Twiske. Deze maatregelen beperkten niet alleen de toegang voor publiek maar raakten ook de bedrijfsvoering van de ondernemingen in het gebied en de evenementen.

Daarvan afgeleid liep ook het recreatieschap inkomsten mis. Daarbij ging het om de evenementen, het betaald parkeren en wanneer moest worden besloten tot het compenseren van huur en pacht. Dit is deels opgenomen in de risicoanalyse en maakte onderdeel uit van de weerstandsvermogen 2020.

Daar stond tegenover dat er ook de aan de beheer- en kostenkant gevolgen waren. Minder bezoek betekende minder onderhoudskosten. De handhaving vroeg extra aandacht. Waar mogelijk kon/kan het schap groot-onderhoud, vervanging en investeringen uitstellen.

Ten tijde van het opstellen van deze tekst was het nog niet duidelijk hoe lang de maatregelen zouden duren, wat de gevolgen precies zijn en zeker niet in hoeverre de gevolgen ook spelen als risico voor 2021. Vooralsnog hoefde dit niet tot een aanpassing van het weerstandsvermogen te leiden.

- **Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie**

Het risico dat maatschappelijke weerstand tegen ontwikkeltrajecten in Recreatiegebied Het Twiske het actualiseren en verbeteren van het recreatieve aanbod (1 van de kerndoelstellingen van het recreatieschap) onmogelijk maakt. Dit risico doet zich al voor bij enkele specifieke ontwikkelingen. Het is nog onduidelijk of ze daarbij ook leiden tot het volledig niet doorgaan van de ontwikkeling.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico / Kans

Maatschappelijk weerstand tegen recreatieve ontwikkelingen.</td><td>Oorzaak
Te lage betrokkenheid van de omgeving bij de koers en activiteiten van het recreatieschap. Fundamenteel verschillende visie op de rol en taken van het recreatieschap en het gebied als N2000 en NNN gebied.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3
(>25%)</td><td>Gevolg(cijfer): 2
(100-300k)</td><td>Gevolg / impact
- Inzet van middelen voor werving, selectie en begeleiding van ondernemers is zonder nut.
- Niet mogelijk om het recreatieve aanbod van het recreatieschap te actualiseren.
- Mislopen van inkomsten voor beheer en onderhoud</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel
- Meer inzet op omgevingsmanagement
- Beter betrekken van de directe omgeving bij beheer en besluitvorming</td></tr>
</table>

- **Onduidelijke en veranderende regelgeving**

Risico's door veranderende en onduidelijke regelgeving. De verwarring die landelijk is ontstaan rond de PAS en PFAS regelgeving werken ook remmend op de activiteiten in Twiske-Waterland. Daarnaast zijn het Twiske en delen van Waterland N2000 gebied, en is het Twiske onderdeel van de NNN. Ook hier is de regelgeving over wat wel en niet mag en moet soms onduidelijk. Afgezien van de onduidelijkheden in de regelgeving worden de regels ook verschillend geïnterpreteerd door verschillende actoren.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico / Kans
Ontwikkelingen of bestaande activiteiten die vertraging oplopen of afketsen op onduidelijke regelgeving.</td><td>Oorzaak
Onduidelijke en inconsequente regelgeving. Afwijkende uitleg van de regelgeving door verschillende actoren.</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3
(>25%)</td><td>Gevolg(cijfer): 2
(100-300k)</td><td rowspan="2">Gevolg / impact
- Invulling van beleidsmatig toegestane ruimte voor evenementen onmogelijk.
- Voorbestaan van bestaande evenementen onzeker.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Beheersmaatregel
- Eisen in de privaatrechtelijke overeenkomst tussen schap en organisator over beschermen natuurdoelstellingen;
- Kennis en kunde bijhouden en delen (intern en extern);
- Compenserende maatregelen in de extensieve zones.</td></tr>
</table>

- **Het niet doorgaan van de uitgifte in ondererfpacht van De Marsen**

Het uitgeven van boerderij De Marsen als zorgboerderij is een reeds langlopend proces. De opstallen en boerderij waren (meer dan 10 jaar terug) in beheer bij het recreatieschap zelf. Het is de wens van het bestuur om hier een zorgvoorzieningen te creëren waarbij ruimte is geschapen voor een aantal woningen voor de cliënten. Zorginstelling Philadelphia is bereid gevonden om de ontwikkeling financieel en organisatorisch te ondersteunen. Er worden al zorg-activiteiten ontplooit op de locatie. De contractvorming is echter nog niet rond, en er bestaan nog onzekerheden.

<table>
<tr><td colspan="2">Risico / Kans
Mislukken contractvorming en daarmee vervreemding zorgboerderij De Marsen</td><td>Oorzaak
- onzekerheid over het aantal mogelijk woningen voor cliënten en daarmee de financiële onderbouwing van de plannen
- onzekerheid over 'doorpakken' van de contractpartij</td></tr>
<tr><td>Kans(cijfer): 3 (>25%)</td><td>Gevolg(cijfer): 2 (100-300k)</td><td>Gevolg / impact
- opstallen komen inclusief achterstallig onderhoud terug bij het recreatieschap.
- beëindigen huidige zorgactiviteiten met alle maatschappelijke gevolgen daarvan.
- mislopen van de inkomsten uit de erfpachtovereenkomst.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Beheersmaatregel
- Opstellen van scenario 'mislukken uitgifte' zodat de risico's zoveel mogelijk in goede banen worden geleid en beperkt. Onderdeel hiervan is ook het uitwerken van een alternatief scenario voor De Marsen.</td></tr>
</table>

Conclusie:

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van **€ 475.000,-.** Hierbij is ook rekening gehouden met de niet in detail uitgewerkte risico's.

In de begrotingen 2020 van Twiske en Waterland was het weerstandsvermogen vastgesteld op € 561.000. De reservepositie van Twiske-Waterland is voldoende om die weerstandscapaciteit te borgen.

Begrotingswijziging **2020**

Recreatieschap Twiske-Waterland

recreatieschap twiske-waterland

versie 12 maart 2020

Begrotingswijziging per programma

	Begroting 2020			Wijziging 2020			Begroting na wijziging 2020		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	74.940	-	-74.940	53.378	-	-53.378	128.318	-	-128.318
2. Beheer en onderhoud	2.086.659	629.273	-1.457.386	20.232	68.915	48.683	2.106.891	698.188	-1.408.704
3. Veiligheid en toezicht	199.259	-	-199.259	-	-	-	199.259	-	-199.259
4. Bestuur en ondersteuning	628.944	-	-628.944	-	-	-	628.944	-	-628.944
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	1.764	2.489.646	2.487.882	-	-	-	1.764	2.489.646	2.487.882
Totaal voor bestemming	**2.991.566**	**3.118.919**	**127.353**	**73.610**	**68.915**	**-4.695**	**3.065.176**	**3.187.834**	**122.658**
	Toevoeging	Onttrekking	Totaal	Toevoeging	Onttrekking	Totaal	Toevoeging	Onttrekking	Totaal
Ad 5. Mutaties reserves	442.658	315.305	127.353-	245.381-	240.686-	4.695	197.278	74.620	-122.658
Totaal na bestemming	**3.434.224**	**3.434.224**	**-**	**-171.771**	**-171.771**	**-**	**3.262.453**	**3.262.453**	**-**

Specificatie van de baten	Begroting 2020	Wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020
Subsidies en projectbijdragen	-	-	-
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, parkeren, huren en pachten	629.273	68.915	698.188
Participantenbijdragen	2.480.004	-	2.480.004
Bijdrage derden	9.642	-	9.642
Totaal baten voor bestemming	**3.118.919**	**68.915**	**3.187.834**

Programma 1 Ontwikkeling en inrichting

Hogere lasten van € 53.378. Dit betreft een eenmalige extra inspanning van het routebureau om de routenetwerken in Waterland uit te breiden. Daarnaast schuift er budget door voor het aanpassen van de kaart voor het sloepennetwerk uit 2019.

Programma 2 Beheer en onderhoud

Hogere lasten van € 20.232. Dit betreft hogere inzet voor communicatie in 2020 met als doel intensiever contact te onderhouden met de gebruikers en stakeholders van het recreatieschap en met name meer aandacht te besteden aan de natuurwaarden van Twiske-Waterland. De extra inzet wordt gedekt door structureel hogere inkomsten (zie volgende alinea).

Hogere baten van € 68.915. De baten van het recreatieschap zijn hoger omdat de begroting is bijgesteld op basis van de daadwerkelijke ontvangen baten uit betaald parkeren en evenementen van de afgelopen jaren. Ook de inkomsten uit de verhuur van restaurant De Appel zijn begroot.

Programma 3 Toezicht en veiligheid

Geen wijzigingen bij dit programma

Programma 4 Bestuur en ondersteuning

Geen wijzigingen bij dit programma

Programma 5 Algemene en inrichting

Geen wijzigingen bij dit programma

Gevolgen

Gevolgen voor de participanten

De wijzigingen in de begroting hebben geen financiële gevolgen voor de participanten. De lange termijn financiële raming voor het recreatieschap is positief. Zie voor meer informatie de begroting 2021. De begrotingswijziging geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2019	Bijdrage in 2020
Provincie Noord-Holland	56,04%	1.362.146	1.389.798
Gemeente Amsterdam	23,56%	572.675	584.299
Gemeente Beemster	0,61%	14.762	15.062
Gemeente Edam-Volendam	1,33%	32.329	32.985
Gemeente Landsmeer	1,62%	39.449	40.251
Gemeente Oostzaan	0,66%	16.106	16.434
Gemeente Purmerend	6,35%	154.425	157.560
Gemeente Waterland	0,65%	15.764	16.084
Gemeente Wormerland	0,61%	14.762	15.062
Gemeente Zaanstad	8,57%	208.242	212.469
Totaal	**100,0 %**	**2.430.660**	**2.480.004**

Gevolgen voor de reserves

De baten van het recreatieschap zijn voor 2020 hoger dan de lasten. De reserves nemen daardoor in omvang toe met € 122.658. Zie de onderstaande tabel voor een compleet overzicht van de gevolgen voor de reserves.

In het najaar van 2020 legt het recreatieschap een lange termijn financiële planning voor aan het bestuur. In deze planning worden opties gepresenteerd over hoe het recreatieschap om kan gaan met het overschot op de begroting. Hierbij wordt rekening gehouden met de kosten voor het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma bij het ambitiedocument en andere toekomstige financiële verplichtingen voor het recreatieschap.

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2020	Wijziging 2020	Begroting na wijziging
Toevoeging algemene reserve	427.353	-427353	-
Onttrekking algemene reserve	-300.000	225.381	-74.620
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve verv. invest.	15.305	-15.305	-
Onttrekking bestemmingsreserve verv. invest.	-15.305	15.305	-
Toevoeging bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	-	197.278	197.278
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-	-	-
Totaal	**127.353**	**-4.695**	**122.658**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting is in de oude opzet vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 25 juni 2020.

Voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

TWISKE-WATERLAND
JAARREKENING
ONDERDEEL TWISKE

2019

Velsen-Zuid 5-3-2020

INHOUDSOPGAVE **blz.**

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2019

1.1	**Inleiding**		**3**
1.2	**Wat is er gedaan in 2019?**		**4**
1.3	**Kort overzicht financiën**		**6**
1.4	**Financieel resultaat 2019**		**6**
1.5	**Financieel beheer**		**9**
	1.5.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	9
	1.5.2	Onderhoud kapitaalgoederen	10
	1.5.3	Financiering	13
	1.5.4	Bedrijfsvoering	13
	1.5.5	Verkorte balans	14

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2019

2.1	**Balans per 31 december 2019**		**16**
	2.1.1	Activa	16
	2.1.2	Passiva	17
	2.1.3	Waarderingsgrondslagen	18
	2.1.4	Toelichting op de balans	20
2.2	**Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019**		**25**
2.3	**Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma**		**26**
	2.3.1	Gebiedsbeheer	26
	2.3.2	Toezicht	30
	2.3.3	Financiën	31
	2.3.4	Bestuursadvisering	33
	2.3.5	Secretariaat	35
	2.3.6	Communicatie	36
	2.3.7	Inrichting en ontwikkeling	37
	2.3.8	Totaal	38
2.4	**Overzicht baten en lasten per kostensoort**		**39**
2.5	**Wet FIDO modelstaten A en B**		**40**

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1	**Samenstelling van het Algemeen Bestuur**	**43**
3.2	**Controleverklaring**	**44**
3.3	**Vaststelling door het Algemeen Bestuur**	**48**

BIJLAGEN

Bijlage I	Investerings- en financieringsstaat over 2019	50
Bijlage II	Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019	51
Bijlage III	Gebeurtenissen na balansdatum	52
Bijlage IV	Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing	53
Bijlage V	WNT-verantwoording 2019	57

Programmaverantwoording 2019

1.1 Inleiding

Net boven Amsterdam, ingeklemd tussen de dorpen Landsmeer en Oostzaan, ligt het Twiske. Ontstaan door inpoldering in de jaren 40 van de vorige eeuw, opgehoogd, vergraven en na herinrichting in de jaren 70 uitgegroeid tot een gewaardeerd natuur- en recreatiegebied. Beschermd als Natura 2000 en een ideaal gebied om te fietsen, wandelen, skeeleren, pootje baden, zwemmen, varen, kanoën en nog veel meer.

Recreanten worden er bediend met drie kiosken, acht strandjes en drie restaurants met terrasjes. Voor kinderen is er de speelsloot en een avonturenspeelplaats met een heuse piratenboot, een buizenfort, de kabelbaan en pontjes over het water. De wandelaar kan genieten van de natuur en de grote grazers.

Recreatiegebied Het Twiske maakt deel uit van het recreatieschap Twiske-Waterland. Omdat Twiske en Waterland vroeger aparte gemeenschappelijke regelingen waren hadden beide onderdelen hun eigen begroting. In 2019 heeft het bestuur besloten om de begrotingen samen te voegen. Voor 2020 en 2021 wordt dan ook een gezamenlijke begroting gepresenteerd. Omdat de twee gebieden in 2019 nog wel een aparte begroting hadden, worden er twee aparte jaarrekeningen gemaakt. U leest nu de jaarrekening van Het Twiske.

De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Purmerend, Oostzaan en Landsmeer nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling en dragen financieel bij aan het beheer en de ontwikkeling van Het Twiske.

Beleidsverantwoording
De 'doelenboom' van het recreatieschap is gebaseerd op de taken, genoemd in de gemeenschappelijke regeling. In 2019 zijn de doelen voor ontwikkeling, beheer, uitvoering en toezicht nog gebaseerd op deels gedateerde visie en uitgevoerde projectenlijsten uit 2015 (Twiske) en 2012 (Landschap Waterland). Het bestuur besloot daarom de ambities te actualiseren. Daarvoor werd een verkenning uitgevoerd die uitmondde in een inspiratiedocument en vertaald naar een concept-ambitiedocument.

1.2 Wat is er gedaan in 2019?

Het jaarprogramma stond in het teken van verkennen van omgevingsvisies en regionale ambities en de uitvoering van bestaande beheer- en onderhoudsplannen. Het ambitiedocument werd voor het uitbrengen van zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden en provinciale staten. Inbreng van belanghebbenden, organisaties en particulieren komt aan de orde bij de voorbereiding en uitvoering van (deel)plannen en projecten. Hiervoor is een Meerjaren-Uitvoeringsprogramma in voorbereiding.

Van de al opgestarte ontwikkelingen kan het volgende worden gemeld:

Versterken van natuurwaarden:
Behoud en versterken van biodiversiteit maakt deel uit van het dagelijkse werk. Duidelijk vertellen daarover, nog niet. Daarom een opsomming van een aantal werkzaamheden die bijdragen aan de soortenrijkdom en het instandhouden van biotopen.
- Verwijderen van stormschade en terugsnoeien van de Italiaanse populieren nabij pannenkoekenhuis De Appel, waardoor de levensduur van deze populieren met 5 tot 10 jaar wordt verlengd.
- Aanplant van hagen nabij De Appel. De vogelvriendelijke beplanting is zeer gewild bij de huismussen.
- Verwijderen van opschot van berken, wilgen en bramen uit de rietgraslanden en maaien van rietgrasland. Hierdoor wordt verbossing en verbraming tegengegaan en het rietland deels verjongd. Daarmee blijven de rietgraslanden geschikt voor de Natura 2000 doelsoorten, genoemd in het beheerplan en wordt predatiedruk teruggedrongen.

Ontwikkelingen bij voormalige Blauwe Poort
Pannenkoekenrestaurant De Appel heeft begin maart 2019 de deuren geopend op de locatie van de voormalige Blauwe Poort. Het geplande klimpark op dezelfde locatie wacht nog op het doorlopen van de ruimtelijk procedures.

Zorgboerderij De Marsen
In 2018 is een optieovereenkomst aangaan met de stichting Philadelphia Zorg om te komen tot ontwikkeling van een zorgboerderij met woonvoorzieningen. Deze optieovereenkomst werd in 2019 voortgezet omdat de plannen voor deze zorgvoorziening nog niet zo vergevorderd waren dat de overeenkomst kon worden omgezet in een erfpachtrelatie. Voor aansturing van het project wordt nauw samengewerkt met Philadelphia Zorg en de gemeente Landsmeer. Helderheid over de uitvoerbaarheid en vergunningen komt mogelijk medio 2020.

Evenementen
Het evenementen in het seizoen 2019 zijn positief gewaardeerd door de bezoekers. Voor de organisatie van de veiligheid en verkeersafhandeling wordt intensief samengewerkt met de gemeenten Landsmeer en Oostzaan. Het evenement Lente Kabinet is tweedaags. Welcome to the Future duurde één dag, en de organisatie heeft ervoor gekozen voorlopig niet meerdaags te gaan. Tegenover de waardering van bezoekers van de evenementen staat de druk van belangenverenigingen en politiek om meer rekening te houden met natuurwaarden in het gebied. Dat uitte zich onder meer in bezwaren en vele inspreekbeurten bij de raadsbehandeling van het ambitiedocument.

Wetenschappelijk onderzoek in de Stooterplas
Bij het instemmen in 2017 met de aanleg van het Duikpark in de Stootersplas werd ook ingestemd met het uitvoeren van - toen niet nader geduid- wetenschappelijk onderzoek. Het bestuur werd begin november geïnformeerd over de aard daarvan: forensisch onderzoek naar het vergaan van bepaalde objecten op een diepte van 11 meter. Het bestuur oordeelde dat het gebruik van organisch materiaal niet past bij de recreatiedoelstelling van het schap en recreëren daar zelfs onaantrekkelijk maakt. De initiatiefnemer is opgedragen dit onderzoek te staken en de materialen te verwijderen. Er is geen sprake geweest van verontreiniging van het zwemwater of andere risico's voor de gezondheid van recreanten.

Verbeteren zwemwaterkwaliteit
In Het Twiske maken veel mensen gebruik van de acht, mooie zwemlocaties in de natuur. De kwaliteit van het water bij de zwemlocaties "Vennegastrand' en 'de Speelsloot' werd de laatste paar jaar minder goed. In het voorjaar zijn daarom beide locaties drooggelegd en is de sliblaag verwijderd. Ook zijn er damwanden geplaatst en pompen zorgen voor een goede doorstroming van het water. Deze maatregelen zorgen weer voor jaren schone, frisse strandjes en veilig zwemwater. De werkzaamheden kregen aandacht in de regionale pers. In een uitzending van "Jouw Noord-Holland' van NH Nieuws werd op dinsdag 18 juni 2019 werd uitvoerig aandacht besteed aan de verbeteringsmaatregelen. De verbetering is gerealiseerd met financiële bijdragen van de provincie en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

1.3 Kort overzicht financiën

De taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 7 deelprogramma´s. Naast de uitvoering van beheer, onderhoud en toezicht wordt het recreatieschap ondersteund met bestuursadvisering, secretariële ondersteuning, financiële administratie, communicatie en locatieontwikkeling. Het aandeel in de kosten van deze deelprogramma's is weergegeven in de grafiek hiernaast.

De inkomsten van het recreatieschap bestaan uit de participantenbijdrage en inkomsten uit exploitatie zoals verhuur, ondererfpacht en inkomsten uit parkeren en evenementen.

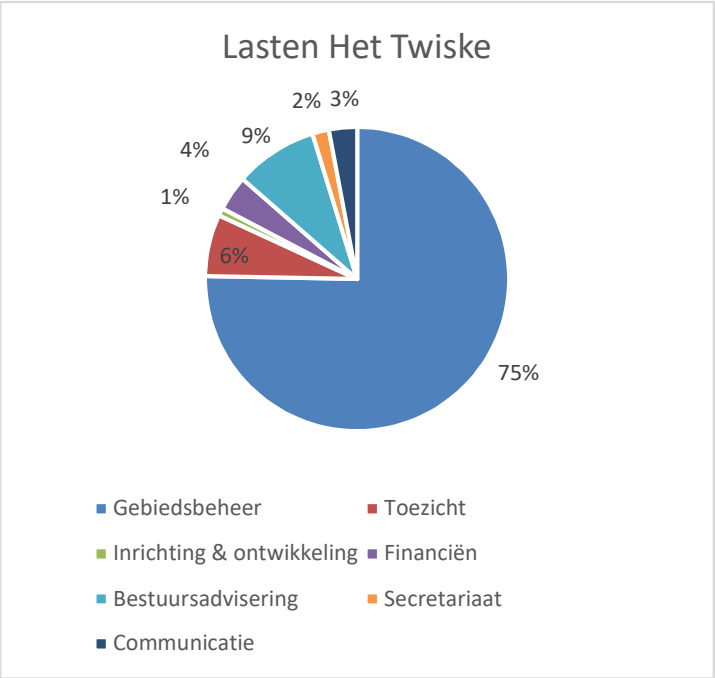

1.4 Financieel resultaat 2019

De begroting van het recreatieschap maakt onderscheid tussen reguliere en incidentele werkzaamheden. Reguliere werkzaamheden bestaan uit het jaarlijks terugkerende beheer, onderhoud en toezicht. Onder incidentele werkzaamheden worden projecten en aanvullende opdrachten van het bestuur uitgevoerd. De kosten van deze aanvullende opdrachten worden gedekt door subsidies, eenmalige inkomsten of door een onttrekking aan de reserves.

WOB verzoeken

In 2017, 2018 en in 2019 heeft het recreatieschap enkele omvangrijke informatieverzoeken ontvangen. Het afhandelen van die verzoeken zoals de Wet Openbaarheid Bestuur dat voorschrijft, kost veel tijd. Tijd die niet kon worden opgevangen binnen de voor het recreatieschap beschikbare capaciteit. Externe hulp en juridisch advies werden ingehuurd om alle beschikbare documentatie door te nemen op relevantie en toetsing aan de criteria die de Wob stelt. Door aanvullende verzoeken loopt de afhandeling nog door in 2020. Tot de jaarafsluiting heeft de behandeling al meer dan € 100.000 gekost.

Financiën lange termijn

In de voorgaande jaren heeft het recreatieschap meerdere maatregelen genomen om een evenwicht tussen de baten en lasten te bereiken. Er zijn bezuinigingen doorgevoerd en er is een investeringsprogramma ingezet om achterstallig onderhoud weg te werken. Daarnaast zijn nieuwe bronnen van inkomsten aangeboord. Dit alles heeft ertoe geleid dat het recreatieschap met de huidige participantenbijdrage de taken met een duurzaam sluitende begroting kan uitvoeren.

Voor het uitvoeren van onderhoud moet rekening worden gehouden met de kwaliteit en levensduur van bijvoorbeeld kapitaalswerken: bruggen, wegen, gebouwen en de parkeerinstallaties. Om pieken en dalen in de jaarlijkse kosten uit te middelen wordt een meerjarig gemiddelde berekend. Het bestuur besloot in 2018 de methodiek volgens Cyber te hanteren. Alle werkzaamheden worden planmatig uitgevoerd.

RESULTAAT 2019 TWISKE

Resultaat 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	2.412.889	2.299.609	**-113.280**
Baten	2.460.171	2.327.992	**132.179**
Saldo	**47.283**	**28.383**	**18.900**

Het reguliere programma van Het Twiske sluit met een positief saldo dat ca € 18.000 hoger is dan begroot.

De lasten waren hoger dan de begroting, voornamelijk door een eenmalige toevoeging van € 200.000 aan de voorziening groot onderhoud conform de BBV regelgeving. De baten zijn hoger, voornamelijk door meer inkomsten uit het betaald parkeren (ca €70.000) en hogere inkomsten uit huren en erfpachten (ca €65.000).

Resultaat 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	133.903	171.126	**37.223**
Baten	100.000	-	**100.000**
Saldo	**-33.903**	**-171.126**	**137.223**

Het incidentele programma van Het Twiske sluit met een onderschrijding van ca € 137.000 .

Het incidentele programma bestond uit twee delen. De lasten voor projecten zijn lager dan begroot. Het gereserveerde budget voor terreinverbetering van een evenementencamping van €75.000 werd niet benut. Voorwaarde voor uitvoering van dit werk is dat eerst toestemming nodig is voor het houden van een tweedaags evenement Welcome to the Future. De eerdere aanvraag daarvoor werd ingetrokken door de organisator. Het bedrag is dan ook niet onttrokken aan de algemene reserve en blijft daar beschikbaar.

De baten zijn hoger door het ontvangen van de financiële bijdragen van de provincie en het hoogheemraadschap (€ 100.000) voor de uitvoering van het project 'Verbetering Zwemwaterkwaliteit Speelsloot en het Vennegatstrand'.

Resultaat 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	2.546.792	2.470.735	**-76.057**
Baten	2.560.171	2.327.992	**232.179**
Saldo	**13.380**	**-142.743**	**156.123**

Reserves Het Twiske

Stand van de reserves per	31-12-2019	31-12-2018	verschil
Algemene reserve	2.657.926	1.943.794	714.132
Bestemmingsreserve investeringen	-	703.475	703.475-
Bestemmingsreserve egalisatie	2.723	-	2.723
Totaal	**2.660.648**	**2.647.268**	**13.380**

Conform AB besluit 2018/08 is de bestemmingsreserve investeringen opgeheven en is deels toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud en het restant toegevoegd aan de algemene reserve.

Overzicht participantenbijdrage Twiske

	2017	+ index	2018
Indexatie		0,65%	
Provincie Noord-Holland	€ 995.576	€ 6.471	**€ 1.002.047**
Gemeente Amsterdam	€ 405.478	€ 2.636	**€ 408.114**
Gemeente Landsmeer	€ 29.331	€ 191	**€ 29.522**
Gemeente Oostzaan	€ 13.803	€ 90	**€ 13.893**
Gemeente Purmerend	€ 79.369	€ 516	**€ 79.885**
Gemeente Zaanstad	€ 201.877	€ 1.312	**€ 203.189**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.725.434**	**€ 11.216**	**€ 1.736.650**

	2018	+ index	2019
Indexatie		1,50%	
Provincie Noord-Holland	€ 1.002.047	€ 15.031	**€ 1.017.078**
Gemeente Amsterdam	€ 408.114	€ 6.122	**€ 414.236**
Gemeente Landsmeer	€ 29.522	€ 443	**€ 29.965**
Gemeente Oostzaan	€ 13.893	€ 208	**€ 14.101**
Gemeente Purmerend	€ 79.885	€ 1.198	**€ 81.083**
Gemeente Zaanstad	€ 203.189	€ 3.048	**€ 206.237**
Totaal participantenbijdrage	**€ 1.736.650**	**€ 26.050**	**€ 1.762.700**

1.5 Financieel beheer

1.5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover Recreatieschap Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken, bedraagt € 2,7 miljoen en wordt gevormd uit het fonds dat is ontstaan door de afkoopsom van het rijk.

De risico's die zich kunnen voordoen bij het Twiske zijn in 2019 geïnventariseerd en gekwantificeerd. De kwantificering van de risico's heeft geleid tot een gewenst weerstandsvermogen van € 470.000. De huidige omvang van het fonds voldoet dus ruimschoots om de berekende risico's af te dekken. De uitwerking van bovenstaande is als bijlage opgenomen.
De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover Het Twiske beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Het Twiske zijn in 2019 opnieuw geïnventariseerd en gekwantificeerd. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen. Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2018	BGR 2019	JR 2019
netto schuldquote	-100%	-108%	-113%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-100%	-108%	-113%
solvabiliteitsrisico	97%	87%	87%
structurele exploitatieruimte	15%	1%	2%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Categorie Verhardingen

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 33 ha verharding in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor autorijbanen en fietspaden en half verharding voor voetpaden. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij er een verharding is zonder gaten maar waarin enkele ongevaarlijke kuilen of ribbels zijn toegestaan. De verharding is enigszins gebrokkeld en herstel locaties zijn duidelijk zichtbaar. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid, wel is er een waarschuwingsbord aanwezig.

Voor 2020 zal er € 162.979,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor groot onderhoud aan gesloten verharding door deels overlagen fietspaden en het opnieuw stellen van de betonnen trap nabij het viaduct.

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Groot Onderhoud	8.044.444	162.979	131.145	118.101	106.932	190.940
Regulier budget		44.605	45.765	46.955	48.175	49.428

In 2019 zijn in het kader van groot onderhoud de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Er heeft een asfaltinspectie plaatsgevonden en gaten en scheuren in het asfalt gevuld. De totale kosten € 15.527,- komen ten lasten van de voorziening groot onderhoud.
- De klinkerbestrating nabij het pannenkoekenhuis De Appel is opgehaald.
  De totale kosten € 7.000,- komen ten lasten van de voorziening groot onderhoud.

Categorie groen, grasvegetatie en beplanting

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 343 ha grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie waarvan 84 ha is verpacht aan veehouders. Het kwaliteitsbeeld bij de intensieve vegetatie heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij beperkte schade aanwezig is door topdagen en enige schade door droogte acceptabel is. De maximale grashoogte is 10 cm en grasgroei rond obstakels is zichtbaar. Enige zwerfvuil is aanwezig. Het kwaliteitsbeeld bij extensieve vegetatie heeft een niveau ambitie. De vegetatie heeft veel variatie waarbij enige storingsvegetatie aanwezig is. Er is geen zwerfvuil aanwezig.

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 75 ha beplanting bestaande uit cultuurlijk- en natuurlijke beplanting. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek van cultuurlijke beplanting een niveau B waarbij de beplanting functioneel is en het eindbeeld deels uit de oorspronkelijke soorten bestaat. Incidenteel worden gaten in bomenrijen en beplanting geaccepteerd en is beperkte zwerfvuil aanwezig. De randen van plantvakken mogen maximaal 2 meter buiten het vak treden.

Voor 2020 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Verder zal er herplanting plaatsvinden ter vervanging van stormschade en zieke bomen en zal ten lasten komen van de voorziening groot onderhoud.

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Groot Onderhoud		11.700	11.700	11.700	11.700	11.700
Regulier budget		236.131	242.270	248.569	255.032	261.663

Categorie water, oevers en stranden

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 199 ha oppervlakte water. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau A-B waarbij de inrichting met waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Het zwemwater (Whvbz) en de keur van het Waterschap (HHNK) voldoet aan de minimale wettelijke eisen. Voor 2020 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Daarnaast zal er € 6.000,- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor groot onderhoud in de vorm van extra baggerwerk.

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Groot Onderhoud		5.850	36.124	38.318	5.850	43.583
Regulier budget		52.126	53.481	54.872	56.298	57.762

In 2019 is het Vennegatstrand opgeschoond van bagger/slib ten behoeve van de zwemwaterkwaliteit.

Categorie kunstwerken

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 311 stuks kunstwerken waarvan 52 bruggen en 259 betonnen en kunststof duikers. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij er geen rottend hout of schade aanwezig is. Bij de entree van het gebied staan borden dat bij gladheid niet wordt gestrooid.

Voor 2020 staat voor groot onderhoud 4 bruggen gepland en zal ten lasten komen van de voorziening groot onderhoud.

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Groot Onderhoud	2.966.582	248.040	105.300	12.285	77.220	50.895
Regulier budget		16.325	16.749	17.185	17.632	18.090

In 2019 zijn in het kader van Groot Onderhoud geen werkzaamheden uitgevoerd.

Categorie gebouw

Voor 2020 wordt het dagelijks onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier onderhoud. Daarnaast zal er € 16.380.- uit de voorziening groot onderhoud onttrokken worden voor het groot onderhoud van gevelbekleding van een toiletgroep en groot onderhoud aan de Twiske molen.

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Groot Onderhoud	3.959.625	16.380	15.210	16.380	17.550	16.380
Regulier budget		81.624	83.746	85.924	88.158	90.450

In 2019 zijn in het kader van groot onderhoud de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De gevelbekleding van het toilet Polderweg vervangen a € 10.123,-
- Het dak van het beheerkantoor is vervangen voor € 27.850,-
- Groot onderhoud aan de Twiske molen voor € 19.251,-

Categorie riolering

In het recreatiegebied Het Twiske ligt 12 km aan persriool en 16 rioolputten en pompen. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau B waarbij geen schade of storingen aan het rioolstelsel aanwezig is of binnen 24-uur verholpen moet zijn.

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Vervangings-investering		5.850	5.850	5.850	5.850	5.850
Regulier budget		8.326	8.542	8.765	8.992	9.226

In 2019 zijn in het kader van Groot Onderhoud de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De rioolpomp inclusief besturingskast is vervangen.

Categorie parkeerinstallatie

In het recreatiegebied Het Twiske heeft het Algemeen Bestuur besloten om met ingang van 2006 betaald parkeren in te voeren. Bij de entree van het gebied staan in totaal 6 slagbomen en in het gebied 6 PIN betaal automaten. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de ROW systematiek een niveau A-B waarbij geen schade of storingen aanwezig zijn. De installatie ziet er schoon en netjes uit waarbij geen zwerfvuil aanwezig is.

Voor 2020 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. In 2020 staan er geen vervangingsinvesteringen gepland

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Vervangings-investering	497.000	0	0	0	35.100	0
Regulier budget		95.740	98.229	100.783	103.404	106.092

In 2019 zijn in het kader van vervangingsinvestering geen werkzaamheden uitgevoerd.

Categorie Weg- en terreinmeubilair

Het recreatiegebied Het Twiske heeft totaal 3240 stuks terreinmeubilair waarvan 37 speeltoestellen en 3203 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden enz. Het kwaliteitsbeeld heeft volgens de CROW systematiek een niveau A-B waarbij de speeltoestellen en speelterreinen voldoen aan de wettelijke eisen. (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). Enige graffiti en beperkte vernieling is zichtbaar aanwezig en het terreinmeubilair mag max 5 graden uit het lood staan.

Voor 2020 wordt het onderhoud gedekt uit de begroting voor regulier jaarlijks onderhoud. Uit de voorziening groot onderhoud wordt € 49.023 gebruikt voor weg- en terreinmeubilair waaronder de vervanging van 2 speeltoestellen.

	Kapitaal	2020	2021	2022	2023	2024
Vervangings-investering	429.500	49.023	44.460	70.200	120.159	70.200
Regulier budget		31.051	31.858	32.687	33.536	34.408

In 2019 zijn in het kader van de vervangingsinvesteringen de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Er is één speeltoestel vervangen op de Avonturenspeelplaats. De kosten € 12.375,- komen ten lasten van de voorziening groot onderhoud.
- De verwijsportalen zijn vervangen door bruine ANWB borden. De kosten € 19.486,- komen ten lasten van de voorziening groot onderhoud.

1.5.3 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is Recreatieschap Het Twiske zal volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm blijven, zie modelstaat A en B.

1.5.4 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

1.5.5 De verkorte balans

De balans per 31 december 2019 kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	2019	2018	PASSIVA	2019	2018
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	71,5	105,5	Reserves	2.660,6	2.647,3
Financiële vaste activa	-	-	Voorzieningen	309,7	-
Subtotaal	***71,5***	***105,5***	Schulden op lange termijn	-	-
			Subtotaal	***2.970,3***	***2.647,3***
Vlottende activa			***Vlottende passiva***		
Vorderingen en overlopende activa	2.786,2	2.427,1			
Liquide middelen	213,6	210,4	Schulden op korte termijn	100,9	95,7
Subtotaal	***2.999,8***	***2.637,5***	***Subtotaal***	***100,9***	***95,7***
TOTAAL	**3.071,2**	**2.743,0**	**TOTAAL**	**3.071,2**	**2.743,0**

Jaarrekening
2019

2.1 Balans per 31 december 2019

2.1.1 Activa

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen	71.453		105.472	
subtotaal materiële vaste activa		*71.453*		*105.472*
TOTAAL VASTE ACTIVA		**71.453**		**105.472**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vlottende activa				
Debiteuren algemeen	3.453		50.031	
Vooruitbetaalde bedragen	2.520		-	
Nog te ontvangen bedragen	313		211.136	
Uitzettigen in Rijk's schatkist met een looptijd korter dan een jaar	2.779.893		2.165.928	
subtotaal vlottende activa		*2.786.178*		*2.427.096*
Liquide Middelen				
ING Spaarrekeningen	201.656		201.569	
ING bank	11.710		8.670	
Kas	235		177	
subtotaal liquide middelen		*213.601*		*210.416*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**2.999.779**		**2.637.511**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**3.071.232**		**2.742.984**

2.1.2 Passiva

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Algemene reserve	2.657.926		1.943.794	
Bestemmingsreserve Investeringen	-		703.475	
Bestemmingsreserve Egalisatie	2.723		-	
subtotaal reserves en fondsen		*2.660.648*		*2.647.268*
Voorziening		*309.689*		-
Schulden op lange termijn		-		-
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**2.970.337**		**2.647.268**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	74.968		79.936	
Nog te betalen bedragen	21.265		15.455	
Aangegane verplichtingen	-		-	
Vooruitontvangen bedragen	4.662		324	
Schulden aan kredietinstellingen	-		-	
subtotaal schulden korte termijn		*100.895*		*95.716*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**100.895**		**95.716**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**3.071.232**		**2.742.984**

2.1.3 Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.
Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:

- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	Afschrijvingsperiode	Toelichting
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves

Er is een drietal reserves, t.w. de Algemene reserve (Afkoopsom van het Rijk), de Bestemmingsreserve investeringen en de Bestemmingsreserve egalisatie.

- Algemene Reserve (Afkoopsom van het Rijk)
Aan de Afkoopsom van het Rijk wordt jaarlijks het exploitatieoverschot of -tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken.Tevens worden de rente opbrengsten van deposito's, spaarrekeningen en de obligaties aan de reserve toegevoegd.

- Bestemmingsreserve investeringen
Deze reserve is per begin 2019 opgeheven. Het bedrag uit deze reserve is gedeeltelijk bestemt voor de vorming van de voorziening groot onderhoud. Het resterende bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve.

- Bestemmingsreserve egalisatie
Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. Onderhoudsvoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

Subsidies en bijdragen van derden
Ontvangsten inzake subsidies en bijdragen van derden ten behoeve van de realisatie van specifieke projecten, alsmede de daarmee samenhangende uitgaven worden met ingang van het boekjaar 2004 in de programmarekening verantwoord. Jaarlijks wordt het saldo toegevoegd of onttrokken aan de reserves.

2.1.4 Toelichting op de balans

		31-12-2019		31-12-2018
ACTIVA				
Materiële vaste activa		**71.453**		**105.472**
Investeringen met economisch nut				

Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:

Netto investeringen tot boekjaar		1.720.356		1.720.356
Geheel afgeschreven				
Netto investeringen boekjaar		2.723		
Desinvesteringen boekjaar		-		-
Totaal geïnvesteerde bedragen		1.723.078		1.720.356
Afschrijvingen tot boekjaar	1.614.883		1.572.682	
Geheel afgeschreven	-		-	
Afschrijvingen desinvesteringen	-		-	
Afschrijvingen boekjaar	36.742	-	42.202	
Totaal afschrijvingen		1.651.625		1.614.883
Boekwaarde per 31 december		71.453		105.472

Op basis van het BBV dienen investeringen met een economisch nut geactiveerd te worden en dient hierover te worden afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut dienen met ingang van 2018 te worden geactiveerd.

Vlottende activa		**6.285**		**261.167**
Debiteuren algemeen		3.453		50.031
Specificatie:				
Hus Zaanstreek	1.114			
Paviljoen 't Twiske	1.040			
Diversen	1.299			
	3.453			
Nog te ontvangen bedragen		**313**		**211.136**

Bedrag op nog te ontvangen bedragen heeft betrekking op verrekeningen van betaald parkeren en benzine.

	31-12-2019	31-12-2018
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Uitzetting 's Rijks schatkist Twiske	**2.779.893**	**2.165.928**

Schatkistbankieren Twiske

Drempelbedrag 2019 250.000

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	216.880	238.224	210.379	213.601
Ruimte onder drempelbedrag	33.120	11.776	39.621	36.399
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

ING Zakelijke Spaarrekening 67.09.64.379	5.951		5.949	
ING Private Spaarrekening 67.09.64.379	195.705		195.620	
ING Bank 67.09.64.379	9.328		6.498	
ING Bank 69.03.89.132	2.382		2.171	
Kas	235		177	
		213.601		**210.416**

PASSIVA		31-12-2019		31-12-2018
Reserves en fondsen		**2.660.648**		**2.647.268**
Algemene Reserve		2.657.926		1.943.794
Saldo per 1 januari	1.943.794		2.080.859	
Bij: Opboeking vanuit bestemmingsres. Invest	503.475		-	
Bij: Saldo exploitatie 2019	513.380		162.935	
Af: Onttrekking conform begroting	300.000-		300.000-	
Af: Overboeking naar bestemmingsres egal.	2.723-		-	
Saldo per 31 december		**2.657.926**		**1.943.794**

Conform AB besluit 2018/08 is de bestemmingsreserve investeringen opgeheven en is € 200.000,- toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud en het restant toegevoegd aan de algemene reserve (€ 503.475). Het saldo van de mutaties exploitatie is € 513.380. Dit bedrag is inclusief het werkelijke resultaat van € 13.380 positief, dat in 2019 € 156.123 hoger is dan begroot. Tevens is een bedrag van € 300.000 conform begroting onttrokken. Een laatste mutatie is de overboeking naar de bestemmingsreserve egalisatie van € 2.723 voor de loods Noorderlaaik 1.

Bestemmingsreserve Investeringen

Saldo per 1 januari	703.475		816.067	
Bij: toevoeging	-		425.000	
Af: vervangingsinvesteringen	-		537.593-	
Af: dotatie voorziening groot onderhoud	200.000-		-	
Af: overboeking naar algemene reserve	503.475-		-	
Saldo per 31 december		**-**		**703.475**

Conform AB besluit 2018/08 is de bestemmingsreserve investeringen opgeheven en is € 200.000,- toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud en het restant toegevoegd aan de algemene reserve (€ 503.475).

Bestemmingsreserve Egalisatie

Saldo per 1 januari	-		-	
Bij: overboeking vanuit algemene reserve	2.723		-	
Saldo per 31 december		**2.723**		**-**

Dit betreft kosten gemaakt m.b.t. de loods op de Noorderlaaik 1.

		31-12-2019		31-12-2018
Voorziening groot onderhoud				
Voorziening groot onderhoud				
Saldo per 1-1	0		0	
Overheveling uit bestemmingsres. Invest.	200.000		0	
Jaarlijkse dotatie	240.000		0	
Onttrekking	130.311-		0	
Saldo per 31 december		**309.689**		**-**

Conform AB besluit 2018/08 is € 200.000 vanuit de bestemmingsreserve investeringen toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud. De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op de meerjarenramingen van het uit te voeren groot onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Schulden op korte termijn

Crediteuren		**74.968**		**79.936**
Specificatie:				
Recreatie Noord-Holland NV	62.237			
Van Vuure	8.894			
Diversen	3.837			
	74.968			
Nog te betalen bedragen		**21.265**		**15.455**
Specificatie				
Accountantskosten 2019	9.075			
Belastingdienst nog te betalen btw	12.190			
	21.265			
Vooruitontvangen bedragen		**4.662**		**324**

In 2019 betreft dit met name vooruitbetaalde huur van Pannenkoekenhuis 'De Appel'

Niet in de Balans opgenomen activa en verplichtingen:

Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	1.918.129	797.471	- 1.120.657	1.826.332	565.292	- 1.261.040	2.028.901	779.080	- 1.249.821
2 Toezicht	166.794	-	- 166.794	213.409	-	- 213.409	205.732	-	- 205.732
3 Financiën	95.141	-	- 95.141	89.784	-	- 89.784	104.808	87	- 104.721
4 Bestuursadvisering	224.788	-	- 224.788	160.762	-	- 160.762	181.764	-	- 181.764
5 Secretariaat	45.120	-	- 45.120	44.631	-	- 44.631	43.034	-	- 43.034
6 Communicatie	75.848	-	- 75.848	82.177	-	- 82.177	77.857	-	- 77.857
7 Inrichting & ontwikkeling	20.972	-	- 20.972	53.640	-	- 53.640	160.693	37.314	- 123.380
Bijdrage participanten		1.762.700	1.762.700		1.762.700	1.762.700		1.736.650	1.736.650
Totaal lasten en baten	**2.546.792**	**2.560.171**	**13.380**	**2.470.735**	**2.327.992**	**- 142.743**	**2.802.789**	**2.553.131**	**- 249.658**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**13.380**			**- 142.743**			**- 249.658**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging algemene reserve	1.014.132		1.014.132	660.732	-	660.732	162.935	-	162.935
Onttrekking algemene reserve		300.000	- 300.000	-	300.000	- 300.000	-	300.000	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Bet. Parkeren			-	-	-	-	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Bet. Parkeren			-	-	-	-		-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Investeringen			-	-		-	425.000	-	425.000
Onttrekking bestemmingsreserve Investeringen		703.475	- 703.475	-	703.475	- 703.475	-	537.593	- 537.593
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	2.723		2.723						
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie			-						
Toevoeging voorziening groot onderhoud			-	200.000	-	200.000	-	-	-
Totaal lasten en baten	**3.563.646**	**3.563.646**	-	**3.331.467**	**3.331.467**	-	**3.390.724**	**3.390.724**	-
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**3.563.646**	**3.563.646**	**-**	**3.331.467**	**3.331.467**	**-**	**3.390.724**	**3.390.724**	**-**

2.3 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	915.009	943.445	864.944
Inzet RNH regulier	434.466	474.287	484.812
Dotatie voorziening groot onderhoud	440.000	240.000	-
Groot onderhoud	130.311	180.887	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 130.311	- 180.887	-
Totaal lasten regulier	**1.789.475**	**1.657.732**	**1.349.756**
Baten:			
Opbrengsten regulier	697.471	565.292	637.527
Totaal baten regulier	**697.471**	**565.292**	**637.527**
Saldo regulier	**- 1.092.004**	**- 1.092.440**	**- 712.229**
Lasten:			
Lasten incidenteel	116.407	168.600	679.146
Inzet RNH incidenteel	12.246	-	-
Totaal lasten incidenteel	**128.653**	**168.600**	**679.146**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	100.000	-	141.553
Totaal baten incidenteel	**100.000**	**-**	**141.553**
Saldo incidenteel	**- 28.653**	**- 168.600**	**- 537.593**
Saldo Gebiedsbeheer	**- 1.120.657**	**- 1.261.040**	**- 1.249.821**

Financieel	Toelichting
Per saldo sluit het deelprogramma gebiedsbeheer met een onderschrijding van € 140.383 door hogere baten regulier en door ontvangen projectsubsidies.	
hogere lasten regulier	lagere lasten door minder inzet personeel dan begroot (€ 40.000) en lagere kosten betaald parkeren (€ 30.000). Daar staat een hogere dotatie aan de voorziening groot onderhoud tegenover (€ 200.000). De dotatie is aangepast aan de BBV conforme werkwijze.
hogere baten regulier	hogere baten door meer inkomsten uit het betaald parkeren (ca €70.000) en hogere inkomsten uit huren en erfpachten (ca €65.000).
lagere lasten incidenteel	in het voorjaar van 2019 heeft het bestuur opdracht gegeven voor werkzaamheden voor het verbeteren van de zwemwaterkwaliteit. De lasten zijn hoger dan begroot (€ 35.000). Daartegenover staat dat de werkzaamheden voor de terreinverbetering evenementencamping voor Welcome to the Future (€ 75.000) niet door zijn gegaan nu het evenement niet meerdaags wordt georganiseerd.
hogere baten incidenteel	Er is subsidie ontvangen voor het project verbeteren zwemwaterkwaliteit, waardoor de baten hoger zijn (€ 100.000). De baten waren niet begroot door onzekerheid of de subsidie zou worden toegekend.

Onderbouwing beheerkosten DO (per categorie uitgesplitst)

	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
	2019	2019	2018
Groen	253.246	231.433	224.209
Verharding	45.927	42.610	66.685
Water	20.858	15.143	18.887
Riolering	7.680	8.160	15.427
Civiele kunstwerken	64.593	62.908	54.200
Meubilair	48.249	55.433	51.696
Reiniging	132.940	130.613	134.960
Gebouwen	90.907	107.200	88.730
Strand	30.724	31.089	30.638
Betaald parkeren	83.685	113.437	71.991
	778.808	798.026	757.422
Overige bedrijfskosten	136.201	145.419	107.522
	915.009	943.445	864.944

Onderbouwing beheerkosten GO/VV (per categorie uitgesplitst)

	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
	2019	2019	2018
Inzet RNH GO/VV	-	-	nvt
Groen	-	-	nvt
Verharding	28.543	75.413	nvt
Water	5.000	5.075	nvt
Riolering	2.381	5.075	nvt
Civiele kunstwerken	-	-	nvt
Meubilair	37.162	36.540	nvt
Reiniging	-	-	nvt
Gebouwen	57.225	58.784	nvt
Strand	-	-	nvt
	130.311	180.887	nvt

In 2019 zijn werkzaamheden van verhardingen niet volledig volgens begroting uitgevoerd. Deze worden doorgeschoven naar 2020.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatielandschap	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
controleren zwemwaterkwaliteit	verontreiniging tijdig opgemerkt	x			
coördineren en communiceren over zwemlocaties met derden	goede communicatie over veiligheid van zwemwater d.m.v. bebording en website provincie		x		x
uitgeven en reguleren vergunningen / gebruiksovereenkomsten	aanvragen tijdig behandeld	x			
coördineren grote evenementen	Inkomsten uit WTTF en Lentekabinet	x	x	x	x
begeleiden van kleine en middelgrote evenementen	organisator tevreden over dienstverlening schap		x		
organiseren ondernemersoverleg	ondernemers betrokken bij schap				x
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandelen klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
beheren betaald parkeren	inkomsten uit betaald parkeren gegenereerd	x		x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
verbeteren zwemwaterkwaliteit speelsloot	64.327	50.000	14.327
verbeteren zwemwaterkwaliteit Vennegatstrand	64.327	50.000	14.327
Terreinverbetering evenementencamping	-	-	-
	128.653	100.000	28.653

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
verbeteren zwemwaterkwaliteit speelsloot	46.800	-	46.800
verbeteren zwemwaterkwaliteit Vennegatstrand	46.800	-	46.800
Terreinverbetering evenementencamping	75.000	-	75.000
	168.600	-	168.600

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Verbeteren zwemwaterkwaliteit speelsloot en Vennegatstrand	De werkzaamheden ter verbetering van de doorstroming van het water op beide plekken zijn uitgevoerd en zullen naar verwachting leiden tot beter zwemwater met minder bacteriologische verontreiniging.	x			
Terreinverbetering evenementencamping	Dit project gaat niet door omdat het evenement niet meerdaags wordt georganiseerd. Het budget schuift ook niet door naar 2020.	x	x		x

2 Toezicht

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	7.977	13.992	21.974
Inzet RNH regulier	158.817	199.417	183.758
Totaal lasten regulier	**166.794**	**213.409**	**205.732**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 166.794**	**- 213.409**	**- 205.732**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Toezicht	**- 166.794**	**- 213.409**	**- 205.732**

Financieel	Toelichting
Per saldo sluit het deelprogramma toezicht met een onderschrijding van € 46.615 door lagere lasten inhuur personeel.	
lagere lasten regulier	lagere personeelslasten door een tijdelijk tekort aan toezichthouders. Dit tekort is lopende 2019 zoveel mogelijk opgevangen met tijdelijke inhuur. Voor 2020 worden nieuwe toezichthouders geworven.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening	Recreanten voelen zich veilig; toezicht conform handhavingsplan	x			x
Vervullen rol gastheer in het gebied	Recreanten tevreden over	x			x
Jaarlijks opstellen handhavingsplan	Handhaving toegespitst op actuele noodzaak	x			
Specifieke handhaving: vandalisme	Vandalisme aan toiletgebouwen teruggedrongen na plaatsing van camera's	x			x

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	48.847	58.120	52.693
Inzet RNH regulier	60.885	46.638	59.906
Totaal lasten regulier	**109.732**	**104.758**	**112.599**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	87
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**87**
Saldo regulier	**- 109.732**	**- 104.758**	**- 112.512**
Lasten:			
Lasten incidenteel	- 8	-	7.670
Inzet RNH incidenteel	- 14.583	- 14.974	- 15.462
Totaal lasten incidenteel	**- 14.591**	**- 14.974**	**- 7.791**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**14.591**	**14.974**	**7.791**
Saldo Financiën	**- 95.141**	**- 89.784**	**- 104.721**

Financieel	Toelichting
Geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Opstellen van de programmabegroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	Correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
Voeren financiële administratie	Correcte en betrouwbare administratie conform vereisten BBV	x		x	
Beheren financiële middelen	Optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
Jaarlijks herijking van de berekening van de financiële risico's van het schap	Risico's geëvalueerd en up-to-date	x		x	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	14.583-	-	14.583-
Baten/lasten voorgaande jaren	8-	-	8-
	14.591-	-	14.591-

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	14.974-	-	14.974-
	14.974-	-	14.974-

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	49.820	17.475	26.573
Inzet RNH regulier	155.127	125.787	129.107
Totaal lasten regulier	**204.947**	**143.262**	**155.680**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 204.947**	**- 143.262**	**- 155.680**
Lasten:			
Lasten incidenteel	19.841	17.500	24.947
Inzet RNH incidenteel	-	-	1.137
Totaal lasten incidenteel	**19.841**	**17.500**	**26.084**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**- 19.841**	**- 17.500**	**- 26.084**
Saldo Bestuursadvisering	**- 224.788**	**- 160.762**	**- 181.764**

Financieel	Toelichting
per saldo een overschrijding van € 64.026 door hogere lasten regulier	
hogere lasten regulier	meer inzet RNH en hogere bedrijfskosten dan begroot door extra inspanningen voor het verwerken van de WoB verzoeken en het ondersteunende werk voor het ambitiedocument.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Adviseren bestuur	Actuele lopende zaken zijn in de bestuursvergadering behandeld en er zijn 14 besluiten genomen	x			
Relatie met participanten onderhouden	Participanten aangesloten bij de uitwerking van de visie				x
Belangenbehartiging en advisering aan derden	Belangen schap behartigd; reacties gegeven op plannen met directe relatie schapsdoelen; input geleverd voor beantwoording raadsvragen	x			x
Adequaat reageren op actualiteiten	Vragen adequaat en vlot beantwoord				x
Bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	Programma uitgevoerd binnen de gestelde kaders, afwijkingen verantwoord in najaarsrapportage en jaarrekening	x			
Monitoren van de beleidsdoelen	Evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en begrotingswijziging)	x	x	x	x
Organiseren bijeenkomsten vrienden van Het Twiske	Vrienden van het Twiske betrokken bij uitvoering programma voor het Twiske	x	x	x	x
Recreatiemonitor	Aantal bezoeken aan het Twiske worden apart gerapporteerd.		x		x

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Ambitie document	19.841	-	19.841
	19.841	-	19.841

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Ambitie document	17.500	-	17.500
	17.500	-	17.500

Incidentele inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basi	maatschappelij
Ambitie document	procesvoering en realisatie ambitie document	x	x	x	x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	2.750	-
Inzet RNH regulier	45.120	41.881	43.034
Totaal lasten regulier	**45.120**	**44.631**	**43.034**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 45.120**	**- 44.631**	**- 43.034**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**- 45.120**	**- 44.631**	**- 43.034**

Financieel	Toelichting
Geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	Participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
Organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuursrondes en 1 extra AB begeleid	x			
Secretariële ondersteuning	Systematische en toegankelijke opslag van relevante documenten; zorggedragen voor telefonische bereikbaarheid van het recreatieschap	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	24.908	25.540	25.638
Inzet RNH regulier	50.940	56.637	52.219
Totaal lasten regulier	**75.848**	**82.177**	**77.857**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 75.848**	**- 82.177**	**- 77.857**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**- 75.848**	**- 82.177**	**- 77.857**

Financieel	Toelichting
Geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar	x	x		x
Benaderen pers en verwerven publiciteit	Positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
Promoten gebied	Ondersteunen organisatie Open Twiske Dag. Samenwerking met sterke partners zoals Bureau Toerisme Laag-Holland. Deelname aan verschillende acties waaronder een fietsevent en krantenartikelen.	x	x		x
Gebruik sociale media	Het Twiske is actief op facebook en heeft daar inmiddels ruim 3000 volgers, ruim 500 meer dan vorig jaar		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	20.972	53.640	36.715
Totaal lasten regulier	**20.972**	**53.640**	**36.715**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**- 20.972**	**- 53.640**	**- 36.715**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	116.576
Inzet RNH incidenteel	-	-	7.402
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**123.978**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	37.314
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**37.314**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**- 86.665**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**- 20.972**	**- 53.640**	**- 123.380**

Financieel	Toelichting
Per saldo sluit dit deelprogramma gebiedsbeheer met een onderschrijding van € 32.668 door lagere lasten regulier.	
lagere lasten regulier	minder inzet RNH op dit deelprogramma. De werkprocessen van het recreatieschap zijn anders georganiseerd. In de begrotingswijziging 2020 is hiermee rekening gehouden.

Reguliere inspanning	resultaat	duurzaam	ontwikkeling	investeren basis	maatschappelijk
Coördineren en begeleiden maatschappelijke stages	Scholen tevreden over verloop van de stages				x
Juridische advisering	Juridisch advies en toetsing uitgevoerd bij herbouw opstallen Twiske Poort	x	x	x	x
Actief verwerven inkomsten	Informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
Beheren vastgoedcontracten	Marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
Potentiele ondernemers en organisatoren begeleiden	In 2017 zijn er gesprekken gevoerd met mogelijke exploitanten een klimpark bij Twiske Poort.		x	x	
Actief verwerven inkomsten	Hogere baten voor het schap door ontvangen huur voor restaurant De Appel		x	x	

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	1.046.561	1.061.322	991.821
Inzet RNH regulier	926.328	998.287	989.551
Dotatie voorziening groot onderhoud	440.000	240.000	-
Groot onderhoud	130.311	180.887	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 130.311	- 180.887	-
Totaal lasten regulier	**2.412.889**	**2.299.609**	**1.981.372**
Baten:			
Opbrengsten regulier	697.471	565.292	637.614
Totaal baten regulier	**697.471**	**565.292**	**637.614**
Saldo regulier	**- 1.715.417**	**- 1.734.317**	**- 1.343.758**
Lasten:			
Lasten incidenteel	136.240	186.100	828.339
Inzet RNH incidenteel	- 2.336	- 14.974	- 6.922
Totaal lasten incidenteel	**133.903**	**171.126**	**821.417**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	100.000	-	178.867
Totaal baten incidenteel	**100.000**	**-**	**178.867**
Saldo incidenteel	**- 33.903**	**- 171.126**	**- 642.550**
Saldo Totaal	**- 1.749.320**	**- 1.905.443**	**- 1.986.308**

2.4 Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Omschrijving	rekening 2019	begroting 2019	rekening 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	926.328	998.287	989.551
Bestuurskosten	5.402	6.640	527
Kantoorkosten	20.483	27.496	22.017
Vervoerskosten	27.450	29.858	27.098
PR & marketing	24.908	25.540	25.638
Bedrijfskosten	845.620	809.306	1.388.283
Projectkosten*	133.912	171.126	233.314
Groot onderhoud	130.311	180.887	-
Beheerkosten betaald parkeren	83.685	113.437	71.991
Afschrijvingen	36.742	47.725	42.202
Rentekosten	2.271	1.320	2.324
Dotatie voorziening groot onderhoud	440.000	240.000	-
Onttrekking voorz. groot onderhoud	- 130.311	- 180.887	-
Bijzondere baten en lasten	- 8	-	- 155
Totaal lasten	**2.546.792**	**2.470.735**	**2.802.789**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	350.069	281.939	290.132
Parkeergelden	342.903	273.903	327.431
Financiële baten	-	-	87
Overige opbrengsten	4.500	9.450	19.964
Project subsidies	100.000	-	178.867
Totaal baten	**797.471**	**565.292**	**816.481**
Resultaat deelprogramma's	**- 1.749.320**	**- 1.905.443**	**- 1.986.308**
Bijdrage participanten	1.762.700	1.762.700	1.736.650
Resultaat voor bestemming	**13.380**	**- 142.743**	**- 249.658**
Resultaatbestemming			
Toevoeging algemene reserve	1.014.132	660.732	162.935
Onttrekking algemene reserve	- 300.000	- 300.000	- 300.000
Toevoeging bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Parkeren	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Inv.	-	-	425.000
Onttrekking bestemmingsreserve Inv.	- 703.475	- 703.475	- 537.593
Toevoeging bestemmingsres. Egalisatie	2.723	-	-
Onttrekking bestemmingsres. Egalisatie	-	-	-
Toevoeging voorziening groot onderhoud	-	200.000	-
Resultaat na bestemming	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

2.5 Wet FIDO modelstaten A en B

Modelstaat A (x € 1.000)

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	
Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

Er zijn bij het recreatieschap Het Twiske geen activa en passiva die vallen onder de vlottende schulden en vlottende middelen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, alsmede heeft het schap geen langlopende leningen uitstaan.

De Kasgeldlimiet voor recreatieschap Het Twiske wordt derhalve niet overschreden.

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G		0	
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G		0	
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld			
3b	nieuw uitgezette lange leningen			
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		0
5	Betaalde aflossingen			
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)		
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		0
8	Renterisiconorm			0
9a	ruimte onder			0
9b	Overschrijding			0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0
11	Vastgestelde percentage		
12	Renterisiconorm	(10x11)	0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het recreatieschap Het Twiske geen renteherzieningen op vaste schulden plaatsgevonden en er zijn geen nieuwe leningen uitgezet of aangetrokken. De renterisiconorm is derhalve nihil.

Overige gegevens

3.1 Samenstelling algemeen bestuur per 31 december 2019

GEMEENTE AMSTERDAM	Mevrouw S. Groenewoud	Voorzitter met volmacht van mevr. M. van Doorninck
GEMEENTE LANDSMEER	De heer R. Quakernaat	Vicevoorzitter
GEMEENTE BEEMSTER	De heer D.J. Butter	
GEMEENTE EDAM-VOLENDAM	De heer H. Schütt	
GEMEENTE OOSTZAAN	De heer R. J. Monen	
GEMEENTE PURMEREND	De heer M.T.A. Hegger	
GEMEENTE WATERLAND	De heer B. J. ten Have	
GEMEENTE WORMERLAND	De heer J. Schalkwijk	
GEMEENTE ZAANSTAD	De heer W. Breunesse	
PROVINCIE NOORD-HOLLAND	De heer J.C. van der Hoek	

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 5319539
Fax 023 - 5311700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland onderdeel **Het Twiske** gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van het recreatieschap onderdeel **Het Twiske**, op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- het overzicht van baten en lasten over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.
Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid

waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2019, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 24 maart 2020
Reg.nr.: 101826/215/421/628
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

3.3 Vaststelling door het algemeen bestuur

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 25 juni 2020.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

BIJLAGEN

JAARREKENING 2019

BIJLAGE I

RECREATIESCHAP HET TWISKE

Investerings- en financieringsstaat 2019

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2019	Vermeerde-ringen 2019	Verminde-ringen 2019	Afschrij-vingen 2019	Stand per 31-12-2019
	ACTIVA					
1	Onroerende en roerende bezittingen	105.472	2.723	-	36.742	71.453
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves	-	-	-	-	-
3	Verstrekte langlopende leningen	-			-	-
	Totaal	105.472	2.723	-	36.742	71.453
	PASSIVA					
1	Algemene reserve	1.943.794	1.014.132	300.000		2.657.926
2	Bestemmingsres. Betaald parkeren	-	-	-		-
3	Bestemmingsreserve investeringen	703.475	-	703.475		-
4	Bestemmingsreserve egalisatie	-	2.723	-		2.723
5	Voorzieningen	-	440.000	130.311		309.689
6	Aangegane langlopende leningen	-	-	-		-
	Totaal	2.647.268	1.456.854	1.133.785	-	2.970.337
	Werkkapitaal	**2.541.796**	**1.454.132**	**1.133.785**	**36.742-**	**2.898.885**

BIJLAGE II

RECREATIESCHAP HET TWISKE

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven, behorende bij de rekening 2018

Kosten-plaats	Omschrijving	Jaar inv.	Geactiv. t/m 2018	Geactiv. inv. 2019	Geactiv. t/m 2019	Ter-mijn	Boekwaarde 1-1-2019	Afschr. t/m 2018	Afschr. 2019	Boekwaarde 31-12-2019
01	Bedrijfspanden									
	Loods Noorderlaaik 1	2019	0	2.723	2.723	40	-	-	-	2.723
01	Algemeen									
	Overgang naar Pin	2014	40.950	-	40.950	5	2.730	38.220	2.730	-
	Vervangen camera's	2016	26.971	-	26.971	5	10.788	16.183	5.394	5.394
	Intercom parkeesysteem	2017	11.640	-	11.640	5	9.118	2.522	2.328	6.790
	Parkeer afhandelingssyst	2017	99.200	-	99.200	5	67.787	31.413	19.840	47.947
03	Vervoermiddelen									
	Mitsubishi L200 VV-638-S	2016	32.248	-	32.248	5	15.049	17.199	6.450	8.600
	Totaal geactiveerd		**211.009**	**2.723**	**213.732**		**105.472**	**105.537**	**36.742**	**71.453**
	TOTAAL GENERAAL		**211.009**	**2.723**	**213.732**		**105.472**	**105.537**	**36.742**	**71.453**

Bijlage III: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De corona-crisis

Op 27 februari 2020 werd de eerste corona-besmetting in Nederland vastgesteld. Daarna zijn de ontwikkelingen snel gegaan en kwam de overheid met zeer ingrijpende maatregelen om de toename van het aantal besmettingen terug te dringen. Deze maatregelen gelden ten minste tot 6 april en deels (het verbod op evenementen) tot 1 juni, en worden waarschijnlijk nog verlengd. Momenteel kan niemand de impact van de crisis compleet voorzien.

Deze wereldwijde corona-crisis raakt ook het schap. Voor de jaarrekening 2019 heeft deze crisis geen financiële gevolgen, wél voor de financiën van 2020. Mogelijke nadelige effecten zijn:

- Inkomstenderving doordat evenementen niet doorgaan en veel horeca- en recreatiebedrijven in de recreatiegebieden zijn gesloten.
- Extra kosten (i.v.m. extra hygiëne-vereisten) die gemaakt moeten worden vanwege de crisissituatie.
- Ondernemers die in financiële problemen raken waardoor het risico van oninbare vorderingen stijgt.

- Achterstanden/vertragingen op het gebied van inrichting en ontwikkeling, beheer en onderhoud, toezicht en ondersteunende activiteiten doordat leveranciers vanwege capaciteitsgebrek door ziekte de afspraken niet na kunnen komen.
- Vertraging in de financiële stukken doordat controlewerkzaamheden van accountants niet volgens plan kunnen worden uitgevoerd, of doordat gemeenteraden en besturen van de recreatieschappen niet bij elkaar kunnen komen.

Bijlage IV Nota Weerstandsvermogen Het Twiske

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht het Twiske aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van het Twiske gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van het Twiske geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.
- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risicokwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico’s moet een voorziening worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 420.000,-. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

Risico	Kans	Incidenteel / Structureel	Financiële impact	Uitgaande van twee jaar
1. Stormschade/ziekte aan ouder wordende bomen.	Hoog risico	Structureel	€ 25.000	€ 50.000
2. subsidies (risico van terugbetalen)	Laag risico	Structureel	€ 40.000	€ 80.000
3. Inkoop en aanbestedingsrisico	Midden risico	Structureel	€ 10.000	€ 20.000
4. Kunstwerken m.n. bruggen en steigers (ouderdom)	Hoog risico	Structureel	€ 60.000	€ 120.000
5. Verandering regelgeving (bijv wijziging zwemwater kwaliteit)	Midden risico	Structureel	€ 50.000	€ 100.000
6. Verminderde inkomsten via betaald parkeren door bijv. blikseminslag/vandalisme aan betalingssysteem etc	Hoog risico	Structureel	€ 15.000	€ 30.000
7. Verminderde inkomsten door faillissement horeca exploitanten	Laag risico	Incidenteel	€ 20.000	€ 20.000
Totaal				**€ 420.000**

- Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met twee vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's, die zich in de praktijk voordoen, op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid verandert dan wel ingekrimpt moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 420.000.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor het Twiske komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 50.000. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 470.000. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2020

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2020. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	**Stand 1 januari 2020**	**Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit**
Algemene Reserve	2.657.926	2.657.926
Bestemmingsreserve Egalisatie	2.723	0
Totaal	**2.660.648**	**2.657.926**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2020 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen (tot en met het AB van december 2019). Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 2,7 mln aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Deze capaciteit is afkomstig uit de algemene reserve. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat Het Twiske over een weerstandscapaciteit beschikt van € 2,7 mln om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 470.000

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de algemene reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 470.000

Met ingang van de begroting 2015 en de jaarrekening 2014 wordt het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2019

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Twiske-Waterland van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2019:

Naam:	Functie:
Mevrouw S. Groenewoud	Voorzitter AB en DB
De heer R. Quakernaat	Vicevoorzitter AB en DB
De heer D.J. Butter	Lid AB en DB
Mevrouw S. Munnikendam	Lid AB en DB (tot 12 december '19)
De heer W. Breunesse	Lid AB en DB (vanaf 12 december '19)
De heer A. Tekin	Lid AB (tot 7 juli '19)
De heer J.C. van der Hoek	Lid AB (vanaf 8 juli '19)
De heer H. Schütt	Lid AB
De heer R. J. Monen	Lid AB
De heer M.T.A. Hegger	Lid AB
De heer B. J. ten Have	Lid AB
De heer J. Schalkwijk	Lid AB

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2019
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2019 Het Twiske in vogelvlucht

Net boven Amsterdam Noord, tussen Landsmeer en Oostzaan in, vind je het prachtige natuur- en recreatiegebied Het Twiske. In Het Twiske ligt een grote recreatieplas midden in het groen. Een ideaal gebied om te fietsen, wandelen, skeeleren, pootje baden, zwemmen, varen, kanoën en nog veel meer. Lees de volledige jaarrekening op www.twiske-waterland.nl/bestuur.

Wat hebben we gerealiseerd?

Ontwikkelen van een inspiratiedocument die een toekomstbeeld schetst voor het recreatieschap.

Voorbereiding verdere ontwikkeling Zorgboerderij De Marsen

Procesmatige en inhoudelijke verbetering van de planning en control cyclus. Betere financiële jaarstukken.

Meer highlights op de volgende pagina

Hoe staat het schap er voor?

In het afgelopen jaar stond het jaarprogramma van het recreatieschap in het teken van nieuwe ambities en plannen. De hiernaast genoemde ambitie is in 2019 verder uitgewerkt door een consultatie en participatie met de stakeholders. Dit leidt tot een uitvoeringsprogramma dat richting geeft aan de activiteiten van het recreatieschap voor de komende jaren.

Financieel gezien is de situatie van het schap stabiel.

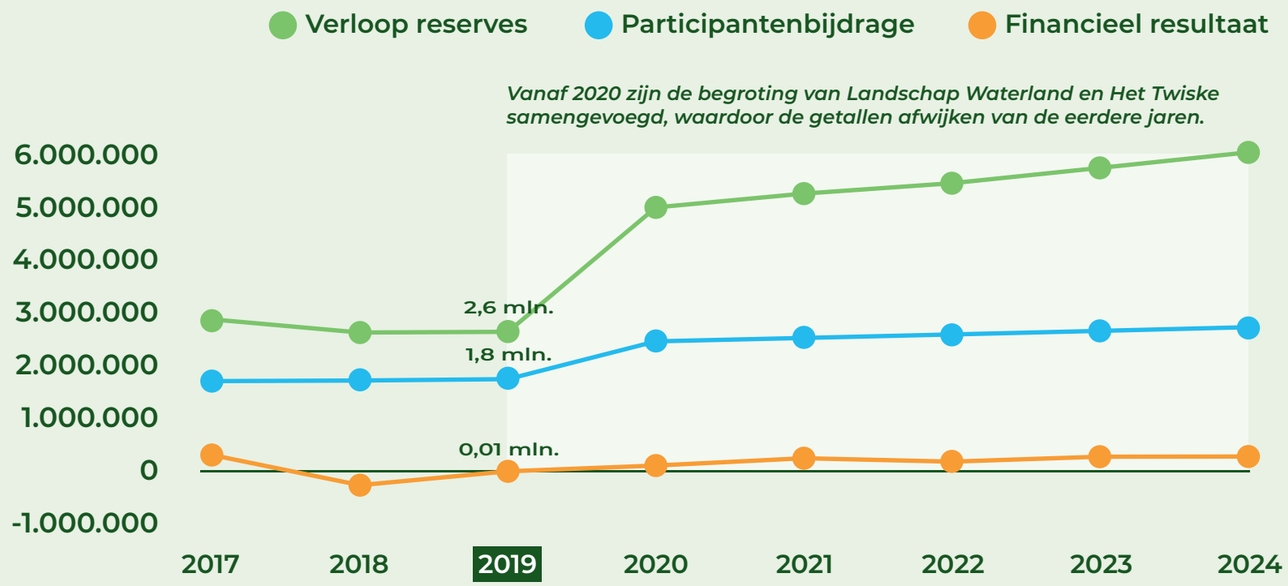

Waar ging het geld naartoe?

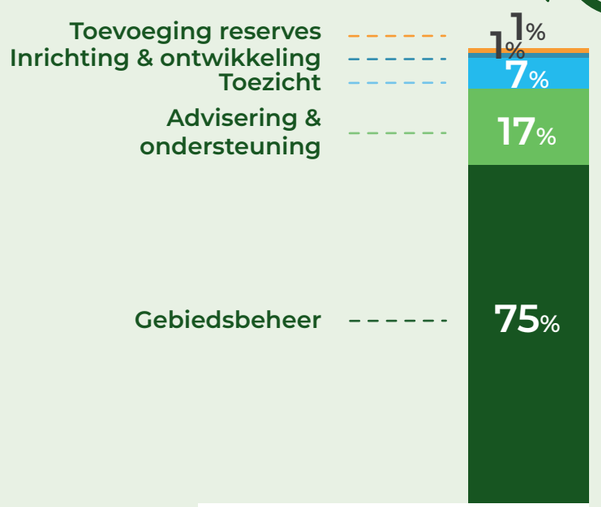

totaal € 2.560.172

Waar kwam het geld vandaan?

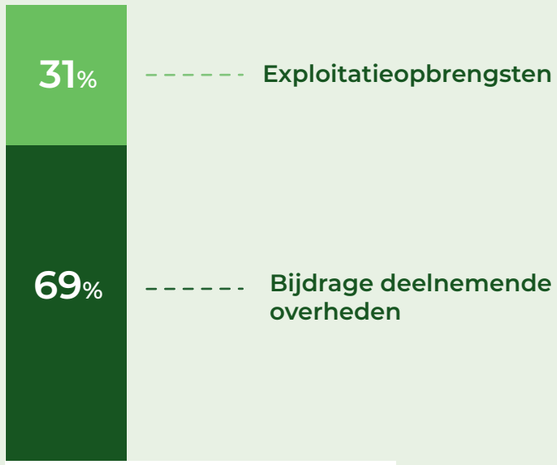

totaal € 2.560.172

recreatieschap twiske-waterland

2019 Het Twiske in vogelvlucht

Nieuwe aanplant van hagen nabij De Appel. De vogelvriendelijke beplanting is zeer gewild bij huismussen.

Opening Pannenkoek De Appel.

Rietgrasland gemaaid en opslag in riet verwijderd. Door verjonging van delen van het riet blijft dit gebied geschikt voor de Natura 2000 doelsoorten zoals Roerdomp en Bruine Kiekendief.

1,3 mln. bezoekers 2018

1,2 mln. bezoekers 2017

7,6 waardering gebruikers

30+ verenigingen actief

f 4.300 volgers

Terugsnoeien van Italiaanse populieren, waardoor de levensduur van deze populieren met 5 tot 10 jaar wordt verlengd.

Verbetering van de doorstroming van het water bij de speelsloot en het Vennegatstrand voor een betere kwaliteit van het zwemwater.

Welcome to the Future 2 Lente Kabinet grote evenementen

recreatieschap twiske-waterland

TWISKE-WATERLAND
JAARREKENING
ONDERDEEL WATERLAND

2019

Velsen-Zuid, 2-3-2020

INHOUDSOPGAVE **blz.**

DEEL 1: PROGRAMMAVERANTWOORDING 2019

1.1	**Inleiding**		**3**
1.2	**Wat is er gedaan in 2019?**		**4**
1.3	**Kort overzicht financiën**		**5**
1.4	**Financiële resultaat 2019**		**5**
1.5	**Financieel beheer**		**9**
	1.5.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	9
	1.5.2	Financiering	9
	1.5.3	Bedrijfsvoering	10
	1.5.4	Verkorte balans	10

DEEL 2: FINANCIËLE VERANTWOORDING PROGRAMMA 2019

2.1	**Balans per 31 december 2019**		**12**
	2.1.1	Activa	12
	2.1.2	Passiva	13
	2.1.3	Waarderingsgrondslagen	14
	2.1.4	Toelichting op de balans	16
2.2	**Overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2019**		**19**
2.3	**Toelichting op de baten en lasten per deelprogramma**		**20**
	2.3.1	Gebiedsbeheer	20
	2.3.3	Financiën	22
	2.3.4	Bestuursadvisering	24
	2.3.5	Secretariaat	26
	2.3.6	Communicatie	27
	2.3.7	Inrichting en ontwikkeling	28
	2.3.8	Totaal	30
2.4	**Overzicht baten en lasten per kostensoort**		**31**
2.5	**Wet FIDO modelstaten A en B**		**32**

DEEL 3: OVERIGE GEGEVENS

3.1	**Samenstelling van het Algemeen Bestuur**	**35**
3.2	**Controleverklaring**	**36**
3.3	**Vaststelling door het Algemeen Bestuur**	**40**

BIJLAGEN

Bijlage I	Investerings- en financieringsstaat over 2019	42
Bijlage II	Staat van geactiveerde investeringen tot en met 2019	43
Bijlage III	Gebeurtenissen na balansdatum	44
Bijlage IV	Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing	45
Bijlage V	WNT-verantwoording 2019	48

Programmaverantwoording 2019

1.1 Inleiding

Recreatieschap Waterland ligt ten noorden van Amsterdam. Met zijn pittoreske dorpen, kleine slootjes en dijken die zich kronkelend een weg banen door eeuwenoud polderlandschap. Waterland staat bekend om zijn rustieke dorpjes en kleine stadjes zoals Zunderdorp, Holysloot, Marken, Ransdorp, Durgerdam, Schardam, Ilpendam, Monnickendam en Edam om er een paar te noemen. Waterland is heel uitgestrekt en beslaat het gebied van Zaanstad tot Marken.

De provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Purmerend, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan en Waterland nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling.

Recreatieschap 'het Twiske' werd in 2016 samengevoegd met 'Landschap Waterland'. Daarbij werd besloten de administraties nog wel apart te voeren. In 2019 werd geconcludeerd dat daarvoor geen reden meer is en is besloten om de begrotingen per 2020 samen te voegen. De begrotingen voor 2019 waren nog gescheiden. Daarom zijn er ook aparte jaarrekeningen voor Twiske en Waterland.

Beleidsverantwoording
De 'doelenboom' van het recreatieschap is gebaseerd op de taken, genoemd in de gemeenschappelijke regeling. In 2019 zijn de doelen voor ontwikkeling, beheer, uitvoering en toezicht nog gebaseerd op deels gedateerde visie en uitgevoerde projectenlijsten uit 2015 (Twiske) en 2012 (Landschap Waterland). Het bestuur besloot daarom de ambities te actualiseren. Daarvoor werd een verkenning uitgevoerd die uitmondde in een inspiratiedocument en vertaald naar een concept-ambitiedocument.

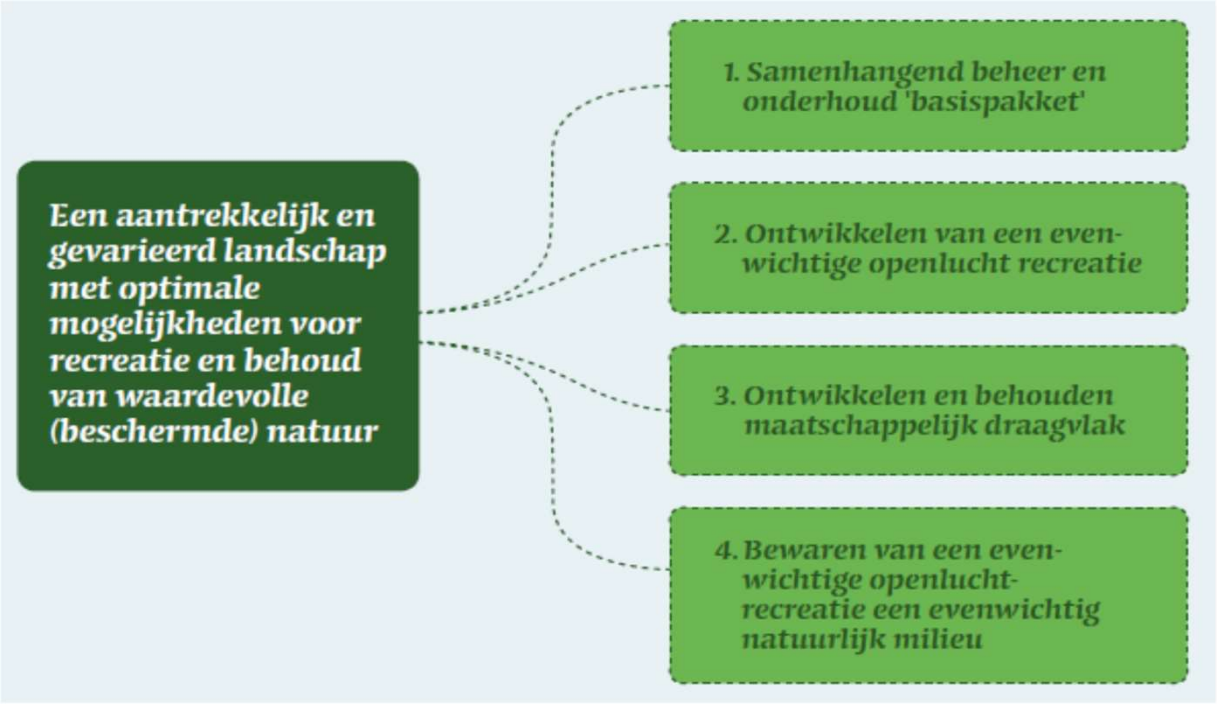

1.2 Wat is er gedaan in 2019?

Het jaarprogramma stond in het teken van verkennen van omgevingsvisies en regionale ambities en de uitvoering van bestaande beheer- en onderhoudsplannen. Het ambitiedocument werd voor het uitbrengen van zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden en provinciale staten. Inbreng van belanghebbenden, organisaties en particulieren komt aan de orde bij de voorbereiding en uitvoering van (deel)plannen en projecten. Hiervoor is een Meerjaren-Uitvoeringsprogramma in voorbereiding.

Van de al opgestarte ontwikkelingen kan het volgende worden gemeld:

Groot Onderhoud Pontje Holysloot
Het populaire fietspontje bij Holysloot is grondig gereviseerd. De oude verflagen zijn gezandstraald en daarna zijn de verflagen weer vakkundig opgebouwd zodat het pontje er weer jaren tegen aan kan.

Meekoppelproject Recreatieve voorzieningen Dijkversterking Markermeerdijken
In 2019 werden het ontwerp van de recreatieve elementen en de plaatsing op de dijken nader uitgewerkt. Het recreatieschap maakte deel uit van de projectgroep en haar eisen en wensen ten aanzien van beheer en onderhoud zijn gehonoreerd.

1.3 Kort overzicht financiën

De taken die het recreatieschap uitvoert zijn verdeeld over 6 deelprogramma´s. Naast de uitvoering van beheer en onderhoud wordt het recreatieschap ondersteund met bestuursadvisering, secretariële ondersteuning, financiële administratie, communicatie en locatieontwikkeling. Het aandeel in de kosten van deze deelprogramma's is weergegeven in de grafiek hiernaast.

De inkomsten van het recreatieschap bestaan uit de participantenbijdrage en inkomsten uit exploitatie zoals verhuur en ondererfpacht.

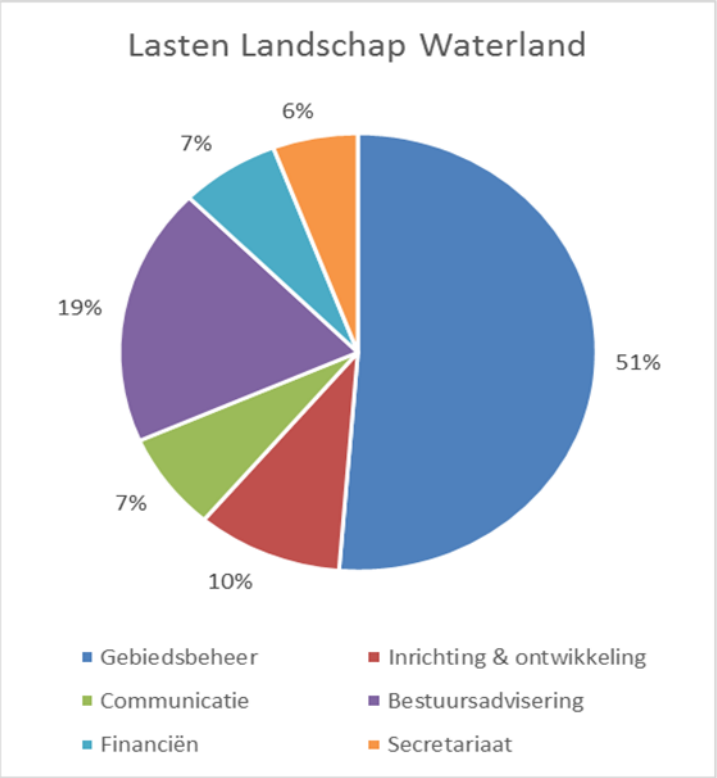

1.4 Financieel resultaat 2019

De begroting van het recreatieschap maakt onderscheid tussen reguliere en incidentele werkzaamheden. Reguliere werkzaamheden bestaan uit het jaarlijks terugkerende beheer, onderhoud en toezicht. Onder incidentele werkzaamheden worden projecten en aanvullende opdrachten van het bestuur uitgevoerd. De kosten van deze aanvullende opdrachten worden gedekt door subsidies, eenmalige inkomsten of door een onttrekking aan de reserves. Met de nieuwe begrotingen conform de BBV vereisten komt dit onderscheid te vervallen.

RESULTAAT 2019 LANDSCHAP WATERLAND

Resultaat 2019 regulier

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	555.119	640.142	**85.023**
Baten	708.824	710.144	**-1.320**
Saldo	**153.706**	**70.002**	**83.704**

Het reguliere programma van Waterland met een positief saldo dat ca € 83.000 hoger is dan begroot.
De lasten waren lager dan begroot, voornamelijk door lagere inzet personeel.

Resultaat 2019 incidenteel

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	33.451	59.494	**26.043**
Baten	-	6.175	**-6.175**
Saldo	**-33.451**	**-53.319**	**19.868**

Het incidentele programma van Waterland sluit met een onderschrijding van ca € 19.000.
Het incidentele programma heeft lagere lasten omdat het project voor het vernieuwen van de kaart voor het sloepennetwerk grotendeels in 2020 wordt uitgevoerd. De voorbereidende werkzaamheden zijn in 2019 opgestart.

Resultaat 2019 totaal

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	**Verschil**
Lasten	588.570	699.636	**111.066**
Baten	708.824	716.319	**-7.495**
Saldo	**120.255**	**16.683**	**103.572**

Reserves Landschap Waterland

Stand van de reserves per	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**verschil**
Algemene reserve	526.690	409.744	116.946
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	216.998	213.689	3.309
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	-
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	33.747	33.747	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.455.247	-
Totaal	**2.238.964**	**2.118.710**	**120.255**

Algemene reserve
De algemene reserve dient als weerstandscapaciteit voor de financiële risico's die Landschap Waterland loopt. Het minimaal benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 90.000. Dit is vastgesteld naar aanleiding van een inventarisatie en kwantificatie van de risico's die zich kunnen voordoen in het gebied.

Ook worden uit deze reserve extra incidentele inspanningen gefinancierd. De aanvullende, incidentele, opdrachten zijn 'extra' en afhankelijk van de mogelijkheden om ze te financieren. Er kunnen verschillende soorten incidentele projecten worden uitgevoerd, zoals op het gebied van gebiedsontwikkeling, inkomstenwerving of omvormingen. Voor deze projecten wordt dan een aanvullend budget uit de algemene reserve beschikbaar gesteld door het bestuur. Middelen uit de algemene reserve kunnen dus door het bestuur worden ingezet voor allerlei taken van het Landschap Waterland.

Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen wordt ingezet voor het investeren in groot onderhoud en vervanging van voorzieningen in het recreatiegebied. Beheer van het gebied vereist een duurzame basis in de begroting, waarbij groot onderhoud en vervangingen van bijvoorbeeld paden en bruggen structureel wordt gedekt. Een lage onderhoudskwaliteit leidt mogelijk tot schade, tot vermindering van het gebruik en een lagere waardering door bezoekers.

Bestemmingsreserve investeringen
De bestemmingsreserve investeringen wordt voornamelijk ingezet voor ontwikkeling van het gebied door vernieuwing. Op dit moment biedt de bestemmingsreserve investeringen daarvoor maar zeer beperkt de ruimte.

Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos
Deze reserve wordt gebruikt voor het specifieke doel va het bekostigen van het onderhoud van de ruiterpaden in het Purmerbos. Het bos zelf wordt beheer door Staatsbosbeheer. Landschap Waterland onderhoud de padenstructuur.

Bestemmingsreserve Markermeerdijk
Deze reserve is opgericht en gevuld met als doel het bekostigen van het onderhoud van de recreatieve infrastructuur van de Markermeerdijk. Het gaat om de infrastructuur die wordt aangelegd als meekoppelproject met de versterking van de Markermeerdijk die wordt uitgevoerd door het hoogheemraadschap.

Overzicht participantenbijdrage Landschap Waterland

Indexatie	2017	+ index 0,65% en correctie	2018
Provincie Noord-Holland	**€ 337.772**	€ 2.196	**€ 339.968**
Gemeente Amsterdam	**€ 155.090**	€ 1.008	**€ 156.098**
Gemeente Beemster	**€ 14.450**	€ 94	**€ 14.544**
Gemeente Edam-Volendam	**€ 31.645**	€ 206	**€ 31.851**
Gemeente Landsmeer	**€ 9.284**	€ 60	**€ 9.344**
Gemeente Oostzaan	**€ 1.962**	€ 13	**€ 1.975**
Gemeente Purmerend	**€ 71.791**	€ 467	**€ 72.258**
Gemeente Waterland	**€ 15.431**	€ 100	**€ 15.531**
Gemeente Wormerland	**€ 14.450**	€ 94	**€ 14.544**
Gemeente Zaanstad	**€ 1.962**	€ 13	**€ 1.975**
Totaal participantenbijdrage	**€ 653.837**	**€ 4.251**	**€ 658.088**

Indexatie	2018	+ index 1,50%	2019
Provincie Noord-Holland	**€ 339.968**	€ 5.100	**€ 345.068**
Gemeente Amsterdam	**€ 156.098**	€ 2.341	**€ 158.439**
Gemeente Beemster	**€ 14.544**	€ 218	**€ 14.762**
Gemeente Edam-Volendam	**€ 31.851**	€ 478	**€ 32.329**
Gemeente Landsmeer	**€ 9.344**	€ 140	**€ 9.484**
Gemeente Oostzaan	**€ 1.975**	€ 30	**€ 2.005**
Gemeente Purmerend	**€ 72.258**	€ 1.084	**€ 73.342**
Gemeente Waterland	**€ 15.531**	€ 233	**€ 15.764**
Gemeente Wormerland	**€ 14.544**	€ 218	**€ 14.762**
Gemeente Zaanstad	**€ 1.975**	€ 30	**€ 2.005**
Totaal participantenbijdrage	**€ 658.088**	**€ 9.872**	**€ 667.960**

1.5 Financieel Beheer

1.5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De weerstandscapaciteit heeft betrekking op de middelen en mogelijkheden waarover het Landschap Waterland beschikt om niet begrote kosten te dekken. De risico's die zich kunnen voordoen bij Landschap Waterland zijn in 2019 geïnventariseerd en gekwantificeerd. Het berekende gewenste weerstandsvermogen bedraagt € 90.000,-. De uitwerking hiervan is als bijlage opgenomen.

De huidige reserves (weerstandscapaciteit) liggen boven het gewenste berekende niveau.

Vanaf 2016 dienen volgens wijzigingen in de BBV een aantal kengetallen te worden vermeld, zoals opgenomen in onderstaande tabel.

	JR 2018	BGR 2019	JR 2019
netto schuldquote	-304%	-298%	-316%
idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-304%	-298%	-316%
solvabiliteitsrisico	98%	98%	98%
structurele exploitatieruimte	29%	10%	22%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende.
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.
Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. De commissie BBV geeft aan dat een ratio > 0,6% acceptabel is.

1.5.2 Financiering

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm
De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de rente-risiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente, grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen.

De normen beperken de budgettaire risico's. Het niveau van de korte leningen, de kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,2 % van het bedrag van de begroting. De rente-risiconorm houdt in dat maximaal 20 % van de lange leningen per jaar afgelost kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Landschap Waterland heeft geen leningen en blijft binnen de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm, zie modelstaat A en B.

1.5.3 Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

1.5.4 Verkorte balans

De balans per 31 december 2019 kan verkort als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	**2019**	**2018**	**PASSIVA**	**2019**	**2018**
Vaste activa			***Vaste financieringsmiddelen***		
Materiële vaste activa	-	-	Reserves	2.239,0	2.118,7
Financiële vaste activa	-	-	Schulden op lange termijn	-	-
Subtotaal	***-***	***-***	***Subtotaal***	***2.239,0***	***2.118,7***
			Vlottende passiva		
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa	2.048,1	1.929,6	Schulden op korte termijn	37,6	37,6
Liquide middelen	228,5	226,7	Schulden aan kredietinstel.	-	-
Subtotaal	***2.276,6***	***2.156,3***	***Subtotaal***	***37,6***	***37,6***
TOTAAL	**2.276,6**	**2.156,3**	**TOTAAL**	**2.276,6**	**2.156,3**

Jaarrekening
2019

2.1 Balans per 31 december 2019

2.1.1 Activa

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met economisch nut	-		-	
subtotaal materiële vaste activa		-		-
Financiële vaste activa				
TOTAAL VASTE ACTIVA		**-**		**-**
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen	-		-	
Vooruitbetaalde bedragen	-		-	
Nog te ontvangen bedragen	-		13	
Uitzetting in Rijk's schatkist met een looptijd korter dan één jaar	2.048.082		1.929.614	
subtotaal vorderingen en overlopende activa		*2.048.082*		*1.929.628*
Liquide Middelen				
Zakelijke spaarrekening	222.899		222.885	
Banken	5.557		3.736	
Kas	39		46	
subtotaal liquide middelen		*228.495*		*226.667*
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**2.276.576**		**2.156.295**
TOTAAL-GENERAAL ACTIVA		**2.276.576**		**2.156.295**

2.1.2 Passiva

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN				
Reserves en fondsen				
Algemene reserve	526.690		409.744	
Bestemmingsreserve investeringen	6.282		6.282	
Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos	33.747		33.747	
Bestemmingsres. Vervangingsinvesteringen	216.998		213.689	
Bestemmingsres. Markermeerdijk	1.455.247		1.455.247	
Subtotaal reserves en fondsen		*2.238.964*		*2.118.710*
TOTAAL VASTE FINANCIERINGSMIDDELEN		**2.238.964**		**2.118.710**
VLOTTENDE PASSIVA				
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	27.062		19.402	
Nog te betalen bedragen	10.550		18.183	
Vooruitontvangen bedragen	-		-	
subtotaal schulden korte termijn		*37.612*		*37.585*
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**37.612**		**37.585**
TOTAAL-GENERAAL PASSIVA		**2.276.576**		**2.156.295**

2.1.3 Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa

Activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs. Subsidies en bijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Voor maatschappelijke investeringen zijn bijdragen van reserves aan activeerbare investeringen niet toegestaan.

Voorwaarde voor het activeren van materiële vaste activa is een minimale gebruiksduur van drie jaar waarvoor een ondergrens geldt van:
- € 10.000 voor activa met economisch nut;
- € 50.000 voor activa met maatschappelijk nut.

De materiële activa worden onderverdeeld in:
- Activa met een economisch nut en;
- Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen worden geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur wordt afgeschreven. De afschrijvingen vinden plaats volgens het lineaire systeem, dus in gelijke jaarlijkse termijnen en startend op 1 januari van het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. De tabel met afschrijvingstermijnen is hieronder weergegeven.

Vaste activa	**Afschrijvingsperiode**	**Toelichting**
Immateriële vaste activa		looptijd van de geldlening
Materiële vaste activa		
Gronden/terreinen	n.v.t.	geen afschrijving
Gebouwen/werkplaats	40	
Vervoermiddelen	5	
Machines/werktuigen	5	
Werktuigen	10	
Ponten	20	
Overige vaartuigen	10	
Kunstwerken		
Brug - beton	40	
Brug - staal	40	
Brug - hout	30	
Tunnel	60	
Beschoeiing	30	
Gemalen	40	
Terreinmeubilair	5	
Riolering		
Pompen	20	

Financiële vaste activa
Financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun verkrijgingsprijs of de nominale waarde.

Vlottende activa
De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en, waar nodig, verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves

- Algemene reserve
Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het resultaat na bestemming toegevoegd respectievelijk onttrokken.

- Bestemmingsreserve investeringen
De bestemmingsreserve investeringen is gevormd ter dekking van de netto uitgaven(aandeel Landschap Waterland) ten behoeve van investeringen in het werkgebied en de realisatie van specifieke projecten.

- Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos
Deze bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de uitgaven in verband met het beheer en onderhoud van de aanleg van ruiterpaden in het Purmerbos.

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen
De bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen is gevormd ter dekking van de uitgaven ten behoeve van groot onderhoud in het werkgebied.

- Bestemmingsreserve Markermeerdijk
De bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van de uitgaven t.b.v. de realisatie van de infrastructuur van de Markermeerdijk.Het algemeen bestuur heeft besloten vanaf 1 januari 2014 het saldo van de bestemmingsreserve op te hogen uit het resultaat van de jaarrekening, per jaar zal het algemeen bestuur besluiten over de hoogte van de toevoeging.

Voorzieningen
Op de balans van landschap Waterland is momenteel geen voorziening opgenomen.

Overige balansposten
Alle overige balansposten zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bepaling van het resultaat
Het resultaat is bepaald op basis van de historische kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend naar het jaar waarop zij betrekking hebben.

Subsidies en bijdragen van derden
Ontvangsten inzake subsidies en bijdragen van derden ten behoeve van de realisatie van specifieke projecten, alsmede de daarmee samenhangende uitgaven worden in de programmarekening verantwoord. Jaarlijks wordt het verschil tussen de baten en lasten voor de specifieke projecten toegevoegd of onttrokken aan de betreffende bestemmingsreserves.

2.1.4 Toelichting op de balans

		31-12-2019		31-12-2018
ACTIVA				
Materiële vaste activa		**-**		**-**
Investeringen met economisch nut				
Het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden gespecificeerd:				
Investeringen tot boekjaar		86.783		86.783
Investeringen boekjaar		-		-
Totaal geïnvesteerde bedragen		86.783		86.783
Afschrijvingen tot boekjaar	86.783		86.783	
Afschrijvingen boekjaar	-		-	
Totaal afschrijvingen		86.783		86.783
Boekwaarde per 31 december		-		-
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren algemeen		**-**		**-**
Nog te ontvangen bedragen		**-**		**13**
Rente spaarrekening			13	
	-		13	
Uitzettingen met een rentetypische kortere looptijd dan één jaar				
Uitzetting 's Rijks schatkist		**2.048.082**		**1.929.614**
Schatkistbankieren Landschap Waterland				
Drempelbedrag 2019	250.000			

Het bedrag aan middelen per kwartaal dat buiten 's Rijks schatkist is aangehouden

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Buiten schatkist gehouden	238.253	224.741	229.836	228.495
Ruimte onder drempelbedrag	11.747	25.259	20.164	21.505
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen				
Kas	39		46	
ING Bank 67.07.63.101	5.557		3.736	
ING zakelijke spaarrekening	222.899		222.885	
		228.495		**226.667**

PASSIVA		31-12-2019		31-12-2018
Reserves en fondsen				
Algemene reserve		**526.690**		**409.744**
Saldo per 1 januari	409.744		268.967	
Bij: Saldo exploitatie	116.946		140.777	
Af: Best. Reserve Markermeerdijk				
Af: Best. Reserve Verv. Investeringen			-	
Saldo per 31 december	526.690		409.744	

In 2019 was het begrote resultaat voor bestemming € 16.683. Het voordelig exploitatiesaldo van 2019 is € 100.263. Hiermee komt het totale saldo exploitatie op € 116.946. Dit is toegevoegd aan de Algemene reserve.

Bestemmingsreserve investeringen		**6.282**		**6.282**
Saldo per 1 januari	6.282		6.282	
Bij: Toevoeging Algemene Reserve	-		-	
Af: Netto investeringen	-		-	
Saldo per 31 december	6.282		6.282	

In 2019 zijn er geen mutaties geweest.

Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos		**33.747**		**33.747**
Saldo per 1 januari	33.747		33.747	
Bij: Storting				
Af: Onderhoudskosten	-		-	
Saldo per 31 december	33.747		33.747	

In 2019 zijn er geen mutaties geweest.

Bestemmingsres. Vervangingsinvesteringen		**216.998**		**213.689**
Saldo per 1 januari	213.689		165.192	
Bij: Toevoeging	15.000		58.044	
Af: Vervangingen	11.691-		9.547-	
Saldo per 31 december	216.998		213.689	

In 2019 is de toevoeging conform begroting. De vervangingen zijn iets lager en komen uit op € 11.691. De specificatie van dit bedrag is terug te vinden in 2.3 overzicht van baten en lasten per deelprogramma bij onderdeel 1 Gebiedsbeheer.

		31-12-2019		31-12-2018
Bestemmingsres. Markermeerdijk		**1.455.247**		**1.455.247**
Saldo per 1 januari	1.455.247		1.455.247	
Bij: Uit de Algemene reserve				
Bij: Uit de reserve gelden Hemmeland				
Saldo per 31 december	1.455.247		1.455.247	

In 2019 zijn er geen mutaties geweest.

Schulden op korte termijn

Crediteuren		**27.062**		**19.402**
Specificatie:				
Recreatie Noord Holland N.V.	27.062			
	27.062			
Nog te betalen bedragen		**10.550**		**18.183**
Specificatie:				
Accountantskosten	6.050			
Bijdrage Pont Jan Hop	4.500			
	10.550			
Vooruitontvangen bedragen		**-**		**-**
	-		-	

Niet in de Balans opgenomen activa en verplichtingen:

Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) is de verzelfstandigde afdeling Groenbeheer van de provincie Noord-Holland, met de provincie als enige aandeelhouder. RNH is een uitvoeringsorganisatie, die als opdrachtnemer voor de besturen van de recreatieschappen werkt.

Er wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren. De samenwerkingsrelatie is beschreven in een raamcontract dat 5 jaar is vastgelegd, eerst van 2009-2013. In 2013 zijn het raamcontract en de dienstverlening van RNH geëvalueerd. De overwegend positieve uitkomst heeft geleid tot een verlenging van het raamcontract met nog eens 5 jaar (2014-2018). In 2017 is de dienstverlening van Recreatie Noord Holland N.V. opnieuw geëvalueerd. De resultaten hiervan zijn begin 2018 aan het bestuur gepresenteerd. In 2018 zijn de contracten verlengd met 2 jaar (dus 2019-2020).

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019

	Jaarrekening 2019			Begroting 2019			Jaarrekening 2018		
Deelprogramma	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**	**lasten**	**baten**	**saldo**
1 Gebiedsbeheer	301.739	40.864	-260.875	354.350	48.359	-305.991	296.468	39.824	-256.644
2 Toezicht									
3 Financiën	39.667	-	-39.667	35.535	-	-35.535	37.907	103	-37.804
4 Bestuursadvisering	112.363	-	-112.363	144.172	-	-144.172	88.232	-	-88.232
5 Secretariaat	33.972	-	-33.972	26.079	-	-26.079	26.166	-	-26.166
6 Communicatie	42.597	-	-42.597	53.500	-	-53.500	47.073	-	-47.073
7 Inrichting & ontwikkeling	58.231	-	-58.231	86.000	-	-86.000	12.894	-	-12.894
Bijdrage participanten		667.960	667.960		667.960	667.960		658.088	658.088
Totaal lasten en baten	**588.570**	**708.824**	**120.255**	**699.636**	**716.319**	**16.683**	**508.741**	**698.015**	**189.274**
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**120.255**			**16.683**			**189.274**		
Resultaatbestemming									
Toevoeging Algemene reserve	116.946		116.946	16.683	-	16.683	140.777		140.777
Onttrekking Algemene reserve			-		-	-			-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos			-	-		-			-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos			-	-	-	-			-
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen			-	-	-	-			-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toevoeg. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	15.000		15.000	15.000	-	15.000	58.044		58.044
Onttr. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen		11.691	11.691-	-	15.000	15.000-	48.497	58.044	9.547-
Toevoeg. bestemmingsreserve Markermeerdijk			-	-	-	-			-
Onttr. bestemmingsreserve Markermeerdijk			-	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten en baten	**720.515**	**720.515**	**-**	**731.319**	**731.319**	**-**	**756.059**	**756.059**	**-**
Gerealiseerde resultaat	-			-			-		
Totalen-generaal	**720.515**	**720.515**	**-**	**731.319**	**731.319**	**-**	**756.059**	**756.059**	**-**

2.3 Overzicht van baten en lasten per deelprogramma

1 Gebiedsbeheer

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	213.405	220.325	203.332
Inzet RNH regulier	76.643	112.850	83.589
Totaal lasten regulier	**290.048**	**333.175**	**286.921**
Baten:			
Opbrengsten regulier	40.864	42.184	39.824
Totaal baten regulier	**40.864**	**42.184**	**39.824**
Saldo regulier	**-249.184**	**-290.991**	**-247.097**
Lasten:			
Lasten incidenteel	11.691	21.175	9.547
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**11.691**	**21.175**	**9.547**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	6.175	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**6.175**	**-**
Saldo incidenteel	**-11.691**	**-15.000**	**-9.547**
Saldo Gebiedsbeheer	**-260.875**	**-305.991**	**-256.644**

Financieel	Toelichting
per saldo een onderschrijding van € 45.116 door lagere inzet RNH en lagere lasten incidenteel	
lagere lasten regulier	in 2019 is minder inzet RNH nodig geweest dan begroot. De begrotingswijziging 2020 wordt hierop indien nodig aangepast.
lagere lasten incidenteel	lagere lasten omdat het onderhoud van het pontje Oosthuizen nog niet is uitgevoerd. Daarnaast zijn de kosten voor de TOPS (even grote baten als lasten, zie hieronder) verantwoord onder reguliere activiteiten.

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Hekwerken Oosthuizen	9.004	-	9.004
Onderhoud Pontje Holysloot	2.687	-	2.687
Onderhoud Pontje Oosthuizen	-	-	-
	11.691	-	11.691

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Hekwerken Oosthuizen	10.000	-	10.000
Onderhoud Pontje Holysloot	2.500		2.500
Onderhoud Pontje Oosthuizen	2.500		2.500
Routebureau TOPS	6.175	6.175	-
	21.175	6.175	15.000

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
dagelijks onderhouden bestaande recreatievoorzieningen	binnen budget en conform gewenste kwaliteit	x			
controleren veiligheids- en onderhoudssituatie	onveilige situaties voorkomen	x			x
updaten meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	actuele en haalbare meerjarenraming	x		x	
uitvoeren meerjarenraming groot onderhoud en vervangingen	uitgevoerd volgens planning en binnen budget	x		x	
bijhouden beheersysteem	beheerssysteem up to date	x			
onderhouden contacten andere gebruikers en beheerders binnen recreatiegebied	goede relaties andere partijen	x		x	x
behandeling klachten	binnen termijn van 4 wkn behandeld		x		x
begeleiden werkzaamheden vrijwilligers en werknemers werkvoorzieningsschappen	inzet nuttig voor schap en bevredigend voor deelnemers			x	x
zoeken naar mogelijkheden goedkoper beheren	hogere efficiëntie beheer	x		x	x
inschakelen agrariërs bij beheer	lagere beheerlasten	x		x	

3 Financiën

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	6.352	6.459	5.483
Inzet RNH regulier	37.400	34.257	35.825
Totaal lasten regulier	**43.751**	**40.716**	**41.308**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	103
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**103**
Saldo regulier	**-43.751**	**-40.716**	**-41.205**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	566
Inzet RNH incidenteel	-4.084	-5.181	-3.967
Totaal lasten incidenteel	**-4.084**	**-5.181**	**-3.401**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**4.084**	**5.181**	**3.401**
Saldo Financiën	**-39.667**	**-35.535**	**-37.804**

Financieel	Toelichting
Geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	-4.084	-	4.084-
	4.084-	-	4.084-

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Verlaging opslag tarieven RNH	5.181-	-	5.181-
	5.181-	-	5.181-

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
opstellen van de begroting, voortgangsrapportage en jaarrekening	correcte en leesbare financiële stukken met goedkeurende controleverklaring	x		x	
voeren financiële administratie	correcte en betrouwbare administratie	x		x	
beheren financiële middelen	optimaal beheer financiële middelen volgens schatkistbankieren	x		x	
jaarlijks herijking van de risico's ten behoeve van berekening van het gewenste weerstandsvermogen	weerstandsvermogen geëvalueerd en up-to-date	x		x	

4 Bestuursadvisering

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	35.297	35.468	20.522
Inzet RNH regulier	57.225	91.204	61.331
Totaal lasten regulier	**92.522**	**126.672**	**81.852**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-92.522**	**-126.672**	**-81.852**
Lasten:			
Lasten incidenteel	19.841	17.500	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	6.380
Totaal lasten incidenteel	**19.841**	**17.500**	**6.380**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-19.841**	**-17.500**	**-6.380**
Saldo Bestuursadvisering	**-112.363**	**-144.172**	**-88.232**

Financieel	Toelichting
per saldo een onderschrijding van € 31.809 door lagere inzet RNH.	
lagere lasten regulier	De focus van de werkzaamheden voor het Landschap Waterland lag bij de realisatie van het ambitiedocument en de recreatieve meekoppelkansen voor de Markermeerdijk. Verder was de noodzakelijk inzet beperkt in 2019, waardoor de lasten inzet RNH lager uitvallen dan begroot.

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
adviseren bestuur	goed voorbereide besluitvorming en informele advisering	x			
relatie met participanten onderhouden	ambtenaren en bestuurders tevreden over de dienstverlening				x
belangenbehartiging en advisering aan derden	gereageerd op zaken met directe relatie doelstelling schap	x			x
adequaat reageren op actualiteiten	vragen binnen 2 weken beantwoord				x
bewaken uitvoering van het programma en de jaaropdracht	programma uitgevoerd conform opdracht bestuur en binnen de gestelde kaders	x			
monitoren van de beleidsdoelen	Evaluatie van het programma aan de hand van de schapsdoelen (in de jaarrekening en begrotingswijziging)	x	x	x	x
Recreatiemonitor	Gebruik Boerenlandpaden wordt apart gerapporteerd.		x		x

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Ambitie document	19.841	-	19.841
	19.841	-	19.841

Begroting:	**Lasten incidenteel**	**Baten incidenteel**	**Eigen bijdrage**
Ambitie document	17.500	-	17.500
	17.500	-	17.500

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
Ambitie document	procesvoering en realisatie ambitie document	x	x	x	x

5 Secretariaat

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	-	-	-
Inzet RNH regulier	33.972	26.079	26.166
Totaal lasten regulier	**33.972**	**26.079**	**26.166**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-33.972**	**-26.079**	**-26.166**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Secretariaat	**-33.972**	**-26.079**	**-26.166**

Financieel	Toelichting
Geen afwijkingen boven het rapportagecriterium	

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
breed bekendmaken van de bestuursbesluiten	participanten op de hoogte van besluitvorming	x			x
organiseren vergaderingen AC, DB en AB, inclusief voorbereiding en nazorg	2 bestuur rondes per jaar begeleid	x			
secretariële ondersteuning	afhandeling post en telefoon, archivering	x			

6 Communicatie

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	14.231	17.500	14.053
Inzet RNH regulier	28.366	36.000	33.020
Totaal lasten regulier	**42.597**	**53.500**	**47.073**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-42.597**	**-53.500**	**-47.073**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	-	-
Inzet RNH incidenteel	-	-	-
Totaal lasten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo Communicatie	**-42.597**	**-53.500**	**-47.073**

Financieel	Toelichting
Per saldo een onderschrijding van € 10.903 door lagere lasten regulier.	
lagere lasten regulier	De noodzakelijk inzet van mensen en middelen was beperkt in 2019. Voor 2020 is een nieuw afdelingsplan (jaarplan) opgesteld en zijn de budgetten aangepast.

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
voorzien in goede & actuele terreininformatie voor recreanten en omwonenden	bebording en schriftelijke informatievoorziening up to date en betrouwbaar; gericht informatie geven over werkzaamheden in het gebied	x	x		x
benaderen pers en verwerven publiciteit	positieve free publicity verworven; activiteiten en actualiteiten verspreid	x	x		x
promoten gebied	grotere bekendheid gebied en vergroting bekendheid fiets-, wandel- en sloepennetwerk		x		x
gebruik sociale media	promotie schap en trekken nieuwe bezoekers		x		x

7 Inrichting & Ontwikkeling

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	25.000	20.000	-
Inzet RNH regulier	27.229	40.000	12.894
Totaal lasten regulier	**52.229**	**60.000**	**12.894**
Baten:			
Opbrengsten regulier	-	-	-
Totaal baten regulier	**-**	**-**	**-**
Saldo regulier	**-52.229**	**-60.000**	**-12.894**
Lasten:			
Lasten incidenteel	-	21.000	-
Inzet RNH incidenteel	6.003	5.000	-
Totaal lasten incidenteel	**6.003**	**26.000**	**-**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	-	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**-**	**-**
Saldo incidenteel	**-6.003**	**-26.000**	**-**
Saldo Inrichting & Ontwikkeling	**-58.231**	**-86.000**	**-12.894**

Financieel	Toelichting
Per saldo sluit dit deelprogramma gebiedsbeheer met een onderschrijding van € 27.769 door lagere reguliere en incidentele lasten.	
lagere lasten regulier	minder inzet RNH op dit deelprogramma. De werkprocessen van het recreatieschap zijn anders georganiseerd. In de begrotingswijziging 2020 is hiermee rekening gehouden.
lagere lasten incidenteel	de uitvoering van het project herziening kaart Sloepennetwerk is vertraagd (zie toelichting onder). Het resterende budget van ca € 20.000 schuift door naar volgend jaar.

Reguliere inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
juridische advisering	juridisch advies GR en toetsing uitgevoerd	x	x	x	x
beheren vastgoedcontracten	marktconforme opbrengsten uit grond, gebouwen en leisure ondernemingen	x			
aanvullen beheerssysteem	informatie beheerssysteem snel en eenvoudig toegankelijk	x			
voorbereiden en begeleiden realisatie fietsverbinding Purmerbos	fietsverbindingen Purmerbos zijn gerealiseerd		x		
begeleiden realisatie Wandelroutenetwerk	afronden realisatie Wandelroutenetwerk		x		

Onderbouwing incidentele lasten en baten (per project uitgesplitst)

Jaarrekening:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Herziening kaart Sloepennetwerk	6.003	-	6.003
	6.003	-	6.003

Begroting:	Lasten incidenteel	Baten incidenteel	Eigen bijdrage
Herziening kaart Sloepennetwerk	26.000	-	26.000
	26.000	-	26.000

Incidentele inspanning	resultaat	behoud gebied	vergroten gebrui	duurzaamheid	maatschappelijk
Herziening kaart Sloepennetwerk Laag Holland	De herziening van de routekaart is in 2019 nog niet voltooid. De nieuwe kaarten zijn gereed maar het was te laat om deze nog in het seizoen uit te brengen. De kaarten worden maart / april gedrukt en verspreid.	x	x	x	x

Totaal

Financieel overzicht:

	Jaarrekening 2019	Begroting 2019	Jaarrekening 2018
Lasten:			
Bedrijfskosten regulier	294.285	299.752	243.389
Inzet RNH regulier	260.834	340.390	252.826
Totaal lasten regulier	**555.119**	**640.142**	**496.215**
Baten:			
Opbrengsten regulier	40.864	42.184	39.927
Totaal baten regulier	**40.864**	**42.184**	**39.927**
Saldo regulier	**-514.254**	**-597.958**	**-456.288**
Lasten:			
Lasten incidenteel	31.532	59.675	10.113
Inzet RNH incidenteel	1.919	-181	2.413
Totaal lasten incidenteel	**33.451**	**59.494**	**12.526**
Baten:			
Opbrengsten incidenteel	-	-	-
Project subsidies	-	6.175	-
Totaal baten incidenteel	**-**	**6.175**	**-**
Saldo incidenteel	**-33.451**	**-53.319**	**-12.526**
Saldo Totaal	**-547.705**	**-651.277**	**-468.814**

2.4 Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Omschrijving	werkelijk 2019	begroting 2019	werkelijk 2018
Lasten			
Inhuur personeel RNH regulier	260.834	340.390	252.826
Bestuurskosten	1.379	5.108	-
Kantoorkosten	6.604	7.607	5.575
Vervoerskosten	4.150	6.030	3.621
PR & marketing	14.231	17.500	14.053
Bedrijfskosten	279.417	278.098	229.467
Projectkosten*	21.760	44.494	2.413
Afschrijvingen	-	-	-
Rentekosten	194	409	219
Bijzondere baten en lasten	-	-	566
Totaal lasten	**588.570**	**699.636**	**508.741**
Baten			
Exploitatieopbrengsten	40.864	42.184	39.824
Financiële baten	-	-	103
Overige opbrengsten	-	-	-
Project subsidies	-	6.175	-
Totaal baten	**40.864**	**48.359**	**39.927**
Resultaat deelprogramma's	**- 547.705**	**- 651.277**	**- 468.814**
Bijdrage participanten	667.960	667.960	658.088
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**120.255**	**16.683**	**189.274**
Resultaatbestemming			
Toevoeging Algemene reserve	116.946	16.683	140.777
Onttrekking Algemene reserve	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Toevoeg. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	15.000	15.000	58.044
Onttr. bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	- 11.691	- 15.000	- 9.547
Toevoeg. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Onttr. bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Gerealiseerde resultaat	**-**	**-**	**-**

* projectkosten zijn inclusief inhuur personeel RNH incidenteel, groot onderhoud en overige investeringen

2.5 Wet FIDO modelstaten A en B

Modelstaat A

Kwartaal	1e			2e		
Maand	1 jan	1 feb	1 mrt	1 apr	1 mei	1 jun
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	
Kwartaal	3e			4e		
Maand	1 jul	1 aug	1 sep	1 okt	1 nov	1 dec
Registratie nr.						
Datum ontvangst						
Vlottende schuld	0	0	0	0	0	0
Vlottende middelen	0	0	0	0	0	0
Netto vl. schuld	0	0	0	0	0	0
Netto vl. overschot	0	0	0	0	0	0
Gem. schuld		0			0	
Gem. overschot		0			0	
Kasgeldlimiet	0	0	0	0	0	0
Ruimte onder limiet		0			0	
Overschrijding		0			0	

Toelichting op modelstaat A

Er zijn bij het landschap Waterland geen activa en passiva die vallen onder de vlottende schulden en vlottende middelen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar.
De Kasgeldlimiet is derhalve niet overschreden.

Modelstaat B

1a	Renteherziening op vaste schuld O/G			0
1b	Renteherziening op vaste schuld U/G			0
2	Renteherziening op vaste schuld	(1a-1b)		0
3a	nieuw aangetrokken vaste schuld			
3b	nieuw uitgezette lange leningen			
4	netto nieuw aangetrokken vaste schuld	(3a-3b)		0
5	Betaalde aflossingen			
6	herfinanciering	(laagste van 4 en 5)		
7	Renterisico op de vaste schuld	(2+6)		0
8	Renterisiconorm			0
9a	ruimte onder			0
9b	Overschrijding			0

Renterisiconorm

10	Stand van de vaste schuld		0
11	Vastgestelde percentage		
12	Renterisiconorm	(10x11)	0

Toelichting op modelstaat B

Er hebben bij het landschap Waterland geen rente herzieningen op vaste schulden plaatsgevonden en er zijn geen nieuwe leningen uitgezet of aangetrokken. De renterisiconorm is derhalve niet overschreden.

Overige gegevens

3.1 Samenstelling van het algemeen bestuur

GEMEENTE LANDSMEER	De heer R. Quakernaat	Vicevoorzitter
GEMEENTE AMSTERDAM	Mevrouw S. Groenewoud	Voorzitter met volmacht van mevr. M. van Doorninck
GEMEENTE BEEMSTER	De heer D.J. Butter	
GEMEENTE EDAM-VOLENDAM	De heer H. Schütt	
GEMEENTE OOSTZAAN	De heer R. J. Monen	
GEMEENTE PURMEREND	De heer M.T.A. Hegger	
GEMEENTE WATERLAND	De heer B. J. ten Have	
GEMEENTE WORMERLAND	De heer J. Schalkwijk	
GEMEENTE ZAANSTAD	De heer W. Breunesse	
PROVINCIE NOORD-HOLLAND	De heer J.C. van der Hoek	

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland, onderdeel **Landschap Waterland** gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland, op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- het overzicht van baten en lasten over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (Wnt) 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Recreatieschap Twiske-Waterland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het vigerende normenkader.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Dagelijks Bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Dagelijks Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol Wnt 2019, de ethische voorschriften en onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben gecommuniceerd. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 24 maart 2020
Reg.nr.: 101822/215/421/629
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 25 juni 2020.

voorzitter,
Mevrouw S. Groenewoud

BIJLAGEN

JAARREKENING 2019

BIJLAGE I

LANDSCHAP WATERLAND

Investerings- en financieringsstaat 2018

nr.	Omschrijving	Stand per 1-1-2019	Vermeerde-ringen 2019	Verminde-ringen 2019	Afschrijvingen 2019	Stand per 31-12-2019
	ACTIVA					
1	Onroerende en roerende bezittingen	-	-		-	-
2	Investeringsuitgaven, welke gedekt worden uit reserves					-
3	Verstrekte langlopende leningen	-		-		-
	Totaal	-	-	-	-	-
	PASSIVA					
1	Reserves	2.118.710	131.946	11.691		2.238.965
2	Voorzieningen	-	-	-	-	-
3	Aangegane langlopende leningen	-	-	-	-	-
	Totaal	2.118.710	131.946	11.691	-	2.238.965
	Werkkapitaal	**2.118.710**	**131.946**	**11.691**	**-**	**2.238.965**

BIJLAGE II

LANDSCHAP WATERLAND

Staat van geactiveerde investeringen 2019

Volg-nr.	Omschrijving	Jaar van inv.	Geactiv. t/m 2018	Netto inv. 2019	Geactiv. t/m 2019	Afschr. term.	Boek-waarde 31-12-2018	afschr. t/m 2018	Afschr. 2019	Boek-waarde 31-12-2019
	Fort aan de Neckerweg	2006	61.032		61.032	10	-	61.032	-	-
	Suzuki 46-JBF-3	2009	25.751	-	25.751	5	-	25.751	-	-
	Totaal		**86.783**	**-**	**86.783**		**-**	**86.783**	**-**	**-**
	Totaal generaal		**86.783**	**-**	**86.783**	**-**	**-**	**86.783**	**-**	**-**

Bijlage III: GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De corona-crisis

Op 27 februari 2020 werd de eerste corona-besmetting in Nederland vastgesteld. Daarna zijn de ontwikkelingen snel gegaan en kwam de overheid met zeer ingrijpende maatregelen om de toename van het aantal besmettingen terug te dringen. Deze maatregelen gelden ten minste tot 6 april en deels (het verbod op evenementen) tot 1 juni, en worden waarschijnlijk nog verlengd. Momenteel kan niemand de impact van de crisis compleet voorzien.

Deze wereldwijde corona-crisis raakt ook het schap. Voor de jaarrekening 2019 heeft deze crisis geen financiële gevolgen, wél voor de financiën van 2020. Mogelijke nadelige effecten zijn:

- Inkomstenderving doordat veel horeca- en recreatiebedrijven in de recreatiegebieden zijn gesloten.
- Extra kosten (i.v.m. extra hygiëne-vereisten) die gemaakt moeten worden vanwege de crisissituatie.
- Ondernemers die in financiële problemen raken waardoor het risico van oninbare vorderingen stijgt.
- Achterstanden/vertragingen op het gebied van inrichting en ontwikkeling, beheer en onderhoud, toezicht en ondersteunende activiteiten doordat leveranciers vanwege capaciteitsgebrek door ziekte de afspraken niet na kunnen komen.
- Vertraging in de financiële stukken doordat controlewerkzaamheden van accountants niet volgens plan kunnen worden uitgevoerd, of doordat gemeenteraden en besturen van de recreatieschappen niet bij elkaar kunnen komen.

Bijlage IV: Nota Weerstandsvermogen Landschap Waterland

Op 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking getreden. Het BBV verplicht Landschap Waterland aandacht te besteden aan de risico's. Met de voorliggende 'Nota weerstandsvermogen' wordt het noodzakelijke inzicht in zowel het weerstandsvermogen als de weerstandscapaciteit van Landschap Waterland gegeven.

Deze nota is in vier fasen tot stand gekomen.
1. Inventariseren en kwantificeren risico's
2. Bepalen minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen
3. Berekenen aanwezige weerstandscapaciteit
4. Matchen benodigd weerstandsvermogen en aanwezige weerstandscapaciteit

In deze nota worden de uitkomsten van deze fasen beschreven.

1. Inventariseren en kwantificeren risico's

In de eerste fase zijn de risico's van Landschap Waterland geïnventariseerd. Met de budgethouders zijn deze risico's in beeld gebracht. De geïnventariseerde risico's zijn beschreven en onderverdeeld naar:

- Hoog / Midden / Laag (kans)
  Risico's zijn als 'Hoog' aangemerkt indien de kans van voordoen hoog wordt geacht, enzovoort. Bij een hoog risico is de financiële impact voor 80 procent meegenomen, bij een midden risico voor 50 procent en bij een laag risico voor 20 procent.
- Structureel / Incidenteel
  Risico's zijn als incidenteel of structureel aangemerkt. Een structureel risico heeft een financiële impact in meerdere begrotingsjaren. Een incidenteel risico heeft een financiële impact in één begrotingsjaar. De structurele risico's zijn voor twee jaar meegenomen in de risico-kwantificering.

Voor het kunnen bepalen van het benodigde weerstandsvermogen is de financiële impact per risico berekend. Risico's zijn per definitie niet goed meetbaar. Voor voorzienbare en redelijk kwantificeerbare risico’s moet een voorziening worden gevormd. Om toch tot een kwantificering te kunnen komen, zijn de bepalende factoren voor een schatting van de kans van optreden (Hoog / Midden / Laag) en de impact van het risico (in euro's) geïdentificeerd. Zoveel mogelijk is de (gemiddelde) omvang van de bij het risico betrokken exploitatielasten en/of investeringsbedragen meegenomen bij de (subjectieve) bepaling van de kans en het effect.

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden. Tegelijkertijd wordt door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel gezorgd voor voldoende vermogen voor tegenvallers.

Op basis van de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's onderkend. De geïnventariseerde risico's zijn gekwantificeerd voor een bedrag van in totaal € 76.000,-. Een nadere specificatie van dit bedrag is:

	Risico	**Kans**	**Incidenteel / Structureel**	**Geschat Financieel risico**	**Financiële impact**	**Uitgaande van twee jaar**
1	Schade/vandalisme bruggen en steigers	Laag risico	Structueel	€ 40.000	€ 8.000	€ 16.000
2	Vandalisme speeltoestellen	Midden risico	Structueel	€ 60.000	€ 30.000	€ 60.000
	Totaal					**€ 76.000**

Bij de bepaling van de totale financiële impact voor alle risico's worden de incidentele risico's eenmalig meegenomen. Bij structurele risico's wordt de verwachte financiële impact per jaar met twee vermenigvuldigd.

2. De gewenste / benodigde omvang van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is in artikel 11 van het BBV gedefinieerd als “De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente (of de gemeenschappelijke regeling) beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het weerstandsvermogen is nodig om de risico's op te vangen zonder dat het beleid verandert. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Er zijn (nog) geen wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van een weerstandsvermogen. Iedere gemeente en gemeenschappelijke regeling moet zelf invulling geven aan de gewenste omvang, gelet op haar eigen situatie en context. De omvang van het weerstandsvermogen moet in verhouding staan tot de risico's die de organisatie loopt. De risico's moeten niet kunnen worden opgevangen door stuur- en beheersmaatregelen en / of financieel kunnen worden afgedekt door voorzieningen.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Hierbij moet rekening worden gehouden met het feit dat niet alle risico's kunnen worden gekwantificeerd (p.m.-posten).

1. Voor de geïdentificeerde en gekwantificeerde risico's worden de uitkomsten van de risico-inventarisatie als norm genomen voor het bepalen van het gewenste minimale weerstandsvermogen. Bij de risico-inventarisatie zijn risico's gekwantificeerd voor een bedrag van € 76.000.

2. Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten te stellen. Voor Landschap Waterland komt 2% van de structurele inkomsten overeen met een bedrag van € 14.000. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor *niet* gekwantificeerde risico's.

Het totale benodigd weerstandsvermogen komt daarmee op een bedrag van € 90.000. In het volgende hoofdstuk wordt de omvang van het weerstandsvermogen gerelateerd aan de aanwezige weerstandscapaciteit.

3. Berekende weerstandscapaciteit per begin 2020

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke “resterende” risico's met financieel gevolg op te kunnen vangen. Met “resterende” risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende “in control” zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen.

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2020. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit wordt gekeken naar het “vrije deel” in reserves en voorzieningen

De eventuele stille reserves zijn niet bij de weerstandscapaciteit betrokken.

<u>Ad 1. Vrije deel reserves en voorzieningen</u>

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Daarbij komt dat bij gebruik van een reserve, de rente die dit financieringsmiddel genereert tevens structureel gedekt moet worden.

Reserve / voorziening	Stand 1 januari 2020	Deel direct beschikbaar voor weerstandscapaciteit
Algemene Reserve LW	526.690	526.690
Bestemmingsreserve Investeringen LW	6.282	
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	216.998	
Bestemmingsreserve Ruiterpaden Purmerbos	33.747	
Bestemmingsfonds verkoop gelden Hemmeland	0	
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	
Totaal	**2.238.964**	**526.690**

*Voor de bovengenoemde reserves is de stand van de reserves per 1 januari 2020 als basis genomen waarbij alle goedgekeurde bestuursvoorstellen waarin beslag wordt gelegd op deze reserves zijn meegenomen Kortom, alle reeds toegekende bijdragen vanuit de reserves maken geen deel uit van de ruimte hierboven gepresenteerd als weerstandscapaciteit.

Van de reserves (het eigen vermogen) is € 526.690,- aangemerkt als direct beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Het vrije deel uit de overige reserves is niet direct beschikbaar. Het algemeen bestuur moet hiervoor eerst de bestemming van de reserve wijzigen, hetgeen tot de mogelijkheden behoort. Voorzieningen worden niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt elk jaar de (specificatie van de) weerstandscapaciteit vermeld, overeenkomstig artikel 11, lid 2a van het BBV. In het jaarverslag wordt op grond van artikel 26 BBV verantwoording afgelegd over de ontwikkelingen in de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit wordt elk jaar berekend bij de jaarrekening met als peildatum de balansdatum. De berekeningswijze en de uitgangspunten blijven hierbij ongewijzigd, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.

Peildatum van de weerstandscapaciteit, zoals die in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting wordt vermeld, is de laatste balansdatum. Dit is 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de begroting wordt samengesteld.

4. Matching Gewenst weerstandsvermogen – Berekende weerstandscapaciteit

De conclusie in deze nota is dat Landschap Waterland over een weerstandscapaciteit beschikt van € 526.690,- om de risico's te dekken. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 90.000,-

Voorgesteld wordt de minimale omvang van de algemene reserve voor het benodigd weerstandsvermogen vast te stellen op € 90.000.

Met ingang van de jaarrekening 2007 wordt het gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor de geïdentificeerde en de gekwantificeerde risico's jaarlijks herzien. Risico's en de omvang van de risico's kunnen jaarlijks wijzigen.

Natuurlijk blijft het signaleren en het beheersen van de risico's een dagelijks proces. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's gedurende het jaar. De risico's met een hoge kans van voordoen worden als vast onderdeel in de planning & control instrumenten (begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) behandeld.

Bijlage V: WNT-verantwoording 2019

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Recreatieschap Twiske-Waterland van toepassing zijnde regelgeving: "het algemene WNT-maximum".

In mei 2017 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om in het financieel verslaggevingsdocument de vermelding van iedere topfunctionaris van wie de bezoldiging €1.500 of minder per kalenderjaar bedraagt te wijzigen. In de jaarrekening kan volstaan worden met de naam en de functie.
De bestuurdersfuncties van het Recreatieschap betreffen onbezoldigde functies.

Overzicht van de bestuurders over het verantwoordingsjaar 2019:

Naam:	Functie:
Mevrouw S. Groenewoud	Voorzitter AB en DB
De heer R. Quakernaat	Vicevoorzitter AB en DB
De heer D.J. Butter	Lid AB en DB
Mevrouw S. Munnikendam	Lid AB en DB (tot 12 december '19)
De heer W. Breunesse	Lid AB en DB (vanaf 12 december '19)
De heer A. Tekin	Lid AB (tot 7 juli '19)
De heer J.C. van der Hoek	Lid AB (vanaf 8 juli '19)
De heer H. Schütt	Lid AB
De heer R. J. Monen	Lid AB
De heer M.T.A. Hegger	Lid AB
De heer B. J. ten Have	Lid AB
De heer J. Schalkwijk	Lid AB

Uitbetaalde beëindigingsvergoeding 2019
Er zijn geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan top functionarissen.

Rapportageverplichtingen overige functionarissen
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2019 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

2019: Waterland in vogelvlucht

Steek het IJ over en ontsnap even aan de hectiek van de stad. Amsterdam-Noord is de poort naar Twiske. Bezoek Waterland, met zijn pittoreske dorpen, kleine slootjes en dijken die zich kronkelend een weg banen door eeuwenoud polderlandschap. Of je nu liever wandelt, fietst of vaart: Twiske-Waterland wemelt van de recreatieve mogelijkheden en routes die het ontdekken waard zijn. Lees de volledige jaarrekening op www.twiske-waterland.nl/bestuur.

Wat hebben we gerealiseerd?

Voorbereiding meekoppelen recreatieve infrastructuur bij de geplande dijkversterking van de Markermeerdijken.

Ontwikkelen van een inspiratiedocument voor de visie van het recreatieschap.

Procesmatige en inhoudelijke verbetering van de planning en control cyclus. Betere financiële jaarstukken.

Meer highlights op de volgende pagina

Hoe staat het schap er voor?

In het afgelopen jaar stond het jaarprogramma van het recreatieschap in het teken van nieuwe ambities en plannen. Het recreatieschap Twiske-Waterland heeft een ambitiedocument gemaakt waarin het naar de toekomst kijkt en stippen aan de horizon zet voor de gewenste ontwikkelingen. Deze ambitie werd in 2019 verder uitgewerkt door een consultatie- en participatie traject met de gemeenten, die deelnemen in het recreatieschap. Het resultaat hiervan wordt een uitvoeringsprogramma, dat richting geeft aan de activiteiten van het recreatieschap voor de komende jaren.

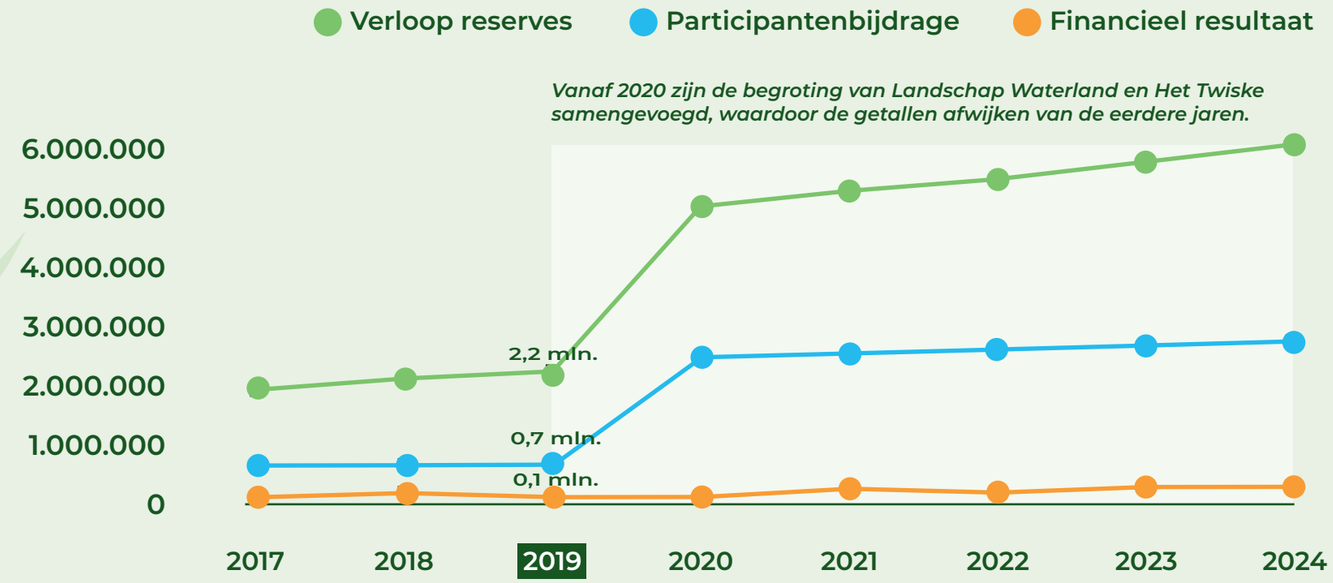

Waar ging het geld naartoe?

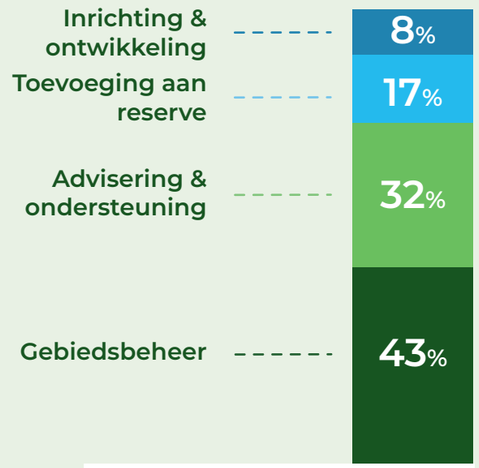

totaal € 708.824

Waar kwam het geld vandaan?

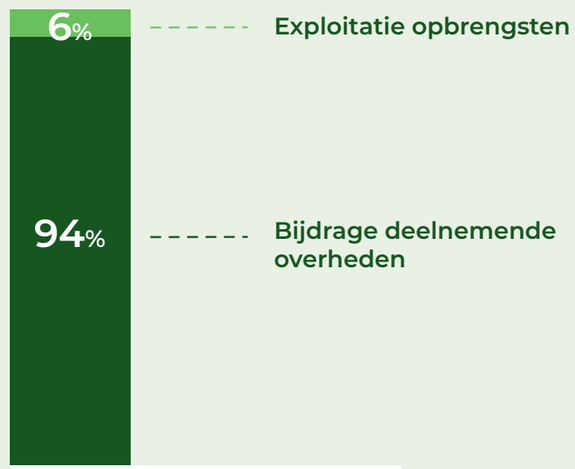

totaal € 708.824

recreatieschap twiske-waterland

2019: highlights Waterland

Pontje Holysloot klaar voor de toekomst na een grondige revisie en onderhoudsbeurt.

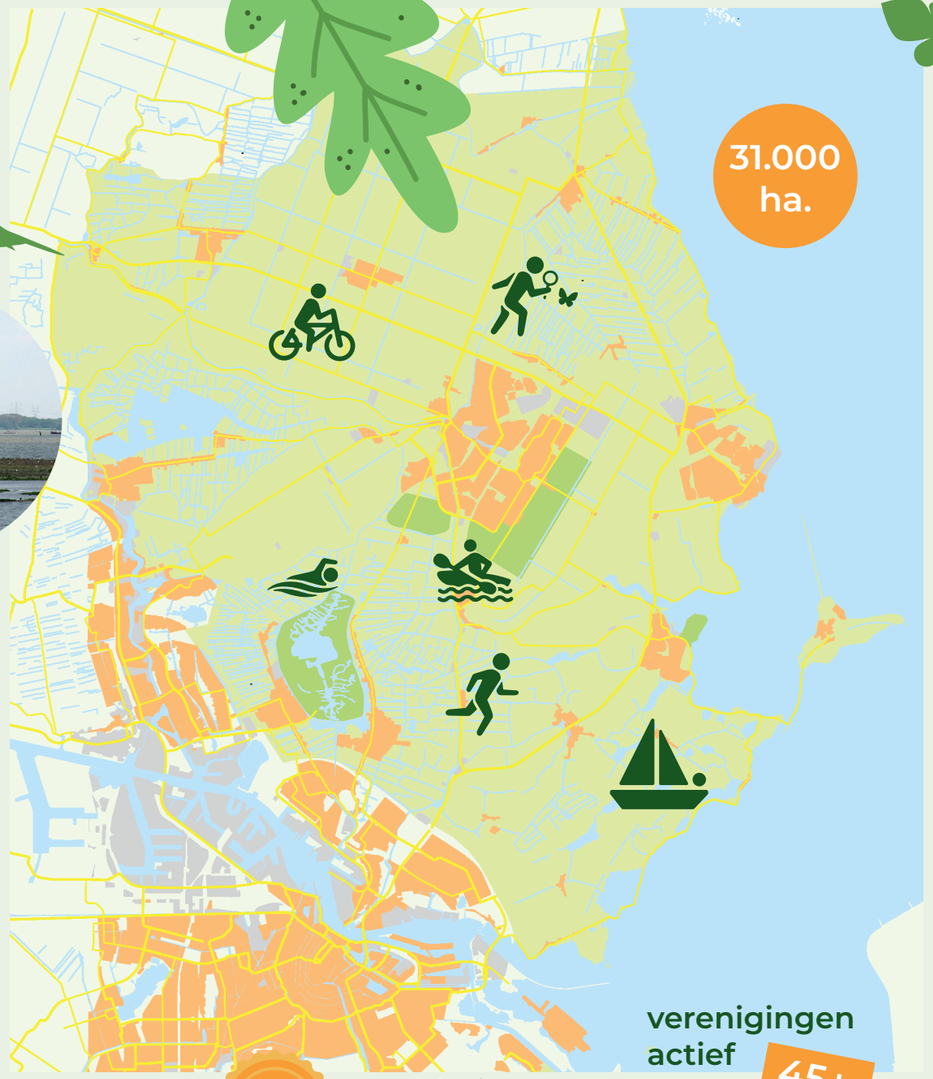

Waterland herbergt een grote rijkdom aan veenweidegebieden met een unieke flora en fauna, ontsloten door de routestructuren die het schap aanbiedt.

Samen met de biologische zorg-boerderij Klaverhoeve in Oosthuizen zijn overstapjes vervangen voor damhekken met stalen overstapjes. Deze zijn duurzamer, gaan langer mee en vragen minder onderhoud.

Bij de vogelobservatie-locaties zijn nieuwe vogel herkenbordjes geplaatst.

7,8 waardering gebruikers

verenigingen actief 45+

recreatieschap twiske-waterland

PLASSENSCHAP LOOSDRECHT

TELEFOON
030 297 40 00

POSTADRES
Postbus 8058
3503 RB Utrecht

BEZOEKADRES
Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

ONLINE
www.recreatiemiddennederland.nl
info@recreatiemiddennederland.nl

FINANCIEEL
IBAN NL68 BNGH 0285012290
BIC BNGH NL2G
BTW NL804162591B01
KvK 52394832

Aan de deelnemers van Plassenschap Loosdrecht e.o.: *de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Stichtse Vecht, Utrecht en Wijdemeren en de staten en het college van de provincies Noord-Holland en Utrecht.*

Referentie: Secretaris
E-mailadres: secretariaat@recreatiemiddennederland.nl
Bijlage(n): 6
Onderwerp: Financiële stukken Plassenschap Loosdrecht e.o.

Utrecht, 19 maart 2020

Geachte deelnemer aan Plassenschap Loosdrecht e.o.,

Bijgevoegd ontvangt u de volgende (financiële) stukken van het Plassenschap:

Ter kennisname:

1. Kadernota 2021 Plassenschap Loosdrecht e.o.
2. Nota van antwoord n.a.v. zienswijzen deelnemers t.a.v. Kadernota 2021 Plassenschap Loosdrecht e.o.

Voor zienswijze:

3. Besluit DB betreft 1e begrotingswijziging 2020
4. Tarieventabel 2020

Ter kennisname / onderbouwing 1e begrotingswijziging 2020:

5. Informatiebrief RMN
6. Rapport RMN in transitie

Toelichting op bijgevoegde financiële stukken

Bijlage 1 en 2
In december ontving u de Ontwerp Kadernota 2021 voor zienswijze. Bijgevoegd treft u de definitieve Kadernota 2021 zoals deze door het algemeen bestuur is vastgesteld op 11 maart 2020. Tevens is een Nota van Antwoord bijgevoegd, waarin wordt gereageerd op de zienswijzen die we van u hebben ontvangen.

Bijlage 3 en 4
Op 11 maart 2020 heeft het dagelijks bestuur de 1e begrotingswijziging 2020 opgesteld. Deze begrotingswijziging wordt voor zienswijze aangeboden. Graag ontvangen wij uw zienswijze op de 1e begrotingswijziging 2020 vóór 25 mei zodat de Plassenraad deze kan betrekken bij het vaststellen van de 1e begrotingswijziging 2020.

Bijlage 5 en 6
In de 1e begrotingswijziging 2020 is de PM-post voor de transitie RMN ingevuld. Bijlage 5 en 6 geven inzicht in de transitie RMN.

Met vriendelijke groet,
namens het dagelijks bestuur

Sofie Stolwijk
Secretaris

PLASSENSCHAP LOOSDRECHT

KADERNOTA 2021

13 FEBRUARI 2020

INLEIDING

Plassenschap Loosdrecht e.o.

Plassenschap Loosdrecht e.o. is een gemeenschappelijke regeling (GR) op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Binnen deze GR werken de gemeenten Wijdemeren, Stichtse Vecht en Utrecht en de Provincies Utrecht en Noord-Holland samen aan het beheren, exploiteren en ontwikkelen van openbaar toegankelijke recreatieterreinen en –voorzieningen in het buitengebied voor inwoners en bezoekers van de regio.

Plassenschap Loosdrecht e.o. is in 1957 opgericht voor “de behartiging van de belangen van de openluchtrecreatie, alsmede het zorgdragen voor de instandhouding van natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische elementen die de kwaliteit van het recreatiegebied bepalen en het nautisch beheer van het openbaar water binnen het werkgebied.” Deze taakomschrijving is en blijft ongewijzigd, maar wat hieronder wordt verstaan en hoe hier invulling aan wordt gegeven, is wel aan verandering onderhevig.

In 2020/2021 gaat het bestuur aan de slag met de strategische (her)positionering van het Plassenschap. Er dient een antwoord te komen op vragen als: Wat zijn de kerntaken van het Plassenschap? Op welke wijze dient hier invulling aan te worden gegeven? Hoe verbeteren we de financiële positie en governance van het Plassenschap? En welke rol heeft het Plassenschap in het toekomstig beheer van de voorzieningen die voortvloeien uit het Programma Oostelijke Vechtplassen?

Uitvoering: Recreatie Midden-Nederland (RMN)

Het Plassenschap heeft de uitvoering van haar kerntaken – ‘Beheer & Onderhoud’, ‘Toezicht & Handhaving’, ‘Exploitatie’, ‘Ontwikkeling’, ‘Bedrijfsvoering’ en ‘Bestuursondersteuning’ – belegd bij bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland (RMN). RMN is dé uitvoeringsorganisatie voor Plassenschap Loosdrecht e.o., recreatieschap Stichtse Groenlanden, Routebureau Utrecht en het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.

In de eerste helft van 2019 werden we geconfronteerd met een aantal knelpunten en uitdagingen binnen onze uitvoeringsorganisatie RMN. Inmiddels is RMN gestart met een Plan van Aanpak dat erop gericht is om op zo spoedig mogelijk maatregelen te treffen om de basisfuncties op orde te krijgen en op korte termijn een aantal perspectieven te presenteren om de taakuitvoering van de schappen in de toekomst te waarborgen.

Naar verwachting wordt in 2020 een besluit over de toekomst van RMN genomen en zal een passend transitietraject gestart worden. Op dit moment is nog onduidelijk wat de (financiële) consequenties hiervan zijn. De bestaande begroting (en reservepositie) biedt in ieder geval geen ruimte om transitiekosten te kunnen dekken.

PLANNING

Het dagelijks bestuur (DB) heeft deze *‘Kadernota 2021’* opgesteld en biedt deze voor zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan de staten van de deelnemende provincies aan. Met inachtneming van eventuele zienswijzen stelt het algemeen bestuur (AB) deze kadernota – die dient als algemeen beleidskader en financieel uitgangspunt – vast, aan de hand waarvan het dagelijks bestuur de ‘*Ontwerp begroting 2021*’ opstelt.

P&C-document	Datum vaststelling DB	Datum verzending naar deelnemers (griffies)	Datum (concept) zienswijze retour	Datum vaststelling AB
Kadernota 2021	Week 49 DB 21 nov. 2019	Week 49 22/23 nov. 2019	Week 4 20 januari 2020	DB 6 feb. 2020 AB 13 feb. 2020
Begroting 2021	Week 14 DB 2 april 2020	Week 14 3/4 apr. 2020	Week 22 25 mei 2020	DB 11 juni 2020 AB 25 juni 2020

Ontwikkelingen Programma Loosdrechtse Plassen

Naar verwachting werken we in 2021 aan de volgende ontwikkelingen:

- We nemen deel aan het gebiedsprogramma Oostelijke Vechtplassen en betalen jaarlijks een deelnemersbijdrage, conform het zogenaamde kasritme. Op ambtelijk niveau zijn we vertegenwoordigd in de regiegroep en op bestuurlijk niveau in de stuurgroep. Daarnaast werken we mee aan verschillende projecten.
- De werkhaven Rimboe wordt naar verwachting opgeleverd in 2021. De werkhaven heeft een functionele make-over gekregen en de gebouwen zijn zo veel mogelijk verduurzaamd.
- We werken aan het vervangen van de beschoeiingen conform het meerjaren investeringsprogramma (MJIP), waarbij de beschoeiingen aan het einde van de levensduur worden vervangen voor duurzame beschoeiingen. Momenteel worden er geen vergunningen verstrekt in verband met de PAS, dit leidt tot een nog onbekende vertraging in het vervangen van de beschoeiingen.
- In 2020 vindt een evaluatie van het paalkamperen plaats. Dit leidt mogelijk tot beleidswijzingen in 2021.
- We werken aan het digitaliseren van onze ontheffingen en streven ernaar dat in 2021 zoveel mogelijk ontheffingen – in ieder geval alle snelvaarontheffingen – digitaal verleend worden. Hiervoor zijn we in gesprek met Waternet (vaarwater app).

Beheer & Onderhoud

Beheer & Onderhoud omvat het beheer en (dagelijks, groot- en vervangings-) onderhoud van de terreinen en plassen, fiets- en wandelpaden en het onderhouden van voorzieningen. Het niveau van beheer & onderhoud verschilt per terrein, per seizoen en is afhankelijk van onder meer wet- en regelgeving, de functie, de intensiteit van gebruik en de behoefte van recreanten en de opdracht van het recreatieschap.
Ook op het gebied van beheer & onderhoud moeten we inspelen op en rekening houden met diverse ontwikkelingen. In onderstaande alinea's worden de belangrijkste ontwikkelingen geschetst. Deze ontwikkelingen hebben financiële gevolgen voor het schap; de onderhoudsbudgetten en reserves zijn ontoereikend om de kosten van deze ontwikkelingen te kunnen dekken.

Economisch klimaat

Veel beheer & onderhoudswerkzaamheden worden uitbesteed. In het huidige economische klimaat zien we dat de tarieven harder stijgen dan de prijsindex. In 2021 moeten een aantal onderhoudsbestekken opnieuw worden aanbesteed. We gaan ervanuit dat deze duurder uitvallen dan de huidige bestekken plus index.

Digitalisering

Enkele jaren geleden hebben we GIS-systeem GeoVisia gekocht om ons areaal en alle voorzieningen in onze gebieden digitaal te beheren. Om budgettaire redenen wordt het systeem geleidelijk gevuld en in gebruik genomen. Naar verwachting is in 2020 het systeem gevuld aan de hand van onderhoudsinspecties, zodat we in 2021 het systeem in gebruik kunnen nemen om dagelijks-, groot- en vervangingsonderhoud te plannen en begroten. Tot en met 2021 wordt er begroot aan de hand van technische levensduur, vanaf 2022 kunnen we begroten op basis van de werkelijke staat van onderhoud. Dit zal een effect hebben op de dotatie groot onderhoud.

Klimaatverandering en biodiversiteit

Het veranderende klimaat heeft directe gevolgen voor het beheer van onze gebieden. We moeten rekening houden met toenemende kosten als gevolg van extreme weersomstandigheden, zoals stormschade, uitspoeling van paden en stranden en langere periodes van onwerkbaar weer. Daarnaast zien we dat het groeiseizoen steeds langer wordt en dat het aantal pieken in het recreatieseizoen toeneemt, waardoor de beheer & onderhoudswerkzaamheden toenemen.

Het veranderende klimaat heeft ook gevolgen voor de biodiversiteit, waardoor we te maken hebben met essentaksterfte, overlast van de eikenprocessierups en invasieve exoten (waaronder de reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop, overlast als gevolg van cabomba (waterplanten) en de opkomst van de Amerikaanse rivierkreeft, de zwemwaterkwaliteit komt steeds sneller en op meer plekken onder druk te staan als gevolg van blauwalg en de toename in ganzenpopulatie (E-coli bacterie).

Om de biodiversiteit te vergroten, streven we naar een betere mix van boomsoorten, gewassen en planten. Ook willen we graag meer insecten en dieren aantrekken door middel van natuurlijke oevers en bijenvelden. Daarnaast zullen we bij het beheer en de inrichting van de terreinen maatregelen moeten nemen op het gebied van klimaatadaptatie, aangezien we vaker te maken zullen krijgen met droogte, wateroverlast, oplopende temperaturen en bodemdaling.

Milieuwetgeving

De wettelijke normen en kaders op het gebied van milieu worden steeds verder aangescherpt. Actueel zijn de problemen n.a.v. de stikstofwetgeving (PAS), de bodem en slibwetgeving (TBT, PFAS) en aanscherping van uitstoot- en emissienormen (CO2/fijnstof). We moeten bij het plannen van werkzaamheden rekening houden met het milieueffect, zodat we kunnen zorgen voor compensatie. Dit heeft een kostenverhogend effect.

Energietransitie

Momenteel wordt er weinig gebruik gemaakt van duurzame energie, maar we streven er naar om te verduurzamen. In 2021 stellen we een plan op om het doel te bereiken voor minimaal 50% gebruik te maken van duurzame energie.

Toezicht & Handhaving

Onze toezichthouders (BOA's) zorgen ervoor dat onze inwoners en bezoekers prettig en veilig gebruik kunnen maken van onze recreatiegebieden en -voorzieningen. De toezichthouders zijn gastheer én handhaver en zetten zich in om overlast te voorkomen of bestrijden.

De behoefte aan toezichthouders neemt toe, te meer omdat de politie steeds minder aanwezig is in het buitengebied. Onze toezichthouders handhaven onze eigen verordening (bestuursrechtelijk), maar hebben ook strafrechtelijke taken. We werken aan een intensieve en integrale samenwerking met onze partners op het gebied van 'snelvaren', milieudelicten (stroperij) en mogelijke ondermijningszaken.

In 2020 is de begrote capaciteit voor toezicht & handhaving 1,83 fte. Dit betekent dat de BOA's doorgaans alleen toezicht houden en het niet mogelijk is om iedere dag in het gebied toezicht te houden. Naar verwachting mogen de BOA's vanaf 2020 geen dienstwapen meer dragen. In dat geval dient een keuze gemaakt te worden of er extra formatie nodig is of dat het dienstrooster wordt aangepast waardoor er minder uren toezicht mogelijk is.

Exploitatie

De exploitatie van het Plassenschap betreft het uitbaten van bezittingen, via erfpacht-, opstal-, huur- en gebruiksovereenkomsten. Erfpachtovereenkomsten worden voor een lange termijn aangegaan, huur- en gebruiksovereenkomsten zijn vaak voor een korte(re) termijn.

Het schap heeft erfpachtovereenkomsten voor Paviljoen De Strook, Recreatiecentrum Mijnden en eiland Robinson Crusöe. Deze exploitanten vormen een belangrijke bron van inkomsten en/of dragen bij aan recreatief gebruik van het Plassengebied. Huur- en gebruiksovereenkomsten worden aangegaan voor het gebruik van terreinen door hondenuitlaatservices, het gebruik van een steiger, visrecht, het gebruik van een eiland of terrein voor een activiteit zoals een scoutingkamp, etc. Dit zijn zeer diverse overeenkomsten voor (regelmatig terugkerende) eenmalige activiteiten of korte termijn gebruik.

Exploitatie biedt de mogelijkheid om de recreatieve meerwaarde van het gebied te vergroten en/of meer inkomsten te genereren. Het schap heeft momenteel geen exploitatiebeleid of -doelstellingen geformuleerd, maar zal zich hier in 2020/2021 op bezinnen in het kader van de strategische

(her)positionering van het schap. Vooral het eenmalig en kortdurend verhuren van terreinen en eilanden voor bijvoorbeeld een evenement of pop-up-activiteit biedt mogelijkheden.

ALGEMENE FINANCIELE UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2021 E.V.

Voor het opstellen van de *Programmabegroting 2021* worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De deelnemersbijdrage aan het Plassenschap Loosdrecht e.o. wordt met 3,3% verhoogd als gevolg van loon- en prijsindexatie, ervan uitgaande dat:
    a. De deelnemersbijdrage aan Recreatie Midden-Nederland met 2,75%[1] wordt geïndexeerd;
    b. Een eenmalige verhoging van 2% noodzakelijk is voor het opvangen van de kosten voor de bovenformativiteit (als gevolg van de liquidatie van recreatieschap UHVK).
    c. Het te hanteren prijsindexcijfer, op basis van de meicirculaire provinciefonds 2019, 1,8% bedraagt;
    d. Voor de inkomsten, zoals tarieven voor ontheffingen en gebruik terreinen wordt een stijgingspercentage van 1,8% ten opzichte van 2020 aangehouden[2];
    e. Uitgaande van het feit dat 44% van de begroting van het Plassenschap bestaat uit loongerelateerde kosten vanuit RMN en 56% uit andersoortige kosten komt het gewogen gemiddelde uit op 3,3%.
2. Het beheer en onderhoud vindt plaats op basis van functievereisten, wettelijke kaders en vastgestelde kwaliteitsprofielen. De algemene onderliggende gedachte is ‘schoon, heel en veilig’. Door het invoeren van een inspectiecyclus wordt er geleidelijk een overgang gemaakt van budget-gestuurd beheer naar kwaliteit-gestuurd beheer.
3. Reservering voor groot onderhoud vindt plaats op basis het vigerende MJOP, dat loopt tot 2029. Om de huidige kostenontwikkelingen te kunnen volgen worden de bedragen geïndexeerd. In 2020 wordt het MJOP opnieuw opgesteld met behulp van het nieuwe beheersysteem GeoVisia.
4. Per 1 januari 2018 heeft het Plassenschap een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Routebureau Utrecht en is daarmee één van de opdrachtgevers. De bijdrage (€ 23.100,- op prijspeil 2020), die jaarlijks aan het Routebureau moet worden betaald, wordt volledig gedekt vanuit de beschikbare middelen voor het routebeheer in de begroting van het Plassenschap.
5. De resultaten uit de evaluatie Besluit Motorboten en de gezamenlijke Campagne Snelvaren zijn eind 2019 bekend; het dagelijks bestuur besluit begin 2020 over mogelijke consequenties voor onder meer het aantal uit te geven snelvaarontheffingen. De begroting 2021 gaat uit van het aantal te verlenen snelvaarontheffingen voor 2021 van 800 stuks, net als in 2020. Mocht het bestuur in de aanloop naar 2020 besluiten dit aantal te wijzigen, dan volgt een voorstel tot een begrotingswijziging.
6. In de begroting 2021 wordt – net als in 2020 – een PM-post toegevoegd voor de transitie RMN. Momenteel kan nog geen reële inschatting van de te verwachten kosten worden gemaakt. Wel is helder dat de transitiekosten zullen leiden tot een verhoging van de deelnemersbijdrage.

---

[1] De onderbouwing van het indexatiepercentage RMN à 2,75% is als volgt: het gewogen gemiddelde van de loongerelateerde stijging (86%) 2,9% en de stijging op overige kosten (14%) 1,8%.

[2] De inkomsten die geïndexeerd kunnen worden, worden met 1,8% geïndexeerd. Helaas kunnen niet alle inkomsten geïndexeerd worden, omdat in het verleden overeenkomsten zijn gesloten zonder indexatiemogelijkheid. Dit heeft tot gevolg dat de totale inkomsten gemiddeld met 1% zullen stijgen.

WEERSTANDSVERMOGEN & RESERVES

Het bestuur van het Plassenschap stelt aan de hand van een risico-inventarisatie de benodigde omvang van het weerstandsvermogen vast.

De algemene reserve is in eerste aanleg beschikbaar als buffer voor deze risico's. Dat betekent dus ook, dat deze reserve minimaal moet overeenkomen met deze benodigde buffer. Een eventueel hoger saldo in de algemene reserve kan gebruikt worden voor andere activiteiten of – incidenteel – ingezet worden om een exploitatietekort op te vangen. Dat laatste kan alleen incidenteel, omdat de begroting structureel in evenwicht moet zijn.

Nota van antwoord

Onderwerp	Voorstel n.a.v. zienswijzen deelnemers t.a.v. Kadernota 2021
Aan	Het algemeen en dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht
Van	Secretaris
Datum	11 februari 2020

Op 21 november is de Kadernota 2021 opgesteld door het dagelijks bestuur (DB) van het Plassenschap en is deze voor zienswijze aangeboden aan de deelnemers. Provincie Noord-Holland en Utrecht hebben kenbaar gemaakt geen zienswijze in te dienen. Van de gemeenten Stichtse Vecht, Utrecht en Wijdemeren is een (concept) zienswijze ontvangen, zodat de Plassenraad deze kan betrekken in haar beraadslaging en besluitvorming.
In deze nota van antwoord geeft het DB een reactie op de in de zienswijze gemaakte opmerkingen en verzoeken.

	Aandachtspunt	Reactie en wijze van opvolging
	Opmerkingen en verzoeken deelnemers in zienswijzen	
1.	**Deelnemersbijdrage** a) Utrecht verzoekt in uitgangspunt 1 (pagina 5) te herformuleren, omdat de verhoging van de deelnemersbijdrage niet alleen een gevolg van loon- en prijsindexatie is, maar hierin ook een doorbelasting van de bovenformativiteit RMN is verwerkt. b) Stichtse Vecht geeft aan dat de prijsindexatie van 3,3% hoger is dan de index die de gemeente hanteert, maar kan zich dit voorstellen gezien de ontwikkelingen. Stichtse Vecht neemt de verhoging van de deelnemersbijdrage op in de gemeentelijke kadernota, behoudens instemming van de gemeenteraad. c) Stichtse Vecht dringt aan op een grote mate van terughoudendheid bij het vragen van een hogere bijdrage aan de deelnemers. De gemeente heeft in verband met bezuinigingen pijnlijke keuzes moeten maken.	**Deelnemersbijdrage** a) De formulering is aangepast. b) Het Plassenschap verneemt graag wat de gemeenteraad besluit. c) Het Plassenschap streeft er altijd naar om de deelnemersbijdrage zo min mogelijk te verhogen. De afgelopen jaren is de deelnemersbijdrage alleen maar geïndexeerd. De financiële positie van het Plassenschap laat het echter niet toe om de kosten die zullen voortvloeien uit de transitie RMN te kunnen dekken zonder verhoging van de deelnemersbijdrage.
2.	**Transitie RMN** a) Utrecht vindt de PM-post voor de transitiekosten RMN ongewenst en verzoekt om in de begroting 2021 van het Plassenschap een bedrag voor transitiekosten te ramen en tenminste in de risicoparagraaf te benoemen. b) Wijdemeren geeft aan dat in 2020 besluiten over de transitie van RMN genomen én geïmplementeerd moeten worden, waarbij de	**Transitie RMN** a) RMN kan in deze fase nog geen uitspraken doen over de benodigde transitiekosten voor 2021, omdat deze afhankelijk zijn van de keuzes in de 2e helft van 2020 worden gemaakt. Het Plassenschap kan derhalve nog geen bedrag in haar begroting 2021 ramen, maar zal dit wel toevoegen aan de risicoparagraaf. b) In 2020 worden er besluiten voorgelegd over de transitie van RMN.

	uitvoering van de opdracht van het Plassenschap passend moet kunnen worden ondergebracht. c) Stichtse Vecht maakt zich zorgen over de situatie bij RMN en PM-post in de begroting 2021 voor de transitie van RMN. Stichtse Vecht stelt dat binnen een uitvoeringsorganisatie een goed evenwicht moet bestaan tussen uitvoerende en beleidsmatige functies en dat het erop wijst dat dit bij RMN niet het geval is.	Afhankelijk van de besluitvorming kan er in 2020 gestart worden met de implementatie. Er ligt nog geen opdracht van het Plassenschap aan RMN. Zodra de opdracht gereed is, kan en zal hier rekening mee worden gehouden. c) De zorgen over de situatie bij RMN en de PM-post voor de transitie worden breed gedeeld. Met de transitie wordt beoogd een toekomstbestendige uitvoeringsorganisatie te realiseren.
3.	**Sturing- en verantwoordingsinformatie** a) Utrecht constateert dat de gevraagde informatie over de bovenformatieve capaciteit bij RMN zichtbaar is gemaakt in de begroting 2020 en vraagt deze informatie te gebruiken om de (kosten van de) bovenformatieve capaciteit binnen gerede tijd af te bouwen. b) Utrecht verzoekt inzicht te geven in alle directe kosten (personeelskosten, ziekte en uitval) en indirecte kosten (huisvesting, aanschaf en onderhoud machines en gereedschappen, materialen etc.). c) Utrecht verzoekt om inzicht te verschaffen in de financiële gevolgen van een mogelijke uitbreiding van de formatie voor toezicht en handhaving als gevolg van veranderde wet- en regelgeving en dit op te nemen in de risicoparagraaf. d) Stichtse Vecht constateert dat er onder de deelnemers behoefte is aan beter inzicht in sturing en verantwoording en veronderstelt dat deze vraag bezien dient te worden in het licht van de toekomstdiscussie, de verbetering van het opdrachtgeverschap en is gekaderd in regionaal verband. e) Stichtse Vecht roept de recreatieschappen en de deelnemers op het sturing- en verantwoordingsvraagstuk in de lopende processen aandacht te geven. Daarbij is Stichtse Vecht van mening dat RMN in staat is of zou moeten zijn om voorstellen te doen over de knoppen waar het bestuur aan kan draaien.	**Sturing- en verantwoordingsinformatie** a) RMN spant zich in om de bovenformativiteit af te bouwen. Het is echter geen gemakkelijke opgave, omdat het overeenkomsten met medewerkers betreft die gedeeltelijk bovenformatief zijn geworden als gevolg van de liquidatie van recreatieschap UHVK. b) Alle directe en indirecte kosten, met uitzondering van kosten voor ziekte en uitval, worden begroot. c) Sinds de boa's geen dienstwapen mogen dragen, heeft de directie besloten de inzet van boa's in de avonduren te verminderen. De boa's van RMN werken meestal individueel en om de veiligheid van de boa's te blijven garanderen, wordt er 's avonds alleen nog in teamverband gewerkt. Indien het DB het onwenselijk acht dat er 's avonds minder toezicht wordt gehouden, moet de formatie worden uitgebreid. d) Deze behoefte wordt inderdaad breed gedeeld. De zienswijze van Stichtse Vecht zal worden meegenomen in het project "Professionaliseren opdrachtgeverschap" waarbij Provincie Utrecht het initiatief neemt om het opdrachtgeverschap van de deelnemers aan het schap en van het schap aan RMN te verbeteren. e) Het schap en RMN spannen zich in om de sturing- en verantwoording in de lopende processen te verbeteren.
4.	**Inkomsten uit exploitatie** a) Utrecht vraagt aandacht voor het komen tot kostendekkende tarieven bij, nieuwe of herziening van oude, contracten met andere partijen. Dit aandachtspunt geldt zowel voor exploitatiecontracten met pachters van recreatievoorzieningen als voor werk voor	**Inkomsten uit exploitatie** a) Als het Plassenschap nieuwe contracten aangaat wordt een kostendekkend of marktconform tarief overeengekomen. Bij herziening van bestaande contracten is dit ook het streven, maar dit is niet altijd mogelijk in verband met in het verleden gemaakte

	derden door het Routebureau of voor de Stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. b) Wijdemeren stelt dat niet alleen de voorziene extra kosten, maar ook de extra baten die voortkomen uit het nieuwe contract met Mijnden benoemd moeten worden in de Kadernota 2021. c) Wijdemeren stelt dat bij exploitatie een verantwoorde mix tussen inkomsten enerzijds en de duurzame beschikbaarheid van voorzieningen anderzijds moet worden aangehouden; bij kleinere contracten dient een afweging te worden gemaakt tussen opbrengst en kosten voor het Plassenschap.	afspraken. RMN voert opdrachten uit voor het Routebureau Utrecht en Stichting Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Bij het aangaan van de overeenkomst is een tarief afgesproken dat, met de inzichten van toen, tenminste kostendekkend was. Dit uitgangspunt blijft ongewijzigd, maar de inzichten zijn inmiddels gewijzigd. b) De nieuwe erfpachtovereenkomst met Mijnden is eind 2019 overeengekomen en is sindsdien in de begroting (via een begrotingswijziging) verwerkt. Omdat de verhoging van de erfpachtcanon geen nieuwe ontwikkeling voor 2021 is, is dit niet als uitgangspunt opgenomen in de Kadernota 2021. c) Het Plassenschap heeft geen uitgangspunten of beleid voor exploitatie vastgesteld. Indien hier behoefte aan is, kan het DB hier opdracht voor geven en kan Wijdemeren deze zienswijze inbrengen.
5.	**Opdracht Plassenschap aan RMN** a) Wijdemeren stelt dat in 2020 duidelijkheid moet worden gegeven over de opdracht van (de deelnemers) het Plassenschap aan RMN. Wat Wijdemeren betreft is die opdracht primair gericht op beheer & onderhoud. b) Wijdemeren verzoekt de inzameling van afvalstoffen te verduurzamen (en hier rekening mee te houden bij de herinrichting van werkhaven Rimboe). Er vindt geen gescheiden afvalinzameling plaats en dit staat ver af van de wijze waarop dit binnen de gemeenten gebeurt. c) Wijdemeren verzoekt het vervangen van de beschoeiingen zo snel als mogelijk op te pakken zodra er financiële ruimte is en de wetgeving inzake stikstof dit mogelijk maakt. d) Wijdemeren stelt dat het beheer van de voorzieningen gerationaliseerd moet worden aan de hand van het systeem Geovisia, maar over de financiering van eventuele nieuwe kosten dient afzonderlijk besluitvorming plaats te vinden. e) Wijdemeren stelt dat het Plassenschap er naar moet streven dat toezicht en handhaving minimaal op hetzelfde niveau gehouden moet worden, ondanks dat de boa's geen dienstwapen meer mogen dragen. f) Wijdemeren geeft aan dat er het snelvaarbeleid in 2020 wordt	**Opdracht Plassenschap aan RMN** a) Het Plassenschap en RMN ondersteunen het standpunt dat er in 2020 een duidelijke opdracht van de deelnemers aan het Plassenschap en van het Plassenschap aan RMN moet worden geformuleerd. b) De verduurzaming van de afvalinzameling zal worden meegenomen in het programma van eisen voor de herinrichting van de werkhaven Rimboe. Deze eisen zullen in samenspraak met gemeente Wijdemeren/GAD en gemeente Stichtse Vecht worden geformuleerd. c) Voor de geplande vervanging van beschoeiing loopt het proces van ADC-toetsing en vergunningsaanvraag. De verwachting is dat dit op korte termijn doorgang vindt en gestart kan worden met de reeds geplande beschoeiingsprojecten. d) Verdere investeringen in het GIS-systeem Geovisia én de financiële consequenties van de gewijzigde werkwijze (plannen en begroten op basis van werkelijke staat van onderhoud ipv technische levensduur) worden ter besluitvorming voorgelegd aan DB en AB. e) Sinds de boa's geen dienstwapen mogen dragen, wordt de inzet van boa's in de avonduren verminderd. De boa's van RMN werken meestal individueel en om de veiligheid van de boa's te blijven

	heroverwegen en dat het daarbij niet alleen over het aantal uit te geven ontheffingen mag gaan. g) Stichtse Vecht verzoekt, n.a.v. de stijgende kosten voor beheer en onderhoud, om bij (her)aanbesteding zo optimaal mogelijk in te kopen om ervoor te zorgen dat de stijging van de kosten wordt voorkomen, zo niet tot uiterste wordt beperkt. Stichtse Vecht doet de suggestie om op korte termijn een marktverkenning te doen.	garanderen, wordt er ’s avonds alleen nog in teamverband gewerkt. Indien het DB het onwenselijk acht dat er ’s avonds minder toezicht wordt gehouden, moet de formatie met 1 of 2 boa’s worden uitgebreid. f) De evaluatie van het snelvaarbeleid omvat meer dan een heroverweging van het aantal uit te geven ontheffingen. Voor meer informatie kunt u de “Discussienotitie Evaluatie Besluit Motorboten” raadplegen. Deze is besproken in de Plassenraad op 12 december 2019. g) Bij toekomstige (her)aanbestedingen wordt gegund op basis van de laagste prijs. Een marktverkenning kan nuttig zijn, maar om dit goed te kunnen doen, dient eerst beschreven te worden wat de exacte opdracht van het schap aan RMN is. RMN neemt hiertoe het initiatief door te starten met het opstellen van een beheerplan dat vervolgens zal worden uitgewerkt in zogenaamde productbladen. In deze productbladen worden de beheer en onderhoudstaken per gebied (eiland/zwemstrand/ vaarwegen/werkhaven e.d.) nader gespecificeerd.

Voorstel aan het dagelijks bestuur
Vergadering 11 maart 2020
Agendapunt 4
Onderwerp 1e Begrotingswijziging 2020

Bestuursvoorstel

Onderwerp	1e Begrotingswijziging 2020
Aan	Het dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o.
Van	Financiën / Secretaris
Datum	11 maart 2020
Bijlagen	Tarieventabel

Overwegingen en besluit

Overwegingen

- Overwegende dat er op een aantal posten wordt afgeweken t.o.v. de begroting 2020;
- Gelet op de *1e Begrotingswijziging 2020 Recreatie Midden-Nederland* met een verwacht negatief resultaat van €802.000 waarvan €284.020 (€343.664 incl. BTW) wordt doorbelast aan het Plassenschap.
    - In de *1e Begrotingswijziging 2020 Recreatie Midden-Nederland* zijn de kosten voor de 1e fase van de transitie à €802.000 – conform de notitie *'RMN in transitie'* – verwerkt.
    - In de *1e Begrotingswijziging 2020 Recreatie Midden-Nederland* is het budget voor accountantskosten verhoogd, omdat de accountantskosten in de afgelopen jaren fors zijn overschreden (2017: €190.734, 2018: €183.663 en offerte 2019 €155.000 t.o.v. begroting à €55.000).
    - In de *1e Begrotingswijziging 2020 Recreatie Midden-Nederland* vindt een correctie plaats voor de onttrekking aan de bestemmingsreserve UHVK. In de oorspronkelijke begroting is rekening gehouden met de vrijval van een bedrag van €93.000 uit de bestemmingsreserve UHVK ter dekking van bovenformativiteit, maar deze bestemmingsreserve is in 2019 uitgeput.
    - In de *1e Begrotingswijziging 2020 Recreatie Midden-Nederland* zijn kosten (€ 84.000) opgenomen voor de bovenformativiteit, die naar verwachting wel zal afnemen, maar niet geheel opgelost zal worden in 2020.
- Overwegende dat het saldo van de algemene reserve na afsluiting van het boekjaar 2019 naar verwachting nihil is.
- Overwegende dat in de begroting 2020 geen kosten zijn opgenomen voor het digitaliseren en outsourcen van ontheffingverlening per 2021, maar dat hiervoor wel kosten gemaakt zullen worden in 2020.
- Overwegende dat het schap de Verordening Plassenschap Loosdrecht heeft gewijzigd en er (weer) ontheffing kan worden verleend voor het innemen van een ligplaats.
- Overwegende dat voor het voldoen aan wettelijke eisen een investering van €140.000 in het werkschip "Plassenschap 6" noodzakelijk is en de buitenbootmotoren van de boten die gebruikt worden door Toezicht en Handhaving eerder dan voorzien vervangen moeten worden.
- Overwegende dat het dagelijks bestuur in haar vergadering d.d. 11 maart heeft besloten de tarieven voor het passeren van de Mijndense Sluis met €1 te verhogen.
- Overwegende dat het dagelijks bestuur in haar vergadering d.d. 11 maart heeft besloten een 2e begrotingswijziging voor te bereiden waarin nogmaals kritisch wordt overwogen of er nog meer maatregelen getroffen kunnen worden om de verhoging van de deelnemersbijdrage zoveel mogelijk te beperken.

Besluit het dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o.:

1. De 1e begrotingswijziging 2020 – waarin de deelnemersbijdragen van de gemeenten Wijdemeren en Stichtse Vecht en de Provincies Noord-Holland en Utrecht incidenteel met 28% wordt verhoogd – op te stellen.
2. De 1e Begrotingswijziging 2020 voor zienswijze aan te bieden aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan de staten van de deelnemende provincies.
3. De 1e Begrotingswijziging 2020 en ontvangen zienswijzen ter vaststelling te agenderen voor de AB-vergadering d.d. 25 juni.
4. In de tarieventabel (bijlage de begroting) een tarief van €316 op te nemen voor een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 18 lid 6 Verordening Plassenschap Loosdrecht (ligplaatsontheffing).
5. Het algemeen bestuur voor te stellen in te stemmen met de investeringen van €140.000 in het werkschip "Plassenschap 6" en €25.000 ter vervanging van de buitenboordmotoren.

Voorstel aan het dagelijks bestuur
Vergadering 11 maart 2020
Agendapunt 4
Onderwerp 1e Begrotingswijziging 2020

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o. gehouden op 11 maart 2020 te Loosdrecht,

Mw. C. Larson Voorzitter	Mw. S. Stolwijk Secretaris

Voorstel aan het dagelijks bestuur
Vergadering 11 maart 2020
Agendapunt 4
Onderwerp 1e Begrotingswijziging 2020

Toelichting

1. Inleiding

Op 3 oktober 2019 heeft de Plassenraad de begroting 2020 vastgesteld. In de periode tussen vaststelling van de begroting 2020 en nu blijkt dat op diverse punten wordt afgeweken van deze initiële begroting. In voorliggend voorstel wordt toegelicht op welke punten wordt afgeweken en wordt een begrotingswijziging voorgesteld om begroting en realisatie weer met elkaar in lijn te brengen.

2. Doel

Deze begrotingswijziging heeft tot doel toestemming te verkrijgen om conform de aangepaste begroting lasten en baten te realiseren. In het kader van de accountantscontrole is het van belang dat de realisatie en de begroting inclusief vastgestelde begrotingswijzigingen in overeenstemming zijn, teneinde rechtmatig te handelen.

3. Afwegingen

De 1e begrotingswijziging is gebaseerd op cijfers t/m januari 2020 en de verwachtingen voor 2020. De voornaamste redenen om nu tot een begrotingswijziging te komen zijn:

Recreatie Midden-Nederland

Op 31 januari 2020 heeft het bestuur van Recreatie Midden-Nederland de 1e begrotingswijziging 2020 Recreatie Midden-Nederland vastgesteld. Deze begrotingswijziging leidt tot een fors tekort dat wordt doorbelast aan de deelnemers van RMN (recreatieschap Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht e.o.). Dit tekort is grotendeels incidenteel van aard en direct gevolg van de financiële vertaling van bijgevoegde notitie ‘RMN in transitie’, het resultaat van het ‘Plan van Aanpak RMN’ dat u op 5 september 2019 heeft vastgesteld.

Begrotingswijziging 2019 Plassenschap Loosdrecht

Daarnaast wordt een aantal wijzigingen dat niet gerelateerd is aan Recreatie Midden-Nederland, maar voortvloeien uit de activiteiten van het schap, verwerkt. Een deel van deze wijzigingen waren ook aanleiding om de begroting van 2019 te wijzigen en werken door in 2020.

Dekking tekort

Het tekort – à €284.020 (€343.664 incl. BTW) – dat ontstaat binnen de exploitatie van Plassenschap Loosdrecht e.o. als gevolg van de transitie RMN en als gevolg van de structureel hogere kosten voor onderhoud en vuilafvoer, investeringen en toekomstige afschrijvingslasten kunnen niet worden gedekt uit de algemene reserve. Om het tekort te dekken is een eenmalige verhoging van de deelnemersbijdrage van 28% noodzakelijk. Dit resulteert in de volgende deelnemersbijdragen per deelnemer:

Deelnemer	Deelnemersbijdrage 2019 (excl. Transparantie BTW)	Deelnemersbijdrage 2020 (excl. Transparantie BTW)	Aandeel in totale deelnemersbijdrage
Gemeente Utrecht	€174.800	€183.900	10%
Provincie Utrecht	€ 177.900	€ 238.400	13%
Provincie Noord-Holland	€ 405.200	€ 542.700	30%
Gemeente Wijdemeren	€ 377.900	€ 505.900	28%
Gemeente Stichtse Vecht	€ 245.700	€ 329.000	18%
Totaal	**€ 1.381.500**	**€ 1.799.900**	**100%**

Het is helaas niet mogelijk om kosten te besparen. Het grootste deel van de uitgaven zijn, afgezien van de doorbelaste personeels- en apparaatskosten (RMN) – geplande uitgaven die niet stop gezet kunnen worden zonder dat dit consequenties heeft voor de kerntaken van het Plassenschap.
De directeur heeft de interne beheersmaatregelen aangescherpt – het mandaat van de budgethouders en budgetbeheerders is beperkt – zodat strakker gestuurd kan worden op de uitgaven. Daarnaast heeft het DB in haar vergadering d.d. 11 maart DB besloten om nogmaals kritisch te kijken naar alle bezuinigings- en opbrengstmogelijkheden.

4. Financiën

Onderstaand is een samenvattend overzicht opgenomen van de voorgestelde begrotingswijzigingen. De indeling van dit overzicht is gebaseerd op de begrotingsposten zoals u die bij de begroting 2020 hebt vastgesteld. Onder de tabel is per gewijzigde begrotingspost een toelichting opgenomen op de voorgestelde wijziging.

	Begrotingspost	Begroting 2020	1e Begrotings-wijziging	Afwijking
3a	Doorbelaste personeelskosten	€ 1.091.400	€ 1.091.400	€ -
3c	Doorbelaste apparaatskosten	€ 305.200	€ 648.900	€ 343.700
5	Inhuur personeel derden	€ 31.900	€ 35.500	€ 3.600
7	Rente en afschrijvingen	€ 421.400	€ 421.400	€ -
9	Huur en pachten	€ -	€ -	€ -
11	Bestuurs- en apparaatskosten	€ 32.000	€ 62.300	€ 30.300
13	Belastingen en verzekeringen	€ 26.200	€ 26.200	€ -
15	Energie- en waterkosten	€ 27.200	€ 27.200	€ -
17	Onderhoud en vuilafvoer	€ 428.900	€ 453.900	€ 25.000
19	Voorzieningen groot onderhoud	€ 115.000	€ 115.000	€ -
21	Publiciteits- en overige kosten	€ 7.400	€ 7.400	€ -
	Onvoorzien (1% van lasten)	€ 2.500	€ 2.500	€ -
	Totaal lasten	**€ 2.489.100**	**€ 2.891.700**	**€ 402.600**
2	Opbrengsten van eigendommen	€ 322.900	€ 382.100	€ 59.200
4	Rechten	€ 275.100	€ 282.100	€ 7.000
6	Rente	€ -	€ -	€ -
8	Overige baten	€ 81.200	€ 58.600	€ -22.600
12	Dekkingsmiddelen	€ 1.759.800	€ 1.829.600	€ 69.800
	Deelnemersbijdrage	€ 1.460.700	€ 1.460.700	
	Transparantie BTW	€ 299.100	€ 368.900	
	Totaal baten	**€ 2.439.000**	**€ 2.552.400**	**€ 113.400**
	Totaal lasten en baten	**€ -50.100**	**€ -339.300**	**€ -289.200**
	Bij: Mutatie reserve	€ 70.900	€ 70.900	€ -
	Af: Mutatie reserve	€ -	€ 70.900	€ 70.900
	SALDO	**€ 20.800**	**€ -339.300**	**€ -360.100**

Voorstel aan het dagelijks bestuur
Vergadering 11 maart 2020
Agendapunt 4
Onderwerp 1e Begrotingswijziging 2020

PLASSENSCHAP LOOSDRECHT

3.c) Doorbelaste apparaatskosten (incidenteel)

In december 2019 heeft het bestuur van RMN de notitie 'RMN in transitie' vastgesteld. De financiële consequenties van dit besluit zijn verwerkt in de *1e begrotingswijziging 2020 Recreatie Midden-Nederland*. De totale kosten voor de 1e fase van de transitie RMN bedragen €802.000. Hiervan wordt in 2020, op basis van de verdeelsleutel, een deel doorbelast aan Plassenschap Loosdrecht: €343.664 (€284.020 excl. BTW). Omdat de begroting van RMN excl. BTW is, zijn in de begrotingswijziging RMN de bedragen excl. BTW opgenomen, terwijl de begrotingen van de schappen incl. BTW zijn.

5) Inhuur personeel derden (incidenteel)

De bijdrage voor het Routebureau is exclusief BTW i.p.v. inclusief BTW begroot. De wijzigingen leidt tot een verhoging van €3.600 van post 5.

7) Rente en afschrijvingen (structureel)

Aanpassingen werkschip "Plassenschap 6"
Het werkschip de "Plassenschap 6" voldoet niet aan de wettelijke eisen zoals gesteld in de wet Binnenvaart. Om het werkschip de "De Plassenschap 6 te laten voldoen aan de wettelijke eisen is een investering nodig van € 140.000, deze investering zal in een tijdtermijn van 10 jaar worden afgeschreven, dit betekent een verhoging van kapitaallasten van € 15.400 per jaar vanaf het jaar 2021 (bestaande uit €14.000 afschrijving en €1.400 rente).

Vervangingsinvesteringen buitenboordmotoren
De buitenbootmotoren van de boten die gebruikt worden door Toezicht en Handhaving dienen, eerder dan voorzien, vervangen te worden. De kosten hiervoor bedragen € 25.000. Deze investering zal worden afgeschreven in een periode van 5 jaar, dit betekent een verhoging van de kapitaallasten van €5.250 per jaar (afschrijvingskosten € 5.000 en rente €250) vanaf het jaar 2021.

11) Bestuurs- en apparaatskosten (incidenteel)

In de initiële begroting 2020 was geen rekening gehouden met de ontwikkel- en implementatiekosten voor het digitaliseren en waar mogelijk outsourcen van het ontheffingverleningsproces.

17) Onderhoud en vuilafvoer (structureel)

In de afgelopen jaren werd het weerstandsvermogen aangesproken om de kosten te dekken die samenhangen met het veranderend klimaat. Kosten als gevolg van klimaatverandering waren immers in de risicoparagraaf opgenomen. Omdat deze kosten ieder jaar opnieuw terug lijken te komen, wordt voorgesteld om het budget voor beheer en onderhoud met €25.000 te verhogen. Hiermee kunnen de kosten voor de gevolgen van extreme weersomstandigheden, plagen en exoten gedekt worden.

2) Opbrengst van eigendommen (structureel)

In de initiële begroting 2020 was voorzichtig rekening gehouden met een verhoging van de erfpachtcanon van Recreatiecentrum Mijnden. Eind 2019 is overeenstemming bereikt over de herziening van de erfpachtcanon. Dit leidt tot meeropbrengsten van €39.200.

Daarnaast heeft het dagelijks bestuur in haar vergadering d.d. 11 maart 2020 besloten de tarieven voor het passeren van de Mijndense Sluis met €1 te verhogen. Hierdoor stijgen de jaarlijkse opbrengsten naar verwachting met €20.000.

4) Rechten (structureel)

De opbrengsten voor rechten zijn op basis van het resultaat 2019 met €7.000 naar boven bijgesteld.

Voorstel aan het dagelijks bestuur
Vergadering 11 maart 2020
Agendapunt 4
Onderwerp 1e Begrotingswijziging 2020

PLASSENSCHAP LOOSDRECHT

8) Overige Baten (incidenteel)

In de initiële begroting 2020 was een bedrag van €22.600,- begroot voor de verkoop van machines. Dit wordt niet gerealiseerd en leidt tot een wijziging van deze post.

12) Dekkingsmiddelen (incidenteel)

De wijzigingen in de begroting leiden tot een aanpassing van de doorschuif- of transparantie-BTW. Omdat er meer kosten worden gemaakt, neemt de BTW toe. Het Plassenschap kan de BTW doorschuiven, dus deze correctie leidt niet tot hogere kosten.

Mutatie reserve (incidenteel)

De bestemmingsreserve Oostelijke Vechtplassen (OVP) omvat aanzienlijk minder middelen (€362.400) dan de totale toegezegde bijdrage (€906.000). Voorgesteld wordt om in 2020 incidenteel €70.900 toe te voegen aan de bestemmingsreserve OVP. Vanaf 2025 is de bestemmingsreserve ontoereikend om de toegezegde deelnemersbijdrage (conform vastgesteld kasritme) te voldoen. Bij de vaststelling van de begroting 2021 zullen wij een structurele storting in de reserve voor de komende jaren voorstellen om dit tekort geleidelijk in te lopen.

Financiële kengetallen

Kengetal	**Begroting 2020**	**Na 1e Begrotingswijziging 2020**	**Na 1e begrotingswijziging 2020** (incl. verhoging deelnemersbijdrage)
Netto schuldquote *Hoe lager dit percentage is, hoe beter*	214%	214%	186%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen *Hoe lager dit percentage is, hoe beter*	214%	214%	186%
Structurele exploitatieruimte *Hoe hoger dit percentage is, hoe beter*	1%	-1%	-1%
Solvabiliteitsratio *Hoe hoger dit percentage is, hoe beter*	20%	15%	20%
Belastingcapaciteit *Hoe lager dit percentage is, hoe beter*	N.v.t	N.v.t	N.v.t

* in de vastgestelde begroting 2020 is bij de netto schuldquote een foutieve berekening opgenomen, daarom wijkt de netto schuldquote zoals hierboven vermeld (214%) af van de die in de vastgestelde begroting 2020 (219%).

De kengetallen laten als gevolg van de begrotingswijziging een lichte verbetering zien. Dit wordt veroorzaakt door:

- Een toename van de totale baten. Hierdoor daalt de omvang van de schuldpositie ten opzichte van het begrotingstotaal. Als gevolg hiervan daalt de netto schuldquote.
- Het grotendeels structurele karakter van de hogere baten, terwijl de lasten grotendeels incidenteel van aard zijn. Hierdoor neemt de structurele exploitatieruimte toe.

5. Risico's

In de begroting 2020 en voorliggende begrotingswijzing zijn de volgende risico's niet meegenomen:

Project verbeteren waterkwaliteit Meent en De Strook

Het dagelijks bestuur heeft op 21 november 2019 besloten om de benodigde middelen voor het uitvoeren van het project en de investering beschikbaar te stellen en te dekken uit de algemene reserve. Op het moment dat de algemene reserve niet toereikend blijkt te zijn, is er geen dekking voor uitvoering van het project. Het is waarschijnlijk mogelijk om een groot deel van de geraamde kosten middels subsidie te financieren. Omdat er nog geen subsidiebeschikking is, is hier geen rekening mee gehouden in de begroting. Het project is inmiddels gestart om de planning te halen en voor het recreatieseizoen de maatregelen te hebben uitgevoerd. Het risico bestaat dat er kosten worden gemaakt waar geen dekking voor is, maar het ziet er naar uit dat er in 2020 geen kosten zullen worden gemaakt die niet gedekt kunnen worden binnen de begroting.

Bijdrage gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (OVP):

In 2019 is een bestemmingsreserve OVP gevormd vanuit de algemene reserve ter hoogte van €362.400. De totaal toegezegde bijdrage van het Plassenschap aan OVP bedraagt €906.000,-. Vanaf 2025 is de bestemmingsreserve ontoereikend om de toegezegde deelnemersbijdrage (conform vastgesteld kasritme) te voldoen.

Saldo algemene reserve eind 2019

Het saldo van de algemene reserve per 31 december 2019 is nog niet bekend ten tijde van het opstellen van deze begrotingswijziging. De 2e begrotingswijzing 2019 resulteerde in een tekort van €105.800, dit tekort wordt onttrokken aan de algemene reserve. Waarschijnlijk is het saldo van de algemene reserve na afsluiten van het boekjaar en na aftrek van het benodigde weerstandsvermogen zeer klein/nihil.

6. Vervolg

De begroting 2020 en de begrotingswijziging dienen als toetsingskader bij de accountantscontrole van de jaarrekening 2020. Deze begrotingswijziging wordt, na zienswijze, ter besluitvorming voorgelegd aan het algemeen bestuur van het Plassenschap. Tegelijkertijd gaat het DB aan de slag met een verdere verkenning naar bezuinigings- en opbrengstmogelijkheden die verwerkt zullen worden in een 2e begrotingswijziging 2020 en/of de Ontwerp begroting 2021 om de noodzakelijke verhoging van de deelnemersbijdrage zoveel mogelijk te beperken.

Tarieventabel 2020

Behorend bij de regelgeving van Plassenschap Loosdrecht e.o.

Besluit Motorboten

Het tarief bedraagt ter zake van het in behandeling nemen van:

1.	een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 8 lid 1 van het Besluit Motorboten Plassenschap Loosdrecht indien:	
	a. een snelvaarontheffing wordt verleend geldig gedurende een dag	€ 41,00
	b. een snelvaarontheffing wordt verleend geldig gedurende een jaar	€ 323,00
	c. een plaats op de wachtlijst voor een jaarontheffing	€ 15,00
2.	een aanvraag tot het verkrijgen van een incidentele snelvaarontheffing ingevolge art.8 lid 2 Besluit Motorboten Plassenschap Loosdrecht.	€ 165,00
3.	een aanvraag tot het verkrijgen van een jaarontheffing ingevolge artikel 5 van het besluit Motorboten Plassenschap Loosdrecht (varen met ingeschakelde motor), geldig gedurende een jaar.	€ 33,00
4.	een aanvraag voor het verstrekken van een duplicaat ontheffing zoals genoemd onder 1b.	€ 23,00

Overige regelgeving

Het tarief bedraagt ter zake van het in behandeling nemen van:

5.	een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 2 lid 1 Woonschepenverordening	€ 238,00
6.	een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge art. 10 Verordening Plassenschap Loosdrecht (verkoop, verhuur, diensten)	€ 76,00
7.	een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 14 lid 3 van de Verordening Plassenschap Loosdrecht (nachtelijk verblijf op een dagrecreatieterrein)	€ 68,00
8.	een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 16 Verordening Plassenschap Loosdrecht (kamperen)	€ 68,00
9.	een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 18 lid 6 Verordening Plassenschap Loosdrecht (ligplaatsontheffing)	€ 316,00
10.	een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing ingevolge artikel 19 lid 2 Verordening Plassenschap Loosdrecht (voorwerpen in of boven water)	€ 208,00
11.	een aanvraag tot het verkrijgen van recht op voorrang bij schutting in de Mijndense sluis gedurende het gehele jaar	€ 256,00

- Indien binnen een maand na het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing, vergunning, vrijstelling of recht op voorrang deze aanvraag wordt ingetrokken, wordt op verzoek teruggaaf van 75% van de geheven rechten verleend.

- Indien op een later tijdstip dan onder 3 bedoeld, doch voor het tijdstip, waarop op de aanvraag tot het verkrijgen van een ontheffing, vergunning of vrijstelling of recht op voorrang is beslist, deze aanvraag wordt ingetrokken, wordt op verzoek teruggaaf van 25% van de geheven rechten verleend.

- Indien op een later tijdstip dan onder 4 bedoeld, een aanvraag tot verkrijging van een ontheffing, vergunning of vrijstelling of recht op voorrang wordt ingetrokken, wordt geen teruggaaf van de geheven rechten verleend.

Tarieven gebruik werkhaven Rimboe

- Tarief gebruik werkhaven Rimboe per twee uren	€ 92,00
- Tarief gebruik werkhaven Rimboe per dagdeel langer dan 2 uren	€ 164,00
- Tarief gebruik werkhaven Rimboe gehele dag	€ 326,00

Tarieven passage Mijndense Sluis

- kano's, rubberboten e.d.	€ 3,00
- boten tot 8 meter	€ 5,00
- boten van 8 tot 12 meter	€ 6,00
- boten van 12 tot 15 meter	€ 7,00
- boten langer dan 15 meter	€ 8,00

Uitgangspunten bij de tarieventabel 2020:

- De tarieven worden voor 2020 verhoogd conform de uitgangspunten in de kadernota van 2020 (een stijging met 1,8% t.o.v. 2019)

- Bij de berekening worden bedragen afgerond op € 1,00.

- De tarieven voor de Mijndense sluis zijn met €1 verhoogd.

- Het tarief voor een ligplaatsontheffing is toegevoegd i.v.m. de wijziging van de verordening. Het tarief is gebaseerd op het tarief van de ontheffing voor pleziervaartuigen uit de tarieventabel 2019.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o. gehouden op 11 maart 2020 te Utrecht,

Mw. C. Larson Voorzitter	Mw. S. Stolwijk Secretaris

MemoTransitie Recreatie Midden-Nederland

Op 10 september 2019 zijn de gemeenteraadsleden en leden van Provinciale Staten van de aangesloten deelnemers van het Plassenschap Loosdrecht en het Recreatieschap Stichtse Groenlanden geïnformeerd over de zorgelijke toestand van RMN. De bedrijfsvoering is niet op orde. Er zijn de nodige knelpunten, terwijl de uitdagingen naar de toekomst toe groot zijn. Tijdens de informatiesessie is aangegeven dat een Plan van aanpak zou worden gevolgd om te komen tot nieuwe keuzes richting de toekomst.

Inmiddels zijn de nodige vervolgstappen gezet. In 2019 zijn extra gelden beschikbaar gesteld om de acute nood van RMN op te lossen. Daarmee konden vitale bedrijfsvoeringsfuncties ingevuld worden en kon het plan van aanpak worden uitgewerkt. In 2020 is hiervoor wederom extra budget nodig. Hiervoor is een 1e begrotingswijziging opgesteld waarin geld beschikbaar wordt gesteld voor de bedrijfsvoeringorganisatie en voor de vervolgstappen voor het toekomstperspectief. Deze extra kosten bij RMN moeten door beide schappen gefinancierd worden. Hiertoe wordt bezuinigd, wat ook recreatieve voorzieningen raakt. Investeringen moeten uitgesteld worden en er is extra geld nodig van de deelnemers bij het Plassenschap Loosdrecht om het gat te dichten. Voor 2021 e.v. dreigt eenzelfde scenario zeker als er niets gebeurt. De noodzaak om keuzes te maken is evident. Niets doen is geen optie.

Aan de deelnemers in het Plassenschap Loosdrecht en het Recreatieschap Stichtse Groenlanden is nu de 1e begrotingswijziging 2020 van de schappen aangeboden. De begrotingswijziging wordt toegezonden met de mededeling dat hiertegen zienswijzen en bedenkingen kunnen worden ingediend. Bijlage bij de 1e begrotingswijziging is het rapport “RMN in transitie” en deze memo. In dit rapport is een analyse gemaakt van de situatie en zijn toekomstperspectieven geschetst. Een onderzoeksbureau zal nog voor de zomer een aantal varianten beoordelen op mogelijkheid, haalbaarheid en toetsen aan het afwegingskader, zodat de schappen vervolgens een beslissing kunnen nemen over de uitvoering van de werkzaamheden van RMN. Daarbij zullen ook de gemeenteraden en provinciale staten betrokken worden.

Voor 30 maart stond een tweede informatieavond gepland voor de raads- en statenleden. Gelet op de huidige situatie kan deze gezamenlijke avond geen doorgang vinden. Op een ander moment zal dit ingehaald worden. Doordat het nu niet mogelijk is om u mondeling te informeren en uw vragen te beantwoorden willen wij u schriftelijk in de gelegenheid stellen vragen te stellen over de notitie en de begrotingswijziging. Uw vragen over de stukken kunt u stellen aan de secretaris van de schappen. Wij zullen met de griffies overleggen om de vragen te verzamelen en deze gezamenlijk door te sturen naar het secretariaat RMN. De vragen zullen daarna zo spoedig mogelijk beantwoord worden door RMN als het over het voorliggende rapport en het proces gaat en door de secretaris als het schapszaken betreft. U kunt op deze wijze de beantwoording nog betrekken bij het opstellen van uw zienswijzen.

Samenvatting RMN in Transitie: analyse, afwegingskader en toekomstperspectieven

Het RMN bestuur heeft vorig jaar geconcludeerd dat RMN niet in control is. Aanleiding daarvoor was het geconstateerde begrotingstekort 2019, een gebrekkige bedrijfsvoering en een tekort aan capaciteit. Het RMN bestuur heeft de directeur verzocht om de deelnemers van het Plassenschap Loosdrecht e.o. en het Recreatieschap Stichtse Groenlanden mee te nemen in de problematiek en een plan van aanpak op te stellen.

Dit plan van aanpak bestaat uit drie fases. Fase 1 maakt inzichtelijk hoe de (financiële) situatie is ontstaan en welke maatregelen er op de korte termijn getroffen moeten worden om RMN te laten functioneren op basis niveau. Fase 2 beschrijft het afwegingskader op basis waarvan latere besluiten genomen kunnen worden. Fase 3 geeft een beschrijving van verschillende toekomstperspectieven.

Fase 1 Analyse

In de afgelopen 10 jaar is herhaaldelijk discussie gevoerd over de recreatieschappen en zijn verschillende rapporten geschreven. Summier samengevat hebben al deze rapporten geconstateerd dat RMN een kwetsbare organisatie is, er een duidelijk opdrachtgever-opdrachtnemer relatie moet komen, en onderzoek te doen naar een samenwerkingspartner. Naast de discussie over de toekomst van de recreatieschappen heeft er ook een aantal wijzigingen plaatsgevonden, zoals de opheffing van het recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijn, de omvorming van RMN naar een bedrijfsvoeringsorganisatie, de toetreding van de gemeente De Ronde Venen tot Stichtse Groenlanden en het onderbrengen van het Routebureau bij RMN. Daarnaast heeft er ook een forse financiële injectie plaatsgevonden om de organisatie op sterkte te brengen.

In de overgangsperiode van de interim-directeur naar de huidige directeur RMN is de opdracht gegeven om een organisatiescan uit te voeren Op basis van deze scan en de gemaakt analyse kan geconcludeerd worden dat RMN:

- Een kwetsbare organisatie is
- De structuur ingewikkeld georganiseerd is
- De organisatie niet toekomstbestendig is

RMN heeft geen bestaansrecht als nu niet wordt ingegrepen om de organisatie op orde te brengen en toekomstbestendig te maken. Hierbij is het vooral van belang dat de taken van de schappen goed kunnen worden uitgevoerd, het in stand houden van RMN is geen doel op zich.

Om de toekomst van RMN te borgen worden 2 sporen uitgezet. Spoor 1 behelst het laten functioneren van de organisatie op basis niveau. Het gaat hierbij om het laten functioneren van (financiële) systemen op basisniveau, capaciteit op de financiële afdeling op orde brengen en het scheiden van de functies Business Controller en hoofd Bedrijfsvoering. Gelijktijdig wordt in spoor 2 onderzocht welke toekomstperspectieven er zijn.

Fase 2 Afwegingskader

Om de criteria van het afwegingskader vast te kunnen stellen is een aantal uitgangspunten als collectiviteit, solidariteit, maatwerk, basis op orde benoemd. Belangrijk hierbij is dat de uitvoering van de taken van de schappen gecontinueerd blijven. Het afwegingskader is opgesteld vanuit het perspectief van RMN. De benoemde criteria in het afwegingskader zijn bestuurlijk, governance, juridisch, bedrijfsmatig, personeel en transitie. Deze criteria kunnen helpen bij de afweging welke samenwerkingsvorm het meest geschikt is om verder te onderzoeken en de problemen van RMN op te lossen.

Fase 3 Toekomstperspectieven

Het tweede spoor gaat in op verschillende toekomstperspectieven. Deze varianten moeten antwoord geven op de gestelde problematiek. De toekomstperspectieven die beschreven worden, beslaan het spectrum publiek, publiek-privaat en privaat. Hierbinnen zijn verschillende varianten te onderscheiden. Per variant wordt op basis van de probleemstelling, de uitgangspunten en het afwegingskader conclusies getrokken. De conclusies zijn verwoord vanuit het perspectief van RMN, maar dit neemt niet weg dat oplossingsrichtingen ook consequenties kunnen hebben voor de recreatieschappen.

RECREATIE MIDDEN-NEDERLAND

RMN IN TRANSITIE

ANALYSE, AFWEGINGSKADER EN TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

versie: definitief

Aangepaste versie na bespreking in opiniërende bijeenkomst van de recreatieschappen

14 februari 2020

VERTROUWELIJK

Inhoudsopgave

1. Inleiding ... 3
2. Analyse ... 4
2.1 Context ... 4
2.2 Oorzaken ... 5
2.3 'Het accurate beeld' ... 7
2.4 Actieplan 'Basis op orde' ... 9
2.5 Benodigde investering ... 11
2.6 Conclusie ... 12
2.7 Probleemstelling ... 13
3. Huidige organisatie ... 14
3.1. Organisatiestructuur ... 14
3.2 Opdrachten derden ... 15
3.3 Belang van de recreatieschappen ... 15
3.4 Grondpositie, verordeningsbevoegdheid en BTW compensatiefonds ... 15
3.5 Takenpakket uitvoeringsorganisatie ... 16
4. Afwegingskader ... 18
4.1 Uitgangspunten afwegingskader ... 18
4.2 Perspectief ... 18
4.3 Criteria afwegingskader ... 19
5. Toekomstperspectieven ... 21
5.1 Vormen van samenwerking ... 21
5.1.1 Publiekrechtelijke samenwerking ... 22
5.1.2 Publiek – private samenwerking ... 30
5.1.3 Private samenwerking ... 34
5.2 Afweging ... 36
6. Conclusie ... 37

VERTROUWELIJK

1. Inleiding

In de vergadering van het RMN-bestuur van 9 mei 2019 is de notitie *RMN Under Construction* besproken. Tijdens deze vergadering is geconcludeerd dat RMN op dit moment niet in control is door onder andere een geconstateerd begrotingstekort in 2019, een gebrekkige bedrijfsvoering en tekort aan capaciteit. Naar aanleiding van deze conclusie heeft het RMN-bestuur de directeur verzocht om haar deelnemers (Provincie Utrecht, Recreatieschap Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht e.o.) mee te nemen in de geschetste problematiek omdat dit (financiële) gevolgen voor hen heeft. Hiertoe is een *plan van aanpak* opgesteld.

In de vergadering van het RMN-bestuur van 28 augustus 2019 is het *plan van aanpak* vastgesteld. Het *plan van aanpak* bestaat uit drie fases. In fase 1 wordt inzichtelijk gemaakt hoe de huidige (financiële) situatie is ontstaan én welke maatregelen getroffen moeten worden om de basisfuncties op orde te krijgen voor de korte termijn. Deze analyse biedt de onderbouwing om een accuraat beeld te schetsen van de (financiële/bedrijfsvoerings-)problematiek binnen RMN. In fase 2 is een afwegingskader opgesteld met inhoudelijke, financiële en juridische parameters. Aan de hand van dit afwegingskader zijn in fase 3 verschillende toekomstperspectieven geschetst. Het RMN-bestuur en de recreatieschappen wordt gevraagd een keuze te maken welke perspectieven verder uitgewerkt moeten worden.

Voor u ligt het resultaat van het *plan van aanpak*: de notitie “RMN in transitie” aan de hand waarvan de besturen verder richting kunnen bepalen voor de toekomst van RMN als uitvoeringsorganisatie van de recreatieschappen.

VERTROUWELIJK

2. Analyse

2.1 Context

In de afgelopen 10 jaar is herhaaldelijk discussie gevoerd over de recreatieschappen. In 2011 is de stuurgroep 'Toekomst recreatie(schappen)' opgezet met als doel het bepalen van de ambitie op basis het rapport 'Visie Recreatie en Toerisme 2020' van de Provincie Utrecht. Aanleiding was dat een groot aantal deelnemers vraagtekens zetten bij de organisatievorm. De wens van veel deelnemers van de recreatieschappen was een grotere bestuurlijke afstand tot de RMN-uitvoeringsorganisatie, meer slagkracht door schaalvergroting en een duidelijkere opdrachtgever-opdrachtnemer relatie te realiseren. Onder leiding van deze stuurgroep zijn de volgende rapporten verschenen:

- 'Innovatief doelen bereiken' (Buck Consultants en Orange Olive, 2012).
- 'Bestuurlijk Juridische organisatie recreatie in de Provincie Utrecht; Verkenning Alternatieve organisatievormen voor de recreatieschappen (PWC, 2012).
- Koersnotitie 'Toekomst Recreatieschappen' (Provincie Utrecht, 2013).
- Rapport 'Transitietraject Recreatie Midden-Nederland' (Van de Bunt, 2014).

Summier samengevat hebben al deze rapporten geconstateerd dat RMN een kwetsbare organisatie is. De rapporten hebben het advies gegeven om de gemeenschappelijke regeling RMN om te vormen tot een zelfstandige, aan de overheid gelieerde uitvoeringsorganisatie. Ook werd geadviseerd om samenvoeging van RMN te onderzoeken met Recreatie Noord-Holland, Staatsbosbeheer en/of andere TBO's (terrein beherende organisaties). Ook werd geadviseerd te onderzoeken waar commerciële mogelijkheden te realiseren zijn. Het bestuur heeft uiteindelijk de rapporten die adviseerden om een zelfstandige, aan de overheid gelieerde organisatie te worden door ofwel een private rechtsvorm aan te nemen, dan wel een fusie met een partner als SBB of RNH, terzijde gelegd. Besloten is om binnen de overheid te blijven en gebruik te maken van de toen ontstane mogelijkheid om een kleine, beleidsarme GR te vormen voor RMN; een bedrijfsvoeringorganisatie.

Naar aanleiding van het rapport van Van de Bunt (2014) heeft het DB RMN besloten een bredere afweging te maken dan alleen een NV als mogelijke organisatievorm. In de opdracht van de interim-directeur RMN (2014) is het onderzoek naar de organisatievorm meegenomen. De interim-directeur heeft vervolgens een plan van aanpak Toekomst RMN en een implementatieplan geschreven (beide 2015), welke breder is dan alleen het organisatievraagstuk, maar ook de interne organisatie betreft. In de daaropvolgende periode is de focus van de interim-directeur naar de ontmanteling van recreatieschap UHVK, de fusie van recreatieschap Vinkeveense Plassen en de oprichting van het Routebureau gegaan. Hierdoor is het vraagstuk rondom de organisatiestructuur blijven liggen. In maart 2015 heeft onder leiding van de provincie Utrecht een bestuurlijke conferentie plaatsgevonden over de toekomst van de recreatieschappen en bijbehorende structuren.

Naast de discussie over de toekomst van de recreatie(schappen) zijn er in de afgelopen jaren ook een aantal forse wijzigingen geweest in de Utrechtse recreatieschappen:

- In 2014 besloten de UHVK-deelnemers haar GR te liquideren omdat er onvoldoende consensus tussen de deelnemers was. In 2018 is de opheffing van UHVK geëffectueerd.
- In 2015 heeft RMN aan de schappen extra budget gevraagd om de organisatie op sterkte te brengen, Geovisia te implementeren en de bedrijfsvoeringprocessen te digitaliseren.
- In 2016 is de GR RMN omgevormd tot een bedrijfsvoeringorganisatie (BVO).

VERTROUWELIJK

- In 2017 heeft gemeente De Ronde Venen verzocht toe te treden tot SGL omdat de gemeente Amsterdam besloot uit te treden uit VVP. In 2018 is gemeente De Ronde Venen toegetreden. Hiertoe is de GR SGL gewijzigd en “gesplitst” in twee programma’s: programma A (de terreinen en gebieden die t/m 2017 tot SGL behoorden) en programma B (de Vinkeveense Plassen).
- In 2017 is het Routebureau Utrecht opgericht en ondergebracht bij RMN.
- Voor continuïteit na de liquidatie van UHVK zijn de beheer- en onderhoudswerkzaamheden en toezicht & handhaving van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug ondergebracht bij RMN.

Deze veranderingen hebben zeer ingrijpende gevolgen gehad voor RMN. De reorganisatie heeft RMN verzwakt, met name de bedrijfsvoering. De kwetsbaarheid van RMN wordt geduid en bevestigd in het adviesrapport van KokxDeVoogd ‘Verkenning toekomstopties recreatieschappen‘ (december 2016) en de organisatiescan die KokxDeVoogd in mei 2018 heeft uitgevoerd. In deze rapporten kwamen dezelfde kwetsbaarheden naar boven als in de eerder opgestelde rapporten. Op basis van de organisatiescan is de verbeteragenda Higher Grounds (augustus 2018) en de bijbehorende financiële paragraaf opgesteld (januari 2019) door de nieuwe directeur.

2.2 Oorzaken

In de afgelopen 10 jaar is er op bestuurlijk niveau veel gesproken over de toekomst van de recreatieschappen en de wijze waarop de uitvoering het best georganiseerd kan worden. De onderzoeken en adviezen die in deze periode zijn opgesteld, hebben echter niet tot fundamentele wijzigingen in de governance geleid. In de afgelopen jaren zijn er, als (in)direct gevolg van de reorganisatie en de wijze waarop we georganiseerd zijn, problemen in de bedrijfsvoering ontstaan. Deze oorzaken worden in onderstaande nader toegelicht.

Liquidatie van UHVK

Directe aanleiding van het verzwakken van RMN is de liquidatie van UHVK geweest. Hiervoor is een afkoopsom beschikbaar geweest, welke inmiddels geheel uitgeput is. Het wegvallen van dit recreatieschap was groter dan voorzien. Hierdoor zijn veel functies verzwakt en is een bovenformativiteit ontstaan die lastig op te lossen is. Dit zit met name dat de bovenformativiteit bij verschillende functies 0,1 fte of 0,2 fte beslaat.

Onvoldoende sturing management

Vanuit het verleden is RMN niet goed aangestuurd door het management. Functies en rollen liepen door elkaar heen, waardoor verantwoordelijkheden niet duidelijk waren. Er is in het verleden een gebrek aan leiderschap bij het management geconstateerd. Het management is niet in staat gebleken om de problematiek binnen RMN en de schappen voldoende voor het voetlicht te brengen en om oplossingen te forceren en de verantwoordelijke bestuurders tot keuzes te brengen. Daarnaast zijn de systemen niet goed ingericht, sluiten niet op elkaar aan en de afgesloten contracten met de leveranciers voldoen niet. Hierdoor is er onvoldoende (financiële) sturingsinformatie aanwezig voor het huidige management om tijdig bij te kunnen sturen.

VERTROUWELIJK

Onvoldoende sturing

De afgelopen jaren is onvoldoende sturing en daadkracht getoond om besluiten te nemen om RMN en de schappen klaar te stomen voor de toekomst, dit blijkt uit de verschillende rapporten die door de jaren heen zijn verschenen met min of meer dezelfde conclusies.

Complexe organisatiestructuur

RMN is een bedrijfsvoeringorganisatie (GR) die aangestuurd wordt door twee gemeenschappelijke regelingen (Stichtse Groenlanden, het Plassenschap Loosdrecht e.o.) en de Provincie Utrecht. Hierdoor is een zeer getrapte organisatie ontstaan, waardoor besluitvorming stroperig verloopt en over veel schijven gaat. Daarnaast voert RMN rechtstreeks opdrachten uit voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau. Zie bijlage 1 voor een organigram.
Voor ieder van deze entiteiten moet een P&C-cyclus uitgevoerd worden, inclusief een zeer uitgebreide verantwoording voor de accountant. De complexe organisatiestructuur zorgt ervoor dat er veel druk staat op de organisatie, terwijl deze al erg verzwakt is. Daarnaast is de overhead te groot geworden voor de schaal waarop gewerkt wordt.

Gebrek aan collectief opdrachtgeverschap

Het ontbreekt aan collectief opdrachtgeverschap vanuit de recreatieschappen. Er is geen eenduidige opdracht van de verschillende deelnemers aan de schappen en van de schappen aan RMN. De begrotingen en separate bestuursbesluiten functioneren als opdracht. In het verleden hebben ambtenaren van gemeenten rechtstreeks opdracht gegeven aan medewerkers van RMN. Hiermee ontstond een rechtstreekse sturing vanuit individuele gemeenten naar de organisatie in plaats van collectief opdrachtgeverschap. Er ontbreekt een eenduidig opdrachtgeversmodel als een dienstverleningsovereenkomst, een servicelevel agreement of een gelijksoortige overeenkomst. Ook huidige bestuursvoorstellen geven niet altijd een volledig beeld over wat er besloten wordt en wat hiervan de consequenties zijn en er worden geen alternatieven aangedragen.

VERTROUWELIJK

2.3 'Het accurate beeld'

Rapportage organisatiescan KokxDeVoogd

In de overdrachtsperiode van de interim-directeur RMN naar de huidige directeur RMN heeft het RMN-bestuur opdracht gegeven om een organisatiescan (mei 2018) uit te voeren. Deze scan is uitgevoerd door KokxDeVoogd. In de organisatiescan is gevraagd na te gaan waar RMN in haar ontwikkeling staat en wat de belangrijkste opgaven zijn voor de nieuwe directeur. Doel van de organisatiescan was om tot een concrete opdracht te komen van het RMN-bestuur aan de directeur.

De organisatiescan geeft 19 aanbevelingen (geclusterd in 6 categorieën) mee aan het bestuur RMN waar de organisatie zich in moet verbeteren. De aanbevelingen zijn opgebouwd langs twee lijnen; de legitimiteit van de organisatie en de operationele capaciteit. De directeur RMN heeft de verbeteragenda *Higher Grounds* opgesteld (augustus 2018) en maatregelen benoemd om hier uitvoering aan te geven. In onderstaande tabel worden de aanbevelingen van KokxDeVoogd samengevat weer gegeven en een stand van zaken vermeld.

Aanbeveling organisatiescan	Stand van zaken
De continuïteit van RMN waarborgen	• Verkenning naar mogelijke organisatievormen • PvA opgesteld om toe te werken naar toekomstperspectieven
Het opdrachtgevend systeem versterken	• Rapport Professionalisering Opdrachtgeverschap (niet vastgesteld) • In 2019 jaarplannen toegevoegd aan de begroting
Sturing versterken	• Programmatisch werken ingevoerd • Regulier en strategisch MT ingevoerd • Sturingssystemen zijn niet in orde; dus de juiste sturingsinformatie ontbreekt • Strategisch personeelsplanning nog niet ingevoerd
De basis op orde brengen	• De GR van de schappen zijn geactualiseerd • De mandaatbesluiten zijn aangepast • De programma's voor de schappen zijn opgesteld (VVP) of wordt aan gewerkt (SGL en LSD) • Systemen (ICT-Archief-contractbeheer) voldoen niet en de organisatie voldoet nog niet aan BBV en archiefwet • Opstellen van een financiële paragraaf • De relatie met de OR is verbeterd
Investeren in medewerkers	• Strategisch personeelsplanning nog niet ingevoerd • Opzetten van een nieuwe organisatiestructuur • Niet alle mensen zitten op de juiste plek • Aanstellen van een rentmeester • Opzetten van team exploitatie
De organisatie beperkt aanpassen	• Inrichten van programmamanagement • Professionalisering T&H • Bestuursondersteuning ondergebracht bij bedrijfsvoering

Geconcludeerd kan worden dat een aantal aanbevelingen die uit de organisatiescan naar voren komen al (gedeeltelijk) opgepakt zijn door de organisatie. Deze maatregelen zijn al geïmplementeerd of worden nu uitgevoerd binnen de huidige formatie. Dit betreft voornamelijk maatregelen die relatief eenvoudig uitgevoerd en binnen de begroting met de bestaande capaciteit opgepakt konden worden. Er is echter een aantal aanbevelingen nog niet (volledig) opgepakt. Dit betreft:

- Het opdrachtgevend systeem versterken
- De basis op orde brengen
- Investeren in medewerkers
- De continuïteit van RMN waarborgen

Doordat bovenstaande maatregelen nog niet zijn opgepakt, zijn de basisfuncties van RMN niet op orde. Om RMN weer goed te kunnen laten functioneren, moet er nog veel gebeuren. De benodigde maatregelen vergen een substantiële investering in de organisatie en/of hebben een afhankelijkheid

van een andere maatregel voordat deze het gewenste effect heeft of uitgevoerd kan worden. In januari 2019 heeft de directeur een financiële paragraaf aan de verbeteragenda toegevoegd ter onderbouwing van noodzakelijk geachte investeringen in RMN om de basis weer op orde te krijgen.

Financiële stand van zaken

Begroting 2019

Bij het resultaat over het 1e kwartaal van 2019 van RMN en de prognose voor de rest van het jaar is geconstateerd dat een aantal posten in de begroting 2019, die in het voorjaar van 2018 was opgesteld, niet goed waren geraamd. Dit betrof onder andere de indexering van de lonen, een hogere inhuur dan begroot en hogere bestuurs- en apparaatskosten. Het totale tekort op de begroting 2019 betrof € 450.000. Met een begrotingswijziging is de begroting 2019 in evenwicht gebracht. Daarnaast is voor 2019 € 150.000 aangevraagd en toegekend voor extra ondersteuning op financiën en ten behoeve van de procesbegeleiding voor de uitvoering van het plan van aanpak. De begrotingswijziging 2019 bedraagt in totaal € 616.300. Onderstaande tabel laat zien hoe dit is omgeslagen naar de recreatieschappen.

Begrotingswijziging 2019	SGL-A	SGL-B (VVP)	LSD
Resultaat	€ 277.300	€ 135.600	€ 203.400

De overhead van RMN bedraagt 39% van de totale kosten. Dit is dubbel zo hoog als gebruikelijk.

Jaarrekening 2018

Het resultaat van de jaarrekening van de schappen ziet er als volgt uit.

Jaarrekening 2018	SGL-A	SGL-B (VVP)	LSD
Resultaat	€ -209.567	€ -246.238	€ -13.926

Het tekort op de begroting van Stichtse Groenlanden bij zowel programma A als B wordt veroorzaakt door technische fouten. Voor een specificatie wordt verwezen naar de bestuursbesluiten behorende bij de jaarrekening 2018.

De accountant schrijft in de managementletter over het boekjaar 2018 dat naar aanleiding van het onderzoek naar de interne beheersing van de bedrijfsprocessen zij van mening is dat deze nog niet geheel voldoen aan de daaraan te stellen eisen. De processen binnen RMN zijn in hoge mate geautomatiseerd. Doordat de IT-omgeving niet op een adequate manier is ingericht bestaat er een verhoogd risico op onnauwkeurige en/of onrechtmatige verantwoording van baten en lasten in de jaarrekening.

VERTROUWELIJK

Begroting 2020

In oktober 2019 heeft het bestuur van RMN na zienswijzen vanuit de deelnemers de begroting 2020 vastgesteld. Begin februari 2020 is een eerste begrotingswijziging voorgelegd aan het bestuur van RMN. Deze begrotingswijziging leidt tot een aanzienlijk tekort van in totaal € 801.800. Dit betreft de kosten die nodig zijn in 2020 voor de transitie en basisfuncties op orde te brengen ter hoogte van € 395.000. Daarnaast zitten in de begrotingswijziging 2020 structurele lasten uit 2019 die incidenteel gedekt zijn in 2019 en derhalve in 2020 opnieuw voorgelegd worden. Het gaat hierbij om € 407.000. Om de begroting in evenwicht te brengen is een begrotingswijziging van € 802.000 aan het RMN bestuur voorgelegd. In bijlage 1 is het bestuursvoorstel opgenomen voor een complete toelichting.

2.4 Actieplan 'Basis op orde'

Uit bovenstaande analyse kan geconcludeerd worden dat RMN haar best doet om met de bestaande middelen en capaciteit het bestuur van RMN en de recreatieschappen te bedienen, maar dat zij door bovenstaande problematiek daar niet toe in staat is. Om RMN weer in staat te stellen goed te functioneren moet op zowel de korte als lange termijn een aantal maatregelen genomen worden. Hiervoor zijn extra middelen nodig die niet begroot zijn. Deze middelen zijn onderdeel van de PM-post uit de begroting 2020 en zijn verwerkt in de begrotingswijziging 2020. Deze maatregelen komen overeen met de aanbevelingen uit het rapport van KokxDeVoogd en zijn hier een uitwerking van. De maatregelen worden niet in een keer uitgevoerd omdat een aantal maatregelen ook afhankelijk is van de keuzes die gemaakt worden over de toekomst. In 2020 worden alleen maatregelen uitgevoerd die geen onomkeerbare gevolgen hebben.

2020: een aantal basisfuncties op orde

Zoals eerder geconstateerd zijn de basisfuncties van RMN niet op orde. Dit heeft grote gevolgen voor o.a. de sturing door het MT en de rechtmatigheid. In 2020 worden de volgende maatregelen getroffen om RMN op basisniveau te kunnen laten functioneren.

1. *Niet-functionerende (financiële) systemen*
   De systemen van RMN functioneren niet naar behoren, waardoor er geen financiële rapportages gedraaid kunnen worden, zijn verouderd en niet efficiënt of met kleine aanpassingen werkend gehouden. Er is een aantal kleine maatregelen nodig om de processen op een minimaal functionerend niveau te krijgen en te houden. Binnen het financiële systeem Afas moet de HRM informatie en het urenregistratiesysteem BigBen worden geïmplementeerd en de financiële sjablonen worden aangepast, zodat er in ieder geval financiële rapportages geleverd kunnen worden.

2. *Capaciteit van de financiële administratie op orde brengen*
   Naast het op orde brengen van de systemen bestaat er ook een structureel tekort aan capaciteit en kwaliteit op de financiële administratie. Binnen de huidige formatie is geen ruimte voor ontwikkeling. In 2020 is een vaste medewerker aangetrokken. Daarnaast is een financieel adviseur, die eerder uit bezuinigingsoverwegingen bij Financiën was weggehaald, teruggeplaatst naar het team Financiën. De werkzaamheden die deze adviseur nu achterlaat op P&O worden opgepakt door de interim teamleider Bedrijfsvoering die een HR-achtergrond heeft.

3. *Functie Controller*
   Op dit moment wordt de functie van controller en teamleider financiën gecombineerd. Binnen de huidige kwetsbaarheid van de organisatie is dit een ongewenste situatie en moeten de functies gescheiden worden. Hiermee ontstaat ook extra ondersteuning voor de directeur op het gebied van bedrijfsvoering en control. Door het aantrekken van een teamleider bedrijfsvoering a.i. is deze scheiding al geëffectueerd. Vanwege ziekte van de business controller is een interim-controller aangesteld.

4. *Geovisia implementeren*
   De omgevingswet stelt het verplicht om gegevens met andere partijen te delen. Hiervoor kan Geovisia gebruikt worden. Geovisia wordt verder gebruikt om de Meerjaren Onderhoudsplannen

VERTROUWELIJK

op te stellen. Geovisia moet nog geïmplementeerd worden door RMN. Hiermee krijgt het MT betere sturingsinformatie in handen. In 2020 wordt gestart met terreininspecties. De rest van de implementatie wordt verwacht in 2021 of later.

5. *Inrichten van contractadministratie*
   Er ontbreekt een contractadministratie. In 2020 wordt een eerste aanzet gedaan. In een later stadium en afhankelijk van de gemaakte keuzes zal deze gekoppeld worden aan de financiële systemen en Geovisia, krijgt RMN beter inzicht in de contracten, waardoor de sturingsinformatie verbeterd en beter zicht is op het contractbeheer.

2020: Continuïteit van RMN waarborgen

Er is meerdere malen aan het bestuur geadresseerd dat RMN een kwetsbare organisatie is. De schaal van RMN is te klein geworden voor de aanwezige overhead. De directeur RMN heeft in de notitie *'RMN Under Construction'* (april 2019) de urgentie nogmaals weergegeven. Het is dan ook van belang dat op korte termijn besluiten genomen worden over een toekomstperspectief. Richting, duiding en eigenaarschap van het RMN-bestuur is daarbij van belang.

Er zijn verschillende toekomstperspectieven onderzocht en deze worden in het 1e kwartaal van 2020 ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur van RMN en de recreatieschappen. Dit is onderdeel van fase 2 en 3 van het plan van aanpak.

2021 ev. Overige maatregelen

In 2020 worden alleen maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat de organisatie kan functioneren. Afhankelijk van de gemaakte keuzes moeten in 2021 nog minimaal de volgende maatregelen genomen worden.

1. *Opdrachtgevend systeem versterken*

   Al meerdere malen is geschreven dat het opdrachtgevend systeem niet naar behoren functioneert. Onder regie van de Provincie Utrecht is het concept-rapport 'Professionalisering Opdrachtgeverschap' opgesteld. De uitkomsten en adviezen van dit concept werden niet gedeeld door de deelnemers. Onder regie van de Provincie Utrecht, en in samenwerking met de secretaris van de schappen, wordt bekeken op welke manier dit een positief vervolg kan krijgen en hoe zich dit verhoudt tot de uit te werken toekomstperspectieven.

2. *Archiefbeheer op orde*

   Het huidige archiefbeheer voldoet niet aan de wetgeving. Er moet een aantal maatregelen geïmplementeerd worden om hieraan te voldoen. Dit zijn onder andere: opzetten kwaliteitssysteem, bewaarsysteem, vernietiging strategie, werkprocessen opzetten en informatiebeveiligingssysteem.

VERTROUWELIJK

3. Informatie en data op orde

Werkprocessen en richtlijnen voor informatiebeheer en IT worden uitgewerkt en doorgevoerd. Benodigde systemen worden geïmplementeerd of, indien aanwezig, op de juiste wijze ingericht en gekoppeld. Om dit te kunnen realiseren moeten de systemen aangepast en gekoppeld worden aan de huidige systemen.

4. Investeren in medewerkers

De organisatie heeft de afgelopen jaren veel meegemaakt en is mede daardoor kwetsbaar. Mede door de reorganisatie is er een mismatch ontstaan tussen de bestaande bemensing en de gewenste en benodigde kwaliteit. Dit betreft meerdere functies bij verschillende onderdelen. Er moet geïnvesteerd worden in medewerkers, daarbij moet bekeken worden of medewerkers voldoende toegerust zijn om goed te functioneren in een nieuwe organisatie. In de organisatiescan van KokxDeVoogd wordt aanbevolen om een strategisch personeelsplan op te stellen. De uit te voeren maatregelen hebben een sterke relatie met de uit te werken toekomstperspectieven. Afhankelijk van de keuze die gemaakt wordt, wordt in 2021 bepaald wat er moet gebeuren.

2.5 Benodigde investering

Om de maatregelen uit te voeren om de basisfuncties op orde te krijgen en de transitie te begeleiden is een totale incidentele bijdrage van de schappen nodig van € 395.000. De benodigde maatregelen en financiële onderbouwing wordt toegelicht in de begrotingswijziging in bijlage 1. RMN is in 2020 niet in staat zijn werkzaamheden uit te voeren zonder deze extra investering.

investeringen Basis op orde	**intern***	**extern**			**2020**
systemen					
Aanpassen financiele systeem	€ 20.000	€ 85.000			
Implementatie Geovisia		€ 20.000			
inrichten contractadministratie	€ 6.000				
subtotaal	*€ 26.000*	*€ 105.000*			
Afschrijving 3 jaar**				***€ 35.000***	
capaciteit					
teamleider bedrijfsvoering a.i.		€ 160.000			
Business Controller a.i.		€ 120.000			
				€ 280.000	
subtotaal Basis op orde					***€ 315.000***
Investering RMN in Transitie					
procesbegeleider fase 3		€ 80.000			
Subtotaal RMN in Transitie					***€ 80.000***
Totaal					***€ 395.000***

Bovenstaande gevraagde investering is een gedeeltelijke invulling van de PM-post in de begroting 2020 van de schappen. In 2020 zal meer duidelijkheid ontstaan welke kosten gemaakt moeten worden voor een transitie van RMN. Over de hoogte van deze investeringen ontstaat duidelijkheid wanneer enkele varianten in hoofdstuk 4 verder uitgewerkt worden. Hierbij moet opgemerkt worden dat voor alle varianten transitiekosten verwacht worden, ook als gekozen wordt om de huidige organisatie te optimaliseren.

VERTROUWELIJK

2.6 Conclusie

Op basis van bovenstaande analyse kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het management onder leiding van de interim-directeur heeft voornamelijk aandacht gehad voor de liquidatie van UHVK en de fusie van VVP en SGL. Hierdoor is er geen tot weinig aandacht geweest voor RMN, waardoor de organisatie ernstig verzwakt is geraakt.
- Het veranderen van de organisatiestructuur van RMN naar een bedrijfsvoeringsorganisatie heeft niet het resultaat opgeleverd wat ermee werd beoogd.
- Het management is door de gebrekkige systemen, het ontbreken van sturingsinformatie en de benodigde investering nog niet in staat gebleken om de situatie van RMN te verbeteren en de benodigde maatregelen te implementeren.
- Binnen de mogelijkheden van de organisatie zijn verschillende verbeteringen doorgevoerd. De maatregelen om de organisatie weer gezond te krijgen en klaar voor de toekomst te maken vergen een substantiële investering in tijd en middelen.
- Het niet op orde hebben van de basisfuncties heeft een kostenverhogend effect als bijvoorbeeld extra kosten voor de accountant en externe inhuur.
- Het bestuur van RMN is vooralsnog niet in staat geweest om besluiten te nemen ten aanzien van de toekomst van RMN. Het ontbreken van duidelijke keuzes veroorzaakt dat de situatie van RMN verslechterd.
- Om de basisfuncties op orde te krijgen en de transitie te begeleiden is in 2020 een investering nodig van in totaal € 395.000. Met deze investering kan RMN in 2020 nog overeind blijven en in ieder geval zijn bedrijfsvoering op orde maken en voldoen aan de gestelde eisen van de accountant. De kwetsbaarheid en de beperkte schaal waar binnen RMN opereert wordt hier niet mee opgeheven.
- RMN heeft geen bestaansrecht voor de toekomst wanneer er nu niet ingegrepen wordt om de organisatie op orde te brengen en organisatie zodanig in te richten dat deze toekomstbestendig is. De organisatie blijft dan kwetsbaar om nieuwe ontwikkelingen op te kunnen vangen en de overhead zal naar verhouding te groot blijven. Zonder investering is de kans aanzienlijk dat RMN op redelijk korte termijn niet overeind gehouden kan worden.
- RMN kent een complexe aansturingsstructuur waarbij het opdrachtgeverschap niet goed uitgevoerd wordt. Daarnaast loopt opdrachtgeverschap en eigenaarschap door elkaar.
- Het bestuur van RMN moet goed eigenaarschap tonen door een keuze te maken over de toekomst. Hiermee wordt helderheid geschapen naar de werknemers, die al jaren in deze onzekere situatie verkeren, en duidelijk hoe het beheer van de recreatieschappen in de toekomst op een duurzame manier georganiseerd wordt. Het bestuur van RMN en de recreatieschappen zullen hier op korte termijn besluiten over moeten nemen.
- Om de toekomst van RMN te borgen moeten 2 sporen uitgezet worden. Het eerste spoor om de basisfuncties op orde te brengen. Gelijktijdig kan het tweede spoor uitgezet worden om de toekomstperspectieven verder uit te werken.

VERTROUWELIJK

2.7 Probleemstelling

Op basis van bovenstaande analyse en conclusies wordt de volgende probleemstelling geformuleerd:

1) *Het opheffen van de kwetsbaarheid van RMN.*

   Onder de kwetsbaarheid wordt de schaalgrootte waarin RMN opereert verstaan, het versterken van de bedrijfsvoering, het verkleinen van de overhead en het verhogen van de kwaliteit van het personeel en de uitvoering van taken.

2) *De complexe organisatiestructuur vereenvoudigen.*

   Onder de complexe organisatiestructuur wordt verstaan de manier waarop het eigenaarschap, het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap en de aansturing georganiseerd is.

3) *Het toekomstbestendig maken van de organisatie*

   Het vinden van een oplossing waardoor de 80-20 regeling meer ruimte biedt, op een andere manier ingevuld kan worden of niet meer van toepassing is, waardoor meer flexibel op toekomstige ontwikkelingen ingespeeld kan worden. Het in staat zijn als organisatie om op nieuwe ontwikkelingen in te spelen.

Probleemstelling 1 en 2 komen voort uit de analyse van hoofdstuk 2. Probleemstelling 3 wordt in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt. De verschillende varianten in hoofdstuk 4 moeten in meer of mindere mate een oplossing bieden om bovenstaande probleemstelling op te lossen

VERTROUWELIJK

3. Huidige organisatie

Het vorige hoofdstuk laat zien dat RMN een kwetsbare organisatie is, dat complex georganiseerd is en te klein is om de gevraagde taken uit te voeren. Dit staat RMN in de weg om een toekomstgerichte robuuste organisatie te worden. Om een goed beeld te kunnen schetsen wordt de huidige organisatiestructuur beschreven en de doelstellingen van de recreatieschappen. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van het huidige takenpakket van RMN, wat zij uitvoert in opdracht van de recreatieschappen.

3.1. Organisatiestructuur

Recreatieschap Stichtse Groenlanden, Plassenschap Loosdrecht e.o. en de provincie Utrecht zijn deelnemer aan de bedrijfsvoeringorganisatie Recreatie Midden-Nederland (RMN). Zij zijn daarmee eigenaar van RMN. Dertien deelnemende gemeenten en de provincies Utrecht en Noord-Holland zijn deelnemer aan de GR van de recreatieschappen. De recreatieschappen zijn opdrachtgever van RMN. De recreatieschappen zijn daarmee én eigenaar én opdrachtgever van RMN. RMN is dus opdrachtnemer van de recreatieschappen en voert namens hen taken uit. Beide recreatieschappen hebben een dagelijks bestuur (DB) en een algemeen bestuur (AB). Daarnaast zijn er op projectbasis stuurgroepen ingesteld en zijn de schappen bestuurlijk en ambtelijk vertegenwoordigd in verschillende gremia. RMN wordt bestuurd door het bestuur van RMN. Daarnaast neemt RMN opdrachten aan van derden als het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau Utrecht.

De structuur ziet er als volgt uit.

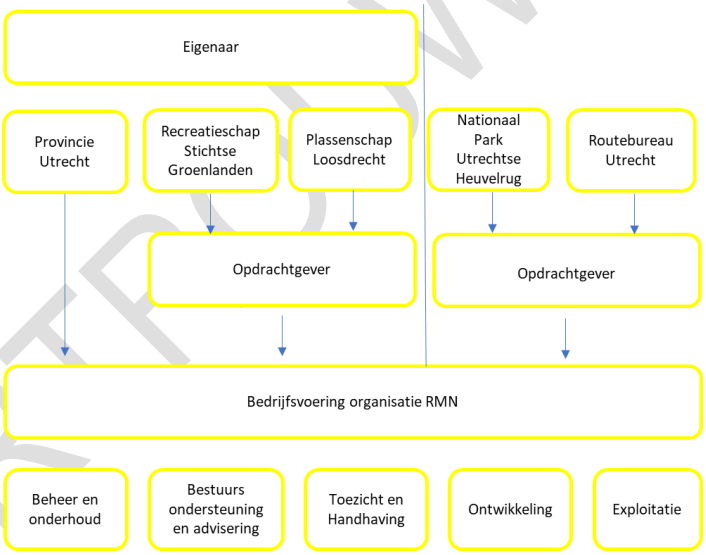

VERTROUWELIJK

3.2 Opdrachten derden

RMN voert direct opdrachten uit voor derden. Op grond van de aanbestedingswet mag RMN niet meer dan 20% van haar werkzaamheden ten behoeve van derden uitvoeren. Op dit moment wordt met de opdrachten voor het Routebureau en NPUH ongeveer 16% aan inkomsten van derden gegenereerd. Daarnaast is de verwachting dat het routebureau in 2020 een aanzienlijke extra opdracht zal krijgen, waardoor de 20% hoogstwaarschijnlijk overschreden wordt. Deze 80-20 regel geldt zeer strikt en kan niet zomaar opzij worden gezet. Uit jurisprudentie van het Europese Hof volgt dat onder derden ook andere overheden worden verstaan indien die overheden geen toezicht houden op de opdrachtnemende entiteit. Wanneer 20% overschreden wordt, is de opdrachtgever (de schappen) verplicht om de werkzaamheden aan te besteden, het risico is anders dat deelnemende gemeenten een goedkeurende accountantsverklaring wordt onthouden.

Hieronder een schematische weergave van de structuur van het Routebureau.

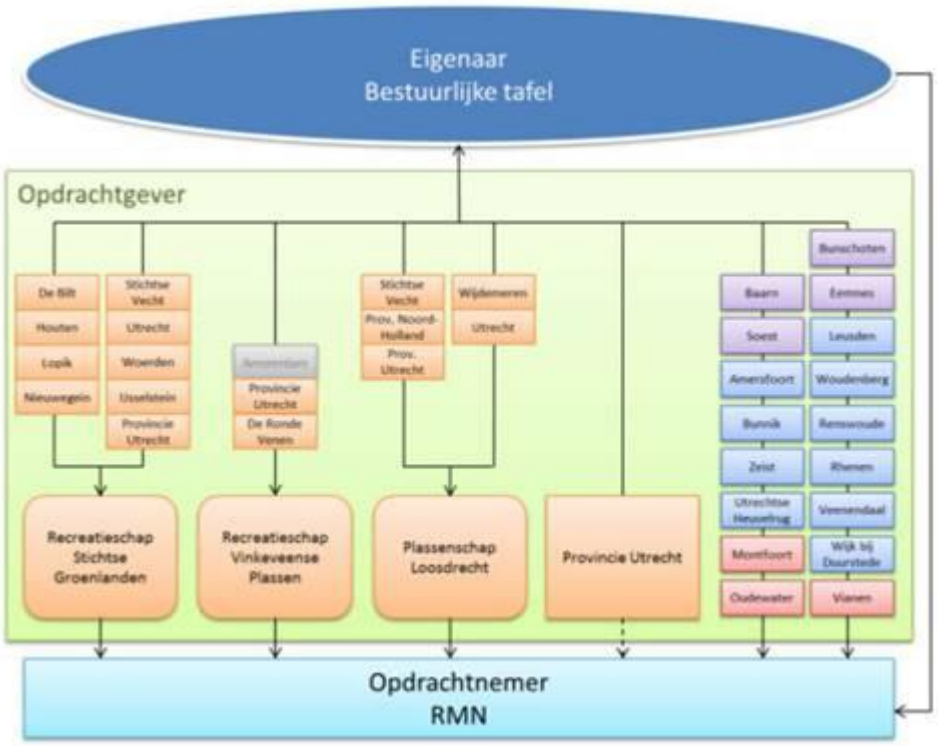

3.3 Belang van de recreatieschappen

De recreatieschappen behartigen het belang van de deelnemers bij de intergemeentelijke openluchtrecreatie en de bescherming van natuur en landschap (voor zover dit samenhangt met de recreatiekwaliteit). Daarnaast is Plassenschap Loosdrecht e.o. verantwoordelijk voor het nautisch beheer van het openbaar water.

3.4 Grondpositie, verordeningsbevoegdheid en BTW compensatiefonds

Het werkgebied van de recreatieschappen betreft het grond- en watergebied van de gemeenten. Het beheergebied van de recreatieschappen omvat ca. 1.700ha. Dit is in eigendom van de recreatieschappen.

De recreatieschappen hebben op dit moment een eigen verordening op grond waarvan zij handhaven en vergunningen verlenen voor activiteiten als evenementen. Deze verordende bevoegdheid is

overgedragen door de deelnemende raden aan het algemeen bestuur van de recreatieschappen. Het dagelijks bestuur is bevoegd vergunningen en ontheffingen te verlenen.

Op dit moment maken de recreatieschappen en RMN gebruik van het BTW compensatiefonds. Hiermee kunnen zij de BTW terugvorderen die ze hebben betaald over uitbesteed werk.

Deze paragraaf wordt in de vervolgstappen verder uitgewerkt.

3.5 Takenpakket uitvoeringsorganisatie

In deze paragraaf volgt een korte typering en beschrijving van de taken die momenteel door Recreatie Midden-Nederland worden uitgevoerd, namens de schappen en/of in opdracht van het Routebureau Utrecht en het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen 3 typen taken:

- Beleidsvorming betreft het stellen van doelen en het bepalen van middelen (en een tijdpad). Oftewel: wat gaan we doen?
- Programmering betreft het vertalen van beleid in concrete inspanningen om de gestelde doelen te realiseren. Oftewel: hoe gaan we dat doen?
- Uitvoering betreft het realiseren van taken en verrichten van (geprogrammeerde) inspanningen.

Taak	Type taak	Taakomschrijving
Beheer & Onderhoud	Programmering & uitvoering	Beheer en (groot)onderhoud van ca. 1700 ha. grond- en watergebieden (*), waaronder maaien, snoeien, beplanting, bestrating, vuilafvoer, beschoeiingen, baggeren, terrein inrichtingen (meubilair, bebording etc.), onderhoud wegen, paden, sluizen en opstallen.
Regelgeving & Ontheffingverlening	Beleidsvorming & uitvoering	Bijhouden van plaatselijke verordeningen in opdracht van 2 Recreatieschappen (Stichtse groenlanden en Plassenschap Loosdrecht), de uitgifte en het financieel- en administratief beheer van ontheffingen (waaronder snelvaar ontheffingen etc.)
Toezicht & Handhaving	Programmering & uitvoering	Toezicht op naleving van de geldende openstellingsregels, wetten, verordeningen en feitelijk gebruik (gastheerschap) van ca. 1.700 ha grond- en watergebieden (nautisch beheer) door een BOA-team domein II ('groene BOA's').

VERTROUWELIJK

Exploitatie	Uitvoering	Het uitbaten van bezittingen van en namens de schappen, via erfpacht-, opstal-, huur- en gebruiksovereenkomsten (ca. 150). Voorts het faciliteren van grote en kleinere evenementen (ca. 250) op diverse terreinen en het zorgdragen voor inkomsten uit sluisgelden en snelvaar ontheffingen. Daarnaast wordt het strandbad Maarsseveen in eigen beheer geëxploiteerd (ca 100.000 betalende bezoekers per jaar).
Ontwikkeling	Beleidsvorming & programmering	Het (her)ontwikkelen van bestaande en nieuwe terreinen in opdracht van Recreatieschap Stichtse Groenlanden op basis van een geactualiseerd meerjarig ontwikkelplan.
Bedrijfsvoering	Uitvoering	Het opstellen van begrotingen en jaarrekeningen en het uitvoeren van de financiële administratie van een 4-tal juridische entiteiten: RMN, SGL Programma A, Programma B (voormalige VVP) en LSD. HR functie, DIV en communicatie.
Bestuurs-ondersteuning en -advisering	Beleidsvorming & uitvoering	Het voorbereiden en organiseren van jaarlijks ca. 50 vergaderingen t.b.v. de DB's en AB's van twee Recreatieschappen, ambtelijke voorbijeenkomsten, stuurgroepen van speciale projecten (Vinkeveen, Salmsteke, Oortjespad) en het bestuur van RMN.

VERTROUWELIJK

4. Afwegingskader

Bovenstaande hoofdstukken beschrijven de problematiek en de huidige situatie waarbinnen RMN op dit moment functioneert. Om te kunnen kiezen welke varianten verder uitgewerkt moeten worden, is een afwegingskader behulpzaam. Het afwegingskader gaat uit van het huidige takenpakket van RMN.

4.1 Uitgangspunten afwegingskader

Om de criteria binnen het afwegingskader vast te kunnen stellen, is een aantal uitgangspunten benoemd. Deze uitgangspunten zijn nodig om een evenwichtige afweging te kunnen maken tussen de varianten. Om de uitgangspunten te benoemen is de organisatiescan KokxdeVoogd van mei 2018 gebruikt en zijn uitgangspunten benoemd waarop de gemeenschappelijke regeling in het verleden is aangegaan. Daarnaast is het van belang dat de uitvoering van de taken van de schappen gecontinueerd worden.

- Collectiviteit
- Solidariteit
- De doelstelling van de recreatieschappen
- Er is maatwerk mogelijk per recreatieschap
- De taken van RMN blijven ongewijzigd
- RMN is voorbereid op de toekomst
- Basis op orde
- Continuïteit van RMN waarborgen
- Verhoging van de deelnemersbijdrage

4.2 Perspectief

RMN en de recreatieschappen zijn nauw met elkaar verweven door het eigenaarschap en het opdrachtgeverschap. Dit maakt het in sommige gevallen lastig om vanuit één perspectief naar de probleemstelling en de oplossing te kijken. Immers de juiste oplossing voor RMN hoeft niet één op één de juist oplossing te zijn voor de recreatieschappen. Daarnaast speelt nog mee dat de individuele deelnemers aan de recreatieschappen ook vanuit hun eigen perspectief naar het probleem en de oplossing kijken. In het afwegingskader en in hoofdstuk 5 wordt zoveel mogelijk geredeneerd vanuit het perspectief van RMN.

VERTROUWELIJK

4.3 Criteria afwegingskader

Het afwegingskader dient als houvast om een zo objectief mogelijke keuze te kunnen maken.

Bestuurlijk	
Bestuurlijke invloed	De mate van invloed van de gemeenteraad, college van B&W en Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.
Bestuurlijke drukte	De hoeveelheid (voorbereiding aan) aan bijeenkomsten en gremia waarbij bestuurlijke afstemming en aanwezigheid vereist is, dan wel bestuurlijke besluitvorming nodig is.
Gezamenlijk belang en solidariteit	In hoeverre er sprake is van een gezamenlijk belang of een regionaal belang en de mate van onderlinge solidariteit.
Governance	
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	De verhouding van de omvang van de organisatie – en in het bijzonder de overhead – ten opzichte van de omvang van de uit te voeren taken en opgaven.
Complexiteit van de governance	De manier waarop de aansturing van RMN en de recreatieschappen is georganiseerd.
Eigenaarschap	De manier waarop de recreatieschappen verantwoordelijk zijn voor RMN.
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	De manier waarop de (collectieve) opdracht geformuleerd wordt, hoe de sturing georganiseerd is en verantwoording wordt afgelegd.
Wendbaarheid/slagvaardigheid	De mate en snelheid waarin de organisatie kan en wil inspelen op externe invloeden en toekomstige ontwikkelvragen
Juridisch	
Grondpositie[1]	De manier waarop het eigendom van de gronden is gepositioneerd binnen de governance structuur.
Compliance	Het voldoen aan wet- en regelgeving.
Bedrijfsmatig	
Ondernemerschap	De mate waarin commerciële activiteiten mogelijk zijn en de manier waarop de risico's genomen kunnen worden.
Efficiëntie	De doelmatigheid; oftewel de mate van inspanning die geleverd moet worden om resultaten te behalen.
Administratieve druk (regeldruk)	De kosten en inspanningen die gemaakt moeten worden om de regels na te leven.

[1] Het wijzigen van de grondpositie is sterk afhankelijk van de gekozen variant en kan binnen de varianten op verschillende wijzen uitgevoerd worden. Dit wordt verder uitgewerkt in de volgende fase.

VERTROUWELIJK

Deelnemersbijdrage	Het effect op de financiële bijdrage van de gemeenten en provincies.
Personeel	
Personele consequenties	De gevolgen voor het personeel in dienst van RMN, in aantal fte en/of in functie.
Ontwikkeling personeel	De mate waarin een match tussen functieprofiel en medewerker aanwezig is of gerealiseerd kan worden.
Transitie	
Transitiekosten	De hoogte van de kosten die gemaakt moeten worden om een verandering door te voeren
Tijd	De tijdsduur dat de transitie geeffectueerd wordt
Transitie effecten	De mate waarin de organisatie zich kan omvormen naar een ander construct

VERTROUWELIJK

5. Toekomstperspectieven

In het verleden is al vaak geschreven en gesproken over toekomstperspectieven. Om verschillende redenen is het er niet van gekomen om een besluit te nemen over de toekomst van RMN (en de recreatieschappen). Doel van het verkennen van verschillende toekomstperspectieven is om een toekomstbestendige en robuuste organisatie neer te zetten die de huidige taken kan continueren én in kan spelen op nieuwe ontwikkelingen én de gestelde problemen bij RMN oplost. De toekomstperspectieven beschrijven verschillende structuren voor zowel de recreatieschappen als RMN. Per variant wordt de structuur beschreven, de gevolgen voor de GR en op welke manier de variant zich verhoudt ten opzichte van de huidige situatie.

5.1 Vormen van samenwerking

Samenwerken heeft onder andere als doel om te komen tot meer kwaliteit, meer efficiency en kostenbesparingen ten opzichte van de taak zelfstandig uit te voeren. Samenwerking betekent echter ook dat compromissen moeten worden gesloten en dan ontkom je er niet aan dat enige autonomie ingeleverd wordt. De mate waarin de betrokken gemeenten en provincies bereid zijn autonomie in te leveren is bepalend voor de samenwerkingsvorm.

Er zijn 3 vormen van samenwerking te onderscheiden:

1) Samenwerking gericht op afstemming zoals een convenant of intentieverklaring
2) Netwerkconstructie waarbij de samenwerking wordt aangegaan om deskundigheid en kapitaal te bundelen zoals een centrumconstructie of DVO
3) Oprichten van een zelfstandige organisatie zoals een GR, BVO, BV/NV of stichting

In het verleden is er al voor gekozen om voor de taken binnen het recreatieveld een zelfstandige organisatie op te richten met een eigen rechtsvorm. De GR voor de recreatieschappen en de BVO voor RMN.

Samenwerking tussen bestuursorganen kan op publiekrechtelijke wijze tot stand komen, maar ook privaatrechtelijk vorm worden gegeven. In de voorliggende paragrafen komen zowel publiek - rechtelijke, publiek-privaatrechtelijke als private perspectieven aan de orde, waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de rechtsvorm van de recreatieschappen en die van RMN. Hierbinnen worden verschillende varianten geschetst. Zie onderstaand figuur.

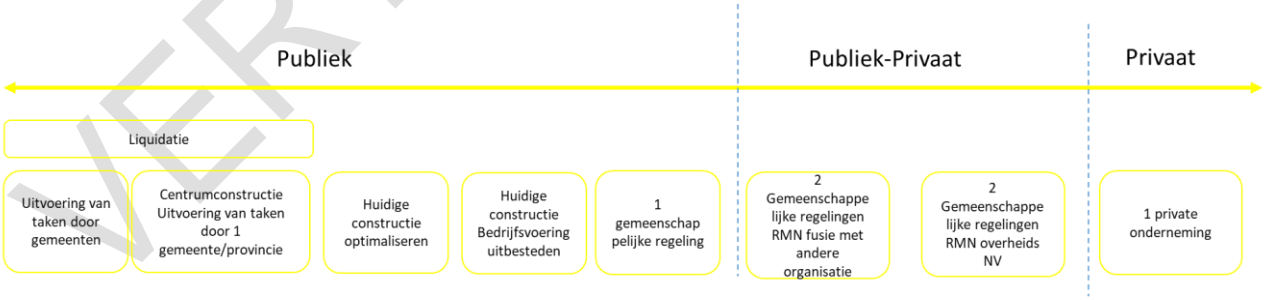

VERTROUWELIJK

5.1.1 Publiekrechtelijke samenwerking

Binnen de publiekrechtelijke samenwerking wordt onderscheidt gemaakt tussen het liquideren van de GR en de BVO en het in standhouden van de regelingen. Deze worden onderstaand toegelicht.

a) Liquidatie

Binnen deze variant zijn 2 subvarianten te onderscheiden: 1) Het liquideren van alleen RMN en 2) het liquideren van RMN en de recreatieschappen. Wanneer alleen RMN geliquideerd wordt, moeten de recreatieschappen op zoek naar een andere partij om de taken van RMN over te nemen. Dit kan bijvoorbeeld via een centrumconstructie of een commerciële of private organisatie.
Bij liquidatie van de gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen en RMN betekent het dat alle taken en verantwoordelijkheden terugvloeien naar de deelnemers. De deelnemers zijn zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud, toezicht en handhaving en exploitatie van de gebieden. Dit gebeurt niet meer in gezamenlijkheid. Voor de taken die nu uitgevoerd worden voor het NPUH en het Routebureau moet een andere oplossing gezocht worden.
Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

Bestuurlijk	Liquidatie	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De individuele invloed op de uitvoering van recreatie neemt toe doordat de taken teruggaan naar de gemeenten.	++
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte neemt af doordat er minder bijeenkomsten en gremia zijn.	++
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het gezamenlijk belang en solidariteit voor de uitvoering van taken zijn verdwenen.	--
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	De organisatie en bijbehorende opdracht is opgeheven en daarmee is dit criterium niet van toepassing.	n.v.t.
Complexiteit van de governance	De aansturing van de uitvoering van taken vindt binnen de gemeentelijke organisatie plaats.	+
Eigenaarschap	Het eigenaarschap is geïntegreerd in het gemeentelijk apparaat.	++
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Er is geen opdrachtgever- opdrachtnemer relatie meer.	+
Wendbaarheid/slagvaardigheid	Voor de individuele gemeente zal het minder gemakkelijk zijn om in te spelen op gezamenlijke toekomstige ontwikkelingen.	--
Juridisch		
Grondpositie	De gronden zullen teruggaan naar de betreffende gemeenten waar ze gelegen zijn.	Terug naar gemeente
Compliance	De uitvoering moet voldoen aan de gebruikelijke wet- en regelgeving.	0

VERTROUWELIJK

Bedrijfsmatig		
Ondernemerschap	Er is minder ondernemerschap mogelijk	-
Efficiëntie	De uitvoering van taken is minder efficiënt doordat er meer afstemming plaats moet vinden.	--
Administratieve druk (regeldruk)	De administratie wordt geïntegreerd in de gemeentelijke administratie.	+
Deelnemersbijdrage	De deelnemersbijdrage komt te vervallen. Iedere gemeente is financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van taken. Onbekend is de positie van de provincies.	--
Personeel		
Personele consequenties	Door de opheffing van de uitvoeringsorganisatie komen de taken en bijbehorende werkzaamheden te vervallen.	--
Ontwikkeling personeel	Niet van toepassing.	0
Transitie		
Transitiekosten	Liquideren van de GR brengt hoge kosten met zich mee in afkoop en proceskosten.	--
Tijd	Naar schatting zal liquidatie minimaal 3-5 jaar in beslag nemen.	--
Transitie effecten	Niet van toepassing.	0

b) Centrumconstructie

Bij deze constructie worden de gemeenschappelijke regelingen en de BVO opgeheven. De gemeenten en provincies mandateren een of meerdere bevoegdheden aan een van de deelnemers. Het bestuursorgaan van de centrumgemeente (of provincie) oefent de gemandateerde bevoegdheid uit namens de deelnemende partijen. Deze constructie wordt vaker gebruikt om een taak uit te voeren die op die manier efficiënter of goedkoper kan worden uitgevoerd. De taken die RMN namens de schappen uitvoert worden dan uitgevoerd door één van de deelnemers. Dit zou ook kunnen gelden voor de taken die uitgevoerd worden voor het NPUH en het Routebureau.

De structuur ziet er als volgt uit.

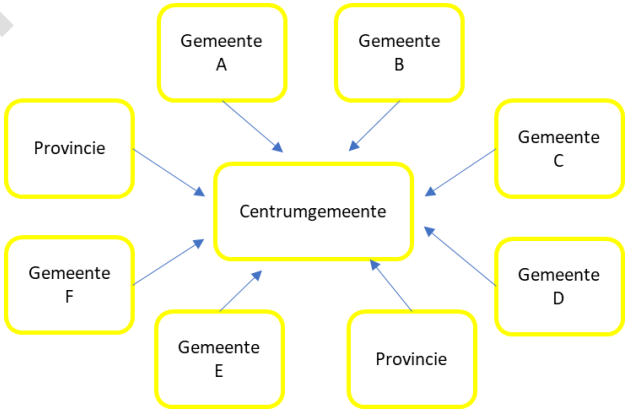

Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

VERTROUWELIJK

Bestuurlijk	Centrumconstructie	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De directe invloed neemt af doordat de uitvoering van taken bij één partij komt te liggen.	-
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte neemt af doordat er minder overleg momenten zijn.	+
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het gezamenlijk belang en solidariteit blijft gelijk.	0
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	De organisatie en bijbehorende opdracht wordt opgeheven en geïntegreerd in de gemeentelijke of provinciale organisatie.	0
Complexiteit van de governance	De complexiteit neemt af.	+
Eigenaarschap	De taken worden overgedragen aan één partij, de organisatie wordt opgeheven.	+
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Het opdrachtgeverschap wordt geregeld in een overeenkomst of DVO.	+
Wendbaarheid/slagvaardigheid	Door het overdragen van taken is het lastiger in te spelen op externe ontwikkelingen. Hier moet eerst afstemming over plaatsvinden.	--
Juridisch		
Grondpositie	De gronden zullen teruggaan naar de betreffende gemeenten waar ze gelegen zijn.	Terug naar gemeente
Compliance	De uitvoering moet voldoen aan de gebruikelijke wet- en regelgeving.	0
Bedrijfsmatig		
Ondernemerschap	Mogelijkheden tot ondernemen is afhankelijk van de afspraken die gemaakt zijn in de overeenkomst.	-
Efficiëntie	De uitvoering van taken is efficiënt geregeld doordat het bij één partij is belegd.	0
Administratieve druk (regeldruk)	De administratieve druk is verminderd en de administratie gaat over in de gemeentelijke of provinciale administratie.	+
Deelnemersbijdrage	Naar verwachting zal de deelnemersbijdrage gelijk blijven.	0

VERTROUWELIJK

Personeel		
Personele consequenties	Door de opheffing van de uitvoeringsorganisatie komen de taken en bijbehorende werkzaamheden te vervallen.	--
Ontwikkeling personeel	Niet van toepassing.	0
Transitie		
Transitiekosten	Liquideren van de BVO brengt hoge kosten met zich mee in afkoop en proceskosten.	-
Tijd	Naar schatting zal liquidatie en overgang naar een centrumconstructie minimaal 2 jaar in beslag nemen.	-
Transitie effecten	Niet van toepassing.	0

c) Huidige constructie optimaliseren

Binnen deze variant worden er geen wijzigingen aangebracht aan de structuur. De benodigde maatregelen zoals genoemd in de organisatiescan van KokxDeVoogd worden geïmplementeerd om RMN goed te laten functioneren, waardoor er een optimalisatie kan plaatsvinden.

Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

Bestuurlijk	Huidige constructie optimaliseren	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De bestuurlijke invloed blijft gelijk aan de huidige situatie.	0
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte blijft gelijk aan de huidige situatie.	0
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het gezamenlijke belang en solidariteit blijft onveranderd.	0
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	De kwetsbaarheid van de organisatie in relatie tot de opdracht blijft gelijk.	0
Complexiteit van de governance	De complexiteit blijft onveranderd.	0
Eigenaarschap	Het eigenaarschap blijft gelijk.	0
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Het opdrachtgever-opdrachtnemerschap blijft gelijk.	0
Wendbaarheid/slagvaardigheid	Dit blijft gelijk aan de huidige situatie.	0
Juridisch		
Grondpositie	De grondpositie blijft gelijk.	0
Compliance	De wet en regelgeving blijft gelijk.	0
Bedrijfsmatig		

VERTROUWELIJK

Ondernemerschap	De manier van ondernemen en het ontwikkelen van commerciële activiteiten blijft gelijk.	0
Efficiëntie	Doordat de maatregelen uit het rapport van KokxdeVoogd worden uitgevoerd zal er efficiënter gewerkt worden.	+
Administratieve druk (regeldruk)	Doordat de maatregelen uit het rapport van KokxdeVoogd worden uitgevoerd zal de administratieve druk wat verbeteren.	+
Deelnemersbijdrage	De deelnemersbijdrage blijft gelijk.	0
Personeel		
Personele consequenties	Het aantal FTE blijft gelijk.	0
Ontwikkeling personeel	De match tussen functieprofiel en medewerker blijft onveranderd.	0
Transitie		
Transitiekosten	Er zullen transitiekosten nodig zijn om alle maatregelen uit het rapport KokxdeVoogd door te voeren.	-
Tijd	Naar schatting zal de transitie 1-2 jaar in beslag nemen.	-
Transitie effecten	Er worden minimale effecten verwacht op de organisatie.	0

d) Uitbesteden van taken aan derden

Dit is een variant op de huidige situatie, waarbij de 2 recreatieschappen en de BVO blijven bestaan, maar de bedrijfsvoering (en eventuele andere taken) door een andere organisatie worden uitgevoerd. Mogelijke samenwerkingspartners zijn bijvoorbeeld de RUD, de ODRU of RNH. De taken die uitgevoerd worden voor NPUH en het Routebureau blijven ongewijzigd. De maatregelen uit de organisatiescan van KokxDeVoogd moeten onverminderd uitgevoerd worden.

De structuur is ongewijzigd ten opzichte van de huidige structuur. Enkele taken worden uitbesteed. Dit ziet er als volgt uit.

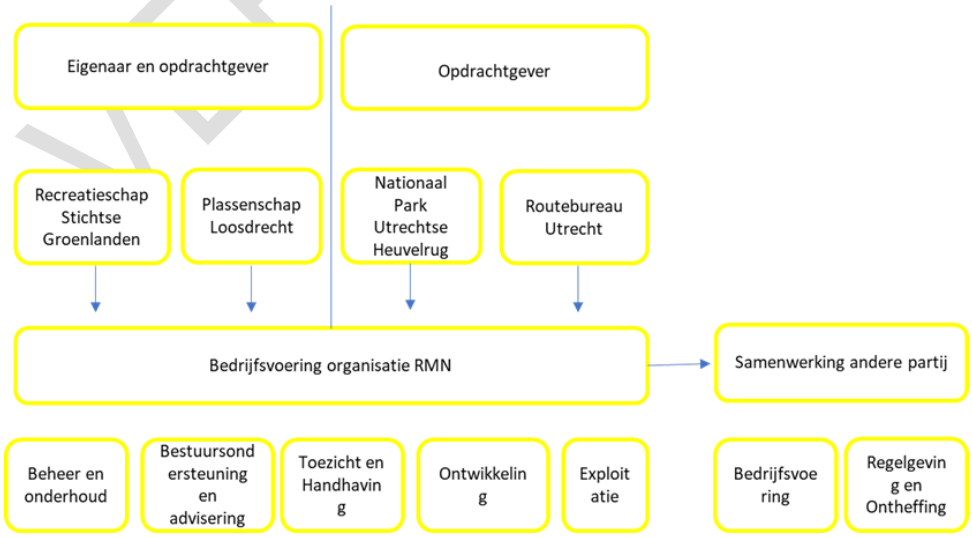

VERTROUWELIJK

Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

Bestuurlijk	Uitbesteden taken aan een andere partij	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De bestuurlijke invloed blijft gelijk aan de huidige situatie.	0
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte blijft gelijk aan de huidige situatie.	0
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het gezamenlijke belang en solidariteit blijft onveranderd.	0
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	De kwetsbaarheid van de organisatie in relatie tot de opdracht blijft gelijk.	0
Complexiteit van de governance	De complexiteit blijft onveranderd.	0
Eigenaarschap	Het eigenaarschap blijft gelijk.	0
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Het opdrachtgever-opdrachtnemerschap blijft gelijk.	0
Wendbaarheid/slagvaardigheid	Dit blijft gelijk aan de huidige situatie.	0
Juridisch		
Grondpositie	De grondpositie blijft gelijk.	0
Compliance	De wet en regelgeving blijft gelijk.	0
Bedrijfsmatig		
Ondernemerschap	De manier van ondernemen en het ontwikkelen van commerciële activiteiten blijft gelijk.	0
Efficiëntie	Taken worden uitbesteed aan een andere partij, waardoor er efficiënter gewerkt kan worden.	+
Administratieve druk (regeldruk)	De administratieve druk blijft gelijk, maar wordt deels uitbesteed.	0
Deelnemersbijdrage	De deelnemersbijdrage blijft gelijk.	0
Personeel		
Personele consequenties	Het aantal FTE kan afnemen, doordat er taken uitbesteed worden.	0
Ontwikkeling personeel	De match tussen functieprofiel en medewerker blijft onveranderd.	0
Transitie		
Transitiekosten	De transitiekosten zullen gering zijn. Dit is afhankelijk of er personele kosten zijn.	-
Tijd	Naar schatting zal de transitie een jaar in beslag nemen.	-

VERTROUWELIJK

Transitie effecten	Er worden minimale effecten verwacht op de organisatie.	-

e) Fusie van de gemeenschappelijke regelingen

Binnen de publiekrechtelijke samenwerking kan ook gekozen worden om de BVO en de beide GR samen te voegen tot 1 gemeenschappelijke regeling. Hierdoor wordt RMN de uitvoeringsorganisatie van dit recreatieschap en is er geen aparte regeling voor de bedrijfsvoeringorganisatie RMN meer nodig. De gemeenten Utrecht en Stichtse Vecht en de provincie Utrecht zijn nu niet langer deelnemer in meerdere schappen. De taken die uitgevoerd worden voor NPUH en het Routebureau blijven ongewijzigd. De maatregelen uit de organisatiescan van KokxdeVoogd moeten onverminderd uitgevoerd worden.

Onderstaande figuur geeft de situatie weer als de twee schappen met elkaar fuseren.

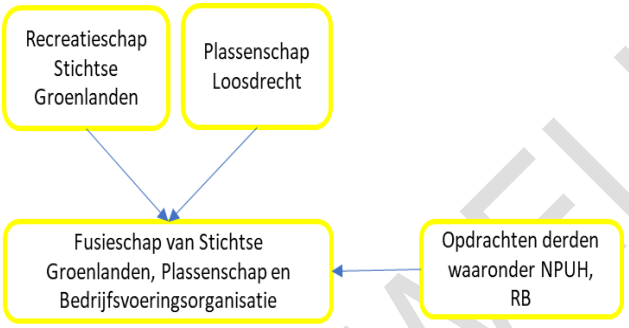

Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

Bestuurlijk	Fusie Gemeenschappelijke Regelingen	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De bestuurlijke invloed zal gelijk blijven.	0
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte zal iets afnemen in vergelijking met de huidige situatie.	+
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het gezamenlijke belang en solidariteit zal gelijk blijven.	0
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	De opdracht zal gelijk blijven ten aanzien van de omvang van de organisatie.	0
Complexiteit van de governance	De complexiteit zal afnemen doordat er een directe aansturing plaatsvindt.	+
Eigenaarschap	De schappen en de uitvoeringsorganisatie worden één organisatie waardoor het huidige eigenaarschap vervalt.	+
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Het opdrachtgeverschap zal vereenvoudigen doordat er een laag verdwijnt.	+

VERTROUWELIJK

Wendbaarheid/slagvaardigheid	Dit zal onveranderd blijven.	0
Juridisch		
Grondpositie	De grondpositie blijft gelijk.	0
Compliance	De wet en regelgeving blijft gelijk.	0
Bedrijfsmatig		
Ondernemerschap	Het zal iets eenvoudiger zijn om commerciële activiteiten te ontplooien doordat de 80-20 regeling anders ingevuld wordt.	+
Efficiëntie	Door een eenvoudige structuur zal de efficiëntie en doelmatigheid vergroot worden.	+
Administratieve druk (regeldruk)	De administratieve druk zal in de overgangsperiode gelijk blijven, maar daarna iets afnemen.	0
Deelnemersbijdrage	De deelnemersbijdrage blijft gelijk.	0
Personeel		
Personele consequenties	Het aantal FTE zal nauwelijks veranderen.	0
Ontwikkeling personeel	De match tussen functieprofiel en medewerker blijft onveranderd.	0
Transitie		
Transitiekosten	De transitiekosten zullen minimaal zijn	0
Tijd	De inschatting is dat de transitie ongeveer 2 jaar in beslag zal nemen.	-
Transitie effecten	Er worden minimale effecten verwacht op de organisatie.	0

VERTROUWELIJK

5.1.2 Publiek – private samenwerking

In deze variant blijven de schappen bestaan, maar wordt RMN een private onderneming of fuseert met een andere organisatie. Hierbij zijn de volgende varianten te onderscheiden:

1) Fusie RMN met een andere organisatie
2) RMN als overheids NV

1) Fusie RMN met een andere organisatie

In deze variant blijven de twee GR-en in stand. RMN fuseert met een andere organisatie en houdt op te bestaan. Hierbij is de keuze tussen een semi- publieke organisatie als Staatsbosbeheer of een private organisatie als Uiterwaarde. Het is aan te bevelen om een fusie aan te gaan met een organisatie die (bijna) dezelfde doelstelling heeft. Bij een fusie met een (semi) publieke organisatie blijft de GR functioneel intact, bij een fusie met een private organisatie zal de GR als aandeelhouder fungeren. Het NPUH en het Routebureau kunnen een eigen uitvoeringsovereenkomst afsluiten met deze organisatie.

De organisatievorm ziet er als volgt uit.

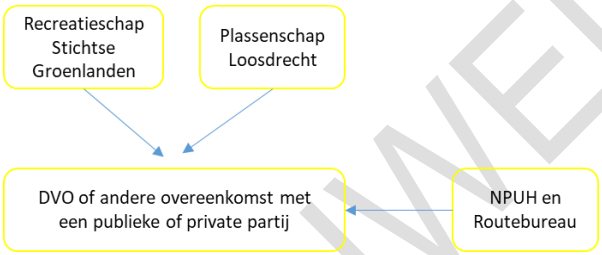

Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

Bestuurlijk	Fusie RMN andere organisatie	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De bestuurlijke invloed blijft onveranderd binnen de schappen, de invloed op de uitvoering zal wat verminderen.	0
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte zal iets afnemen, doordat er minder vergaderingen zijn.	+
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het belang en solidariteit blijft gelijk omdat de schapsstructuur ongewijzigd is.	0
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	Door een fusie neemt de organisatieomvang toe, waardoor de kwetsbaarheid verminderd.	++
Complexiteit van de governance	De complexiteit van de governance verandert nauwelijks.	0
Eigenaarschap	Het eigenaarschap vervalt omdat de schappen geen eigenaar meer zijn van RMN.	+

VERTROUWELIJK

Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Het opdrachtgever-opdrachtnemerschap blijft gelijk.	0
Wendbaarheid/slagvaardigheid	De manier waarop op toekomstige ontwikkelingen ingesprongen kan worden is afhankelijk van de fusiepartner, maar zal naar verwachting gelijk blijven door de structuur.	0
Juridisch		
Grondpositie	Afhankelijk van de fusiepartner en de afspraken kan de grondpositie wijzigen.	Grondpositie kan wijzigen
Compliance	Door een fusie zal het eenvoudiger zijn om te voldoen aan wet- en regelgeving.	+
Bedrijfsmatig		
Ondernemerschap	De 80-20 regeling kan ruimer ingevuld worden of vervallen.	+
Efficiëntie	De administratie zal overgenomen worden door de fusiepartner, dit zal naar verwachting efficiënter en doelmatiger ingevuld worden.	+
Administratieve druk (regeldruk)	De administratieve druk zal gelijk blijven, doordat de schapsstructuur gelijk blijft.	0
Deelnemersbijdrage	Afhankelijk van de afspraken die gemaakt worden met de fusiepartner.	Afhankelijk van de afspraken

VERTROUWELIJK

Personeel		
Personele consequenties	Afhankelijk van de afspraken die gemaakt worden met de fusiepartner. Verwacht kan worden dat er een effect zal plaatsvinden op het aantal FTE.	-
Ontwikkeling personeel	De match tussen functieprofiel en medewerker kan geoptimaliseerd worden.	+
Transitie		
Transitiekosten	Afhankelijk van de afspraken met de fusiepartner zal een 'bruidsschat' betaald moeten worden.	-
Tijd	De inschatting is dat een fusie in 2 jaar geëffectueerd is.	-
Transitie effecten	De transitie zal een groot effect hebben op de organisatie omdat deze fuseert met een andere partij.	++

2) RMN als overheids NV

In deze constructie wordt de BVO RMN opgeheven en gaat verder als overheids NV. Dit is een private rechtsvorm met een aandeelhoudersstructuur. De twee GR zijn aandeelhouder van de overheids NV. Hiervoor wordt een aandeelhoudersovereenkomst vastgelegd. De bestuurlijke taak verschuift naar de directie. Er wordt een Raad van Commissarissen ingesteld. Het NPUH en het Routebureau kunnen een eigen uitvoeringsovereenkomst afsluiten met deze organisatie.

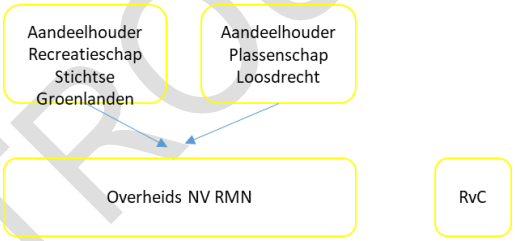

VERTROUWELIJK

Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

Bestuurlijk	RMN als overheids NV	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De bestuurlijke invloed blijft intact via de schappen, maar de invloed richting de overheids NV neemt af.	-
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte neemt af omdat er minder vergaderingen zijn.	+
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het gezamenlijke belang en solidariteit is geborgd binnen de schappen.	0
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	Door de organisatie efficiënt in te richten heeft dit een positief effect op de overhead en de kwetsbaarheid van de organisatie.	+
Complexiteit van de governance	De aansturing en eigenaarschap wordt veranderd, waardoor de complexiteit vereenvoudigd.	+
Eigenaarschap	De schappen worden aandeelhouder van de overheids NV.	++
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Het opdrachtgeverschap wordt anders ingericht doordat de schappen aandeelhouder zijn. De directie is direct opdrachtgever.	++
Wendbaarheid/slagvaardigheid	De overheids NV is makkelijker in staat om direct in te spelen op ontwikkelingen in de markt of andere externe invloeden.	++
Juridisch		
Grondpositie	De grondpositie kan wijzigen, maar kan ook in eigendom blijven bij de schappen.	Grondpositie kan wijzigen
Compliance	De overheids NV moet aan andere, meer eenvoudige wet en regelgeving voldoen.	++
Bedrijfsmatig		
Ondernemerschap	De 80-20 regeling is niet meer van toepassing, waardoor makkelijker ingespeeld kan worden op commerciële activiteiten.	++
Efficiëntie	Er kan met minder inspanning dezelfde resultaten behaald worden.	+
Administratieve druk (regeldruk)	De P&C cyclus wordt anders ingericht, waardoor de administratieve druk verminderd	++
Deelnemersbijdrage	De deelnemersbijdrage komt te vervallen. Bij de start zullen afspraken gemaakt worden over een afkoopsom of anderszins.	Afhankelijk van de afspraken
Personeel		
Personele consequenties	Het aantal FTE zal veranderen	-

VERTROUWELIJK

Ontwikkeling personeel	De match tussen functieprofiel en medewerker wordt geoptimaliseerd.	++
Transitie		
Transitiekosten	Transitiekosten worden hoog ingeschat mede veroorzaakt door personele consequenties.	-
Tijd	De inschatting is dat de transitie 2 jaar in beslag zal nemen.	-
Transitie effecten	De transitie zal een positief effect hebben op de organisatie	++

5.1.3 Private samenwerking

In deze variant worden de GR en de BVO geliquideerd en wordt een zelfstandige private organisatie opgericht of RMN gaat een fusie aan met een private onderneming als Leisurelands. Bij een private variant kan de keuze gemaakt worden tussen een NV of een BV structuur. De gemeenten en beide provincies kunnen aandeelhouder worden van de private onderneming. Het NPUH en het Routebureau kunnen een eigen uitvoeringsovereenkomst afsluiten met deze organisatie.

Onderstaande tabel beschrijft de afwegingscriteria per variant en welk effect dit heeft ten opzichte van de huidige situatie.

Bestuurlijk	Overheids NV	Positief of negatief effect
Bestuurlijke invloed	De bestuurlijke invloed verandert doordat de individuele gemeenten en provincies aandeelhouder zijn in de overheids NV	-
Bestuurlijke drukte	De bestuurlijke drukte vermindert doordat er minder vergaderingen zijn.	++
Gezamenlijk belang en solidariteit	Het gezamenlijke belang en solidariteit neemt af omdat de schapsstructuur verdwijnt.	-
Governance		
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	Door de overheids NV efficiënt in te richten heeft dit een positief effect op de kwetsbaarheid van de organisatie.	++
Complexiteit van de governance	De complexiteit wordt vereenvoudigd doordat de gemeenten en provincies direct aandeelhouder zijn van de overheids NV	+
Eigenaarschap	De individuele gemeenten en provincies zijn aandeelhouder van de overheids NV.	++
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	Het opdrachtgever-opdrachtnemerschap verandert doordat het opdrachtgeverschap bij de directie komt te liggen.	++
Wendbaarheid/slagvaardigheid	De overheids NV kan makkelijk inspelen op ontwikkelingen in de markt en andere externe invloeden.	++
Juridisch		

VERTROUWELIJK

Grondpositie	De grondpositie zal wijzigen doordat de schappen worden opgeheven.	Grondpositie kan wijzigen
Compliance	De overheids NV moet aan andere, meer eenvoudige wet en regelgeving voldoen.	++
Bedrijfsmatig		
Ondernemerschap	De 80-20 regeling is niet meer van toepassing, waardoor makkelijker ingespeeld kan worden op commerciële activiteiten.	++
Efficiëntie	Er kan met minder inspanning dezelfde resultaten behaald worden.	++
Administratieve druk (regeldruk)	De P&C cyclus wordt anders ingericht, waardoor de administratieve druk verminderd	++
Deelnemersbijdrage	De deelnemersbijdrage komt te vervallen. Bij de start zullen afspraken gemaakt worden over een afkoopsom of anderszins.	Afhankelijk van de afspraken
Personeel		
Personele consequenties	Het aantal FTE zal veranderen	--
Ontwikkeling personeel	De match tussen functieprofiel en medewerker wordt geoptimaliseerd.	++
Transitie		
Transitiekosten	Transitiekosten worden hoog ingeschat mede veroorzaakt door personele consequenties en de liquidatie van de GR.	-
Tijd	De inschatting is dat de transitie 2-3 jaar in beslag zal nemen.	-
Transitie effecten	De transitie zal een positief effect hebben op de organisatie	++

VERTROUWELIJK

5.2 Afweging

In onderstaande tabel wordt de afweging per variant gemaakt. Iedere variant wordt afgezet tegen de huidige situatie, waarbij de huidige situatie op ‘0’ is gezet. Een positief effect wordt zichtbaar gemaakt met een ‘+’, een negatief effect met een ‘- ‘.

Organisatievorm		**Publiek**					**Publiek-Privaat**		**Privaat**
Criteria	Huidige constructie	Huidige constructie optimaliseren	Liquidatie GR + RMN	Centrum constructie	Huidige constructie bedrijfsvoering	1GR	2GR RMN fusie	2GR RMN Overheids NV	1 NV
Bestuurlijk									
Bestuurlijke invloed	**0**	**0**	**++**	**-**	0	0	0	-	**-**
Bestuurlijke drukte	**0**	**0**	**++**	**+**	0	+	+	+	**++**
Gezamenlijk belang en solidariteit	**0**	**0**	--	**0**	0	0	0	0	**-**
Governance									
Omvang organisatie in relatie tot opdracht	**0**	**0**	**n.v.t.**	0	0	0	++	+	**++**
Complexiteit van de governance	**0**	**0**	**+**	**+**	0	+	0	+	**+**
Eigenaarschap	**0**	**0**	**++**	+	0	+	+	++	**++**
Opdrachtgever-opdrachtnemerschap	**0**	**0**	**+**	**+**	0	+	0	++	**++**
Wendbaarheid/slagvaardigheid	**0**	**0**	--	**--**	0	0	0	++	**++**
Juridisch									
Grondpositie	**0**	**0**	**Terug naar gemeente**	**Terug naar gemeente**	0	0	Grondpositie kan wijzigen	Grondpositie kan wijzigen	**Grondpositie kan wijzigen**
Compliance	**0**	**0**	**0**	**0**	0	0	+	++	**++**
Bedrijfsmatig									
Ondernemerschap	**0**	**0**	-	**-**	0	+	+	++	**++**
Efficiëntie	**0**	**+**	--	0	+	+	+	+	**++**
Administratieve druk (regeldruk)	**0**	**+**	**+**	**+**	0	0	0	++	**++**
Deelnemersbijdrage	**0**	**0**	--	**0**	0	0	Afhankelijk van de afspraken	Afhankelijk van de afspraken	**Afhankelijk van de afspraken**
Personeel									
Personele consequenties	**0**	**0**	--	**--**	0	0	-	-	**--**
Ontwikkeling personeel	**0**	**0**	**0**	**0**	0	0	+	++	**++**
Transitie									
Transitiekosten	**0**	**-**	--	**-**	-	0	-	-	**-**
Tijd	**0**	**-**	--	-	-	-	-	-	-
Transitie effecten	**0**	**0**	0	0	-	0	++	++	++

VERTROUWELIJK

6. Conclusie

Er is eerder in deze notitie geconcludeerd dat RMN een kwetsbare organisatie is, dat er een complexe structuur is en dat RMN beperkt wordt door de 80-20 regeling. Daarnaast zijn verschillende uitgangspunten benoemd. Dit is verwoord in verschillende criteria om de varianten te kunnen wegen en houvast te bieden om een richting te kunnen kiezen die verder uitgewerkt kan worden.

Ongeacht de oplossingsrichting moeten de basisfuncties eerst op orde gebracht worden. De aanbevelingen uit de organisatiescan van KokxDeVoogd zijn onderdeel van de basisfuncties. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden, kan het betekenen dat de individuele deelnemers een eigen afweging maken, die consequenties heeft voor de andere deelnemers.

De conclusies zijn verwoord vanuit het perspectief van RMN, zoals deze hele notitie is geschreven. Dat neemt niet weg dat een oplossingsrichting (bijna) altijd consequenties heeft voor de recreatieschappen.

Op basis van de probleemstelling, de uitgangspunten en het afwegingskader kan het volgende geconcludeerd worden per variant.

Publieke constructies

Probleemstelling	liquidatie	centrumconstructie	huidige situatie optimaliseren	huidige constructie en taken uitbesteden	1 gemeenschappelijke regeling
Opheffen kwetsbaarheid RMN					
De complexe structuur					
Toekomstbestendig maken van de organisatie	nvt	nvt			
Uitgangspunten blijven gelijk					

	positief
	gedeeltelijk
	negatief

a) *Liquidatie*
Bij deze variant kan geconcludeerd worden dat de collectiviteit en de solidariteit komt te vervallen omdat de deelnemers individueel de taken gaan uitvoeren. Er is geen gezamenlijke uitvoeringsorganisatie meer. Hiermee komt de doelstelling van de recreatieschappen te vervallen. De gemeenten moeten zelf zorgdragen voor beheer, uitvoering en ontwikkeling van de recreatietaken. De huidige uitgangspunten komen te vervallen, maar een groot deel van de huidige problematiek vervalt.

b) *Centrumconstructie*
Bij deze variant blijft er nog een bepaalde mate van collectiviteit omdat de beheertaken door één gemeente of provincie uitgevoerd wordt. De onderlinge solidariteit zal gelijk blijven. De deelnemers moeten de huidige uitgangspunten opnieuw tegen het licht houden om te bezien welke zij belangrijk achten en hoe dit opnieuw vorm gaat krijgen.

c) *Huidige situatie optimaliseren*
In deze variant blijven de uitgangspunten ongewijzigd. De huidige probleemstelling blijft onveranderd. Er moeten veel maatregelen genomen worden om een deel van de kwetsbaarheid op te heffen door de maatregelen uit de organisatiescan uit te voeren. De schaalgrootte en de beperking van de 80-20 regeling blijven onveranderd.

d) *Huidige constructie en uitbesteden van taken*
Deze variant is vrijwel gelijk aan de huidige situatie optimaliseren. Door het uitbesteden van taken is het mogelijk om een klein deel van de kwetsbaarheid op te lossen

e) *1 Gemeenschappelijke Regeling*
Ook in deze variant blijven de uitgangspunten gelijk. Er is een vereenvoudiging van de complexiteit in de aansturingsstructuur, maar de organisatie blijft kwetsbaar door de grootte van de taken ten opzichte van de organisatie.

VERTROUWELIJK

Publiek-private constructies

Probleemstelling	2 GR, RMN fusie andere organisatie	2 GR, RMN Overheids NV
Opheffen kwestbaarheid RMN		
De complexe structuur		
Toekomstbestendig maken van de organisatie		
Uitgangspunten blijven gelijk		

	positief
	gedeeltelijk
	negatief

a) *2 Gemeenschappelijke regelingen, RMN fusie andere organisatie*
Bij deze variant blijft een groot deel van de uitgangspunten overeind doordat de GR blijven bestaan. Door een fusie met een andere organisatie aan te gaan, is het eenvoudiger om de kwetsbaarheid van RMN op te heffen doordat zij opgaat in een ander gelijk denkende organisatie. De beperking van de 80-20 regeling vervalt. De complexiteit van de aansturing zal veranderen doordat de GR alleen nog opdrachtgever is aan de uitvoeringsorganisatie. Het eigenaarschap veranderd hiermee.

b) *2 Gemeenschappelijke Regelingen, RMN Overheids NV*
Door de instandhouding van de 2 Gemeenschappelijke Regelingen blijven de uitgangspunten overeind. Door de vorming van een overheids NV wordt de kwetsbaarheid van de organisatie opgeheven en is de overheids NV beter in staat om zich voor te bereiden op toekomstige ontwikkelingen. De complexiteit van de aansturing wordt vereenvoudigd.

Private constructie

Probleemstelling	Overheids NV of BV
Opheffen kwestbaarheid RMN	
De complexe structuur	
Toekomstbestendig maken van de organisatie	
Uitgangspunten blijven gelijk	

	positief
	gedeeltelijk
	negatief

a) *Overheids NV of BV*
In deze variant moeten de uitgangspunten opnieuw bezien worden. Deze blijven niet allemaal ongewijzigd doordat de Gemeenschappelijke Regelingen opgeheven worden. Door de vorming van een Overheids NV of BV wordt de kwetsbaarheid van de organisatie opgelost, is de organisatie beter in staat in te spelen op toekomstige ontwikkelingen en is de aansturing vereenvoudigd.

VERTROUWELIJK

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
Dhr. S. Koycu
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143469
koycus@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
804913/1411000

Uw kenmerk

Betreft: Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over het indienen van zienswijzen op de financiële stukken van de recreatieschappen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: Zienswijzen financiële stukken recreatieschappen

Kenmerk: 804913/1411000

Bijlagen: 9 (brief GS aan PS, Voordracht met besluit, financieel overzicht bij voordracht, brief GS van 4 maart jl. en financiële stukken van vijf recreatieschappen)

Ontwerpbesluit

1. Inleiding

Op grond van artikel 58b en 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) worden de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en provinciale staten van de deelnemende provincies in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen in te dienen over de concept jaarrekeningen, begrotingswijzigingen en begrotingen van de desbetreffende gemeenschappelijke regelingen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt is het van belang dat er aandacht is voor verbonden partijen waar de provincie een financiële en/of bestuurlijke relatie mee heeft. De provincie Noord-Holland neemt deel in de gemeenschappelijke regelingen van vijf recreatieschappen:
- Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,
- Recreatieschap Groengebied Amstelland,
- Recreatieschap Spaarnwoude,
- Recreatieschap Twiske- Waterland,
- Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

De recreatieschappen zijn opgericht om laagdrempelige recreatie dicht bij de stedelijke bebouwing mogelijk te maken. De recreatieschappen worden gefinancierd door de bijdragen van de participanten en uit huur- en pachtopbrengsten. De bovengenoemde eerste vier recreatieschappen, hebben hun uitvoerende taken via een raamcontract uitbesteed aan Recreatie Noord-Holland NV (RNH). Het Plassenschap Loosdrecht e.o. heeft de uitvoerende taken uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling Recreatie Midden Nederland (RMN).

RNH en RMN bieden jaarlijks middels de begrotingen van de recreatieschappen een totaalpakket aan diensten aan. Tot de uitvoerende taken van RNH en RMN behoort ook het opstellen van jaarrekeningen, begrotingswijzigingen en begrotingen.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De resultaten uit de jaarrekeningen 2019 zijn in de bijlage bij deze voordracht in beeld gebracht. De resultaten komen ten laste van de algemene reserve van de betreffende recreatieschappen ofwel worden daaraan toegevoegd.

De concept jaarrekeningen 2019, concept begrotingswijzigingen 2020 en concept begrotingen 2021 zijn gebaseerd op door de dagelijks besturen vastgestelde financiële uitgangspunten. Deze stukken zijn door de dagelijkse besturen voorlopig vastgesteld en aan de deelnemers ter beoordeling aangeboden.

Plassenschap Loosdrecht e.o. heeft nog geen jaarrekening 2019 en begroting 2021 ingediend.
RMN heeft gemeld dat het niet mogelijk is de concept jaarrekening 2019 en concept begroting 2021van Plassenschap Loosdrecht e.o. aan te leveren vóór 15 april, zoals is bepaald in de gemeenschappelijke regeling. Zij geeft als redenen hiervoor de interne problemen als capaciteitsproblemen, uitval van business controller etc., aan.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de RMN-recreatieschappen tot 12 oktober 2020 uitstel gegeven voor het indienen van de financiële stukken afwijkend van de wettelijk verplichting dit vóór 15 juli (jaarrekening) en vóór 1 augustus (begroting) te doen. Dit betekent dat RMN de jaarrekening 2019 en concept begroting 2021 voor Plassenschap Loosdrecht e.o. eind juni bij de deelnemers zal aanbieden voor het indienen van zienswijzen. Wij zullen deze stukken daarom later apart aan PS voordragen.

Dit is het tweede jaar op rij dat uitstel wordt aangevraagd bij het ministerie van BZK. Indien volgend jaar nogmaals uitstel wordt aangevraagd, kan dit voor de toezichthouder aanleiding zijn om het schap onder toezicht te stellen. Het is van groot belang dat de ingezette acties en structurele verbetermaatregelen gerealiseerd worden. Naast dat de opbouw van de begroting wordt aangepast en verbeterd, zijn tevens enkele structurele maatregelen door RMN in gang gezet om te voorkomen dat in komende jaren wederom uitstel moet worden aangevraagd.

Begrotingswijziging 2020 bij Plassenschap Loosdrecht e.o.
Het Plassenschap Loosdrecht heeft tijdens de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 11 maart 2020 een eerste begrotingswijziging 2020 voor zienswijze vastgesteld. Het Schap ziet zich genoodzaakt een incidentele verhoging van de deelnemersbijdragen van 28% te moeten doorvoeren. Dit percentage geldt voor de deelnemers gemeenten Wijdemeren en Stichtse Vecht

en de Provincies Noord-Holland en Utrecht. Voor Noord-Holland betekent dat een extra bijdrage van € 137.601,-. De redenen hiervoor zijn:
- bestemmingsreserve is uitgeput;
- kosten voor de 1e fase van de transitie van de organisatie;
- verhoging van accountantskosten;
- kosten voor bovenformativiteit;
- kosten voor digitalisering en outsourcing ontheffingverlening;
- onderhoud materieel.

Een tweede begrotingswijziging voor 2020 is in voorbereiding. Het is niet bekend of deze gevolgen zal hebben voor de deelnemersbijdrage.
Lees meer over de (financiële) positie van RMN en het Plassenschap onder de kop 'zienswijzen provincie' in de laatste alinea.

Provinciaal budget

Het provinciale budget voor de recreatieschappen in 2020 en 2021 zal verhoogd moeten worden met budget dat hiervoor beschikbaar is in de stelpost Prijsstijgingen om onze bijdrage in de concept begrotingswijziging 2020 en concept begrotingen 2021 te kunnen betalen.
Het budget voor de recreatieschappen wordt jaarlijks geïndexeerd.
Als bijlage treft u een overzicht aan van het budget voor recreatieschappen.

Meerjarenperspectief en programma-accenten voor 2021 bij recreatieschappen

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM)
Actuele ontwikkelingen:
- Ontwikkelen en vaststellen visie
- Biodiversiteit krijgt een grotere rol bij het beheer van de gebieden;
- De overdadige groei van onderwaterplanten in Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Recreatieschap Groengebied Amstelland (GGA)
Actuele ontwikkelingen:
- Verdere implementatie NNN beleid
- Implementatie nieuwe omgevingswet
- Nieuwe MRA agenda
- Invulling woningbouw-opgave in de MRA
- Actualisatie en evaluatie evenementenbeleid in Ouder-Amstel en Amsterdam

Recreatieschap Spaarnwoude

Actuele ontwikkelingen:
- Vaststelling toekomstvisie Spaarnwoude Park en vaststelling uitvoeringsprogramma voor meerjarige investeringen en onderhoud
- Afspraken met Staatsbosbeheer over verlenging erfpachtcontracten voor het economisch eigendom van het recreatieschap
- Afnemend maatschappelijk draagvlak voor evenementen
- Brede maatschappelijke aandacht over biodiversiteit

De visie is voor zienswijzen aangeboden aan raden en staten. De nadruk in de zienswijzen lag op het vinden van balans natuur en recreatie. Uit een aantal ingediende zienswijzen blijkt de bezorgdheid over de ontwikkeling van natuur en landschap in Spaarnwoude. De zorgpunten waren bijvoorbeeld of bij uitbreiding de natuurwaarden voldoende zijn geborgd in de visie, mogelijke effecten van verandering of uitbreiding van natuurwaarden op (verandering van) het landschap en het eventuele effect van meer bezoekers en meer ruimte voor recreatie en toerisme op de kwaliteit van natuur en landschap. Vanuit de provincie is als zienswijze aangegeven dat de visie binnen de beschikbare middelen dient te worden uitgevoerd.

Recreatieschap Twiske-Waterland
Actuele ontwikkelingen
- Ontwikkeling beleid MRA regio
- Ontwikkeling beleid en uitvoering Amsterdam Wetlands/VP Laag Holland
- Versterken Markermeerdijk

Het Ambitiedocument is voor zienswijzen aangeboden aan de raden en staten en zal in 2020 worden vastgesteld. De nadruk in de zienswijzen lag op borging van natuurwaarden in relatie tot het recreatief gebruik, met name ten aanzien van evenementen. Na vaststelling zal een meerjaren uitvoeringsprogramma worden opgesteld.

Zienswijzen provincie

Beheersen kosten
Aangezien de recreatieschappen, net zoals velen, te maken hebben met de gevolgen van de coronacrisis, lijkt het ons verstandig dat de recreatieschappen pas op de plaats maken wat betreft de huidige uitgaven en de plannen voor de nabije toekomst. Met grote waarschijnlijkheid zullen de recreatieschappen geconfronteerd worden met lagere inkomsten uit huur/pacht, uit evenementen en andere activiteiten door ondernemers. De deelnemers aan de gemeenschappelijke regelingen van de recreatieschappen, die het grootste deel van de uitgaven met hun bijdragen dragen, kunnen zelf te maken krijgen met bezuinigingen, prioritering, wegvallen van belastinginkomsten en korting in hun doeluitkeringen.
Daarom stellen wij u voor aan de recreatieschappen als zienswijze mee te geven dat zij ontwikkelingen die om nieuwe (grote) financiële uitgaven vragen uit te stellen of op te schorten. Daarnaast om kritisch te kijken naar de uitvoering van beheertaken, daarbij efficiëntie te boeken en te zoeken naar manieren van kostenbesparend beheer. Dit kan meegenomen worden in de planning en control cyclus van de recreatieschappen. Op deze manier kunnen de

recreatieschappen eventuele financiële tegenvallers zelf opvangen in plaats van direct de rekening bij de deelnemers neer te leggen door verhoging van de deelnemersbijdragen.

Positie reserves en voorzieningen bij recreatieschappen die door RNH worden beheerd
De huidige opbouw van de begrotingen geeft een beter beeld van de benodigde reserves dan voorheen het geval was. Wat opvalt is dat bij de meeste recreatieschappen (behalve bij RAUM+IJ-Z) de algemene reserves relatief hoog zijn ten opzichte van de bestemmingsreserves en de voorzieningen. De algemene reserves nemen ook voornamelijk toe. Hoe dit zich verhoudt tot de stijgende deelnemersbijdragen over dezelfde jaren wordt niet geheel duidelijk. Het blijft daarom belangrijk om in de Algemene Besturen de discussie te voeren over de omvang van de reserves, juist in relatie tot de deelnemersbijdragen en het verhogen daarvan.

Toekomst RMN en Plassenschap Loosdrecht e.o.
In onze brief van 4 maart jl., met kenmerk 772861/1368292, hebben wij u geïnformeerd over 'de stand van zaken recreatieschappen'. De (financiële) problemen bij RMN komen door onder andere een geconstateerd begrotingstekort in 2019, een gebrekkige bedrijfsvoering en een tekort aan capaciteit. Naar aanleiding van deze conclusie heeft het RMN-bestuur de directeur gevraagd om haar deelnemers mee te nemen in de geschetste problematiek omdat dit (financiële) gevolgen voor hen heeft. Hiertoe is een plan van aanpak opgesteld. Als onderdeel van dit plan van aanpak zullen verschillende toekomstperspectieven voor de governance/organisatie van het beheer van de gebieden door een onderzoeksbureau worden uitgewerkt. Het eindrapport wordt op 15 juni a.s. opgeleverd.
Bij de genoemde nieuwe toekomstperspectieven, ook in relatie tot de twee recreatieschappen Plassenschap Loosdrecht en Stichtse Groenlanden, zullen verschillende varianten worden uitgewerkt en toegelicht. Daarbij hoort dat het Plassenschap nadenkt over de gevolgen van de verschillende varianten. Het gebied van het Plassenschap valt samen met het werkingsgebied van het programma Oostelijke Vechtplassen. In dat programma wordt mede invulling gegeven aan de beleidsvragen die het Plassenschap aangaan. Voor de provincie Noord-Holland is het ook een optie dat het Plassenschap mogelijk zelf de beheerwerkzaamheden uitvoert.

Wij stellen uw Staten voor in te stemmen met de gevraagde eerste begrotingswijziging 2020 en de aangepaste tarieven 2020 die het recreatieschap hanteert. Daarbij stellen wij voor als zienswijze mee te geven dat de provincie de huidige situatie betreurt. Deze situatie onderstreept dat organisatorische verandering bij RMN noodzakelijk is. Aangezien het proces hiertoe reeds in gang is gezet en de organisatie moet blijven functioneren tot op het moment dat een besluit hierover is genomen, de provincie zich genoodzaakt voelt deze bijdrage te leveren. Wij stellen u daarom voor het bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o. te vragen om na 15 juni a.s. als mede-eigenaar van RMN een adequaat besluit te nemen voor de toekomst van RMN en ons nog voor de zomerreces daarover te informeren.
Wanneer de jaarrekening 2019 en de conceptbegroting 2021 van Plassenschap Loosdrecht e.o. worden aangeleverd, zullen wij deze u apart voor zienswijzen voorleggen.

4. Proces en procedure

De zienswijzen van de provincie Noord-Holland versturen wij aan de dagelijkse besturen van de recreatieschappen. Gezien de korte doorlooptijd tussen ontvangst van de stukken en behandeling door PS zullen wij een concept reactie versturen na de behandeling van deze voordracht in de commissievergadering (NLG) van 8 juni a.s. Dit is afgestemd met de recreatieschappen.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 27-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020,

gelet op artikel 58b en 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

besluiten:

1. Kennis te nemen van de jaarrekeningen 2019 en de concept begrotingen 2021 van:
   - Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer,
   - Recreatieschap Groengebied Amstelland,
   - Recreatieschap Spaarnwoude,
   - Recreatieschap Twiske-Waterland.

2. in te stemmen met de eerste begrotingswijziging 2020 en de aangepaste tarieven in 2020 van Plassenschap Loosdrecht e.o. Daarbij als zienswijze in te dienen dat de provincie de huidige situatie bij RMN betreurt. Aangezien het proces voor organisatieverandering bij RMN reeds in gang is gezet en de organisatie moet blijven functioneren tot op het moment dat een besluit hierover is genomen, de provincie zich genoodzaakt voelt de verhoogde bijdrage te leveren. Wij vragen aan het bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o. om na 15 juni a.s. als medeeigenaar van RMN een adequaat besluit te nemen voor de toekomst van RMN en ons nog vóór de aanstaande zomerreces daarover te informeren.

3. Onderstaande zienswijzen op de concept begrotingen 2021 van de onder 1 genoemde recreatieschappen vast te stellen:
   a) Gezien de huidige en nog te verwachten effecten van coronacrisis, vragen wij uw bestuur:
      - pas op de plaats te maken door de ontwikkelingen die om nieuwe (grote) financiële uitgaven vragen, behalve de uitgaven voor veiligheid, uit te stellen of op te schorten;
      - kritisch te kijken naar de uitvoering van beheertaken en daarbij efficiëntie te boeken;
      - naar nieuwe manieren van beheer, denk daarbij aan governance, te zoeken om kosten te besparen.

   Op deze manier voor uw recreatieschap financiële ruimte te creëren om de eventuele financiële klappen te kunnen vangen;

   b) in de Algemene Besturen van uw recreatieschap de discussie te voeren over de omvang van de relatief hoge reserves, ook in relatie tot de deelnemersbijdragen.

4. De zienswijzen op de concept begrotingen 2021 toe te sturen aan het dagelijks bestuur van de onder 1 genoemde recreatieschappen. Aan het dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o. onder 2 genoemde zienswijze toe te sturen.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Bijlage bij registratienummer 804913/1411000

Provinciale bijdrage aan de recreatieschappen					
Recreatieschap	**Begroting 2020**	**Begrotings-wijziging 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Spaarnwoude SPW	€ 1.927.523	€ 1.927.523			
Spaarnwoude SGP	€ 725.778	€ 725.778			
Totaal	**€ 2.653.301**	**€ 2.653.301**	**€ 2.722.287**	**€ 2.831.178**	**2.944.385**
Alkmaarder en Uitgeestermeer	€ 585.887	€ 585.887			
Buitenlanden	€ 216.769	€ 216.769			
Totaal	**€ 802.656**	**€ 802.656**	**€ 818.950**	**€ 835.575**	**€ 852.537**
t Twiske	€ 1.037.725	€ 1.037.725			
Waterland	€ 352.073	€ 352.073			
Totaal	**€ 1.389.798**	**€ 1.389.798**	**€1.425.933**	**€ 1.463.007**	**€ 1.501.045**
Groengebied Amstelland	**€ 920.593**	**€ 920.593**	**€ 944.528**	**€ 969.086**	**€ 994.282**
Plassenschap Loosdrecht	**€ 516.352**	**€ 653.953**	***€ 680.111***	***€ 707.315***	***€ 735.607***
Totale bijdrage recreatieschappen	**€ 6.282.700**	**€ 6.420.301**	**€ 6.591.809**	**€ 6.806.161**	**€ 7.027.856**

- De programmabegrotingen 2021 van Spaarnwoude, RAUM en Twiske-Waterland worden op een geconsolideerde wijze opgesteld en aangeboden waardoor de splitsing van deelbegrotingen binnen deze recreatieschappen vanaf 2021 niet meer apart zichtbaar is.
- Plassenschap Loosdrecht: het Plassenschap heeft nu alleen een verzoek voor begrotingswijziging 2020 ingediend (28% verhoging van de huidige bijdragen) en heeft aangegeven dat de jaarrekening 2019 en conceptbegroting 2021 later zullen worden aangeleverd. De bedragen 2021 t/m 2023 zijn voorlopige ingeschatte bedragen op grond van het besluitvoorstel voor het Dagelijks Bestuur op 11 maart 2020. Wij hebben het aangekondigde bedrag voor de 1ste begrotingswijziging 2020 (€ 653.953,- waarvan € 111.253,- 20,5% transparantie/doorschuif BTW) als uitgangspunt genomen en deze voor de jaren daarna vermeerderd met een index van 4%. Dit is het percentage waarmee in de Kaderbrief 2020 gerekend is voor de indexering.

Bijlage bij registratienummer 804913/1411000

Rekeningresultaat 2019

Recreatieschap	Begroting 2019	Jaarrekening 2019	Verschil
Groengebied Amstelland	-300.942	-1.471.506	-1.170.564*
Twiske	-142.743	13.380	156.123
Landschap Waterland	16.683	120.255	103.572
Spaarnwoude	-1.309.181	-62.399	1.093.920
Plassenschap Loosdrecht	20.800	Niet ontvangen	onbekend
Alkmaarder- en Uitgeestermeer	-302.673	-329.678	-27.005
Buitenlande/ IJ tot Z	-45.385	-64.205	-18.820

* Toelichting in de jaarrekening: De reguliere werkzaamheden vallen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil zit in de administratieve overboeking van € 1.397.070,– startkapitaal voor de voorziening Groot onderhoud. In begrotingswijziging 2019 is dit bedrag niet via de exploitatie verwerkt.

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **29-06-2020**
Commissie NLG
Datum commissievergadering **08-06-2020**

18 juni 2020

Onderwerp: Voordracht Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen

Advies commissie NLG:

De *Voordrachten Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

6. **A-agenda Recreatieschappen**

6.a Zienswijzen 2020 financiële stukken recreatieschappen (A-agenda NLG 08-06-2020)

Eerste termijn
De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat zijn fractie zich kan vinden in veel punten van de zienswijze. De PVV vindt het een goede zaak als er een algemene bestuurlijke discussie is over de omvang van de groeiende reserves in relatie tot de deelnemersbijdrage en het verhogen daarvan. Tevens ondersteunt de PPV het punt dat de recreatieschappen door de coronacrisis er verstandig aan doen om pas op de plaats te maken wat betreft de huidige uitgaven en de plannen voor de nabije toekomst.

Mevrouw **Er** (GroenLinks) merkt op dat GroenLinks het voornamelijk eens is met de punten die genoemd worden in de zienswijze. In hoeverre is echter bekend wat de coronacrisis voor de recreatieschappen zal betekenen? Deze vraag is al gedeeltelijk beantwoord bij agendapunt 4.b. Gedeputeerde Zaal ging toen voornamelijk in op Spaarnwoude. Is een en ander ook al inzichtelijk voor de andere recreatieschappen en wordt rekening gehouden met een verhoging van de bijdrage?

De heer **Kohler** (FvD) heeft bij de behandeling van agendapunt 4.b (Kaderbrief 2021) van gedeputeerde Zaal al een belangrijk deel van de antwoorden gehad op de vragen en suggesties van Forum voor Democratie. Zijn fractie is vooral blij met de geplande inventarisatie van de tekorten die mogelijk ontstaan. Dat de weerstandsvermogens van de verschillende recreatieschappen tekortschieten, is wel duidelijk.

Forum voor Demcratie draagt de recreatiegebieden een warm hart toe. Zij is blij met de plannen. Op de begroting heeft de heer Kohler weinig commentaar. Hij blijft het echter jammer vinden niet de begroting van Geestmerambacht te zien, omdat de provincie zich daar een jaar geleden als partner uit heeft teruggetrokken. Als gevolg van ruzie over ziekenhuizen en gemeentelijke herindelingen tussen Heerhugowaard en Alkmaar dreigen die partners hun deelname in Geestmerambacht ook op te zeggen. Ook in Bergen wordt de deelname in Geestmerambacht heroverwogen. De heer Kohler zou graag zien dat de provincie hierin haar verantwoordelijkheid neemt en een bemiddelende rol gaat spelen.

De recreatiegebieden zijn van onschatbare waarde, vooral ook omdat ze de druk op de kwetsbare duingebieden verlichten. Wat FvD betreft mag de provincie daarom ruimhartiger bijdragen en zelfs initiatief nemen voor uitbreiding van het aantal recreatiegebieden in Noord-Holland. Wat FvD betreft mag er wel wat geld bij om dit te realiseren. Daarmee komt de heer Kohler op het zorgpunt dat ook door anderen is besproken. De inkomsten uit de gebiedsexploitatie worden in 2020 en wellicht in 2021 bij lange na niet gehaald. Spaarnwoude is alleen al voor 40% afhankelijk van de inkomsten uit gebiedsexploitatie, hetgeen best zorgelijk is. Ook het weerstandsvermogen biedt onvoldoende soelaas biedt. De gemeenten zullen voor die tekorten de portemonnee niet trekken, aangezien zij in deze crisis hun eigen zorgen hebben. De provincie zit op een grote zak met geld waarmee zij zich nauwelijks raad weet, gelet op de naïeve planloze actie om 100 miljoen euro vrij te maken voor het plaatsen van wat extra zonnepanelen in de provincie. Geld zoekt bestemming! TenneT en Liander staat het zweet in de handen. Er is nog helemaal geen infrastructuur. FvD zou liever zien dat deze zak met geld besteed wordt aan plannen die al klaarliggen en waarvan het resultaat realiseerbaar is en ten goede komt aan de inwoners. Om die reden ziet FvD graag dat de provincie de dreigende tekorten voor de recreatieschappen geheel gaat aanvullen, zodat de plannen waar natuur en bevolking bij gebaat zijn, gewoon doorgang kunnen vinden.

De heer **Zoon** (PvdD) meent dat de recreatieschappen geen gezonde basis hebben voor de toekomst. Het globale beeld is dat er minder geld gaat naar onderhoud, ontwikkeling en inrichting. Door onder meer de coronacrisis en maatschappelijke veranderingen ten aanzien van festivals stellen GS nu voor om een pas op de plaats te maken. Verwacht de gedeputeerde niet dat dat ten koste zal gaan van de ontwikkelingen of provinciale doelen als biodiversiteit en implementatie van NNN? Ook is het maar de vraag of de grotere efficiëntie die wordt voorgesteld, mogelijk is. Dat was immers al het beleid van de afgelopen jaren was. De Partij voor de Dieren zou dan ook graag van GS een alternatief horen op de zienswijzen onder punt 3. Is er geen andere manier dan de voorgestelde vermindering en versobering voor de komende jaren?

Mevrouw **Dekker** (CDA) wijst erop dat gedeputeerde Zaal bij de behandeling van agendapunt 4. al een aardig voorschot gaf op de inbreng van het CDA. Mevrouw Dekker leest tussen de regels van de financiële stukken door dat de recreatieschappen grote moeilijkheden ervaren, als gevolg van de onzekerheid van de ingeslagen weg van ambities alsmede de vraag of ze de kosten voor het achterstallig onderhoud kunnen opbrengen. Gedeputeerde Zaal refereerde reeds aan Spaarnwoude. Neem echter bijvoorbeeld Alkmaarder- en Uitgeestermeer, die op de begroting van het gebied IJmond tot aan Zaandam geen post "onvoorzien" hebben opgenomen. Iedere onvoorziene last heeft dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van beleid onder druk kan komen te staan. Het CDA sluit zich aan bij de uitspraak van gedeputeerde Zaal dat versobering van onderhoud niet aan de orde zou moeten zijn. Essentieel duurzaam beheer mag echt niet in het gedrang komen. Juist nu er meer gecreëerd wordt en tevens meer bezoekers geambieerd worden, is het investeren in een gebalanceerd aanbod van recreatie en natuur van bestendig belang. Het CDA ziet de toezegging van gedeputeerde Zaal eigenlijk wel zonnig in, en ook de toezegging dat ze de commissie op de hoogte zal houden.

Het CDA hoopt op een nieuwe lente en een nieuw geluid in Plassenschap Loosdrecht. De partij deelt de kritische zienswijze van de provincie betreffende de eerste begrotingswijzigingen en aangepaste tarieven van Plassenschap Loosdrecht. Ook deelnemend gemeente Wijdemeren kan met de onvermijdelijke verhoogde bijdrage slechts met de grootst mogelijke moeite instemmen. Afgelopen donderdag 4 juni is er in de raadsvergadering een amendement van het CDA en een lokale partij unaniem op aangenomen waarin dit onderstreept wordt. Het CDA kijkt derhalve reikhalzend uit naar de eindrapportage van het onderzoeksbureau en naar de aparte zienswijze.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) geeft aan dat de PvdA zich grote zorgen maakt over in het bijzonder het Plassenschap Loosdrecht. Enkele collega-Statenleden hebben er al het nodige over gezegd. Mevrouw Jellema sluit zich daarbij aan. Zij had ook nog een betoog over de zorgen die de verschillende schappen hebben ten aanzien van de kosten voor het onderhoud en alle coronagerelateerde zaken. Gedeputeerde Zaal vindt dat er in eerste instantie maar moet worden geput uit de reserves. Dat staat ook in de stukken. Mevrouw Jellema ziet het echter als het enigszins vooruitschuiven van het probleem. Als je de coronaproblemen nu opvangt met de eigen reserve, sta je straks na uitputting alsnog voor een voldongen feit dat je kas leeg is. Wil gedeputeerde Zaal daar nog iets over zeggen? Voor het overige gaat PvdA akkoord met de voordracht.

Mevrouw **Alberts** (SP) merkt op dat recreatiegebied Twiske-Waterland bijvoorbeeld €75.000 in de boeken heeft staan ter voorbereiding van de camping ten behoeve van het festival Welcome to the Future. Nu dit als gevolg van de corona-ellende niet doorgaat, zou dat geld mooi kunnen worden aangewend voor de uitvoering van de beheertaken. Wil gedeputeerde Zaal dat inbrengen bij het schap? Zo ja, hoe gaat zij dat doen? Als je geld overhoudt, vloeit dat namelijk normaliter weer terug naar de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling. Mevrouw Alberts zou het echter graag binnen het schap gebruiken voor de beheertaken.

Volgens de heer **Roosendaal** (VVD) heeft de coronacrisis twee belangrijke lessen opgeleverd voor de recreatieschappen. Als men niet mag reizen, is laagdrempelig en dichtbij huis recreëren een waardevol goed en van groot belang voor het welzijn van de stedelijke inwoners. Een andere les is dat sommige recreatieschappen financieel kwetsbaar zijn en voor een groot deel van hun inkomsten afhankelijk zijn van evenementen. Deze zijn nu echter niet aan de orde. GS merken in hun zienswijze terecht op dat de coronacrisis de recreatieschappen moet aanzetten tot een pas op de plaats wat betreft de huidige uitgaven en plannen voor de nabije toekomst. Niet alleen drogen marktinkomsten op; ook de participanten zullen mogelijk moeten bezuinigen, wat een weerslag kan hebben op hun financiële bijdragen aan de recreatieschappen. GS roepen op om grote financiële uitgaven uit te stellen of op te schorten. Ook roepen ze op om kritisch te kijken naar de uitvoering van beheertaken, zo goedkoop mogelijk te werken en dat op te nemen in de planning- en controlcyclus. De VVD neemt aan dat efficiënt werken altijd een uitgangspunt is bij de besteding van publieke gelden en vertrouwt erop dat de recreatieschappen dat ook de afgelopen jaren hebben gedaan. De VVD vraagt zich wel af wat er qua kostenbesparingswinst nog kan worden behaald door efficiënter te gaan werken en of daar echt de uitdaging in zit. Extra aandacht voor efficiëntie kan altijd helpen, maar belangrijker is om meer richting te geven aan de vraag voor welke taken, die voortvloeien uit de door de provincie meegegeven doelstellingen, ook een pas op de plaats kan worden gemaakt. Is er in het ontwikkelen en vaststellen van de nieuwe visies een grote rol voor biodiversiteit, de implementatie van het NNN-beleid, de MRA-agenda of bijvoorbeeld het versterken van het Markermeerbeleid?

De aantallen recreanten van het groengebied Amstelland zullen naar verwachting met 35% toenemen.

Hierdoor wordt het extra moeilijk om met minder geld steeds meer beleidsdoelen te realiseren. Daarom moet de provincie de komende jaren terughoudend zijn qua nieuwe verwachtingen aan de recreatieschappen. De boodschap zou moeten zijn om juist nu te blijven bij de kerntaken door bij te dragen aan laagdrempelige recreatie voor de stedelijke bewoner, bij te dragen aan een evenwichtig natuurlijk milieu en bij te dragen aan een harmonisch landschap en gezonde agrarische bedrijfsvoering. Er moet niet geïnvesteerd worden in nieuwe weidse vergezichten. Het draait nu om focus en het geven van vertrouwen aan de recreatieschappen wat betreft de invulling van hun kerntaken. Graag hoort de VVD hierover de mening van GS en de andere partijen.

Ten aanzien van de financiële stukken deelt de VVD de mening van GS niet dat het weerstandsvermogen a priori te hoog is. Juist in het kader van het afnemende maatschappelijke draagvlak voor meer evenementen en andere commerciële activiteiten, in combinatie met corona, is het wenselijk om eerst na te denken over de prioriteiten en de risico's, en daarna een nieuwe inschatting te maken van de inkomsten en uitgaven in de komende jaren. Pas dan weet je of je weerstandsvermogen groot genoeg is.

Over de jaarstukken heeft de Roosendaal de navolgende opmerkingen. Voor de vergelijkbaarheid van de prestaties vindt de VVD het verstandig dat de waarderings- en presentatieregels worden geharmoniseerd. Hetzelfde geldt voor de vraag of de afschrijvingen plaatsvinden op basis van werkelijke levensduur. In de stukken van de provincie wordt daar wel wat over gezegd, maar in stukken van de recreatieschappen niet.

In de stukken van Spaarnwoude is het interessant te zien dat zij het risico van tegenvallende inkomsten als middelhoog beschouwen. Gelet op de inbreng van voorgaande sprekers meent de heer Roosendaal dat voor Spaarnwoude sprake is van een hoog risico en dat het genoemde bedrag van €350.000 aan de lage kant is.

> De heer **Zoon** (FvdD) hoopte dat de heer Roosendaal nog zou terugkomen op het begin van zijn betoog, waarin hij aangaf dat het juist in deze tijd zo belangrijk is om extra waardering te geven aan de recreatieschappen. Vervolgens beluistert hij toch dat een extra versobering nodig is. Wat nu als extra versobering niet mogelijk is? Is de heer Roosendaal dan bereid om extra financiële middelen beschikbaar te stellen richting de recreatieschappen?

De heer **Roosendaal** (VVD) gaf aan dat recreatieschappen prima in staat zijn om scenario's te maken waarover de Staten het vervolgens met elkaar kunnen hebben. Wat is nu echt belangrijk? We zullen met z'n allen de tering naar de nering moeten zetten. Nu zijn het toevallig de recreatieschappen, maar hetzelfde geldt vanzelfsprekend voor een heleboel andere zaken. Er moeten scherpe keuzes worden gemaakt over hoe kan worden bijgedragen aan wat echt belangrijk is, vooral op basis van goede informatie. De stukken zijn nog enigszins pre-coronagerelateerd. Samen met de recreatieschappen zal bekeken moeten worden wat er de komende jaren echt noodzakelijk is. Dat zal soms geen leuke consequenties hebben. Welke dat zullen zijn, moet later met elkaar worden bezien.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) is het met de heer Roosendaal eens dat de stukken pre-coronagerelateerd zijn. Dat is niet erg, maar het verbaast haar wel dat de heer Roosendaal op de behoudende toer gaat in de trant van "kijken wat er nodig is". De recreatieschappen proberen haars inziens juist heel innovatief te zijn en de vlucht vooruit te nemen om maar inkomsten te genereren. Dat moet de VVD aanspreken. Daar moet de provincie hen toch niet in beknotten? Is de heer Roosendaal dat met haar eens?

De heer **Roosendaal** (VVD) beaamt dat de provincie vertrouwen moet geven aan de recreatieschappen. Zij zou elk recreatiegebied heel krachtig drie hoofddoelstellingen moeten meegeven en hen daaraan moeten houden. Daarbinnen zouden de schappen de vrijheid moeten krijgen om zelf keuzes te maken.

De **voorzitter** bedankt de heer Roosendaal voor zijn bijdrage. Aansluitend heet zij mevrouw Gonggrijp (D66), nieuw lid van de commissie NLG, van harte welkom en geeft haar het woord voor dier bijdrage.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) meent, gelet op de bijdragen van de vorige sprekers, dat het wellicht goed zou zijn om binnenkort een sessie te plannen over de toekomst van de recreatieschappen en de manier waarop zij invulling geven aan hun taken. Bij de start van deze vergadering is aangegeven dat er een bijeenkomst zal worden gepland over de "bestuurlijke spaghetti". Zou die wat breder getrokken kunnen worden en ook met elkaar van gedachten kunnen wisselen over de andere onderwerpen die genoemd zijn?

De **voorzitter** kan zich voorstellen dat het op deze manier ingevuld wordt en raadt mevrouw Gonggrijp aan om dit vooral ook aan te geven in reactie op de mail die zij van de griffie zal ontvangen.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
Gedeputeerde **Zaal** wil vooropstellen dat zij ontzettend blij is om te horen dat de commissie NLG zo eensgezindheid is over het belang van de recreatieschappen en recreatie in het algemeen. Zij vindt ook dat een aantal sprekers terecht aangeeft dat de coronacrisis laat zien hoe belangrijk recreatie en groen rond de stad zijn voor Noord-Holland.

Bij de bespreking van de Kaderbrief is gedeputeerde m.b.t. Spaarnwoude al even ingegaan op de coronacrisis. Voor alle recreatieschappen wordt hetzelfde systeem gehanteerd. Er wordt een inventarisatie gemaakt van de impact en vervolgens wordt deze besproken in het bestuur van het betreffende recreatieschap. De komende weken staat er een DB gepland voor Spaarnwoude en vervolgens ook een voor het Plassenschap Loosdrecht. In al die DB's zal besproken worden wat de beste oplossing is om het eventuele gat te voorkomen. Gedeputeerde Zaal neemt de opmerking van mevrouw Alberts mee dat er wellicht ook geld op de plank blijft liggen en dat we moeten bekijken of en hoe we dat anders zouden kunnen besteden.

Gedeputeerde Zaal neemt de grote hoeveelheid aan nuttige input mee in de gesprekken met de besturen. Het lijkt haar goed om op een later moment, als de inventarisatie heeft plaatsgevonden en de gevolgen beter inzichtelijk zijn, daar met de commissie nog een keer over te spreken. Zij betwijfelt echter of het samen moet worden genomen met de discussie over de governance. Dat betreft een hele andere discussie, die mogelijk wel efficiency kan opleveren zodat er ook op dat punt voordeel kan worden behaald. Gedeputeerde neemt in ieder geval mee dat de commissie nog verder wil spreken over dit onderwerp. Voorts beaamt zij dat de stukken pre-coronagerelateerd zijn. Er zal in de toekomst derhalve wat veranderen. Het is goed om in scenario's te gaan denken.

Verschillende Statenleden hebben hun zorgen geuit over het Plassenschap Loosdrecht. Die zorg deelt gedeputeerde. Het evaluatierapport wordt volgende week verwacht. Naar aanleiding daarvan zal het in het DB en AB worden besproken wat de consequenties zijn. Ook daarvan zal gedeputeerde de commissie op de hoogte houden.

In de zienswijze stellen GS nadrukkelijk geen versobering voor, maar een pas op de plaats. Gedeputeerde

hecht eraan te zeggen dat dat iets anders is. Alleen ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen die veel geld kosten, vraagt de provincie aan de recreatieschappen om een en ander uit te stellen, omdat het nu druk genoeg is met de coronacrisis. Er wordt dus uitdrukkelijk niet versoberd; er worden enkel bepaalde nieuwe ontwikkelingen uitgesteld. De ambitie wordt evenmin verlaagd.

Bij de behandeling van de Kaderbrief heeft gedeputeerde Zaal niet gezegd dat de provincie de reserves blijft aanspreken. Zij heeft enkel aangegeven dat het voor Spaarnwoude nu opgelost is door het achterstallig onderhoud uit de reserves te betalen. Daarbij heeft zij erop gewezen dat die reserves geen onuitputtelijke bron vormen. Voor de toekomst zullen deze waarschijnlijk geen soelaas bieden, zodat er gekeken moet worden naar andere scenario's.

Over de governance vindt op 25 juni a.s. een conferentie met de besturen plaats. In het najaar wordt ook de commissie NLG betrokken. Voorts zit de recreatievisie in de pijplijn, waarin de provincie Noord-Holland haar uitgebreide visie zal geven op recreatie in de provincie. Deze wordt eind 2020 dan wel begin 2021 verwacht.

> De heer **Zoon** (PvdD) vraagt of de ontwikkeling van NNN wel of niet onder de "pas op de plaats" valt.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat die er niet onder valt.

> Mevrouw **Dekker** (CDA) hoort gedeputeerde Zaal terecht zeggen dat de reserves geen onuitputtelijke bron vormen. Echter, in het Uitvoeringsprogramma Spaarnwoude 2040 staat er opgenomen dat er wel degelijk een bescheiden start is gemaakt met het aanspreken van de reserves. Dus de financiële gevolgen van de projecten 2020-2021 die al zijn opgestart ten aanzien van Spaarnwoude Park zijn nu al merkbaar. Wat is het idee van gedeputeerde Zaal daarover?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat er gedurende twee jaar uit de reserves wordt geput. Om die reden is er niets opgenomen in de Kaderbrief. Aansluitend wordt verder gekeken en geldt de pas op de plaats.

> De heer **Kohler** (FvD) heeft kort gewezen op Geestmerambacht, waarin de provincie geen participant meer is. Gaat gedeputeerde zich daarmee bemoeien, in die zin dat drie belangrijke participanten (Heerhugowaard, Alkmaar en Bergen) op het punt staan om hun bijdrage terug te trekken? Dat zou behoorlijk desastreus zijn voor dit belangrijke gebied in de kop van Noord-Holland.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat, gelet op het feit dat de provincie geen participant meer is in Geestmerambacht, zij niet inziet hoe GS die rol zou kunnen vervullen. Als burger vindt zij het ook een ontzettend belangrijk recreatieschap. De Staten zouden zich echter moeten wenden tot de lokale partijen om te kijken wat eraan gedaan kan worden. De provincie Noord-Holland heeft hierin niet langer een rol.

> De heer **Kohler** (FvD) is het daar niet mee eens. Zijn partij zal de gemeenten erop aanspreken.

De **voorzitter** constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat de zienswijzen als hamerstuk worden doorgeleid naar PS.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3378
Extern Zaak ID	594540
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.j
Omschrijving	Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds (VD-32).
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Geagendeerd	Vergaderdatum
PS-vergadering	**29 juni 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 juni 2020

Toelichting

Het Rijk heeft in 2012 het Waddenfonds gedecentraliseerd naar de drie Waddenprovincies (Fryslân, Groningen en Noord-Holland). Het Waddenfonds is verantwoordelijk voor het verlenen van subsidies die passen binnen de hoofddoelen (natuur en duurzame economische ontwikkeling) van dit fonds.

Aan : **Provinciale Staten van Noord-Holland, Fryslân en Groningen**
Van : **dagelijks bestuur Waddenfonds**
Datum : **13 maart 2020**
Betreft : **Toezending conceptbegroting 2021 Waddenfonds, conceptbegrotingswijziging 2020 en de ontwerp Jaarstukken 2019 Waddenfonds (Jaarverslag en Jaarrekening met accountantsverslag)**

Geachte Statenleden,

Bijgevoegd treft u de conceptbegroting 2021 Waddenfonds, de conceptbegrotingswijziging 2020 Waddenfonds en de ontwerp Jaarstukken 2019 Waddenfonds (ter kennisname) aan.

Op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen stelt het algemeen bestuur de begroting en begrotingswijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Waddenfonds vast. Alvorens dit te doen dienen de Staten van de deelnemende provincies in de gelegenheid te worden gesteld hun zienswijze op de conceptbegroting of conceptbegrotingswijziging kenbaar te maken. Daarom leggen wij de conceptbegroting 2021 Waddenfonds en de conceptbegrotingswijziging 2020 Waddenfonds nu aan u voor. De jaarstukken 2019 Waddenfonds zijn ter kennisgeving meegestuurd.

De bijgevoegde notitie “opbouw organisatiekosten” bij de begroting 2021 en begrotingswijziging 2020 geeft een toelichting op de opbouw van de organisatiekosten van het Waddenfonds. Het voorstel is om deze organisatiekosten met € 0.35mln. te verhogen tot € 2.6 mln. voor de begroting van 2020 tot en met 2023. Voor de begroting van 2020 is een begrotingswijziging nodig. In de huidige begroting is er ruimte voor 6.4% organisatiekosten. Het voorstel is om ruimte te creëren voor maximaal 7.4%. De reden hiervan is gelegen in de toegenomen omvang en complexiteit van het werk dat het Waddenfonds uitvoert, hier wordt uitgebreid op ingegaan in deze notitie.

Op verzoek van het algemeen bestuur is de evaluatie van het Waddenfonds vervroegd van 2021 naar 2020. Deze evaluatie richt zich op in hoeverre het Waddenfonds haar resultaten behaalt op haar hoofddoelen. Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre de reeds beschikte en afgeronde projecten invulling geven aan de doelen van het Waddenfonds. Is er nog sprake van ‘lacunes’ wat bijvoorbeeld vraagt om focus in de doelen. We willen een indruk krijgen wanneer het Waddenfonds klaar is in relatie tot haar doelen. De inzet van de huidige instrumenten (BLI, Tender, Majeur) worden geëvalueerd. Dat geldt ook voor de inzet op de hoofddoelen en de acht onderliggende thema’s. Tegelijkertijd met de evaluatie van het Waddenfonds willen we ook het uitvoeringskader herijken, dit kan gevolgen hebben voor de begroting 2020 of 2021.

Op dit moment loopt er een verkenning naar de inrichting van de kennishuishouding. De reden is om werk te maken van de oorspronkelijke tekortkomingen in de kennishuishouding van de Waddenzee en het Waddengebied. Deze zijn namelijk nog steeds actueel. Met de decentralisatie van het Waddenfonds is de zorg voor de kennishuishouding opgedragen aan de Waddenprovincies. De feitelijke toekenning van taken en bevoegdheden leidt ertoe dat het Rijk en de Waddenprovincies gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de organisatie en de instandhouding van een duurzame kennishuishouding voor de Waddenzee en het Waddengebied. Deze verkenning moet ertoe leiden dat de kennishuishouding zijn inbedding vindt in deze bredere context.

Wij verzoeken u om uiterlijk 22 mei 2020 uw zienswijze op de conceptbegroting 2021 Waddenfonds en de 6^{e} conceptbegrotingswijziging 2020 Waddenfonds aan ons kenbaar te maken zodat het algemeen bestuur in zijn vergadering van 3 juli 2020 de begroting 2021 en de 6^{e} begrotingswijziging 2020 definitief kan vaststellen.

Namens het dagelijks bestuur Waddenfonds,

H. Staghouwer
Voorzitter

G.W. Huisman
Secretaris - directeur

6e begrotingswijziging 2020 Waddenfonds

Voor zienswijze aan Provinciale Staten Noord-Holland, Fryslân en Groningen aangeboden op 6 april 2020
Besluit door het algemeen bestuur op 3 juli 2020

Onderwerp : Ophoging bedrijfsvoeringsbudget Begroting Waddenfonds 2020 e.v.

Toelichting:
Met provincie Fryslân wil het Waddenfonds een nieuwe Dienst Verlening Overeenkomst (DVO) afsluiten die loopt t/m 2023. Om deze DVO gestand te doen zijn er extra middelen nodig. Het budget wat benodigd is voor 2020 bedraagt 2,6 mln. Om in 2020 het benodigde bedrag te realiseren is een onttrekking uit algemene reserve benodigd van € 350.000,- , evenals in 2021 en 2022.
Voor 2023 is € 850.000 benodigd. In het verleden zijn de bedrijfsvoeringskosten verhoogd met € 500.000 per jaar **tot** 2023.
De verhogingen laten natuurlijk onverlet dat er scherp gecalculeerd wordt en indien blijkt dat de middelen niet nodig zijn, ze weer terug vloeien naar de algemene reserve. In 2023 (of zo mogelijk eerder) zullen we bekijken welke middelen in de periode 2024 en volgende jaren benodigd zijn.
De extra middelen worden gedekt uit de algemene reserve.

Omdat het een voorstel betreft dat een onttrekking aan de algemene reserve Waddenfonds betreft, zijn de drie Provinciale Staten van de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds gevraagd om een zienswijze.

Voorstel:
Conform onderstaande tabel de ophoging van de bedrijfsvoeringskosten opnemen in de begroting. Dekking vind plaats uit de algemene reserve.

Exploitatie

Progr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
	Bedrijfsvoering	350.000	350.000	350.000	850.000	
	Totaal lasten	**350.000**	**350.000**	**350.000**	**850.000**	**0**
Baten						
	Onttrekking algemene reserve	350.000	350.000	350.000	850.000	
	Totaal baten	**350.000**	**350.000**	**350.000**	**850.000**	**0**

Reserves/voorzieningen/overlopende passiva

Progr.	Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten						
	Onttrekking algemene reserve	350.000	350.000	350.000	850.000	
	Totaal lasten	**350.000**	**350.000**	**350.000**	**850.000**	**0**
Baten						
	Totaal baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Begroting
Waddenfonds 2021

Voor zienswijze aan PS verstuurd op 6 april 2020
Vastgesteld door het algemeen bestuur Waddenfonds op ……..

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 5

2 INRICHTING GR WADDENFONDS 7

2.1 GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING 7
2.2 SAMENSTELLING BESTUUR EN ORGANISATIE 7

3 PROGRAMMA'S 8

3.1 INLEIDING 8
3.2 ALGEMENE FINANCIËLE EN BELEIDSMATIGE KADERS 9

4 FINANCIËN 14

5 PARAGRAFEN 15

5.1 INLEIDING 15
5.2 BEDRIJFSVOERING (UITVOERINGSORGANISATIE INCLUSIEF BEHEERFUNCTIES) 15
5.3 FINANCIERING 15
5.4 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING 16
5.5 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 18
5.6 GRONDBELEID 18
5.7 LOKALE HEFFINGEN 18
5.8 VERBONDEN PARTIJEN 18

6 FINANCIËLE BEGROTING. 19

6.1 RECAPITULATIE PROGRAMMABEGROTING EN MEERJARENPERSPECTIEF 19
6.2 TOELICHTING BEGROTING 2020 20
6.2.1 BEGROTINGSPROGRAMMA SUBSIDIETHEMA'S EN -PROGRAMMA'S 20
6.2.2 BEGROTINGSPROGRAMMA BEDRIJFSVOERING 22
6.2.3 BEGROTINGSPROGRAMMA ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN 23
6.2.4 RESULTAATBESTEMMING 23
6.3 2021 EN VERDER 23

1 Inleiding

Het dagelijks bestuur biedt u hierbij de conceptbegroting 2021 van het Waddenfonds aan.

Het Waddenfonds geeft uitvoering aan een gedecentraliseerde taak van de rijksoverheid. Deze taak is aan de drie Waddenprovincies gezamenlijk overgedragen per 1 januari 2012. Een en ander is vastgelegd in het Bestuursakkoord van 14 september 2011. Met de decentralisatie hebben de drie Waddenprovincies een belangrijk instrument in handen voor het in stand houden en ontwikkelen van het Waddengebied.

In mei 2012 hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland besloten tot het instellen van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds in de vorm van een openbaar lichaam. Op 9 juni 2012 heeft daartoe de constituerende vergadering plaatsgevonden op Texel.

Met de overdracht van de middelen door de provincie Fryslân aan het Waddenfonds per 1 oktober 2012 is het Waddenfonds ook daadwerkelijk als zelfstandige organisatie van start gegaan. Vanaf oktober 2012 en in 2013 heeft het Waddenfonds subsidies verstrekt op basis van het Pionierprogramma 2012-2013.

In 2014 is het nieuwe Uitvoeringsplan Waddenfonds 2014-2017 door Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland vastgesteld en daarna in werking getreden. Op basis van het Uitvoeringsplan heeft het algemeen bestuur van het Waddenfonds op 30 juni 2014 het Jaarprogramma 2014-2015 vastgesteld en op 26 november 2015 het Jaarprogramma 2016.
Eind 2016 hebben Provinciale Staten van de drie GR-provincies het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 vastgesteld. Op basis daarvan heeft het Waddenfonds een Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026 opgesteld. In het Uitvoeringskader Waddenfonds is enerzijds de inzet van het Waddenfonds voor de majeure opgaven bepaald en anderzijds de aanpak met de thematische openstellingen. Dit kader is vastgesteld door de staten van de drie GR-provincies en vormde de basis voor het door het algemeen bestuur vastgestelde Uitvoeringsprogramma 2017-2026. Het kader heeft in principe een looptijd van 10 jaar, maar ten tijde van de vaststelling is opgemerkt dat het daarmee niet statisch is. Indien er aanleiding is voor een aanpassing dan is die ruimte er. In het najaar van 2019 heeft het algemeen bestuur besloten om de in 2021 geplande evaluatie Waddenfonds naar voren te halen. En wel naar het voorjaar van 2020. Daarmee loopt de evaluatie Waddenfonds parallel aan de midterm review Investeringskader.

Bij het opstellen van de begroting 2021 wordt de – in de Wet gemeenschappelijke regeling en in de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds – voorgeschreven cyclus gevolgd en is vaststelling voor de zomer van 2020 voorzien. In deze begroting is een paragraaf opgenomen met daarin de algemene financiële en beleidsmatige kaders. Daarnaast is in deze begroting een onderverdeling in programma’s opgenomen. Ook bevat de begroting een nadere specificatie van de besluiten van het algemeen bestuur die een meerjarige doorwerking kennen. Zoals hiervoor opgemerkt: deze begroting bevat een flinke lijst met majeure projecten waarover sinds het begin van het Investeringskader Waddengebied besloten is en er nog steeds sprake is van meerjarige begrotingsconsequenties.

In de begroting 2016 is geïntroduceerd dat het Waddenfonds een deel (bijna 2/3e deel) van de jaarlijkse rijksdotaties kan inzetten voor majeure projecten. Subsidies aan majeure projecten kunnen grote bedragen betreffen. In de financiële verordening is de basis gelegd om voor dergelijke projecten meerjarig begrotingsmiddelen te reserveren. Het al eerder hierboven genoemde Investeringskader bevat een zestal grote opgaven die met majeure, meerjarige projecten zullen worden ingevuld en waarvoor veelal meerjarige financiering nodig is. Een wijziging in systematiek van meerjarig reserveren naar meerjarig beschikken is in 2020 doorgevoerd en zal nader worden toegelicht in de paragraaf financieel en beleidsmatige kaders.

Consequentie van het meerjarig beschikken van middelen in begrotingen is dat dit doorwerkt in volgende begrotingsjaren, terwijl in de jaarcyclus elk jaar de begroting voor het daaropvolgende jaar voor zienswijze aan Provinciale Staten wordt voorgelegd en door het algemeen bestuur wordt vastgesteld.

In 2017, 2018 en 2019 is er verder gewerkt aan het programmeren van grote projecten. De op begrotingsbasis beschikbaar gestelde 2/3 middelen voor subsidies bleken niet voldoende om de ambities te realiseren en te dekken. Om daarvoor op tijd middelen beschikbaar te hebben is in 2018 dan ook besloten tot een wijziging van de begroting Waddenfonds 2018. Vanuit de Algemene Reserve is toen 30 miljoen met een wijziging van de begroting beschikbaar gekomen voor investeringen in majeure projecten .

In de meerjarenbegroting ziet u het middelenbeslag weergegeven van de majeure projecten waartoe inmiddels is besloten.

2 Inrichting GR Waddenfonds

2.1 Gemeenschappelijke Regeling

In mei 2012 heeft besluitvorming plaatsgevonden over het treffen van de gemeenschappelijke regeling in provinciale staten.

Daarbij hebben de volgende elementen een rol gespeeld:

- *het Kabinet heeft besloten het Waddenfonds te decentraliseren naar de Waddenprovincies;*
- *ten behoeve van deze decentralisatie hebben het Rijk en de Waddenprovincies op 14 september 2011 het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds ondertekend;*
- *met deze decentralisatie werd het beheer over het Waddenfonds en de besteding van middelen ten laste van dit fonds een autonome taak van de Waddenprovincies;*
- *in voormeld Bestuursakkoord is opgenomen dat de Waddenprovincies zorg dragen voor een professionele uitvoeringsorganisatie voor het beheer van het Waddenfonds en beschikken in gezamenlijkheid over de gelden van dit fonds.*

Na de constituerende vergadering van 9 juni 2012 is opdracht gegeven voor de aanstelling van de onafhankelijke kwaliteitscommissie en de werving van de directeur Waddenfonds. De directeur Waddenfonds is per 1 december 2012 begonnen.
Naar aanleiding van de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is door de Waddenprovincies in november 2015 de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds gewijzigd.

2.2 Samenstelling Bestuur en organisatie

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds bestaat uit drie leden (van elke waddenprovincie de gedeputeerde die het Waddenfonds in portefeuille heeft).

Het algemeen bestuur bestaat uit negen leden. Naast de drie portefeuille houdende gedeputeerden, zijn van Noord Holland twee statenleden aangesteld en van Fryslân en Groningen vier gedeputeerden. Voor elk van de bestuursleden zijn plaatsvervangers aangesteld.

Ter ondersteuning van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur is een kleine, professionele organisatie ingericht. Het betreft de functies secretaris/directeur, plaatsvervangend directeur/controller, programmaregisseur en juridisch, financiële en administratief-secretariële ondersteuning. De toetsing van aanvragen aan de Subsidieverordening Waddenfonds en het beheer van toegekende subsidies is uitbesteed aan een beheerorganisatie.

3 Programma's

3.1 Inleiding

De hoofddoelstellingen van het Waddenfonds zijn:

- Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het Waddengebied;
- Het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;
- Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied en de direct aangrenzende gebieden;
- Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied.

In het Bestuursakkoord is bepaald dat de vier hoofddoelstellingen nevengeschikt zijn. Het Waddenfonds zet zich in voor een samenhangende ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden, duurzame economische ontwikkeling, verduurzaming van de energiehuishouding en een duurzame kennishuishouding van het Waddengebied. Tevens is bepaald dat de middelen uit het Waddenfonds op programmatische wijze zullen worden ingezet.

In mei 2017 hebben de Provinciale Staten van de Waddenprovincies het Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026 vastgesteld.

Als bouwstenen voor de programmering is de volgende thema-indeling gehanteerd:

Hoofddoelen	**Thema's**
A. Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het waddengebied	
	Waddenzee en Eems-Dollard estuarium
	Randen van het wad
	Werelderfgoed, landschap en cultuurhistorie
B. Het verminderen en wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee	
	Bodem, water, licht en geluid
C. Een duurzame economische ontwikkeling in het waddengebied, dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het waddengebied en de direct aangrenzende gebieden	
	Duurzame recreatie en duurzaam toerisme
	Duurzame energiehuishouding
	Duurzame waddenhavens
	Duurzame visserij
	Duurzame landbouw

Tot en met 2020 is het de Waddenacademie die met een begrotingssubsidie van het Waddenfonds invulling geeft aan de hoofddoelstelling ‘ontwikkelen duurzame kennishuishouding Waddengebied’. Onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat een nadere bezinning op de realisatie van deze doelstelling wenselijk bleek. Op basis van een door het dagelijks bestuur ingestelde verkenning naar mogelijkheden tot een andere realisatie van de doelstelling kennishuishouding zullen in de loop van 2020 voorstellen gedaan worden voor een andere cq aanvullende inrichting van de hoofddoelstelling. In principe blijven de op begrotingsbasis beschikbare middelen ten behoeve van deze doelstelling geoormerkt voor realisatie van deze hoofddoelstelling.

Verder is er een budget voor lokale innovaties. Het Budget Lokale Innovaties (BLI) wordt ingezet om de vitaliteit van dorpen en de kwaliteit in de directe omgeving te verbeteren door middel van sociaaleconomische activiteiten van de dorpsgemeenschap.

Op basis van het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds 2017-2026, vastgesteld door het algemeen bestuur in juni 2017, stelt het dagelijks bestuur subsidieregelingen vast. De subsidieregelingen kunnen aanvullend c.q. complementair worden toegepast ten opzichte van het Investeringskader Waddengebied. Indien er aanleiding voor is, kan bijstelling van het Uitvoeringsprogramma door het algemeen bestuur plaatsvinden.

In de begroting wordt gewerkt met drie begrotingsprogramma’s. Daarnaast zijn expliciet de verleende begrotingssubsidies met haar meerjarige doorwerking opgenomen. De drie programma’s die in deze begroting staan zijn:

- Subsidiethema’s en -programma’s
- Bedrijfsvoering
- Algemene Dekkingsmiddelen

Deze drie programma’s maken het enerzijds mogelijk om nadrukkelijker de bestemming van middelen af te bakenen. Anderzijds biedt het mogelijkheden om bevoegdheden tot het bestemmen van middelen, binnen het vastgelegde programma, over te dragen aan het dagelijks bestuur. De kaders hiervoor liggen vast in de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds, de Financiële Verordening en de Nota Toelichting Begroting en worden nader toegelicht in paragraaf 3.2.

Het algemeen bestuur heeft in het Uitvoeringsprogramma 2017-2026 inhoudelijke accenten gelegd en tevens een onderverdeling aangeven binnen het begrotingsprogramma Subsidiethema’s. Het is aan het dagelijks bestuur om – binnen het door het algemeen bestuur vastgestelde Uitvoeringsprogramma – met subsidieregelingen subsidieplafonds en inschrijvingstermijnen voor de subsidiethema’s vast te stellen.

3.2 Algemene financiële en beleidsmatige kaders

Algemene uitgangspunten

De per 1 januari 2015 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft in artikel 47b voor dat het dagelijks bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders voorlegt aan Provinciale Staten van de deelnemende provincies. Op die manier kan de Gemeenschappelijke regeling (hierna GR) tijdig – voor behandeling van de voorjaars(kader)nota – bij de deelnemende provincies kenbaar maken of en hoe de GR de bijdragen van de deelnemers beïnvloedt. Bij de behandeling van de voorjaars(kader)nota kunnen de deelnemers op basis van deze informatie sturing geven aan hun bijdragen aan de GR. Aangezien de GR Waddenfonds alleen en rechtstreeks wordt gefinancierd met rijksdotaties via het Provinciefonds zijn de beleidsmatige en financiële kaders van het Waddenfonds niet van invloed op de begrotingen van de Waddenprovincies. De GR ontvangt jaarlijks van het Rijk haar dotatie en dat is het budget waarmee de GR werkt, de provincies dragen niet bij uit eigen middelen.

Het Waddenfonds benut deze paragraaf in de begrotingstoelichting om de relatie tussen de inhoudelijke en financiële inzet van het Waddenfonds toe te lichten, alsmede de bandbreedtes waarbinnen de GR de middelen inzet om uitvoering te geven aan de Waddenvisie (‘Wadden van

allure!') en het Investeringskader Waddengebied. Deze documenten kunnen worden betrokken bij de behandeling van de conceptbegroting voor zienswijze in Provinciale Staten.

Het Waddenfonds hanteert als vast uitgangspunt een gelijke verdeling van middelen uit het Waddenfonds aan het eind van de periode (t/m 2026) tussen duurzame economie en ecologie (de zogenaamde 50%-50% verdeling). De Waddenprovincies hebben zich in artikel 3 van het Bestuursakkoord met de minister van Infrastructuur en Milieu verplicht om deze verdeling in stand te houden na de decentralisatie van de middelen uit het Waddenfonds.

Transparant meerjarig begroten als gevolg van wijziging gemeenschappelijke regeling Waddenfonds
In 2015 hebben Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten naar aanleiding van de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr) de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds (Gr Waddenfonds) gewijzigd. Enerzijds zijn daarmee wettelijke bepalingen van de Wgr geïmplementeerd. Dit leidt er onder andere toe dat voor 15 april de conceptbegroting voor zienswijze aan Provinciale Staten wordt voorgelegd gelijktijdig met de (ontwerp)jaarrekening van het voorgaande jaar. Anderzijds is in de Gr Waddenfonds de basis gelegd voor het flexibeler en transparant inzetten van middelen. Als uitwerking van de Gr Waddenfonds is daarbij door het algemeen bestuur de Financiële Verordening in 2015 vastgesteld, waarin het mogelijk is gemaakt om met overloopbestemmingsreserves te werken waardoor subsidiebeschikkingen kunnen worden afgegeven in het volgende boekjaar die voortvloeien uit openstellingen uit het voorgaande boekjaar.

Daarnaast maken de gewijzigde Gr Waddenfonds en de Financiële Verordening het mogelijk om resultaten uit het afgesloten boekjaar te plaatsen in de zogenaamde bestemmingsreserve voor majeure projecten. Middelen uit deze bestemmingsreserve kunnen worden aangewend voor majeure projecten als daartoe met een (technische) begrotingswijziging door het bestuur wordt besloten.

Deze instrumentele flexibilisering kan worden ingezet om majeure projecten met Waddenfondsmiddelen te kunnen (co)financieren op basis van het Investeringskader dat door de deelnemende provincies is vastgesteld. Vanaf de begroting 2016 wordt als vuistregel aangehouden dat 1/3 deel van de jaarlijks te besteden rijksdotaties wordt ingezet voor openstellingen en 2/3 kan worden ingezet voor majeure projecten. Veelal zal de uitvoering van majeure projecten een meerjarig karakter hebben, in de betreffende begrotingen worden de financiële implicaties in beeld gebracht.

Het algemeen bestuur heeft naast de financiële verordening ook de Nota Toelichting Begroting vastgesteld. Deze nota vormt het procedurele kader voor het dagelijks bestuur in relatie tot de begroting. Daarbij is tevens vastgelegd op welke wijze het dagelijks bestuur kan omgaan met de middelen die zijn geraamd in de drie begrotingsprogramma's.

Uitvoeringskader Waddenfonds
Met het vaststellen van het Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026 - voorgedragen door het algemeen bestuur Waddenfonds - door Provinciale Staten zijn de kaders gegeven voor de inzet van het Waddenfonds voor de majeure opgaven van het Investeringskader en voor de thematische openstellingen. Het Uitvoeringskader Waddenfonds is hét inhoudelijke kader voor subsidieverlening door het Waddenfonds aan majeure projecten die uit het Investeringskader voortvloeien en voor thematische openstellingen van het fonds. De verdeling over duurzame economie en ecologie voor majeure projecten wordt ingekaderd door de indicatieve middelenverdeling zoals aangegeven in het Investeringskader. Het Uitvoeringskader heeft in principe een looptijd tot het einde van het fonds, echter met dien verstande dat wijzigingen te allen tijde mogelijk zullen zijn. De in het voorjaar van 2020 voorgenomen evaluatie Waddenfonds kan daartoe dus ook aanleiding geven.

Zoals te doen gebruikelijk, legt het bestuur Waddenfonds nu tevens aan Provinciale Staten ter kennisname ook de ontwerpjaarstukken 2019 voor, opdat deze informatie kan worden betrokken bij de zienswijze-behandeling van de conceptbegroting. Provinciale Staten van de Waddenprovincies zijn daarmee in staat in de vergadering van mei 2020 een en ander in samenhang te beschouwen en desgewenst te besluiten over het indienen van een zienswijze op de conceptbegroting.

In het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds is een directe koppeling gelegd in relatie tot de thema-gespecificeerde doelen en de hoofddoelen, gekoppeld aan duurzame economie en ecologie.

Het dagelijks bestuur stuurt vervolgens met subsidieplafonds en vereisten voor de thema's in de jaarlijkse openstellingen, opdat aan het einde van de looptijd van het Waddenfonds de beoogde gelijke verdeling kan worden gerealiseerd. In de jaarverslagen wordt gerapporteerd over de stand van zaken ten aanzien van dit uitgangspunt.

Zowel voor Waddenfondsbijdragen aan majeure projecten als de inzet van Waddenfondsmiddelen bij thematische openstellingen vormt de Algemene subsidieverordening Waddenfonds 2017 het juridisch kader voor subsidieverlening.

De inhoudelijke kaders – Uitvoeringskader (hierna UK) en Uitvoeringsprogramma (hierna UP) Waddenfonds - en de budgettaire kaders van de begroting zijn bepalend voor de subsidieregelingen (openstellingsbesluiten) van het dagelijks bestuur. In de subsidieregeling en met daarin gestelde subsidieplafonds kunnen aanvullende inhoudelijke vereisten, passend binnen de marges van het UK en UP, en criteria worden gesteld. Tijdens openstellingsperioden kunnen subsidieaanvragen worden ingediend. Het dagelijks bestuur beschikt uiteindelijk over aanvragen die zijn getoetst aan de bepalingen van de subsidieregeling en de subsidieverordening. Aanvullend kan een ingesteld subsidieplafond ervoor zorgen dat een project niet voor subsidieverlening in aanmerking komt.
Het subsidieplafond is het sturingsinstrument waarmee overschrijding van de begroting wordt beheerst. Zoals vastgelegd in het UK zal bij de subsidieregelingen het tenderprincipe leidend zijn bij de wijze van verdeling van de middelen. Ook andere wijzen van verdeling blijven mogelijk, zoals het molenaarsprincipe of het uitschrijven van prijsvragen. In een tender worden alle aanvragen, na sluiting van een openstellingsperiode, gelijkelijk beoordeeld en gewogen: rangschikking naar de mate waarin aanvragen voldoen aan de gestelde subsidiecriteria. Daartoe wordt het dagelijks bestuur indien het een openstelling volgens het tenderprincipe betreft, bij haar besluitvorming geadviseerd door een commissie van deskundigen: een zogenoemde adviescommissie.

Naast de programmering (inhoudelijke sturing en sturing met middelen en qua verdeelwijze) met openstellingen voor de thema's bestaan er op basis van artikel 6 van het bestuursakkoord twee budgetten. Eén budget is gericht op de hoofddoelstelling van het Waddenfonds ten aanzien van de kennishuishouding. Het andere budget betreft Budget Lokale Innovaties (BLI). Het budget kennishuishouding werd onder meer ingezet ter financiering van de activiteiten van de Waddenacademie. In 2020 wordt een verkenning uitgevoerd naar een verbeterde inzet van deze middelen. Het BLI wordt ingezet om vernieuwende lokale initiatieven te stimuleren die bijdragen aan de vitaliteit van het Waddengebied. Subsidieregelingen in het kader van BLI volgen het molenaarsprincipe.

De bepalingen in de subsidieregelingen zijn tevens gericht op stimulering van meervoudige doelrealisatie en op stimulering van samenwerking bij de uitvoering van gesubsidieerde projecten. In de openstellingsperioden is er een gelijk speelveld voor aanvragers.

Reeds verleende begrotingssubsidies voor majeure projecten
In de zomer van 2016 is besloten twee projecten te subsidiëren die budgettair een meerjarig beslag op de middelen 2020 en volgende jaren leggen. Het gaat om: Vismigratierivier Afsluitdijk (deel 2) en Vitale kustontwikkeling Eems Dollard.
In de loop van 2018 is besloten de volgende meerjarige majeure projecten te subsidiëren:
Wereld Erfgoed Centrum, Green Goods Texel, Programma Vermarkten Werelderfgoed, Pilot Ophogen Landbouwgronden, Vissen voor verbinding, Verbinding rond Sud Ie, Slow Mill, Centrum Gastvrij Schiermonnikoog, Habitatdiversiteit Waddenmozaïek, AHPD Ameland, Groene Chemie uit CO2 en zonlicht, Groene waterstof chemiecluster Delfzijl, Ontwikkeling 20MW waterstof elektrolyse en Demoproject Restwarmteleiding.
In 2019 zijn besluiten genomen met meerjarige financiële consequenties voor de volgende projecten: Waddentools Wij en Wadvogels, Waddentools Swimway, Tidalkite en Ruim baan voor vissen 2.

Een toelichting op de majeure projecten kunt u vinden in de jaarstukken 2019 en op de website van het Waddenfonds.

De meerjarige financiële effecten op bovengenoemde besluiten zijn in de tabellen in hoofdstuk 6 verwerkt. In tegenstelling tot vorige begrotingen zijn ten behoeve van de overzichtelijkheid in deze begroting en haar meerjarenperspectief niet meer alle majeure projecten afzonderlijk opgenomen, er is voor een totaalbedrag gekozen. In een aanvullende tabel zijn alle meerjarige projecten met een begrotingsbeslag afzonderlijk opgesomd.

Renteopbrengsten

Met ingang van 2014 worden de geldmiddelen die nog niet direct uitbetaald hoeven te worden op grond van de Wet Schatkistbankieren verplicht bij het Ministerie van Financiën gestald. In 2014 is via het Ministerie twee keer € 15 miljoen in een langlopend deposito belegd.
Deze deposito's hebben een looptijd tot mei 2021 respectievelijk mei 2023. De huidige rentes voor deposito's bij het ministerie variëren van 0% voor 5 jaar vast tot 0,2% voor 10 jaar vast. In verband met de extreem lage rentestanden wordt er voorlopig niet belegd in nieuwe deposito's. De aflopende deposito's resulteren vanaf 2021 in een afname van de renteopbrengsten, en daarmee in een afname van de begrotingsruimte. Er wordt voor gekozen om de afname niet in mindering te brengen op de majeure programma's maar op de thematische programma's.

Capaciteit Uitvoeringsorganisatie Waddenfonds

In het najaar van 2018 heeft het algemeen bestuur ingestemd met een incidentele wijziging van de begroting Waddenfonds 2018 én 2019 in verband met extra kosten voor personele inzet in de uitvoeringsorganisatie Waddenfonds. De conceptwijzigingen zijn voor zienswijzen aan Provinciale Staten van de GR gezonden. Er werd geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor het geven van een zienswijze. Met het opmaken van de begroting 2020 is er ten behoeve van de beperkte capaciteit van de uitvoeringsorganisatie een ophoging van de begroting geweest voor de jaren 2020, 2021 en 2022. De dekking daarvoor vond plaats vanuit de algemene reserve. Het uitgangspunt voor de organisatie-/bedrijfsvoeringskosten was 5% van de gemiddelde jaardotatie van het Rijk in het fonds. De afgelopen jaren is dit verhoogd tot 6.2% en met vaststelling van de nieuwe DVO met de provincie Fryslân komt dit percentage in 2020 op 7,4% te liggen. De verhoging kan plaatsvinden door een deel van de algemene reserve hiervoor aan te wenden.
Het algemeen bestuur heeft gevraagd om in 2019 een nadere onderbouwing voor de benodigde capaciteit te geven. Deze onderbouwing kan gevonden worden in de omvang van het werk, bestaande uit jaarlijks 30 BLI-aanvragen, 36 aanvragen voor de brede openstelling, 80 projecten in beheer en 25 majeure projecten. Door de toename van de omvang van het aantal projecten en de complexiteit en de kwaliteitsverbetering van het beheer en de afstemming die rondom de majeure projecten nodig is, maakt dat in ieder geval tot en met 2023 formatie-uitbreiding nodig is. Afhankelijk van het verloop van het verlenen van subsidies aan vooral majeure projecten in de komende jaren zal bekeken worden in hoeverre er middelen benodigd zijn bovenop de indertijd vastgestelde en beoogde 5% voor organisatiekosten.
Daarnaast kan de evaluatie, die in het eerste halfjaar van 2020 wordt uitgevoerd, leiden tot andere inzichten als het gaat om de uitvoering en bijbehorende formatie.

Veranderingen

Evaluatie Waddenfonds

Het Waddenfonds voert in de loop van de eerste helft van 2020 een evaluatie uit. Tegelijkertijd vindt er een midterm review van het Investeringskader Waddengebied plaats. Beide kunnen hun doorwerking krijgen naar de begrotingen 2020 en 2021 Waddenfonds, nadat deze door het algemeen bestuur is vastgesteld. Wij sluiten niet uit dat deze begroting in een later stadium van een voorstel tot wijziging wordt voorzien.

De evaluatie richt zich op de vraag in hoeverre het Waddenfonds resultaten behaalt op haar hoofddoelen. Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre de reeds beschikte en afgeronde projecten invulling geven aan de doelen van het Waddenfonds. Is er nog sprake van 'lacunes', wat bijvoorbeeld vraagt om focus in de doelen. We willen een indruk krijgen wanneer het Waddenfonds klaar is in

relatie tot haar doelen.
De inzet van de huidige instrumenten worden geëvalueerd. Dat geldt ook voor de inzet op de hoofddoelen en de acht onderliggende thema's. Tegelijkertijd met de evaluatie van het Waddenfonds willen we ook het UK herijken, ook dit kan gevolgen hebben voor de begroting 2020 of 2021.

Kennishuishouding

Met de decentralisatie van het Waddenfonds is de zorg voor de kennishuishouding opgedragen aan de Waddenprovincies. De feitelijke toekenning van taken en bevoegdheden leidt er toe dat het Rijk en de Waddenprovincies gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor de organisatie en de instandhouding van een duurzame kennishuishouding voor de Waddenzee en het Waddengebied.
Op dit moment loopt er een verkenning naar de inrichting van de kennishuishouding. Deze verkenning moet er toe leiden dat de kennishuishouding zijn inbedding vindt in een bredere context.

Van meerjarig reserveren naar meerjarig beschikken

Vooruitlopend op de evaluatie heeft in 2020 al een verandering in werkwijze plaatsgevonden met betrekking tot het programmeren van majeure projecten.
De tot op heden gehanteerde werkwijze ging ervan uit dat wanneer een majeur project tot besluitvorming kwam, er een meerjarenreservering plaatsvond. Feitelijk had dit tot gevolg dat in sommige situaties een aanvrager een bepaalde mate van onzekerheid ervoer, vooral met het oog op het verkrijgen van financiering van derde partijen. De onzekerheid kon ten dele ondervangen worden door in plaats van een meerjarenreservering een meerjarenbeschikking af te geven aan de ontvanger. Uiteraard onder het voorbehoud van vaststelling van de begroting van de betreffende begrotingsjaren door het algemeen bestuur van het Waddenfonds. Deze stelselwijziging kreeg de instemming van de accountant van het fonds mits de werkwijze werd medegedeeld aan aanvragers van reeds verleende subsidies aan majeure projecten. Deze wijziging kon plaatsvinden binnen de vastgestelde regelingen van het fonds zoals de subsidieverordening en financiële verordening. Het algemeen bestuur is van de verandering in het voorjaar van 2020 op de hoogte gesteld.

Detacheringen personeel vanuit de deelnemende provincies in de GR en de Dienstverleningsovereenkomst met provincie Fryslân

Voor een goede uitvoering van de werkzaamheden heeft het Waddenfonds een dienstverleningsovereenkomst (hierna DVO) met de provincie Fryslân over de te leveren producten en diensten. Het grootste onderdeel van de DVO vormen het beheer en beoordeling van de subsidies. Dit gebeurt binnen het zogenaamde team beheer van de afdeling Subsidies van de provincie Fryslân. Daarnaast levert de provincie ondersteuning op een aantal PIOFA taken. De looptijd van de huidige DVO is verstreken en om die reden per 1 januari 2020 verlengd.

Het afgelopen jaar is er veel inspanning gepleegd door het team beheer om de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren en dat is goed gelukt. De kwaliteitsverbetering betekende ook een verhoging van de formatie-inzet. Die ging van ongeveer 6.8 fte naar 10.7 fte. De voorgaande DVO ging uit van een totaalbedrag van € 800.000,-. In 2019 nam de provincie Fryslân de extra kosten van circa € 500.000,- voor haar rekening.

Vanaf 2020 wil de provincie Fryslân, logischerwijs, de gemaakte kosten doorberekenen aan het Waddenfonds. De kosten van de DVO bedragen ongeveer € 1.100.000,-. Het betreft een verhoging van organisatiekosten tot en met 2023. Het gaat om een verhoging van €350.000,-- per jaar. Met dien verstande dat de in voorgaande jaren toegepaste verhoging niet tot en met 2023, maar tot en met 2022 loopt. Voor 2023 is daarom nog een extra incidentele verhoging noodzakelijk van € 500.000,--. Deze kostenverhoging voor 2020 en volgende jaren wordt separaat met een wijziging van de begroting 2020 voorgelegd.

4 Financiën actualisatie

De geschiedenis van het Waddenfonds is te verdelen in drie perioden. Tot 1 januari 2012 was het Rijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het Waddenfonds. Tussen 1 januari 2012 en 30 september 2012 had de provincie Fryslân de verantwoordelijkheid voor de begeleiding van uitvoering/monitoring van de lopende projecten. Met ingang van 1 oktober 2012 is deze verantwoordelijkheid overgedragen aan de GR Waddenfonds. Vanaf 1 oktober 2012 werd de GR Waddenfonds verantwoordelijk voor zowel de lopende beschikkingen als de door de GR Waddenfonds te verstrekken nieuwe beschikkingen. De financiële beheersing en de controle daarop zijn in de 'Financiële Verordening Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds', de 'Nota Toelichting Begroting' en de 'Controle Verordening Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds' en de 'Uitvoeringsregeling Treasury' geregeld.

De decentralisatie is verwerkt in de septembercirculaire Provinciefonds 2011. In totaal is er met de decentralisatie een bedrag gemoeid van ruim € 562 miljoen.
Op grond van het Bestuursakkoord is het volgende betalingsritme voor de decentralisatie bepaald:

	bedragen x € 1.000	
2011	33.000	
2012	28.878	
2012	66.491	overheveling middelen i.v.m. beschikkingen voorgaande jaren
2013	36.824	
2014	38.690	
2015	40.499	
2016 t/m 2026	28.878	Jaarlijks

Het budget voor 2020 bedraagt € 29.308.000,-- (dit bedrag bestaat uit de Rijksdotatie 2019, € 28.878.000,-- en een verwachte bate aan rente-inkomsten van € 430.000).

De overlopende passiva (eerder aangegane subsidieverplichtingen) bedragen per 31 december 2019 € 72.480.429 en zijn toereikend voor verplichtingen per 1 januari 2019.

De algemene reserve bedraagt ultimo 2019, met de toevoeging van het rekening resultaat 2019, ongeveer € 30,7 miljoen. Deels wordt dit aangewend om de verwachte tekorten op de bedrijfsvoering te financieren.

5 Paragrafen

5.1 Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat in de begroting zeven verplichte paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten. Het doel van de paragrafen is om onderwerpen die verspreid in de begroting staan, gebundeld weer te geven. Wanneer een paragraaf niet aan de orde is, wordt dit bij de betreffende paragraaf nader toegelicht.

5.2 Bedrijfsvoering (Uitvoeringsorganisatie inclusief beheerfuncties)

Tot 2018 werd de begroting voor de bedrijfsvoeringskosten opgebouwd op basis van 5% van gemiddelde jaardotaties over de looptijd. Hiermee werd het budget voor bedrijfsvoeringskosten gemaximeerd op € 1,75 miljoen per jaar. Voor zover dit budget niet voor de bedrijfsvoeringskosten wordt ingezet, vloeit het restant aan het einde van het jaar in de algemene reserve. In 2018 en 2019 zijn voor bedrijfsvoering extra middelen uitgetrokken. Ook is met de vaststelling van de begroting 2020, ingestemd met een tijdelijke verhoging a €500.000 voor de jaren 2020, 2021 en 2022.
De consequenties van de DVO met Fryslân, de te hanteren detacheringstarieven en mogelijke consequenties van de in 2020 uit te voeren evaluatie zijn hierboven in paragraaf 3.2 aan de orde geweest.

Specifiek is de Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds (de Kwaliteitscommissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen) nog te vermelden. Deze is aangesteld door het algemeen bestuur van het Waddenfonds en adviseert het algemeen bestuur. Het betreft vijf leden. De vergaderfrequentie is begroot op vijf keer per jaar.
Aanvullend wordt de adviescommissie van deskundigen genoemd die sinds 2018 betrokken wordt bij thematische openstellingen.

Zie overigens paragraaf 6.2.2

5.3 Financiering

De financiering van de subsidies vindt plaats op basis van de gedecentraliseerde middelen die door het Rijk via het Provinciefonds jaarlijks worden gedoteerd. Voor de periode 2012 tot en met 2026 betreft dit een totaalbedrag van € 562 miljoen. De GR heeft geen leningenportefeuille. De renterisiconorm is derhalve niet van toepassing voor de GR.

Kasgeldlimiet:

			(bedragen x € 1.000)
Omvang kasgeldlimiet			Begroot
1	Toegestane kasgeldlimiet		
	in procenten van de grondslag		8,2%
	in een bedrag		2.433
2	Omvang vlottende korte schuld		0
	Opgenomen gelden korter dan 1 jaar		
	Schuld in rekening-courant		
	Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar		
	Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld		
3	Vlottende middelen	(per 1-1-2019)	151.348
	Contante in kas		0
	Tegoeden in rekening-courant		19
	Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar		
4	Toets kasgeldlimiet		
	Totaal netto-vlottende schuld (2-3)		-151.367
	Toegestane kasgeldlimiet		2.433
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)		+ 148.934

De geldmiddelen die niet direct nodig zijn voor de financiering van de subsidieprojecten en/of de bedrijfsvoering zijn op grond van de Wet Schatkistbankieren per 20 december 2013 verplicht bij het ministerie van Financiën ondergebracht. Overigens is de Uitvoeringsregeling Treasury van toepassing. De regeling is door het dagelijks bestuur vastgesteld in zijn vergadering van 17 december 2015 en vindt zijn basis in de Financiële Verordening Waddenfonds.

5.4 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de GR Waddenfonds in staat is om financiële risico's op te vangen zonder dat wijziging van beleid noodzakelijk is. In de werkwijze voor de subsidies worden beschikte subsidies tevens gereserveerd als verplichtingen in het jaar waarin de beschikking is verstrekt, waarmee de uitgaven één op één lopen. Door met indicatieve subsidieplafonds te werken kan het bestuur sturing houden en een programma voor dat jaar limiteren.

Er bestaat echter wel de kans dat een subsidieaanvrager een bezwaar- of beroepprocedure instelt tegen de afwijzing van een aanvraag of tegen de condities waaronder een aanvraag is beschikt. Hierover wordt geadviseerd door de onafhankelijke commissie rechtsbescherming. Om een eventuele honorering van bezwaar- en beroepschriften te kunnen dekken wordt 20% van het gedecentraliseerde jaarbudget als weerstandsvermogen aangehouden. Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt het jaarbudget vanaf 2017 van ongeveer € 29 miljoen gehanteerd. Hiermee wordt het weerstandsvermogen op € 5,8 miljoen berekend. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd van de vrij aanwendbare middelen. In de begroting 2016 is aangegeven dat in 2020/2021 wordt bekeken of het weerstandsvermogen naar beneden kan worden bijgesteld.

Indien en voor zover door het dagelijks bestuur een (positieve) beslissing op bezwaar volgt, dan wel een beroepsprocedure tot een uitkering van een bedrag aan middelen gaat leiden, wordt een dergelijk bedrag ten laste van het toereikend jaarresultaat gebracht. Mocht het jaarresultaat niet toereikend zijn, zal voorgesteld worden hiertoe de algemene reserve in te zetten. Zo nodig zal een dergelijk besluit de procedure van een begrotingswijziging doorlopen.

Financiële kengetallen Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds

1A. Netto schuldquote

(bedragen x € 1.000)			
Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2019*	*Begroting 2020*	*Begroting 2021*
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.621	1.209	1.621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	72.480	69.770	72.480
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	30.000	30.000	15.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	151.957	153.070	151.957
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	19	28	19
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	812	286	286
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.308	29.308	29.181
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**-371%**	**-384%**	**-319%**

Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen. Aangezien het Waddenfonds alleen middelen besteed die ze ontvangt van het Rijk in het kader van het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds en de provincies geen middelen beschikbaar stellen, zal het Waddenfonds niet meer geld uitgeven dan dat ze uiteindelijk van het Rijk zal ontvangen.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

(bedragen x € 1.000)			
Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2019*	*Begroting 2020*	*Begroting 2021*
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.621	1.209	1.621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	72.480	69.770	72.480
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	30.000	30.000	15.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	151.957	153.070	151.957
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	19	28	19
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	812	286	286
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.308	29.308	29.181
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**-371%**	**-384%**	**-319%**

Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen. De quote is hetzelfde als bij 1A, het Waddenfonds verstrekt tot op heden geen leningen.

2. Solvabiliteitsratio

(bedragen x € 1.000)			
Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2019*	*Begroting 2020*	*Begroting 2021*
A. Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	108.688	112.404	108.688
B. Balanstotaal	182.790	183.383	182.790
Solvabiliteit (A/B) x 100%	**59%**	**61%**	**59%**

Toelichting:
Hoe hoger de solvabiliteit van een onderneming, hoe gezonder het bedrijf. Een solvabiliteitsratio van 25% – 40% wordt als gezond gezien. Het Waddenfonds is een tijdelijke regeling tot en met het jaar 2026 die tot doel heeft de middelen van het Waddenfonds te besteden in de Waddenprovincies. Aan het eind van de regeling zal de solvabiliteit de 0% naderen.

3. Kengetal grondexploitatie

Niet van toepassing bij GR Waddenfonds

4. Structurele exploitatieruimte			
(bedragen x € 1.000)			
Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2019*	*Begroting 2020*	*Begroting 2021*
A. Totale structurele lasten	33.019	61.842	29.931
B. Totale structurele baten	29.308	29.308	29.181
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	30.604	-	-
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	38.488	32.534	750
E. Totale baten	67.796	29.308	29.181
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	**6%**	**0%**	**0%**
Toelichting:			
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is.			
5. Belastingcapaciteit			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			

5.5 Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf kapitaalgoederen dient inzicht te worden gegeven in het onderhoudsprogramma van de kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen en openbare ruimte), de financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting. Deze paragraaf is voor de GR Waddenfonds niet van toepassing.

5.6 Grondbeleid

Deze paragraaf is niet van toepassing.

5.7 Lokale Heffingen

Deze paragraaf is niet van toepassing.

5.8 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn vennootschappen, stichtingen of verenigingen waarin de GR Waddenfonds deelneemt of anderszins samenwerkt. Deze zijn niet aan de orde.

6 Financiële begroting.

6.1 Recapitulatie programmabegroting en meerjarenperspectief

bedragen x € 1.000

	Realisatie 2019			Geactualiseerde begroting 2020			begroting 2021			begroting 2022		
Programma	**lasten**	**baten**	**saldo**	Lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
1.Subsidies thema's/programma's												
budgetten thema's/programma's	**4.712**		**-4.712**	18.253		-18.253	9.331		-9.331	9.270		-9.270
budget majeure projecten	**0**		**0**	0		0	1.880		-1.880	11.478		-11.478
Majeure projecten	**23.983**		**-23.983**	39.739		-39.739	14.620		-14.620	5.022		-5.022
budget kennishuishouding	**1.200**		**-1.200**	1.200		-1.200	1.200		-1.200	1.200		-1.200
budget monitoring	**44**		**-44**	100		-100	100		-100	100		-100
ontwikkelbudget	**229**		**-229**	300		-300	300		-300	300		-300
			0									
2. Bedrijfsvoering			**0**									
bedrijfsvoering	**2.184**		**-2.184**	2.600		-2.600	2.600		-2.600	2.600		-2.600
3. Algemene dekkingsmiddelen												
gedecentraliseerde middelen Rijk		**28.878**	**28.878**		28.878	28.878		28.878	28.878		28.878	28.878
Overloop bestemmingsreserve												
renteopbrengsten		**425**	**425**		430	430		303	303		242	242
vrijval voorzieningen	**664**		**-664**		p.m.	p.m.		p.m.	p.m.		p.m.	p.m.
Saldo van baten en lasten	**33.017**	**29.303**	**-3.715**	62.192	29.308	-32.884	30.031	29.181	-850	29.970	29.120	-850
Mutatie reserves	**30.604**	**38.488**	**7.884**	0	32.884	32.884	0	850	850	0	850	850
Totaal saldo	**63.621**	**67.790**	**4.169**	62.192	62.192	0	30.031	30.031	0	29.970	29.970	0

bedragen x € 1.000

	begroting 2023			begroting 2024			begroting 2025		
Programma	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
1.Subsidies thema's/programma's									
budgetten thema's/programma's	9.109		-9.109	9.028		-9.028	9.028		-9.028
budget majeure projecten	11.478		-11.478	13.870		-13.870	16.004		-16.004
Majeure projecten	5.022		-5.022	2.630		-2.630	496		-496
budget kennishuishouding	1.200		-1.200	1.200		-1.200	1.200		-1.200
budget monitoring	100		-100	100		-100	100		-100
ontwikkelbudget	300		-300	300		-300	300		-300
2. Bedrijfsvoering									
bedrijfsvoering	2.600		-2.600	1.750		-1.750	1.750		-1.750
3. Algemene dekkingsmiddelen									
gedecentraliseerde middelen Rijk		28.878	28.878		28.878	28.878		28.878	28.878
renteopbrengsten		81	81		0	0		0	0
vrijval voorzieningen		p.m.	p.m.		p.m.	p.m.		p.m.	p.m.
Saldo van baten en lasten	29.809	28.959	-850	28.878	28.878	0	28.878	28.878	0
Mutatie reserves	0	850	850	0	0	0	0	0	0
Totaal saldo	29.809	29.809	0	28.878	28.878	0	28.878	28.878	0

bedragen x € 1.000						
	Jaren					
Explicitatie Majeure Projecten	2020	2021	2022	2023	2024	2025
budget majeure projecten	0	1.880	8.466	11.478	13.870	16.004
subsidie Viswad	10.000		0	0	0	0
Subsidie Vismigratierivier Afsluitdijk DNA	4.100	4.400	0	0	0	0
Subsidie Vitale Kust Eems-Dollard	4.303	0	0	0	0	0
Subsidie Wereld Erfgoed Centrum Waddenzee (WEC)	8.363	0	0	0	0	0
Subsidie Green goods vergister Texel	89	0	0	0	0	0
Subsidie Programma Vermarkten	525	475	425	400	0	0
Subsidie Slow Mill	1.005	0	0	0	0	0
Subsidie Centrum Gastvrij Schiermonnikoog	370	0	0	0	0	0
Subsidie Pilot Ophogen Landbouwgronden	139	60	55	55	0	0
Subsidie Waddentools Habitatdiversiteit	1.141	994	807	435	0	0
Subsidie Vissen voor verbinding	1.589	550	300	112	0	0
Subsidie Verbinding rond Sud Ie; (Súd Ie (recreatief))	1.455	1.439	578	0	0	0
Subsidie Groene waterstof chemiecluster Delfzijl	42	18	0	0	0	0
Subsidie Demonstratie AHPD Ameland (biovergisting)	57	0	0	0	0	0
Subsidie Ontwikkeling 20MW	1.739	1.739	0	0	0	0
Subsidie Demoproject restwarmteleiding	100	0	0	0	0	0
Subsidie Groene chemie uit CO2 en zonlicht	537	0	0	0	0	0
Subsidie Waddentools Wij & wadvogels	454	2.271	2.271	0	0	0
Subsidie Waddentools Swimways		876	703	370	139	0
Subsidie Getijdenenergie: TidalKite (Seaqurrent)	2.190	78	0	0	0	0
Subsidie: Ruimbaan voor vissen	1.541	1.721	2.895	3.650	2.491	496
Totaal saldo	**39.739**	**16.500**	**16.500**	**16.500**	**16.500**	**16.500**

Toelichting begroting 2021

6.1.1 Begrotingsprogramma Subsidiethema's en -programma's

Budgetten thema's/programma's
Voor het jaar 2021 is een bedrag van € 25,831 miljoen beschikbaar voor subsidiëring en financiering van projecten. Op basis van het UK Waddenfonds 2017-2026 en UP Waddenfonds 2017-2026 worden middelen gekoppeld aan de uitvoering van het Investeringskader en zal het dagelijks bestuur van het Waddenfonds subsidieplafonds voor thematische openstellingen vaststellen, uiteraard binnen het met deze begroting vast te stellen budget voor thema's en de uitgangspunten 50% voor ecologie en 50% voor economie.

Naast de reguliere subsidieverlening via 'molenaarsprincipe' en/of tenders voor thematische openstellingen en voor lokale innovaties worden Waddenfondssubsidies ook ingezet voor 'majeure projecten'. Majeure projecten leveren een substantiële bijdrage aan het doelbereik van het Waddenfonds. Dergelijke aanvragen kunnen een subsidieomvang aannemen die de jaarlijks beschikbare subsidiebudgetten benaderen of overschrijden. Om subsidies te kunnen toekennen op grond van het Investeringskader is in technisch-financiële zin een stelsel ontwikkeld (door Waddenprovincies in de GR en door het algemeen bestuur uitgewerkt in de Financiële Verordening en Nota Toelichting Begroting) waarmee de verplichtingen meerjarig kunnen worden gespreid, gekoppeld aan het kasritme van de uitvoeringsfasen. Zie ook ter toelichting paragraaf 3.2.

Het bestuur voorzag dat er in de eerste jaren na het vaststellen van het Investerings- en Uitvoeringskader voor majeure projecten een piek in aanvragen zou ontstaan, waardoor dan een groot beslag op de dan beschikbare middelen nodig zou zijn (meer dan er op jaarbasis op grond van de rijksdotaties én meer dan de gevormde bestemmingsreserve beschikbaar zou zijn). Daarom is er tot begin 2018 een behoorlijke algemene reserve opgebouwd. Onder het Investeringskader zijn inmiddels een aanzienlijk aantal majeure projecten in ontwikkeling. De projecten zijn opgenomen in het Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied (MJP), dat door de drie GS-en regelmatig wordt geactualiseerd. In 2018 is besloten tot een substantiële onttrekking aan de algemene reserve, te weten € 30 miljoen, ten gunste van de bestemmingsreserve majeur.

In beginsel is 2/3 (16,5 miljoen) van het jaarlijkse subsidiebudget inzetbaar voor majeure projecten. In 2016, 2019 en 2020 zijn er besluiten genomen die ook een toekomstige reservering op dit budget hebben gelegd. Die besluiten zijn in het (meerjaren)overzicht verwerkt.
Voor de reguliere subsidieverlening is 1/3 van de jaarlijks beschikbare middelen (ruim 9,5 miljoen per jaar) beschikbaar.

Bedragen x € 1.000	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Subsidies o.b.v. molenaars-principe of tenders	9.458	9.331	9.270	9.109	9028	9028
Subsidiëring grote projecten (meerjarig)	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500	16.500
Totaal	**25.958**	**25.831**	**25.770**	**25.609**	**25.528**	**25.528**

Duurzame kennishuishouding

Hoofddoelstelling 4 bevat de opdracht aan het Waddenfonds om te investeren in duurzame kennishuishouding. In de tijd dat het Waddenfonds onder Rijksverantwoordelijkheid viel, is bij ministeriële regeling geld beschikbaar gesteld voor de onafhankelijke kennisinstelling Waddenacademie. De financiering hiervan liep per juli 2014 af. De Waddenprovincies hebben de wens uitgesproken dat de financiering van de Waddenacademie voortgezet wordt in de vorm van een budgetsubsidie vanuit het Waddenfonds.
Tot en met 2019 is daaraan voldaan door een budgetsubsidie van € 1,2 miljoen aan de Waddenacademie te verstrekken. Eind 2019 heeft het dagelijks bestuur een beschikking voor 2020 aan de Waddenacademie verstrekt. In 2020 is er gestart met de verkenning naar de kennishuishouding. Onder paragraaf 3.2 is dit nader toegelicht.

Budget monitoring

Evenals in eerdere begrotingen voorziet de begroting in een budget monitoring. Deze is aangewend om enerzijds de Waddenacademie in staat te stellen een prototype voor een gebiedsmonitor te ontwikkelen (zgn. Waddenbarometer) waarmee periodiek de duurzaamheid van het waddengebied kan worden gemeten. Daarnaast heeft het Waddenfonds in 2015 gewerkt aan een scan van alle toegekende projecten waarmee de effectiviteit van gesubsidieerde projecten wordt geregistreerd. In 2017 is het zogenaamde dashboard gerealiseerd. Dit dashboard is bedoeld om informatie over de voortgang van het fonds vanuit verschillende systemen te bundelen en duidelijk (grafisch) weer te geven. Om alle verwachtingen omtrent het monitoren van waddenfondsprojecten een gelijke richting te geven heeft het dagelijks bestuur eind 2017 een zogenoemde Taskforce ingesteld. De Taskforce heeft in de zomer van 2018 haar monitorings- en evaluatie systeem opgeleverd. Inmiddels wordt er actief met dit systeem gewerkt. Het systeem zal de komende jaren vervolgwerkzaamheden met zich meebrengen die financieel gedekt kunnen worden uit deze begrotingspost. Mocht blijken dat deze post onvoldoende is dan wordt voorgesteld dat het dagelijks bestuur aanvullingen kan doen, indien en voorzover onderstaand Ontwikkelbudget daar de ruimte voor biedt.

Ontwikkelbudget

Om tot gedegen subsidieaanvragen te komen is dit budget beschikbaar voor instrumentontwikkeling en om bepaalde complexe situaties te ondersteunen dan wel vooronderzoek, haalbaarheidsonderzoek of coalitievorming te bekostigen. Hiervoor is € 0,3 miljoen op jaarbasis geraamd. In 2018 is met een deel van dit budget een pilot gedraaid met de advieskostenregeling (de zogenoemde voucherregeling).

6.1.2 Begrotingsprogramma Bedrijfsvoering

Uitvoeringsorganisatie en beheerfuncties:

In totaal was in 2020 € 2.250.000 beschikbaar. In een separate begrotingswijziging 2020 wordt voorgesteld om 350.000,- extra beschikbaar te stellen, zie ook paragraaf 3.2.

Personele inzet:

De personele inzet bestaat uit personeel dat in vaste dienst dan wel op detacheringsbasis in de uitvoeringsorganisatie werkt. Daarnaast wordt er op ad hoc basis door de provincie Fryslân specifieke en specialistische kennis geleverd. Er is voorgaande jaren tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld dat blijkt niet voldoende. In paragraaf 3.2 wordt expliciet ingegaan op de hoogte van de extra benodigde middelen.

Huisvesting:

Het Huis voor de Wadden wordt door het Waddenfonds gehuurd van het Old Burger Weeshuis. De Waddenacademie en het Omgevingsberaad Waddengebied onderhuren hun ruimte van het Waddenfonds.

Externe expertise:

De organisatie maakt gebruik van externe (contra) expertise wanneer het niet via de vaste (gedetacheerde) bezetting beschikbaar is en ook het kennisnetwerk van de beheersorganisatie er niet in kan voorzien of wanneer het buiten de reguliere contracten valt. Het gaat vooral om specialistische expertise op financieel, juridisch gebied.

Beheerorganisatie:

Tot 1 september 2014 werd de beheerfunctie door Dienst Landelijk Gebied uitgeoefend. De provincie Fryslân heeft per september 2014 de beheerfunctie overgenomen. De beheertaak is inmiddels uitgebouwd omdat processen rond beheer, voortgang en verantwoording, eindafrekening en veldinspecties van verstrekte subsidies robuuster worden ingericht. De overeenkomst met de provincie Fryslân liep in principe tot september 2018 en is stilzwijgend verlengd in afwachting van een onderzoek naar kwantiteit en kwaliteit van werkprocessen. Vaststelling van de nieuwe overeenkomst vindt plaats zodra het algemeen bestuur een besluit heeft genomen op de 6^{e} conceptbegrotingswijziging 2020 Waddenfonds en de conceptbegroting 2021 Waddenfonds. De consequenties zijn in paragraaf 3.2 aan de orde gekomen.

Overige organisatiekosten:

Onder organisatiekosten vallen onder andere uitgaven voor: het organiseren, houden en bezoeken van de Waddendagen en andere bijeenkomsten; accountantskosten; communicatie (website, formats, content); huisstijl (formats, briefpapier); digitalisering; telefoonkosten; representatie en kantoorkosten bestuursvergaderingen (reiskosten, versnapering, werkbezoeken); verzekeringen, inschrijving KvK, belastingen e.d.; vacatievergoeding en reiskosten voor de onafhankelijke kwaliteitscommissie en de (deskundigen)adviescommissie.

6.1.3 Begrotingsprogramma Algemene dekkingsmiddelen

Gedecentraliseerde middelen Rijk

Op grond van het Bestuursakkoord ontvangt de GR Waddenfonds voor het jaar 2021 via het Provinciefonds een decentralisatie-uitkering van € 28,878 miljoen.

Rente

Met ingang van 2014 worden de geldmiddelen die nog niet direct uitbetaald hoeven te worden op grond van de Wet Schatkistbankieren verplicht bij het ministerie van Financiën gestald. Van het ministerie wordt hierop een rentevergoeding ontvangen die gelijk ligt aan de Nederlandse staatsrente. Voor de jaren 2019 en 2020 wordt een bedrag van ruim € 0,4 miljoen geraamd als te ontvangen rente. Voor 2021 € 0,3 miljoen, 2021 € 0,2 miljoen, 2023 € 0,08 miljoen. Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 € 0. Op de afname van de renteopbrengsten wordt in paragraaf 3.2 'Algemene financiële en beleidsmatige kaders' nader ingegaan.

Vrijval overlopende passiva door vrijval projecten

Soms vallen er bij het vaststellen van de definitieve subsidiebeschikking van een project middelen vrij, bijvoorbeeld doordat de subsidiabele kosten van het project lager uitvallen of doordat het project geen doorgang heeft gevonden. In dergelijke gevallen worden de vrijgevallen middelen aan de algemene dekkingsmiddelen toegevoegd.

6.1.4 Resultaatbestemming

In beginsel valt het jaarresultaat toe aan de algemene reserve. Bewuste keuzes hebben ervoor gezorgd dat deze reserve ultimo 2019 ruim 30 miljoen bedroeg. De reservevorming is nodig met het oog op het weerstandsvermogen en met het oog op toekomstige investeringen. In de voorgaande hoofdstukken 3 en 6 is uitgebreid ingegaan op de aanwending en besluitvorming over deze reserve.

6.2 2021 en verder

De begroting 2021 geeft hetzelfde perspectief voor de jaren 2022 tot en met 2025 met die verstande dat de uitbreiding van de organisatiekosten tot en met 2023 loopt.
Na introductie van het Investeringskader en het stelsel waarmee projecten meerjarig gefinancierd kunnen worden, kan een beslag ontstaan op de ruimte van komende begrotingen. Dit kan het hierboven geschetste meerjarenperspectief voor de begrotingsjaren 2022 en volgende doen wijzigen. Indien een intentie tot gevolg heeft dat er een beslag wordt gelegd op de begrotingsruimte van komende begrotingen wordt daarmee het 'vrij' beschikbaar budget voor subsidiethema's en -programma's in die komende jaren verlaagd. Dat daartoe aanleiding kan zijn, is nader toegelicht in hoofdstuk 3 en 6.2.1.
Zoals in hoofdstuk 3 al is aangegeven met betrekking tot de reeds vastgestelde majeure projecten, kunt u in het schema hierboven constateren wat de meerjaren doorwerking van deze projecten is.

Financieel gezien gelden vooralsnog de volgende jaarschijven (rijks dotaties) die aan het Waddenfonds zullen worden toegevoegd:

2022 t/m 2026 (jaarlijks): € 28.878.000,-

Vastgesteld door het algemeen bestuur Waddenfonds op 3 juli 2020.

H. Staghouwer
Voorzitter

G.W. Huisman
secretaris

Jaarstukken 2019

Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds

Op weg naar een rijk Waddengebied

waddenfonds

Jaarstukken 2019 ..... **1**
Jaarverslag **3**
Wat we doen 3
Voorwoord 4
Inleiding 5
Onze opdracht: ecologie en economie in balans 6
Ons werk: groot verschil maken met een klein team 8
Zo begeleidt het Waddenfonds een project 12
Subsidies: vijf stromen, 26 projecten 13
Subsidieaanvragen 16
Dit was 2019 23
Beheer en Controle 24
Jaarcijfers 25
Monitoring en evaluatie 27
Pronkprojecten 28
Communicatie 30
Al duizenden jaren in beweging 31
In gesprek: Gerben en Marre 32
Programmaverantwoording **34**
1 Paragrafen **34**
Paragraaf 1 Bedrijfsvoeringskosten 34
Paragraaf 2 Financiering 35
Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 36
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen 38
Paragraaf 5 Grondbeleid 38
Paragraaf 6 Lokale Heffingen 38
Paragraaf 7 Verbonden partijen 38
2. Jaarrekening **39**
2.1. Balans per 31 december 2019 39
2.2. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2019 41
2.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 42
2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2019 43
2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2019 48
Publicatie Wet Normering Topinkomens 52
3. Overige gegevens **53**
3.1 Resultaatbestemming 53

Jaarverslag

Wat we doen

Het Waddenfonds subsidieert projecten die het Waddengebied rijker en robuuster maken. Projecten die ervoor zorgen dat planten en dieren hier nog beter kunnen gedijen. Maar ook projecten die de overgang naar 100% duurzame energie en groene economie kunnen versnellen. Daarnaast investeren we in lokale projecten die het Waddengebied vitaal houden, een fijne plek om te komen of te wonen. En we ondersteunen praktijkgerichte kennisprojecten, zodat we steeds beter weten waar we op in moeten zetten om de rijkdom van het Waddengebied te beschermen, te versterken en te delen met iedereen die de Wadden een warm hart toedraagt.

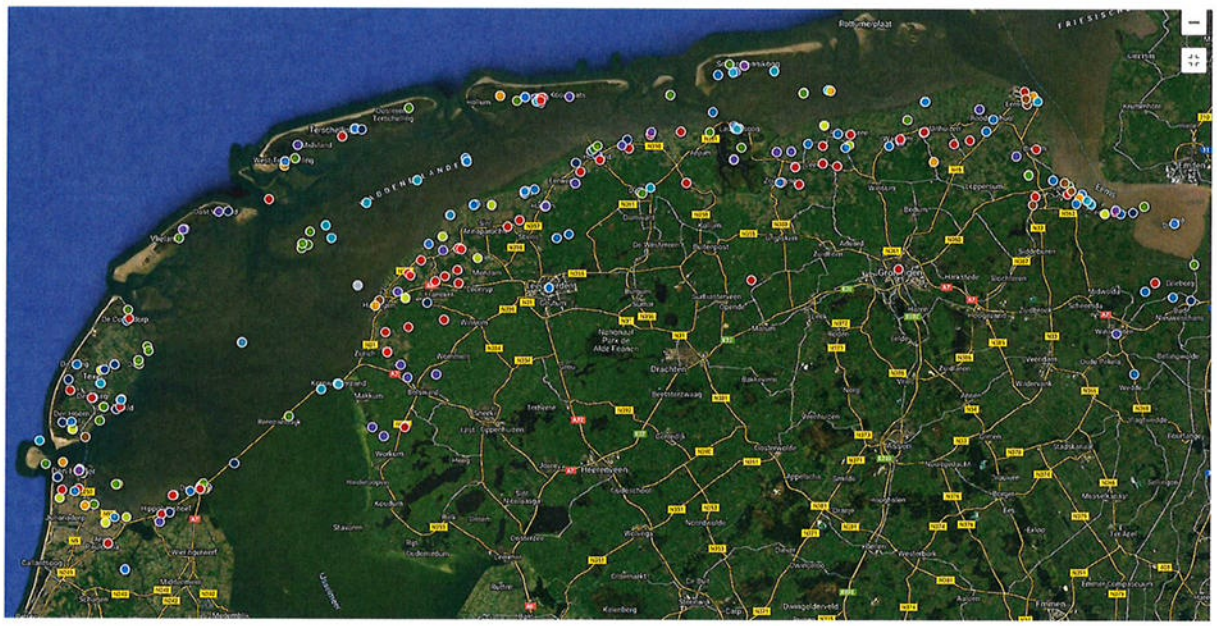

Op de kaart staan de projecten die het Waddenfonds sinds de oprichting in 2006 heeft gesteund.

Voorwoord

2019 was een bewogen en bijzonder jaar. De containerramp met de MSC Zoe vroeg begin januari volop onze aandacht en toonde de kwetsbaarheid van het Waddengebied. En tegelijkertijd ook de enorme betrokkenheid van zeer velen bij dit gebied en de actiebereidheid om de gevolgen van de ramp te minimaliseren.

Wij maakten met onze subsidies weer een groot aantal projecten mogelijk. Zo besloten we om de komende jaren ruim 24 miljoen euro te investeren in projecten die bedoeld zijn om de leefomstandigheden voor vogels en vissen in het Waddengebied te verbeteren en in projecten die bijdragen aan het verbeteren van de vistrek tussen de Waddenzee en het binnenland. Ook besloten we subsidie te geven voor de verdere ontwikkeling van de TidalKite. Deze onderwatervlieger wekt door de stroming van water duurzame energie op. Deze investeringen maken deel uit van het Investeringskader Waddengebied (IKW), een meerjarig programma dat grote investeringen in de Waddenregio mogelijk maakt. Inmiddels hebben de Waddenprovincies met onze steun vanaf 2016 ruim 20 van deze grootschalige projecten van aanvragers mogelijk gemaakt.

Daarnaast subsidieerden wij dit jaar een groot aantal projecten uit ons Budget Lokale Innovaties. Het gaat hierbij om kleinschalige projecten die bijdragen aan lokale innovatie, die de leefbaarheid of werkgelegenheid bevorderen en de kwaliteit van het Waddengebied versterken. Ook kenden we subsidie toe aan tien projecten die bijdragen aan één of meerdere van onze acht thema's zoals Natuur, Werelderfgoed, landschap en cultuur of Duurzame recreatie en duurzaam toerisme Een externe commissie van deskundigen adviseerde ons net als in voorgaande jaren over de aangevraagde subsidies.

Een andere gebeurtenis in 2019 die impact heeft gehad, was het overlijden van onze directeur Dick Hamhuis. Hij overleed in april na een ziekbed van ruim een jaar. We zijn Dick dankbaar voor zijn tomeloze inzet voor een niet-aflatende betrokkenheid bij het Waddenfonds en het Waddengebied.

In het najaar verschenen diverse publicaties over het Waddenfonds in onder andere De Groene Amsterdammer, de Leeuwarder Courant en het Dagblad van het Noorden, naar aanleiding van een onderzoek door onder andere onderzoeksplatform Investico. De publicaties leidden ook tot vragen in de Staten van Fryslân en tot Kamervragen. Wij waren steeds goed in staat de vragen te beantwoorden en helderheid te geven over de besteding van onze middelen. In 2020 wordt, tegelijkertijd met de zogenoemde Midterm Review van het IKW, een tussentijdse evaluatie van het Waddenfonds uitgevoerd. De uitkomsten zullen wij bij betrekken bij de besluiten die wij nemen over de projecten waarin wij investeren.

Ik blijf trots op wat we tot nu toe bereikt hebben. Wij blijven ons inzetten om het Waddengebied te behouden en verder te versterken.

Henk Staghouwer

Voorzitter Waddenfonds

Inleiding

Met plezier presenteren wij dit jaarverslag van het Waddenfonds. Ook in 2019 heeft het Waddenfonds een reeks bijzondere projecten gesteund die het Waddengebied duurzaam versterken, zowel ecologisch als economisch. Projecten waar de flora en fauna in en rond de Waddenzee baat bij hebben. Maar ook projecten die een flinke impuls geven aan het vergroenen van de economie op de eilanden en aan de Waddenkust.

Een van de meest opvallende ontwikkelingen in 2019 was de subsidiestroom Majeure Projecten, voortvloeiend uit het Investeringskader Waddengebied. Dat leverde bijzondere projecten op en vroeg veel tijd van onze medewerkers. Dit soort grote, meerjarige projecten, waarbij bovendien vrijwel altijd verschillende partners betrokken zijn, vraagt om een uitgebreide voorbereiding en brengt ook na toekenning veel werk met zich mee. Het gaat dan onder andere om het regelmatig monitoren van de voortgang en waar nodig bijstellen van planning of budget. Ondanks de initiële verruiming van onze capaciteit liepen we in 2019 tegen de grenzen van onze organisatie op. In de evaluatie van het Waddenfonds, die in 2020 wordt uitgevoerd, zal mede ingegaan worden op de benodigde kwaliteit en kwantiteit van de formatie.

Om een beeld te schetsen van 2019, komen in dit jaarverslag achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod:

- Een greep uit de gebeurtenissen in het afgelopen jaar: 2019 in vogelvlucht
- Een toelichting op onze opdracht: ecologie en economie in balans
- Hoe we dat doen: groot verschil maken met een klein team
- Uitleg over de subsidiemogelijkheden: vier stromen, negen thema's
- Een greep uit de ontwikkelingen die het jaar vormden: dit was 2019
- Hoe wij onze projecten volgen en analyseren: controle en evaluatie
- Onze contacten met het publiek en onze stakeholders: communicatie
- Een blik op de historie van het Waddengebied: al duizenden jaren in beweging
- De kengetallen van 2019: het jaar in cijfers
- De scheidend directeur in gesprek met de nieuwe directeur

Onze opdracht: ecologie en economie in balans

Bedrijvigheid is een belangrijk onderdeel van een vitaal Waddengebied. Vandaar ook de opdracht die het Waddenfonds meekreeg bij de oprichting in 2006: 50% van de gelden zijn bestemd voor ecologie en 50% voor economie. Zo staat het ook in het bestuursakkoord en daar houden we ons aan.
Wij steunen een plan niet zomaar. Ongeveer twee derde van de aanvragen kunnen we niet honoreren. Vaak is dat omdat het plan niet bijdraagt aan een van de hoofddoelen van het Waddenfonds. Maar er zijn ook andere redenen om een aanvraag af te wijzen. Bijvoorbeeld als er geen zicht is op cofinanciering of als de aanvrager de benodigde vergunningen niet kan krijgen. Om voor een commercieel doel subsidie te krijgen van het Waddenfonds, moet het altijd om duurzaam ondernemerschap gaan. Een project dat een van onze natuurdoelen ondermijnt, komt simpelweg niet in aanmerking.

Vier heldere doelen

Het Waddenfonds heeft vier doelstellingen. Ieder project dat we subsidiëren draagt bij aan minstens één van deze doelen. En brengt de andere nooit in gevaar. Dit zijn de vier hoofddoelen waar we iedere aanvraag aan toetsen:

A. Vergroten en versterken van de **natuur- en landschapswaarden** van het Waddengebied.
B. Verminderen of wegnemen van **externe bedreigingen** van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee.
C. Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied, gericht op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied en de direct aangrenzende gebieden.
D. Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied.

Negen thema's

Het Waddenfonds heeft dus vier hoofddoelen. Maar hoe zorgen we dat we die doelen ook daadwerkelijk bereiken? Om onszelf en onze aanvragers scherp te houden maken we binnen onze Thematische openstelling concreet waar onze prioriteiten liggen, aan de hand van Negen thema's. Bij ieder thema hoort een gespecialiseerde programmaregisseur.

- Natuur
- Bodem, water, licht en geluid
- Werelderfgoed, landschap en cultuurhistorie
- Duurzame recreatie en duurzaam toerisme
- Duurzame energiehuishouding
- Duurzame Waddenhavens
- Duurzame visserij
- Duurzame agrarische sector

Het Thema Budget Lokale Innovaties heeft een eigen openstelling.

Voor de Majeure projecten (IKW) maken we gebruik van gespecificeerde doelen en zes aandachtsgebieden.

Meer doen voor het Waddengebied

Het Waddenfonds geeft geen geld voor standaardactiviteiten. Als het project bij de vaste werkzaamheden van een organisatie hoort, zijn er andere geldstromen beschikbaar. Het Waddenfonds is er om samen met andere financiers bijzondere dingen mogelijk te maken. Projecten

waar het Waddengebied beter van wordt en die anders vaak niet van de grond zouden komen. We zijn er om de extra stappen te zetten die vandaag al nodig zijn voor het rijke en robuuste Waddengebied van morgen.

We steunen vaak projecten die zo innovatief zijn, dat banken ze nog niet kunnen financieren. Soms betekent dit dat we een risico nemen. Maar als het plan haalbaar is en de potentie heeft om echt verschil te maken, dan zijn we aan boord. En zetten we als Waddenfonds graag de eerste stap om verdere financiering mogelijk te maken.

Altijd cofinanciering

We vinden het belangrijk dat projecten breed gedragen worden. Dat meerdere partijen zich eraan verbinden en waken over een succesvolle afronding. Een bijdrage van het Waddenfonds is regelmatig doorslaggevend, maar staat nooit op zichzelf. Het gaat dus altijd om cofinanciering.

Ons werk: groot verschil maken met een klein team

Wie bij het Waddenfonds werkt, heeft een grote liefde voor het wad. Een hart dat sneller gaat kloppen van wantij, slib, kwelders en duinen en van de mensen die er wonen en er (duurzame) bedrijvigheid ontwikkelen. Van wind en water en alle bijzondere planten en dieren die er leven. Daarom verbinden we ons graag met mensen die, net als wij, het Waddengebied rijker en robuuster willen maken.

Dagelijks bestuur en algemeen bestuur

In 2019 waren er provinciale statenverkiezingen. Naar aanleiding daarvan zijn er wijzigingen geweest in de bezetting van het algemeen bestuur. De samenstelling van het dagelijks bestuur is in 2019, met uitzondering van de opvolging van de heer Kielstra door mevrouw Poepjes begin januari, niet veranderd.

algemeen bestuur	**Voor de verkiezingen**	
Henk Staghouwer	Gedeputeerde provincie Groningen	29-04-2015 / 31-12-2019
Klaas Kielstra	Gedeputeerde provincie Fryslân	20-05-2015 / 07-01-2019
Sietske Poepjes	Gedeputeerde provincie Fryslân	08-01-2019 / 31-12-2019
Cees Loggen	Gedeputeerde provincie Noord-Holland	26-05-2015 / 31-12-2019
Tjerk Voigt	Statenlid provincie Fryslân	20-12-2017 / 28-03-2019
Machiel Aarten	Statenlid provincie Fryslân	18-04-2018 / 28-03-2019
Jacob Klaas Star	Statenlid provincie Groningen	01-07-2016 / 28-03-2019
Harrie Miedema	Statenlid provincie Groningen	29-04-2015 / 28-03-2019
Wim Bakker	Statenlid provincie Noord-Holland	08-02-2016 / 28-03-2019
Esther Rommel	Statenlid provincie Noord-Holland	08-02-2016 / 28-03-2019
algemeen bestuur	**Na de verkiezingen**	
Henk Staghouwer	Gedeputeerde provincie Groningen	29-04-2015 / 31-12-2019
Sietske Poepjes	Gedeputeerde provincie Fryslân	08-01-2019 / 31-12-2019
Cees Loggen	Gedeputeerde provincie Noord-Holland	26-05-2015 / 31-12-2019
Johannes Kramer	Gedeputeerde provincie Fryslân	25-06-2019 / 31-12-2019
Sander de Rouwe	Gedeputeerde provincie Fryslân	25-06-2019 / 31-12-2019
Peter Gerrits	Statenlid provincie Groningen	29-05-2019 / 13-11-2019
Isolde den Haring	Statenlid provincie Groningen	29-05-2019 / 13-11-2019
Mirjam Wulfse	Gedeputeerde provincie Groningen	13-11-2019 / 31-12-2019
Fleur Gräper - van Koolwijk	Gedeputeerde provincie Groningen	13-11-2019 / 31-12-2019
Rien Cardol	Statenlid provincie Noord-Holland	20-05-2019 / 31-12-2019
Gert Jan Leerink	Statenlid provincie Noord-Holland	20-05-2019 / 31-12-2019

dagelijks bestuur		
Henk Staghouwer (Voorzitter)	Gedeputeerde provincie Groningen	29-04-2015 / 31-12-2019
Klaas Kielstra	Gedeputeerde provincie Fryslân	20-05-2015 / 07-01-2019
Sietske Poepjes	Gedeputeerde provincie Fryslân	08-01-2019 / 31-12-2019
Cees Loggen	Gedeputeerde provincie Noord-Holland	26-05-2015 / 31-12-2019

Uitvoeringsorganisatie

Om het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van het Waddenfonds te ondersteunen, is sinds 2012 een kleine uitvoeringsorganisatie actief. Het gaat dan om een secretaris-directeur, een plaatsvervangend directeur/controller, programmaregisseurs en medewerkers die onmisbare ondersteuning bieden.

Secretaris-directeur Dick Hamhuis werd in januari 2018 geconfronteerd met een ongeneeslijke ziekte. Ondanks zijn ziekte heeft hij zich tot zijn overlijden op 2 april 2019 ingezet voor het Waddenfonds. Marre Walter was toen al ruim een jaar plaatsvervangend secretaris-directeur en stond vanaf dat moment officieel aan het roer.

De subsidiespecialisten die voor het Waddenfonds werken huren we in van de afdeling Subsidies van de provincie Fryslân. Onder Beheer en Controle is daar meer over te lezen. Voor alle andere ondersteunende diensten huren we menskracht in bij de provincie Fryslân, op basis van artikel 9 uit het Bestuursakkoord. Denk dan aan financiën, personeelszaken, archief, communicatie, ICT en juridische zaken.

Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds

Het Waddenfonds laat zich adviseren door de Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds. Deze commissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen op het terrein van economie, ecologie, energie, toerisme, landschap en cultuurhistorie, bestuurlijke en bedrijfsmatige processen en controlling & accountancy.

De commissie adviseert het bestuur over:

- Het ontwerp-uitvoeringskader, het ontwerp-uitvoeringsprogramma en het ontwerp-jaarverslag
- De monitoring en periodieke evaluatie van het beheer van het Waddenfonds en de besteding van middelen
- Alle zaken die het Waddenfonds betreffen, gevraagd en ongevraagd

De adviezen die de commissie in 2019 heeft uitgebracht zijn te downloaden van onze website www.waddenfonds.nl.

In 2019 waren dit de leden van de Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds:

a. Mevrouw F.C. (Francine) Giskes (voorzitter)
b. Mevrouw G. (Gerda) van Dijk
c. Mevrouw A. (Alet) van 't Eind
d. De heer K. (Kees) Lankester
e. De heer P. (Pieter) Siebinga

Adviescommissie subsidieregelingen 2018-01 en 2019-01 Waddenfonds

Voor iedere tender, ieder openstelling van onze Thematische openstelling, wordt een tijdelijke adviescommissie ingesteld.

De commissie bestaat altijd uit een breed palet aan deskundigen die de regionale situatie kennen en genoeg inzicht en ervaring hebben om projectaanvragen te beoordelen op basis van de vastgestelde criteria. Naast inhoudelijke domeinkennis is ook bedrijfseconomische kennis vertegenwoordigd. In 2019 ging het om twee tenders: subsidieregeling 2018-02 en subsidieregeling 2019-01.

De commissie bestudeert alle aanvragen en geeft aan welke in principe voor subsidie in aanmerking komen. De commissie verwoordt dit in een schriftelijk advies aan het dagelijks bestuur.

Voor de subsidieregeling 2018-02 bestond de commissie uit de volgende leden:

a. Mevrouw J.G. (Janny) Vlietstra (voorzitter)
b. De heer S. (Sven) Stremke
c. Mevrouw Y. (Yttje) Feddes
d. De heer C.J. (Kees) Vriesman
e. De heer S. (Siem) Jansen
f. De heer S.R.J. (Sjef) Jansen

Voor de subsidieregeling 2019-01 waren dat de volgende experts:

a. Mevrouw. J.G. (Janny) Vlietstra (voorzitter)
b. De heer S. (Sven) Stremke
c. Mevrouw Y. (Yttje) Feddes
d. De heer C.J. (Kees) Vriesman
e. De heer H. (Hans) Haerkens
f. De heer S.R.J. (Sjef) Jansen

Adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds

Voor een correcte afhandeling van bezwaarschriften en eventuele klachten is de Adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds in het leven geroepen. Deze adviescommissie bestaat uit een voorzitter en twee of meer leden. Zij maken geen deel uit van de organisatie van het Waddenfonds en vallen ook niet onder verantwoordelijkheid of toezicht van een van onze medewerkers of het bestuur.

Algemene verordening gegevensbescherming

Het Waddenfonds verwerkt ten behoeve van haar publieke taken persoonsgegevens. Vanzelfsprekend wordt zorgvuldig omgegaan met deze gegevens. Ter voldoening aan de Algemene verordening gegevensbescherming heeft het dagelijks bestuur een Functionaris gegevensbescherming aangewezen en is een Register van verwerkingsactiviteiten vastgesteld. Op de website van het Waddenfonds vindt u onze Privacyverklaring.

Zoeken naar een nieuwe directeur

Nadat Marre Walter twee jaar als interim-directeur aan het roer heeft gestaan, is het op 1 januari 2020 tijd voor een nieuwe kapitein. De zoektocht naar een opvolger nam een aantal maanden in beslag. In december 2019 konden we bekend maken wie per 1 januari 2020 de nieuwe directeur van het Waddenfonds zou zijn: Gerben Huisman.

Gerben is bij zijn aantreden 42 jaar oud en heeft meer dan vijftien jaar ervaring in het openbaar bestuur. De laatste jaren was hij onder andere griffier van de Provinciale Staten van Fryslân en interim-directeur van het partijbureau van de ChristenUnie. Hij is uitgesproken enthousiast over zijn overstap naar het Waddenfonds.

Het dagelijks bestuur is bijzonder blij met Gerbens komst en dankt Marre Walter voor haar uitstekende werk en grote betrokkenheid. Vanaf 1 januari 2020 richt zij zich weer op nieuwe opdrachten met haar bedrijf Veranderpartners. Benieuwd naar hun blik op elkaar en het Waddenfonds? Op bladzijde 32 gaan Marre en Gerben in gesprek.

Zo begeleidt het Waddenfonds een project

Om een goede kans te maken op subsidie van het Waddenfonds is er voor aanvragers de mogelijkheid om voor indiening in gesprek te gaan met programmaregisseurs en subsidiespecialisten.

Stel: je hebt een geweldig idee voor een project waar de Waddenzee of de Waddenkust beter van wordt en je wilt subsidie aanvragen bij het Waddenfonds. Dan is het goed om contact op te nemen met een van onze programmaregisseurs. Zij kijken met iedere aanvrager waar binnen het project kansen liggen voor versterking en verduurzaming van het Waddengebied. Als het project inderdaad bijdraagt aan één of meer van de vier hoofddoelen van het Waddenfonds, helpen de programmaregisseurs bij het voorbereiden van een goed doortimmerde aanvraag. Als het nodig of nuttig is, schakelen ze daarbij ook een subsidiespecialist in. Die kan dan in een vroeg stadium aangeven wat de subsidietechnische mogelijkheden en beperkingen zijn.

In praktijk blijkt vaak dat het advies van de programmaregisseur en eventueel de subsidiespecialist het plan inhoudelijk verrijkt, in het voordeel van het Waddengebied. En wanneer het relevant is, kan de programmaregisseur de aanvrager attent maken op de mogelijkheid om een advieskostenvoucher aan te vragen. Daarmee kan hij of zij de hulp in roepen van een extern deskundige, om tot een goede subsidieaanvraag te komen.

Iedere aanvraag doet een beroep op een van onze vier subsidiestromen: Budget Lokale Innovaties, Thematische openstelling, Majeure Projecten of Duurzame Kennishuishouding. In de volgende paragraaf vertellen we daar meer over. Zodra er daadwerkelijk een aanvraag ligt, zet een subsidiespecialist de gegevens in het systeem voor monitoring en evaluatie. Als er een voorschotverzoek is, kijkt de subsidiespecialist ook of we daaraan tegemoet kunnen komen.

Voor de inhoudelijke toets gaat de aanvraag vrijwel altijd naar een programmaregisseur die niet betrokken was bij de voorbereidende gesprekken. Dat doen we om zo objectief mogelijk te zijn in onze beoordeling. Deze programmaregisseur brengt intern advies uit, maar het is vervolgens aan het bestuur om een definitief oordeel te vellen.

Het bestuur beslist of we de aanvraag afwijzen of toekennen en stelt ook de hoogte van de subsidie vast

Als een project subsidie krijgt van het Waddenfonds, dan blijft de subsidiespecialist aan boord zo lang het project loopt, als aanspreekpunt voor de aanvrager. Maar de subsidiespecialist vervult ook intern een belangrijke rol, door de kosten en planning van het project in de gaten te houden. Hij of zij beoordeelt ook de jaarlijkse rapportages, verwerkt eventuele wijzigingsverzoeken en adviseert over het bijstellen van het projectplan als dat nodig is. Vaak gebeurt dat in samenspraak met de programmaregisseur.

Voucher voor professionele begeleiding

Wie een aanvraag wil indienen in de subsidiestroom Thematische openstelling, kan sinds 2018 eerst een advieskostenvoucher aanvragen voor maximaal €5.000,-. De voucher is bedoeld om samen met een externe adviseur tot een goede aanvraag te komen voor de openstelling brede tender. In 2020 wordt na de eerder genoemde evaluatie bepaald of en hoe we hier mee doorgaan.

In het verleden kregen we regelmatig aanvragen die niet door onze toetsing kwamen, terwijl het een goed idee was dat paste bij de doelen van het Waddenfonds. Maar niet voldeed aan onze criteria. Dankzij de advieskostenvoucher kunnen aanvragers hun ruwe diamantjes fijn slijpen. Onze verwachting is dat het principe werkt, maar het is nog te vroeg om definitieve conclusies te trekken over de effectiviteit van de vouchers.

Subsidies: vijf stromen, 26 projecten

Het Waddenfonds steunt kleine projecten met een korte doorlooptijd. Maar ook grote projecten waar soms meerdere jaren aan gewerkt wordt. Dat vraagt om een andere benadering. Ondanks grote verschillen in inhoud, doorlooptijd en budget, willen we zo slagvaardig mogelijk optreden. Daarom hebben aanvragers de keuze uit vijf subsidiestromen Waarvan de adviesvoucher ondersteunend is aan de aanvragen binnen de Thematische openstelling.

Vijf soorten subsidie

1. **Budget Lokale Innovaties** (BLI). Dit is vooral gericht op lokale ondernemers en gemeenschappen die op kleinere schaal bijdragen aan de verduurzaming en leefbaarheid van het Waddengebied.
2. **Thematische openstelling**. Voor activiteiten die draaien om een van onze acht thema's: natuur, werelderfgoed, bodem, duurzame recreatie, energietransitie, duurzame havens, duurzame visserij en duurzame landbouw.
3. **Majeure Projecten**. Dit zijn grote projecten die zich over meerdere jaren uitstrekken en een substantiële bijdrage leveren aan het realiseren van de hoofddoelen van het Waddenfonds. Dit deel van ons werk valt onder het Investeringskader Waddengebied (IKW.
4. **Duurzame Kennishuishouding**. In deze 2019 verleenden we voor kennishuishouding subsidie aan de Waddenacademie. De Waddenacademie is opgericht in 2008, zodat we blijven leren van wat we doen en de opgedane kennis duurzaam kunnen verankeren.
   In 2019 heeft het dagelijks bestuur opdracht gegeven om een verkenning uit te voeren naar de organisatie van de duurzame kennishuishouding. Die verkenning loopt parallel met de herijking van de bestuurlijk organisatie van het Waddengebied, waartoe het Kabinet heeft besloten.
5. **Advieskostenvoucher.** Hiermee kunnen aanvragers een extern adviseur inschakelen om tot een goede aanvraag te komen binnen de subsidiestroom Thematische openstelling.

Subsidieplafonds 2019

Het dagelijks bestuur van het waddenfonds maakte voor het jaar 2019 de verdeling van de budgetten met uitzondering van de reserveringen Investeringskader Waddengebied en de subsidie voor de Waddenacademie (zie toelichting onder tabel), als volgt in de vorm van subsidieplafonds.

Naam	BUDGET
Subsidieregeling Budget Lokale Innovaties Waddenfonds 2018 Budget Lokale Innovaties	€ 1.500.000
Subsidieregeling Waddenfonds 2019-01	€ 8.000.000
Natuur Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapsontwikkeling Bodem, water, licht en geluid Duurzame recreatie en duurzaam toerisme Verduurzaming energiehuishouding Duurzame waddenhavens Duurzame visserij Duurzame agrarische sector	
Subsidieregeling advieskosten Waddenfonds 2018/03	€ 200.000
Natuur Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapsontwikkeling Bodem, water, licht en geluid Duurzame recreatie en duurzaam toerisme Verduurzaming energiehuishouding Duurzame waddenhavens Duurzame visserij Duurzame agrarische sector	

Waddenacademie

Voor de Kennishuishouding wordt geen aparte regeling opgesteld maar wordt gebruik gemaakt van de boekjaarsystematiek. In 2019 heeft de Waddenacademie € 1.200.000,-- ontvangen om de met haar afgesproken taken uit te voeren.

Majeure projecten

Voor Majeure projecten (IKW) wordt er geen gebruik gemaakt van een aparte regeling/openstelling. Aanvragen betreffen projecten die een meerjarige looptijd hebben. Dit betekent concreet dat deze aanvragen vergezeld gaan met een begrotingswijziging die door het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds moet worden vastgesteld. Op deze wijze wordt op dat moment een reservering voor een dergelijk project voor meerdere jaren gedaan. In 2019 betrof de reservering € 27.351.931,--. De beschikkingen voor dergelijke projecten worden in principe niet in een keer voor de totale looptijd afgegeven

Afgewezen subsidieverzoeken

Helaas kunnen we niet iedere aanvrager blij maken. In 2019 hebben we circa 55% van de aanvragen af moeten wijzen. Dat doen we bijvoorbeeld als tijdens het beoordelingstraject blijkt dat er geen zicht is op cofinanciering, of als de kans te klein is dat de benodigde vergunningen worden verleend. Een andere reden om een aanvraag af te wijzen is dat een project economisch niet haalbaar is, doordat er geen realistisch businessplan ligt of het exploitatieplan niet voldoende onderbouwd is.

We steunen ook geen reguliere uitgaven. Dat zijn terugkerende kosten die bij de normale werkzaamheden van een organisatie horen. Denk dan aan achterstallig onderhoud of een taak die de aanvrager volgens de wet moet uitvoeren. En soms past het niet omdat een plan een van onze natuurdoelen ondermijnt. Dan komt het sowieso niet in aanmerking voor financiering.

Subsidieaanvragen

In 2019 heeft het Waddenfonds in totaal 128 subsidieaanvragen ontvangen of behandeld. Daarvan zijn er 60 toegekend. Van de aanvragen die ingediend zijn voor de voucherregeling, zijn er 34 toegekend. Voor de subsidieregeling brede tender 2018-01 zijn 37 aanvragen ingediend, daarvan zijn 10 toegekend, 2 aanvragen zijn niet in behandeling genomen en 25 aanvragen zijn afgewezen. Voor de subsidieregeling BLI zijn 46 aanvragen ingediend, 12 zijn toegekend, 11 afgewezen, 4 ingetrokken en nog 19 in behandeling.

Er zijn 4 Majeure projecten ingediend deze zijn alle 4 gehonoreerd.

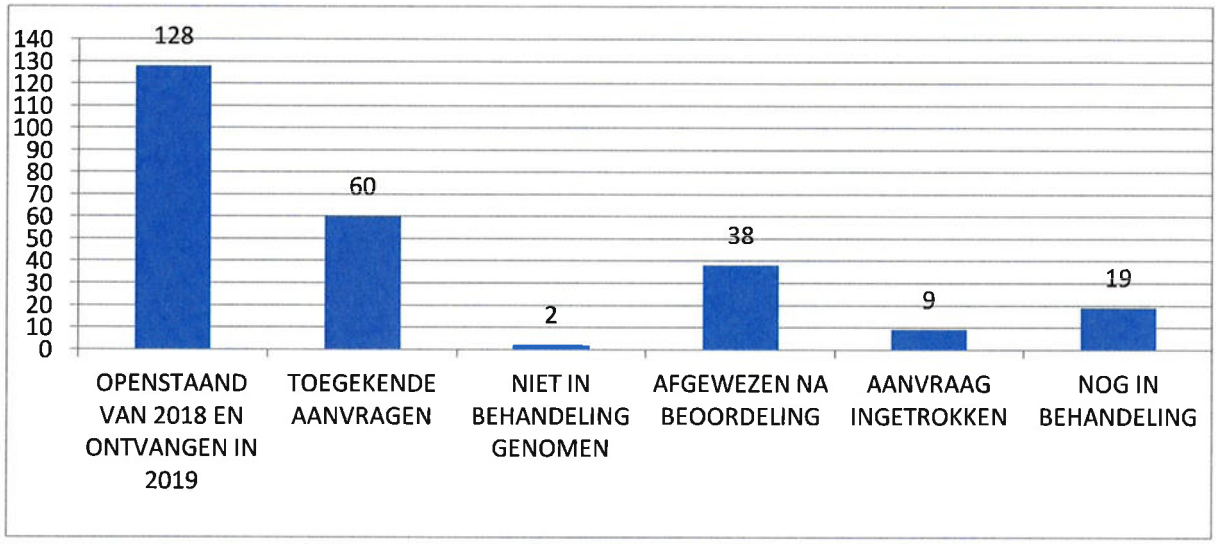

Toegekende subsidies

In 2019 hebben we in totaal 26 projecten vanuit de Thematische openstelling, BLI en Majeur, exclusief de 34 vouchers gesteund. Stuk voor stuk maken ze het Waddengebied rijker en robuuster. De aanvragers zijn verenigingen, stichtingen, overheidsorganisaties en samenwerkende ondernemers die het Waddengebied allemaal een warm hart toedragen. Bij elkaar opgeteld hebben deze 26 projecten van het Waddenfonds €31.894.352,- toegekend gekregen. Als je de bijdragen van de andere financiers daarbij optelt, gaat het in 2019 om een totaalbedrag van circa 81 miljoen euro aan investeringen in het waddengebied

Bij de oprichting van het Waddenfonds was de boodschap van de Tweede Kamer duidelijk: aan het eind van de rit, in 2026, moet er evenveel geld naar duurzame economie als naar natuurprojecten zijn gegaan. Tot en met 2019 is er op basis van verleende subsidies iets meer geïnvesteerd in ecologie dan in economie; 52,4% kwam direct ten goede aan de flora en fauna van het Waddengebied.

In deze paragraaf vertellen we in het kort iets over de projecten waaraan we in 2019 subsidie hebben toegekend. Meer weten? Via de interactieve kaart op onze website is meer informatie te vinden.

1) Toekenningen Budget Lokale Innovatie

Via het Budget Lokale Innovatie is in 2019 voor €470.394,- toegekend aan twaalf projecten die op lokaal niveau bijdragen aan de verduurzaming en leefbaarheid van het Waddengebied. Per aanvraag stellen we maximaal €50.000,- beschikbaar.

Wadden Made

Aan het creëren van twee lokale maakplaatsen (Bad Nieuweschans en Kloosterburen) draagt het Waddenfonds €43.898,- bij voor het project Wadden Made. Bij dit project gaat het om het creëren van een netwerk dat zich richt op een lokale duurzame productieketen. Vanuit de maakplaatsen worden bijvoorbeeld diverse Waddenspecifieke duurzame interieurproducten ontwikkeld met behulp van lokale en hernieuwbare grondstoffen uit de Waddenregio. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €43.898,-.

Toekomstig dorpshuis Warffum

Het project richt zich op het realiseren van een nieuw dorpshuis in het bestaande gymnastiekgebouw en de voormalige ontvangstzaal van Op Roakeldais in Warffum. Het dorp krijgt daarmee een nieuwe en nu nog ontbrekende centrale ontmoetingsplek voor het verenigingsleven, vrijetijdsbesteding en dienstverlening op het gebied van welzijn en zorg. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €50.000,-.

Bloemendorpen Achlum en Oosterbierum

Lokale vrijwilligers treffen samen met boeren en andere grondeigenaren en met overheden maatregelen om de biodiversiteit van flora te verhogen. De twee dorpen kennen een hoge organisatiegraad met een actief verenigingsleven, maar rondom biodiversiteit is hier nog geen sprake van. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €48.225,-.

Vogeldorpen Dongjum Boer Peins en Ried

Het project is op lokale schaal vernieuwend, omdat inwoners van de dorpen gezamenlijk zelfbedachte verbeteringen, die nodig zijn voor vogels voor een hogere overlevingskans en genoeg voedsel, in praktijk brengen. Hierbij worden de initiatiefnemers ondersteund door de Friese Milieu Federatie en Landschapsbeheer Fryslân. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €49.410,-.

Stichting Amelands Produkt

Achter de bestaande brouwerij komt een nieuw gebouw waar de brouwerij een plek krijgt, maar waar studenten of stagiaires ook onderzoek verrichten of werkervaring op kunnen doen. De brouwerij zelf zal vanaf buiten goed te zien zijn, zodat voorbijgangers het hele brouwproces kunnen volgen. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €50.000,-.

Samen voor de schone Wadden

Onder de vlag van de landelijke Beach Clean-up Tour organiseert Stichting De Noordzee in samenwerking met de Waddenvereniging acht etappes in het Waddengebied. Bij elke etappe maken lokale inwoners en andere vrijwilligers stranden en andere delen van het Wad schoon en plasticvrij. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €43.660,-

Nieuwbouw boet de Molen

Het gaat om het realiseren van een educatieve ontvangst- en bezoekersruimte (molenboet), inclusief inrichting en terras. Het doel is om daarmee meer mogelijkheden te creëren voor het organiseren

van activiteiten, presentaties en exposities. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €8.000,-.

Waddenzee in Natuurcentrum
Doel van dit project is om de 80.000 bezoekers die jaarlijks naar De Helderse Vallei komen te informeren over de status van werelderfgoed Waddenzee en te laten kennismaken met het gebied in al haar facetten. De permanente expositie in het bezoekerscentrum wordt uitgebreid en er worden gastlessen gegeven op basisscholen. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €7.500,-.

Buurthuis Ganzedijk – Hongerige wolf
Er wordt een nieuw dorpshuis gebouwd voor Ganzedijk en Hongerige Wolf, waarmee de twee dorpsgemeenschappen een nieuw centrum krijgen voor allerlei activiteiten. Niet alleen voor dorpsbewoners, maar ook voor toeristen die het gebied De Dollard bezoeken. Zo komt er ruimte voor campers, een minicamping en een informatiepunt over De Dollard en over Werelderfgoed Waddenzee. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €50.000,-.

Meiinoar troch de tiid foarut
Door het bestaande gezamenlijke dorpshuis voor Parrega, Hieslum en Dedgum aan te passen, ontstaan meer gebruiksmogelijkheden. Daarmee krijgen verschillende groepen in de dorpen ook ruimte voor verenigingsleven, vrijetijdsbesteding en dienstverlening. Dit versterkt de vitaliteit van de dorpsgemeenschap en leidt tot versteviging van de sociale cohesie. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €50.000,-.

HAIM
Naast een muziektheatervoorstelling bestaat dit project onder andere uit drie verhalencafés en een kleine expo. Belangrijke locaties voor de uitvoering van de activiteiten zijn Spijk, Roodeschool, Groningen Seaports en het zelfgebouwde theater in de vertrekhal van de Borkumlijn in Eemshaven. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €20.000,-.

Vlinderdorpen Burgwerd en Vrouwenparochie
Het project Vlinderdorpen is vooral gericht op het verbeteren van het ecosysteem voor vlinders zoals de Argusvlinder. Daarnaast worden ook maatregelen getroffen om de leefomstandigheden van akkervogels, de meervleermuis en de bittervoorn te verbeteren. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €49.701,-.

Er was eind november nog ongeveer €300.000 beschikbaar binnen het subsidieplafond BLI. Het dagelijks bestuur Waddenfonds heeft op 29 november 2019 besloten om het subsidieplafond te verhogen naar €1.500.000,- en de uiterste indieningstermijn voor aanvragen te verlengen tot 10 juli 2020.

2) Toekenningen Thematische openstelling

In juni 2019 besloot het dagelijks bestuur Waddenfonds, op advies van een externe deskundige commissie, om in totaal €4.072.027,-- toe te kennen aan tien projecten die vallen binnen de subsidiestroom Thematische openstelling. Alle tien de projecten draaien om één of meer van onze acht thema's: natuur, werelderfgoed, bodem, duurzame recreatie, energietransitie, duurzame havens, duurzame visserij en duurzame landbouw. Per aanvraag maximaal €500.000,-.

Eén met de natuurlijke omgeving

Puur Terschelling, een bedrijf in buitenactiviteiten in Oosterend, wil haar accommodatie verduurzamen en uitbreiden, zodat de gasten ook buiten het hoogseizoen kunnen worden ontvangen. Hierdoor wordt het mogelijk de buitenactiviteiten, die gericht zijn op beleving van kernkwaliteiten van het eiland en de Waddenzee, beter te benutten in het laagseizoen. Het project past goed bij het rustige karakter van het oostelijk deel van het eiland. Tegelijkertijd trekt het extra bezoekers buiten het hoogseizoen en draagt het bij aan verlenging van het toeristisch seizoen. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €268.544,-.

Vergroten en versterken van het cultuurhistorisch toerisme op Vlieland

De Stichting Korenmolen Vlieland wil op het eiland een korenmolen herbouwen met daarin een expositieruimte. Op dezelfde plaats heeft eeuwenlang een molen gestaan. De expositie gaat over hoe het leven op Vlieland was en welke rol de molens in de (maritieme) geschiedenis hebben gespeeld. Ook is er aandacht voor Vlieland als onderdeel van Werelderfgoed Waddenzee. In een winkel zullen waddenproducten met het keurmerk Waddengoud aangeboden worden. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €495.000,-.

Terpeninformatiecentrum Hegebeintum

Stichting Terp Hegebeintum gaat een nieuw bezoekerscentrum bouwen bij de terp van Hegebeintum. Dit centrum dient als startpunt voor de beleving van de kernkwaliteiten van het omliggende terpenlandschap. Als onderdeel van het project worden de verhalen over de terpengeschiedenis, het watererfgoed, de romaanse kerken en het ontstaan van het landschap voor het voetlicht gebracht. Dit gebeurt door het aanleggen van nieuwe routes en het organiseren van excursies en arrangementen rond het thema terpenlandschap. Doel is om het landschap beter toegankelijk te maken voor het publiek en daardoor de Friese waddenkust als toeristische bestemming een impuls te geven. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €500.000,-.

Pilot natuurrijke slaperdijken Groningen

Dit project richt zich op het krijgen van kennis om de natuur- en belevingswaarde van de landinwaarts gelegen slaperdijken te vergroten. De pilot behelst onder andere de aanplant van struiken, de omvorming naar bloemrijke vegetaties, de aanleg van vogelakkers en een aangepast dijkbeheer. Daarnaast heeft het project als doel om het publiek met onder andere excursies, lezingen en informatiepanelen bewust te maken van de waarde van slaperdijken. De verkregen kennis moet inzicht geven in een optimale inrichting van de dijken en in optimale maai- en begrazingsregimes voor de dijken en aangrenzende akkers. Hierdoor kunnen de leefomstandigheden van de voor het Waddengebied typerende bedreigde vogelsoorten, zoals de grauwe kiekendief en de velduil worden verbeterd. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €488.243,-.

Boeren, vissers en buitenlui
De zogenaamde Gouden Driehoek op Texel rondom de Hoge Berg moet op allerlei manieren toegankelijk en beleefbaar worden gemaakt voor toeristen en recreanten. Eén van de onderdelen is het herstel van de tuin van Brakestein volgens 18e-eeuws ontwerp. Daarnaast moet er kringlooplandbouw op de keileemheuvel de 'Hoge Berg' komen en wordt het kleine bos 'Doolhof' op de zuidoostelijke helling van de berg verbeterd. In de oude haven van Oudeschild komen informatiepanelen over het vissersleven van 1960 tot nu. Tenslotte komen er vijf insectenmonitoringspunten, 500 meter aan 'tuunwallen' langs wandelroutes en wordt de waterstand verhoogd om het gebied aantrekkelijker te maken voor weidevogels. Om al deze verbeteringen toegankelijker te maken voor toeristen, wordt eveneens een verbindende fiets- en wandelroute aangelegd. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €483.922,-.

Bomen in het Waddenlandschap
Door de essentaksterfte en andere boomziekten neemt de beleving van het contrast tussen de monumentale beplantingen en de weidsheid van het landschap in het Waddengebied af. De aanpak van de aantasting van het landschap is urgent. Met dit project worden de karakteristieke beplantingen in het kustgebied van het Friese en Groningse waddenlandschap versterkt. Een breed assortiment van 2700 bomen die in het gebied goed gedijen zullen worden aangeplant. Zo draagt het project bij aan meer diversiteit, minder kwetsbaarheid voor ziektes en een versterking van de lokale identiteit. Aanvullend worden ook lezingen, presentaties en cursussen verzorgd. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €443.529,-.

Volle kracht vooruit! Man overboord
Het gaat hier om de eerste fase van het project waarmee Citymarketing Den Helder en het Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers het dagtoerisme naar Den Helder willen stimuleren. Bezoekers kunnen virtueel als bemanningslid van een reddingsboot meedoen met een reddingsactie. Ook komt er een tijdelijke tentoonstelling over zeven gedenkwaardige reddingsacties rond Den Helder. Bij de tentoonstelling worden oude verhalen en herinneringen gekoppeld aan nieuwe beelden en tastbare bewijzen. Daarmee worden de verhalen over cultuurhistorische schatten zoals de scheepswrakken onder water en de vele eeuwen zeevaart verteld. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €150.000,-.

Lokale energienet in balans met accu's en elektrische deelauto's
In het Groningse Kantens en omgeving start een project dat zich richt op de problemen met overbelasting van het elektriciteitsnetwerk in het Waddengebied. Het doel is de balans in het lokale energienet te verbeteren. Dit gebeurt door elektriciteit op te slaan en te bufferen in accu's en 16 elektrische auto's. Tegelijk wordt de aansturing van de belasting op het elektriciteitsnet verbeterd. De elektrische auto's worden gebruikt voor duurzame recreatie en toerisme, doordat de auto's ingezet worden als deelauto's voor toeristen en eilandbewoners. Het project speelt hiermee slim in op experimenteerruimte die de wetgeving biedt. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €449.994,-.

Visserijmuseum Termunterzijl
Stichting Visserijmuseum Termunterzijl wil een volwaardig visserijmuseum realiseren door de uitbreiding van de bestaande expositieruimte. Het museum vertelt met vaste en lopende tentoonstellingen het verhaal over het maritieme verleden, heden en toekomst van het dorp Termunterzijl. Ook de Termunterzijlster visserij en de cultuurhistorische waarden van de nabije omgeving komen aan bod. Daarnaast wordt het museum gebruikt voor lezingen, educatie, excursies, veldwerkprogramma's, groepsactiviteiten en sociale ontmoeting over deze thema's. Verder wordt in samenwerking met het Groninger Landschap en het waterschap Hunze en Aa's op locatie (de Kleine Polder) voorlichting gegeven over vismigratie en vispopulatie in het Eems-Dollard estuarium. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €317.000,-.

De kromme Horne
Voor de kust van Wierum moet een groot kunstwerk komen in de vorm van een grote houten pier met een panoramische beleefplek. De zogenaamde Kromme Horne zal 330 meter lang worden en de oude strekdam volgen. In een latere fase die niet onder deze aanvraag valt, volgt een verlenging tot 550 meter. Hiermee zullen drie beleefplekken gerealiseerd worden. De Kromme Horne is onderdeel van het programma Sense of Place en stelt bezoekers in staat om op een bijzondere manier te genieten van de duisternis, de rust en de landschappelijke waarde van het Waddengebied. De toegekende subsidie van het Waddenfonds bedraagt €475.795,-.

3) Toekenningen Investeringskader Waddengebied (IKW)
In 2019 is door het algemeen bestuur Waddenfonds ruim € 27 miljoen *gereserveerd* voor vier meerjarige, grote projecten die een substantiële bijdrage leveren aan het realiseren van de hoofddoelen van het Waddenfonds. In 2019 is hiervoor in totaal €7.054.569 toegekend. Hieronder volgt een kort overzicht van de meerjarige reserveringen en van de toekenningen 2019.

Waddentools Wij en Wadvogels
Het Waddenfonds heeft meerjarig ruim €7 miljoen gereserveerd voor de verbetering van de leefomgeving van vogels in het Waddengebied. Uit onderzoek blijkt dat de Waddenzee een zwakke schakel is in de vliegroute van vogels. Voor dat bedrag worden onder andere 62 hectare broedgebied voor steltlopers, twee broedeilanden van in totaal 3000 m2 en een vogeleiland met kwelder ten zuiden van Schiermonnikoog aangelegd. Ook komen er een wandelroute en een vogelkijkhut. De kennis die Vogelbescherming Nederland tijdens dit project opdoet, wordt nationaal en internationaal uitgewisseld om te helpen bij vergelijkbare projecten in de toekomst. De meerjarige reservering voor de subsidie van het Waddenfonds is €7.756.265-. Hiervan is in 2019 €1.971.476 toegekend.

Waddentools Swimway
Het project gaat uitgebreid onderzoeken wat de effecten zijn van alle maatregelen die eerder zijn genomen om de visstand te verbeteren. Bekend is dat het slecht gesteld is met de visstand in de Waddenzee: de hoeveelheid vissen is de afgelopen vijftig jaar sterk afgenomen en echt grote vissen komen er bijna niet meer voor. De afgelopen jaren zijn er meerdere projecten gestart om het tij te keren. Met het project Waddentools Swimway wordt uitgebreid onderzocht wat de effectiviteit van deze projecten is en wat de beste maatregelen zijn om de leefomgeving van vissen in de Waddenzee te verbeteren. Zo wordt onder andere gekeken naar het effect van riffen bij de Afsluitdijk op de kraamkamerfunctie van de

Waddenzee. De meerjarige reservering voor de subsidie van het Waddenfonds is €3.598.750,-. Hiervan is in 2019 €1.511.572 toegekend.

De volgende stap in getijdenenergie: demonstratie TidalKite™
Het bedrijf SeaQurrent uit Grou zet het bedrag in voor een test op volledige schaal van de onderwatervlieger, die de beweging van eb en vloed omzet in duurzame energie. De vlieger heeft als voordeel dat hij gedurende het hele jaar constant energie levert, in tegenstelling tot windenergie en zonne-energie. De onderwatervlieger van SeaQurrent is ontworpen voor relatief ondiep water en geringe stroomsnelheden. Dit maakt de TidalKite geschikt voor het Waddengebied. De test vindt plaats in het Borndiep nabij Ameland. Er wordt ook gekeken naar de effecten op natuur. De meerjarige reservering voor de subsidie vanuit het Waddenfonds is €2.267.576,-. Hiervan is in 2019 €1.765.441 toegekend ten laste van 2020.

Ruim baan voor vissen 2
Door dijken, sluizen, stuwen en gemalen is de vistrek tussen de Waddenzee en het binnenwater achter de dijken hevig verstoord geraakt. Daardoor kunnen vissen lastig meren, beken en rivieren bereiken waar ze paaien en jongen krijgen. Het gevolg is dat trekkende vissoorten zoals de zeeforel, paling en glasaal het moeilijk hebben in het Waddengebied. In deze tweede fase van het project Ruim Baan voor Vissen wordt het meeste geïnvesteerd in de verbetering van de vismigratie in de kop van Noord-Holland. Zo komt er een verbinding tussen zee en achterland met de aanleg van een zoet-zout overgang en veertien hectare brakwatergebied. Ook worden er op negentien plekken vispassages verbeterd en aangelegd. Daarnaast worden in het achterland paai- en opgroeigebieden geschikt gemaakt voor vissen. De meerjarige reservering voor de subsidie vanuit het Waddenfonds is €12.794.549,-. Hiervan is in 2019 €1.541.147,-- toegekend ten laste van 2020.

4) Toekenning Duurzame Kennishuishouding
In 2019 maakten we in totaal €1.200.000,- vrij om waardevolle kennis over het Waddengebied te laten stromen en om de kennishuishouding over het Waddengebied te borgen. Dit bedrag ging in de vorm van een boekjaarsubsidie naar de Waddenacademie.

5) Toekenningen Advieskostenvoucher
In 2019 kregen we 35 aanvragen voor een advieskostenvoucher. In hoeverre de aanvragen bij de advieskostenregeling tot uitbetaling komen zal pas in 2020 blijken: een adviesvoucher wordt pas definitief toegekend als we voor het desbetreffende project tussen 9 december 2019 en 21 januari 2020 (12.00 uur) een ontvankelijke aanvraag ontvangen voor de Thematische openstelling.

Dit was 2019

Terugblikkend op 2019, zien we dat er voor en achter de schermen heel veel werk is verzet. We hebben opnieuw een verzameling bijzondere projecten kunnen steunen waar het Waddengebied beter van wordt. Er waren veel momenten van stille trots, maar ook momenten waar we als organisatie van leren. In dit hoofdstuk doen we een greep uit de trends en gebeurtenissen die 2019 voor het Waddenfonds hebben gevormd.

Majeure Projecten

Het totaalbedrag in 2019 dat we aan reserveringen konden toekennen aan majeure projecten: grootscheepse plannen die meer jaren in beslag nemen en waarbij verschillende partijen samenwerken om het Waddengebied te verrijken is een kleine 26,5 miljoen. Dit zijn projecten via het Investeringskader Waddengebied (IKW).

Het IKW is een initiatief van de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen. Doel is om grote projecten te realiseren die een belangrijke verbeterslag mogelijk maken in een van de volgende aandachtsgebieden:

- Waddenzee
- Havenontwikkeling en natuurverbetering
- Versterken en vermarkten van Werelderfgoed
- Vitale kust en Afsluitdijk
- Eems-Dollardgebied in balans
- Eilanden op eigen kracht

De majeure projecten die binnen deze aandachtsgebieden vallen leggen veel meer beslag op het Waddenfonds dan de meestal kortlopende projecten die van 2006 tot 2016 het overgrote deel van de aanvragen vormden. Het vraagt om meer mankracht, omdat er veel meer uren nodig zijn voor het voorbereiden, beoordelen, toekennen, rapporteren, monitoren en bijsturen waar nodig. En hoewel we heel blij waren met de aanvulling van 4 fte voor de periode 2018 – 2019, bleek een tijdelijke aanpassing in de (meerjaren)begroting noodzakelijk te zijn.

Wat we in 2019 ook ontdekten, is dat dit soort projecten vraagt om een nieuwe, intensievere vorm van samenwerken tussen de programmaregisseurs van het Waddenfonds en de subsidiespecialisten. Het is nog zoeken naar de ideale vorm, maar we leren graag en snel. We delen onze kleine en grotere successen, maar gaan ook bij elkaar te rade als er dingen nog beter kunnen.

Bezwaarschriften en informatieverzoeken

In 2019 kreeg het Waddenfonds in totaal vier informatieverzoeken in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en negen bezwaarschriften. Een van de Wob-verzoeken gaat over een langlopend project en gaat mee naar 2020. Voor de andere drie geldt dat we voor het eind van het jaar inzage hebben kunnen geven in alle gevraagde stukken.

Op basis van de bezwaarschriften die binnenkwamen, zijn we in gesprek gegaan met de afzenders. In drie gevallen waren een luisterend oor en een toelichting op het besluit genoeg om de zaak op te helderen en af te sluiten. Twee zaken zijn voorgelegd aan de bezwarencommissie. Het advies van de bezwarencommissie wordt in 2020 verwacht. De overige besluiten zijn naar aanleiding van de bezwaren herzien. In 2019 zijn er geen klachten binnengekomen.

Beheer en Controle

Vanaf het moment dat een project is verleend tot het moment dat een project wordt vastgesteld, bevindt het project zich in de beheerfase. In deze fase dienen eindbegunstigden te rapporteren over de voortgang van het project. In de meeste gevallen is de eindbegunstigde verplicht één keer per jaar een voortgangsrapportage in te dienen. Voor projecten met een hoog risico, kan in de beschikking de verplichting opgenomen worden om twee keer per jaar te rapporteren.

In de beheerfase kan de eindbegunstigde een voorschot aanvragen of een wijziging indienen. Voorschotten kunnen aangevraagd worden conform kasritme. Uitgangspunt is hierbij dat 80% van het subsidiebedrag als voorschot kan worden uitbetaald. Voordat een nieuw voorschot aangevraagd kan worden, moet het voorgaande voorschot worden verantwoord op basis van gerealiseerde kosten.

Wijzigingen kunnen op ieder moment ingediend worden. Wijzigingsverzoeken lopen uiteen van kleine administratieve wijzigingen tot wijzigingen in looptijd of over een vervangende output die aan het dagelijks bestuur worden voorgelegd. Omdat het Waddenfonds als fonds vaak bewust in een vroeg stadium subsidie verleent, komt het voor dat de looptijd van een project moet worden verlengd of dat projecten anderszins moeten worden gewijzigd.

Wij beoordelen de wijzigingen op twee hoofdvoorwaarden:

1. De mate waarin de subsidieontvanger wijzigingen heeft kunnen of moeten voorzien;
2. De mate waarin de subsidieontvanger daar invloed op kan uitoefenen.

Categorie	**behandeld**
Betalingen	ca. 80
Rapportages	ca. 45
Wijzigingen	ca. 60
beheer en controle	ca. 30
telefonische gesprekken	ca. 400

Onze subsidiespecialisten proberen de uitvoeringsrisico's vooral vroegtijdig te herkennen. Dit doen we door actief contact te zoeken en te houden met de subsidieontvangers. We vragen naar voortgangsrapportages, voeren voortgang- en voorlichtingsgesprekken en hebben veelvuldig telefonisch contact. Op die manier lukt het de uitvoerings- en vooral financiële risico's voor het Waddenfonds beperkt te houden. Het komt voor dat een subsidie lager moet worden vastgesteld of zelfs moet worden ingetrokken. Deze besluiten legt de directeur voor aan het dagelijks bestuur van het Waddenfonds.

In de voorlichtingstrajecten naar nieuwe aanvraagrondes en openstellingen is de beheerorganisatie nauw betrokken. De medewerkers geven voorlichting over diverse subsidietechnische en projectmatige onderwerpen en schuiven aan bij voorlichtingsgesprekken met programmaregisseurs om diverse nationale en Europese regelgeving nader toe te lichten.

Jaarcijfers

In het onderdeel 'programmaverantwoording' zijn alle financiële cijfers over 2019 te vinden. Hiermee legt het bestuur van het Waddenfonds financiële verantwoording af over het gevoerde beleid. Voor een eerste indruk hebben we hieronder een aantal interessante cijfers bij elkaar gezet.

In deze paragraaf laten we zien hoe 2019 er in financieel opzicht uitzag. De vermelde bedragen zijn afkomstig uit de Jaarrekening 2019 van het Waddenfonds, waarin het bestuur financiële verantwoording aflegt over het gevoerde beleid.

In het overzicht zijn de baten en lasten en het financieel resultaat opgenomen (raming en realisatie). Bij de realisatie over 2019 gaat het onder andere om de volgende posten, die in de Jaarrekening nader worden toegelicht:

Baten	
Decentralisatie-uitkering	28.878.000
Rente	424.500
	29.302.500
Lasten	
Beschikte subsidies (toegevoegd aan OP)	4.712.421
Saldo vrijval totaal	664.472
Majeure projecten *verleend*	23.983.457
Waddenacademie	1.200.000
Monitoring	43.950
Ontwikkelbudget	229.328
Organisatiekosten	2.183.538
	33.017.166
Saldo van baten en lasten	-3.714.666
Onttrekking aan de algemene reserve	430.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	8.765.748
Onttrekking aan reserve Majeure projecten	29.291.800
Mutatie reserves naar Majeure projecten	-21.808.339
Mutatie reserves naar overloop bestemmingsreserve	-8.795.306
Gerealiseerde resultaat	4.169.237

Verdeling Ecologie en Economie cumulatief op basis van verleningen/reserveringen en vaststellingen

Barometer Ecologie - verleende subsidie

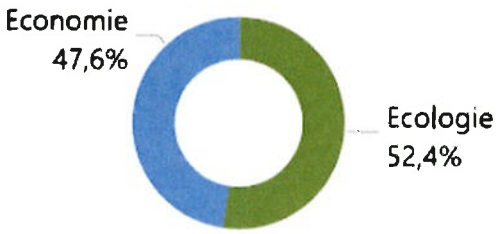

Barometer Ecologie - vastgestelde subsidie

In 2019 aantal vastgestelde projecten

VASTGESTELDE PROJECTEN	VASTGESTELDE SUBSIDIE	VRIJVAL ALG. RESERVE
42	**€ 27.199.764**	**€ 396.309**

*Toelichting: De opgenomen vrijval betreft het bedrag uit **vastgestelde projecten in 2019** dat vrijvalt naar de algemene reserve van het Waddenfonds. De voucherregeling en de reserveringen voor de IKW-projecten vallen hierbuiten.*

Monitoring en evaluatie

Uit het in 2018 vastgestelde monitoringssysteem volgt een verplichting voor aanvragers om, in overleg met het Waddenfonds, in de aanvraag aan te geven wat het beoogde resultaat van het project is (output), wat de beoogde effecten van het project zijn (outcome), aan welke (gespecificeerde) doelen van het Waddenfonds het project bijdraagt, in welke mate het project aan deze doelen bijdraagt en op basis van welke indicatoren de bijdrage bepaald kan worden.

Vanaf eind 2018 is het monitoringsysteem 'op vrijwillige basis' toegepast bij een aantal nieuwe aanvragen. Op basis daarvan is het systeem verder verfijnd en uitgewerkt en is gestart met een implementatietraject. Dat leidde al snel tot de conclusie dat het niet werkbaar is om de verantwoordelijkheid voor de outcome monitoring bij de aanvrager neer te leggen. De effecten van een project kunnen pas bepaald worden na afronding van een project en veelal ook pas eerst enkele jaren na afronding. Daarom heeft het DB besloten dat het Waddenfonds (in gezamenlijkheid met de provincies) verantwoordelijk is voor de outcome monitoring.

Tijdens het daadwerkelijk implementeren van het monitoringssysteem bleek in 2019 dat dit op een aantal punten nog verfijnd moet worden. Het Waddenfonds trekt daarin samen op met de drie provincies. Dat is onder andere ingegeven door de samenhang met de doelen van het Investeringskader Waddengebied. Voor het monitoren van de outcome, waarmee we bedoelen de effecten op langere termijn, na afronding van het project, gaan we gebruikmaken van gegevens uit de Basismonitoring Waddengebied. Daarnaast ligt er een belangrijke taak in het formuleren van streefwaarden. Al deze aandachtspunten worden meegenomen in de evaluatie van het Waddenfonds begin 2020.

Pronkprojecten

Alle aanvragen die we krijgen worden met zoveel aandacht beoordeeld en sluiten zo goed aan op de vier hoofddoelen van het Waddenfonds, dat we oprecht kunnen zeggen dat we trots zijn op ieder project dat we steunen. Maar soms komt er iets zo bijzonders langs. Iets waar je extra blij van wordt. We noemen het onze pronkprojecten. In dit jaarverslag zetten we vier van dat soort verhalen in de spotlight.

Marconi Buitendijks

Delfzijl was ooit een havenstad aan de Waddenzee. In de tweede helft van de vorige eeuw ging dat karakter grotendeels verloren, door grootscheepse industrialisatie. Daarnaast zorgt klimaatverandering voor zwaardere stormen, zeespiegelstijging en hogere golven, terwijl gaswinning de bodem laat dalen. Dit alles stelt nieuwe eisen aan de zeedijk. De gemeente Delfzijl heeft nu samen met een groot aantal partners het veelomvattende plan Marconi om Delfzijl en de Eems-Dollard weer aantrekkelijk en veilig te maken voor mens en dier.

De provincie Groningen, twee waterschappen, het Rijk en verschillende natuur- en milieuorganisaties hebben met de gemeente een ruimtelijke visie opgesteld en die uitgewerkt tot een integraal programma. Bij een totaalbudget van €11.169.472,-- investeerde het Waddenfonds € 9.947.225,-- in het deelproject Marconi Buitendijks, om de volgende zaken mede mogelijk te maken:

Aanleg van 57 hectare kwelderlandschap langs de Handelskade Oost en de Schermdijk, daar waar vroeger ook kwelders lagen

- Aanleg van 57 hectare kwelderlandschap langs de Handelskade Oost en de Schermdijk, daar waar vroeger ook kwelders lagen
- Verwijdering van de Griesberg, een berg gips- en kalkafval die al tientallen jaren direct voor de kust in zee ligt
- Vergroten van het stadsstrand van 0,7 naar 2,3 hectare
- Het aanleggen van een wandel- en fietsroute tussen strand en centrum

In 2019 is dit project zo goed als gereedgekomen.

Wij & Wadvogels

Het Waddengebied is het belangrijkste getijdegebied in Noordwest-Europa. Het staat dan ook op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Maar dit kwetsbare gebied staat ook hoog op het verlanglijstje van recreanten uit binnen- en buitenland. Bovendien wonen en werken er mensen en worden de negatieve gevolgen van klimaatverandering steeds meer tastbaar.

Uit onderzoek blijkt dat de Waddenzee een zwakke schakel is in de vliegroute van vogels. Vogelbescherming Nederland heeft daarom in samenwerking met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, het Groninger Landschap, Landschap Noord-Holland en De Waddenvereniging het project Wij & Wadvogels opgezet. Tot en met 2022 zijn de verwachte kosten €15,6 miljoen. Het Waddenfonds is trots om hier met een subsidie van bijna €7 miljoen een substantiële bijdrage aan te kunnen leveren.

Wij & Wadvogels maakt letterlijk ruimte voor vogels die het Waddengebied hard nodig hebben. Dit zijn de belangrijkste punten uit het plan:

- Aanleg van 62 hectare broedgebied voor steltlopers
- Aanleg van twee broedeilanden, samen 3000 m2 groot
- Aanleg van een vogeleiland met kwelder ten zuiden van Schiermonnikoog
- Aanleg van een wandelroute en een vogelkijkhut
- Voorlichting aan bewoners en bezoekers om vogelvriendelijk te recreëren

De kennis die de partners met dit project vergaren, delen zij in Nederland en ver daarbuiten. Zo creëert Wij & Wadvogels een voorsprong voor toekomstige projecten die ook draaien om het scheppen van ruimte voor vogels.

Test onderwatervlieger

De Waddeneilanden streven ernaar om zelfvoorzienend te worden als het gaat om drinkwater en energie. Daarom steunden we in 2018, na veelbelovende resultaten in het laboratorium, de praktijktests met de TidalKite in de Waddenzee. Twee kleine onderwatervliegers, op een schaal van 1:10, bewezen vervolgens dat het principe werkt: de TidalKite is een rendabele manier om de voortdurende beweging van eb en vloed in de Waddenzee om te zetten in duurzame energie.

In tegenstelling tot zonne- en windenergie is getijdenstroming er altijd, Zomer en winter, dag en nacht, wind of geen wind. Bovendien is de onderwatervlieger niet zichtbaar in het Waddenlandschap. Eén vlieger op ware grootte levert een vermogen van 500 kW, genoeg om ongeveer 700 huishoudens van stroom te voorzien. In 2019 was het tijd om dit in praktijk te testen en ook de effecten van de TidalKite op de natuur te onderzoeken.

Daarom gaf het Waddenfonds in 2019 €2,3 miljoen subsidie voor de verdere ontwikkeling van de vernieuwende onderwatervlieger. Het totale budget voor deze fase is bijna €3,8 miljoen. Het bedrijf SeaQurrent uit Grou gebruikte het bedrag om te testen met een prototype van de TidalKite op ware grootte: ongeveer 7 meter hoog en 12 meter lang.

Samen voor Schone Wadden

In de natuur hoort geen afval rond te slingeren. Daarom haakten De Waddenvereniging en Stichting De Noordzee in 2019 aan bij de landelijke Beach Clean-Up Tour door acht etappes te organiseren in het Waddengebied. Het doel was tweeledig: grote schoonmaak en bewustwording van de noodzaak om het Waddengebied te beschermen tegen vervuiling met plastic en ander afval.

Het startschot viel op Schiermonnikoog en de laatste etappe werd afgesloten op Texel. Voor de kinderen waren er bij elke etappe Wadwaaiers, om de schelpen, krabben, zeewieren, kwallen en zeesterren te herkennen die je op de Wadden tegen kunt komen. En op Texel konden de vrijwilligers tijdens het schoonmaken onder andere luisteren naar verhalen van lokale strandjutters, die meehielpen met de Beach Cleanup.

De totale kosten van het project *Samen voor Schone* Wadden bedroegen €90.000,-. Het Waddenfonds sprak het Budget Lokale Innovaties aan, de subsidiestroom voor kortlopende en relatief kleinschalige projecten, voor een subsidie van €43.660,-. In totaal is langs de Noordzeekust van de Wadden door 496 vrijwilligers 3262 kilo afval opgeruimd. Hieronder was ook afval van de MSC Zoe, het vrachtschip waarvan in de nacht van 1 op 2 januari 2019 maar liefst 345 containers overboord sloegen.

Communicatie

In 2019 heeft het Waddenfonds op verschillende manieren van zich laten horen. We stuurden persberichten als we subsidie gaven voor een mooi project. We zorgden dat er weer een interessant symposium was. We deelden onze wetenswaardigheden in digitale nieuwsbrieven. En we bouwden een nieuwe website waarop alle informatie makkelijker te vinden is, ook op smartphone en tablet. Er was veel goed nieuws, maar ook tegenslag. Een paar dingen verdienen hier speciale aandacht.

Partners vinden elkaar op Politieke Waddendag

In september organiseerden we samen met de Waddenacademie, de drie Waddenprovincies en het Regiecollege Waddengebied voor de tweede keer de Politieke Waddendag. Meer dan 110 bestuurders, politici en vertegenwoordigers van belangenorganisaties uit de Waddengemeenschap kwamen die dag bij elkaar. Na een ochtendcollege over het Investeringskader Waddengebied en een lunchlezing waren er in de middag aan de voet van de Friese zeedijk verschillende workshops rond de bescherming en ontwikkeling van het Waddengebied, met aandacht voor belangrijke thema's als natuur, economie en veiligheid.

Veel belangstelling voor nieuwe subsidieregeling

Voor de subsidieregeling vanuit de Thematische openstelling hebben we in september drie drukbezochte informatiebijeenkomsten georganiseerd. Meer dan 150 belangstellenden volgden de voorlichtingssessies in Wieringerwerf, Leeuwarden en Haren. Ruim 70 bedrijven, belangenorganisaties en gemeenten gingen na de algemene informatie persoonlijk in gesprek met vertegenwoordigers van het Waddenfonds om hun plannen en projecten voor het Waddengebied door te nemen.

Berichtgeving Investico

In oktober kwam Investico, een platform voor onderzoeksjournalistiek, met een verrassend negatief bericht over de vermeende onduidelijkheid rond de uitgaven van het Waddenfonds en wat het platform zag als belangenverstrengeling van de drie deelnemende provincies.

In een ingezonden brief zette onze interim-directeur Marre Walter de grootste misvattingen recht. Daarnaast concludeerden we dat we in onze berichtgeving duidelijker moeten zijn over de missie die het fonds bij de oprichting meegekregen heeft (50% voor ecologie, 50% voor groene economie) en over de redenen waarom we bepaalde projecten al dan niet honoreren. Het houdt ons scherp.

Nieuwe website

In 2019 vernieuwden we onze website. Het adres bleef hetzelfde: **www.waddenfonds.nl** maar de site kreeg een nieuwe vormgeving en indeling, om alle informatie overzichtelijker te presenteren. Ook hebben we onze informatie over regelgeving en gehonoreerde projecten aangepast en hebben we gezorgd voor een responsive versie voor tablet en smartphone. Zo willen we het voor overheden, ondernemers en andere organisaties makkelijker maken om een goede subsidieaanvraag in te dienen.

Nieuwsbrief

Om onze relaties op de hoogte te houden van projecten, bijeenkomsten en ander Waddenfondsnieuws, hebben we in 2019 in totaal vijf nieuwsbrieven verstuurd.

Al duizenden jaren in beweging

De naam zegt het al: bij het Waddenfonds draait alles om het Waddengebied. Maar hoe is dat unieke gebied eigenlijk ontstaan? We gaan in zevenmijlslaarzen door de geschiedenis.

Als je bedenkt dat de aarde zo'n 5 miljard jaar geleden is ontstaan, een vijf met negen nullen, dan is het Waddengebied er nog maar net. Ongeveer 18.000 jaar geleden, aan het eind van de laatste ijstijd, lag de zeespiegel 100 meter lager dan nu. Waar nu de Noordzee ligt was een grote vlakte. Je kon met droge voeten naar Engeland lopen.

Toen het ijs begon te smelten, liep de Noordzee vol. Met eb en vloed liet de zee op sommige plekken steeds meer zand achter. Er ontstonden eilanden met diepe geulen ertussen, waardoor het water snel in en uit kon stromen. Rond 5.000 voor Christus begon het Waddenlandschap er een beetje uit te zien zoals we dat vandaag de dag kennen: een glorieuze rij eilanden van zand, zilte kwelders en een ondiepe zee die twee keer per dag droogvalt.

Natuur en cultuur

Het waddengebied is nooit af. De eilanden blijven in beweging. De getijden brengen zand aan de ene kant, terwijl het aan de andere kant door de stroming wordt weggezogen. Getijgeulen verplaatsen zich en onze Waddeneilanden bewegen langzaam maar zeker naar het oosten.

Niet alleen de natuur, ook de mens heeft dit gebied gevormd. Bijvoorbeeld door het aanleggen van dijken en polders. Dijken beschermen onze kust en het lage land daarachter, ook op de Waddeneilanden. In 1932 sneed de Afsluitdijk de Waddenzee af van de Zuiderzee. Zo ontstond het IJsselmeer en veranderde het leven in de Waddenzee.

Werelderfgoed

De Waddenzee is uniek. Dat vindt ook UNESCO, die de Waddenzee in juni 2009 opnam als Werelderfgoed. Die titel krijg je niet zomaar. UNESCO omschrijft Werelderfgoed als een monument, gebied of landschap met een bijzondere, universele waarde. Onvervangbaar en uniek. De Waddenzee staat als onderdeel van het Werelderfgoed op gelijke voet met Yellowstone National Park in Amerika, de Galápagoseilanden van Ecuador, het Great Barrier Reef in Australië, de Egyptische tempels van Gizeh en Kilimanjaro in Tanzania.

Opmerkelijk

In de 19^{e} eeuw is er een dam gebouwd tussen Holwerd en Ameland. Het idee was dat zich daar genoeg slik en zand zou verzamelen om vanzelf land te vormen. Maar de stormvloeden van 1881 en 1882 sloegen fikse gaten in de dijk en de Waddenzee had weer vrij spel.

Het plan om het gebied in te polderen bleef regelmatig de kop opsteken. Toen de Afsluitdijk op de tekentafel lag, waren er bijvoorbeeld ook plannen om de hele Waddenzee droog te leggen. Dat ging niet door, omdat het te duur was. Stel je voor: dan hadden we nu geen Waddenzee gehad, maar een Waddenpolder.

In gesprek: Gerben en Marre

Ze schuiven aan voor een openhartig gesprek: de scheidend directeur en de man die het roer overneemt. Marre Walter was bijna twee jaar lang secretaris-directeur van het Waddenfonds. In januari 2020 nam Gerben Huisman het stokje van haar over.

Gerben: Marre, jij kunt nu terugblikken. Wat was jouw mooiste moment bij het Waddenfonds?

Marre: Veel was mooi, maar als ik terugdenk aan de afgelopen twee jaar, komen er twee dingen naar boven die ik extra bijzonder vond. De impact die het overlijden van twee collega's had, dat was verdrietig maar ook mooi. Te zien en voelen wat het betekent als er mensen wegvallen, dat maakte tastbaar hoezeer de mensen die bij het Waddenfonds werken zich met elkaar verbonden voelen.

Het tweede waar ik meteen aan denk is hoe we eind 2018 letterlijk met vereende krachten voor elkaar hebben gekregen dat het bestuur een positief besluit kon nemen over een groot aantal majeure projecten. Tot de dag voor de kerstvakantie hebben we echt gebuffeld om nog beschikkingen te versturen. Maar als je vanuit je hart kunt werken, samen met daadwerkelijk betrokken collega's, dan geeft dat veel energie. Dat is mooi. Jij neemt deze rol nu over Gerben. Waarom kies jij voor het Waddenfonds?

Gerben: Ik ben vooral heel dankbaar dat ik dit mag doen. Dat heeft allerlei redenen. Het begint met de pracht van de Wadden, die is machtig. Een oase van rust en tegelijkertijd vol dynamiek. Een gebied dat 1,3 miljoen toeristen trekt en toch iets ongerepts houdt. Het is een gebied waar veel initiatieven worden ontplooid. Dat wij daar vanuit het Waddenfonds een bijdrage aan mogen leveren vind ik bijzonder.

Daarnaast vind ik het mooi om te werken in een setting waar het openbaar bestuur dicht op zit. Het Waddengebied is ondeelbaar, grens overstijgend. De drie provincies hebben daarin een gelijkwaardige rol. Maar het is een mooie uitdaging om alle stakeholders goed aangesloten te houden. En tot slot zie ik in deze compacte organisatie een enorme bevlogenheid en een schat aan kennis en ervaring. Voordat je kunt zeggen: 'Helaas, dit kunnen we niet honoreren' of juist 'Dit bedrag krijg je' heb je een heel proces doorlopen. Er is een intrinsieke wil om dat goed te doen en goede plannen te laten slagen.

Marre: En hoe zag je Investico en de negatieve publiciteit die daaruit voortvloeide?

Gerben: Ik kende het Waddenfonds al een beetje toen dat naar buiten kwam. Ik vond het ongenuanceerd en het verhaal klopte ook niet. Het Waddenfonds is er voor het versterken van zowel natuur als duurzame economie, dat is de opdracht die we vervullen. Collega's bij het Waddenfonds maar ook de subsidieaanvragers zetten al hun energie en professionaliteit in om positieve verandering in gang te zetten. We kunnen goed uitleggen waarom het gaat zoals het gaat.

Het maakt me eerlijk gezegd ook een beetje strijdbaar. We hebben niets om ons voor te verontschuldigen. Alles is transparant, er is geen sprake van achterkamertjespolitiek. Om het Waddengebied te versterken heb je de drie provincies sowieso nodig. En er zit niets in onze werkwijze dat niet zou kunnen of niet zou mogen. Als mensen meer willen weten, zijn ze van harte welkom om te komen praten. We geven graag helderheid en moeten daar misschien ook wat pro-actiever in zijn.

Marre: Helemaal mee eens, het Waddenfonds heeft een goed verhaal te vertellen. Maar als je nu vooruitblikt, wat wordt dan jouw grootste uitdaging denk je?

Gerben: Het wordt een interessant jaar, waarin we het Waddenfonds gaan evalueren. Wat is er tot nu toe gedaan, waar heeft het toe geleid en wat zijn de aandachtspunten voor de toekomst? Een mooie aanleiding om terug te blikken en goed te kijken waar we staan en of er nog zaken zijn die extra aandacht nodig hebben. Voor de komende zeven jaar, tot en met 2026, hebben we nog ongeveer 200 miljoen euro te besteden. Die willen we zo zinvol mogelijk investeren, binnen de kaders van onze opdracht. Het wordt een ijkjaar. Nog één vraag: wat ga jij nou het meest missen, denk je?

Marre: De mensen. De mensen binnen het Waddenfonds en direct daaromheen, voor wie ik enorm veel waardering heb gekregen. En ik ga missen dat ik automatisch aangesloten was op wat er allemaal gebeurde. Ik weet dat er nog heel veel te doen is, maar ik ben niet langer degene die het te horen krijgt. Dat is echt jammer. Maar ook fijn, want het is tijd voor nieuwe dingen. Het is nu aan jou Gerben!

Programmaverantwoording

1 Paragrafen

Paragraaf 1 Bedrijfsvoeringskosten

In het overzicht van baten en lasten is de post organisatiekosten weergegeven. Deze post bestaat uit personeelskosten en bedrijfsvoering kosten.

Ter ondersteuning van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur is een kleine organisatie ingericht. Er is standaard sprake van een directeur/secretaris, plaatsvervangend directeur/controller, vijf programmaregisseurs en ondersteuning. Overige standaard substantiële personeelskosten betroffen inhuur van de beheerfunctie. Deze functie wordt uitgevoerd door de afdeling Subsidies van de provincie Fryslân. De overige ondersteunende diensten op het gebied van financiën, personeel, archief, communicatie, informatie en juridische zaken zijn structureel ingehuurd van de provincie Fryslân (als gevolg van art. 9 bestuursakkoord).
Ten slotte zijn in de bedrijfsvoeringskosten opgenomen de kosten van werkplekken, huisvestingskosten, bureaukosten en ook externe inhuur voor specifieke en specialistische advisering.

De organisatiekosten bedragen in principe maximaal 5% van het gemiddelde van de rijks(jaar)dotaties tot het einde van de looptijd van het Waddenfonds (2026). Daarbij is afgesproken dat er prudent met de beschikbare ruimte voor bedrijfsvoeringskosten wordt omgegaan.
Medio 2018 viel te voorzien dat er vanwege vervanging door ziekte en vanwege extra te verrichten werkzaamheden in het kader van de uitvoering van het Investeringskader Waddengebied anderzijds extra personeel zou moeten worden ingezet. Daartoe is er een wijziging van de begroting 2018 én 2019 voorgesteld. Ook is in het voorjaar van 2019 de uitbreiding in de begroting 2020 verwerkt. Bij het opmaken van de jaarrekening 2019 is gebleken dat de verruiming van de organisatiekosten in de begroting 2019 uiteindelijk net niet voldoende was om binnen het totaal van de geraamde organisatiekosten te blijven.

Medio 2019 werd de inschatting gemaakt dat er wellicht een overschrijding van de begroting plaats kon vinden. In het najaar zou daartoe een voorstel tot wijziging van de begroting gedaan worden. In het najaar leek de overschrijding echter niet meer plaats te vinden en is ervoor gekozen om niet een traject tot wijziging van de begroting in te zetten. Bij het opmaken van de cijfers 2019 blijkt er echter toch sprake van een geringe overschrijding. Geconstateerd wordt dat de begroting 2019 op de post organisatiekosten (€ 2.180.000,--) is overschreden met een bedrag van € 3.538,-. De overschrijding is globaal het resultaat van het saldo van personele kosten en bureaukosten. De saldering kon vooral worden gerealiseerd door een besparing op het goederen en diensten budget.
De overschrijding van € 3.538,- is mede tot stand gekomen door een aantal organisatie-uren toe te rekenen aan de begrotingsposten Monitoring en Ontwikkelbudget. Deze uren werden gemaakt in het kader van monitoring en het ontwikkelbudget. Daarom is een rechtstreekse toerekening aan deze posten acceptabel en kon een overschrijding € 65.000 van de organisatiekosten worden voorkomen.

In 2019 is een onderzoek gedaan naar de uitvoeringskosten met betrekking tot de personele inzet die annex is met subsidieverlening en beheer. In 2020 zal er een brede evaluatie van het Waddenfonds plaatsvinden. Deze evaluatie zal ook ingaan op in hoeverre een passend c.q. wenselijk uitvoeringsniveau gerealiseerd wordt en het bedrag dat daarmee annex is aan organisatiekosten. Daartoe zullen zonodig voorstellen tot aanpassing van de begroting gedaan worden.

Paragraaf 2 Financiering

Deze paragraaf gaat over het beheer van de financiële middelen. De kaders voor het op een verantwoorde manier beheren van de financiële middelen worden gevormd door de Financiële Verordening en de wet Financiering decentrale overheden (Fido).

Ontwikkeling financieringssaldo

Dit betreft het saldobedrag dat het Waddenfonds ontvangen heeft tot ultimo 2019 maar nog niet heeft uitgegeven. Het saldo aan liquide middelen en deposito's bedroeg begin 2019 € 182 miljoen positief. Het saldo is gedurende het jaar iets afgenomen tot € 181 miljoen eind 2019. Medio december 2013 is de Wet Schatkistbankieren van kracht geworden. Dit houdt in dat decentrale overheden hun overtollige geldmiddelen verplicht bij het Ministerie van Financiën dienen onder te brengen. Ultimo 2019 stond er een bedrag van € 151 miljoen in rekening-courant en een bedrag van € 30 miljoen in twee deposito's bij het Agentschap van Financiën.

Beleggingen/ontvangen rente

Het grootste gedeelte van de tijdelijk overtollige geldmiddelen wordt op rekening-courant bij het Agentschap van Financiën aangehouden. De rentevergoeding hierop is gebaseerd op eonia, het eendaags interbancaire rentetarief. Het eonia% was in heel 2019 negatief, echter het Agentschap hanteert een minimaal rentetarief van 0%.

Daarnaast wordt er sinds eind april 2014 belegd in twee langlopende deposito's van elk € 15 miljoen bij het Agentschap van Financiën. Rente Totaal 2019: € 424.500,--

Overzicht deposito's:

Bedrag	Looptijd	Datum ingang	Datum afloop	Rente%	Rente 2018
€ 15.000.000	7 jaar	30-04-2014	30-04-2021	1,22	€ 183.000
€ 15.000.000	9 jaar	30-04-2014	02-05-2023	1,61	€ 241.000

Ontwikkeling financiële markten

De ECB heeft in 2019 de refirente op 0,00% gehouden. De renteniveaus op de geld- en kapitaalmarkt zijn ook in 2019 onverminderd laag.

Risicobeheer treasury

De belangrijkste risico's voor de GR Waddenfonds zijn: renterisico en kredietrisico. De volgende maatregelen zijn genomen om deze risico's te beheersen.

Renterisicobeheer

Vanuit de wet Fido worden richtlijnen gegeven voor het renterisico voor korte- en lange termijnfinanciering. Het renterisico op kortlopende financieringen wordt beperkt door een zogenaamde kasgeldlimiet, 8,2% van de begroting. De GR Waddenfonds heeft overtollige liquiditeiten en maakt geen gebruik van kortlopende financieringen.

Voor de lange termijnfinancieringen geldt de renterisiconorm, die is van toepassing op vaste schulden en aangetrokken geldleningen. De GR Waddenfonds heeft geen langlopende schulden.

Kredietrisicobeheer

Het kredietrisico van de GR Waddenfonds is zeer gering. Tijdelijk overtollige geldmiddelen worden op basis van de Wet Schatkistbankieren uitsluitend en verplicht belegd bij het Ministerie van Financiën. De GR maakt geen gebruik van derivaten.

Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de GR Waddenfonds in staat is om financiële risico's op te vangen zonder dat wijziging van beleid noodzakelijk is.

In de werkwijze voor de subsidies worden beschikte subsidies tevens gereserveerd als verplichtingen waarmee de uitgaven één op één lopen. Door met subsidieplafonds te werken kan het bestuur sturing houden en een programma voor dat jaar limiteren op het moment dat het bereiken van de doelen van het Waddenfonds in gevaar komen. Daarmee worden risico's als minimaal ingeschat.

Er bestaat echter wel een risico dat een subsidieaanvrager een bezwaar- en beroep procedure instelt tegen een afgewezen aanvraag. Om een eventuele honorering van bezwaar- en beroepschriften te kunnen dekken wordt 20% van het gedecentraliseerde jaarbudget als weerstandsvermogen aangehouden. Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt het jaarbudget vanaf 2018 van bijna € 29 miljoen gehanteerd. Hiermee wordt het weerstandsvermogen op € 5,8 miljoen berekend. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd van de vrij aanwendbare middelen. Met de evaluatie van het Waddenfonds die in 2020 zal plaatsvinden zal ook gekeken worden naar de wenselijkheid om de hoogte van dit bedrag bij te stellen.

Bij de organisatiekosten (onvoorzien) betreft het de materiële risico's (als huurcontract of personele conflicten). De materiële risico's worden als marginaal ingeschat. Uitgangspunt is dat eventuele risico's binnen de begrote organisatiekosten kunnen worden opgelost. Bij de organisatiekosten zijn de verzekeringen opgenomen waarmee bijvoorbeeld aansprakelijkheid is afgedekt.

Financiële kengetallen Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds

1A. Netto schuldquote

(bedragen x € 1.000)

Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2018*	*begroting 2019*	*jaarrekening 2019*
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.209	1.209	1.621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	69.770	69.770	72.480
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	30.000	30.000	30.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	153.070	153.070	151.957
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	28	28	19
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	286	286	812
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	32.057	29.308	29.308
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**-351%**	**-384%**	**-371%**

Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen. Aangezien het Waddenfonds alleen middelen besteed die ze ontvangt van het Rijk in het kader van het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds en de provincies geen middelen beschikbaar stellen, zal het Waddenfonds niet meer geld uitgeven dan dat ze uiteindelijk van het Rijk zal ontvangen.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

(bedragen x € 1.000)			
Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2018*	*begroting 2019*	*jaarrekening 2019*
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.209	1.209	1.621
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	69.770	69.770	72.480
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	30.000	30.000	30.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	153.070	153.070	151.957
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	28	28	19
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	286	286	812
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	32.057	29.308	29.308
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**-351%**	**-384%**	**-371%**

Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.
De quote is hetzelfde als bij 1A, het Waddenfonds verstrekt tot op heden geen leningen.

2. Solvabiliteitsratio

(bedragen x € 1.000)			
Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2018*	*begroting 2019*	*jaarrekening 2019*
A. Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	112.404	112.404	108.688
B. Balanstotaal	183.383	183.383	182.790
Solvabiliteit (A/B) x 100%	**61%**	**61%**	**59%**

Toelichting:
Hoe hoger de solvabiliteit van een onderneming, hoe gezonder het bedrijf. Een solvabiliteitsratio van 25% – 40% wordt als gezond gezien. Het Waddenfonds is een tijdelijke regeling tot en met het jaar 2026 die tot doel heeft de middelen van het Waddenfonds te besteden in de Waddenprovincies. Aan het eind van de regeling zal de solvabiliteit de 0% naderen.

3. Kengetal grondexploitatie

Niet van toepassing bij GR Waddenfonds

4. Structurele exploitatieruimte

(bedragen x € 1.000)			
Bij jaarrekening ultimo jaar	*jaarrekening 2018*	*begroting 2019*	*jaarrekening 2019*
A. Totale structurele lasten	21.589	46.493	33.019
B. Totale structurele baten	32.057	29.308	29.308
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	20.173	21.302	30.604
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	28.812	38.488	38.488
E. Totale baten	60.869	67.796	67.796
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	**31%**	**0%**	**6%**

Toelichting:
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is.

5. Belastingcapaciteit

Niet van toepassing bij GR Waddenfonds

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf kapitaalgoederen dient inzicht te worden gegeven in het onderhoudsprogramma van de kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen en openbare ruimte), de financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting. Deze paragraaf is voor de GR Waddenfonds niet van toepassing.

Paragraaf 5 Grondbeleid

Deze paragraaf is niet van toepassing.

Paragraaf 6 Lokale Heffingen

Deze paragraaf is niet van toepassing.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn vennootschappen, stichtingen of verenigingen waarin de GR Waddenfonds deelneemt. Deze zijn niet aan de orde.

2. Jaarrekening

2.1. Balans per 31 december 2019

Activa	31 december 2019	31 december 2018
Financiële vaste activa		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd van één jaar of langer	30.000.000	30.000.000
Vlottende activa		
Voorraden		
Vooruitbetalingen	2.500	2.500
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Rekening courant met het Rijk	151.348.156	151.588.656
Overige vorderingen	607.036	1.478.131
Liquide middelen		
Banksaldi	19.441	28.364
Overlopende activa		
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	812.386	286.101
	182.789.519	**183.383.753**

Passiva	31 december 2019	31 december 2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	30.742.610	19.773.575
Bestemmingsreserve	73.777.942	73.524.045
Gerealiseerde resultaat	4.169.238	19.106.835
Totaal algemene reserve	108.688.165	112.404.455

bentacera
IK BEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische		
Overige schulden	1.273.026	528.450
Overlopende passiva: Nog te betalen subsidies	72.480.429	69.770.435
Facturen onderweg	346.274	680.413
	182.789.519	**183.383.753**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

	31 december 2019	31 december 2018
Huurovereenkomst Huis van de Wadden	70.000	70.000
Boekjaarsubsidie Waddenacademie 2019	0	1.200.000
Ik Project Waddentools-habitatdiversiteit	0	805.923
IK Project Ontwikkeling 20 MW-waterstofelektrolyse	0	1.738.667
Boekjaarsubsidie Waddenacademie 2020	1.200.000	0
IK Project de volgende stap in de getijdenenergie: Tidalkite	2.190.000	0
IK Project: SlowMill Pilot Texel	1.004.557	0
IK Project: Waddentools Habitatdiversiteit	1.150.323	0
IK Project: Ruimbaan voor vissen	1.541.147	0
IK Project: Verbinding rond Sud Ie	1.455.000	0
IK Project: Vissen voor verbinding	750.000	0

bentacera
IK BEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

2.2. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2019

	Realisatie vorig begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar Na wijziging	Realisatie begrotingsjaar
Baten				
Decentralisatie-uitkering	28.878.000	28.878.000	28.878.000	28.878.000
Rente	422.174	430.000	430.000	424.500
Onttrekking OP door vrijval projecten	1.789.399	0	0	0
Bate lager vastgestelde projecten	967.878	0	0	0
	32.057.451	29.308.000	29.308.000	29.302.500
Lasten				
Beschikte subsidies (toegevoegd aan OP)	5.479.365	18.223.700	10.223.700	4.712.421
Saldo Vrijval projecten	0	0	0	664.472
Majeure projecten (toegevoegd aan OP)	12.513.814	41.854.300	32.489.300	23.983.457
Waddenacademie	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Monitoring	63.700	100.000	100.000	43.950
Ontwikkelbudget	333.630	300.000	300.000	229.328
Bezwaarschriften				
Organisatiekosten	1.998.860	2.180.000	2.180.000	2.183.538
	21.589.368	63.858.000	46.493.000	33.018.790
Saldo van baten en lasten	**10.468.083**	**-34.550.000**	**-17.185.000**	**-3.716.290**
Onttrekking aan de algemene reserve	225.000	430.000	430.000	430.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	28.587.000	8.765.700	8.765.700	8.765.748
Onttrekking aan reserve Majeure projecten	0	25.354.300	29.291.800	29.291.800
Toevoeging aan reserves naar Majeure projecten	-11.407.500	0	-13.302.500	-21.808.339
Toevoeging aan overloop bestemmingsreserve	-8.765.748	0	-8.000.000	-8.795.306
Gerealiseerde resultaat	**19.106.835**	**0**	**0**	**4.169.238**

bentacerd
IK BEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

2.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Deze jaarrekening dient als financiële verantwoording over het boekjaar 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds en is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Financiële vaste activa

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

De uitzettingen in 's Rijksschatkist met een looptijd van langer dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

bentacera
IK BEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Overlopende passiva

De in 2019 beschikte subsidies zijn in het boekjaar volledig als last verantwoord en toegevoegd aan de overlopende passiva (OP) 'Nog te betalen subsidies'. De onttrekking aan de overlopende passiva betreft de in 2019 daadwerkelijk uitbetaalde subsidies (voorschotten en afrekeningen). Vrijval van subsidies door lagere afrekeningen of het vervallen van projecten worden ten gunste van de programmarekening gebracht. De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde

2.4 Toelichting op de balans per 31 december 2019

Activa	**31-12-2019**	**31-12-2018**
Financiële vaste activa		
Uitzettingen met een rente typische looptijd langer dan één jaar		
Ministerie van Financiën, deposito's	30.000.000	30.000.000
(Voor een nadere toelichting op de deposito's wordt verwezen naar de paragraaf Financiering)		
Vlottende activa		
Voorraden		
Vooruitbetalingen	2.500	2.500
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Ministerie van Financiën, rekening courant	151.348.156	151.588.656
Overige vorderingen		
Nog te ontvangen n.a.v. BTW Compensatiefonds	501.384	315.145
Nog te verrekenen subsidies	16.952	967.878
Nog te verrekenen huur en energielasten	74.887	73.834
Afrekening regieteam 2017	0	107.865
Overige vorderingen	0	13.213
Salaris: af te dragen premie soc. Vz	203	137
Declaraties personeel via salarisadm	59	59
Inzet secretaresses RCW	13.552	0
	607.036	1.478.131
Liquide middelen		
Rabobank, rekening courant	19.441	28.364
Overlopende activa		
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	286.101	286.101
Vooruitbetaalde subsidie IK project WEC	526.285	0
	812386	286101

bentacera
BELASTINGADVISEUR ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Begrotingsbedrag verslagjaar	46.493.000
Drempelbedrag 0,75% van begrotingsbedrag	348.698
Minimaal drempelbedrag	250.000

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijksschatkist aangehouden	39.734	110.289	82.480	67.064
Ruimte onder het drempelbedrag	308.964	238.408	266.217	281.634

- In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij deze middelen onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van de omvang van de begroting. De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

bentacera
IK BEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR
Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Algemene reserve Waddenfonds		
Beginsaldo 1 januari	19.773.575	45.947.653
af: onttrekking T.b.v. Organisatiekosten	-430.000	-225.000
af: onttrekking naar reserve majeur	0	-30.000.000
bij: bestemming resultaat 2017	0	4.050.922
bij: bestemming resultaat 2018	11.399.035	0
Saldo 31 december	30.742.610	19.773.575

De algemene reserve bedraagt ultimo 2019 € 30,7 miljoen. Rekening houdende met het weerstandsvermogen van € 5,8 miljoen en de onttrekking t.b.v. de bedrijfsvoeringskosten 2020 - 2022 à € 430.000 per jaar bedraagt de vrije algemene reserve per 31 december 2019 € 23,6 miljoen. Dit is exclusief het nog te bestemmen resultaat over 2019. De vrije algemene reserve is nader in te zetten voor de doelstellingen van het Waddenfonds.

Bestemmingsreserve		
Overloopreserve subsidieplafonds/tenders	8.795.306	8.765.748

De overloopreserve is ingesteld om de in het boekjaar opengestelde subsidieplafonds en tenders in het nieuwe boekjaar af te kunnen ronden. Het betreft het doorschuiven van subsidiebudgetten die het dagelijks bestuur als subsidieplafonds/tenders heeft opgenomen in openstellingsbesluiten waarvoor nog geen subsidieverlening (toekenningsbeschikkingen) in hetzelfde boekjaar kon plaatsvinden.

Voor de volgende thema's zijn budgetten doorgeschoven naar volgend boekjaar

Brede openstelling 2018		8.000.000
Restant BLI 2018		765.748
Brede openstelling 2019	8.000.000	
Restant BLI 2019	295.306	
Toevoeging BLI 2019	500.000	
	8.795.306	8.765.748

bentacera
KLEIN EN GROOT ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Reserve majeure projecten	31-12-2019	31-12-2018
De reserve Majeure projecten is ingesteld om projecten uit het Investeringskader meerjarig te kunnen financieren	64.982.636	64.758.297

Specificatie reserve majeure projecten:

Vrij te besteden per 31-12-2019 aan toekomstige majeure projecten	40.934.273	53.243.829
IK Vitale Kust Eems-Dollard	7.012.102	106.968
IK Viswad	10.000.000	10.000.000
Subsidie Vismigratierivier Afsluitdijk DNA	100.000	1.000.000
Subsidie Groene waterstof Chemiecluster Delfzijl	31.006	87.500
Subsidie Demoproject restwarmteleiding	0	320.000
Subsidie WEC	4.881.621	0
Subsidie Green Goods Texel:	571.500	0
Subsidie Vissen voor verbinding	939.285	0
Subsidie Wij en Wadvogels	454.424	0
Subsidie Centrum Gastvrij Schiermonnikoog	58.425	0
	64.982.636	64.758.297

Op de vrije ruimte binnen de reserve Majeur per 31-12-2019 ligt in 2020 al een claim van €4,4 miljoen. Per saldo is er in 2020 en verder 36,5 miljoen vrij te besteden.

Gerealiseerd resultaat	4.169.238	19.106.835

Eigen vermogen	Boekwaarde per 31-12-2018	Boekwaarde per 31-12-2019
Algemene reserve	19.773.575	30.742.610
Bestemmingsreserve:		
Overloop bestemmingsreserve	8.765.748	8.795.306
Reserve majeure projecten	64.758.297	64.982.636
Gerealiseerd resultaat	19.106.835	4.169.238
Totaal	**112.404.455**	**108.689.790**

benfacera
IK, EEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR
Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Het verloop in 2019 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven

	Boekwaarde per 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde per 31-12-2019
Algemene reserve	19.773.575		430.000	11.399.035	30.742.610
Bestemmingsreserve:					
Overloop bestemmingsreserve	8.765.748	8.795.306	8.765.748		8.795.306
Reserve majeure projecten	64.758.297	21.808.339	29.291.800	7.707.800	64.982.636
Gerealiseerd resultaat	19.106.835	4.169.238	19.106.835		4.169.238
Totaal	**112.404.455**	**34.772.883**	**57.594.383**	**19.106.835**	**108.689.790**

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Overige schulden		
Crediteuren	1.262.280	528.143
Nog af te dragen loonheffing en pensioenpremies	10.746	307
Vooruit ontvangen bedragen		
	1.273.026	528.450

Overlopende passiva		
Nog te betalen subsidies		
Beginsaldo 01 januari	69.770.435	80.544.754
Uitbetaalde subsidies	-26.227.883	-27.154.599
Beschikte subsidies, toegevoegd aan overlopende passiva	32.064.352	18.169.679
Toegekende bezwaarschriften		
Vrijval subsidies door lagere definitieve beschikkingen	-3.126.475	-1.789.399
Saldo 31 december	72.480.429	69.770.435
Facturen onderweg	346.274	680.413

bentacera
KLEIN EN ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2019

	Raming	Realisatie
Baten		
Decentralisatie-uitkering Rijk	28.878.000	28.878.000
Decentralisatie-uitkering 2017		
Rente	430.000	424.500
Rente schatkistbankieren		
Voor een nadere toelichting op de rente wordt verwezen naar		
de paragraaf financiering		
Onttrekking overlopende passiva door vrijval projecten	0	0
Ontvangst lager vastgestelde projecten	0	0
Lasten		
Beschikte subsidies, toegevoegd aan overlopende passiva		
Reguliere openstellingen		
Brede openstelling 2018	8.000.000	4.072.027
BLI 2018 01	765.700	470.394
Subsidieregeling advieskosten Waddenfonds 2019/02	200.000	170.000
Nog open te stellen	1.258.000	0
	10.223.700	4.712.421
Saldo vrijval 2019		
Vrijval Voucherregeling 2018	0	-84.800
Correctie vrijval Veiligheid voor vissen en vogels op de Waddeneilanden	0	1.145.581
Vrijval Vissers van de Wadden	0	-181.415
Vrijval Walter	0	-172.336
Vrijval Ambassadeurs van Waddenzee Werelderfgoed	0	-42.558
	0	664.472

Per saldo is in 2019 door een correctie op de vrijval uit 2018 een kostenpost ontstaan. Deze wordt verantwoord onder saldo vrijval 2019. De vrijval in 2019 wordt verantwoord als een correctie op de uitgave.

bentacera
IK EEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR
Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Majeure projecten Beschikt		
Subsidie Vismigratierivier Afsluitdijk DNA	4.900.000	4.900.000
Subsidie Vitale Kust Eems-Dollard	5.947.500	5.947.528
Subsidie WEC	4.224.300	100.760
Subsidie Progr. vermarkten Werelderfgoed Waddenzee	535.500	937.890
Subsidie Green Goods Texel:	982.300	960.800
Subsidie Pilot ophogen landbouwgronden POL	466.800	466.800
Subsidie Vissen voor verbinding	1.200.000	260.715
Subsidie Verbinding rond Sud Ie	1.305.000	1.305.000
Subsidie Slow Mill Pilot Texel	764.800	764.793
Subsidie Centrum Gastvrij Schiermonnikoog	800.000	800.000
Subsidie Habitatdiversiteit. Waddenmozaïek	805.900	805.923
Subsidie Demonstratie AHPD Ameland	1.611.400	1.611.422
Subsidie Groene chemie uit CO2 en zonlicht	500.000	498.994
Subsidie Groene waterstof Chemiecluster Delfzijl	1.004.200	1.004.150
Subsidie Ontwikkeling 20MW	1.738.700	1.738.667
Subsidie Demoproject restwarmteleiding	1.765.400	1.765.441
Subsidie Waddentools Swimway Waddenzee	1.511.600	1.511.572
Subsidie Wij en Wadvogels	2.425.900	1.971.476
Tussentijdse vrijval Majeure Projecten		
Subsidie Progr. vermarkten Werelderfgoed Waddenzee	0	-402.390
Subsidie Groene chemie uit CO2 en zonlicht	0	-30.000
Subsidie Vitale Kust Eems-Dollard	0	-1.569.578
Subsidie Green Goods Texel:	0	-550.000
Subsidie Centrum Gastvrij Schiermonnikoog	0	-58.425
Subsidie WEC	0	-758.081
	32.489.300	23.983.457

In 2019 zijn voor bovengenoemde thema's subsidieplafonds en tenders opengesteld. Voor een nadere toelichting op de beschikte subsidies wordt verwezen naar het jaarverslag.

bentacera
EEN EW ACCOUNTANT EN ADVISEUR
Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Subsidie Waddenacademie	1.200.000	1.200.000

Met ingang van 1 juli 2014 is aan de Waddenacademie een budgetsubsidie toegekend van jaarlijks € 1,2 miljoen.

	Raming	Realisatie
Monitoring	100.000	43.950

Voor het onderdeel 'Monitoring' zijn in 2019 voor € 43.950 aan uitgave geweest. Dit onderdeel is bedoeld om vanuit het Waddenfonds de door de Waddenacademie te ontwikkelen en onderhouden Monitor structureel te vullen met Waddenfonds-specifieke gegevens.

Ontwikkelbudget	300.000	229.328

Vanaf medio 2015 is door wijziging van de begroting een budget beschikbaar gesteld om – voorafgaand aan subsidieaanvragen – het Waddenfonds de kwaliteit van aanvragen voor complexe vraagstukken te laten bevorderen. Middelen in dit kader kunnen worden ingezet om vooronderzoek, haalbaarheidsonderzoek en coalitievorming te realiseren.

Organisatiekosten

Organisatiekosten 2019	2.180.000	2.183.538

Voor een nadere toelichting op de organisatiekosten wordt

verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Saldo van baten en lasten

Het saldo van de totale baten en totale lasten bedraagt €	0	-3.714.665
Positief		

Onttrekking aan algemene reserve.

In 2019 is het budget organisatiekosten met €430.000 opgehoogd ten laste van de algemene reserve. Zie paragraaf bedrijfsvoering	430.000	430.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	8.765.700	8.765.748
Onttrekking aan reserve Majeur	29.291.800	29.291.800

bentacera
UW EN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

In 2018 zijn er op diverse openstellingen en Majeure projecten minder of geen bestedingen geweest. De openstelling liepen door in 2019 en zijn opnieuw opgenomen in de begroting. De Majeure projecten die in 2019 zijn toegekend en beschikt moesten ook ten laste van de reserve majeur gebracht worden.

Mutatie reserves Majeure	-13.302.500	-21.808.339
Mutatie reserves overloop	-8.000.000	-8.795.306

De mutatie in de reserves betreft het doorschuiven van subsidiebudgetten die het dagelijks bestuur in 2019 als subsidieplafonds/tenders heeft opgenomen in openstellingsbesluiten maar waarvoor nog geen subsidieverlening (toekenningsbeschikkingen) in 2019 kon plaatsvinden. Afronding van het openstellingsbesluit vindt in het nieuwe boekjaar plaats. Dit geld ook voor de toegekende majeure projecten waarvan een deel niet beschikt is

Voor een specificatie van de doorgeschoven budgetten naar de diverse thema's wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Gerealiseerde resultaat	4.169.238

bentacera
IK BEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

Publicatie Wet Normering Topinkomens

Samenstelling bestuur 2019
Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Naam		Functie	Duur dienst-verband in het verslag-jaar	Omvang dienst-verband	Gewezen topfunctionaris?	Fictieve Dienstbetrekking?	Beloning	belastbare en variabele onkosten vergoeding	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Toepasselijk WNT - Maximum	Motivering indien overschrijding : zie
Algemeen Bestuur												
Henk Staghouwer	Gedeputeerde provincie Groningen	AB lid (Voorzitter)	29-04-2015 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Klaas Kielstra	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB lid	20-05-2015 / 07-01-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Sietske Poepjes	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB Lid	08-01-2019 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Cees Loggen	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	AB lid	26-05-2015 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Tjerk Voigt	Statenlid Provincie Fryslân	AB lid	20-12-2017 / 28-03-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Machiel Aarten	Statenlid Provincie Fryslân	AB lid	18-04-2018 / 28-03-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Johannes Kramer	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB lid	25-06-2019 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Sander de Rouwe	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB lid	25-06-2019 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Jacob Klaas Star	Statenlid Provincie Groningen	AB lid	01-07-2016 / 28-03-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Harrie Miedema	Statenlid Provincie Groningen	AB lid	29-04-2015 / 28-03-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Peter Gerrits	Statenlid Provincie Groningen	AB lid	29-05-2019 / 13-11-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Isolde den Haring	Statenlid Provincie Groningen	AB lid	29-05-2019 / 13-11-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Mirjam Wulfse	Gedeputeerde provincie Groningen	AB lid	13-11-2019 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Fleur Gräper - van Koolwijk	Gedeputeerde provincie Groningen	AB lid	13-11-2019 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Wim Bakker	Statenlid Provincie Noord-Holland	AB lid	08-02-2016 / 28-03-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Esther Rommel	Statenlid provincie Noord-Holland	AB lid	08-02-2016 / 28-03-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Rien Cardol	Statenlid Provincie Noord-Holland	AB lid	20-05-2019 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Gert Jan Leerink	Statenlid provincie Noord-Holland	AB lid	20-05-2019 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Dagelijks Bestuur												
Henk Staghouwer	Gedeputeerde provincie Groningen	DB lid (Voorzitter)	29-04-2015 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Klaas Kielstra	Gedeputeerde Provincie Fryslân	DB lid	20-05-2015 / 07-01-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Sietske Poepjes	Gedeputeerde Provincie Fryslân	DB Lid	08-01-2019 / 31-12-2019									
Cees Loggen	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	DB lid	26-05-2015 / 31-12-2019	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	**0**	n.v.t.	n.v.t.
Directie												
Dick Hamhuis	Waddenfonds	Directeur / Secretaris	01-07-2017 / 02-04-2019	1 fte	nee	nee	39938	0	4757	**44696**	64667	n.v.t.
Benry Bolscher	Waddenfonds	Plv. Directeur / secretaris	01-07-2017 / 31-12-2019	1 fte	nee	nee	115500	0	0	**115000**	194000	gedetacheerd van de prov. Fryslan aan het Waddenfonds
Marre Walter	Waddenfonds	Plv. Directeur / secretaris	23-02-2018 / 31-12-2019	1 fte	nee	nee	191295	6123	0	**197418**	197433	externe inhuur : via Veranderpartners

***In 2019 heeft een overschrijding van het bezoldigingsmaximum plaatsgevonden voor Marre Walter, Plv. Directeur / secretaris van € 1.610. Voor dit bedrag heeft Veranderpartners in januari 2020 een creditnota gestuurd. Bij de betaling op 29 januari 2020 van de factuur over de maand december 2019 is deze creditnota verrekend, waarmee de overschrijding feitelijk is terugbetaald. De creditnota is opgenomen in de jaarrekening 2019 onder de post 'facturen onderweg'.**

benacera
IK BEN UW ACCOUNTANT EN ADVISEUR

Gewaarmerkt als staat waarop onze verklaring d.d. 12-2-2020 betrekking heeft

3. Overige gegevens

3.1 Resultaatbestemming

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds stelt voor om het gerealiseerde resultaat over 2019 als volgt te bestemmen:

Gerealiseerd resultaat 2019 € 4.169.238

Explicitatie rekeninigsaldo		Bedrag
Exploitatie en Organisatie kosten		123.184,73
Niet besteed op subsidieplafonds 2018		3.928.022,00
Niet besteed op budget Majeure Projecten 2019		4,45
Niet opengesteld van subsidieplafonds 2019		788.000,00
Vrijval door vaststelling of Herziening	-	749.273,00
Vrijval voucher regeling 2018		84.800,00
rente opbrengst	-	5.500,00
Totaal		4.169.238,18

Toe te voegen aan reserves:

Toe te voegen aan de algemene reserve Waddenfonds € 4.169.238

bentacera

Aan het algemeen bestuur van
de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds (hierna: Waddenfonds) te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Waddenfonds per 31 december 2019 als van de baten en lasten over 2019 in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordening van Waddenfonds.

De jaarrekening bestaat uit:
1. de balans per 31 december 2019;
2. het overzicht van baten en lasten 2019 en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen en
4. verantwoording in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT), als zelfstandig paragraaf onderdeel uitmakend van de jaarrekening van Waddenfonds.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), het door het algemeen bestuur op 28 november 2019 vastgestelde Normenkader Rechtmatigheid Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds en het Controleprotocol WNT 2019 vallen.
Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Waddenfonds zoals vereist in zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening als geheel bepaald op € 330.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstoleranties bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. De materialiteit is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteits-voorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 10.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten ingevolge artikel 217 lid 3 onder d van de Provinciewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de verordening van de Waddenfonds. In dit kader is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het BADO, het controleprotocol dat door het algemeen bestuur op 28 november 2019 is vastgesteld, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 12 februari 2020

Bentacera Registeraccountants B.V.

T.A. Schurer RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Aan: de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland, Fryslan en Groningen
Van: het dagelijks bestuur Waddenfonds
Datum: 6 april 2020
Betreft: Notitie organisatiekosten Waddenfonds 2020-2023

Geachte leden van Provinciale Staten,

Deze notitie geeft een toelichting op de opbouw van de organisatiekosten van het Waddenfonds. Het voorstel is om deze organisatiekosten met € 0.35mln. te verhogen tot € 2.6 mln. voor de begroting van 2020 tot en met 2023. Voor de begroting van 2020 is een begrotingswijziging nodig. In de huidige begroting is er ruimte voor 6.4% organisatiekosten. Het voorstel is om ruimte te creëren voor maximaal 7.4%. De reden hiervan is gelegen in de toegenomen omvang en complexiteit van het werk dat het Waddenfonds uitvoert.

Historie
In het uitvoeringsplan Waddenfonds 2014-2017 is een maximum van 4% organisatiekosten afgesproken. Dit was gebaseerd op zo'n 10 subsidieverleningsbeschikkingen voor de relatief grote themaprojecten en zo'n 10 beschikkingen voor de relatief kleinere projecten (Budget Lokale Innovaties) per jaar. Werkzaamheden die hierbij horen zijn het afstemmen over de subsidies met de aanvrager, het beoordelen, verlenen en beheren van de subsidies
In 2013 geeft de kwaliteitscommissie aan dat bij vergelijkbare fondsen de organisatiekosten tussen de 4% en 8% liggen[1].
In 2015 is het percentage verhoogd tot maximaal 5% (€ 1.75 mln.) vanwege een verdubbeling van de relatief grote themaprojecten en benodigde extra capaciteit voor het beheer van projecten, mede doordat projecten een relatief lange doorlooptijd hebben.

In het rapport "Het Waddenfonds gemonitord" van de Randstedelijke- en Noordelijke Rekenkamer uit 2018 is onderstaande aanbeveling opgenomen:
Heroverweeg eerdere besluitvorming over de organisatiekosten naar rato van het Waddenfondsbudget (in casu de 5%-norm). Ga bij de aankomende besluitvorming over de organisatiekosten van het Waddenfonds uit van de benodigde taken en de hierbij behorende werkzaamheden. Bepaal vervolgens welke competenties nodig zijn om deze taken op een goede wijze uit te voeren. Het is dus niet wenselijk om vooraf de organisatiekosten te maximeren op een bepaald percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden.

In haar advies over de jaarstukken 2018 schrijft de Kwaliteitscommissie: "*Het Waddenfonds moet voldoende aansluiting (blijven) houden bij de in par. 2 van dit advies genoemde beleidsmatige en operationele ontwikkelingen in het Waddengebied. Subsidieprojecten, met name die ten behoeve van het Investeringskader Waddengebied, zijn over het algemeen ingewikkeld en vragen het nodige van de ambtelijke dienst en de Beheerorganisatie. Het monitoren en evalueren van projecten is een substantiële nieuwe activiteit, die niet even in de marge van de ambtelijke organisatie kan worden uitgevoerd. De Commissie hecht er aan dat het uitvoeringsproces voldoende robuust is, met een kwaliteitsniveau waarmee zowel rechtmatigheid als doelmatigheid is gewaarborgd*." De Kwaliteitscommissie legt hier ook een link met het Rekenkamersrapport.

[1] Tweede advies van de Kwaliteitscommissie, 5 juli 2013. Paragraaf 10.3.

Uit een brief aan de Tweede Kamer van minister Hoekstra blijkt dat de uitvoeringskosten van Nederlandse overheden voor de uitvoering van de EU-begroting gemiddeld tussen de 10%-13% liggen.[2]

Voor 2018 en 2019 is de begroting incidenteel gewijzigd en is er € 0,5 mln. extra beschikbaar gesteld voor de organisatiekosten. Het percentage mocht hierdoor stijgen tot maximaal 6.4%. In 2018 steeg het tot 5,62% en in 2019 tot 6,21%. Er waren meerdere redenen voor deze extra kosten. Het Waddenfonds had toen te maken met langdurige ziekte, waardoor extra kosten voor inhuur gemaakt moesten worden. Daarnaast kwam het Investeringskader Waddengebied (IKW) in 2018 echt op stoom. Dit IKW legt een grote belasting op de organisatiekosten. Het vraagt namelijk een heel eigen specialistische toetsing en uitvoeringsregime, waarvoor zeer specifieke kwaliteiten en capaciteiten voor benodigd zijn.

Vanuit het Waddenfonds is in 2018 berekend dat er voor het IKW 5 extra subsidiespecialisten nodig zijn voor onder andere business cases analyse en advies over subsidie technische zaken. Ook was er 1 fte geraamd voor juridische zaken. Dit zou komen bovenop het 'reguliere' beheer dat door 5 fte werd uitgevoerd. Destijds was de verwachting dat er efficiencywinst geboekt kon worden waardoor volstaan kon worden met een uitbreiding van 3 fte. Vanwege de extra werkzaamheden is ook besloten om de regiefunctie uit te breiden met 2 fte. voor de jaren 2020 tot en met 2022. In de begroting 2020 is dit vertaald naar toevoeging van € 0.5 mln. aan de organisatiekosten voor de jaren 2020-2022.

Het Waddenfonds voorziet om haar werk kwalitatief voldoende uit te kunnen voeren dat er in ieder geval tot en met 2023 extra personeel nodig is. Dit betekent een uitbreiding van de € 0.5 mln. voor het jaar 2023. Daarnaast was de conclusie van uit 2018 dat er efficiencywinst geboekt kon worden niet reëel gebleken. Om goed beheer te voeren op de subsidies zijn de 2 extra subsidiespecialisten en 1 fte. voor juridische zaken wel noodzakelijk met daarnaast ruimte voor inhuur voor specialistische kennis en dat maakt de stijging van € 0.35 mln. gewenst.

De financiële vertaling van de organisatiekosten.

Jaar	Organisatiekosten	Percentage
2023	2.600.000	7.4%
2022	2.600.000	7.4%
2021	2.600.000	7.4%
2020	2.600.000	7.4%
2019	2.180.000	6.2%
2018	1.975.000	5.6%
2017	1.559.991	4.4%
2016	1.609.799	4.6%

Productie en omvang verstrekte subsidies

Het Waddenfonds kent de afgelopen jaren een forse stijging van aanvragen. Dat maakt dat zowel aan de regie kant als aan de beheer kant extra inspanning nodig is om het werk op een kwalitatief hoogwaardige manier uit te kunnen voeren. Het Waddenfonds krijgt per jaar gemiddeld 70 aanvragen voor subsidie binnen. Deze aanvragen zijn onder te verdelen in drie subsidie categorieën.

1. Budget lokale innovaties (BLI) aanvragen tot € 50.000, -

[2] Kamerbrief nr. 2018-0000117147 van 13 juli 2018 reactie op Motie van het Lid Hijink inzake uitvoeringskosten Nederlandse overheden voor de uitvoering van de EU-begroting

De subsidieregeling BLI levert jaarlijks ongeveer 30 aanvragen op. De helft van deze aanvragen wijst het Waddenfonds af om diverse redenen. Dat maakt dat er 15 aanvragen worden beschikt. Er is voor een klein deel van deze subsidies twee jaar beheer werk nodig o.a. vanwege gerichte controle op de projecten.

2. Thematische openstelling aanvragen tot € 500.000, -
Bij de thematische openstelling worden naar verwachting jaarlijks 36 aanvragen ingediend. Het Waddenfonds zorgt voor een eerste check of de aanvraag volledig en voldoende is. De ervaring leert dat er dan al vaak een derde van de projecten afvalt. Vervolgens worden de projecten aan de deskundigencommissie voorgelegd. De beoordeling van de commissie betekent in de regel ook dat er wederom een derde van het totaal aantal ingediende projecten afvalt. In de regel worden er dus per openstelling twaalf projecten beschikt. De beheer doorlooptijd van deze projecten is gemiddeld drie jaar.

Voor de uitvoering van de BLI en thematische openstellingen is de komende jaren nog € 57 mln. beschikbaar.

3. Majeure projecten
Voor deze projecten geldt dat er meerjarig wordt beschikt. De majeure projecten vragen veel tijd van beheer en regie. Het betekent dat in een jaar voordat een majeur project wordt ingediend er al volop aan wordt gewerkt om tot een goede aanvraag te komen want minimaal de eerste twee jaar van het project moet concreet uitgewerkt zijn. Gedurende de hele periode is er intensief contact over de vervolgperiode. De ervaring leert dat deze projecten meestal vertragen ten opzichte van de verwachte looptijd van vijf jaar. Het uitgangspunt is dat in 2023 het resterende budget van € 113 mln. is beschikt en er geen ruimte meer is voor nieuwe aanvragen. Het beheer van deze projecten zal tot 2028 doorlopen. De ervaring leert dat er vrijval in deze projecten ontstaat en dat vraagt opnieuw inzet richting de aanvragers en daarnaast biedt het ruimte voor nieuwe subsidie aanvragen**.**

Overzicht van de aanvragen bij het Waddenfonds.

Jaar	**Majeur**	**Thematisch**	**BLI**
2023	4	36	30
2022	4	36	30
2021	4	36	30
2020	5	36	30
2019	4	31	46
2018	14	37	18
2017	0	31	13
2016	3	26	15

Naast het ontwikkelen en beoordelen van aanvragen is een belangrijk onderdeel van het werk van het Waddenfonds het beheren van de projecten. Onder beheer valt onder andere het voeren van gesprekken met aanvragers over de voortgang. Het verlenen en beoordelen van voorschotten, het inschatten van risico's bij projecten, het beoordelen van wijzigingsverzoeken.

Overzicht van de projecten in beheer bij het Waddenfonds.

Jaar	**Regulier beheer**	**Majeur beheer**	**Inschatting Waddenfonds majeur beheer**
2023	78	20	30
2022	85	20	30
2021	103	29	29
2020	135	24	24
2019	137	21	17
2018	110	17	3
2017	107	3	3
2016	96	3	3

Toelichting
Majeur beheer: Deze tabel is gebaseerd op de vermelde einddatum van de majeure projecten.
Inschatting Waddenfonds majeur beheer: De huidige ervaring leert dat de majeure projecten vaak meer dan een jaar vertragen. In deze kolom is deze vertraging verwerkt. De vertraging heeft onder andere te maken met de vele samenwerkingspartners en de vergunning trajecten die vaak nodig zijn bij majeure projecten.

Omvang verstrekte subsidies

Het Waddenfonds verstrekt subsidies en deze worden deels meerjarig beheerd. Het Waddenfonds heeft inmiddels meer dan € 300 mln. aan subsidies verstrekt.

Inzet personeel
Het werk van de uitvoeringsorganisatie Waddenfonds bestaat uit drie onderdelen; de beheerorganisatie, regie en algehele ondersteuning.

De afgelopen jaren is het personeelsbestand als volgt ingericht.

Jaar	**Totaal**	**Regie**	**Beheer**	**Ondersteuning**	**Directie**
2020	20.05	4.8	10.7	2.55	2
2019	17.05-19.75	4.5	8-10.7	2,55	2
2018	14.45	3.7	6,2	2,55	2
2017	12.9	2.8	6	2,1	2
2016	11.9	2.6	6	1,3	2

Beheer
De werkzaamheden van de beheerorganisatie bestaan o.a. uit het afhandelen van de subsidie aanvragen, het controleren van de jaarplannen, beoordelen van wijzigingsvoorstellen en het onderhouden van vele contacten met de aanvragers over voorkomende zaken. De prognose voor 2020 tot en met 2023 vraagt aan de beheerkant de volgende formatie inzet.

a. BLI 0.32 fte. 30 aanvragen per jaar.
b. Brede openstelling 1.51 fte 36 aanvragen per openstelling.
c. Regulier beheer 3.48 fte. 80 projecten.
d. Majeure projecten 3.28 fte 25 projecten.
e. Overige werkzaamheden 3.86 fte o.a. coördinatie, juridische ondersteuning, advies.

De totaal benodigde formatie is 12.45 fte. Door efficiency lukt het om het werk met 10,7 fte uit te voeren. De efficiency zit er grotendeels in het opdoen van routine van veel nieuwe medewerkers die in 2019 zijn gestart.

Regie
De werkzaamheden van de regisseurs bestaan o.a. begeleiden en mede ontwikkelen van projectaanvragen, ontwikkelen van beleid, toetsen van aanvragen beleidsmatig en inhoudelijk. Het team regie bestaat nu uit 4.8 fte. De werkzaamheden van regie zijn onder te verdelen in de volgende onderdelen:

a. Majeure projecten 2,1 fte
b. BLI 0,3 fte
c. Tender 1,4 fte
d. Monitoring 0,2 fte
e. Beleidsontwikkeling, bezwaar en beroepsprocedures, communicatie e.v. 0.8 fte

Om de projecten goed te ontwikkelen is tot en met 2023 de huidige omvang van regie nodig. De komende periode zal er naar verwachting meer inzet nodig zijn bij de uitvoering van projecten en voor het monitoren van projecten.

Ondersteuning en directie

Er is 2.55 fte voor de algehele project-, administratieve- en secretariële ondersteuning hiervan wordt 0.25 fte ingezet voor het Omgevingsberaad, hiervoor ontvangt het Waddenfonds inkomsten. Bijzonderheid is dat de afgelopen een en driekwart jaar er 0.6 fte. uitgevallen was vanwege ziekte. De directie bestaat uit 1 fte voor de controller en 1 fte voor de directeur. Voorbeelden van werkzaamheden zijn:

a. 0.25 fte wordt ingezet voor ondersteuning van het Omgevingsberaad, voorheen RCW.
b. Alle voorbereidingen voor het Algemeen- en Dagelijks Bestuur.
c. Financiële administratie.
d. Facilitaire werkzaamheden.
e. Ondersteuning deskundigen- en kwaliteitscommissie.
f. Alle control werkzaamheden.
g. Representatieve en netwerkwerkzaamheden.

Om de projecten goed te ondersteunen en er sturing aan te kunnen geven is tot en met 2023 de huidige omvang van ondersteuning en directie nodig.

Scenario's in geval van het niet verhogen van de organisatiekosten
Mocht ervoor gekozen worden om de organisatiekosten niet te verhogen dan zal het Waddenfonds haar bedrijfsvoering moeten aanpassen. Er zal dan gekeken worden naar onderstaande scenario's:

1. Het temporiseren van subsidiemogelijkheden door bijvoorbeeld geen of minder frequent de tender en BLI-subsidieregelingen open te stellen. Het effect hiervan is dat er minder projecten worden uitgevoerd, de ontstane dynamiek in het Waddengebied weg zal vallen en daarmee de realisatie van de vier hoofddoelen minder of niet tot stand komen.
2. Er zal minder capaciteit beschikbaar zijn voor het begeleiden en ontwikkelen van majeure projecten die vallen onder het IKW. Voor het beoordelen van aanvragen is minder tijd om de inhoud goed te doorgronden. Het gevolg kan zijn dat er tijdens de uitvoering van het project discussie ontstaat over de subsidiabiliteit van kosten. Dit kan leiden tot meer bezwaren.
3. De IKW-projecten vertragen in de ontwikkeling en uiteindelijk ook uitvoering. Dit heeft een doorwerking in het beschikbaar stellen van subsidies vanuit het Waddenfonds.

Waardoor bij het sluiten van de gemeenschappelijke regeling van het Waddenfonds financiële middelen over kunnen zijn. De vraag is of deze middelen voor het Waddenfonds behouden blijven.

4. Er zal minder beheer plaatsvinden op de projecten die in de uitvoering zijn. Het effect zal zijn dat aanvragers minder snel goedkeuring krijgen op hun jaarplannen en daardoor vertraging oplopen in projecten. Het betekent ook dat de voortgang van projecten minder goed bewaakt kan worden. Er zal minder contact met de aanvragers zijn waardoor afwijkingen minder snel worden gesignaleerd en niet tijdig bij gestuurd kan worden. De zorgvuldigheid van beheer zal ook teruglopen waardoor er wellicht onterecht subsidie wordt toegekend en de mogelijkheid tot het ontdekken van fouten of fraude niet of minder snel wordt opgemerkt.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. F. Bethe
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143524
bethef@noord-holland.nl

Verzenddatum
28 MEI 2020

Kenmerk
594540/1431694

Uw kenmerk

Betreft: Concept-begroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en jaarstukken 2019 Waddenfonds

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de concept-begroting 2021, de 6e begrotingswijziging 2020 en de notitie opbouw organisatiekosten van de gemeenschappelijke regeling Waddenfonds.

Wij hebben in onze vergadering d.d. 26 mei jl. kennis genomen van de conceptbegroting 2021, de 6e begrotingswijziging 2020 en de notitie opbouw organisatiekosten en bieden deze, ingevolge artikel 48 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, op basis van bijgaande Statenvoordracht aan uw Staten aan ter bespreking.

Wij adviseren Provinciale Staten om geen zienswijze in te dienen op de concept-begroting 2021 bij het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds, omdat in de concept-begroting naar tevredenheid rekening is gehouden met het door u eind 2016 vastgestelde Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en de door ons vastgestelde Investeringsprogramma's Waddengebied, als uitwerking van dit Investeringskader. Daarnaast zijn wij van mening dat er met de notitie opbouw organisatiekosten een goede motivatie is gegeven voor de verhoging van de organisatiekosten, vanwege de toegenomen omvang en complexiteit van het werk dat het Waddenfonds uitvoert. Ook voor de 6e begrotingswijziging 2020 adviseren wij u geen zienswijze in te dienen, omdat wij van mening zijn dat hiervoor een goede onderbouwing geleverd is met de eerder genoemde notitie opbouw organisatiekosten.

Ter kennisgeving worden u hierbij ook de ontwerp-jaarstukken 2019 aangeboden. Het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds heeft de ontwerp-jaarstukken 2019 ter vaststelling voorgelegd aan het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds.

De Statenvoordracht treft u aan als bijlage bij deze brief.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1. Statenvoordracht

2. brief Waddenfonds inclusief bijlagen

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 26 mei 2020

Onderwerp: conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds

Kenmerk: 594540/1431699

Bijlagen: ontwerpbesluit, conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie begrotingswijziging en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds

1. Inleiding

Op grond van artikel 29 van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds, worden Provinciale Staten van de drie deelnemende provincies in de gelegenheid gesteld zienswijzen kenbaar te maken over de conceptbegroting 2021 en de 6e begrotingswijziging 2020. Dit gebeurt zoveel mogelijk gelijktijdig in de drie Waddenprovincies.

Vanuit bestuurlijk, beleidsmatig en financieel oogpunt is het van belang dat er aandacht is voor verbonden partijen waar de provincie Noord-Holland een financiële en/of bestuurlijke relatie mee heeft. Uw Staten hebben van het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds een aanbiedingsbrief ontvangen met als bijlage de conceptbegroting 2021, de 6e begrotingswijziging 2020 en de notitie opbouw organisatiekosten van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds. Wij hebben hiervan kennisgenomen en bieden u deze nu aan voor het kenbaar maken van uw eventuele zienswijzen bij het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds. Wij adviseren u geen zienswijze in te dienen. Dit lichten wij hierna toe.

Bij de hierboven genoemde brief van het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds zijn ook de ontwerpjaarstukken 2019 ter kennisname meegestuurd.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Provinciale Staten hebben als deelnemer in de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds

een kaderstellende en toezichthoudende rol. Vanuit die verantwoordelijkheid kunnen uw Staten zienswijzen kenbaar maken aan het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds. Het Dagelijks Bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, bij de concept-begroting 2021 en de 6e begrotingswijziging 2020, zoals deze aan het Algemeen Bestuur van het Waddenfonds worden aangeboden. Het Algemeen Bestuur stelt deze vast in haar vergadering van 3 juli a.s.
Het Dagelijks Bestuur zendt de begroting 2021 binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli, aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
In het najaar van 2016 hebben uw Staten het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 vastgesteld. Hierin zijn zes majeure opgaven beschreven en daarover is afgesproken dat deze ook met middelen uit het Waddenfonds betaald kunnen worden. Hiermee is in deze begroting, net als in de begrotingen van de afgelopen jaren, rekening gehouden. Om die reden adviseren wij uw Staten geen zienswijze in te dienen op de concept-begroting 2021. De uitwerking van dit Investeringskader staat beschreven in de door ons vastgestelde Investeringsprogramma's. Ook wat betreft de 6e begrotingswijziging 2020 adviseren wij uw Staten geen zienswijze in te dienen, omdat naar onze mening het Waddenfonds in de notitie opbouw organisatiekosten hiervoor een goede onderbouwing heeft geleverd.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De begroting van het Waddenfonds staat geheel los van de begroting van de provincie Noord-Holland en heeft hier ook geen invloed op. De provincie brengt ook geen eigen middelen in. De gelden van het Waddenfonds worden door het Rijk in jaarlijkse tranches via het Provinciefonds aan het openbaar lichaam Waddenfonds overgeheveld.

Onze provincie heeft wel een eigen Uitvoeringsregeling voor de cofinanciering van Waddenfondsprojecten (GS besluit 18 februari 2014/kenmerk 314425-314435), maar financieel gezien staat deze regeling los van de begroting van het Waddenfonds. De doelstellingen van de uitvoeringsregeling 'Cofinanciering Waddenfonds Noord-Holland 2014' zijn gekoppeld aan de doelstellingen en criteria van de subsidieverordening en het Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026. De provincie kan subsidie verstrekken voor activiteiten die passen binnen het Uitvoeringsplan van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds en die worden uitgevoerd binnen het Noord-Hollandse deel van het Waddengebied, dan wel voor zover het project naar het oordeel van Gedeputeerde Staten in overwegende mate is gericht op of ten goede komt aan de provincie Noord-Holland.

4. Proces en procedure

Na het vaststellen van dit besluit wordt het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds hiervan op de hoogte gesteld.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 32-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 26 mei 2020;

gelet op artikel 29 van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds,

besluiten:

Geen zienswijze in te dienen op de conceptbegroting 2021 en de 6e begrotingswijziging 2020 bij het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **29-06-2020**
Commissie NLG
Datum commissievergadering **08-06-2020**

18 juni 2020

Onderwerp: Voordracht conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 20
en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke regeling Waddenfond

Advies commissie NLG:

De *Voordracht conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020 en ontwerpjaarstukken 2019 Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

8.a Water: Conceptbegroting 2021, 6e begrotingswijziging 2020, notitie opbouw organisatiekosten en jaarstukken 2019 Waddenfonds (A-agenda NLG 8-6-2020)

Eerste termijn

De heer **Zoon** (PvdD) merkt op dat het een belangrijk is voor de unieke Wadden. Er komt een midterm review van het Investeringskader Waddengebied en een herijking van het Uitvoeringskader Waddenfonds. Het fonds heeft een grote inhaalslag te maken op het gebied van samenhangende monitoring en een sterk duurzame kennishuishouding. Daar mag best geld bij. Maar vooruitblikken is nu wel belangrijk. Het Waddenfondsgeld was bedoeld voor versterking van de ecologie. Inmiddels staat het werelderfgoed nog steeds onder grote druk. De ruimte binnen de huidige 50/50-regeling is rekbaar. Daarmee hoeft de provincie als kadersteller niet tot 2027 te wachten, want er komt een herijking. In het huidige uitvoeringskader is bijvoorbeeld uitgewerkt wat er wordt verstaan onder "duurzame economie". Met de herijking doet zich de kans voor om de investeringen in duurzame economische activiteiten scherp af te bakenen, zodat alle investeringen in de economie straks een positieve uitwerking hebben op de ecologie en dat er toch nog enigszins recht wordt gedaan aan het zeldzame en kwetsbare Waddengebied. De Partij voor de Dieren gaat ervan uit dat het uitvoerig met de commissie besproken gaat worden en gaat akkoord met onderliggende voordracht.

Mevrouw **Dekker** (CDA) wijst erop dat in de notitie over de organisatiekosten dringende aanbevelingen van de Rekenkamercommissie uiteengezet worden. Uit de stukken blijkt dat er een kwaliteitsslag gaande is

om de organisatie op het benodigde kennisniveau te tillen. Gezien de onderbouwing hiervoor neemt het CDA het advies over om geen zienswijze in te dienen op de begrotingswijziging en de conceptbegroting.

De heer **De Wit** (VVD) herhaalt de kernpunten van de bijdrage van de VVD van vorig jaar. Hij heeft de indruk dat men wat betreft de beheersing van de kosten voor de interne organisatie te maken heeft met Rupsje Nooitgenoeg. Anders dan in de gemaakte afspraken bij de oprichting van het Waddenfonds, wordt er voor de komende jaren wederom meer geld gevraagd. Deelt gedeputeerde Loggen deze zorgen? Heeft hij nog wel voldoende vertrouwen in de interne kostenbeheersing van de uitvoering van het Waddenfonds? Het tweede punt van de VVD betreft de balans tussen de investeringen in ecologie en economie. De commissie is in kennis gesteld van de evaluatie die gaat plaatsvinden. De VVD vindt dat een goede zaak. Vindt het college echter dat die verdelingsvraag tussen ecologie en economie in voldoende mate onderdeel is van de evaluatievragen? Voorts wil de VVD graag weten welke belanghebbenden worden betrokken bij de totstandkoming van de evaluatie.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt hoe hoog het percentage aan organisatie- en bureaukosten is. In de stukken staat dat circa 5% de norm is. Er is echter opgeschaald van 6,5% naar 7,5%. Waar eindigt het en waarom worden er zoveel verschillende percentages genoemd?

De heer **Cardol** (GL) geeft aan dat de begroting en voordracht zijn fractie geen aanleiding tot opmerkingen geven. Hij heeft echter nog wel een aantal vragen. De heer Zoon (PvdD) haalde al aan dat dit jaar een belangrijk jaar is voor het Waddenfonds, gelet op de tussentijdse evaluatie en de midterm review van het Investeringskader Waddengebied. Vorige week was er een informatiebijeenkomst van het Waddenfonds. Helaas was de opkomst vanuit Noord-Holland niet heel hoog. Hopelijk zal deze de volgende keer beter zijn. Het is de bedoeling dat het Waddenfonds meer van dergelijke bijeenkomsten gaat organiseren. De evaluatie en de midterm review zijn heel belangrijk, want er moet nog ontzettend veel gebeuren om van het Waddengebied een gezond natuurlijk systeem te maken.
Er wordt op dit moment ook gewerkt aan de toekomstagenda voor het Waddengebied, die vooruitkijkt naar 2050. Inmiddels heeft de Waddenvereniging aangekondigd deze gebiedsagenda niet te zullen ondertekenen, omdat "het niet gelukt is om hier een integraal en ambitieus kader van te maken". Er zouden geen heldere keuzes zijn gemaakt, zodat er nog jaren wordt doorgemodderd op allerlei dossiers, zoals de visserij en gaswinning. Ook over de nieuwe beheerautoriteit is de Waddenvereniging bepaald niet enthousiast. Dit zijn zorgelijke conclusies en het is erg jammer als een belangrijke club als de Waddenvereniging zich niet kan vinden in de agenda en beheersstructuur voor het Waddengebied. Hoe beoordeelt gedeputeerde de afwijzing van de Waddenagenda door de Waddenvereniging? Heeft deze afwijzing consequenties voor de inzet van Noord-Holland en kan het nog leiden tot bijstelling van de Waddenagenda?
Tot slot, wanneer gaan de Staten de Waddenagenda behandelen en wat is de bevoegdheid van PS in dezen?

De heer **Klein** (CU) sluit zich aan bij de opmerkingen van de andere Statenleden dat het Waddengebied een enorm belangrijk natuurgebied is en dat het Waddenfonds een heel mooi instrument en orgaan is om daarin te investeren, zowel in de natuur als in de economie van de gemeenten die eromheen liggen. De ChristenUnie ziet echter dat organisaties vaak een soort autonome groei vertonen. Dat is ook aan de orde bij het Waddenfonds. Het wordt weliswaar uitgebreid gemotiveerd en het is ook in lijn met een eerder advies van de Rekenkamer, maar de ChristenUnie maakt zich wel zorgen over de monotone groei. Zij vindt het vreemd om te lezen dat efficiencywinst niet reëel bleek. De ChristenUnie zou graag een betere

toelichting van het Waddenfonds willen waarom dat dan niet lukte. Op basis van de cijfers lijkt het probleem vanaf 2020 te zijn opgelost. Tot nu toe zijn de organisatiekosten gegroeid van 4,4% naar 7,4%, maar voor de komende vijf jaar blijven ze op 7,4% staan. Dat zou een unicum zijn in de geschiedenis. Hebben GS de indruk dat dit klopt?

Ten slotte wil de heer Klein aandacht besteden aan de processen waarop de projectbeslissingen zijn gebaseerd. In het Rekenkameronderzoek stond dat gekeken moest worden naar een goede organisatie, maar ook dat de onafhankelijkheid soms onder druk stond omdat de Waddenprovincies zelf subsidieaanvrager zijn. Vervolgens is er een heel uitgebreid rapport geschreven over de governancestructuren. Uiteindelijk bleek de wijze waarop het geregeld was helemaal nog niet zo gek, maar desalniettemin zou erop worden ingezet om de onafhankelijkheid zo goed mogelijk te borgen. Kunnen GS daarvan een update geven?

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Loggen voor de beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):
De provincie Noord-Holland heeft altijd gemeend, ook op basis van het rapport van de Rekenkamer, dat zij binnen de aanwezige mogelijkheden gekozen heeft voor de best denkbare structuur op basis van de wet- en regelgeving, namelijk de gemeenschappelijke regelgeving. De provincie heeft dat nog eens verankerd door een gedeputeerde in het dagelijks bestuur zitting te laten nemen en Statenleden in het algemeen bestuur. Binnen de huidige constellatie is dat de beste manier om heel transparant en controleerbaar te werken. De andere twee provincies hebben het opgevat om in ieder geval in het algemeen bestuur ook een gedeputeerde te plaatsen. Of dat de controleerbaarheid ten goede komt, zal de tijd leren. Gedeputeerde Loggen durft daarover geen uitspraken te doen. De provincie Noord-Holland was echter altijd al van mening dat de gekozen governancestructuur het best haalbare was binnen de geldende wet- en regelgeving.

Over de organisatiekosten zijn meerdere vragen gesteld. Toen gedeputeerde Loggen er in het DB mee geconfronteerd werd, was hij net zo onaangenaam verrast als de commissieleden. Het bestuur zag het echter deels aankomen, aangezien het Waddenfonds in 2027 stopt. Het is eindig. Er moeten nu al plannen worden gemaakt zodat het geld in 2027 is uitgegeven en er geen enorme surplus resteert waarvan moet worden afgewacht wat het Rijk ermee doet. Het geld dat er nu is, moet ook daadwerkelijk ten goede komen aan het Waddengebied. Er is immers nog voldoende te doen. De stijging was dus voorzien. Het bestuur werd echter ook geconfronteerd met de verhoogde bijdragte aan de provincie Friesland, die op een gegeven moment met een nieuw kostenplaatje kwam. Gedeputeerde heeft er toen op aangedrongen om inzichtelijk te maken waar het geld naartoe gaat. Het kan niet zo zijn dat de provincie Friesland een soort verdienmodel creëert. Dat is niet het geval. Daarin is gedeputeerde gerustgesteld.

Waarom bleek die efficiency niet mogelijk? Daar zullen altijd meerdere redenen voor zijn. Een daarvan is dat het Waddenfonds in essentie al een vrij kleine organisatie was en er deels wordt ingeleend bij de provincie Friesland wat betreft de uitvoering, gewoon op basis van ingecalculeerde werkzaamheden. Om daar nog een verdere organisatieslag in te maken, ziet gedeputeerde op dit moment niet echt als een bron waar je heel veel uit gaat halen. Het is goed om ervoor te zorgen dat het plan om dat geld voor 2027 goed en veilig te besteden, staat. Alsdan verwacht gedeputeerde dat die organisatiekosten niet meer zullen groeien en dat er binnen het huidige percentage kan worden gebleven.

Gedeputeerde Loggen wil de kwalificatie "Rupsje Nooitgenoeg" niet voor zijn rekening nemen, juist om de redenen die hij zojuist heeft aangevoerd. Deze zou ook geen recht doen aan de eerdere stijgingen. Het Waddenfonds heeft namelijk te maken gehad met twee zeer ernstige ziektegevallen van medewerkers, onder wie de directeur. Voor hen vond separate inhuur plaats.

Daarnaast is gesproken over het begrip "duurzame economie". GS voeren gewoon de wet uit. De Tweede Kamer heeft destijds bij de decentralisatie gezegd dat er een dubbele doelstelling zit in het Waddenfonds. Dat is enerzijds het investeren in de ecologie en anderzijds het investeren in duurzame economie. Het begrip is natuurlijk wel voor meerdere uitleg vatbaar. De wijze waarop de heer Zoon (PvdD) het kwalificeert, komt soms niet helemaal overeen met het beeld dat anderen erbij hebben. Gedeputeerde lijkt het goed om daar eens nader met elkaar over te spreken. Anders blijven men er de komende zeven jaar nog over twisten. Gedeputeerde stelt voor om het niet alleen met de Staten van Noord-Holland te bespreken, maar ook met de twee collega-provincies. Hij heeft de indruk dat het begrip ook daar een beetje fluïde is. GS willen graag hun medewerking geven om het wat handen en voeten te geven.

Op de vraag van de heer De Wit (VVD) wie er betrokken worden bij de evaluatie, antwoordt gedeputeerde dat het alle stakeholders betreft die zeer frequent contact hebben met het Waddenfonds omtrent hun processen of procedures.

De heer Cardol (GL) vroeg hoe gedeputeerde Loggen de afwijzing van de Waddenvereniging beoordeelt. Laatstgenoemde vindt dat uiteraard niet leuk, aangezien zij altijd gesprekspartners zijn geweest. Het was bekend dat de Waddenvereniging moeite had met de organisatiestructuur zoals die veranderde met de toegang naar één beheerautoriteit. Tegelijkertijd is die Waddenautoriteit iets wat op rijksniveau uit het coalitieakkoord naar voren is gekomen en waar uitvoering aan is gegeven. De Waddenvereniging is van meet af aan betrokken geweest bij de besprekingen over de structuur. Zij heeft zich alleen niet kunnen schikken in het eindplaatje. Daarbij speelde ook de gebiedsagenda die daar doorheen loopt. Gedeputeerde verwacht dat het een beetje moet indalen. Het hebben van één beheerautoriteit is zijns inziens een winstpunt. De Commissaris van de Koning van Friesland is inmiddels een charmeoffensief gestart om de Waddenvereniging weer aan tafel te krijgen. Het is goed om dat proces even af te wachten. Mocht de relatie duurzaam ontwricht zijn, dat is het goed om met elkaar te bekijken wat dat dan betekent. De Coalitie Wadden Natuurlijk zit ook aan tafel en brengt voor een belangrijk deel de standpunten van de natuur- en milieuorganisaties in. Het zou echter mooi zijn als de Waddenvereniging weer aanschuift.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) werpt de link tussen Rupsje Nooitgenoeg en de ernstige aanleiding voor een deel van de kostenoverschrijding verre van zich. Het is niet haar bedoeling geweeset om daar rechtstreeks een verband in te leggen. Welk percentage is nu echter juist? Zij refereert aan de passage uit het Rekenkamerrapport van 2018: "*Het is dus niet wenselijk om vooraf de organisatiekosten te maximeren op een bepaald percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden.*" De PvdA wil helder hebben dat het van de huidige 7,4% niet nog eens naar 8,5% of 9% gaat. Volgend jaar mag 26 miljoen worden uitgegeven is. Daarvan is 2,6 miljoen gereserveerd voor de organisatiekosten en dat betreft al 10%.

Gedeputeerde **Loggen** (VVD) kan niet de garantie geven dat het percentage organisatiekosten nooit hoger zal worden dan 7,4%. Op het moment dat de drie Staten in gezamenlijkheid iets anders wensen en aan de

knoppen gaan draaien, moet er een nieuw plaatje komen. Het percentage kan dan stijgen of dalen, afhankelijk van de complexiteit van de vraag of de opdracht die aan de voorkant gegeven wordt. Op basis van de huidige opgaven en de opdracht dat in 2027 het Waddenfonds leeg moet zijn, verwachten GS echter dat het huidige percentage het meest toepassend en toereikend is.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) merkt op dat het antwoord van de gedeputeerde ertoe uitnodigt om het niet als hamerstuk door te sturen naar PS.

De heer **De Wit** (VVD) sluit zich aan bij de nuancering die de gedeputeerde maakt op het punt van een deel van de kostenbeheersing, zoals ook mevrouw Jellema heeft bepleit. De heer De Wit vraag of hij de conclusie mag trekken dat het spreekwoordelijke rupsje in de laatste jaren van het fonds, richting 2027, een soort vlinder zal worden. Zijn verwachting is namelijk dat de interne kosten dan lager zullen uitvallen dan in bijvoorbeeld de komende twee tot drie jaar.
Ten tweede vraagt de heer De Wit zich af of er bij de evaluatie ook belanghebbenden worden betrokken die daadwerkelijk uitvoering geven aan de doelen op het gebied van recreatie en landbouw, zoals beschreven in het Waddenfonds. Kortom, zijn ook bedrijven en organisaties betrokken die daadwerkelijk gelden aanvragen en daar uitvoering aan moeten geven?

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):
De heer De Wit (VVD) heeft de woorden van gedeputeerde Loggen goed beluisterd en begrepen. Het is redelijk te veronderstellen dat naarmate de einddatum van het Waddenfonds nadert, er ook minder inspanning nodig zal zijn omdat het geld steeds meer belegd wordt en er steeds minder manoeuvreerruimte is om nieuwe initiatieven en nieuwe aanvragen te doen. Wat dat betreft verwacht gedeputeerde op een gegeven moment een afvlakking van de kosten.
Gedeputeerde Loggen bevestigt voorts dat ook de stakeholders die de heer De Wit noemt, bij de evaluatie zullen worden betrokken.

De heer **Zoon** (PvdD) sloeg aan op het voorstel van gedeputeerde Loggen om gezamenlijk met de verschillende provincies te gaan kijken naar de uitwerking van de "duurzame economie". Gedeputeerde Loggen zal verbaasd staan hoe liberaal de Partij voor de Dieren erin kan zitten. De heer Zoon is overigens wel benieuwd hoe gedeputeerde Loggen zo'n bijeenkomst gaat invullen c.q. organiseren.

De **voorzitter** deelt mede dat vanuit het Waddenfonds een uitnodiging is ontvangen voor een werkbezoek. Nadere informatie wordt gegeven in de aangekondigde mail vanuit de griffie.

Gedeputeerde **Loggen** (VVD) merkt op dat wat de KRW betreft, hij en de heer Zoon (PvdD) niet heel ver uit elkaar zitten. Alleen over de weg ernaartoe verschillen zij weleens van mening.
Gedeputeerde Loggen wijst erop dat hij geen Statenbijeenkomst bijeen kan roepen; dat kan de commissie doen. Hij betwijfelt of een werkbezoek de juiste plek is om het te agenderen. Op het moment dat er een officiële commissievergadering wordt uitgeschreven, zal de opkomst van de Statenleden in ieder geval beter gegarandeerd is. Gedeputeerde Loggen en zijn collega's in Groningen en Friesland zullen er ruimhartig hun medewerking aan verlenen, zeker als het doel is om tot een eenduidig begrip van "duurzame economie" te komen.

De heer **Cardol** (GL) onderstreept de oproep van gedeputeerde aan de Statenleden om actief te

participeren in de evaluatie.
De heer Cardol wijst op de Waddenagenda, die in gezamenlijkheid wordt opgesteld. Hij vindt het jammer dat de Waddenvereniging al heeft aangekondigd zich daar niet onder deze toekomstagenda te willen scharen. Hoe verloopt het proces nu verder? In de commissie NLG heeft één keer een soort technische briefing plaatsgehad. Maar wanneer komt de Waddenagenda ter besluitvorming voor? En wat is de rol van PS daarin?

Gedeputeerde **Loggen** (VVD) antwoordt dat Coalitie Wadden Natuurlijk wél de Waddenagenda steunt zoals die er ligt. Gedeputeerde zou de Waddenvereniging willen adviseren om zich niet aan de discussie te onttrekken. Het werk dat gedaan wordt, is daar te belangrijk voor. Overigens zijn dermate veel partijen het er wel over eens, dat het verstandig zou zijn om het proces af te remmen. In de verdere uitvoering wil gedeputeerde zich overigens niet meer laten gijzelen door de houding van een der partijen, ook als is het een hele belangrijke. Desalniettemin roept hij de Waddenvereniging op om weer aan tafel te komen. Naar verwachting wordt de Waddenagenda eind 2020 vrijgegeven.

De **voorzitter** constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn en dat het stuk als hamerstuk door kan gaan naar PS van 29 juni a.s.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3188
Extern Zaak ID	1410960
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.k
Omschrijving	Toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer (VD-33).
Organisatieonderdeel	BU/BG

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

Gedeputeerde Staten willen dat de Wro-coördinatieregeling wordt toegepast voor het Provinciaal Inpassingsplan en het Watergebiedsplan van Waterschap Amstel, Gooi en ten behoeve van de realisatie van het project Schil Naardermeer. Voordeel is dat dit leidt tot 1 zienswijzenloket voor de burger en een snellere juridische vervolgprocedure. Gedeputeerde Staten vragen Provinciale Staten in te stemmen met het toepassen van de coördinatieregeling.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. W.W.W. van Egteren
BU/BG

Telefoonnummer +31235143030
egterenw@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
1410960/1416083

Uw kenmerk

Betreft: voordracht besluit toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming bijgaande statenvoordracht met het ontwerpbesluit over het toepassen van de Wro-coördinatieregeling voor het project Schil Naardermeer

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: ontwerp besluit toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer

Kenmerk: 1410960/1416083

Bijlagen:

Ontwerp besluit toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer

1. Inleiding

PS wordt op grond van artikel 3.33 Wro voorgelegd een verzoek van GS om de coördinatieregeling van toepassing te verklaren op de voorbereiding en bekendmaking van het Provinciaal Inpassingsplan en het Watergebiedsplan (met peilbesluit) van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (hierna: Waterschap AGV) ten behoeve van de realisatie van de Schil Naardermeer. Voor de gelijktijdige vrijgave van de beide ontwerpplannen is besluitvorming voorzien op 8 september 2020 in GS respectievelijk het DB van Waterschap AGV.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Met dit besluit wordt het toepassen van de Wro-coördinatieregeling mogelijk voor het Provinciaal Inpassingsplan van de provincie en het Watergebiedsplan van Waterschap AGV. Het toepassen van de coördinatieregeling houdt in dat de procedure van ter inzagelegging van de beide genoemde plannen centraal vanuit de provincie verloopt waar het gaat om de juridische stappen. Voordeel hiervan is dat dit leidt tot 1 zienswijzenloket voor de burger en een snellere juridische vervolgprocedure, doordat in geval van beroep er voor het Watergebiedsplan geen tussenstap naar de rechtbank nodig is en Waterschap AGV mee kan liften in de (snellere) procedure bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State.

De provincie Noord-Holland wil in nauwe samenwerking met waterschap AGV en Natuurmonumenten een bufferzone rondom het Naardermeer inrichten, de zogenaamde Schil Naardermeer. Met dit project behoudt en versterkt de provincie de bijzondere natuur van het Naardermeer en de Schil die deel uitmaken van het Europese Natura2000 en het Natuurnetwerk Nederland. Voorwaarde voor het goed functioneren van deze buffer is een hoogwaardige inrichting en beheer als natuurgebied met een hoger waterpeil. Het project Schil Naardermeer is opgenomen in het PNO 2020-2024 en onderdeel van het KRW-programma van de provincie (bijlage 1 uit de watervisie 2021).

Bij brief van 9 mei 2018 bent u geïnformeerd over de startnotitie voor dit project, waarin is aangegeven dat er een inpassingsplan (bestemmingsplan op provinciaal niveau) wordt voorbereid.

Op 8 mei 2018 heeft GS de startnotitie Provinciaal Inpassingsplan Schil Naardermeer vastgesteld. Deze notitie is ter informatie aan uw Staten gezonden. Dit concept-ontwerp-Provinciaal Inpassingsplan is voorbereid op basis van de in de PRV gestelde kaders en de overige relevante wet- en regelgeving en is toegezonden aan de betrokken instanties en

medeoverheden in het kader van vooroverleg, waaronder de betrokken gemeenten Weesp, Hilversum en Gooise Meren. Alle reacties als gevolg van dit vooroverleg worden verwerkt in het ontwerp Provinciaal Inpassingsplan Schil Naardermeer.

Met dit inpassingplan wordt de natuurontwikkeling planologisch mogelijk gemaakt. Het inpassingsplan bevat de maatregelen voor het project die niet uitvoerbaar zijn op grond van de geldende bestemmingsplannen. Het provinciaal inpassingsplan vormt het ruimtelijk-juridisch kader voor het verlenen van de gemeentelijke vergunningen om de maatregelen uit te kunnen voeren. De meeste percelen in de Schil zijn reeds verworven, enkele cruciale schakels ontbreken nog. Voor deze percelen is een bestemmingswijziging, waarbij uitsluitend gebruik als natuur is bestemd, nodig om eventueel een onteigeningsprocedure te kunnen starten.

De provincie Noord-Holland heeft in samenwerking met Natuurmonumenten en Waternet het benodigde inrichtingsplan opgesteld en heeft deze partijen ook betrokken bij het opstellen van het Provinciaal Inpassingsplan.

Door het Waterschap AGV is het Watergebiedsplan voorbereid met een peilbesluit als concrete maatregel. Het watergebiedsplan bevat als belangrijkste maatregel een voorgenomen peilbesluit welke nodig is ten behoeve van de uitvoering van het inrichtingsplan. Door verhoging van de polderpeilen kan de wegzijging uit het Naardermeer verminderd worden, de kwel van schoon water naar het Naardermeer toenemen en vernatting van de schil plaatsvinden. Dit is goed voor het realiseren van de natuurdoelen in het Naardermeer en de schil.

De beide betrokken partners, Waterschap AGV en Natuurmonumenten zijn positief over het voornemen om de coördinatieregeling toe te passen en hebben dit met een brief laten weten.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Er zijn geen financiële aspecten en consequenties van dit besluit.

Door toepassing van de Wro-coördinatieregeling is sprake van 1 inspraakloket waar de burgers of organisaties hun zienswijze kunnen indienen over een of beide plannen. Dit voorkomt verwarring in het gebied (waar moet ik zijn voor welk plan?) en is daarmee een voor de burger heldere procedure in de communicatie.

Het besluit inzake het toepassen van de Wro-coördinatieregeling zal worden gepubliceerd in het provinciale blad.

4. Proces en procedure

Voor zowel het Provinciaal Inpassingsplan als het Watergebiedsplan dient een inspraaktraject te worden doorlopen, waarin burgers en andere betrokkenen de mogelijkheid hebben om een zienswijze in te dienen over de voorgenomen plannen. Dit is voorzien middels een parallel lopend traject vanuit provincie Noord-Holland en Waterschap AGV na bestuurlijke vrijgave van beide ontwerpplannen. Vooralsnog is bestuurlijke vrijgave gepland op 8 september 2020 door middel van een GS-besluit en een DB-besluit van Waterschap AGV. Daarna volgt publicatie en kan bij toepassing van de coördinatieregeling een gezamenlijke ter-inzage-termijn plaatsvinden van 6 weken. Deze is voorzien in de periode 14 sept t/m 27 okt 2020. Vervolgens kan PS in maart 2021 een besluit nemen over het definitieve PIP en besluit het Algemeen Bestuur van het Waterschap AGV over het definitieve Watergebiedsplan.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 33-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020;

gelet op artikel 3.33 Wro ,

besluiten:

1. de coördinatieregeling van toepassing te verklaren op de voorbereiding en bekendmaking van het Provinciaal Inpassingsplan van provincie Noord-Holland en het Watergebiedsplan (met peilbesluit) van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht ten behoeve van de realisatie Schil Naardermeer

2. dit besluit met toepassing van artikel 3:42 algemene wet bestuursrecht bekend te maken

3. GS te machtigen om dit besluit te publiceren in het provinciaal blad

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie
Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Uw contactpersoon
S. Neeskens
AD/STG

Doorkiesnummer +31235145282
neeskenss@noord-holland.nl

Tbv Statenvergadering d.d **29-06-2020**
Commissie NLG
Datum commissievergadering **08-06-2020**

18 juni 2020

Onderwerp: Voordracht toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naarderm

Advies commissie NLG:

De *Voordracht toepassen Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer* als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS van 29 juni 2020

Uittreksel van het concept-verslag NLG 08-06-2020:

10.a Toepassing Wro-coördinatieregeling Schil Naardermeer (A-agenda NLG 08-06-2020)

Mevrouw **Koning** (CDA) geeft aan dat het CDA instemt met het voorstel met als voorwaarde dat in het proces de eigendomsrechten gerespecteerd worden en bij eventuele opkoop een eerlijke prijs wordt betaald, zodat eigenaren goed schadeloosgesteld worden en bedrijven kunnen overleven.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel geeft aan dat dit proces al heel lang loopt. Er zijn heel veel gesprekken in dat gebied. De provincie respecteert altijd de eigendomsrechten, maar er zijn al wel wat stappen in gang gezet. In september 2020 kunnen er allerlei zienswijzen worden ingediend.

De **voorzitter** concludeert dat het stuk als hamerstuk doorgaat naar PS.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3137
Extern Zaak ID	1405793
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.L
Omschrijving	Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek (VD-26).
Organisatieonderdeel	BEL/S&B

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

Gedeputeerde Staten hebben op 19 mei jl. besloten het voorkeurstracé en de voorkeurslocatie voor het 150kV schakelstation te Beverwijk vast te stellen.
Het voorkeurstracé legt de ondergrondse 150kV verbinding tussen Beverwijk en Oterleek vast. Met dit besluit wordt het ontwerp van het schakelstation en het tracé verder uitgewerkt in overleg met de betrokken gemeenten en grondeigenaren. Om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan zullen Provinciale Staten een Voorbereidingsbesluit nemen.
Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld
om via de digitale weg te reageren op de afwegingsnotitie.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. R. van Trigt
BEL/RO

Telefoonnummer +31235144299
trigtr@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
1405793/1406447

Uw kenmerk

Betreft: Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk - Oterleek

Geachte leden,

Op 19 mei jl. hebben wij een besluit genomen over het voorkeurstracé voor de ondergrondse 150kV kabelverbinding tussen Beverwijk en Oterleek en de voorkeurslocatie voor het nieuwe 150kV schakelstation in Beverwijk.

Dit besluit is een vervolg op de eerder met uw Staten gedeelde informatie over de 'Startnotitie en anterieure overeenkomst provinciaal inpassingsplan 150kV netuitbreiding Beverwijk - Oterleek' met kenmerk 1169305/1221413 d.d. 14 oktober 2019.

Aan de hand van ons besluit over het voorkeurstracé wordt dit tracé technisch en inhoudelijk verder uitgewerkt en onderzocht. De informatie wordt opgenomen in de toelichting (en bijlagen) van het nog op te stellen provinciaal inpassingsplan voor dit project.

Om ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen te voorkomen ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over het voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek.

Het voorbereidingsbesluit legt een zone vast met een breedte van 50 meter waarbinnen het uiteindelijke ondergronds kabeltracé wordt aangelegd. De uiteindelijke dubbelbestemming voor dit leidingtracé zal maximaal 17 meter bedragen. De flexibiliteit in het voorbereidingsbesluit biedt ruimte om met grondeigenaren en andere belanghebbenden te komen tot een zo optimaal mogelijk tracé.

Met dit voorbereidingsbesluit wordt de eerste formele stap in de zin van de Wet ruimtelijke ordening gezet om te komen tot een door uw staten vast te stellen provinciaal inpassingsplan. Naar verwachting zal dit in het eerste kwartaal van 2021 plaatsvinden.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

4 bijlage(n)

- Voordracht voorbereidingsbesluit
- Toelichting voorbereidingsbesluit
- Besluittekst voorbereidingsbesluit
- Verbeelding voorbereidingsbesluit

Voorbereidingsbesluitnetuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek

Inhoudsopgave

Besluit **3**

Besluit

Provinciale Staten van Noord-Holland

Gelet op de artikelen 3.3 en 3.7 in samenhang met artikel 3.26, tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening

Besluiten

1. Te verklaren dat voor het werkingsgebied, zoals aangegeven op de bij dit besluit behorende verbeelding, een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.26 van de Wet ruimtelijke ordening wordt voorbereid voor de realisatie van de 150 kV hoogspanningsverbinding en de realisatie van een 150 kV schakelstation;
2. De geometrische plaatsbepaling, bedoeld in artikel 1.2.5 van het Besluit ruimtelijke ordening van het werkingsgebied van dit besluit is vervat in GML-bestand NL.IMRO.9927.VBnu150kVBeveOter-ON01;
3. Te bepalen dat in het gebied waarvoor dit voorbereidingsbesluit geldt het verboden is het feitelijk gebruik van gronden en opstallen, zoals dat bestond op het moment van inwerkingtreding van dit besluit, te wijzigen in een ander gebruik, waaronder ook wordt verstaan wijziging in omvang of intensiteit, indien het bij dit besluit aangewezen gebied hierdoor minder geschikt wordt voor de verwezenlijking van de bij het in voorbereiding zijnde provinciaal inpassingsplan te geven bestemming.
   Hierbij wordt onder een ander gebruik verstaan een vorm van gebruik, die op grond van het geldende bestemmingsplan bij recht, dan wel na afwijken van of wijziging van dat bestemmingsplan is toegestaan.
4. Te bepalen dat burgemeester en wethouders van de betreffende gemeenten bij omgevingsvergunning kunnen afwijken van het onder 3 genoemde verbod mits het voorgestane gebruik niet in strijd is met het in voorbereiding zijnde provinciaal inpassingsplan. Bij toepassing van de bevoegdheid in de vorige zin, dienen burgemeester en wethouders vooraf positief advies in te winnen bij het college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland.
5. Te bepalen dat in het gebied waarvoor dit voorbereidingsbesluit geldt het verboden is om zonder omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:
   a. het aanbrengen van beplantingen en bomen, voor zover de diepte van deze werken en werkzaamheden meer bedraagt dan 0,80 m beneden maaiveld;
   b. het aanleggen van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
   c. het indrijven van voorwerpen in de bodem, voor zover de diepte van deze werken en werkzaamheden meer bedraagt dan 0,80 m beneden maaiveld;
   d. het uitvoeren van grondbewerkingen, waartoe in ieder geval worden gerekend afgraven, ontginnen, drainage en ophogen, voor zover de diepte van deze werken en werkzaamheden meer bedraagt dan 0,80 m beneden maaiveld;
   e. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren.
   f. het permanent opslaan van goederen.
6. Te bepalen dat de onder 5 genoemde vergunning wordt geweigerd indien de werken en werkzaamheden naar het oordeel van het bevoegd gezag de gronden in het gebied, waarvoor dit voorbereidingsbesluit geldt, minder geschikt maken voor de verwezenlijking van de bij het in voorbereiding zijnde inpassingsplan daaraan te geven bestemming.
7. Te bepalen dat het bevoegd gezag ten behoeve van het oordeel, bedoeld onder 6, het college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland alsmede de beheerder van de 150 kV hoogspanningsverbinding en het 150 kV schakelstation raadpleegt.
8. Te bepalen dat het verbod, bedoeld onder 5, niet van toepassing is op werken of werkzaamheden die:
   a. normaal onderhoud en beheer ten dienste van de geldende bestemming betreffen;
   b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit en in overeenstemming zijn met de op dat moment geldende toepasselijke regelgeving, dan wel mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.
   c. het aanleggen van drainage tot een diepte van 1,00 m beneden maaiveld betreffen.

9. Te bepalen dat zodra het voorbereidingsbesluit in werking is getreden, aanvragen voor omgevingsvergunningen waarvoor geen weigeringsgrond geldt, moeten worden aangehouden door het bevoegd gezag, behoudens het bepaalde onder 4.
10. Dit besluit treedt in werking op de dag van de publicatie.
11. Dit besluit wordt elektronisch medegedeeld via www.ruimtelijkeplannen.nl en de provinciale website (www.noord-holland.nl) en door plaatsing in het Provinciaal blad en in de Staatscourant.

Dit besluit kan worden aangehaald als: 'Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek'.

Voorbereidingsbesluitnetuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek

Inhoudsopgave

Toelichting **3**

Toelichting

Aanleiding

Bij de Elektriciteitswet 1998 (de "E-wet") is TenneT aangewezen als beheerder van het landelijk hoogspanningsnet. TenneT is daarmee verantwoordelijk voor een ongestoorde werking van dit net.

Vanwege de veiligheid, de betrouwbaarheid en de grote transportcapaciteit, spelen in Nederland hoogspanningsinstallaties van TenneT een belangrijke rol bij het transport van elektriciteit. Hoogspanningsinstallaties van TenneT zijn van vitaal belang voor het functioneren van de samenleving. Een daarbij behorende belangrijke kerntaak is het tijdig realiseren van nieuwe hoogspanningsinstallaties om knelpunten in het net te voorkomen alsook de gerealiseerde hoogspanningsinstallaties optimaal te beheren, te onderhouden en veilig te stellen, zodat kan worden voldoen aan de wettelijke taken.

Op grond van onder meer de E-wet dient TenneT oplossingen voor knelpunten in het elektriciteitsnet te realiseren. Op basis van wet- en regelgeving en de maatschappelijke taak van de netbeheerder dient TenneT oplossingen te realiseren die doelmatig zijn. De netbeheerder moet de gemaakte kosten kunnen verantwoorden waarbij de toezichthouder, de Autoriteit Consument en Markt (ACM), een belangrijke rol speelt. Indien er verschillende opties zijn om een kwalitatief goede elektriciteitsinfrastructuur te realiseren tegen uiteenlopende kosten, dan zijn de netbeheerders gehouden aan het realiseren van de optie die maatschappelijk gezien de laagste integrale kosten met zich meebrengt.

Deze netuitbreiding is nodig voor het verhogen van de transportcapaciteit van het huidige elektriciteitsnetwerk en voor het vergroten van de betrouwbaarheid van de stroomvoorziening.

De voorgestane netuitbreiding omvat de volgende aspecten:

- een nieuw 150 kV-schakelstation in Beverwijk;
- een nieuwe ondergrondse 150 kV-verbinding tussen het bestaande 380 kV-station in Beverwijk en het nieuw te realiseren 150 kV-schakelstation in Beverwijk (waarbij als uitgangspunt geldt dat wordt gebundeld met bestaande kabelverbindingen);
- een nieuwe ondergrondse 150 kV-verbinding tussen het nieuwe 150 kV-schakelstation in Beverwijk en het bestaande 150 kV-hoogspanningstation in Oterleek.

Gevolgen van het voorbereidingsbesluit

Dit voorbereidingsbesluit heeft tot gevolg dat in het gebied waarvoor het voorbereidingsbesluit geldt, de bouw en aanleg van (bouw)werken worden beperkt. Naar het oordeel van provinciale staten zijn deze beperkingen redelijkerwijs noodzakelijk om te voorkomen dat het gebied minder geschikt wordt voor de verwezenlijking van de daaraan bij het inpassingsplan te geven bestemming.

Op grond van artikel 3.3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) zijn er in het gebied waarvoor dit voorbereidingsbesluit geldt, beperkingen aan het bouwen van nieuwe bouwwerken en het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden. Als na de inwerkingtreding van dit voorbereidingsbesluit een aanvraag wordt gedaan voor een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk of het uitvoeren van een ander werk of van werkzaamheden in het gebied waarvoor het voorbereidingsbesluit geldt, worden de volgende stappen gezet:

- Er wordt getoetst of er, los van het voorbereidingsbesluit, een grond is de vergunning te weigeren. Als dit zo is, dan wordt de aanvraag afgewezen.
- Als dat niet zo is, dan wordt de aanvraag aangehouden. Dat betekent dat er in beginsel geen besluit wordt genomen totdat het inpassingsplan is vastgesteld en in werking is getreden. De aanvraag wordt dan vervolgens getoetst aan het bestemmingsplan zoals dat na inwerkingtreding van het inpassingsplan is komen te luiden.

- In afwijking van de aanhoudingsplicht kan de omgevingsvergunning op grond van artikel 3.3, derde lid, van de Wabo toch worden verleend, als blijkt dat de activiteit waarvoor hij wordt aangevraagd niet in strijd is met het inpassingsplan dat wordt voorbereid.

In dit voorbereidingsbesluit is voorts bepaald dat het verboden is om zonder omgevingsvergunning bepaalde werken of werkzaamheden uit te voeren in het gebied waarvoor dit voorbereidingsbesluit geldt. De werken en werkzaamheden waarvoor dit verbod geldt, zijn opgesomd in onderdeel 5 sub a tot en met f van het besluit. In onderdeel 8 van zijn uitzonderingen op het verbod opgenomen. De omgevingsvergunning moet worden aangevraagd bij het college van burgemeester en wethouders of een ander bevoegd gezag, via de normale regels voor een omgevingsvergunning. Voor deze omgevingsvergunning geldt geen aanhoudingsplicht. Voordat het bevoegd gezag de vergunning verleent, moeten het college van Gedeputeerde Staten en TenneT om advies worden gevraagd (onderdeel 7 van het besluit).

Argumenten

A. Dit voorbereidingsbesluit wordt genomen om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.
Op de locaties die onderdeel uitmaken van dit voorbereidingsbesluit laten de geldende bestemmingsplannen in beginsel nog ruimte voor niet gerealiseerde bouwmogelijkheden en andere ontwikkelingen die de voorgenomen realisatie van een ondergrondse 150 kV hoogspanningsverbinding en een 150 kV schakelstation in mindere of meerdere mate kunnen frustreren.

Om dit te voorkomen kan een voorbereidingsbesluit genomen worden. Hiermee verklaren provinciale staten dat een inpassingsplan wordt voorbereid voor het betreffende gebied. Het gebied wordt tijdelijk 'op slot' gezet en eventuele aanvragen om een omgevingsvergunning worden aangehouden gedurende de werkingsduur.

B. Een voorbereidingsbesluit treedt pas in werking bij publicatie.
Het voorbereidingsbesluit treedt in werking op de dag van publicatie. Eventueel tevoren ingediende bouwaanvragen die passen binnen het huidige bestemmingsplan moeten nog worden gehonoreerd.

Na dat tijdstip van publicatie ingediende aanvragen vallen onder de aanhoudingsplicht.

Het is de bedoeling dat er voor het einde van de voorbereidingsbescherming, de werkingsduur van het voorbereidingsbesluit, te weten één jaar, een ontwerp inpassingsplan ter inzage ligt. TenneT verklaart dat dit ontwerp inpassingsplan er in het vierde kwartaal van 2020 zal zijn.

Kosten en dekking

Het nemen van een voorbereidingsbesluit betreft een administratieve maatregel waaraan geen kosten zijn verbonden.

Vervolg

Tegen een voorbereidingsbesluit kan geen bezwaar of beroep worden ingesteld.

Een voorbereidingsbesluit geldt voor de periode van één jaar. De beschermende werking blijft behouden als vóór het verstrijken van deze termijn een ontwerp inpassingsplan ter inzage is gelegd.

Beverwijk - Oterleek

Voorbereidingsbesluit

Legenda

- Plangebied Voorbereidingsbesluit (25m weerszijden)
- Schakelstation 150kV Beverwijk

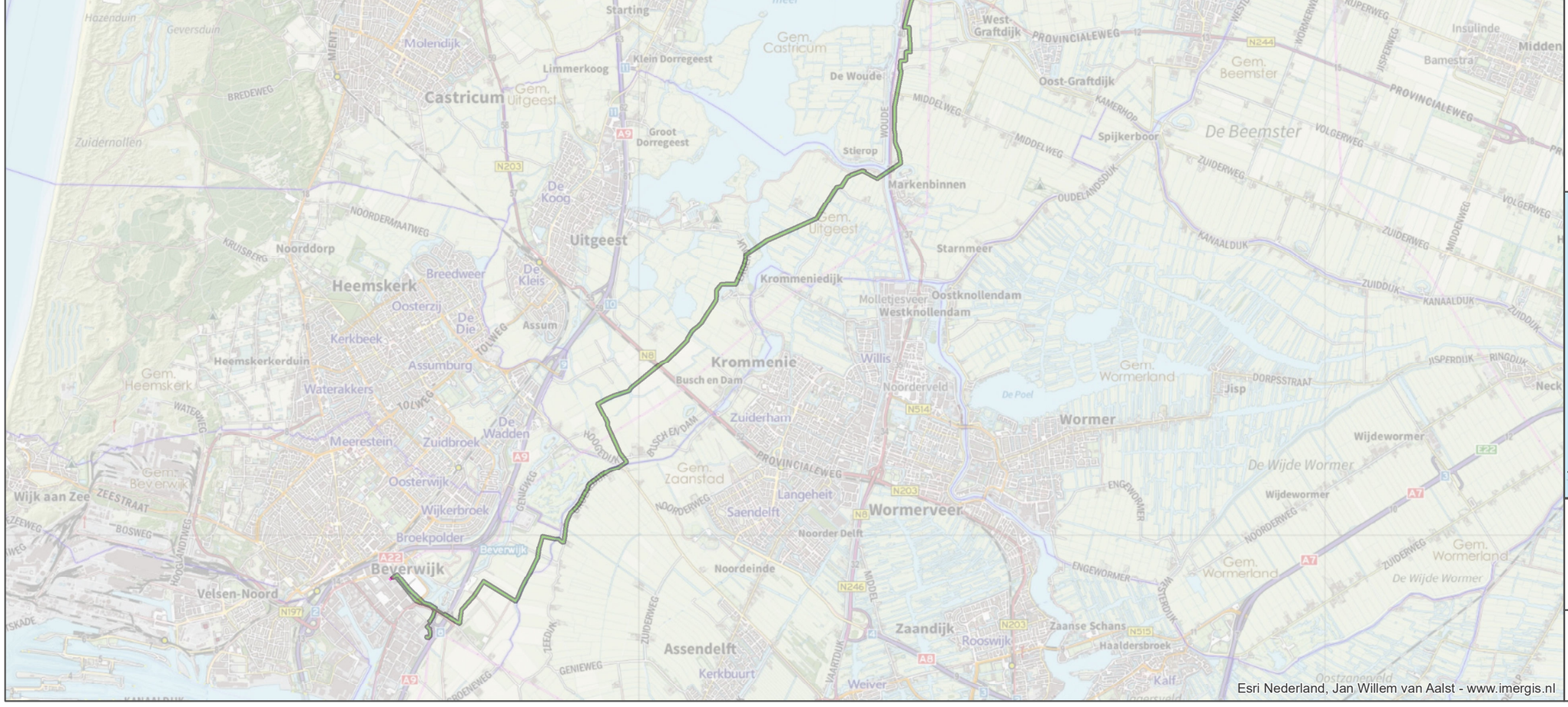

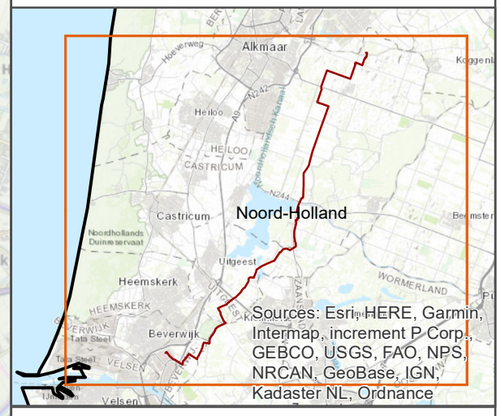

opdrachtgever: Provincie Noord-Holland

ARCADIS Design & Consultancy for natural and built assets

datum: 30-4-2020 | Projectnr: XX

schaal (A3): 1:68.705

N

0 1 2 3 4 km

LvR

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk - Oterleek

Kenmerk: 1405793/1406447

Bijlagen:

bijlage 1: ontwerp-voorbereidingsbesluit
bijlage 2: verbeelding voorbereidingsbesluit

1. Inleiding

Voor de elektriciteitsvoorziening in Noord-Holland is in 2017 in opdracht van TenneT door Arcadis een studie uitgevoerd waaruit naar voren is gekomen dat er een knelpunt is in het stroomnetwerk van de bestaande bovengrondse elektriciteitsverbinding tussen Beverwijk en Oterleek. Vanwege dit capaciteitsknelpunt in het elektriciteitsnet en de verplichting voor TenneT voortvloeiend uit de Elektriciteitswet 1998, dient hiervoor een oplossing te worden gerealiseerd. Hiertoe zal een ondergrondse 150-kV netuitbreiding worden gerealiseerd, waartoe een provinciaal inpassingsplan zal worden opgesteld.

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) maakt het mogelijk dat een provincie een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) vaststelt, indien er sprake is van provinciale belangen (artikel 3.26 Wro). Netbeheerder TenneT heeft de provincie Noord-Holland verzocht om een PIP vast te stellen ten behoeve van:

1. een nieuw 150 kV schakelstation in Beverwijk,
2. een ondergrondse 150 kV kabelverbinding tussen het bestaande 380 kV hoogspanningsstation in Beverwijk en het nieuw te bouwen 150 kV schakelstation aldaar en
3. een ondergrondse 150 kV kabelverbinding tussen het nieuw te bouwen 150 kV schakelstation te Beverwijk en het bestaande 150kV hoogspanningsstation te Oterleek.

Het feit dat het project op het grondgebied van meerdere gemeenten ligt, maakt de ruimtelijke inpassing van het elektriciteitsnet een activiteit van regionaal belang. De provincie heeft dan de keuze tussen het stimuleren van de samenwerking tussen gemeenten of het zelf doorlopen van een PIP-procedure.
De provincie heeft de betrokken gemeenten voorgesteld om de coördinatie door middel van het maken van een PIP op zich te nemen en daarmee enerzijds de realisatie van de netuitbreiding te bespoedigen en anderzijds de gemeenten te ontlasten. De colleges van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten hebben hiermee ingestemd.
Daarnaast is er sprake van een bovenlokaal en provinciaal belang die provinciale inzet vereisen. Door de regie te nemen over de inpassing via een PIP, heeft de provincie meer invloed op de belangenafweging. Deze belangen zijn opgenomen in de *Omgevingsvisie NH2050* die op 19 november 2018 door Provinciale Staten is vastgesteld. Als kritische succesfactoren voor energietransitie en economische ontwikkeling worden genoemd: ‘een toekomstbestendige energie- en data-infrastructuur’ en ‘goede afstemming van ondergrondse energie-infrastructuur met andere functies in de ondergrond’.

Op 19 mei 2020 hebben GS besloten tot het vaststellen van een voorkeurstracé voor de netuitbreiding van Beverwijk naar Oterleek alsmede tot het vaststellen van een voorkeurslocatie voor een 150 kV schakelstation in Beverwijk ten behoeve van deze netuitbreiding. Teneinde te voorkomen dat ongewenste ontwikkelingen zullen plaatsvinden op het beoogde tracé, is een voorbereidingsbesluit noodzakelijk.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Met een voorbereidingsbesluit worden ongewenste ontwikkelingen tegengegaan die de netuitbreiding mogelijk kunnen belemmeren. Een voorbereidingsbesluit heeft tot gevolg dat de planologische situatie wordt bevroren binnen het plangebied zoals weergegeven op de bijgevoegde kaart. Omgevingsvergunningaanvragen binnen het plangebied (voor bijvoorbeeld bouw- of aanlegactiviteiten) die worden ingediend ná inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit, worden op grond van artikel 3.3, lid 3, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) aangehouden, indien dit naar het oordeel van GS noodzakelijk is, teneinde te voorkomen dat het gebied minder geschikt wordt voor de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan. Deze aanhoudingsplicht kan desgewenst worden doorbroken, indien het bouwwerk niet in strijd is met het in voorbereiding zijnde inpassingsplan.
De reikwijdte van het voorbereidingsbesluit betreft het plangebied zoals weergegeven op de kaart bij het voorbereidingsbesluit.

De bevoegdheid tot het nemen van een voorbereidingsbesluit ligt op grond van artikel 3.7 juncto 3.26 van de Wro bij PS.

Tegen het voorbereidingsbesluit staat geen bezwaar of beroep op. Het gaat hier namelijk nog niet om een definitief besluit tot wijziging van de planologische situatie, dat is het geval na vaststelling van het definitieve inpassingsplan door Provinciale Staten.

Het voorbereidingsbesluit is maximaal één jaar geldig. Dat betekent dat binnen die termijn een ontwerp-inpassingsplan ter inzage moet zijn gelegd.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De vaststelling van een voorbereidingsbesluit bevriest de planologische situatie, maar van een daadwerkelijke wijziging van het planologische regime is nog geen sprake. Een voorbereidingsbesluit betreft geen grondslag als bedoeld in artikel 6.1, tweede lid, van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) voor planschadevergoeding.

Ten aanzien van het voorbereidingsbesluit is geen voorafgaande kennisgeving en communicatie vereist met betrokkenen. Ook behoeft er geen ontwerp-voorbereidingsbesluit ter inzage te worden gelegd, gezien het doel van het voorbereidingsbesluit: het beschermen van het toekomstige regime.
Het inpassingsplan zelf wordt uiteraard conform de eisen wel in samenspraak met de betrokkenen tot stand gebracht. De provincie Noord-Holland heeft samen met TenneT een communicatieplan opgesteld dat beoordeeld en aangevuld is door de betrokken gemeentelijke communicatie afdelingen.

4. Proces en procedure

Artikel 3.7, lid 2, van de Wro schrijft voor dat bij het voorbereidingsbesluit wordt bepaald met ingang van welke dag het besluit in werking treedt. Inwerkingtreding op korte termijn is van belang, omdat het voorkomt dat belanghebbenden die kennis hebben genomen van het voornemen van het besluit op het laatste moment nog aanvragen voor een omgevingsvergunning indienen of verlenen.

Het voorbereidingsbesluit wordt bekendgemaakt op de in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) voorgeschreven wijze en zal te vinden zijn op www.ruimtelijkeplannen.nl. Het voorbereidingsbesluit zal worden gepubliceerd in het Provinciaal Blad, de Staatscourant en de huis-aan-huis-bladen van de gemeenten waarin het plangebied is gelegen.
Het besluit treedt in werking op de dag na publicatie in het Provinciaal Blad.

Na publicatie van het voorbereidingsbesluit zal worden gewerkt aan het opstellen van het ontwerp-inpassingsplan. Aangezien het vaststellen van inpassingsplan gepaard gaat met uitsluiting van de bevoegdheid van betrokken gemeenteraden om voor die gronden waarop het inpassingsplan betrekking heeft, een bestemmingsplan vast te stellen, stelt de wetgever dat deze gemeenteraden over het aanwenden van deze bevoegdheid moeten worden gehoord (artikel 3.26 lid 1 Wro en 3.1.1. Besluit ruimtelijke ordening). PS zullen daartoe een brief aan de betrokken gemeenteraden sturen. Dit zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2020 zijn.

Daaropvolgend zullen GS het ontwerp-PIP vaststellen (najaar 2020), waarna het ontwerp-PIP voor zienswijzen ter inzage wordt gelegd. Naar verwachting zal GS het definitieve inpassingsplan ter vaststelling omstreeks maart 2021 aan PS voorleggen. Na (definitieve) vaststelling van het PIP door PS, kan eventueel door belanghebbenden beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State worden ingesteld.

De (toekomstige) Omgevingswet zal niet van toepassing zijn op het onderhavige inpassingsplan indien het ontwerp-inpassingsplan voor inwerkingtreding van de Omgevingswet ter inzage wordt gelegd. De terinzagelegging van het ontwerp staat gepland voor het najaar 2020 terwijl de Omgevingswet op zijn vroegst later dan 1 januari 2021 in werking zal treden (zie recent persbericht van het Ministerie, een nieuwe datum is nog niet bekend gemaakt). Hiermee valt het inpassingsplan nog onder het oude recht van de Wet ruimtelijke ordening.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 26-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020;

Gelet op:

- het provinciaal belang van een goed functionerend elektriciteitsnet in Noord-Holland;
- artikel 3.7 juncto 3.26 van de Wet ruimtelijke ordening.

besluiten:

1. het 'Voorbereidingsbesluit netuitbreiding 150kV Beverwijk-Oterleek' vast te stellen.

2. het Voorbereidingsbesluit met het digitale kenmerk NL.IMRO.9927.VBnu150kVBeveOter-VG01 te publiceren op www.ruimtelijkeplannen.nl en het besluit overeenkomstig de wettelijke vereisten uit de Wet ruimtelijke ordening kenbaar te maken.

3. de betrokken gemeenten te informeren over dit besluit en de publicatie te delen met de gemeentebesturen.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

Tbv Statenvergadering d.d	29-06-2020 / 30-06-2020 / 02-07-2020
Commissie RWK	
Datum commissievergadering	08-06-2020

Uw contactpersoon
E. Krijgsman
AD/STG

Doorkiesnummer +31235143288
krijgsmane@noord-holland.nl

18 juni 2020

Onderwerp:
Voordracht Voorkeurstracé en stationslocatie Beverwijk-Oterleek

De commissie adviseert:

Dit onderwerp als hamerstuk te agenderen voor de Statenvergadering van maandag 29 juni 2020 (of uitloopvergadering op 30 juni en/of 2 juli).

Uittreksel concept-verslag commissie RWK 08-06-2020

6.a Energie: Voorkeurstracé en stationslocatie Beverwijk-Oterleek (A-agenda RWK 08-06-2020)

De **voorzitter** meldt dat de commissie RWK de voorliggende voordracht bespreekt en adviseert aan Provinciale Staten over deze voordracht. Er moet worden vastgesteld of dit stuk als hamerstuk of als bespreekpunt naar de vergadering van Provinciale Staten van 29 juni gaat.

Mevrouw **De Vries** (PvdA) vraagt zich af hoe het leefbaar kan worden houden voor de bewoners van IJmond. Deze uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk is nodig voor een knelpunt in de huidige capaciteit en de aanmelding van duurzaam opgewekte wind op zeestroom. In die zin is het besluit van Gedeputeerde Staten logisch. De leefbaarheid voor omwonenden in deze regio is voor PvdA een grote zorg. Er komt veel af op IJmond en Beverwijk en Wijk aan Zee in het bijzonder. Mevrouw De Vries noemt de uitgebreide problematiek rond Tata, waar de mensen dagelijks mee leven, de regionale opgave in de energietransitie, de wind op zee projecten en dan dit schakelstation en de verdere bekabeling. Naast hinder van de werkzaamheden, vraagt PvdA zich af of is gekeken naar de overlast daarna. Bijvoorbeeld de geluidsoverlast, en dan niet alleen op basis van abstracte normen, maar ook in de beleving. Het RIVM heeft hierover onlangs een onderzoek gepubliceerd. Daarbij is ook gekeken naar de vergroening rondom het station. Er is een communicatieplan. PvdA vraagt Gedeputeerde Staten om, samen met gemeenten en omwonenden, te onderzoeken wat de gevolgen van dit besluit zijn voor de leefbaarheid van de regio, in bredere zin dan alleen ten gevolge van de werkzaamheden.

Wat mevrouw **Kamer van Hoegee** (VVD) betreft, kan dit als hamerstuk door naar Provinciale Staten. Ze begrijpt de zorgen van mevrouw De Vries, maar er komt nog een ronde van zienswijzen. Het is belangrijk om daar goed naar te kijken.

De heer **Kanik** (D66) dankt de Griffie en ambtenaren voor het beantwoorden van de technische vragen. D66 stemt in met dit voorstel, het kan als hamerstuk door naar Provinciale Staten.

Mevrouw **Gielen** (GL) noemt de energie-infrastructuur een van de grote uitdagingen van de energietransitie. In de systeemstudie staan de knelpunten genoemd. De vergroening rondom het station is een belangrijke suggestie om mee te nemen. Het voorbereidingsbesluit kan, wat GL betreft, als hamerstuk door naar Provinciale Staten.
Ziet Gedeputeerde nog andere grote knelpunten in de energie-infrastructuur in Noord-Holland die actie vereisen? Wanneer gaat men daarmee aan de slag?

De heer **Kaptheijns** (PVV) heeft moeite met het voorbereidingsbesluit. De achterliggende reden voor deze netuitbreiding steunt PVV niet. TenneT stelt op haar website dat de vraag naar elektriciteit hard groeit, aangezien steeds meer huizen overstappen van aardgas naar elektrische warmtepompen, het aandeel elektrische voertuigen groeit en op steeds meer plekken grote hoeveelheden duurzame elektriciteit worden opgewekt door zonneweiden en windparken. PVV ziet geen nut en noodzaak voor de energietransitie. Door dit voorbereidingsbesluit wordt dit gebied tijdelijk op slot gezet. Tegen een dergelijk besluit kan geen bezwaar of beroep worden ingesteld voor de periode van een jaar. Aangezien PVV lokaal draagvlak heel belangrijk vindt, is dit niet wenselijk. Hoewel een netuitbreiding op dit moment mogelijk niet nodig is, stijgt de energievraag van onze samenleving. PVV hoopt op de grote potentie van kernenergie. Daarom stemt PVV, met tegenzin, in met het voorbereidingsbesluit en kan het door als hamerstuk naar Provinciale Staten.

De heer **Hollebeek** (PvdD) merkt op dat het voorkeurstracé het natuurgebied Krommenieër Woudpolder, een uitgestrekt en open polderlandschap, dat deel uitmaakt van een belangrijk regionaal netwerk van weidevogels en moeras- en watergebonden diersoorten, doorsnijdt. Hij verzoekt Gedeputeerde om te bekijken of het traject zoveel mogelijk langs de Krommeniedijk en Markervaart, of langs de bestaande infrastructuur, kan worden geleid om de impact op het de natuur zoveel mogelijk te beperken.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat er aandacht is voor leefbaarheid. Door de Provincie en lokale bestuurders werd bij de start van het traject de noodzaak gezien om hier medewerking aan te verlenen. De noodzaak bestond niet alleen uit het opwekken van duurzame energie, maar ook uit het toegenomen elektriciteitsverbruik bij huishoudens, bedrijven en boeren.
In dit gebied spelen ook andere zaken op het gebied van leefbaarheid. Dat heeft geleid tot dit voorkeurstracé, met de minste ingrepen in leefbaarheid en natuurkant. In het vervolgtraject zijn nog de nodige keuzes te maken, bijvoorbeeld geluidsoverlast, trillingen en straling door het kV-station. In de volgende fase worden de leefbaarheidselementen onderzocht en geconcretiseerd. De leiding zelf komt onder de grond, de werkzaamheden zullen enige overlast geven. Men zal alles in het werk stellen om de impact op de leefbaarheid zoveel mogelijk te voorkomen.
Er zijn meerdere varianten bekeken. Er is gekozen voor de voorkeursvariant omdat deze de minste inbreuk maakt op de natuur en leefbaarheid. Gedeputeerde is bereid om naar de Woudpolder te kijken. Hij zegt toe om binnen de voorkeursvariant te kijken hoe men het ten aanzien van de natuur zo optimaal mogelijk kan realiseren. Bij de formulering van dit alternatief is echter al gekeken naar een variant die de minste inbreuk zou maken op het natuurgebied.

De heer **Hollebeek** (PvdD) geeft aan dat het stuk, na deze toezegging, wat hem betreft door kan als hamerstuk naar Provinciale Staten.

De **voorzitter** concludeert dat het stuk als hamerstuk door kan naar Provinciale Staten.

randstedelijke rekenkamer
flevoland | noord-holland | utrecht | zuid-holland

Aan Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland

Datum	*Bijlage(n)*	*Uw kenmerk*	*Ons kenmerk*
03 april 2020	1		2020/AH/036

Onderwerp
Concept begroting 2021

Geachte leden van Provinciale Staten,

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 21 van de Gemeenschappelijke Regeling Randstedelijke Rekenkamer zenden wij u hierbij de concept begroting van 2021. Zoals wij kenbaar hebben gemaakt bij de toezending van onze Jaarstukken 2019 op 26 maart jl. ontvangt u dit jaar de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor 2021 in de vorm van bijgevoegde concept begroting 2021.

Volgens artikel 48, lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunt u uw zienswijze over de begroting binnen acht weken aan ons kenbaar maken, dat zou betekenen tot 29 mei a.s.
Mede in verband met de coronaproblematiek heeft de Rekenkamer gezocht naar een mogelijke verlenging van deze termijn en die is als volgt mogelijk. De Randstedelijke Rekenkamer moet de begroting 2021 uiterlijk half juli vaststellen in verband met haar termijn van toesturen aan u en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hierdoor is er ruimte om de termijn met vijf weken te verlengen en verzoek ik u om uw zienswijze uiterlijk **3 juli** kenbaar te maken.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 48, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, verzoeken wij u de concept begroting voor eenieder ter inzage te leggen en, tegen betaling van de kosten ervan, algemeen verkrijgbaar te stellen. Tevens verzoeken wij u van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling openbaar kennis te geven.

Met vriendelijke groet,

dr.ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA
Bestuurder/directeur
Randstedelijke Rekenkamer

Teleportboulevard 110 | 1043 EJ AMSTERDAM | 020 - 5818 585
info@randstedelijke-rekenkamer.nl | www.randstedelijke–rekenkamer.nl

randstedelijke rekenkamer
flevoland | noord-holland | utrecht | zuid-holland

Begroting 2021

concept voor Provinciale Staten

Randstedelijke Rekenkamer | april 2020

| Inhoudsopgave |

| 1 | BELEIDSBEGROTING 4
1.1 Programmaplan / Onderzoeksprogramma 4
1.2 Paragrafen 4
1.2.1 Weerstandsvermogen 4
1.2.2 Financiering 5
1.2.3 Bedrijfsvoering 5

| 2 | FINANCIËLE BEGROTING 8
2.1 Overzicht van Baten en Lasten 8
2.2 Uiteenzetting financiële positie 12
2.3 Meerjarenraming 14

Inleiding

Achtergrond

De missie van de Randstedelijke Rekenkamer luidt:

> De Randstedelijke Rekenkamer zet zich in voor transparante, betrouwbare en lerende Randstadprovincies.

De Randstedelijke Rekenkamer geeft invulling aan deze missie door onafhankelijk onderzoek op het terrein van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. De Rekenkamer rapporteert haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen primair aan de Provinciale Staten. Deze informatie is in beginsel publiek toegankelijk. Daarnaast ziet de Rekenkamer het als haar verantwoordelijkheid om een bijdrage te leveren aan goed openbaar bestuur door kennisuitwisseling en samenwerking binnen de betrokken provincies te bevorderen. De kernwaarden van de Rekenkamer zijn onafhankelijk, zorgvuldig, toegankelijk, kritisch en omgevingsbewust.

De Rekenkamer zorgt voor een efficiënte bedrijfsvoering en investeert in de kwaliteit van haar medewerkers en producten.

Indeling van de programmabegroting

De programmabegroting is ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De Programmabegroting bestaat uit een Beleidsbegroting (deel 1) en een Financiële begroting (deel 2). In de Beleidsbegroting is één programma opgenomen. Dit betreft een globaal onderzoeksprogramma waarin nog geen concrete onderzoeken zijn opgenomen. In de 1e begrotingswijziging 2021 zullen we een concreet onderzoeksprogramma opnemen, waarin we per onderzoek de w-vragen ‘Wat willen we bereiken?’, ‘Wat gaan we daarvoor doen?’ en ‘Wat mag het kosten’ zullen beantwoorden. In de Financiële begroting is de uiteenzetting van de financiële positie en de meerjarenraming opgenomen.

| 1 | Beleidsbegroting

1.1 Programmaplan / Onderzoeksprogramma

Wat willen we bereiken?
De Randstedelijke Rekenkamer wil met het uitvoeren van haar onderzoeksprogramma het functioneren van het provinciaal bestuur verbeteren. Voorafgaand aan de vaststelling van het onderzoeksprogramma laat de Rekenkamer zich adviseren door de Programmaraad. Deze bestaat uit leden van Provinciale Staten van de vier provincies. In het najaar van 2020 zal de Programmaraad adviseren over het onderzoeksprogramma van 2021, dat is daarom in deze begroting nog niet opgenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?
De Rekenkamer heeft een gestructureerd proces om tot een optimale onderzoeksprogrammering te komen. Op verschillende manieren worden suggesties voor onderzoeksthema's verzameld, bijvoorbeeld via een 'rondje langs de fracties'. Na een minder of meer uitgebreide oriëntatie op een thema en/of door het uitvoeren van verkenningen wordt een beknopte lijst van kansrijke relevante onderzoeksonderwerpen opgesteld en voorgedragen voor advies aan de Programmaraad. Daarnaast zal de Rekenkamer stimuleren dat de provincies verzoekonderzoeken indienen.

Wat mag het kosten?
De totale lasten van het onderzoeksprogramma bedragen € 1.665.300 inclusief overhead en (de voor de provincies compensabele) BTW en exclusief de toevoeging aan de voorziening evaluatie. De kosten van de overhead bedragen € 369.297. De overhead beslaat personele kosten (management, ondersteuning en opleidingen), kosten voor huisvesting en kosten voor de informatievoorziening. Het onderzoeksprogramma wordt gefinancierd door de deelnemers (i.e. de Randstadprovincies) aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer.

1.2 Paragrafen

De beleidsbegroting bestaat uit een aantal paragrafen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten (zie BBV). Voor de Randstedelijke Rekenkamer zijn alleen onderstaande paragrafen Weerstandsvermogen, Financiering en Bedrijfsvoering van toepassing.

1.2.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Randstedelijke Rekenkamer, zijn minimaal van omvang. De Randstedelijke Rekenkamer heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich in het verleden niet voorgedaan en worden ook in 2021 niet verwacht.

De weerstandscapaciteit van de Rekenkamer bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de bestemmingsreserve onderzoek van € 133.000, de bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing van € 15.000 en de bestemmingsreserve spaarverlof van € 35.000 waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan. Deze capaciteit is voldoende groot om de risico's van materiële betekenis af te dekken.

In totaal hebben wij zeven risico's geïdentificeerd waarvoor beheersmaatregelen zijn getroffen. De risico's van het eigen risicodragerschap, het persoonlijk ontwikkelbudget (POB) en de evaluatie van de Rekenkamer zijn afgedekt door middel van een voorziening. De risico's van extra onderzoek, de extra kosten van de plaatsvervangend bestuurder, extra kosten voor bestuurlijke vernieuwing en de kosten van vervanging vanwege het sparen van vakantiedagen, zijn afgedekt door middel van een reserve. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 2.2 Uiteenzetting financiële positie.

1.2.2 Financiering

De Randstedelijke Rekenkamer wordt gefinancierd door de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het programmaresultaat is te gebruiken om de reserves tot maximaal 25% van de totale bijdrage van de deelnemende provincies aan te vullen. Het resterende deel wordt naar rato van de bijdragen teruggestort naar de vier provincies.

De Rekenkamer heeft een rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Conform het Treasurystatuut kunnen tijdelijke overschotten aan liquide middelen worden uitgezet, indien hiermee een rentevoordeel van meer dan € 4.000 kan worden behaald. Voor 2021 is dit niet het geval. De verwachting is dat de rentestanden in 2021 niet dusdanig gestegen zullen zijn dat het drempelbedrag kan worden gehaald en daarom gaan we ervanuit dat we in 2021 ook geen middelen zullen uitzetten.

1.2.3 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens omtrent de bedrijfsvoering.

Arbeidsomstandigheden en ziekteverzuim

Het personeel van de Randstedelijke Rekenkamer is in dienst van de provincie Flevoland. De Randstedelijke Rekenkamer volgt daarom het beleid van de provincie aangaande de arbeidsvoorwaarden, de arbeidsomstandigheden en het ziekteverzuim. De Randstedelijke Rekenkamer stelt zich ten doel om het ziekteverzuim in 2021 onder de norm van 5% te houden. Indien een medewerker zich regelmatig ziek meldt, zal er een verzuimgesprek plaatsvinden tussen de medewerker en de bestuurder/directeur.

De Randstedelijke Rekenkamer beschikt over twee gediplomeerde bedrijfshulpverleners, die in geval van ongevallen of calamiteiten in staat zijn eerste hulp te verlenen. Beide bedrijfshulpverleners zullen naar verwachting in 2021 een herhalingsopleiding gaan volgen.

Personeelsbeleid

De personeelsformatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat uit een ambitieuze groep van hoog opgeleide medewerkers. Ook in 2021 zal de Rekenkamer aandacht besteden aan opleiding en training, zodat de medewerkers zich blijven ontwikkelen. Om de kwaliteit van het onderzoeksprogramma en de onderzoeken te verhogen, worden zo nodig externen ingezet.

Alhoewel de bestuurder/directeur bevoegd is tot het voeren van een eigen personeelsbeleid, wordt in principe aangesloten bij het personeelsbeleid van de provincie Flevoland. P&O-aangelegenheden worden regelmatig met de provincie Flevoland afgestemd.

Automatisering en Informatisering
Het ICT systeem van de Randstedelijke Rekenkamer biedt de mogelijkheid om locatie ongebonden te kunnen werken. Om de server en bijbehorende apparaten en programma's up tot date te houden wordt beheer en onderhoud uitgevoerd. Voor 2021 zijn geen grote investeringen en/of wijzigingen voorzien.

Communicatie
Ook in 2021 zal de Randstedelijke Rekenkamer regelmatig in de provincies te vinden zijn. De medewerkers zijn verdeeld in provincieteams, die actief de ontwikkelingen in hun provincie volgen. De bestuurder/directeur of plaatsvervangend bestuurder gaat samen met deze teams langs alle fracties in de provincies voor input van onderzoeksuggesties en reflectie op ons werk.

Al in een vroege fase van ieder onderzoek wordt gesproken met ambtenaren en Statenleden, zodat het onderzoek zoveel mogelijk aansluit bij de behoefte van PS. Ook besteedt de Rekenkamer veel aandacht aan het aanbieden van haar bevindingen, oordelen en aanbevelingen. De presentatie van de rapporten van de Rekenkamer aan het provinciaal bestuur wordt zorgvuldig afgestemd met de Statengriffies. De Randstedelijke Rekenkamer publiceert haar rapporten via de website www.randstedelijke-rekenkamer.nl, waarop niet alleen de publicaties maar ook de agenda's en verslagen van de behandeling eenvoudig zijn terug te vinden.

De Randstedelijke Rekenkamer voert regelmatig overleg met andere rekenkamers. In het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers wordt tijdens bijeenkomsten onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. Daar waar relevant wisselen de rekenkamers informatie uit over de oriëntatie op een onderzoeksonderwerp, het opzetten van een beoordelingskader, de onderzoeksopzet en de bevindingen. Tevens heeft de bestuurder/directeur regelmatig overleg met de directeuren van de Rekenkamers van Amsterdam en Rotterdam. Daarnaast participeert de Randstedelijke Rekenkamer in een overleg van de lokale rekenkamers in de regio Kennemerland en in een overleg van de lokale Rekenkamers in Flevoland om kennis en ervaring te delen.

Organisatie
De organisatie van de Randstedelijke Rekenkamer bestaat in 2021 uit een totale formatie van één bestuurder/directeur, één deeltijd plaatsvervangend bestuurder, één adjunct-directeur/senior projectleider, twee projectleiders, zes onderzoekers, een deeltijd office-manager en een deeltijd managementassistente. Daarnaast heeft de Rekenkamer ruimte voor maximaal 2 stageplaatsen.

De formatie en verwachte bezetting zijn begin 2021 als volgt:

Formatie	Fte	Bezetting 1 januari 2021	Fte
Bestuurder/directeur	1,1	Bestuurder/directeur	1,2
Ondersteuning	1,2	Ondersteuning	1,3
Projectleider	3,0	Projectleider	2,4
Onderzoeker	6,0	Onderzoeker (vast)	5.3
		Onderzoeker (tijdelijk)	0,9
Totaal	**11,3**	**Totaal**	**11,1**

Interne beheersing
De financiële administratie wordt bijgehouden door het secretariaat van de Randstedelijke Rekenkamer. Conform de Financiële beleids- en beheersverordening en de Controleverordening heeft de Randstedelijke Rekenkamer een Intern Controleplan. Met behulp van checklisten wordt in september en in februari de betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening en de naleving van relevante wet- en regelgeving getoetst.

Via kwartaalrapportages houdt het management van de Rekenkamer zicht op de uitputting van de begroting, de voortgang van de onderzoeken en de omvang van de liquide middelen. Tijdelijke overtollige middelen worden conform de Financiële beleids- en beheersverordening en het Treasurystatuut op een spaarrekening gezet indien de verwachte meeropbrengst hoger is dan het in het statuut opgenomen drempelbedrag.

Huisvesting en facilitaire dienstverlening
De Randstedelijke Rekenkamer is gevestigd nabij station Sloterdijk in Amsterdam. Vanuit dit kantoorpand is er via het openbaar vervoer een goede aansluiting met de vier provinciehuizen in Den Haag, Haarlem, Lelystad en Utrecht. De kantoorruimte is gehuurd en maakt onderdeel uit van een bedrijfsverzamelgebouw. De facilitaire dienstverlening (zoals bewaking, schoonmaak en receptie) maakt onderdeel uit van het huurcontract. Het huurcontract is in 2020 verlengd.

| 2 | Financiële begroting

In dit deel treft u een toelichting aan op de financiële positie van de Randstedelijke Rekenkamer en een meerjarig overzicht van de baten en lasten.

2.1 Overzicht van Baten en Lasten

	Begroting 2021	1e begrotings-wijziging 2020	Rekening 2019
Baten			
Bijdragen van de provincies	1.694.500	1.649.100	1.608.100
Onttrekking uit de voorziening frictiekosten	-	-	11.740
Onttrekking uit de voorziening POB	7.000	7.000	
Onttrekking uit de voorziening eigen risicodragerschap	-	-	7.000
Som van de baten	1.701.500	1.656.100	1.626.840
Lasten			
Onderzoeksprogramma	1.665.300	1.661.300	1.550.548
Toevoeging aan voorziening POB	-	-	4.600
Toevoeging aan voorziening Evaluatie	8.300	8.300	8.300
Toevoeging voorziening eigen risicodragerschap	26.000	-	-
Som van de lasten	1.699.600	1.669.600	1.563.448
Resultaat voor bestemming	**1.900**	**-/-13.500**	**63.392**
Toevoeging aan bestemmingsreserve plv bestuurder	-	-	-
Onttrekking uit bestemmingsreserve plv bestuurder	13.800	13.500	13.109
Toevoeging aan bestemmingsreserve onderzoek	-30.700	-	-43.000
Onttrekking uit bestemmingsreserve onderzoek	-	-	
Toevoeging aan bestemmingsreserve spaarverlof	-	-	-
Onttrekking uit bestemmingsreserve spaarverlof	-	-	10.000
Toevoeging aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	-	-	-15.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing	15.000	-	-
Resultaat na bestemming	**0**	**0**	**28.500**
Bestemming programmaresultaat			
Verrekenen met de deelnemende provincies	**-**	**-**	28.500

De lasten worden in hoofdzaak gedekt door de bijdragen van de provincies aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer en het niet in de formatie opgenomen deel van de plaatsvervangend bestuurder door een onttrekking uit de bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder. De opgebouwde bestemmingsreserve onderzoek zal in principe niet worden aangesproken in 2021, met uitzondering van het gestelde bij het onderdeel Weerstandsvermogen in paragraaf 1.2.1 en Reserves in paragraaf 2.2. De bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing zal in 2021 waarschijnlijk worden benut voor o.a. een onderzoek naar het bestuursmodel van de rekenkamer.

Baten

De structurele begroting van de Rekenkamer is gebaseerd op de meerjarenbegroting die medio 2013 is opgesteld ten behoeve van de reorganisatie van de Randstedelijke Rekenkamer en waarmee de PS-en van de vier provincies hebben ingestemd. De indexering van de structurele begroting en de bijdragen van de provincies zijn gebaseerd op het door de Provinciale Staten vastgestelde beslisdocument Instelling Randstedelijke Rekenkamer. Voor de prijsindexering dient de Rekenkamer gebruik te maken van de Macro Economische Verkenning (MEV) van het CPB, die pas in september 2020 openbaar wordt gemaakt. De Randstedelijke Rekenkamer maakt daarom gebruik van de indexcijfers uit het Centraal Economisch Plan van het CPB die dateren van dinsdag 17 maart 2020 in de eerste week van de ingrijpende maatregelen vanwege het coronavirus. Voor deze begroting zijn dit dus de meest actuele indexcijfers, maar het is onzeker in welke mate deze zullen afwijken van de MEV-cijfers van september dit jaar. Voor de Salarissen en sociale lasten is de indexering 3,0% en voor de Overige overheadkosten is de indexering 1,7%. De bijdragen van de provincies aan de structurele begroting nemen hierdoor met 2,8% toe. Na het verschijnen van de Macro Economische Verkenning in september zal de Rekenkamer in het najaar van 2020 met een begrotingswijziging komen, waarin de definitieve indexcijfers worden verwerkt.

Begroting	Structureel 2021	Structureel 2020
Salarissen en sociale lasten	1.373.400 (+3,0%)	1.333.400
Overige overheadkosten	321.100 (+1,7%)	315.700
Totaal	1.694.500 (+2,8%)	1.649.100

In februari 2020 was de rentestand dermate laag dat het drempelbedrag van € 4.000 uit het Treasurystatuut in 2020 niet kan worden gehaald. De verwachting is dat de rentestanden in 2021 niet dusdanig gestegen zullen zijn dat het drempelbedrag wel kan worden gehaald en daarom gaan we ervanuit dat we in 2021 ook geen middelen zullen uitzetten. De structurele begroting kent daarom geen rentebaten en blijft hierdoor € 1.694.500.

	2021		2020		2019
Bijdragen van de provincies	1.694.500	(+2,8%)	1.649.100	(+2,5%)	1.608.100
Rentebaten	0		0		0
Structurele begroting	1.694.500	(+2,8%)	1.649.100	(+2,5%)	1.608.100

De verdeling van de kosten over de vier deelnemende provincies dient te worden gebaseerd op gegevens uit de meicirculaire provinciefonds 2020.[1] Aangezien deze gegevens bij het opstellen van deze concept begroting nog niet beschikbaar zijn, zijn onderstaand de gegevens uit de meicirculaire provinciefonds 2019 opgenomen.

Provincie	Belastingcapaciteit	Totale uitkering Provinciefonds	Totaal	In %
Flevoland	62.018.011	95.050.147	157.068.158	10,96%
Noord-Holland	203.362.935	211.453.944	414.816.879	28,93%
Utrecht	112.368.759	230.006.445	342.375.204	23,88%
Zuid-Holland	248.918.588	270.457.456	519.376.044	36,23%
Totaal	626.668.293	806.967.992	1.433.636.285	100,00%

Op basis van deze gegevens wordt in de hiernavolgende tabel een **voorlopige inschatting** gegeven van de bijdragen van de vier provincies aan de Gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer. Voor de helft

[1] In de gemeenschappelijke regeling Randstedelijke Rekenkamer is vastgelegd dat de kosten over de deelnemers worden verdeeld volgens de sleutel zoals omschreven in artikel 8 van de Statuten van de Vereniging Interprovinciaal Overleg.

van de begroting dragen de provincies evenveel bij (het gelijke deel). Voor de andere helft van de begroting is de omvang van de bijdrage naar rato van de som van de belastingcapaciteit en de uitkering uit het provinciefonds (het ongelijke deel). Voor vaststelling van deze begroting in juni 2020 zal de Randstedelijke Rekenkamer op basis van de meicirculaire provinciefonds 2020, de definitieve verdeling van de kosten over de vier deelnemende provincies in deze begroting verwerken.

Provincie	In %	Ongelijk deel	Gelijk deel	Totaal bijdrage incl. BTW (afgerond)
Flevoland	10,96%	92.824	211.813	304.637
Noord-Holland	28,93%	245.148	211.813	456.961
Utrecht	23,88%	202.337	211.813	414.149
Zuid-Holland	36,23%	306.941	211.813	518.753
Totaal	100,00%	847.250	847.250	1.694.500

De genoemde bijdrage van de provincies aan de Randstedelijke Rekenkamer is inclusief de voor de provincies compensabele BTW. De nettobijdrage van de provincie valt circa 16,5% lager uit. De Rekenkamer verstrekt namelijk na afloop van het jaar een opgave van de afgedragen BTW aan de provincies. De provincies kunnen deze omzetbelasting beschouwen als ware deze rechtstreeks in rekening gebracht, zodat compensatie van deze omzetbelasting uit het BTW-compensatiefonds mogelijk is.

Lasten

In onderstaande tabel worden de lasten per kostenpost gegeven.

Lasten	Begroting 2021	1e Begrotings-wijziging 2020	Rekening 2019
Personeel	1.357.300	1.419.300	1.295.729
- w.v. management en ondersteuning (overhead14,5%)	*196.300*	190.400	
- w.v. opleidingen (overhead 1,8%)	*25.000*	25.000	
Inhuur	160.000	90.000	104.496
- w.v. Project inhuur	*115.000*	*45.000*	
- w.v. Inhuur diensten van derden	*45.000*	*45.000*	
Huisvesting en servicekosten (overhead)	122.000	122.000	117.650
Informatievoorziening (overhead)	26.000	30.000	32.673
Toevoeging voorziening POB	-	-	4.600
Toevoeging voorziening Evaluatie	8.300	8.300	23.300
Toevoeging voorziening eigen risicodragerschap	26.000	-	-
	1.699.600	1.669.600	1.578.448

Personeel

De personele lasten bestaan naast de salarissen en sociale lasten uit kosten voor opleidingen, vervoer, representatie en literatuur. Het totaal aan personele lasten neemt af met 4,4% vanwege een lagere bezetting. De meerderheid van het personeel heeft een vast dienstverband en de meeste van hen hebben nog niet het maximum van de salarisschaal bereikt. Vanwege het aantal deeltijdaanstellingen bij de Rekenkamer is in 2021 de formatie niet volledig bezet met vast personeel. Daarom is ruimte voor een onderzoeker met een tijdelijk dienstverband en is de inhuur verhoogd.

Project inhuur en inhuur diensten van derden

De Rekenkamer verhoogt de project inhuur met € 50.000 tot € 115.000. Hierbij gaat het voornamelijk om het incidenteel inhuren van specifieke deskundigheid en expertise ter ondersteuning van het onderzoek en/of het uitbesteden van een deel van het onderzoek.. De inhuur diensten van derden is geraamd op € 45.000. Hieronder vallen diensten die contractueel voor langere periode zijn vastgelegd, o.a. de structurele kosten voor dienstverlening van P&O Flevoland, externe ondersteuning op P&O gebied, ondersteuning op het gebied van privacybescherming (functionaris gegevensbescherming) en de accountant.

Huisvesting en servicekosten

In verband met de indexatie van de huurprijs stijgen de huurkosten. Vanwege het aflopen van enkele afschrijvingen in verband met de eerdere herinrichting blijven de kosten voor huisvesting en servicekosten in 2021 gelijk aan de raming voor 2020. Voor 2021 worden geen nieuwe grote investeringen of wijzigingen meer verwacht.

Informatievoorziening

De kosten voor informatievoorziening zijn in 2021 vanwege aflopende afschrijvingen op investeringen lager dan de raming voor 2020. De kosten voor het beheer en onderhoud en ICT-ondersteuning blijven nagenoeg gelijk. Wij verwachten in 2021 geen nieuwe grote investeringen op ICT-gebied te doen.

Saldo

Het beoogde saldo voor 2021 is € 1.900. Dit bedrag wordt gebruikt om de reserves aan te vullen tot maximaal 25% van de bijdragen van de provincies. Het restant vloeit vervolgens terug naar de deelnemende partijen.

2.2 Uiteenzetting financiële positie

Financiering

Voor een toelichting op de financiering zie onderdeel baten in paragraaf 2.1.

Reserves

Bestemmingsreserve onderzoek:

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	215.000	0	60.000	275.000
2019	275.000	0	43.000	318.000
2020	318.000	185.000	0	133.000
2021	**133.000**	**0**	**31.000**	**164.000**

Bestemmingsreserve onderzoek

De opgebouwde bestemmingsreserve onderzoek wordt in 2020 aangesproken met als doel:

1. Het terstond uitvoeren van eenmalig extra onderzoek, omdat de actualiteit daar aanleiding voor geeft;
2. Het opvangen van onverwachte extra uitgaven voor het geprogrammeerde onderzoek.

In 2021 zal deze bestemmingsreserve weer worden aangevuld om in de toekomst benut te kunnen worden voor bovenstaande doelen.

Bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder:

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	74.000	13.000	0	61.000
2019	61.000	13.000	0	48.000
2020	48.000	13.500	0	34.500
2021	**34.500**	**13.800**	**0**	**20.700**

PS van de vier provincies hebben eind 2016 / begin 2017 besloten om een nieuwe plaatsvervangend bestuurder aan te stellen voor 0,2 fte. Bij de reorganisatie in 2015 is rekening gehouden met 0,1 fte. Vanuit het programmaresultaat 2016 is daarom voor de extra 0,1 fte € 80.000 gestort in een bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder. De onttrekking aan de reserve zal in 2021 € 13.800 bedragen en resulteren in een eindsaldo van € 20.700. In 2021 zal o.a. in het kader van bestuurlijke vernieuwing waarschijnlijk onderzocht worden of en hoe de bestemmingsreserve plaatsvervangend bestuurder wordt gecontinueerd.

Bestemmingsreserve spaarverlof:

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	32.000	0	13.000	45.000
2019	45.000	10.000	0	35.000
2020	35.000	0	0	35.000
2021	**35.000**	**0**	**0**	**35.000**

In het kader van de CAO hebben medewerkers de mogelijkheid om hun al dan niet bijgekochte verlof tot een bepaald, maar aanzienlijk plafond, te sparen. Er is een voorziening gevormd voor het geval (langdurig) doorbetaald verlof wordt opgenomen en hiervoor vervanging ingehuurd moet worden.

Bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2019	0	0	15.000	15.000
2020	15.000	0	0	15.000
2021	**15.000**	**15.000**	**0**	**0**

De bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing zal in 2021 waarschijnlijk worden benut voor o.a. een onderzoek naar het bestuursmodel van de rekenkamer.

Investeringen

Voor 2021 wordt alleen rekening gehouden met kleinere investeringen in de ICT en de kantoorinrichting. De waardering van de vaste activa op de balans wordt voor ultimo 2021 geschat op ongeveer € 800. De Rekenkamer investeert niet in openbare ruimtes met een maatschappelijk nut. De vaste activa worden volgens de systematiek uit artikel 8 van de financiële beleids- en beheersverordening afgeschreven.

Voorzieningen

Voorziening POB:

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	25.000	4.000	8.000	29.000
2019	29.000	3.000	8.000	34.000
2020	34.000	15.000	8.000	27.000
2021	**27.000**	**15.000**	**8.000**	**20.000**

In het kader van de CAO hebben alle medewerkers per 1 januari 2018 de beschikking over een Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB) van € 5.000 voor een periode van vijf jaar. Dit bedrag mag ineens, maar ook verspreid over vijf jaar worden uitgeput. Voor de Rekenkamer kan dit oplopen tot maximaal € 65.000. In 2017 is € 25.000 gestort in de voorziening en in de jaren 2018-2022 zal jaarlijks een bedrag van € 8.000 worden gestort. Voor 2020 wordt verwacht dat weer enkele medewerkers hun POB zullen gaan benutten.

Voorziening evaluatie:

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	50.000	45.000	8.000	13.000
2019	13.000	4.000	8.000	17.000
2020	17.000	0	8.000	25.000
2021	**25.000**	**0**	**8.000**	**33.000**

De Gemeenschappelijke Regeling bepaalt dat de Rekenkamer eens per zes wordt geëvalueerd. De laatste evaluatie is bijna geheel in 2018 uitgevoerd. Vanaf 2018 wordt jaarlijks een zesde deel van de geraamde kosten voor de volgende externe evaluatie toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening eigen risicodragerschap:

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
2018	49.000	0	8.000	57.000
2019	57.000	7.000	0	50.000
2020	50.000	25.000	0	25.000
2021	**25.000**	**0**	**26.000**	**51.000**

De Randstedelijke Rekenkamer is eigen risicodrager, waardoor mogelijke uitkeringslasten bij vertrek van personeel ten laste van de Rekenkamer worden gebracht. Omdat de Rekenkamer voor tijdelijk personeel een payroll-aanstelling als beheersmaatregel ongewenst vindt en omdat dat ook een relatief dure constructie is, is voor het eigen risicodragerschap een voorziening gevormd. De Rekenkamer is ook eigen risicodrager voor ziekteverzuim. In 2019 was er – helaas – sprake van langdurig verzuim. Om dit risico in de toekomst af te dekken is besloten om de voorziening hiervoor uit te breiden op basis van een vast percentage van de loonsom.

2.3 Meerjarenraming

De begroting van de Randstedelijke Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd. Voor 2021 en verder schat de Rekenkamer de prijsindexering constant op 2%. De rentebaten zijn op € 0 geraamd, omdat het drempelbedrag van € 4.000 voor het uitzetten van overtollige middelen de komende jaren waarschijnlijk niet behaald zal worden. De lasten voor de extra 0,1 fte voor de plaatsvervangend bestuurder worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve voor de plaatsvervangend bestuurder, die hiervoor tot en met medio 2023 toereikend is.

Hieronder is de meerjarenraming tot en met 2024 gegeven:

	1e begrotings-wijziging 2020	2021		2022		2023		2024	
Baten									
Bijdragen provincies structurele begroting	1.649.100	1.694.500	(+2,8x%)	1.728.400	(+2%)	1.763.000	(+2%)	1.798.200	(+2%)
Onttrekking uit de voorziening POB	7.000	7.000		7.000					
Lasten									
Onderzoeksprogramma	1.661.300	1.665.300	(+0,2%)	1.698.600	(+2%)	1.732.600	(+2%)	1.767.200	(2%)
Toevoeging aan de voorziening evaluatie	8.300	8.300		8.300		8.300		8.300	
Toevoeging aan de voorziening eigen risicodragerschap	-	26.000		-					
Saldo	**-/-13.500**	**1.900**		**28.500**		**22.100**		**22.700**	
Onttrekking aan bestemmingsreserve plv bestuurder	13.500	13.800		14.000		6.600		-	
Onttrekking aan bestemmingsreserve bestuurlijke vernieuwing		15.000							
Toevoeging aan bestemmingsreserve onderzoek		-30.700		-42.500		-28.700		-22.700	
Saldo	**0**	**0**		**0**		**0**		**0**	

Colofon

Randstedelijke Rekenkamer
Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam
020 – 58 18 585
info@randstedelijke-rekenkamer.nl
www.randstedelijke-rekenkamer.nl
Volg ons op twitter via: @rekenrandstad

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d. 29 juni 2020
Commissie Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering 18 juni 2020

Uw contactpersoon
M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

Onderwerp: Voordracht 24: Randstedelijke Rekenkamer: conceptbegroting 2021 voor zienswijze

22 juni 2020

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 29 juni 2020.
Voor de gemaakte opmerkingen zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 18 juni 2020.

12.a. Randstedelijke Rekenkamer: conceptbegroting 2021 voor zienswijze
De **voorzitter** meldt dat mevrouw Hoenderdos, bestuurder en directeur van de Randstedelijke Rekenkamer, aanwezig is om eventuele technische vragen te beantwoorden.

Dhr. **Heijnen** (CDA) gaat akkoord met de begroting, het is een hamerstuk.

De **voorzitter** leest de bijdrage van mw. Bezaan (PVV) voor. De PVV ondersteunt in grote lijnen de conceptbegroting. Op blz. 6 staat vermeld dat de formatie deze periode op 11,3 fte uitkomt waarvan 11,1 fte is ingevuld en dat er ruimte is voor maximaal 2 stageplaatsen. Het heeft de voorkeur om het aantal stageplaatsen te verhogen van 2 naar 4, want deze zijn van groot belang voor studenten in hun afstudeerfase. Eventuele kosten kunnen ten laste komen van de fors gestegen projectinhuur van 65.000 naar 115.000 euro, welke post ziet op het incidenteel inhuren van specifieke expertise ten ondersteuning van het onderzoek. De PVV verzoekt om deze suggestie op te nemen in de zienswijze.

Mw. **Hoenderdos** streeft ernaar om ieder jaar 2 stageplaatsen aan te bieden en dat is al lastig genoeg, want het gaat om onderzoek op universitair niveau. De kosten hebben hier geen invloed op, het gaat met name om het aanbieden van de juiste stageplek. Het verzoek om het aantal plaatsen te verhogen naar 4 zal worden meegenomen.

De **voorzitter** constateert dat het als hamerstuk wordt geagendeerd voor de PS-vergadering van 29 juni a.s.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 15 juni 2020

Onderwerp: Concept begroting Randstedelijke Rekenkamer 2021

Kenmerk:

Bijlagen:
- Ontwerpbesluit
- Concept begroting 2021 Randstedelijke Rekenkamer
- Begeleidende brief directeur Randstedelijke Rekenkamer

1. Inleiding

De Randstedelijke Rekenkamer opgericht bij gemeenschappelijke regeling door Provinciale Staten van de provincies Utrecht, Flevoland, Zuid-Holland en Noord-Holland heeft de begroting 2021 opgesteld. Onder verwijzing naar artikel 48, lid 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunt u uw zienswijze over deze conceptbegroting 2021 uitbrengen.

2. Toelichting

In de beleidsbegroting is één programma opgenomen. Dit betreft een globaal onderzoeksprogramma waarin nog geen concrete onderzoeken worden genoemd.
In de 1e begrotingswijziging 2021 zal de Randstedelijke Rekenkamer een concreet onderzoeksprogramma opnemen. In de Financiële begroting is de uiteenzetting van de financiële positie en de meerjarenraming opgenomen.

De commissie Economie, Financiën en Bestuur heeft de voordracht besproken in haar vergadering van 15 juni 2020 en besloten de voordracht als hamerstuk/bespreekpunt (in te vullen na commissievergadering invullen) door te geleiden naar Provinciale Staten van 29 juni 2020.

3. Proces/procedure

Provinciale Staten worden verzocht uiterlijk 3 juli 2020 hun zienswijze aan de directeur/bestuurder van de Randstedelijke Rekenkamer bekend te maken.
Daarna zal de Randstedelijke Rekenkamer de begroting 2021 vaststellen en deze toesturen aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties.

4. Voorstel

Ik stel u voor te besluiten overeenkomstig het ontwerpbesluit.

S.S. Doevendans, voorzitter Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

M.C.A. de Zwart, commissieadviseur Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Ontwerpbesluit

Nr. 24-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van de voorzitter van de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur 15 juni 2020;

Besluiten:

a. geen gebruik te maken van de mogelijkheid om bij de bestuurder/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer een zienswijze in te dienen betreffende de begroting 2021 van de Randstedelijke Rekenkamer en instemmend te reageren.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten van Noord-Holland,

, voorzitter

, griffier

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3170
Extern Zaak ID	1378622
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	8.n
Omschrijving	Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies (VD-25).
Organisatieonderdeel	BEL/IOT

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

Het werelderfgoedcomité besluit op een nog nader te bepalen datum of de Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt toegevoegd aan de werelderfgoedlijst als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam. Bij een positief besluit worden de provincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant verantwoordelijk voor de bescherming en het uitdragen van uitzonderlijke universele waarde van het UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinie. Om deze siteholderstaak goed te kunnen vervullen is een oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan nodig.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. E.G.M. ten Brummelhuis
BEL/IOT

Telefoonnummer +31235143629
brummelhuise@noord-holland.nl

Verzenddatum

14 MEI 2020

Kenmerk
1378622/1378662

Uw kenmerk

Betreft: Oprichting "Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit en bijlage over de oprichting van het "Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies"

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)

Voordracht Oprichting gemeenschappelijk orgaan werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies

De colleges van gedeputeerde staten van de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland en Utrecht, ieder voor zover voor de eigen provincie bevoegd,

Overwegende dat

zij gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor de verplichtingen die voortvloeien uit de UNESCO-status van de werelderfgoedsite die bestaat uit de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, samen aangeduid als Hollandse Waterlinies;

de uitzonderingen voor horizontale samenwerking en de aankoopcentrale, als opgenomen in artikel 2.24c resp. artikel 2.11 van de Aanbestedingswet 2012, een aanbestedingsvrije samenwerking van de provincies mogelijk maken,

Gelet op

hoofdstuk II van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

de toestemming van de provinciale staten van de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland en Utrecht, op grond van artikel 40, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen,

Besluiten

de navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:
Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

a.	aankoopcentrale:	de aankoopcentrale als bedoeld in artikel 2.11 van de Aanbestedingswet 2012;
b.	colleges:	de colleges van gedeputeerde staten van de provincies;
c.	horizontale samenwerking:	de samenwerking als bedoeld in artikel 2.24c, lid 1 van de Aanbestedingswet 2012;
d.	managementplan:	het door UNESCO verplichte plan waarin beschreven wordt hoe het werelderfgoed beschermd wordt;
e.	minister:	de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
f.	orgaan:	het gemeenschappelijk orgaan werelderfgoed Hollandse Waterlinies, bedoeld in artikel 3, eerste lid;
g.	Outstanding Universal Value:	beschrijving van de uitzonderlijke universele waarde waarop werelderfgoedstatus is verleend;

h.	provinciale staten:	de provinciale staten van de provincies;
i.	provincies:	de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland en Utrecht;
j.	regeling:	de Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies;
k.	UNESCO:	de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization;
l.	voorzitter:	de voorzitter van het gemeenschappelijk orgaan, bedoeld in artikel 6;
m.	werelderfgoedsite:	de werelderfgoedsite bestaande uit de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, als omschreven in het nominatiedossier 'Dutch Water Defence Lines, Significant Boundary Modification Defence Line of Amsterdam'; en
n.	wet:	de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2: Belang

Deze regeling wordt getroffen ten behoeve van het beschermen, beheren en uitdragen van de werelderfgoedwaarde van de werelderfgoedsite. Dit vindt plaats door gecoördineerd en gezamenlijk de verplichtingen te vervullen die UNESCO aan werelderfgoed verbindt. Daarbij is harmonisatie van beleid en uitvoering door het bevoegde gezag noodzakelijk, evenals het bijeenbrengen van budget en het stroomlijnen van contacten met stakeholders zoals rijk, gemeenten, waterschappen, private eigenaren en terrein beherende organisaties.

Hoofdstuk 2: Gemeenschappelijk Orgaan

Artikel 3: Gemeenschappelijk orgaan

1. Er is een gemeenschappelijk orgaan als bedoeld 41, eerste lid, juncto artikel 8, tweede lid, van de wet, genaamd Gemeenschappelijk orgaan siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies.
2. De provincie Utrecht vertegenwoordigt het orgaan voor deelname aan het maatschappelijke verkeer en het (privaatrechtelijke) rechtsverkeer.
3. Het orgaan is gevestigd te Utrecht.

Artikel 4: Samenstelling orgaan

1. Het orgaan bestaat uit vier leden. De colleges wijzen uit hun midden elk één gedeputeerde aan als lid van het orgaan.
2. Het lidmaatschap van het orgaan eindigt van rechtswege, zodra de gedeputeerde ophoudt lid te zijn van het college uit wiens midden hij is aangewezen.
3. De colleges wijzen voor ieder door hen aangewezen lid tevens een plaatsvervangend lid uit hun midden aan, dat het lid bij afwezigheid in het orgaan kan vervangen.

4. De leden van het orgaan hebben ieder één stem.

5. Het orgaan beslist bij meerderheid van stemmen.

6. Indien de stemmen ten aanzien van een specifiek onderwerp duurzaam staken, wordt de geschillenregeling, bedoeld in artikel 23, van kracht.

7. Het orgaan vergadert minimaal twee keer per jaar en voorts als ten minste twee van de leden erom verzoeken.

8. Het orgaan kan incidenteel of structureel deskundigen en adviseurs uitnodigen om deel te nemen aan zijn beraadslaging. Externe deelnemers aan de vergadering hebben geen stemrecht.

Artikel 5: Reglement van orde

Het orgaan stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en werkzaamheden vast. In dit reglement van orde wordt in ieder geval vastgelegd:

a. de wijze waarop de oproeping voor de vergaderingen moet geschieden;
b. het quorum dat vereist is om geldige besluiten te nemen, en
c. de vergaderorde die op de vergaderingen van toepassing is.

Artikel 6: Voorzitter

1. Het orgaan wijst uit zijn midden een voorzitter aan.

2. De voorzitter ondertekent de stukken die van het orgaan uitgaan.

3. De voorzitter is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de vergaderingen van het orgaan en de vergaderorde binnen het orgaan, onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 5.

4. Het orgaan kan de voorzitter machtigen om namens het orgaan te handelen.

5. Het orgaan wijst uit zijn midden een of meer plaatsvervangend voorzitters aan, die de voorzitter bij verhindering of ontstentenis vervangen. Hetgeen in deze regeling is bepaald ten aanzien van de voorzitter is van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervangend voorzitters, tenzij de regeling anders bepaalt.

Artikel 7: Secretaris

1. Het orgaan heeft een secretaris.

2. Het orgaan benoemt, schorst en ontslaat de secretaris. De secretaris is niet lid van het orgaan.

3. De secretaris is bij de vergaderingen van het orgaan aanwezig en staat het orgaan bij in de uitvoering van zijn taken.

4. De secretaris medeondertekent de stukken die van het orgaan uitgaan.

5. Het orgaan wijst een vervanger van de secretaris aan, die deze bij afwezigheid van de secretaris kan vervangen.

6. De secretaris en zijn plaatsvervanger zijn functionarissen van de ambtelijke organisatie van een van de provincies, bedoeld in artikel 8, eerste lid.

7. De secretaris coördineert en geeft leiding aan de ambtelijke ondersteuning van het orgaan, bedoeld in artikel 8.

Artikel 8: Organisatie

1. Het orgaan wordt ondersteund door een ambtelijke organisatie die wordt ondergebracht bij de provincie Utrecht. Het college van de provincie Utrecht stelt hiervoor een besluit 'ambtelijke ondersteuning Interprovinciaal orgaan siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies' vast, op voorstel van het gemeenschappelijk orgaan.
2. Waar nodig treedt de provincie Utrecht op als aankoopcentrale voor de provincie ten behoeve van de taken van het orgaan.
3. De kosten die de provincie Utrecht maakt voor de ambtelijke ondersteuning, bedoeld in het eerste lid, komen ten laste van de begroting, bedoeld in artikel 15. De financiële administratie overeenkomstig de begroting van het orgaan worden onder verantwoordelijkheid van de secretaris, bedoeld in artikel 7, uitgevoerd door de ambtelijke ondersteuning, bedoeld in het eerste lid.

Hoofdstuk 3: Taken en verantwoording

Artikel 9: Taken

1. Het orgaan coördineert of draagt zorg, voor de uitvoering van de volgende taken:

    a. de benodigde afstemming en communicatie tussen publieke en private partijen betrokken bij de werelderfgoedsite,

    b. het stimuleren en coördineren van de bescherming en het behoud van de werelderfgoedsite Hollandse Waterlinies als geheel met het oog op het behoud en de langdurige adequate bescherming van de Outstanding Universal Value;

    c. het opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan van het werelderfgoed;

    d. de verantwoording naar het Rijk over zaken die rondom het werelderfgoed spelen;

    e. het nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO, bijvoorbeeld de zogenoemde 'state of conservation-reports' en de periodieke rapportage;

    f. het ondersteunen en faciliteren voor het samen met betrokken partijen beschikbaar krijgen van voldoende middelen voor de uitvoering van de managementmaatregelen;

    g. het bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën voor behoud en bescherming van de werelderfgoedsite en het hierin gezamenlijk opereren;

    h. het stimuleren van de onderlinge kennisuitwisseling en aanwezigheid van expertise op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, zodat ontwikkelingen plaatsvinden met als uitgangspunt de Outstanding Universal Value en met inzet van kennis van het erfgoed en met ontwerpexpertise;

i. het tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen met een langdurige of blijvende impact op de Outstanding Universal Value en erfgoed van het werelderfgoed;

j. het versterken van het draagvlak, het verspreiden van kennis en het promoten van het werelderfgoed bij de betrokken overheden, stakeholders en in de samenleving, en

k. het optreden als eerste aanspreekpunt voor en het betrekken van nationale overheden voor kennis en advies bij de uitvoering van het managementplan.

2. Het orgaan kan bij de uitvoering van de taken, bedoeld in het eerste lid, beslissingen nemen die de colleges dan wel de provincies bestuurlijk binden. De colleges worden in de gelegenheid gesteld al dan niet tezamen binnen 12 werkdagen een zienswijze te geven op een ontwerp-beslissing. Het gemeenschappelijk orgaan stelt de colleges schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt voorafgaande aan het nemen van de beslissing waarover de zienswijze gegeven is.

3. Uitvoering van de taken als bedoeld in het eerste lid, komt ten laste van de begroting van het orgaan, tenzij het orgaan bepaalt dat de betreffende activiteiten niet als gezamenlijk moeten worden beschouwd en derhalve voor rekening van de afzonderlijke provincies komen.

4. Onverminderd het elders in deze regeling bepaalde hebben de provincies jegens elkaar de verplichting om te bewerkstelligen dat de verplichtingen, die zij als gezamenlijke siteholder moeten uitvoeren, worden uitgevoerd met het oog op de verwezenlijking van hun gemeenschappelijke doelstellingen. Een en ander conform de voorwaarden voor horizontale samenwerking.

Artikel 10: Bevoegdheden

1. De colleges kunnen, direct of indirect, bevoegdheden voor de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 9, eerste lid, in mandaat, volmacht en machtiging aan het orgaan verlenen. Mandaten als bedoeld in de vorige zin, worden opgenomen in mandaatbesluiten en opgenomen in een mandaatregister.
2. Aan het orgaan kunnen bevoegdheden worden overgedragen door de colleges, zonder dat daarvoor de regeling hoeft te worden gewijzigd, een en ander met inachtneming van artikel 41, eerste lid juncto artikel 10, tweede lid, van de wet.

Artikel 11: Verantwoording

1. Het orgaan verstrekt aan provinciale staten de door een of meer leden van die provinciale staten gevraagde inlichtingen. De inlichtingen kunnen zowel mondeling als schriftelijk worden verstrekt.

2. Een lid van het orgaan legt aan het college dat hem als vertegenwoordiger heeft aangewezen verantwoording af over het door hem in het orgaan gevoerde beleid. Het lid kan zowel mondeling als schriftelijk verantwoording afleggen.

3. Een lid van het orgaan verstrekt het college dat hem heeft aangewezen als vertegenwoordiger alle door een of meer leden van dat college gevraagde inlichtingen. De inlichtingen worden mondeling of schriftelijk verstrekt.

4. Een lid van het orgaan legt aan provinciale staten van het college dat hem heeft aangewezen verantwoording af over het door hem in het orgaan gevoerde beleid. Het lid kan zowel mondeling als schriftelijk verantwoording af leggen.

5. Een lid van het orgaan verstrekt aan provinciale staten van het college dat hem heeft aangewezen alle door een of meer leden van die provinciale staten gevraagde inlichtingen. De inlichtingen worden mondeling of schriftelijk verstrekt.

6. Een lid van het orgaan kan door het college dat hem heeft aangewezen worden ontslagen indien dit lid niet langer het vertrouwen van dat college bezit.

Hoofdstuk 4: Financiën

Artikel 12: Provinciewet

De artikelen 190 tot en met 219 van de Provinciewet zijn van overeenkomstige toepassing, voor zover daarvan bij of krachtens de wet niet is afgeweken.

Artikel 13: Financiële verantwoordelijkheid

1. De provincies stellen het orgaan de middelen beschikbaar die nodig zijn voor het naar behoren uitoefenen van haar taken.

2. Indien een provincie weigert deze uitgaven op de provinciale begroting te zetten, dan doet het orgaan onverwijld aan de minister het verzoek over te gaan tot toepassing van artikel 198 van de Provinciewet.

3. Het orgaan stelt een bijdrageverordening vast, waarin in elk geval wordt geregeld op welke wijze en in welke mate de provincies financieel bijdragen aan de middelen voor instandhouding van het orgaan en de uitvoering van haar taken.

Artikel 14: Kadernota

Het orgaan zendt vanaf 1 februari, maar uiterlijk in ieder geval voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan provinciale staten.

Artikel 15: Zienswijzenprocedure en vaststelling begroting

1. Het orgaan zendt de ontwerpbegroting ten minste acht weken voordat deze wordt vastgesteld toe aan provinciale staten.

2. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de colleges voor een ieder ter inzage gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar gesteld.

3. Provinciale staten kunnen bij het orgaan hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.

4. Het orgaan stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient.

5. Na vaststelling van de begroting zendt het orgaan de begroting aan provinciale staten, die ter zake bij de minister hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

6. Het orgaan zendt de begroting binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de minister.

7. Het eerste, derde en vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van die wijzigingen van de begroting waarbij geen wijziging wordt gebracht in de bijdragen van de provincies. Het vierde en zesde lid zijn ook van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met dien verstande dat wijzigingen in de begroting ook kunnen worden vastgesteld gedurende het jaar waarvoor de begroting geldt, en in dat geval inzending aan de minister binnen vier weken na vaststelling plaatsvindt.

Artikel 16: Jaarrekening

1. Het orgaan stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.

2. Het orgaan zendt voor 15 april van het jaar na het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, een voorlopige jaarrekening aan provinciale staten.

3. Het orgaan zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval voor 15 juli van het jaar volgende waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de minister.

4. De jaarrekening, bedoeld in het eerste lid, wordt vergezeld van een jaarverslag.

Hoofdstuk 5: Bepalingen over de regeling

Artikel 17: Duur

De regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd.

Artikel 18: Evaluatie

1. Het orgaan draagt zorg voor een periodieke evaluatie van de regeling. De eerste evaluatie vindt plaats uiterlijk zes jaar na inwerkingtreding van de regeling.

2. Ten dienste van de evaluaties, bedoeld in het eerste lid, draagt het orgaan zorg voor een nulmeting, waarbij uiterlijk vijftien maanden na inwerkingtreding als peildatum wordt aangehouden. Voorafgaand aan de nulmeting stelt het orgaan de indicatoren op die bij de nulmeting en alle daaropvolgende evaluaties worden toegepast.

Artikel 19: Toetreding

1. Andere colleges dan die bedoeld in artikel 1, onder a, kunnen een verzoek tot toetreding indienen bij het orgaan. De vorige zin is van overeenkomstige toepassing op colleges van gemeenten, dagelijkse besturen van waterschappen en bestuursorganen anders dan van decentrale overheden.

2. Nadat het orgaan positief over het verzoek tot toetreding heeft besloten, zendt het orgaan het verzoek tot toetreding onverwijld door aan de colleges.

3. De toetreding is tot stand gekomen indien de beoogd toetreder en meer dan de helft van de overige colleges, met toestemming van hun provinciale staten, bedoeld in artikel 40, tweede lid van de wet, daartoe besluiten. Voorgaande onverminderd artikel 1, tweede en derde lid, en artikel 50, tweede en derde lid, van de wet.

4. Het orgaan kan voorwaarden verbinden aan de toetreding, voordat over de toetreding wordt besloten. Aan deze voorwaarden dient de toetreder te hebben voldaan alvorens de toetreding tot stand kan komen.

Artikel 20: Uittreding en opheffing

1. Een college richt een verzoek tot uittreding aan het orgaan. Het orgaan neemt het verzoek tot uittreding in behandeling en spant zich in binnen zes maanden een voorstel gereed te hebben over de condities en voorwaarden voor uittreding. Indien na uittreding slechts een college deelnemer blijft aan deze regeling, is een verzoek tot uittreding een verzoek tot opheffing.

2. Een college dient een verzoek tot uittreding een volledig kalenderjaar voorafgaand aan de beoogde ingangsdatum van de uittreding aanhangig te maken bij het orgaan. Het orgaan kan een college ontheffing verlenen van de termijn van een volledig kalenderjaar, bedoeld in de vorige volzin.

3. Een besluit tot uittreding kan niet eerder worden genomen dan na verloop van twaalf jaren na inwerkingtreding van deze regeling.

4. Bij het vaststellen van de condities en voorwaarden voor uittreding baseert het orgaan zich op de kosten van desintegratie en, voor zover van toepassing, beëindiging van de activiteiten van het orgaan, de kosten die het orgaan maakt voor de dienstverlening aan de betreffende provincie, de door die provincie verschuldigde betalingen aan het orgaan en de inbreng van de betreffende provincie.

5. Een college dat om uittreding heeft verzocht kan kenbaar maken dat het bereid is om personeel of verplichtingen van het orgaan althans de provincie Utrecht over te nemen. Indien het orgaan hiermee akkoord gaat kunnen in ruil daarvoor kosten als bedoeld in het vierde lid worden kwijtgescholden.

Artikel 21: Wijziging

1. Het orgaan kan een voorstel voor wijziging van de regeling aan de colleges zenden.

2. De regeling is gewijzigd indien minimaal de helft van de colleges met de wijziging instemmen, onverminderd het bepaalde in artikel 40, tweede en derde lid, van de wet.

Hoofdstuk 6: Slotbepalingen

Artikel 22: Inzenden regeling en bekendmaking

1. Het college van Utrecht zendt deze regeling aan de colleges.

2. Het college van Utrecht draagt zorg voor de bekendmaking van de regeling in de provincies, onverminderd het bepaalde in artikel 42, tweede lid, van de wet.

Artikel 23: Geschillen

1. Voordat een geschil, bedoeld in artikel 136 van de Grondwet, ter beslechting aan de Kroon wordt voorgelegd, spant het orgaan zich in om een en ander minnelijk met elkaar op te lossen.
2. Indien een minnelijke oplossing niet wordt bereikt, wordt het geschil voorgelegd aan een onafhankelijke mediator die een niet bindend advies uitbrengt.
4. De mediator, bedoeld in het tweede lid, wordt door de colleges gezamenlijk benoemd.
5. Op basis van het advies van de mediator hervat het orgaan het overleg in een streven alsnog tot een oplossing in der minne te komen
6. Elke provincie draagt de eigen kosten, voortvloeiend uit de procedures betreffende dit artikel. Eventuele gezamenlijke kosten zullen gelijkelijk worden verdeeld.

Artikel 24: Archief

1. Het orgaan is verplicht de onder hem berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden.
2. Overeenkomstig een door het orgaan vast te stellen regeling, draagt het orgaan zorg voor de archiefbescheiden. Het orgaan deelt voornoemde regeling mee aan de colleges.
3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de zorg voor de archiefbescheiden, bedoeld in het tweede lid, komen ten laste van het orgaan.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995, over te brengen archiefbescheiden wijst het orgaan een archiefbewaarplaats van een van de provincies aan.
5. Ten aanzien van het beheer van de archiefbescheiden van het orgaan, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, is, onder de bevelen van het orgaan, met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995 belast de archivaris. Met betrekking tot dit toezicht stelt het orgaan een regeling vast. Het orgaan deelt voornoemde regeling mee aan de colleges.
6. De archivaris wordt door het orgaan benoemd, geschorst en ontslagen.
7. In afwijking van het zesde lid kan het orgaan de archivaris van de provincie, bedoeld in het vierde lid, aanwijzen als archivaris van het orgaan.

Artikel 25: Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op de dag nadat deze is bekendgemaakt overeenkomstig artikel 22.

Artikel 26: Citeerwijze

De regeling wordt aangehaald als Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies.

Vastgesteld door het college van gedeputeerde staten van de deelnemende provincie Gelderland op [datum invullen]

De secretaris, De commissaris van de Koning,

Vastgesteld door het college van gedeputeerde staten van de deelnemende provincie Noord-Brabant op [datum invullen]

De secretaris, De commissaris van de Koning,

Vastgesteld door het college van gedeputeerde staten van de deelnemende provincie Noord-Holland op [datum invullen]

De secretaris, De commissaris van de Koning,

Vastgesteld door het college van gedeputeerde staten van de deelnemende provincie Utrecht op [datum invullen]

De secretaris, De commissaris van de Koning,

Toelichting

Artikel 1: Begripsbepalingen

Geen toelichting.

Artikel 2: Belang

De werelderfgoedsite bestaat uit de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, omschreven in het nominatiedossier 'Dutch Water Defence Lines (Hollandse Waterlinies), Significant Boundary Modification Defence Line of Amsterdam'. De Stelling van Amsterdam is sinds 1996 werelderfgoed. De officiële erkenning van de werelderfgoedsite door UNESCO betekent voor de Nederlandse staat een internationale verplichting om onder meer deze te beschermen en daarover te rapporteren aan de UNESCO. In artikel 4 van het UNESCO Werelderfgoedverdrag staat in de oorspronkelijke tekst

> *Each State Party to this Convention recognizes that the duty of ensuring the identification, protection, conservation, presentation and transmission to future generations of the cultural and natural heritage referred to in Articles 1 and 2 and situated on its territory, belongs primarily to that State. It will do all it can to this end, to the utmost of its own resources (….) which it may be able to obtain.*

De lidstaat Nederland heeft dus na erkenning de verplichtingen als hier genoemd. Hoe de lidstaat dit bestuursrechtelijk wil organiseren is nationaal- en niet internationaal recht. Binnen de nationale context van Nederland ligt de werelderfgoedsite binnen het gebied van de vijf provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Daarbinnen liggen de afzonderlijke locaties weer binnen het gebied van een grote hoeveelheid gemeenten.

Vanaf het vroege begin van het nationale proces gericht op de nominatie, hebben vier provincies de primaire verantwoordelijkheid op zich genomen: Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. In een bestuursovereenkomst (Pact van Altena, 2014) hebben zij met de rijksoverheid afgesproken die verantwoordelijkheid voor de wereldergoeddsite op zich te nemen en samen een binnenlandse *siteholderschap* in te richten voor het hele werelderfgoed-gebied. Zij zijn dan binnen Nederland ook primair verantwoordelijk voor de naleving van de internationale verplichtingen en aldus het beschermen, beheren en uitdragen van de werelderfgoedwaarde van de werelderfgoedsite. Ten behoeve hiervan gaan de vier provincies deze gemeenschappelijke regeling aan.

Het door deze regeling in het leven geroepen gemeenschappelijke orgaan zal daarbij verantwoordelijk zijn om coördinatie tussen- en gezamenlijkheid van de vier provincies gericht op beschermen, beheren en uitdragen van de werelderfgoedwaarde van de werelderfgoedsite te bewerkstellingen. Alleen zo kan worden geborgd dat aan de internationale verplichtingen van Nederland jegens de UNESCO kan worden voldaan. De siteholder verzamelt en analyseert informatie over beheervraagstukken die relevant zijn voor alle of grote delen van het werelderfgoed. Zij deelt die kennis met relevante partijen. Ook kan zij onderzoek (laten) doen of beheerpilots initiëren en/of ondersteunen. Fysieke beheermaatregelen aan onderdelen van het werelderfgoed vallen buiten de reguliere taak van de siteholder.

Daarmee heeft het gemeenschappelijke orgaan vanzelfsprekend ook een belangrijke relatie met de rijksoverheid, die de staat internationaal vertegenwoordigt, en de gemeentelijke overheden, wiens taken en bevoegdheden ook aan de internationale verplichtingen kunnen raken.

De kerntaken van het gemeenschappelijk orgaan zijn gericht op gezamenlijke bescherming van de site, verantwoording afleggen over zaken die in de site spelen en communicatie over de site. Zie verder artikel 9 taken.

Artikel 3: Gemeenschappelijk orgaan

In de Wet gemeenschappelijke regelingen is de publiekrechtelijke samenwerkingsvorm 'gemeenschappelijk orgaan' opgenomen. Op grond van artikel 41, juncto artikel 8, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regeling is het mogelijk dat twee of meer provincies een gemeenschappelijk orgaan in het leven roepen. Een gemeenschappelijk orgaan heeft een eigen bestuurlijke identiteit zodat het gemeenschappelijk orgaan in concrete gevallen besluiten kan nemen die de deelnemers ook daadwerkelijk bindt. Alle deelnemers van een gemeenschappelijk orgaan zijn daarin vertegenwoordigd en hebben daarin ook het recht om een stem uit te brengen.

Een gemeenschappelijk orgaan heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan niet zelfstandig deelnemen aan het (privaatrechtelijk) maatschappelijk verkeer. Oftewel, een gemeenschappelijk orgaan kan niet op eigen naam contracten afsluiten, eigen personeel in dienst hebben of uitgaven voor eigen rekening doen. Dat betekent dat een gemeenschappelijk orgaan 'gehost' moet worden door één van de deelnemers ten behoeve van contracten, personeel en uitgaven.

In dit geval vervult de provincie Utrecht de functie van host. Dat betekent dat het gemeenschappelijk orgaan gebruik maakt van de rechtspersoonlijkheid van de provincie Utrecht.

Artikel 4: Samenstelling orgaan

Geen toelichting.

Artikel 5: Reglement van orde

Geen toelichting

Artikel 6: Voorzitter

Geen toelichting

Artikel 7: Secretaris

Geen toelichting

Artikel 8: Organisatie

Omdat een gemeenschappelijk orgaan geen rechtspersoonlijkheid heeft, kan het ook geen eigen personeel hebben. Er is voor gekozen om de ambtelijke organisatie van het orgaan onder te brengen bij de provincie Utrecht. De provincie Utrecht zal daarom, op voorstel van het gemeenschappelijk orgaan, een verordening vaststellen waarin wordt vastgelegd onder welke voorwaarden personeel kan worden ingezet, voor welke taken en tegen welke kosten dit gedaan kan worden. Dit is de verordening 'ambtelijke ondersteuning Interprovinciaal orgaan siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies'.

Omdat de provincie Utrecht in het kader van de samenwerking tegen betaling (via de begroting van het gemeenschappelijk orgaan) activiteiten uitvoert, ook ten behoeve van de andere drie provincies, is in beginsel sprake van aanbestedingsplichtige dienstverlening. Echter, voor publiek-publieke samenwerking gelden twee aanbestedingsrechtelijke uitzonderingen die in deze samenwerking kunnen worden toegepast. De horizontale samenwerking en de aankoopcentrale. Beide uitzonderingen rechtvaardigen een aanbestedingsvrije samenwerking tussen de vier provincies, met het oog op de werelderfgoedsite.

De horizontale samenwerking ziet erop dat de vier provincies de openbare diensten die zij uitvoeren, uitvoeren met het oog op de verwezenlijking van gemeenschappelijke doelstellingen. Dit kan worden toegepast op de kerntaken van het gemeenschappelijk orgaan en de samenwerking van de vier colleges van GS daarin en de ondersteuning hiervan door de centrum-provincie Utrecht.

Wat betreft de ondersteuning door de centrumprovincie Utrecht kan ook nog beroep worden gedaan op een andere uitzondering de zogenaamde aankoopcentrale. Dit betreft dan inhuur van mensen of opdrachten aan derden die de provincie Utrecht ten behoeve van het gemeenschappelijke orgaan mede namens de andere drie provincies verstrekt.

Voor inkoopactiviteiten met betrekking tot 'werken, leveringen of diensten' biedt de Aanbestedingswet 2012 in artikel 2.11 de uitzondering 'aankoopcentrale'. Hierdoor kan een aanbestedende dienst mede namens andere aanbestedende diensten aankoopactiviteiten uitvoeren. De onderlinge relatie is dan aanbestedingsvrij.

Een aanvullende aankoopactiviteit bestaat uit het verlenen van ondersteuning aan een aankoopactiviteit (smal contractmanagement) bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van technische infrastructuur om overheidsopdrachten te plaatsen, door advisering over het verloop of de opzet van aanbestedingsprocedures of door voorbereiding en beheer van aanbestedingsprocedures namens en voor rekening van de betrokken aanbestedende dienst. Brede dienstverlening zoals bijvoorbeeld financieel advies of beleidsinhoudelijk advies door de provincie Utrecht aan het gemeenschappelijk orgaan of de andere provincies valt hier niet onder, maar zal moeten worden gerechtvaardigd met een beroep op de horizontale samenwerking.

Artikel 9: Taken

De kern van de provinciale samenwerking rond de werelderfgoedsite is dat de deelnemende provincies een gezamenlijk belang wensen te behartigen, zoals omschreven in artikel 2. De kerntaken van het gemeenschappelijk orgaan zijn gericht op harmonisatie van beleid en uitvoering van de vier provincies die door leden van hun gedeputeerde staten vertegenwoordigd zijn in het gemeenschappelijk orgaan.

Bij taken en bevoegdheden moet onderscheid worden gemaakt tussen de taken en bevoegdheden van het gemeenschappelijk orgaan zelf en de taken en bevoegdheden van centrumprovincie Utrecht die het orgaan ondersteunt en faciliteert in zijn deelname aan het maatschappelijke en rechtsverkeer.

Het orgaan kan bij de uitvoering van de taken, bedoeld in het eerste lid, beslissingen nemen die de vier colleges van gedeputeerde staten dan wel de provincies bestuurlijk binden. Omdat het orgaan niet over overgedragen bevoegdheden beschikt (zie artikel 10), kan het orgaan op deze manier borgen dat de colleges en provincies hun eigen bestuursrechtelijke en privaatrechtelijke bevoegdheden aanwenden ter uitvoering van he gezamenlijke belang en de taken van het orgaan.

Het orgaan handelt in opdracht van de colleges, coördineert, of draagt zorg voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 9 die zien op :

a. afstemming en communicatie;

b. het stimuleren en controleren van de bescherming;

c. het opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan;

d. de verantwoording naar het Rijk;

e. het nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO;

f. het ondersteunen en faciliteren voor beschikbaar krijgen van voldoende middelen;

g. het bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën;

h. het stimuleren van kennisuitwisseling en expertise;

i. het tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen;

j. draagvlak, kennisverspreiding en promotie;

k. zijn eerste aanspreekpunt

Het gemeenschappelijke orgaan en zijn ondersteuning en facilitering door de centrumprovincie Utrecht komt ten laste van de begroting die het orgaan vaststelt en waaraan de provincies verplicht bijdragen (zie verder Hoofdstuk 4).

Hoe dan ook hebben de provincies jegens elkaar de verplichting om te bewerkstelligen dat de verplichtingen, die zij als gezamenlijke siteholder moeten uitvoeren, worden uitgevoerd met het oog op de verwezenlijking van hun gemeenschappelijke doelstellingen. Hiermee wordt ook voldaan aan de voorwaarden voor horizontale samenwerking genoemd in artikel 2.24c, lid 1 van de Aanbestedingswet 2012, die als volgt luiden:

a. er is sprake van samenwerking tussen de deelnemende aanbestedende diensten om te bewerkstelligen dat de openbare diensten die zij moeten uitvoeren worden verleend met het oog op de verwezenlijking van hun gemeenschappelijke doelstellingen (sub a),
b. de invulling van die samenwerking berust uitsluitend op overwegingen in verband met het openbaar belang (sub b), en
c. de deelnemende aanbestedende diensten nemen op de open markt niet meer dan 20% van de onder die samenwerking vallende activiteiten voor hun rekening (sub c).

Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie ziet de uitzondering op “de overeenkomsten die een samenwerking tussen openbare lichamen tot stand brengen, die ertoe strekt de uitvoering te verzekeren van een taak van algemeen belang die op hen gezamenlijk rust”. (zie *Lecce*, (HvJ EU, 19 december 2012, C-159/11), rechtsoverweging 35.

Het Hof van Justitie heeft in diverse jurisprudentie invulling gegeven aan de horizontale samenwerking (Commissie t. Duitsland (HvJ EG 9 juni 2009, nr.C-480/06 (*Stadtreinigung Hamburg*). Piepenbrock (HvJEU van 13 juni 2013, C-386/11). Lecce (HvJEU van 19 december 2012, C-159/11)). De volgende cumulatieve criteria geven invulling aan de hierboven genoemde criteria uit de wetgeving.

- Bij de samenwerkingsovereenkomst zijn alleen aanbestedende diensten/openbare instanties (geen private partijen) betrokken;
- Er is geen sprake van enige particuliere inbreng en geen enkele particuliere dienstverrichter wordt bevoordeeld tegenover zijn concurrenten;
- De samenwerking heeft niet tot doel het aanbestedingsrecht te omzeilen;
- De samenwerkingsovereenkomst heeft als eigenschap dat het gaat om een echte samenwerking met verplichtingen over en weer.

Dit kan worden toegepast op de kerntaken van het gemeenschappelijk orgaan en de samenwerking van de vier colleges van GS daarin en de ondersteuning hiervan door de centrum-provincie Utrecht.

Artikel 10: Bevoegdheden

Aan het gemeenschappelijk orgaan worden door de colleges in de gemeenschappelijke regeling geen bevoegdheden in delegatie worden overgedragen. Artikel 10 bevat echter de mogelijkheid dat de colleges via mandaat bevoegdheden toekennen indien dit de taakuitoefening vergemakkelijkt. Dat is

op elk moment een keuze van de vier colleges. Zij kunnen daarbij direct mandaat verlenen of bijvoorbeeld een eerder gemandateerde (denk aan een functionaris bij een Regionale Uitvoeringsdienst) vragen om ondermandaat te verlenen.

Mandaatverlening, incidenteel of structureel, direct of indirect dient opgenomen te worden in mandaatbesluit. De besluiten worden verzameld in een mandaatregister zodat nooit twijfel kan bestaan over welke mandaten wel of niet zijn verleend.

De Wet gemeenschappelijke regelingen maakt in artikel 41, eerste lid juncto artikel 10, tweede lid ook mogelijk dat buiten een gemeenschappelijke regeling om ook bevoegdheden in delegatie worden overgedragen. Dit moet dan wel in de gemeenschappelijke regeling worden genoemd. In deze gemeenschappelijke regeling is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Mochten de colleges dus alsnog bevoegdheden willen delegeren, dan kan dat zonder wijziging van de regeling. Dat is op elk moment een keuze van de vier colleges en nooit een verplichting.

Artikel 11: Verantwoording

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) biedt waarborgen dat provinciale staten kunnen controleren wat vertegenwoordigers van de colleges in het gemeenschappelijk orgaan doen met de opgedragen taken. De Wgr kent daartoe een aantal verantwoordingslijnen. Hierbij gaat het zowel om de verhouding tussen het gemeenschappelijk orgaan en zijn leden met de colleges die hen hebben aangewezen en de bijbehorende provinciale staten. Natuurlijk zijn er ook nog altijd verantwoordingslijnen tussen elk college en de provinciale staten van dezelfde provincie.

Het gemeenschappelijk orgaan is verantwoording schuldig aan de colleges, en ieder lid afzonderlijk aan het college dat hem heeft aangewezen. Het gemeenschappelijk orgaan verstrekt aan de provinciale staten alle inlichtingen waar zij om verzoeken, tenzij verstrekking ervan in strijd is met het openbaar belang.

De vertegenwoordiger van een colleges in het gemeenschappelijk orgaan verstrekt aan zijn college en aan de betreffende provinciale staten ook alle inlichtingen. Als een college niet langer vertrouwen heeft in zijn vertegenwoordiger, kan deze worden ontslagen.

Voor de positie van de provinciale staten ten opzichte van het gemeenschappelijk orgaan geldt verder dat zij de ontwerpjaarrekening en kadernota krijgen toegestuurd. Vervolgens is de termijn voor zienswijze door de provinciale staten op de ontwerpbegroting acht weken. Ook krijgen provinciale de conceptjaarrekening toegestuurd.

Hoofdstuk 4 Financiën (Artikel 12 t/m 16)

De financiële bepalingen van de Provinciewet zijn zoveel mogelijk van toepassing op het gemeenschappelijk orgaan, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen hiervan afwijkt.

Deelname aan een gemeenschappelijk orgaan is geen vrijblijvendheid. De provincies die deelnemen zijn verplicht om financieel bij te dragen aan de instandhouding van het gemeenschappelijk orgaan en ervoor zorg te dragen dat deze haar taken behoorlijk kan vervullen. Dat betekent ook dat de deelnemende provincies verplicht in hun eigen begroting de middelen moeten opnemen die zij aan het gemeenschappelijk orgaan moeten afdragen voor de instandhouding en haar taakuitvoering.

Om de instandhouding en een behoorlijke taakvervulling van het gemeenschappelijk orgaan te garanderen, kan het gemeenschappelijk orgaan – in het geval een provincie weigert haar verplichtingen na te komen – de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzoeken om alsnog deze uitgaven in de begroting van de betreffende provincie op te laten nemen, een en ander volgens de procedure die in artikel 198 Provinciewet is beschreven.

In een bijdrageverordening bepaalt het gemeenschappelijk orgaan op welke wijze en in welke verhouding ten opzichte van elkaar de verschillende deelnemers zullen bijdragen aan de instandhouding en taakuitvoering van het gemeenschappelijk orgaan. Het gemeenschappelijk orgaan besluit met meerderheid van stemmen over de inhoud van de bijdrageverordening, waarbij conform artikel 4 van de regeling elke deelnemer in het gemeenschappelijk orgaan één stem heeft.

Omdat de begroting van het gemeenschappelijk orgaan leidt tot een verplichte uitgave voor de provincies waarvan de colleges aan de gemeenschappelijke regeling deelnemen, hebben provinciale staten invloed op de begroting van het gemeenschappelijk orgaan. In de Wet gemeenschappelijk regelingen is dit vormgegeven door middel van de zienswijzeprocedure op de begroting.

Teneinde provinciale staten van voldoende informatie te voorzien, is het gemeenschappelijk orgaan ertoe gehouden om vóór 1 februari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting dient, een kadernota toe te sturen aan provinciale staten. In deze regeling is ervoor gekozen om niet de uiterste wettelijke termijn van 15 april aan te houden, maar conform de daartoe afgesproken p&c-termijnen te streven naar het toesturen van de kadernota vóór 1 februari. In de kadernota worden de algemene financiële en beleidsmatige kaders opgenomen. De kadernota dient puur ter informatie van provinciale staten en kan worden gebruikt ter voorbereiding op de komende zienswijzeprocedure op de begroting.

Het is de bedoeling dat de vastgestelde begroting van een gemeenschappelijk orgaan binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder elk geval vóór 1 augustus aan de minister wordt toegezonden, dat betekent dat de begroting uiterlijk 15 juli vastgesteld kan worden. Ten minste acht weken voordat de begroting wordt vastgesteld door het gemeenschappelijk orgaan, moet een ontwerpbegroting worden toegezonden aan provinciale staten. Daarnaast moeten de colleges ervoor zorgdragen dat de ontwerpbegroting voor een ieder ter inzage wordt gelegd en – tegen betaling van de kosten er van – algemeen verkrijgbaar wordt gesteld.

Provinciale staten hebben vervolgens de gelegenheid om hun zienswijze op de ontwerpbegroting ter kennis van het gemeenschappelijk orgaan te brengen.

Nadat provinciale staten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijzen in te dienen, stelt het gemeenschappelijk orgaan de begroting vast. De vastgestelde begroting wordt door het gemeenschappelijk orgaan aan provinciale staten toegezonden, waarna die vervolgens in de gelegenheid worden gesteld hun zienswijze op de vastgestelde begroting aan de minister kenbaar te maken.

Het is mogelijk om wijzigingen in de begroting aan te brengen. Daarvoor geldt dezelfde procedure als voor de gewone begrotingsprocedure, met dien verstande dat het mogelijk is om ook wijzigingen aan te brengen in het jaar waarover de begroting loopt. Alléén in het geval de begrotingswijziging niet tot een wijziging van de door de deelnemers bij te dragen vergoeding leidt, hoeven provinciale staten niet in de gelegenheid te worden gesteld hun zienswijze op de begrotingswijziging te geven. In het geval de bijdrage van de deelnemers door de begroting wijzigt, dient acht weken voor vaststelling van de begrotingswijziging een ontwerp-gewijzigde begroting aan provinciale staten te worden toegestuurd zodat deze hun zienswijze ter kennis van het gemeenschappelijk orgaan kunnen brengen. In het geval de bijdrage van de deelnemers wijzigt, dient de gewijzigde begroting na vaststelling door het gemeenschappelijk orgaan binnen vier weken te worden toegestuurd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Na afloop van een begrotingsjaar stelt het gemeenschappelijk orgaan een jaarrekening op. De conceptjaarrekening van het afgelopen jaar moet vóór 15 april worden toegestuurd aan provinciale

staten. Evenals de kadernota, dient de conceptjaarrekening ter informatie van provinciale staten en kan deze worden gebruikt ter voorbereiding op de zienswijzeprocedure op de begroting.

Na toezending aan provinciale staten kan de jaarrekening worden vastgesteld door het gemeenschappelijk orgaan. Binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgend op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, moet de vastgestelde jaarrekening aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden toegezonden.

De vastgestelde jaarrekening moet vergezeld gaan van een jaarverslag.

Artikel 17: Duur

De regeling wordt getroffen voor onbepaalde tijd. Dit heeft te maken met het feit dat ook de status van werelderfgoedsite voor onbepaalde tijd is verleend. Zolang die status er is, zal de rol van siteholder altijd moeten worden ingevuld. Indien dit niet meer de vier provincies gezamenlijk zijn, moet iemand anders het doen. Hoe dan ook gaat daaraan een politiek en bestuurlijk proces vooraf. De gemeenschappelijk regeling kan dus niet zo maar door het verloop van tijd eindigen.

Artikel 18: Evaluatie

Mede in het licht van de onbepaalde tijd draagt het gemeenschappelijk orgaan zorg voor een periodieke evaluatie van de gemeenschappelijke regeling**.** De eerste evaluatie vindt plaats uiterlijk zes jaar na inwerkingtreding van de regeling.

Om te borgen dat de evaluatie concreet en gedegen is, moet aan het begin van de looptijd een nulmeting worden uitgevoerd. Voorafgaand daaraan moeten indicatoren worden vastgesteld die voor zowel de nulmeting als de evaluaties worden gebruikt. De peildatum voor de nulmeting is op vijftien maanden na inwerkingtreding van de gemeenschappelijke regeling gezet.

Artikel 19: Toetreding

Toetreding is eigenlijk niet aan de orde, tenzij de werelderfgoedsite op gegeven moment wordt uitgebreid of overheden met bevoegdheden en belangen bij de werelderfgoedsite willen toetreden. In het geval toch sprake is van toetreding van een deelnemer, dan geldt daarvoor de volgende procedure:

- Een verzoek van het toetredende bestuursorgaan.
- Het gemeenschappelijk orgaan moet een positief besluit nemen anders is het verzoek afgewezen.
- Het gemeenschappelijk orgaan kan ook voorwaarden stellen aan de toetreding, bijvoorbeeld om te voorkomen dat een toetreder zonder meer kan meeprofiteren van een opgebouwde situatie.
- Besluitvorming bij de deelnemende colleges (en indien van toepassing andere deelnemende bestuursorganen op dat moment); indien tenminste de helft van de deelnemende colleges positief besluiten is het verzoek toegewezen.
- De deelnemende colleges (en indien van toepassing andere deelnemende bestuursorganen op dat moment) hebben echter ook toestemming nodig van hun provinciale staten (en indien van toepassing andere volksvertegenwoordigingen op dat moment); indien die niet toestemmen vindt toetreding niet plaats; de colleges dienen na de toestemming nog een keer hun besluit te bevestigen.

Artikel 20: Uittreding en opheffing

Alhoewel niet goed voorstelbaar is dat één van de deelnemers uit zou willen treden, is het wel goed daarover na te denken. Immers een dergelijke uittreding heeft meteen consequenties voor de overige deelnemers en voor de rijksoverheid omdat de internationale verplichtingen blijven bestaan.

Mede daarom lijkt het raadzaam om uittreding uit de GR voor een bepaalde periode uit te sluiten. In dit geval is dat 12 jaar, met het oog op de 6 jaarlijkse rapportageverplichtingen aan de UNESCO.

De jurisprudentie bevat richtsnoeren voor uittreding uit gemeenschappelijke regelingen. Voor uittreding geldt verder:

- Zijn er nog maar twee deelnemers is een verzoek tot uittreding een verzoek tot opheffing.
- Een verzoek tot uittreding wordt een volledig kalenderjaar voorafgaand aan de beoogde uittreding ingediend bij het gemeenschappelijk orgaan. Het orgaan kan wel toestaan dat die termijn korter is.
- Het gemeenschappelijke orgaan stelt dan binnen zes maanden een uittredingsregeling vast. Hierbij is rekening gehouden met
    - de kosten van desintegratie en voor zover van toepassing, beëindiging van de activiteiten van het orgaan,
    - de kosten die het orgaan maakt voor de dienstverlening aan de betreffende provincie, de door die provincie verschuldigde betalingen aan het orgaan en de inbreng van de betreffende provincie.
- De uittreder kan kenbaar maken dat het bereid is om personeel of verplichtingen van het orgaan, althans de provincie Utrecht, over te nemen. Indien het orgaan hiermee akkoord gaat kunnen in ruil daarvoor kosten zoals hierboven genoemd worden kwijtgescholden.

Artikel 21: Wijziging

Wijziging van de gemeenschappelijke regeling geschiedt doordat het gemeenschappelijk orgaan een wijzigingsvoorstel stuurt aan de deelnemende colleges van gedeputeerde staten (en indien van toepassing andere deelnemende bestuursorganen op dat moment). Indien meer de helft ervan met de conform Wet gemeenschappelijke regelingen vereiste toestemming van hun provinciale staten (en indien van toepassing andere volksvertegenwoordigingen op dat moment) instemt, is de regeling gewijzigd.

Hoofdstuk 6 (Artikel 22 t/m 26)

Geen toelichting.

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 24 maart 2020

Onderwerp: Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies

Kenmerk: 1378622/1378649

Bijlagen:
Ontwerpbesluit
Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies

1. Inleiding

Aanleiding

Sinds 1996 is de Stelling van Amsterdam UNESCO Werelderfgoed. De provincie Noord-Holland is samen met de provincie Utrecht siteholder voor dit werelderfgoed. Dit betekent dat deze provincies verantwoordelijk zijn voor de bescherming en het uitdragen van de uitzonderlijke waarde van dit werelderfgoed. Omdat maar een klein gedeelte van de Stelling van Amsterdam in de provincie Utrecht is gelegen en deze provincie lange tijd niets deed aan het bekend maken van de Stelling van Amsterdam is de samenwerking met Utrecht als siteholder nu niet vastgelegd in een bestuurlijke overeenkomst.

In december 2018 heeft de ministerraad ingestemd met het voorstel aan UNESCO tot de uitbreiding van de Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In januari 2019 is het dossier "Dutch Water Defence Lines- SBM aangeboden aan Unesco. Het werelderfgoedcomité zal in juli 2020 besluiten of de Nieuwe Hollandse Waterlinie wordt toegevoegd aan de werelderfgoedlijst als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam. Wanneer dit besluit wordt genomen gaat het om werelderfgoed wat gelegen is in vijf provincies, namelijk Noord-Holland, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Zuid-Holland. Om gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor dit werelderfgoed op te nemen wordt het noodzakelijk gevonden om dit bestuurlijk goed te borgen. Daarom wordt voorgesteld om het Gemeenschappelijk orgaan siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies waarin de provincies deelnemen, zodat deze Provincies gezamenlijk de regie kunnen voeren over het gehele werelderfgoed Hollandse Waterlinies en voor het Rijk als eerste aanspreekpunt kunnen fungeren voor zaken die betrekking hebben op de werelderfgoedstatus. Omdat maar een klein gedeelte in de provincie Zuid-Holland is gelegen heeft deze provincie zich al eerder teruggetrokken uit de

samenwerking rond de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Zuid-Holland neemt dan ook niet aan dit Gemeenschappelijk Orgaan. Wel vindt er afstemming plaats over de bescherming van het werelderfgoed.

Argumenten voor oprichting van gemeenschappelijk orgaan
Op 2 februari 2015 hebben Provinciale Staten van Noord-Holland de 'Nota verbonden partijen 2014' vastgesteld. Deze nota is opgesteld om te beoordelen of een deelname van de provincie in lijn is met de door de provincie gedefinieerde publieke belangen en om spelregels vast te leggen op welke wijze deze deelname vanuit de provincie wordt ingevuld.

Een gemeenschappelijke regeling is één van de vier vormen van verbonden partijen naast deelnemingen, stichtingen en verenigingen.

In deze nota zijn de volgende toetsingscriteria opgenomen voor een (nieuwe) deelneming van de provincie Noord-Holland:

1. Er dient sprake te zijn van een publiek belang

2. Het publieke belang dient vertaald te zijn in duidelijke beleidsdoelstellingen;

3. Er moet een afweging plaatsvinden van mogelijke instrumenten, waaruit blijk dat het instrument van een deelneming het beste bijdraagt aan realisatie van de beleidsdoelstellingen;

4. Er wordt een duidelijke strategie voor de strategie voor de aansturing van de deelneming vastgesteld;

5. Er moet expliciet een exit-strategie worden geformuleerd met de voorwaarden waaronder de provincie kan stoppen met de deelneming;

6. Er wordt gestreefd naar een passend rendement;

7. De risico's van de deelneming worden vooraf in kaart gebracht en periodiek gemonitord.

De doelstellingen van het Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies en de inhoud van voorliggende Gemeenschappelijk regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse waterlinies zijn getoetst aan deze toetsingscriteria van de Nota verbonden partijen 2014.

Ad 1 Er dient sprake te zijn van een publiek belang
Behoud en uitdragen van de universele waarde van het UNESCO werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies is van internationaal, nationaal en provinciaal publiek belang. Dit publiek belang kan niet louter met wet- en regelgeving geborgd worden. Er moet een goede samenwerking zijn tussen betrokken provincies maar er is ook een goede samenwerking met gemeenten, waterschappen, eigenaren, exploitanten en vrijwilligersorganisaties noodzakelijk.

De essentie van de zorg voor het cultureel erfgoed ligt in zorgvuldige overdracht van generatie op generatie. In veel gevallen kunnen we die zorg met een gerust hart aan de huidige eigenaren en gebruikers overlaten. Er zijn echter erfgoed-opgaven die het belang, de interesse, de draagkracht of de kennis van eigenaren en gebruikers te boven gaan. Waar publieke belangen of verantwoordelijkheden aan de orde zijn, komt de overheid in beeld. De overheidsrol is aanvullend op de rol van eigenaren en particuliere initiatiefnemers. Het stelsel van monumentenzorg in Nederland is op die privaat-publieke interactie gebaseerd. De zorg voor het toekomstig werelderfgoed Hollandse Waterlinies gaat het belang van eigenaren en gebruikers te boven. De Hollandse Waterlinies bestrijkt een groot deel van Nederland: van Amsterdam via Muiden, langs Utrecht via het Gelderse Rivierengebied tot aan de Biesbosch. Het publiek belang hebben de vier provincies zich aangetrokken.

Ad 2 Duidelijke beleidsdoelstelling
De Stelling van Amsterdam heeft al een UNESCO-werelderfgoedstatus. In het coalitieakkoord Duurzaam doorpakken! is opgenomen dat wij ons inzetten om de forten van de Stelling van Amsterdam te beschermen en een nieuwe bestemming te geven en dat we onze inzet continueren en verkennen op welke wijze we ook de landschappelijke, recreatieve en educatieve waarde van de liniedijken kunnen versterken.

De UNESCO-werelderfgoedstatus heeft naast kansen ook verplichtingen. Voor UNESCO is de minister het eerste aanspreekpunt als het gaat om beschermen en in stand houden van werelderfgoederen. Voor het Rijk is de siteholder van een werelderfgoed de eerstverantwoordelijke (aanspreekpunt) voor zaken die betrekking hebben op de werelderfgoedstatus. Een siteholder hoeft geen eigenaar te zijn van het werelderfgoed.
Alle werelderfgoederen in Nederland hebben een siteholder. De siteholder voert de bestuurlijke regie over het hele werelderfgoed. Taken van de siteholder zijn bijvoorbeeld afstemming van beleid tussen partners, publiekscommunicatie en educatie, verspreiden van kennis over onderhoud en beheer, en monitoring van de staat van het werelderfgoed. De siteholder heeft een regisserende en faciliterende rol en is geen uitvoerder van ruimtelijke projecten.
Als de uitbreiding met de Nieuwe Hollandse Waterlinie succesvol verloopt, hebben de provincies Gelderland, Utrecht, Noord-Holland en Noord-Brabant afgesproken om vanwege de grote omvang van de ‘Hollandse Waterlinies’, samen de verantwoordelijkheid voor het werelderfgoed

op zich te nemen. Om de onderlinge rollen, taken en verantwoordelijkheden voor nu en in de toekomst helder te regelen, is een structureel samenwerkingsverband noodzakelijk.

Ad 3 Een gemeenschappelijke regeling is het beste instrument
De vier provincies zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de regie over het werelderfgoed. Om dit goed te kunnen borgen en dit ook in de richting van het Rijk te kunnen aantonen is het noodzakelijk dat dit bestuurlijk wordt uitgevoerd via een formeel samenwerkingsverband. De gezamenlijke rol van de vier provincies als siteholder van werelderfgoed Hollandse Waterlinies, betreft een publiekrechtelijke samenwerking. Een publiekrechtelijke samenwerking kan worden vormgegeven o.g.v. de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Juristen van de vier provincies hebben gezamenlijk afgewogen welke van de drie samenwerkingsvormen uit de WGR het meest passend is:

- *Centrumregeling*:

Dit betreft de lichtste vorm van samenwerking o.g.v. WGR. Hierbij ontstaat geen bestuurlijke koepel met eigen bestuurlijke identiteit, die zorgt voor gezamenlijkheid en stabiliteit. Daarom vinden we deze vorm minder geschikt.

- *Gemeenschappelijk Orgaan (GO)*:

Met een GO organiseren we een bestuurlijke koepel voor de siteholder, waarin vier provincies bestuurlijk vertegenwoordigd zijn en waar bindende besluiten kunnen worden genomen. Deze bestuurlijke identiteit voor de siteholder zorgt voor gezamenlijkheid en stabiliteit. Ook leidt dit tot één aanspreekpunt voor Rijk, Unesco en andere stakeholders met bestuurlijke identiteit i.p.v. slechts een ambtelijk loket bij één of meerdere provincies.

Een GO heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid en kan derhalve niet zelfstandig optreden als werkgever of opdrachtgever. Het GO moet daarvoor gebruik maken van de rechtspersoonlijkheid van één van de deelnemende provincies. De provincie Utrecht heeft zich bereid verklaart om het GO te vertegenwoordigen voor deelname aan het maatschappelijk verkeer en het (privaatrechtelijk) rechtsverkeer. Dit wordt via een mandaatbesluit geregeld.

- *Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO):*

De BVO is een variant die voorziet in eigen rechtspersoonlijkheid en kan zelfstandig optreden als werkgever of opdrachtgever. Vooralsnog achten we een eigen rechtspersoonlijkheid niet nodig, omdat gebruik kan worden gemaakt van de rechtspersoonlijkheid van de provincie Utrecht t.b.v. sluiten van contracten, in dienst nemen of inhuren van personeel en overige deelname aan (privaatrechtelijk) rechtsverkeer. Desgewenst kan in de toekomst altijd nog worden overgestapt naar BVO-variant.

Derhalve achten we op dit moment de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan de meest passende vorm voor publiekrechtelijke samenwerking van de vier provincies. Binnen het Gemeenschappelijk Orgaan kunnen de colleges van GS met elkaar afspraken maken over de uitvoering van het siteholderschap. Hiermee ontstaat duidelijkheid naar alle relevante partijen over de invulling van het siteholderschap door de vier provincies.

Onder de voorwaarden dat de nominatie succesvol verloopt en de desbetreffende Provinciale Staten toestemming geven, wordt voorgesteld een Gemeenschappelijk Orgaan op te richten voor de uitvoering van het siteholderschap.

Het Gemeenschappelijk Orgaan krijgt namens de vier provincies een duidelijke beleidsdoelstelling namelijk het beschermen, beheren en uitdragen van de werelderfgoedwaarde van de werelderfgoedsite waarbij gebruik wordt gemaakt van wet- en regelgeving op het gebied van monumenten- en ruimtelijk beleid en waarbij coördinatie en samenwerking nodig is om dit te kunnen vervullen. De colleges van GS verlenen middels het voorliggende mandaatbesluit mandaat aan het Gemeenschappelijk Orgaan voor besluiten ter uitvoering van hetgeen nodig is voor uitvoering van o.a. de volgende taken:

- Benodigde afstemming en communicatie verzorgen tussen alle betrokken publieke en private partijen;
- Stimuleren en controleren van de bescherming en het behoud van de werelderfgoedsite Hollandse Waterlinies als geheel;
- opstellen, actualiseren en realiseren van het managementplan van het werelderfgoed;
- verantwoording naar het Rijk over zaken die rondom het werelderfgoed spelen;
- nakomen van rapportageverplichtingen naar UNESCO.

Ad 4 Strategie voor aansturing

Voorgesteld wordt om de portefeuillehouder Cultuur en erfgoed aan te wijzen als lid van het Gemeenschappelijk Orgaan en bovendien als voorzitter omdat de provincie Noord-Holland al sinds 1996 siteholder is van de Stelling van Amsterdam en omdat het grootste oppervlakte van de Hollandse waterlinies in Noord-Holland gelegen is. Voorafgaande aan de vergadering van het Gemeenschappelijk Orgaan wordt de agenda van deze vergadering besproken in een vergadering van Gedeputeerde Staten met een integraal ambtelijk advies waarbij de relevante beleidsinhoudelijke financiële juridische aspecten worden gewogen.

De ontwerpbegroting van het Gemeenschappelijk Orgaan zal 8 weken voor behandeling in het Orgaan naar provinciale staten van de deelnemende provincies worden gestuurd. Provinciale Staten kunnen een zienswijze over die begroting naar voren brengen welke zal worden betrokken in de behandeling van de ontwerpbegroting in het Gemeenschappelijk Orgaan.

Ad 5 Exit-strategie
Het siteholderschap gaat pas in op het moment van toekennen van de werelderfgoedstatus. Afwijzing betekent dat het siteholderschap niet ingaat, de gemeenschappelijke regeling niet getroffen wordt en het gemeenschappelijk orgaan niet wordt opgericht.

In artikel 20 van de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen op welke wijze een uittreding zou kunnen plaatsvinden. Het is de bedoeling dat partijen na een verzoek tot uittreding binnen zes maanden een voorstel gereed hebben over de condities en voorwaarden voor uittreding. Vaste jurisprudentie gaat ervan uit dat de uittredende partij nog vijf jaar deelname af kan kopen.

Ad 6 Rendement
Financieel rendement is niet van toepassing bij deze gemeenschappelijke regeling.

Ad 7 Risico's
Er zijn geen financiële risico's verbonden aan deze deelneming. De uitgaven moeten passen binnen de vastgestelde begroting. Ook zijn er geen overige risico's omdat er geen bestuurlijke bevoegdheden worden overgedragen aan het gemeenschappelijk Orgaan. Bovendien krijgt het Gemeenschappelijk Orgaan geen eigen rechtspersoonlijkheid maar zal de provincie Utrecht het Gemeenschappelijk Orgaan vertegenwoordigen voor deelname aan het maatschappelijk verkeer en het privaatrechtelijk rechtsverkeer waarbij de inkoopregels van deze provincie zullen gelden.

Bevoegdheid
Ingevolge artikel 40 Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) kunnen de colleges van Gedeputeerde Staten van twee of meer provincies, ieder voor zover zij voor de eigen provincie bevoegd zijn, een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die provincies. Gedeputeerde Staten gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van Provinciale Staten. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Om als gezamenlijke provincies goed de taken te kunnen vervullen van het beschermen en het uitdragen van de uitzonderlijke waarde van het UNESCO werelderfgoed is het belangrijk om dit via de oprichting van een gemeenschappelijk orgaan te regelen.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiering
Voor de invulling van het siteholderschap is structureel een gezamenlijk budget nodig. Het totale budget voor het siteholderschap is op basis van de te verwachten taken en de ervaringen met de huidige samenwerking, geraamd op maximaal € 1 miljoen per jaar. De bijdrage per provincie is nu bepaald op grond van de financiële verdeelsleutel: 30% - 30% - 30% - 10%. De provincies Gelderland, Utrecht en Noord-Holland dragen elk voor 30% bij en Noord-Brabant voor 10%. Als de nominatie succesvol verloopt, is dit bedrag structureel nodig vanaf 2021. Deze structurele bijdrage van maximaal € 300.000,- kan worden gedekt van de begrotingsmiddelen Stelling van Amsterdam/NHW .

Communicatie
De communicatie wordt vooruitlopend op de oprichting van het gemeenschappelijk orgaan verzorgd door het Linieteam Hollandse Waterlinies.

(Burger)participatie Heel veel burgers zijn betrokken bij het onderhoud en toegankelijk maken van de vele forten en andere onderdelen van de Hollandse Waterlinies. Zonder hun bijdrage is het niet mogelijk om zo'n groot werelderfgoed goed te kunnen beheren.

4. Proces en procedure

Ook Provinciale Staten van Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant dienen in te stemmen met deze gemeenschappelijke regeling en het mandaadbesluit. Na eerst een positief besluit van het UNESCO werelderfgoedcomité treedt de regeling pas in werking op de dag volgend op de dag na publicatie van de regeling door de provincie Utrecht in de Staatscourant. Er staat een vergadering gepland van het Werelderfgoedcomité in juli a.s. maar zeer waarschijnlijk wordt deze uigesteld naar een latere datum.Uitstel of terugverwijzen leidt derhalve tot een latere ingangsdatum van deze regeling. Afwijzing betekent dat deze regeling niet doorgaat.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 25-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

overwegende dat oprichting van Gemeenschappelijk orgaan Hollandse waterlinies gewenst is zodat de provincies Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant gezamenlijk de regie kunnen voeren over het hele werelderfgoed Hollandse Waterlinies en voor het Rijk als eerste aanspreekpunt kunnen fungeren voor zaken die betrekking hebben op de wereldergoedstatus.

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 24 maart 2020;

gelet op:

- Nota verbonden partijen 2014
- het advies van betreffende Statencommissie,

besluiten:

1. Kennis te nemen van de 'Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies'

2. Kennis te nemen van het 'Besluit mandaat aan Gemeenschappelijk orgaan werelderfgoed Hollandse Waterlinies

3. Toestemming te geven tot het treffen van de Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Advies aan Provinciale Staten

T.b.v. Statenvergadering d.d.	29 juni 2020
Commissie	Economie, Financiën en Bestuur
Datum commissievergadering	18 juni 2020

Onderwerp: Voordracht 25: Voordracht Oprichting Gemeenschappe Orgaan Hollandse Waterlinies

Uw contactpersoon
M.C.A. de Zwart
AD/STG

Doorkiesnummer 023-514 3756
zwartm@noord-holland.nl

22 juni 2020

De commissie Economie, Financiën en Bestuur adviseert om de Statenvoordracht als hamerstuk te agenderen voor de PS-vergadering van 29 juni 2020.
Voor de gemaakte opmerkingen zie hieronder het uittreksel uit het conceptverslag van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 18 juni 2020.

15.a. Erfgoed: Voordracht Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies
Dhr. **Kanik** (D66) erkent de noodzaak om ten behoeve van een intensieve samenwerking met andere provincies hier een gemeenschappelijk orgaan voor op te richten.
Artikel 9.3, uitvoeren van de taken, komt ten laste van de begroting van het orgaan. Het orgaan bepaalt welke activiteiten niet als gezamenlijk worden beschouwd en daarom voor rekening van de afzonderlijke provincies komen. Aan welke activiteiten moet hier gedacht worden?
In artikel 11 staat dat het gemeenschappelijke orgaan PS informeert tenzij verstrekking van informatie in strijd is met het openbaar belang. Graag een toelichting. Welke toetsingscriteria zijn hier geldig? PS is het hoogste orgaan en informatie onthouden is een zwaar middel. Eventueel kunnen GS PS onder geheimhouding informeren. Graag een toelichting.

Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat vier provincies gaan samenwerken. Gezamenlijk regie voeren mag niet betekenen dat andere provincies moeten instemmen met een ruimtelijke ontwikkeling in Noord-Holland en desgevraagd is geantwoord dat de bevoegdheid voor dit beleid bij de provincies blijft. Er wordt ingestemd met het voorstel.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) stelt het op prijs dat de provincies het site-holderschap van een UNESCO monument serieus nemen want dat is een zware verantwoordelijkheid. Na de aanwijzing moet hieraan verder invulling gegeven worden. Het voorstel is akkoord.

De **voorzitter** leest de bijdrage van mw. Bezaan (PVV) voor. Op blz. 4 staat vermeld dat vier provinciale juristen gezamenlijk hebben beoordeeld welke van de drie samenwerkingsvormen van de WGR het meest passend is. Waarom vinden GS de Centrumregeling minder geschikt? Aanvullend een vraag over rol van PS. Op blz. 6 staat dat PS een zienswijze kunnen indienen over de ontwerpbegroting van het gemeenschappelijk orgaan, welke zienswijze wordt betrokken bij de behandeling van de ontwerpbegroting. Zijn er nog andere momenten waarop PS inbreng kunnen leveren? Zou de rol van PS bij een Centrumregeling groter zijn geweest dan nu het geval is?

Mw. **Van Meerten** (VVD) sluit zich aan bij deze vraag. Een zienswijze op de ontwerpbegroting over dit belangrijke onderwerp is best mager bij een GR. Misschien willen GS kaders meegeven op het beleidsmatige terrein van het gemeenschappelijk orgaan. Kunnen GS deze kaderstellende rol bij het beleidsplan meer vormgeven?

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) stemt in met de voordracht, maar graag een toelichting op de rol van het gemeenschappelijke orgaan, dat het eerste aanspreekpunt wordt. Gaat dit orgaan zich ook bemoeien met de rol van ICOMOS als adviesorgaan van UNESCO? Het kan toch niet zo zijn dat de rol als adviesorgaan wordt overgenomen door het gemeenschappelijke orgaan, zoals bijvoorbeeld bij de A8/A9. Kunnen GS garanderen dat het orgaan zich zal beperken tot het beschermen en uitdragen van uitzonderlijke waarden?

Mw. **Abdi** (PvdA) vraagt een toelichting op de verdeelsleutel tussen de provincies van 30-30-30-10.

Ines Kostiç (PvdD) erkent het nut van een gemeenschappelijk orgaan, maar met dit orgaan moet integraal maximaal worden ingezet op de bescherming van het erfgoed en een schone en natuurinclusieve omgeving van het erfgoed. Alle economische activiteiten moeten in dienst staan van dit doel en daarvoor een meerwaarde leveren. Eerder is het voorstel aangenomen om zwerfafval aan te pakken en een afvalvrije provincie te worden. GS worden verzocht dit aspect te betrekken bij bescherming van het erfgoed.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat de GR vooral nodig is in het traject naar de nominatie toe en hopelijk eindigt dit in de toekenning van de nominatie. Er wordt door de provincies al jarenlang samengewerkt om hiernaar toe te werken en onderdeel hiervan was de afstemming van ruimtelijk beleid voor een optimale bescherming. Nu wordt dit officieel gemaakt voor de aanvraag. Het ruimtelijk beleid blijft bij de provincie, maar wel wordt onderling afgestemd hoe de provincies de bescherming vormgeven. De verdeelsleutel is gebaseerd op de grootte van het grondgebied in de Hollandse Waterlinie. Deze verbinding wordt voor de lange termijn aangegaan en jaarlijks wordt aan PS een jaarrekening, jaarverslag en kadernota voorgelegd, dat is het moment om er met elkaar over te spreken. De gedeputeerde stelt voor om – gezien het feit dat het een nieuwe vorm van samenwerking betreft – er de komende tijd vaker met elkaar over te spreken. Een goed moment is het bespreken van het nieuwe beleid van Noord-Holland voor de Stelling van Amsterdam dat aan het eind van het jaar aan PS wordt toegestuurd. Dit is een goed moment voor PS om aanvullende kaders mee te geven aan GS. Artikel 9.3.1. ziet enkel op gezamenlijke activiteiten in het kader van communicatie en marketing en het overige beleid blijft bij de provincie. De huidige samenwerking wordt nu officieel vastgelegd omdat dit nodig is voor het doen van een aanvraag van een werelderfgoedstatus. Het gaat enkel over het neerzetten van het internationale merk van de Hollandse Waterlinie. Artikel 11, groot openbaar belang. Alle informatie wordt aan PS verstrekt, maar de uitzondering in de informatieverschaffing ziet op een bijzonder geval dat in de wet GR genoemd is. Zwerfafvalproblemen moeten door de provincies zelf worden opgepakt. Dat is geen taak voor de GR.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt of de GR eigen beleidsdoelen kent. Waar wordt dat vastgelegd?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat het vooral is gericht op de samenwerking. Gezamenlijk is men verantwoordelijk voor bescherming van het werelderfgoedstatus, maar elke provincie neemt dat op in het eigen ruimtelijke beleid. Dit is niet afdwingbaar. De beleidsagenda van de GR ziet niet op het ruimtelijke beleid, dat is met name gericht op communicatie en marketing.

Ines Kostiç (PvdD) verzoekt de gedeputeerde om het grote belang van de gezamenlijke aanpak van zwerfaval mee te nemen naar de overleggen met de andere provincies, juist omdat zwerfafval over de provinciegrenzen heengaat.

Gedeputeerde **Pels** vindt de aanpak van zwerfafval belangrijk, maar zij betwijfelt of het zinvol is om het op deze tafel van de GR voor te leggen, want er is de komende tijd nog veel werk te verrichten ten aanzien van de nominatie. Helaas moet zij de PvdD teleurstellen. Bij het aangaan van een Centrumregeling is er één provincie die taken gaat uitvoeren, maar nu heeft elke provincie een eigen aandeel in de GR, daarom is daarvoor gekozen. De vraag van D66 over artikel 11, het begrip 'groot openbaar belang' is afkomstig uit de wet GR, maar alle informatie die kan worden verstrekt, zal zeker aan PS worden verstrekt. Dit artikel is voorzichtigheidshalve opgenomen.

De **voorzitter** constateert dat de meerderheid de voordracht als hamerstuk voor PS wil agenderen.

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3320
Extern Zaak ID	1428580
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	9
Omschrijving	Jaarstukken 2019 (VD-22).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

In de jaarstukken 2019 legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de behaalde output in het jaar 2019. Het college besluit de jaarstukken 2019 ter besluitvorming toe te zenden aan Provinciale Staten.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. J. Koning
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992
koningj@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 MEI 2020

Kenmerk
1428580/1428624

Uw kenmerk

Betreft: Jaarstukken 2019

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de jaarstukken 2019

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)
- Voordracht PS
- Jaarstukken 2019

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2019 1
Jaarverslag 3
1. Inleiding en leeswijzer 4
2. In één oogopslag 6
3 Programmaverantwoording 2019 8
Programma 1. Openbaar bestuur 9
Programma 2. Bereikbaarheid 22
Programma 3. Water 41
Programma 4. Milieu 49
Programma 5. Ruimte 58
Programma 6. Groen 75
Programma 7. Cultuur en Erfgoed 91
Programma 8. Financiën en Bedrijfsvoering 99
4 Paragrafen 106
5 Jaarrekening 161
5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting 162
5.2 Balans en toelichting 197
5.3 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld 265
5.4 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58) 266
6 Bijlagen 270

Jaarverslag

1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Het afgelopen jaar 2019 bestond bestuurlijk gezien uit twee delen. Na de Statenverkiezingen van 20 maart 2019 is ons nieuwe college aangetreden en hebben we onze ambities geformuleerd in het coalitieakkoord *Duurzaam doorpakken!* Deze jaarstukken zijn dan ook een verantwoording van het oude en nieuwe college. Wij maken ons sterk voor een duurzaam, bereikbaar, leefbaar en innovatief Noord-Holland. Het coalitieakkoord laat ook zien dat het provinciale college een groot belang hecht aan het thema duurzaamheid, net als veel nieuwe gemeentebesturen in 2018 al deden. In juni 2019 is bovendien het Klimaatakkoord gesloten.

In *Duurzaam doorpakken!* hebben we een bedrag van in totaal zo'n € 200 miljoen uitgetrokken voor investeringen ten behoeve van schone energie, een betere bereikbaarheid per fiets, auto en openbaar vervoer, en thema's als cultuurhistorie, natuur en een gezonde leefomgeving.

De provincie Noord-Holland doet meer dan alleen financieren. De provincie beschikt ook over sturend vermogen op basis van een eigen pakket aan instrumenten. Daarbij hebben we als middenbestuur ook partners nodig. Succesvol provinciaal beleid bestaat uit constructief samenwerken, op basis van de juiste beleidskeuzes. *Duurzaam doorpakken!* is dan ook uitdrukkelijk een akkoord op hoofdlijnen. Het coalitieakkoord straalt samenwerkingsgerichtheid uit en biedt ruimte voor inbreng van betrokkenen. De regio is hierbij steeds meer het dominante schaalniveau. Daar zijn maatschappelijke vraagstukken aan de orde, opereren bedrijven en gemeenten en werken andere overheden onderling samen.

We zijn in 2019 voortvarend gestart met het uitvoeren van onze ambities. We werken hard aan het vormgeven van het nieuwe beleid op het terrein van klimaat en energietransitie, duurzame verstedelijking en bereikbaarheid, leefbaarheid en economie, vitaal landelijk gebied en openbaar bestuur.

De in 2018 vastgestelde provinciale Omgevingsvisie NH2050 vormt een ruimtelijk richtsnoer en het strategische langetermijnbeleid van de provincie. De komende jaren brengen we de begroting meer in verhouding met onze doelstellingen uit de Omgevingsvisie.

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt de uitvoering op veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Ook kijken we naar samenhang in en samenwerking met rijk en gemeenten voor mogelijke steun- en herstelmaatregelen. Op dit moment (mei 2020) is het beeld dat het meeste werk bij de provincie Noord-Holland gewoon door kan gaan. Er wordt door medewerkers volop vanuit huis gewerkt. Provinciale Staten hebben de mogelijkheid om digitaal te vergaderen.

Inmiddels is een set van maatregelen beschikbaar om de economie in de provincie te ondersteunen. Er is een online spreekuur voor ondernemers opgezet, er wordt soepel omgegaan met bestaande financieringen, er is coulance voor evenementen en het uitgangspunt is dat alle bouwactiviteiten en aanbestedingen zoveel als mogelijk worden voortgezet. Daarnaast is er mogelijkheid voor overbruggingskredieten, de Corona-OverbruggingsLening (COL), voor startups, scale-ups en innovatieve mkb'ers. Om het effect op de Noord-Hollandse economie in beeld te brengen, is een impact-analyse uitgevoerd en een monitor opgezet.

De huidige situatie kan leiden tot een andere inzet van onze middelen om onze ambities zo effectief mogelijk waar te maken. De jaarlijkse begroting is in dat geval het instrument om bij te sturen.

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven wij u een overzicht van de opbouw van de jaarstukken en lichten we een aantal algemene onderdelen toe. Het 'Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)' schrijft voor welke onderdelen verplicht moeten zijn opgenomen in de jaarstukken van een provincie. Onze jaarstukken voldoen aan die voorschriften. De jaarstukken 2019 van de provincie Noord-Holland zijn als volgt opgebouwd:

- Inleiding en leeswijzer
- Jaarverslag
    - Programmaverantwoording
    - Paragrafen
- Jaarrekening
    - Overzicht van baten en lasten en toelichting
    - Balans en toelichting
    - Sisa-verantwoording
- Bijlagen

Jaarverslag

Het jaarverslag omvat de inhoudelijke verantwoording over het jaar 2019. In het jaarverslag wordt per begrotingsprogramma beschreven wat de provincie heeft bereikt in 2019, wat de provincie hiervoor heeft gedaan en hoeveel dit heeft gekost. Het jaarverslag bestaat uit 8 programma's die zijn onderverdeeld in beleidsdoelen en operationele doelen. Ieder programma begint met een afbeelding van de doelenboom waarin is weergegeven uit welke beleids- en operationele doelen het programma bestaat.

De jaarrekening

De financiële jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten worden de grote afwijkingen in de uitgaven en inkomsten ten opzichte van de begroting verklaard. De balans geeft een beeld van de financiële positie van de provincie Noord-Holland.

2. In één oogopslag

Programma

	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil
Lasten	520.748	598.725	488.024	110.701
Baten	-457.883	-474.877	-501.266	26.389
Saldo van baten en lasten	**62.865**	**123.848**	**-13.242**	**137.090**
Stortingen reserves	623.690	851.570	843.052	8.518
Onttrekking reserves	-686.555	-971.754	-865.443	-106.311
Resultaat	**0**	**3.664**	**-35.634**	**39.298**

Analyse van het resultaat

Toelichting

Resultaat

Het rekeningresultaat 2019 bedraagt € 35,6 miljoen voordelig. Het begrote resultaat na de laatste begrotingswijziging bedroeg € 3,6 miljoen nadelig. Dit betekent dat het resultaat € 39,3 miljoen voordeliger is dan verwacht bij de laatste begrotingswijziging.

Uitgaven (lasten)

De provincie heeft in 2019 € 488 miljoen uitgegeven ten behoeve van de beleidsterreinen Openbaar bestuur, Bereikbaarheid, Water, Milieu, Ruimte, Groen en Cultuur en erfgoed. De uitgaven zijn € 111 miljoen lager dan begroot. Het grootste verschil in de uitgaven ten opzichte van de begroting zit in de programma's Bereikbaarheid, Groen en Ruimte.

Binnen het programma bereikbaarheid zijn de voornaamste oorzaken voor de lagere uitgaven het uitstel van de subsidie aan de Zaanbrug, de Boerenverdrietsluis en diverse OV-subsidies die niet verleend dan wel lager uitgevallen zijn. Daarnaast zijn er minder kosten gemaakt ten aanzien van groot onderhoud wegen.

Een wijziging in de systematiek bij het waarderen van grondaankopen veroorzaakt een groot deel van de lagere uitgaven binnen het programma Groen.

De lagere uitgaven binnen het programma Ruimte worden voornamelijk veroorzaakt doordat subsidies vanuit de beleidsterreinen wonen en ov-knooppunten aan het Knooppunt Kogerveld niet meer in 2019 verleend konden worden.

Inkomsten (baten)

De provincie heeft in 2019 € 501 miljoen aan inkomsten(baten) ontvangen. De grootste bronnen van inkomsten voor de provincie zijn:

- Lokale heffingen, provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting): € 218 miljoen;
- Algemene uitkering vanuit het Rijk, Provinciefonds: € 193 miljoen;
- Ontvangen dividend: € 21 miljoen.

Reservemutaties
Vanuit de reserves is in 2019 € 268 miljoen onttrokken ten behoeve van uitgaven in 2019. Er is in 2019 € 245 miljoen gestort in de reserves ten behoeve van uitgaven in toekomstige jaren. Het resterende deel van de totale storting van € 843 miljoen en de totale onttrekkingen van € 865 miljoen zoals weergegeven in de rekening in 1 oogopslag bestaat uit de overheveling van € 598 miljoen tussen de verschillende reserves in het kader van de herschikking van de bestemmingsreserves in 2019.

Zie voor een volledige toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting het overzicht baten en lasten (5.1) en de toelichting hierop.

3 Programmaverantwoording 2019

Programma 1. Openbaar bestuur

Doelenboom

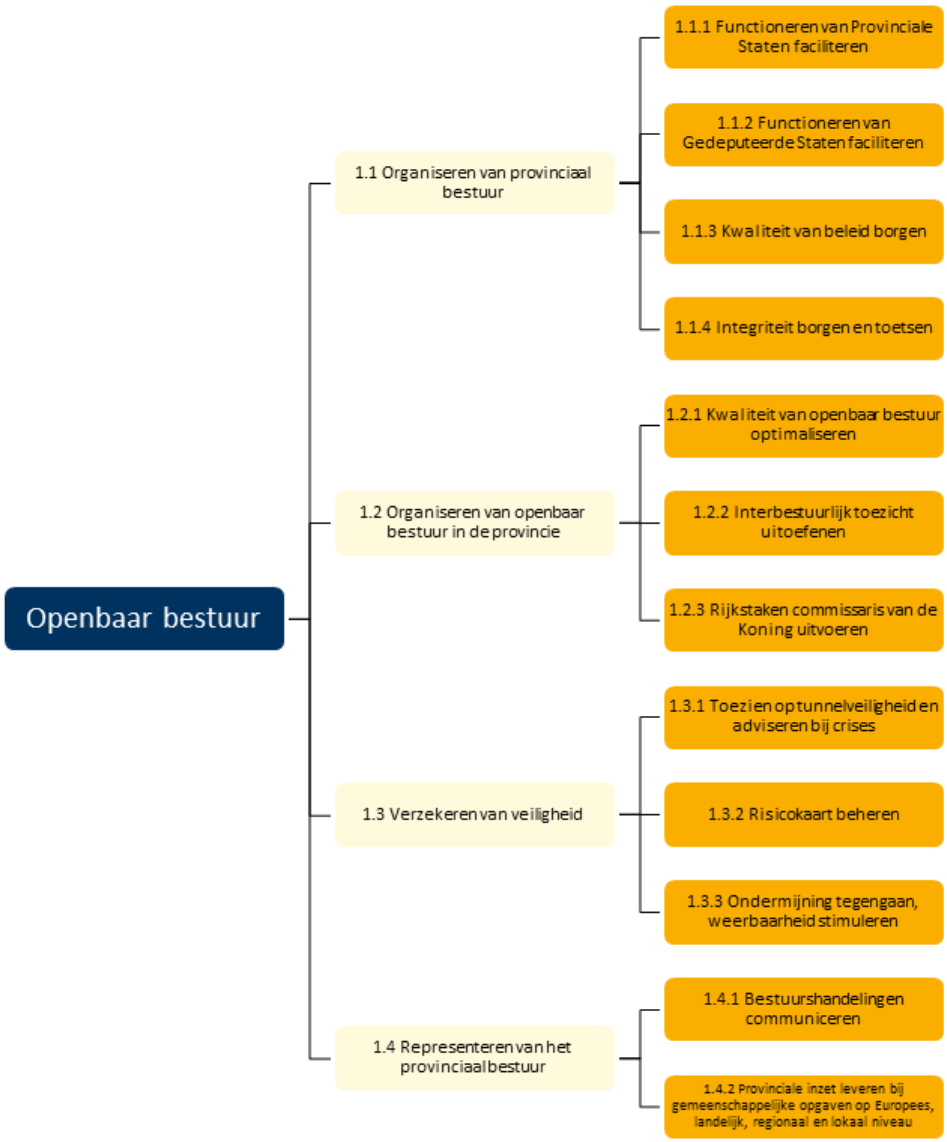

Maatschappelijk doel

Inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een goed functionerend bestuur. Wij zetten daar op in door de financiële handel en wandel van gemeenten strak te volgen, regelmatig te overleggen met gemeentebesturen over het openbaar bestuur, duidelijk te communiceren over wat we zelf doen en door het vertegenwoordigen van de Noord-Hollandse belangen in Europa, Den Haag en de regio.

Wettelijk beleidskader

- Gemeentewet
- Provinciewet
- Wet revitalisering generiek toezicht

- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Intrekkingswet WGR+
- Wet algemene regels herindeling
- Beleidskader gemeentelijke herindeling, BZK, 2018
- Ambtsinstructies commissaris van de Koning
- Wet veiligheidsrisico's
- Wet Bibob
- Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Warvw)
- Regeling provinciale risicokaart
- Registratiebesluit externe veiligheid
- Wet milieubeheer
- Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI)

Provinciaal beleidskader

- Ruimtelijke-economische Actie-Agenda-2016-2020 (MRA)
- Europastrategie Noord-Holland 2017-2021
- IBT-beleid 2018-2021, inclusief Uitvoeringsplan 2018 en 2019/2020
- Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Holland
- Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)
- Aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht
- Beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing
- · Instellingsbesluit Eenheid Screening en Bewakingsaanpak 2019
- · Beleidsregel Wet Bibob Noord-Holland 2019
- Gedragscode integriteit voor Statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commisaris van de Koning van de provincie NH 2012
- Regeling gedragscode ambtelijke integriteit
- Regeling melden vermoeden misstand
- Agenda toekomst van het toezicht

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 1 — Openbaar bestuur

	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	23.281	25.062	21.034	4.028
Baten	-105	-122	-333	211
Saldo van baten en lasten	23.176	24.940	20.701	4.239
Stortingen reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-183	-2.770	-2.310	-460
Resultaat	**22.993**	**22.170**	**18.391**	**3.779**

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

Toelichting

Prioriteiten

- De verkiezingen van Provinciale Staten op 20 maart 2019 en de vorming van een nieuw college van Gedeputeerde Staten hebben plaatsgevonden.

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Toelichting

Reguliere werkzaamheden ter facilitering van de leden van Provinciale Staten betreffen onder andere: het voorbereiden en afhandelen van Statenvergaderingen en commissievergaderingen, het organiseren van de Willem Arondéuslezing, het verwerken van binnengekomen schriftelijke vragen en het organiseren van een Statendag.

Bijzonderheden voor het jaar 2019 waren: een nieuwe commissaris van de Koning, nieuwe Statenleden, een nieuw college van GS, nieuwe commissieleden en nieuwe fractieondersteuners. Bovendien hebben de fracties na de verkiezingen hun intrek genomen in een nieuw fractiehuis. Op 7 januari 2019 is de nieuwe cvdK, Arthur van Dijk, tijdens een bijzondere Statenvergadering geïnstalleerd als voorzitter van PS. Voorafgaand aan de vergadering konden de winnaars van de Meet & Greet kennismaken met de nieuwe cvdK. Dit waren Noord-Hollanders die input hadden gegeven voor de profielschets van de nieuwe cvdK. Na de vergadering was er een receptie. In de eerste weken dat de heer Van Dijk aan het werk was als cvdK heeft de Statengriffie hem ingewerkt op Provinciale Staten, het Presidium, de Agendacommissie en de werkgeverscommissie.

De verkiezingen van Provinciale Staten hebben geleid tot vertrek en de installatie van Statenleden; dit heeft geresulteerd in een geslaagde afscheids- en installatievergadering.

In de afscheidsvergadering van Provinciale Staten op 27 maart 2019 is een motie aangenomen om een vereniging voor oud-Statenleden van Noord-Holland op te richten.

Het inwerkprogramma voor de nieuwe Statenleden bevatte inhoudelijke presentaties en workshops over de volgende thema's: klimaatakkoord en energietransitie, workshop 'lezen van de jaarrekening', omgevingsverordening, Metropoolregio Amsterdam (MRA) en ontwikkelingen Noord-Holland Noord.

In het voorjaar van 2019 is er een afronding gekomen van het project Digitalisering politiek-bestuurlijk besluitvormingsproces. Daarmee is bereikt dat het hele proces in iBabs verloopt. Vanaf de documenten die een ambtenaar opstelt, naar de vergadering van een GS-staf en de GS-vergadering. Vervolgens komen de GS-stukken bij de griffie in iBabs voor de commissie- en PS-vergaderingen. De Statengriffie was actief betrokken bij de uitvoering van dit project met een afvaardiging in de werkgroep en in de stuurgroep.

In 2019 is een start gemaakt om het platform Open Stateninformatie te integreren met Open Raadsinformatie (van gemeenten) en onder te brengen onder het beheerplatform COOP. Met VNG-implementatie is een gelijk raamwerk voor meta data voor Provinciale Staten en gemeenteraden opgesteld waaraan de Open Staten- en Raadsinformatie wordt gekoppeld.

De werkgroep 100 jaar vrouwenkiesrecht die in 2018 is ingesteld, had de opdracht om onder meer een tentoonstelling en de uitreiking van een penning voor te bereiden. Op 7 maart 2019 heeft een onafhankelijke jury onder voorzitterschap van Ankie Broekers-Knol (voorzitter van de Eerste Kamer) de Ribbius Peletier penning uitgereikt aan Devika Partiman van 'Stem op een vrouw'.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Organiseren en afhandelen van vergaderingen voor Provinciale Staten	Aantal	12	12	
Afhandelen binnengekomen schriftelijke vragen van Provinciale Staten	Aantal	80	104	
Rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer	Aantal	3	1	
Opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen 2017 (BBV indicator)	Percentage	nvt	83%	Opkomstpercentage Nederland: 82% Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen 2019 (BBV indicator)	Percentage	nvt	56%	Opkomstpercentage Nederland: 56% Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen 2018 (BBV indicator)	Percentage	nvt	54%	Opkomstpercentage Nederland: 55% Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren

Toelichting

Hier worden de kosten van het faciliteren van Gedeputeerde Staten verantwoord. Het betreft onder meer secretariële en administratieve ondersteuning, het vervoer van de GS-leden en het organiseren en uitvoeren van representatieve bijeenkomsten.

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Toelichting

Onderzoeken, evaluaties en monitoring

In 2019 zijn verschillende evaluaties en monitors uitgevoerd die inzicht geven in de effectiviteit en de voortgang van het gevoerde beleid. De volgende evaluaties en onderzoeken zijn bestuurlijk ingebracht: Evaluatie Verbonden Partijen 2019, Evaluatie Programma Betrekken bij Groen, Evaluatie Eenmalige Subsidies 2019, Opvolgingsonderzoek Uitvoeringsregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid Noord-Holland, Opvolgingsonderzoek Uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur Noord-Holland. In 2019 zijn de volgende viewers en dashboards opgesteld en/of geactualiseerd: OV knooppunten planviewer, Viewer Woningbouw, Viewer Natuurbeheerplan, Viewer Ontwerp Omgevingsverordening NH2020, Viewer Waterrecreatie, Viewer verkeerseducatie. De belangrijkste in 2019 uitgevoerde/geactualiseerde monitors zijn: Monitor wonen, Monitor belevingsonderzoek OV-knooppunten, Barometer brede welvaart en welzijn, Monitor kantoren en bedrijventerreinen en Monitor Detailhandel.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Uitgevoerde beleidsonderzoeken en -evaluaties	Aantal	Minimaal 5	5	
Opgestelde en geactualiseerde op data- en gis-analyse gebaseerde viewers en dashboards	Aantal	Minimaal 5	5	
Uitgevoerde monitors	Aantal	Minimaal 5	5	

1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

GS onderzoeken de integriteit van partners van de provincie Noord-Holland. Het gaat om ontvangers van subsidies, aanvragers en houders van vergunningen, kopers van provinciaal vastgoed en winnaars van aanbestedingen. Door de betrokkenen en hun zakelijke relaties met behulp van open en gesloten bronnen te onderzoeken, minimaliseren GS het risico dat de samenwerking met de provincie door deze partijen wordt misbruikt voor het plegen van strafbare feiten zoals witwassen en milieucriminaliteit. De provincie Noord-Holland voert deze onderzoeken op verzoek ook uit voor de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel voor Noord-Hollandse gemeenten.

In 2019 hebben GS de beleidsregels ten aanzien van de integriteitstoets geactualiseerd. Dit heeft geleid tot vaststelling van één integrale beleidsregel Bibob Noord-Holland 2019. In 2019 zijn 116 Bibobtoetsen uitgevoerd. Voor de provincie Noord-Holland zijn 4 aanbestedingen, 8 vergunningaanvragen, 58 subsidies en 1 vastgoedtransactie gescreend. Voor de provincies Utrecht en Flevoland zijn in totaal 20 onderzoeken uitgevoerd. Voorts zijn er 22 overige integriteitsonderzoeken uitgevoerd en 3 Bibobtoetsen op verzoek van een gemeente.

In 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar de uitvoering van de Wet Bibob door gemeenten. Hierbij zijn door GS diverse aanbevelingen geformuleerd. Het rapport is in januari 2020 verschenen en aan PS toegezonden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Aantal uitgevoerde Bibobtoetsen	Aantal	100	116	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 1.1			Organiseren van provinciaal bestuur	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	4.696	4.859	3.868	991
1.1.2	Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren	3.781	4.022	3.036	986
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	3.428	3.340	2.795	545
1.1.4	Integriteit borgen en toetsen	688	662	626	36
	Totaal lasten	12.593	12.883	10.326	2.557
	Totaal baten	-50	-64	-280	216
	Totaal saldo	12.543	12.819	10.046	2.773
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**12.543**	**12.819**	**10.046**	**2.773**

*een positief verschil is voordelig

1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

Toelichting

Prioriteiten

- De kwaliteit van het openbaar bestuur is bevorderd door het voeren van overleg met gemeenten over hun bestuurlijke toekomst, het delen van kennis, gebruik te maken van de bevoegdheden van de provincie op grond van de Wet algemene regels herindeling (Arhi), het subsidiëren van onderzoeken naar bestuurskracht en naar versterking van bestuurskracht en regionale samenwerking.
- De provincie heeft als doel de regionale samenwerking te versterken en te komen tot regionale samenwerkingsagenda's. Op deze wijze levert de provincie samen met haar partners een bijdrage aan de aanpak van regionale en gebiedsgerichte opgaven.
- De provincie Noord-Holland heeft een actieve bijdrage geleverd aan de samenwerking in Metropoolregio Amsterdam (MRA)-verband, zowel bestuurlijk als door het leveren van ambtelijke capaciteit aan het MRA-bureau en het in belangrijke mate medefinancieren van de kosten van de *MRA.*

Omgevingsfactoren

In december 2018 is de Agenda toekomst van het toezicht aan de Tweede Kamer aangeboden. De agenda is een coproductie geweest van het Rijk (Ministeries van BZK en Financiën), IPO en VNG. In 2019 is door het Rijk, IPO en VNG het Actieplan toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht opgesteld. Met dit actieplan wordt uitvoering gegeven aan de Agenda toekomst van het toezicht.

1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Toelichting

De provincie heeft overleg gevoerd met gemeenten die in 2019 een bestuurlijke fusie voorbereidden per 2022: Weesp en Amsterdam (eerst een ambtelijke fusie in 2019), Beemster en Purmerend, Langedijk en Heerhugowaard (eerst een ambtelijke fusie in 2020). Overleg is gevoerd met de colleges van B&W en raden van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland (Landsmeer, Waterland, Edam-Volendam, Oostzaan en Wormerland) over hun bestuurlijke toekomst. Op verzoek van de minister van BZK is onderzocht of een grenscorrectie voor het dorp Spaarndam een duurzame oplossing zou zijn en draagvlak heeft. Hiervoor is na overleg met de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem en de organisaties uit Spaarndam, aan de minister geadviseerd om geen grenscorrectie uit te voeren.
De provincie Noord-Holland is nauw betrokken bij de regionale samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) die vanaf 2017 functioneert op basis van samenwerkingsafspraken en bestuurlijke spelregels die zijn vastgelegd in een convenant. Dit convenant is in de eerste helft van 2019 geëvalueerd door een externe evaluatiecommissie. De cvdK is, samen met de burgemeesters van Amsterdam en Almere, opgetreden als opdrachtgever van deze evaluatiecommissie.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Aantal adviezen over herindelingen aan minister van BZK gegeven	Aantal	2	0	Gemeenten hebben bij GS geen herindelingsadviezen ingediend.
Aantal bestuurlijke gesprekken gevoerd	Aantal	20	24	
Aantal subsidies verstrekt	Aantal	5	8	
Aantal (bestuurskracht) onderzoeken uitgevoerd	Aantal	2	0	Gemeenten hebben geen verzoeken tot bestuurskrachtonderzoeken ingediend

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Toelichting

Via het financieel toezicht bevorderen GS een gezond en evenwichtig financieel beleid en beheer bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. GS kunnen zo nodig gemeenten onder preventief toezicht plaatsen. Van de in totaal 47 Noord-Hollandse gemeenten is de begroting van 45 gemeenten geanalyseerd. GS hebben voor begrotingsjaar 2019 geen gemeenten vanwege hun financiële positie onder preventief toezicht geplaatst. In 2019 kende Noord-Holland 41 gemeenschappelijke regelingen die onder de werking van het financiële toezicht vielen. Van de in totaal 41 regelingen zijn er 33 beoordeeld. Er zijn geen gemeenschappelijke regelingen onder verscherpt toezicht geplaatst.

GS kunnen in het kader van generiek toezicht als interbestuurlijk toezichthouder ingrijpen wanneer een gemeente of waterschap de wettelijke taken niet goed uitvoert. Alle gemeenten zijn beoordeeld op de risicodomeinen omgevingsrecht, huisvesting verblijfsgerechtigden en informatiebeheer & archief.

Aan 10 gemeenten is in 2019 gevraagd een plan van aanpak in te zenden ter verbetering van hun taakuitvoering omgevingsrecht. De interventie van de provincie Noord-Holland bij de gemeente Bergen is eind 2019 afgerond. In een laatste bestuurlijk overleg met die gemeente is geconstateerd dat de gemeente de handhaving van illegaal gebruik van recreatiewoningen op orde heeft. Aan 4 samenwerkende gemeenten is een plan van aanpak gevraagd over de verbetering van het archief- en informatiebeheer in hun gemeenten. Er was 1 ambtelijk gesprek met een gemeente

over het archief- en informatiebeheer en 1 bestuurlijk gesprek met drie samenwerkende gemeenten. Er waren bij 29 gemeenten interventies op ambtelijk niveau. Bij 2 gemeenten daarnaast ook op bestuurlijk niveau, over het voldoen aan hun wettelijke taak verblijfsgerechtigden (asielzoekers met een verblijfsstatus) tijdig te huisvesten.

PS worden standaard geïnformeerd over de uitkomsten van de gehouden themaonderzoeken en praktijktoetsen, alsmede via het jaarverslag IBT. Ook het uitvoeringsplan IBT 2019/2020 en het jaarverslag 2019 zijn ter informatie aan PS toegezonden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Alle gemeenten/gemeenschappelijke regelingen beoordeeld a.d.h.v. vastgesteld toezichtregime en waterschappen beoordeeld	Percentage	100	95	
In Uitvoeringsplan bepaalde verdiepingsonderzoeken en praktijktoetsen uitgevoerd	Percentage	100	90	De themaonderzoeken illegaal gebruik op recreatieparken en RVS in zwembaden zijn uitgevoerd. Het thema Brandveiligheid zorginstellingen wordt in maart 2020 afgerond.
Toezichtoordelen over voorgaand jaar gepubliceerd	Percentage	100	100	
Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht (BBV indicator)	Aantal	nvt	0	Totaal Nederland: 4 Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

De commissaris van de Koning bevordert de samenwerking tussen in zijn provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht, en tussen deze functionarissen en het provinciaal bestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen. Over de uitvoering van zijn rijkstaken is de cvdK verantwoording verschuldigd aan de Minister van BZK.

In geval van een bestuurlijke integriteitskwestie kan de cvdK besluiten tot een zelfstandig integriteitsonderzoek. In 2019 zijn geen integriteitsonderzoeken door de cvdK geïnitieerdIn de gemeenten Uithoorn, Hollands Kroon, Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Zandvoort, Laren, Huizen en Wijdemeren is een nieuwe burgemeester geïnstalleerd. Bij 75% van de burgemeestersbenoemingen is van assessments gebruik gemaakt. In het kader van functieonderhoud zijn voor 95% exitgesprekken gehouden met vertrekkende burgemeesters en voor 100% evaluatiegesprekken gevoerd met burgemeesters. In de gemeenten Koggenland, Landsmeer en Den Helder zijn door de cvdK in 2019 waarnemend burgemeesters benoemd. De burgemeesters van Heemskerk en Schagen zijn in 2019 herbenoemd. Op 31 december 2019 bedroeg het aantal vrouwelijke burgemeesters in Noord-Holland 15 (25%).

Er zijn 20 bezoeken van leden van het Koninklijk Huis begeleid.

Er zijn in 2019 98 bemiddelingsverzoeken door de cvdK afgehandeld en 722 adviezen voor een koninklijke onderscheiding afgegeven aan de Kanselarij der Nederlandse Orde. De cvdK heeft voorts over 6 aanvragen voor (bestendiging van) het predicaat Koninklijk en over 17 aanvragen voor het predicaat Holfleverancier geadviseerd. 12 verenigingen hebben een Koninklijke Erepenning aangevraagd, waarover de cvdK heeft geadviseerd aan de Dienst van het Koninklijk Huis. Er zijn 85 verzoeken om een provinciale erepenning afgehandeld.

In het eerste jaar na zijn installatie heeft de cvdK voor een eerste kennismaking regiobezoeken in de provincie afgelegd. Vervolgens is de cvdK begonnen met ambtsbezoeken aan gemeenten. In

2019 heeft de cvdK een ambtsbezoek gebracht aan 9 gemeenten: Bergen, Haarlem, Den Helder, Ouder-Amstel, Zaanstad, Opmeer, Diemen, Drechterland en Weesp.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Ingediende bemiddelingsverzoeken van inwoners zijn alle in behandeling genomen	Percentage	100	100	
Ambtsbezoeken aan alle gemeenten in NH gespreid over 2019 en 2020	Percentage	50	19	
Kennismakingsgesprekken met burgemeesters en dijkgraven in NH	Percentage	100	100	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 1.2	Organiseren van openbaar bestuur in de provincie			
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.2.1	Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren	2.186	1.972	1.877	95
1.2.2	Interbestuurlijk toezicht uitoefenen	1.531	1.735	1.604	131
1.2.3	Rijkstaken Commissaris van de Koning uitvoeren	1.051	891	764	127
	Totaal lasten	4.768	4.598	4.245	353
	Totaal baten	-43	-43	-41	-2
	Totaal saldo	4.725	4.555	4.204	351
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**4.725**	**4.555**	**4.204**	**351**

*een positief verschil is voordelig

1.3 Verzekeren van veiligheid

Toelichting

Prioriteiten

- Voor 2019 lag in het veiligheidsdomein de prioriteit bij het tegengaan van ondermijning. Vanaf medio 2018 tot eind 2019 is vanuit het Project versterking kwaliteit en integriteit lokaal bestuur een intensieve samenwerking opgezet van de provincie met verschillende publieke en private instanties voor de versterking van de weerbaarheid tegen ondermijning.

1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Toelichting

Tunnelveiligheid is een verantwoordelijkheid van GS. Om de advisering en het toezicht te organiseren is de veiligheidsbeambte belegd bij het kabinet van de cvdK.

Doordat de veiligheidsregio's sinds de inrichting ervan in 2010 tot volwassenheid zijn gekomen, is het aantal incidenten waarin de inzet van de cvdK nodig was afgenomen. Om die reden is de ambtelijke crisisorganisatie ter ondersteuning van de cvdK eind 2019 afgeschaald. De 24 uur 7 dagen per week beschikbaarheid in piketvorm blijft in afgeslankte vorm wel bestaan.

De cvdK organiseert voor de bestuurders van overheden en bedrijven jaarlijks circa 3 netwerkbijeenkomsten onder de titel 'Bestuurlijk overleg veiligheid en crisisbeheersing'. In deze bijeenkomsten worden door de deelnemers thema's besproken rond crisisbeheersing. Daarnaast staat het thema weerbaar bestuur en de strijd tegen ondermijning geregeld op de agenda.

De Nationale ombudsman heeft bij een informele bijeenkomst voor burgemeesters gesproken over de omgang van de overheid met haar inwoners. Op 3 april 2019 is een symposium georganiseerd voor griffiers met als thema 'het burgemeesterschap in een veranderende samenleving en de vraag wat dit vraagt van de rol van de griffier'. In het najaar is een besloten bijeenkomst georganiseerd voor burgemeesters met het thema: 'weerbaar bestuur en de strijd tegen ondermijning'.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
2 bestuurlijke netwerkbijeenkomsten t.a.v. een actueel thema georganiseerd, alsmede 1 ambtelijke en 1 bestuurlijke workshop crisisbeheersing	Aantal	4	4	
Alle vergadering van het Algemeen Bestuur van veiligheidsregio's in NH zijn door liaison van de commissaris van de Koning bijgewoond	Percentage	100	100	
Piketorganisatie is 24 uur, 7 dagen per week beschikbaar	Percentage	100	100	

1.3.2 Risicokaart beheren

Toelichting

Met de Risicokaart krijgen burgers een overzicht van risico's in hun omgeving die kunnen leiden tot rampen en ongevallen. Voor het actueel houden van de gegevens in de Risicokaart wordt nauw samengewerkt met gemeenten en omgevingsdiensten. 100% van de opgegeven risico-objecten zijn op de risicokaart weergegeven.
Voor de productie en vormgeving van de Risicokaart wordt in IPO-verband samengewerkt met de andere provincies. Voor het technische beheer en de doorontwikkeling van de Risicokaart wordt een jaarlijkse bijdrage aan het IPO verstrekt.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Actualiteit van de Risicokaart	Percentage	90% van de risico-objecten is in de risicokaart opgenomen	90	

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Toelichting

Met het RIEC Noord-Holland is een quickscan gemeentelijke weerbaarheid ontwikkeld. Deze quickscan is als pilot in drie gemeenten (Velsen, Hoorn en Den Helder) uitgevoerd. In 2020 zal gekeken worden naar verdere uitrol van deze quickscan. Vanuit het project is samen met de provinciale coördinator integriteit opdracht gegeven tot het in kaart brengen van de eigen weerbaarheid en onderliggende kwetsbaarheden. Een eerste rapport hierover wordt in 2020 verwacht. Het RIEC Noord-Holland heeft ook een ondermijningsbeeld voor de gehele provincie (regionaal ondermijningsbeeld) opgesteld.

Verder zijn verschillende initiatieven opgestart die een doorloop hebben in 2020, waaronder de gezamenlijke aansluiting van gemeenten op Meld Misdaad Anoniem. Via de innovatiepilots wordt gestimuleerd dat gemeenten hun best practices met elkaar uitwisselen. Door de organisatie van 'kopgroepbijeenkomsten' en een conferentie met alle burgemeesters worden gemeenten gestimuleerd om zo slim mogelijk samen te werken.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Gemeenten/regio's beschikken over een quick scan over hun bestuurlijke weerbaarheid	Percentage	100	100	
De provincie beschikt over een actueel ondermijningsbeeld en een quick scan over de bestuurlijke weerbaarheid	Percentage	100	90	Provinciale ondermijningsbeeld gereed en quick scan afgerond in 2020
Er is een strategisch handelingsperspectief opgesteld	Percentage	100	100	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 1.3				Verzekeren van veiligheid
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.3.1	Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises	176	172	120	52
1.3.2	Risicokaart beheren	165	112	102	10
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	400	461	302	159
	Totaal lasten	741	745	524	221
	Totaal baten				
	Totaal saldo	741	745	524	221
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**741**	**745**	**524**	**221**

*een positief verschil is voordelig

1.4 Representeren van het provinciaal bestuur

Toelichting

Prioriteiten

- 2019 stond vooral in het teken van de Provinciale Statenverkiezingen, de participatiecampagne voor en de aanstelling van de nieuwe commissaris van de Koning en de vorming van een nieuw college van Gedeputeerde Staten. Samen met de griffie is gewerkt aan opkomstbevordering voor de verkiezingen en is de communicatie rond de coalitievorming verzorgd.

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo blijven de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zo kunnen zij het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen én beïnvloeden. Op basis van de communicatiestrategie zijn de afgelopen periode ons persbeleid, de website en het intranet vernieuwd, zijn we gestart met een nieuw extern blad &Holland en hebben we onze inzet op sociale media vergroot. Ook sponsoren we evenementen.

In 2019 is samen met de griffie gewerkt aan opkomstbevordering voor de verkiezingen en is de communicatie rond de installatie van de nieuwe commissaris van de Koning en de coalitievorming verzorgd. Er is een nieuw sponsorbeleid en een nieuwe strategie voor interne communicatie opgesteld. Het scholenprogramma van de provincie is, mede in samenwerking met Provinciale Staten, uitgebreid. Het aantal scholieren dat de provincie bezoekt is ruim verdubbeld, er worden steeds meer gastlessen op scholen aangeboden en de provincie laat scholieren meedenken over technische en beleidsvraagstukken. Ook is de arbeidsmarktcommunicatie aangescherpt en de profilering van de provincie als aantrekkelijke werkgever versterkt.

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Toelichting

Er zijn twee samenwerkingsagenda's tussen de provincie en gemeenten, namelijk tussen de provincie en Den Helder en de provincie en Zaanstad. Ook wordt verkend of er meer samenwerkingsagenda's mogelijk zijn.

De provincie is vertegenwoordigd door een adviseur public affairs in Den Haag, die de Haagse ontwikkelingen volgt en deelt met het provinciaal bestuur en de ambtelijke organisatie. Ook heeft de adviseur actief actuele Noord-Hollandse dossiers onder de aandacht van Tweede Kamerleden gebracht, onder meer door werkbezoeken aan relevante Noord-Hollandse projecten te organiseren. Daarnaast wordt Noord-Holland ambtelijk vertegenwoordigd in Brussel en is de provincie bestuurlijk vertegenwoordigd in relevante Europese netwerken, zoals het Comité van de Regio's en CPMR (het netwerk van de kustregio's). Zo sprak de gedeputeerde Europa afgelopen jaar met de Europese Commissie over de klimaatdoelstellingen en bood hen, namens de Nederlandse provincies, een position paper met 'best practices' voor een klimaatneutraal Europa in 2050 aan. Daarnaast sprak de gedeputeerde CPMR in 2019 tijdens de G7-top voor milieuministers en op het EU-paviljoen tijdens de VN-klimaattop in Madrid. Daar riep hij de EU op

om ook klimaatadaptatie mee te nemen in de Europese Green Deal. Ook zijn er in 2019-EFRO projecten (zowel Kansen voor West als Interreg) beschikt die met ruim 2 miljoen euro provinciale cofinanciering werden ondersteund. Dit verschafte de projecten een totaal subsidiabel projectbudget van 24,5 miljoen euro in Noord-Holland voor innovatieve projecten op het gebied van circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaam en slim transport.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
(Regionale) samenwerkingsverbanden (afhankelijk van afspraken met regio's)	Aantal	4	2	In het jaar 2019 heeft een verkenning plaatsgevonden en zijn de gesprekken hierover met diverse regio's opgestart. In 2020 t/m 2022 worden de samenwerkingsagenda's verder ingevuld en vastgesteld.
Evaluatie Europa- en Randstad-strategie (jaarlijkse rapportage)	Aantal	1	1	De Europa rapportage over 2019 is 3 februari 2020 door PS vastgesteld.
Subsidies	Aantal	Afhankelijk van het aantal aanvragen	21	EFRO Projecten met provinciale cofinanciering

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 1.4			Representeren van het provinciaal bestuur	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	1.892	1.597	1.378	219
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	3.287	5.239	4.560	679
	Totaal lasten	5.179	6.836	5.939	897
	Totaal baten	-12	-15	-12	-3
	Totaal saldo	5.167	6.821	5.927	894
	Storting				
1.4.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	0	0	0	0
	Onttrekking				
1.4.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	-183	-2.770	-2.310	-460
	Resultaat	**4.984**	**4.051**	**3.616**	**435**

*een positief verschil is voordelig

Programma 2. Bereikbaarheid

Doelenboom

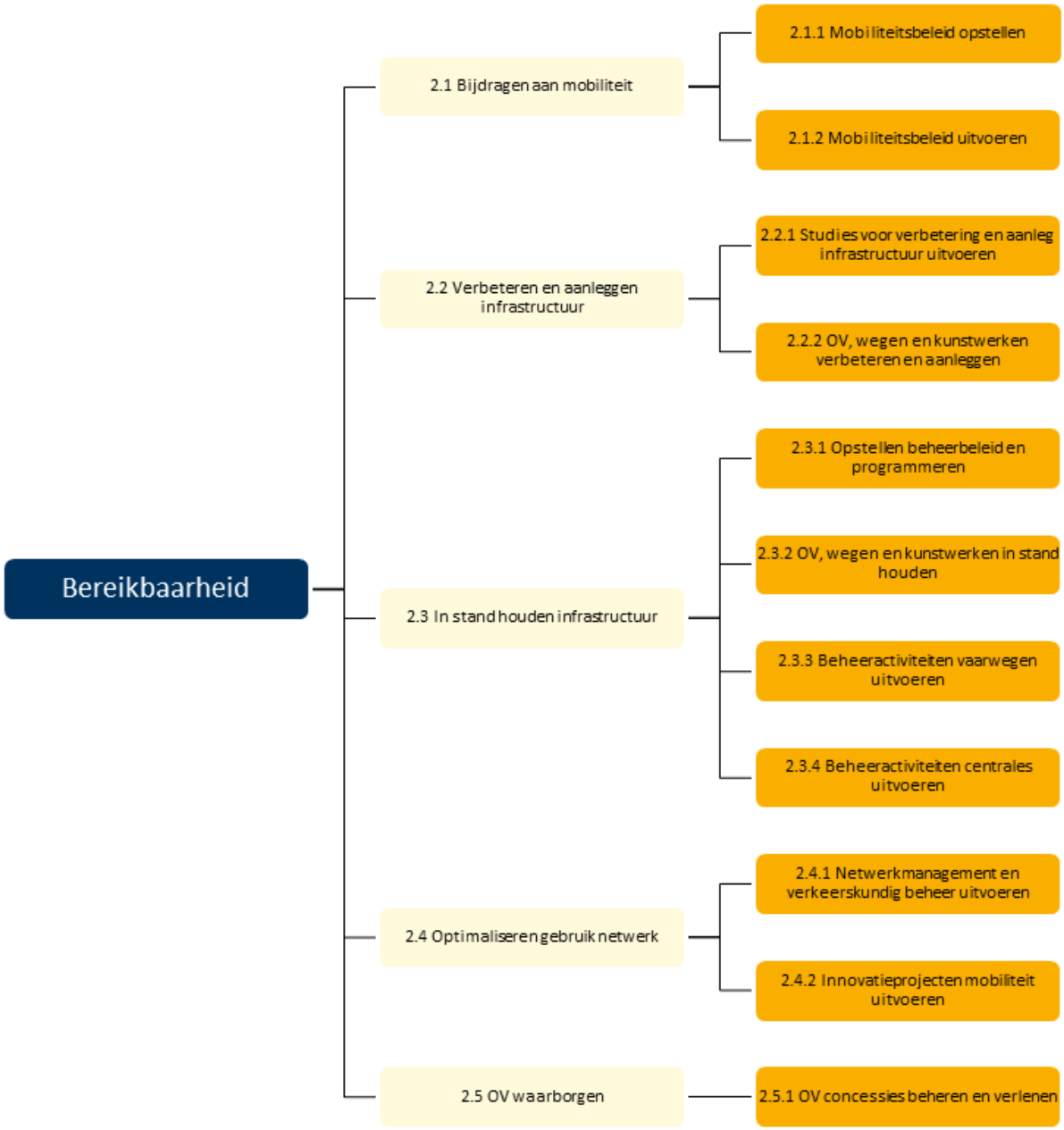

Maatschappelijk doel

Onze ambitie is dat de inwoners en bedrijven van Noord-Holland zichzelf of hun producten effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden. Wij hebben ons ingezet voor het versterken van mobiliteitsopties die hieraan bijdragen, zoals goede OV-verbindingen, uitstekende infrastructuur voor alle vormen van vervoer en technologische

innovatie. Zo hebben we in 2019 hard gewerkt aan de voorbereiding van nieuwe OV-concessies en het laten instromen van elektrische bussen. Bestaande infrastructuur is onderhouden door zelfstandig vervangingsprojecten uit te voeren en door samen met onze gebiedsaannemers het variabel en dagelijks onderhoud zo efficiënt mogelijk te organiseren. Daarbij heeft de provinciale infrastructuur ook in 2019 het kwaliteitsniveau gehaald dat in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen is vastgelegd. Met het inzetten van innovaties werken we aan de toekomst, zoals met het aanleggen van intelligente verkeersregelinstallaties (i-VRI) of het aanleggen van een biobased weg.

Wij werken samen met andere overheden in de regio's aan ruimtelijke ontwikkelingen en de aanleg van infrastructuur. Daarvoor bestaan verschillende samenwerkingsverbanden, zoals Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en De Kop Werkt. Ook in 2019 hebben we gewerkt aan het bevorderen van de afstemming met onze partners in de regio's.

In 2019 hebben we geïnvesteerd in verbetering van de provinciale infrastructuur. Er is gestudeerd op oplossingen voor knelpunten en investeringsprojecten zijn voorbereid en uitgevoerd.Om te kunnen blijven voldoen aan de toenemende vraag aan mobiliteit, bereiden we ons voor op de toekomst. Onder andere door goede voorzieningen voor openbaar vervoer te waarborgen en daarbij gebruik te maken van slimme technologie.

In 2019 is het nieuwe Provinciale Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) 2020-2027 vastgesteld. Het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) is in 2019 niet vernieuwd vanwege de herijking van het PMI op de nieuwe beleidsspeerpunten en de financiële consequenties van het nieuwe coalitieakkoord. In 2019 is een start gemaakt met de herijking van het PMI en het traject om het PMO en het PMI samen te voegen.

Wettelijk beleidskader

- Omgevingswet (2016)
- Wet personenvervoer 2000
- Wegenverkeerswet (1994)
- Wegenwet (1930)

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH2050
- Investeringsstrategie NH infrastructuur
- Investeringsagenda Doorstroming OV 2015-2020
- Beleidskader Verkeersmanagement 2015-2020
- Koers Smart Mobility 2018
- Actieplan Geluid
- Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019
  Perspectief Fiets

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 2				Bereikbaarheid
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	218.565	234.126	175.835	58.291
Baten	-9.535	-18.570	-29.198	10.628
Saldo van baten en lasten	209.030	215.556	146.637	68.919
Stortingen reserves	462.067	620.588	606.496	14.092
Onttrekking reserves	-227.888	-332.384	-269.037	-63.347
Resultaat	**443.209**	**503.760**	**484.097**	**19.663**

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
2.1.4	Beheersregeling Amstel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

2.1 Bijdragen aan mobiliteit

Toelichting

Prioriteiten

- Programma Mobiliteit
  In de Omgevingswet is het provinciale beleid integraal verwoord. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden daarom geen sectorale beleidsplannen meer gemaakt.
- Regionaal OV-Toekomstbeeld
  Het Regionaal OV-Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland (ROVT) is bestuurlijke vastgesteld en is eind 2019 aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) in het bestuurlijk overleg MIRT.

Omgevingsfactoren

Een aantal ontwikkelingen is in 2019 van invloed geweest op de beleidsontwikkeling ter verbetering van de mobiliteit. Specifiek van belang om te noemen:

- Het Klimaatakkoord en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV) zijn in 2019 door het Rijk vastgesteld, waarbij de provincie een coördinerende en faciliterende rol toebedeeld heeft gekregen voor het opstellen van een Regionaal Mobiliteitsprogramma en het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid. Dit heeft tot extra inzet geleid.

2.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

Toelichting

De samenwerking in programma's en studies heeft in het Bestuurlijk Overleg (BO) MIRT 2019 voor onze regio tot een aantal belangrijke afspraken geleid over verstedelijking en bereikbaarheid. Zo worden binnen het programma 'Samen Bouwen aan Bereikbaarheid' (SBaB) (MIRT)-onderzoeken gestart (Amsterdam Bay Area, QuickScan Westkant Amsterdam, Netwerkstrategie en HOV Zaan-IJ corridor). Ook wordt de aanpak van stedelijke knopen ter hand genomen (zoals Haarlem, Lelystad, Purmerend en Hilversum).

Voor de korte termijn zijn er investeringsafspraken gemaakt over onder andere de parallelstructuur op de A4, Airportsprinter, afslag S116 op de ring A10, korte termijnpakket, spitsmijdingsmaatregelen en snelfietsroutes (Almere en tussen Haarlem en Amsterdam). Verder zijn er afspraken gemaakt om de hinder tegen te gaan bij werkzaamheden, wordt invulling gegeven aan de Werkagenda Slimme en Duurzame Mobiliteit en zijn financiële afspraken gemaakt over Smart Mobility, laadinfrastructuur, verkeersveiligheid, Multimodale Knoop Schiphol en de Dienstregeling 2023.

Aansluitend op het BO MIRT is de Bestuursovereenkomst Corridorstudie Amsterdam-Hoorn getekend. Rijk en regio zijn er in 2019 in geslaagd de resterende financiële dekking te vinden voor een breed pakket aan maatregelen om de bereikbaarheid in de regio Amsterdam - Hoorn te verbeteren (extra rijstroken op de A7 en A8 en maatregelen voor het provinciale en lokale wegennet, fietsverbindingen, mobiliteitsmanagement, het openbaar vervoer en openbaar vervoerknooppunten en investeringen in natuurverbindingen in het Jisper- en Oostzanerveld). Rijk en regio trekken voor het pakket in totaal 539 miljoen euro uit. Ons aandeel in dit pakket is € 31 miljoen, bijgedragen vanuit verschillende onderdelen van de begroting.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
PS stellen voor de zomer (2019) de jaarlijkse actualisatie in programma als onderdeel van de agenda Mobiliteit vast	Aantal	1	0	
PS worden aan het eind van het jaar geïnformeerd over het BO MIRT	Aantal	1	1	

2.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

Toelichting

Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030

Met het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 hebben Rijk en regio een vernieuwde visie op de verkeersveiligheidsaanpak gegeven. Het plan beschrijft een gezamenlijke koers van wegbeheerders en andere verkeersprofessionals om het aantal verkeersslachtoffers in Nederland te verminderen. De provincie Noord-Holland heeft deze landelijke visie vertaald in de 'Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030'. Deze hebben wij eind 2019, samen met de 'Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid', vastgesteld en aan PS verstuurd. In de uitvoeringsagenda staan concrete acties en maatregelen die de provincie de komende vier jaar wil ondernemen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid

De provincie vindt het belangrijk om verkeerseducatie aan te bieden aan scholieren van het basis- en voortgezet onderwijs. Op deze manier leren scholieren op jonge leeftijd verkeersveilig gedrag aan wat ook op latere leeftijd doorwerkt. De subsidie kan worden aangevraagd door organisaties die verkeerseducatie op scholen aanbieden. De subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid is geëvalueerd. In het kort is de uitkomst van de evaluatie als volgt:

- Basisonderwijs: 33 subsidieaanvragen ontvangen. Gevraagd bedrag afgerond € 1,5 miljoen (bij een subsidieplafond van afgerond € 0,8 miljoen). 16 subsidieaanvragen zijn gehonoreerd.
- Voortgezet onderwijs: 24 subsidieaanvragen ontvangen. Gevraagd bedrag afgerond € 1 miljoen euro (bij een subsidieplafond van afgerond € 5,3 miljoen euro). 11 subsidieaanvragen zijn gehonoreerd.

Subsidieregeling kleine infrastructuur 2019

Deze subsidieregeling is bedoeld voor wegbeheerders (met uitzondering van het gebied van de Vervoerregio Amsterdam) om de lokale infrastructuur verkeersveiliger te maken. De uitvoering van de subsidieregeling kleine infrastructuur blijkt, gezien de vele toegekende projecten, een goede bijdrage te leveren aan de verbetering van de fietsveiligheid op regionale fietsroutes. De subsidieregeling kleine infrastructuur is geëvalueerd. In het kort is de uitkomst van de evaluatie dat afgerond € 8,4 miljoen aan subsidieaanvragen zijn gehonoreerd (bij een subsidieplafond van afgerond € 18,7 miljoen). Het resterende bedrag van afgerond € 10,3 miljoen is toegevoegd aan het subsidieplafond 2020-2023 kleine infrastructuur en aan het subsidieplafond 2020-2023 Gedrag en oudere verkeersdeelnemers.

Uitvoeringsregeling uitwegen

Met het oog op de veiligheid van het verkeer op provinciale wegen in Noord-Holland was voor 2019 een Uitvoeringsregeling subsidie verkeersveilige uitwegen beoogd. Met de vaststelling van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid is samen met het Rijk prioriteit gelegd bij het werken aan regionale uitvoeringsprogramma's verkeersveiligheid en veilige bermen langs N-wegen, en is daarom deze uitvoeringsregeling niet gerealiseerd.

Fiets

In 2019 zijn voor diverse projecten op MRA doorfietsroutes subsidies buiten regeling vastgesteld en verstrekt. Voor doorfietsroutes op eigen areaal zijn studies gestart naar de route Haarlem-Velsen (langs de N208) en voor de route Haarlem-Schiphol (langs de N232).
In december 2019 is met de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek een intentieverklaring ondertekend om gezamenlijk te werken aan een hoogwaardig regionaal fietsnetwerk. Dit netwerk geeft invulling aan de ambities uit Perspectief Fiets.

OV-terminal bij station Amsterdam Zuid
Gezien de ontwikkelingen, heeft de provincie in het bestuurlijk overleg uitstel van betaling van de eerste tranche van haar bijdrage afgesproken. Dit is gemeld bij de laatste begrotingswijziging van 2019. Medio 2020 komt er meer duidelijkheid over de herijkingsfase en de voortgang van het project.

Subsidie Zaanbrug
De aanbesteding kon niet succesvol worden afgerond, omdat boven plafondprijs is aangeboden. Uit de onderhandeling met de inschrijvers moet in 2020 blijken of het mogelijk is om het project alsnog uit te voeren. Daarna pas kan de subsidie van circa € 11,6 miljoen worden verleend.

Subsidie oplossen knelpunten fiets
In 2019 is circa € 2,0 miljoen aan subsidies verleend. De overige € 4,0 miljoen is niet verleend, omdat de betreffende gemeenten onvoldoende gebruik hebben gemaakt van de regeling. De regeling wordt in 2020 geëvalueerd om duidelijkheid te krijgen over waarom de gemeenten niet volledig gebruik hebben gemaakt van de beschikbare middelen. De resultaten worden meegenomen in de nieuwe opzet van de Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit.

Busvoorzieningen A1
Vanwege een langlopende discussie met Rijkswaterstaat over het doel van de subsidie van € 1,5 miljoen (een investerings- of een onderhoudsbijdrage) is deze subsidie tot op heden nog niet uitgekeerd (daar waar dit al in 2017 verwacht was op basis van de overeenkomst).

Investeringsagenda doorstroming OV 2015
In 2019 is circa € 6,8 miljoen minder aan subsidies verleend aan de betreffende gemeenten die uitvoering geven aan de Uitvoeringsagenda. Om uiteenlopende redenen, zoals draagvlak, capaciteit en werk-met-werk maken, hebben projecten vertraging opgelopen of zijn zelfs komen te vervallen. Hierover wordt PS in 2020 nader geïnformeerd.

MRA-Elektrisch
Om het elektrisch rijden te bevorderen werken wij met de provincies Flevoland en Utrecht, de gemeenten Amsterdam en Almere en de Vervoerregio Amsterdam samen in MRA-E. Het werkprogramma 2020 en de strategische agenda 2020-2025 is opgesteld en aan Provinciale Staten toegestuurd. In 2019 zijn in totaal 900 laadpalen geplaatst.
Eind 2019 is een contract afgesloten met een externe partij om in de komende jaren 20.000 laadpalen te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Jaarlijkse subsidievaststelling betrokken regelingen	Aantal	4	4	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 2.1				Bijdragen aan mobiliteit
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.1.1	Mobiliteitsbeleid opstellen	1.601	2.378	1.927	451
2.1.2	Mobiliteitsbeleid uitvoeren	19.171	50.790	21.845	28.944
	Totaal lasten	20.772	53.168	23.772	29.396
	Totaal baten	-1.003	-5.567	-5.238	-329
	Totaal saldo	19.769	47.601	18.535	29.066
	Storting				
2.1.1	Resv. Mobiliteitsbel.	1.007	4.363	4.363	0
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	0	0	0	0
2.1.2	Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	159.881	180.315	180.315	0
2.1.2	Resv. fietsinfrastructuur	0	0	0	0
	Onttrekking				
2.1.1	Resv. Mobiliteitsbel.	-343	-1.054	-646	-408
2.1.2	Resv. OLV-Greenport	-8.391	-11.291	-11.291	0
2.1.2	Resv. Zuidas en Zeepoort	-59.391	-59.391	-59.391	0
2.1.2	Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	-17.419	-47.812	-19.254	-28.558
2.1.2	Resv. fietsinfrastructuur	-22.688	-25.456	-25.456	0
	Resultaat	**72.425**	**87.275**	**87.174**	**100**

*een positief verschil is voordelig

2.2 Verbeteren en aanleggen infrastructuur

Toelichting

Prioriteiten

Ten aanzien van de in de begroting aangegeven prioriteiten is de volgende voortgang te melden.

- Verbinding Haarlemmermeer-Bollenstreek
  Het coalitieakkoord 2019-2023 gaat uit van een fasering van het oorspronkelijke pakket Duinpolderweg. Prioriteit is gelegd bij optimalisering van de Nieuwe Bennebroekerweg, de mogelijkheden voor de fiets en voor hoogwaardig openbaar vervoer tussen Noordwijk en Schiphol. Met de bestuurlijke partners wordt bezien welke gevolgen dat heeft voor de initiële aanpak, planning en financiering.

- Verbinding A8-A9
  In 2018 hebben Gedeputeerde Staten het Golfbaanalternatief aangewezen als voorkeursalternatief, waarmee de besluitvorming van de Plan-MER-fase is afgerond. Op dit moment wordt gewerkt aan een Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9, waarin onderzocht wordt hoe het landschap van de Stelling van Amsterdam hersteld, behouden en versterkt kan worden. Daarnaast worden naar aanleiding van het coalitieakkoord twee trajecten gestart: kortetermijnmaatregelen om de leefbaarheid voor de omwonenden van de N203 in Krommenie te verbeteren en het verbeteren van de aansluiting van Krommenie en Assendelft op het openbaar vervoer. Leidend bij de

definitieve keuze van een voorkeursvariant is het behoud van de werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam.

- Bereikbaarheid Den Helder
  In 2019 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de bereikbaarheid van Den Helder op de lange termijn. De uitkomsten worden geïntegreerd in het bereikbaarheidsonderzoek dat uitgevoerd wordt binnen het programma De Kop Werkt! Kortetermijnmaatregelen op de N250, waaronder het plaatsen van zogenaamde intelligente verkeersregelinstallaties (iVRI's), zijn verder uitgewerkt. Er is nader onderzoek gedaan naar een nieuwe brug ter hoogte van de Koopvaardersschutsluis en een ongelijkvloerse kruising N250-Havenweg.
- Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV in 't Gooi)
  De ontwerpen van de deelprojecten Huizen-Blaricum en Eemnes-Laren zijn tot definitief ontwerp uitgewerkt. Daarbij speelde circulariteit een centrale rol. Op het deelproject Laren-Hilversum is de uitvoering gestart.
- N241 Herinrichting A.C. de Graafweg
  Het provinciaal inpassingsplan (PIP) voor het verkeersveilig maken van deze weg is vastgesteld. Er is met PWN een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor een gezamenlijke aanbesteding. Aan projectovereenstemmingen met de overige nutsbedrijven wordt gewerkt. 65% van de benodigde gronden is minnelijk verworven, waaronder het hele oostelijke deel nabij de Tramweg. Het landschapsinrichtingsplan is vastgesteld.
- Bereikbaarheid Waterland
  Het PIP voor de aanpak van diverse knelpunten is vastgesteld. Doordat er na de tervisielegging nog drie aanpassingen zijn ingevoegd, waartegen belanghebbenden beroep konden aantekenen, is de formele uitspraak van de Raad van State enkele maanden later dan verwacht (eerste kwartaal 2020). Daarom is het laatste deel van de aanbesteding opgeschort en start deze na de formele uitspraak op het beroep. Hierdoor loopt het project drie tot vijf maanden vertraging op. Van een aantal eigenaren dient nog grond te worden verworven. Door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren leidt grondverwerving niet tot verdere vertraging.
- Fietsprojecten
  Van de volgende fietsprojecten is de studiefase gestart:
  - Doorfietsroute tussen Haarlem en Schiphol
  - Doorfietsroute tussen Haarlem en Amsterdam (langs de N200)
  - Doorfietsroute tussen Haarlem en Velsen, ontbrekende schakel langs de N208
  - Doorfietsroute/ Fietsknelpunten tussen Bussum en Hilversum
  - Fietsknelpunten: studie naar twee knelpunten langs de N242 bij Heerhugowaard
  - Fietsknelpunten: studie naar twee knelpunten langs de N206 Vogelenzangseweg
  - Diverse kleinere fietsknelpunten: studies uitgevoerd, maatregelen uitgevoerd of ondergebracht bij in voorbereiding zijnde onderhoudswerkzaamheden

Omgevingsfactoren
Een aantal ontwikkelingen is in 2019 van invloed geweest op de projecten ter verbetering of aanleg van infrastructuur. Specifiek van belang daarin om te noemen zijn:

- Door de overspannen arbeidsmarkt in de bouw, ontstaan na afloop van de financiële crisis, zijn de prijs, tijdigheid en kwaliteit van aanbiedingen en producten in het geding. In een aantal projecten heeft dit geleid tot stilleggen van het project of kostenverhogende maatregelen.

- Steeds vaker worden projecten in samenwerking met de omgeving voorbereid. Deze ontwikkeling heeft geleid tot breder draagvlak voor projecten, maar ook tot langere studie- en planfasetrajecten dan oorspronkelijk voorzien. Ondanks participatie is een aantal ruimtelijke besluiten in projecten voorgelegd bij de Raad van State, waarmee vertraging is opgetreden in deze projecten.
- Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State geoordeeld dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Voor een aantal projecten heeft dit geleid tot vertraging.

2.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren

Toelichting

De provincie verbetert binnen het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) de bestaande provinciale infrastructuur en ontwikkelt nieuwe infrastructuur om de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in de provincie te verbeteren en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ontsluiten. Een overzicht van alle projecten en projectfases (studie-, plan- en realisatiefase) is terug te vinden in de PMI-viewer (hoofdstuk 8).

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Voortgang studies en projecten (aantal faseafrondingen)	Aantal	10	0	In 2019 is geen nieuw PMI vastgesteld, enkel een tweetal actualiseringen. In deze actualiseringen zijn geen nieuwe projecten voorgesteld of faseafrondingen aan PS voorgelegd. In de tweede actualisering zijn enkel onvermijdelijke besluiten voorgelegd aan PS. Daardoor is besluitvorming over faseovergangen uitgesteld naar 2020.
Start nieuwe studies (studies nieuw opgenomen in PMI)	Aantal	10	0	In 2019 is geen nieuw PMI vastgesteld, en zijn daardoor ook geen nieuwe studies opgenomen in het PMI.
Afronding projecten (aantal gerealiseerd)	Aantal	11	4	In 2019 zijn een viertal PMI projecten gerealiseerd. Dit is lager dan begroot. Reden hiervan zijn de genoemde omgevingsfactoren en het schrappen van projecten met onvoldoende doelbereik,

2.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen

Toelichting

Veel projecten zijn in uitvoering, zoals de Wilhelminasluis en HOV in 't Gooi. Daarnaast vindt de voorbereiding plaats van projecten als de N241b en HOV-voorzieningen rond het station van Beverwijk. In 2019 is ingezet op innovatie en verduurzaming van infrastructuur. Bijvoorbeeld in het project N231b, de biobased weg. Het onderhouden van deze weg bood de gelegenheid tot een omvangrijk experiment met nieuwe, circulaire (want biobased), materialen.

- N23 Westfrisiaweg: Sinds eind 2018 rijdt het verkeer tussen Alkmaar en Enkhuizen over de nieuwe N194 (Braken) en N307 (Westfrisiaweg). In 2019 is het project opgeleverd.

- Project N246-N244. Dit jaar is de Amaliabrug naar ieders tevredenheid opgeleverd, en het wegenwerk van Wormerveer tot Alkmaar afgerond. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de verkeersveiligheid en de doorstroming te verbeteren door een nieuwe rotonde, nieuwe afslagen en nieuwe fietsoversteekplaatsen aan te leggen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Projecten afgerond volgens kwaliteitseisen scope	Percentage	100	100	
Nauwkeurigheid raming kasritme	Percentage	80	75	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 2.2			Verbeteren en aanleggen infrastructuur	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren	19.387	11.112	7.670	3.442
2.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	2.464	980	1.054	-74
	Totaal lasten	21.851	12.092	8.724	3.368
	Totaal baten		-652	-19.223	18.571
	Totaal saldo	21.851	11.440	-10.499	21.939
	Storting				
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	18.140	24.451	13.346	11.105
2.2.1	Resv. Kapitaallasten OV	0	10.968	10.796	172
2.2.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	187.367	278.668	278.667	1
	Onttrekking				
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	-4.346	-2.278	-543	-1.735
2.2.1	Resv. Kapitaallasten OV	-1.758	-522	-95	-427
2.2.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	-200	-44.354	-32.610	-11.744
	Resultaat	**221.054**	**278.373**	**259.063**	**19.310**

*een positief verschil is voordelig

2.3 In stand houden infrastructuur

Toelichting

Prioriteiten

- Opstellen Nota infrastructurele kapitaalgoederen (NIKG)
  De NIKG zou eind 2019 worden aangeboden aan PS, maar heeft vertraging opgelopen. . De NIKG wordt naar verwachting medio 2020 ter besluitvorming aangeboden.

- Afronding transitiefase van de laatste twee gebiedscontracten (5 en 6)
  De transitiefase van gebied 5 is afgerond. De transitiefase van gebied 6 is nog niet afgerond omdat de 0 meting nog niet gereed is.

- Afronding project Leeghwaterbrug en afronding project brug Ouderkerk en N246-N244: trajectonderhoud en vervangen Beatrixbrug en Kogerpolderbrug.
  Niet volledig gerealiseerd. Zie ook de toelichting bij operationeel doel 2.3.2

- Aansluiten bruggen en sluizen op de bediencentrale Heerhugowaard
  Er zijn in 2019 drie bruggen aangesloten op de bediencentrale.

2.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

Toelichting

Het onderhoud van onze infrastructuur draagt bij aan de doorstroming, veiligheid, het imago en de leefbaarheid binnen de provincie. Daarbij streven wij naar een hoge tevredenheid bij de weggebruikers. Het resultaat van onze beheer inspanning is dat 72% van de weggebruikers (zeer) tevreden is, hetgeen uit het wegbelevingsonderzoek 2019 blijkt. Men is met name tevreden over het onderhoud van de wegen en de kwaliteit van het wegdek. Minder tevreden is men over de doorstroming bij verkeerslichten en tijdens wegwerkzaamheden.

Het gewenste en bereikte kwaliteitsniveau staat beschreven in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG), die in de begroting 2019 ook werd aangeduid met 'Assetmanagement Visie en Strategieplan'. Deze NIKG zou eind 2019 worden aangeboden aan PS, maar heeft vertraging opgelopen. . De NIKG wordt medio 2020 ter besluitvorming aangeboden.

Op basis van de huidige gestelde kaders en kwaliteitseisen is het PMO (Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud) opgesteld. Hierin wordt inzicht gegeven in het onderhoudsprogramma en de benodigde financiering voor onderhoud van het areaal met inachtneming van de gestelde eisen. In november 2019 is door Provinciale Staten het PMO 2020-2027 vastgesteld en zijn de kredieten beschikbaar gesteld.

In 2019 heeft de provincie Noord-Holland ligplaatsenbeleid vastgesteld; de uitrol hiervan is in volle gang. Na het ontwikkelen van software voor registratie, aanschaf van hardware, voorlichting en overleg met gemeenten, zijn we gestart met vier pilots waarin 300 digitale vignetten worden uitgegeven.

De provincie heeft de ambitie uitgesproken om bij te dragen aan de nationale en internationale klimaat- en CO2-doelstellingen en hier een voorloper in te zijnIn november 2019 is door PS ingestemd met het Klimaatakkoord. Om onze ambities te verwezenlijken worden nu al projecten uitgevoerd, die volledig gericht zijn op duurzaamheid. Het gaat hierbij onder andere om de uitrol van openbare LED-verlichting, opwekking van energie via eigen infrastructuur en hergebruik van grondstoffen op de Cruquiusbrug.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Vaststellen assetmanagement visie & strategieplan (4 jaarlijks)	Aantal	1	0	(*) De huidige benaming is niet meer “Assetmanagement Visie & Strategieplan”, maar Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen. De NIKG wordt medio 2020 aangeboden aan PS.
Vaststellen PMO (jaarlijks)	Aantal	1	1	
Wegbelevings onderzoek (% zeer tevreden weggebruikers)	Percentage	80	72	

CO2 meting implementeren en doelstelling vaststellen	Aantal	1	0	(**) De CO2 meting is in 2019 niet gerealiseerd, omdat we overgestapt zijn naar het opzetten van een CO2 monitoringssysteem. Dit geeft ons inzicht in de ontwikkeling van onze CO2 uitstoot en reductie in plaats van een eenmalige CO2-footprint.

2.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

Toelichting

Vanuit haar zelfstandige rol als wegbeheerder is de provincie verantwoordelijk voor het in stand houden van de provinciale infrastructuur. Daarvoor hebben we diverse activiteiten uitgevoerd, zoals vast en variabel onderhoud, diverse renovatieprojecten en vervangingen. Het vaste en variabele onderhoud is ondergebracht in zes gebiedscontracten, waarbinnen de aannemerscombinaties verantwoordelijk zijn voor het programmeren, plannen en uitvoeren van dit onderhoud. Ook duurzaamheid heeft een belangrijke plaats binnen de gebiedscontracten.

Renovaties en vervangingen zijn ondergebracht in projecten, soms in combinatie met aanleg van nieuwe infrastructuur. Om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen is in projecten waar mogelijk actief gebruik gemaakt van innovatieve manieren om aanleg en beheer efficiënter, veiliger en duurzamer te maken.

Een aantal belangrijke projecten bevindt zich in een moeilijke fase.
De vervanging van de Leeghwaterbrug is een ingewikkelde operatie gebleken met ook veel tegenslagen, zoals een bouwstop en de daarmee gepaard gaande overlast. Medio 2019 is het proces gelukkig weer op gang gekomen en wordt er gestaag verder gebouwd. Oplevering staat medio 2020 gepland.
Ook het project brug Ouderkerk heeft vertraging opgelopen. Planologische procedures hebben geleid tot de noodzaak voor extra grondaankoop. Dit is echter niet gelukt en dit heeft tot vertraging geleid. De benodigde grond zal nu onteigend moeten worden.
De vervanging van de brug Krommenie is nog altijd niet gerealiseerd wegens het ontbreken van de bouwvergunning. De brug Oterleek ligt stil als gevolg van een mislukte aanbesteding.
In het algemeen zien we ook vertragingen bij diverse projecten wegens de PFAS en de stikstofproblematiek.

Twee bruggen in het Gooi (brug Driemond en de Vechtbrug) zijn wel naar tevredenheid opgeleverd alsook de Amaliabrug en Kogerpolderbrug.
Daarnaast is op het kerntraject busbaan groot onderhoud uitgevoerd aan verhardingen en kunstwerken, zoals gepland in het PMO. Ook is het eerste deel van HOV Schiphol Oost begin 2019 in gebruik genomen.

Zowel landschappelijk als vanuit het oogpunt van biodiversiteit zijn er verbeteringen aangebracht bij het onderhouden van onze bermen, een belangrijk leefgebied voor bijen en andere insecten. Zo wordt daar waar mogelijk gefaseerd gemaaid en worden insectenhotels gecreëerd, in de vorm van staand en liggend dood hout. In 2019 is ervaring opgedaan met sinusmaaien en aanvullende maatregelen zijn toegepast op onder andere de N208, N240, N245 en N505. Daarnaast zijn er extra faunapassages aangelegd op bijvoorbeeld de N201c en zijn de bestaande faunapassages aangepakt, zodat deze voldoen aan de kwaliteitseisen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd Toelichting
% wegen (incl. kunstwerken) voldoet aan beeld kwaliteitseisen	Percentage	95	97
Projecten afgerond volgens kwaliteitseisen scope	Percentage	100	100
Nauwkeurigheid raming kasritme	Percentage	80	75

2.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

Toelichting

De provincie voert noodzakelijke oeververvangingsprojecten uit op basis van inspectieonderzoeken en waarnemingen door (vaar)weginspecteurs. Het dagelijks beheer aan de vaarwegen wordt doorlopend binnen de verschillende gebiedscontracten uitgevoerd. Dit geldt ook voor de behandeling van schades. In 2019 heeft de provincie vernieuwde oevers opgeleverd langs het Schagerkoggekanaal en het Kanaal Omval-Kolhorn. Er zijn in 2019 minder oevers vervangen dan gepland omdat één van de vervangingsprojecten langs het Kanaal Omval-Kolhorn (Niedorpervaart) pas in 2020 zal starten. De aannemer heeft meer tijd besteed aan de voorbereiding van de uitvoering dan verwacht, maar de opleverdatum is gelijk gebleven. Mede door de inzet van hergebruikte damwanden zal in dit project 80% minder CO_2 worden uitgestoten dan wanneer nieuwe damwanden waren gebruikt.

De provincie gaat de oeververvangingsprojecten voor de komende 6 à 8 jaar aanbesteden aan één partij. Daarbij is duurzaamheid een belangrijk criterium. Denk daarbij zowel aan toepassing van zoveel mogelijk herbruikbare materialen als aan voorzieningen ten behoeve van de biodiversiteit en de waterkwaliteit. Deze aanbesteding is in 2019 voorbereid.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Realisatie (natuurvriendelijke) oevers (in km)	Aantal	9,0	6.78
Ongeplande stremmingen door risicogestuurd beheer oevers	Aantal	0	0

2.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

Toelichting

De provincie beschikt momenteel over een drietal verkeerscentrales verspreid over twee locaties. In Hoofddorp bevindt zich zowel de tunnelcentrale, vanwaaruit de bediening en bewaking van de Waterwolf- en Abdijtunnel en het Amstelaquaduct plaatsvindt, als de verkeersmanagementcentrale van waaruit de situatie op de weg wordt gemonitord en waar mogelijk bijgestuurd. In Heerhugowaard is in 2018 het Weg en Waterhuis de Lange Balk in gebruik genomen. Deze locatie herbergt de centrale van waaruit op dit moment vier bruggen/sluizen op afstand worden bediend.

In 2019 is een grote stap gezet in het uitvoeren van de praktijkproef ‘multidomein centrale’: een ‘desk’ in de verkeersmanagement centrale wordt omgebouwd zodat op één plek, door een medewerker drie domeinen (verkeersmanagement, tunnel en bedieningen van bruggen/sluizen) aangestuurd kunnen worden. Daarnaast wordt in de verkeersmanagementcentrale ‘trigger based’ werken geïntroduceerd. De wegverkeersleider wordt getriggerd maatregelen te nemen op basis van data welke afwijken.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Beschikbaarheid aansturing VRI's	Percentage	93	99.7	
Beschikbaarheid Waterwolftunnel	Percentage	NVT	98.5	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 2.3				In stand houden infrastructuur
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.3.1	Opstellen beheerbeleid en programmeren	367	239	249	-10
2.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	61.794	59.713	49.495	10.217
2.3.3	Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren	22.406	23.841	10.111	13.730
2.3.4	Beheeractiviteiten centrales uitvoeren	143	0	0	0
	Totaal lasten	84.710	83.793	59.855	23.938
	Totaal baten	-6.579	-9.418	-2.827	-6.591
	Totaal saldo	78.131	74.375	57.028	17.347
	Storting				
2.3.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	10.671	8.271	6.148	2.123
2.3.2	Resv. Investeringen Kunstwerken	0	13.526	13.526	0
2.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	20.748	20.346	20.346	0
2.3.3	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	1.425	75	-40	115
2.3.3	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	21	643	643	0
	Onttrekking				
2.3.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	-385	-241	-120	-121
2.3.2	Resv. Investeringen Kunstwerken	0	-8.271	-6.148	-2.123
2.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	-24.034	-40.474	-30.075	-10.399
2.3.3	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	-10.971	-6	0	-6
2.3.3	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	-7.136	-8.954	-6.356	-2.598
	Resultaat	**68.470**	**59.290**	**54.952**	**4.338**

*een positief verschil is voordelig

2.4 Optimaliseren gebruik netwerk

Toelichting

Prioriteiten

In de begroting 2019 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

2.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Toelichting

De bediening en bewaking van wegen, bruggen en sluizen vindt op verschillende manieren plaats:

1. Vanuit de verkeerscentrale in Hoofddorp wordt het verkeer begeleid.

2. In 2019 is de basis gelegd voor 'trigger based werken': real time data wordt continue vergeleken met data of minimale snelheden uit de reguliere situatie. Bij verschil wordt de wegverkeersleider getriggerd dat er mogelijk iets aan de hand is en kunnen verkeersmanagement maatregelen worden genomen.
3. Vanuit de verkeerscentrale in Hoofddorp worden dag in, dag uit de Waterwolftunnel, Abdijtunnel en het Amstelaquaduct bewaakt.
4. De bruggen en sluizen in beheer bij de provincie worden conform de bedienbesluiten lokaal of vanuit de bediencentrale Heerhugowaard bediend.
5. Als voor werkzaamheden/evenementen verkeersmaatregelen op de provinciale (vaar)weg noodzakelijk zijn, is hiervoor toestemming van het Verkeerscoördinatiepunt (VCP) vereist en worden deze afgestemd binnen het samenwerkingsverband van alle (vaar)wegbeheerders in Noord-Holland, zogenoemde RegioRegie.

Weginspecteurs
Een team van weginspecteurs staat dag en nacht klaar voor een vlotte en veilige doorstroming op de provinciale wegen. Om de aanrijtijd van de weginspecteurs te verkorten is in 2019 gestart met het werken vanuit zogenaamde hotspots. Dit zijn locaties waar relatief veel ongevallen plaatsvinden.

Vergunningen/ontheffingen
Als een particulier of bedrijf gebruik wil maken van de (vaar)weg, veranderingen wil aanbrengen, werkzaamheden wil verrichten of een evenement wil organiseren is een vergunning, ontheffing of toestemming noodzakelijk. In 2019 zijn ruim 850 vergunningen/ontheffingen verstrekt.

Gladheidsbestrijding
De uitvoering van de gladheidsbestrijding is ondergebracht in de verschillende gebiedscontracten. De gladheidscoördinatie wordt uitgevoerd door provinciale medewerkers die dag en nacht de situatie op de weg in de gaten houden. Daarbij is de provincie continue bezig met het optimaliseren van de strooiroutes. Informatie over het actuele strooiregime is online beschikbaar op strooit.nu. In 2019 is gestart met het opbouwen van een fabriek waarin 'groen strooizout' wordt gefabriceerd van sap uit bermgras.

Servicepunt
Bij het Servicepunt provincie Noord-Holland (0800-0200600) komen alle vragen, meldingen en klachten binnen. In 2019 zijn circa 16.000 meldingen aangenomen en afgehandeld.

Optimaliseren Verkeersregelinstallaties (VRI's)
Er zijn in 2019 vijftig VRI's geoptimaliseerd. Doordat de VRI's al eerder geoptimaliseerd zijn neemt de winstmarge hiervan af. Er is een pilot gestart waarbij beter kan worden ingesprongen op plotselinge pieken in de verkeersstroom. De eerste resultaten zijn veelbelovend (9% minder voertuigverliesuren en 30% minder stops).

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Verbeteren doorstroming d.m.v. optimaliseren VRI's	Percentage	6	1	Door eerdere optimalisaties wordt winst steeds kleiner
Gemiddelde aanrijtijd weginspecteurs op incidenten (in minuten)	Aantal	30	zie toelichting	Aantal meldingen: 2991 Aanrijtijd langer dan 30 min. 487 Aanrijtijd korter dan 20 min. 1697 Aanrijtijd tussen 20-30 min. 707

2.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren

Toelichting

De provincie heeft als streven om continu te verbeteren. Hiertoe worden onder meer innovatieprojecten uitgevoerd. In 2019 hebben we gewerkt aan de volgende innovatieprojecten:

- Industrieel, flexibel en demontabel bouwen (IFD)
  De provincie heeft de norm voor IFD bouwen laten vaststelen door de NEN.
- Verkeersbelasting op brugdekken
  Samen met partners onderzoeken we innovatie van brugdekken van beweegbare bruggen. Het eerste resultaat is een aanzet tot een nieuwe verkeersbelastingnorm waarmee de kwaliteit en daarmee de levensduur wordt verlengd.
- Epoxy-asfalt
  Het zogenaamde epoxy-asfalt dat zorgt voor een 4 tot 5 maal langere levensduur wordt door TU Delft in samenwerking met bouwbedrijf Dura Vermeer onderzocht. Het eerste proefvak is in 2018 aangelegd op de N249.
- Energie uit infrastructuur
  Er is een pilot gestart met zonnepanelen op geleiderail langs de N194. De eerste resultaten van de pilot laten zien dat de (aanleg)kosten te hoog zijn om hiermee door te gaan.
- Solaroad (fase 2 zwaar verkeer)
  In 2019 is gestart met een traject met Solaroad voor zwaar verkeer. Bij dit proefwegdek bij Schiphol ontstonden beschadigingen in het wegdek door een combinatie van factoren. De provincie Noord-Holland heeft besloten om de kennis die is opgedaan in de pilot zwaar verkeer op Schiphol te gebruiken voor de doorontwikkeling van zonnewegen op fietspaden.
- Samenwerking zonnefietspaden
  De provincie Noord-Holland werkt samen met partners om de productiekosten van zonnewegen te verlagen door een aantal trajecten aan te besteden..
- Geluidsvangrail
  Eind 2019 is gestart met de pilot voor een 'geluidsvangrail' langs de N512.
- Materialenpaspoort
  In 2019 is een start gemaakt met het onderzoeken van een materialenpaspoort voor hergebruik van materialen.

Smart Mobility

Voor Smart Mobility is in 2019 verder gewerkt aan de implementatie van de intelligente verkeersregelinstallatie (i-VRI). Dit onderdeel heeft enige vertraging opgelopen. Hierover wordt PS apart geïnformeerd via de voortgangsrapportage bij het Uitvoeringsprogramma. In totaal zijn nu 13 van de 52 i-VRI's volledig operationeel.
De provincie heeft in 2019 diverse succesvolle Smart Mobility testen en proeven afgerond. De proef met coöperatieve adaptieve cruisecontrol heeft het landelijke nieuws gehaald. Aangetoond is dat deze techniek het comfort en de doorstroming verbetert en dat de wegcapaciteit ermee vergroot wordt. Het levert geen hinder op voor andere weggebruikers.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Investeren in innovatieve projecten (aantal pilots)	Aantal	10	10
Investeren in innovatieve projecten (t.o.v. totaal PMI / PMO)	Percentage	7	4

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 2.4			Optimaliseren gebruik netwerk	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren	23.763	24.850	27.851	-3.001
2.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren	14.881	9.703	6.526	3.177
	Totaal lasten	38.644	34.553	34.378	175
	Totaal baten	-1.953	-2.183	-1.910	-273
	Totaal saldo	36.691	32.370	32.468	-98
	Storting				
2.4.2	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	12.500	25.026	25.200	-174
	Onttrekking				
2.4.2	Resv. Innovatieprojecten SolaRoad	-1.185	-1.992	-1.992	0
2.4.2	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	-7.385	-8.240	-4.400	-3.840
	Resultaat	**40.621**	**47.164**	**51.276**	**-4.112**

*een positief verschil is voordelig

2.5 OV waarborgen

Toelichting

Prioriteiten

- Aanbesteding concessie Gooi en Vechtstreek
  In 2019 is het Programma van Eisen voor deze concessie vastgesteld en is de periode van inschrijving afgerond. Uiteindelijk hebben drie partijen een inschrijving gedaan. In maart 2020 wordt besloten aan welke partij de concessie wordt verleend.

2.5.1 OV concessies beheren en verlenen

Toelichting

De provincie is, op grond van de Wet personenvervoer 2000 (Wp2000), opdrachtgever voor het regionaal openbaar vervoer per bus, met uitzondering van het gebied van de Vervoerregio Amsterdam. Het gebied van de provincie is verdeeld in drie concessiegebieden: Gooi en Vechtstreek (rondom Hilversum), Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord (ruwweg alles boven de lijn Heemskerk–Purmerend). Alle concessies worden momenteel uitgevoerd door Connexxion als vervoerder. De verduurzaming van het openbaar vervoer, vastgelegd in het Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus (Bestuursakkoord ZE 15 april 2016), is verder voortgezet door introductie van ZE-bussen in de concessie Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord. De inzet van ZE-bussen heeft niet geleid tot een ander aanbod van openbaar vervoer voor de reizigers.

Concessie Noord-Holland Noord

De concessie Noord-Holland Noord is in juli 2018 gestart en eindigt in 2028. Voor deze concessie geldt 2019 als het eerste volledige jaar voor deze nieuwe concessie. Belangrijkste prioriteiten in

deze concessie waren de verbetering van de prestaties van de Texelhopper en de introductie van zero emissiematerieel (ZE-bussen). Voor de Texelhopper geldt dat vanaf start concessie in juli 2018 de prestaties (betrouwbaarheid, punctualiteit) fors minder waren dan geëist. In 2019 is in stuurgroepverband gewerkt aan het verbeteren van de prestaties. Deze aanpak heeft effect gehad. Eind 2019 waren de prestaties sterk verbeterd en weer op het niveau dat bereikt was voor start van de nieuwe concessie.
In 2019 zouden 62 nieuwe elektrische bussen in de concessie Noord-Holland Noord instromen. Helaas bleek de levering van de bussen fors vertraagd. De vervoerder heeft - in samenspraak met de provincie - besloten om daarom een ander type elektrische bussen aan te schaffen, die bovendien een grotere vervoercapaciteit en groter bereik hebben. De nieuwe bussen zijn vanaf het najaar 2019 stapsgewijs ingestroomd. In februari 2020 volgen de laatste. Daarmee is 50% van de bussen in deze concessie zero emissie.

Concessie Haarlem-IJmond
De concessie Haarlem-IJmond is in september 2017 gestart en eindigt in 2027. Ook in deze concessie komt een tweede tranche elektrische bussen. In 2019 zijn afspraken gemaakt over de overname van deze bussen door een opvolgende concessiehouder, na afloop van de concessie in 2027. Deze stromen vanaf augustus 2020 in. De latere instroom van elektrische bussen heeft in 2019 geleid tot - opnieuw - boetes voor de vervoerder. Met de vervoerder wordt bekeken op welke wijze het 'boetegeld' kan worden ingezet om nog meer zero emissie kilometers te realiseren.

Concessie Gooi en Vechtstreek
De huidige concessie Gooi en Vechtstreek loopt tot juli 2021. De aanbesteding voor de nieuwe concessie - vanaf juli 2021 - is in 2019 formeel gestart. Deze aanbesteding heeft geleid tot een andere kijk op het openbaar vervoer in de regio, wat heeft geleid tot een aanbestedingsdocument dat in nauwe samenwerking met de regio tot stand is gekomen. Daarbij is nadrukkelijk ook de link met de fiets gelegd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie (BBV indicator)	Cijfer 1-10	Minimaal 0,1 hoger dan landelijk gemiddelde	7,8 (2018)	Gemiddelde waardering in Nederland (2018): 7,7 Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Reizigerskilometers		Groei van tenminste 1%		

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 2.5				OV waarborgen
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.5.1	OV concessies beheren en verlenen	52.589	50.521	49.106	1.415
	Totaal lasten	52.589	50.521	49.106	1.415
	Totaal baten		-750		-750
	Totaal saldo	52.589	49.771	49.106	665
	Storting				
2.5.1	Resv. Openbaar Vervoer projecten	50.308	53.936	53.186	750
	Onttrekking				
2.5.1	Resv. Openbaar Vervoer projecten	-62.257	-72.049	-70.661	-1.388
	Resultaat	**40.640**	**31.659**	**31.632**	**27**

*een positief verschil is voordelig

Programma 3. Water

Doelenboom

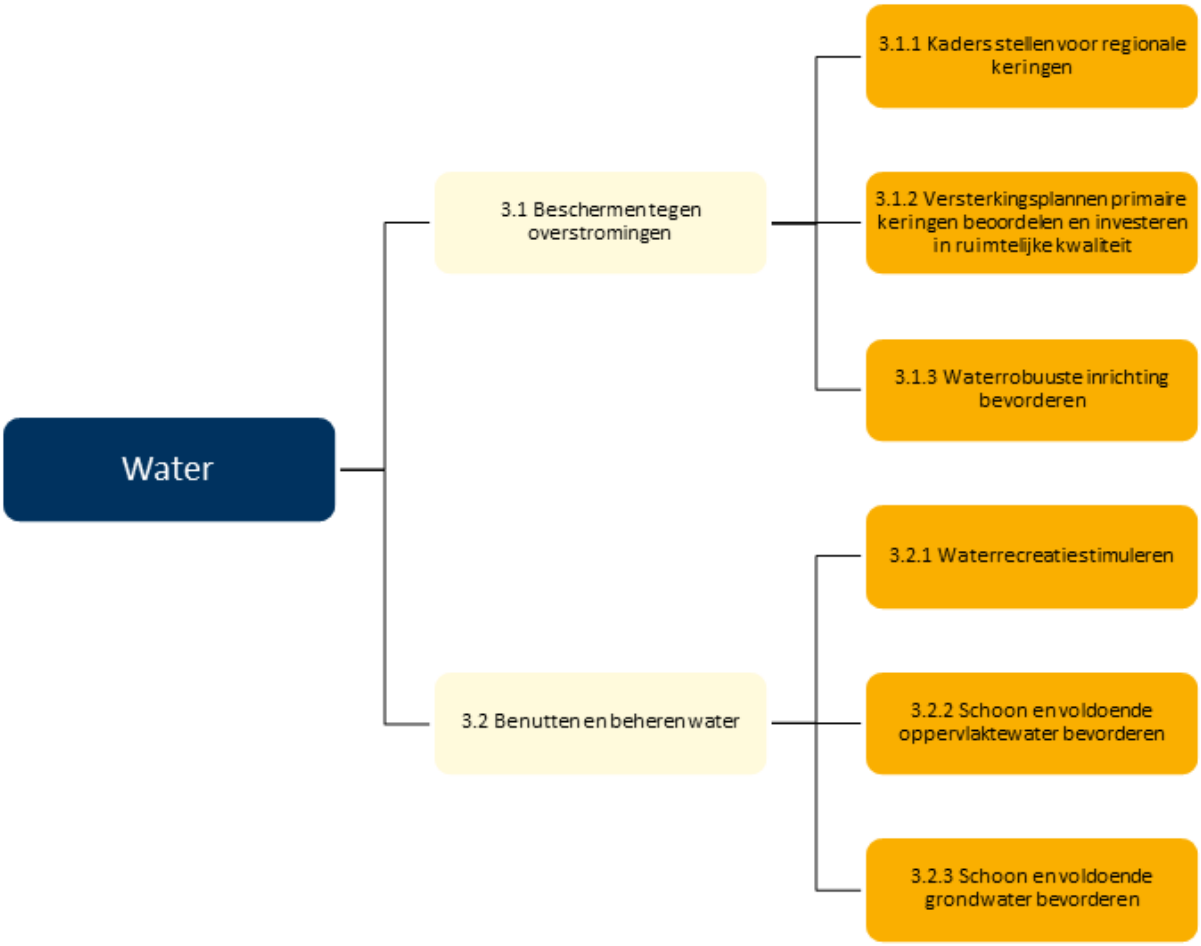

Maatschappelijk doel

Noord-Holland wordt door water omringd en is ermee dooraderd. Waterveiligheid en voldoende schoon water en zoetwater zijn cruciaal voor de samenleving (consumptie, economische activiteiten, natuur en recreatie). De provinciale ambitie is neergelegd in de Omgevingsvisie NH2050 en is een veilig, klimaatbestendig en waterrobuust Noord-Holland met een waterkwaliteit (oppervlaktewater en grondwater) die uiterlijk in 2027 aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) voldoet.

Er zijn tevens specifieke ambities welke zijn neergelegd in de huidige Watervisie 2016-2021, de notitie Klimaatadaptatie 2020, de Visie op de Waterrecreatie 2030 en het Kustpact. Ook kunnen de waterambities onderdeel uitmaken van andere provinciale ambities waar water een belangrijk onderdeel van is zoals bij natuur en recreatie.

Om deze waterdoelen te bereiken heeft de provincie onder andere wettelijke taken en bevoegdheden en werkt de provincie nauw samen met het Rijk, de waterschappen, gemeenten, veiligheidsregio's en private partijen. Ieder heeft daarin zijn eigen rol. De provinciale rol ligt

vooral in het door vertalen van wateropgaven vanuit Europees, nationaal en provinciaal beleid naar regionale opgaven en het daarbij verbinden van deze opgaven met andere beleidsambities.

Wettelijk beleidskader

- Waterwet
- Waterschapswet
- Drinkwaterwet
- Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden
- Provinciale Ruimtelijke Verordening

Provinciaal beleidskader

- Watervisie 2021 'Buiten de oevers'
- Water, bron van recreatie, Visie op de waterrecreatie 2030

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 3 — Water

	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	5.827	10.200	7.581	2.619
Baten	-1.835	-2.325	-1.737	-588
Saldo van baten en lasten	3.992	7.875	5.844	2.031
Stortingen reserves	13.256	15.894	15.894	0
Onttrekking reserves	-510	-4.786	-2.908	-1.878
Resultaat	**16.738**	**18.983**	**18.829**	**154**

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
3.2.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

3.1 Beschermen tegen overstromingen

Toelichting

Prioriteiten

- Aanpassen aan klimaatverandering
  De provincie actualiseert in 2019 de gegevens voor de landelijke database overstromingen. Op basis daarvan heeft de provincie de overstromingsinformatie van de provinciale Risicokaart, in overleg met de waterschappen en Rijkswaterstaat, eind 2019 geactualiseerd.
- Deltaprogramma en Omgevingswet
  Het nationale beleid heeft in 2019 in het teken gestaan van decentralisatie en het vergroten van doelmatigheid en efficiency van klimaatadaptatiebeleid. Provincies staan

steeds meer aan de lat voor integraal ruimtelijk-economisch beleid, waar water onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 van kracht zal worden. Het Deltaprogramma van 2019 heeft als doel om ervoor te zorgen dat Nederland nu en in de toekomst is beschermd tegen hoogwater, klimaat adaptief is en beschikt over voldoende zoetwater. Met de minister van I&W en de Deltacommissaris zijn in 2019 door het IPO afspraken gemaakt over acties die worden uitgevoerd door provincies.

3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

Toelichting

De provincie Noord-Holland heeft in 2019 bijgedragen aan de uitvoering van het landelijke Ontwikkelprogramma Regionale Keringen III (ORK III, looptijd 2018 en 2019). Met het ORK wordt kennis ontwikkeld over de toetsing van regionale waterkeringen, kunstwerken (bijvoorbeeld sluizen en waterinlaten) en niet-waterkerende werken (bijvoorbeeld huizen die in een waterkering staan).

De drie waterschappen in Noord-Holland hebben in 2019 verslag gedaan van hun inspanningen in 2018 om de regionale keringen te toetsen en verbeteren. De waterschappen hebben tijdens de droge zomer van 2018 veel extra aandacht besteed aan de waterveiligheid van de regionale keringen. Twee van de drie waterschappen hebben tijdens de droge periode fysieke maatregelen genomen. In 2019 deelden de waterschappen tijdens twee kennisbijeenkomsten de ervaringen in de droge zomer. Op basis van de ervaringen zijn droogte-inspecties aangepast.

De waterverordeningen van de provincie stellen de kaders voor de regionale waterkeringen. De omgevingsverordening vervangt de waterverordeningen. Met de waterschappen is in 2019 gewerkt aan de omgevingsverordening Noord-Holland 2020. PS stellen deze in 2020 vast.

3.1.2 Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

Projectplan Waterwet Markermeerdijken

Het Projectplan Waterwet Markermeerdijken is eind 2018 ter visie gelegd voor beroep bij de Raad van State. In deze periode zijn beroepen ingesteld door belanghebbenden. Op verzoek van de Raad van State heeft de provincie in 2019 verweerschriften ingediend voor door belanghebbenden aangevraagde, voorlopige voorzieningen en voor de bodemprocedure.
Eind oktober heeft de Raad van State de ingestelde beroepen behandeld. De uitspraak van de Raad van State wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2020. Tot de uitspraak kunnen er weinig werkzaamheden aan de Markermeerdijken worden uitgevoerd.

Prins Henderikzanddijk

In 2019 is de versterking van de Prins Hendrikzanddijk op Texel afgerond. De provincie heeft financieel bijgedragen aan de zandige versterking (duinen, stranden en kwelders). Dit schept extra kansen voor natuur en recreatie. Daarnaast heeft de provincie een belangrijk deel van het nieuwe fietspad over de nieuwe duinen gefinancierd.

Den Oever

In 2019 is de Hoogwaterbescherming Den Oever gereed gekomen. Deze is met inbreng van de provincie op een unieke manier uitgevoerd. Er is een zogenoemde innovatieve trapdijk aangelegd waardoor de dijk minder hoog is geworden (de treden zorgen voor het breken van de golven). De treden leveren een prachtig tribune effect richting de Waddenzee. Op deze manier gaan veiligheid en ruimtelijke kwaliteit hand in hand en ontving Den Oever een recreatieve en toeristische impuls.

De Nieuwe Afsluitdijk

De uitvoering van de versterking van de Nieuwe Afsluitdijk en de aanleg van de vismigratierivier zijn gestart. Aan de Waddenzeezijde wordt een fietspad gemaakt waaraan de provincie meebetaalt. Het plan voor het verbeteren van het monument op de Afsluitdijk wordt in 2020 verder uitgewerkt.
Voor het opstellen van het ontwerpdijkversterkingsplan voor het dorp Durgerdam zijn in 2019 veel participatiebijeenkomsten gehouden. Dit ontwerpplan wordt in 2020 ter visie gelegd.

Eiland Marken

Voor de dijk rond het eiland Marken heeft het ontwerpprojectplan ter visie gelegen. De inspraak is verwerkt in het dijkversterkingsplan. Door de PAS is er vertraging opgetreden in de procedure. GS keuren naar verwachting het dijkversterkingsplan in 2020 goed. De provincie verleent een financiële bijdrage aan het te verbeteren fietspad op de dijk.
Voor de primaire waterkering tussen Den Oever en Den Helder en de primaire waterkering van de Polder Katwoude zijn in 2019 verkenningen gedaan om meer inzicht te krijgen in de mate waarin deze primaire waterkeringen versterkt moet worden. Er is ook gekeken of er kansen zijn om wensen vanuit de regio te koppelen aan deze dijkversterkingen.

Zwakke Schakels

De meeste projecten uit de ruimtelijke kwaliteitsprogramma's voor de Zwakke Schakel Hondsbossche- en Pettemer zeewering zijn uitgevoerd. Er wordt in de regio nog een plan gemaakt voor een informatiecentrum in Petten en een aantal projecten kan nog niet worden uitgevoerd door een Raad van State-procedure over de PAS.

Deltaprogramma

De provinciale inbreng in het deltaprogramma Waterveiligheid en het deltaprogramma Kust heeft plaatsgevonden. De provincie participeert vanaf 2019 in het kennisprogramma zeespiegelstijging.

3.1.3 Waterrobuuste inrichting bevorderen

Toelichting

In het kader van het Deltaprogramma 2015 hebben alle overheden met elkaar afgesproken dat Nederland in 2050 zoveel mogelijk waterrobuust en klimaatbestendig moet zijn ingericht. Hierbij gaat het om de thema's wateroverlast, hittestress, droogte en beperken van resterend overstromingsrisico. In 2020 moeten alle overheden dit in hun ruimtelijke beleid hebben verankerd. In 2017 is landelijk geconstateerd dat er een versnelling nodig is om deze doelen te halen. In 2019 heeft de provincie er op toegezien dat de waterschappen en de gemeenten stresstesten uitvoerden op grond waarvan regionale strategieën geformuleerd kunnen worden.

In 2019 is een verkenning uitgevoerd naar de rol die de provincie kan hebben bij de opgave voor klimaatadaptatie. Gedeputeerde Staten besluiten hier begin 2020 over. Hierbij is een voorstel opgenomen voor de besteding van de middelen van het coalitieakkoord voor klimaatadaptatie. Ook is in 2019 een start gemaakt met een klimaatstresstest landbouw en natuur.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 3.1			Beschermen tegen overstromingen	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
3.1.1	Kaders stellen voor regionale keringen	786	246	212	34
3.1.2	Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	1.301	3.367	2.127	1.240
3.1.3	Waterrobuuste inrichting bevorderen	257	299	246	53
	Totaal lasten	2.344	3.912	2.585	1.327
	Totaal baten		-150	-150	
	Totaal saldo	2.344	3.762	2.435	1.327
	Storting				
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	10.456	13.067	13.067	0
3.1.3	Resv. Klimaatadaptie	0	0	0	0
	Onttrekking				
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	-510	-2.041	-781	-1.260
	Resultaat	**12.290**	**14.788**	**14.721**	**68**

*een positief verschil is voordelig

3.2 Benutten en beheren water

Toelichting

Prioriteiten

- In 2019 zijn verschillende projecten in gang gezet voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Deze projecten worden in 2020 afgerond.
- Voor grondwater is uitvoering gegeven aan de 'projecten Kaderrichtlijn Water'. Er zijn 22 projecten afgerond en 12 in uitvoering.

- Voor waterrecreatie zette de provincie Noord-Holland in op de thema's waarvoor middelen zijn gereserveerd vanuit de visie waterrecreatie zoals:
    - aquapunctuurpunten (benoemd en geselecteerd in de Visie op de Waterrecreatie 2030)
    - activiteiten in het kader van recreatief personenvervoer over water
    - nieuwe zwemplekken
    - investeringen die bijdragen aan economische ontwikkeling

3.2.1 Waterrecreatie stimuleren

Toelichting

Waterrecreatie bevindt zich op het raakvlak van waterkwaliteit, economie, mobiliteit, recreatie en toerisme. Het doel van de reserve waterrecreatie is het uitvoeren van de Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030, 'Water, bron van recreatie'. Voor 2016-2019 is deze geconcretiseerd in een Uitvoeringsprogramma. Provinciale Staten stelden beide vast op 3 oktober 2016. Voor de huidige coalitieperiode is nog geen geactualiseerd uitvoeringsprogramma opgesteld. Informatie over de besteding van de middelen is gedeeld met Provinciale Staten door een actualisering van de Monitor Waterrecreatie 2018.

De middelen zijn in 2019 ingezet voor:

- Het realiseren van de zogeheten aquapunctuurpunten (beschreven in de Visie) en meekoppelkansen bij beheer en onderhoud van het eigen provinciaal areaal
- Het stimuleren van initiatiefnemers om het aantal zwemwaterlocaties uit te breiden met een subsidie voor onderzoek
- Het uitvoeren van de uitvoeringsregeling subsidie recreatief personenvervoer over water Noord-Holland 2018
- Het stimuleren van economische ontwikkeling binnen de waterrecreatie door het uitvoeren van de uitvoeringsregeling Water als economische drager (WED) 2018. Deze uitvoeringsregeling is volledig benut
- Projecten die uitvoering geven aan de Visie Waterrecreatie
- Het uitvoeren van de afspraken uit het regionaal aanbod voor de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke deel van het IJsselmeergebied.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Aantal subsidiebeschikkingen Uitvoeringsregeling water als economische drager 2018	Aantal	NVT	6
Aantal subsidiebeschikkingen uitvoeringsregeling recreatief personenvervoer over water 2018	Aantal	NVT	4
Aantal subsidies voor het starten van onderzoek naar nieuwe zwemwaterlocaties	Aantal	2	1

3.2.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

Toelichting

Kwaliteit oppervlaktewater

De provincie heeft in 2019 opdracht gegeven voor de aanleg van 9,6 km natuurvriendelijke oevers

(NVO). De oplevering is in 2020. In het Kanaal Omval Kolhorn en het Schagerkoggekanaal werd in 2019 700 meter NVO aangelegd. In 2020 komt hier nog 150 meter bij. In de Amstel worden golfbrekers aangelegd om de ecologische kwaliteit van het water te verbeteren. Dit project wordt in 2020 afgerond.
Daarnaast is het vismigratieonderzoek Noordzeekanaalgebied verlengd tot 2021. De provincie heeft in 2019 een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren naar de vispasseerbaarheid van haar sluizen. Op basis van dit onderzoek maakt de provincie in 2020 een afweging welke maatregelen zij op haar sluizen gaat nemen.

Zwemwater
In 2019 heeft de provincie opnieuw de subsidieregeling verbetering kwaliteit zwemwater opengesteld. Deze openstelling loopt tot oktober 2020.

Zoetwater
De provincie neemt deel aan het Deltaprogramma Zoetwater. Vanuit dit programma heeft de provincie een bijdrage geleverd aan de uitwerking van de aanbevelingen die voortkomen uit de Beleidstafel Droogte voor zowel West-Nederland als het IJsselmeergebied.
In beide zoetwaterregio's waar Noord-Holland deel van uitmaakt is gewerkt aan een maatregelenpakket voor de tweede fase van het deltaprogramma (2021-2017). Er zijn gebiedsprocessen ten behoeve van waterbeschikbaarheid uitgevoerd in de urgente verziltingsgevoelige gebieden. De provincie heeft bijgedragen aan de regiomakelaars voor het Zoet Zout Knooppunt en in de kosten voor het project Rijnlandmeet voor 2019.

Wateroverlast
Het beheergebied van Waterschap HHNK voldoet geheel aan de normen voor wateroverlast, de beheergebieden van Rijnland en AGV voldoen voor het grootste deel.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Aanleg natuurvriendelijke oevers (in km)	Aantal	13	0,7	

BBV indicator oppervlaktewater

Waterkwaliteit: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)	Goed	Matig	Ontoereikend	Slecht
Hollands Noorderkwartier	0%	24%	59%	18%
Rijnland	0%	35%	48%	18%
Amstel, Gooi en Vecht	0%	47%	23%	30%
Peildatum		2018		

Bron: http://www.waarstaatjeprovincie.nl

Toelichting BBV indicator
De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in vier categorieën. De beoordeling is conform de systematiek van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden, zowel ecologisch als chemisch. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de concentratie van stikstof en fosfaat en vier biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe': indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld.

3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Toelichting

Vergunningverlening grondwateronttrekking

In 2019 zijn er minder aanvragen binnengekomen dan in voorgaande jaren. Er zijn in 2019 5 vergunningen verleend. In 2019 speelde de stikstofcrisis en dat zorgde voor vertraging in de bouwprojecten.

Uitvoeren projecten Kaderrichtlijn Water (KRW)

Om een goede toestand van het grondwater te bereiken en te behouden wordt tot en met 2021 een programma van 35 projecten uitgevoerd. Van de 35 projecten zijn in 2019 18 projecten uitgevoerd. De overige projecten zijn in uitvoering of in voorbereiding.

Monitoring

De metingen uit de provinciale KRW grondwatermeetnetten zijn in 2018 en in 2019 door de provincies verzameld. Omdat de meetgegevens in gezamenlijkheid, en op zowel regionaal als landelijk niveau worden bekeken, kan de rapportage pas worden opgesteld wanneer alle gegevens compleet zijn. De rapportage is niet gerealiseerd in 2019 en zodoende doorgeschoven naar 2020.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Vergunningverlening grondwateronttrekking	Aantal	25	5	
KRW projecten (aantal afgerond)	Aantal	5	18	
Toestand rapportage	Aantal	1	0	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.2 — Benutten en beheren water

	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
3.2.1	Waterrecreatie stimuleren	223	3.055	2.415	640
3.2.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	2.341	2.593	1.984	609
3.2.3	Schoon en voldoende grondwater bevorderen	919	640	597	43
	Totaal lasten	3.483	6.288	4.996	1.292
	Totaal baten	-1.835	-2.175	-1.587	-588
	Totaal saldo	1.648	4.113	3.409	704
	Storting				
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	2.800	2.826	2.826	0
	Onttrekking				
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	0	-2.745	-2.127	-618
	Resultaat	**4.448**	**4.194**	**4.108**	**86**

*een positief verschil is voordelig

Programma 4. Milieu

Doelenboom

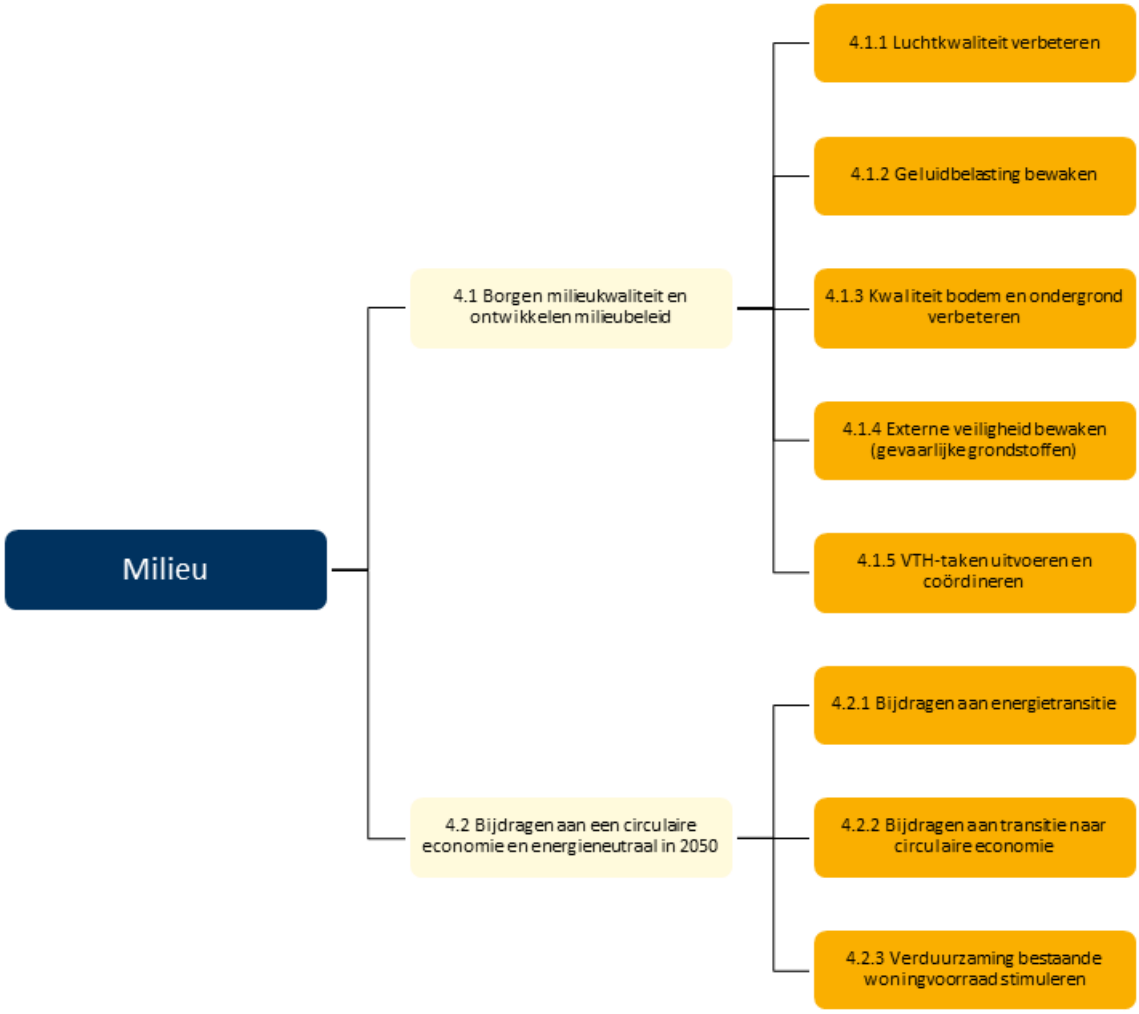

Maatschappelijk doel

De provincie Noord-Holland zoekt een goede balans tussen economische ontwikkeling en leefbaarheid. De milieukwaliteit in Noord-Holland voldoet minimaal aan de wettelijke basiskwaliteit en er wordt waar mogelijk gestreefd naar verbetering. Voor luchtkwaliteit is de ambitie om de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie per 2030 te bereiken. De provincie werkt samen met gemeenten, bedrijfsleven, omgevingsdiensten, gezondheidsinstanties en inwoners aan een gezonde en veilige leefomgeving. Met een programmatische aanpak wordt met name ingezet op monitoring en onderzoek naar de gezondheidseffecten van milieuvervuiling. Een voorbeeld van deze aanpak is het project Hollandse Luchten, waarbij met inwoners een fijnmazig netwerk met betaalbare sensoren wordt gebouwd. Een ander voorbeeld is het onderzoek dat het RIVM uitvoert naar gezondheid in de IJmond. Voor deze ambities is bij het coalitieakkoord een bedrag van € 13,2 miljoen uitgetrokken.

In het coalitie-akkoord ‘Duurzaam doorpakken’ van medio 2019, onderschrijven GS de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en geven aan mee te werken aan de uitvoering van de rijksambities uit het Klimaatakkoord. In november 2019 hebben PS ingestemd met het

klimaatakkoord dat het Rijk heeft opgesteld. De inspanning van de provincie wordt uitgewerkt in een actieprogramma Klimaat dat in 2020 zal verschijnen.

Wettelijk beleidskader

- Klimaatwet

Provinciaal beleidskader

- Milieubeleidsplan
- Provinciale Milieuverordening
- Actieagenda circulaire economie
- Omgevingsvisie
- Verkenning ondergrondvisie
- Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020
- Beleidsregel geurhinder
- Actieplan geluid

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 4				Milieu
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	43.507	57.712	54.110	3.602
Baten	-2.980	-3.485	-3.508	23
Saldo van baten en lasten	40.527	54.227	50.602	3.625
Stortingen reserves	19.381	39.993	40.537	-543
Onttrekking reserves	-3.106	-22.556	-14.274	-8.282
Resultaat	**56.801**	**71.664**	**76.864**	**-5.201**

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
4.1.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
4.1.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
4.1.2	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen
4.2.1	Alliander N.V.	Energievoorziening
4.2.1	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. in liquidatie (ODENH)	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
4.2.1	SolaRoad B.V.	Verduurzaming van de energiesector

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

4.1 Borgen milieukwaliteit en ontwikkelen milieubeleid

Toelichting

Prioriteiten

- Er is in 2019 gewerkt aan het omzetten van de provinciale regels voor milieubeschermingsgebieden vanuit de Provinciale Milieuverordening (PMV). naar de Omgevingsverordening die in 2020 van kracht zal worden.
- Vanwege een aantal incidenten wordt er steeds kritischer gekeken naar de wijze waarop de omgevingsdiensten hun taken op het terrein van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving vervullen. Dit betreft met name het toezicht op de bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo). Om het toezicht te kunnen intensiveren, is bij het coalitieakkoord met ingang van 2020 € 1 miljoen per jaar extra uitgetrokken. In 2019 is er een begin gemaakt met de inventarisatie van Zeer Zorgwekkende Stoffen bij bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

Omgevingsfactoren

Om een gezonde leefomgeving voor de inwoners van Noord-Holland te creëren, dient de luchtkwaliteit waar mogelijk te worden verbeterd. In het Schone Lucht Akkoord, dat op 13 januari is ondertekend, is tot doel gesteld om de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor luchtkwaliteit per 2030 te bereiken. In 2019 is gewerkt aan een provinciaal programma Gezonde Leefomgeving waarmee invulling wordt gegeven aan de ambities uit het Schone Lucht Akkoord en de transitie van milieu naar gezonde leefomgeving in gang is gezet. De verwachting is dat het programma in het voorjaar van 2020 gereed is.

4.1.1 Luchtkwaliteit verbeteren

Toelichting

Om een gezonde leefomgeving voor de inwoners van Noord-Holland te creëren, moet de luchtkwaliteit worden verbeterd. De provincie wil de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor luchtkwaliteit per 2030 bereiken. Dat staat ook in het Schone Lucht Akkoord van de Rijksoverheid, die de provincie begin 2020 ondertekent. In 2019 is gewerkt aan een provinciaal programma Gezonde Leefomgeving. Daarmee wordt invulling gegeven aan de ambities uit het Schone Lucht Akkoord, waar de provincie in 2019 met het Rijk en gemeenten aan heeft gewerkt.

In het Amsterdams havengebied bij Westpoort is de afgelopen jaren een netwerk met elektronische neuzen ('eNoses') opgezet. Als onderdeel van het project Hollandse Luchten zijn de voorbereidingen in gang gezet om dit netwerk uit te breiden met extra meetapparatuur.

4.1.2 Geluidbelasting bewaken

Toelichting

Vanuit het Actieplan geluid 2018-2022 wordt de geluidbelasting door provinciale wegen teruggedrongen. Dit gebeurt op twee manieren:

1. Bij onderhoud wordt stil asfalt op doelmatige en technisch haalbare wegvakken aangelegd door de gebiedsaannemers. Dit wordt gedaan op aangegeven wegvakken en volgens de door hen gevolgde onderhoudsplanning.
2. Het waarborgen van een acceptabel binnenniveau bij hoogbelaste solitair gelegen woningen door middel van gevelisolatie. In 2019 is de wijze van uitvoering voor de isolatie van solitair gelegen woningen nader onderzocht, evenals de situatie van de geselecteerde woningen. De isolatiemaatregelen zijn in 2019 niet uitgevoerd. In 2020 start het project voor het aanbieden en uitvoeren van deze isolatiemaatregelen.

Het geluidzonebeheer van de vijf industrieterreinen van regionaal belang is uitgevoerd door de omgevingsdienst NZKG.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Sanering geluidbelaste woningen boven 63 dB	Aantal	59	0
Extra stil asfalt (in km)	Aantal	1,1	0

4.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Toelichting

Mijnbouwwet

In 2019 heeft de provincie over meerdere opsporingsvergunningen en opslagplannen advies uitgebracht aan het Rijk. Dit betreft met name de winning van aardwarmte.

Aardkundig erfgoed

In 2019 is gewerkt aan het omzetten van de regelgeving voor aardkundige monumenten (in de Provinciale Milieuverordening) naar de Omgevingsverordening.

Warme overdracht

Er is tweemaal een bestuurlijk en tweemaal een ambtelijk bodemberaad georganiseerd om gemeenten voor te bereiden op bodemtaken die na de inwerkingtreding van de Omgevingswet onder hun verantwoordelijkheid vallen. Verder werkten gemeenten en omgevingsdiensten in een werkgroep aan een warme overdracht.

Spoedlocaties bodemsanering

Er zijn in Noord-Holland 92 spoedlocaties. Hiervan zijn 35 locaties volledig afgehandeld. Op 32 locaties is een sanering in uitvoering en op 25 locaties vindt onderzoek of onderhandeling plaats. Hiermee ligt het te behalen doel, alle locaties voor 2021 beheerst of aangepakt, op schema. Daarnaast heeft de provincie 538 kinderspeelplaatsen onderzocht op risico's ten gevolge van loodverontreiniging. In 5 gevallen was hiervan sprake. Aanpak van deze gevallen is gestart.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi

Er is een tweejaarlijkse monitoringsronde uitgevoerd en gerapporteerd. Het meetnet werd uitgebreid met twee peilbuizen tot 70 meter diepte. De verlenging van het convenant 2011-2021 met de huidige convenantspartners voor de periode 2021–2031 is in voorbereiding.
Er zijn inmiddels 106 mogelijke probleemlocaties in 't Gooi onderzocht. Hiervan bleken er uiteindelijk 49 daadwerkelijk een probleem en 27 tevens spoedlocaties. Bij 34 locaties zijn afkoopafspraken met eigenaren van de locatie of veroorzakers van de verontreiniging gemaakt. Daarmee werd een bijdrage van meer dan € 7 miljoen aan de uitvoering van het gebiedsgericht beheer verkregen.

Stortplaatsen Wet milieubeheer
De sluitingsprocedure voor de stortplaatsen Hollandse brug en Schoteroog loopt. Deze procedure wordt vertraagd door een discussie over de levensduurverwachting van de bovenafdichting van de stortplaatsen. Er is een second opinion aangevraagd bij de hiervoor ingerichte advieskamer stortbesluit. De jaarlijkse monitoring van stortplaats de Poel is uitgevoerd.
We laten onderzoek uitvoeren naar het te verwachten rendement van het vermogen dat is ondergebracht in het Nazorgfonds. Hiermee wordt beheer en nazorg van de stortplaatsen na sluiting gefinancierd. Het rendement heeft grote invloed op het door de exploitanten op te brengen vermogen en is dan ook een complex discussiepunt tussen provincie en exploitanten.
Op de stortplaats Wieringermeer loopt een tienjarige pilot naar verduurzaming van stortplaatsen. Resultaten hiervan worden in 2028 verwacht.

PFAS
In het bodemconvenant zijn ook afspraken gemaakt over nieuwe milieubedreigende stoffen. Een belangrijke stofgroep is PFAS. Onze beleidsregel voor PFAS uit 2017 is geactualiseerd, mede gebaseerd op een door de provincie zelf uitgevoerd onderzoek naar achtergrondwaarden voor PFAS in Noord-Holland. Noord-Holland vertegenwoordigt bestuurlijk het IPO in overleg over PFAS met het Rijk, gemeenten en waterschappen.

4.1.4 Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)

Toelichting
De provincie heeft in het VTH-uitvoeringsprogramma de controles bij de Brzo-bedrijven (Besluit risico's en zware ongevallen 2015), waarvoor de provincie bevoegd gezag is, onder meer gebaseerd op de Brzo-inspectieplannen. Deze taak wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. De uitkomsten van de Brzo-controles over 2019 worden gerapporteerd in het Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving 2019. Dit verslag volgt voor de zomer van 2020.

In 2019 heeft de provincie samen met ketenpartners gezamenlijke prioriteiten en samenwerkingsprogramma's voor toezicht en handhaving vastgelegd en uitgevoerd.

4.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

Toelichting
De omgevingsdiensten voerden de VTH-taken op het gebied van water, milieu, groen en bereikbaarheid uit. Dit betreft onder andere het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor industrie, flora en fauna, zwemwater en de controle op de naleving ervan. De omgevingsdiensten voeren soortgelijke taken uit namens gemeenten. De provincie werkt nauw samen met deze gemeenten en andere zogenoemde 'ketenpartners' in Noord-Holland, zoals het Rijk, de waterschappen, de terreinbeheerders, het Openbaar Ministerie en de politie.

De omgevingsdiensten hebben de VTH-taken namens ons college uitgevoerd op basis van de doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen die door ons college zijn vastgelegd. In 2019 voerden de omgevingsdiensten deze VTH-taken uit volgens de door de provincie vastgestelde uitvoeringsprogramma's.

De coördinatie van de VTH-taken in Noord-Holland is verdeeld tussen de beleidsvelden 'groen' (natuur) en 'grijs' (milieu). Voor 'groen' hebben we met betrokken partijen zoals gemeenten,

waterschappen, terreinbeherende organisaties en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord handhavingsuitvoeringsprogramma's voor de Natura 2000-gebieden uitgevoerd.

Daarnaast zijn veel tijd en middelen gestoken in intensiever toezicht en handhaving bij Harsco Metals en Tata Steel.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
VTH taken uitgevoerd conform Uitvoeringsprogramma's	Percentage	100	100	
Prioriteiten uitgevoerd conform afspraak/ uitvoeringsprogramma	Percentage	100	100	
Coördinatie uitgevoerd conform programma's	Percentage	100	100	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.1 — Borgen milieukwaliteit en ontwikkelen milieubeleid

	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
4.1.1	Luchtkwaliteit verbeteren	1.157	1.759	1.722	37
4.1.2	Geluidbelasting bewaken	1.180	315	241	74
4.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	2.359	11.084	7.239	3.845
4.1.4	Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen	65	721	707	14
4.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	22.230	25.571	25.286	285
	Totaal lasten	26.991	39.450	35.195	4.254
	Totaal baten	-2.980	-3.451	-3.312	-139
	Totaal saldo	24.011	35.999	31.883	4.115
	Storting				
4.1.3	Resv. bodemsanering	4.733	4.397	4.923	-526
	Onttrekking				
4.1.3	Resv. bodemsanering	-1.411	-9.328	-2.950	-6.378
	Resultaat	**27.333**	**31.068**	**33.856**	**-2.789**

*een positief verschil is voordelig

4.2 Bijdragen aan een circulaire economie en energieneutraal in 2050

Toelichting

Prioriteiten

- De provincie heeft in 2019 met name inspanningen gepleegd op de Regionale Energiestrategieën, warmte koude MRA en energietransitie Noordzeekanaalgebied. Het onderzoeksprogramma geothermie in de MRA is vertraagd, omdat het Rijk ervoor heeft gekozen te starten in Oost-Nederland.

- De transitie naar een circulaire economie is gestimuleerd en gefaciliteerd door uitvoering van de Actieagenda, waarbij de noodzakelijke innovaties langs zes sporen vorm kregen.

Omgevingsfactoren
In 2019 is het Klimaatakkoord vastgesteld. Hierin zijn onder andere afspraken vastgelegd over de doelen voor de opwekking van hernieuwbare energie en het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving.

4.2.1 Bijdragen aan energietransitie

Toelichting

Regionale Energiestrategieën
In Noord-Holland werken we aan twee Regionale Energiestrategieën (RES'en): een in Noord-Holland Zuid (RES NHZ) en een in Noord-Holland Noord (RES NHN). De provincie is partner in de RES'en en levert daarnaast kennis en (financiële) middelen ter ondersteuning van het proces. In september 2019 hebben Provinciale Staten de startnotities voor de RES'en vastgesteld.

Servicepunt Duurzame Energie
Het Servicepunt Duurzame Energie ondersteunde diverse gemeenten en organiseerde kennissessies over de warmtetransitie. Het Servicepunt voerde daarnaast de energiemixen uit. Deze geven gemeenten inzicht in het energieverbruik en wat er nodig is om energieneutraal te worden.

MRA Grand Design
Het programma MRA Warmte/Koude heeft in 2019 de 'Warmte Koude Routekaart' van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) opgeleverd. De kaart biedt lokaal en regionaal inzicht in de potentie van duurzame warmtenetten voor de gebouwde omgeving in de MRA.

Geothermie
De start van de seismische campagne (onderzoek naar aanwezigheid aardwarmte) in de MRA is vertraagd, omdat het Rijk heeft besloten eerst in Oost-Nederland te starten. Het onderzoek in de MRA vindt in 2020 plaats. Voor het versnellingsproject aardwarmte MRA is in augustus 2019 een projectleider gestart.

CO2-leidingen en warmtenetten glastuinbouw
Begin 2019 is een nieuwe coördinator duurzaamheid glastuinbouw aangetrokken. Deze coördinator heeft onder andere bij beide Greenports gewerkt aan het aandragen van nieuwe investeringsvoorstellen en het verankeren van de energietransitie in de glastuinbouw in de RES'en. In 2019 is de verplaatsingsregeling voor de glastuinbouw opnieuw opengesteld. Er zijn enkele subsidies verleend aan tuinders om te verplaatsen naar glastuinbouwconcentratiegebieden.

Energietransitie NKZG
Het uitvoeringsprogramma energietransitie NZKG is vastgesteld: op 15 november 2019 was het eerste Bestuursplatform Energietransitie NZKG.

Klimaatadaptatie
Voor klimaatadaptatie is een aantal opdrachten uitgevoerd om kennis en expertise op dat thema aan te vullen. Daarnaast heeft de provincie in 2019 samenwerkende gemeenten ondersteund bij de implementatie van klimaatadaptatie bij ruimtelijke ontwikkelingen met een uitvoeringsregeling subsidie procesversnelling Klimaatadaptatie.

4.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

Toelichting

In het tweede volle jaar van uitvoering van de Actieagenda zijn er langs de zes creatiesporen activiteiten geweest.

1. Vanuit het spoor innovatie en ondernemerschap namen 40 bedrijven deel aan training en begeleiding op weg naar circulaire producten en waren er losse bijeenkomsten voor ondernemers die de stap naar circulair overwegen of al maken.
2. Voor het spoor richting ketenvorming is een onderzoek afgerond naar een viertal icoonketens. Een concrete en succesvolle casus van hergebruik van hout kreeg begin 2020 de Circular Award Public.
3. In het spoor voor de productie van schone grondstoffen, vooral biomassa, is het zeewierlab verder ontwikkeld en gekoppeld aan een initiatief voor een 'seaweedvalley'. Met restaurants in Haarlem is gekeken naar een circulaire bedrijfsvoering.
4. Spoor vier is gericht op ruimte. Specifiek voor circulaire bedrijfslocaties zijn resultaten van een challenge gepresenteerd.
5. Spoor vijf gaat over regelgeving. Bedrijven kunnen hun belemmeringen door regels melden aan een loket. Er is bijgedragen aan het advies hierover, gericht aan het ministerie van I&W. Met de omgevingsdiensten is gesproken over hun mogelijke rol in het meesturen richting een circulaire economie.
6. Het zesde spoor van de actieagenda gaat over de eigen organisatie. Hierbinnen zijn vier routes bewandeld.
   - Duurzame infrastructuur, zoals een circulaire aanbesteding voor het vervangen van de Cruquiusbrug. Hieruit is ook een landelijke normering voortgekomen.
   - Er is een challenge uitgezet voor circulaire relatiegeschenken.
   - Er is bij collega's, scholieren, jongeren en volwassenen aandacht gevraagd voor circulaire economie. Er zijn een LinkedIn-pagina en een 'tag' #duurzaamNH geïntroduceerd.
   - In de MRA en het IPO wordt samengewerkt aan circulair inkopen en monitoring.

In de uitvoering is de actieagenda gevolgd. De resultaten van de acties vormen samen met de uitgangspunten van het coalitieakkoord de basis voor het vervolg op de actieagenda na 2020.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Aantal bedrijven deelgenomen aan onze stimuleringsprogramma's	Aantal	30	40	
Icoonketens in de vorm van Living labs	Aantal	1	1	

4.2.3 Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren

Toelichting

Met het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties om hun woningen te verduurzamen. Voor particuliere woningeigenaren zijn de volgende activiteiten benoemd:

1. Regionale energiebesparingsprogramma's voor particuliere woningeigenaren (€ 7.600.000,-). Deze activiteit heeft als doel gemeenten te helpen bij de verduurzaming van minimaal 25.000 particuliere woningen. In 2019 ontvingen alle Noord-Hollandse regio's een subsidie voor de uitvoering van een regionaal energiebesparingsprogramma.

2. Ondersteuning ontwikkeling van nieuwe financieringsvormen voor woningverduurzaming (€ 400.000,-). Er zijn in 2019 drie pilots ondersteund en er is nog ruimte voor één pilot.
3. Ondersteuning lokale duurzame energiecoöperaties bij het opzetten van duurzame energieprojecten (€ 1.081.000,-). Er zijn in 2019 43 activiteiten ondersteund. Voor activiteiten 1 t/m 3 zijn in 2018 uitvoeringsregelingen opgezet.
4. Ondersteuning ontwikkeling van nieuwe software woningadvies voor verduurzamingsmaatregelen (€ 600.000,-). Voor het stimuleren van verduurzaming van corporaties zijn in 2019 diverse onderzoeken uitgevoerd. De resultaten worden gebruikt bij het ontwikkelen van de software. Naar verwachting is de software medio 2020 klaar voor gebruik.
5. Ontwikkeling ondersteuningsprogramma verduurzaming corporatiebezit (€ 500.000,-). Er is in 2019 met corporaties de pilot *Gebiedsgerichte vastgoedscan* in de gemeente Haarlem uitgevoerd door het provinciale Servicepunt Duurzame Energie. In 2019 zijn voor een verdere uitrol van dit instrument gesprekken gestart met corporaties in de Gooi en Vechtstreek.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.2 Bijdragen aan een circulaire economie en energieneutraal in 2050

	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
4.2.1	Bijdragen aan energietransitie	15.250	8.915	9.818	-903
4.2.2	Bijdragen aan transitie naar circulaire economie	1.113	1.043	1.010	33
4.2.3	Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren	153	8.304	8.087	217
	Totaal lasten	16.516	18.262	18.915	-653
	Totaal baten		-34	-196	162
	Totaal saldo	16.516	18.228	18.719	-491
	Storting				
4.2.1	Resv. Energietransitie	4.785	25.099	25.116	-18
4.2.2	Resv. Circulaire economie	881	1.152	1.152	0
4.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	8.981	9.346	9.346	0
	Onttrekking				
4.2.1	Resv. Energietransitie	-1.200	-4.623	-2.908	-1.715
4.2.2	Resv. Circulaire economie	-495	-449	-465	16
4.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	0	-8.156	-7.952	-204
	Resultaat	**29.468**	**40.596**	**43.008**	**-2.412**

*een positief verschil is voordelig

Programma 5. Ruimte

Doelenboom

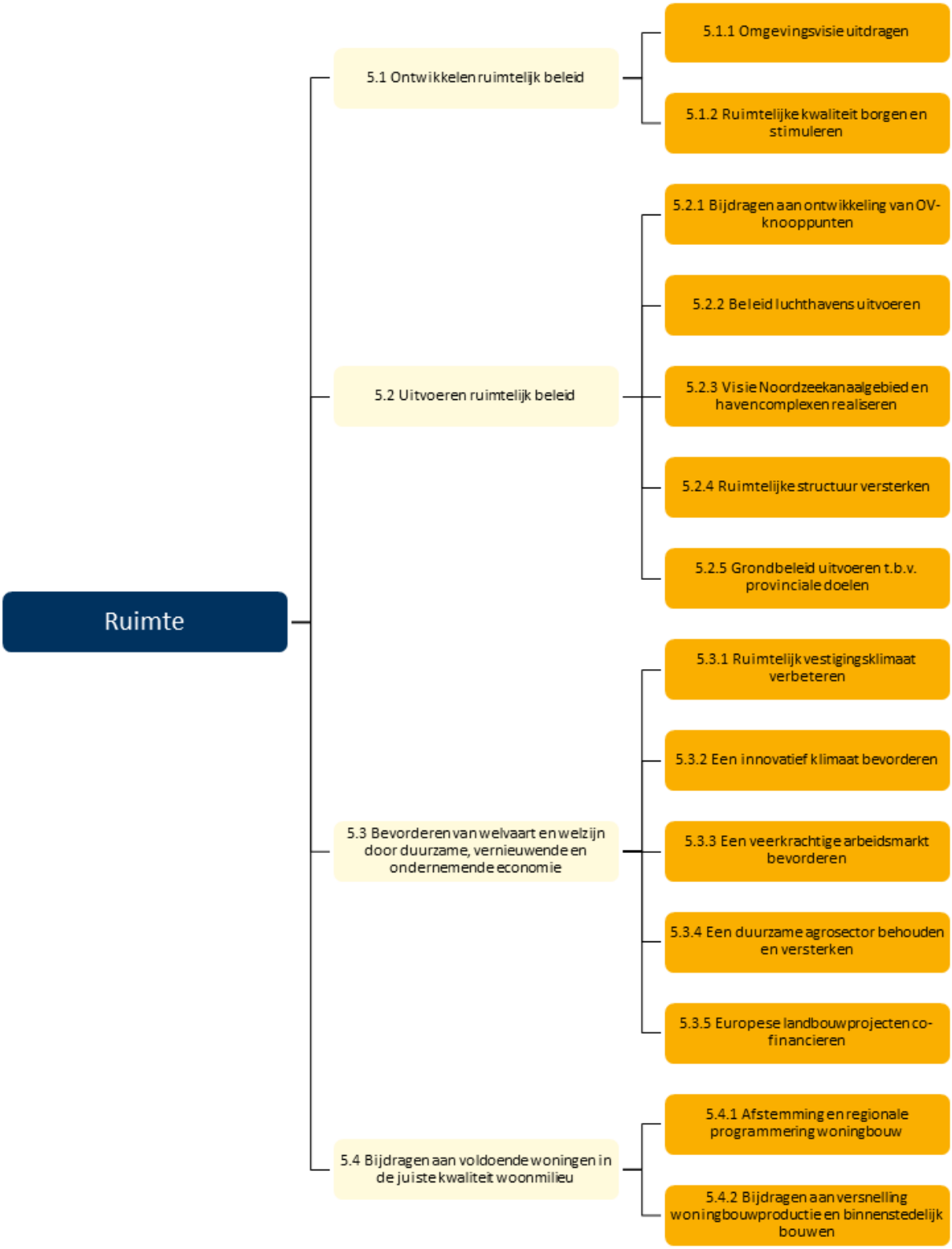

Maatschappelijk doel

De provincie zorgt samen met andere overheden voor een goede ruimtelijke inrichting van de leefomgeving. Duurzaam ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en klimaatbestendigheid zijn daarvoor de leidende principes. De provincie streeft een aantrekkelijke leefomgeving na, waar de inwoners van Noord-Holland op een zo prettig mogelijke manier kunnen wonen, werken en recreëren. Diverse functies vragen om ruimte in Noord-Holland. De provincie bekijkt deze zaken in samenhang, maakt ruimtelijk-economisch beleid en coördineert bij vraagstukken die de gemeentegrenzen overstijgen.

In de Omgevingsvisie NH2050 is de langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving van Provinciale Staten van Noord-Holland verwoord. De Omgevingsvisie is integraal van opzet en vervangt alle strategische visies die de provincie tot aan de vaststelling van de Omgevingsvisie had. Het vormt daarmee ons strategische langetermijnbeleid. Vanuit onze integrale Omgevingsvisie worden in de komende vier jaar vele acties en instrumenten ingezet om onze langetermijnambities waar te maken. De hoofdambitie van de Omgevingsvisie NH2050 is zorgen voor balans tussen economische groei en leefbaarheid in Noord-Holland. Zo kunnen we voor toekomstige generaties het welvaarts- en welzijnsniveau in Noord-Holland op een hoog niveau houden.

Wettelijk beleidskader

- Woningwet/Huisvestingswet
- Wet ruimtelijke ordening (incl. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en Besluit ruimtelijke ordening)
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Luchthavenindelingsbesluit (LIB) Schiphol
- Omgevingswet (in ontwikkeling)
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer
- Luchthavenindelingsbesluit (LIB) Schiphol
- Wet luchtvaart
- Luchthavenverkeersbesluit (LVB) Schiphol
- Wet regelgeving burgerluchtvaart en militaire luchthavens (RBML)

Provinciaal beleidskader

- Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)
- Provinciale Woonvisie 'Goed wonen in Noord-Holland'
- Programma OV-knooppunten ('Maak Plaats!')
- Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw
- Provinciale Omgevingsvisie NH2050
- Strategisch Beleidskader Economie
- Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019
- Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt
- Visie Noordzeekanaalgebied 2040
- 5e Nota Grondbeleid

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 5				Ruimte
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	35.499	99.479	85.856	13.623
Baten	-17.199	-15.444	-16.862	1.418
Saldo van baten en lasten	18.300	84.035	68.994	15.041
Stortingen reserves	58.040	68.393	68.418	-26
Onttrekking reserves	-11.474	-49.930	-35.466	-14.464
Resultaat	**64.866**	**102.498**	**101.947**	**551**

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
5.1.2	Schadeschap Luchthaven Schiphol	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
5.1.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
5.2.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
5.3.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
5.3.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
5.1.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
5.1.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
5.3.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
5.3.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
5.3.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
5.3.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
5.3.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
5.3.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie
5.3.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie
5.3.2	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
5.3.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

5.1 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

Toelichting

Prioriteiten

- Actualiseren van de Provinciale Ruimtelijke Verordening
  Provinciale Staten hebben op 27 mei 2019 de laatste actualisatie van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) vastgesteld.

- Voorbereiden van de Omgevingsverordening
  Er zijn in 2019 voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd van de eerste integrale omgevingsverordening. Deze vervangt alle bestaande verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving.
- Stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit
  Zie voor de realisatie van deze prioriteit de toelichting bij OD 5.1.2

5.1.1 Omgevingsvisie uitdragen

Toelichting

In mei 2019 is de actualisatie van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) ter besluitvorming voorgelegd aan Provinciale Staten. Het gaat dan om de laatste grote actualisatie van de PRV, vooruitlopend op vaststelling van de Omgevingsverordening.

In april en mei 2019 lag het ambtelijk concept van de Omgevingsverordening NH2020 (de 75%-versie) ter consultatie voor bij gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten en belangenorganisaties. De tweede helft van 2019 is besteed aan het verwerken van de ambtelijke reacties en het vertalen van de doelstellingen uit het coalitieakkoord in de Omgevingsverordening. In 2020 volgt de besluitvorming over de Omgevingsverordening.

Om de ambities en ontwikkelprincipes van de Omgevingsvisie NH2050 binnen en buiten de provinciale organisatie levend te houden en door te laten werken in ons handelen en dat van anderen, is continu actie noodzakelijk.

- In 2019 is een ambtelijk team Borging Omgevingsvisie samengesteld.
- In februari 2019 is een groot congres georganiseerd over de uitvoering van de Omgevingsvisie.
- Er zijn ongeveer 50 presentaties gegeven binnen en buiten de provinciale organisatie. Het team was als adviseur betrokken bij onder andere het opstellen van de Regionale Energie Strategieën (RES), de uitwerking naar activiteiten van de opgave Vitaal landelijk gebied uit het coalitieakkoord, de uitwerking van de Agenda Mobiliteit, de Integrale Watervisie en de Verstedelijkingsstrategie MRA.
- Er is een evaluatie gemaakt van het proces van totstandkoming van de Omgevingsvisie. Deze evaluatie wordt in het voorjaar van 2020 opgeleverd.

5.1.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

Toelichting

De provincie beschikt over drie instrumenten om de ruimtelijke kwaliteit te stimuleren. Dat zijn:

- de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO), met daarin experts op het gebied van ruimte, erfgoed en economie
- de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK)
- de Taskforce Ruimte (TFR), waarbij gemeenten subsidie kunnen krijgen om experts op gebied van ruimte in te zetten voor het verbeteren van hun ruimtelijke plannen.

De ARO heeft in 2019 vijf adviezen uitgebracht, waarvan vier over concrete plannen: drie woningbouwplannen en een plan voor een zonneakker. Daarnaast zijn aanbevelingen meegegeven over de Omgevingskwaliteit IJsselmeergebied.

De PARK startte begin 2019 met zijn werkzaamheden. Dit eerste jaar is vooral besteed aan oriëntatie, waaronder gesprekken met Gedeputeerde Staten over belangrijke ruimtelijke

ontwikkelingen in Noord-Holland. In december 2019 is gestart met de tour van Panorama Nederland door de provincie. Dit panorama is een product van de rijksbouwmeesters. De provincie organiseerde over dit panorama een aantal bijeenkomsten.

Er waren in 2019 geen aanvragen voor het inschakelen van de TFR. Omdat al enkele jaren geen gebruik wordt gemaakt van de taskforce is besloten deze per 2020 te beëindigen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 5.1				Ontwikkelen ruimtelijk beleid
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.1.1	Omgevingsvisie uitdragen	1.516	1.865	1.879	-14
5.1.2	Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren	297	423	447	-24
	Totaal lasten	1.813	2.288	2.326	-38
	Totaal baten				
	Totaal saldo	1.813	2.288	2.326	-38
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**1.813**	**2.288**	**2.326**	**-38**

*een positief verschil is voordelig

5.2 Uitvoeren ruimtelijk beleid

Toelichting

Prioriteiten

- In 2013 is door GS besloten een bijdrage te leveren van € 10 miljoen aan de Stichting Leefbaarheidsfonds Schiphol voor het uitvoeren van maatregelen die de leefbaarheid in de omgeving van Schiphol bevorderen. De uitkering van dit bedrag heeft in 2019 plaatsgevonden.
- De provincie Noord-Holland heeft in 2019 prioriteit gegeven aan de ov knooppunten die bijdragen aan de prioriteiten vanuit de woningbouwopgave. Hierbij is ook gekeken naar opgaven vanuit bijvoorbeeld mobiliteit, economie, groen en klimaatadaptatie. Zo is onder andere samengewerkt aan sleutelgebieden Zaanstad, Haarlem, Amsterdam Sloterdijk, Hoofddorp, Hilversum en Purmerend. Ook is samengewerkt aan de ontwikkeling van de knooppunten Alkmaar en Hoorn (versnellingsprojecten) en Heerhugowaard.
- Er is intensief gewerkt aan de ontwikkeling van de Averijhaven tot Energiehaven. Het opstellen van de Milieu Effect Rapportage voor de energiehaven is gestart.

5.2.1 Bijdragen aan ontwikkeling van OV-knooppunten

Toelichting

In het programma OV-knooppunten draagt de provincie Noord-Holland met verschillende rollen bij aan de ontwikkeling van knooppunten.

Vanuit de expertrol houdt de provincie zich bezig met kennisontwikkeling door middel van onderzoek, de ontwikkeling van procesinstrumenten en het uitvoeren van pilots en experimenten. Deze kennis wordt gedeeld met samenwerkingspartners via het in 2019 ontwikkelde Kennisportaal OV-knooppunten (openbaar toegankelijk). In dit portaal staan onder andere de volgende in 2019 doorontwikkelde instrumenten en onderzoeksresultaten:

- Het interactieve Vlindermodel (in 2019 gedigitaliseerd)
- De jaarlijkse monitor (in 2019 was dit een tussentijdse monitor met focus op woningbouwcijfers; begin maart 2020 volgt een uitgebreidere monitor)
- Geactualiseerde planviewer

In 2019 zijn ook nieuwe onderzoeken gedaan, zoals het P+R-onderzoek in samenwerking met gemeenten en partners en het parkeernormenonderzoek. In het kader van het Innovatieprogramma Mobiele Stad zijn regionale games afgerond (gekoppeld aan gebied MIRT-verkenning Corridor Amsterdam-Hoorn) en is het experiment over de toeristische Toegangspoort Zaanse Schans afgerond. Verder is in 2019 een onderzoek naar klimaatadaptatie in stationsgebieden aan de hand van een pilot in Hoorn afgerond.

De provincie heeft een coördinerende/verbindende rol bij de samenwerking op de Zaancorridor, de Schipholcorridor en de Kennemerlijn. Hier kwam in 2019 de samenwerking op de Hoornse Lijn (Amsterdam-Hoorn) bij. Net als voor de andere corridors wordt ook hier samengewerkt aan een regionale strategie. Deze is in 2020 gereed. Bovendien is eind 2019 een start gemaakt met samenwerking op de Gooicorridor. Verder verbond de provincie OV-knooppunten aan onder meer MIRT Corridor Amsterdam Hoorn (CAH), SBaB, Verstedelijkingsstrategie en de MRA agenda.

Vanuit haar stimulerende rol heeft de provincie gemeenten ondersteund bij concrete knooppuntontwikkelingen door het leveren van kennis, de inzet van instrumenten of met cofinanciering. In 2019 ging het om 23 knooppunten. In 2019 heeft de provincie een subsidie toegekend aan het knooppunt Heerhugowaard voor € 5,7 miljoen. De verwachte aanvragen voor Zaandam Kogerveld en Zaandam zijn eind 2019 ingediend door de gemeente. De verwachting is dat GS hierover in februari 2020 een voorlopig besluit nemen. In de begroting was rekening gehouden met een subsidietoekenning in 2019. Dit verklaart het verschil in de begroting. Bij knooppuntontwikkeling gaat het om complexe gebiedsontwikkelingen met meerdere cofinanciers en belanghebbenden. Het betreft daarom langdurige processen. Om deze reden zijn in 2019 minder aanvragen door gemeenten gedaan dan verwacht. Wel werken de betreffende gemeenten met partners hard aan uitvoeringsplannen met bijbehorende businesscases.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Coördineren van (delen van) corridors	Aantal	4	4	
Stimuleren knooppunten door de inzet van kennis en proces-instrumenten	Aantal	20	23	

5.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren

Toelichting

Wonen-vliegen

Dit betreft de invulling van de afspraken met het Rijk over woningbouw in het beperkingengebied van Schiphol die in het kader van het Luchthavenindelingbesluit Schiphol. De provincie coördineert namens de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) de verslaglegging over de wijze waarop gemeenten invulling hebben gegeven aan de informatievoorziening en het rekenschap geven. Dit is afgestemd met het Rijk en de sector.

Leefbaarheid

In het convenant Omgevingskwaliteit van het Aldersakkoord uit 2008 spraken partijen af zich te zullen inspannen voor het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van het woon- en leefklimaat in de omgeving Schiphol. Dat heeft geresulteerd in de oprichting van de Stichting Leefomgeving Schiphol waarvoor de provincie, Schiphol en het Rijk elk € 10 miljoen beschikbaar hebben gesteld voor de periode 2008-2015 (eerste tranche). Na een evaluatie hebben dezelfde partijen in 2013 nogmaals een bijdrage van elk € 10 miljoen toegezegd voor de periode 2016-2020 (tweede tranche). De provinciale bijdrage is in 2019 in één keer uitgekeerd. Als lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Leefomgeving Schiphol houden wij toezicht op de besteding van de beschikbaar gestelde middelen..

Ook is in 2019 subsidie verstrekt aan het project Luchtvaart Community Schiphol.

Omgevingsraad Schiphol (ORS)

De evaluatie van de Omgevingsraad Schiphol (ORS) is nog steeds niet afgerond. Het college van Advies is na het klappen van de onderhandelingen begin 2019 niet meer actief. Het Regioforum is nog wel actief. De afspraak is dat de ORS hangende de evaluatie geen nieuwe dingen oppakt, maar wel invulling geeft aan de taken en afspraken waarvoor zij is opgericht.

Schadeschap Luchthaven Schiphol

Net als in voorgaande jaren zat de provincie Noord-Holland in 2019 het Algemeen en Dagelijks Bestuur van het Schadeschap Schiphol voor. De werkvoorraad van schadeclaims waarvoor het schadeschap in 1998 werd opgericht, is vrijwel geheel afgehandeld. Daarom heeft het Algemeen Bestuur in 2019 besloten om de gemeenschappelijke regeling Schadeschap Schiphol per 1 juni 2020 te beëindigen. In de Statenvoordracht 2019/37 van 27 mei 2019 hebben PS hiermee ingestemd. Vanaf 1 juni 2020 kunnen belanghebbende burgers en bedrijven schadeclaims indienen bij het schadeloket van Rijkswaterstaat.

Regionale luchthavens

Het luchthavenbesluit (LHB) voor Heliport Amsterdam ligt in concept klaar. De verwachting is dat deze in het voorjaar van 2020 in procedure wordt gebracht. De provincie wil de traumafunctie op de VU verplaatsten. Voor de VU resteert dan nog een drop off-functie voor patiënten. Hiervoor wordt een LHB opgesteld nadat duidelijk is of de traumafunctie daadwerkelijk verplaatst kan worden.

5.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Toelichting

De ambitie is om met het Noordzeekanaalgebied (NZKG) een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de internationale concurrentiepositie van de Metropoolregio

Amsterdam. Tevens zetten we erop in om de havens in het NZKG en Den Helder economisch en duurzaam te versterken. Den Helder en het NZKG fungeren in de energietransitie als draaischijf vanwege de kansen voor aanlanding, opslag, doorvoer en verdeling van duurzame energie en de energie-infrastructuur die al aanwezig is.

Noordzeekanaalgebied
Informatie over het Bestuursplatform NZKG en de uitvoering van de 28 projecten in het programma NZKG is te vinden op de website.
Gezien de energietransitie opgave van de industrie in het Noordzeekanaalgebied is in 2019 ingezet om samen met de energie-infrastructuurbeheerders en vertegenwoordigers van de industrie te bezien hoe er een versnelling kan worden aangebracht in de benodigde energie-infrastructuur.

Tripartite Overleg Port of Den Helder (TOP Den Helder)
Eind 2019 is besloten dit overleg op te schorten en onder begeleiding van de Rijksbouwmeester en in opdracht van gemeente, marine en provincie een ruimtelijke strategische verkenning te starten om te komen tot een breedgedragen toekomstbeeld voor de haven als economische motor voor de regio. Daarnaast hebben de gemeente Den Helder en de provincie Noord-Holland met steun van de Kopgemeenten, het Ontwikkelingsbedrijf en onderwijsinstellingen een voorstel voor een regiodeal ingediend bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

SHIP
In 2019 hebben 27.676 mensen het SHIP (Sluis Haven Informatiepunt) bezocht. Verder hebben 1.015 basisscholieren een workshop techniek in het SHIP gevolgd. Door de afsluiting van de weg over het sluizencomplex is het SHIP moeilijker bereikbaar voor bezoekers.

Ontwikkeling Havencomplexen
In 2019 is gewerkt aan de verwezenlijking van de energiehaven. Doel van de energiehaven is het faciliteren van de offshore wind cluster in het NZKG. In 2019 is er veel energie gestoken in het bereiken van een convenant tussen het Rijk en de beoogde partners in de regio over de voorwaarden en financiële bijdrage aan het project realisatie energiehaven. Het streven is nu om begin 2020 het convenant te tekenen.

Gezien de beperkte fysieke en milieuruimte in Den Helder voor de verdere havenontwikkeling is in 2019 een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar het creëren van ruimte in de havenmonding enerzijds en het ontwikkelen van natuur anderzijds).Dit haalbaarheidsonderzoek dient als input voor de eerder genoemde ruimtelijk-strategische verkenning.

Naast de genoemde projecten is in 2019 een eerste aanzet gegeven om de subsidieregeling 'Duurzame Zeehavens' ,die vanuit de Staten is geïnitieerd, nog meer te laten inspelen op het nieuwe collegeprogramma waarbij energietransitie, circulaire economie en het benutten van de fysieke en milieuruimte van deze havencomplexen de rode draad zijn. In 2020 zal aan de Staten hiervoor een nieuwe subsidieregeling worden voorgelegd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Bezoekers SHIP/ voorlichting techniek onderwijs	Aantal	30.000	27.676	
Secretariaat bestuursplatform	Aantal	4	4	
Ontwikkeling havencomplexen	Aantal	1	1	

5.2.4 Ruimtelijke structuur versterken

Toelichting

Ruimtelijke opgaven

De provincie waarborgt haar doelstellingen door in vroeg stadium in gesprek te gaan met gemeenten en regio's over hun ruimtelijke plannen en lokale, regionale en bovenregionale visies. In 2019 zijn deze gesprekken op ambtelijk niveau met alle gemeenten en regio's gevoerd. In sommige gevallen heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden. De provincie diende als bevoegd gezag enkele zienswijzen in, ging eenmaal in beroep en gaf één reactieve aanwijzing.

Ruimtelijke structuurversterking

De provincie voerde in 2019 meerdere onderzoeken en projecten uit ter versterking van de ruimtelijke structuur van Noord-Holland. Er zijn voorbereidende werkzaamheden gedaan voor de subsidieverlening in het kader van de Bloemendalerpolder. Deze subsidieverlening was voorzien in 2019, maar hiervoor was geen juridische grondslag. Dit heeft de financiële onderbesteding veroorzaakt. De subsidieverlening vindt nu plaats in 2020. De provincie leverde een bijdrage aan De Kop Werkt! en voerde diverse onderzoeken uit naar onder meer Guisweg in Zaanstad en het opstellen van de samenwerkingsagenda's met de regio's. Ook zijn er onderzoeken en voorbereidende werkzaamheden gedaan voor de Formule 1 op het Circuit Zandvoort. De provincie faciliteerde de kavelruil Wieringermeer en leverde een bijdrage aan de samenwerkingsagenda IJsselmeergebied.

5.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Toelichting

Voor diverse beleidsdoelen - met name Bereikbaarheid: verbeteren en aanleggen infrastructuur en Groen: beschermen en ontwikkelen van een hoogwaardige toegankelijke groenstructuur - koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Indien noodzakelijk wordt het onteigeningsinstrument toegepast. Ook zorgt de provincie voor het efficiënt beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie die niet behoren tot de provinciale infrastructuur en niet in gebruik zijn voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen.

Een beschrijving van de ontwikkelingen binnen de projecten, de financiële mutaties en de boekwaarden van de gronden per 31-12-2019 staat in de paragraaf Grondbeleid.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 5.2			Uitvoeren ruimtelijk beleid	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.2.1	Bijdragen aan ontwikkeling van OV-knooppunten	4.597	9.742	6.669	3.073
5.2.2	Beleid luchthavens uitvoeren	736	10.864	10.885	-21
5.2.3	Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren	519	1.902	1.700	202
5.2.4	Ruimtelijke structuur versterken	4.189	7.611	4.563	3.048
5.2.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	4.189	10.140	9.197	943
	Totaal lasten	14.230	40.259	33.013	7.246
	Totaal baten	-8.351	-15.251	-16.493	1.242
	Totaal saldo	5.879	25.008	16.520	8.488
	Storting				
5.2.1	Resv. OV Knooppunten	11.273	12.849	12.849	0
5.2.3	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	1.552	3.045	3.044	0
5.2.3	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	0	0	0
5.2.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	7.340	7.390	7.390	0
	Onttrekking				
5.2.1	Resv. OV Knooppunten	-3.874	-8.700	-5.700	-3.000
5.2.2	Resv. Leefbaarheidsfonds Schiphol	0	-10.000	-10.000	0
5.2.3	Resv. Ontwikkeling havencomplexen	0	-247	-92	-155
5.2.3	Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	-140	-140	0
5.2.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	0	-4.890	-2.050	-2.840
	Resultaat	**22.169**	**24.314**	**21.821**	**2.493**

*een positief verschil is voordelig

5.3 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Toelichting

Prioriteiten

In de begroting 2019 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

5.3.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

Toelichting

SADC

De ontwikkelingsmaatschappij SADC (Schiphol Area Development Company) is het belangrijkste provinciale ruimtelijk-economische uitvoeringsinstrument voor de Schipholregio. SADC gaf in 2019 ruim 27 hectare bedrijventerrein in de Schipholregio uit. Daarmee was 2019 voor SADC één van de meest succesvolle jaren in haar bestaan. Door de focus op duurzaamheid en circulaire

economie is geen enkel bouwproject op SADC-terreinen stilgelegd vanwege de stikstofproblematiek. De provincie zet in de Schipholregio vooral in op het versterken van de kerncorridor Hoofddorp/Schiphol-Amsterdam. Dit wordt in het traject Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport Zuidwest Amsterdam-Schiphol Hoofddorp (MIRT ZWASH) uitgewerkt. SADC stelt voor de kerncorridor een marktvisie op en kreeg in 2019 daarvoor een provinciale subsidie.

Toerisme
In 2019 werkte de provincie met de regio Noord-Holland Noord aan het vitaliseren van de verblijfsrecreatie, mede met cofinanciering van het ministerie van Binnenlandse Zaken. De provincie nam deel aan het project Holland City. Met partners is gewerkt aan het spreiden van toeristen, onder andere rond de thema's Gouden Eeuw, Kastelen & Buitenplaatsen en Waterland. Daarbij zijn de voorbereidingen gestart voor het nationale themajaar voor 2021 'Ode aan het Nederlandse Landschap'. Om grip te krijgen op de impact van het groeiend toerisme en onze partners te steunen in hun uitdagingen hierin, is de provincie in 2019 gestart met het ontwikkelen van een meerjaren strategische onderzoeksagenda voor toerisme en recreatie.

Breedband
In 2018 zijn twee garantstellingen verleend aan initiatieven voor het aanleggen van breedbandverbindingen. Tegen beide garantstellingen is in 2019 door twee marktpartijen een bezwaar- en beroepsprocedure aangetekend. Zowel de Hoor- en adviescommissie als de rechtbank stelden de provincie in het gelijk. Inmiddels heeft één breedbandinitiatief alsnog aansluiting gevonden bij een marktpartij. De tweede procedure loopt door in 2020. De garantstelling en de plannen van marktpartijen geven zicht op glasvezel in driekwart van het witte buitengebied. Voor het overige deel is de mogelijkheid van vast-draadloos internet onderzocht. Op basis daarvan, en mede in het licht van een actievere markt, is de focus in het restgebied ook op glasvezel komen te liggen. De provincie helpt gemeenten op weg om dit samen met de markt op te pakken. Het gereserveerde budget voor feitelijke uitvoering van acties is vanwege het eerder genoemde onderzoek grotendeels niet uitgegeven en opgenomen in de uitgestelde intenties naar 2020.

Herstructurering en intelligent ruimtegebruik bedrijventerreinen (HIRB)
Voor de verbetering en de verduurzaming van verouderde bedrijventerreinen bestaat al jaren de uitvoeringsregeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen (HIRB). De HIRB-regeling is in 2019 geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan hebben GS besloten de HIRB voort te zetten met daarin speciale aandacht voor duurzaamheid. Naar verwachting wordt in 2020 een nieuwe HIRB-regeling opengesteld. Voor het aanjagen van HIRB-projecten wordt gebruikgemaakt van het Ontwikkelingsbedrijf NHN (ONHN) in Noord-Holland Noord om duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen te stimuleren.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Herstructurering van 300 ha verouderd bedrijventerrein	Hectare	100	100	
Werkgelegenheid (BBV indicator)	Percentage	nvt	71% (2017)	Nederland (2017): 70% Betreft: bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15-75 jaar Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Toename van het bruto regionaal product(BRP) (BBV indicator)	Percentage	nvt	3,2% (2018)	Nederland (2018): 2,7% Betreft de procentuele toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar. Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

5.3.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Toelichting

De jaarlijkse bijdrage van de provincie aan het regionaal budget van Platform Economie van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is verleend. Hiermee zijn verschillende projecten en initiatieven op het gebied van innovatie en regionale economie ondersteund.

In 2019 hebben wij mkb-ondernemers op verschillende manieren ondersteund. Met ons investeringsgereedprogramma (PIM) zijn bijna honderd innovatieve mkb-ondernemers geholpen bij het vinden van (en in aanmerking komen voor) passende financiering. Het versnellingsprogramma GO!-NH hielp ruim vijftig ondernemers bij het (versneld) ontwikkelen van hun duurzame innovatie. Via de MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT-subsidieregeling) ondersteunden we honderd mkb-ondernemers financieel bij de verdere ontwikkeling van hun innovatie. Via het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) en het Innovatiefonds Noord-Holland zijn circa vijftig duurzame en innovatieve mkb-bedrijven gefinancierd. Provinciale Staten besloten in juli 2019 om het eerste gedeelte van de derde tranche van de ophoging van het fondsvermogen van PDENH beschikbaar te stellen, gevolgd door het tweede gedeelte van de derde tranche in september 2019. Hiermee is het fondsvermogen van PDENH opgehoogd met €30 miljoen tot een totaal van € 85 miljoen.

Eind 2019 is bestuurlijk akkoord gekomen op de uitwerking van de Regiodeal ZaanIJ. De provincie is vanuit de Omgevingsvisie betrokken bij de brede beweging 'Metropool in ontwikkeling'. In het bijzonder financieren we (vanuit programma 5) mee op arbeidsmarkt (ontwikkeling ZaanCampus) en op leefkwaliteit en groen (Metropolitane Landschap en Groen Kapitaal).

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Ondersteunde MKB'ers MIT-uitvoering	Aantal	60	100	
Ondersteunde MKB'ers Programma Investeringsgereed Innovatief MKB (PIM)	Aantal	100	93	
Versnellingsprogramma duurzaamheid Go!-NH (versnelde duurzame innovatieprojecten)	Aantal	40	53	

5.3.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen

Toelichting

De provincie zet in op versterken van samenwerking door ontwikkeling van campussen. In 2019 heeft de provincie de campusstructuur voor techniek en technologie verder kunnen helpen. Gelijktijdig heeft een aantal initiatieven vanuit inhoud en doelmatigheidsoverwegingen er voor gekozen samen te gaan. In totaal blijft de teller staan op twintig campusinitiatieven voor Noord-Holland. Zo zijn de ontwikkelingen van opleidingen in food en procestechnologie en robotisering, aangejaagd door onze werkambassadeur, verenigd in een nieuwe ZaanCampus. De provincie draagt hierin bij via de Regiodeal ZaanIJ-oevers.

De Luchtvaart Community Schiphol is het House of Aviation gestart om de opleidingen voor grondpersoneel te actualiseren, onder meer op het gebied van circulariteit. Het House of Logistics heeft in 2019 zijn activiteiten ook hierin ondergebracht. Het hogere aantal campusinitiatieven is mede te verklaren door geslaagde (tijdige) netwerkvorming en positieve beoordeling door het Regionaal InvesteringsFonds mbo.

De werkambassadeur blijft een meerwaarde voor het bereiken van alle drie de doelstellingen uit het arbeidsmarktbeleid. De eerste jaren is het laaghangend fruit geoogst, nu manifesteren zich de meer complexe klussen. Die vragen meer tijd, waardoor minder activiteiten uit het werkpakket van de werkambassadeur zijn uit te voeren. Met name het aanjagen van House of Skills-achtige structuren in Noord-Holland Noord en het gelijktijdig recht doen aan de resultaten en posities van individuele partijen, vraagt om balanceren. Eind 2019 is afgesproken dat een werkgroep vanuit het regionaal Arbeidsmarkt Platform NHN en het Bestuurlijk afstemmingsoverleg NHN (BAO) aan de slag gaat met het toepassen van een concreet skillsinstrument: 'de paskamer' in de regio. Deze paskamer is ontwikkeld door het House of Skills Metropoolregio Amsterdam.

De werkambassadeur heeft zich ingezet voor een Taskforce Promotie Events Techniek (PET). Mede dankzij deze Taskforce maakten meer dan 10.000 basisscholieren in zeven regio's kennis met bedrijven uit de techniek en technologie.
Bij het Rijk zijn ambities met een individuele leerrekening vertraagd tot 2020 en ook inhoudelijk getemperd. De verkenning van de provincie naar de mogelijkheden van die leerrekening voor meer intersectorale mobiliteit kwam daarmee stil te liggen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Georganiseerde campusinitiatieven MBO campusvorming	Aantal	15	20	
Inzet werkambassadeur (projecten uit werkagenda)	Aantal	10	7	

5.3.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Toelichting

Greenports

De provincie werkt via Greenport-samenwerking met bedrijven, gemeenten en kennisinstellingen aan een duurzame agrosector. In 2019 is er bij de Greenports Aalsmeer en Noord-Holland Noord een nieuwe programmamanager aangetrokken en een traject gestart voor herijking van de strategische visies voor aansluiting bij actuele thema's als kringlooplandbouw, bodem, bodembeheer, klimaat en productiewijze. De energietransitie voor zowel glastuinbouw als de overige agrarische sectoren vraagt een gestuurde aanpak met samenwerking tussen vele partijen. In lijn hiermee zijn in de Greenport Aalsmeer vier gebiedspilots opgestart om duurzame modernisering in beweging te krijgen. Deze pilots worden ondersteund door onder andere de provinciale POP3-verplaatsingsregeling (Plattelandsontwikkelingsprogramma).

In 2019 heeft het hele tuinbouwnetwerk, inclusief de rijksoverheid, het nationale Tuinbouwakkoord getekend. Het netwerk is verenigd in Greenports Nederland. Het Tuinbouwakkoord is een eerste uitvoeringskader van onder meer de landbouwvisie van minister Schouten en het Klimaatakkoord.

Duurzame landbouw

De ontwikkeling van de verduurzaming van de land- en tuinbouwsector wordt jaarlijks gemeten en gepresenteerd via Agrimatie; meestal wordt deze data rond mei vernieuwd. Onder het thema 'Dashboard' zijn vijf factsheets opgenomen. Hierin worden voor de onderscheiden bedrijfstypen de duurzaamheidsprestaties jaarlijks een aantal thema's in perspectief geplaatst ten opzichte van het meerjaarsgemiddelde 2010-2015. De provincie zette zich in IPO-verband in op vele verduurzamingsopgaven, al dan niet gekoppeld aan de klimaatakkoorden. Vanuit de opgaven biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, waterkwaliteit en biodiversiteit ligt de verbinding met het

programma Natuurinclusieve landbouw (motie 110) en Groen Kapitaal. Vanuit het programma Natuurinclusieve landbouw is ingezet op vijf pijlers: *kennis* (o.a. masterclasses natuurlijke plaagdierbestrijding, smartfarming en strokenteelt), *innovatie* (Circotrack, GO!-NH en de Hackathon natuurinclusieve landbouw), *gebiedsinitiatieven* (Texelse kringloopboeren, Greenbase en provinciale bermen en rotondes), *netwerkvorming* (Bio-NH, NLG boeren en de Veldleeuwerikboeren) en *communicatie* (boer-burgerevent).

Voedsel Verbindt
In 2019 werkte de provincie samen met relevante partners aan verdere ontwikkeling van het Agri & Food-cluster in de MRA. Dit resulteerde begin 2019 in de oprichting van de stichting Voedsel Verbindt. De provincie maakt als voedselpartner deel uit van dit voedselnetwerk en is ook voorzitter van de stuurgroep. In 2019 is er gewerkt aan een gezamenlijke agenda gericht op de thema's gezond eten, gezond leven, circulaire voedseleconomie, talent boeien en binden, voedsellandschappen en leren van eigen data. De agenda wil qua ambities zoveel mogelijk aansluiten bij voedselgerelateerde Sustainable Development Goals (EU). In 2019 is ook gestart met de ontwikkeling van een voedselvisie.

Visserij
Door deelname en bijdrage aan het Bestuurlijk platform visserij draagt de provincie bij aan een betere afstemming van ontwikkelingen voor een duurzame visserij op met name de Noordzee, Waddenzee en het IJsselmeer.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Resultaat Greenport NHN mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	
Resultaat Greenport Aalsmeer mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	
Geslaagde verplaatsingen van glastuinbouwbedrijven	Aantal	0	4	Er zijn acht aanvragen positief beoordeeld, maar het plafond was ontoereikend om alle aanvragen te honoreren.
Deelnemende agrarische ondernemers aan activiteiten, pilots en experimenten die vanuit het programma NIL zijn gefinancierd	Aantal	60	250	Ondernemers zijn via Hackaton NIL en Masterclasses in beweging gezet.

5.3.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

Toelichting

De provincie draagt bij aan de vereiste cofinanciering van projecten die worden gefinancierd uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en de uitvoeringskosten die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland maakt voor de afhandeling en verantwoording van de subsidies. In 2019 is aan vijftig projecten subsidie verleend, acht verleningen meer dan geraamd. Dit komt door het ophogen van het subsidieplafond, waardoor geen positief beoordeelde projecten hoefden worden afgewezen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Subsidies voor jonge boeren en innovaties (aantal gesubsidieerde projecten)	Aantal	42	50	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 5.3	Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie			
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.3.1	Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren	10.356	25.477	23.539	1.938
5.3.2	Een innovatief klimaat bevorderen	2.887	13.164	13.977	-813
5.3.3	Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen	867	1.140	1.305	-165
5.3.4	Een duurzame agrosector behouden en versterken	1.551	8.857	6.396	2.461
5.3.5	Europese landbouwprojecten co-financieren	1.987	1.984	3.843	-1.859
	Totaal lasten	17.648	50.622	49.061	1.561
	Totaal baten	-8.848	-193	-343	150
	Totaal saldo	8.800	50.429	48.718	1.711
	Storting				
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	3.500	3.500	3.500	0
5.3.2	Resv. MKB	6.277	15.556	15.556	0
5.3.4	Resv. Duurzame Landbouw	9.846	6.926	6.926	0
5.3.5	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	250	250	250	0
	Onttrekking				
5.3.1	Resv. Herstructurering bedrijventerrei	-3.600	-3.727	-2.635	-1.092
5.3.1	Resv. Duurzame Zeehavens	0	-1.493	-970	-523
5.3.2	Resv. MKB	-1.000	-6.725	-6.725	0
5.3.4	Resv. Duurzame Landbouw	0	-6.500	-4.418	-2.082
5.3.5	Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	-1.900	-1.900	-1.900	0
	Resultaat	**22.173**	**56.315**	**58.301**	**-1.985**

*een positief verschil is voordelig

5.4 Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu

Toelichting

Prioriteiten

Geen begrote prioriteiten

5.4.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

Toelichting

In het kader van de Regionale Actieprogramma's Wonen (RAP's) kunnen regio's subsidie aanvragen. De subsidieregeling is in 2019 vereenvoudigd door schotten tussen de regio's weg te halen en regio's te prikkelen om aanvragen tijdig in te dienen. In 2019 is circa € 950.000,-

subsidie verleend aan twaalf uiteenlopende projecten als doorstroming senioren, energiecoaches en versnelling woningbouw door betere samenwerking.

In de Monitor Woningbouw 2019 zijn afspraken uit de RAP's gemonitord. De voortgang is besproken in een bestuurlijk overleg tussen de provincie en elke regio.

In zeker vier regio's zijn projecten gestart om op basis van informatie via het instrument WoonZorgwijzer afspraken te maken over de kwaliteit van woningen en over welzijn, zorg en voorzieningen.

De provincie had in 2019 een coördinerende rol bij de uitvoering van actie 1.1 van de MRA Actieagenda over afstemming en programmering woningbouw en de uitwerking van de MRA 'sleutelgebieden'. De komende jaren wordt gezamenlijk ingezet op woningbouw en versterking van de leefbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

De Viewer Woningbouwlocaties is in 2019 voor zowel de MRA als voor Noord-Holland Noord geactualiseerd.

2019 was het laatste jaar waarin subsidie kon worden aangevraagd via de Uitvoeringsregeling Zelfbouw. Veel groepen maakten gebruik van deze mogelijkheid: er zijn zestien subsidies voor de initiatieffase (ter waarde van ruim € 150.000,-) en drie leningen voor de planontwikkelingsfase toegekend.

De voortgang van grote woningbouwprojecten is in de MRA in samenwerking met het Kernteam Versnelling uitgevoerd. Voor Noord-Holland Noord is dit ambtelijk nagegaan.

5.4.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

Toelichting

De provincie heeft in 2017 het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw vastgesteld. Hierin zijn diverse maatregelen opgenomen om de woningbouwproductie te versnellen. In het uitvoeringsprogramma is in totaal circa € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor het wegnemen van twee soorten knelpunten:

A Financieel (een niet-sluitende businesscase door bijzondere kosten bij binnenstedelijk bouwen);

B. (Tekort aan) ambtelijke capaciteit en expertise bij gemeenten.

Voor het financiële knelpunt bij projecten (A) is er sprake van maatwerkoplossingen, geen subsidieregeling. Hiervoor wordt het zogenaamde 'knelpuntenbudget' ingezet. In 2019 zijn aanvragen voor het Koepelterrein in Haarlem en woningbouwprojecten bij de OV-knooppunten Zaandam en Kogerveld voorbereid om begin 2020 te worden toegekend. In de begroting was voorzien om deze subsidie in 2019 te verlenen.

Voor knelpunt B kunnen gemeenten cofinanciering krijgen voor extra inhuur van expertise voor woningbouwprojecten (de 'flexibele schil'). In het zuiden van de provincie gaat dit via de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Aan de MRA is in 2018 subsidie verleend om dit te organiseren en voor de cofinanciering. Met behulp van deze subsidie zijn voor 2018 en 2019 in Zaanstad en Amstelveen diverse experts ingehuurd voor de projecten Kogerveld, Achtersluispolder, OV-knooppunt Zaandam en Kronenburg. Er zijn projecten van de gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem, Purmerend, Hilversum, Beverwijk aan de projectenlijst versnellingsmogelijkheden woningbouw van de MRA toegevoegd. Dit als voorwaarde en ter voorbereiding van aanvragen voor inzet van de flexibele schil in 2020.

Voor Noord-Holland Noord is op 1 oktober 2019 een subsidieregeling 'Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland 2019' ingesteld. Hiermee verstrekt de provincie gemeenten in de RAP-regio's in Noord-Holland Noord subsidie voor de tijdelijke extra inhuur van personeel om de woningbouw binnen bestaand stedelijk gebied in de gemeente te versnellen. In 2019 is er een subsidie toegekend aan de gemeente Hoorn voor € 100.000,- Aanvragen kunnen uiterlijk 15 oktober 2020 worden ingediend.

De samenwerkingsagenda met Bouwend Nederland loopt tot en met 2020. In 2019 is op basis van de tussenevaluatie uit 2018 de samenwerkingsagenda geactualiseerd en zijn acties bijgesteld en aangevuld.

Vanuit de rol van de provincie als kennismakelaar is in 2019 tweemaal een Klankborgroep Marktpartijen georganiseerd om kennis en ervaring te delen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.4 — Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu

	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.4.1	Afstemming en regionale programmering woningbouw	1.751	1.806	1.308	498
5.4.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen	57	4.504	149	4.355
	Totaal lasten	1.808	6.310	1.456	4.854
	Totaal baten	-	-	-26	26
	Totaal saldo	1.808	6.310	1.431	4.879
	Storting				
5.4.1	Resv. Woonbeleid	6.004	6.579	6.605	-26
5.4.2	Resv. Woningbouw	11.999	12.300	12.300	0
	Onttrekking				
5.4.1	Resv. Woonbeleid	-1.100	-1.120	-697	-423
5.4.2	Resv. Woningbouw	0	-4.488	-138	-4.350
	Resultaat	**18.711**	**19.581**	**19.500**	**81**

*een positief verschil is voordelig

Programma 6. Groen

Doelenboom

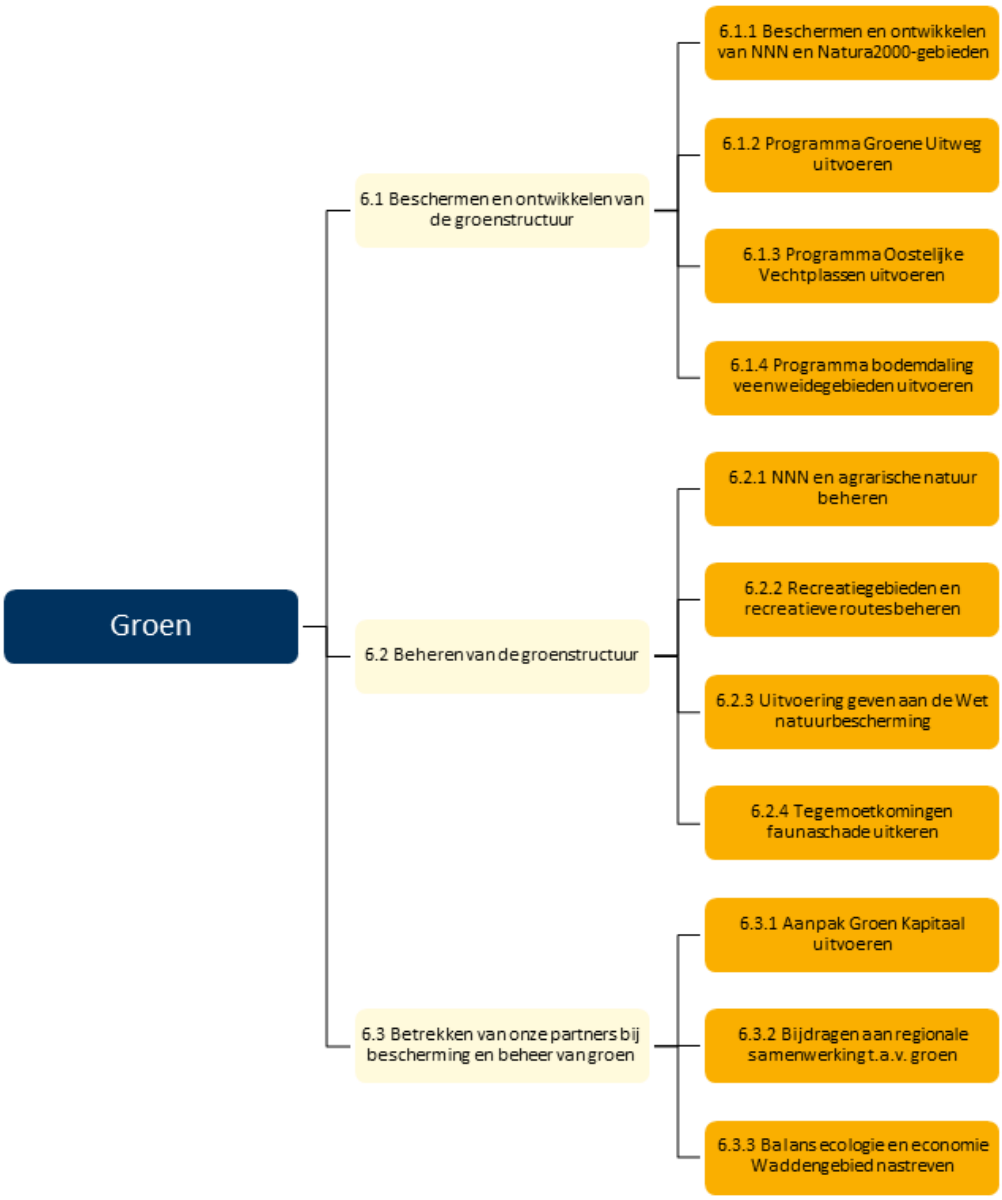

Maatschappelijk doel

Prioriteiten

Het jaar 2019 werd gekenmerkt door de afronding van de vorige collegeperiode en de start van de nieuwe collegeperiode, met het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!'. Daarnaast stond het jaar 2019 in het teken van de stikstofproblematiek en een groeiend maatschappelijk besef van de urgentie van biodiversiteitsherstel. Uit het coalitieakkoord volgt een aantal prioriteiten voor de komende jaren:

- Het vaststellen het Masterplan biodiversiteit, de Visie recreatie & toerisme en de Voedselvisie. In 2019 hebben we de ambtelijke voorbereidingen getroffen om deze documenten in 2020 vast te stellen.

- Het realiseren van 3.000 hectare Natuurnetwerk Nederland (NNN): de helft van de restantopgave van 6.000 hectare die tot en met 2027 gerealiseerd moet worden om het NNN af te ronden.
- Het bevorderen van de biodiversiteit in het agrarisch gebied, het stedelijk gebied en de provinciale wateren door in te zetten op natuurcombinaties (via de Aanpak Groen Kapitaal) en natuurinclusieve landbouw. Onderdeel van Groen Kapitaal is het vergroten van de samenwerking en betrokkenheid van bewoners, vrijwilligers, (agrarische) bedrijven, gemeenten en waterschappen, onder andere via bijeenkomsten en social media.
- Het stoppen, afremmen en waar mogelijk herstellen van de bodemdaling, wat een belangrijk onderdeel zal worden van het gebiedsprogramma Laag Holland, dat in 2020 verder zal worden uitgewerkt. Sowieso is duidelijk dat het werken met integrale gebiedsprogramma's dé manier is om opgaven in het landelijk gebied te realiseren. In 2019 hebben we belangrijke stappen gezet in de uitvoering van het gebiedsprogramma Oostelijke Vechtplassen en de eerste voorbereidingen getroffen voor de gebiedsgerichte aanpak stikstof.
- Het zorgen voor adequaat faunabeheer en het terugdringen van faunaschade.
- Het realiseren van een aantrekkelijk en concurrerend groen vestigingsmilieu voor bewoners en bedrijven in het Metropolitane Landschap en het moderniseren van de governance van de recreatieschappen.

Wettelijk beleidskader

De belangrijkste wettelijke kaders zijn:

- Wet natuurbescherming
- Omgevingswet
- Wet ruimtelijke ordening

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH2050
- Programma Natuurontwikkeling
- Groen Kapitaal
- Betrekken bij Groen
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen
- Bodemdaling veenweidegebieden

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 6 — Groen

	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	109.446	81.698	63.529	18.169
Baten	-7.343	-1.455	-9.681	8.226
Saldo van baten en lasten	102.103	80.243	53.847	26.395
Stortingen reserves	51.407	58.853	62.322	-3.468
Onttrekking reserves	-81.262	-68.669	-53.071	-15.598
Resultaat	**72.249**	**70.427**	**63.098**	**7.329**

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
6.2.2	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
6.2.2	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap Landschap Waterland	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied
6.3.3	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
6.2.1	Stichting Gooisch Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
6.2.2	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

6.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

Toelichting

Prioriteiten

1. Vitaal Landelijk gebied
   Natuurrealisatie is niet langer denkbaar zonder óók aandacht te hebben voor de grotere behoefte aan recreatieve mogelijkheden. Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit lukt niet zonder stikstof- en fosfaatemissies vanuit de agrarische sector te verminderen. Bodemdaling kan niet worden tegengegaan zonder keuzes te maken over waterpeil, natuurdoelen en de toekomst van de betrokken grondeigenaren. Steeds meer mensen willen in steden wonen, maar wel in hun vrije tijd het groen in. Vanwege de grote onderlinge verwevenheid van al deze uitdagingen moeten de beleidsvelden natuur, water, landbouw, bodem, recreatie en landschap is het onvermijdelijk deze in samenhang te benaderen. Daarom is in 2019 een start gemaakt de opgave 'Vitaal Landelijk Gebied', naar het gelijknamige hoofdstuk in het coalitieakkoord. Door een samenhangende aanpak in deze opgave behouden en versterken we de vitaliteit van het Noord-Hollandse landelijk gebied, met daarbij oog voor aanpalende opgaven/beleidsvelden zoals cultuurhistorie, energietransitie en sociaaleconomische leefbaarheid.

2. Realisatie Natuurnetwerk Nederland (NNN)
   Voor de resultaten ten aanzien van de verwerving en inrichting NNN én kwaliteitsverbetering NNN in 2019 wordt verwezen naar paragraaf 6.1.1.

3. Realisatie programma's Groene Uitweg, Oostelijke vechtplassen en Laag Holland.
   Voor de resultaten in de gebieden waar grote opgaven liggen wordt verwezen naar de desbetreffende paragrafen: Groene Uitweg (6.1.2), Oostelijke Vechtplassen (6.1.3) en Laag Holland (6.1.4).

Omgevingsfactoren

De uitvoering van ons beleid wordt beïnvloed door:

- Klimatologische en fysisch-geografische omstandigheden, zoals temperatuurwisselingen en neerslag, droogte, bodemgesteldheid, zeespiegelstijging en verzilting.
- Niet, of slechts zeer beperkt door ons te beïnvloeden ecologische factoren, zoals populatiedynamiek van dier- en plantensoorten en de aanwezigheid van invasieve exoten (soorten die niet op eigen kracht maar door toedoen van de mens in Nederland terecht zijn gekomen, zoals de halsbandparkiet, de rode Amerikaanse rivierkreeft, cabomba en watercrassula).
- Een actieve en betrokken omgeving. Bewoners en andere belanghebbenden laten van zich horen, organiseren zich en weten goed de weg naar pers, politiek en de rechter te vinden als zij het oneens zijn met onze plannen. Dit vraagt naast goede communicatie om een bewuste keuze ten aanzien van burgerparticipatie bij de ontwikkeling van projecten.
- Wet- en regelgeving van andere overheidsorganisaties.

Stikstof

De hoeveelheid stikstof terugdringen, de natuur versterken en tegelijkertijd economische ontwikkeling mogelijk maken. Dat was het doel van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het PAS was van toepassing voor 118 Nederlandse Natura 2000 gebieden met stikstofgevoelige natuur. Op basis van het PAS werd vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Op 19 mei 2019 deed de Raad van State (RvS) de uitspraak dat het PAS niet langer als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt, omdat het in strijd is met Europese natuurwetgeving. Dit leidde tot grote onzekerheid. Zowel projecten met een lopende vergunningaanvraag, als projecten die eerst geen natuurvergunning nodig hadden, moesten nu opnieuw beoordeeld worden.

In oktober 2019 stelden provincies nieuwe beleidsregels vast voor het verlenen van juridisch houdbare vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming. Op 6 december 2019 stelden Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de Beleidsregel intern en extern salderen Noord-Holland vast, waarmee de tot dan geldende beleidsregels op punten werden aangescherpt en verduidelijkt. De komende tijd zal worden gewerkt aan zowel herstel van natuurgebieden, als het terugdringen van de zuurstofdepositie. In 2020 start de provincie met de gebiedsgerichte aanpak. In twaalf stikstofgevoelige Natura-2000 gebieden wordt samen met vertegenwoordigers van Schiphol, VNO-NCW, waterschappen, de landbouwsector, agrarische collectieven, Bouwend Nederland, natuurorganisaties, gemeenten, ANWB, Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland en het Ministerie van Defensie gekeken vanuit welke bronnen de stikstofuitstoot verminderd kan worden en de natuur kan worden hersteld, zodat ook bijvoorbeeld de woningbouwproductie weer kan worden opgepakt.

6.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

Toelichting

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormt de kern van de provinciale groenstructuur. Het NNN omvat momenteel circa 50.000 hectare gerealiseerd en ingericht groen, inclusief vrijwel alle Natura2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden zoals Spaarnwoude, Twiske en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer (maar exclusief de grote wateren Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer). In 2027 moet het Natuurnetwerk door het werven, inrichten en aanleggen van ecologische verbindingszones afgerond zijn. Het omvat dan circa 56.000 hectare.

Ook in 2019 is veel werk verzet aan het Natuurnetwerk:

- Op 18 september is het vernieuwde natuurgebied Waalenburg geopend. Het oudste weidevogelgebied van Nederland herbergt vele beschermde vogels en bijzondere planten en is nu met 203 hectare vergroot en versterkt tot een gebied van 490 hectare aan natuur. Daarmee heeft Noord-Holland er een natuurgebied van internationaal formaat bij. De oude kreken zijn hersteld en het natuurgebied heeft meer bloemrijke weiden gekregen die door de overgang van zoet naar zout water het leefgebied vormen voor bijzondere vogels en planten, zoals zeldzame orchideeën.
- Particulieren hebben in totaal 149 ha NNN gerealiseerd (vooral in Westzaan en Waterland-Oost). Met behulp van een zogenoemde SKNL-subsidie hebben zij hun gronden omgezet naar natuur. Deze natuur gaan zij zelf beheren.
- Daarnaast zijn reeds in 2018 gestarte natuurcompensatieprojecten in 2019 afgerond. In deze projecten is 100 ha extra nieuwe natuur gerealiseerd. Dat komt o.a. doordat (conform afspraken) méér natuur is gecompenseerd dan dat verloren is gegaan. Zo heeft bij compensatie voor weidevogelleefgebied (voorheen landbouwbestemming) omzetting naar NNN plaatsgevonden.
- Op Texel en in 'De Kampen' is de kwaliteit van bestaande natuurgebieden verbeterd, zodat de beoogde natuurambitie wordt behaald en de biodiversiteit toeneemt.
- Er is gestart met de grondverwerving en planvorming van de NNN-opgave in de Oostelijke Vechtplassen (650 ha NNN). Rond de A1 en A9 wordt 100 ha nieuw natuurgebied ingericht als compensatie voor de snelweguitbreiding.
- Het verkenningsjaar agrarisch natuurbeheer is afgerond. Om de resultaten in praktijk te brengen is een pilot gestart in Wormer- en Jisperveld, polder Mijzen en Eilandspolder West.

Om invulling te kunnen geven aan de ambitieuze NNN-doelstellingen uit het coalitieakkoord zijn in het najaar 2019 voorbereidingen gedaan voor een 'optimalisatie' van het NNN en het opzetten van een Regiebureau NNN. Dit bureau pakt vanaf 2020 de sturing en coördinatie van het werk aan de NNN op en zet een versnelling van de realisatie in gang.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Realisatie 56.400 NNN in 2027	Hectare	50.650	50.649	
PAS: Percentage uitgevoerde en in uitvoering zijnde maatregelen (door TBO ingepland en aanbesteed) (Cumulatief)	Percentage	65	65	
Verworven natuurgebied (BBV indicator)	Hectare	NVT	29 (2017)	Nederland (2017) : 1.105 hectare Uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Ingericht natuurgebied (BBV indicator)	Hectare	NVT	41 (2017)	Nederland (2017) 1.920 hectare Uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Beheerde natuur (BBV indicator)	Hectare	NVT	34.830 (2017)	Nederland (2017): 477.630 hectare Uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

6.1.2 Programma Groene Uitweg uitvoeren

Toelichting

In 2019 is het project 'Rondje Naardermeer' uitgevoerd. Hiermee is de ecologische en recreatieve barrière van de spoorlijn door het Naardermeer opgeheven. In het project is een innovatieve 'dwarsligger-faunapassage' gebruikt. Verder zijn vorderingen gemaakt in de voorbereiding van de deelprojecten 'Verder met de Vesting Muiden'; de verlegging van de Mariahoeveweg en de parkeerplaatsen P1 en P2. De verwachting is dat deze projecten in 2020 in uitvoering worden genomen. Voor het project Horstermeerpolder is de grondstrategie vastgesteld. Vanwege hogere kosten en gebrek aan politiek draagvlak in de gemeenteraad van Gooise Meren is het project 'Vaarverbinding Vecht Gooimeer' en daarmee samenhangend het resterende deel van 'Schootsvelden Naarden' komen te vervallen. Deze projecten waren onderdeel van het deelprogramma Naarden buiten de Vesting. Hiervoor in de plaats zullen andere projecten worden uitgevoerd, waarover de stuurgroep in 2020 zal besluiten. Binnen ditzelfde deelprogramma worden de projecten 'Naardertrekvaart' en 'Passantenhaven' niet meer via de Groene Uitweg uitgevoerd, maar door de gemeente Gooise Meren zelf.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Aantal projecten in voorbereiding	Aantal	7	4	
Aantal projecten aanbesteed/beschikt	Aantal	3	1	

6.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

Toelichting

Na de ondertekening van het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen eind 2017, de opbouw van het Programmabureau en opstart van enkele projecten in 2018, is in 2019 over de volle breedte van het programma gestart met de projecten. Enkele kleinere projecten zitten al in de realisatiefase (zoals 'noodmaatregelen ganzenvraat') of zijn reeds uitgevoerd (bruggetje 's-Graveland, prijsvraag Icoon Oostelijke Vechtplassen). Sommige van de grotere projecten zitten in de verkenningsfase ter voorbereiding op nadere besluitvorming. Dit geldt bijvoorbeeld voor recreatieve (vaar)verbindingen, de transformatie van de dorpslinten en transformatie van de recreatiesector. De planuitwerking voor de aanpak van de baggerproblematiek heeft grotendeels plaatsgevonden in 2019.

Ten behoeve van het NNN is in 2019 een grondstrategie vastgesteld en zijn bewoners in een aantal deelgebieden geïnformeerd. Er vindt overleg plaats met verenigingen van grondeigenaren over de wijze waarop zij een rol kunnen spelen bij de natuurrealisatie in de deelgebieden. Daarnaast wordt actie ondernomen om gronden beschikbaar te krijgen ten behoeve van tijdige doelrealisatie. Er is tot nu toe al 83,5 hectare aangekocht.

In 2019 hebben inwoners van het Oostelijke Vechtplassengebied meer informatie gekregen over de inhoud van de plannen: via de media, de nieuwsbrief, algemene informatieavonden en/of projectgebonden bijeenkomsten. De voortgang van het programma moet niet alleen worden afgemeten aan uitgevoerde projecten, maar ook aan noodzakelijke werkzaamheden die hieraan vooraf gaan. De provincie heeft eind 2019 10% voortgang geboekt met het uitvoeren van het Programma Oostelijke Vechtplassen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Voortgang uitvoering programma (cumulatief)	Percentage	10	10	Zie bovenstaande tekst.

6.1.4 Programma bodemdaling veenweidegebieden uitvoeren

Toelichting

Prof. dr. C.P. Veerman leverde op verzoek van de provincie een advies op over de aanpak van de bodemdaling in veenweidegebieden: 'Haren kost geen tijd!', Dit is gebeurd na een uitgebreide consultatieronde bij alle betrokken partners. Veerman acht de problematiek van bodemdaling 'urgent, maar niet acuut'. Dit geeft de gelegenheid om tot 2022 gedegen onderzoek te doen naar maatregelen om de veenbodem in de zomerperiode te vernatten en daarmee de bodemdaling te stoppen, af te remmen en zo mogelijk te herstellen.

In 2019 is via het Innovatieprogramma Veen (IPV) onder meer geïnvesteerd in onderzoek naar infiltratietechnieken. Een melkveehouder in Assendelft weet met deze techniek in het eerste onderzoeksjaar de grondwaterstanden al heel redelijk op 30-40 cm onder het maaiveld te houden. Enkele andere veehouders doen inmiddels ook ervaring op met deze techniek, mede door subsidies vanuit het Landbouwportaal Noord-Holland. Het onderzoek naar natte teelten wordt momenteel verbreed naar drie kansrijke gewassen: lisdodde, azolla en veenmos. In het Veenweiden Innovatiecentrum (VIC) wordt het onderzoek naar nieuwe vormen van veehouderij onder natte omstandigheden voortgezet in het project Boeren met waarden op veen. Voorts heeft het gezamenlijk met de partners ingediende projectvoorstel 'Amsterdam Wetlands' (inmiddels hernoemd naar VP-Laag Holland) rijksfinanciering. Het project omvat onder meer maatregelen om het weidevogelbiotoop te vernatten, aanleg van infiltratietechnieken op agrarische bedrijven, en een pilot groeiend veen in het Ilperveld, van 50 tot 100 hectare.

Daarmee zijn de acties uit het spoorboekje grotendeels afgerond. Het onder het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) brengen van het thema bodemdaling is nog wel gaande. Dit komt omdat dat de invoering van het nieuwe GLB door de Europese Commissie is uitgesteld.

Als vervolg op het advies-Veerman is in 2019 tevens het besluit genomen om een integraal gebiedsprogramma voor Laag Holland te ontwikkelen, zodat de opgaven voor bodemdaling gecombineerd kunnen worden met alle andere opgaven voor natuur, landbouw, water, klimaat, recreatie en landschap in Laag Holland. Mede daarom is de gebiedscommissie Laag Holland, een adviesorgaan van GS, omgevormd tot een Regiegroep Laag Holland, onder voorzitterschap van gedeputeerde Rommel (zie ook paragraaf 6.3.2).

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 6.1	Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur			
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
6.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden	53.358	29.513	17.571	11.942
6.1.2	Programma Groene Uitweg uitvoeren	13.407	7.865	6.193	1.672
6.1.3	Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren	4.307	3.827	2.173	1.654
6.1.4	Programma bodemdaling veenweidegebieden uitvoeren	151	385	372	13
	Totaal lasten	71.223	41.590	26.308	15.282
	Totaal baten	-6.785	-893	-2.616	1.723
	Totaal saldo	64.438	40.697	23.692	17.005
	Storting				
6.1.1	Resv. Groen	33.196	39.521	42.700	-3.179
6.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	0	898	1.088	-190
6.1.2	Resv. Groene Uitweg	0	30	129	-99
6.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	17.260	17.453	17.453	0
	Onttrekking				
6.1.1	Resv. Groen	-59.380	-43.968	-32.536	-11.432
6.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	-159	-67	-67	0
6.1.2	Resv. Groene Uitweg	-17.628	-11.267	-9.586	-1.681
6.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	-4.095	-11.602	-9.609	-1.992
	Resultaat	**33.632**	**31.695**	**33.263**	**-1.568**

*een positief verschil is voordelig

6.2 Beheren van de groenstructuur

Toelichting

Prioriteiten

De begrote prioriteiten voor 2019 waren:

1. Adequaat beheer: Natuurbeheer en Agrarisch Natuurbeheer (6.2.1), Beheer recreatiegebieden (6.2.2) en Faunabeheer (6.2.3, onderdeel Faunabeheer).
2. Zorgvuldige uitvoering bevoegdheden Wet natuurbescherming (6.2.3).
3. Omvang tegemoetkoming faunaschade terugbrengen naar niveau 2005 (6.2.4).

Voor de realisatie van de begrote prioriteiten voor 2019 wordt verwezen naar de toelichtingen bij de operationele doelen

Omgevingsfactoren

Zie 6.1

6.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

Toelichting

Het agrarisch natuur- en landschapsbeheer is in 2019 uitgebreid met 300 hectare, waardoor in totaal circa 14.000 ha met agrarisch natuurbeheer wordt beheerd. Behalve uitbreiding van beheer en uitbreiding van het aantal deelnemende agrariërs zetten de agrarische collectieven zich in voor monitoring en kennisdeling. In studiegroepen gaat het over de juiste toepassing van beheermaatregelen ten behoeve van onder andere akkervogels, de inpasbaarheid in de bedrijfsvoering en de effecten van akkerranden in de vorm van natuurlijke plaagbestrijding.

Naast subsidie voor het beheer van een aantal landschapselementen (lanen, poelen, kleine historische wateren, hoogstamfruitboomgaarden en fortterreinen) is in 2019 ook subsidie opengesteld voor het langjarig beheer van tuinwallen. Ook voor toezicht en handhaving in natuurgebieden door natuurbeheer is een toeslag op de SNL-beheersubsidie verleend.

In het Natuurbeheerplan 2019 is opgenomen dat wij vanaf 2021 niet langer agrarisch natuurbeheer willen subsidiëren binnen het Natuurnetwerk Nederland. De reden hiervoor is dat het NNN een duurzaam ecologische structuur is, en bij agrarisch natuurbeheer blijft agrarisch de primaire gebruiksfunctie. Als gevolg van motie 126, aangenomen door Provinciale Staten in november 2017, is een 'verkenningsjaar' gestart waarin onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider een traject is gevolgd met de terreinbeherende organisaties, de agrarische collectieven en LTO-Noord. Dat traject heeft geresulteerd in een overeenkomst met voorstellen voor het uitvoeren van pilots. De overeenkomst is begin 2020 ondertekend en er lopen momenteel gebiedsprocessen in de drie pilotgebieden (Mijzenpolder, Eilandspolder-West, Wormer- en Jisperveld) om met de betrokken agrariërs en eigenaren voor het realiseren van het NNN en uittesten van de instrumenten.

In 2019 hebben 'goede gesprekken' geleid tot meer aandacht voor de kwaliteit van het natuurbeheer en de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen de beheerders en de provincie. Ook zijn in 2019 tellingen verricht in een groot aantal weidevogelgebieden. In een periode van drie jaar worden alle weidevogelgebieden in Noord-Holland gemonitord. Uit de data blijkt dat het in Noord-Holland met de weidevogels beter gaat dan in andere delen van Nederland.

Goois Natuurreservaat

Het Goois Natuurreservaat is een terreinbeherende organisatie waar de provincie in het bestuur zit. Omwille van 'good governance' willen wij uit het bestuur treden. In 2019 zijn de gesprekken met de Gooise gemeenten en de gemeente Amsterdam voortgezet en voorbereidingen getroffen voor een intentieovereenkomst die begin 2020 is ondertekend.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Beheerd areaal natuurbeheer	Hectare	28.200	27.889	In de Jaarstukken 2018 heeft een correctie plaatsgevonden, die echter niet meer meegenomen kon worden in de Begroting 2019. Het aantal ha in beheer eind 2018 was 27.539. Eind 2019 was dat 27.889. He aantal hectares beheerde natuur is in 2019 dus met 350 ha toegenomen.
Beheerd areaal agrarisch natuurbeheer	Hectare	15.500	14.000	In de Jaarstukken 2018 heeft een correctie plaatsgevonden, die echter niet meer meegenomen kon worden in de Begroting 2019. Het aantal ha in beheer eind 2018 was 13.700. Eind 2019 was dat 14.000 ha. Het aantal hectares beheerde agrarische natuur is in 2019 dus met 300 ha toegenomen.

6.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Toelichting

Recreatieschappen

De provincie participeert samen met gemeenten in het bestuur van vijf recreatieschappen: Spaarnwoude, Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Twiske-Waterland, Groengebied Amstelland en Plassenschap Loosdrecht. Wij dragen financieel bij aan het beheer en de ontwikkeling van deze gebieden. Het beheer, met uitzondering van Plassenschap Loosdrecht, wordt uitgevoerd door Recreatie Noord-Holland N.V., waarvan wij enig aandeelhouder zijn.

Eind 2018 is een verkenning uitgevoerd naar de uitvoering van beheertaken bij recreatieschappen. Dit onderzoek heeft een verhelderend rapport opgeleverd dat begin 2019 door GS en PS is behandeld. Naar aanleiding hiervan is een gezamenlijk traject met de voorzitters van alle recreatieschappen gestart naar governance- en beheerstructuur bij recreatieschappen. Daarnaast zijn in het coalitieakkoord twee speerpunten over recreatie opgenomen: er komt een visie voor toerisme en recreatie én er wordt een knip gemaakt tussen de beleidsontwikkelings- en beheertaken door Recreatie Noord-Holland N.V. Om de verdiencapaciteit van recreatieschappen te vergroten én de aanwezige natuurwaarden beter te beschermen, is een zorgvuldige beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden(wkw's) van het NNN gemaakt. Dit zorgt voor een betere balans tussen natuur- en recreatiedoelen in de recreatiegebieden. Deze wkw's zijn opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening.

Recreatieve routes

Wandelen en fietsen zijn goede manieren om de Noord-Hollandse natuur en het landschap te beleven. De provincie levert een jaarlijkse bijdrage aan de organisaties Wandelnet en Fietsplatform en verstrekt subsidie voor het beheer van het Noord-Hollandpad en voor de uitbreiding van het Wandelnetwerk Noord-Holland. In 2019 is er hard gewerkt aan het wandelnetwerk in West-Friesland, Amstelland en Gooi en Vechtstreek. In 2020 wordt de uitbreiding met circa 500 km in West-Friesland en circa 750 hectare in Amstelland en Gooi en Vechtstreek afgerond. Daarnaast komt er een aanvraag voor de uitbreiding in Zuid-Kennemerland met ruim 700 km. Het netwerk wordt naar verwachting de komende jaren afgerond.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Beheerd areaal recreatieschappen	Hectare	6.621	5.624	Hectares zijn n.a.v. een inventarisatie bij Jaarstukken 2018 aangepast (zie Jaarstukken 2018, Operationeel Doel 6.2.3). De Begroting 2019 was toen echter al vastgesteld.
Aantal bezoeken	Aantal	11.244.000	11.250.000	Nauwkeurige bezoekerscijfers over 2019 zijn nog niet voorhanden. Er zijn echter geen aanwijzingen dat het aantal bezoekers lager is dan in 2018.

6.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

Toelichting

De Wet natuurbescherming geeft de provincie een aantal taken en bevoegdheden, die hierna worden toegelicht.

Natura-2000-gebieden

In Noord-Holland liggen negentien Natura-2000-gebieden. Inmiddels zijn vrijwel alle beheerplannen vastgesteld; alleen het beheerplan voor het Natura-2000-gebied Oostelijke

Vechtplassen en Naardermeer dient nog te worden vastgesteld. Naar verwachting zal dit in 2020 gebeuren.

Initiatieven in of nabij Natura-2000-gebieden die negatieve gevolgen kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen, zijn alleen toegestaan als hiervoor een vergunning is verleend. Te denken valt aan agrarische en industriële activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken in nabijgelegen Natura-2000-gebieden. In de meeste gevallen zijn Gedeputeerde Staten hiervoor het bevoegd gezag. De provincie heeft deze werkzaamheden gemandateerd aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN). Op basis van verordeningen en beleidsregels die door de provincie zijn vastgesteld, weegt de OD NHN af of een vergunning kan worden verleend en houdt zij toezicht op naleving van de wet. Bij het uitoefenen van toezicht wordt samengewerkt met terreinbeherende organisaties en de politie, die eveneens toezichttaken uitvoeren. Hierbij wordt tevens de handhaving in stiltegebieden – die vaak ook natuurgebied zijn – geïntensiveerd.

In 2019 heeft de Raad van State uitspraak gedaan inzake het Programma Aanpak Stikstof. Deze uitspraak heeft grote gevolgen gehad voor de vergunningverlening van dit deel van de Wet natuurbescherming. Eind 2019 zijn er nieuwe beleidsregels vastgesteld om de vergunningverlening na het onverbindend verklaren van het PAS mogelijk te maken en is begonnen met het opzetten van de gebiedsgerichte aanpak stikstof.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming kent de zogenoemde ‘passieve’ en ‘actieve’ soortenbescherming. Passieve soortenbescherming behelst het naleven van de Wet natuurbescherming, waarbij bijvoorbeeld een ontheffing nodig is voor het verstoren van vleermuizen bij het renoveren van een gebouw. Actieve soortenbescherming betreft het nemen van maatregelen om kwetsbare soorten – bijvoorbeeld rode-lijstsoorten – te beschermen. Omdat dit voor de provincie een nieuwe bevoegdheid is, was de planning om in 2019 met een voorstel te komen om actieve soortenbescherming vorm te geven. Door drukte op andere dossiers (stikstof) is deze planning iets doorgeschoven en zal dit voorstel in 2020 worden ontwikkeld.

Faunabeheer

De Wet natuurbescherming verbiedt het doden, verstoren of beschadigen van beschermde dieren. Tegelijkertijd kunnen deze beschermde flora en fauna soms problemen veroorzaken. De provincie kan dan een ontheffing verlenen op dit verbod. Deze werkzaamheden zijn gemandateerd aan de OD NHN. Op basis van verordeningen en beleidsregels die door de provincie zijn vastgesteld, weegt de OD NHN af of een ontheffing kan worden verleend en houdt zij toezicht op naleving van de wet.

Populatiebeheer wordt uitgevoerd door de partijen die zijn verenigd in de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland, doorgaans op basis van een faunabeheerplan dat door ons wordt goedgekeurd. De provincie verstrekt jaarlijks een subsidie aan de Faunabeheereenheid voor het opstellen van faunabeheerplannen, organisatiekosten en de uitvoering van ganzenbeheer.

In Noord-Holland is de problematiek rond de grote populatie ganzen urgent. Ganzen horen bij het Noord-Hollandse landschap, maar de huidige populatie, met name jaarrond verblijvende ganzen, veroorzaakt veel schade aan agrarische gewassen, andere natuurwaarden en kan een gevaar vormen voor de vliegveiligheid. Hoewel de groei van de populatie grauwe ganzen afvlakt, stijgt het totale aantal ganzen in Noord-Holland nog steeds. Wij achten het wenselijk dat in een straal van 10 kilometer rondom Schiphol slechts geringe aantallen ganzen voorkomen. Daarnaast richt

ons beleid zich zowel op preventieve maatregelen, zoals nestbehandeling, het toepassen van werende middelen en het zoeken naar innovatieve oplossingen om schade tegen te gaan, als op populatiebeheer door afschot en vangacties. De basis hiervoor ligt in het door de Faunabeheereenheid opgestelde, en door de provincie goedgekeurde Faunabeheerplan Ganzen Noord-Holland en het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol. Winterganzen wordt rust geboden door rustgebieden aan te wijzen en door, op internationaal niveau, samen te werken met landen waar de verschillende ganzenpopulaties naartoe trekken. Zie ook paragraaf 6.2.4. voor een toelichting op tegemoetkomingen faunaschade.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Percentage tijdig verleende besluiten Wnb (binnen wettelijke termijn)	Percentage	≥ 92	95	

6.2.4 Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren

Toelichting

Een kernopgave van het faunabeleid vormt de problematiek van de toenemende ganzenpopulatie, aangezien deze schade aan de landbouw en natuur veroorzaakt én een gevaar kan vormen voor de vliegveiligheid. De kosten voortkomend uit het faunabeheer zijn opgebouwd uit tegemoetkomingen in schade (inclusief rustgebieden), apparaatskosten van BIJ12-unit Faunazaken en kosten voor maatregelen voor ganzenbeheer. Met name de kosten uit de tegemoetkomingen in schade zijn zeer variabel en deels niet beïnvloedbaar, omdat weersomstandigheden en prijsontwikkeling van agrarische producten hier een belangrijke rol in spelen. Verreweg het grootste deel van deze schade wordt veroorzaakt door ganzen. Het provinciaal beleid richt zich er op een balans te vinden tussen de enerzijds de bescherming van trekganzen en anderzijds ruime mogelijkheden bieden aan agrarische ondernemers om gewasschade door ganzen te voorkomen. De totale faunaschade bedroeg in 2019 € 7,9 miljoen. Deze uitkomst houdt redelijk het midden tussen de inschatting in de begroting 2019 (€ 7,5 miljoen) en van BIJ12 (€ 8,6 miljoen). Uitvoerings- en taxatiekosten bedroegen ongeveer € 0,5 miljoen.

In 2019 is in het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken!” opgenomen dat het eigen risico van agrarische ondernemers bij schade door ganzen verhoogd zal worden van 5% naar 20%. Deze verhoging zal in 2020 doorgevoerd worden, als onderdeel van een breder pakket aan maatregelen om de faunaschade te verminderen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Tegemoetkomingen faunaschade	Bedrag	7.500.000	7.900.000	De tegemoetkoming faunaschade wordt beïnvloed door vele factoren, waaronder de weersomstandigheden, de aantallen ganzen en de droge grasprijzen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 6.2				Beheren van de groenstructuur
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
6.2.1	NNN en agrarische natuur beheren	18.964	17.763	15.975	1.788
6.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	6.717	6.916	6.755	161
6.2.3	Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming	1.903	1.951	1.836	115
6.2.4	Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren	8.177	8.918	8.640	278
	Totaal lasten	35.761	35.548	33.206	2.342
	Totaal baten	-375	-375	-6.881	6.506
	Totaal saldo	35.386	35.173	26.325	8.848
	Storting				
6.2.3	Resv. Landschap	0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**35.386**	**35.173**	**26.325**	**8.848**

*een positief verschil is voordelig

6.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

Toelichting

Prioriteiten

- Groen kapitaal
  Versterken van de samenwerking en uitbreiden van het netwerk. Binnen het Platform Groen Kapitaal zijn vele initiatieven ontplooid, zoals kenniscafés en groenlabs (zie 6.3.1, onderdeel Groen Kapitaal). Ook binnen het Groene Hart, Laag Holland, de Metropoolregio Amsterdam (zie 6.3.2) en het Waddengebied (6.3.3) is veel gedaan om de samenwerking tussen participerende partijen te verstevigen, te verbeteren en waar nodig opnieuw vorm te geven.
- Betrekken bij groen
  Bijsturen en stabiliseren van het dalend aantal vrijwilligers. Het aantal vrijwilligers is in 2019 stabiel gebleven. Ten aanzien van het programma 'Betrekken bij Groen', dat in opdracht van de provincie wordt uitgevoerd door de natuurorganisaties, is een evaluatieonderzoek uitgevoerd (zie 6.3.1, onderdeel 'Betrekken bij Groen').

Omgevingsfactoren

Zie 6.1

6.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Toelichting

Platform Groen Kapitaal

Ook in 2019 werd onverminderd doorgebouwd aan het platform Groen Kapitaal. Groen Kapitaal staat voor innovatieve oplossingen, die natuur combineren met economie, landbouw, infrastructuur en leefomgeving. Het accent ligt op het verder helpen van goede initiatieven op dit vlak. Zo won Ptthee in 2019 de ASN Bank Wereldprijs. Door het organiseren van kenniscafés en groenlabs en het delen van informatie via social media wordt de link met het platform versterkt en de kennis breder gedeeld. Het platform gaf in 2019 onverminderd veel aandacht aan natuurinclusieve landbouw en de kansen voor natuurinclusief bouwen, mede in relatie tot klimaatadaptatie en gezonde leefomgeving. Groen Kapitaal is bovendien actief op Instagram, Facebook, Linkedin en Twitter.

Betrekken bij Groen

De provincie verstrekt jaarlijks subsidie aan de natuurorganisaties voor het gezamenlijk uitvoeren van het programma "Betrekken bij groen". Dit programma heeft als doel vrijwilligers te steunen die betrokken zijn bij het natuur- en landschapsbeheer ('herstellers'), de monitoring van natuur ('tellers') en natuur- en milieueducatie ('vertellers'). In 2019 bleef het aantal vrijwilligers stabiel. Op de jaarlijkse Dialoogdag voor vrijwilligers is extra aandacht besteed aan "Natuur in de stad", passend bij de dit jaar gekozen locatie in de Hortus Amsterdam.

Het programma is in 2019 geëvalueerd. Hieruit blijkt dat de doeltreffendheid van de jaarlijkse subsidie ruim voldoende is. Deze subsidie is de belangrijkste voorwaarde voor de betrokken organisaties om de vrijwilligersondersteuning op dit niveau te kunnen uitvoeren. De vrijwilligers zijn tevreden over de ondersteuning: gemiddeld geven zij hiervoor een 7,6. Deze positieve score is belangrijk voor het behouden van de huidige vrijwilligersgroep. Een belangrijke winst van het programma zit in de coördinatie van het cursusaanbod via de Groene Academie en de meer vraaggestuurde invulling van dit aanbod. Ook leidt het programma tot meer kennisuitwisseling tussen de uitvoerders, waardoor de kwaliteit van de ondersteuning op termijn nog verder kan verbeteren. Daarbij zijn de gemeenten ook nadrukkelijk in beeld.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Twitter-volgers Groen Kapitaal	Aantal	1.000	835	Op verzoek van- en in overleg met het netwerk is het accent verschoven van Twitter naar LinkedIn.
Aantal vrijwilligers	Aantal	13.500	14.000	

6.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

Toelichting

Groene Hart

Binnen het bestuurlijk Platform Groene Hart richten de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland, waterschappen en gemeenten op het aanjagen, verbinden en agenderen van thema's als recreatie en toerisme, bodemdaling, energietransitie en verstedelijking. In 2019 is het rapport Water, Bodem en Landgebruik gepresenteerd, waarin de 3 PARK's (Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit) aangegeven hoe met bodemdaling kan worden omgegaan, vanuit het perspectief van het landschap van het Groene Hart. In 2020 wordt vergelijkbaar ontwerpend onderzoek gedaan naar de effecten van de energietransitie.

Laag Holland
In 2019 is de gebiedscommissie Laag Holland, een samengewerking met gemeenten, waterschap, terreinbeherende en agrarische organisaties, omgevormd tot een Regiegroep Laag Holland. De nieuwe regiegroep ontwikkelt onder voorzitterschap van gedeputeerde Rommel een integraal gebiedsprogramma voor Laag Holland. Onder provinciale regie en in samenwerking met alle relevante partners wordt gewerkt aan de opgaven voor natuur, landbouw, water, bodemdaling, klimaat, recreatie en landschap.

Metropoolregio Amsterdam (MRA)
In het kader van de uitvoering van de MRA Agenda 2016–2020 wordt gewerkt aan een integrale aanpak van de landschapsopgave. Deze is langs drie sporen vormgegeven:
1. Het beschrijven van de waarden van het landschap,
2. Het gebiedsgericht in beeld brengen van de samenhang van het landschap met elf grote ruimtelijke opgaven in de MRA
3. Het in beeld brengen van geldstromen, investeringsopgaven en financieringsmogelijkheden om het landschap te versterken. Dit heeft in 2019 onder andere geleid tot de volgende resultaten:

- een digitale waardenkaart (viewer) met feitelijke informatie over natuur-, landschaps-, erfgoed- en recreatiewaarden in de MRA;
- INTENS, een analyse en advies (pleidooi) over de relatie tussen het landschap en 11 grote ruimtelijke opgaven in de MRA;
- een verkenning door de Amsterdamse oud-burgemeester Cohen naar mogelijkheden om met private partijen afspraken te maken over financiering van regionale landschapsprojecten;
- de opening van een eerste pilot 'Buitenpoort bij Santpoort-Noord', in samenwerking met lokale partners en vervoersorganisaties en de start van de uitrol van meerdere pilotlocaties;
- De website mralandschap.nl in combinatie met een periodieke nieuwsbrief voor een breed netwerk.

Nationale Parken
De provincie beschouwt de Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland als een waardevol instrument om bewoners en bezoekers van Noord-Holland te betrekken bij hun groene leefomgeving. Om deze reden levert de provincie een financiële bijdrage aan de Nationale Parken.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Advisering door de gebiedscommissie Laag Holland (aantal adviezen aan GS)	Aantal	7	5	In verband met het opheffen van de Gebiedscommissie zijn minder adviezen verstrekt dan begroot.

6.3.3 Balans ecologie en economie waddengebied nastreven

Toelichting
De provincie werkt vanuit het Investeringskader Waddengebied (IKW) aan een aantal grote opgaven in het Waddengebied. In 2019 ontvingen vier grote projecten een subsidie: Slow Mill, Waddenmozaïek en Wij & Wadvogels.

Slow Mill is een pilot voor de kust van Texel, waarbij uit de golfslag van de zee duurzame energie wordt gewonnen. Tijdens de proef krijgen 100 huishoudens groene stroom van de Slow Mill. Waddenmozaïek is een project waarin de Rijksuniversiteit Groningen, het Koninklijk Nederlandse

Instituut voor Onderzoek der Zee en Natuurmonumenten de komende vier jaar een groot onderzoek uitvoeren naar herstelmaatregelen van het bodemleven in de Waddenzee.

Het project Wij & Wadvogels (van Vogelbescherming Nederland moet de leefomgeving van vogels in het Waddengebied verbeteren. De totale kosten van het project zijn € 15 miljoen. Voor dat bedrag worden onder andere 62 hectare broedgebied voor steltlopers, twee broedeilanden van in totaal 3000 m2 en een vogeleiland met kwelder ten zuiden van Schiermonnikoog aangelegd.

Ten slotte er subsidie verleend aan de eerste fase van een project in Den Helder waarmee Citymarketing Den Helder en het Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers het dagtoerisme naar Den Helder willen stimuleren. Zo wordt een tijdelijke tentoonstelling georganiseerd over zeven gedenkwaardige reddingsacties rond Den Helder.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Cofinanciering Waddenfondsprojecten	Aantal	5	4	Daadwerkelijke cofinanciering is afhankelijk van het openstellen van een subsidieloket door het Waddenfonds. Daarnaast is tevoren niet bekend of en voor hoeveel projecten er daadwerkelijk subsidie wordt aangevraagd, die in aanmerking komen voor cofinancieringsregeling door Provincie Noord-Holland.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.3 — Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
6.3.1	Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren	1.080	1.070	1.102	-32
6.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	842	900	843	56
6.3.3	Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven	541	2.590	2.069	521
	Totaal lasten	2.463	4.560	4.014	545
	Totaal baten	-183	-187	-184	-3
	Totaal saldo	2.280	4.373	3.830	542
	Storting				
6.3.3	Resv. cofinanciering Waddenzee	951	951	951	0
	Onttrekking				
6.3.3	Resv. cofinanciering Waddenzee	0	-1.765	-1.271	-494
	Resultaat	**3.231**	**3.559**	**3.510**	**49**

*een positief verschil is voordelig

Programma 7. Cultuur en Erfgoed

Doelenboom

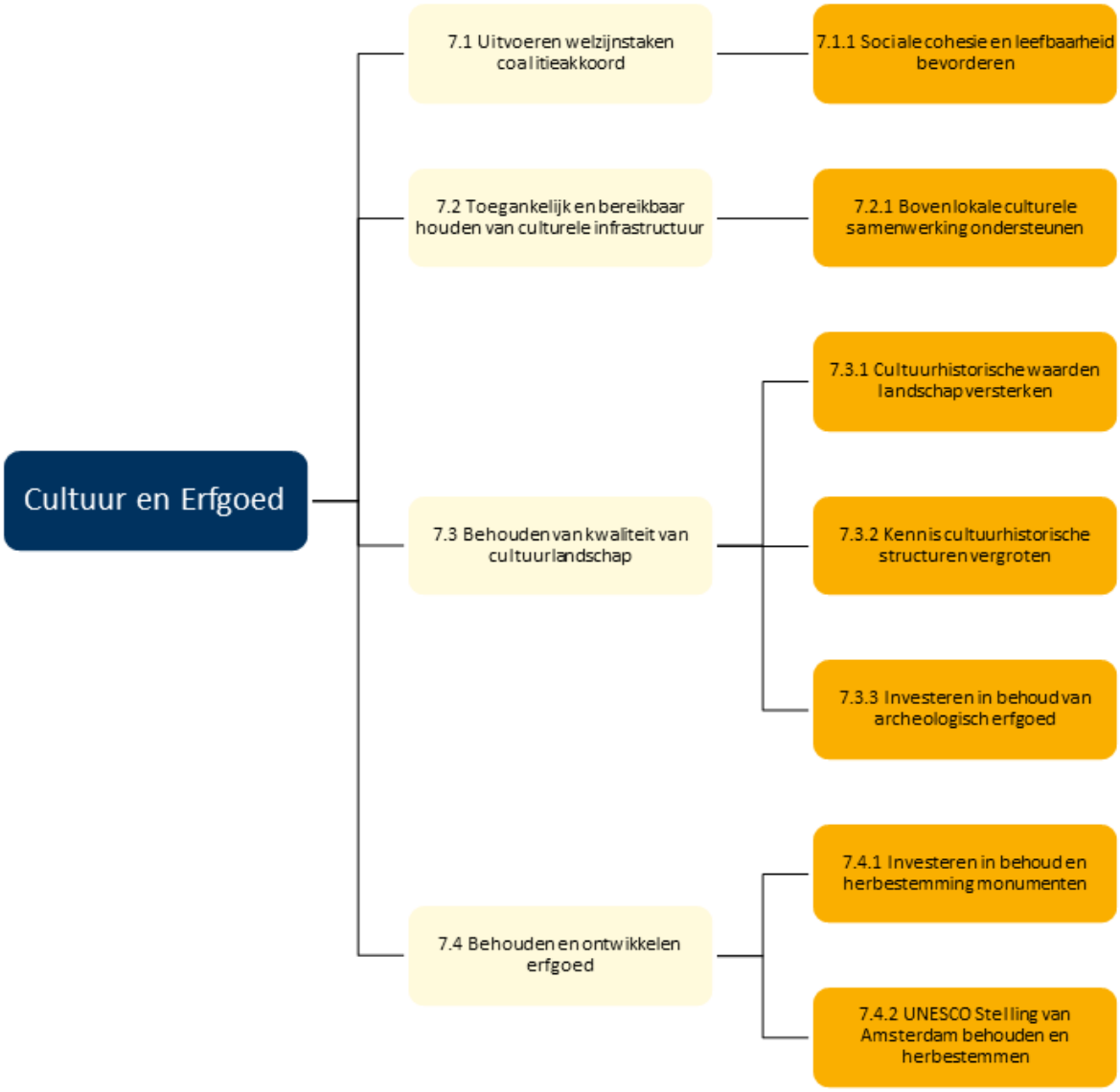

Maatschappelijk doel

De provincie wil een aantrekkelijke en leefbare provincie zijn. De activiteiten in dit hoofdstuk zijn gericht op het behoud van de kwaliteit van het cultuurlandschap, behoud en ontwikkeling van erfgoed en de toegankelijkheid van (culturele) voorzieningen. De provincie ziet het belang van erfgoed als onderdeel van de fysieke ruimte en als vestigingsfactor. Daarom investeert de provincie in kennis over en behoud van het erfgoed. Daarnaast steunt zij onder meer initiatieven van herbestemming van erfgoed en draagt zij archeologie breed uit. De provincie wil discriminatie van de LHBTQI+ gemeenschap in de sport tegengaan en de samenwerking op het gebied van culturele infrastructuur stimuleren. (LHBTQI staat voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, queer en intergender). Ook richt de provincie zich op de verduurzaming van sportaccommodaties en de Stelling van Amsterdam.

Wettelijk beleidskader

- Erfgoedwet
- Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Wet op de archeologische monumentenzorg
- Wet op de ruimtelijke ordening
- Wet op het specifiek cultuurbeleid
- Modernisering Monumentenzorg
- Beleidsbrief 'Erfgoed telt'
- Bibliotheekwet
- Regioprofiel MRA 2019-2024 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed'
- (cultuur als onderdeel van de 'Ruimtelijk Economische Actieagenda 2016-2020')

Provinciaal beleidskader

- Erfgoedverordening Noord-Holland 2017
- Beleidskader 'Cultuur in Ontwikkeling' 2017-2020
- Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam-Nieuwe Hollandse Waterlinie 2017-2020

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 7 — Cultuur en Erfgoed

	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	17.549	15.951	13.600	2.351
Baten	-30	-30	-30	0
Saldo van baten en lasten	17.519	15.921	13.570	2.351
Stortingen reserves	15.013	14.831	14.831	0
Onttrekking reserves	-8.411	-8.733	-6.915	-1.818
Resultaat	**24.121**	**22.019**	**21.486**	**533**

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
	N.v.t.	

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

7.1 Uitvoeren welzijnstaken coalitieakkoord

Toelichting

Prioriteiten

Geen begrote prioriteiten

7.1.1 Sociale cohesie en leefbaarheid bevorderen

Toelichting

De provincie heeft Dorpswerk NH gesteund. Dorpswerk NH ondersteunt en begeleidt vrijwilligers van dorpsraden en dorpshuizen die zich inzetten voor de leefbaarheid van hun dorp. Naast het uitvoeren van het activiteitenplan heeft Dorpswerk NH zich in 2019 met een informatiebijeenkomst breder gepresenteerd aan de provinciale organisatie.

Sportservice Noord-Holland richt zich op de Kennisfunctie Sport: de verspreiding en ondersteuning van de regionale sportstructuur in Noord-Holland. Met de provinciale subsidie ondersteunt en adviseert Sportservice gemeenten bij de ontwikkelingen van lokaal sportbeleid en voorwaarden om sportparticipatie te stimuleren. De provincie heeft verder verkend hoe invulling gegeven kan worden aan het coalitieakkoord op het gebied van het tegengaan van discriminatie van LHBTQI sporters en het bevorderen van verduurzaming van sportaccommodaties.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 7.1			Uitvoeren welzijnstaken coalitieakkoord	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.1.1	Sociale cohesie en leefbaarheid bevorderen	220	218	218	0
	Totaal lasten	220	218	218	
	Totaal baten				
	Totaal saldo	220	218	218	
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**220**	**218**	**218**	

*een positief verschil is voordelig

7.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

Toelichting

Prioriteiten

Ten aanzien van culturele infrastructuur heeft de provincie in 2019 ingezet op de volgende prioriteiten:

- Het ontwikkelen van kennis en netwerk culturele infrastructuur;
- Hetstimuleren van en participeren in regionale cultuurnetwerken;
- Het Toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciaal bibliotheeknetwerk;
- Het Bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs door middel van matching van het programma cultuureducatie met kwaliteit met gemeenten en OCW.

Omgevingsfactoren
In juni 2019 heeft de Minister van OCW haar uitgangspunten voor het Cultuurbeleid 2021–2024 gepresenteerd. In het kader hiervan ondersteunt het Rijk regionale samenwerking in de vorm van proeftuinen. In 2019 heeft OCW één proeftuin in Noord-Holland (MRA) financieel ondersteund.

7.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Toelichting

Plein C heeft het programma Cultuureducatie met kwaliteit uitgevoerd. De essentie van het programma is dat cultuureducatie op scholen mogelijk wordt gemaakt door een gezamenlijke (financiële) inzet van gemeenten, scholen, Rijk, provincie en Plein C. 32 gemeenten hebben cultuureducatie in hun beleid opgenomen en de bijdrage stelt ruim 200 basisscholen in staat om vier jaar cultuureducatie in hun beleid te implementeren. In totaal werken hier ongeveer 250 culturele instellingen en kunstenaars aan mee.

In 2019 zijn de volgende subsidies verleend vanuit de Uitvoeringsregeling samenwerking gemeenten:

- Gemeente Alkmaar voor de kwartiermakersfase van het 'Regionaal Cultureel Profiel Noord Holland Noord'.
- De Filmschuur Haarlem voor het project ‘Leernetwerk Filmeducatie’, een samenwerkingsverband van de Noord-Hollandse filmhuizen.
- Het Singer Museum Laren voor het Erfgoedfestival Grensverleggers in Gooi & Vechtstreek; een samenwerkingsverband van de culturele instellingen in de Gooi & Vechtstreek.

Probiblio heeft voor de provincie de wettelijke taak interbibliothecair leenverkeer (IBL) uitgevoerd. Ook heeft Probiblio innovaties voor lokale bibliotheken ontwikkeld en een innovatieprogramma opgesteld. In nauw overleg en samenwerking met de basisbibliotheken in Noord-Holland lag het accent bij het innovatieprogramma bij twee thema’s uit de landelijk innovatieagenda: Jeugd & Onderwijs en Verandering & Verbreding van de Klassieke Bibliotheek. Daarnaast is extra ingezet op het provinciale aandachtspunt Toekomstbestendig IBL en collectioneren.

De gemeenten onder het Noordzeekanaal werken samen in MRA-verband. 2019 is het eerste jaar van uitvoering van het Regioprofiel 'Meer dan de delen', Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed MRA 2019-2024. Bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) zijn drie proeftuinen ingediend. De proeftuin 'Bereikbaarheid & Promotie Cultuur MRA' wordt door OCW financieel ondersteund. De andere programmalijnen zijn uitgewerkt in uitvoeringsagenda’s.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regionale samenwerking gemeenten (aantal gemeenten dat samenwerkt)	Aantal	7	10	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 7.2	Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur			
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.2.1	Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen	3.020	3.052	2.929	123
	Totaal lasten	3.020	3.052	2.929	123
	Totaal baten				
	Totaal saldo	3.020	3.052	2.929	123
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**3.020**	**3.052**	**2.929**	**123**

*een positief verschil is voordelig

7.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

Toelichting

Prioriteiten

De provincie heeft in 2019 ingezet op de volgende prioriteiten binnen dit beleidsdoel:

- De Omgevingsvisie en -verordening vragen andere samenwerkingsvormen. De provincie heeft zich ingezet om instrumenten om te vormen tot gebieds- en ontwikkelingsgerichte instrumenten ter ondersteuning van onze partners;
- De provincie heeft zich ingezet om door maatwerk gebiedsgericht een bijdrage te leveren aan het versterken en benutten van de provinciale cultuurhistorische structuurdragers en het landschap;
- De provincie heeft zich ingezet om de publieksfunctie van het archeologisch depot te blijven versterken zodat archeologie nog toegankelijker wordt gemaakt voor een breed publiek.

7.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Toelichting

Het Steunpunt Monumenten en Archeologie heeft gemeenten uitleg gegeven over, en steun in het vastleggen van goed archeologiebeleid in bestemmingsplannen. De nadruk van deze werkzaamheden ligt in de 10 door de provincie aangewezen archeologiegebieden. In deze gebieden krijgen gemeenten en maatschappelijke organisaties en terreinbeheerders, informatie en inspiratie over de archeologische identiteit en suggesties om deze beter te beschermen en benutten in onder meer ruimtelijke ontwikkeling, toerisme en recreatie. Daarnaast heeft het Steunpunt gemeenten ondersteund bij hun erfgoedtaken en bij het bouwen en onderhouden van netwerken. Daarnaast zijn gemeenten geholpen bij het ontwikkelen, agenderen en delen van actuele kennis over erfgoedthema's

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Uitdragen leidraad (bijeenkomsten)	Aantal	4	4	Conform

7.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Toelichting

In 2019 heeft de provincie regionale activiteiten ondersteund in het kader van de lopende regionale beeldverhalen. Met deze ondersteuning werden structuurdragers versterkt en benut voor activiteiten voor een breed publiek. Het betrof industrieel erfgoed in het Noordzeekanaalgebied waar in samenwerking met gemeenten de 'Week van de industriecultuur' werd georganiseerd. De promotie van- en de samenwerking tussen buitenplaatsen in de provincie werd ondersteund via de Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen. De rijke geschiedenis van West-Friesland werd in 2019 in de regio West-Friesland extra belicht in het 'Jaar van de Gouden Eeuw'.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regionale beeldverhalen (aantal campagnes)	Aantal	3	3	

7.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

In 2019 zijn 17 opdrachten voor onderzoek aan archeologische vondsten en collecties gegeven. Deze komen de komende jaren terug in publicaties en/of nieuwe tentoonstellingen. Er zijn in 2019 drie goedbezochte archeologische tentoonstellingen geweest in Huis van Hilde (over de Napoleontische oorlog, de Westfrisiaweg en over kastelen) en twee publiekspresentaties uitgekomen. In 2019 gingen vijf nieuwe publicaties in voorbereiding, deze komen in 2020 of begin 2021 uit. Een deel van het budget voor archeologie wordt ingezet voor het beheer van het archeologiecentrum Huis van Hilde (gebouw en tuin) in Castricum. Het gaat daarbij om onderhoud, schoonmaak, het *up to date* houden van installaties en voorzieningen en het garanderen van veiligheid en dergelijke. Het centrum kan hierdoor voldoen aan zijn taken voor het duurzaam beheer van vondsten en collecties en het ontvangen van publiek. Een deel van het archeologiebudget is ingezet voor de wettelijke taak van het beheer en het toegankelijk maken/houden van de collectie. Het gaat daarbij om het registreren van nieuw binnengekomen vondsten en collecties, het geven van bruiklenen aan externe tentoonstellingen en het deelnemen (met informatie, beeld en vondsten) aan tentoonstellingen in Huis van Hilde.

Om de collectie voor het publiek toegankelijk te maken, heeft de provincie opdracht gegeven tot het ontwerp van een 17e eeuwse zaal in Huis van Hilde. Daarnaast investeerde de provincie in onderzoek en behoud van maritieme vondsten en een basisrapportage met daarin de onderzoeksresultaten van het Palmhoutwrak.

Voor de onderwaterarcheologie, met name in de westelijke Waddenzee, zet de provincie zich actief in om een structurele oplossing te vinden voor de instandhouding van onderwatermonumenten (historische scheepswrakken), met name daar waar zij te lijden hebben van erosie van de zeebodem.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Publiekspublicaties over archeologisch onderzoek	Aantal	4	2	Diverse in voorbereiding
Publiekstoegankelijk maken van collectie (tentoonstellingen)	Aantal	2	3	Doelstelling ruim gehaald

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 7.3	Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap			
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.3.1	Cultuurhistorische waarden landschap versterken	653	669	630	39
7.3.2	Kennis cultuurhistorische structuren vergroten	874	752	702	50
7.3.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	1.669	2.042	1.856	186
	Totaal lasten	3.196	3.463	3.188	275
	Totaal baten	-30	-30	-30	
	Totaal saldo	3.166	3.433	3.158	275
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	**3.166**	**3.433**	**3.158**	**275**

*een positief verschil is voordelig

7.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

7.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Toelichting

De Loods Herbestemming bracht in 2019 dertig keer advies uit voor het behoud en verduurzamen van erfgoed. Deze adviezen zorgden voor opties voor herbestemming of verbreding van bestaand gebruik, waardoor perspectief op behoud van dit erfgoed is ontstaan.

Uit het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten (Fonds Herbestemming), zijn in 2019 zes leningen verstrekt aan eigenaren van industrieel, religieus en agrarisch erfgoed. Het betreft hier ondernemers die erfgoed verwerven, restaureren, verduurzamen en herbestemmen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Loods herbestemming (aantal adviezen)	Aantal	30	30	
Inzet Fonds Herbestemming (aantal leningen)	Aantal	3	6	

7.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Toelichting

In 2019 zijn vijf opdrachten verleend in het kader van het siteholderschap voor de Stelling van Amsterdam. Het gaat om vier opdrachten in het kader van communicatie over de waarde van het werelderfgoed en een onderzoek naar de mogelijkheid van duurzaamheidsvoorzieningen op één van de forten.

Er was begroot om in 2019 één informatiepunt te ontwikkelen ten behoeve van het werelderfgoed Stelling van Amsterdam. Dit informatiepunt, dat op het Hembrugterrein moet komen, is in 2019 nog niet ontwikkeld door vertraging in het traject voor een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied.

In 2019 zijn er meerdere herbestemmingstrajecten van forten aangejaagd en ondersteund. Een aantal van deze trajecten loopt al langer. De ontwikkeling van Fort Zuidwijkermeer heeft vertraging opgelopen door een juridische procedure rondom de omgevingsvergunning. In 2019 is subsidie verleend voor ontwikkelingen in en rondom Fort Spion.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Opdrachten in kader siteholdertaak	Aantal	6	5	
Ontwikkeling informatiepunten	Aantal	1	0	
co-financiering herbestemmingsopgaven	Aantal	2	1	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 7.4			Behouden en ontwikkelen erfgoed	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.4.1	Investeren in behoud en herbestemming monumenten	8.391	8.036	6.203	1.833
7.4.2	UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen	2.722	1.182	1.061	121
	Totaal lasten	11.113	9.218	7.265	1.953
	Totaal baten				
	Totaal saldo	11.113	9.218	7.265	1.953
	Storting				
7.4.1	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	6.781	6.825	6.825	0
7.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	8.231	8.006	8.006	0
	Onttrekking				
7.4.1	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	-6.161	-8.006	-6.280	-1.726
7.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-2.250	-727	-635	-92
	Resultaat	**17.715**	**15.316**	**15.181**	**135**

*een positief verschil is voordelig

Programma 8. Financiën en Bedrijfsvoering

Doelenboom

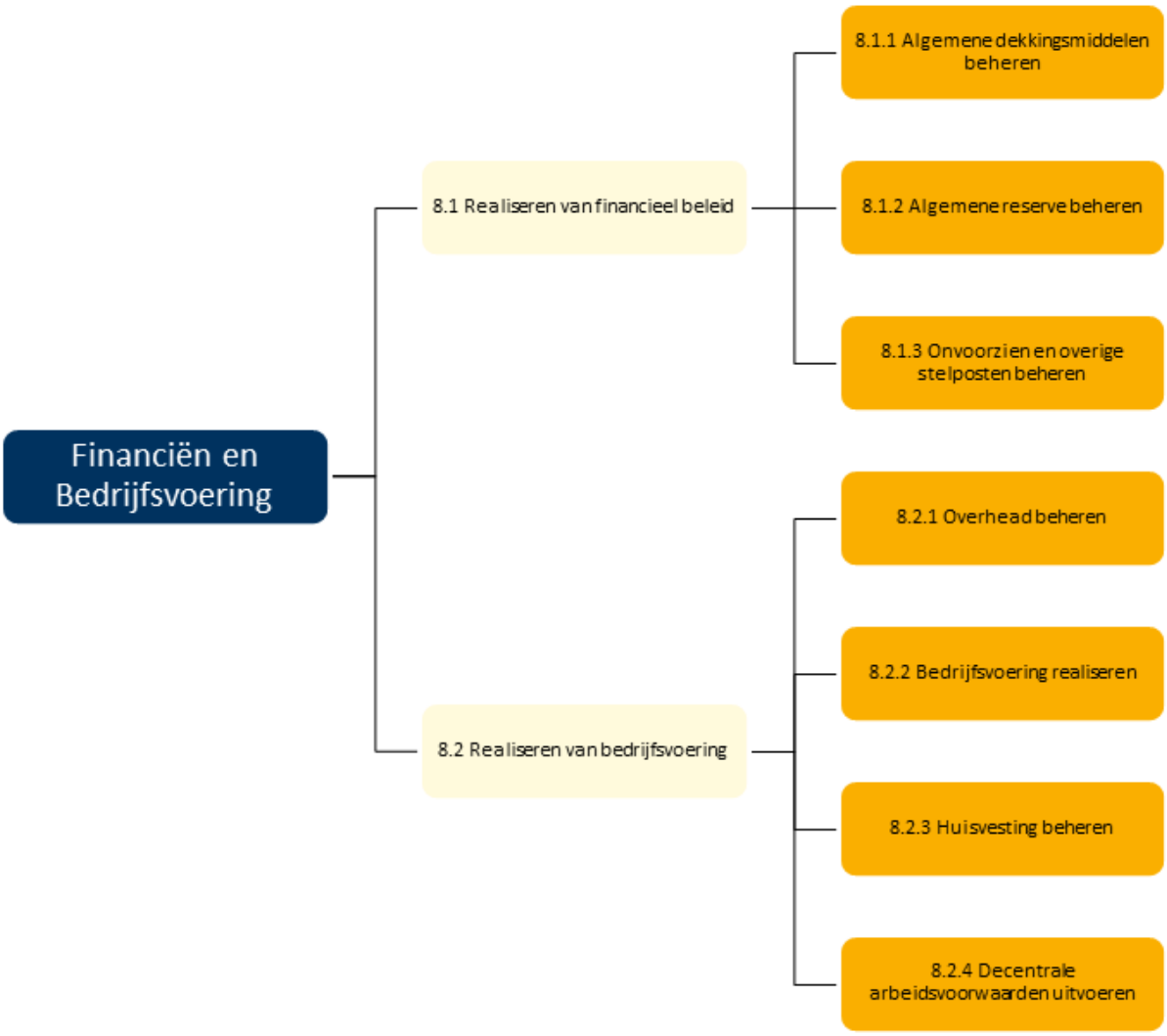

Maatschappelijk doel

Het financieel beleid van de provincie is gericht op het realiseren van de provinciale beleidsdoelstellingen. Een belangrijk onderdeel is de financiële continuïteit van de beleidsuitvoering, namelijk het vermogen om zowel op korte als op lange termijn zonder grote risico's aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.
De provincie heeft zich ook in 2019 ingezet om haar organisatie in te richten om als moderne, efficiënte, flexibele, toegankelijke en slagvaardige organisatie uitvoering te geven aan haar wettelijke taken, het coalitieakkoord en de Toekomstagenda Samen Noord-Holland.
De provincie vindt verduurzaming erg belangrijk en investeert daarom in duurzame huisvesting van de provinciale organisatie. De provincie staat voor goed werkgever- en opdrachtgeverschap. Onze ambtelijke organisatie wil een afspiegeling zijn van de Noord-Hollandse samenleving. Duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden zijn onze uitgangspunten;

In 2019 heeft de provincie een belangrijke stap gezet in het verbeteren van de financiële informatievoorziening en is het traject financiële hygiëne verder ontwikkeld. In de paragraaf Bedrijfsvoering worden de doelen en activiteiten met betrekking tot de bedrijfsvoering specifiek toegelicht.

Wettelijk beleidskader

- Provinciewet
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Financiële verhoudingswet

Provinciaal beleidskader

- Financiële verordening Noord-Holland versie 2019
- Nota Reserves 2018
- Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 8 — Financiën en Bedrijfsvoering

	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	67.074	74.498	66.479	8.019
Baten	-418.856	-433.446	-439.917	6.471
Saldo van baten en lasten	-351.782	-358.948	-373.438	14.489
Stortingen reserves	4.526	33.018	34.554	-1.537
Onttrekking reserves	-353.721	-481.925	-481.462	-463
Resultaat	**-700.977**	**-807.856**	**-820.346**	**12.489**

*een positief verschil is voordelig

Specificatie algemene dekkingsmiddelen, heffing vennootschapsbelasting en kosten overhead

	LASTEN			BATEN			SALDO
Omschrijving	Ontwerp begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	0	0	0	-204.157	-217.057	-218.384	-218.384
1b. Algemene uitkering (inclusief decentralisatie-uitkeringen)	0	0	0	-206.770	-188.408	-192.940	-192.940
1c. Dividend	0	0	0	-300	-20.821	-20.851	-20.851
1d. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	9	-318	-318	-576	-568
1e. Overige algemene dekkingsmiddelen	5.487	4.469	-5.365	-7.311	-6.842	-7.145	-12.511
3. Vennootschapsbelasting	0	26	159	0	0	0	159
4. Overhead	61.587	70.003	71.676	0	0	-20	71.657
Totaal	**67.074**	**74.498**	**66.479**	**-418.856**	**-433.446**	**-439.917**	**-373.438**

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
8.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
8.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

8.1 Realiseren van financieel beleid

8.1.1 Algemene dekkingsmiddelen beheren

Toelichting

De lasten en baten van de provincie worden toegedeeld aan de verschillende programma's in de begroting en de jaarstukken. Deze bestaan uit acht programma's. Daarnaast kent de provincie nog algemene lasten en baten die geen directe relatie met een beleidsprogramma hebben. Tot deze algemene lasten en baten behoren de algemene dekkingsmiddelen en de centrale stelposten.

De belangrijkste onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen zijn de provinciefondsuitkering, de opbrengsten motorrijtuigenbelasting en de dividenduitkeringen. De algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbaar. Het uitgangspunt voor de motorrijtuigenbelasting, zoals bepaald in het coalitieakkoord, is dat de opcenten niet worden verhoogd en dat het opcententarief in Noord-Holland het laagste in het land blijft. Dit was ook in 2019 het geval. De dividendopbrengsten hebben betrekking op de ontvangen dividenden in 2019 van de verschillende deelnemingen.

8.1.2 Algemene reserve beheren

Toelichting

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico’s te kunnen opvangen. In de financiële verordening, die in 2019 is geactualiseerd, wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om optredende risico’s af te dekken.
In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico’s en de weerstandscapaciteit toegelicht. Voor een toelichting op het verloop van de algemene reserve wordt verwezen naar het verslag van de algemene reserve bij de staat van het verloop van reserves.

8.1.3 Onvoorzien en overige stelposten beheren

Toelichting

In de begroting 2019 hebben wij een aantal stelposten opgenomen voor de dekking van (mogelijke) lasten. Het saldo van deze lasten ultimo 2019 kan vrijvallen naar de algemene middelen. Het gaat hierbij om de volgende stelposten:

- Stelpost prijsstijgingen: De provincie past indexering toe als contractuele verplichtingen dat vereisen. Via een stelpost in de begroting zijn de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Echter, omdat het hier gaat om een schatting kan het zijn dat er middelen per jaareinde overblijven in de stelpost. Daarvan is dit jaar sprake. Het saldo van € 1,1 miljoen valt vrij naar de algemene middelen;
- Doorschuif BTW: Dit betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt via het BTW-compensatiefonds. Hiervoor staan baten van € 3,15 miljoen geraamd. De werkelijke ontvangsten in 2019 bedragen € 3,6 miljoen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.1					Realiseren van financieel beleid	
	Lasten	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *	Begroting 2020
8.1.1	Algemene dekkingsmiddelen beheren	-5.551	0	0	-8.306	8.306	0
8.1.3	Onvoorzien en overige stelposten beheren	0	4.409	1.106	0	1.106	2.722
	Baten						
8.1.1	Algemene dekkingsmiddelen beheren	-411.001	-411.545	-426.604	-433.042	6.438	-428.608
8.1.3	Onvoorzien en overige stelposten beheren	-3.223	-5.136	-3.150	-3.594	444	-3.150
	Totaal lasten	-5.551	4.409	1.106	-8.306	9.411	2.722
	Totaal baten	-414.225	-416.681	-429.754	-436.636	6.882	-431.758
	Totaal saldo	-419.776	-412.272	-428.648	-444.942	16.294	-429.036
	Storting						
8.1.2	Algemene Reserve	43.390	651	29.207	29.207	0	57.573
	Onttrekking						
8.1	Algemene Reserve	-52.214	-52.624	-85.937	-85.937	0	-8.669
	Resultaat	**-428.600**	**-464.245**	**-485.378**	**-501.672**	**16.294**	**-380.133**

8.2 Realiseren van bedrijfsvoering

8.2.1 Overhead beheren

Toelichting

Alle overheadkosten die de provincie maakt worden binnen dit operationeel doel verantwoord. Dit zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De personele kosten van de medewerkers zelf die in het primaire proces werkzaam zijn, worden verantwoord bij de betreffende operationele doelen. Bij de toewijzing van kosten aan overhead volgen we de notities en aanwijzingen van de commissie BBV over dit onderwerp. Regelmatig worden aan de commissie verhelderende vragen gesteld over dit

onderwerp. Aan de hand van de antwoorden wijzigen ook onze inzichten over het wel of niet verantwoorden van kosten als overhead. We hebben hierover geregeld contact met onze accountant. Dit leidt er toe dat cijfers door de jaren heen niet helemaal vergelijkbaar zijn en dat er verschillen bestaan tussen begrote bedragen bij overhead en de realisatie in de jaarrekening.

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

Toelichting

Hier worden de overige bedrijfsvoeringsactiviteiten verantwoord. Het betreft:

- Het verhuren van onroerend goed onder en in het pand aan het Houtplein en de verhuur van de parkeergarage aan de Dreef.
- De koepelovereenkomst met de provincie Flevoland, waarbij personeel ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van het beleid voor het landelijk gebied.
- Detachering van personeel.
- Het contract dat de provincie heeft met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voor het voeren van de personeels- en salarisadministratie voor deze organisatie. Dit contract is per ultimo 2019 beëindigd.

8.2.3 Huisvesting beheren

Toelichting

De onttrekking uit de reserve huisvesting ter dekking van de kapitaallasten voor het kantoorpand aan het Houtplein wordt verantwoord onder operationeel doel ‘Huisvesting beheren’.

8.2.4 Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren

Toelichting

Met de vakbonden zijn afspraken gemaakt over de beschikbare gelden voor de uitvoering van decentrale arbeidsvoorwaarden. In 2016 is een reserve GO-gelden ingesteld waarin eenmalig een storting heeft plaatsgevonden, waarover in het georganiseerd overleg besluitvorming over de inzet van deze reserve plaatsvindt. De reserve wordt gebruikt om provinciale medewerkers extra opleidingsmogelijkheden te geven in de vorm van een Talentbudget. De kosten die medewerkers maken worden onttrokken uit deze reserve.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.2				Realiseren van bedrijfsvoering
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
8.2.1	Overhead beheren	61.587	70.003	71.676	-1.673
8.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	1.078	2.889	2.914	-25
8.2.4	Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren	0	500	194	306
	Totaal lasten	62.665	73.392	74.785	-1.393
	Totaal baten	-1.975	-3.692	-3.251	-441
	Totaal saldo	60.690	69.700	71.534	-1.834
	Storting				
8.2.1	Resv. Bedrijfsvoeringskosten	0	3.811	5.347	-1.537
8.2.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	0	0	0	0
8.2.2	Resv. Bedrijfsvoering	3.875	0	0	0
	Onttrekking				
8.2.1	Resv. Bedrijfsvoeringskosten	0	-4.216	-4.079	-137
8.2.2	Resv.Vervanging ICT-apparatuur	-1.252	-1.355	-1.355	0
8.2.2	Resv. Bedrijfsvoering	-1.285	0	0	0
8.2.2	Resv. Organisatieveranderingen	-1.228	-968	-968	0
8.2.3	Resv. huisvesting	-782	-782	-762	-20
8.2.4	Resv. GO-gelden	-500	-500	-194	-306
	Resultaat	**59.518**	**65.690**	**69.524**	**-3.834**

*een positief verschil is voordelig

8.3 Overige subproducten (oude doelenbomen)

8.3.1 Overige subproducten (oude doelenbomen)

Toelichting

Onder dit operationeel doel zijn de reserves opgenomen die voorheen tot meerdere doelen behoorden en in de nieuwe opzet van de begroting 2019 zijn komen te vervallen. Financieel gezien komt hier de overheveling naar nieuwe reserves tot uiting. Zie ook de verloopstaat reserves in hoofdstuk 5 Financiële begroting.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

	Beleidsdoel 8.3			Overige subproducten (oude doelenbomen)	
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
8.3.1	Overige subproducten (oude doelenbomen)	0	0	0	0
	Totaal lasten				
	Totaal baten	-200	0	-30	30
	Totaal saldo	-200	0	-30	30
	Storting				
8.3.1	Resv. Gezonde Leefomgeving	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Werkgelegenheid en economie	0	0	0	0
8.3.1	Resv. EXIN-H	0	0	0	0
8.3.1	Resv. TWIN-H	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Infrastructuur	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Actieprogramma 2010	0	0	0	0
	Onttrekking				
8.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	-2.250	-2.276	-2.276	0
8.3.1	Resv. Werkgelegenheid en economie	-3.919	-25.224	-25.224	0
8.3.1	Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	-5.340	-5.340	-5.340	0
8.3.1	Resv. EXIN-H	-40.993	-57.925	-57.925	0
8.3.1	Resv. TWIN-H	-125.594	-152.543	-152.543	0
8.3.1	Resv. Infrastructuur	-91.467	-115.491	-115.491	0
8.3.1	Resv. Stedelijke vernieuwing	0	-305	-305	0
8.3.1	Resv. UNA	-1.587	-1.740	-1.740	0
8.3.1	Resv. Actieprogramma 2010	-24.900	-27.325	-27.325	0
	Resultaat	**-296.249**	**-388.168**	**-388.197**	**30**

*een positief verschil is voordelig

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om financiële gevolgen van ongedekte risico's op te kunnen vangen. Deze paragraaf geeft inzicht in de relevante risico's per jaareinde en geeft inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen inzichtelijk gemaakt. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van ongedekte risico's op te vangen.

Beleid

Het risicobeleid is vastgelegd in de financiële verordening en door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De Kadernota bevat beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet. In 2020 wordt de Kadernota geactualiseerd en zal een handreiking risicomanagement worden geintroduceerd waarmee het risico-denken wordt versterkt.

Visie

De visie op risicomanagement is als volgt: *"De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in control - zijn van de organisatie"*, (bron: Kadernota risicomanagement 2017-2020).

Wij anticiperen actief op risico's en kansen om onze doelstellingen te bereiken. Daarom hebben we een risicomanagementsysteem ingericht.

Risico's

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met zijn financiële reserves ongedekte risico's op te vangen. Ongedekte risico's zijn risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000,- of hoger.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico éénmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico in de komende vier jaar optreedt, geschat. Indien het risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen. Voor het berekenen van de omvang van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid.

Overzicht risico's

Nummer	Risico's	Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Einddatum
	A. Juridische risico's				
A31	Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure	€ 3.000.000	1x per 20 jaar	n.v.t.	continu
A75	Schadeclaim ivm asbest bij N201	€ 500.000	eenmalig	50%	31 december 2022
A85	Schadeclaim benzinestation	€ 250.000	eenmalig	10%	1 januari 2022
A87	Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis	€ 2.500.000	eenmalig	25%	31 december 2020
A92	Brug Ouderkerk	€ 7.000.000	eenmalig	35%	31 oktober 2021
	C. Bedrijfsvoeringsrisico's				
C01	Kosten opruimen afvalinrichting	€ 1.000.000	1x per 2 jaar	n.v.t.	continu
C05	Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel	€ 1.048.000	1x per 10 jaar	n.v.t.	31 december 2041
C06	Rondje Naardermeer	€ 150.000	eenmalig	10%	2 september 2021
	D. Financieringsrisico's				
D78	Lening Nationaal Restauratie Fonds (NRF)	€ 5.100.000	eenmalig	10%	1 januari 2061
D79	Deelneming PDENH	€ 3.400.000	eenmalig	10%	2 april 2024
D80	Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	€ 4.600.000	eenmalig	25%	31 december 2023
	E. Grondexploitatierisico's				
E01	Strategische aankopen, materiële vaste activa	€ 2.400.000	eenmalig	10%	1 januari 2025
	F. Risico's Verbonden Partijen				
F01	Reservering investeringsfonds RON Noordzeekanaalgebied (RON)	€ 11.086.095	eenmalig	30%	31 december 2031
F02	Borgstelling aan BNG ivm krediet aan de RON	€ 1.990.000	eenmalig	30%	31 december 2030
F50	Dividenduitkering	€ 1.778.750	1x per 5 jaar	n.v.t.	31 december 2020

Toelichting risico's groter dan € 2 miljoen

A. Juridische risico's

A31. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten is gemandateerd aan omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat het risico dat onterecht vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd. Hierdoor kunnen financiële gevolgen voor bedrijven of derden ontstaan. Dit geldt ook voor een handhavingsbesluit

dat niet terecht tot stand komt, of een rechtsongelijkheid bij toezicht. Het gevolg kan zijn dat bedrijven schadeclaims indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van de provincie. Schadeclaims kunnen oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Er zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten met de omgevingsdiensten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. De aansprakelijkheid van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de omgevingsdiensten ligt bij hen, tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. Ook moeten de omgevingsdiensten voldoen aan de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht. In de rol van opdrachtgever bewaakt de provincie dit.

A87. Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis (nieuw t.o.v. begroting 2020)

In de vaststellingsovereenkomst met Heijmans is vastgelegd dat de provincie het incidentele risico draagt voor schade die tijdens de werkzaamheden kan optreden aan de maalwand van het HHNK die verbonden is met de Westelijke kolkwand. De maximaal overeengekomen schadevergoeding is € 2,5 miljoen.

A92. Brug Ouderkerk (nieuw t.o.v. begroting 2020)

Ten behoeve van de uitvoering van het project ontbreekt een essentieel stuk grond. Hierdoor ligt de uitvoering stil. De aannemer leidt hierdoor schade en wil deze vergoed hebben. De hoogte van de claim is mede afhankelijk van de duur van de vertraging. Deze is nog niet bekend omdat er nog geen overeenstemming is bereikt met betreffende grondeigenaar.

B. Beleidsrisico’s

Bij de jaarrekening 2019 zijn geen beleidsrisico’s geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

C. Bedrijfsvoeringrisico’s

Bij de jaarrekening 2019 zijn geen bedrijfsvoeringrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

D. Financieringsrisico’s

D78. Lening Nationaal Restauratie Fonds (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

Het risico is dat de lening niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op haar beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zekerheid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

D79. Deelneming PDENH (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

PDENH investeert in duurzame innovatieve bedrijven en initiatieven in Noord-Holland. Omdat PDENH wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen door PDENH ook tot een financieel risico voor de provincie Noord-Holland. De financiële risico’s zijn relatief beperkt omdat wordt geïnvesteerd in bestaande bedrijven, die al op de markt actief zijn. Verder wordt als beheersmaatregel voor iedere investering een uitgebreid boekenonderzoek uitgevoerd.

Ondanks dat het risico relatief beperkt is gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het aantal investeringen en het uitgezette kapitaal door PDENH neemt in de toekomst verder toe.

Zekerheidshalve is bij de berekening van het benodigde risicobedrag voor PDENH uitgegaan van 10% van het gemiddelde vermogen. Het risicobedrag voor PDENH dient ter dekking van onvoorziene risico's, in de vorm van (onvoorziene) faillissementen van ondernemingen waarin het fonds heeft geïnvesteerd. Naar verwachting is het risicobedrag ruim berekend omdat in de jaarstukken van de provincie ook reeds een verliesvoorziening is opgenomen voor dekking van voorziene risico's bij PDENH.

D80. Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

De provincie kent POP3 subsidies toe op grond van twee regelingen: ANLb en de Uitvoeringsregeling POP3 subsidies Noord-Holland.

Per 1 januari 2016 is de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) ingevoerd. Financiering vindt, conform Modelregeling subsidies Plattelands-ontwikkelingsprogramma (POP3) 2014 – 2020, plaats op basis van de verdeling 50% EU en 50% nationale financiering (provincies). De cofinanciering vanuit de EU voor ANLb is echter geen 50%, maar 75%. De provincies betalen nu dus maar 25% van de kosten voor subsidies in plaats van de afgesproken 50%.

Er was tot voor kort nog geen duidelijkheid over of de resterende 25% in de toekomst alsnog bij de provincies in rekening wordt gebracht omdat extra EU middelen nodig zijn om die 25% te dekken. Op 23 november 2019 is door het Bestuurlijk overleg POP ingestemd met een voorstel van de landelijke POP3-werkgroep financiën om de ruimte voor 25% extra EU-budget voor ANLb te zoeken binnen het eigen provinciale aandeel aan EU POP3-middelen waar elke provincie aanspraak op kan maken. Deze schuif moet in 2020 worden uitgevoerd omdat de 25% extra ANLb uitgaven alleen 2021 kunnen worden gedeclareerd in Brussel. Wij verschuiven praktische gezien het risico over de duidelijkheid of de middelen beschikbaar komen van ANLb naar de zgn niet grondgebonden onderdelen van het POP3. Het risico of dit bedrag alsnog bij de provincies in rekening wordt gebracht is onzeker. Er kan extra EU-budget beschikbaar komen om dit bedrag te betalen. Er zijn tot het einde van het POP3 verschillende momenten dat er extra EU-middelen beschikbaar kunnen komen.

E. Grondexploitatierisico's

E01. Strategische aankopen, materiële vaste activa (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer het krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2019 bedraagt dit € 23,6 miljoen.

F. Risico's Verbonden Partijen

F01. Reservering investeringsfonds RON (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

De provincie heeft een renteloze lening verstrekt aan de RON, een deelneming van de provincie. De lening loopt tot het einde van de looptijd van de RON, of zoveel eerder als de RON kan aflossen. Het risico is dat de lening niet afgelost kan worden bij het einde van de looptijd. Tegenover het afgeven van deze lening heeft de provincie het recht van 2e hypotheek verkregen op de betrokken gronden.

De risico's worden beheerst door strikte sturing via GS door de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.

Verloop risico's

Risico-inventarisatie (bruto)	Rekening 2018	Begroting 2020	Rekening 2019	Mutaties jaarrekening 2019 t.o.v begroting 2020	Afname / toename
A. Juridische risico's	€ 15.625.000	€ 6.700.000	€ 20.050.000	€ 13.350.000	toename
B. Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
C. Bedrijfsvoeringrisico's	€ 2.048.000	€ 2.198.000	€ 2.198.000	€ 0	-
D. Financieringsrisico's	€ 42.948.000	€ 50.948.000	€ 13.100.000	-€ 37.848.000	afname
E. Grondexploitatierisico's	€ 2.922.500	€ 2.922.500	€ 2.400.000	-€ 522.500	afname
F. Risico's verbonden partijen	€ 16.007.595	€ 16.007.595	€ 14.854.845	-€ 1.152.750	afname
Brutorisicobedrag	**€ 79.551.095**	**€ 78.776.095**	**€ 52.602.845**	**-€ 26.173.250**	**afname**

Toelichting

In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de begroting 2020, is het totaal aan bruto risico's per saldo afgenomen met € 26 miljoen. De toename in de juridische risico's wordt grotendeels verklaard uit mogelijke schade en vertraging die optreedt bij het realiseren van sluisen en bruggen. De afname wordt verklaard uit het feit dat ten tijde van de financiële crisis voor een viertal deelnemingen een risicopost is gevormd vanwege de kans op waardedaling van de deelneming beneden de kostprijs. Er zijn de afgelopen jaren bij deze deelnemingen geen calamiteiten opgetreden en qua bedrijfsvoering is er per balansdatum geen reden meer voor het aanhouden van deze risicoposten. Het betreft de volgende risico's die zijn vervallen bij de jaarrekening 2019:

- A90: Alliander N23 Westfrisiaweg Oostergouw van € 0,2 miljoen;
- D53a: Deelneming Afvalzorg van € 12;6 miljoen;
- D53b: Deelneming SADC van € 24,8 miljoen;
- D53d: Deelneming NV Recreactie Noord-Holland van € 0,4 miljoen.

Overige risico's niet gekwantificeerd

Naast bovenstaande risico's onderkennen wij bij de provincie een aantal risico's die nog niet verder te kwantificeren zijn:

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. Indien de grond meer schadelijke stoffen bevat dan de norm toestaat, zal dit vertraging in de projecten tot gevolg hebben. De omvang en eventuele schade die hierdoor ontstaat is niet te kwantificeren.

Stikstof (PAS-problematiek)

Door de uitspraak van de Raad van State van 29 mei jl. kan het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer worden gebruikt voor de onderbouwing van activiteiten die tot stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden leiden. Als gevolg van deze uitspraak komen projecten die landelijk in voorbereiding zijn in de knel. De commissie Remkes heeft inmiddels nadere

rapporten uitgebracht. De omvang en eventuele schade die dit kan hebben op projecten is op dit moment niet te kwantificeren.

Corona-crisis
Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's. Met onze vaste samenwerkingspartners houden we vinger aan de pols over mogelijke gedeelde risico's. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In IPO verband hebben we intensief contact met het Rijk en onze medeoverheden. Hier maken we afspraken over eventuele compensatiemaatregelen voor inkomstenverlies en/of extra uitgaven.

Leeghwaterbrug A-02 vervanging
Het project Leeghwaterbrug is vertraagd omdat de aannemer een bouwstop opgelegd heeft gekregen van de gemeente Alkmaar. De aannemer kon de constructieve en bouwveiligheid van het werk niet aantonen. In oktober 2018 is de bouwstop opgeheven en is het werk herstart. De aannemer wil de kosten die samenhangen met de vertraging bij de provincie in rekening brengen en heeft hiervoor een claim ingediend. Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

Gemeenschappelijke regelingen
Provincie Noord-Holland participeert in een vijftal recreatieschappen, het Waddenfonds en het Goois Natuurreservaat (GNR). De recreatieschappen en het Waddenfonds zijn gemeenschappelijke regelingen. Het GNR is dat formeel niet. Toch geldt voor al deze samenwerkingsverbanden dat participatie hierin een zeker risico met zich meebrengt, in die zin dat voor bij meerderheid van stemmen in de Dagelijkse Besturen genomen besluiten geldt dat indien deze financiële gevolgen hebben, de provincie hieraan wordt gehouden. In de praktijk betekent dit dat dit extra (structurele) en niet geraamde lasten met zich mee kan brengen die bij een eerstvolgende begrotingswijzing moeten worden verwerkt.

Schadeclaim door afwijkende status assets
Voor het project 24-uurs centrale bediening heeft PNH opdracht gegeven om de bruggen en sluizen te koppelen aan de bediencentrale. Bij de uitvoering van de werkzaamheden is geconstateerd dat de daadwerkelijke situatie afwijkt van de situatie die de aannemer had verwacht. Hierdoor kunnen onverwachte kosten optreden die niet/voldoende in de risicoreservering zijn opgenomen. Om dit incidentele risico te voorkomen en of de financiële gevolgen te verminderen worden op dit moment gesprekken gevoerd. Het streven is om voor 1 juni 2020 tot een oplossing te komen. Daarnaast wordt verschillende varianten in kaart gebracht met bijbehorende (extra) kosten, kansen en risico's. Op grond van de varianten en het gesprek met de aannemer wordt een GS stuk opgesteld voor een vervolgtraject. Dit kan dus ook invloed hebben op de mogelijke extra kosten. In de huidige ramingen zijn voor deze scenario's geen rekening gehouden.

Berekening risico-omvang

Bij de begroting en bij de jaarrekening wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen en het actuele incidentele weerstandsvermogen berekend voor een periode van vier jaar respectievelijk voor een periode van één jaar.

In dit onderdeel wordt de beschikbare weerstandscapaciteit geconfronteerd met de uitkomst van de simulatie van de hiervoor genoemde risico's. Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. De totale bruto omvang van deze risico's bedraagt € 49,6 miljoen.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 1 jaar: € 19,1 miljoen

Op basis van de methode wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 19,1 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 1,8 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 19,1 miljoen of lager.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 27,4 miljoen

Op basis van de methode wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 27,4 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

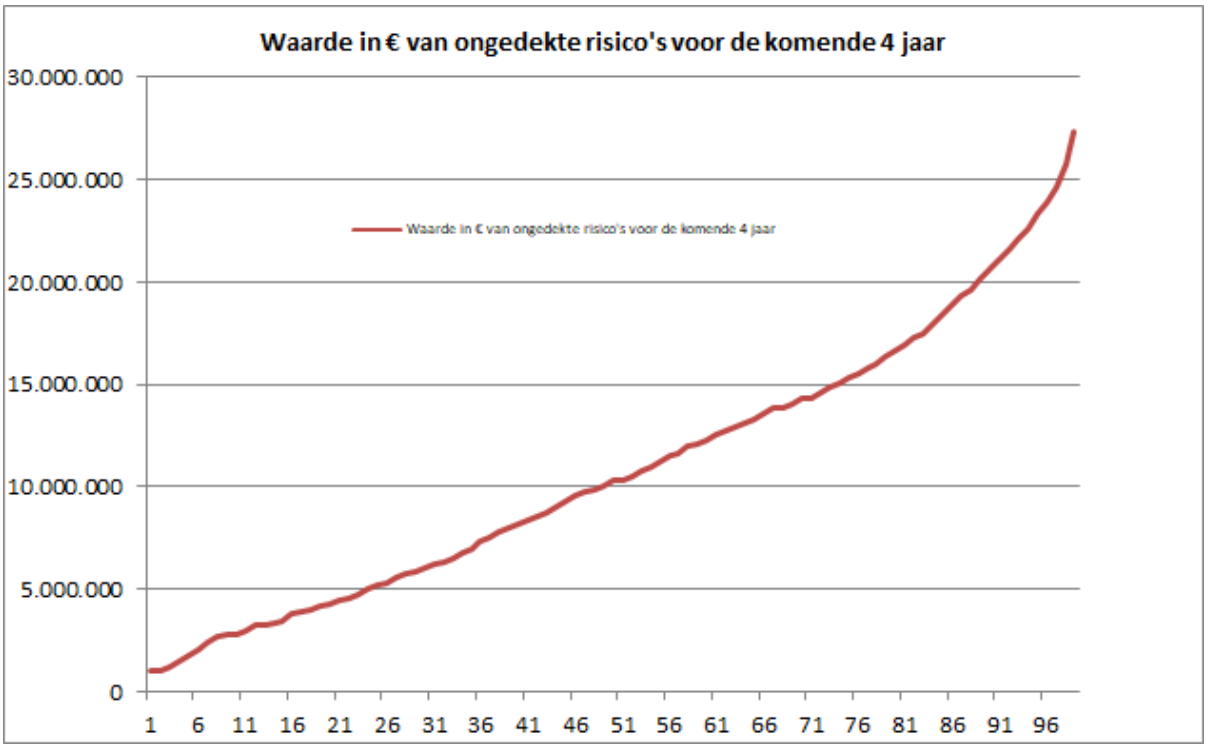

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 10,3 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 27,4 miljoen of lager.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Toelichting weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- de algemene reserve;
- de post onvoorzien voor het betreffende boekjaar;
- stille reserves.

De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen;

De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:

- de onbenutte belastingcapaciteit;
- de post onvoorzien in de jaren na het komende jaar;
- begrotingsruimte.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit
Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- Wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden;
- Wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn;
- Indien de algemene reserve hiervoor niet meer toereikend is, formuleren wij een bezuinigingsvoorstel;
- De weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig aangetast is dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

Toelichting weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met zijn financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar.

De norm voor het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt één. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan één, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op het minimale niveau.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	81,30				81,30
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	**81,30**	-	-	-	**81,30**
Berekende risico's voor 1 jaar					19,09
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					**4,3**

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	81,30				81,30
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	81,30	-	-	-	81,30
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		145,71	145,71	145,71	437,13
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	-	-
Totale structurele capaciteit	-	**145,71**	**145,71**	**145,71**	**437,13**
Totale weerstandscapaciteit					518,43
Berekende risico's voor 4 jaar					27,36
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar					**18,9**

Uit dit overzicht blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 4,3 bedraagt (was 2,9 bij begroting 2020). Voor een periode van 4 jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 18,9 (was 11,6 bij begroting 2020). In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico’s.

Conclusies

Bij de jaarrekening zijn risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 53 miljoen. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 19 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 27 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarrekening 2019 bedraagt € 88 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 4,3. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 525 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 18,9. Met een zekerheid van 99% geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van zes verplichte financiële kengetallen op te nemen. De zes kengetallen zijn:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. de solvabiliteitsratio;
4. kengetal grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit (zie hiervoor de paragraaf provinciale heffingen).

1. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	rekening 2019
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	14	14	15
C	Overlopende passiva (art. 49)	226	432	226
D	Financiële activa (art. 36 lid d,e en f)	-	-	-
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	498	365	404
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	1
G	Overlopende activa (art. 40a)	32	28	29
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	519	483	501
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-55,9%**	**10,7%**	**-38,4%**

*2019 t/m de derde begrotingswijziging 2019

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan middelen. Op dit moment is hiervan sprake bij de provincie Noord-Holland. Het saldo van het overschot (A+B+C-D-E-F-G) bij de rekening 2018 bedroeg € 291 miljoen. Bij de begroting 2019 was dat een tekort van € 52 miljoen. Bij de rekening 2019 is dat een overschot van € 193 miljoen. De negatieve schuldquote wordt deels bepaald vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen geld hoeft te lenen om projecten uit te kunnen voeren (zie regel A in bovenstaande tabel). Dit wordt veroorzaakt doordat op dit moment de provincie zelf nog voldoende middelen heeft (in reserves) om deze projecten uit te kunnen voeren.

Uit bovenstaande blijkt dat er geen grote verschillen zitten de individuele posten van de rekening 2018 en rekening 2019. Het verschil tussen de rekening 2019 en de begroting 2019 wordt veroorzaakt door planningsoptimisme. Hierdoor is de post 'uitzettingen <1 jaar' bijvoorbeeld aanzienlijk lager de begroting 2019 dan in de rekening 2019. Of in andere woorden, bij de begroting dachten we meer geld uit te geven waardoor minder geld overbleef om kort uit te zetten.

2. Berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	Rekening 2019
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	14	14	15
C	Overlopende passiva (art. 49)	226	432	226
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	59	58	52
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	498	365	404
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	1
G	Overlopende activa (art. 40a)	32	29	29
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	519	483	501
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-67,2%**	**-1,3%**	**-48,9%**

*t/m derde begrotingswijziging 2019

Zie voor opmerkingen hetgeen onder één is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met één is zichtbaar op regel D. Logischerwijze wordt het overschot aan middelen groter als de verstrekte leningen ook meegenomen worden in de berekening.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	Rekening 2019
A	Eigen vermogen (art. 42)	1093,4	860,4	1107
B	Balanstotaal	1358,8	1323,79	1368
	Solvabiliteit A/B * 100%	**80,47%**	**65,00%**	**80,87%**

*t/m derde begrotingswijziging 2019

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (c.q. de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit vlottende schulden en overlopende passiva. Voor deze categorieën geldt dat er voldoende middelen aanwezig zijn om deze te kunnen voldoen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

4. Grondexploitatie

Grondexploitatie kan een forse impact kan hebben op de financiële positie van decentrale overheden. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Jaarlijks dient een getrouwe waardering te worden opgenomen in de jaarstukken.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	Rekening 2019
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	-	-	-
B	Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	-	-	-
C	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	518,9	483,2	476,2
	Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	**0%**	**0%**	**0%**

* t/m derde begrotingswijziging 2019

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie. Door de wijzigingen van het BBV vallen de niet in exploitatie genomen gronden met ingang van 2016 niet langer onder de grondexploitatie maar worden ze gerubriceerd onder de materiële vaste activa.

5. Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in de mate waarin de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. De onderstaande tabel geeft inzicht in de structurele exploitatieruimte.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
A	Totale structurele lasten	292	419,6	366,2
B	Totale structurele baten	493,9	470,1	430,7
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	90,5	58,5	40,6
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	3,8	8,2	1,6
E	Totale baten	518,9	483,2	501
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	**22,2%**	**0,0%**	**5,1%**

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere toelichting zie 5.1.4 in deze jaarrekening.

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	80,5	81,4	80,6
	Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%	84,3%	83,4%	84,2%

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten percentage hanteert van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om eventuele financiële tegenvallers op te vangen. Bij de jaarrekening 2018 is de onbenutte belastingcapaciteit berekend op € 135 miljoen. Voor nadere informatie over de opcenten wordt verwezen naar de paragraaf Provinciale heffingen in deze jaarrekening.

Conclusie en samenvatting

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1. Netto schuldquote	-55,9%	10,7%	-36,6%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-67,2%	-1,3%	-47,5%
3. Solvabiliteitsratio	80,5%	65,0%	79,1%
4. Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%
5. Structurele exploitatieruimte	22,2%	0,0%	5,8%
6. Belastingcapaciteit	84,3%	83,4%	84,2%

De bovenstaande tabel geeft op basis van een aantal kengetallen inzicht in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking dat de provincie over voldoende structurele baten beschikt, en dat de mogelijkheid bestaat om de structurele baten op korte termijn indien nodig te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit resulteert in een structurele exploitatieruimte in 2019 van 5,1%.
Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle twaalf provincies (84,2). In 2018 kwam dit percentage uit op 84,3. Provincie Noord-Holland hanteert het laagste opcenten percentage van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit van € 145,7 miljoen in 2019. Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Voor beide schuldquoten geldt dat er sprake is van een overschot aan middelen. Dit wordt voor een deel verklaard vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen leningen hoeft af te sluiten voor het uitvoeren van projecten.
De solvabiliteitsratio over 2019 bedraagt 80,9%. Dit betreft voornamelijk kortlopende schulden. Omdat hiervoor voldoende kortlopende activa tegenover staat is de kans gering dat het eigen vermogen aangesproken hoeft te worden om aan deze verplichtingen te voldoen.

Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen actieve grondexploitatie kent. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een bedrag opgenomen voor daling van boekwaardes. Uit de berekening van het weerstandsvermogen is gebleken dat als deze risico's zich voordoen er voldoende capaciteit is om de risico's af te dekken.
Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als robuust omschreven kan worden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De provincie beheerde hiertoe begin 2019: 645 km wegen, 384 km fietspaden, 50 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers, waarvan 10 km natuurvriendelijke oevers), 590 civiele kunstwerken (inclusief 53 beweegbare bruggen, 2 tunnels en 5 natuurbruggen), circa 80 faunavoorzieningen, dynamisch verkeersmanagementsystemen, een verkeers-, tunnel- en brugbediencentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur).

Aan het einde van 2019 beheert de provincie nog steeds 645 km wegen. Wel is een aantal wegen verbreed, waaronder de N509 en de N231. Na de openstelling in 2018 van de N307/N194 (voorheen N23 Westfrisiaweg), is in 2019 een groot aantal restpunten opgelost.

In 2018 is de brugbediencentrale Weg & Waterhuis de Langebalk in Heerhugowaard in bedrijf genomen. Begin december 2018 is de eerste brug aangesloten op de bediencentrale. In 2019 zijn nog eens drie bruggen aangesloten op de centrale. Het uitvoeringsprogramma Machinerichtlijn voor beweegbare kunstwerken hangt hier direct mee samen en is volop in uitvoering.

Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Hiermee worden functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil gehouden en wordt kapitaalvernietiging voorkomen. Daarnaast is er veel aandacht geweest voor duurzaamheid. De provincie heeft de ambitie uitgesproken om bij te dragen aan de nationale en internationale klimaat- en CO_2-doelstellingen en hier een voorloper in te zijn. . In november 2019 is door PS ingestemd met het Klimaatakkoord. Het realiseren van de duurzaamheidsambities doen we door onder andere projecten uit te voeren, die volledig gericht zijn op duurzaamheid. Zo zijn we bijvoorbeeld bezig met de uitrol van openbare LED-verlichting, opwekking van energie via eigen infrastructuur en hergebruik van grondstoffen op de Cruquiusbrug.

Voor het versterken van de biodiversiteit is ook in 2019 extra budget vrijgemaakt. Dit is gebruikt om ervaring op te doen met sinusmaaien en voor aanvullende maatregelen op de N208, N240, N245 en N505, zoals onder andere insectenhotels in de vorm van staand en liggend dood hout. Daarnaast zijn er extra faunapassages aangelegd op bijvoorbeeld de N201c en zijn de bestaande faunapassages aangepakt, zodat deze voldoen aan de kwaliteitseisen. Verdere mogelijkheden om biodiversiteit te kunnen kwantificeren en dus te kunnen meten worden nader onderzocht. De nu gangbare methode om biodiversiteit te meten is de zogeheten 'nectarindex'.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden. Om hieraan te voldoen hebben wij de principes van assetmanagement en gebiedscontracten omarmd.

De provincie Noord-Holland is sinds 2015 gecertificeerd beheerder conform de internationale norm voor Assetmanagement ISO 55001. Wij zetten, als gecertificeerd beheerder, in op continue verbetering en ontwikkeling van de organisatie. Dit doen we door de kwaliteit van onze werkprocessen voortdurend te toetsen. Najaar 2019 is met succes een volledig nieuwe audit uitgevoerd door een extern certificeringsbureau.

Assetmanagement beoogt de benodigde onderhoudsmaatregelen van het areaal af te wegen op basis van de aspecten areaalprestatie, faalrisico's en kosten. Waar eerder de degradatie van de technische staat leidend was voor het plegen van onderhoud, is nu het functioneren van het areaal op bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019 (NIKG). Hierin is omschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand gehouden moeten worden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. In 2020 zal de nieuwe NIKG 2020-2023 worden vastgesteld. Hierin zijn de onderstaande beeldkwaliteitsniveaus voor de verschillende netwerken van de provinciale infrastructuur gehanteerd. Deze zijn gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek. Uit inspecties blijkt dat 97% van het areaal voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus, dat is 2% hoger dan de streefwaarde, die is gesteld in de begroting 2019. Het areaal dat momenteel niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau zal in onderhoud worden genomen, zoals bijvoorbeeld de N246b, N196b of de N417, zie het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). Wanneer naar de individuele netwerken wordt gekeken, dan valt op dat alleen de fietspaden 1% onder de streefwaarde liggen. Dit wordt met name veroorzaakt door de N240b en N196b, die geprogrammeerd staan voor groot onderhoud in 2020, de N231a die voor 2020 en 2021 gepland staat en de N417 die reeds in uitvoering is tot en met 2022.

In de NIKG 2020-2023 worden beeldkwaliteitsniveaus gehanteerd, die ongewijzigd zijn ten opzichte van de NIKG 2016-2019. Gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek, zijn de onderstaande kwaliteitsniveaus toegepast voor de verschillende onderdelen van de provinciale infrastructuur.

Type areaal	Beeldkwaliteit
Stroomwegen	B
Overige wegen	C
Fietspaden	B
Milieuaspecten bij wegbeheer	B
Vrijliggende busbanen	B
Haltes / stations Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)	B
Vaarwegen / oevers	C/D

De beeldkwaliteit betreft een minimumeis

De gerealiseerde kwaliteitsniveaus zijn hieronder weergegeven.

Beeldkwaliteit

Netwerken	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau	Werkelijk kwaliteitsniveaus t.o.v. gehele netwerk (%)						Streefwaarde 95% ≥ kwaliteitsniveau	Realisatie
		A+	A	B	C	D	totaal		
Stroomwegen	B	5%	38%	53%	4%	0%	100%	95%	96%
Overige wegen	C	18%	46%	19%	16%	1%	100%	95%	99%
Fietspaden	B	31%	46%	17%	5%	1%	100%	95%	94%
Busbanen (incl. haltes)	B	4%	7%	89%	0%	0%	100%	95%	100%
Vaarwegen	C/D	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal	-	-	-	-	-	-	-	**95%**	**97%**

Deze tabel geeft inzicht in de globale toestand van ons areaal op bestuursniveau. Positief is dat we voor het totaalbeeld boven de norm zitten. Stroomwegen en busbanen zitten overwegend op de norm en dat betekent dat dit areaal met de tijd onder de geldende norm zal zakken. Afhankelijk van de situatie en vooral ook verschillende inspectieresultaten, zal dit opnieuw in de onderhoudsprogramma's worden opgenomen, hetzij door de provincie hetzij door de gebiedsopdrachtnemers.

Naast de bovenstaande eis over beeldkwaliteit zijn er bij de begroting 2019 ook andere eisen gesteld. Zo is er gesteld dat bij de vaarwegen geen stremmingen voor de gebruikers mogen ontstaan ten gevolge van een calamiteit aan de oevers. In 2019 zijn geen stremmingen als gevolg van een calamiteit aan de oever opgetreden. Bij de tunnels was de beschikbaarheid hoger dan 99% (Waterwolftunnel 99,2%) en is de eis van 98,5% gehaald. Daarnaast is door verdere optimalisatie van de verkeersregelinstallaties (VRI's) het aantal voertuigverliesuren in 2019 met 1% afgenomen. Deze beperkte winst is het gevolg van eerdere optimalisaties in voorgaande jaren. Het toont aan dat door de eerder uitgevoerde optimalisaties het bestaande VRI-areaal beter op orde is dan voorheen. Er is wel een ontwikkeling gaande met nieuwe regelapplicaties, waaronder een veelbelovende pilot met toepassing van een aangepaste regelstructuur. Hierbij is met de Robuuste Groenverdeler (RGV) een regelstructuur toegepast die beter kan inspringen op plotselinge pieken in de verkeersstroom. Bij de pilot is op dit specifieke punt een winst behaald van 9% op de voertuigverliesuren en, belangrijker, ruim 30% minder voertuigstops.

De ontwikkeling van de betrouwbaarheid wordt niet jaarlijks gemeten. De meest recente cijfers zijn gerapporteerd in een tussenevaluatie van het beleidskader (2017). Met betrekking tot die ontwikkeling van de betrouwbaarheid is het volgende gemeten (bron: tussenevaluatie 2017):

- Bij 29% van de bemeten trajecten is de betrouwbaarheid met 10% of meer verbeterd.
- Op 16% van de trajecten is wel een verbetering zichtbaar, maar is die verbetering kleiner dan 10%.
- Op ongeveer de helft van de trajecten is sprake van een verslechtering van de betrouwbaarheid.

In 2020 wordt de betrouwbaarheid opnieuw gemeten.
Resumerend levert dit de volgende resultaten op in de onderstaande tabel.

Resultaten

	Streefwaarde 2019	Realisatie 2019
Minimaal 95% van de netwerken voldoet aan het kwaliteitsniveau	95%	97%
Geen ongeplande stremmingen vaarwegen t.g.v. calamiteiten oevers	0	0
Beschikbaarheid tunnels	98,5%	>99%
Afname aantal voertuigverliesuren per jaar	6%	1%
Toename van de betrouwbaarheid van de reistijd per jaar	0,1%	-

Om het gebiedsgericht werken te kunnen uitvoeren, zijn binnen de ambtelijke organisatie de verschillende beheeraspecten en processen per gebied uitgewerkt. Een belangrijk instrument bij het gebiedsgericht werken zijn de gebiedscontracten, waarbij het onderhoud van het areaal naar de markt is gebracht. De gebiedscontracten voorzien erin dat het bepalen en uitvoeren van het vast en variabel onderhoud wordt uitbesteed en alleen de (vervangings-)investeringen door de provincie zelf worden geprogrammeerd. In 2019 waren alle gebiedscontracten operationeel. Daarnaast zijn er ook aspecten van het onderhoud die niet in het gebiedscontract zitten en waarvan het soms efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals bijvoorbeeld centrale brugbediening, Dynamische Verkeersmanagement (DVM), tunnelbeheer en gladheidscoördinatie.

Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud & Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur

Het PMO 2020-2027 geeft aan welke onderhoudsmaatregelen noodzakelijk zijn. Daarmee wordt gewaarborgd dat de infrastructuur met de beschikbare middelen ook in de toekomst blijft voldoen aan de in de NIKG vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus.
Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal worden begroot en in een planning opgenomen, de 'Provinciale Programmaplanning Infrastructuur'. Een extractie daaruit voor de eerstvolgende 8 jaren is nader uitgewerkt en opgenomen in het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). Het PMO is in november 2019 door PS vastgesteld. Het PMI is in 2019 niet vernieuwd vanwege de herijking van het PMI op de nieuwe beleidsspeerpunten en de financiële consequenties van het nieuwe coalitieakkoord. In 2019 is ook gestart met het traject om het PMO en het PMI samen te voegen. Van beide producten zijn ook in de digitale versies op kaart de lopende projecten in de verschillende gebieden van de provincie Noord-Holland weergegeven.

Kostenstijging

Daarnaast zijn er ook onvoorziene gebeurtenissen die hebben geleid tot kostenstijgingen. Verontreinigingen zoals chroom-6 hebben de provincie genoodzaakt om in overleg met de gebiedsopdrachtnemers extra beheersmaatregelen te nemen.
Ook de aanpak van PFOS bij de uitvoering van infrastructurele projecten leidt steeds vaker tot stagnatie, en daarmee veelal tot kostenstijging. Daarom heeft de rijksoverheid in samenwerking met decentrale overheden het zogenaamde 'Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie' opgesteld. Dit handelingskader beoogt de stagnatie waar mogelijk op te heffen, terwijl tegelijkertijd onverkort het uitgangspunt geldt dat risico’s voor de gezondheid, het milieu en het verspreiden van PFAS houdende grond en baggerspecie naar niet of minder belaste gebieden worden voorkomen.

Naast deze ontwikkelingen heeft ook de marktsituatie invloed gehad op de kostenstijgingen. Doordat op de arbeidsmarkt schaarste is aan technische specialisten, leidt dit tot stijging van de kosten van arbeid.

Verbeteren van de maatregelenprogrammering

Binnen de directie Beheer en Uitvoering wordt gewerkt volgens gebruikersgericht netwerkmanagement. Hierbij staat de gebruiker centraal, waarbij de hinder-beleving voor de gebruiker tot een minimum wordt beperkt, bij een zo efficiënt mogelijke besteding van de beschikbare middelen. In de contracten met de gebiedsaannemers is (en wordt) geëist dat zij werken met zo min mogelijk hinder voor gebruikers door onder meer vast te leggen dat grootschalige ingrepen in de infrastructuur alleen met minimale tijdsintervallen van meerdere jaren mogen plaatsvinden.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.
Het onderhoud aan de panden kan als volgt worden ingedeeld:

- Planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan.
- Niet-planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet geplande kleine onderhoudswerkzaamheden.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. In 2017 zijn alle panden, die op dat moment in eigendom van de provincie waren, opnieuw geïnspecteerd. De gegevens van deze inspectie dienen als basis voor het meerjarenonderhoudsplan. Dit plan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating enzovoort). In dit plan is ook de periodieke vervanging van cv-installaties meegenomen.

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud van kantoor Houtplein 33, Dreef 1 en 3 en Huis van Hilde is gekozen voor het afsluiten van een 'maincontract' op basis van een prestatiecontract. Dit houdt in: één contract voor het onderhoud aan deze gebouwen, gebouwgebonden installaties, terreinen en glasbewassing van de buitengevels. Dit met als doel kwaliteitsverbetering, kostenverlaging, risicodeling en innovaties te bereiken of te initiëren.

Niet-planmatig onderhoud

Het niet-planmatig onderhoud omvat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan cv's, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad-hoc basis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, en na melding van een storing of incidentele inspectie wordt uitgevoerd).

Uitvoering 2019

Het meerjarenonderhoudsplan hebben wij niet geheel volgens planning kunnen uitvoeren. Door een tekort aan personeel in de markt hebben wij enkele werkzaamheden door moeten schuiven naar 2020. In 2019 hebben diverse schilder- en herstelwerkzaamheden, liftonderhoud, stucwerk en het vervangen van gevels aan de paviljoens plaatsgevonden. Verder is de vloerbedekking in twee villa's vervangen en zijn er nieuwe werkplekken ingericht. Voor het Houtplein hebben wij bestaande lichtpunten vervangen door LED-verlichting. Correctief onderhoud is volgens plan uitgevoerd met kleine herstelwerkzaamheden in onze kantoorpanden.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

In de onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten met de daadwerkelijke uitgaven weergegeven.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

Beheer en onderhoud meerjarig gepland	Begroot	Besteed	Verschil
A. Vervangingsinvesteringen wegen (PMO)	€ 47.611.583	€ 21.723.425	€ 25.888.158
B. Groot onderhoud gepland	€ 15.236.000	€ 8.579.348	€ 6.656.652
C. Projecten reserve kap. lasten VIK v/h Res. GO	€ 8.030.000	€ 6.030.403	€ 1.999.597
D. Vast onderhoud wegen	€ 4.929.000	€ 5.554.828	-€ 625.828
E. Gebiedscontracten (GBC1 t/m GBC7)	€ 32.264.000	€ 28.539.459	€ 3.724.541
F. Tunnels	€ 4.527.000	€ 6.313.307	-€ 1.786.307
G. DVM-areaal wegen	€ 2.382.000	€ 2.457.077	-€ 75.077
H. Planmatig onderhoud gebouwen	€ 1.157.000	€ 977.000	€ 180.000
I. Correctief onderhoud gebouwen	€ 205.000	€ 197.000	€ 8.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**€ 116.341.583**	**€ 80.371.847**	**€ 35.969.736**
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	**€ 47.611.583**	**€ 21.723.424**	**€ 25.888.159**

Bovenstaande budgetten zijn exclusief capaciteitskosten. De werkelijke uitgaven (kasritme) zijn lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door vertraging van een aantal

infrastructurele projecten welke beschreven staan in paragraaf 2.3. Bijvoorbeeld de Leeghwaterbrug of het oeverproject langs het Kanaal Omval-Kolhorn.

4.3 Financiering

Algemeen

De financiering van de provincie Noord-Holland heeft conform de voorwaarden genoemd in de Wet financiering decentrale overheden plaatsgevonden. Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van risico's die uit de treasuryfunctie (kunnen) voortvloeien. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten gericht op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's.

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke en provinciale kaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Financiële verordening Noord-Holland 2019
- Financieringsstatuut provincie Noord-Holland 2010; gewijzigd maart 2014
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland; oktober 2015

In deze wettelijke en provinciale kaders staan onder andere richtlijnen voor het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. De provincie Noord-Holland had in 2019 geen uitzettingen en derivaten.
De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen voor eenduidige behandeling van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak)
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen
- Beheersen van financiële risico's
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

De provincie Noord-Holland heeft zich bij het uitvoeren van de treasuryfunctie aan de wettelijke kaders en provinciale regelgeving gehouden. Met de keuze voor het integraal schatkistbankieren (besluit Provinciale Staten november 2009) heeft de provincie de risico's van de treasuryfunctie kunnen begrenzen. Immers het debiteurenrisico van deze keuze is nihil, want het geld wordt uitsluitend ondergebracht bij het Rijk

In het uitvoeren van het treasurybeleid stuurt de provincie daarom op het beheersen van het renterisico en het liquiditeitsrisico. Het renterisico is het risico van een lager financieel resultaat als gevolg van (negatieve) rentefluctuaties. Het liquiditeitsrisico is het risico van wijzigingen in het verloop van inkomsten en uitgaven in afwijking van de planning, waardoor financieringskosten hoger uitvallen.

Schatkistbankieren

De staat verzekert met het schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen.

Op het aantrekken van middelen, dat via schatkistbankieren niet mogelijk is, wordt hier niet nader ingegaan omdat van het aantrekken van middelen in 2019 geen sprake is geweest. Gelet op de lange termijn liquiditeitsprognose zal dit voorlopig ook niet nodig zijn. Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om

tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet onder het toezicht van de uitzettende overheid vallen. De rentevergoeding op deze uitzettingen is doorgaans (licht) hoger dan bij de schatkist. In 2019 heeft de provincie geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen wordt gebruik gemaakt van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen.

Liquiditeitsprognoses

De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

Renteverwachtingen

Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die in 2019 ieder kwartaal is opgesteld met twee rentevisies van verschillende banken en treasuryspecialisten. Deze renteverwachting heeft de provincie geleerd dat de geraadpleegde instanties voor 2020 nog steeds zeer lage renteniveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren op peildatum 27 januari 2020 bij een deposito van 20 jaar slechts 0,1 % rente op. De provincie heeft eind 2019 bij de schatkist € 311,59 miljoen in rekening-courant staan.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de provincie Noord-Holland in 2019 binnen deze normen gebleven. Overschrijding van de kasgeldlimiet was niet aan de orde, omdat in 2019 geen kasgeldleningen nodig waren.

De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de provincie Noord-Holland niet aan de orde geweest, omdat de provincie in 2019 niet over lang vreemd vermogen beschikt.

Berekening kasgeldlimiet

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
(1)	**Drempelbedrag**	**5.651**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**161**	**161**	**202**	**161**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	5.489	5.489	5.448	5.489
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	1.450.295			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	950.295			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	5651			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	14.507	14.664	18.605	14.834
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	161	202	161

Renteresultaat

De feitelijke realisatie van het treasurybeleid weerspiegelt het renteresultaat van de provincie. In 2019 heeft de provincie een renteresultaat van bijna € 0,57 miljoen. Dit bestaat met name uit rentebaten op verstrekte langlopende geldleningen en uitzettingen >1 jaar.

Naast de werkelijke kasstromen uit rentelasten/baten rekent de provincie Noord-Holland op basis van de Financiële verordening Noord-Holland in 2019 geen rente intern door aan kostenplaatsen, producten en activa.

4.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

De provincie Noord-Holland is een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en transparant, doelmatig, doeltreffend en wendbaar is. Dit doen we voor onze stakeholders, namelijk de inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. Omdat we succesvol uitvoering willen geven aan onze programma's hechten we groot belang aan onze externe gerichtheid en zichtbaarheid. Een adequate en efficiënte interne bedrijfsvoering is hier een essentiële voorwaarde voor. De provincie is een wendbare en slagvaardige organisatie. Onze organisatie is ingericht om uitvoering te geven aan onze wettelijke taken en het coalitieakkoord. Hoe we dit doen is vastgelegd in de Toekomstagenda Samen Noord-Holland. Dit langlopende programma is in 2019 aangepast en gericht op de visie op 2025. Bij de start van Samen Noord-Holland zijn we begonnen met het op orde brengen van de basis en tegelijkertijd ruimte te geven en te nemen voor het uitproberen van nieuwe dingen. Middels Samen Noord-Holland focust de organisatie zich de komende jaren op de speerpunten "eigenaarschap" met het programma Financiële Hygiëne en op het "elkaar aanspreken". Voor dit laatste speerpunt loopt het programma DADEN (De Aansprekende Dialoog Effectief & Normaal)

Digitalisering

De ambitie op het gebied van digitalisering, neergelegd in het Concern Informatieplan 2016-2020, is voor 2019 vertaald in een portfoliojaarplan. Op het portfolio staan i-projecten die bijdragen aan datagedreven werken, financiële hygiëne, informatieveiligheid en een open en transparante provincie.

Datagedreven werken is een strategische doelstelling van de Provincie. Om kwalitatief correcte gegevens snel en flexibel in de ketensamenwerking met partners te kunnen delen en gebruiken en om beter onderbouwd beleid te kunnen opstellen en er ook beter op te kunnen sturen vereist flexibiliteit in onze infrastructuur. Om dat te bereiken heeft de provincie een technische architectuur opgeleverd in de publieke cloud als dataplatform. Hierin kan data uit verschillende bronnen worden opgeslagen en gecombineerd.

Het volledige financiële systeem is gemigreerd naar een nieuwe inrichting. Hiermee hebben we de basis op orde gebracht met een verbeterde financiële informatievoorziening.

Met de toegenomen digitalisering wordt informatieveiligheid steeds belangrijker. In 2019 is een roadshow "laat je niet hacken" gestart voor medewerkers. We hebben een nieuw autorisatieplatform gelanceerd. Daarmee hebben we meer inzicht en controle op de toegang tot onze systemen. Verder is het team informatieveiligheid met een cybersecurityspecialist die zich gaat bezighouden met het verhogen van de beveiliging aan onze objecten (bruggen, sluizen, tunnels en verkeer).

De interprovincale samenwerking is flink toegenomen met de IDA (interprovinciale digitale agenda). Voor de voorgenomen Wet Open Overheid is samengewerkt aan een meerjarenplanning informatiehuishouding. Deze wordt in 2020 opgeleverd aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De eerste formulieren van het nieuwe Digitale Loket zijn opgeleverd, met toepassing van eHerkenning, DigiD en webrichtlijnen. Basisgegevens kunnen via een “prefill” in het webformulier worden geplaatst.

Sinds 18 maart zijn de ‘natte’ parafen op GS-voorstellen, de stapels papier én de vertrouwde rode plastic mappen verleden tijd. De voorbereiding van GS-voorstellen en de GS-vergadering worden sindsdien digitaal ondersteund met de applicatie iBabs.

Communicatie

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo blijven de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zo kunnen zij het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen én beïnvloeden.

2019 stond vooral in het teken van de Provinciale Statenverkiezingen, de campagne voor en de aanstelling van de nieuwe commissaris van de Koning en de vorming van een nieuw college van Gedeputeerde Staten. Samen met de griffie is gewerkt aan opkomstbevordering voor de verkiezingen en is de communicatie rond de coalitievorming verzorgd. Er is een nieuw sponsorbeleid en een nieuwe strategie voor interne communicatie opgesteld. Het scholenprogramma van de provincie is, mede in samenwerking met Provinciale Staten, uitgebreid. Het aantal scholieren dat de provincie bezoekt is ruim verdubbeld, er worden steeds meer gastlessen op scholen aangevraagd en gegeven. De provincie laat scholieren meedenken over technische en beleidsvraagstukken. Ook is de arbeidsmarktcommunicatie aangescherpt en de profilering van de provincie als aantrekkelijke werkgever versterkt.

Personeel en organisatie

Arbeidsmarkt en arbeidsvoorwaarden

De arbeidsmarkt is krapper geworden en de vraag naar goed personeel is gegroeid. Er is een recruiter in dienst genomen om effectiever te werven bij vooral moeilijk vervulbare functies. Daarnaast is de arbeidsmarktcommunicatie moderner gemaakt, zijn vacatureteksten meer gericht op een diverse samenstelling van het personeelsbestand als afspiegeling van de samenleving en is het administratieve proces vereenvoudigd.

In 2019 vonden de juridische en administratieve voorbereidingen plaats voor een soepele overgang per 1 januari 2020 naar een “normale” rechtspositie van ambtenaren. Ambtenaren zijn vanaf dat moment werkzaam op basis van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in plaats van een eenzijdige aanstelling.

Leiderschap en talentontwikkeling

Uit het medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) bleek dat de provincie goed scoort ten opzichte van het MTO in 2016 en de benchmark met vergelijkbare organisaties. Daarmee verdienen we 2 van de 3 sterren voor het beste werkgevers keurmerk van Effectory en Intermediair. Een resultaat om trots op te zijn.

Medewerkers zijn meer tevreden over de ruimte en het vertrouwen dat zij krijgen van hun leidinggevende. Ontwikkelmogelijkheden worden als groot ervaren en er zijn voldoende kansen om door te groeien. Aandachtspunten uit het MTO zijn de onderlinge communicatie en samenwerking tussen verschillende sectoren en het meer resultaatgericht werken.

Méér dan vorig jaar hebben medewerkers zich duurzaam ontwikkeld door het inzetten van hun opleidingsbudget voor het volgen van opleidingen en trainingen: 440 medewerkers maakten hiervan gebruik.

Integriteit

In 2019 heeft de provincie een bijdrage geleverd om Noord-Hollandse gemeenten en de provincie weerbaarder te maken tegen vormen van ondermijnende criminaliteit. Zoals het versterken van de kwaliteit van frauderisicoanalyses van werkprocessen, ook bij verbonden partijen.

Per 1 januari 2019 is de nieuwe externe vertrouwenspersoon aangesteld. Met diverse sectoren en met de trainees zijn sessies gehouden over integriteitsdilemma's en -risico's die zich in de werkprocessen kunnen voordoen.

Inclusief werkgeverschap

Als provincie streven we naar "inclusief werkgeverschap": het in dienst nemen van mensen met inzet naar vermogen. Het doel is hierbij om te komen tot een personeelsbestand waarbij iedereen, ongeacht diens achtergrond, welkom is. Onze ambtelijke organisatie wil een afspiegeling zijn van de Noord-Hollandse samenleving. Duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden zijn onze uitgangspunten;

In onze uitingen (video's, foto's, interviews) op onze werkenbij-pagina zetten we bewust een divers beeld neer. Ook onze vacatureteksten zullen worden aangepast om een diverse doelgroep aan te spreken. Bij de werving van trainees is het doel gehaald om tenminste 20% van de nieuwe lichting trainees te laten bestaan uit deelnemers met een multiculturele achtergrond. In de werving van financial trainees heeft 50% van de nieuwe medewerkers een multiculturele achtergrond. Daarnaast zijn succesvol twee stageplaatsen aangeboden aan stagiaires met een multiculturele achtergrond op Hbo-niveau.

In het kader van de Participatiewet is gestreefd om het wettelijk quotum van 28,1 fte halen. Dit is hoger dan verwacht, omdat het quotum een afgeleide is van het aantal medewerkers en er dit jaar sprake is van een personele groei. Het resultaat in december 2019 was 26,85 fte.

Flexibele capaciteitssturing

In 2019 is de provincie gestart met capaciteitssturing. Binnen de kaders van de begroting kunnen de beschikbare middelen nu bewuster ingezet worden om de verwachte capaciteitskosten te dekken. Die verwachte kosten zijn gebaseerd op een zorgvuldige analyse van de omvang van het werkpakket enerzijds en in de vertaling van dat werkpakket naar consequenties voor de personele bezetting en inhuur anderzijds. En er is mogelijkheid om met in achtneming van de nota capaciteitssturing externe inhuur om te zetten in vaste of tijdelijke capaciteit.

Fiscaliteit

Vpb, btw en loonheffingen

Binnen de provincie streven we naar een solide fiscale beheersing. De belastingdienst heeft het vertrouwen uitgesproken dat de fiscale beheersing op een zodanig kwaliteitsniveau is gebracht, dat zij meer zullen steunen op onze interne beheersing en dat zij vanuit hun horizontale toezichtsrol over kunnen gaan naar aangepast toezicht.

De vennootschapsbelasting (vpb), omzetbelasting (btw) en loonheffingen blijven onze aandacht vragen zodat we ook in de komende jaren fiscaal in control blijven!

In 2019 gold dit in het bijzonder voor het afronden van het validatie onderzoek Loonheffingen over het jaar 2016. Ten aanzien van de wet DBA zijn goede stappen gezet. De veranderingen voor de inhuur van externen worden nauwlettend gevolgd, zodat de organisatie in de toekomst ook op dit vlak compliant is aan de geldende wet- en regelgeving.

Inkoop

Inkoop en aanbesteden

In 2019 zijn voor het inkoopbeleid 'Samen inkopen voor Noord-Holland' actieplannen opgesteld en de implementatie in de organisatie voorbereid. Duurzaamheid wordt in alle aanbestedingen met duurzaamheidscriteria meegenomen in de minimumeisen en/of de gunningscriteria.

Als voorzitter van de regio Noordwest is de provincie nauw betrokken geweest bij het traject Beter Aanbesteden. Samen met regio partners is in 2019 een aantal producten opgeleverd zoals de Handreiking Tenderkostenvergoeding (nu onderdeel van de Gids Proportionaliteit) en de Inkoopkaart.

In 2019 heeft de provincie samen met 8 andere provincies een collectief energiecontract afgesloten van de afname van duurzame elektriciteit en groen gas. Hiermee leveren wij door onze wijze van inkoop een belangrijke bijdrage aan de energietransitie, op basis van 0% inzet van fossiele brandstoffen.

Social return

Social return is in mei 2019 geëvalueerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau. De bevindingen van de evaluatie zijn positief: social return is goed geborgd in de provinciale organisatie en de uitvoering is servicegericht. Alle aanbevelingen zijn overgenomen.

Planning en Control

De provincie Noord-Holland heeft de meerjarige ambitie om snel, open en transparant te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in een in toenemende mate complexer wordende en veranderende omgeving. De provincie zet de komende jaren in op het verder optimaliseren van haar management control systeem. Dit systeem draagt bij aan het steeds verder "in control" komen en aan het realiseren van de strategische provincie-doelstellingen.

De focus ligt hierbij in eerste instantie op de rechtmatigheid en aansluitend op doelmatigheid en doeltreffendheid. Projecten worden uitgevoerd die bijdragen aan onder meer het versterken van de Governance, het in overeenstemming werken met wet- en regelgeving; risicomanagement en project- en procesbeheersing. Dit sluit aan bij de principes van eigentijds sturen en verantwoorden, waarbij het management primair verantwoordelijk is voor de strategie en de daarvan afgeleide doelstellingen, de sturing en beheersing van haar processen en voor het managen van de risico's.

Planning en Control cyclus

In het jaarrekeningtraject is aangesloten bij de nieuwe opzet van de begroting 2019 en is gestreefd naar het compacter en leesbaarder maken van de jaarrekening 2019.

In 2019 is hard gewerkt om tot een herinrichting en her-implementatie van het financiële systeem (SAP) te komen. De conversie per 1 januari 2020 is succesvol afgerond. De structuur is vereenvoudigd en een aantal administratieve processen om het systeem heen is geborgd, bijvoorbeeld via de functie van masterdatamanagement. Hierdoor kan informatie kan sneller en meer betrouwbaar worden gegenereerd en biedt het beter inzicht.

In samenhang met VFI en mede als gevolg van de moeizame totstandkoming van de jaarrekeningen 2017 en 2018 is medio 2019 het programma financiële hygiëne opgestart. In dit uitgebreide programma is onder andere aandacht voor de discipline in financiële processen, de (verbijzonderde) interne controle, budgethouders gesprekken, tussentijdse afsluiting en het

jaarrekeningproces (inclusief de onderbouwingen voor het accountantsdossier). De rekeningencommissie is uitgebreid meegenomen in de stappen en voortgang van dit programma.

Interne beheersing en risicomanagement

Een aantal (externe) ontwikkelingen is in dit verband van groot belang.

De ontwikkelingen inzake de rechtmatigheidsverantwoording. Er komt een wetswijziging die Gedeputeerde Staten verplicht tot het zelfstandig afleggen van een rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening. De rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de accountant afgegeven. Besluitvorming over de wijze van verantwoording afleggen over rechtmatigheid door provincies en gemeenten in Nederland vond medio 2019 plaats. Met ingang van 2022 (over het boekjaar 2021) zal het college van Gedeputeerde Staten zelf een rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het doel hiervan de politieke aanspreekbaarheid te onderstrepen en de kwaliteit van de bedrijfsvoering van provincies en gemeenten te verhogen.

In het verlengde van de wens om het eigen management control systeem te optimaliseren en rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen had de provincie medio 2018 de startnotitie rechtmatigheidsverklaring afgerond en vastgesteld. De notitie richt zich met name op de positionering, scope, organisatie en kwaliteitseisen van de (Verbijzonderde) Interne Controle (VIC). In 2019 is de kwaliteit van de VIC op de rechtmatigheid vergroot en zijn stappen gezet richting een decentrale IC functie, waarmee de basis is verstevigd om toe te groeien naar de rechtmatigheidsverklaring in 2022.

In 2019 is concreet gewerkt aan procesbeschrijvingen waarin de materiële risico's en de maatregelen om die risico's te beheersen (interne controles) zijn beschreven. Dit is uitgevoerd voor de belangrijkste primaire en ondersteunende bedrijfsprocessen. Belangrijk uitgangspunt in de beschrijvingen is dat de proces- en risico-inventarisatie door de proceseigenaren binnen de lijn wordt uitgevoerd. Dit sluit aan bij de principes van eigentijds sturen en verantwoorden; waarbij het management primair verantwoordelijk is voor de strategie en de daarvan afgeleide doelstellingen; de sturing en beheersing van haar processen en voor het managen van de risico's.

Kosten Bedrijfsvoering

Binnen de begroting en de rekening worden de directe capaciteitskosten toegerekend aan de begrotingsprogramma's.

Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is dit gedaan over de totaal ingezette capaciteit inclusief externe krachten. In 2019 is het spelconcept Capaciteitssturing ingevoerd. Daarmee worden (kosten van) externen eerst geregistreerd bij de sectoren en vervolgens over de programma's verdeeld op basis van inzet. Door toepassing van dit spelconcept vervaagt de grens tussen (de inzet van) eigen personeel en externen in toenemende mate en wordt deze steeds meer toegeschreven op de opgave waar de provincie voor staat.

De onderstaande kosten vertegenwoordigen de totale kosten van de bedrijfsvoering. Ze bestaan uit personele kosten van eigen medewerkers en externe inhuur en materiële kosten van bijvoorbeeld huisvesting en ICT.

In de Kaderbrief 2020 is budgettair geregeld dat reeds in 2019 gestart kon worden met de invulling van de structurele kwalitatieve en kwantitatieve ondersteuning, zoals het i-domein, communicatie, HRM, de financiële– en control functie, subsidies en Woo/Wob. In totaal wordt de overheadformatie met 28,5 fte uitgebreid. In 2019 is 8,4 fte ingestroomd.

Verdeling capaciteitskosten

Kosten capaciteit (x € 1.000)	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Realisatie 2019
Loon / vergoedingen externen	117.441	126.986	122.443
Overig	32.415	26.165	25.074
Totaal	**149.856**	**153.151**	**147.517**

De capaciteit is ingezet voor de realisatie van investeringen en voor opgaven, projecten en reguliere taken.

Onderstaand overzicht toont de toedeling en de inzet in 2019 van de capaciteit in fte's en in euro naar de verschillende begrotingsprogramma's.

Nr	Begrotings-programma	Ontwerp begroting capaciteit in fte's	Ontwerp begroting kosten x €1.000	Actuele begroting capaciteit in fte's	Actuele begroting kosten x €1.000	Realisatie capaciteit in fte's	Realisatie kosten x €1.000
1	Openbaar bestuur	111	11.049	108	10.933	99	9.298
2	Bereikbaarheid	282	29.579	212	18.770	258	24.296
3	Water	27	2.598	24	2.305	22	2.272
4	Milieu	37	3.734	56	5.238	63	5.910
5	Ruimte	115	11.493	109	10.449	101	10.047
6	Groen	69	7.370	43	4.015	40	3.796
7	Cultuur en Erfgoed	22	2.206	21	1.922	19	1.779
8	Financiën en Bedrijfsvoering *	455	66.829	526	71.603	526	73.288
	TOTAAL Programma's	**1.118**	**134.858**	**1.099**	**125.235**	**1.128**	**130.686**
	Ten laste van investeringskredieten	118	14.998	233	27.916	138	16.831
	TOTAAL GENERAAL	**1.236**	**149.856**	**1.332**	**153.151**	**1.266**	**147.517**

* Waaronder personele overhead en materiële kosten zoals huisvesting en ICT

De hierboven getoonde kosten worden toegerekend aan de investeringen en de begrotingsprogramma's volgens een aantal principes:

1. Medewerkers (eigen en inhuur) die werken aan investeringsprojecten schrijven tijd. De werkelijk bestede uren worden vermenigvuldigd met een voorcalculatorisch uurtarief en op die wijze ten laste van de investeringskredieten gebracht.
2. Toerekeningswijze personele kosten over begrotingsprogramma's: de werkelijke kosten die resteren na toerekening aan investeringen worden verdeeld volgens begrote verdeelsleutels.

Voor de wijze van toerekening aan de operationele doelen (en dus ook aan Overhead) wordt uitgegaan van de verdeelsleutel die volgt uit de begroting. In de begroting ligt vast welk percentage van de personele omvang per directie toegerekend wordt aan welk operationeel doel. Dit percentage wordt ook gebruikt bij de toerekening van de werkelijke kosten per directie. Voor de toerekening bij de begroting wordt daarbij voor Overhead uitgegaan van de functies zoals genoemd in de notitie Overhead van de commissie BBV, aangevuld met een aantal interne uitgangspunten.

3. Materiële kosten worden voor het overgrote deel gerekend tot de Overhead en daar verantwoord. Dit zijn bijvoorbeeld het onderhoud aan de panden, schoonmaak, beveiliging, catering en kosten informatisering.

4. Overhead en investeringen: er worden geen Overheadkosten aan investeringen toegerekend. Dat geldt zowel voor personele kosten als voor materiële kosten.

Een deel van de materiële en personele kosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Bedrijfsvoering en GO-gelden.

Begroot is dat een bedrag van € 5,50 miljoen zou worden gedekt. De werkelijke kosten ten laste van deze reserves bedroegen in 2019 € 5,04 miljoen (zie ook onderstaande verklaringen). Daardoor is er ook minder onttrokken aan de genoemde reserves (€ 0,46 miljoen).

De totale onderschrijding van de bedrijfsvoeringskosten bedraagt € 5,63 miljoen, waarvan het merendeel in de capaciteitskosten zit, namelijk € 4,54 miljoen.

De belangrijkste onderschrijdingen worden als volgt verklaard:

- In 2019 is voor een bedrag van € 16,8 miljoen doorbelast aan investeringskredieten, terwijl in de actuele begroting is uitgegaan van € 27,9 miljoen. Tegenover de lagere doorbelasting aan investeringskredieten staat een hogere toewijzing van capaciteitskosten die zijn doorbelast aan de begrotingsprogramma's inclusief overhead (€ 5,4 miljoen).
  De voornaamste oorzaken hiervoor liggen in aannames aan de begrotingskant die vanwege de invoering van het spelconcept niet tijdig meer konden worden aangepast aan de laatste prognoses. Voorbeelden zijn de te grofmazige verdeelsleutels over projecten, reguliere taken en overhead, maar ook de verdeling van capaciteit binnen projecten met verschillende financieringsbronnen (reserves, kredieten en regulier budget). Een tweede factor van belang is dat het besluit om geen overhead meer toe te rekenen aan investeringen niet meer kon worden aangepast in de laatste begrotingswijziging.
- In het kader van de ontwikkeling van de organisatie zijn niet alle formatieplaatsen ingevuld met eigen personeel. Daardoor zijn de loonkosten lager geweest dan geraamd. De meest urgent openstaande formatieplaatsen zijn ingevuld door externe inhuur;
- Lagere inzet voor de Koepelovereenkomst Flevoland. De begrote fte's zijn deels ingezet op andere werkzaamheden dan voor Flevoland.
- De uitgaven voor het Persoonlijk Opleiding Budget zijn in 2019 lager geweest dan begroot. Volgens de CAO heeft iedere medewerker een budget beschikbaar van € 5.000, te besteden in vijf jaar tijd. Gemiddeld zou dat leiden tot een besteding van circa € 1,0 miljoen per jaar. Met dit bedrag is in de begroting dan ook rekening gehouden. In 2019 is in werkelijkheid € 590.000 uitgegeven;
- Lagere uitgaven voor de realisatie van het I-portfolio. Deels zijn de lagere uitgaven veroorzaakt doordat bij een aantal projecten de planning die voor de start van het realisatietraject wordt opgesteld te ambitieus is gebleken.

4.5 Verbonden partijen

Algemeen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (vennootschappen, hierna: A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen.

De provincie neemt deel in een viertal fondsen (ODENH, PDENH, INH en LSFA), actief op het gebied van duurzaamheid, innovatieve bedrijven dan wel life sciences.

In 2019 heeft de provincie een belang in SolaRoad genomen teneinde de ontwikkeling van energieopwek in wegdekken te stimuleren.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol dient ter afstemming van belangen tussen de diverse overheden in de regio.

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO). Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is in 2019 lid geworden van de Cooperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA, ter behartiging van de belangen op het gebied van openbaar vervoer. De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:

- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van

beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren.
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren.
- Te beoordelen of andere partijen die betrokken zijn bij de verbonden partijen andere belangen kunnen hebben naast het gezamenlijk belang.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen etcetera. Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren. De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code ('Code'), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen. Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2019 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- De provincie Noord-Holland is toegetreden tot Solaroad B.V. en is voor 40% aandeelhouder geworden.
- De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA.
- Provinciale Staten hebben in juli 2019 besloten om het eerste gedeelte van de derde tranche van de ophoging van het fondsvermogen van PDENH beschikbaar te stellen en in september 2019 het tweede gedeelte van de derde tranche waarmeehet fondsvermogen van PDENH opgehoogd is met €30 miljoen tot een totaal van € 85 miljoen.
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. heeft de aan haar verstrekte lening ad € 0,75 miljoen in zijn geheel afgelost.

- Gedeputeerde Staten hebben in november besloten om tot ontbinding over te gaan van Ontwikkelingsfonds Duurzame Economie B.V. i.l., welke ontbinding naar verwachting afgerond zal zijn in april 2020.

Uitgaven

De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 5 'Ruimte' onder operationeel doel 5.3.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.3. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 4.1.2. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn verdeeld over de programma's op basis van de kerntaak waarvoor het IPO deze middelen inzet.

Inkomsten

In 2019 ontvingen wij circa € 20,8 miljoen aan dividend. Voor 2020 en volgende jaren is een opbrengst begroot van circa € 7 miljoen per jaar. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. De ontvangen dividenden worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale verbonden partijen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- Aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN) is een leningfaciliteit verstrekt van € 0,7 miljoen, bedoeld voor participatie in een Startersfonds, welke in zijn geheel is afgelost in 2019.
- De in het verleden met PolanenPark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark van € 20 miljoen. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8 miljoen.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 0,6 miljoen.
- Aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. is een renteloze lening verstrekt ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen. Eind 2018 bedroeg de totale schuld € 11 miljoen. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 26 miljoen (oorspronkelijk € 35 miljoen), waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de provincie Noord-Holland.
- Aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor.

Risico's verbonden aan verbonden partijen

De financiele risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen
Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen
Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen
Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen
Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Risico's binnen Gemeenschappelijke Regelingen
Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke Regeling (GR) is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de GR. In het provinciale weerstandsvermogen is hiervoor een aantal posten opgenomen.

Bovenstaande risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen

.

Deelneming

1	Alliander N.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Arnhem	Eigen vermogen	€ 4.129.000.000	€ 4.224.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 62.654.400	Vreemd vermogen	€ 4.216.000.000	€ 4.567.000.000
% belang	9,16	Resultaat	€ 334.000.000	€ 253.000.000
Programma	Milieu (4.2.1)	Dividend	€ 13.738.000	€ 10.400.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2	N.V. Afvalzorg Holding			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 66.635.000	€66.308.000
Nominale waarde aandelen	€ 12.600.000	Vreemd vermogen	€ 121.720.000	€140.858.000
% belang	90	Resultaat	€ 11.238.000	€3.940.000
Programma	Milieu (4.1.2)	Dividend	€ 1.125.000	€3.825.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Velserbroek	Eigen vermogen	€ 236.197.000	€241.239.000
Nominale waarde aandelen	€ 6.806.703	Vreemd vermogen	€ €490.428.000	€490.340.000
% belang	100	Resultaat	€ 8.610.000	€5.684.000
Programma	Water (3.2.2)	Dividend	€ 652.000	€ 659.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

4	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 3.668.593	
Nominale waarde aandelen	€ 370.000	Vreemd vermogen	€ 1.416.574	
% belang	100	Resultaat	€ 146.875	
Programma	Groen (6.2.3)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

5	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 106.399.000	€ 111.826.000
Nominale waarde aandelen	€ 3.424.680	Vreemd vermogen	€ 21.632.000	€ 22.603.000
% belang	25	Resultaat	€ 692.000	€ 5.429.000
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	0	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC			
Publiek doel	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

6	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Zaanstad	Eigen vermogen	€ 3.310.000	€ 6.124.000
Nominale waarde aandelen	€ 787.500	Vreemd vermogen	€ 66.910.000	€ 53.411.000
% belang	33,30	Resultaat	€ 1.518.000	€ 2.814.000
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied			
Eventuele				

ontwikkelingen/risico's

7	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Alkmaar	Eigen vermogen	€ 843.112	€877.157
Nominale waarde aandelen	€ 26.460	Vreemd vermogen	€ 2.545.259	€2.133.430
% belang	49	Resultaat	€ 37.345	-€211.505
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC			
Publiek doel	Ontwikkeling Economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

8	PolanenPark B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 1.060.976	€ 87.980
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 4.397.111	€ 4.337.477
% belang	40	Resultaat	€ 610.658	€ 27.004
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	€ 400.000	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

9	PolanenPark C.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 5.940.949	€ 4.941.058
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 18.805.327	€ 14.331.251
% belang	40	Resultaat	€ 4.365.141	0
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	€ 400.000	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10	Zeehaven IJmuiden N.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Eigen vermogen	€ 24.711.000	
Nominale waarde aandelen	€ 408.402	Vreemd vermogen	€ 34.940.000	
% belang	8,40	Resultaat	€ 2.755.000	
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	€ 24.504	
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11	Zeestad Beheer B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 18.000	
Nominale waarde aandelen	€ 9.000	Vreemd vermogen	€ 0	
% belang	50	Resultaat	€ 0	
Programma	Ruimte (5.1.1)	Dividend	€ 0	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			

Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

12	Zeestad C.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 0	
Nominale waarde aandelen	€ 6.900.000	Vreemd vermogen	€ 40.578.850	
% belang	49	Resultaat	€ 0	
Programma	Ruimte (5.1.2)	Dividend	€ 0	

Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

13	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. in liquidatie (ODENH)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 472.926	-
Nominale waarde aandelen	€ 18.000	Vreemd vermogen	€ 4.463	€ 136.140
% belang	100	Resultaat	€ -137.929	€ -63.216
Programma	Milieu (4.2.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Besluit tot ontbinding van ODENH is in november 2019 genomen en naar verwachting afgerond in april 2020, waarna het batig saldo zal worden uitgekeerd aan de Provincie Noord-Holland.

14	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 4.991.000.000	€4.887.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 1.525.875	Vreemd vermogen	€ 132.518.000.000	€144.802.000.000
% belang	1,10	Resultaat	€ 337.000.000	€163.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend	€ 1.544.185	€1.739.497

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

15	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 1.726.000.000	€1.796.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 11.845	Vreemd vermogen	€ 81.989.000.000	€94.409.000.000
% belang	0,20	Resultaat	€ 100.000.000	€95.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend		€35.530

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

16	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 13.353.119	

Nominale waarde aandelen	€ 36.038	Vreemd vermogen	€ 201.540	
% belang	16,90	Resultaat	€ 794.321	
Programma	Ruimte (5.3.2)	Dividend		€30.049

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

17 Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 14.616.148	€26.662.141
Nominale waarde aandelen	€ 1	Vreemd vermogen	€ 1.743.882	€2.163.052
% belang	100	Resultaat	€ -4.901.787	€-1.980.320
Programma	Ruimte (5.3.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

18 Innovatiefonds Noord-Holland B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 1.702.762	€3.184.128
Nominale waarde aandelen	€ 8.000	Vreemd vermogen	€ 1.176.544	€35.288
% belang	50	Resultaat	€ -184.238	€-514.348
Programma	Ruimte (5.3.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	stemrecht AvA
Publiek doel	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

19 SolaRoad B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Delft	Eigen vermogen		€365.491
Nominale waarde aandelen	€ 400	Vreemd vermogen		€440.336
% belang	40	Resultaat		-€535.509
Programma	Milieu (4.2.1)	Dividend		-

Bestuurlijk belang	Aandeelhouderschap
Publiek doel	Verduurzaming van de energiesector
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

Gemeenschappelijke regelingen

1 Schadeschap Luchthaven Schiphol

			2018	2019
Vestigingsplaats	Hoofddorp	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 233.613	
Programma	Ruimte (5.1.2)	Vreemd vermogen	€ 738.886	
		Resultaat	€ 592	

Bestuurlijk belang	Zorgvuldige en tijdige afwikkeling van de schadevergoedingenLidmaatschap AB/DB

Publiek doel	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

2 Recreatieschap Spaarnwoude

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 1.525.046	€ 2.600.511
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 17.136.409	€ 17.074.010
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 1.793.998	€ 2.049.567
		Resultaat	€ 0	--€ 62.399

Bestuurlijk belang	Lid AB en Lid DB
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

3 Recreatieschap Groengebied Amstelland

			2018	2019
Vestigingsplaats	Amstelveen	Bijdrage Provincie NH	€ 888.943	€ 902.277
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 3.366.692	€ 1.895.186
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 2.354.786	€ 4.343.469
		Resultaat	€ 0	-€ 1.471.506

Bestuurlijk belang	Lid AB
Publiek doel	Beheer recreatiegebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

4 Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 1.002.047	€ 1.017.078
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.647.268	€ 2.660.648
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 95.716	€ 410.584
		Resultaat	€ 0	€ 47.283

Bestuurlijk belang	Lid AB
Publiek doel	Beheer recreatiegebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

5 Recreatieschap Landschap Waterland

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 339.968	€ 345.068
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.118.710	€ 2.238.964
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 37.585	€ 37.612
		Resultaat	€ 0	€ 120.255

Bestuurlijk belang	Lid AB
Publiek doel	Beheer recreatiegebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

6 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 762.095	€ 802.635
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.114.998	€ 1.721.115
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 129.158	€ 567.442
		Resultaat	€ 0	€ 393.883

Bestuurlijk belang	Lid AB en Lid DB
Publiek doel	Beheer recreatiegebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

7 Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 406.300	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen		
Programma	Groen (6.2.2)	Vreemd vermogen		
		Resultaat		

Bestuurlijk belang	Lid AB en Lid DB
Publiek doel	Beheer recreatiegebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

8 Beheersregeling Amstel

			2018	2019
Vestigingsplaats	n.v.t.	Bijdrage Provincie NH	€ 0	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 0	
Programma	Bereikbaarheid (2.1.4)	Vreemd vermogen	€ 0	
		Resultaat	€ 0	

Bestuurlijk belang	Doelmatig beheer Amstel.
Publiek doel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

9 Randstedelijke Rekenkamer

			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Bijdrage Provincie NH	€ 434.875	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 381.601	
Programma	Openbaar bestuur (1.1.1)	Vreemd vermogen	€ 656.331	
		Resultaat	€ 0	

Bestuurlijk belang	De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet vastgelegd.De programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies.
Publiek doel	Rekenkamerfunctie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

10 Openbaar lichaam Waddenfonds

			2018	2019
Vestigingsplaats	Leeuwarden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 112.404.455	€ 108.688.165
Programma	Groen (6.3.3)	Vreemd vermogen	€ 70.979.298	€ 74.099.729
		Resultaat	€ 19.106.835	€ 4.169.238

Bestuurlijk belang	Gezamenlijk beheren en programmatisch besteden van de gelden van het Waddenfonds.
Publiek doel	Beheren en besteden Waddenfonds
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

11 Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

			2018	2019
Vestigingsplaats	Lelystad	Bijdrage Provincie NH	€ 845.003	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 1.421.501	
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 4.434.824	
		Resultaat	€ 193.830	

Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico’s van slecht functioneren van de OD
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

12 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

			2018	2019
Vestigingsplaats	Zaandam	Bijdrage Provincie NH	€ 11.822.000	€ 14.018.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 3.884.000	€ 3.440.000
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 15.970.000	€ 16.236.000
		Resultaat	€ 0	€ 429.000

Bestuurlijk belang	Lidmaatschap AB en DB.
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

13 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

			2018	2019
Vestigingsplaats	Hoorn	Bijdrage Provincie NH	€ 6.833.235	€ 6.833.289
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.594.658	€ 3.142.317
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 4.117.834	€ 4.965.698

		Resultaat	€ 1.365.135	€ 31.841

Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD.
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

14 Omgevingsdienst IJmond

			2018	2019
Vestigingsplaats	Beverwijk	Bijdrage Provincie NH	€ 815.879	€ 818.614
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 509.260	€ 419.249
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 8.551.522	€ 8.287.440
		Resultaat	€ 10.512	€ 1

Bestuurlijk belang	Lidmaatschap AB.
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

Privaatrechtelijke rechtspersonen

15 Interprovinciaal Overleg

			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Bijdrage Provincie NH	€ 1.573.185	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 769.900	
Programma	Openbaar bestuur (1.4.2)	Vreemd vermogen	€ 10.192.372	
		Resultaat	€ 769.900	

Bestuurlijk belang	Afstemming en belangenbehartiging
Publiek doel	Belangenbehartiging provincies
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

16 Stichting Gooisch Natuurreservaat

			2018	2019
Vestigingsplaats	Hilversum	Bijdrage Provincie NH	€ 742.430	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 1.837.957	€ 1.894.037
Programma	Groen (6.2.1)	Vreemd vermogen	€ 931.988	€ 1.050.231
		Resultaat	€ 267.018	- € 3.215

Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van Burgemeester en Wethouders, en van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De stemverhouding in het bestuur is als volgt: provincie Noord-Holland 4 stemmen; gemeente Amsterdam 2 stemmen; gemeente Gooise Meren 3 stemmen, gemeente Blaricum 1 stem; gemeente Hilversum 4 stemmen; gemeente Huizen 2 stemmen; gemeente Laren 1 stem De voorzitter en twee externe deskundigen- bestuursleden hebben elk 1 stem.
Publiek doel	Beheer Natuurgebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

17 Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer	Bijdrage Provincie NH	€ 0	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 46.645.865	
Programma	Ruimte (5.1.2)	Vreemd vermogen	€ 265.075	
		Resultaat	€ -401.784	

Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht
Publiek doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

18 Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied

			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	€ 58.657	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 234.386	
Programma	Ruimte (5.2.3)	Vreemd vermogen	€ 283.314	
		Resultaat	€ -26.748	

Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG
Publiek doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

19 Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	€ 0	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 24.711.000	
Programma	Ruimte (5.3.1)	Vreemd vermogen	€ 36.704.000	
		Resultaat	€ 2.755.000	

Bestuurlijk belang	Lid bestuur stichting.
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

20 Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

			2018	2019
Vestigingsplaats	Schagen	Bijdrage Provincie NH	€ 17.500.000	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	- € 59.288.195	
Programma	Ruimte (5.3.1)	Vreemd vermogen	€ 73.175.341	
		Resultaat	- € 30.434.000	

Bestuurlijk belang	Benoeming leden van de Raad van Toezicht.
Publiek doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

Publiekrechtelijk rechtspersoon

21 Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 0	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen		
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen		
		Resultaat		

Bestuurlijk belang	Lidmaatschap AB en DB.
Publiek doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

4.6 Grondbeleid

Algemeen

Met de inzet van provinciale grondinstrumenten (zoals aankoop, verkoop, beheer en ruil) beoogt de provincie om effectief bij te dragen aan het realiseren van de provinciale doelen zoals natuur, water, mobiliteit, klimaatadaptatie en duurzaamheid. De activiteiten worden uitgevoerd binnen de kaders van de 5e Nota Grondbeleid die in november 2018 door Provinciale Staten (PS) is vastgesteld. Daarin is grond(bezit) een middel en nadrukkelijk geen doel tot bijvoorbeeld aanwending met oog op rendement en financiële doelstellingen.

De belangrijkste uitgangspunten van het grondbeleid zijn verwoord in de vier kernwaarden marktconformiteit, transparantie, rechtmatigheid en duurzaamheid. De uitwerking van deze kernwaarden in concreet beleid vindt plaats in de verschillende provinciale meerjarenprogramma's of andere gebiedsgerichte en/of thematische programma's, gelegitimeerd door de Omgevingsvisie. In deze structuur wordt daarmee gewerkt met een compacte kadernota en jaarlijks te actualiseren onderwerpen in uitvoeringsprogramma's. Geheel conform de filosofie van de Omgevingsvisie is het grondbeleid daarmee flexibel en gericht op maatwerk om effectief in te spelen op actuele ontwikkelingen.

Daarnaast draagt de provincie zorg voor het efficiënt en duurzaam (waardevast) beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie.

Provinciaal grondbezit

De provincie bezit circa 13.000 hectare grond. Circa 3.100 hectare van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen en circa 7.200 hectare grond is in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via beheerovereenkomsten. Van de resterende 2.700 hectare grond is 1.880 hectare verpacht aan in totaal 226 agrariërs. Het overige deel bestaat grotendeels uit water en kleine percelen, bermen en overhoeken.

De provincie verhuurt circa 800 ligplaatsen en de grond onder 25 tankstations. Met de verhuur en verpachtingen ontvangt de provincie ongeveer € 2,9 miljoen per jaar.

Van het provinciaal grondbezit staat circa 1.950 hectare op de balans voor een totale boekwaarde van circa € 63 miljoen. In deze gronden maken wij een onderscheid tussen de strategische grondaankopen en de overige materiële vaste activa.

Strategische grondaankopen

Met het krediet 'Strategische grondaankopen' hebben PS het mogelijk gemaakt om, anticiperend op mogelijke ontwikkelingen ten behoeve van provinciale doelen, gronden aan te kopen. In 2016 hebben PS besloten om het krediet de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen van € 97 miljoen naar € 20 miljoen, door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Per 31 december 2019 bestaat het krediet uit een bedrag van € 40 miljoen. Hiervan zit circa € 24 miljoen 'vast' in de (grond)eigendommen vermeld in de hiernavolgende tabel onder 'materiële vaste activa (krediet strategische grondaankopen)'. De belangrijkste mutatie in 2019 betrof de verkoop van de provinciale eigendommen binnen de gebiedsontwikkeling Bloemendalerpolder en het beoogde motorcrossterrein te Middenmeer.

Overige materiële vaste activa

Door veranderende BBV- c.q. accountantsregels is een aantal zaken veranderd in de tabel Materiële vaste activa. Ten eerste is de noodzaak om de boekwaarden te verifiëren aan de actuele marktwaarde en zo nodig de boekwaarde af te waarderen verdwenen. Het uitgangspunt is dat de provincie enkel gronden aankoopt ten behoeve van maatschappelijk nut. Deze aankopen komen tegen aankoopwaarde op de balans en hoeven niet afgewaardeerd te worden. In dit licht worden voortaan, vanaf 1-1-2019, ook de gronden aangekocht ten behoeve van het NNN op de balans opgenomen tegen de aanschafwaarde (dit is inclusief eventuele kosten voor volledige schadeloosstelling).

Wel kan er sprake van zijn dat bij een uiteindelijke verkoop van gronden er een lagere verkoopprijs aan de orde is dan de balanswaarde. Op dat moment dient een dekking gevonden te worden voor dit verschil. Voor de NNN-gronden is dit op voorhand al aan de orde. Deze gronden worden tegen landbouwwaarde aangekocht en in een aantal regio's (bijvoorbeeld de Oostelijke Vechtplassen) tegen volledige schadeloosstelling. De waarde als natuurgrond is fors lager. In het bestedingsplan van de Reserve Groen wordt daarom een bedrag geoormerkt om het verschil tussen de aankoopwaarde en verkoopwaarde te kunnen dekken. Er wordt hierbij uitgegaan van een verkoopwaarde voor NNN-gronden van gemiddeld € 1/m^2.

Voorraad en verkoop

Met de nieuwe BBV- en accountantsregels worden de gronden, waarvan de provincie voornemens is die te verkopen, onder de voorraden op de balans gezet. Voor de gronden die hier onder vallen geldt dat er een binnen de organisatie afgestemd verkoopvoornemen is, er een taxatierapport of waardebepaling is opgemaakt én er een opdracht tot verkoop aan een makelaar of andere verkopende partij is gegeven. De boekwaarde van de gronden onder de Voorraad dient lager te liggen dan de marktwaarde. Als dit niet het geval is dient er een afwaardering plaats te vinden. In de huidige jaarrekening is dit niet aan de orde.

Uitgangspunten voor verkoop zijn transparantie, rechtmatigheid en marktconformiteit. Het verkoopbedrag wordt in principe bepaald op basis van een onafhankelijke taxatie. Dit is niet aan de orde als het object een zodanig lage waarde heeft dat een dergelijke taxatie qua kosten de waarde overstijgt. Van de uitgangspunten kan worden afgeweken als er met de verkoop een provinciaal doel is gediend.

Materiële vaste activa (krediet strategische grondaankopen)

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2018	Mutaties in 2019	Boekwaarde per 31-12-2019	Oppervlakte ha
Materiële vaste activa (krediet strategische grondaankopen)				
1. Bloemendalerpolder	€ 4.963.262	-€ 4.963.262	€ 0	n.v.t.
2. Zonneweide Jaagweg Koggenland (voorheen Distriport)	€ 7.300.000	€ 0	€ 7.300.000	112,2735
3. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein, Anna Paulowna	€ 2.011.000	€ 0	€ 2.011.000	16,5988
4. Bergweg 30, Bloemendaal (in erfpacht gegeven)	€ 225.807	€ 0	€ 225.807	0,3082
5. Perceel Groetweg/Alkmaarseweg, Middenmeer (beoogd motorcrossterrein)	€ 650.000	-€ 650.000	€ 0	n.v.t.
6. Perceel Hoofdweg 511, Haarlemmermeer	€ 380.000	€ 0	€ 380.000	4,8000
7. Percelen Wieringen (aankoop in het kader van kavelruilingen)	€ 4.333.218	€ 0	€ 4.333.218	89,5162
8. SLP-zuid, Rijsenhout (voorheen percelen Kassengebied Rozenburg)	€ 9.362.512	€ 0	€ 9.362.512	13,4789
9. Perceel grond aan de Horndijk, Loosdrecht	€ 0	€ 170.000	€ 170.000	0,0705
Subtotaal	€ 29.225.799	-€ 5.443.262	€ 23.782.537	237,0461
Overige materiële vaste activa				
10. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 5.937.723	-€ 146.193	€ 5.791.530	235,6275
11. Percelen voormalige beheergrondbank Laag-Holland	€ 1.341.061	€ 0	€ 1.341.061	129,8260
12. Percelen BBL	€ 8.724.160	-€ 547.864	€ 0	-
13. Percelen PASO	€ 17.738.826	-€ 60.995	€ 0	-
14. Strategische Gronden Groen (samenvoeging BBL & PASO per 31.12.2019)	€ 0	-€ 42.287	€ 25.811.840	1.359,1069
15. NNN eigendom	€ 0	€ 6.281.097	€ 6.281.097	82,6163
Subtotaal	€ 33.741.770	€ 5.483.758	€ 39.225.528	1.807,1767
Totalen	€ 62.967.569	€ 40.496	€ 63.008.065	2.044,2228

Voorraad

Omschrijving	Grond	Balans waarde	Taxatie waarde	Oppervlakte ha
Kamperkade 1	Strategische Gronden Groen	€ 19.902	€ 485.000	1,0758
Spaarndammerdijk 17 a te Spaarndam	Strategische Gronden Groen	€ 4.625	€ 46.000	0,2500
Dorpsstraat 667 Assendelft	Strategische Gronden Groen	€ 17.760	€ 116.000	0,9600
Polderweg 1 Hippolytushoef (erf)	Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 12.978	€ 180.000	0,4395
Subtotaal		€ 55.265	€ 827.000	2,7253

4.7 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale heffingen ontstaan inkomsten, die betaald worden door de burgers en het bedrijfsleven. Met provinciale heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend (op onder meer de uitkering uit het Provinciefonds) collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij de provinciale heffingen gaan wij zoveel mogelijk uit van het profijtbeginsel, waarbij het uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen (bijvoorbeeld de provinciale leges) dan bij belastingen (bijvoorbeeld de motorrijtuigenbelasting).

Lastendruk

De provinciale heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van een provinciale belasting niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Lokale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger/ondernemer terug voor de belasting/heffing die aan de provincie wordt betaald? De provincie streeft naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van het te betalen bedrag. In de Provinciewet staat dat provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de belastingrechter de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Tarief opcenten

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken is opgenomen dat de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting niet worden verhoogd. De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn in de provincie Noord-Holland voor het laatst in 2009 verhoogd. Noord-Holland is de provincie met het laagste opcententarief motorrijtuigenbelasting.

Provinciale opcenten 2014-2019

Provincie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Drenthe	88,3	90,3	92,0	92,0	92,0	92,0
Flevoland	76,6	76,6	77,4	78,2	79,0	79,8
Friesland	90,3	94,1	68,8	69,4	70,0	71,1
Gelderland	87,1	89,3	88,7	89,2	89,2	89,2
Groningen	87,1	88,4	88,9	88,6	89,3	90,4
Limburg	76,6	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9
Noord-Brabant	75,8	76,1	76,1	76,1	76,1	76,1
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9
Utrecht	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6
Zeeland	78,3	78,3	82,3	82,3	82,3	89,1
Zuid-Holland	95,0	95,0	92,0	91,4	90,4	90,4
Gemiddeld	**81,3**	**82,2**	**80,4**	**80,5**	**80,6**	**81,4**

Maximum tarief	**109,1**	**110,1**	**110,6**	**111,0**	**111,8**	**113,2 *)**

*) septembercirculaire 2019 provinciefonds

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

De provincie Noord-Holland kent de onderstaande belastingen en heffingen:

- Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent ***provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting*** op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.
- Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De provincie Noord-Holland kent de ***nazorgheffing gesloten stortplaatsen*** **en de** ***grondwaterheffing***.
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent ***leges en overige rechten.***

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting

Motorrijtuigenbelasting (MRB) wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de MRB, waarop de provinciale opcenten meeliften, wordt verzorgd door de Belastingdienst. Bovenop de MRB betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen zelf hun opcententarief motorrijtuigenbelasting vast. Het maximumtarief is voor 2019 bepaald op 113,2 opcenten. Het huidig tarief in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9 opcenten. Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (bijvoorbeeld de verhuizing van een Groot Wagenparkhouders (GWH)/leasebedrijf naar een andere provincie) direct door in de verdeling van het Provinciefonds. Een verandering in deze grondslag heeft echter een egaliserende werking in de uitkering Provinciefonds.

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenoemde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In de Leemtewet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient er eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om de bodembeschermende voorzieningen op de gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodembeschermende voorzieningen regelmatig geïnspecteerd te worden en de bodem onder de stortplaats onderzocht te worden.

Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld, die wordt geheven van de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De provincie Noord-Holland heeft acht stortplaatsen die onder deze regeling vallen. In 2019 is er geen opbrengst nazorgheffing geraamd. Het Nazorgfonds, waar de heffingsopbrengsten in worden gestort, is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Het saldo Nazorgfonds gesloten stortplaatsen bedroeg per 1 januari 2019 € 48,5 miljoen (inclusief rendement minus gemaakte nazorgkosten). Per 31 december 2019 bedroeg het saldo € 53,8 miljoen.

Grondwaterheffing

In december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De heffing is bestemd ter bestrijding van een groot deel van de ten laste van de provincie komende kosten die zijn verbonden aan het grondwaterbeheer. Er is een voorziening grondwaterheffing ingesteld. Deze voorziening dient om fluctuatie in het heffingstarief te voorkomen. De aanslagen worden achteraf opgelegd en zijn gebaseerd op de hoeveelheid opgepompt grondwater over het voorgaande kalenderjaar, zijnde 2018. In de begroting 2019 was rekening gehouden met een opbrengst van € 800.000. De gerealiseerde opbrengst over 2019 bedraagt € 800.734. In het belastingjaar 2018 zijn heffingsplichtig, de onttrekkers van 12.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Ingaande het belastingjaar 2019 (geldend voor de aanslagen die in 2020 worden verzonden) is deze vrijstelling verhoogd naar 25.000 m³. Het tarief is in 2010 vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater.

In 2019 is een bedrag van € 572.686 opgenomen voor capaciteitskosten (voorheen apparaatskosten), kosten van beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en onderzoek. De voorziening grondwaterheffing bedraagt op 31 december 2019 € 2 miljoen (afgerond).

Saldi voorziening grondwaterheffing

Periode	Voorziening grondwaterheffing
1 januari 2019	€ 1.785.162
31 december 2019	€ 2.013.210

Leges

Leges zijn betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Er is sprake van een dienst indien degene, voor wie de handeling wordt verricht, rechtstreeks een individueel belang heeft. Daarmee onderscheiden de leges zich van belastingen. De provinciale leges worden geheven voor het verlenen van vergunningen of ontheffingen. Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges kostendekkend zijn. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist meer inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. In de door Provinciale Staten vastgestelde begroting 2019 werd rekening gehouden met een totaalopbrengst aan leges van € 2,3 miljoen (afgerond). In totaal werd over 2019 € 2,5 miljoen (afgerond) aan leges ontvangen. De hoger uitvallende opbrengst is met name veroorzaakt door de vergunnings-aanvragen WABO en Wegenwet. Bij vergunningsaanvragen in het kader van de Ontgrondingenwet zien wij een daling. Evenals in 2018 zijn er geen leges in rekening gebracht voor vergunningen in het kader van de Luchtvaartwet. In de legesopbrengst zijn de ontvangen leges voor het indienen van een verzoek om vergoeding van schade veroorzaakt door in het wild levende beschermende dieren, ad € 301.200 meegenomen.

Gerealiseerde opbrengsten

In totaal zijn de onderstaande bedragen aan belasting/heffingen/leges geraamd en gerealiseerd:

Raming/opbrengsten belastingen en heffingen (x € 1 miljoen)

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Opcenten motorrijtuigenbelasting	208,0	208,7	218,4
Grondwaterheffing	0,9	0,8	0,8
Nazorgfonds	0,0	0,0	0,0
Leges			
* WABO	2,3	1,5	1,8
* niet-WABO	0,7	0,8	0,7
Totaal	**211,9**	**211,8**	**221,7**

Opcenten motorrijtuigenbelasting , raming en resultaat 2019

In de begroting 2019 werd op basis van de opgave van de Belastingdienst € 208,7 miljoen aan opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting geraamd.

Opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 2018-2024 (x € 1 miljoen)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2018	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-
Jaarrekening 2018	208,0	-	-	-	-	-
Begroting 2019	-	208,7	208,7	208,7	208,7	-
Jaarrekening 2019	-	218,4	-	-	-	-
Verwachte opbrengsten	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1

Voor de raming 2020 en volgende jaren wordt uitgegaan van de 'Verwachte opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 2020' opgave Belastingdienst 16 januari 2020.

Ontwikkeling aantal voertuigen

Uit het overzicht gerealiseerde opbrengst d.d. 13 januari 2020 blijkt dat de provincie Noord-Holland over 2019 in totaal € 218 miljoen aan provinciale opcenten heeft ontvangen. Over de jaren 2017 en 2018 waren de totaalopbrengsten van de provinciale opcenten respectievelijk € 202 miljoen en € 208 miljoen.

Deze ontwikkeling is deels het gevolg van een autonome groei van het aantal voertuigen in onze provincie, maar ook het gevolg van een verhuizing van een leasemaatschappij van de provincie Flevoland naar de provincie Noord-Holland (circa 60.000 voertuigen).

Onderstaande grafiek toont dat het totaal aantal voertuigen in onze provincie is gestegen van 1.295.000 voertuigen eind 2015 naar 1.427.000 voertuigen eind 2019. Bij de leasevoertuigen zien wij een stijging van 91.000 leasevoertuigen in 2015 naar 210.000 leasevoertuigen eind 2019, waarbij de verhuizing van een leasemaatschappij medio 2019 de oorzaak is van de stijging ten opzichte van het aantal leasevoertuigen eind 2018 (ultimo 2018 was het aantal lease-voertuigen nog 126.000).

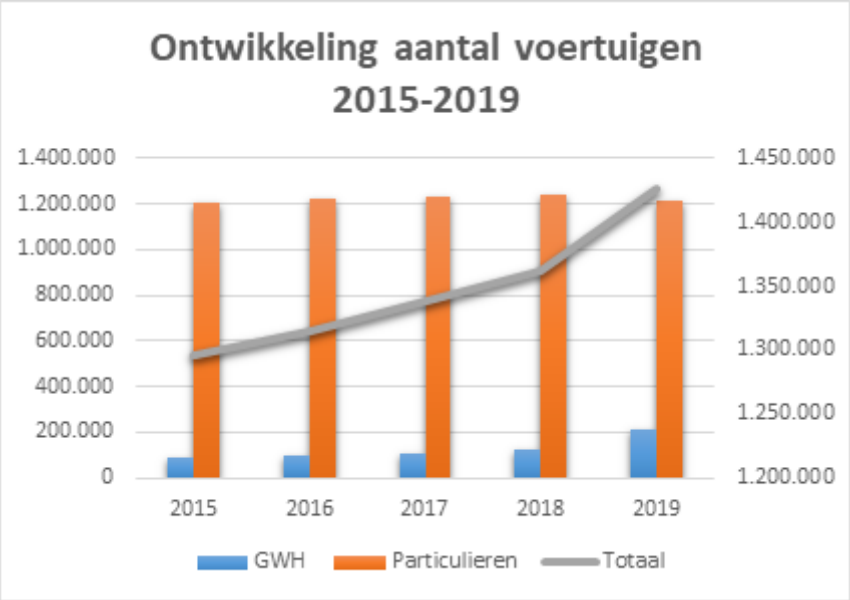

De registratie van gegevens voor de motorrijtuigenbelasting wordt uitgevoerd door het CBM (Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze maandelijks af aan de provincie.

Ontwikkeling brandstofverbruik

In de navolgende grafiek wordt de ontwikkeling van het brandstofverbruik van de voertuigen weergegeven vanaf 2015 tot en met 2019. Het aantal voertuigen dat gebruik maakt van de brandstof diesel neemt af. Reden er in 2015 nog 181.922 voertuigen op diesel (14% van het totaal aantal voertuigen in Noord-Holland), eind 2019 waren dit er 178.368 (12,5% van het totaal aantal voertuigen). Bij de elektrische auto's is er een stijging te zien. Eind 2015 waren dat er 2591 (0,2 % van het totaal aantal voertuigen), eind 2019 19.911 voertuigen (zijnde 1,4 % van het totaal aantal voertuigen). Een ontwikkeling die in de toekomst van invloed kan zijn op de opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting in onze provincie.

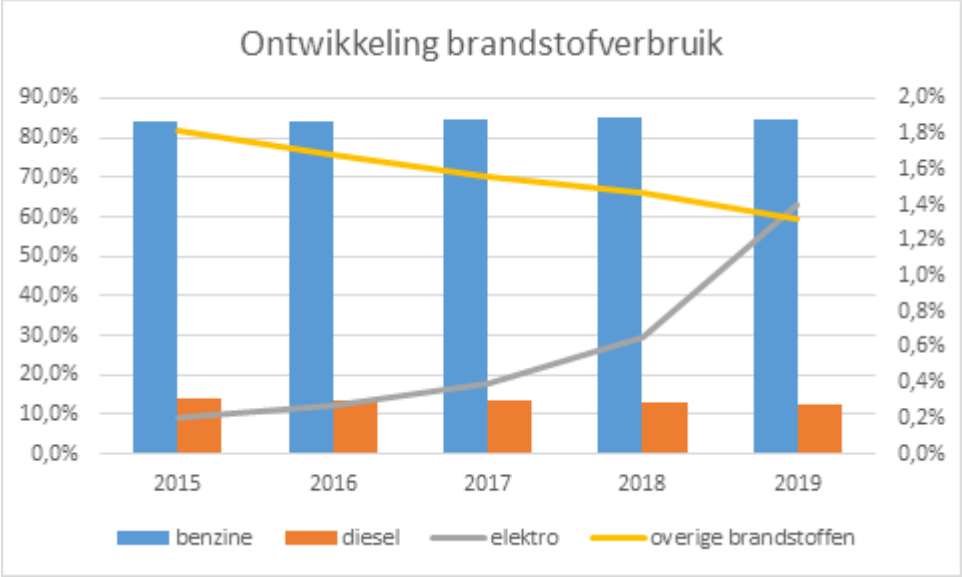

Onbenutte belastingcapaciteit

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2019 mochten heffen was 113,2 opcenten. Eén opcent genereerde in 2019 afgerond € 3,2 miljoen aan opbrengst. De theoretische opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit, mede bepalend voor de provinciale weerstandscapaciteit, kwam in 2019 uit op afgerond € 145,7 miljoen.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit (x € 1 miljoen)

Opbrengst opcenten 2019	Opcenten tarief 2019	Opbrengst per opcent	Maximum opcenten tarief 2019	Maximale opbrengst 2019	Onbenutte belastingcapaciteit 2019
218,4	67,9	3,2	113,2	364,1	145,7

Kostendekkendheid leges

In de begroting 2019 is door ons aangegeven dat wij meer inzicht zouden geven zal in de kostendekkendheid van de legestarieven. In het najaar van 2018 zijn wij gestart met een onderzoek naar de kostendekkendheid. In de jaarrekening 2018 hebben wij resultaten van dit onderzoek aan u gepresenteerd. Bij het vaststellen van de legesverordening 2020 in december 2019 hebben wij u meer inzicht kunnen geven in de kostendekkendheid van de tarieven. De komende tijd wordt de kostentoerekening verder vervolmaakt waarbij wij ook gebruik moeten maken van de input die door de omgevingsdiensten moeten worden verstrekt.

Dekkingspercentages leges

Tarieventabel leges	Uitvoerende organisatie	Baten 2019	Lasten 2019	Kostendekkend 2019
WABO	OD NZKG	€ 1.685.737	€ 1.444.732	116,68%
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 262.997	€ 347.997	75,57%
Waterwet	OD NZKG	€ 136.934	€ 397.333	34,46%
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 2.665	€ 46.632	5,71%
Ontgrondingenwet	OD NZKG	€ 3.479	€ 27.267	12,76%
Wadloop	provincie Fryslân	€ 3.420	€ 30.096	11,36%
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds	€ 301.200	€ 578.304	52,08%
Wet Natuurbescherming	OD NHN	€ 0	€ 352.072	0,00%
Wet Luchtvaart	OD NZKG	-	€ 134.412	-
Overige	provincie Noord-Holland	-	-	-
Totaal provinciale heffingen		**€ 2.396.432**	**€ 3.358.845**	**71,35%**

Bij de vergunningsaanvragen Luchtvaartwet en de Wet natuurbescherming zijn voor 2019 geen legesopbrengsten opgenomen, aangezien er voor deze aanvragen geen afzonderlijke tarieven in de thans geldende legesverordening 2017 waren opgenomen. In december 2019 hebben Provinciale Staten de legesverordening 2020 vastgesteld. In de bij deze legesverordening 2020 behorende tarieventabel 2020 zijn de tarieven voor zowel de Luchtvaarwet en Wet natuurbescherming opgenomen. Beide tarieven worden voor het eerst in 2020 in rekening gebracht.

Financiële kengetallen in relatie met het BBV

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,5	80,6	81,4
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	84,3%	84,2%	83,2%

5 Jaarrekening

5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting

5.1.1 Toelichting per programma

Programma 1 - Openbaar bestuur

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 1 — Openbaar bestuur

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	22.087	23.281	25.062	21.034	4.028	23.467
Baten	-97	-105	-122	-333	211	-119
Saldo van baten en lasten	**21.990**	**23.176**	**24.940**	**20.701**	**4.239**	**23.348**
Stortingen reserves	3.000	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1.382	-183	-2.770	-2.310	-460	-183
Resultaat	**26.372**	**22.993**	**22.170**	**18.391**	**3.779**	**23.165**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V / N	Dekking/UI
	Lasten	**4.028**	**V**	
1	Huisvestingskosten PS	800	V	Programma 8
2	Pensioenvoorziening GS-leden en oud GS-leden	586	V	
3	Cofinanciering Europese projecten	451	V	Resv. Cofinanciering EU projecten
4	Huisvestingskosten GS	343	V	Programma 8
5	Beleidsevaluatie en monitoring	255	V	
6	Capaciteitskosten	439	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	1.154	V	
	Baten	**211**	**V**	
1	Pensioenvoorziening GS-leden en oud GS-leden	256	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-45	N	
	Stortingen	**0**	**-**	
	Onttrekking	**-460**	**N**	
1	Lagere onttrekking aan reserve Cofinanciering Europese projecten	-460	N	Lasten (3)

Toelichting

Lasten

1. In de begroting zijn de huisvestingskosten voor PS opgenomen onder programma 1. Door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is echter in 2019 een uitspraak gedaan dat huisvestingskosten van het bestuur onder Overhead (dat is opgenomen in programma 8) moeten worden verantwoord.
2. In de begroting is rekening gehouden met een storting in de pensioenvoorziening voor GS-leden en oud-GS-leden. In werkelijkheid is geen dotatie nodig geweest, maar is sprake van een vrijval (zie baten 1). Dit wordt veroorzaakt door het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd van 67 naar 68 jaar en door het overlijden van 2 pensioengerechtigden.

3. Er is minder subsidie verleend ten laste van de reserve Cofinanciering Europese projecten dan verwacht. Dit is o.m. veroorzaakt doordat de aanvragen in 2019 nog niet volledig waren. De subsidieaanvragen zullen naar verwachting in 2020 worden ingediend (en ten laste komen van het voor dat jaar vastgestelde subsidieplafond).
4. In de begroting zijn de huisvestingskosten voor GS opgenomen onder programma 1. Door de commissie BBV is echter in 2019 een uitspraak gedaan dat huisvestingskosten van het bestuur onder Overhead (dat is opgenomen in programma 8) moeten worden verantwoord.
5. De onderbesteding bij Beleidsevaluatie en monitoring komt voort uit het feit dat er meer onderzoeken en evaluaties door de provincie zelf zijn uitgevoerd en een aantal onderzoeken later zijn opgeleverd dan gepland.
6. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. In de begroting is rekening gehouden met een storting in de pensioenvoorziening voor GS-leden en oud-GS-leden (zie lasten 2). In werkelijkheid is geen dotatie nodig geweest, maar is sprake van een vrijval. Dit wordt veroorzaakt door het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd van 67 naar 68 jaar en door het overlijden van 2 pensioengerechtigden.

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Cofinanciering Europese projecten. Zie voor de inhoudelijke toelichting Lasten 3.

Programma 2 - Bereikbaarheid

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 2 — Bereikbaarheid

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	187.020	218.565	234.126	175.835	58.291	267.118
Baten	-17.664	-9.535	-18.570	-29.198	10.628	-35.857
Saldo van baten en lasten	**169.357**	**209.030**	**215.556**	**146.637**	**68.919**	**231.261**
Stortingen reserves	71.641	462.067	620.588	606.496	14.092	143.907
Onttrekking reserves	-67.586	-227.888	-332.384	-269.037	-63.347	-260.674
Resultaat	**173.411**	**443.209**	**503.760**	**484.097**	**19.663**	**114.493**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
	Lasten	**58.291**		
1	Subsidies infrastructuur	13.284	V	Resv. uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
2	Subsidies mobiliteitsbeleid OV	10.374	V	Resv. uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
3	Variabel onderhoud wegen - Gebiedscontracten	6.978	V	Resv. Groot onderhoud wegen
4	Subsidie Boerenverdrietsluis	6.000	V	UI
5	Subsidies Fiets	4.900	V	Resv. uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
6	Projecten voor derden vaarwegen	4.196	V	Baten (2)
7	Innovatieprojecten mobiliteit	3.840	V	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit
8	Groot onderhoud wegen: strategisch en algemeen beheer	2.613	V	Resv. Groot onderhoud wegen
9	Projecten v. derden wegen	2.286	v	Baten (3)
10	Beheer en onderhoud tunnels en aquaducten	-1.786	N	
11	Kapitaallasten Weginfrastructuur	1.700	V	Resv. Kapitaallasten wegen
12	Strategisch en algemeen beheer vaarwegen	1.465	V	Resv. Groot onderhoud vaarwegen
13	Herverdeling vaarwegen	1.321	V	Baten (4)
14	Kapitaallasten PMI	1.300	V	
15	Vast onderhoud wegen	-1.039	N	
16	OV concessies exploitatiebijdragen	905	V	Resv. OV projecten
17	Variabel onderhoud vaarwegen - gebiedscontracten	843	V	Resv. Groot onderhoud vaarwegen
18	Investeringen wegen	817	V	
19	Verkeersmanagement	783	V	
20	Schades wegen >50.000	568	V	Baten (9)
21	Ligplaatsen	489	V	

22	Leasewagens inspecteurs	-488	N	
23	OV concessies proceskosten	468	V	Resv. OV projecten
24	Opdrachten ontwikkelen Provinciale infrastructuur	468	V	Resv. Ontwikkelen provinciale infrastructuur
25	Kapitaallasten OV-Infrastructuur	427	V	Resv. Kapitaallasten OV
26	Mobiliteitsbeleid algemeen	408	V	Resv. Mobiliteitsbeleid
27	Elektrisch vervoer (MRA-E)	353	V	Baten (8)
28	Studiekosten PMI	-282	N	
29	Gladheidsbestrijding wegen	258	V	
30	Capaciteitskosten	-5.038	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-120	N	
	Baten	**10.628**		
1	Vrijval reservering parallelle Kaagbaan (N201)	18.572	V	
2	Projecten voor derden vaarwegen	-4.196	N	Lasten (6)
3	Projecten voor derden wegen	-2.016	N	Lasten (9)
4	Herverdeling vaarwegen	-890	N	Lasten (13)
5	OV concessies boetes	-750	N	Resv. OV projecten
6	Groot onderhoud wegen	748	V	Resv. Groot onderhoud wegen
7	Bijdrage derden Grass2Grit	-463	N	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit
8	Elektrisch vervoer MRA-E	-400	N	Lasten (27)
9	Schades wegen >50.000	-287	N	Lasten (20)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	310	V	
	Stortingen	**14.092**		
1	Lagere storting reserve Kapitaallasten weginfrastructuur	11.100	V	Resv. ontwikkelen prov. infrastructuur
2	Resv. Kapitaallasten investeringen. Kunstwerken	2.121	v	Resv. investeringen kunstwerken
3	Lagere storting reserve OV	750	V	Baten (5)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	121	V	
	Onttrekking	**-63.347**		
1	Lagere onttrekking reserve Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	-28.558	N	Lasten (1,2,5)
2	Lagere onttrekking reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur	-11.744	N	Lasten (24) en Stortingen (1)
3	Resv. Groot onderhoud wegen	-10.400	N	Lasten (3 & 8) en Baten (6)
4	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	-3.840	N	Lasten (7)
5	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	-2.598	N	Lasten (12, 17)
6	Resv. Investeringen Kunstwerken	-2.121	N	Resv. Kapitaallasten investeringen kunstwerken
7	Lagere onttrekking reserve Kapitaallasten Weginfrastructuur	-1.700	N	Lasten (11)
8	Lagere onttrekking reserve OV projecten	- 1.373	N	Lasten (16) en (23)
9	Lagere onttrekking reserve Kapitaallasten OV-infrastructuur	-427	N	Lasten (25)
10	Lagere onttrekking reserve Mobiliteitsbeleid	-408	N	Lasten (26)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-178	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Er is over 2019 in totaal € 13,3 mln. minder besteed aan (subsidie)bijdragen voor wegenprojecten dan begroot (neutraal).
    a. De subsidie Zaanbrug van € 11,6 mln. is niet verleend (De aanbesteding van project Zaanbrug kon niet succesvol worden afgerond, de 2 inschrijvers hadden boven plafondprijs aangeboden. Daarop is besloten om in onderhandeling te treden met de 2 inschrijvers. Eerst moet blijken dat het mogelijk is om het project te realiseren en dan wordt de subsidie verleend).
    b. In kader van de uitvoeringsregeling Kleine infrastructuur is € 547.000 minder aan subsidie verleend (Puur project voor verkeersveiligheid wordt niet echt meer gedaan door de gemeenten door geld- en tijdgebrek. Daarom worden deze projecten gekoppeld aan onderhoudsprojecten of bereikbaarheidsprojecten. Daarom afhankelijk van de planning die er gemeentelijk al ligt. Hierop anticiperend hebben we de subsidiebijdrage voor fiets infrastructuur van 50% naar 70% gedaan, zodat de stap om als gemeente geld vrij te maken voor veilige fiets infra kleiner wordt.
    c. Voor Veilige uitwegen is € 0,6 mln. minder besteed. Project om particuliere uitwegen veiliger te maken. Subsidies kunnen nog niet worden aangevraagd door particulieren, regeling is nog in concept. Verwachting is nog wel dat particulieren hier gebruik van gaan maken wanneer regeling ingaat.
    d. De subsidie voor Bergerweg (in kader van het Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar – IBP) van € 0,55 mln. is niet verleend niet gerealiseerd dit jaar, wegens ambtelijk capaciteitsgebrek bij de gemeente Alkmaar. Verwachting is dat deze subsidie in 2020 wel wordt aangevraagd.
    e. Voor Fietsparkeren bus is € 75.000 niet besteed doordat de subsidie niet meer verwerkt kon worden in 2019, deze wordt nu in 2020 beschikt.
2. Er is in 2019 € 10,4 mln. minder besteed aan (subsidie)bijdragen Openbaar vervoer dan begroot (neutraal):
    a. De bijdrage busvoorzieningen A1 (€ 1,5 mln.) is nog niet verleend doordat RWS n og nadere informatie dient te verstrekken. Verwachting is dat in Q2-2020 de subsidie kan worden uitgekeerd.
    b. In het kader van de Investeringsagenda doorstroming OV is € 6,8 miljoen minder aan subsidies verleend. Door interne problemen bij gemeenten en noodzakelijke verdere afstemming tussen partijen schuiven subsidie aanvragen door naar 2020 voor € 2.580.000. Een subsidie van € 3.200.000 is wel aangevraagd, maar kwam niet overeen met de lijst buiten uitvoeringsregeling en zal naar goedkeuring van de 1e begrotingswijzing 2020 worden beschikt. Een project in Heerhugowaard van € 80.000 wordt door de wethouder ter discussie gesteld en het is onzeker wat de voortgang hierop zal zijn.
    c. De bijdragen aan het rijksproject HOV A9 is € 2,1 mln. lager omdat de btw-afrekening van het project pas in 2020 plaatsvind.
    d. De bijdrage aan de Vervoerregio Amsterdam VRA) in kader van Wayfinding € 118.000 hoger
3. Er is € 7,7 mln. minder uitgegeven dan begroot aan het groot onderhoud van wegen via de gebiedscontracten. Het betreft een verschuiving van uitgaven naar aankomende jaren. De middelen blijven beschikbaar in de reserve Groot onderhoud wegen.

4. Boerenverdrietsluis: de onderhandelingen met de gemeente Den Helder verliepen vorig jaar stroever dan vooraf werd verwacht. We zijn nu nog in een voorbereidingsfase omdat het project Europees moet worden aanbesteed ontstaat een half jaar vertraging. De verwachte start is nu rond augustus/september 2020.
5. Er is in 2019 € 4,9 miljoen minder besteed aan subsidies fietsinfrastructuur dan begroot . We hebben de subsidieregeling uitgezet en gemeenten aangespoord er gebruik van te maken, echter gemeenten hebben daarvan onvoldoende gebruik gemaakt. Dat heeft diverse redenen; belangrijkste zijn de gevraagde cofinanciering en het feit dat de gekozen prioriteiten niet voldoende aansloten bij gemeentelijk beleid. De evaluatie van deze regeling nemen we mee in de nieuwe opzet in de Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit. De evaluatie is inmiddels gestart.
6. Er is een begroting opgesteld voor Projecten voor Derden voor een bedrag van €5 mln. Er is € 0,8 mln. uitgegeven. Het betreffen meerjarige projecten. Aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
7. De uitgaven vanuit de reserve innovatieprojecten mobiliteit vallen lager uit dan begroot. Dit heeft de volgende oorzaken:
    a. Door technische problemen gaat de uitrol van de iVRI veel trager dan gedacht. De doorbelasting van intern personeel op het programmabudget is niet doorgegaan (o.a. daarvoor was de ophoging in 2019 opgevoerd). En de projecten met Nissan hebben vertraging opgelopen.
    b. Levensduur verlengende innovaties: De uitgaven voor het onderdeel IFD NTA zijn dit jaar lager vanwege het feit dat de uitvoerende organisatie (NEN) achter loopt op planning, waardoor deelproducten nog niet in 2019 geleverd (en betaald) konden worden. Het onderdeel EIB van IFD loopt ook achter op planning als gevolg van het feit dat een nadere organisatie (RWS) mee wil doen. Hierdoor wordt het deelproject vergroot en moet de gezamenlijke financiering worden georganiseerd. Voor dit laatste moet een SOK worden ondertekenend. Als gevolg hiervan is de opdrachtgeving (en dus oplevering) vertraagd.
    c. Het project Transitie Circulaire Economie heeft in 2019 enige vertraging opgelopen door vertrek van een aantal medewerkers. Ondertussen is de opvolging aangenomen en ingewerkt. Voor 2020 hebben we een reeks aan projecten in voorbereiding m.b.t. circulair omgaan met grondstoffen die het budget in 2020 zullen invullen. Hierbij zal aandacht zijn voor hernieuwbare grondstoffen, de data/informatiseringkant van het materialenpaspoort, de pilot circulair as a service en de pilot met aan besteding voor een materialenpaspoort voor de Cruquiusbrug. Het budget zal naar verwachting volledig worden benut.
    d. Door vertraging in de techniek van de iVRI en in de planvorming door o.a. gemeenten Heemstede en Haarlem is vertraging opgelopen. Dit wordt naar verwachting in 2020 rechtgetrokken.
    e. Overige kleinere vertragingen innovatieve projecten mobiliteit
8. De kosten voor het strategisch en algemeen beheer wegen die ten laste komen van de reserve Groot onderhoud wegen hebben een onderschrijding. Er is circa 1 mln. van het gereserveerd risicobudget voor het gebiedsbeheer niet nodig gebleken in 2019 omdat werkzaamheden zijn doorgeschoven naar volgende jaren. Buiten de gebieden is € 1,5 mln. minder uitgegeven dan begroot aan: beheer/inspecties wegen, groot onderhoud baggerwerkzaamheden (bermsloten) en de uitwerkingsnota groen doordat werkzaamheden worden doorgeschoven naar volgende jaren.

9. Er is een begroting opgesteld voor projecten voor derden wegen voor een bedrag van € 3,3 mln. Er is € 1 mln. aan lasten gerealiseerd. Het betreft projecten die doorlopen en aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
10. De uitgaven aan het beheer en onderhoud van de tunnels zijn € 1.8 mln. hoger dan begroot. Het betreft de Waterwolftunnel, het Amstel Aquaduct en de Abdijtunnel. Vanaf 2018 is het areaal van het tunnelsysteem vergroot, met delen van de N201 tot de Flora Holland. Hierdoor zijn de beheerkosten van de tunnel hoger, maar van het Gebiedscontract Noord-Holland zuid lager. Ee andere oorzaak betreft de opleidingskosten van omscholing van LBO niveau naar HBO niveau voor een bedrag van € 0,4 mln. Wegens de Europese norm die gesteld wordt voor tunnels hebben we hitteproeven moeten doen herstelwerkzaamheden voor een bedrag van € 0,1 mln. In de derde begrotingswijziging 2019 is de dekking van jaarlijks € 0,4 mln tlv DVM niet doorgevoerd en ten gunste van het product Tunnels. Het restant van de overschrijding zijn de kosten die Arcadis incidenteel heeft uitgevoerd om aan de Europese norm te voldoen.
11. De kapitaallasten PMI zijn 1,7 miljoen lager dan begroot. De reden hiervoor is dat in de nieuwe Financiële verordening (december 2019) is besloten de kapitaallasten niet langer te berekenen op basis van kasuitgaven, maar in het jaar volgend waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen; Als gevolg hiervan zijn de kapitaallasten lager.
12. In 2019 zijn er minder inspecties gedaan aan kunstweken en oevers. Daarnaast is in 2019 minder uitgegeven aan het nieuwe ligplaatsenbeleid dan vooraf was voorzien.
13. De baten/ lasten zijn als verschil geboekt conform de vaarwegovereenkomsten die afgesloten zijn in 2015 conform de Waterwet tussen de Provincie Noord-Holland met de waterschappen.(HHNK,AGV en HH Rijnland. De waterschappen doen taken voor de provincie en de provincie doet taken voor de waterschappen. Geheel conform de overeenkomsten met normbedragen en kengetallen. Momenteel vindt er een evaluatie plaats tussen de partijen.
14. De kapitaallasten PMI zijn € 1,3 miljoen lager dan begroot. De reden hiervoor is dat in de nieuwe Financiële verordening (december 2019) is besloten de kapitaallasten niet langer te berekenen op basis van kasuitgaven, maar in het jaar volgend waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen; Als gevolg hiervan zijn de kapitaallasten lager
15. De overschrijding van € 1 mln. is veroorzaakt door hogere energielasten. We verwachten in 2020 nog een afrekening van deze energielasten. Dit is nog niet opgenomen in 2019, omdat dit niet bekend is. Verder zijn grote posten materieel aanschaf voor vast onderhoud wegen en reguliere abri's, de abri's worden doorberekend (zie de baten). Verder is voor de energie via een aanbesteding voor een nieuwe partij gekozen waardoor de energiekosten in 2020 zullen dalen.
16. De eindafrekening 2018 is eind 2019 opgesteld en dit heeft geleid tot een positieve correctie van € 1,76 miljoen (voordelig) in de jaarrekening 2019 ten opzichte van de voorlopige eindafrekening 2018 die bij de jaarrekening 2018 jaar is opgesteld. Daar staat een extra last tegenover voor de bonus/malus. In 2018 zijn boetes opgelegd en verwerkt als lagere lasten voor de concessies. Echter wanneer de vervoerder zich in het jaar erna verbeterd, dan kunnen boetes uiteindelijk teruggedraaid worden. Het betreft een bedrag van € 400.000 die in 2018 was opgelegd en verrekend (als lagere lasten) maar die in 2019 zijn teruggedraaid. Daarnaast valt de voorlopige eindafrekening 2019 hoger uit, met € 455.000. In totaal vallen de concessies € 905.000 lager uit dan begroot.
17. De oorzaak voor onderschrijding betreft een in de begroting opgenomen risicobudget dat beschikbaar moet zijn indien zich een acuut veiligheidsissue voordoet, dit budget is niet nodig geweest.

18. Door de aanpassingen bij het technisch gereedkomen en de 1 jaar nazorg is de VIGO-investering lager uitgekomen. De afschrijvingen zijn hierdoor opnieuw berekend en verlaagd t.o.v. de berekening begroting, hierdoor lagere afschrijvingen
19. Er is € 0,8 mln. minder uitgegeven dan begroot t.b.v. verkeerscoördinatie en de flexpool.
20. Er zijn minder schades dan waar rekening mee is gehouden in de begroting.
21. Voor afzetplaatsen en het ligplaatsenbeleid is € 0,5 mln. minder uitgegeven dan begroot. Een aantal uitvoeringsactiviteiten zijn doorgeschoven naar de periode 2020-2021.
22. Dit betreffen de kosten voor de voertuigen van de weginspecteurs. Deze kosten zijn begroot als onderdeel van de overhead in programma 8. Deze kosten blijken echter niet onder overhead te vallen en worden daarom verantwoord binnen het programma bereikbaarheid. Over de programma's (2 en 8) heen is er geen sprake van een afwijking tussen de begrote en gerealiseerde kosten op dit onderdeel.
23. De aanbesteding Gooi & Vechtstreek is goed verlopen in 2019.Mede hierdoor zijn de proceskosten voor de OV concessies circa € 143.000 lager uitgevallen dan verwacht. Bij het overdragen van de Zuid Tangent concessie aan de Vervoersregio Amsterdam is bepaald dat de directie B&U van de provincie het onderhoud van de haltes op Provinciaal grondgebied op zich neemt. De lasten zijn bij B&U (binnen programma 2) genomen, terwijl deze nog bij de directie Beleid begroot stonden. Hierdoor is er een onderbesteding van € 250.000. Verder zijn er nog enkele andere kleine onderdelen van de proceskosten die lager zijn uitgevallen, waardoor de totale proceskosten € 468.000 lager uitvallen dan begroot.
24. Er is in 2019 € 468.000 minder besteed aan Studiekosten PMI dan begroot (neutraal). De reden hiervoor is dat studiekosten Verbinding A8-A9 € 418.000 lager zijn uitgevallen. Naast de VRA subsidie die is binnengekomen is er ook extra budget gekomen vanuit het bestuur. Tijdens de verkiezingen was de verbinding A8-A9 een belangrijk besluitpunt. Het coalitieakkoord heeft er toe geleid dat het project een jaar vertraagd is, extra onderzoek is nodig. Onderzoek wordt in 2020 uitgevoerd. Hiervoor wordt het restant en het nieuwe budget vanuit het bestuur gebruikt. Na extra studie moet er nieuw budget vrijkomen voor realisatie.
25. De kapitaallasten OV-infrastructuur zijn €427.000 lager dan begroot. De reden hiervoor is dat in de nieuwe Financiële verordening (december 2019) is besloten de kapitaallasten niet langer te berekenen op basis van kasuitgaven, maar in het jaar volgend waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen; Als gevolg hiervan zijn de kapitaallasten lager.
26. Er is in 2019 € 408.000 minder besteed aan studiekosten Mobiliteitsbeleid dan begroot.
    a. Voor Provinciale verkeer- en Vervoerplannen (PVVP) is € 264.000 minder besteed – Raming van de kosten zijn niet gebaseerd op een specifieke uitgave, maar een vooraf gemaakte schatting. Dit is jaarlijks terugkerend en lastig in te schatten.
    b. Voor Toekomstbeeld is € 75.000 minder besteed.
    c. Voor Wayfinding is € 118.000 minder besteed
27. Er is in 2019 354.000 minder besteed voor het programma Elektrisch vervoer dan begroot. De reden is dat een deel van de laadpalen is overgeheveld naar tussentijdse aanbesteding (350 stuks) en naar de nieuwe concessie (94 stuks en een technisch expert is niet ingehuurd.
28. Er is in 2019 € 282.000 meer besteed voor Studiekosten PMI dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door intensievere projectstudies als gevolg van meer aandacht voor afstemming met de omgeving en de bestuurlijke regio's (o.a. door de Omgevingswet).
29. Er zijn minder uitgaven t.b.v. gladheidsbestrijding. Dit is veroorzaakt door een zachte winter.
30. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. In 2009 heeft de provincie Noord-Holland met derden een overeenkomst (overeenkomst voorwaarden aanleg Boerenlandvariant N201) gesloten, waardoor de Boerenlandvariant (BLV) tijdelijk over (een deel van) het gebied, dat gereserveerd is voor een mogelijk toekomstige parallelle Kaagbaan, is komen te liggen. Deze overeenkomst is geëindigd per 1 januari 2019. Naar aanleiding van het vervallen van de overeenkomst heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de hiervoor genoemde partijen een brief gestuurd. Gedeputeerde Staten hebben in hun reactie daarop aangegeven, onder de volgende voorwaarden, wel in overleg te willen treden over besteding van de vrijgekomen middelen van 18,6 miljoen euro ten behoeve van de verbetering van de bereikbaarheid van Schiphol:
    - Het Rijk draagt ook bij aan eventuele maatregelen ter verbetering van de bereikbaarheid van Schiphol;
    - Als partijen op 1 januari 2020 geen overeenstemming hebben bereikt over de besteding van de niet tot besteding komende middelen wordt het overleg beëindigd en kunnen partijen hun middelen naar eigen inzicht besteden.

    Het Rijk heeft nooit gereageerd op deze brief en overleg heeft daarom ook niet plaats gevonden. Er is dus ook geen overeenstemming bereikt. De reservering op de balans valt daarom vrij in het resultaat.
2. Er is een begroting opgesteld voor Projecten voor Derden voor een bedrag van € 5 mln., Er zijn maar € 0,8 mln. aan lasten gerealiseerd en aan baten een bedrag van € 0,8 mln.. Het betreft projecten die doorlopen en aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
3. Er is een begroting opgesteld voor Projecten voor Derden voor een bedrag van € 3 mln., Er zijn € 1 mln. aan lasten gerealiseerd. In de baten wort een bedrag van € 1 mln. verantwoord. Het betreft projecten die doorlopen en aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
4. Zie lasten 13.
5. Er zijn baten geraamd in verband met het opleggen van boetes aan de vervoerder voor het niet op tijd laten instromen van een deel van het zero emissie-materiaal. Deze boetes zijn inderdaad in 2019 opgelegd. Echter, de boetes zijn conform afspraak verrekend met de bijdragen aan de concessies die de provincie bij de eindafrekening heeft betaald aan de vervoerder. Hierdoor zijn de boetes niet als bate ontvangen maar hebben ze geleid tot lagere lasten.
6. Dit betreffen baten t.g.v. het project: K190 Schipholdraaibrug-04 herstel land
7. Dit betreft de Europese subsidie voor het project Grass2Grit. De kosten zijn begroot op € 0,8 mln. en gerealiseerd een bedrag van € 0,8 mln. . De opbrengsten is begoot op € 0,8 mln. en gerealiseerd een bedrag van 0,3 mln.. Het verschil minus eigen bijdrage wordt binnenkort verantwoord bij de subsidieverstrekker.
8. Er is in 2019 € 354.000 minder aan bijdragen voor het programma Elektrisch vervoer dan begroot (neutraal). De reden is dat er voor een gelijk bedrag minder is besteed, waardoor er minder als dekking ingezet hoeft te worden (zie toelichting uitgaven bij lasten).
9. Dit betreffen de inkomsten voor schades die verhaald worden op derden.

Stortingen Reserves

1. In 2019 is er € 11,1 mln. minder gestort in de reserve Kapitaallasten weginfrastructuur vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur dan begroot. Op basis van werkelijke

kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur naar de reserve Kapitaallasten wegen overgeheveld.

2. In 2019 is er € 2,1 mln. minder gestort in de reserve kapitaallasten investeringen kunstwerken vanuit de reserve investeringen kunstwerken. De investeringen blijven achter of worden doorgeschoven naar volgende jaren
3. Er is € 0,7 mln. minder gestort in de reserve OV projecten. Zie baten nr. 5

Onttrekkingen reserves

1. In 2019 is er € 28,5 mln. minder onttrokken aan de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden dan begroot door, te weten:
   a. € 13,3 mln. minder aan (subsidie)bijdragen voor wegenprojecten;
   b. € 4,9 mln. minder besteed aan subsidies fietsinfrastructuur;
   c. € 10,4 mln. minder besteed aan (subsidie)bijdragen Openbaar Vervoer
2. In 2019 is er € 12 mln. minder onttrokken aan de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur dan begroot door lagere investeringsuitgaven en lagere studiekosten PMI dan begroot.
3. Er is € 10 mln. minder onttrokken aan de reserve Groot onderhoud wegen omdat minder is uitgegeven in 2019. Zie de inhoudelijke toelichtingen bij de lasten.
4. Er is € 3,8 mln. minder onttrokken aan de reserve Innovatieprojecten mobiliteit omdat minder is uitgegeven. Zie de inhoudelijke toelichtingen bij de lasten
5. Er is € 2,6 mln. minder onttrokken aan de reserve Groot onderhoud vaarwegen omdat minder is uitgegeven. Ze de inhoudelijke toelichting bij de lasten.
6. Er is € 2,1 mln. minder onttrokken aan de reserve investeringen kunstwerken omdat minder is uitgegeven en dus minder is overgeheveld naar de kapitaallasten reserve.
7. In 2019 is er € 1,7 miljoen minder onttrokken aan de reserve Kapitaallasten Weginfrastructuur dan begroot. Zie ook de toelichting bij de lasten.
8. Er is € 1,4 mln. minder onttrokken aan de reserve OV projecten. Zie de inhoudelijke toelichting bij de lasten
9. In 2019 is er € 0,4 mln. minder onttrokken t.l.v. de reserve Kapitaallasten OV-infrastructuur dan begroot. Zie de inhoudelijke toelichting bij de lasten
10. In 2019 is er € 0,4 mln. minder onttrokken aan de reserve Mobiliteitsbeleid dan begroot door lagere studiekosten Mobiliteitsbeleid. Zie de inhoudelijke toelichting bij de lasten.

Programma 3 - Water

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 3 — Water

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	7.143	5.827	10.200	7.581	2.619	6.601
Baten	-3.359	-1.835	-2.325	-1.737	-588	-1.025
Saldo van baten en lasten	**3.784**	**3.992**	**7.875**	**5.844**	**2.031**	**5.576**
Stortingen reserves	4.722	13.256	15.894	15.894	0	3.150
Onttrekking reserves	-2.644	-510	-4.786	-2.908	-1.878	-2.750
Resultaat	**5.862**	**16.738**	**18.983**	**18.829**	**154**	**5.976**

Toelichting

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
	Lasten	**2.619**	**V**	
1	Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling	1.260	V	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling
2	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water	501	V	Baten (1)
3	Uitvoeringsregeling Recreatie personenvervoer over water	451	V	Resv. Waterrecreatie
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	407	V	
	Baten	**-588**		
1	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water	-501	N	Lasten (2)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-87	N	
	Stortingen	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking	**-1.878**		
1	Lagere onttrekking reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling	-1.260	N	Lasten (1)
2	Lagere onttrekking aan reserve Waterrecreatie	-618	N	Lasten (3)

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Tegen het door GS goedgekeurde projectplan Waterwet Markermeerdijken is beroep bij de Raad van State ingesteld. Doordat nog een uitspraak is gedaan loopt de dijkversterking vertraging op. Daarnaast is een subsidie voor beheer- en onderhoudskosten van natuur rond de Prins Hendrikdijk op Texel (nog) niet verleend. Volgens bestuurlijke afspraken dient eerst beoordeeld te worden of deze kosten gesubsidieerd kunnen worden vanuit de Uitvoeringsregeling Natuur en landschapsbeheer (SVNL).

2. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de uitvoeringsregeling kennisontwikkeling bodem en water. Hierdoor vallen ook de bijdragen van de waterschappen lager uit (zie bij baten nr. 5). Het restant wordt in 2020 ingezet. Het subsidieplafond is tot en met 26 november 2020 opengesteld.
3. De uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water liep op 31 oktober 2019 af. Het subsidieplafond voor deze regeling is niet bereikt.

Baten

1. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water Noord-Holland. Hierdoor vallen de bijdragen van de waterschappen ook lager uit (zie lasten nr. 2).

Stortingen Reserves

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling, zie voor inhoudelijke toelichting lasten 1.
2. Lagere onttrekkingen aan de reserve Waterrecreatie, zie voor inhoudelijke toelichting lasten 3.

Programma 4 - Milieu

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 4 — Milieu

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	30.012	43.507	57.712	54.110	3.602	35.636
Baten	-4.116	-2.980	-3.485	-3.508	23	-2.750
Saldo van baten en lasten	**25.897**	**40.527**	**54.227**	**50.602**	**3.625**	**32.886**
Stortingen reserves	12.756	19.381	39.993	40.537	-543	11.869
Onttrekking reserves	-4.919	-3.106	-22.556	-14.274	-8.282	-3.049
Resultaat	**33.734**	**56.801**	**71.664**	**76.864**	**-5.201**	**41.706**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
	Lasten	**3.602**	**V**	
1	Bodemsanering ov projecten - Subsidies	4.837	V	Resv. Bodemsanering
2	Voorziening bodemsanering Parnassia	-2.546	N	
3	verliesvoorziening PDENH	-1.970	N	
4	Energietransitie: verschillende onderzoeken	1.715	V	Reserve Energietransitie
5	Bodemsanering ov projecten	1.541	V	Resv. Bodemsanering
6	Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi	577	V	Baten (1)
7	Energietransitie: proceskosten RES en Zon	- 523	N	
8	Capaciteitskosten	-577	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	548	V	
	Baten	**23**		
1	Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi	-577	N	Lasten (6)
2	Resv. Bodemsanering ov projecten	526	V	Resv. Bodemsanering
3	Omgevingsdiensten	-308	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	382	V	
	Stortingen	**-543**		
1	Hogere storting reserve Bodemsanering	-526	N	Baten (2)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-17	N	
	Onttrekking	**-8.282**		
1	Lagere onttrekking resv. Bodemsanering	-6.378	N	Lasten (1) & (5)
2	Lagere onttrekking resv. Energietransitie	- 1.715	N	Lasten (4)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-189	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Op basis van de vigerende subsidieregeling is tot 2021 € 4 mln. beschikbaar gesteld voor subsidieverlening. In 2019 is hiervan zeer beperkt gebruik gemaakt. De provincie heeft zelf geen sturing op het indienen van aanvragen. Daarnaast heeft Hoogheemraadschap Hollands Noordekwartier aangegeven af te zien van een reeds toegekende subsidie voor waterbodemsanering van € 1 mln.
2. Het voormalig provinciaal ziekenhuis (voormalig eigendom provincie) is in 1993 verkocht aan de Parnassia groep. De grond is verontreinigd. De provincie is wettelijk inhoudelijk en financieel aansprakelijk voor het saneren van de verontreinigde grond. Bij uitwerking van het saneringsplan bleken de kosten veel hoger dan destijds werd gedacht, daarnaast kan de BTW niet worden gecompenseerd zoals destijds werd verondersteld. Omdat nog niet precies bekend is hoe hoog de kosten zullen zijn, maar wel duidelijk is dat de kosten hoger zullen zijn dan destijds werd aangenomen, is er een voorziening voor het saneren van Parnassia ingesteld. Daarin is een storting van € 2.5 mln. gedaan.
3. In de jaarrekening 2019 is voor PDENH een verliesvoorziening getroffen van € 1,9 miljoen. Deze verliesvoorziening is genomen doordat er een waardeverschil is tussen het eigen vermogen van PDENH in 2019 en het door ons gestorte kapitaal. Dit verschil is ontstaan door mutaties in boekwaarden (afwaardering) van de financieringen verstrekt door PDENH, doordat deze waardes in de toekomst kunnen veranderen wordt dit verschil niet afgeboekt op de provinciale deelneming in PDENH
4. Het onderzoek (€ 400.000) naar de CO2 footprint van onze provinciale infrastructuur is vertraagd. Tevens zijn enkele kosten (€ 125.000) voor het onderdeel Zon geboekt als exploitatiebudget (zie lasten 2). Verder was er een restant middelen van de motie 110, die geraamd stond om in 2019 als nog te besteding te komen. Dit is niet tot besteding gekomen omdat er nog geen bestedingsplan opgesteld was.
   Daarnaast is er ook vertraging opgetreden in de uitvoering van een aantal zonprojecten waardoor er minder is uitgegeven dan begroot (€ 435.000) en zijn middelen voor klimaatadaptatie maar voor een deel besteed vanwege het niet doorgaan van een Europese subsidie voor Biobuild (€ 133.000).
5. De afstemming met externe partijen heeft bij sommige projecten (bv Cindu, diffuse verontreinigingen) langer geduurd, waardoor vertraging is opgetreden.
6. De ontvangen afkoopsommen in het kader van gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi (GBG) worden gestort in de voorziening bodemsanering en bodembeheertaken. Er is € 577.000 minder gestort dan begroot. Zie voor een inhoudelijke toelichting bij nummer 1 bij de baten.
7. Er is meer uitgegeven aan de procesondersteuning van de RES (ruim € 250.000). Er zijn meer bijeenkomsten en ateliers gehouden dan vooraf gepland. Tevens zijn kosten voor Zon (Lasten 3) op een exploitatierekening geboekt in plaats van de reserve Energietransitie. Het budget van zon is eind 2019 in zijn geheel in de reserve Energietransitie gestort. Echter enkele kosten zijn niet overgeboekt. Het betreft zo'n € 125.000. Verder zijn enkel kleinere uitgaven gedaan waarmee geen rekening was gehouden bij de laatste begrotingswijziging 2019, denk bijvoorbeeld aan een bijdrage aan de Human Capital Agenda MRA voor energietransitie van € 33.000 en de uitwerking van het 'ja mits' principe voor wind op land in het coalitieakkoord van € 25.000 hogere lasten.
8. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. Bij gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi (GBG) wordt gewerkt met het instrument 'afkoop' door derden. De provincie biedt eigenaren en veroorzakers van een grondwaterverontreiniging aan deze tegen betaling (afkoop) onder te brengen in GBG. Indien men niet mee wil doen, dient men zelf de verontreiniging aan te pakken. De circa € 0,6 mln. aan afkoop is resultante van het onderhandelingsproces met eigenaren en veroorzakers.
2. Bij 2 projecten (Dammerweg en Hanepoel) is het boven verwachting gelukt overeenkomsten met andere partijen te sluiten op basis waarvan deze fors meebetalen in de kosten. Hiermee was op voorhand geen rekening gehouden.
3. Er zijn minder leges ontvangen door minder vergunningaanvragen voor ontgrondingen, Waterwet en minder bouwaanvragen door Tata Steel.

Stortingen Reserves

1. Storting van 2 ontvangen bedragen, zie baten nr. 2

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Bodemsanering. Zie voor een inhoudelijke toelichting nummer 1 en 5 bij de lasten.
2. Lagere onttrekking aan de reserve Energietransitie, zie voor een inhoudelijke toelichting lasten (4)

Programma 5 - Ruimte

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 5 — Ruimte

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	76.889	35.499	99.479	85.856	13.623	46.138
Baten	-34.259	-17.199	-15.444	-16.862	1.418	-9.317
Saldo van baten en lasten	**42.630**	**18.300**	**84.035**	**68.994**	**15.041**	**36.821**
Stortingen reserves	6.308	58.040	68.393	68.418	-26	16.348
Onttrekking reserves	-14.140	-11.474	-49.930	-35.466	-14.464	-14.710
Resultaat	**34.798**	**64.866**	**102.498**	**101.947**	**551**	**38.459**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V / N	Dekking/UI
	Lasten	**13.623**		
1	Versnelling woningbouw	4.350	V	Resv. Woningbouw
2	Subsidie OV-knooppunten voor Kogerveld	3.000	V	Resv. OV-knooppunten
3	Subsidie aan Bloemendalerpolder	2.840	V	Resv. Ruimtelijke ontwikkeling
4	Verplaatsingsregeling glastuinbouw	2.082	V	Resv. Duurzame Landbouw
5	Europese projecten landbouw	-1.866	N	Resv. Europese proj. Landbouw subsidies
6	MKB regelingen	-1.180	N	Resv MKB
7	Beheer onroerend goed	1.034	V	
8	Beheer bedrijfsterreinen	915	V	Resv. Bedrijfsterreinen
9	Lager vastgestelde subsidies Duurzame Zeehavens	523	V	Resv. Duurzame Zeehavens
10	Uitvoeringsregeling Woonbeleid	415	V	Resv. Woonbeleid
11	Kenniseconomie	348	V	
12	Capaciteitskosten	402	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	760	V	
	Baten	**1.418**		
1	Verkopen BBL/PASO	2.163	V	Resv. Groen
2	Beheer onroerend goed	-651	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-94	N	
	Stortingen	**-26**		
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-26	N	
	Onttrekking	**-14.464**		
1	Lagere onttrekking reserve Woningbouw	-4.350	N	Lasten (1)
2	Lagere onttrekking reserve OV-knooppunten	-3.000	N	Lasten (2)
3	Lagere onttrekking reserve Ruimtelijke ontwikkeling	- 2.840	N	Lasten (3)
4	Lagere Onttrekking reserve Duurzame landbouw	-2.082	N	Lasten (4)
5	Lagere onttrekking reserve Herstructurering bedrijventerreinen	-1.092	N	Lasten(8)
6	Lagere onttrekking reserve Duurzame Zeehavens	-523	N	Lasten (9)
7	Lagere onttrekking reserve Woonbeleid	-415	N	Lasten (10)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-162		

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. De subsidieverlening (buiten uitvoeringsregeling) aan de gemeente Zaanstad in Knooppunt Kogerveld (€ 6 miljoen) komt 50/50 uit de reserves OV-knooppunten en Woningbouw. Voor het deel uit de reserve OV knooppunten is een aanvraag ontvangen (maar te laat om tot uitkering te komen, zie ook onder 2), voor het deel uit de reserve Woningbouw volgt de aanvraag op een later moment. Ook de subsidie van € 1 miljoen voor Knooppunt Zaandam is vertraagd doordat de onderbouwing van de aanvraag onvolledig was. Daarnaast is het aantal subsidieaanvragen door gemeenten op grond van de Uvr subsidie versnelling Woningbouw voor Noord-Holland Noord in 2019 achtergebleven bij de verwachting doordat de Uvr pas in september is opengesteld. De aanvragen worden in 2020 verwacht.
2. De subsidie aanvraag Kogerveld is eind november 2019 ontvangen en kon in verband met de benodigde procestijd voor dergelijke aanvragen niet voor het eind van het jaar worden toegekend.
3. De subsidie aan Bloemendalerpolder is in 2019 niet verleend omdat er nog geen juridische grondslag was om deze subsidie te verlenen in dit jaar.
4. Verplaatsingsregeling glastuinbouw (€ 2.082.000) Het budget voor verplaatsing van glastuinbouwbedrijven naar duurzame glastuinbouwconcentratiegebieden wordt gekoppeld aan Europese POP gelden waarmee het bedrag verdubbeld wordt. Een deel van de verplichtingen die zijn aangegaan voor de toekomst zijn ten lasten gegaan van het budget nl € 418.130. Deze post dient gezien te worden te samen met de post voor Europese projecten landbouw subsidies.
5. Europese projecten landbouw subsidies (-€ 1.866.000): Gedurende 2019 is door RVO € 2,1 miljoen voor de provincie Noord-Hollad betaald aan subsidies exclusief de RVO uitvoeringskosten. Voor 2019 was € 1,9 mln. begroot in totaal voor subsidies en uitvoeringskosten RVO (exclusief de verplaatsing van glastuinbouw bedrijven, hiervoor was € 2,5 mln. begroot). Daarnaast is er per eind 2019 voor € 9,3 miljoen aan subsidies toegewezen die in de toekomst betaald zullen worden inclusief de subsidie voor verplaatsing van glastuinbouw bedrijven. Deze verplichtingen zijn voorzien op de balans.
   Wanneer de som van al deze kosten wordt afgezet tegen de begrote bedragen van zowel Duurzame Landbouw ten behoeven van verplaatsing glastuinbouw als de begrote bedragen Europese projecten landbouw subsidies dan blijft er een verschil van € 216.000 over aan onderbesteding ten opzichten van de begroting. Pas per eind januari verschaft RVO inzichtelijkheid in de toegewezen subsidies hierdoor kan dus een verschil ontstaan tussen werkelijkheid en begroting.
6. MKB regelingen (€ 1.180.000):
   - Het investerings-gereed programma (PIM): is aanbesteed voor een periode van 3 jaar. Begroot in 2019 voor € 54.000 echter de besteding was maandelijks dit bedrag.
   - De 50% cofinanciering vanuit EZ, die via het provinciefonds wordt ontvangen, voor de MIT regelingen wordt als volgt uitgekeerd: 40% in 2020, 30% in 2021 en 30% in 2022. PHN heeft besloten niet te wachten op de ontvangsten van deze gelden voor de beschikbaarstelling van de regelingen. Dit betekent dat de provincie de subsidieverleningen deels voorfinanciert.
7. Bij beheer onroerend goed is vanwege capaciteitstekort, het planmatig onderhoud van provinciale gebouwen niet gestart in 2019 (€ 529.000). Daarnaast zijn er minder te betalen belastingaanslagen ontvangen voor OZB (deze kunnen tot 3 jaar na dato nog worden opgelegd) en is de waterschapsbelasting lager uitgevallen dan geraamd (€ 505.000).

8. Betreft de besteding van de middelen die in het kader van werklocatiebeleid werden beoogd op grond van het Programma Toekomstbestendige Werklocaties 2015-2020 en de regeling gericht op winkelgebieden. Niet alle begrote budgetten zijn in de afgelopen periode tot besteding gekomen, mede doordat projecten niet (geheel) tot uitvoering zijn gekomen.
   Op dit moment wordt gewerkt aan de totstandkoming van een HIRB+ regeling voor werklocaties/winkelgebieden, en mogelijk ook nog verblijfsrecreatie als vervolg op de lopende uitvoeringsregelingen. Een en ander wordt een concrete uitwerking van de in het Coalitieakkoord uitgesproken wens voor zo'n regeling. De restbudgetten uit het verleden zijn bij de nadere HIRB+ uitwerking betrokken.
9. Er zijn subsidies uit het verleden lager vastgesteld. Hierbij zijn lasten terugkomen in 2019. Het betreft de uitvoeringsregeling Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens die lager is vastgesteld.
10. Er is minder subsidie verleend op grond van de Uvr woonvisie Noord-Holland 2016 dan verwacht. Een aantal aanvragen is al wel ontvangen, maar moest eind 2019 nog beoordeeld worden voordat beschikt kon worden. Het subsidieplafond staat nog tot en met 30 september 2020 open.
11. Voor de uitvoering van het project "Smart Industry Hub Noordwest" heeft Noord-Holland namens de drie provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland een bijdrage van het ministerie van EZK ontvangen van € 300.000. Dit is van 50% van het totale projectbudget. Het project heeft een looptijd van 2 jaar. Omdat de uitvoering pas op 1 oktober van start is gegaan, is slechts een deel van het budget in 2019 uitgegeven aan uitvoeringskosten. Bijdrage aan MRA innovatie op basis van convenant Metropoolregio Regio Amsterdam valt € 67.000 lager uit dan begroot (€ 1.500.000).
12. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. Voor de BBL-gronden is een (grote) geplande verkoop van grond toch nog in 2019 getransporteerd.. In de laatste begrotingswijziging 2019 werd verwacht dat de verkoop zou doorschuiven naar 2020 en is toentertijd de raming naar beneden bijgesteld. Het saldo van baten en lasten van de verkoop van BBL-gronden wordt gestort in de reserve Groen.
2. Bij beheer onroerend goed zijn minder huurinkomsten ontvangen vanwege abusievelijk begrote huurinkomsten parkeergarage in programma 5 van de begroting. De parkeergarage wordt verantwoord in programma 8. Verder zijn er minder pachtinkomsten vanwege verkleining van het verpachte areaal door verkopen en door lagere pachttarieven (die worden gerelateerd aan de landelijke jaarlijkse wijziging van de pachtnorm).

Onttrekkingen reserves

1. Lager onttrekking aan de reserve Woningbouw, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 1
2. Lagere onttrekking aan de reserve OV-knooppunten, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 2
3. Lagere onttrekking aan de reserve Ruimtelijke ontwikkeling, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 3
4. Lagere Onttrekking reserve Duurzame landbouw, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 4

5. Lagere onttrekking aan de reserve Herstructurering bedrijventerreinen, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 8
6. Lagere onttrekking aan de reserve Duurzame zeehavens, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 9
7. Lagere onttrekking aan de reserve Woonbeleid, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 10

Programma 6 - Groen

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 6 — Groen

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	65.710	109.446	81.698	63.529	18.169	91.449
Baten	-41.511	-7.343	-1.455	-9.681	8.226	-558
Saldo van baten en lasten	**24.200**	**102.103**	**80.243**	**53.847**	**26.395**	**90.891**
Stortingen reserves	17.713	51.407	58.853	62.322	-3.468	30.083
Onttrekking reserves	-21.407	-81.262	-68.669	-53.071	-15.598	-51.864
Resultaat	**20.506**	**72.249**	**70.427**	**63.098**	**7.329**	**69.110**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
	Lasten	**18.169**		
1	Resv. Groen	11.623	V	Resv. Groen
2	Natuur- en landschapsbeheer	1.770	V	
3	Resv. Groene Uitweg	1.681	V	Resv. Groene Uitweg
4	Resv. Oostelijke Vechtplassen	1.637	V	Resv. Oostelijke Vechtplassen
5	Resv. Cofinanciering Waddenzee	494	V	Resv. Cofin. Waddenzee
6	Faunafonds	269	V	
7	MRA Landschapsfonds	296	V	
8	Capaciteitskosten	219	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	180	V	
	Baten	**8.226**		
1	Vrijval voorziening uittreding Goois Natuurreservaat	6.501	V	
2	Verkoop gronden	1.061	V	Resv. Groen
3	Baten derden	355	V	Resv. Oostelijke Vechtplassen
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	309	V	
	Stortingen	**-3.468**		
1	Hogere storting reserve Groen	-3.179	N	Baten (2) & Baten programma 5
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-289	N	
	Onttrekking	**-15.598**		
1	Lagere onttrekking aan reserve Groen	-11.433	N	Lasten (1)
2	Lagere onttrekking aan reserve Groene Uitweg	-1.681	N	Lasten (3)
3	Lagere onttrekking aan reserve Oostelijke Vechtplassen	-1.992	N	Lasten (4)
4	Lagere onttrekking aan reserve Cofinanciering Waddenzee	-494	N	Lasten (5)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	2	V	divers

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Bij de bestedingen die uit de reserve Groen gedaan worden zijn er naast enkele projecten met een geringe overbesteding de volgende projecten met een onderbesteding:
    a. Grondaankopen: Deze onderbesteding van € 5,9 miljoen is grotendeels te verklaren door NNN grondaankopen waarover onlangs besloten is om vanaf dit jaar ook de gronden die aangekocht zijn ten behoeve van de NNN tegen de aanschafwaarde op de balans op te nemen in plaats van de kosten ten laste van de reserve Groen te boeken, zie hiervoor ook de toelichting in de Paragraaf Grondbeleid van deze Jaarrekening.
    b. PAS Uitvoeringsmaatregelen: De PAS uitvoeringsmaatregelen en Herstelmaatregelen N2000 behelzen 337 maatregelen en onderzoeken in 12 gebieden. In overleg met de terreinbeheerders wordt een zo goed mogelijk schatting gemaakt ten aanzien van het benodigde budget in een begrotingsjaar. Er zijn echter altijd onvoorziene zaken die maken dat meer, dan wel minder budget wordt ingezet dan geraamd. De onderbesteding van totaal € 1,9 miljoen in 2019 wordt voor een groot deel verklaard door de discussie rondom de bomenkap in Schoorl, waardoor voorgenomen maatregelen niet konden worden geëffectueerd.
    c. Functiewijziging en Inrichting: Het subsidieplafond wordt voor het gehele jaar opengesteld. Er is bij het vaststellen van de budgetten echter beperkt zicht op het aantal aanvragen die over gehele jaar kunnen worden ingediend. Subsidieaanvragen die aan het eind van het jaar zijn ingediend worden in 2020 afgehandeld. De onderbesteding hiervoor is € 1 miljoen. Hiernaast hebben we aan het eind van het jaar nog € 308.000 doorgeboekt naar de Last die we al in 2014 genomen hebben.
    d. Bij het project Waalenburg was een risicoreservering van € 1,7 mln. gemaakt voor eventuele proceskosten in verband met een gronddiscussie met de aannemer. Doordat met de aannemer is geschikt kan deze risicoreservering komen te vervallen. Daarnaast heeft de afronding van het project geringe vertraging opgelopen door enkele benodigde aanpassingen in het veld. Dit heeft ervoor gezorgd dat er circa € 100.000 aan kosten pas begin 2020 gemaakt zullen worden, terwijl deze eind 2019 geprognosticeerd waren.
    e. De uitvoering van project Weidevogelgebied De Kampen en daarmee de besteding van het grootste deel van de aanneemsom is doorgeschoven naar 2020. Vanwege het broedseizoen en de terreingesteldheid is er maar een beperkte werkbare periode. Dit heeft ervoor gezorgd dat ongeveer € 625.000 aan kosten pas in 2020 gemaakt zullen worden in plaats van in 2019.
2. Net als vorig jaar hebben wij de resterende 25% van de subsidieverplichtingen uit het jaar 2018 voor Agrarisch Natuurbeheer vrij laten vallen ten gunste van het jaarrekeningresultaat 2019.
3. Bij de bestedingen uit de reserve Groene Uitweg hebben de volgende projecten een onderbesteding:
    a. Fietsbrug Nigtevecht: De aanvaarbeveiliging van de brug hoeft in tegenstelling tot wat eerder werd verwacht niet te worden verzwaard. De discussie hierover heeft wel langer geduurd dan verwacht. Dit heeft geleid tot circa € 500.000 minder uitgaven voor 2019. Het project zal begin 2020 financieel worden afgerond.
    b. Vaarverbinding Naarden Buiten de Vesting: Voor de zomer van 2019 werd duidelijk dat de vaarverbinding meer zal kosten dan gedacht. Dit komt door gestegen marktprijzen, de onvoorziene noodzaak de nieuwe sluis en brug in de IJsselmeerweg apart aan te leggen en de onvoorziene kosten van een damwand bij Jachthaven

Naarden. Ook ontbreekt voor dit project politiek draagvlak in de gemeenteraad van Gooise Meren. Daarom hebben de partijen, na een evaluatie deze zomer, besloten om deze vaarverbinding te schrappen (letterlijke tekst uit informatiebrief). Dit heeft geleid tot circa € 400.000 minder uitgaven voor 2019.

   c. Horstermeerpolder: het gehele bedrag voor kavelruil was begroot voor 2019, terwijl het project van kavelruil ook in 2020 doorloopt, onderbesteding van ongeveer € 200.000.
   d. Lagere aanvragen subsidies uitvoeringsregeling.

4. De onderbesteding bij de reserve Oostelijke vechtplassen is grotendeels te verklaren door twee NNN grondaankopen (van totaal ruim € 800.000) waarover onlangs besloten is om vanaf dit jaar ook de gronden die aangekocht zijn ten behoeve van de NNN tegen de aanschafwaarde op de balans op te nemen ipv de kosten ten laste van de reserve OVP te boeken, zie hiervoor ook de toelichting in de Paragraaf Grondbeleid van deze Jaarrekening. Hiernaast zijn de in 2019 geplande onderzoeken voor het Bagger/zwevend slip project doorgeschoven naar 2020, € 545.000 onderbesteding.
5. In het algemeen verstrekken wij pas subsidies uit de reserve cofinanciering Waddenzee als er subsidie wordt verstrekt door het Waddenfonds. Voor een aantal aanvragen is de subsidieverstrekking bij het Waddenfonds nog in behandeling. Mede hierdoor is de hoogte van de verstrekte subsidies lager dan het subsidieplafond van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds. Daarnaast is in 2019 de subsidie voor een aantal projecten door het Waddenfonds afgewezen. Daarom is er ook geen cofinanciering vanuit onze provincie voor deze projecten.
6. Het definitieve totaalbedrag van de in 2019 door BIJ12 aan Noord-Hollandse boeren uitgekeerde tegemoetkoming faunaschade (inclusief uitvoeringskosten) bleek lager dan vooraf door BIJ12 geprognosticeerd.
7. Door vertraging in de besluitvorming in het najaar van 2019 heeft er vertraging plaatsgevonden. Hierdoor konden een aantal opdrachten pas in het jaar 2020 starten.
8. Zie voor inhoudelijke toelichting de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. Bij de jaarrekening 2018 is een voorziening getroffen voor de uittreding van de provincie uit het Goois Natuurreservaat ter hoogte van € 6,5 miljoen op basis van de beschikbaar gestelde afkoopsom. De onderhandelingen over de voorwaarden voor de uittreding lopen op dit moment nog en de in 2019 beschikbaar gestelde afkoopsom is op basis van de verslagleggingsregels in het BBV op dit moment onvoldoende als onderbouwing voor de voorziening. Om deze reden valt de gehele voorziening vrij.
2. Er zijn meer opbrengsten grondverkoop dan vooraf geraamd. Bijvoorbeeld de verkoop Sneepweg is aan het eind van het jaar heel snel opgekomen en afgerond.
3. De extra inkomsten betreffen het verwerken van Bijdragen van derden in de jaarrekening.

Stortingen Reserves

1. Er is € 3,2 mln. meer in de reserve Groen gestort dan begroot. Dit betreffen vooral extra verkoopopbrengsten van gronden.

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Groen. Er is € 11,6 mln. minder uitgegeven vanuit de reserve groen dan begroot, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 1. Daarnaast is € 190.000 meer overgeheveld naar de reserve kapitaallasten groen. Er is in 2019 € 190.000 meer aan investeringsuitgaven gerealiseerd dan begroot.
2. Lagere onttrekking aan de reserve Groene Uitweg, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 3
3. Lagere onttrekking aan de reserve Oostelijke Vechtplassen, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 4.
4. Lagere onttrekking aan de reserve Cofinanciering Waddenzee, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 5

Programma 7 - Cultuur en Erfgoed

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 7 — Cultuur en Erfgoed

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	18.261	17.549	15.951	13.600	2.351	16.451
Baten	-30	-30	-30	-30	0	-30
Saldo van baten en lasten	**18.231**	**17.519**	**15.921**	**13.570**	**2.351**	**16.421**
Stortingen reserves	7.979	15.013	14.831	14.831	0	6.751
Onttrekking reserves	-13.575	-8.411	-8.733	-6.915	-1.818	-7.449
Resultaat	**12.634**	**24.121**	**22.019**	**21.486**	**533**	**15.723**

Toelichting

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
	Lasten	**2.351**		
1	Monumenten subsidies	1.731	V	resv. Monumenten
2	Capaciteitskosten	158	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	462	V	
	Baten	**0**		
	Geen verschillen			
	Stortingen	**0**		
	Geen verschillen			
	Onttrekking	**-1.818**		
1	Lagere onttrekkingen reserve Monumenten	-1.726	N	Lasten (1)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-92	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Er is minder uitgegeven in 2019 omdat de uitvoeringsregeling ‘versterking culturele instellingen’ een sluitingstermijn voor het inzenden van aanvragen had op 31 december 2019. Hierdoor kon er geen subsidie in 2019 verstrekt worden en vind de verlening plaats in 2020.
2. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Onttrekkingen reserves

1. Lager onttrekking aan de reserve Monumenten, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 1.

Programma 8 - Financiën en Bedrijfsvoering

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 8 — Financiën en Bedrijfsvoering

	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	89.276	67.074	74.498	66.479	8.019	74.727
Baten	-417.959	-418.856	-433.446	-439.917	6.471	-433.757
Saldo van baten en lasten	**-328.682**	**-351.782**	**-358.948**	**-373.438**	**14.489**	**-359.030**
Stortingen reserves	140.091	4.526	33.018	34.554	-1.537	61.693
Onttrekking reserves	-172.092	-353.721	-481.925	-481.462	-463	-11.293
Resultaat	**-360.684**	**-700.977**	**-807.856**	**-820.346**	**12.489**	**-308.631**

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
	Lasten	**8.019**		
1	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	8.328	V	
2	Capaciteitskosten	-2.122	N	
3	Stelpost prijsstijgingen	1.106	V	
4	ICT-kosten	400	V	Resv. Bedrijfsvoering
5	Talentbudget	306	V	Resv. GO-gelden
6	Huisvesting	-253	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	254	V	
	Baten	**6.471**		
1	Uitkering provinciefonds	4.532	V	
2	Motorrijtuigenbelasting	1.327	V	
3	Koepelovereenkomst Flevoland	-590	N	
4	Doorschuif BTW	444	V	
5	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	320	V	
6	Renteresultaat	258	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	180	V	
	Stortingen	**-1.537**		
1	Reserve Bedrijfsvoering	-1.537	N	Onder andere Huisvestingskosten programma 1
	Onttrekking	**-463**		
1	Reserve GO-gelden	-306	N	Lasten (5)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-157	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Afrekeningsverschillen voorgaande jaren. Na afloop van het boekjaar 2018 is gebleken dat er sprake is van € 8,3 mln. minder lasten dan opgenomen in voorgaande jaarrekeningen. De grootste post hierin (€ 5,9 mln.) betreft lager vastgestelde subsidies. In het jaar waarin een subsidie wordt verleend, boeken we de toegezegde maximale provinciale bijdrage volledig als last. In sommige gevallen blijken de kosten van realisatie lager uit te vallen, waardoor bij de

vaststelling van de subsidie ook de provinciale bijdrage lager wordt vastgesteld dan dit maximumbedrag. Als die vaststelling in een later jaar plaatsvindt dan de verlening leidt dit in een volgende jaarrekening tot een positief afrekeningsverschil.

2. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.
3. De stelpost prijsstijgingen wordt gebruikt om de indexeringen te kunnen dekken. Over 2019 is een bedrag van € 1.106.000 minder nodig geweest dan werd begroot.
4. ICT-kosten: In de begroting was onder andere rekening gehouden met hogere vervangingskosten van laptops en mobiele telefoons.
5. De medewerkers die op 1 juli 2017 in dienst waren van de provincie Noord-Holland hebben recht gekregen op een opleidingsbudget van € 4.000 per medewerker (het 'Talentbudget'). Het geld dat hiervoor nodig is, is destijds gestort in de reserve GO-gelden. Tot nu toe wordt door het personeel minder aanspraak gemaakt op de gereserveerde middelen dan geraamd.
6. In de begroting zijn de huisvestingskosten voor PS en GS opgenomen onder programma 1. Door de commissie BBV is echter in 2019 een uitspraak gedaan dat huisvestingskosten van het bestuur onder Overhead moeten worden verantwoord (en daarmee in programma 8 terecht komen).

Baten

1. Uitkering provinciefonds :
    a. In de decembercirculaire van het provinciefonds is extra geld ontvangen in de vorm van decentralisatie-uitkeringen voor MKB Innovatiestimulering Topsectoren (€ 1,8 miljoen), Regionale Energiestrategieën (€ 1,7 miljoen), Garantiefonds geothermie (€ 1,5 miljoen), Versnelling Flexwonen (€ 250.000) en Regionale financieringstafels (€ 59.000). Deze bedragen vallen nu (geoormerkt) vrij in het resultaat over 2019 en zullen bij de tweede begrotingswijziging 2020 toegevoegd worden aan het daarvoor bestemde budget in de betreffende programma's (respectievelijk de programma's 5, 4, 4, 5 en 5).
    b. De eindafrekening van het provinciefonds over 2018 zorgt voor een lagere uitkering in 2019 van €1.571.213. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere aftrek van de gerealiseerde opcenten over 2018.
    c. Op basis van de decembercirculaire van het provinciefonds is de Algemene uitkering met € 772.000 verhoogd ten opzichte van de septembercirculaire. De verklaring hiervoor is een aantal wijzigingen in de verdeelmaatstaven.
2. De gerealiseerde opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2019 €1.327.000 hoger uitgevallen dan begroot op basis van de gewichtsuitdraai per januari 2020. Deze ontwikkeling is deels het gevolg van een autonome groei van het aantal voertuigen in onze provincie, maar ook het gevolg van een verhuizing van een leasemaatschappij van de provincie Flevoland naar de provincie Noord-Holland (circa 60.000 voertuigen).
3. Het begrote bedrag voor de Koepelovereenkomst Flevoland is gebaseerd op een inzet van 8,1 fte voor de provincie Flevoland. De werkelijke inzet was 2,4 fte. Dit was minder dan beoogd, omdat er minder medewerkers bereid waren om werk te gaan verrichten voor en in de provincie Flevoland.
4. De begrotingspost "doorschuif BTW" betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt op het BTW compensatiefonds. Op deze begrotingspost zijn hogere baten van € 444.000 gerealiseerd.

5. Afrekeningsverschillen voorgaande jaren :Na afloop van het boekjaar 2018 is gebleken dat er nog € 320.000 meer opbrengsten zijn gerealiseerd dan in de jaarrekening 2018 zijn verantwoord. Voor een specificatie verwijzen we naar tabel 5.4.1 in de jaarrekening.
6. Het renteresultaat valt €258.000 hoger uit. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere rente-opbrengst op de verstrekte lening aan de stichting Voorbereiding kernreactor.

Stortingen

1. De reserve bedrijfsvoering is een egalisatiereserve. Bij de instelling van de reserve is door PS bepaald dat de in een jaar niet-bestede middelen aan het einde van het jaar gestort worden in de reserve bedrijfsvoering. Over 2019 betrof dit een bedrag van € 1.537.000. De belangrijkste onderschrijdingen zitten in de uitgaven voor het persoonlijk ontwikkelbudget en huisvestings- en facilitaire kosten. Met ingang van de CAO 2018 geldt dat iedere medewerker van de provincie Noord-Holland bij full-time dienstverband recht heeft op een persoonlijk ontwikkelbudget van € 5.000, te besteden in 5 jaar. In 2019 is minder gebruik gemaakt van dit persoonlijk ontwikkelbudget dan is geraamd. Voor de huisvestings- en facilitaire kosten geldt dat een deel van de geplande activiteiten niet in 2019 heeft kunnen plaatsvinden, omdat aannemers geen capaciteit hadden om de werkzaamheden te verrichten.

Onttrekkingen

1. Lagere onttrekking aan de reserve GO-gelden, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 5.

5.1.2 Overzicht van baten en lasten (artikel 27 BBV)

Baten en lasten per beleidsprogramma exclusief mutaties reserves (x € 1.000)

		LASTEN			BATEN			SALDO		
Nr	Programma	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp begroting	Actuele begroting	Saldo rekening
1	Openbaar bestuur	23.281	25.062	21.034	-105	-122	-333	23.176	24.940	20.701
2	Bereikbaarheid	218.565	234.126	175.835	-9.535	-18.570	-29.198	209.030	215.556	146.637
3	Water	5.827	10.200	7.581	-1.835	-2.325	-1.737	3.992	7.875	5.844
4	Milieu	43.507	57.712	54.110	-2.980	-3.485	-3.508	40.527	54.227	50.602
5	Ruimte	35.499	99.479	85.856	-17.199	-15.444	-16.862	18.300	84.035	68.994
6	Groen	109.446	81.698	63.529	-7.343	-1.455	-9.681	102.103	80.243	53.847
7	Cultuur en Erfgoed	17.549	15.951	13.600	-30	-30	-30	17.519	15.921	13.570
Saldo van baten en lasten prog 1 t/m 7		**453.674**	**524.227**	**421.545**	**-39.027**	**-41.431**	**-61.349**	**414.647**	**482.796**	**360.196**

Overzicht van baten en lasten (artikel 27 BBV) (x € 1.000)

	LASTEN			BATEN			SALDO		
Omschrijving	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele Begroting	Saldo rekening
1a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	0	0	0	-204.157	-217.057	-218.384	-204.157	-217.057	-218.384
1b. Algemene uitkering (inclusief decentralisatie-uitkeringen)	0	0	0	-206.770	-188.408	-192.940	-206.770	-188.408	-192.940
1c. Dividend	0	0	0	-300	-20.821	-20.851	-300	-20.821	-20.851
1d. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	9	-318	-318	-576	-318	-318	-568
1e. Overige algemene dekkingsmiddelen	5.487	4.469	-5.365	-7.311	-6.842	-7.145	-1.824	-2.373	-12.511
2. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Vennootschapsbelasting	0	26	159	0	0	0	0	26	159
4. Overhead	61.587	70.003	71.676	0	0	-20	61.587	70.003	71.657
Totaal prog 8	**67.074**	**74.498**	**66.479**	**-418.856**	**-433.446**	**-439.917**	**-351.782**	**-358.948**	**-373.438**

Saldo van baten en lasten totaal	**520.748**	**598.725**	**488.024**	**-457.883**	**-474.877**	**-501.266**	**62.865**	**123.848**	**-13.242**

Mutaties reserves per programma (x € 1.000)

		Stortingen			Onttrekkingen			Mutaties		
Nr	Programma	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele Begroting	Saldo rekening
1	Openbaar bestuur	0	0	0	-183	-2.770	-2.310	-183	-2.770	-2.310
2	Bereikbaarheid	462.067	620.588	606.496	-227.888	-332.384	-269.037	234.179	288.204	337.460
3	Water	13.256	15.894	15.894	-510	-4.786	-2.908	12.746	11.108	12.985
4	Milieu	19.381	39.993	40.537	-3.106	-22.556	-14.274	16.275	17.437	26.262
5	Ruimte	58.040	68.393	68.418	-11.474	-49.930	-35.466	46.566	18.463	32.953
6	Groen	51.407	58.853	62.322	-81.262	-68.669	-53.071	-29.855	-9.816	9.251
7	Cultuur en Erfgoed	15.013	14.831	14.831	-8.411	-8.733	-6.915	6.602	6.098	7.916
8	Financiën en Bedrijfsvoering	4.526	33.018	34.554	-353.721	-481.925	-481.462	-349.194	-448.908	-446.908
	Totaal mutaties reserves	623.690	851.570	843.052	-686.555	-971.754	-865.443	-62.865	-120.184	-22.391
Resultaat		**1.144.438**	**1.450.295**	**1.331.076**	**-1.144.438**	**-1.446.631**	**-1.366.709**	**0**	**3.664**	**-35.634**

5.1.3 Specificatie van incidentele en structurele baten en lasten (art. 28c en d)

Incidentele en structurele baten en lasten en mutaties reserves (x € 1.000)

2019		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**51.191**	**-64.434**	**-13.242**
Baten			-70.594	-430.672	-501.266
	1	Openbaar bestuur	-269	-64	-333
	2	Bereikbaarheid	-25.349	-3.849	-29.198
	3	Water	-150	-1.587	-1.737
	4	Milieu	-721	-2.786	-3.508
	5	Ruimte	-14.009	-2.853	-16.862
	6	Groen	-8.919	-762	-9.681
	7	Cultuur en Erfgoed	0	-30	-30
	8	Financiën en Bedrijfsvoering	-21.176	-418.741	-439.917
Lasten			121.785	366.238	488.024
	1	Openbaar bestuur	2.504	18.531	21.034
	2	Bereikbaarheid	10.917	164.919	175.835
	3	Water	2.865	4.715	7.581
	4	Milieu	16.569	37.540	54.110
	5	Ruimte	63.962	21.894	85.856
	6	Groen	23.686	39.843	63.529
	7	Cultuur en Erfgoed	4.966	8.633	13.600
	8	Financiën en Bedrijfsvoering	-3.685	70.164	66.479
Totaal Reserves			**-61.330**	**38.939**	**-22.391**
Baten			-863.802	-1.642	-865.443
	1	Openbaar bestuur	-2.310	0	-2.310
	2	Bereikbaarheid	-268.364	-672	-269.037
	3	Water	-2.908	0	-2.908
	4	Milieu	-14.274	0	-14.274
	5	Ruimte	-35.326	-140	-35.466
	6	Groen	-53.004	-67	-53.071
	7	Cultuur en Erfgoed	-6.915	0	-6.915
	8	Financiën en Bedrijfsvoering	-480.700	-762	-481.462
Lasten			802.471	40.581	843.052
	2	Bereikbaarheid	606.496	0	606.496
	3	Water	15.894	0	15.894
	4	Milieu	40.537	0	40.537
	5	Ruimte	68.418	0	68.418
	6	Groen	31.167	31.154	62.322
	7	Cultuur en Erfgoed	8.429	6.402	14.831
	8	Financiën en Bedrijfsvoering	31.530	3.025	34.554
Eindtotaal			**-10.139**	**-25.495**	**-35.634**

Limitatief overzicht van incidentele baten en lasten (x € 1.000)

Incidentele Baten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Incidentele Baten 2019
8.1.1	Dividendopbrengsten	-20.421
2.2.1	Vrijval reservering parallelle Kaagbaan	-18.572
5.2.5	Verkopen onroerend goed	-15.107
6.2.1	Vrijval voorziening financiële risico's	-5.601
2.1.2	Bijdrage derden t.b.v. OLV Greenport Aalsmeer	-3.000
	Overige incideentele baten < € 1,0 mln.	-7.839
	Totaal incidentele baten	**-70.594**

Incidentele Lasten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Incidentele Lasten 2019
5.3.1	Verliesvoorziening Pallas	17.826
6.1.1	Programma Natuurontwikkeling	13.957
5.2.2	Bijdrage leefbaarheidsfonds Schiphol	10.000
4.2.3	Subsidies verduurzaming bestaande woningvoorraad	7.729
5.3.2	MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT)	6.712
5.2.5	Verkopen onroerend goed (afwaardering balans)	6.047
6.1.2	Programma Groene uitweg	5.976
4.2.1	Energietransitie	5.842
5.2.1	Subsidie OV-Knooppunten	5.700
7.4.1	Subsidies Monumenten	4.115
5.3.4	Subsidies CO2/Verplaatsing glasstuinbouw	4.000
5.3.5	Cofinanciering Europees landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling	3.766
8.2.1	Uitgaven I-portfolio	3.626
4.1.3	Bodemsanering OV projecten	3.215
5.3.2	Regiodeal ZaanIJ	2.750
5.3.1	Subsidies herstructurering bedrijventerreinen (HIRB)	2.435
2.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit (Smart Mobility)	2.369
1.4.2	Cofinanciering Europese EFRO programma’s	2.119
5.2.4	Project de Kop werkt!	2.000
6.1.3	Programma Oostelijke vechtplassen	1.980
3.2.1	Subsidies Waterrecreatie	1.888
2.1.2	Subsidies Fiets	1.503
6.3.3	Cofinanciering Waddenzee	1.271
2.3.2	Afrekeningsverschil Faunaschade 2017	1.081
2.3.2	Projecten voor derden wegen	1.071
	Overige incidentele lasten <1,0 mln.	2.807
	Totaal incidentele Lasten	**121.785**

Structurele stortingen in reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Stortingen 2019
6.1.1	Reserve Groen	31.154
7.4.1	Reserve Monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds)	6.402
8.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	3.025
Eindtotaal		**40.581**

Structurele onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Onttrekkingen 2019
8.2.4	Reserve Huisvesting	-762
2.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen	-457
5.2.3	Reserve kapitaallasten investeringen havencomplexen	-140
2.3.2	Reserve kapitaallasten investeringen kunstwerken	-120
2.2.1	Reserve Kapitaallasten OV	-95
2.3.3	Reserve kapitaallasten groen	-67
Eindtotaal		**-1.642**

5.1.4 Toelichting op uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (art. 28e)

WNT-verantwoording 2019 Provincie Noord-Holland

De WNT is van toepassing op de Provincie Noord-Holland. Het voor de Provincie Noord-Holland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000, het algemeen bezoldigingsmaximum.

Tabel 1a – Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2019 bedragen x € 1	R.M. Bergkamp	K. Bolt
Functiegegevens	Provinciesecretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	145.633	101.657
Beloningen betaalbaar op termijn	20.177	18.514
Subtotaal	*165.810*	*120.171*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.

Bezoldiging	**165.810**	**120.171**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan[12]	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling[13]	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	**R.M. Bergkamp**	**K. Bolt**
Functiegegevens	Provinciesecretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.203	98.201
Beloningen betaalbaar op termijn	18.630	17.283
Subtotaal	*159.833*	*115.484*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
Bezoldiging	**159.833**	**115.484**

Tabel 1b, 1c, 1d, 1e, 1f en tabel 2 zijn niet van toepassing.

Tabel 3 – Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5.1.5 EMU saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de de provincie Noord-Holland. In het BBV is voorgeschreven dat de provincies het EMU saldo opnemen in de begroting en de jaarstukken. Het EMU-saldo geeft een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden).

	Omschrijving	Ontwerp begroting 2019	Werkelijk 2019	Verschil
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
(0)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	62.865	13.242	-49.623
(1)	Mutatie (im)materiële vaste activa	129.791	99.174	-30.617
(2)	Mutatie voorzieningen	3.259	-4.668	-7.927
(3)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	55	55
(4)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	-19.836	-19.836
(0 -1+2-3-4)	**EMU saldo**	**-63.667**	**-70.819**	**-7.152**

5.2 Balans en toelichting

5.2.1 Balans

BALANS

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000
Vaste Activa	**934.639**	**828.632**
(1) Immateriële vaste activa	**0**	**0**
(2) Materiële vaste activa	**741.343**	**642.170**
a Investeringen met een economisch nut	138.919	141.591
b Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	602.424	500.579
(3) Financiële vaste activa	**193.296**	**186.462**
a *Kapitaalverstrekkingen*	*141.015*	*127.830*
waarvan aan deelnemingen	141.008	127.823
waarvan aan overige verbonden partijen	7	7
b *Leningen*	*44.921*	*51.040*
waarvan aan openbare lichamen	33.200	38.568
waarvan aan deelnemingen	11.721	12.471
c *Overige langlopende leningen*	*7.360*	*7.592*
Vlottende Activa	**433.676**	**530.165**
(4) Voorraden	**55**	**0**
Voorraad gronden	55	0
(5) Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	**403.762**	**497.594**
Vorderingen op openbare lichamen	83.341	98.713
Uitzettingen s'Rijksschatkist korter dan een jaar	311.592	390.591
Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen	4.202	2.251
Overige vorderingen	4.627	6.039
(6) Liquide middelen	**570**	**982**
Banksaldi	570	982
(7) Overlopende activa	**29.289**	**31.589**
Nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen van		
Europese overheidsorganen	0	0
het Rijk	0	1.776
Overige Nederlandse overheidsorganen	683	0
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	28.606	29.813
Totaal	**1.368.315**	**1.358.796**
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb 1969	0	0

BALANS

PASSIVA		31-12-2019	31-12-2018
		x € 1.000	x € 1.000
	Vaste passiva	**1.127.378**	**1.118.804**
(8)	**Eigen Vermogen**	**1.106.606**	**1.093.364**
	Waarvan Algemene Reserves	81.298	123.980
	Waarvan Bestemmingsreserves	989.674	916.017
	Gerealiseerd resultaat	35.634	53.367
(9)	**Voorzieningen**	**20.772**	**25.440**
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	20.772	25.440
	Vlottende Passiva	**240.937**	**239.992**
(10)	**Netto-vlottende schulden**	**14.609**	**13.679**
	Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen		
	Overige kasgeldleningen		
	Banksaldi		
	Overige schulden	14.609	13.679
(11)	**Overlopende passiva**	**226.328**	**226.313**
	Nog te betalen subsidieverplichtingen	153.172	137.167
	Nog te betalen verplichtingen	55.814	57.916
	Nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen van		
	Europese overheidsorganen	6	324
	het Rijk	3.109	23.054
	Overige Nederlandse overheidsorganen	9.086	7.647
	Rekening-courant verhouding	4.971	-
	Overige vooruitontvangen bedragen	170	205
	Totaal	**1.368.315**	**1.358.796**
(11)	Gewaarborgde geldleningen	1.787	1.787
	Garantstellingen	57.759	59.817

5.2.2 Toelichting op de balans

Gehanteerde verdeelsleutels en waarderingsgrondslagen (art. 51)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en gelet op artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 16 december 2019, tot vaststelling van de Financiële verordening Noord-Holland 2019, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De apparaatskosten zijn direct verantwoord als directe salariskosten dan wel materiële kosten op de voorgeschreven taakvelden (w.o. ook het taakveld Overhead) op basis van de bij de begroting 2019 (inclusief begrotingswijzigingen) vastgestelde verdeelsleutels. De verdeelsleutel is gebaseerd op de verwachte tijdsbesteding van het provinciaal personeel. Daarnaast is enkel een deel van de verantwoorde kosten van overhead toegerekend aan investeringsprojecten waarbij de tijdschrijfgegevens in het financiële systeem als basis dienden.

De provincie rekent geen interne rente toe aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld. De in 2019 toegekende provinciale subsidies (d.m.v. afgegeven subsidiebeschikkingen) zijn eveneens volledig als lasten verantwoord. Naast projectsubsidies heeft de provincie ook een aantal exploitatiesubsidies. Dit betreft met name subsidies in het kader van SVNL Agrarisch Natuur die via de RVO lopen. Hierbij wordt de subsidielast toegerekend aan het jaar waarin de prestatie geleverd is. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Vaste activa
Indien sprake is van duurzame waardevermindering, dan hebben wij hiermee in de waardering rekening gehouden.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	15
Overige materiële vaste activa	3/10

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden eveneens lineair afgeschreven in maximaal:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	40/80
Wegen	50
Technische installaties	5/8/15

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn –tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.
De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen zijn tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij is gebleken dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Vlottende activa
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt indien nodig een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen per individuele vordering (statische methode). De liquide middelen en overlopende activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva
De reserves en voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken is gewaardeerd.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de provincie gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Activa

Immateriële en materiële vaste activa

1,2	**Immateriële en Materiële vaste activa**

Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (Bbv artikel 34, 35 en 52)

	Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2018	Investeringen 2019	Desinvesteringen 2019	Bijdragen van derden 2019	Afwaarderingen 2019	Afschrijving 2019	Boekwaarde per 31-12-2019
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
1.	**IMMATERIËLE ACTIVA**							
	bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal immateriële activa	-	-	-	-	-	-	-
2.	**MATERIËLE VASTE ACTIVA**							
a.	**Investeringen met een economisch nut**	**141.591**	**6.764**	**6.410**	**-**	**-**	**3.026**	**138.919**
	- Gronden en terreinen	64.276	6.451	6.410	-	-	-	64.317
	- Bedrijfsgebouwen	77.315	313	-	-	-	3.026	74.602
b.	**Investeringen in openbare ruimte met een**							
	maatschappelijk nut	**500.578**	**119.463**	**-**	**11.309**	**-**	**6.308**	**602.424**
	(Grond-, weg- en waterbouwkundige werken)	500.578	119.463	-	11.309	-	6.308	602.424
	Totaal materiële vaste activa	**642.169**	**126.227**	**6.410**	**11.309**	**-**	**9.334**	**741.343**
	TOTAAL GEACTIVEERDE INVESTERINGEN	**642.169**	**126.227**	**6.410**	**11.309**	**-**	**9.334**	**741.343**

Toelichting

De investeringen in gronden en terreinen worden veroorzaakt door de aanschaf van NNN gronden. Deze worden per 2019 geactiveerd conform voorschriften in het BBV, voor 2019 kwamen deze aankopen ten laste van de reserve groen.
De desinvesteringen op gronden betreffen verkopen BBL gronden € 500.000 en de verkoop van de bloemendaalerpolder € 5.000.000

**Onder de materiële activa bevinden zich geen gronden welke in erfpacht zijn uitgegeven*

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut bestaan met name uit

Investeringen PMI:

- HOV projecten 't Gooi: € 10,7 miljoen
- Wilhelminasluis: € 8,8 miljoen
- Bruggen: Beatrixbrug (€ 4,2 mln.) Kogerpolderbrug (€ 5,7 mln.) en de brug Oudekerk (€ 3,4 mln.)
- Diverse wegen waaronder: N244 (€ 17 mln.), N247 (€ 1,5 mln), N241 (€ 7,7 mln.), N236 (€ 1,2 mln.) en de N232 (€ 1,3 mln.)

Investeringen PMO

- Bruggen: Leeghwaterbrug (€ 4,8 mln.), Beatrixbrug (€ 4,7 mln.), Kogerpolderbrug (€ 3,6 mln.) en de brug Oudekerk (€ 3 mln.)
- Onderhoud diverse wegen: € 3 miljoen
- Onderhoud vaarwegen: € 5,2 miljoen
- Overige projecten: Machinerichtlijn (€ 2 miljoen) en 24-uurs brugbediening (€ 3,7 mln.)

Financiële vaste activa

Staat van Financiele vaste activa (Bbv artikel 36)

Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2018	Investeringen in 2019	Des-investeringen in 2019	Herwaardering in 2019	Afschrijvingen oninbaarheid in 2019	Boekwaarde per 31-12-2019
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
FINANCIELE VASTE ACTIVA						
A. Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	127.823	15.195	-	2.010-	-	141.008
- overig	7					7
B. Leningen aan:						
- openbare lichamen	38.568	-	5.368	-	-	33.200
- deelnemingen	12.471	-	750	-	-	11.721
C. Overige langlopende leningen	7.592	17.897	304	17.826-	-	7.360
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	**186.462**	**33.092**	**6.422**	**19.836-**	-	**193.296**

Toelichting

De toename in de financiële vaste activa wordt voornamelijk veroorzaakt door stortingen van kapitaal groot € 14 mln. in Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland, € 0,7 mln in Innovatiefonds Noord-Holland en € 0,4 miljoen in Solaroad. De investering in de overige langlopende leningen wordt veroorzaakt door de storting van de laatste tranche aan Pallas

De desinvesteringen betreffen met name aflossingen op de langlopende leningen waarvan het grootste bedrag ad € 5,37 mln. is afgelost door de Gooise gemeenten.

Investeringsuitgaven en kredieten

Overzicht van het verloop van Investeringsuitgaven en kredieten

Omschrijving van de investeringsuitgaven x € 1.000	Besluit van pro-vinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Afboekingen in 2019 (niet meer besteed)	Restant krediet 2019
2. MATERIELE VASTE ACTIVA										
a. Investeringen met een economisch nut:										
Gronden en terreinen										
Krediet v. strategische grondaankopen	10-12-2001; 66	27.200	-	27.200	27.200	-	-	27.200	-	-
idem	25-06-2007;50	32.800	-	32.800	32.800	-	-	32.800	-	-
idem	NJN 2008	35.000	-	35.000	24.842	-	170	25.012	-	9.988
idem, verlaging krediet	18-11-2013;64	13.000-	-	13.000-	13.000-	-	-	13.000-	-	-
Strategisch grondbeleid(oud)	begroting 2007	15.000	-	15.000	15.000	-	-	15.000	-	-
Verlaging krediet	Jaarrekening 2016	17.000-	-	17.000-	17.000-	-	-	17.000-	-	-
Verlaging krediet	Jaarrekening 2017	40.000-	-	40.000-	40.000-	-	-	40.000-	-	-
grondverkopen					616-	-	5.613-	6.229-	-	6.229
subtotaal		**40.000**	**-**	**40.000**	**29.226**	**-**	**5.443-**	**23.783**	**-**	**16.217**
Beheergrondbank Laag Holland	14-2-2011;15	5.000	-	5.000	1.341	-	-	1.341	-	3.659
verkoop van grond										
subtotaal		**5.000**	**-**	**5.000**	**1.341**	**-**	**-**	**1.341**	**-**	**3.659**
Investeringen in steunpunten B&U	1e wijz.2015	5.400	-	5.400	2.385	45-	313	2.653	-	2.747
Investeringen in steunpunten B&U	23-05-2016;29	3.100	-	3.100	3.100	140	-	3.240	-	140-
Investeringen in steunpunten B&U	18-11-2019;81		45	45		45	-	45	-	-
								5.938	**-**	

		8.500	**45**	**8.545**	**5.485**	**140**	**313**			**2.607**
b. Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut:										
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken:										
Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	1.965.622	8.280-	1.957.342	1.577.363	309	85.157	1.662.829	-	294.513
Provinciale wegen en vaarwegen	diverse	1.006.789-	152.165	854.624-	766.179-	156.119	10.829-	620.889-	-	233.735-
Ontvangen vergoedingen/verkoop grond										
subtotaal		**958.833**	**143.885**	**1.102.718**	**811.184**	**156.428**	**74.328**	**1.041.940**	**-**	**60.778**
Bereikbaarheid Haarlemmermeer-										
Bollenstreek/Duinpolderweg	8-10-2018;51	4.800	-	4.800	3	-	720	723	-	4.077
Bijdragen van Prov.Zuid-Holland en VRA		3.200-	-	3.200-	3-	-	480-	483-	-	(2.717)
subtotaal		**1.600**	**-**	**1.600**	**-**	**-**	**240**	**240**	**-**	**1.360**
Vervangingsinvesteringen wegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO wegen)	diverse	203.794	29.388	233.182	94.707	14.564	21.611	130.882	3.563	98.737
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO vaarwegen)	diverse	88.930	10.974	99.904	40.671	(2)	5.815	46.484	6.350	47.070
subtotaal		**292.724**	**40.362**	**333.086**	**135.378**	**14.562**	**27.426**	**177.366**	**9.913**	**145.807**
PMO-projecten:										
Projecten Machinerichtlijnen	6-11-2017;60 en 18-11-2019;81	11.800	900-	10.900	911	(1)	2.121	3.031	-	7.869
24-uurs centrale brugbediening	6-11-2017;60	9.000	-	9.000	5.206	-	3.756	8.962	-	38

Vervangingsinvesteringen kunstwerken	6-11-2017;60	10.680	-	10.680	5.918	-	270	6.188	-	4.492
Zelfbediening Roskamsluis	6-11-2017;60	427	-	427	-	-	-	-	-	427
-	16-7-2019;68		1.000	1.000		-	-	-	-	1.000
-	16-7-2019;68		750	750		-	-	-	-	750
-	16-7-2019;68		4.515	4.515		-	-	-	-	4.515
subtotaal		**31.907**	**5.365**	**37.272**	**12.035**	**1-**	**6.147**	**18.181**	**-**	**19.091**
Groenprojecten:										
Natuurbrug Zeepoort	Zomernota 2017 en 16-7-2019;68	3.696	528-	3.168	3.032	0	15	3.047	-	121
Verkoop van grond										
Verbinden en ontsnipperen faunapassages	Zomernota 2017 en 16-7-2019;68	321	2.072	2.393	321	0	-	321	-	2.072
subtotaal		**4.017**	**1.544**	**5.561**	**3.353**	**-**	**15**	**3.368**	**-**	**2.193**
Totaal		**1.342.581**	**191.201**	**1.533.782**	**998.002**	**171.129**	**103.026**	**1.272.157**	**9.913**	**251.712**

Specificatie van het verloop van investeringskredieten

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Afboekingen (niet meer besteed)
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
WEGEN					
N201 Corridor					
Grondaankopen	15-11-1999; 73 (pmi)	11.345	-		
Grondaankopen	05-11-2001;75 (pmi)	15.900	-		
Inrichting en opstarten projectorganisatie N201	05-11-2001;75 (pmi)	2.545	-		
Aanvullend krediet voorbereiding N201	13-05-2002; 31 (pmi)	1.550	-		
Subtotaal N201 uit PMI (kapitaalslasten)		**31.340**	-		
Krediet bij Regio akkoord (UNA reserve)	13-01-2003;7	81.500	-		
Krediet Realisatie Overeenkomst (NCW 2005 EXINH)		31.300	-		
Krediet Realisatie besluit (NCW 1-1-2005)	25-10-2004; 72	418.420	21		
Krediet Realisatie Besluit herleid naar reële raming prijspijl 2011	25-10-2004;72	46.300	-		
Subtotaal krediet N201 bij Realisatie Besluit		**577.520**	**21**		
Scopewijziging ongelijkvloerse kruising Zijdelweg	10-11-2008; 78 (pmi)	20.000	-		
Scopewijziging N201 Amstelpassage Aquaduct	10-11-2008; 78 (pmi)	21.100	-		
Scopewijziging Verkeersveiligheid Legmeerdijk	8-11-2005 (pmi 2005)	725	-		
Subtotaal scopewijzigingen N201 uit PMI		**41.825**	**0**		
Totaal krediet Programma N201+		**650.685**	**21**		
Totale bijdragen van derden		482.975-	-		
Totaal N201 incl terug te ontvangen kosten N201		**167.710**	**21**	**632.123**	**0**
Trajectbenadering grootonderhoud N201a					
N201-29 Cruquiusbrug A (traj.benadering)	16-12-2013;78	4.200	628	865	-
	30-09-2019;69	5.500	-	-	-
N523-01 traj.ben gr onderh N523a-N236	16-12-2013;78	13.800			
Aframing krediet	27-06-2016;35	5.500-			
		8.300	12-	8.122	-
Totale bijdragen van derden		10.125-			
N23 Westfrisiaweg					
EXINH voorbereidingskrediet (2005-27515)	2005-27515)	2.500			

PMI 2007 voordracht 38, voorbereiding MER	2007;38	1.500			
PMI 2008 voordracht 40, voorbereiding PIP	2008;40	2.500			
PMI 2008 voordracht 40, grondverwerving	2008;40	5.000			
PMI 2009 voordracht 78; uitwerking voorl ontwerp (VO)	2009;78	2.000			
PMI 2009 voordracht 34, onderzoek en communicatie	2009;34	4.000			
PMI 2010 voordracht 35, uitwerking ontwerp naar VO+	2010;35	1.100			
1e begrotingswijziging 2011 (voordracht 24)	14-02-2011;24	81.400			
Subtotaal (EXINH)		**100.000**			
Kredietaanvraag N23-01 (2012)	12-11-2012;88	321.770			
Kredietaanvraag N23-02 (2014)	10-11-2014;78	2.150			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	580			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	1.778			
Krediet N23 Westfrisiaweg		**426.278**	**16.469**	**409.438**	-
Bijdrage derden	12-11-2012;88	104.632-			
	10-11-2014;78	775-			
	27-06-2016;35	248-			
			-	-	
Bijdrage derden		**105.655-**	**-**	**-**	**-**
N203 rec op/afrit N246-Lindenlaan	13-05-2014;53	7.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-850			
Verhoging krediet	02-11-2016;77	750			
		7.500	**33**	**7.354**	-
Bijdrage derden		3.640-			
N203 / N513 GO Uitgeest-Castricum	27-01-2015;14	1.800	-	1.762	-
Bermverharding N205, ged N232-Vijfhuizerweg	27-06-2016;35	450	-	389	-
Verdubb. N207 gedeelte A4-N205					
Voorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	1.000			
Aanvullend krediet	22-06-2009;34	9.400			
Aanvullend krediet	07-11-2011;78	54.150			
Aframing krediet	19-05-2015;62	-10.000			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-4.000			
Aframing krediet (onderhoud)	27-06-2016;35	-7.200			
		43.350	15	42.714	-
Bijdragen derden		13.858-			
N208 Fietsverbinding langs N208 gem Haarlem/Bloemendaal	03-11-2015;99	1.750	149	957	-
	30-09-2019;69	1.500	-	-	-
Bijdrage derden		350-			

Trajectbenadering N231b, ged N201-N232 gem.Aalsmeer					
Krediet	07-11-2017;76	1.200	316	1.200	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	1.300	1.262	1.262	-
	16-07-2019;68	70	-	-	-
OLV Greenport	30-09-2019;69	414	20	20	
Bijdrage derden		600-			
Trajectbenadering groot onderhoud N232a, gedeelte					
bebouwde kom Haarlem-N205	27-06-2016;35	100	-	77	-
N235 doorstr./verk veiligheid N235/N247	22-05-2012;52	4.200	-	4.200	-
Extra krediet	12-11-2012;90	475	-	475	-
Extra krediet	16-12-2013;78	825	14	825	-
Extra krediet	27-01-2015;14	400	63	63	-
Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet	15-12-2016	0	-	-	-
Bijdrage derden		4.232-			
Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N235 ged.Ilpendam / P'end	03-11-2015;99	27.550			
	23-05-2017;46	-1.300			
		26.250	**367**	**19.972**	**-**
Bijdrage derden	03-11-2015;99	15.424-			
Aframing bijdrage derden	23-05-2017-46	500			
N236 Reconstructie Loosdrechtdreef - Noordereind					
(Wegvak naar RONA norm) Voorbereidingskrediet	21-06-2004;44	600	-	600	-
Aanvullend voorb.krediet	22-06-2009;34	650	-	650	-
Aanvullend voorb.krediet	23-09-2013;52	1.550	-	1.550	-
Aanvullend krediet	13-05-2014;53	3.800	-	3.800	-
Aanvullend krediet	02-11-2016;77	1.400	-	1.400	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	500	-	500	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	300	61	131	-
		8.800	**61**	**8.631**	**0**
Bijdragen derden		467-			
N236 dp4 duurzaam veilig & vv Vechtbrug					
Voorbereidingskrediet	23-09-2013;52	500			
Krediet	13-05-2014;53	14.900			
Aframing krediet	02-11-2016;77	-455			
		14.945	1.247	14.064	-
Faunapassage (ecol.verb.zone Naardermeer -					

Ankeveense Plassen), gemeente Wijdemeren	28-06-2010;35	12.660	-	12.660	-
Bijdragen derden	26-06-2011;51	3.857-			
Reconstructie N236, deel 2:					
Gein Zuid-Verlengde Rijnkade gem A'dam en Weesp	23-09-2013;52	650	-	630	-
N236 rec N236 deel 6: Faunapassage -Noordereind	19-05-2015;62	1.500	29	175	-
N236 Trajectbenadering groot onderhoud Fr.Kampweg					
(N236) en N524, gem Gooise Meren en Hilversum	27-06-2016;35	260	35	291	-
Herinrichting N239, ged Coppershorn-N240 gem Medemblik					
Krediet	23-09-2013;52	3.250	4	3.077	-
Bijdragen derden		185-			
N240 herinrichting Kon. Emmaweg	07-11-2011;78	10.000	-	6.390	-
N240 krpt Droge Wijmersweg					
Krediet	23-09-2013;52	2.550	3	2.462	-
Bijdrage derden		238-			
N240 Trajectbenadering groot onderhoud N240a,					
gedeelte De Haukes, gemeent Hollands Kroon	27-06-2016;35	70	-	70	-
Herinrichting kruispunt N241-Langereis	14-12-2009;87	6.600	-	6.600	-
Aanvullend krediet	19-05-2015;62	2.600	-	2.600	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	225	47-	225	-
	08-01-2019;9	175	115	115	-
Bijdrage derden		250-			
Herinrichting N241 gedeelte N242-N248					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	4.000	-		
Krediet	12-11-2012;87	49.000	-		
Aframing krediet	16-12-2013;78	5.000-			
		48.000	2.962	42.436	-
Bijdrage derden		2.992-			
Trajectbenadering N241b, ged N242-A7					
Voorbereidingskrediet	23-05-2017;46	6.100	2.426	6.100	-
	30-09-2019;69	4.900	2.890	2.890	-
Aanleg fietstunnel (Tunnel Q)					
Aanpassen krediet		1.511	-	1.511	-
Aanleg weefvak N242 thv Nollencircuit gemeente	14-12-2009;87	1.891	-	1.891	-

Heerhugowaard					
Reconstructie Smuigelweg- Niedorper Verlaat	25-04-2006; 32	750			
Verhogen voorbereidingskrediet	08-05-2007; 38	250			
Verhogen voorbereidingskrediet	13-5-2008; 40	300			
Uitvoeringskrediet	14-12-2009;87	29.200			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-7.500			
	jaarrekening 2018	-162			
		22.838	-	22.838	-
Reconstructie N242, gedeelte N508-Westtangent					
Voorbereidingskrediet	14-12-2009;87	1.000	-	1.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	14.300	-	12.914	-
Bijdrage derden		-3.051			
Broekhornpolder, gemeente Heerhugowaard	28-06-2010;35	12.000	3	11.011	-
Bijdrage derden		-7.000			
Verlaging bijdrage derden GS 10-5-2011		2.400			
N242 rec Zuidtangent-N504					
Krediet	23-09-2013;52	2.900			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-900			
	jaarrekening 2018	-130			
		1.870	-	1.870	-
Bijdrage derden		-147			
Aanpassing N242, ged N504-Leijerdijk incl parallelweg					
Krediet	23-05-2017-46	1.710	-	1.710	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	200	113	139	-
N242-12 rec oostelijke afrit N242-N243/4	12-12-2011;100	520	1	400	-
N243 Herinrichting Noordervaart gem Schermer en Beemster					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	2.853	-	2.853	-
Trajectbenadering N243a gem Alkmaar, Beemster en Koggeland					
Voorbereidingskrediet		6.000	940	2.861	-
	18-11-2019;81	600	-	-	-
N244 Verdubbeling ged A7-N247					
Voorbereidingskrediet	12-11-2012;90	5.000	-	5.000	-
Krediet	23-09-2013;52	4.700	-	4.700	-
krediet	13-05-2014;53	32.800	956	28.897	-
	30-09-2019;69	-3.000	-	-	-
Bijdrage derden		-24.316			

Trajectbenadering groot onderhoud N244a ged N242/N246 en N244/A8					
Voorbereidingskrediet	03-11-2015;99	2.000	-	2.000	-
Krediet	02-11-2016;77	4.600	5.257	9.125	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	900	-	-	-
x	30-09-2019;69	5.192	-	-	-
x	30-09-2019;69	500	-	-	-
Trajectbenadering N244a: deel B, Kogerpolderbrug					
Krediet	02-11-2016;77	6.600	5.744	7.863	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	5.500	-	-	-
x					
Trajectbenadering N244a: deel C, Beatrixbrug					
Krediet	02-11-2016;77	5.200	-	5.200	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	2.500	4.244	6.611	-
x	30-09-2019;69	4.604	-	-	-
Reconstr krpt N245-Nauertogt gem.Langedijk	27-06-2011;51	3.494	-	3.494	-
Bijdrage derden		-3.300			
x					
Trajectbenadering groot onderhoud N245a, gedeelte					
N245, gedeelte N508-N504, gem Alkmaar en Langedijk	27-06-2016;35	90	-	71	-
x					
N246 Aanleg fietstunnel Kerkstraat gemeente Zaanstad					
Voorschotkrediet	28-06-2010;35	1.100	-	1.100	-
Krediet	08-11-2010;66	4.200	-	4.200	-
Aanvullend krediet	23-09-2013;52	3.600	-	3.167	-
x		**8.900**			
Bijdrage derden		-1.864			
x					
N247+N235 Bereikbaarh Waterland: langetermijnmaatregelen					
Voorbereidingskrediet	13-05-2014;53	2.500			
Verlaging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	-1.250			
x		1.250			
Verhoging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	875			
Verhoging voorbereidingskrediet	12-07-2016;52	800			
Verhoging voorbereidingskrediet	02-11-2016;77	1.500			
Krediet	23-05-2017;46	40.300			
x	08-01-2019;9	2.650			
x	30-09-2019;69	4.120			
x		**51.495**	1.781	9.796	-
Bijdrage derden	13-05-2014;53	-21.508			
x					
Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	02-11-2016;77	400	-	380	-
Bijdrage derden		-198			
x					

N247-20BereikbWaterlMaatrN247ged.A10Edam	01-11-2016;77	250	-	-	
Vervang. Stolperbasculebrug14D35	*verseon 1278245 31-10-2019	100	12	12	
Verlengen Koopvaardersschutsluis	*verseon 1316773 02-12-2019	500	310	310	
N248 Vervangen Stolperophaalbrug, gemeente Zijpe, Voorbereidngskrediet	26-06-2003; 57	420			
Verhoging voorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	580			
Krediet	28-06-2010;35	16.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.500			
		16.100	52	15.500	-
Aanleg parallelweg N245-N249, gem. Zijpe en Schagen, voorber.kred.	26-06-2003; 57	300	-		
Verhoging krediet	10-11-2008; 78	350	-		
Verhoging krediet	23-09-2013;52	7.650	-		
Verhoging krediet	13-05-2014;53	850	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.000	-		
		8.150	61	6.717	-
bermverharding, ged N241 M'meer	22-05-2012;52	950	-	-	-
Herinrichting N417, gemeente Hilversum					
Herinrichting Utrechtseweg/rotonde Noodweg	22-06-2009;34	950	-	950	-
Aanvullend krediet	19-05-2015;62	2.750	21	559	-
N417 Aanleg ecoduct (Zwaluwberg) te Hilversum	12-11-2012;90	5.200	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-700	-		
	jaarrekening 2018	0			
		4.500	-	4.500	-
Bijdrage derden		-375			
Trajectbenadering N502c, ged Callantsoog-Callantsogervaart	29-05-2018;39	350	294	314	-
Trajectbenadering N245a: ged. N504, ged N245-N242					
Krediet	23-05-2017;46	3.565	299	1.050	-
	08-01-2019;9	835	-	-	-
Bijdrage derden		-827			
Reconstructie brug Oosthuizen					
Krediet	25-04-2006; 32	2.400	-	2.400	-

Aanvullend krediet	23-09-2013;52	800	12-	800	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	300	49	257	-
		3.500	**37**	**3.457**	**0**
Trajectbenadering N509a, gemeente Beemster					
Krediet	07-11-2017;76	500	430	554	-
	08-01-2019;9	100	-	-	-
Trajectbenadering groot onderhoud N510a, ged bebouwde kom Alkmaar- bebouwde kom Bergen	27-06-2016;35	292	-	242	-
Reconstructie Alkmaar- Egmond	13-11-2006; 98	4.750	-	4.750	-
Verhoging krediet	22-05-2012;52	1.522	-	1.522	1
Bijdrage derden		-700			
Trajectbenadering groot onderhoud N516a gem Zaanstad en Oostzaan	03-11-2015;99	3.700	44	3.801	-
Bijdrage derden		-1.323			
Verl busbaan & aanl linksafstrook					
Krediet	23-05-2017;46	3.400	1.031	1.780	-
Bijdrage derden		-1.835			
Trajectbenadering N518a					
Krediet	02-11-2016;77	920	2	691	-
Rec.krpt N520-Bennebroekerweg, gem Haarlemmermeer					
Krediet	7-11-2017;76	270	3	4	-
N522 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk					
Voorbereidingskrediet	03-11-2015;99	3.750	-	3.750	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	23.250	3.145	9.442	-
	30-09-2019;69	-2.870	-	-	-
Bijdrage derden		-7.370			
Reconstructie aansl N525 op-/afritten A1 en Vredelaan					
Krediet	08-11-2010;66	5.100	-	5.100	-
Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet	15-11-2017	140	57	165	-
	16-12-2019;91	200	-	-	-
	verschil met SAP	-140	-	-	-
Bijdrage derden		-5.000			
Trajectbenadering groot onderhoud N526a gem Blaricum	19-05-2015;62	500	56	553	-

	16-12-2019;91	60	-	-	-
OV-haltevoorziening Stroomlijnen	Statusrapport nr 272	2.256	-	2.253	-
R-net Fietsparkeren	Statusrapportnr 325	463	-	463	-
Bijdrage derden		463-			
Verkeersveiligheid Abdijtunnel	19-11-2012;90	8.066	-	8.066	-
Bijdrage derden		-4.786			
Verbeteren kwetsbaarheid vlotbruggen NH-kanaal	27-06-2016;35	1.500	6	863	-
Investeringspr. Flankerende maatregelen OV NHN	30-05-2005; 31	7.000	-	7.000	-
	22-06-2009;34	3.800	-	3.800	-
	3-11-2009;87	1.400	-	1.400	-
	28-06-2010;35	1.600	-	156	-
Bijdrage derden		-3.371			
Netwerkmanagement	10-11-2008;78	15.000			
Verlaging krediet	1-4-2014;44	-1.400			
		13.600			
Aanvullend krediet (alg-39)	23-09-2013;52	950			
Verhoging krediet	19-05-2015;62	7.094			
Verlaging krediet	27-6-2016;35	-675			
Aframing krediet	23-05-2017;46	-1.144			
Aframing krediet	jaarrekening 2018	-188			
		19.637	-	19.637	-
Bijdrage derden	19-05-2015;62	-7.094			
Aframing bijdrage derden	23-05-2017;46	434			
Verkeersmanagement: Blauwe Golf vervolg	27-06-2016;35	2.081	-	2.081	-
	23-05-2017;46	220	-	52	-
Bijdrage derden		-2.085			
Netwerkbreed	1-4-2014;44	1.400			
Verhoging krediet	27-6-2016;35	675			
Verhoging krediet	23-05-2017;46	710			
Verhoging krediet, uitrol intelligente VRI's	12-11-2018; 62	4.725			
		7.510	270	1.259	-
Bijdrage derden		**-98**			
Nieuwbouw Wilhelminasluis					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	2.000	-	2.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	35.872	11.286	35.872	-

	08-01-2019;9	13.700	111	111	-
Bijdragen derden		-34.503			
Zaanbrug					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	1.250			
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	18.078			
	PS 15-06-98;39	4.578			
		23.906	20-	20-	-
Bijdragen van derden		-10.500			
Algemeen Voorbereidingskrediet	PS 15-06-98;39	450	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	13-05-2002; 31	1.050	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-11-2004;79	6.000	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-06-2009;34	2.500	-	-	-
Busbaan Wijckerpoort		500	1.030	1.322	-
Trajectstudie N239		5.710	405	1.205	-
Bijdragen van derden		-260			
Trajectbenadering GO N247b		130	36	72	-
Trajectbenadering N506a	30-09-2019;69	1.270	54	119	-
Verbreden fietspaden gem. Alkmaar - Bergen		0	6-	-	-
Krpt Westerheide-Oude Postweeg		250	169	256	-
Nog te verdelen kosten		7.520	-	892	-
Totaal voorbereidingskrediet		**15.120**	**1.688**	**3.866**	**0**
Steunpunten					
Energie neutraal maken van steunpunten	12-11-2018;62	0	-	-	-
Aankoop gronden					
Grondaankopen *	4e wijziging 1994	9.076	12	209	-
	09-07-2018;39	1.800	-	-	-
	verschil met SAP	649	-	-	-
Verkoop gronden					
Subtotaal (in het PMI voorkomende kredieten)		**990.972**	**67.316**	**1.548.627**	**1**
Infrastructurele openbare vervoer projecten					
HOV 't Gooi					
Krediet	17-12-2014;2	76.987	12.075	29.650	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	400	-	-	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	650	-	-	-
Verhoging krediet	28-08-2018;50	9.400	-	-	-

	verschil met SAP	-10.915	-	-	-
Krediet	17-12-2014;2	33.563	54-	14.164	-
	verschil met SAP	-12.813	-	-	-
Bijdrage derden		-18.350			
HOV Velsen	05-07-2010;43	63.950			
	27-06-2016;35	-13.950			
	12-12-2016;77	-13.000			
	verschil met SAP	-29.362			
	08-01-2019;9	-4.500			
Bijdrage derden		1.450			
		4.588	**32-**	**32.301**	**-**
HOV-05 HOV Fokkerweg-Schiphol Rijk					
Voorbereidingskrediet	23-09-2013;52	2.000	-	2.000	-
Krediet	01-11-2014;89	24.350	-	24.350	-
Verhoging krediet	19-05-2015;62	405	-	405	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	2.600	-	2.600	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	18.700	1.384	1.540	-
	30-09-2019;69	-4.500		-	-
Bijdrage derden		-25.360			
		18.195	**1.384**	**30.895**	**0**
HOV Aalsmeer -knooppunt Schiphol Zuid (HOVASZ)					
Gem Haarl'meer, Aalsmeer en Uithoorn					
Krediet	27-06-2016;35	29.099	4.279	6.281	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	6.507	-	-	-
Bijdrage derden		-32.078			
		3.528	**4.279**	**6.281**	**0**
halte Royal Flora Holland	*'verseon 1253669 31-10-2019	400	63	63	-
Uitrol productformule R-net	29-05-2018;39	2.914	125	852	-
Opdrachten Beleid	28-08-2018;50	4.800	720	720	-
Subtotaal (infastructurele openb.vervoer projecten)		**113.347**	**18.560**	**114.926**	**0**
TOTAAL		**1.104.319**	**85.876**	**1.663.553**	**1**

Specificatie kredieten PMO wegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van pro-vinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
x		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kredieten 2011 t/m 2013:									
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013		65.300	-5.262	60.038	-	-	-	-	**60.038**
Totaal prognose 2011 t/m 2013		63.546	-1.167	62.379	-	-	-	-	**62.379**
tekort ruimte krediet 2011 t/m 2013	*rectificaties*	**1.754**	**-4.095**	**-2.341**	-	-	-	-	**-2.341**
Kredieten 2012:									
omschrijving									
N502b-01 GO 9,20-11,24 incl. N503		nvt*		nvt*	2.951	-	-	2.951	
N232b-01 GO km 23,33 - 25,4, en km 29,4 - 33,15		nvt*		nvt*	5.233	-	-	5.233	
N244b-01 GO km 12,3 - 20,3		nvt*		nvt*	4.666	-	-	4.666	
N248b-01 GO km 3,55-18,70		nvt*		nvt*	6.009	-	16	6.025	
N249a-01 GO km 0,00-12,6		nvt*		nvt*	5.080	-	-	5.080	
N517a-01 GO km 0,05-1,83		nvt*		nvt*	704	-	-	704	
N207a/b-02 vervangen duikers bijdrage PMI		nvt*		nvt*	2.204	-	-	2.204	
N235a-01 GO km 0,03-8,1 incl busbaan		nvt*		nvt*	4.160	-	-	4.160	
N240a-01 GO km 7,0-10,0		nvt*		nvt*	-	-	-	-	
N241b-02 vervanging kunstwerk bijdrage aan PMI		nvt*		nvt*	200	-	-	200	
N245b-01 GO km 29,3-35,9		nvt*		nvt*	790	-	-	790	
N417a-01 GO km 8,9-10,8		nvt*		nvt*	451	1	47	499	

N509a-01 GO km 2,0-7,3		nvt*		nvt*	2.447	-	-	2.447	
N235a-03 GO km 0,03-8,1 incl busbaan fase 2		nvt*		nvt*	1.874	-	-	1.874	
						-	-	-	
						-	-	-	
N207a-01				nvt*		2.739	-	2.739	
N242b-02				nvt*		8.319	-	8.319	
N245a-01				nvt*		3.278	-	3.278	
Bouwrente vvW				nvt*		217	-	217	
				nvt*		-	-	-	
betrekking op deel niet gespecificeerd				nvt*		-	-	-	
Totaal kredieten 2012	*rectificaties*	***37.340***	***14.653***	***51.993***	***36.769***	***14.554***	***63***	***51.386***	***607***
Kredieten 2013:									
omschrijving									
N520a-01 GO km 0,05-5,17		nvt*		nvt*	1.915	-	-	1.915	
N511a-01 GO km 0,05 - 2,50		nvt*		nvt*	1.040	-	-	1.040	
N201b-02 GO km 35,9-40,43		nvt*		nvt*	889	-	-	889	
N232c-01 overdracht aan Amstelveen		nvt*		nvt*	650	-	-	650	
N236a-01 vervanging verhardingen		nvt*		nvt*	2.133	-	-	2.133	
N241a-01 bijdrage PMI		nvt*		nvt*	-	-	-	-	
N248a-01 bijdrage PMI		nvt*		nvt*	1.880	-	5	1.885	
N512a-01		nvt*		nvt*	1.221	-	-	1.221	
N521a-01 GO km 0,00-2,43		nvt*		nvt*	1.261	-	-	1.261	
Totaal kredieten 2013	*rectificaties*	***14.210***	***-6.164***	***8.046***	***10.989***	***-***	***5***	***10.994***	***-2.948***
Kredieten 2014:									
omschrijving									

N206a-01 GO km 36,09-37,00	850	0	850	767	-	-	767	83
N239b-01 GO	1.650	0	1.650	1.305	-	-	1.305	345
N244c-02 Bijdrage aan PMI	6.000	0	6.000	6.000	-	2	6.002	-2
N516a-02 vervangen KW 25b16	2.050	0	2.050	2.031	-	9	2.040	10
Totaal kredieten 2014	***10.550***	***-***	***10.550***	***10.103***	***-***	***11***	***10.114***	***436***
Kredieten 2015:								
omschrijving								
N200a-02 vervangen verharding Zeeweg	3.315	0	3.315	2.990	-	-	2.990	325
N203c-04 vervangen km 54,8-60,48	1.500	0	1.500	1.459	-	-	1.459	41
N302a-03 vervanging wegconstructie km 39,3 - 48,73	4.680	0	4.680	425	-	987	1.412	3.268
Totaal kredieten 2015 ***-***	***9.495***	***-***	***9.495***	***4.874***	***-***	***987***	***5.861***	***3.634***
Kredieten 2016:								
omschrijving								
N205b-03	670	0	670	460	1	5	466	204
N242Ld-01	350	0	350	212	-	1	213	137
N243a-03	700	0	700	408	-	-	408	292
N302a-01	1.070	0	1.070	1.081	-	-	1.081	-11
N506a-02	2.000	0	2.000	1.600	-	-	1.600	400
N507a-02	2.000	0	2.000	2.000	-	-	2.000	-
N236a-02	2.700	0	2.700	949	-	894	1.843	857
Totaal kredieten 2016	***9.490***	***-***	***9.490***	***6.710***	***1***	***900***	***7.611***	***1.879***
Kredieten 2017:								
omschrijving								
N240b-01	5.200	0	5.200	-	-	-	-	**5.200**
N520b-02	1.000	0	1.000	3	-	11	14	986
Totaal kredieten 2017	***6.200***	***-***	***6.200***	***3***	***-***	***11***	***14***	***6.186***

Kredieten 2018:									
omschrijving									
N231b-01	PS 30-09-2019;69 414KE en 4KE correctie 2017:60	4.714	-418	4.296	778	-	1.939	2.717	1.579
N243a-04		8.700	0	8.700	-	-	40	40	8.660
N247a-06	PS 18-11-2019:81	1.450	550	2.000	31	-	33	64	1.936
N240c-01		750	0	750	-	-	**35**	**35**	**715**
N247b-02		3.600	0	3.600	224	-3	182	403	3.197
Totaal kredieten 2018		***19.214***	***132***	***19.346***	***1.033***	***-3***	***2.229***	***3.259***	***16.087***
Kredieten 2019:									
N506a-03		3.700	0	3.700	232	-	163	395	3.305
N197a-01		0	0	-	-	-	-	-	-
N201c-03		1.430	0	1.430	-	-	-	-	1.430
N239a-03		2.090	0	2.090	-	-	**52**	**52**	2.038
N241b-03		10.850	0	10.850	-	-	-	-	10.850
N247a-03	PS 18-11-2019:81	1.500	100	1.600	41	-	44	85	1.515
N244a-01	PS 18-11-2019:81		480	480		-	-	-	480
N243a-04	PS 18-11-2019:81		600	600		-	-	-	600
Totaal kredieten 2019		***19.570***	***1.180***	***20.750***	***273***	***-***	***259***	***532***	***20.218***
		126.069	***9.801***	***135.870***	***70.754***	***14.552***	***4.465***	***89.771***	***46.099***

** In de jaren tot 2014 werd een totaalkrediet aangevraagd dat verder niet werd opgedeeld naar onderliggende projecten.*
Vanaf 2014 worden kredieten per project aangevraagd waardoor tevens de besteding per project inzichtelijk wordt.

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van pro-vinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
Kredieten 2014: kunstwerken									
omschrijving									
N203 Brug Krommenie A-01 vervangen 19D03		zie B-01		zie B-01					
N203 Brug Krommenie B-01 vervangen 19D04		17.525	0	17.525	8.046	-	526	8.572	8.953
K20/10/09 Leeghwaterbrug A-02 vervanging	PS 30-09-2019;69	10.100	1.400	11.500	4.622	14	4.885	9.521	1.979
Totaal kredieten 2014		***27.625***	***1.400***	***29.025***	***12.668***	***14***	***5.411***	***18.093***	***10.932***
Kredieten 2015: kunstwerken									
omschrijving									
K19w Cruquiusbrug A verv best. En aanbru	PS 30-09-2019;69	4.400	5.400	9.800	964	1	226	1.191	8.609
Totaal kredieten 2015		***4.400***	***5.400***	***9.800***	***964***	***1***	***226***	***1.191***	***8.609***
Kredieten 2016: kunstwerken									
omschrijving									
K09 Beatrixbrug 19D19	PS 30-09-2019;69	12.700	-3.145	9.555	3.267	-1	4.702	7.968	1.587
K17 Brug Ouderkerk	PS 30-09-2019;69	6.500	10.370	16.870	5.052	-	3.089	8.141	8.729
Totaal kredieten 2016		***19.200***	***7.225***	***26.425***	***8.319***	***-1***	***7.791***	***16.109***	***10.316***
kredieten 2017: kunstwerken									
omschrijving									
K20m Kogerpolderbrug-03	PS 30-09-2019;69	5.700	2.000	7.700	2.000	-	3.664	5.664	2.036
K20N Stolperbasculebrug		11.600	0	11.600	-	-	**54**	**54**	11.546
Totaal kredieten 2017		***17.300***	***2.000***	***19.300***	***2.000***	***-***	***3.718***	***5.718***	***13.582***
kredieten 2018 kunstwerken									
omschrijving									
N248b Waardbrug 14G11		-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal kredieten 2018		-	-	-	-	-	-	-	-

kredieten 2019 kunstwerken								
N248b Schagerbrug A 14G14	4.600	0	4.600	-	-	-	-	4.600
K1 Zijperbrug 14D30	4.600	0	4.600	-	-	-	-	4.600
Totaal kredieten 2019	**9.200**	**0**	**9.200**	**0**	**0**	**-**	**-**	**9.200**
Totaal kredieten kunstwerken	**77.725**	**16.025**	**93.750**	**23.951**	**14**	**17.146**	**41.111**	**52.639**
Totaal krediet wegen	**203.794**	**25.826**	**229.620**	**94.705**	**14.566**	**21.611**	**130.882**	**98.738**

5.2.2.3 Specificatie kredieten PMO vaarwegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kredieten 2011 t/m 2014 oevers									
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013	*rectificatie*	25.500	-1.039	24.461	25.497	-	-	25.497	-1.036
K17a-02 [05.8680-1002]	*rectificatie*		200	200		36	-	36	164
Ruimte krediet 2011 t/m 2014 oevers	*rectificatie*	**25.500**	**-839**	**24.661**	**25.497**	**36**	**-**	**25.533**	**-872**
Kredieten 2015: oevers									
omschrijving									
K20N-c-01 NHK vervanging oevers Noord km 65,45-68,0		3.500	0	3.500	3.356	-	278	3.634	-134
K4/5/6-c vervanging vwv 19	*SAP jr 2019 (PS 2017;75)*	4.500	428	4.928	1.619	1	2.055	3.675	1.253
K2/K3 vervangingen vwv 15	*rectificatie*	11.800	-100	11.700	8.012	-	413	8.425	3.275
Totaal kredieten 2015 oevers		***19.800***	***328***	***20.128***	***12.987***	***1***	***2.746***	***15.734***	***4.394***
Kredieten 2016: oevers									
omschrijving									
K4/5/6c vaarwegvak 20	PS 18-11-2019:81	14.250	-6.250	8.000	709	-	1.369	2.078	5.922
Totaal kredieten 2016 oevers		***14.250***	***-6.250***	***8.000***	***709***	***-***	***1.369***	***2.078***	***5.922***
kredieten 2017									
omschrijving									
K4/5/6a vaarwegvak 18		7.300	0	7.300	396	-25	848	1.219	6.081
K7/8 vaarwegvak 21		4.800	0		315				

				4.800		-10	279	584	4.216
K20/10/09a-01 vaarwegvak 6		840	0		0				
				840		-	-	-	840
Totaal kredieten 2017			***-***	***12.940***		***-***			
		12.940			***711***	***35***	***1.127***	***1.803***	***11.137***
kredieten 2018 oevers									
omschrijving									
K20a-01 vaarwegvak 5	PS 18-11-2019:81	2.040	1.360		0				
				3.400		-	-	-	3.400
K20/10/09b-01 vaarwegvak 7		2.800	0		0				
				2.800		-	2	2	2.798
Totaal kredieten 2018			***1.360***	***6.200***	***-***	***-***			
		4.840					***2***	***2***	***6.198***
kredieten 2019 oevers									
omschrijving									
K9-01 vaarwegvak 8	PS 18-11-2019:81	0	840		0				
				840		-	5	5	835
K20m-a-01 vaarwegvak 10		0	0	-	0				
						-	-	-	-
K20Na-01 vaarwegvak 4	PS 18-11-2019:81	0	1.500		0				
				1.500		-	1	1	1.499
K20Zb-01 vaarwegvak 11		0	0	-	0				
						-	-	-	-
K18a-01, vaarwegvak 16, Westfriese Vaart; splitsing Waardkanaal	PS 18-11-2019:81		1.685						
				1.685		-	31	31	1.654
K18b-01, vaarwegvak 17, Westfriese Vaart, zijsloot bij km. 7,8 - Medemblik	PS 18-11-2019:81		4.400						
				4.400		-	89	89	4.311
K20a-02, vaarwegvak 5, Noordhollandsch Kanaal: Omval - Alkmaar Noord	PS 18-11-2019:81		1.600						
				1.600		-	2	2	1.598
nnb			0	-					
						-	-	-	-
nnb			0	-					
						-	-	-	-
nnb			0	-					
						-	-	-	-
nnb			0	-					
						-	-	-	-
nnb			0	-					
						-	-	-	-
nnb			0	-					

						-	-	-	-
		-	*10.025*	*10.025*	-	-	*128*	*128*	*9.897*
Totaal kredieten oevers		**77.330**	**4.624**	**81.954**	**39.904**	**2**	**5.372**	**45.278**	**36.676**

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
kredieten 2017: kunstwerken									
omschrijving									
K20N KVVS Kolkwand		11.600	0	11.600	768	-5	444	1.207	10.393
Totaal kredieten kunstwerken		**11.600**	**-**	**11.600**	**768**	**-5**	**444**	**1.207**	**10.393**
Totaal kredieten Vaarwegen		**88.930**	**4.624**	**93.554**	**40.672**	**-3**	**5.816**	**46.485**	**47.069**

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Vlottende Activa

5	Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	31-12-2019	31-12-2018
		x € 1.000	x € 1.000
	Vorderingen op openbare lichamen		
	Te vorderen omzetbelasting	58.841	65.447
	Te vorderen Vennootschapsbelasting	99	0
	Motorrijtuigenbelasting	18.560	16.959
	Nog te ontvangen Provincies	377	730
	Nog te ontvangen Rijksoverheid	150	0
	Nog te vorderen Gemeenten	3.819	14.550
	Overige nog te ontvangen	1.495	1.027
		83.341	98.713
	Uitzettingen in 's-Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	311.592	390.591
	Rekening-courant verhouding met niet-financiele instellingen (Groenfonds)	4.202	2.251
	Overige vorderingen		
	Debiteuren	2.697	1.506
	Te vorderen rente per 31 december van de verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen	5	7
	Te vorderen leges, boete en dwangsom	327	2.786
	Te vorderen detacheringskosten	429	496
	Te vorderen verkoop grond en onroerend goed	1.088	680
	Overige posten	81	564
		4.627	6.039
	Totaal uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	403.762	497.594

Toelichting

De afname van het bedrag aan vorderingen met ruim € 93,6 mln. wordt verklaard door de afname van de uitzettingen in 's-Rijksschatkist met € 79 mln, deze afname wordt onder andere veroorzaakt door het investeringsvolume in 2019. Daarnaast is er een vordering groot € 11 mln die in 2018 open stond in 2019 ontvangen.

Liquide middelen

De provincie NH heeft alle bankrekeningen van de huisbankier ABNAMRO en de BNG in het stelsel van het schatkistbankieren. Dat betekent dat dagelijks alle saldi worden afgeroomd of aangevuld naar € 0,00.

Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2019			
(1)	**Drempelbedrag**	**5651**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**161**	**161**	**202**	**161**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	5.489	5.489	5.448	5.489
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag			
		Verslagjaar	
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	1.450.295	
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000	
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	950.295	
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	5651	

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	14.507	14.664	18.605	14.834
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	161	202	161

Overlopende activa

Het saldo van de overlopende activa is toegenomen met ruim € 0,18 mln. met name door de toename van de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

Nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen:

Nog te ontvangen voorschotbedragen voor doeluitkeringen	Saldo 31-12-2018	Correctie voorgaand jaar	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
EU					
Rijk					
RSL 2017	1.776	-		1.776	-
Overige Nederlandse overheidsorganen					
Groenfonds	-	133	550	-	683
Totaal	**1.776**	**133**	**550**	**1.776**	**683**

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen:	**31-12-2019**	**31-12-2018**
	x € 1.000	x € 1.000
Overige voorschotten	500	500
Nog te ontvangen bedragen	27.084	29.032
Overige vooruitbetaalde bedragen	1.022	281
	28.606	29.813

Passiva

Eigen vermogen - Reserves

Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

Naam van de reserve (x € 1.000)	Stand per 01-01-19	Resultaat-bestemming 2018	Toevoegingen Stortingen	Toevoegingen Wegens overheveling van middelen	Onttrekkingen Bestedingen	Onttrekkingen Wegens overheveling van middelen	Onttrekkingen Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	Stand per 31-12-19
Algemene reserves								
Algemene reserve	123.980	14.048	28.592	615	85.937	-	-	81.298
Totaal algemene reserves (a)	**123.980**	**14.048**	**28.592**	**615**	**85.937**	**-**	**-**	**81.298**
Bestemmingsreserves								
Programma 1 Openbaar Bestuur								
Cofinanciering Europese projecten	8.082	-	-	-	2.311	-	-	5.771
Programma 2 Bereikbaarheid								
Mobiliteitsbeleid	-	-	230	4.133	363	219	64	3.717
Fietsinfrastructuur*	25.455	-	-	-	-	25.455	-	-
OLV-Greenport*	11.291	-	-	-	-	11.291	-	-
Zuidas en Zeepoort*	59.391	-	-	-	-	59.391	-	-
Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid Door Derden	-	-	29.317	150.997	19.254	-	-	161.060
Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	-	-	21.458	257.209	720	31.889	-	246.058
Groot Onderhoud Wegen	33.521	-	18.596	1.750	13.359	15.677	1.039	23.792
Investeringen Kunstwerken	-	-	1.300	12.226	-	6.148	-	7.378
Groot Onderhoud Vaarwegen	10.949	-	159	484	2.180	1.780	2.396	5.236
Innovatieprojecten SolaRoad*	1.992	-	-	-	-	1.992	-	-
Innovatieprojecten Mobiliteit	-	600	10.171	15.029	4.027	-	373	21.400
Openbaar Vervoer Projecten	36.800	-	51.451	1.735	48.611	22.050	-	19.325
Programma 3 Water								
Meekoppelkansen bij Dijkverst. en Kustontw.	14.606	1.238	3.900	9.167	781	-	-	28.130
Waterrecreatie	4.190	-	1.551	1.276	2.127	-	-	4.890

Programma 4 Milieu								
Bodemsanering	24.873	-	4.923	-	2.379	-	571	26.846
Energietransitie	-	-	9.995	15.121	2.908	-	-	22.208
Circulaire economie	-	-	204	948	465	-	-	687
Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	-	-	1.981	7.364	7.952	-	-	1.393
Programma 5 Ruimte								
OV Knooppunten	-	-	4.473	8.376	5.700	-	-	7.149
Ontwikkeling Havencomplexen	6.751	-	1.552	1.493	92	-	-	9.704
Ruimtelijke Ontwikkeling	-	-	1.000	6.390	2.000	-	50	5.340
Herstructurering bedrijventerreinen	2.167	1.000	3.500	-	2.635	-	-	4.032
MKB Innovatie-Instrumenten	-	-	4.081	11.474	6.485	-	240	8.830
Duurzame Landbouw	-	-	-	6.926	4.418	-	-	2.508
Europese Landbouwprojecten	3.283	-	250	-	1.900	-	-	1.633
Woonbeleid	-	-	236	6.369	697	-	-	5.908
Woningbouw	-	-	4.715	7.585	100	-	38	12.162
Investeringsimpuls Duurzame Zee	1.493	-	-	-	523-	1.493	-	523
Leefbaarheidsfonds Schiphol	10.000	-	-	-	10.000	-	-	-
Programma 6 Groen								
Groen	70.680	15.481	31.154	11.546	13.996	18.540	-	96.325
Groene Uitweg	35.978	-	99	30	5.976	3.610	-	26.521
Oostelijke Vechtplassen (OVP)	8.276	-	-	17.453	1.632	7.978	-	16.119
Cofinanciering Waddenzee	3.641	-	951	-	1.271	-	-	3.321
Programma 7 Cultuur en Erfgoed								
Monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	4.639	-	6.402	423	5.629	-	651	5.184
SvA/NHW Werelderfgoed	-	-	-	8.006	635	-	-	7.371
Programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering								

Vervanging ICT-Apparatuur*	1.355	-	-	-	-	1.355	-	-
Organisatieveranderingen*	968	-	-	-	-	968	-	-
Bedrijfsvoering	4.005	-	3.026	2.323	4.080	-	-	5.274
Huisvesting	15.245	-	-	-	762	-	-	14.483
GO-Gelden	3.232	-	-	-	194	-	-	3.038
UNA*	1.740	-	-	-	-	1.740	-	-
EXIN-H*	57.924	-	-	-	-	57.924	-	-
TWIN-H*	152.544	-	-	-	-	152.544	-	-
Actieprogramma 2010*	27.325	-	-	-	-	27.325	-	-
Infrastructuur*	94.492	21.000	-	-	-	115.492	-	-
Programma Water als Economische Drager*	2.276	-	-	-	-	2.276	-	-
Werkgelegenheid en Economie*	25.224	-	-	-	-	25.224	-	-
Stedelijke Vernieuwing*	305	-	-	-	-	-	305	-
Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder*	5.340	-	-	-	-	5.340	-	-
Reserves ter dekking van kapitaallasten								
Kapitaallasten Groen (Progr. 6)	2.605	-	-	1.088	67	-	-	3.626
Kapitaallasten Wegen (Progr. 2)	104.834	-	-	13.346	457	85	-	117.638
Kapitaallasten OV (Progr. 2)	25.838	-	-	10.796	95	-	-	36.539
Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 2)	240	-	-	40-	-	-	-	200
Dekking kapitaallasten VIK (Progr. 2)	11.907	-	-	6.148	120	-	-	17.935
Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 5)	560	-	-	-	140	-	-	420
Totaal bestemmingsreserves	**916.017**	**39.319**	**216.675**	**597.171**	**175.995**	**597.786**	**5.727**	**989.674**
Totaal reserves(a + b)	**1.039.997**	**53.367**	**245.267**	**597.786**	**261.932**	**597.786**	**5.727**	**1.070.972**
Resultaat 2019								35.634
Totaal eigen vermogen								1.106.606

**Deze reserves worden in 2019 opgeheven.*

Algemene reserve

Doel:
De Algemene Reserve vormt een buffer voor financiële tegenvallers van een omvang die niet uit de algemene dekkingsmiddelen zijn op te vangen.

Stortingen:
In 2019 is er € 29,2 mln. gestort in de Algemene reserve. Het betreft de volgende toevoegingen:

- € 6,0 mln.: Storting conform kadebrief 2020. Om de begroting meerjarig sluitend te maken wordt een deel van het begrote resultaat 2019 ingezet om het tekort in de jaren 2020 en 2021 te dekken.
- € 13,5 mln. Storting conform derde begrotingswijziging 2019. Bij het opstellen van het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' is rekening gehouden met het positieve begrotingssaldo bij de derde begrotingswijziging. Dit is gestort in de algemene reserve en wordt in de komende jaren onttrokken ten behoeve van de uitvoering van het coalitieakkoord.
- € 7,2 mln.: Storting van het bedrag aan uitgestelde intenties conform laatste begrotingswijziging 2019
- € 1,2 mln. Storting van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds als conform laatste begrotingswijziging 2019.. Deze storting vloeit voort uit het herstelplan van de algemene reserve (zie voordracht begroting 2019). De inkomsten vielen € 2,7 mln. lager uit dan waar rekening mee is gehouden in het herstelplan.
- € 0,7 mln: Storting van de middelen ten behoeve van het fonds herbestemming vanuit het coalitieakkoord 2015-2019. Omdat een lening is verstrekt worden de beschikbare middelen in de algemene reserve gestort.
- € 0,6 mln. Vanuit de afwikkeling herschikking reserves wordt dit bedrag conform derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de algemene reserve.

Onttrekkingen:
In 2019 is er € 85,9 mln. onttrokken aan de algemene reserve.

- € 52,5 mln. Betreft de onttrekking conform begroting van middelen die in voorgaande jaren in de algemene reserve zijn gestort ter dekking van uitgaven in 2019.
- € 15,4 mln. Betreft de onttrekking van de middelen die in 2018 zijn gestort in de algemene reserve ten behoeve van de uitgestelde intenties waarvoor de besteding in 2019 plaatsvond
- € 17,5 mln. Betreft de onttrekking ter dekking van de verliesvoorziening derde tranche Pallas conform derde begrotingswijziging 2019
- € 0,4 mln. Betreft de onttrekking van decentralisatieuitkeringen die in 2018 zijn gestort in de algemene reserve. € 0,1 mln. voor aanpak problematiek vakantieparken en € 0,3 mln voor Smart HUB industrie.

Stand:

Conform financieel beleid van de provincie moet de omvang van de Algemene Reserve tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen bedragen, met een minimum gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat berekend is voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

De structurele algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de uitkering uit het provinciefonds (exclusief voormalig BDU middelen), de opcenten motorrijtuigenbelasting, het renteresultaat en de dividenduitkeringen.

De omvang van de structurele algemene dekkingsmiddelen per ultimo 2019 bedraagt € 351,8 miljoen; 25% hiervan is € 87,9 miljoen.

De omvang van de berekende risico's is € 19,0 miljoen voor het komende jaar en € 27,3 miljoen voor 4 jaar.

Op basis hiervan kan afgeleid worden dat de minimale omvang van de Algemene reserve € 87,9 miljoen moet zijn. Het saldo van de Algemene reserve ultimo 2019 bedraagt €81,3 miljoen. Per saldo zorgt dit voor een tekort in de algemene reserve van €6,6 miljoen ultimo 2019. Hierbij dient opgemerkt te worden dat voorgesteld is om uit het resultaat over 2019 nog een bedrag van €2,9 miljoen te storten en daarnaast een bedrag van €6,6 miljoen ten behoeve van de Uitgestelde intenties. Hierdoor zal het tekort omslaan in een overschot op 1 januari 2020 van €2,9 miljoen.

Toelichting bestemmingsreserves

	Reserve Cofinanciering Europese projecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut 'met verstand' optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.
Bestedingsplan	Bestedingsplan
Operationeel doel	1.4.2
Toelichting stortingen	n.v.t.
Toelichting onttrekkingen	Aan de reserve zijn middelen onttrokken voor subsidieverlening Kansen voor West 2 € 2.119.000 bijdrage aan de managementautoriteit € 191.000
Toelichting stand	De in de reserve beschikbare middelen per eind 2019 zijn bestemd voor Cofinanciering Europese EFRO-programma's Noord-Holland. Voor Kansen voor West 2 is voor 2020 een subsidieplafond van € 1 miljoen vastgesteld en voor Interreg A en B € 500.000. Daarnaast zullen nog subsidies worden verleend op grond van de voor 2018 en 2019 vastgestelde subsidieplafonds tot ca. € 1,3 miljoen. Deze subsidies zijn nog niet verleend omdat eerst de Europese subsidie moet zijn verleend voordat Noord-Holland een subsidie cofinanciering kan verlenen. Daarnaast worden de kosten die de managementautoriteit in rekening brengt ten laste van de reserve gebracht. Het restant in de reserve blijft beschikbaar voor komende jaren.

	Reserve Mobiliteitsbeleid
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In het jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, het goederenvervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit, waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, en mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.1
Toelichting stortingen	In 2019 is er € 230.000 gestort en € 4,1 mijoen overgeheveld vanuit diverse reserves (verwerkt bij de Derde begrotingswijziging 2019). Daarnaast is er € 219.000 aan middelen overgeheveld naar de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 362.000 aan de reserve onttrokken (waarvan € 242.000 ter deking van capaciteitskosten) Dit bedrag is besteed aan onder meer: Algemene Verkeers- en vervoerplannen (€ 116.000); Mobiliteitsbeleid 2050 (€ 55.000); Hyperloop (€ 49.000) en Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid € 121.000). Daarnaast is er € 64.500 vrijgevallen ter dekking van (extra) uitgaven Platform Bereikbaarheid Metropool Amsterdam (PBMA) – Coördinatie op het Spoor. Ten slotte is € 219.000 overgeheveld naar de reserve Innovatieve projecten Mobiliteit voor Gebiedsgerichte Uitvoering (GGU) Zuid-Kennemerland.

Toelichting stand	Per 31 december 2019 is er nog € 3,7 miljoen beschikbaar dat in deze coalitieperiode (2020-2023) onder meer zal worden ingezet voor programma Verkeersveiligheid, algemene verkeer- en vervoerstudies en programma Snel & Duurzaam.

	Reserve Fietsinfrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Uitvoeren van de Impuls Fietsmaatregelen ten behoeve van het oplossen van knelpunten.
Instellingsbesluit	Najaarsnota 2008 d.d. 17 november 2008, voordracht 854. Zomernota 2011 d.d. 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 25,5 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 0,6 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 6,6 mln: Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden • € 18,2 mln: Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve OLV Greenport
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Op basis van motie M4-8 (Begroting 2011) is voorzien in een provinciale bijdrage aan de realisatie van de ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport-Aalsmeer.
Instellingsbesluit	Zomernota 2012, vastgesteld door PS op 24 september 2012, punt 9 bij voordracht 67. Laatste begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 11,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 0,1 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 9,8 mln: Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden • € 1,4 mln. Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Zuidas en Zeepoort
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de bestemmingsreserve is om een bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van de projecten Zuidas Amsterdam en Zeeport IJmuiden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70. Laatste Begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 59,4 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden.

Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van Mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv. op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Onder dit doel valt de subsidieregeling kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer. Verder valt hieronder de jaarlijkse storting die we ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de ov terminal in de Zuidas en de stortingen die we voor de OLV Greenport doen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.2
Toelichting stortingen	In 2019 is 29,3 miljoen in de reserve gestort, waaronder voor Zuidas OV-terminal € 11,5 miljoen OLV Greenport Aalsmeer € 3 miljoen, Fietsinfrastructuur € 1,8 miljoen, Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid € 1,2 miljoen, Omrijkosten OV-concessiehouders € 400.000, Kleine infrastructuur € 10,9 miljoen en Bereikbaarheid Kust Zuid-Kennemerland € 500.000. Daarnaast is er voor € 151 miljoen vanuit diverse reserves overgeheveld (verwerkt bij Derde Begrotingswijziging 2019).
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 19,3 miljoen onttrokken aan de reserve voor bijdragen projecten, te weten: € 16 miljoen weginfrastructuur (waaronder Kleine infrastructuur € 5,6 miljoen en € 9,9 miljoen OLV Greenport Aalsmeer), € 1,5 miljoen Fiets, € 0,4 miljoen Openbaar Vervoer en € 1,3 miljoen Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid.
Toelichting stand	Per 31 december 2019 is er nog € 156,6 miljoen. Dat zal onder meer zal worden besteed aan Kleine infrastructuur, incidentele subsidie Zaanbrug, Actieprogramma Fiets, OV SAAL (Schiphol Amsterdam Almere Lelystad), Zuidas OV-terminal, Investeringsagenda doorstroming Ov.

	Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren infrastructuur en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarig programma Mobiliteit of separate krediet besluiten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	In 2019 is € 21,4 miljoen gestort te weten voor Westfrisiaweg € 11,76 miljoen, Bereikbaarheid Haarlemmermeer Bollenstreek – Duinpolderweg € 4,6 miljoen Extra investeringen PMI € 4,3 miljoen, Bijdrage VRA Verbinding A8-A9 € 553.000 en Duurzaamheid Fiets € 200.000. Daarnaast is er vanuit diverse reserves € 257 miljoen overgeheveld (verwerkt bij Derde begrotingswijziging 2019). Tenslotte is er € 85.000 overgeheveld vanuit de reserve Kapitaallasten Wegen.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 720.000 aan uitgaven onttrokken (waarvan € 138.000 aan capaciteitskosten), waaronder € 461.000 studiekosten Verbinding A8-A9, 114.000 Investeringspakket Bereikbaarheid (IPB) Alkmaar en € 145.000 HOV Noordwijk. Daarnaast is er € 31,9 miljoen naar andere reserves overgeheveld, waarvan € 13,3 miljoen naar de reserve Kapitaallasten Wegen, € 10,8 miljoen naar de reserve Kapitaallasten Openbaar Vervoer en € 7,7 miljoen naar de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.
Toelichting stand	Per 31-12-2019 is er € 246 miljoen beschikbaar onder meer voor studiekosten PMI-projecten, Verbinding A8-a9 en HOV Noordwijk en investeringsbijdragen wegenprojecten (waaronder Bereikbaarheid Haarlemmermeer – Bollenstreek /Duinpolderweg, Verbinding A8-A9, Westfrisiaweg), fietsinfrastructuur (Oplossen fietsknelpunten) en OV-infrastructuur (HOV in 't Gooi).

	Reserve Groot Onderhoud Wegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.2
Toelichting stortingen	In 2019 zijn, conform begroting, de volgende bedragen in deze reserve gestort: · Normbedrag variabel onderhoud € 18.210.000 · Extra storting conform kaderbrief 2019 € 386.000 · Overheveling vanuit reserve groot onderhoud vaarwegen € 1.750.000
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: · Uitgaven variabel onderhoud wegen (inclusief capaciteitskosten) € 13.869.592 · Overheveling naar reserve Investeringen Kunstwerken conform begroting € 12.226.000 · Overheveling naar reserve Provinciale infrastructuur conform begroting € 3.451.000 · Vrijval reserve ter dekking van de capaciteitskosten € 1.039.000
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud wegen.

	Reserve Investeringen Kunstwerken
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Realiseren van investeringen in kunstwerken.
Instellingsbesluit	Derde begrotingswijziging 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.2
Toelichting stortingen	In 2019 zijn de volgende bedragen, conform begroting, in deze reserve gestort: · Machinerichtlijn € 1.300.000 · Overheveling vanuit de reserve groot onderhoud wegen €12.226.000
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: · 24 uurs centrale afstandbediening bruggen en sluizen € 3.755.945; · Machinerichtlijn € 2.080.198; · vervangingsinvestering kunstwerken € 314.135;
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud vaarwegen.

	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.3
Toelichting stortingen	In 2019 zijn de volgende bedragen in deze reserve gestort: - Normbedrag variabel onderhoud € 159.000 - Afwikkeling eindsaldo rserve TWIN-H € 484.135
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: - Uitgaven variabel onderhoud vaarwegen (inclusief externe capaciteitskosten) € 2.440.168; - Overheveling naar reserve Groot onderhoud wegen € 1.750.000 confrom begroting; - Overheveling naar reserve Ontwikkeling Provincie Infrastructuur € 70.000 confrom begroting; - Vrijval ten gunst van de exploitatie conform begroting € 2.396.000;
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud vaarwegen.

	Reserve Innovatieprojecten SolaRoad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Innovatie ten behoeve van de verbreding van het SolaRoad. In de loop van het derde kwartaal 2016 zal in een cash flow voor de ontwikkeling van SolaRoad, periode 2015-2019, worden voorzien.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.4.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 1,9 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, zoals Smart Mobility, Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales en SolaRoad.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.4.2
Toelichting stortingen	Toevoegingen aan de de reserve innovatieprojecten mobiliteit: - Besluit resultaatbestemming 2018 € 600.000; - Storting in reserve conform begroting van € 9.997.000; - Bijdrage Provincie Utrecht I-centrale van € 127.000; - Bijdrage Vakbond Beheer & Bouw NEN 1e en 2e fase € 47.300; - Overheveling reserves conform begroting € 15.028.824
Toelichting onttrekkingen	In het kader van innovatieve mobiliteitsprojecten is ondermeer onttrokken: - Smart Mobility € 2.369.386 - I-Centrale € 841.299 - SolaRoad € 568.011 - Verduurzaming infrastructuur € 251.087 - Vrijval reserve ter dekking van de externe capaciteitskosten € 373.000
Toelichting stand	De stand van de reserve bedraagt € 21, 4 mln. Deze middelen worden ingezet ter dekking van toekomstige uitgaven aan de innovatieve projecten Mobiliteit.

	Reserve Openbaar Vervoer Projecten
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.5.1
Toelichting stortingen	Er is € 51,41 miljoen gestort in de reserves voor de exploitatie voor de OV concessies. Daarnaast is er € 1,74 miljoen overgeheveld vanuit een andere reserve door de nieuwe begrotingsopzet 2019. Het betreft een bedrag voor de vervanging van de buurtbussen.

Toelichting onttrekkingen	Er is € 22 miljoen overgeheveld vanuit de reserve Openbaar vervoer projecten naar andere reserves binnen het programma Bereikbaarheid naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019. Daarnaast is er € 48 miljoen besteed aan het openbaar vervoer: - Ov visie: € 139.000 - Exploitatiekosten OV: € 46,6 miljoen - Aanbestedings- en advieskosten: € 156.000 - EHOV kit: € 285.000 - Bonus/maluskosten: € 397.000 - Overige kosten zoals kleine halterepreatiewerkzaamheden, buurtbussen, lidmaatschappen e.d. (circa € 400.000)
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 19,9 miljoen. Het betreft geld voor de OV visie (restant is circa € 5 miljoen), het ZE maken van de concessie Gooi & Vechtstreek (€ 7 miljoen), investeren in knooppunten binnen de concessie Gooi & Vechtstreek (€ 2 miljoen), verbeteren van de ketenreis (€ 1,3 miljoen), de EHOV-kit (€ 1,7 miljoen), de inzet van opgelegd boetegeld (€ 1,5 miljoen), en overige activiteiten zoals de bonus/maluspot, kleine reperatiewerkzaamheden, de pilot Lijn 244 Haarlem-Amsterdam.

	Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten en kustontwikkeling. Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.1.2
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 zijn de reserves Actieprogramma 2010 en TWIN-H opgeheven. De restanten in die reserves met als bestemming 'meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling' zijn overgeheveld naar deze reserve (€ 9,2 miljoen). Daarnaast zijn het laatste deel van de bij het Coalitieakkoord 2015-2019 beschikbaar gestelde € 15 miljoen (€ 3.750.000 in 2019) en een van Rijkswaterstaat ontvangen bijdrage van € 150.000 in het project Ecologische maatregelen Markermeer gestort.
Toelichting onttrekkingen	Er zijn onttrekkingen gedaan voor: -Subsidieverlening buiten uitvoeringsregeling voor Meekoppelkansen bij de dijkversterking Marken (€ 492.000) - bijdrage aan het programmbureau De Nieuwe Afsluitdijk (€ 175.000) en - proceskosten (€ 121.000)
Toelichting stand	De resterende midddlen in de reserve zullen worden ingezet voor: - Meekoppelkansen bij de versterking van Markermeerdijken - Overige meekoppelkansen bij dijkversterkingen - Kust op kracht / identiteit kustplaatsen (afronding) - Ecologische maatregelen Markermeer

	Reserve Waterrecreatie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.2.1
Toelichting stortingen	Er is € 1,55 miljoen gestort in de reserve Waterrecreatie conform het coalitieakkoord 2015-2019. Daarnaast is er € 1,28 miljoen overgeheveld vanuit andere reserves naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019.

Toelichting onttrekkingen	Er is € 2,13 miljoen uitgegeven aan waterrecreaie vanuit de reserve. De middelen zijn met name besteed aan quapunctuurpunten en meekoppelkansen (€ 1,2 miljoen), onderzoek naar zwemwaterlocaties (€ 2.000), uitvoeringsregeling subsidie recreatief personenvervoer over water Noord-Holland (€ 0,5 miljoen), het uitvoeren van de uitvoeringsregeling Water als Economische drager (€ 175.000), de waterplantenaanpak (€ 101.000) en proceskosten van het programma.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 4,9 miljoen. Jaarlijks wordt er een waterrecreatie verdelingsvoorstel voorgelegd voor het besteden van de middelen het betreffende jaar.

	Reserve Bodemsanering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.1.3
Toelichting stortingen	In deze reserve hebben de volgende stortingen plaatsgevonden: · Bijdrage PNH € 4.397.155; · Afkoopsom Hanepoel € 339.174; · Afkoopsom Dammerweg € 186.500;
Toelichting onttrekkingen	In 2019 hebben de onderstaande onttrekkingen plaatsgevonden uit de reserve: · Uitgaven bodembeheer taken € 3.215.632; · Subsidies ten behoeve van bodembeheer € 163.095; · Subsidie beschikking "Twisker Ringvaart" ingetrokken negatief € 1.000.000; € 571.000 betreft een overheveling conform laatste begrotingswijziging.
Toelichting stand	De stand van de reserve per 31-12-2019 bedraagt € 26,8 mln. Deze middelen worden ingezet ter dekking van toekomstige bodemsaneringskosten.

	Reserve Energietransitie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.2.1
Toelichting stortingen	Bij de Kaderbrief is € 10,83 miljoen extra beschikbaar gesteld voor energietransitie in vervolg motie 110. Hiervan is € 9,995 miljoen gestort in de reserve Energietransitie van waaruit de bestedingen in 2019 en 2020 verricht worden. Ook is € 50.000 gestort in de reserve voor het energieneutraal maken van de organisatie vanuit het nieuwe Coalitieakkoord. Daarnaast is € 15,1 miljoen overgeheveld vanuit andere reserves als gevolg van de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 2,9 miljoen uitgegeven aan energietransitie vanuit de reserve. Er zijn onder andere middelen besteed aan Investa (€ 960.000), het energieneutraal maken van de eigen organisaite (€ 51.000), buiten uitvoeringsregeling voor schooldakrevoluatie (€ 120.000) geothermie (€ 75.000), CO2 project (€ 700.000), klimaatadaptatie (€ 307.000) en warmtenetten (€ 662.000).
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 22,2 miljoen. In de uitvoeringsparagraaf wordt per jaar aangegeven waaraan de middelen besteed worden.

	Reserve Circulaire Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie "We maken het rond" uit 2017
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.2.2
Toelichting stortingen	In 2019 heeft er nog een storting van € 204.000 plaatsgevonden voor Circulaire economie. Daarnaast is er € 948.000 overgeheveld vanuit andere reserves naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven aan circulaire economie vanuit de reserve waren in 2019 € 397.000. Dit was het tweede volle jaar van uitvoering van de Actieagenda waar langs de zes creatiesporen activiteiten zijn uitgevoerd.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 755.000. De actieagenda wordt in 2020 afgerond waarbij tevens gewerkt wordt aan een vervolg van het actieprogramma.

	Reserve Verduurzaming bestaande Woningvoorraad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (juli 2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.2.3
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 is de reserves Actieprogramma 2010 opgeheven. De restanten in die reserve met als bestemming 'verduurzaming bestaande woningvoorraad' zijn overgeheveld naar deze reserve (€ 7,4 miljoen). Daarnaast is het laatste deel van de bij het Coalitieakkoord 2015-2019 beschikbaar gestelde middelen in de reserve gestort (€ 1,9 miljoen).
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn middelen uit de reserve ingezet voor subsidieverlening op grond van de uitvoeringsregelingen: - regionaal energiebesparingsprogramma Noord-Holland € 7 miljoen - subsidie duurzaamheidsinitiatieven burgercollectieven Noord-Holland 2018, € 405.000 - subsidie innovatieve financiering duurzaamheidsmaatregelen woningen Noord-Holland 2018, € 197.000 Ook zijn twee subsidies buiten uuitvoeringsregeling van ieder € 50.000 voor integratie woningadviestool in website energieloket aan Duurzaam Bouwloket en aan Green Home. Ook is opdracht verleend aan TNO voor doorontwikkeling van de HuisScan (€ 203.000) en aan het servicepunt Duurzame Energie (€20.000).
Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen worden o.m. ingezet voor: - Uitvoeringsregeling subsidie duurzaamheidsinitiatieven burgercollectieven Noord-Holland 2018. - Uitvoeringsregeling subsidie innovatieve financiering duurzaamheidsmaatregelen woningen Noord-Holland 2018. - Doorontwikkelen HuisScan

	Reserve OV-Knooppunten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een goede bijdrage te leveren aan de totale knooppuntontwikkeling. Het gaat veelal om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere (co)financiers. Hiervoor gelden randvoorwaarden en is een toetsingskader met heldere criteria opgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	

Operationeel doel	5.2.1
Toelichting stortingen	Er is € 4,47 miljoen gestort voor OV-knooppunten conform Kaderbrief 2018. Dit zou gestort in eerste instantie worden in de reserve Actieprogramma 2010. In verband met de nieuwe reserve indeling is het gestort in de nieuwe reserve OV-knooppunten. Daarnaast is er € 8,38 miljoen overgeheveld i.v.m. de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 5,7 miljoen aan subsidie verleend aan de gemeente Heerhugowaard voor de ontwikkeling van het stationsgebied.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 7,15 miljoen. Dit budget is gereserveerd voor OV-knooppuntontwikkeling.

	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.3
Toelichting stortingen	De storting van € 1,55 miljoen is conform het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor groei. Tevens is er € 1,49 mln. overgeheveld van de reserve Investeringsimpuls Duurzame zeehavens naar de reserve Ontwikkeling havencomplexen. De middelen worden ingezet voor de versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland.
Toelichting onttrekkingen	Er zijn uitgaven gedaan van € 92.000 voor het vooronderzoek van de Energiehaven.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2019 is € 9,7 miljoen. In totaal is er € 790.000 gereserveerd voor het vooronderzoek naar de Energiehaven. Voor de overige middelen is een bestedingsplan in de maak. Deze wordt in 2020 verwacht.

	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.4
Toelichting stortingen	De storting van € 1 miljoen is conform het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor Groei. Daarnaast is er € 6,39 miljoen overgeheveld uit andere reserve n.a.v. de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 50.000 vrijgevallen voor de motorcross uit de reserve Ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast is € 2 miljoen bijgedragen aan Den Helder voor de kop werkt.
Toelichting stand	De eindstand per 31-12-2019 is € 5,34 miljoen. De middelen zijn gereseveerd voor de kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder, de aanvraag voor de betreffende subsidie is reeds ontvangen en gaat er in 2020 uit.

	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010–2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.1

Toelichting stortingen	Storing betreft Nieuw beleid Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik op bedrijven terreinen ad 3,5 mio
Toelichting onttrekkingen	Dit betreft Gewijzigde kosten raming 771578 ad € 3350K, Gezijzigde kosten raming 771503 ad € 250k, Kasraming HIRB stimuleren beheer en duurzama maatregelen op bedrijven terreinen ad € 92K en Kasraming KIRB detailhandelsinstrumentarium ad 35K.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 4 mio. In coalitie akkoord is addioneel 10 mio beschikbaar gesteld voor HIRB plus regeling voor komende 4 jaar.

	Reserve MKB innovatie-instrumenten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.2
Toelichting stortingen	De volgende stortingen hebben plaatsgevonden: storting MIT gelden conform kadebrief 2019: € 1 mln. Storting MKB innvatiefonds: € 1,3 mln Storting duurzaam innovatiefonds: € 1,6 mln. Van uit het Rijk is in provinciefonds € 0,15 mln. gestort t.b.v. innovatie stimuleren topsectoren. Overheveling reserves: Afwikkeling overheveling reserves W&E ivm nieuwe begrotingsopzet 11,4 mio
Toelichting onttrekkingen	Onttrekingen zijn gedaan ten behoeve van: - MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT): € 6 mln. - Versnellingsprogramma GO-NH: € 0,2 mln. - PIM: € 0,1 mln. - Innovatie: € 0,2 mln. Er is conform derde begrotingswijziging € 0,2 mln. vrijgevallen vanuit de reserve voor de inzet van capaciteit bij t.b.v. de MIT regeling.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 8,8 mio. De genoemde programma's (PIM opdrachten, versnellingsprogramma G)-NH, MIT regelingen en Innovatie fonds)worden in 2020 voortgezet.

	Reserve Duurzame Landbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.4
Toelichting stortingen	Betreft overheveling reserves ivm nieuwe begrotingopzet 2019 en afwikkeling reserves TWNH ad 9,8 mio per salod nul. Tot slot Afwikkeling eindsaldo reserve TwinH € 6,9 mio.
Toelichting onttrekkingen	Kasraming Verplaatsingsregeling resterende middelen van 5 mio twinH ad € 2,5 mio En bijstelling kasraming green deals CO2 glastuinbouw subsidie aan de kwakel ad € 4 mio
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 2,5 mio. In 2020 zal deze ingezet worden voor POP 3 verplaatsingsregeling glastuinbouw.

	Reserve Europese landbouwprojecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.5
Toelichting stortingen	Cofinanciering europa pop3 ad 250k
Toelichting onttrekkingen	Zwaartepunt van uitgaven projecten ligt naar verwachting in de eerste jaren. De sturing op het pop 2014-2020 is erop gericht om het EU budget in de jaren 2016-2019 geheel verplicht te hebben. Het tijdig verplichten is nodig omdat met PNH wordt afgerekend op basis van daadwerkelijke declaraties. Verder is het de bedoeling om vooral te richten op majeure meerjaren projecten om zo de uitvoeringskosten va RVO beperkt te kunnen houden hiervoor 900K ontrokken. Wijziging kasraming EU landbouw subsidie ad 1 mio
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 1,6 mio. Ook in 2020 zal nog invulling gegeven worden aan de POP3 regelingen. hoewel grootste deel ondertussen al verplicht is.

	Reserve Woonbeleid
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.4.1
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 zijn de reserves Actieprogramma 2010 en TWIN-H opgeheven. De restanten in die reserves met als bestemming 'woonbeleid' zijn overgeheveld naar deze reserve (€ 6,4 miljoen). Daarnaast is € 210.000 gestort op grond van de Kaderbrief 2017 voor Collectieve Zelfbouw.
Toelichting onttrekkingen	Aan de reserve zijn middelen onttrokken voor: - Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling woonvisie Noord-Holland 2016 (€ 447.000) - Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie collectieve zelfbouw Noord-Holland 2017 (€ 139.000) - Diverse opdrachten m.b.t. woonbeleid (€ 112.000)
Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen zullen o.m. worden ingezet voor: Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling woonvisie Noord-Holland 2016 - Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie collectieve zelfbouw Noord-Holland 2017 (afwikkeling van de in 2019 ontvangen subsidieaanvragen)

	Reserve Woningbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.4.2
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 is de reserve TWIN-H opgeheven. De restanten in die reserve met als bestemming 'woningbouw' zijn gestort in de reserve Woningbouw (€ 7,6 miljoen). Daarnaast is € 4,7 miljoen gestort voor Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren (Motie 110).
Toelichting onttrekkingen	Er is subsidie verleend op grond van de Uvr subsidie versnelling Woningbouw gemeenten. Daarnaast is € 38.000 aan de reserve onttrokken voor Bloemendalerpolder.

Toelichting stand	Het restant in de reserve zal worden ingezet voor: - Subsidie buiten Uvr voor OV Knooppunt Kogerveld (€ 3 miljoen) - Subsidie buiten Uvr voor binnenstedelijk bouwen Koepelterrein Haarlem (€ 1 miljoen) - Subsidie o.g.v. de Uvr subsidie versnelling Woningbouw gemeenten (€ 1,1 miljoen) Overige projecten versnelling woningbouw en vitaliteit woonomgeving.

	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. De investeringsimpuls richt zich op drie thema's: Luchtkwaliteit verbeteren, Intensiveren ruimtegebruik en Circulaire economie stimuleren
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.1
Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	Er is € 1,49 mln. overgeheveld van de reserve Investeringsimpuls Duurzame zeehavens naar de reserve Ontwikkeling havencomplexen. De middelen worden ingezet voor de versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. Daarnaast zijn oude subsidieregelingen lager vastgesteld waardoor € 523.000 in de reserve is teruggekomen als lagere lasten.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2019 is € 523.000. Het betreft de teruggekomen middelen door het vaststellen van oude subsidieregelingen.

	Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Aan de Alderstafel van 17 september 2013 hebben de partijen Schiphol, Rijk en Provincie, zich uitgesproken om conform de afspraken uit het akkoord van 2008, elk € 10 miljoen beschikbaar stellen voor de 2e tranche investeringen in de leefomgeving.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.2
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen gedaan in 2019.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 10 mijoen voor de 2e tranche investeringen in de leefomgeving in de periode 2017-2020 overgedragen aan de Stichting leefomgeving Schipholregio voor de bevordering van de kwaliteit van de leefomgeving.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2019 is € 0. Er worden geen toekomstige stortingen meer verwacht.

	Reserve Groen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk 'Beschermen' vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	Er wordt jaarlijks een Programma Natuurontwikkeling (PNO) opgesteld, met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken. Het PNO 2019-2023 is op 19 november 2018 door PS vastgesteld.
Operationeel doel	6.1.1

Toelichting stortingen	De reserve Groen is voornamelijk gevoed door Rijksmiddelen voor natuur die, conform afspraken in het Natuurakkoord (2011) en het Natuurpact (2013), via het provinciefonds aan ons worden overgemaakt. Daarnaast zijn er opbrengsten uit onder andere verkoop van BBL gronden. Deze worden ontvangen via Programma 5, Ruimte, en worden van daaruit in de reserve Groen gestort. Enkele stortingen in de reserve Groen op een rij: • € 12,8 miljoen Rijksmiddelen; • € 17,7 miljoen mbt Oostelijke Vechtplassen • € 1,4 miljoen uit het budget Subsidies Natuur-en Landschapsbeheer (Laatste begrotingswijziging 2019); • € 3,8 miljoen opbrengsten uit grondverkopen; • € 3,8 miljoen uit restanten TWIN-H en UNA reserve.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven uit de reserve Groen hebben o.a. betrekking gehad op: • € 3,7 miljoen voor Particulier Natuurbeheer (SKNL-regeling) (dit zijn de kosten van Functiewijzigingen van vóór 2014 en de beschikkingen voor de subsidieregelingen SKNL in 2019); • € 1,5 miljoen voor PAS-maatregelen; • € 4,7 miljoen voor de projecten Waal en Burg en Hanenplas; • € 266.000 miljoen voor kosten met betrekking tot grondaankopen NNN; • € 290.000 voor de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur; • € 561.000 voor Particulier Natuurbeheer Inrichting; • € 552.000 kosten studiefase NNN en Recreatie; • € 646.000 voor het project Waterrijk en Zanderij; • € 153.000 voor het project 't Hol; • € 287.000 voor de Groene Schakel; • € 190.000 voor het project RodS Geestmerambacht; • € 397.000 voor het project Houtrakpolder; • € 632.000 voor het project Zandpolder; • Er is een bedrag van € 862.000 teruggevloeid in de reserve Groen omdat verstrekte subsidies uit voorgaande jaren lager zijn vastgesteld of teruggetrokken. Hiernaast is er € 17,5 miljoen uit de Reserve Groen overgeheveld naar de Reserve Oostelijke Vechtplassen en € 1,1 miljoen naar de reserve Kapitaallasten Groen.
Toelichting stand	Er wordt jaarlijks een PNO opgesteld met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken.

	Reserve Groene Uitweg
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.2
Toelichting stortingen	In 2019 is in deze reserve gestort: De bijdrage van € 98.994 ontvangen van de de provincie Utrecht voor het project fietsbrug Nigtevegt en € 30.000 conform begroting.
Toelichting onttrekkingen	Een bedrag van € 3.610.349 is overgeheveld conform begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 naar de reserve SVA/NHW. Daarnaast is besteed: Subsidies € 5.268.636 Groenprojecten € 707.480
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 bedraagt € 26,5 mln. Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van het programma de Groene Uitweg.

	Reserve Oostelijke Vechtplassen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Bestedingsplan	De basis is het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, de projecten die hieruit volgen zijn opgenomen in het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 die op 19 november 2018 door PS is vastgesteld.
Operationeel doel	6.1.3
Toelichting stortingen	Conform Begroting is er € 17,5 miljoen in de reserve gestort, dit zijn voornmelijk overhevelingen vanuit de reserve Groen waar het budget uit de Kaderbrief 2018 in 1e instantie in gestort is.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven van totaal € 2 miljoen hebben betrekking gehad op onder andere de volgende projecten: • Vaarverbinding Ldr plassen – Hilv kanaal € 211.000 • Bagger en zwevend slib € 523.000 • Weersloot/Egelshoek € 142.000 • Bestrijding Cabomba en exoten Kreeften € 284.000 • Personele- en bureaukosten € 400.000
Toelichting stand	De stand eind 2019 is € 15,8 miljoen. Het project Oostelijke Vechtplassen is in 2018 gestart met de uitvoering, de planning is om het project af te kunnen ronden in 2027. De voortgang van de projecten wordt opgenomen in het jaarlijks vast te stellen PNO.

	Reserve Cofinanciering Waddenzee
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.3.3
Toelichting stortingen	Conform de begroting is er in 2019 € 951.000 gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen van in totaal € 1,3 miljoen betroffen vooral subsidies die in het kader van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds en het daarbij behorende subsidieplafond zijn verleend, o.a. de volgende projecten: • Waddenmozaiek € 429.000 • Slow Mill Sustainable Power € 386.000 • Wij & Wadvogels € 250.000 Hiernaast is er een subsidie buiten UvR verleend: € 176.000 voor het Programma Vermarkten Werelderfgoed Waddenzee.
Toelichting stand	De stand eind 2019 is € 3,3 miljoen. Dit is bedoeld voor de provinciale cofinanciering Waddenfondsprojecten en het Investeringskader Waddengebied.

	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	7.4.1
Toelichting stortingen	- Restauratie van rijksmonumenten: € 4,7 miljoen. - Reguliere storting voor projecten: € 1,0 mln. - Cultuurhistorie - herbestemmingimpuls cultureel erfgoed: € 0,7 mln. - Overheveling vanuit de opgegeven reserve EXIN-H van € 0,4 mln.

Toelichting onttrekkingen	Subsidies vanuit de uitvoeringsregelingen Restauratie prov. monumenten, onderhoud prov. monumenten, restautratie RIjksmonumenten NH en culturele evenementen: € 5,4 mln. Opdrachten herbestemming: € 0,1 mln. Subsidies herbestemming: € 0,1 mln. Vrijval ten behoeve verbreding Noord-Hollands fonds voor herbestemming, restauratie en verduurzaming Monumenten: € 0,65 mln.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 5.2 mln. Dit is bedoelt voor: -UVR herbestemming/haalbaarheidsonderzoek -Herijking provinciale monumentenlijst -Herbestemming Loods -UvR Rest.Prov.Monum. -UvR Onderh.Prov.Monum. NH -UVR restauratie Rijksmonumenten NH -UVR culturele evenementen -ROP -Molens

	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	7.4.2
Toelichting stortingen	Er is € 8 miljoen overgeheveld vanuit andere reserves naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019. Er zijn geen nieuwe stortingen verricht in 2019.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 hebben we 5 opdrachten verleend voor in totaal € 635.000 in het kader van het siteholderschap voor de Stelling van Amsterdam. Het betreft hier 4 opdrachten in het kader van communicatie over de waarde van het werelderfgoed, 1 opdracht betreft een onderzoek naar de mogelijkheid van duurzaamheidsvoorzieningen op 1 van de forten.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 7,37 miljoen.

	Reserve Organisatieverandering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De provincie is in ontwikkeling, die ontwikkeling wordt beschreven in de 'Agenda voor de Toekomst'. Die Agenda schetst een regieorganisatie met een kleine, hoogwaardige en flexibele beleidskern. Uitvoerende taken plaatsen we op afstand en zelf blijven we alleen doen waar we bij uitstek goed in zijn. Elke directie concretiseert deze langetermijnvisie op het concern in een eigen houtskoolschets waarin op hoofdlijnen staat wat er inhoudelijk en organisatorisch gaat veranderen. De kosten voortvloeiend uit deze organisatieveranderingen zoals het begeleiden van de transitieprocessen, het bevorderen van de inzetbaarheid van medewerkers en van Vitaal Organiseren worden onder andere uit deze Reserve gedekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2014, vastgesteld door PS op 12 augustus 2014, punt 4 bij voordracht 63
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 1,0 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Bedrijfsvoering
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Bedrijfsvoering
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.2.1
Toelichting stortingen	Door het opheffen van de reserves Vervanging ICT-apparatuur en Organisatieveranderingen per 1-1-2019 zijn de resterende saldi van deze reserves ter grootte van € 2.322.699 gestort in de reserve bedrijfsvoering. Daarnaast vindt jaarlijks een reguliere storting plaats van € 1.488.000 ter dekking van eenmalige uitgaven voor het I-portfolio en voor de aanschaf van mobiele telefoons en laptops en ipads. Tenslotte is van de begrote reguliere bedrijfsvoeringskosten het deel dat in 2019 niet is besteed, gestort in de reserve. Het gaat om een bedrag van € 1.536.768.
Toelichting onttrekkingen	Van de totale uitgaven heeft een bedrag van € 3.626.359 betrekking op uitgaven voor projecten in het i-domein. In het kader van de continue organisatieveranderingen is een bedrag besteed van € 293.215. En voor de uitgifte van laptops en ipads zijn € 128.634 kosten gemaakt.
Toelichting stand	De reserve is bedoeld als egalisatiereserve. Per eind 2019 bedraagt de reserve € 5.305.092. Van dit bedrag is ruim € 1,4 miljoen bedoeld voor uitgaven aan projecten in het i-domein die al in 2019 zijn gestart maar in 2020 hun vervolg zullen krijgen. Daarnaast is er € 1,0 miljoen gereserveerd voor middelen voor het persoonlijk ontwikkelbudget waar iedere medewerker conform de CAO recht op heeft. Voor de toekomstige vervangingen van mobiele telefoons is € 960.000 gereserveerd, terwijl voor de vervanging van laptops en ipads € 1.245.000 beschikbaar is in de reserve. Tenslotte is voor lopende en toekomstige organisatieveraderingen een bedrag van € 675.000 beschikbaar in de reserve.

	Reserve Huisvesting
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.2.4
Toelichting stortingen	Er heeft in 2019 geen storting in de reserve plaats gevonden.
Toelichting onttrekkingen	Jaarlijks wordt een vast gelijk bedrag aan de reserve onttrokken ter grootte van € 762.273. Deze onttrekking dient als gedeeltelijke dekking van de extra kapitaallasten die ontstonden na de verbouwing van het pand Houtplein 33.
Toelichting stand	De reserve bedraagt eind 2019 nog € 14.483.190,29. In de komende 19 jaar zal nog telkens een bedrag van € 762.273 onttrokken worden ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het pand Houtplein 33.

	Reserve Go-gelden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.2.5
Toelichting stortingen	Er heeft geen storting in de reserve plaats gevonden.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben betrekking op de kosten van de ontwikkeling van het personeel in de vorm van het 'talentbudget'. De medewerkers die op 1 juli 2017 in dienst waren van de provincie Noord-Holland hebben recht gekregen op een opleidingsbudget van € 4.000 per medewerker. De kosten worden onttrokken uit de reserve GO-gelden.
Toelichting stand	Per eind 2019 is nog € 3.037.712.78 beschikbaar in de reserve. Dit bedrag is voldoende om de 'talentbudget'-rechten van het personeel te dekken.

	Reserve TWIN-H
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang specifiek op het terrein van bereikbaarheid, mobiliteit, verduurzaming, groen en sociaal-culturele infrastructuur.
Instellingsbesluit	Provinciale Staten hebben op 10 november 2008 bij voordracht 77 "2e investeringsimpuls TWIN-H: bouwen aan de toekomst van Noord-Holland" ingestemd met de instelling van de bestemmingsreserve Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H).
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 152.5 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 6,9 mln: Reserve Duurzame Landbouw • € 1,4 mln: Reserve Energietransitie • € 2,1 mln: Reserve Groen • € 0,5 mln: Reserve Groot onderhoud Vaarwegen • € 5,3 mln: Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling • € 0,1 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 126,7 mln: Reserve Ontwikkeling provincale infrastructuur • € 4,8 mln: Reserve ov knooppunten • € 4,1 mln: Reserve SvA/NHW • € 0,5 mln: Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden • € 0,1 mln: Reserve Woonbeleid
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Actieprogramma 2010
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van de door PS aangewezen projecten (zoals Provinciale Woonvisie 2010-2020, Artis en HIRB Light) waarvoor de middelen in de bestemmingsreserve zijn ondergebracht.
Instellingsbesluit	Zomernota 2010, vastgesteld door PS op 27 september 2010, punt 14 bij voordracht 50.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 27,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 3,9 mln: Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling • € 7,3 mln: Reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad • € 2,0 mn: Reserve OV knooppunten • € 6,1 mln: Reserve Woonbeleid • € 7,6 mln: Reserve Woningbouw • € 0,2 mln: Algemene reserve
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Infrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel om de bereikbaarheid van en verkeersveiligheid in de provincie te behouden en te vergroten door het uitvoeren van: infrastructurele projecten voor de verbetering van gemeentelijke of provinciale infrastructuur;projecten om verkeersveilig gedrag te stimuleren;projecten om ketenmobiliteit te bevorderen;projecten om bestaande infrastructuur beter te benutten.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 115,5 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 5,1 mln: Reserve Innovatieprojecten mobiliteit • € 2,3 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 54,8 mln: Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur • € 53,4 mln: Reserve Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven

	Reserve Water als Economische Drager
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het programma "Water als Economische Drager" heeft als doel de economische kansen van het Noord-Hollandse water optimaal te benutten. Waterrecreatie en watergebonden bedrijvigheid staan daarbij centraal.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 2,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 1,3 mln: Reserve Waterrecreatie • € 1,0 mln: Reserve Ruimtelijke ontwikkeling
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Werkgelegenheid en Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bevorderen van de werkgelegenheid en economie conform amendement 2-2 begroting 2014.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 25,2 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 11 mln: Reserve Energietransitie • € 1,0 mln: Reserve Circulaire economie • € 1,6 mln: Reserve OV knooppunten • € 11,5 mln: Reserve MKB • € 0,3 mln. Algemene reserve
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Stedelijke Vernieuwing
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De regeling Stedelijke Vernieuwing heeft als doel het stimuleren van de stedelijke vernieuwing in steden en dorpen in de provincie door o.a. het beschikbaar stellen van financiële middelen. Het gaat hierbij om het inzetten van provinciale middelen.
Instellingsbesluit	ISV-1 tijdvak 2000 t/m 2004 Verordening Stedelijke Vernieuwing Noord-Holland 2000, vastgesteld door PS op 19 juni 2000, nummer 24 en ISV-2 tijdvak 2005 t/m 2009 Verordening Stedelijke Vernieuwing. ISV-3 tijdvak 2010 t/m 2014 Verordening stedelijke vernieuwing 2011, vastgesteld door PS op 15 november 2010, punt 8 bij voordracht 74.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Conform de laatste begrotingswijziging 2019 valt het restant van € 0,3 mln. Uit de de reserve stedelijke waarvoor geen plannen meer zijn vrij naar de algemene middelen.
Toelichting stand	Het eindsaldo 2019 van de reserve bedraagt € 0,- en het voorstel is om deze reserve op te heffen.

	Reserve Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Via de bestemmingsreserve kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder wordt uitvoering gegeven aan de provinciale verplichtingen in de Samenwerkings- en Uitvoeringsovereenkomst (SUOK) Bloemendalerpolder. Primair doel van de bestemmingsreserve is het realiseren van een extra kwaliteitsimpuls in het plangebied Bloemendalerpolder voor zowel het groen-blauw als de openbare ruimte. Vanuit de reserve zullen investeringen worden gefinancierd die zorgen voor een hoger kwaliteitsniveau van deze onderdelen van de gebiedsontwikkeling. Daarnaast dient de reserve om op termijn conform de afspraak in de SUOK de provinciale vergoeding van de grondinbreng door de gemeente Weesp (max. €440.000) uit te keren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.2
Toelichting stortingen	Geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 5,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Ruimtelijke ontwikkeling
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

	Reserve Kapitaallasten Groen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.

Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.1
Toelichting stortingen	Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte niet meer in één keer ten last van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. De volgende bedragen zijn in 2019 toegevoegd: · Storting conform begroting € 683.000 · Project Faunapassage N231b € 70.000 · Project Faunapassage N247 € 320.000 · Project Ecoduct Zeeweg € 15.052
Toelichting onttrekkingen	In 2019 onttrokken aan deze reserve: · Kapitaallasten investeringen € 66.994
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven groenprojecten die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.

	Reserve Kapitaallasten Wegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van (in principe) 50 jaar afgeschreven (zijnde 1/50 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	In 2019 is een bedrag van € 13,3 miljoen gestort vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur. Hiernaast is naar laatstgenoemde reserve € 85.000 terug overgeheveld.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 457.000 onttrokken ter dekking van de kapitaallasten.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten

	Reserve Kapitaallasten OV
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van (in principe) 50 jaar afgeschreven (zijnde 1/50 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	In 2019 is € 10,8 miljoen in de reserve gestort via overheveling vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 645.000 aan de reserve onttrokken ter dekking van de kapitaallasten.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten

	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.3
Toelichting stortingen	Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte niet meer in één keer ten last van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Een negatieve ontrekking als gevolg van een correctie van de werkelijke uitgaven Oevers 2018.
Toelichting onttrekkingen	geen
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten

	Reserve Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in kunstwerken binnen programma Bereikbaar te dekken. In 2016 is het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om investeringen in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen voor kunstwerken ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Conform het BBV worden kunstwerken echter als onderdeel beschouwd van het kapitaalgoed wegen en niet tot het kapitaalgoed vaarwegen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.2
Toelichting stortingen	In deze reserve hebben de volgende toevoegingen plaatsgevonden: · 24 uurs centrale afstandbediening bruggen en sluizen € 3.755.945; · Machinerichtlijn € 2.080.198; · vervangingsinvestering kunstwerken € 314.135;
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is aan deze reserve onttrokken de dekking van de kapitaallasten investeringen kunstwerken ad € 119.875.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven investeringen kunstwerken verminderd met de onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.

	Reserve Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in havencomplexen binnen programma Ruimte te dekken. Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Vanuit deze reserve worden jaarlijks de kapitaallasten van de investering gedekt.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2018
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.3
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen gedaan in 2019.
Toelichting onttrekkingen	Aan deze reserve is onttrokken een bedrag aan kapitaallasten ad € 140.000.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met de onttrekkingen ter dekking van de kapitaallasten.

Voorzieningen

Staat van het verloop van voorzieningen (artikel 55 BBV)

Naam van de voorziening	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging	Onttrekkingen		Boekwaarde 31-12-2019
			Bestedingen	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
Voorzieningen					
Voorziening Financiële Risico's	9.277	-	101	6.501	2.675
Voorziening Kosten reorganisatie	124	-	45	-	79
Voorziening Pensioenen leden GS	12.481	-	484	256	11.741
Voorziening Grondwaterheffing	1.785	228	-	-	2.013
Voorziening Bodembeheertaken	1.773	584	639	-	1.718
Voorziening sanering Parnassia	-	2.546	-	-	2.546
Totaal voorzieningen	**25.440**	**3.358**	**1.269**	**6.757**	**20.772**

Toelichting voorzieningen

	Voorziening Financiële Risico's	
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.	
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005	
Besluitvorming	De Ronde Hoep: GS besluit 1023696/1023704	
Bestedingsplan	n.v.t.	
Programma	8 Financiën en Bedrijfsvoering	
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	**Onttrekkingen**	**Stand eind 2019**
€ 0	€ 6.602.000	€ 2.675.000
Toelichting stortingen	geen	
Toelichting onttrekkingen	een bedrag van €101.009 was in eerste instantie gestort in deze voorziening in verband met een mogelijke naheffing en boete inzake de loonheffing 2016 ad €101.009. Dit bedrag is in 2019 betaald en daarom ook onttrokken uit de voorziening. De voorziening van € 6,5 mln. ten behoeve van de uittreding uit het Goois Natuurreservaat is vrijgevallen.	
Toelichting stand	De hudige stand van deze voorziening wordt gevormd door de bedragen van: - De Ronde Hoep ad € 2.675.000	

	Voorziening Kosten Reorganisatie
Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	8 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
	€ 45.000	€ 79.000

Toelichting stortingen	Er heeft geen storting in de voorziening plaats gevonden.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen betreffen uitkeringen aan FPU-suppletie en uitkeringen op grond van de wachtgeldregeling na outplacement.
Toelichting stand	De stand van de voorziening is voldoende om de uitkeringen voor de resterende termijnen te voldoen.

	Voorziening Pensioenen Leden GS
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Besluitvorming	
Bestedingsplan	
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
	€ 740.000	€ 11.741.000

Toelichting stortingen	Er heeft in 2019 geen storting in de voorziening plaats gevonden.
Toelichting onttrekkingen	Aan ouderdoms- en nabestaandenpensioenen aan (partners van) oud GS-leden is in 2019 een bedrag uitgekeerd van € 483.902. Daarnaast is uit de voorziening een bedrag van € 256.399 vrijgevallen. Zie hiervoor de toelichitng op de stand van de voorziening.
Toelichting stand	Jaarlijks wordt door Loyalis bepaald wat de stand van de voorziening moet zijn. Op basis van de benodigde stand wordt er gestort in de voorziening of kan er een bedrag vrijvallen uit de voorziening. In 2019 kon een bedrag van € 256.399 vrijvallen omdat de benodigde stand van de voorziening is verlaagd ten opzichte van vorig jaar. Dat komt door het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd van 67 naar 68 jaar en door het overlijden van twee pensioengerechtigden.

	Voorziening Grondwaterheffing	
Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.	
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	3 Water	
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	**Onttrekkingen**	**Stand eind 2019**
€ 228.000		€ 2.013.200
Toelichting stortingen	De storting betreft het verschil tussen de opbrengst van de grondwaterheffing in 2019 (€ 800.734) en de ten behoeve van het grondwaterbeheer gemaakte kosten (€ 572.700). De kosten bestaan uit capacitieitskosten (€ 402.500) en directe lasten (€ 170.200) en hebben betreking op het beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en onderzoek.	
Toelichting onttrekkingen		
Toelichting stand	De in de voorziening beschikbare middelen zullen worden ingezet conform het doel van de voorziening.	

	Voorziening Bodembeheertaken	
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.	
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	4 Milieu	
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	**Onttrekkingen**	**Stand eind 2019**
€ 583.750	-€ 638.516	€ 1.718.073
Toelichting stortingen	In 2019 zijn de volgende bedragen in de voorziening gestort: · Bijdrage gemeenten masterplan 't Gooi € 288.750; · Bijdrage afkoopsom particulieren € 295.000; · Afkoop Brediusweg € 50.000; · Afkoop Larenseweg € 25.000; · Afkoop 's Gravelandseweg € 150.000; · Afkoop Brinklaan € 45.000; · Afkoop Coehornweg € 25.000;	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekking ad. € 638.516 heeft betrekking op de uitgaven voor Bodembeheertaken.	
Toelichting stand		

	Voorziening Bodemsanering Parnassia	
Doel	Uitvoering van bodemsanering van de verontreinigde grond behorend bij het voormalig provinciaal Ziekenhuis (De provincie is verantwoordelijk voor het saneren van deze grond).	
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2019	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	4 Milieu	
Looptijd	Eindigt op: wanneer bodemsanering Parnassia gereed is.	
Stortingen	**Onttrekkingen**	**Stand eind 2019**
€ 2.545.710		€ 2.545.710
Toelichting stortingen	In 2019 is het volgende bedrag in de voorziening gestort: € 2.545.710	
Toelichting onttrekkingen	Niet van toepassing	
Toelichting stand	Bij de uitwerking van het saneringsplan voor Parnassia bleken de kosten hoger dan eerder verwacht. Ook kan de BTW niet worden gecompenseerd. Omdat nog niet precies bekend is hoe hoog de kosten zullen zijn, maar wel bekend is dat de kosten hoger zijn dan destijds werd aangenomen, is er een voorziening ingesteld. In de loop van 2020 wordt duidelijk hoeveel kosten gemoeid zijn met de sanering van de verontreinigde grond bij het voormalig provinciaal ziekenhuis.	

Netto vlottende schulden

10	Netto-vlottende schulden	31-12-2019	31-12-2018
		x € 1.000	x € 1.000
	Overige schulden		
	Crediteuren	518	1.164
	Overige		
	Nog af te dragen loonheffing	3.571	139
	Nog af te dragen omzetbelasting	700	501
	Nog af te dragen Vennootsschapsbelasting		244
	Nog af te dragen pensioenpremies	1.129	26
	Nog te betalen Rijk	7.840	8.162
	Nog te betalen vervoerskosten personeel	455	3.289
	Nog te betalen kosten inhuur externen		
	Overige nog te betalen	396	154
		14.091	12.515
	Totaal overige schulden	**14.609**	**13.679**

Overlopende passiva

11	Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
		x € 1.000	x € 1.000
	Nog te betalen subsidieverplichtingen	153.172	137.167
	Nog te betalen verplichtingen	55.814	57.916
	Vooruitontangem bedragen		
	Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen		
	Europese overheidsorganen	6	324
	het Rijk	3.109	23.054
	Overige Nederlandse overheidsorganen	9.086	7.647
	RC nazorgfonds	4.971	
			-
	Overig	170	205
		17.342	31.230
	Totaal overlopende passiva	**226.328**	**226.313**

Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen

Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen	Saldo 31-12-2018	Correctie voorgaand jaar	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2019
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
EU					
Grass2Grit	324	-	75	399	-
Norths Sea	-	-	6	-	6
Totaal Europese overheidsorganen	*324*	-	*81*	*399*	*6*
Rijk					
N201	18.572	-	-	18.572	-
SHIP	322	191-	20	25	126
Reconstructie N9	212	-	-	212	-
Vaart in de Zaan	3.948	-	-	2.644	1.304
Bermmaatregelen	-	-	1.639	-	1.639
Diemerweg	-	-	62	22	40
Totaal Rijk	*23.054*	*191-*	*1.721*	*21.475*	*3.109*
Overige Nederlandse overheidsorganen					
Zwakke schakels	925	-	-	-	925
Duinpolderweg	620	-	-	240	380
MRA Laadpalen	844	-	2.166	2.888	122
Laag Holland	299	-	184	184	299

SHIP	275	191	165	180	451
N515	250	-	-	-	250
Wayfinding	421	-	-	421	-
Kennisontwikkeling bodem	187	-	963	649	501
Bodemsanering het Gooi	1.572	-	216	-	1.788
Geothermie	-	-	500	-	500
Groenfonds	2.254	133	1.706	368	3.726
Agenda ijselmeergebied	-	-	64	-	64
Collectieve Energie Provincies	-	-	80	-	80
Totaal Overige Nederlandse overheidsorganen	*7.647*	*324*	*6.044*	*4.930*	*9.086*
Totaal	**31.025 #**	**133**	**7.846**	**26.804**	**12.201**

Verstrekte borg- en garantstellingen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Staat van gewaarborgde leningen ultimo 2019

12 **Verstrekte borg- en garantstellingen**

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Staat van gewaarborgde leningen ultimo 2019

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000)	% of deel gewaar-borgd provincie	Boekwaarde 31-12-2019 Totaal (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018 Totaal (x € 1.000)
St.Geestelijke Gezondheidszorg NH-Noord	2e fase nieuwbouw en renovatie psych. centrum	2.382	100	476	476
Dr. M.J. Prinsenstichting	2e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	10.097	100	252	252
idem	3e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	3.333	100	256	256
Viva ! Zorggroep	Bouw verpleeghuis Heemswijk	3.374	100	349	349
idem	Idem	3.403	100	454	454
	#	**22.589**		**1.787**	**1.787**

Staat van andere garantieverplichtingen ultimo 2019

	Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 31-12-2019 (x € 1.000)
(1)	Het Nationaal Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	2.759
(2)	BNG Bank	financiering van het project Hoogtij van de RON NV	26.000
(3)	BNG Bank	(her-) financiering van PolanenPark CV (besluit GS 7-06-2016, nr.747558/817011)	12.000
(4)	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon b.v.	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	12.200
(5)	Breedband Beemster/Kabeltex	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	4.800
	Totaal		57.759

1. Rente en aflossing komen t.l.v. van de van het rijk te ontvangen zgn. convenantsgelden.
2. De oorspronkelijk afgegeven garantie aan de BNG van oorspronkelijk € 70 mln. is in 2018 verlaagd naar € 52 mln. PNH staat garant voor 50%. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie door het Havenbedrijf Amsterdam NV van 33,3 %. Per februari 2020 zal dit bedrag verlaagd worden naar € 42 mln
3. De afgegeven garantie bedraagt € 20 mln., per 31-12-2019 is € 12 mln opgenomen. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude,20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).
4. De garantstelling is in december 2018 verleend voor het aanleggen van het "Glasvezelnet Hollandse kroon". Voor deze kosten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 10,3 miljoen voor het witte netwerk en € 1,9 miljoen voor het grijze netwerk.
5. De garantstelling is in december 2018 verleend voor het project "Coöperatie Breedband Beemster U.A.". Voor de kosten van deze activiteiten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 4,3 miljoen voor het witte netwerk en € 0,5 miljoen voor het grijze netwerk.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

13 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Bedrijfsvoering	
Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/verplichtingen:	**x € 1.000**
Eurest multiservice (outsourcing)	2.788.330
Xerox (multifunctiomals)	549.271
Leaseplan (lease van het wagenpark)	407.451
Strukton (maincontract onderhoud kantoren)	2.414.145
Fujitsu (outsourcing ICT)	16.671.479
Maas (koffiemachines)	925.883
Niet uit de balans blijkend recht	
Elan Wonen	198
Beleid en Beheer	
Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/verplichtingen:	**x € 1.000**
Gebiedscontracten groot onderhoud wegen en vaarwegen:	219.772

SKNL-functiewijziging ad. € 25,8 mln. Dit zijn verplichtingen met een dertigjarige looptijd die van 2002 t/m 2013 zijn aangegaan voor functiewijziging van agrarische grond naar natuurgrond en waarvoor de financiële afhandeling met de decentralisatie van natuurbeleid naar de provincies is gekomen. Hiernaast zijn over de aanvragen uit 2014, en 2015 verplichtingen van totaal € 15,6 mln aangegaan. De helft hiervan bestaat uit rentekosten, de andere helft is aflossing. De kosten van deze aflossing van € 7,8 mln hebben we in het jaar 2014 al als last genomen.

SVNL-natuur vanaf 2019: € 0,5 mln Verplichtingen aan RVO.nl voor betaling van zesjarige beschikkingen voor natuurbeheer, afgegeven tussen 2011 en 2016. Vanaf 2017 worden de beschikkingen door de provincie zelf afgegeven.

SVNL-agrarische natuur vanaf 2019: € 6,7 mln Verplichtingen aan RVO.nl voor zesjarige beschikkingen voor agrarisch natuurbeheer afgegeven vanaf 2011. De RVO.nl verzorgt EU-cofinanciering op deze beschikkingen (POP3) en vanaf 2016 wordt ook cofinanciering van Waterschappen ontvangen. In totaal is er de komende jaren voor € 21,6 mln beschikt waarvan 50% wordt gefinancierd door Europa en dus niet via de provinciale begroting loopt. Vanaf 2016 worden de beschikkingen voor ANLB2016 door de provincie zelf afgegeven en hebben we het provinciale deel van deze verplichtingen al vastgelegd.

Gebeurtenissen na balansdatum

COVID-19 (Corona) virus

Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's. Met onze vaste samenwerkingspartners houden we vinger aan de pols over mogelijke gedeelde risico's. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In IPO verband hebben we intensief contact met het Rijk en onze medeoverheden. Hier maken we afspraken over eventuele compensatiemaatregelen voor inkomstenverlies en/of extra uitgaven.

5.3 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakvelden x € 1.000	Rekening 2019		
	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Uitkering provinciefonds	0	-192.940	-192.940
0.2 Opbrengst Provinciale belastingen	0	-218.384	-218.384
0.3 Geldleningen en uitzettingen	9	-576	-568
0.4 Deelnemingen	-183	-20.851	-21.034
0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten	-5.254	-6.170	-11.425
0.6 Overhead	71.676	-20	71.657
0.7 Vennootschapsbelasting	159	0	159
0.8 Mutaties reserves	843.052	-865.443	-22.391
1.1 Provinciale Staten	4.019	0	4.018
1.2 Gedeputeerde Staten	3.973	-258	3.715
1.3 Kabinetszaken	2.347	-49	2.298
1.4 Bestuurlijke organisatie	5.155	-10	5.144
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio	379	0	379
1.6 Openbare orde en veiligheid	1.172	-23	1.149
1.9 Bestuur, overige baten en lasten	2.414	5	2.419
2.1 Landwegen	111.262	-28.404	82.858
2.2 Waterwegen	14.664	-976	13.688
2.3 Openbaar vervoer	49.941	0	49.941
2.9 Verkeer en vervoer, overige baten en	-34	0	-34
3.1 Waterkeringen	2.782	-150	2.632
3.2 Kwantiteit oppervlaktewater	1.973	-649	1.324
3.3 Kwantiteit grondwater	1.686	-938	748
3.4 Kwaliteit oppervlaktewater	833	0	833
3.5 Kwaliteit grondwater	35	-30	5
4.1 Bodembescherming	7.204	-1.109	6.094
4.2 Luchtverontreiniging	1.867	-52	1.816
4.3 Geluidhinder	145	0	145
4.4 Vergunningverlening en handhaving	18.787	-2.533	16.254
4.5 Ontgrondingen	0	-4	-4
4.6 Duurzaamheid	18.880	-267	18.613
4.9 Milieu, overige baten en lasten	0	0	0
5.1 Natuurontwikkeling	30.526	-2.602	27.924
5.2 Beheer natuurgebieden	18.829	-6.854	11.975
5.3 Beheer flora en fauna	10.476	0	10.476
5.9 Natuur, overige baten en lasten	239	0	239
6.1 Agrarische aangelegenheden	12.100	0	12.100
6.2 Logistiek	25.701	-616	25.085
6.3 Kennis en innovatie	12.533	0	12.533
6.4 Recreatie en toerisme	11.106	-198	10.908
6.9 Regionale economie, overige baten en lasten	0	0	0
7.1 Cultuur	10.846	-30	10.816
7.2 Maatschappij	2.397	0	2.397
8.1 Ruimtelijke ordening	27.008	-16.552	10.456
8.2 Volkshuisvesting	822	-26	796
8.3 Stedelijke vernieuwing	9.550	0	9.550
Totaal	1.331.076	-1.366.709	-35.634

5.4 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58)

5.4.1 Inleiding

Voor de specifieke uitkeringen van het Rijk aan de provincies is het principe van single information en single audit (SISA) ingevoerd. Het Rijk vraagt bij SISA voor de verantwoording van de provincie naar het Rijk naar informatie die zo veel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de provincies zelf. Dat betekent dat het Rijk in principe voldoende heeft aan het jaarverslag inclusief de jaarrekening. De gegevens met betrekking tot de SISA verantwoording worden conform de regelgeving, jaarlijks toegezonden aan het CBS.

5.4.2 SiSa-tabel

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 16 januari 2020

IenW	**E12**	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen Provincies	Totale besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E12 / 01*	Totale besteding (jaar T) wijkt meer dan 10% af (Ja/Nee) *Aard controle N.v.t.* *Indicatornummer: E12 / 02*	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E12 / 03*	Cumulatieve cofinanciering t/m (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E12 / 04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E12 / 05*	Totale omvang per type maatregel. *Aard controle R* *Indicatornummer: E12 / 06*	Project afgerond Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E12 / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle R* *Indicatornummer: E12 / 08*		
		1	N240 (10,7-20,9)	10200 meter	Nee	Nee		
		2	N243 (0,6-14,4)	13800 meter	Nee			
		3	N245 (20-25,1)	5100 meter	Nee			
		4	N245 (25,1-20)	5100 meter	Nee			
		5	N510 (10,1-12,2)	2100 meter	Nee			
		6	N239 (17,3-21,3)	4000 meter	Nee			
		7	N243 (14,8-15,7)	900 meter	Nee			
		8	N506 (25-33,2)	8200 meter	Nee			
		9	N202 (1,4-7,3)	5900 meter	Nee			
		10	N246 (21,5-24,3)	2800 meter	Nee			
		11	N247 (45,2-52,2)	7000 meter	Nee			
		12	N205 (17,4-17,5)	100 meter	Nee			
		13	N205 (21-22,8)	1800 meter	Nee			
		14	N205 (22,8-21,3)	1500 meter	Nee			
		15	N205 (13,8-16)	2200 meter	Nee			
		16	N232 (23,6-27,3)	3700 meter	Nee			
		17	N240 (1,4-6,9)	5500 meter	Nee			
		18	N417 (8,4-10,4)	2000 meter	Nee			
IenW	**E13**	**Slimme laadpleinen** **Toekenningsbeschikking** **Gemeenten en**	Projectnaam / nummer	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Project afgerond (in jaar T)?	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen?	Toelichting op niet-afgeronde projecten	

		provincies	*Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E13 / 01*	*Aard controle R* *Indicatornummer: E13 / 02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E13 / 03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E13 / 04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E13 / 05*	
		1	Zaaknummer 31155521 en nummer 5000004097 - Slimme laadpleinen, project Deudekom-Duivendrecht	€ 0	Nee	Nee	Project is gestart in 2019, maar de feitelijke realisatie vindt grotendeels in 2020 plaats	
IenW	**E37**	**Regeling Wilhelminasluis** **Besluit infrastructuur** **Provincie Noord-Holland**	Beginsaldo (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 01*	Ontvangen bijdrage Rijk (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 02*	Ontvangen bijdrage andere bestuursorganen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 04*	Eindsaldo (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E37 / 05*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E37 / 06*
			€ 3.935.199	€ 0	€ 0	€ 11.397.588	-€ 7.462.389	Nee
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 06*
		1	IenW/BSK-2018/212462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
		1	IenW/BSK-2018/212462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

5.4.3 Toelichting bij de SiSa-verantwoordingsbijlage

Regeling Sanering verkeerslawaai, IenW/E3
Deze regeling betreft een subsidie voor Voorbereiding, begeleiding en toezicht geluidsanering Dorpsstraat Obdam, gemeente Koggenland.
De regeling is abusievelijk opgenomen in de SiSa-bijlage verantwoordingsinformatie.
Op schrijven van het ministerie is dan ook voor deze regeling aangegeven dat het de eindverantwoording voor 2019 betreft waarna de beschikking van de verantwoordingslijst zal worden afgehaald.

Regeling specifieke uitkeringen N-wegen, IenW/E12
Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van 28 november 2019, nr. IENW/BSK-2019/239580, houdende kader voor toekenning van specifieke uitkeringen voor bermmaatregelen van N-wegen (Regeling specifieke uitkeringen N-wegen)

Provincie Noord-Holland ziet kansen om te investeren in aanvullende maatregelen voor een veilige weg- en berminrichting. Hierbij doet de provincie een beroep op de middelen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld als bijdrage aan de relatief eenvoudige en kosteneffectieve infrastructurele maatregelen voor de inrichting van veilige bermen.
Op 23 december 2019 is 1.638.834,93 euro (excl. btw) aan voorschot van het rijk ontvangen.

Regeling: Projecten Slimme Laadpleinen IenW/E13
In 2019 is begonnen met de opzet van het project Slimme laadpleinen, project Deudekom-Duivendrecht.
Op 12 december 2019 is 155.920,00 euro van het rijk ontvangen op basis van beschikking IENW/BSK-2019/254417.

Regeling Wilhelminasluis, IenW/E37
Op 10 december 2009 is de subsidie beschikt aan de Provincie Noord-Holland onder kenmerk VenW/DGLM-2009/4006. In 2015 is het ontvangen voorschot van het rijk volledig besteed. De verantwoording zal doorgaan totdat het project afgerond is.

6 Bijlagen

6.1 Bestuur en Directie

Provinciale Staten

Zetelverdeling Provinciale Staten	Aantal zetels
GroenLinks	9
VVD	9
Forum voor Democratie	8
D66	6
PvdA	6
CDA	4
Partij voor de Dieren	3
PVV	3
SP	3
ChristenUnie	1
50Plus/Partij voor de Ouderen	1
DENK	1
Fractie Baljeu	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

De directie

Renée Bergkamp	Algemeen directeur/ Provinciesecretaris
Hans van der Stelt	Directeur Concernzaken
Herman Schartman	Directeur Beleid
Lindy Molenkamp	Directeur Beheer en Uitvoering

6.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier. Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

6.3 Waar zijn we te bereiken

Bezoekadres
Provinciaal Bestuur van Noord-Holland
Dreef 3, 2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland
Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres
Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer
023-5143143

Website
www.noord-holland.nl

Algemene email
post@noord-holland.nl

6.4 Lijst van Gemeenten

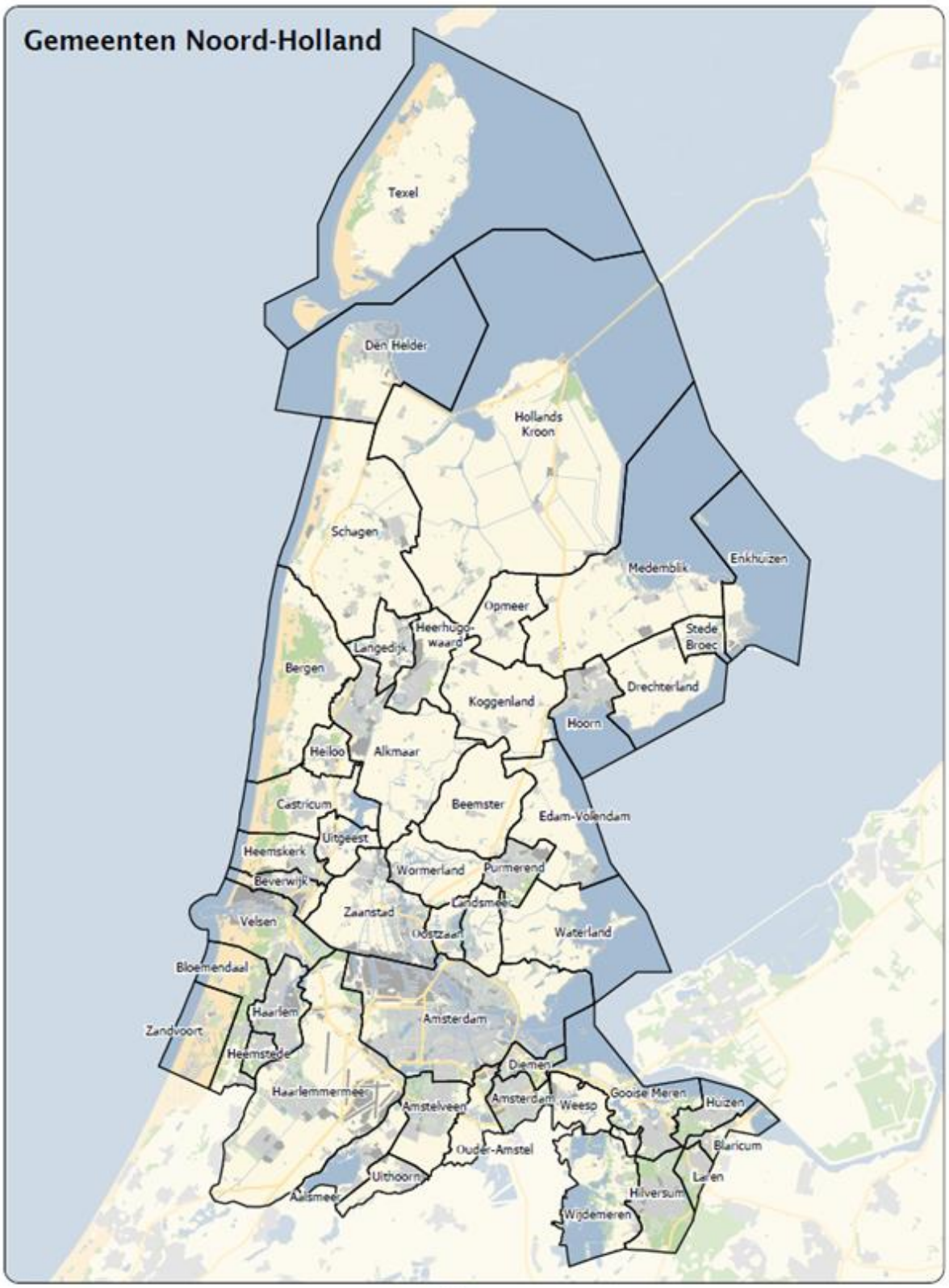

A	**K**
Aalsmeer	Koggenland
Alkmaar	**L**
Amstelveen	Landsmeer
Amsterdam	Langedijk
B	Laren
Beemster	**M**
Bergen (N-H)	Medemblik
Beverwijk	**O**
Blaricum	Oostzaan
Bloemendaal	Opmeer
C	Ouder-Amstel
Castricum	**P**
D	Purmerend
Den Helder	**S**
Diemen	Schagen
Drechterland	Stede Broec
E	**T**
Edam-Volendam	Texel
Enkhuizen	**U**
G	Uitgeest
Gooise Meren	Uithoorn
H	**V**
Haarlem	Velsen
Haarlemmermeer	**W**
Heemskerk	Waterland
Heemstede	Weesp
Heerhugowaard	Wijdemeren
Heiloo	Wormerland
Hilversum	**Z**
Hollandse Kroon	Zaanstad
Hoorn	Zandvoort
Huizen	

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. J. Koning
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992
koningj@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 4 JUNI 2020

Kenmerk
1428580/1434910

Uw kenmerk

Betreft: BBV indicatoren

Geachte leden,

De provincie is vanuit het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplicht om de 11 indicatoren die zijn voorgeschreven in de regeling beleidsindicatoren provincies op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Door een omissie bij het opstellen van de jaarstukken ontbreken een drietal van deze indicatoren in de jaarstukken 2019. Daarnaast zijn van een aantal indicatoren inmiddels meer recente gegevens beschikbaar gesteld door de bronhouders van de betreffende indicatoren. Via deze brief stellen wij u in de gelegenheid om alsnog kennis te nemen van de meest recente gegevens van alle 11 de voorgeschreven beleidsindicatoren.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Naam indicator	Eenheid	Gerealiseerde waarde	Peildatum
Gemeenten onder preventief financieel toezicht	Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht	0	2019
Opkomst bij verkiezinging	Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen	56 %	2019
	Opkomst Tweede Kamerverkiezingen	83 %	2017
	Opkomst gemeenteraadsverkiezingen	54 %	2018
Waardering openbaar vervoer	Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie	7,9	2019
Luchtverontreiniging	Co2-emissie in ton	18.567.100	2017
Hernieuwbare energie	Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ)	14,938	2017
Bruto regionaal product	% toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar.	2,5 %	2019
Werkgelegenheid	bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15-75 jaar	71,9 %	2019
Ontwikkelde nieuwe natuur	De ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)*		
	Verworven natuurgebied	1.786 ha	2018
	Ingericht natuurgebied	4.265 ha	2018
Beheerde natuur	het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	53.284 ha	2018

*Voortgang verwerving, inrichting en beheer in 2018. (gegevens exclusief Rijkswateren, aantallen in hectare). Bron: vijfde voortgangsrapportage natuur.

Naam indicator: **Waterkwaliteit**
Eenheid: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)

	Goed	Matig	Ontoereikend	Slecht
Hollands Noorderkwartier	0%	24%	59%	18%
Rijnland	0%	35%	48%	18%
Amstel, Gooi en Vecht	0%	47%	23%	30%
Peildatum		2018		

Naam indicator: **Restauratievolume**
Eenheid: % Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco

	Goed	Redelijk	Matig	Slecht
Noord-Holland (peildatum 2013*)	85,2%	13,1%	1,5%	0,2%

* De meest recente gegevens voor deze indicator die de bronhouder (databank erfgoedmonitor) heeft gepubliceerd zijn van 2013

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

provinciesecretaris
H.J. Schartman

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de Statengriffier, mevr. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR Haarlem

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
A.J. de Korte
A.M.F. Meijer
AD/CC

Doorkiesnummer (023) 514 4201
kortea@noord-holland.nl
meijeramf@noord-holland.nl

Betreft: Bestuurlijke reactie op het Verslag van bevindingen 2019 Publiek Belang Accountants

Verzenddatum
- 4 JUNI 2020

Kenmerk
1428580-1434391

Uw kenmerk

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u hierbij onze bestuurlijke reactie toe op het "Verslag van bevindingen 2019" van Publiek Belang Accountants. Dit rapport is opgesteld naar aanleiding van de wettelijke controle van de jaarrekening.

De accountant rapporteert twee keer per jaar. In november 2019 is de Management Letter 2019 aan de provincie Noord-Holland opgeleverd (zie ingekomen stukken PS 30 november 2019 punt 4). In de Management Letter wordt gerapporteerd over de interimcontrole 2019 die met name gericht is op de administratieve processen en de interne beheersing. Het nu voorliggende verslag gaat specifiek in op de uitgevoerde controle van de jaarrekening 2019.

Verloop van de controle
In de periode april-mei 2020 heeft Publiek Belang Accountants de controle uitgevoerd op de jaarrekening 2019 van de provincie Noord-Holland. De controle is goed verlopen. De samenwerking met de accountant is constructief en via het programma Financiële Hygiëne heeft de provincie veel aandacht besteed aan een goede oplevering van het accountantsdossier. Daardoor is het aantal vragen en opmerkingen van de accountant sterk gereduceerd en kon de doorlooptijd bekort worden.

In deze brief geven wij een reactie op de adviezen vanuit de rapportage van de accountant.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

Algemeen beeld van het accountantsverslag
De accountant geeft in de conclusie aan dat de "organisatie het jaarrekeningproces ten opzichte van 2018 sterk heeft verbeterd. Vanaf de zomer is onder het koepelproject "Financiële hygiëne" gewerkt aan structurele verbeteringen in de (financiële) administratie, de interne beheersing en de financiële verslaggeving. Daarbij zijn acties die rechtstreeks invloed hebben op het jaarrekeningproces 2019 met prioriteit opgepakt".

We zijn blij met het feit dat de accountant de doorgevoerde verbeteringen in het financieel beheer herkent en dat na 1 jaar belangrijke vorderingen zijn geboekt. Tegelijkertijd vraagt de accountant aandacht voor de borging van de doorgevoerde verbeteringen voor 2020 en verder.

Duiding van het algemene beeld
Vorig jaar heeft de accountant met stevige bevindingen gerapporteerd over de jaarrekening en het interne beheersingssysteem. Voor de organisatie heeft dat aanleiding gegeven tot een stevige ontwikkelopgave om daarmee het functioneren van de interne beheersing en de informatievoorziening op een hoger niveau te brengen. De eerste resultaten worden via het jaarrekeningtraject 2019 zichtbaar. Daarnaast heeft een groot aantal deelprojecten en acties plaatsgevonden:

- herimplementatie van het financieel systeem (vanaf boekjaar 2020),
- een nieuwe rapportagemodule voor financiële informatie,
- belangrijkste (financiële) processen zijn beschreven,
- Verbijzonderde Interne Controle is verder doorontwikkeld
- budgethoudersgesprekken zijn gevoerd,
- werkgroepen samengesteld die per thema de jaarrekening en de accountantscontrole hebben voorbereid,
- tussentijdse afsluiting van de administratie,
- een groot aantal (circa 100-150) kleinere acties heeft bijgedragen aan het opschonen van de administratie, nieuwe inrichting processen etc.

Het programma "Financiële hygiëne" krijgt in 2020/2021, in enigszins afgeschaalde vorm een vervolg waarbij de verdere borging centraal zal staan. Met de uitvoering van dit programma streven wij ernaar om de informatievoorziening verder te verbeteren. Daarbij verschuift het accent van "technische" maatregelen naar het verbeteren van de sturing op basis van het instrumentarium wat nu beschikbaar is.

Naast een duiding van het algemene beeld gaan wij hieronder in op de meer specifieke adviezen van de accountant. De opvolging hiervan zullen wij middels het systeem van auditopvolging blijven monitoren.

Specifieke bevindingen
In onderstaande tabel zijn de door de accountant specifiek benoemde adviezen en de reactie van het college daarop opgenomen.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
1 en 2	**Borging Financiële Hygiëne** De borging van de doorgevoerde verbeteringen vraagt voor 2020 en verder aandacht. Uw organisatie onderkent de noodzaak tot verbeteringen. Het project "Financiële hygiëne" heeft goede resultaten opgeleverd. Wij adviseren u de integraliteit van het project te blijven bewaken en in 2020 en de voortzetting van het project goed te borgen.	Het programma "Financiële Hygiëne" loopt nu 1 jaar en wordt gecontinueerd in 2020/2021. Zie bovenstaande paragraaf "duiding van het algemene beeld"
2	**Tussentijdse afsluiting en budgethouderschap** In 2019 is gewerkt met een vorm van tussentijdse afsluiting en zijn managementgesprekken gevoerd met de verantwoordelijk budgethouders. (...). Gelet op het bijzondere karakter van het jaar 2020 benadrukken wij het belang van tussentijdse informatie.	In het programma "Financiële Hygiëne" neemt de doorontwikkeling van budgethouderschap een belangrijke plaats in. Naast technische randvoorwaarden (goede en tijdige rapportages, actuele informatie) wordt via training ook aandacht besteed aan bewustwording, sturing en eigenaarschap. Daarnaast zullen we in 2020 tweemaal een tussentijdse afsluiting organiseren.
2	**Risicomanagement en procesbeschrijving** Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico's afdekken en door frauderisicobeheersing en -preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing. In 2019 is gestart met het beschrijven van de belangrijkste processen van uw provincie. Tot heden hebben wij een beperkt deel van de beschrijvingen ontvangen. Wij adviseren u om dit project in 2020 af te ronden.	Op dit moment zijn circa 50 à 60 (deel) processen beschreven in een nieuwe tool voor de vastlegging van processen. Dit is een belangrijke basis om de kwaliteit van de processen te kunnen monitoren en hierop controles uit te kunnen voeren. De risico-analyse per proces en de key-controls zullen verder uitgewerkt worden. Met de accountant is afgesproken dat bij de interimcontrole 2020 (najaar 2020) de procesbeschrijvingen inhoudelijk verder beoordeeld zullen worden.
2	**ICT** De ICT die relevant is voor financiële processen biedt onvoldoende basis om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen en ondersteunt een meer procesmatige inrichting van de interne beheersing niet. De door te voeren	In 2019/2020 is een groot aantal adviezen van de accountant opgepakt en geïmplementeerd. Bij een laatste tussentijdse update heeft de betreffende IT-auditor gemeld dat er sprake is van goede voortgang. Op korte termijn zal vervolgonderzoek plaatsvinden door de IT-auditor en accountant. De bevindingen

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	verbeteringen naar aanleiding van de controle 2018 waren in 2019 nog niet gereed. In overleg met uw organisatie starten wij in mei 2020 het vervolgonderzoek naar de stand van zaken rondom de ICT.	zullen naar verwachting betrokken worden bij de interimcontrole van de accountant in het najaar van 2020.
2	**Functiescheiding** In enkele processen (inkopen en memoriaalboekingen) is in 2019 onvoldoende functiescheiding en interne controle ingebouwd, waardoor fouten en onzekerheden mogelijk niet of pas achteraf worden gesignaleerd	In de procesbeschrijvingen wordt de controle-technische functiescheiding inzake inkoop en memoriaalboekingen opgenomen. Voor de memoriaalboekingen zijn vanaf medio 2019 waarborgen ingebouwd (4-ogenprincipe, eisen aan de onderbouwing) om fouten en onzekerheden te voorkomen.
2	**Inrichting administratie** De inrichting van de financiële administratie was tot en met 2019 bijzonder complex. (...). De conversie per 1 januari 2020 heeft tot doel om deze complexiteit sterk te verminderen. Dit zal bijdragen aan de efficiëntie van de administratievoering, de kwaliteit van de tussentijdse informatievoorziening, de interne beheersing en de verslaggeving.	Met het traject VFI (Verbeteren Financiële Informatievoorziening) hebben we belangrijke stappen gezet in een eenduidige inrichting van de financiële administratie. Via masterdatamanagement hebben we waarborgen ingebouwd dat aan de voorkant van het systeem de nieuwe inrichting ook geborgd wordt.
3	**Onderbesteding** Afgezet tegen de begroting 2019 na wijziging blijven de werkelijke lasten sterk achter. Totaal wordt 81,6% van de begrote lasten gerealiseerd. Op geen van de programma's is sprake van een overschrijding. De onderbestedingen op programma's vormen een jaarlijks terugkerend patroon. (...). Uit verantwoordingsoogpunt is sprake van achteraf verklaarbare verschillen. Uit beleidsmatig oogpunt adviseren wij om te onderzoeken hoe dergelijke grote verschillen kunnen worden voorkomen. Zodoende loopt de jaarlijkse verantwoording meer in de pas met de meest actuele begrotingsinzichten.	Ook in de jaarrekening 2019 is onderbesteding een belangrijk punt. In 2020 zal via budgethoudersgesprekken, tussentijdse afsluiting en meer aandacht voor onderbouwing van de begroting en begrotingswijzigingen dit punt in de organisatie veel aandacht krijgen. In algemene zin constateren we dat er veelal sprake is van verschuiving van uitgaven naar een latere periode. In deze tijd van Coronacrisis zullen we hier extra alert op zijn. Ten aanzien van subsidies en inkopen zullen we via procesafspraken, tussentijdse informatie en budgethoudersgesprekken hier actief op blijven sturen.
3 en 4	**Verbijzonderde Interne Controle** Uw provincie heeft over 2019 opnieuw een grote inspanning geleverd op het gebied van de verbijzonderde interne controle. De interne controle is over 2019 tijdiger en meer gespreid over het jaar uitgevoerd. (...) Wij spreken onze waardering uit voor de uitgevoerde verbijzonderde interne controles.	Evenals in 2018 heeft ook in 2019/2020 de Verbijzonderde Interne Controle veel aandacht gekregen. Dit vormt ook een belangrijke basis voor ons eigen oordeel over de naleving van processen en regelgeving in de organisatie en vormt daarmee een belangrijke basis voor de toekomstige rechtmatigheidsverantwoording (zie hierna). We zijn content met de

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	De controles worden uitgevoerd met een kritische blik en goed en gestructureerd gedocumenteerd aan ons overgedragen. Enkele punten van aandacht: (...) zijn het verkrijgen van de inkoop-, subsidie- en prestatieleveringsdocumentatie (...), de vaststelling of een post goed in de administratie is geboekt door de complexe inrichting (...), het verder in de organisatie beleggen van de (voorbereiding van) de verbijzonderde interne controle heeft niet steeds het gewenste effect opgeleverd. (...) Net als in 2018 wijzen de interne controles op weinig afwijkingen voor getrouwheid en rechtmatigheid. Wij hebben inmiddels over 2020 in overleg met uw medewerkers onze risicoanalyse herijkt. Zo wordt een verantwoorde vermindering van het aantal steekproefposten gerealiseerd. (...)	complimenten van de accountant hierover en nemen de verdere aandachtspunten van de accountant mee in de verdere doorontwikkeling.
4 en 8	**SiSa** Met de SiSa-bijlage legt u verantwoording af over de besteding van de middelen die de provincie ontvangt van het rijk. De SiSa-bijlage van uw provincie is niet complex, maar bevatte een aantal afwijkingen die naar aanleiding van onze controle in de definitieve tabel zijn gecorrigeerd. Omdat een aantal SiSa regelingen naar verwachting in 2020 een hoger lastenniveau kennen dan in 2019, adviseren wij de interne controle op de SiSa tabel aan te scherpen. Dit kan bijdragen aan het succesvol afrekenen van subsidies met het Rijk.	We hebben het proces rondom de SiSa inmiddels beschreven en zullen de interne controle hierop verstevigen.
5	**Interne beheersing** De verbeteracties zijn veelomvattend, kennen een onderlinge samenhang en afhankelijkheid en raken een groot deel van uw organisatie. Het is duidelijk dat deze verbeteracties niet allemaal in korte tijd kunnen worden uitgevoerd en afgerond. Hiervoor is tijd nodig. Uw provincie bepaalt zelf de ambitie en het gewenste tempo van het verbetertraject. Wij realiseren ons dat de verschillende projecten en het grote aantal actiepunten door medewerkers als zwaar worden ervaren. Dit leidt mogelijk tot	Via het programma Financiële Hygiëne zijn heel veel acties in gang gezet en inmiddels afgerond. Tegelijkertijd vraagt een aantal acties een vervolg. Middels een uitgebreid directievoorstel heeft besluitvorming in de organisatie plaatsgevonden over de verdere continuering en borging van het programma. Zie hiervoor bovenstaande onderdelen "ICT" en "Functiescheiding"

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	verminderd draagvlak voor de te realiseren verbeteringen en kan risico's inhouden voor de realisatie van beoogde verbeteringen. Wij blijven met uw organisatie in gesprek om samen accenten te leggen die voor de verslaggeving en controle essentieel zijn. Ook tijdens de afgelopen controle hebben wij de afstemming over belangrijke onderwerpen en vraagstukken vanuit uw provincie als proactief en constructief ervaren	
7	**Frauderisico-analyse** Uw organisatie beschikt niet over een actuele frauderisico-analyse die inzicht geeft in de mogelijke frauderisico's en die de beheersmaatregelen benoemt (...). Wij adviseren u om de frauderisico-analyse op te stellen en deze periodiek te agenderen in uw management en college van gedeputeerde staten. Dit draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke gespreksonderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	Een eerste concept frauderisico-analyse is opgesteld. We zullen dit in 2020 een vervolg geven en dit agenderen in directie en ons college.
7	**Rechtmatigheid** De gerealiseerde lasten van Overhead zijn € 71,7 miljoen ten opzichte van begroting van € 70,0 miljoen. De overschrijding van € 1,7 miljoen is in beginsel onrechtmatig en houdt mede verband met de huisvestingskosten voor provinciale en gedeputeerde staten. Deze lasten zijn in de begroting op een andere plaats geraamd, maar zijn op grond van een uitspraak van de Commissie BBV als overhead verantwoord.	De huisvestingskosten inzake PS en GS zijn in 2019 verplaatst als gevolg van een uitspraak van de landelijke commissie BBV. Hierdoor is op het programma Bestuur een onderschrijding en op de Overhead een overschrijding zichtbaar. Per saldo is dit neutraal en heeft dit geen consequenties. Wij zullen in de toekomstige begrotingen dit punt aanpassen.
8	**Rechtmatigheid** Met ingang van 2021 dient het college van gedeputeerde staten een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. (...). Uw organisatie moet een proces inrichten waarbij het college van gedeputeerde staten zelf tot een oordeel kan komen over de financiële rechtmatigheid van transacties	In de organisatie worden voorbereidingen getroffen om de rechtmatigheidsverantwoording te implementeren. Met onze goed functionerende Verbijzonderde Interne Controle zijn wij goed voorgesorteerd op deze ontwikkeling.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
9	**Verwerking projectsubsidies** Provincies verstrekken veel subsidies met een projectmatig karakter. (...) In mei 2020 heeft de Commissie BBV duidelijkheid gegeven over de verwerking van projectsubsidies. (...) Wij adviseren om het effect van deze uitspraak van de Commissie BBV op uw subsidieproces en op de toerekening van lasten aan jaren te inventariseren.	Intern is een werkgroep actief die de nieuwe voorschriften zal implementeren. Onderdeel hiervan is dat Provinciale Staten een grensbedrag of percentage moeten afspreken. Daarnaast is het wenselijk om een afzonderlijke bestemmingsreserve te vormen voor nog niet uitgekeerde subsidieverplichtingen. Hiervoor zullen wij in het najaar van 2020 aan uw Staten nadere voorstellen doen.
10	**Lokale heffingen** De paragraaf lokale heffingen moet inzicht geven in hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De jaarstukken geven wel inzicht in de dekkingspercentages van de leges, maar de hiervoor genoemde informatie is niet beschikbaar. Voor het beeld van de jaarstukken 2019 achten wij dit niet materieel en heeft het ontbreken van de informatie geen invloed op ons oordeel.	Over het jaar 2019 is, meer dan in voorgaande jaren, gestructureerd onderzoek gedaan naar de kostendekkendheid van de leges. Aan het advies van de accountant om meer inzicht te geven in de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen is eenvoudig invulling te geven. Wij zullen dit in volgende jaarrekeningen toevoegen.
10	**Beleidsindicatoren** Provincies zijn verplicht om een aantal beleidsindicatoren op te nemen in de jaarstukken. Dit zijn 11 indicatoren op basis van de Regeling beleidsindicatoren provincie. Drie indicatoren ontbreken in uw jaarstukken: de emissie van broeikasgassen, de productie van hernieuwbare energie en de staat van Rijksmonumenten binnen de provincie. Ook bevatten de indicatoren die wel zijn toegelicht niet in alle gevallen recente informatie en niet altijd worden de volgens de regeling genoemde openbare bronnen gebruikt (zoals het CBS voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid). Voor het beeld van de jaarstukken 2019 achten wij die niet materieel en heeft dit geen invloed op ons oordeel. Wij adviseren u relevante beleidsindicatoren in de jaarstukken te verwerken en aan te vullen en hier in de	We zullen in het jaarrekeningtraject 2020 (en het begrotingstraject 2021) de genoemde indicatoren toevoegen. Ten behoeve van de jaarrekening 2019 hebben wij u via een afzonderlijke brief bij de agendastukken geïnformeerd over de ontbrekende indicatoren en de meest actuele gegevens alsnog toegevoegd.

Pag.	Tekst accountant	Bestuurlijke reactie
	voorbereiding van uw jaarstukken 2020 rekening mee te houden	
	Corona Rondom Corona bestaat veel onzekerheid. Wel is duidelijk dat de economische en sociale effecten die voortvloeien uit Corona de activiteiten van uw Provincie in 2020 en verder merkbaar zullen beïnvloeden. Samen met uw medewerkers hebben wij een aantal aandachtspunten benoemd die relevant kunnen zijn voor uw risicobeheersing: (...) waardering deelnemingen, (...) belastingschulden, (...) subsidies of bijdragen in relatie tot prestatielevering (...) bij sponsoringbijdragen rekening houden met de bijdrage die organisaties mogelijk ook ontvangen uit de NOW en andere Rijkssteunregelingen. (..) bij vooruitbetaling van leveranciers verscherpte aandacht voor continuïteit van de leverancier. Een scherp toekomstbeeld ontbreekt, maar mogelijk kunnen deze aandachtspunten helpen bij de getrouwe en rechtmatige verantwoording van lasten die samenhangen met de Coronamaatregelen van uw provincie	Via een afzonderlijk crisis-team in de organisatie worden de maatregelen geïnventariseerd en gemonitord. In dit team is ook Concerncontrol vertegenwoordigd om risico's en verslaggevingsaspecten te onderkennen. Op enkele punten heeft reeds tussentijds afstemming met de accountant plaatsgevonden.

Wij vertrouwen erop u met deze brief inzicht te hebben gegeven hoe wij met de opmerkingen van de accountant zullen omgaan.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

provinciesecretaris
H.J. Schartman

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

- Concept Verslag van bevindingen 2019 Publiek Belang Accountants d.d. 27 mei 2020

Verslag van bevindingen 2019

Provincie Noord-Holland

10 juni 2020

Op alle opdrachten verricht door Publiek Belang Accountants zijn algemene voorwaarden van toepassing welke bij de Kamer van Koophandel zijn gedeponeerd. Publiek Belang Accountants is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Den Haag onder nummer 67229328.

Lid van Coöperatie
De Maatschappelijke Accountants

PUBLIEK BELANG
accountants

Sir Winston Churchilllaan 370 F442
2285 SJ Rijswijk (ZH)
info@publiekbelangaccountants.nl
www.publiekbelangaccountants.nl

Aan Provinciale Staten van de Provincie Noord-Holland
T.a.v. mevrouw M. Spoor-Hendriks
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

Datum:	Behandeld door:	Ons kenmerk:
10-06-2020	drs. M.E. Dubbelman RA	2020

Onderwerp:

Verslag van bevindingen 2019

Geachte leden van Provinciale Staten,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2019 van de Provincie Noord-Holland uitgevoerd. Dit verslag bevat onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen en is bestemd voor Provinciale Staten. Graag lichten wij onze rapportage nader aan u toe.

Hoogachtend,

Publiek Belang Accountants B.V.

drs. R.D.H. Killeen RA MGA

Bijlage: één

Verslag van bevindingen 2019

Inleiding

U heeft ons met de opdrachtbevestiging van 24 juli 2019 opdracht gegeven voor de jaarrekeningcontrole 2019. U ontvangt de controleverklaring bij de jaarrekening 2019 afzonderlijk. Dit verslag bevat onze bevindingen over:

- de inrichting van uw financiële beheer en financiële organisatie
- (eventuele) onrechtmatigheden in de jaarrekening
- aandachtspunten en adviezen voor uw provincie vanuit onze controle

Voor rapportering van bevindingen heeft u de ondergrens op € 400.000 gesteld.

In het kort

- Het jaarrekeningproces is ten opzichte van 2018 sterk verbeterd en wordt daardoor op tijd afgerond
- De borging van de doorgevoerde verbeteringen vraagt voor 2020 en verder aandacht
- De interne beheersing en de (verbijzonderde) interne controle zijn verbeterd, maar voor het op orde brengen van de ICT-omgeving loopt de planning door in het eerste kwartaal 2020. Het heronderzoek naar de ICT-omgeving gebeurt in het tweede kwartaal 2020.
- De economische en sociale effecten die voortvloeien uit Corona beïnvloeden de activiteiten van uw Provincie in 2020 en verder. Afspraken over steunpakketten aan subsidierelaties kunnen invloed hebben op de controleerbaarheid en rechtmatigheid van uw financiële transacties.

Onze conclusie

Uw organisatie heeft het jaarrekeningproces ten opzichte van 2018 sterk verbeterd. Vanaf de zomer is onder het koepelproject “Financiële hygiëne” gewerkt aan structurele verbeteringen in de (financiële) administratie, de interne beheersing en de financiële verslaggeving. Daarbij zijn acties die rechtstreeks invloed hebben op het jaarrekeningproces 2019 met prioriteit opgepakt.

Door een goede interne voorbereiding en een gezamenlijke precheck (2 weken voor de start van de jaarrekeningcontrole) is de doorlooptijd van onze controle sterk verkort ten opzichte van vorig jaar en gaf de controle aanleiding tot aanzienlijk minder correcties. De correcties die in 2019 naar aanleiding van de controle zijn verwerkt, betroffen bovendien posten die door uw organisatie vooraf aan ons als bespreekpunten zijn aangemerkt.

Wat gaat goed?

De samenwerking tussen uw medewerkers en ons controleteam is evenals vorig jaar uitstekend verlopen. Ondanks de noodzakelijke afstand vanaf maart 2020 en de daardoor digitale en (video)telefonische afhandeling van de controle is het jaarrekeningproces soepel verlopen. De keuze voor een volledig digitale vastlegging in uw jaarrekeningdossier en in ons controledossier bleken cruciaal.

Verslag van bevindingen 2019

De interne controle op de concept-jaarrekening heeft bijgedragen aan de kwaliteit van het document. Daarnaast bleek de aanpak effectief waarbij per belangrijk onderwerp teams over de afdelingen heen samenwerken voor een juiste en volledige verslaggeving . De wisselwerking tussen de lijnorganisatie en specialisten op het gebied van financiën en control is verbeterd en daardoor ook de basis voor goede financiële verslaggeving. Slechts enkele correcties met een totale omvang van € 22,8 miljoen bleken nodig.

De inzet van uw medewerkers, de proactieve houding en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controles zijn waardevolle bouwstenen voor de verdere verbeterslagen op het gebied van interne beheersing en verslaggeving.

In 2019 is gewerkt met een vorm van tussentijdse afsluiting en zijn managementgesprekken gevoerd met de verantwoordelijk budgethouders. Hierdoor is het zicht op voortgang van budgetten en projecten sterk verbeterd en is het bewustzijn van de lijnorganisatie voor financieel beheer vergroot. Hoewel de tussentijdse cijfers geen object zijn van onze controle, is duidelijk sprake van een positief effect op het proces van jaarverslaggeving. Gelet op het bijzondere karakter van het jaar 2020 benadrukken wij het belang van tussentijdse informatie.

Ons advies om de jaarstukken qua omvang te beperken is goed opgepakt. De omvang is met circa 30% teruggebracht. Naar onze mening zijn de informatiekwaliteit en de leesbaarheid van de jaarstukken verbeterd. Er zijn mogelijkheden tot verdere verbetering en beperking, met name in de presentatie van tabellen, maar een belangrijke stap is gezet.

Wat vraagt uw aandacht?
De belangrijkste bevindingen uit onze controle zijn:

- Uw organisatie onderkent de noodzaak tot verbeteringen. Het project “Financiële hygiëne” heeft goede resultaten opgeleverd. Wij adviseren u de integraliteit van het project te blijven bewaken en in 2020 en de voortzetting van het project goed te borgen.

- Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico’s afdekken en door frauderisicobeheersing en -preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing. In 2019 is gestart met het beschrijven van de belangrijkste processen van uw provincie. Tot heden hebben wij een beperkt deel van de beschrijvingen ontvangen. Wij adviseren u om dit project in 2020 af te ronden en beoordelen de voor onze controle relevante processen in het najaar 2020.

- De ICT die relevant is voor financiële processen biedt onvoldoende basis om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen en ondersteunt een meer procesmatige inrichting van de interne beheersing niet. De door te voeren verbeteringen naar aanleiding van de controle 2018 waren in 2019 nog niet gereed. In overleg met uw organisatie starten wij in mei 2020 het vervolgonderzoek naar de stand van zaken rondom de ICT.

- In enkele processen (inkopen en memoriaalboekingen) wordt functiescheiding in de administratie niet afgedwongen, waardoor fouten en onzekerheden mogelijk niet of pas achteraf worden gesignaleerd.

- De inrichting van de financiële administratie was tot en met 2019 bijzonder complex. Dit vertroebelde het zicht op de manier waarop processen werden geadministreerd en belemmerde voor veel medewerkers de toegankelijkheid van de administratie. De conversie per 1 januari 2020 heeft tot doel om deze complexiteit sterk te verminderen. Dit zal bijdragen

aan de efficiëntie van de administratievoering, de kwaliteit van de tussentijdse informatievoorziening, de interne beheersing en de verslaggeving.

Het beeld van uw jaarrekening

De jaarrekening sluit met een voordelig resultaat na (tussentijdse) reservemutaties van € 35,6 miljoen. Als de tussentijdse reservemutaties buiten beschouwing worden gelaten, is het voordelig resultaat € 13,2 miljoen. De invloed van de reservemutaties op het resultaat “onder de streep” is € 22,4 miljoen voordelig (meer onttrokken aan reserves dan gedoteerd).

In uw jaarrekening 2019 valt op, dat het totaal van de baten en lasten ruim € 1,3 miljard is. Hiervan wordt ruim 63% (€ 850 miljoen) verklaard uit dotaties en onttrekkingen aan reserves en overhevelingen tussen reserves. Het volume van daadwerkelijke transacties is € 488 miljoen aan lasten en € 501 miljoen aan baten en geeft naar onze mening een reëler beeld van het activiteitenniveau van uw provincie.

Afgezet tegen de begroting 2019 na wijziging blijven de werkelijke lasten sterk achter. Totaal wordt 81,6% van de begrote lasten gerealiseerd. Op geen van de programma’s is sprake van een overschrijding. De onderbestedingen op programma’s vormen een jaarlijks terugkerend patroon. De jaarrekening 2019 bevat per programma een toelichting op de achtergrond van de verschillen tussen begroting en realisatie. De gerealiseerde baten liggen ruim boven begroting. Als gevolg hiervan is het omvangrijke begrote tekort “boven de streep” (voor reservemutaties) van € 123,8 miljoen in werkelijkheid een overschot van € 13,2 miljoen.

Uit verantwoordingsoogpunt is sprake van achteraf verklaarbare verschillen. Uit beleidsmatig oogpunt adviseren wij om te onderzoeken hoe dergelijke grote verschillen kunnen worden voorkomen. Zodoende loopt de jaarlijkse verantwoording meer in de pas met de meest actuele begrotingsinzichten.

Tenslotte kan nog een belangrijke indicator worden gevonden in de ontwikkeling van het EMU saldo. Uit deze variant op het kasstroomoverzicht voor overheden blijkt dat de provincie in 2019 € 70 miljoen meer heeft uitgegeven dan ontvangen. Dit hangt vooral samen met een toegenomen investeringsniveau.

Uitkomsten Verbijzonderde Interne Controle

Uw provincie heeft over 2019 opnieuw een grote inspanning geleverd op het gebied van de verbijzonderde interne controle. De interne controle is over 2019 tijdiger en meer gespreid over het jaar uitgevoerd. Daardoor ontstond minder overlap met het jaarrekeningproces. Ook is beter dan in 2018 interne controle uitgevoerd op de volledigheid van de diverse opbrengststromen van uw provincie.

Wij spreken onze waardering uit voor de uitgevoerde verbijzonderde interne controles. De controles worden uitgevoerd met een kritische blik en goed en gestructureerd gedocumenteerd aan ons overgedragen.

Enkele punten van aandacht bestaan ook in 2019:

- Het kost uw interne controlemedewerkers op onderdelen nog veel moeite om van de directies de inkoop-, subsidie- en prestatieleveringsdocumentatie te krijgen die de financiële mutaties onderbouwen.
- Het was lastig om vast te stellen of een post goed in de administratie is geboekt door de complexe inrichting van de administratie. De conversie per 1 januari 2020 zou hierin verbetering moeten brengen.

- Het verder in de organisatie beleggen van de (voorbereiding van) de verbijzonderde interne controle heeft niet steeds het gewenste effect opgeleverd. Mede hierdoor is de controle op de personele kosten pas op een laat moment uitgevoerd. Hier zien wij mogelijkheden tot versnelling.

Net als in 2018 wijzen de interne controles op weinig afwijkingen voor getrouwheid en rechtmatigheid. Wij hebben inmiddels over 2020 in overleg met uw medewerkers onze risicoanalyse herijkt. Zo wordt een verantwoorde vermindering van het aantal steekproefposten gerealiseerd. Dit bespaart tijd van uw medewerkers en maakt verdere spreiding van de verbijzonderde interne controle werkzaamheden over het boekjaar 2020 mogelijk.

Uitkomsten jaarrekening-controle

Onze jaarrekeningcontrole gaf aanleiding tot een beperkt aantal correcties. Het aantal en de omvang van de correcties zijn veel beperkter dan de correcties over 2018 en 2017. De controle 2018 heeft geleid tot opschoning van de balans en betekende een duidelijk leereffect voor het jaarrekeningtraject 2019. Hierdoor zijn complexe onderwerpen beter voorbereid en zijn afwijkingen voorkomen.

De doorgevoerde correcties betroffen voorts grotendeels posten, die op het aanvangsmoment van de controle door uw organisatie als onzeker zijn aangemerkt, bijvoorbeeld door ontbrekende informatie van derden en het daarmee samenhangende (in)schattingselement.

De correcties hebben per saldo een positief resultaateffect van € 22,8 miljoen en houden vooral verband met:

- Vrijval van de voorziening voor de kosten van beëindiging van deelname aan het Goois Natuurreservaat. Door nieuwe ontwikkelingen in het uittredingstraject is de verwachte hoogte van de afkoopsom voor verslaggevingsdoeleinden onvoldoende te schatten. Daardoor staan verslaggevingsregels niet toe om de voorziening te handhaven en is € 6,5 miljoen vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

- Vrijval van de verplichting voor de kosten van de verlenging van de N201 (Kaagbaan). Door ontwikkelingen rondom de besluitvorming is niet langer sprake van een verplichting ten opzichte van derden. De verplichting van € 18,6 miljoen is vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

- Verlaging van de waardering van de deelneming PDENH. De waardeontwikkeling van de participaties van PDENH leidt tot een afname van de waarde van de investeringen die de provincie in PDENH heeft gedaan. Hierdoor is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen ten laste van het resultaat.

Er is over 2019 geen sprake van niet-gecorrigeerde afwijkingen boven de door u vastgestelde rapporteringstolerantie.

SiSa

Met de SiSa-bijlage legt u verantwoording af over de besteding van de middelen die de provincie ontvangt van het Rijk. De SiSa-bijlage van uw provincie is niet complex, maar bevatte een aantal afwijkingen die naar aanleiding van onze controle in de definitieve tabel zijn gecorrigeerd. Omdat een aantal SiSa regelingen naar verwachting in 2020 een hoger lastenniveau kennen dan in 2019, adviseren wij de interne controle op de SiSa-bijlage aan te scherpen. Dit kan bijdragen aan het succesvol afrekenen van subsidies met het Rijk.

Verslag van bevindingen 2019

In 2019 is een gecorrigeerde SiSa-bijlage over de jaren tot en met 2017 opgesteld voor de regeling Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (E11). De gecorrigeerde SiSa-bijlage bleek noodzakelijk in verband met onjuistheden in de jaarrekeningen tot en met 2017. Op basis van de gecorrigeerde SiSa-bijlage en onze rapportage hierbij heeft het Rijk de restanttermijn alsnog toegekend.

Interne beheersing

De managementletter uit november 2019 bevat onze bevindingen en adviezen over de interne beheersing. Onze conclusies:

- Uw verbeterprogramma dekt aandachtspunten goed af, de provincie heeft verbeteracties in 2019 goed opgepakt.
- Ervaringen uit de controle 2018 hebben geleid tot een beter uitgangspunt voor de jaarrekening 2019.
- Wij hebben aandacht gevraagd voor het tempo van de verschillende acties om overbelasting van uw organisatie te voorkomen.
- Zorgvuldige timing (niet te vroeg) van de jaarrekeningcontrole biedt ruimte voor goede voorbereiding. Dit heeft in de praktijk goed uitgepakt.

Uit onze eerstejaarscontrole 2018 volgden veel aandachtspunten. Dit heeft geleid tot uw verbeterprogramma voor de jaarverslaggeving, het financiële beheer en de interne beheersing.

Het verbeterd inzicht van uw organisatie in de verslaggevingseisen en de doorgevoerde correcties in de jaarrekening 2018 zijn goed gebruikt in het jaarrekeningtraject 2019. Daardoor zijn veel vragen en correcties voorkomen.

De verbeteracties zijn veelomvattend, kennen een onderlinge samenhang en afhankelijkheid en raken een groot deel van uw organisatie. Het is duidelijk dat deze verbeteracties niet allemaal in korte tijd kunnen worden uitgevoerd en afgerond. Hiervoor is tijd nodig. Uw provincie bepaalt zelf de ambitie en het gewenste tempo van het verbetertraject. Wij realiseren ons dat de verschillende projecten en het grote aantal actiepunten door medewerkers als zwaar worden ervaren. Dit leidt mogelijk tot verminderd draagvlak voor de te realiseren verbeteringen en kan risico's inhouden voor de realisatie van beoogde verbeteringen.

Wij blijven met uw organisatie in gesprek om samen accenten te leggen die voor de verslaggeving en controle essentieel zijn. Ook tijdens de afgelopen controle hebben wij de afstemming over belangrijke onderwerpen en vraagstukken vanuit uw provincie als proactief en constructief ervaren.

Zoals reeds eerder in dit verslag van bevindingen aangegeven, vestigen wij uw aandacht op de volgende aspecten van interne beheersing:

- de voortgang in verbeteringen op het gebied van ICT-beheermaatregelen, gelet op het belang van een goed beveiligde IT-omgeving voor uw bedrijfsvoering en informatievoorziening, heeft uit oogpunt van continuïteit en betrouwbaarheid een hoge prioriteit
- de functiescheiding in de processen inkopen en memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen door het systeem waardoor betrouwbare informatievoorziening in deze processen niet voldoende is geborgd

Onze risicoanalyse en

De controlestandaarden schrijven voor dat wij u informeren over de belangrijkste risico's die wij bij onze controle onderkennen. Onze controle heeft zich gericht op de betrouwbaarheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. Naast gebruikelijke controlerisico's, zoals de volledigheid van opbrengsten, de juistheid van kosten en het voldoen

controlewerkzaamheden

aan verslaggevingsregels, geven wij in het bijzonder aandacht aan de risico's die samenhangen met doorbreking van functiescheiding door de leiding.

Onze risicoanalyse

Wij hebben in oktober 2019 onze risicoanalyse gedeeld met de Rekeningencommissie. Wij hebben met u de belangrijkste risico's besproken die wij onderkennen bij onze controle. Vanuit deze risicoanalyse heeft onze controle zich in het bijzonder gericht op:

- Rechtmatigheid van de aanbestedingen
- Juistheid van inkopen, personele lasten en subsidielasten
- Volledigheid van de baten
- Juistheid van de presentatie en waardering van deelnemingen en gronden
- Doorbreking van interne beheersing door het management
- Voldoen aan de verslaggevingsregels van het BBV
- Juistheid van de WNT-verantwoording

Onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en opsporen van fraude berust bij degenen die belast zijn met governance en bij de directie. Het is onze verantwoordelijkheid om onze controle te plannen en uit te voeren om redelijke zekerheid te krijgen dat de jaarrekening als geheel geen materiële onjuistheden bevat, of die nu worden veroorzaakt door fraude of door fouten.

Omdat onze controle niet bestond uit een uitvoerige controle van alle transacties, die nodig zou zijn om fouten of fraude aan het licht te brengen, kan het zijn dat bij onze controlewerkzaamheden geen materiële fraude is geconstateerd. Al wordt door effectieve interne beheersingsmaatregelen de kans dat fouten of fraude voorkomen en onopgemerkt blijven, kleiner, die mogelijkheid wordt niet uitgesloten. Daarom kunnen wij niet garanderen dat eventuele fouten of fraude worden ontdekt.

Tegen de achtergrond van het frauderisico werden controlewerkzaamheden uitgevoerd

Zoals overeengekomen in onze controleaanpak omvatten onze werkzaamheden onder meer besprekingen met gedeputeerde staten, provinciesecretaris, directieteam en (concern)control over de interne beheersingsmaatregelen, managementschattingen, bijzondere transacties buiten de normale gang van zaken, de Wet Normering Topinkomens en memoriaal boekingen.

Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Het bespreken van de fraude-risicoanalyse van de provincie met college en Rekeningencommissie
- Het bevragen van medewerkers van de provincie naar frauderisicofactoren en de 'tone at the top'
- Het evalueren van de organisatie- en governance structuur, de interne beheermaatregelen, de informatiesystemen en cultuur en gedrag in relatie tot fraude
- Het aanbrengen van onvoorspelbaarheid in onze controlewerkzaamheden
- Het evalueren van de rationaliteit van belangrijke ongebruikelijke transacties en het beoordelen van schattingen
- Het beoordelen van opzet, bestaan en werking van het aanbestedingsbeleid boven de Europese aanbestedingsgrens en steekproefsgewijs vaststellen dat aan de verantwoorde investeringsbedragen geleverde prestaties ten grondslag liggen.
- Het beoordelen van de aard van journaalposten en overige aanpassingen in de administratie
- Het zorgen voor een professioneel kritische instelling van ons team.

Verslag van bevindingen 2019

Tijdens onze controle van de jaarrekening 2019 zijn geen aanwijzingen voor fraude gesignaleerd

Frauderisico-analyse

Uw organisatie beschikt niet over een actuele frauderisico-analyse die inzicht geeft in de mogelijke frauderisico's en die de beheersmaatregelen benoemt om de gevolgen van frauderisico's zoveel mogelijk te beperken. Hierdoor is fraude-analyse en fraudepreventie geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing. Wel merken wij uit gesprekken met uw medewerkers dat belang wordt gehecht aan het vermijden en ontdekken van fraude.

Wij adviseren u om de frauderisico-analyse op te stellen en deze periodiek te agenderen in uw management en college van gedeputeerde staten. Dit draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke gespreksonderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.

Rechtmatigheid

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door Provinciale Staten geautoriseerde begroting.

Begrotingsoverschrijding

De gerealiseerde lasten van Overhead zijn € 71,7 miljoen ten opzichte van begroting van € 70,0 miljoen. De overschrijding van € 1,7 miljoen is in beginsel onrechtmatig en houdt mede verband met de huisvestingskosten voor provinciale en gedeputeerde staten. Deze lasten zijn in de begroting op een andere plaats geraamd, maar zijn op grond van een uitspraak van de Commissie BBV als overhead verantwoord. Deze begrotingsonrechtmatigheid heeft geen invloed op ons rechtmatigheidsoordeel.

Begrotingsafwijkingen die in formele zin onrechtmatig zijn maar niet meetellen voor het oordeel over de rechtmatigheid van de accountant moeten worden opgenomen in ons verslag. Provinciale Staten moeten deze afwijkingen bij het vaststellen van de jaarrekening expliciet autoriseren.

Investeringskredieten

Wij zijn ook nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door Provinciale Staten geautoriseerde kredieten. Wij hebben hierbij geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

De Kadernota rechtmatigheid regelt dat indien geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd, de accountant dit rapporteert in het verslag van bevindingen, maar niet meeweegt in het oordeel over rechtmatigheid. Wij hebben begrepen dat de provincie geen specifiek M&O-beleid heeft vastgelegd.

In de externe en interne regelgeving zijn wel diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw provincie heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik in enige mate onderdeel gemaakt van de interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Vanaf 2021
Met ingang van 2021 dient het college van gedeputeerde staten een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Inmiddels is door de Commissie BBV een modelrechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd. De standaardtekst zal door provincies opgenomen moeten worden in de jaarrekening, op het moment dat de wetgeving is aangepast. Uw organisatie moet een proces inrichten waarbij het college van gedeputeerde staten zelf tot een oordeel kan komen over de financiële rechtmatigheid van transacties.

Dit betekent dat:

- Een normenkader wordt vastgesteld
- Gedeputeerde staten toetsen aan het normenkader
- Gedeputeerde staten rapporteren rechtmatigheidsfouten en eventuele onzekerheden
- De accountant de rechtmatigheidsverantwoording van Gedeputeerde staten betrekt bij het accountantsoordeel over de jaarrekening
- Provinciale staten met Gedeputeerde staten spreken over de bevindingen ten aanzien van rechtmatigheid.

De commissie Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft op 20 maart een notitie geschreven, waarin de gevolgen voor de accountantscontrole en de interne beheersing en interne controle bij decentrale overheden op hoofdlijnen worden geschetst. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar deze notitie

SiSa

Met de SiSa-bijlage legt u verantwoording af over de besteding van de middelen die de Provincie Noord-Holland ontvangt van het Rijk. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2019. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden rapporteren wij over resterende fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met onderstaande tabel, die wij ook moeten opnemen als geen fouten of onzekerheden resteren.

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
IenW E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	Geen	n.v.t.	n.v.t.
IenW E12	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen	Geen	n.v.t.	n.v.t.
IenW E13	Slimme laadpleinen	Geen	n.v.t.	n.v.t.
IenW E37	Regeling Wilhelminasluis	Geen	n.v.t.	n.v.t.

Overige

Verwerking projectsubsidies

Provincies verstrekken veel subsidies met een projectmatig karakter. Daarbij is onderscheid in projecten binnen één boekjaar en projecten die boekjaar overschrijdend zijn. Doorgaans zijn voorwaarden verbonden zoals het doen van inspanningen en/of het leveren van prestaties. De vraag is in welk jaar de last die samenhangt met dergelijke subsidies moet worden genomen. Is dit in één keer in het jaar waarin de meerjarige subsidie wordt toegekend, of worden de lasten toegerekend aan toekomstige jaren waarin de prestaties worden geleverd?

In mei 2020 heeft de Commissie BBV duidelijkheid gegeven over de verwerking van projectsubsidies. De reactie van de Commissie BBV is tot stand gekomen in nauw overleg tussen het IPO, accountants (onder meer ons kantoor), de Commissie BBV en het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De uitwerking van het uiteindelijke standpunt heeft vanaf het najaar 2018 geruime tijd gevraagd. De reden hiervoor is dat een eventuele koerswijziging voor provincies ingrijpende gevolgen kan hebben voor de presentatie van het (eigen) vermogen en de jaarresultaten. Ook betekent dit een zware belasting omdat doorlopend inzicht moet bestaan in de voortgang van projecten die in belangrijke mate door derden worden uitgevoerd.

De uitkomst van de reactie van de Commissie BBV is dat op basis van de informatie in de subsidiebeschikking de lasten bij de start van het project worden genomen, tenzij er sprake is van één van de uitzonderingen:

a. Als er sprake is van een boekjaar- of exploitatiesubsidie waarbij de subsidie wordt verleend voor activiteiten die betrekking hebben op één of meerdere volgende jaren.

b. Als een door de provincie nader bepaald grensbedrag wordt overschreden én het project boekjaar overschrijdend is.

In het geval van uitzondering (a) worden de lasten genomen in het jaar /de jaren waarin de activiteiten worden uitgevoerd. In geval van uitzondering (b) wordt het eerste deel van de subsidielast niet in een eerder boekjaar verantwoord dan het jaar waarin de gesubsidieerde activiteiten starten.

De Commissie BBV stelt: “De lasten van meerjarige projectsubsidies kunnen tot een door Provinciale staten vast te stellen grensbedrag volledig aan het jaar van beschikken worden toegerekend. Het grensbedrag dient zodanig te worden bepaald dat het totale financiële effect niet dermate materieel is dat het principe van het stelsel van baten en lasten in geding komt. Voorts is het van belang het eventueel toepassen van de optie en de hoogte van het grensbedrag te laten vaststellen door Provinciale staten. Gezien het openbare en raadpleegbare karakter van de financiële verordening leent deze zich hier het beste voor.”

Dit betekent dat Provinciale staten moeten besluiten over de wenselijkheid van het toepassen van de mogelijkheid om lasten van meerjarige project- of exploitatiesubsidies ineens te nemen en over de hoogte van het grensbedrag dat daarvoor geldt.

De commissie BBV noemt nog enkele uitgangspunten waaraan het subsidieproces moet voldoen, zoals:

- De subsidiebeschikking is de uitkomst van een zorgvuldig doorlopen subsidieproces. Daarin wordt op basis van de informatie van de aanvrager vastgesteld wanneer bestedingen in relatie tot inspanningen of prestaties plaats zullen vinden. De provincie beoordeelt of deze informatie betrouwbaar en reëel is.

- De aanvrager dient te melden wanneer afwijkingen ontstaan en dient afhankelijk van het subsidiebedrag (tussentijds) verantwoording af te leggen. Bij (majeure) afwijkingen wordt een gewijzigde subsidiebeschikking afgegeven.

- De subsidiebeschikking is leidend voor de verantwoording van de lasten. In de subsidiebeschikking wordt de projectperiode genoemd. De start van het project wordt in de subsidiebeschikking vermeld, zodat duidelijk is wanneer de activiteiten en daarmee de levering van de prestaties start. Voor de start van het project wordt gedoeld op de werkelijke start van de gesubsidieerde activiteiten.

Wij adviseren om het effect van deze uitspraak van de Commissie BBV op uw subsidieproces en op de toerekening van lasten aan jaren te inventariseren.

Lokale heffingen
De paragraaf lokale heffingen moet inzicht geven in hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De jaarstukken geven wel inzicht in de dekkingspercentages van de leges, maar de hiervoor genoemde informatie is niet beschikbaar. Voor het beeld van de jaarstukken 2019 achten wij dit niet materieel en heeft het ontbreken van de informatie geen invloed op ons oordeel.

Beleidsindicatoren
Provincies zijn verplicht om een aantal beleidsindicatoren op te nemen in de jaarstukken. Dit zijn 11 indicatoren op basis van de Regeling beleidsindicatoren provincie. Drie indicatoren ontbreken in uw jaarstukken: de emissie van broeikasgassen, de productie van hernieuwbare energie en de staat van Rijksmonumenten binnen de provincie. Ook bevatten de indicatoren die wel zijn toegelicht niet in alle gevallen recente informatie en niet altijd worden de volgens de regeling genoemde openbare bronnen gebruikt (zoals het CBS voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid). Voor het beeld van de jaarstukken 2019 achten wij die niet materieel en heeft dit geen invloed op ons oordeel. Wij adviseren u relevante beleidsindicatoren in de jaarstukken te verwerken en aan te vullen en hier in de voorbereiding van uw jaarstukken 2020 rekening mee te houden.

Corona
Rondom Corona bestaat veel onzekerheid. Wel is duidelijk dat de economische en sociale effecten die voortvloeien uit Corona de activiteiten van uw Provincie in 2020 en verder merkbaar zullen beïnvloeden. Samen met uw medewerkers hebben wij een aantal aandachtspunten benoemd die relevant kunnen zijn voor uw risicobeheersing:

- Bewaakt de impact van de economische gevolgen van Corona op de waardering van uw deelnemingen, zoals het Innovatiefonds.

- De provincie betaalt leveranciers die daarvoor in aanmerking komen niet op de G-rekening en de BTW verleggingsregeling wordt niet toegepast. Dit kan leiden tot aansprakelijkheid voor belastingschulden bij faillissement van opdrachtnemers als die hun belastingen en premies niet hebben betaald.

- Besluit rondom het verstrekken van subsidies of bijdragen tijdig over afwijkingen van de uitgangspunten van subsidieverordeningen of het uitvoeringsbesluiten, als bijzondere afspraken ertoe leiden dat bijvoorbeeld de

prestatielevering achteraf niet (meer) kan worden vastgesteld. Dit kan invloed hebben op de rechtmatigheid.

- Houd bij de toekenning van (extra) bijdragen rekening met de bijdrage die organisaties mogelijk ook ontvangen uit de NOW en andere Rijkssteunregelingen. Als bijdragen vooruit worden betaald, dan dient dit als vooruitbetaald bedrag te worden geactiveerd. De continuïteit van de ontvangende organisatie is dan van belang bij het vaststellen van de juiste waardering.

- Vooruitbetaling van leveranciers, bijvoorbeeld bij termijnfacturen, zal verscherpte aandacht vragen. Is de continuïteit van de leverancier geborgd zodat de (eind)prestatie kan worden geleverd?

Een scherp toekomstbeeld ontbreekt, maar mogelijk kunnen deze aandachtspunten helpen bij de getrouwe en rechtmatige verantwoording van lasten die samenhangen met de Coronamaatregelen van uw provincie

Tijdbesteding

Eén van de maatregelen van onze beroepsgroep voor verdere verbetering van de kwaliteit van de accountantscontrole is dat de accountant aan het toezichthoudend orgaan van de gecontroleerde rechtspersoon rapporteert hoeveel uren hij verwacht te besteden en daadwerkelijk heeft besteed aan de uitvoering van de jaarrekeningcontrole. In overeenstemming met deze maatregel hebben wij onderstaand de geraamde tijdbesteding weergegeven ten opzichte van de werkelijke tijdbesteding.

Functieniveau	Begrote uren	Werkelijk bestede uren
Registeraccountants	350	409
Senior manager	260	302
Overige medewerkers	300	282
Specialisten	160	138
Totaal	**1.070**	**1.131**

Bijlage 1: De opdracht die u ons heeft verstrekt

Binnen het kader van de overeenkomst tussen de Provincie Noord-Holland en Publiek Belang Accountants B.V. tot het controleren van uw jaarrekening bevestigen wij formeel elk jaar de onderlinge afspraken met een opdrachtbevestiging. Met de opdrachtbevestiging heeft u ons op meer gedetailleerde wijze opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle ook zijn geen meningsverschillen met het management geweest. Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke auditplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voldoende voor de doelstelling van onze controle.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van Provincie Noord-Holland. Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico’s waar u als provincie mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw provincie en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico’s en de risico’s in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico’s op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim-controle

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat de opgeleverde informatie betrouwbaar is, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de procesrisico’s, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is een managementletter met daarin opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing.

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel over de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften, of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft en of de baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van rechtmatigheid zoals opgenomen in uw controleprotocol. Ook stellen wij vast dat de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de toepasselijke materialiteitsgrenzen.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en een verslag van bevindingen. In het verslag van bevindingen rapporteren wij fouten en onzekerheden die de vastgestelde rapportagetolerantie overschrijden en overige bijzonderheden die naar onze mening van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening (zoals governance, financiële positie, ontwikkeling resultaten en de kwaliteit van de interne beheersing).

Op alle opdrachten verricht door Publiek Belang Accountants zijn algemene voorwaarden van toepassing welke bij de Kamer van Koophandel zijn gedeponeerd. Publiek Belang Accountants is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Den Haag onder nummer 67229328.

Lid van Coöperatie
De Maatschappelijke Accountants

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 19 mei 2020

Onderwerp: Jaarstukken 2019

Kenmerk: 1428580/1428624

Bijlagen:

Jaarstukken 2019

1. Inleiding

Via de jaarstukken 2019 legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de behaalde output van het jaar 2019. Provinciale Staten controleren of dit is gebeurd binnen de kaders zoals geformuleerd in de begroting 2019 en bijgesteld in begrotingswijzigingen.

De jaarstukken hebben wettelijk dezelfde structuur als de begroting. Dit betekent dat wij rapporteren over de 7 beleidsinhoudelijke programma's en het programma "financiën", zoals die in de begroting 2019 waren opgenomen.

Status controle externe accountant

De accountantscontrole is inhoudelijk afgerond en de accountant heeft mondeling akkoord gegeven bij de verzending van deze stukken. Op dit moment loopt nog de externe review op het accountantsdossier bij de accountant. De accountant verwacht eind mei het concept accountantsrapport en de controleverklaring gereed te hebben. Deze wordt besproken in de rekeningencommissie van 8 juni in aanwezigheid van de accountant. Het definitieve accountantsrapport en de controleverklaring en de bestuurlijk reactie vanuit GS zullen tijdig voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening, voorzien op 29 juni a.s. aan u worden toegezonden.

Deze voordracht bevat een analyse op hoofdlijnen van de financiële ontwikkelingen in 2019, het rekeningresultaat en het voorstel tot resultaatbestemming. De inhoudelijke toelichtingen en analyses zijn te vinden in de jaarstukken zelf.

De jaarstukken zijn vanaf 26 mei ook als webversie te benaderen via http://financien.noord-holland.nl/

2. Financieel resultaat

Begroot en gerealiseerd resultaat per programma (x € 1.000)

Programma	*Begroot resultaat*	*Gerealiseerd resultaat*	*Verschil*	
1. Openbaar bestuur	22.170	18.391	3.779	Voordelig
2. Bereikbaarheid	503.760	484.097	19.663	Voordelig
3. Water	18.983	18.829	154	Voordelig
4. Milieu	71.664	76.864	-5.201	Nadelig
5. Ruimte	102.498	101.947	551	Nadelig
6. Groen	70.427	63.098	7.329	Voordelig
7. Cultuur en erfgoed	22.019	21.486	533	Voordelig
8. Financiën en bedrijfsvoering	-807.856	-820.346	12.489	Voordelig
Totaal Provincie Noord-Holland	3.664	-35.634	39.297	Voordelig

Toelichting

Het rekeningresultaat 2019 bedraagt € 35,6 miljoen voordelig. Het begrote resultaat na de laatste begrotingswijziging bedroeg € 3,7 miljoen nadelig. Dit betekent dat het resultaat € 39,3 miljoen voordeliger is dan verwacht bij de laatste begrotingswijziging. Hieronder worden de belangrijkste oorzaken benoemd voor het verschil tussen het begrotingssaldo na de laatste begrotingswijziging en het resultaat in de jaarrekening:

1. *Vrijval balanspost Reservering parallelle kaagbaan (€ 18,6 mln. voordelig)*
   In 2009 hebben de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer, Schiphol en het toenmalige Ministerie van Verkeer en Waterstaat een overeenkomst (overeenkomst voorwaarden aanleg Boerenlandvariant N201) gesloten, waardoor de Boerenlandvariant (BLV) tijdelijk over (een deel van) het gebied, dat gereserveerd is voor een mogelijk toekomstige parallelle Kaagbaan, is komen te liggen. Deze overeenkomst is geëindigd per 1 januari 2019. Naar aanleiding van het vervallen van de overeenkomst heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de hiervoor genoemde partijen een brief gestuurd. Gedeputeerde Staten hebben in hun reactie daarop aangegeven, onder de volgende voorwaarden, wel in overleg te willen treden over besteding van de vrijgekomen middelen van 18,6 miljoen euro ten behoeve van de verbetering van de bereikbaarheid van Schiphol:
   - Het Rijk draagt ook bij aan eventuele maatregelen ter verbetering van de bereikbaarheid van Schiphol;

- Als partijen op 1 januari 2020 geen overeenstemming hebben bereikt over de besteding van de niet tot besteding komende middelen wordt het overleg beëindigd en kunnen partijen hun middelen naar eigen inzicht besteden.

Het Rijk heeft nooit gereageerd op deze brief en overleg heeft daarom ook niet plaats gevonden. Er is dus ook geen overeenstemming bereikt. De reservering op de balans valt daarom vrij in het resultaat. In de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten hierover staat dat op het moment dat wordt voorgesteld een andere invulling te geven dan aan de doelstelling waarvoor dit N201 -krediet beschikbaar werd gesteld, dit alternatieve voorstel aan Provinciale Staten voor wordt gelegd en dat deze middelen dan terug vloeien naar de algemene middelen. Op dit moment is een voorstel voor een alternatieve besteding van de middelen in voorbereiding. Conform afspraken wordt dit voorstel in de loop van 2020 aan Provinciale Staten voorgelegd. Voorstel bij de resultaatbestemming is om de middelen daarom te storten in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur, totdat wij, conform aankondiging in de brief van 5 juni 2019, een voorstel tot besluitvorming over de middelen aan PS hebben voorgelegd.

2. *Afrekeningsverschillen voorgaande jaren (€8,3 mln. voordelig).*
   Na afloop van het boekjaar 2018 is gebleken dat er sprake is van € 8,3 mln. minder lasten dan opgenomen in voorgaande jaarrekeningen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lager vastgestelde subsidies ten laste van de in 2019 opgeheven reserves (€ 5,9 mln.). In het jaar waarin een subsidie wordt verleend, nemen we de toegezegde maximale provinciale bijdrage volledig als last. In sommige gevallen blijken de kosten van realisatie lager uit te vallen, waardoor bij de vaststelling van de subsidie ook de provinciale bijdrage lager wordt vastgesteld dan dit maximumbedrag. Als die vaststelling in een later jaar plaatsvindt dan de verlening leidt dit in een volgende jaarrekening tot een positief afrekeningsverschil. In de derde begrotingswijziging 2019 is hierover het volgende opgenomen: 'Het is mogelijk dat in de toekomst nog bedragen terugkomen die oorspronkelijk uit de oude reserves kwamen, bijvoorbeeld omdat subsidies lager worden vastgesteld. Om niet nog jaren te blijven zitten met de oude reserves zullen deze transparant worden toegevoegd aan de algemene middelen'

3. *Vrijval voorziening uittreding Goois Natuurreservaat. (€ 6,5 mln. voordelig)*
   Bij de jaarrekening 2018 is een voorziening getroffen voor de uittreding van de provincie uit het Goois Natuurreservaat ter hoogte van € 6,5 miljoen op basis van de beschikbaar gestelde afkoopsom. De onderhandelingen over de voorwaarden voor de uittreding lopen op dit moment nog en de in 2019 beschikbaar gestelde afkoopsom is op basis van de verslagleggingsregels in het BBV op dit moment onvoldoende als onderbouwing voor de voorziening. Om deze reden valt de gehele voorziening vrij. Wij stellen uw Staten voor om de middelen via de resultaatbestemming wel beschikbaar te houden voor de uittreding uit het Goois Natuurreservaat in een nieuw in te stellen bestemmingsreserve.

4. *Subsidie Boerenverdrietsluis (€ 6 mln. voordelig)*
   De subsidie t.b.v. de Boerenverdrietsluis van € 6 mln. stond begroot in 2019 maar schuift door naar 2020. Deze middelen vallen in 2019 daarom vrij in het rekeningresultaat en

worden middels een uitgestelde intentie, conform de eerste begrotingswijziging 2020, doorgeschoven naar 2020.

5. *Capaciteitskosten (€ 5,4 mln. nadelig)*
   Betreft een overschrijding van de capaciteitskosten die worden toegerekend aan de exploitatie met € 5,4 mln. De belangrijkste oorzaak hiervoor is dat een verschuiving heeft plaatsgevonden. Er is minder capaciteit toegerekend aan investeringsprojecten en deze uren komen in plaats daarvan ten laste van de exploitatie. Hierdoor ontstaat er een nadeel op de capaciteitskosten in de exploitatie. Een nadere toelichting op de capaciteitskosten is te vinden in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag

6. *Hogere uitkering Provinciefonds (4,5 mln. voordelig)*
   In de decembercirculaire van het provinciefonds is bekend geworden dat er in december 2019 extra geld wordt ontvangen in de vorm van decentralisatie-uitkeringen voor MKB Innovatiestimulering Topsectoren (€ 1,8 miljoen), Regionale Energiestrategieën (€ 1,7 miljoen), Garantiefonds geothermie (€ 1,5 miljoen), Versnelling Flexwonen (€ 250.000) en Regionale financieringstafels (€ 59.000). Omdat het niet meer mogelijk was de middelen voor deze taken nog in december uit te geven, vallen deze vrij in het resultaat over 2019. Omdat de gelden voor specifieke doelen zijn ontvangen, stellen wij voor deze via een geoormerkte storting in de algemene reserve over te hevelen naar de begroting 2020 om, als wij van mening zijn dat uitgaven voor deze taken echt nodig zijn, in het komende jaar deze taken te kunnen uitvoeren. De algemene Uitkering van het provinciefonds valt 0,8 mln. lager uit dan begroot.

7. *Voorziening bodemsanering Parnassia (€ 2,5 mln. nadelig)*
   Het voormalig provinciaal ziekenhuis (voormalig eigendom provincie) is in 1993 verkocht aan de Parnassia groep. De grond is verontreinigd. De provincie is wettelijk inhoudelijk en financieel aansprakelijk voor het saneren van de verontreinigde grond. Bij de uitwerking van het saneringsplan bleken de kosten hoger dan eerder is ingeschat, daarnaast kan de btw niet worden gecompenseerd zoals destijds werd verondersteld. Op basis van de geschatte kosten voor de sanering is er een voorziening van € 2,5 mln. ingesteld.

Overige verschillen
In hoofdstuk '5.1 – overzicht van baten en lasten en toelichting' van de Jaarstukken is per programma een volledige specificatie en toelichting te vinden van de verschillen groter dan € 250.000 tussen de actuele begroting en de realisatie.

3. Voorstel tot resultaatbestemming

Het resultaat voor bestemming bedraagt € 35,6 miljoen positief (zie onderstaande tabel nr. 0).

Wij stellen uw Staten voor om dit positieve resultaat als volgt te bestemmen.

#	Omschrijving	Bedrag (x €1.000,–)
0	**Rekeningresultaat 2019 voor resultaatbestemming**	**–35.634**
1	Storten vrijgevallen middelen parallelle kaagbaan in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur	18.572
2	Storting vrijgevallen middelen uit de voorziening Goois Natuurreservaat in de reserve Uittreding Goois Natuurreservaat	6.501
3	Storting in de algemene reserve t.b.v. Uitgestelde intenties	6.566
4	Storting in de algemene reserve van de ontvangen Decentralisatie uitkeringen	5.381
5	Aanvullende onttrekking vanuit de bestemmingsreserve EU projecten landbouwsubsidies en MKB	–3.046
6	Onttrekking reserve Bodemsanering ten behoeve van de bodemsanering Parnassia	–1.280
7	Storting restant rekeningresultaat in de algemene reserve	2.939
8	Saldo	0

1. *Storting vrijgevallen middelen parallelle kaagbaan in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur*
   Zie punt 1 onder de toelichting op het financieel resultaat. Voorgesteld wordt de vrijgevallen reservering ten behoeve van de parallelle kaagbaan te storten in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur

2. *Storting vrijgevallen middelen uit de voorziening Goois Natuurreservaat in de reserve Uittreding Goois Natuurreservaat.*
   Zie punt 3 onder de toelichting op het financieel resultaat. Voorgesteld wordt de reeds gevormde voorziening om te zetten in een reserve om de middelen wel beschikbaar te houden voor de uittreding uit het Goois Natuurreservaat. In deze voordracht is een concept instellingsbesluit opgenomen voor de nieuw te vormen reserve.

3. *Uitgestelde Intenties*
   Bij de Eerste Begrotingswijziging 2020 is voor € 13,8 mln. aan uitgestelde intenties

opgenomen. Hiervan moet € 6,5 mln. nog via het jaarrekeningresultaat doorgeschoven worden naar de begroting voor 2020. Het betreft met name de uitgestelde subsidie aan de boerenverdrietsluis (6 mln.) die doorschuift van 2019 naar 2020.

4. *Decentralisatie-uitkeringen*
   In de decembercirculaire provinciefonds 2019 heeft de provincie € 5,4 miljoen van het Rijk ontvangen. Dit zijn decentralisatie-uitkeringen die in 2019 niet meer besteed zijn en daarom geoormerkt vrijvallen in het resultaat van 2019. Dit bedrag van € 5,4 mln. zal vervolgens bij de tweede begrotingswijziging 2020 weer toegevoegd worden aan de begroting van 2020 om de activiteiten waarvoor de middelen aan ons zijn verstrekt uit te kunnen voeren.

5. *Aanvullende onttrekking bestemmingsreserves*
   De uitgaven binnen het programma Ruimte waarvoor dekking aanwezig is binnen de reserve MKB en de reserve Europese projecten landbouwsubsidies zijn hoger dan begroot. Omdat PS deze hogere onttrekking nog niet geautoriseerd hebben in de actuele begroting is deze niet verwerkt in de jaarrekening. We stellen u voor de middelen via resultaatbestemming alsnog te onttrekken aan de betreffende reserves.

6. *Onttrekking reserve Bodemsanering inzake vorming voorziening Parnassia*
   Voor de bodemsanering Parnassia is een voorziening getroffen van € 2,5 mln. Zie ook punt 7 onder de toelichting op het financieel resultaat. Een bedrag van € 1,3 mln. was reeds gereserveerd voor de betreffende bodemsanering in de reserve bodemsanering. Via resultaatbestemming stellen we PS voor om dit bedrag te onttrekken aan de reserve Bodemsanering.

7. *Resultaat na bestemming*
   Na instemming met bovenstaande resultaatbestemming zal het resterende positieve resultaat € 2,9 miljoen bedragen. Voorstel aan U is om deze middelen aan de algemene reserve toe te voegen.

4. Financiële ontwikkelingen

De belangrijkste financiële ontwikkelingen in de jaarrekening 2019 zijn:

- Er is sprake van onderbesteding van circa €111 miljoen op de uitgaven. Het betreffen voornamelijk begrote uitgaven vanuit de bestemmingsreserves waardoor deze middelen niet vrijvallen in het resultaat maar beschikbaar blijven in de bestemmingsreserves. Zie voor een analyse van deze onderbesteding de toelichting op de rekening in 1 oogopslag in de jaarrekening en de volledige verschillenanalyse in hoofdstuk 5.1 – Overzicht van baten en lasten en toelichting.

- Er is sprake van een toename van de Materiele Vaste Activa in wegen en vaarwegen van circa 100 mln. onder gelijktijdige afname van het saldo schatkistbankieren.

5. Financiële hygiëne

Vorig jaar is, mede naar aanleiding van de ervaringen in het jaarrekeningtraject 2018 het programma Financiële Hygiëne opgestart. De afgelopen tijd heeft dit binnen de organisatie veel aandacht en prioriteit gekregen. Doel van het programma Financiële Hygiëne is om te komen tot:

- een betere interne beheersing en budgethouderschap;
- minder fouten in de administratie
- snelle en actuele informatievoorziening richting organisatie en bestuur
- een soepel jaarrekeningtraject 2019 en verdere jaren

Het programma is in september 2019 gestart. Bij de start en tussentijds is ook de Rekeningencommissie hierover via een presentatie geïnformeerd. Verschillende zaken zoals de herimplementatie van het financiële pakket, budgethoudergesprekken, financiële informatievoorziening, processen, interne controle en de voorbereiding voor de accountantscontrole zijn sterk verbeterd. Bij de accountantscontrole 2019 zien we daar nu de eerste resultaten van. De accountantscontrole is soepel verlopen en het aantal vragen en aanvullende acties is beperkt geweest. Daarmee kunnen we nu ook conform de bestuurlijke planning de stukken aan u aanbieden.
Verdere borging van alle opgestarte trajecten is nog wel noodzakelijk. Daarom zal dit programma ook in 2020 en 2021 gecontinueerd worden.

6. Afsluiten kredieten

In verband met de afronding van de werkzaamheden en overdracht van de projecten naar beheer stellen we u voor de volgende PMI-kredieten af te sluiten:

- N241, Herinrichting kruispunt Langereis;
- N242-19 Aanpassing N242, gedeelte N504-Leijerdijk, inclusief parallelweg (oude N242), gemeenten Langedijk en Heerhugowaard;

Kredieten Grond

<u>krediet Aankoop Grond</u>

Op 8 mei 1990 heeft PS ingestemd met voordracht 27 om een krediet voor aankoop grond te verlenen van 15,6 miljoen gulden. Bij de 4e begrotingswijziging 1994 is dit aangepast naar € 9.076.000 gulden. Omdat er nauwelijks gebruik wordt gemaakt van dit krediet en er ook een

krediet strategische grondaankopen is, wordt momenteel voorgesteld om het krediet op te heffen.

Krediet Grondbeheerbank
De Grondbeheerbank is opgeheven. Daardoor is het krediet ook niet meer nodig en kan dus worden opgeheven. Met het vaststellen van het Programma Natuur 2019-2023 (PS 19-11-2018) is besloten tot het afbouwen van de grondbanken. Daardoor is het krediet ook niet meer nodig en kan dus worden opgeheven.

7. Instellingsbesluit reserve Uittreding Goois Natuurreservaat

	Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Bestemming	Reserveren van middelen voor de uittreding uit het Goois natuurreservaat.
Operationeel doel	6.2.1
Voeding	De reserve wordt volledig gevoed vanuit de in 2018 getroffen voorziening voor de uittreding Goois Natuurreservaat. Het betreft een bedrag van € 6.501.420
Looptijd	Onbepaald
Maximale hoogte	De maximale hoogte van de reserve wordt bepaald door de door PS vastgestelde stortingen ten behoeve van de dekking van het doel van de reserve.

8. Proces en procedure

Wij zenden de jaarstukken 2019 na vaststelling door Provinciale Staten conform artikel 204 van de Provinciewet aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

9. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 22-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 19 mei 2020;

besluiten:

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen;

2. Conform het bijgevoegde instellingsbesluit de bestemmingsreserve Uittreding Goois Natuurreservaat in te stellen;

3. De volgende bedragen uit het totale voordelige jaarrekeningresultaat van € 35.633.625 te bestemmen:

    a. De € 18.571.965 vrijgevallen middelen vanuit de reservering voor de parallelle kaagbaan te storten in de reserve Ontwikkelen provinciale infrastructuur;

    b. De € 6.501.420 vrijgevallen middelen vanuit de voorziening financiële risico's te storten in de reserve Uittreding Goois Natuurreservaat

    c. € 6.566.000 voor uitgestelde intenties uit 2018 geoormerkt te storten in de Algemene reserve

    d. € 5.381.000 voor decentralisatie-uitkeringen geoormerkt te storten in de Algemene reserve

e. € 1.865.784 te onttrekken aan de bestemmingsreserve Europese projecten landbouwsubsidies

f. € 1.180.311 te onttrekken aan de bestemmingsreserve MKB

g. € 1.280.000 te onttrekken aan de reserve bodemsanering ter dekking van de getroffen voorziening voor de bodemsanering Parnassia

h. Het resterende voordelig rekeningresultaat van € 2.939.336 toe te voegen aan de Algemene reserve

4. De volgende PMI-kredieten af te sluiten
   a. N241, Herinrichting kruispunt Langereis
   b. N242-19 Aanpassing N242, gedeelte N504-Leijerdijk, inclusief parallelweg (oude N242), gemeenten Langedijk en Heerhugowaard

5. Het krediet Aankoop grond af te sluiten

6. Het krediet Grondbeheerbank af te sluiten

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Uittreksel concept-verslag commissie NLG 08-06-2020 over de voordracht Jaarstukken 2019.

4.a (alle commissies) Jaarstukken 2019

De **voorzitter** wijst erop dat de jaarstukken in alle afzonderlijke commissies worden besproken en verzoekt de commissieleden derhalve om hun inbreng toe te spitsen op de onderwerpen die de commissie NLG raken.

04.a.1 Concerncontrol: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging per 1 maart 2020 (C-agenda cie NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15 juni 2020)

De **voorzitter** geeft het woord aan de insprekers die zich hebben aangemeld.

Eerste termijn

Mevrouw **Koning** (CDA) leest in de stukken dat er bij de omgevingsdiensten (OD's) nog steeds zorgen zijn over het aantrekken van voldoende gekwalificeerd personeel. Als het werk niet goed gebeurt, zal dat uiteindelijk ook financiële consequenties hebben. Is er inmiddels al meer inzet op het vinden van personeel en heeft de gedeputeerde signalen dat dit ook zal slagen? Welke andere oplossingen zijn er?
Het CDA heeft ook zorgen over de handhaving bij Tata en Harsco. Een deel van het mandaat is zelfs teruggenomen. Dat geeft aan dat het werk door de OD niet altijd correct gebeurt. Houdt een en ander mogelijk verband met de zoektocht naar personeel? Wanneer verwacht gedeputeerde Olthof verbetering te zien? Is hiervoor ook perspectief in de begroting en de plannen van de OD NZKG?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) dankt voor het vele werk dat is verzet om het uitvoerige stuk te realiseren. De PVV heeft moeite met een paar zaken, waaronder de uitgaven voor Natuurnetwerk Nederland (NNN). In z'n algemeenheid vindt de PVV dat de financiële offers die van de burgers worden gevraagd doelmatig besteed moeten worden, zeker als het om grote bedragen gaat. Nut en noodzaak dienen onomstotelijk vast te staan. De PVV-fractie zal vermoedelijk een voorbehoud maken ten aanzien van een aantal punten. Dat zal echter tijdens de PS-vergadering blijken.

Mevrouw **Kapitein** (D66) heeft de navolgende opmerkingen over de jaarrekening.

- In de jaarrekening staan veel goede initiatieven en projecten omschreven ten aanzien van landbouw. Bij de toewijzing van de POP3-gelden komt echter een interessante omslag. De focus lag voorheen op het versterken van de glastuinbouwconcentratiegebieden. Wat D66 betreft is daar niets mee. Integendeel. We leven nu echter in een andere tijd met nog belangrijkere prioriteiten voor de landbouw. Het is heel goed dat het college overweegt om de inzet van de nieuwe POP3-middelen in te gaan zetten voor de thema's klimaat, kringlooplandbouw, biodiversiteit en waterkwaliteit. D66 kijkt hiernaar uit.
- De realisatie van de door D66 gewenste NNN-hectares verloopt niet heel vlot. Mevrouw Kapitein begrijpt dat het ingewikkeld is. Het heeft derhalve haar aandacht.
- Opmerkelijk is dat zo weinig gedaan lijkt te zijn aan het beperken van geluidsoverlast. In de tabel in de jaarrekening staat dat er geen geluidsarm asfalt en geen geluidsisolerende maatregelen aan

woningen zijn gerealiseerd. D66 begrijpt dat er een inhaalslag gaat komen, maar geluidsoverlast kan de komende jaren nog weleens een veel groter thema gaan worden. Afgelopen week zijn de resultaten van het RIVM-onderzoek naar buiten gekomen, waarin staat dat miljoenen mensen in Nederland last hebben van geluid. Het wegverkeer vormt een van de grootste oorzaken.

- In de jaarrekening wordt niets gemeld over het Datalab, enkel in het antwoord op een vraag van de VVD. D66 heeft veel interesse in wat het Datalab allemaal doet en het wat het gaat opleveren. Het kan een belangrijk middel zijn om te komen tot versnelling in innovatie op vele terreinen.
- D66 vindt de uitbreiding van het wandelnetwerk in Noord-Holland heel mooi en is blij dat het zo voortvarend wordt aangepakt.

De heer **Zoon** (PvdD) bedankt de ambtenaren voor de uitvoerige beantwoording van de vragen. Het is fijn dat dierenwelzijn genoemd wordt. Het is echter jammer dat het als onderdeel van het faunabeheer is opgenomen. Een aparte paragraaf zou op z'n plaats zijn. Hoewel begin 2019 bij de Raad van State de PAS daadwerkelijk is vernietigd, is er afgelopen jaar qua stikstofherstel weinig gebeurd. De heer Zoon duidt het dan ook als een "verloren jaar".
Het jaar 2019 leert ook dat 1.900 hectare agrarisch natuurbeheer eerder agrarisch is dan dat het NNN is. De Partij voor de Dieren zou dat graag omvormen naar natuurinclusieve landbouw. Is de gedeputeerde het daarmee eens?
De Kaderrichtlijn Water (KRW) blijkt weer niet gehaald te worden. De waterkwaliteit heeft te lijden onder vermesting en gifstoffen. De provincie heeft een rol als coördinator om dit op te pakken of om de waterschappen te dwingen het op te pakken. Het verschuilen achter de uitspraak dat het eigenlijk niet de rol van de provincie is, vindt de Partij voor de Dieren niet langer houdbaar.
Tot slot is het fijn dat de NNN-doelen op papier gehaald zijn, hoewel het één hectare te weinig is.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft als enige aanvullende vraag bij de jaarrekening 2019 of er op of na balansdatum bij de provincie, deelnemingen of verbonden partijen nog reële risico's zijn, anders dan COVID-19-gerelateerd, die mogelijk negatieve financiële gevolgen hebben en waarvan GS met de kennis van nu het nodig achten om de commissie NLG te informeren?
Ten aanzien van agendapunt 4a.1 merkt de Roosendaal op dat de VVD zeer tevreden is met de aanpak van de openstaande auditpunten. Die lijkt succesvol, hetgeen een compliment waard is. Het is heel mooi dat de punten zo goed worden opgepakt.

De **voorzitter** dankt de commissieleden voor hun inbreng en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof (PvdA) om te reageren op de diverse vragen die zijn gesteld.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
In antwoord op de vraag van het CDA over het personeel bij de OD's (agendapunt 5) antwoordt gedeputeerde dat goed gekwalificeerd personeel in de volle breedte, niet alleen bij de OD's, een enorme opgave blijft. Het heeft zijn volle aandacht. Ook in de begroting wordt gekeken naar extra middelen om goed personeel aan te trekken. Het intrekken van het mandaat heeft overigens niet te maken met personeel. Die maatregel is genomen omdat een aantal zaken in de procedure niet goed verlopen is. GS laten daar thans onderzoek naar doen. Gedeputeerde verwacht de eerste resultaten daarvan in het najaar te kunnen delen met de commissie.

D66 stelde een vraag over geluidsoverlast. In 2019 is daarin wellicht nog weinig geïnvesteerd. Bij investeringen in wegen en asfalt wordt het echter absoluut meegenomen. Geluidsoverlast is uiteraard breder. Je kunt investeren in geluidsarm asfalt, maar ook in de isolatie van de woningen langs de wegen. Hiervoor geldt een aantal criteria. Bij beide maatregelen wordt altijd bekeken of het ook daadwerkelijk het beoogde geluidsvoordeel oplevert. Gedeputeerde is het er overigens mee eens dat geluid, geur en stof hele belangrijke punten van hinder zijn. Deze staan absoluut hoog op de agenda in alle milieudossiers.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Olthof voor zijn beantwoording, waarna laatstgenoemde de vergadering verlaat en rond 15.30 uur zal terugkeren.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
De heer Zoon (PvdD) vroeg of GS zien dat het agrarisch beheer meer vooropstaat dan het natuurbeheer? Vorig jaar is een verkenningsjaar agrarisch natuurbeheer afgerond. In drie NNN-gebieden, de Mijzenpolder, Eilandspolder-West en de Wormer- en Jisperveld, zijn pilots gestart waarin de natuur juist bovenaan wordt gezet. Bekeken wordt hoe dat samen met de agrariërs kan worden opgepakt. De pilot loopt nog, maar als gevolg van de coronacrisis zijn een paar gebiedsgerichte gesprekken helaas nog niet gevoerd. Deze staan echter wel op de agenda.

Enkele partijen hebben genoemd dat NNN niet vlot verloopt. Momenteel worden de NNN-gebieden in kaart gebracht en de mogelijkheden bekeken. Indien een deel van een aangewezen NNN-gebied niet zoveel waarde voor de natuur lijkt te hebben, wordt zelfs bekeken of er een ruil kan plaatsvinden met een ander gebied dat wél meer waarde heeft. GS zijn er druk mee bezig en zullen de commissie hier nader over informeren.

De Partij voor de Dieren gaf aan dat er op het stikstofdossier in 2019 weinig gebeurd is. Gedeputeerde Rommel meent dat er juist ongelofelijk veel gebeurd is en dat het absoluut geen verloren jaar is geweest. Er is doorgegaan met de herstelmaatregelen die al liepen, van 65% vorig jaar naar 80% dit jaar. Zij verwijst in dit kader ook naar het Programma Natuurontwikkeling (PNO). De TBO's (Terreinbeherende Organisaties) hebben dit jaar plannen ontwikkeld en rechtstreeks aan het Rijk voorgelegd t.b.v. de 100 miljoen euro die het Rijk extra wil besteden. Voorts komt er een tweede fase aan voor Europese middelen. GS zijn er derhalve heel hard mee bezig.

De **voorzitter** dankt gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording en heet gedeputeerde Zaal van harte welkom, die voor de eerste maal aanwezig is bij de commissie NLG.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
De vraag van de VVD over de deelnemingen en nieuwe risico's hoort wat gedeputeerde Zaal betreft thuis bij de commissie ERP. Zij stelt voor om deze volgende week te behandelen, omdat ook de andere commissieleden daar wellicht in geïnteresseerd zijn.
D66 heeft een aantal opmerkingen gemaakt over de POP3-gelden.
De Partij voor de Dieren wees op het thema dierenwelzijn. Het feit dat het op één punt (de jacht) genoemd wordt, betekent niet dat er in de andere beleidsdossiers geen aandacht

voor zou zijn. Gedeputeerde Zaal wijst onder meer op de wildopvangcentra en schuilstallen. Dierenwelzijn heeft dus zeker de aandacht.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):
Gedeputeerde en de heer Zoon (PvdD) hebben de Kaderrichtlijn Water als gedeelde passie, zij het dat zij van mening verschillen over de manier waarop ermee moet worden omgegaan. De heer Zoon houdt een pleidooi voor meer regie vanuit de provincie. Dat standpunt deelt gedeputeerde niet. Alle voortekenen wijzen erop dat de normeringen voor de KRW in 2027 waarschijnlijk niet gehaald zullen worden. Dat betekent echter niet dat de provincie zich daarbij neerlegt of dat zij het voor lief neemt. Ook gedeputeerde zet zich ervoor in om zo ver mogelijk te komen en de doelen bij voorkeur te halen. Het is echter een hele complexe materie. Wat betreft de samenwerking met en het toezicht op de waterschappen, die daar in eerste aanleg de verantwoordelijkheid voor hebben, moet gedeputeerde constateren dat er uiterste pogingen worden gedaan en ook vele financiële middelen tegenover worden gezet om de KRW te halen. Maar het ene waterlichaam is het andere waterlichaam niet. Volgend jaar gaat er een pilot van start om te kijken of er binnen een waterlichaam, binnen een waterschap, versneld dichterbij de doelen kan worden gekomen. De voorbereidingen daartoe zijn gestart. Recent is een gespreksronde geweest met de drie waterschappen over een mogelijk project binnen zo'n waterschap waarvan men goede hoop heeft dat de ecologische doelen middels zo'n pilot gehaald kunnen worden. Dat zou vervolgens een mooi vertrekpunt bieden om ook elders uit te rollen. Gedeputeerde stelt voor om de pilots af te wachten en aan de hand daarvan het gesprek aan te gaan en te bekijken hoe de uitkomsten verder gebracht kunnen worden.

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Naar aanleiding van de vraag van D66 over het Datalab en of daar wel voldoende gebruik van wordt gemaakt, wijst gedeputeerde Stigter op het enorme belang van ICT en data. In de coronatijd is dat extra goed zichtbaar geworden. Gedeputeerde kan mevrouw Kapitein dus geruststellen dat ook GS het enorme belang van het Datalab zien. Op basis van complexe data-analyses en onderzoek, veelal met derden, kunnen er oplossingsrichtingen uit worden gehaald ten behoeve van belangrijke financiële opgaven op het terrein van bijvoorbeeld natuur, mobiliteit en energietransitie. Dus in de volle breedte van het financieel beleid maakt de provincie gebruik van het Datalab. Gedeputeerde wil een en ander tot uitdrukking brengen in de in het coalitieakkoord aangekondigde actualisatie van de datastrategie. Gedeputeerde verwacht deze datastrategie vlak voor of vlak na de zomer aan de commissie te sturen. Daarin zal nader worden ingegaan op het belang en het gebruik van het Datalab.

De **voorzitter** bedankt alle gedeputeerden voor hun inbreng. Er is geen behoefte aan een tweede termijn.

Uittreksel concept-verslag commissie RWK 08-06-2020 over de voordracht Jaarstukken 2019.

4.a Voordracht Jaarstukken 2019 (aanbiedingsbrief GS volgt later; a-agenda NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15-6-2020)

4.a.1 Concerncontrol: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging per 1 maart 2020 (Agenda cie NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15 juni 2020)

Eerste termijn:

De heer **Hollebeek** (PvdD) wil iets zeggen over de auditopvolging. Hij vindt het een fijne constatering dat de Provincie de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer overneemt voor wat betreft de energietransitie. Hij wil benadrukken dat er, om te kunnen omgaan met de uitdagingen, meer nodig is dan de omschakeling naar duurzame energiebronnen. Er is een motie aangenomen om met een integrale bril naar het klimaatprobleem te kijken. PvdD maakt zich zorgen over de monitoring van andere broeikasgassen dan CO2. Wetenschappelijk wordt standaard met CO2-equivalenten gewerkt. In Noord-Holland gebeurt dat nog maar mondjesmaat. Dit zou PvdD graag terugzien in het provinciaal beleid.

De heer **Voskuil** (PvdA) meldt dat bij PvdA de nadruk van de behandeling van de jaarstukken bij commissie EFB ligt. Hij spreekt zijn zorg uit over de onderbesteding. Een tweede punt van aandacht is de verandering in mobiliteit. Dit heeft positieve kanten, maar ook gevolgen voor de opcenten. De heer Voskuil vraagt of de commissie hiervan een update kan krijgen.

De heer **Vink** (D66) is benieuwd naar de resultaten van het versnellen van de woningbouwproductie, binnenstedelijk bouwen, ruimtelijke ordening en de Omgevingsvisie. In het stuk komen vooral procesresultaten terug. Welke inhoudelijke knelpunten heeft de Provincie geholpen op te lossen?

Mevrouw **Gielen** (GL) meldt dat een aantal projecten op het gebied van energietransitie is vertraagd. Wanneer worden deze middelen wel besteed? Onderbesteding is een probleem. Kan Gedeputeerde deze meenemen in het toegezegde actieplan klimaat, dat hopelijk in augustus kan worden besproken?

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) sluit zich aan bij de heer Vink. Bij de begroting 2020 is gesproken over indicatoren, die een idee geven of de vastgestelde doelen zijn behaald en of het geld effectief is besteed. Dat is bij de jaarrekening 2019 nog niet aangepast, wat begrijpelijk is. GL vraagt hier wel nogmaals aandacht voor.
Bij de projecten viel een aantal dingen op. Er waren geen verplaatsingen van glastuinbouwbedrijven begroot, maar deze zijn wel gedaan. Hoe is dat erin gekomen? Masterclasses natuurinclusieve landbouw blijken populair te zijn. Hoe kan dit worden meegenomen naar volgend jaar?

De heer **Vink** (D66) heeft een opmerking voor mevrouw Van Wijnen. Hij begrijpt dat mevrouw Van Wijnen ook vindt dat in de aankleding van het stuk meer mag terugkomen over inhoudelijke afspraken en knelpunten. Begrijpt hij het goed dat deze afspraak al voor de volgende keer is gemaakt?

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) antwoordt dat dat klopt. Daar wordt verder naar gekeken.

Gedeputeerde **Stigter** begint met de vragen van de heer Hollebeek over het Auditonderzoek van de Randstedelijke Rekenkamer. Een groot deel van de aanbevelingen is uitgevoerd en overgenomen. De CO2-equivalent is meegenomen in de monitor. Er is een goed beeld van wat de Provincie op dat vlak doet. Dit college ziet klimaatenergie in de volle breedte van het provinciale pakket en dat wordt ook gemonitord.
Het onderwerp opcenten moet aan de orde worden gebracht bij de commissie EFB.
Onderbesteding is een breed vraagstuk dat speelt. Er is niet altijd sprake van een realistische planning. Hier zijn nu afspraken over gemaakt. De voortgang van de uitvoering wordt gevolgd.
Een aantal voorgenomen bestedingen rondom zonne-energie is niet uitgevoerd. Voor een deel is dat vertraagd door technische emissierente. Het college hoopt dat dit jaar te kunnen rechtzetten. Ook bij zon op agrarische daken was sprake van onderbesteding. Daar is mee gestart in 2019, maar de uitvoering gebeurt pas in 2020. Het doel zal worden behaald, maar er is meer tijd nodig.

Gedeputeerde **Loggen** beantwoordt de vraag wat de Provincie heeft gedaan aan het versnellen van de woningbouw. Er is een ronde geweest met stukken, daarna konden er technische vragen worden gesteld naar aanleiding van de jaarstukken en vervolgens is het onderwerp behandeld in de commissie en de Staten. De vragen van de heer Vink zijn in de technische ronde al gesteld door het CDA. De Provincie heeft veel bijgedragen door ervoor te zorgen dat alle gemeenten in Noord-Holland gebruik kunnen maken van de 'Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland'. Hiermee kunnen gemeenten expertise inhuren om de versnelling tot stand te brengen. De gemeente moet er zelf voor zorgen dat er uitvoering aan wordt gegeven. Er is geconstateerd dat projecten in een versnelling komen en kunnen worden uitgevoerd. Richting de begroting zal Gedeputeerde een overzicht geven van wat er wel in beweging is waar het stagneert. PFAS, stikstof en de huidige coronacrisis hebben invloed gehad. De voortgang van grote woningbouwprojecten valt uiteen in Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid. In Noord-Holland Zuid gebeurt dat vanuit de MRA-invalshoek, in Noord-Holland Noord via contacten bij de gemeenten. In de Woonakkoorden komt de Provincie tot specifieke afspraken met gemeenten. Dat proces is nu gaande. Daarnaast stelt de Provincie in de MRA ambtelijke capaciteit ter beschikking. De Provincie zorgt bij het ov-knooppuntenbeleid voor voldoende beweging en voortgang en dat er woningbouw kan worden gerealiseerd in de stationsgebieden.

De heer **Vink** (D66) heeft nog geen antwoord gekregen op zijn vraag over de knelpunten tussen wonen en vliegen. Welke knelpunten zag Gedeputeerde en wat heeft hij daaraan gedaan?

Gedeputeerde **Loggen** merkt op dat als de heer Vink vindt dat er nog iets aan het format moet worden veranderd, deze discussie moet worden gevoerd op de plek waar die thuishoort.

Gedeputeerde zal relevante informatie delen. Wonen en vliegen staat los van de verstedelijkingsopgave. Het is een complex vraagstuk en er vindt intensief overleg plaats met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Zodra Gedeputeerde meer informatie heeft, zal hij die delen met de Staten.

De heer **Hollebeek** (PvdD) heeft een vervolgvraag voor Gedeputeerde Stigter. In de beantwoording van de technische vragen zag hij dat er gebruik wordt gemaakt van de landelijke klimaatmonitor. Bij de Provincie is men van mening dat deze nog tekortschiet. Kan het College nog aandringen om daar verbetering in te brengen?

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat, waar deze nog kan worden geoptimaliseerd en beter toepasbaar kan worden gemaakt, hij het niet zal nalaten om dat aan te kaarten.

De **voorzitter** concludeert dat van hetgeen is besproken bij dit agendapunt een verslag wordt gemaakt, gebundeld met de besprekingen in de andere commissies en toegevoegd aan de vergaderstukken van Provinciale Staten van 29 juni.

Uittreksel uit conceptverslag commissie Economie, Bestuur en Financien behandeling Jaarrekening 2019

1. A-agenda Algemeen

4.a. Voordracht Jaarstukken 2019

4.a.1. Concerncontrol: Brief GS aan PS inzake Auditopvolging per 1 maart 2020

Dhr. **Heijnen** (CDA) geeft complimenten voor de correcte en duidelijke cijfers. Zoals elk jaar, is de onderbesteding een punt van aandacht, maar wellicht draagt het programma Financiële Hygiëne bij aan een oplossing. Na overleg met de accountant in de Rekeningencommissie zijn er geen aanvullende opmerkingen, maar gezien het grote belang, zijn de jaarstukken een bespreekstuk voor de PS-vergadering. De brief over de auditopvolging is een hamerstuk.

Dhr. **Dekker** (FvD) is niet erg enthousiast over de activiteiten die in 2019 zijn uitgevoerd – de FvD zou andere keuzes gemaakt hebben – maar de kwaliteit, overzichtelijkheid en toegankelijkheid van de verslaglegging worden op prijs gesteld. De rapportage is qua omvang met 30% afgenomen ten opzichte van 2018, dat is een goede ontwikkeling. Ook het project Financiële Hygiëne draagt bij aan de vlotte en kwalitatief hoogwaardige voltooiing van het proces. Door de wijze van vastlegging is voortdurend sprake van het doelgericht opbouwen en het daarna weer afbouwen van reserves en lijkt het totale begrotingsvolume van 1,3 miljard euro groter dan het werkelijk is, namelijk ongeveer 500 miljoen euro. De accountant verzoekt dienaangaande om verheldering in de rapportage. Er wordt uitgekeken naar een verscherping van het beeld zonder te veel stelselwijzigingen door te voeren, die de vergelijkbaarheid van cijfers over de jaren heen compliceren. De zorgen richten zich op de extra kosten voor de coronamaatregelen waardoor de resultaten onder druk komen te staan. Vanaf 2023 zijn de eigen middelen niet meer voldoende, waardoor er structureel extern geleend moet worden. Hierover dient goed met PS gecommuniceerd te worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) sluit zich aan bij de complimenten voor de duidelijkheid en goede leesbaarheid van de cijfers, de gecomprimeerde informatie en het verkrijgen van de goedkeurende accountantsverklaring, mede door de ingezette verbetering in het kader van het project Financiële Hygiëne. Dat blijkt echt te helpen, dat is ook zichtbaar bij de verbeterde auditopvolging. Goed dat de rekeningencommissie bij het proces wordt betrokken. De resultaten van het project Financiële Hygiëne moeten nog geborgd worden en voor GL gaat het dan met name om de medewerkers. Hoe ervaren zij dit project en hoe wordt dit programma gewaardeerd op de werkvloer? GS worden verzocht om in het vervolg expliciet de waardering van de medewerkers bij de borging te betrekken. Veel doelen en indicatoren in de begroting zijn vastgesteld door het Rijk, het vorige college en PS, daarom is het tijd deze eens tegen het licht te houden en in overeenstemming te brengen met het coalitieakkoord waarin andere accenten zijn opgenomen. Een aantal indicatoren geeft aan dat resultaten positief en voor 100% gerealiseerd zijn, maar wat is de meerwaarde dan nog van zo'n indicator? Kan het college een voorstel doen voor aanpassing van de doelstellingen en indicatoren aan de nieuwe omstandigheden? De uitvoering van het collegeprogramma leidt tot tevredenheid want de provincie staat er goed voor. Een zorgpunt is het systematisch achterblijven van de bestedingen ten opzichte van de begroting. Zelfs toen in 2019 alles op rolletjes liep bij de provincie, gemeenten en partners was sprake van een onderbesteding van 111 miljoen euro, meer dan 20% van de totale uitgaven. Volgend jaar zal de uitvoering een stuk lastiger worden door alle gevolgen van de

coronacrisis en de economische malaise. Hoe gaan GS het probleem van onderbesteding aanpakken en komen zij met een plan van aanpak?

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) bedankt iedereen die heeft meegewerkt aan de jaarstukken. Het proces is volgens de accountant beter verlopen dan in 2018. Meer dan de helft van de nieuwe aanbevelingen is opgevolgd en er wordt door de directies naar gestreefd om de overige aanbevelingen voor het eind van dit jaar te hebben overgenomen. Op blz. 132 valt te lezen dat de ambtelijke organisatie een afspiegeling wil zijn van de provinciale samenleving met als uitgangspunten duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden. De PVV is fel tegenstander van discriminatie en daar moet iedereen een vuist tegen maken. Het college wordt gevraagd naar de exacte kosten van de acties op het gebied van diversiteit. De PVV gaat niet akkoord met het voorliggende besluit gezien de politieke keuzes die zijn gemaakt.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) sluit zich aan bij de complimenten voor de kwaliteit en leesbaarheid van de jaarstukken, de tijdige oplevering en het goed doorlopen van het accountantstraject. De ambtenaren zijn inmiddels goed ingespeeld op het proces, zo blijkt. De onderbesteding van 110 miljoen euro is een zorgelijk punt, want dit toont aan dat een aantal zaken onvoldoende aandacht heeft gekregen. Hoe gaat het college dit in de toekomst voorkomen? Over een paar jaar moet er externe financiering worden aangetrokken. GS worden verzocht PS te betrekken in het proces naar het moment dat het inderdaad zover is. Wanneer wordt dit moment verwacht? Er zijn vanwege corona grote zorgen over de ontwikkelingen en financiële gevolgen voor de financiën over 2020. Het voorstel voor bestemming van het resultaat is akkoord.

Mw. **Kapitein** (D66) gaat akkoord met de voordracht en de auditopvolging is een hamerstuk. De accountantscontrole is soepel verlopen en daarvoor worden complimenten gegeven. De grote onderbesteding is een zorgpunt, maar het is goed dat GS dit transparant hebben gemaakt, waardoor er inhoudelijk beter gestuurd kan worden om de beleidsdoelen en ambities te realiseren. Dat is belangrijker dan het behalen van financiële voordelen of het correct uitvoeren van plannen. Daarom is D66 ook kritisch op de beleidsindicatoren, die regelmatig alleen een actie beschrijven zoals het aantal vergaderingen dat heeft plaatsgevonden of rapporten die zijn uitgebracht, maar dat maakt niet duidelijk wat concreet is bijgedragen aan het realiseren van de doelen. Beleidsindicatoren moeten aangeven dat de gestelde doelen behaald worden en hoe hierop gestuurd kan worden. De opmerkingen van GL over de beleidsindicatoren worden gesteund. In 2020 worden de risico's helemaal anders vanwege corona. Hoe gaat de risicoanalyse eruit zien, mede in het kader van de twee aangenomen moties met het oog op de gevolgen van corona?

Dhr. **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij D66 ten aanzien van het realiseren van beleidsdoelen, met name de KRW-doelen want ook deze worden jaar op jaar niet gehaald. GS antwoorden desgevraagd dat de provincie maar een beperkte rol speelt bij de waterschappen, maar dat klopt niet, want GS moeten de provinciaal vastgestelde kaders bij de waterschappen bewaken. Het niet voldoen aan overheids- en provinciale doelstellingen leidt tot de plicht voor GS om actie te ondernemen. In het jaarverslag wordt hier weinig over vermeld, wel over de samenwerking maar niet over het toezicht houden op de waterschappen. Graag wat meer duidelijkheid.

Dhr. **Klein** (CU) werd gewoon blij van het lezen van de jaarstukken en het accountantsverslag, die transparant en beter leesbaar zijn geworden. De onderbesteding begint een probleem te worden en

de accountant adviseert hier een onderzoek naar uit te voeren, maar dat is al vaker gedaan. Wat moet er nou echt gebeuren om succes te boeken? Op blz. 2 van het accountantsverslag staat vermeld dat de ICT die relevant is voor financiële processen, onvoldoende basis biedt om te kunnen vertrouwen op de geautomatiseerde beleidsmaatregelen en processen en dat was vorig jaar ook al zo. In overleg met de organisatie wordt samen met de accountant in mei een vervolgonderzoek gestart. Wat is de stand van zaken en is de organisatie in staat om verbeteringen door te voeren? Complimenten aan alle medewerkers die hebben bijgedragen aan de mooie jaarstukken.

Dhr. **Hartog** (VVD) vraagt de PVV of het zo is dat zij niet kunnen instemmen met de jaarstukken vanwege de politieke keuzes die in 2019 gemaakt zijn. Het jaarverslag gaat over het verleden en voor de inhoud daarvan zijn GS en PS gezamenlijk bestuurlijk verantwoordelijk. In de rekeningencommissie is gesproken over het feit dat de provincie externe financiering moet aantrekken, volgens de gedeputeerde over 3 jaar. Dit is wel een aandachtspunt, evenals de betrokkenheid van PS hierbij. Hij sluit zich aan bij de bijdrage D66 over onderbesteding, want het gaat erom dat doelen en ambities behaald worden. GS en PS kunnen tevreden zijn omdat de allerbelangrijkste zaken op schema liggen. De jaarstukken geven ook allerlei signalen af, reden om een aantal technische vragen te stellen. Er is een voorziening gevormd voor gronden waarvan de provincie al vele jaren geen eigenaar meer is, maar wel in 2015 aansprakelijk is gesteld voor het bijdragen aan de saneringskosten voor bodemvervuiling. De provincie bezit heel veel grond die zij niet altijd zelf in gebruik heeft, dus hoe wordt gemonitord en bewaakt welke activiteiten op de provinciale gronden plaatsvinden en welke risico's hiermee samenhangen? Voorkomen moet worden dat de provincie achteraf verantwoordelijk wordt gesteld voor bodemvervuiling, dus de risico's moeten goed geïnventariseerd worden. Zo nodig, zal de VVD hiervoor een voorstel doen.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of de VVD ook van mening is dat PS ruim op tijd betrokken moeten worden bij de externe financiering in de toekomst.

Dhr. **Hartog** (VVD) is het hiermee eens, maar dit punt kan beter bij de kadernota of begroting behandeld worden. Visie op financieel toezicht GR'en: de conceptversie is in maart jl. besproken in een vaktechnisch overleg en de definitieve versie ligt nu ter goedkeuring voor bij GS. Worden PS hier nog bij betrokken? De jaarstukken worden goedgekeurd, maar het kan geen hamerstuk voor PS zijn. De auditopvolging wordt voor kennisgeving aangenomen.

Dhr. **Carton** (PvdA) is blij met de opvolging van alle acties en de verbeterslag die is doorgevoerd, want dat heeft geleid tot beter leesbare jaarstukken. Het voortzetten van het project Financiële Hygiëne wordt daarom zeker ondersteund. Er is sprake van bijna 20% onderbesteding op bijna alle programma's, daarom wordt hier speciaal aandacht voor gevraagd, mede vanwege de gevolgen van de coronacrisis en een grotere kans op verschuivingen. Wat nemen GS mee naar de volgende begroting? Soms is lastig te volgen of doelstellingen of beleidsindicatoren gehaald worden. Het percentage geeft wel inzicht, maar vaak betreft de indicator afgeronde activiteiten of wordt vermeld dat PS iets hebben vastgesteld. Hoe gaan GS er samen met PS voor zorgen dat meer sturing op de doelstellingen mogelijk is en hoe blijven de beleidsindicatoren up to date, zoals de indicatoren BBV?

Gedeputeerde **Pels** dankt voor alle complimenten en de positieve reactie van de accountant. Het project Financiële Hygiëne ligt op koers en de acties die hieruit volgen, zullen bestendigd worden. Hierbij wordt de rekeningencommissie betrokken. Niet alleen de financiële administratie maar ook de

verslaglegging is verbeterd. De leesbaarheid van de financiële verslaglegging dient echter doorlopend gemonitord en verbeterd te worden. De onderbesteding is al vele jaren een aandachtspunt, maar de gedeputeerde Financiën is niet verantwoordelijk voor alle programma's. Vanuit het project Financiële Hygiëne wordt er actie ondernomen en worden bijvoorbeeld gesprekken gevoerd met de budgethouder en ook de tussentijdse afsluiting biedt veel informatie over de haalbaarheid van begrote plannen. De onderbesteding vindt met name plaats in de reserves en daar is al actie ondernomen, want er worden bestedingsplannen opgesteld die bij de begroting 2020-2021 aan PS worden voorgelegd. Deze informatie biedt de mogelijkheid om meer te gaan sturen op het realiseren van de plannen. GS gaan onderzoeken hoe hierop nog beter gestuurd kan worden. De afspraak is al gemaakt dat uitgestelde intenties maximaal een jaar worden meegenomen. De huidige wijze van rapportage over onderbesteding biedt PS de mogelijkheid om hier strakker op te sturen. Het risico van onderbesteding speelt met name door alle coronamaatregelen en dan met name bij de plannen die gezamenlijk met gemeenten (in cofinanciering) worden uitgevoerd. Dat heeft de aandacht van GS. Voor de begroting 2021 wordt een eerste slag doorgevoerd bij de actualisatie van de indicatoren en PS worden via de rekeningencommissie betrokken bij de doelen en indicatoren voor de begroting. PS zullen bij de begroting 2021 uitgebreid geïnformeerd worden over de noodzaak van externe financiering en op welk moment dat nodig zal zijn. Op dit moment is er geen apart potje voor diversiteit, dus de kosten kunnen niet concreet aangetoond worden. Wel worden PS binnenkort geïnformeerd over de stappen die gezet worden om de diversiteit in de organisatie te bevorderen. Op dit moment vindt op allerlei niveaus onderzoek plaats naar de gevolgen van corona op de economie, dus in 2021 zal hier een beter beeld van bestaan. Niettemin zal er ook dan nog sprake zijn van onzekerheden, maar wel kan meer helderheid geboden worden over de impact op de provinciale middelen en hoe de middelen van de ingediende moties worden verwerkt en welke risico's hiermee gepaard gaan. Grondbeleid valt in de portefeuille van gedeputeerde Rommel, de vragen hierover worden aan haar doorgeleid en schriftelijk beantwoord. De gedeputeerde zegt toe dat de volgende keer de indicatoren helemaal up-to-date zullen zijn.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat de provincie het interbestuurlijk toezicht op de financiën van de waterschappen uitvoert. Zij is zelf coördinerend portefeuillehouder en de heer Loggen is de inhoudelijk portefeuillehouder voor de waterschappen. Eenmaal per jaar wordt de begroting van de waterschappen terughoudend gecontroleerd en PS worden via het jaarverslag Interbestuurlijk Toezicht geïnformeerd ten aanzien van de bevindingen over de waterschappen en gemeenten. Een GR werkt op dezelfde manier en PS worden door GS geïnformeerd over de financiële stand van zaken via hetzelfde jaarverslag.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is met name benieuwd naar de verhouding tussen provincie en waterschap en hoe de controle plaatsvindt op het door de waterschappen behalen van de doelen.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat gedeputeerde Loggen deze vraag kan beantwoorden. Zij zal deze vraag aan hem ter schriftelijke beantwoording doorleiden.

Tweede termijn

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) meldt in antwoord op de vraag van de VVD waarom de PVV tegen de jaarstukken stemt, dat het hoofdbezwaar ziet op de uitgaven aan het klimaatsprookje en de

complete misvattingen over de mogelijkheden voor stroomvoorziening. De PVV is hier mordicus tegen en wil hier niet mee geassocieerd worden, ook niet met terugwerkende kracht.

Dhr. **Klein** (CU) herhaalt zijn vraag over de stand van zaken onderzoek ICT. Is de provincie in staat om het komende jaar de ICT zodanig in te richten dat deze de geautomatiseerde beheersmaatregelen wel goed ondersteunt? Ligt dit proces op schema?

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat er momenteel een audit loopt naar de gehele ICT en naar aanleiding van de resultaten wordt in de volgende fase een actie gestart waarbij de financiële stand van zaken van de administratie meegenomen wordt. De tijdsplanning van dit proces zal toegestuurd worden. Hij kan niet concreet antwoorden op de tweede vraag, het kan wel lukken of het lukt niet. In ieder geval worden PS op de hoogte gehouden.

De **voorzitter** concludeert dat de jaarrekening als bespreekstuk wordt geagendeerd voor PS van 29 juni a.s. en de auditopvolging wordt door de commissie ter kennisgeving aangenomen.

Uittreksel concept-verslag commissie M&B 15-06-2020 over de voordracht Jaarstukken 2019.

4.a Voordracht Jaarstukken 2019 (A-agenda NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15-6-2020)

4.a.1 Concerncontrol: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging per 1 maart 2020 (A-agenda NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15-06-2020)

Eerste termijn:

De heer **Hoogervorst** (SP) vertelt dat de SP tevreden is over het vlotte verloop van het proces. Daarvoor zijn er complimenten voor het ambtelijke apparaat. De ambtelijke organisatie heeft aangetoond dit jaar goed ingespeeld te zijn op het accountantstraject.
Over de subsidie voor de Boerenverdrietsluis vraagt de SP waarom de werkzaamheden zijn doorgeschoven.

Mevrouw **Kuiper** (CDA) bedankt voor het beantwoorden van de technische vragen. Het CDA maakt uit de jaarrekening op dat er in 2019 veel is gedaan op het gebied van bereikbaarheid. De fractie is blij dat in 2019 de opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 is vastgesteld inclusief de bijbehorende uitvoeringsagenda. Het vergroten van de verkeersveiligheid en het terugdringen van het aantal ongevallen en verkeersslachtoffers is van groot belang.

Mevrouw **Van Geffen** (VVD) constateert dat er in 2019 weer hard is gewerkt aan projecten in het kader van mobiliteit en bereikbaarheid. De provincie kan er trots op zijn dat de wegen, vaarwegen, fietspaden, busbanen en bruggen er goed bijliggen. Bij alle werkzaamheden staat veiligheid voorop. De VVD is er zeer content mee dat weginspecteurs een belangrijke bijdrage leveren aan een goed verloop van alles onderweg en aan de veiligheid. De oplevering van de Westfrisiaweg is het melden waard, als een grote verbetering in het traject Alkmaar-Enkhuizen. De VVD juicht aandacht voor meer Oostwestverbindingen in de provincie toe. In Noord-Holland leiden nog erg veel wegen naar de MRA. De terechte aandacht voor vervoer in de MRA mag niet verhinderen dat ook wordt gewerkt aan projecten daarbuiten.
De provincie investeert veel in innovaties. Niet alles kan immers worden opgelost binnen het bestaande. De VVD heeft een vraag over het onderzoek naar innovatie van brugdekken (pagina 37). Gaat de nieuwe verkeersbelastingnorm gevolgen hebben voor de bouwers van bruggen of voor de transportsector? Als hotspots voor ongevallen bekend zijn, zijn er dan niet meer maatregelen te treffen om de hotspots te bestrijden?
Hoe laat de provincie zien dat goederenvervoer over water wordt gestimuleerd? Hoe wordt de bijdrage aan de transitie van beleid gemeten?
Voor PDENH wordt een voorziening getroffen van 1.9 miljoen euro, vanwege een afwaardering. PDENH is een revolverend fonds. Met de voortdurende afwaarderingen is de vraag of dit uitgangspunt nog wel klopt. De jaarrekening 2019 meldt niet wat de mate van revolverendheid is van de door PDENH geïnvesteerde middelen. Wat zijn de redenen en

afwegingen om informatie over het aantal participaties, de sectoren waarin wordt geïnvesteerd en de werkgelegenheid niet met Provinciale Staten te delen?
De VVD spreekt nog dank uit voor de beantwoording van technische vragen, die de VVD vooraf stelde.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) prijst de leesbaarheid van de jaarstukken.
Diverse subsidieregelingen zijn onderbesteed. Wanneer wordt de subsidie voor fietsknelpunten geëvalueerd? Gemeenten vroegen minder subsidie aan voor verkeersveiligheid. Wordt onderzocht waarom gemeenten minder aanvragen? Hoe kan worden versneld en duurzaam worden doorgepakt? In de concessie Haarlem IJmond is de doelstelling van het verduurzamen van bussen niet gehaald. Daarvoor wordt boetegeld gevraagd. Is er zicht op hoe die boetes worden ingezet voor verduurzaming? De transitie naar circulaire economie liep vertraging op door het wegvallen van formatie. Is gekeken naar voortgang en continuïteit? De PvdA maakt zich zorgen over de grote mate van onderbesteding op het gebied van subsidieregelingen. Er ligt een grote opgave als het gaat over mobiliteit en het verduurzamen daarvan.

De heer **Steeman** (D66) bedankt het college en de ambtelijke ondersteuning voor de leesbare jaarstukken. Een aantal zaken valt op. Het is goed om te zien dat slimme mobiliteit en duurzame mobiliteit als twee losstaande vraagstukken worden beschouwd.
Laadpaalinfrastructuur is een domein overschrijdend vraagstuk. Die is breder dan mobiliteit. De provincie zou daarin een nog actievere rol kunnen spelen als nu omschreven staat, door duurzame energie opwekken te combineren met beschikbare laadpaalinfrastructuur.
Ook D66 vraagt aandacht voor onderbesteding bij de besteding van de subsidie Oplossen knelpunt fiets. Cofinanciering door andere overheden kwam onder druk te staan vanwege coronacrisis. Vanuit de provincie is dus niet alleen financiële ondersteuning noodzakelijk. De provinciale expertise en het provinciale netwerk zouden kunnen worden opengesteld voor andere overheden.
Waterstof toepassen is de moeite van het onderzoeken waard. Verduurzaming lijkt nu teveel gericht op elektrificatie.

De heer **Deen** (PVV) bedankt iedereen die betrokken was bij het opstellen van de jaarstukken. Wat de PVV betreurt is dat in het kader van het zinloze en maatschappij ontwrichtende klimaatakkoord in 2019 allerlei activiteiten zijn ondernomen, zoals het plaatsen van 900 laadpalen. Een contract is afgesloten om de komende jaren in totaal 20.000 laadpalen te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. De PVV vraagt waar de provincie zich mee bemoeit. Waarom laat zij dit niet oppakken door de markt?
In 2019 heeft de provincie een belang van maar liefst 40% in SolaRoad om de ontwikkeling van energieopwekking in wegdekken te stimuleren. Ondanks dat in het proefvlak op Schiphol grote problemen ontstonden, wil het college toch doorgaan met deze ontwikkeling. Wat de PVV betreft is hier wederom sprake van weggegooid belastinggeld. Het is teleurstellend om te moeten lezen dat de vervanging van de brug in Krommenie nog niet is gerealiseerd door het ontbreken van de bouwvergunning en dat de brugwerkzaamheden in Oterleek stilliggen als gevolg van een mislukte aanbesteding. De PVV hoop dat deze projecten snel kunnen worden afgerond.
De PVV stelde een technische vraag over privacy gerelateerde zaken met betrekking tot Smart Mobility. De fractie spreekt dank uit voor de uitgebreide beantwoording. Het is goed om te

lezen dat er aandacht is voor privacy. De PVV rekent erop dat dit onderwerp hoog op de agenda blijft staan.

Gedeputeerde **Olthof** zal alle complimenten overbrengen aan de organisatie.
De onderhandelingen met Den Helder over de subsidie voor de Boerenverdrietsluis verliepen stroef. Op dit moment wordt de Europese aanbesteding voorbereid.
De vraag over innovatie brugdekken wordt schriftelijk beantwoord.
Voor hotspots wordt gekeken naar de risico-inventarisatie. Als de kans op ongevallen met maatregelen kan worden teruggedrongen dan zal dat zeker worden gedaan. Op plekken met veel voegend verkeer is de kans op ongevallen groter.
De gedeputeerde is druk bezig met goederenvervoer over water. Hij sprak met diverse organisaties. Er wordt gewerkt aan het verbeteren van vaarwegen maar goederenvervoer over water vraagt. Daarover is nog niets te vinden in de jaarstukken van 2019. In 2020 hoopt de gedeputeerde 'meer meters te maken'. Het college zal een concreet plan voorleggen.
Bij de subsidie verkeersveiligheid is een fout in de jaarrekening geslopen. Het gaat niet om 5,3 miljoen euro, maar 0,53 miljoen euro. Die subsidie is volledig benut. Daar is dus geen onderbesteding. Op veel vlakken is echter wel sprake van onderbesteding. Bekeken wordt hoe regelingen aantrekkelijker kunnen worden gemaakt, zodat er eenvoudiger gebruik van gemaakt kan worden. Dat geldt onder andere voor de onderbesteding subsidie Fiets. Het streven is om partners zien te bewegen om meer gebruik van subsidieregelingen te maken. In het overleg met de regio's is over subsidieregelingen gesproken. De onderbesteding heeft alle aandacht van het college.
Onlangs werd met diverse wethouders in de regio Haarlem IJmond gesproken over de evaluatie van de concessie. Op basis van die evaluatie wordt beoordeeld op welke manier boetes kunnen worden ingezet om de verduurzaming te verbeteren.
De grotere discussie over het milieu moet aan een andere tafel worden gevoerd. Het college wil in ieder geval een actieve rol hebben in het realiseren van meer laadpalen om elektrisch rijden verder te stimuleren. Laadpalen staan veelal op plekken in de openbare ruimte. Provincie Noord-Holland speelt vooral een faciliterende rol in 'MRA Elektrisch'.
SolaRoad omvat twee delen. Op het gebied van fietspaden loopt een aantal pilots. Daarvan zijn de verwachtingen hoog. De proef bij Schiphol met zwaar verkeer was geen succes. Die pilot is gestopt. Op dit moment wordt vooral ingezet op fietsen. Aangezien de provincie verduurzaming hoog in het vaandel heeft staan moet ze ook bereid zijn om te kijken waar innovatie mogelijk is of kan worden verbeterd. SolaRoad is een mooi voorbeeld waarbij mobiliteit en infrastructuur worden gecombineerd met verduurzaming, waarbij maximaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare ruimte.
Op de vraag over de brug bij Oterleek heeft de gedeputeerde op dit moment geen antwoord, volgt. De werkzaamheden aan de brug bij Krommenie worden weer opgepakt.

Gedeputeerde **Pels** bedankt voor alle complimenten over de jaarstukken.
De informatie die wordt aangeleverd is standaard voor elke verbonden partij. De vragen die de VVD stelde kunnen het beste worden beantwoord tijdens de briefing met PDENH, die staat gepland voor augustus. De vragen die de VVD nu stelde horen niet thuis bij de jaarrekening.
De vraag over afwaardering wordt als volgt beantwoord. Jaarlijks bekijkt the Evaluation Committee de investeringen. Op basis daarvan wordt gekeken of een afboeking noodzakelijk is. Dat bleek nu noodzakelijk. Het is een onderdeel van het risico dat wordt genomen om innovatie te stimuleren. Het kan zeker gebeuren dat er verliezen zijn aan het begin, of dat

een succesvolle uittreding van participaties mogelijk langer op zich laat wachten, omdat een bedrijf zich nog verder moet ontwikkelen.
De PvdA sprak zorg uit over de voortgang van het beleid voor circulaire economie. Het college is onverminderd ambitieus en houdt het tempo zeker vast. Verderop in deze vergadering wordt nog besproken hoe dat zal gebeuren.

Gedeputeerde **Olthof** heeft nog de volgende antwoorden.
Ex-gedeputeerde Tekin deed een toezegging over abri's op het provinciale areaal in de omgeving van Heerhugowaard. Inmiddels is een offerte opgevraagd. Er zal een pilot worden gedraaid. Afhankelijk van de uitkomst van de pilot wordt bekeken welke nadere stappen gezet moeten worden. Provinciale Staten worden geïnformeerd over de uitkomst van de pilot.
Inzake het BOT- overleg over de concessie Gooi en Vechtstreek en de mogelijkheid om op 31 augustus nog input te leveren legt de gedeputeerde uit dat het geen input is op de concessie zelf, maar op de implementatie van de concessie. Na het BOT-overleg zal het college ook met de colleges van Gooi en Vechtstreek om tafel gaan zitten.
De technische vraag over Innovatie op brugdekken en de belasting daarvan is beantwoord. Wat is de aanvullende vraag?

Mevrouw **Van Geffen** (VVD) vraagt of er een financiële consequentie aan is verbonden. Is het een innovatie die de provincie geld oplevert, of zelfs geld kost? Komen er kosten of opbrengsten bij bouwers of de transportsector. Wie draagt de gevolgen en op welke manier? Gedeputeerde **Olthof** komt later terug op deze vraag.

Tweede termijn:

De heer **Steeman** (D66) vraagt of met gemeenten, die zijn vertegenwoordigd in het PvvB is overlegd over meer dan alleen financiën. Mogelijk is daar behoefte aan kennisondersteuning en netwerken.

Mevrouw **Van Geffen** (VVD) veronderstelt dat de afwaardering van invloed is op de mate van revolverendheid. De auditsopvolgingslijst van 2018 (pagina 6) vraagt Gedeputeerde Staten een integraal overzicht op te nemen van lopende revolverende fondsen in de P&C-cyclus van de provincie, waarbij per fonds is weergegeven: de entiteit, de looptijd, de omvang, het aandeel van de provincie en de mate van revolverendheid. Waarom is de Informatie niet gedeeld?

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) begrijpt dat nog nader wordt gekeken naar het aantrekkelijker maken van subsidieregelingen. Als er een evaluatie is geweest, ook over de besteding van het boetegeld, komen Gedeputeerde Staten dan nog terug naar Provinciale Staten? In de OV-investeringsagenda 2015 staat dat projecten vertraging hebben opgelopen. Wanneer krijgen Provinciale Staten te horen welke projecten vertraging hebben opgelopen of zijn komen te vervallen?

Gedeputeerde **Olthof** vertelt dat in het PvvB is gesproken over meer dan alleen subsidie. Het wordt eenvoudiger voor gemeenten om subsidie aan te vragen. Daarnaast is aangeboden om gemeenten te ondersteunen. Per regio wordt gewerkt aan een Strategische agenda. Er is meer

dan de MRA. De aansluiting van de drie regio's daar omheen moet zo goed mogelijk en efficiënt plaatsvinden. In dat gesprek zal het ook over fietsen en knelpunten gaan.
De exacte planning voor de OV-investeringen volgt na het zomerreces.

Gedeputeerde **Pels** zegt toe dat de betreffende informatie uit de auditopvolgingslijst volgt.

De **voorzitter** concludeert dat van hetgeen is besproken bij dit agendapunt een verslag wordt gemaakt, gebundeld met de besprekingen in de andere commissies en toegevoegd aan de vergaderstukken van Provinciale Staten van 29 juni.

Beantwoording van de vraag van de hr. Zoon gesteld in de commissie EFB van 15 juni 2020 bij de behandeling van de jaarstukken 2019

Vraag:

Dhr. **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij D66 ten aanzien van het realiseren van beleidsdoelen, met name de KRW-doelen want ook deze worden jaar op jaar niet gehaald. GS antwoorden desgevraagd dat de provincie maar een beperkte rol speelt bij de waterschappen, maar dat klopt niet, want GS moeten de provinciaal vastgestelde kaders bij de waterschappen bewaken. Het niet voldoen aan overheids- en provinciale doelstellingen leidt tot de plicht voor GS om actie te ondernemen. In het jaarverslag wordt hier weinig over vermeld, wel over de samenwerking maar niet over het toezicht houden op de waterschappen. Graag wat meer duidelijkheid.

> Antwoord:
> Interbestuurlijk Toezicht (IBT) ziet niet toe op de uitvoering van beleid van gemeenten en waterschappen maar heeft alleen betrekking op de wettelijke medebewindstaken.
>
> Uiteraard zijn er los van IBT wel gesprekken tussen provincie en waterschappen over de beleidsuitvoering door waterschappen, waaronder de uitvoering van de KRW en het KRW-doelbereik. Deze gesprekken hebben niet het karakter van toezicht of controle. De uitvoering van KRW-maatregelen wordt door het waterschap gemonitord en de resultaten worden opgeslagen in de databases van het landelijke Informatiehuis Water (IHW). De waterschappen beheren een KRW-meetnet waarmee ze periodiek de ecologische en chemische KRW-kwaliteitsdoelen monitoren. Ook deze resultaten worden opgeslagen bij het IHW. De provincie heeft toegang tot de gegevens van het IHW.

De relatie met een waterschap in het kader van het behalen van specifieke beleidsdoelen is een partnerschapsrelatie en is geen toezichtsrelatie. Hierover is uiteraard regelmatig (bestuurlijk) overleg. Daarnaast heeft de provincie een toezichtsrelatie op de waterschappen voor de regionale keringen. Deze relatie wordt de komende periode op een andere wijze ingevuld in overleg met de waterschappen.

Beantwoording van de vraag van de hr. Hartog gesteld in de commissie EFB van 15 juni 2020 bij de behandeling van de jaarstukken 2019

Vraag:

Er is een voorziening gevormd voor gronden waarvan de provincie al vele jaren geen eigenaar meer is, maar wel in 2015 aansprakelijk is gesteld voor het bijdragen aan de saneringskosten voor bodemvervuiling. De provincie bezit heel veel grond die zij niet altijd zelf in gebruik heeft, dus hoe wordt gemonitord en bewaakt welke activiteiten op de provinciale gronden plaatsvinden en welke risico's hiermee samenhangen? Voorkomen moet worden dat de provincie achteraf verantwoordelijk wordt gesteld voor bodemvervuiling, dus de risico's moeten goed geïnventariseerd worden.

Antwoord:

De genoemde voorziening is gevormd voor specifiek de verontreiniging in het voormalig provinciaal ziekenhuis Duin en Bosch. Het betreft dus geen algemene voorziening voor al het provinciaal eigendom. De provincie is als voormalig eigenaar (van bouw in 1907 tot en met 1993) van het ziekenhuis verantwoordelijk voor de verontreiniging als "schuldig eigenaar". Dit is een direct gevolg van Europese en Nederlandse regelgeving met het principe dat de vervuiler opdraait voor de kosten van sanering van verontreiniging ('de vervuiler betaald'). De overige gronden in bezit van de provincie worden óf gebruikt voor provinciale taken (b.v. infrastructuur), óf beheert (zelf of door beheerorganisaties zoals SBB en PWN) óf verhuurt/verpacht. Het provinciaal bezit is op regionale basis verdeeld over een aantal beheerders, die geregeld de eigendommen inspecteren en toezien op het gebruik van de grond. De mogelijkheid van bodemverontreiniging is bij alle grondgerelateerde werkzaamheden punt van aandacht. Zo worden bij alle aankopen een globale bodem(gebruiks)inventarisatie uitgevoerd en bij twijfel wordt een uitgebreid bodemonderzoek uitgevoerd. In de huur- en pachtovereenkomsten staan bepalingen waarbij de huurder of pachter aansprakelijk worden gesteld bij eventuele verontreinigingen, conform de genoemde wettelijke uitgangspunten. In alle gevallen van bodemverontreiniging stellen wij de vervuiler aansprakelijk voor de schade.

m 63/29-06-2020

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

AANGEHOUDEN

Motie FBE jaarverslag gelijk met jaarrekening

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van de jaarrekening 2019;

constaterende dat:

- het jaarverslag van de Fauna Beheer Eenheid nog niet gepubliceerd is;

overwegende dat:

- de jaarrekening wel verwijst naar adequaat faunabeheer;

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om;

- in het vervolg tegelijk met de provinciale financiële jaarrekening ook het FBE jaarverslag te laten publiceren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

Provincie Noord-Holland

PS-vergadering

Dossiernummer	3212
Extern Zaak ID	1424072
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 juni 2020
Agendapunt	10
Omschrijving	Kaderbrief 2021 (VD-23).
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Geagendeerd	Vergaderdatum
Ingekomen stukken ter kennisname	31 mei 2020
PS-vergadering	**29 juni 2020**

Toelichting

De kaderbrief vormt het startpunt van de jaarlijkse begrotingscyclus. In deze brief schetst het college relevante maatschappelijke en economische ontwikkelingen en doet voorstellen voor de kaders waaraan de begroting moet voldoen. Nadat PS de kaderbrief hebben vastgesteld werkt het college deze kaders uit in de begroting 2021 die in november door PS zal worden behandeld.

Provincie
Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. W. Kegel
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143679
kegelw@noord-holland.nl

Verzenddatum

19 MEI 2020

Kenmerk
1424072/ 1424087

Uw kenmerk

Betreft: Kaderbrief 2021

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de kaderbrief 2021.

In de Financiële verordening is opgenomen dat ons college tijdig voor het zomerreces aan uw Staten de kaderbrief ter vaststelling toezendt.

Het coronavirus houdt de hele wereld en ook ons land in zijn greep. De gevolgen voor onze samenleving zijn groot. Overheden zetten zich in om de schade zoveel mogelijk te beperken.

De effecten van de coronacrisis zullen ook doorwerken in de provinciale begroting. Omdat we nu nog niet kunnen inschatten hoe groot deze effecten zullen zijn, hebben we ze in deze kaderbrief nog niet opgenomen. In de concept begroting en meerjarenraming wordt een nadere uitwerking van de benodigde uitgaven wel opgenomen.

Met deze kaderbrief leggen wij uw Staten de uitgangspunten, de beleidskeuzes en het financieel kader 2021-2024 voor. In een apart hoofdstuk zijn enkele relevante aspecten opgenomen die al in 2020 effect hebben en in de tweede begrotingswijziging 2020 verder administratief zullen worden verwerkt. Op 29 juni staat over deze kaderbrief in Provinciale Staten het jaarlijkse beleidsdebat gepland.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris R.M. Bergkamp

voorzitter A.Th.H. van Dijk

2 bijlagen

1. Voordracht kaderbrief 2021 en 2. Kaderbrief 2021

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Kaderbrief 2021-2024

Inhoudsopgave

Kaderbrief 2021-2024 1
Inhoudsopgave 2
1. Inleiding 3
2. Trends en ontwikkelingen 4
3. Macro-economische ontwikkelingen 6
3.1 Conjunctuurbeeld en vooruitzichten economie 6
3.2 Ontwikkeling bevolking en beroepsbevolking 8
3.3 Werkgelegenheid naar regio's en sectoren 8
3.4 Werkloosheid in Noord-Holland 10
3.5 Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt 11
4. Begrotingsbeleid 12
4.1 Robuust begrotingsbeleid 12
4.1.1 Duurzaam structureel en reëel evenwicht 12
4.1.2 Geen belastingverhoging 12
4.1.3 Toepassen van indexering op provinciale budgetten 13
4.2 Begrotingsrechtmatigheid 13
4.2.1 Algemene reserve 14
4.3 Begrotingssystematiek in relatie tot de gehanteerde afschrijvingstermijnen 14
5. Herijking van de begrotingsdoelen 16
6. Geactualiseerde meerjarenraming 2021-2024 18
6.1 Technische bijstellingen 19
6.2 Geïnventariseerde voorstellen kaderbrief 2021 23
7. Tweede begrotingswijzing 2020 30
7.1 Voorstellen tweede begrotingswijziging 2020 30
8. Taakstellingen 33
8.1 Taakstelling exploitatie 33
8.2 Taakstelling reserves 34

1. Inleiding

De kaderbrief is de start van de jaarlijkse beleids- en begrotingscyclus. In deze kaderbrief wordt een visie op de financiële ontwikkelingen geschetst. Aan de hand van deze visie vraagt het college aan Provinciale Staten de financiële kaders vast te stellen voor de komende begroting 2021 en meerjarenraming 2021–2024.

De basis voor het financiële deel zijn de middelen die in de volgende jaren beschikbaar komen voor gewenste beleidsontwikkelingen en uitvoering van de taken in onze provincie. In deze kaderbrief analyseren wij de autonome ontwikkelingen van de belangrijkste inkomstenbronnen, zoals het provinciefonds en de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting.

De opbouw van deze kaderbrief is als volgt: hoofdstuk twee beschrijft de belangrijkste trends en ontwikkelingen. Hoofdstuk drie gaat in op de belangrijkste macro-economische ontwikkelingen. Hoofdstuk vier bevat de belangrijkste items met betrekking tot het provinciale begrotingsbeleid. In hoofdstuk vijf komt de herrijking van de begrotingsdoelen aan de orde. Hoofdstuk zes presenteert het geactualiseerde meerjarige financiële kader voor de jaren 2021 t/m 2024. In dit hoofdstuk vindt u tevens een inhoudelijke onderbouwing voor opnemen van de voorstellen in de begroting 2021. In hoofdstuk staan de mutaties die deze voorstellen met zich meebrengen voor het lopende begrotingsjaar 2020. In het laatste hoofdstuk worden de taakstellingen beschreven.

2. Trends en ontwikkelingen

Nederland maakt deze maanden een crisis mee die zijn weerga niet kent. De plotselinge uitbraak van het Coronavirus is veel meer dan slechts een medisch drama: onze samenleving is erdoor ontwricht geraakt en er is zware economische schade aangericht. Hoewel nog veel onzeker is over de impact daarvan, zeker op langere termijn, wordt al rekening gehouden met een krimp van de Nederlandse economie, met een scherpe stijging van de werkloosheid en het aantal faillissementen, terwijl de Rijksbegroting zich geconfronteerd ziet met onverwachte miljardenuitgaven en dalende belastinginkomsten.

Vanwege die even dramatische als onduidelijke omstandigheden zien sommige overheden vooralsnog af van het opstellen van een kaderbrief. Dat is begrijpelijk. Ons College kiest er echter toch voor om, ondanks alle onzekerheden, een kaderbrief te presenteren. Om helderheid te geven richting onze partners, en om juist in deze tijd de dialoog te kunnen voeren met Provinciale Staten. De komende maanden zal een nauw overleg tussen ons College en de Staten nodig zijn om elkaar op de hoogte te houden van de snel veranderende ontwikkelingen en om daarop in te kunnen spelen. Dat is ook een van de redenen waarom wij u sinds het uitbreken van de Coronacrisis wekelijks schriftelijk informeren over actuele zaken. We zullen dat blijven doen, in ieder geval zolang de maatregelen rondom het Coronavirus van kracht zijn.

Deze kaderbrief bevat een sluitende begroting. Wel hebben we – noodgedwongen, en meer dan ons lief is - moeten rekenen met grote onzekerheidsmarges en voorbehouden. Die hebben niet eens alleen te maken met de Coronacrisis, maar ook met andere vraagstukken, zoals stikstof. De Coronacrisis heeft duidelijk gemaakt hoezeer ook wij als provinciale overheid plots geraakt kunnen worden door mondiale problemen met een herkomst hier ver vandaan. Op zichzelf is het natuurlijk niet nieuw dat het provinciebestuur beïnvloed wordt door externe ontwikkelingen, en zich daarvan rekenschap behoort te geven. Door de ongekende omvang van deze crisis zijn deze onzekerheden echter veel groter.

Ons coalitieakkoord *Duurzaam doorpakken!* uit 2019 fungeert als richtsnoer om koers te houden bij al dat laveren. In dat akkoord hebben we een bedrag van in totaal zo'n tweehonderd miljoen euro uitgetrokken om investeringen te kunnen doen ten behoeve van schone energie, voor een betere bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en auto, en voor thema's als cultuurhistorie, natuur, circulaire economie en een gezonde leefomgeving. Ook in toekomstige voorstellen voor herstelmaatregelen zal duurzaam investeren de norm zijn. Daarmee combineren we economisch herstel met de bestrijding van klimaatverandering.
Deze ambities staan nog steeds overeind en we zullen ons blijven inspannen om onze doelstellingen te behalen. In de strategische agenda bij het coalitieakkoord hebben wij aangegeven hoe we onze ambities in de komende periode willen realiseren en hoe we u daarbij willen betrekken. Ook in financiële zin blijven onze ambities overeind staan.

De nasleep van de Coronacrisis speelt daarbij echter wel een belangrijke rol. De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie is hard getroffen en vereist een snel herstel. Ook maatschappelijk trekt de coronacrisis diepen sporen in de Noord-Hollandse samenleving. De provincie wil daar vanuit de eigen rol en naar vermogen aan meehelpen. Wij richten ons op die terreinen waar we als provincie vanuit onze specifieke rol het verschil kunnen maken en werken daarbij nauw samen met onze partners in de regio. Dit voorjaar hebben wij reeds een pakket aan provinciale steunmaatregelen gepresenteerd, gericht op de korte termijn.

Maar het is aannemelijk dat Noord-Hollandse bedrijven, instellingen en werknemers ook gedurende langere termijn geconfronteerd zullen blijven worden met economische tegenwind. Scenario's voorspellen dat onze provincie relatief hard getroffen wordt. Niet alleen vanwege het aanzienlijke aandeel dat Noord-Holland inneemt in de totale Nederlandse economie, maar vooral

ook door de internationale verwevenheid van de Metropoolregio Amsterdam en de exportgerichtheid van de agrarische sector en de industrie in Noord-Holland. Daarnaast is de kans reëel dat Noord-Hollandse gemeenten in financiële moeilijkheden komen, of problemen zullen ondervinden bij de uitoefening van hun taken. Dat raakt daarmee ook de provincie, niet alleen vanwege de provinciale verantwoordelijkheid voor lokale bestuurskracht, maar ook vanwege het feit dat gemeenten belangrijke samenwerkingspartners zijn bij het bereiken van provinciale ambities. Bovendien is niet ondenkbaar dat de aanwezige en nog te verwachten economische tegenspoed ook bijdraagt aan teruglopende inkomsten vanuit de provinciale opcenten. De Coronacrisis heeft hiermee ook op de langere termijn invloed op de manier waarop wij onze opgaven kunnen realiseren. Wij willen deze middellange termijneffecten en hun gevolgen voor het provinciale beleid ondanks alle onzekerheden aan de hand van een aantal scenario's verkennen.

De Noord-Hollandse bevolking zal vermoedelijk niet bijzonder geïnteresseerd zijn in de vraag welke overheidslaag nu precies waarvoor verantwoordelijk is, zolang er maar sprake is van goed en efficiënt bestuur. De Coronacrisis heeft deze noodzaak van een goede interbesturulijke samenwerking tussen Rijk, provincies en gemeenten en nog eens ten overvloede aangetoond. De provincie zal haar rol in het bestrijden van de gevolgen van het Coronacrisis dan ook zorgvuldig met de andere bestuurslagen afstemmen.

Naast de Coronacrisis is er nog een aantal andere onzekerheden dat wij bij deze kadernota moeten betrekken. Het gaat hierbij in de eerste plaats om de gebiedsgerichte aanpak van de stikstofproblematiek. In dit dossier werken we in gebiedsgerichte processen nauw samen met onze regionale partners binnen de wettelijke en financiële kaders die landelijk in nauw overleg met het IPO worden bepaald. Deze kaders zijn, mede door de Coronacrisis, nog onzeker en hebben mogelijk financiële gevolgen voor de provincies en onze samenwerkingspartners. Hetzelfde geldt voor andere dossiers die binnen afzienbare termijn op ons afkomen; de participatie in Invest MRA en de ontwikkelingen in het recreatieschap Spaarnwoude zijn op dit moment nog niet in concrete cijfers te duiden maar zeker is dat op deze dossiers de komende tijd ontwikkelingen zullen plaatsvinden die provinciaal handelen vereisen. Voor Invest MRA geldt dat de laatste planvorming is afgerond. Op korte termijn zal de gemeente Amsterdam, samen met ons initiatiefnemer van Invest MRA, een besluit nemen over deelname. De verwachting is dat ook andere partners in MRA en Noord-Holland Noord zullen volgen.

In ons coalitieakkoord hebben we ook een taakstelling opgenomen om de opgaven, waar wij ons voor gesteld zien, te kunnen realiseren. Met deze taakstelling 'oud voor nieuw' maken we op de exploitatiebegroting en in de reserves middelen vrij om onze doelstellingen te realiseren. In deze kaderbrief hebben we voorstellen uitgewerkt om de genoemde taakstelling te realiseren zodat het coalitieakkoord gerealiseerd kan worden.

Deze kadernota biedt ons college en uw Staten, ondanks de Coronacrisis en de grote onzekerheden die deze crisis met zich mee brengt, een inhoudelijk en financieel meerjarenkader. Dit kader moet meer dan ooit flexibel zijn om in te kunnen spelen op uitdagingen die de Coronacrisis aan ons stelt. Wij vinden het belangrijk om nieuwe ontwikkelingen snel met u te delen en mogelijke nieuwe maatregelen en bijstellingen van de begroting, rekening houdend met de balans tussen duurzaamheid en economisch herstel, in nauw overleg met uw Staten vorm te geven. Wij vertrouwen erop dat wij zo samen in Noord-Holland weer uit de crisis komen.

3. Macro-economische ontwikkelingen

In deze kaderbrief is nagegaan, of de macro-economische en landelijke ontwikkelingen aanleiding geven ons financiële beleid, zoals dat in voorgaande kaderbrieven is beschreven, bij te stellen.

3.1 Conjunctuurbeeld en vooruitzichten economie

De Nederlandse economie valt na enkele jaren van gunstige ontwikkeling flink terug. De economie stond er begin 2020 zeer goed voor, hoewel er in eerdere economische ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) een matige terugval werd verwacht voor 2020. Maar de wereldwijde uitbraak van het coronavirus (Covid-19) en de contactbeperkende maatregelen daartegen brengen veel onzekerheid en zullen vrijwel zeker resulteren in economische krimp in 2020 en mogelijk ook in 2021. Ook hangt veel af van de toekomstige handelsverhoudingen met het Verenigd Koninkrijk die als gevolg van de Brexit nog onzeker zijn.

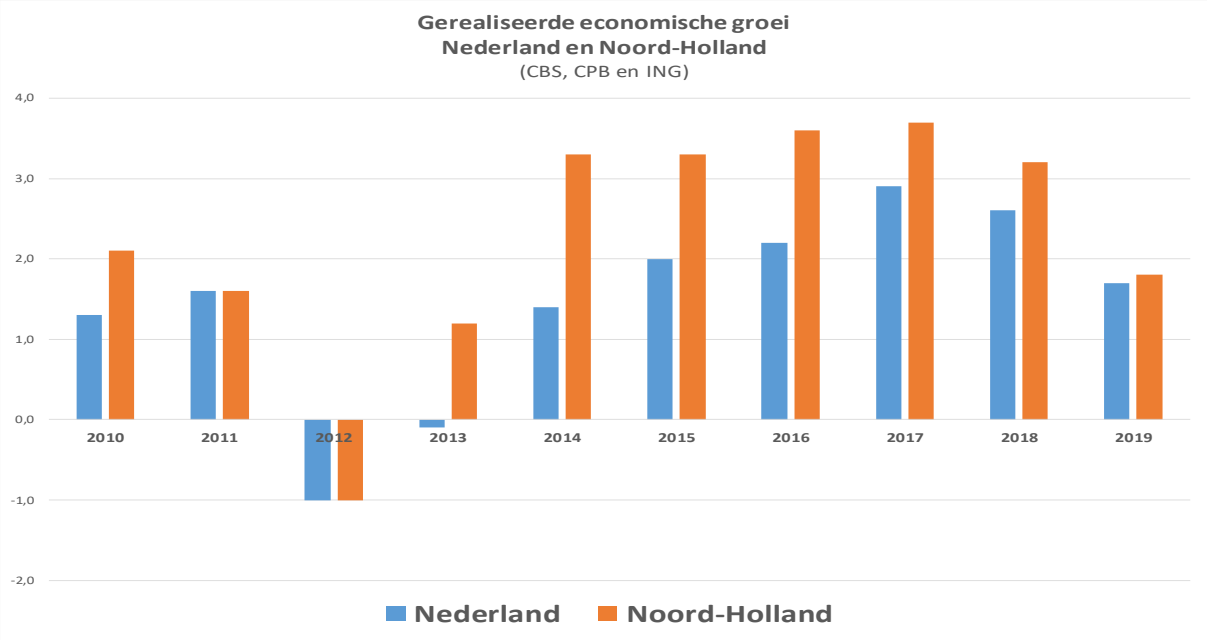

Terugkijkend bedroeg de totale omvang van de Noord-Hollandse economie in 2018[1] € 166,9 miljard tegen € 159,3 miljard in 2017. Het aandeel van onze provincie in het bruto binnenlands product (bbp) is 21,6% (2018). In 2018 was er nog sprake van 2,6% groei en in 2019 1,7%.

CPB-scenario's coronacrisis

Het CPB heeft vier scenario's uitgewerkt om de mogelijke impact op de economie in beeld te brengen[2].

Deze scenario's laten zich expliciet niet lezen als ramingen met een bandbreedte van lage en hoge varianten, maar van mogelijke toekomsten. De geactualiseerde CPB-ramingen volgen medio juni.

[1] Meest actuele (en voorlopige) cijfers van het CBS. Het CBS publiceert regionale cijfers altijd een jaar of later na de nationale cijfers.

[2] CPB, Scenario's economische gevolgen Coronacrisis, maart 2020

De scenario's zijn niet regionaal uitgewerkt. Noord-Holland levert normaliter in absolute (totale toegevoegde waarde) en relatieve zin (bbp per hoofd van de bevolking) de grootste bijdrage aan het Nederlandse bbp van alle provincies, maar is ook sterk internationaal verbonden en daarmee ook dynamischer en kwetsbaarder. Gegeven alle onzekerheden, gaan we hier uit van het landelijke beeld dat ook opgaat voor de provincie Noord-Holland.

Alle scenario's gaan uit van een economische recessie, oplopende werkloosheid en toename van de staatsschuld. Het CPB benadrukt dat er nu geen goede datasets zijn om een betrouwbare economische raming te maken. Gegeven de onzekerheden is een scenario-studie daarom de beste manier om grip te krijgen op de mogelijke impact van deze crisis. Het CPB doet geen uitspraken over de waarschijnlijkheid van het uitkomen van deze scenario's.

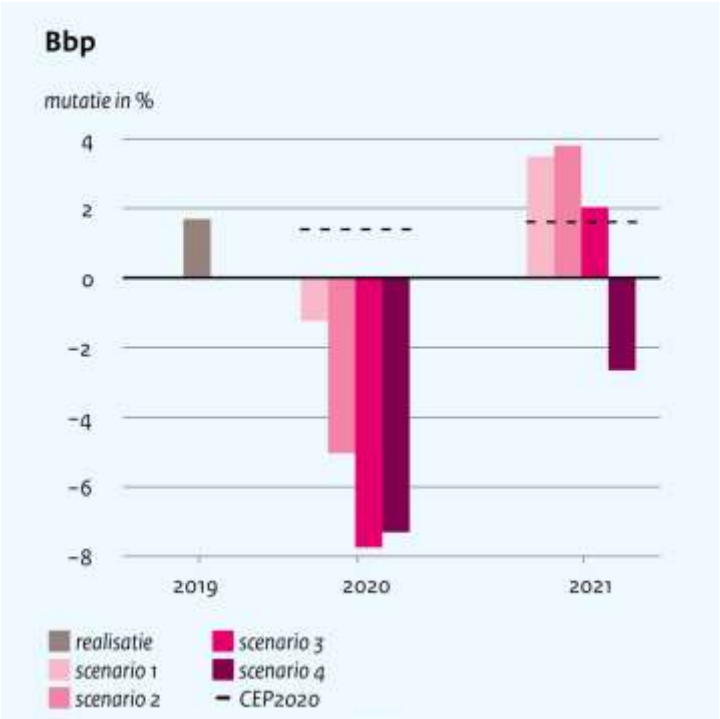

In het eerste scenario duren de contactbeperkingen drie maanden, wordt vooral een deel van de dienstensector geraakt en treedt herstel direct in het derde kwartaal van 2020 op. Al in 2020 vindt een flink deel van de inhaalgroei plaats. Het bbp krimpt met -1,2% in 2020 en groeit met 3,5% in 2021. Het werkloosheidpercentage is 4,5% in 2021.

In het tweede scenario houden de beperkende maatregelen zes maanden aan, en volgt herstel vanaf het vierde kwartaal van 2020. Ten opzichte van scenario 1 verdiept de economische crisis en wordt ook de industrie zwaarder getroffen. De wereldhandel zakt verder weg, maar grote problemen in de financiële sector blijven uit. In dit tweede scenario krimpt het bbp met -5,0% in 2020 en groeit met 3,8% in 2021. De werkloosheid is gestegen naar 5,3% in 2021.

In het derde scenario houden de beperkende maatregelen ook zes maanden aan, maar gaat het CPB ervan uit dat de schok harder aankomt, en er meer problemen zijn in de wereldeconomie en de financiële sector. De economische terugval duurt hierdoor langer, het economisch herstel treedt pas op in voorjaar 2021. In dit derde scenario krimpt de economie met -7,7% in 2020 en is er sprake van 2,0% groei in 2021. De werkloosheid in 2021 is gestegen naar 8,4%.

In het vierde scenario houden de beperkende maatregelen een jaar aan. Bedrijven en huishoudens vinden wel meer manieren om ondanks de beperkende maatregelen te produceren, te werken en te consumeren. De recessie houdt anderhalf jaar aan, herstel treedt pas op in de tweede helft van 2021. Door de lengte van de crisis komt de financiële sector in de problemen en worden de problemen vanuit het buitenland groter, hetgeen ook na 2021 zijn doorwerking zal hebben. In het vierde scenario is de economie in 2020 met -7,3% gekrompen en is er ook in 2021 sprake van krimp (-2,7%). De werkloosheid is in 2021 gestegen naar 9,4%.

3.2 Ontwikkeling bevolking en beroepsbevolking

De bevolking in Noord-Holland groeit naar verwachting van bijna 2,9 miljoen naar 3,2 miljoen inwoners in 2040. De bevolking groeit in alle deelregio's, behalve in de Kop van Noord-Holland, door immigratie en natuurlijke aanwas. In 2019 kwamen er ruim 70.000 migranten bij. De totale bevolking van Nederland groeit harder dan vorig jaar voorspeld, blijkt uit cijfers van het CBS. Dit beeld is zeer waarschijnlijk ook in Noord-Holland terug te zien en kan op termijn leiden tot een verdere bijstelling van de bevolkingsgroei naar boven.

De groei van de bevolking heeft direct effect op de groei van de beroepsbevolking en banen. De beroepsbevolking bestaat uit iedereen die betaald werk kan en wil verrichten, oftewel zich actief aanbiedt op de arbeidsmarkt. Hierbinnen is een werkend deel (meer dan één uur per week betaald werk) en een werkloos deel. Als alle inwoners tussen 15-75 jaar zouden kunnen en willen werken, beschikt Noord-Holland op dit moment over een potentiële beroepsbevolking van ruim 2,17 miljoen.

Een deel hiervan is niet actief: 609.000 inwoners. Hieronder vallen ook schoolgaande jongeren, ouderen en arbeidsongeschikten. Een deel van de groep is niet-uitkeringsgerechtigd (circa 200.000 inwoners) of onbenut arbeidspotentieel (ruim 133.000). Dit zijn onder meer parttimers die vaker kunnen of willen werken en personen die niet zoeken of gevonden worden op de arbeidsmarkt. In 2019 is de beroepsbevolking circa 1,56 miljoen personen, waarvan 1,50 miljoen (96,6%) werk heeft.

3.3 Werkgelegenheid naar regio's en sectoren

Werkgelegenheid is op verschillende manieren te meten. Het meest gangbaar is het vastleggen van de banen die op een bepaald moment bij bedrijven bestaan. Het gaat dan om de bezetting van functies door medewerkers bij bedrijven. Iedere medewerker telt hierin mee als een baan. Dat betekent bijvoorbeeld dat een medewerker die twintig uur werkt, wordt meegeteld als één baan bij dat bedrijf. In 2019 telde Noord-Holland 1.632.000 banen.

In onderstaande grafiek wordt de werkgelegenheidsontwikkeling en specialisatie van de sectoren van Noord-Holland weergegeven in de periode 2015-2019 (meest recente data, bron LISA). De grafiek toont drie factoren van de sectoren: (1) omvang van de sector in banen (grootte bol), (2) ontwikkeling van de sector t.o.v. vijf jaar geleden (verticale as) en (3) de relatieve positie van de sector t.o.v. het Nederlands gemiddelde (horizontale as). Anders gezegd, aan de rechterkant staan de sectoren waar Noord-Holland gespecialiseerd in is en aan de bovenkant staan de groeiende sectoren. Het kwadrant rechtsboven is daarmee de meest gunstige plek: specialisatie én groei.

Het eerste dat opvalt, is dat het zwaartepunt duidelijk aan de bovenste helft van de grafiek zit. Dat betekent dat de werkgelegenheid in de meeste sectoren van Noord-Holland in die periode vrij sterk gegroeid is (+10,5%). De sterkste groeiers waren de sectoren ICT (zeer sterke groei van 20,6%), de Horeca (+19,5%), Zakelijke Diensten (+17,3%). De sector Zakelijke Diensten is ook de meest gespecialiseerde sector van Noord-Holland t.o.v. het Nederland gemiddelde (meest aan de rechterkant van de grafiek). Ook Financiële Instellingen, Overige Diensten en Vervoer en Opslag (denk o.a. aan Schiphol en Haven Amsterdam) zijn duidelijke specialisaties van de provincie Noord-Holland. Verder zien we ook dat er minder groei, of zelfs krimp, te zien is bij de sector Overheid en Nutsbedrijven. Alle niet-commerciële dienstverlening (overheid, zorg, onderwijs) staan aan de linkerkant van de grafiek en zijn dus geen specialisaties van Noord-Holland. Toch zijn dit ook grote sectoren, zo is de sector Zorg in omvang de derde sector van Noord-Holland.

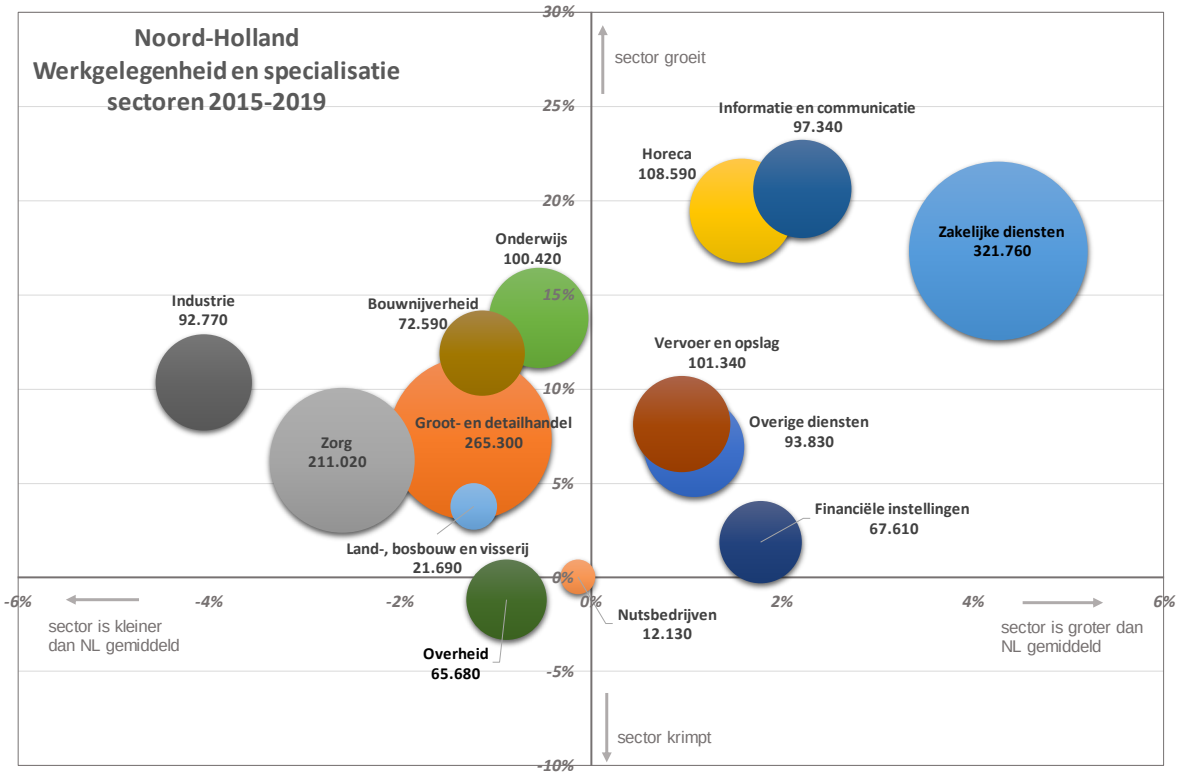

De sector Groot- en Detailhandel was lange tijd de grootste sector qua werkgelegenheid in Noord-Holland. Nu heeft Zakelijke Diensten (321.000 banen) deze koppositie overgenomen. Groot- en Detailhandel volgt met 265.000 banen. Deze sector is ook iets kleiner in Noord-Holland dan gemiddeld in Nederland. De derde sector is de Zorgsector (ruim 211.000 banen), maar toch ook relatief ondervertegenwoordigd in onze provincie. De minst vertegenwoordigde sector (maar zeker niet de kleinste sector) in Noord-Holland is de Industrie, de cijfers laten zien dat dit geen sector is waar Noord-Holland gespecialiseerd in is. Dit is uiteraard een Noord-Hollands gemiddelde, want regionaal zien we duidelijke verschillen. Zo is de sector Industrie de grootste sector in de IJmond (21,1% aandeel in de werkgelegenheid aldaar, met Tata Steel als belangrijkste vertegenwoordiger van deze sector) en staat op plaats drie in Zaanstad. De sector Industrie is wel duidelijk gegroeid (+10,4%).

In het kwadrant linksonder zitten de sectoren die in Noord-Holland kleiner zijn dan het Nederlands gemiddelde en ook gekrompen zijn. De sector Bouwnijverheid zat enkele jaren in dit kwadrant, als gevolg van de recessie, die vooral toesloeg in deze sector. Inmiddels is deze sector weer duidelijk gegroeid, maar is andere obstakels tegengekomen: stikstof en de coronacrisis.

De coronacrisis zal naar verwachting de komende jaren ook effecten hebben op de ontwikkeling van de sectoren in Noord-Holland hebben. Een aantal sectoren ligt deels stil, zoals de Horeca, terwijl andere sectoren als ICT en specialistische Zakelijke diensten mogelijke groei kunnen doormaken.

Per saldo is de werkgelegenheid in Noord-Holland in de periode 2013-2018 gegroeid met 9,2%. Deze groei ligt duidelijk hoger dan de groei van Nederland in dezelfde periode (5%). In Noord-Holland zien wij ook een groot verschil tussen de ontwikkeling van noord en zuid. In de periode van 2013-2018 groeide de werkgelegenheid in Noord-Holland noord met 2% en Noord-Holland zuid met 10,9%. Duidelijk is dat de groei voor een belangrijk deel op het conto geschreven moet worden van Amsterdam en deelregio Amstelland-Meerlanden.

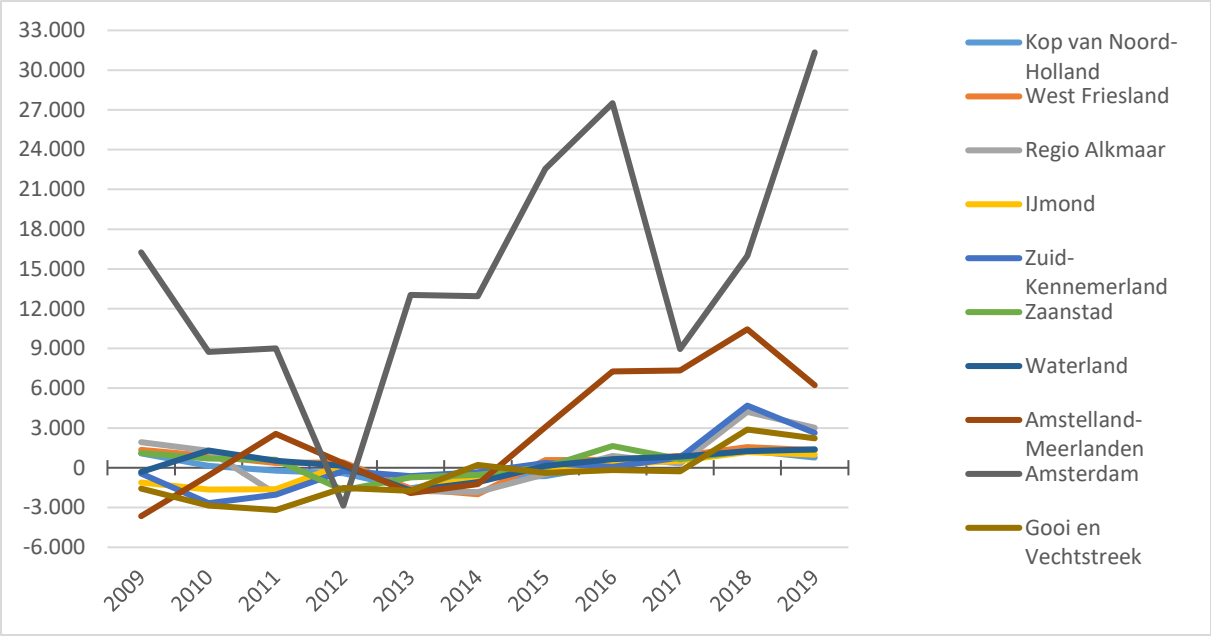

Banengroei in Nood-Holland, LISA 2009-2019

3.4 Werkloosheid in Noord-Holland

Het officiële werkloosheidscijfer is gebaseerd op een internationaal afgesproken definitie: iedereen die zich actief aanbiedt op de arbeidsmarkt en geen baan heeft wordt tot de werklozen gerekend. Er zijn in Noord-Holland 53.000 werklozen in 2019. Dit betekent dat 3,9% van de beroepsbevolking werkloos is. Het gemiddelde in Nederland is vergelijkbaar. Dat ligt onder de door CBS-gehanteerde frictiewerkloosheid ('*in between jobs*') van 5% en betekent een zeer krappe arbeidsmarkt. De werkloosheid in de Europese Unie (EU) is bijna het dubbele, 6,3%, maar daalt ook sterk vanaf 2014.

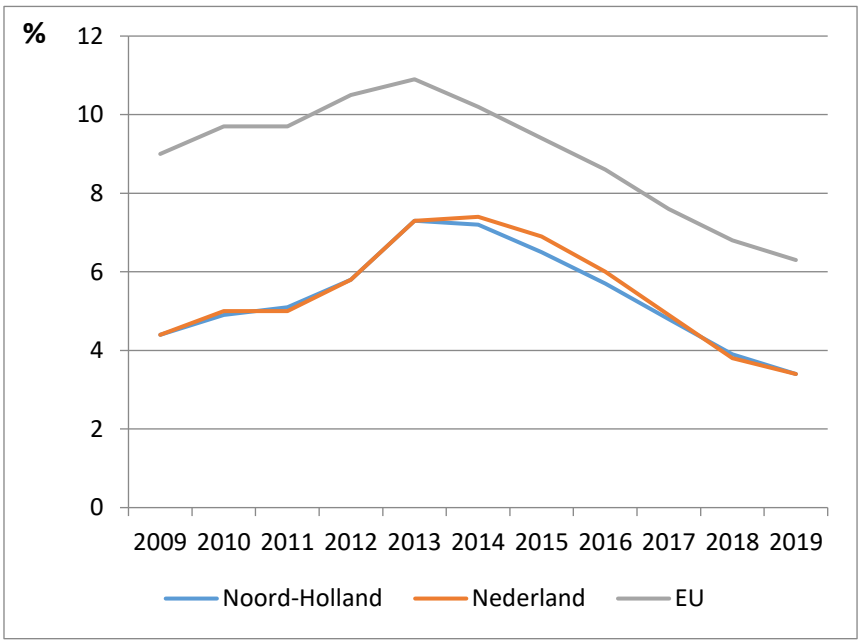

Werkloosheid in Noord-Holland, Nederland en de EU, CBS/Eurostat

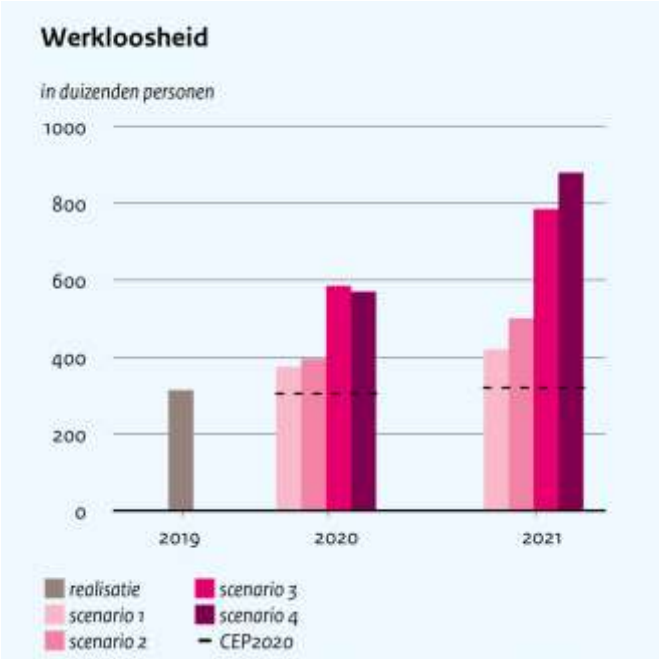

Voor de uitbraak van het coronavirus stond de werkloosheid op een historisch laag niveau (3,4% in 2019). Wat dat betreft is de uitgangssituatie positief. Door Corona wordt de arbeidsmarkt echter zwaar getroffen, zowel door de contact-beperkende maatregelen als door de economische recessie. Door de contact-beperkende maatregelen raakt deze crisis onmiddellijk de arbeidsmarkt: mensen kunnen niet aan het werk, omdat hun bedrijfs(tak) stil ligt of kunnen minder uren maken doordat zij thuis werk en zorg moeten combineren. Hierin verschilt deze crisis wezenlijk van andere economische recessies, waarbij de arbeidsmarkt vaak pas na verloop van tijd hard geraakt wordt. Het is in het belang van veel bedrijven om hun personeel in dienst te houden, het beleid van loonkostensubsidie is erop gericht om ze daartoe in staat te stellen. De werkloosheid zal daarom aanvankelijk nog niet hard oplopen. Maar als de crisis aanhoudt zullen de gevolgen voor de werkgelegenheid, met name onder schoolverlaters en voor mensen met tijdelijke contracten, groot zijn.

3.5 Vacatures en spanning op de arbeidsmarkt

Door de krapte op de arbeidsmarkt waren in 2019 en begin 2020 veel vacatures beschikbaar: er is veel vraag naar personeel. De krapte op de arbeidsmarkt speelt in de meeste regio's, maar vooral in Groot-Amsterdam. Na een jarenlange stijging neemt het aantal vacatures in Noord-Hollandse arbeidsmarktregio's in 2019 wel iets terug. Alleen het aantal vacatures voor personeel in de techniek en ICT blijft toenemen. Door de coronacrisis is de verwachting is dat het aantal vacatures sterk zal afnemen, en daarmee ook de spanning op de arbeidsmarkt ombuigt tot een ruimere arbeidsmarkt, mogelijk wel met grote verschillen tussen de beroepen.

4. Begrotingsbeleid

De robuustheid en houdbaarheid van de provinciale financiën blijven een belangrijke uitdaging voor de komende periode. De in vorige kaderbrieven vastgestelde financiële beleidskaders blijven onverminderd van kracht. Daarom benoemen wij deze in dit hoofdstuk expliciet.

4.1 Robuust begrotingsbeleid

Ons college van GS staat voor een gedegen, robuust financieel beleid. Het realiseren van een sluitende begroting en meerjarenraming is dan ook een belangrijke doelstelling. Daartoe zijn de volgende algemene uitgangspunten toegepast voor de financiële opzet van deze kaderbrief:

- duurzaam structureel en reëel evenwicht;
- geen belastingverhoging;
- alleen noodzakelijke indexering van budgetten;
- nieuw beleid alleen in overeenstemming met de beschikbare middelen.

4.1.1 Duurzaam structureel en reëel evenwicht

Ons college staat voor een begroting die duurzaam structureel en reëel in evenwicht is. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) definieert structureel en reëel evenwicht in de jaarlijkse Toezichtbrief aan Noord-Holland als volgt: “Op basis van het bestaande beleid en het vastgestelde nieuwe beleid worden de voor het jaar 2020 geraamde structurele lasten gedekt door structurele baten en de incidentele lasten worden gedekt door incidentele of structurele baten. Indien dit niet het geval is wordt ook de meerjarenraming hierop getoetst. De term reëel heeft betrekking op de mate van realiteit van de (meerjaren-)ramingen.”

Om dit evenwicht te waarborgen en duurzaam te behouden hanteren wij de volgende begrotingsregels:

- een reëel sluitende begroting voor het begrotingsjaar en een reëel sluitend meerjarenraming;
- de risico’s die de provincie loopt staan in verhouding tot het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit;
- realistisch geraamde uitgaven en inkomsten, met een transparant onderscheid tussen incidentele en structurele lasten en baten.

Voor de houdbaarheid van de provinciale financiële positie is het belangrijk om op langere termijn een structureel sluitende begroting te houden, waarin incidentele dekkingsmiddelen geen bepalende factor zijn, maar naar beschikbaarheid gebruikt worden voor incidenteel beleid. In hoofdstuk zes gaan wij daarnaast in op het langere termijnperspectief en de aspecten die daarbij een rol spelen.

Het uitgangspunt ”Duurzaam structureel en reëel evenwicht” is in overeenstemming met het toetsingscriterium van het ministerie van BZK. Wij stellen Provinciale Staten voor met de overige uitgangspunten in te stemmen.

4.1.2 Geen belastingverhoging

Het maximumpercentage opcenten dat wij mogen heffen is per 1 januari 2020 verhoogd van 113,2 in 2019 naar 115,0 in 2020. Met het huidige niveau van de opcenten (67,9) komt de onbenutte belastingcapaciteit voor 2019 uit op € 145,71 miljoen (in 2019 € 138,6 miljoen).
Dit biedt een theoretische ruimte om de inkomsten van de provincie te verhogen en daarmee eventueel dreigende begrotingstekorten te dichten. Hiervan is op dit moment geen sprake. Wij

laten het tarief van de opcenten ongewijzigd op 67,9. Het tarief in Noord-Holland blijft hiermee het laagste in Nederland.

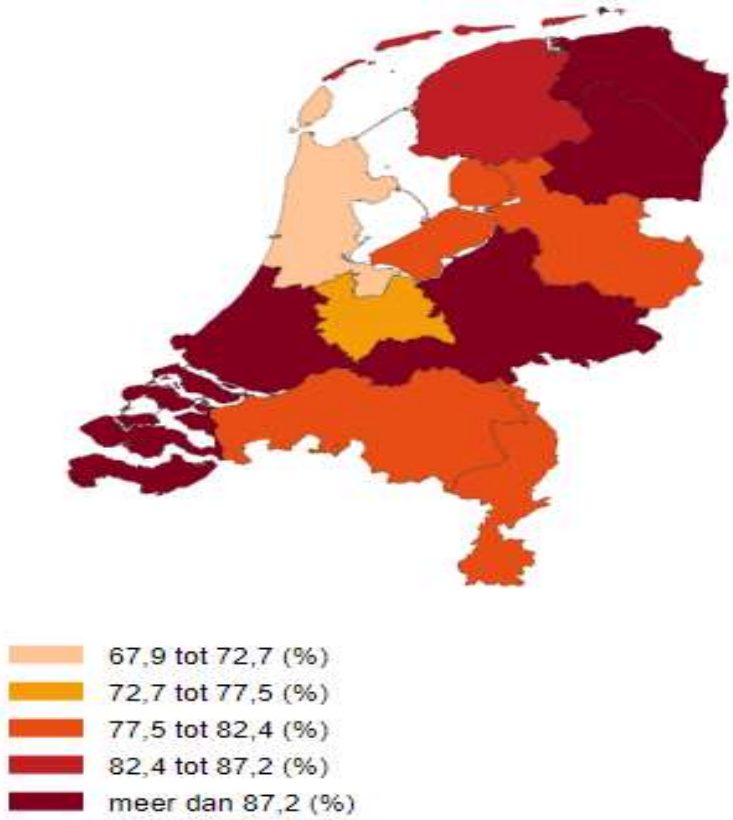

Bron: Tarief opcenten motorrijtuigenbelasting 2020, CBS

4.1.3 Toepassen van indexering op provinciale budgetten

Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen wordt door de provincie indexering toegepast. Via een stelpost in de begroting worden de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Hierin wordt rekening gehouden met een indexering voor de volgende onderdelen:

- de onderhoudsbudgetten voor infrastructuur (conform vorig jaar);
- de capaciteitskosten;
- de omgevingsdiensten;
- middelen met betrekking tot de Brede Doeluitkering (BDU).

Voor het realiseren van deze indexeringen wordt de stelpost prijscompensatie bij deze kaderbrief opgehoogd. Een toelichting hierop is te vinden bij regel E in paragraaf 6.1.

4.2 Begrotingsrechtmatigheid

De provincie Noord-Holland beschikt over verschillende reserves die gezamenlijk een aanzienlijk vermogen omvatten. Het is van belang dat op deze reserves een goede monitoring plaatsvindt en dat er duidelijke en transparante spelregels geformuleerd zijn, zodat het beschikbare vermogen optimaal aangewend kan worden. Wij hanteren daarom de volgende beleidsregels voor stortingen in en onttrekkingen aan reserves.

Storting in reserves:
In de jaarrekening doen wij toevoegingen aan een reserve tot het bedrag dat via de begroting of begrotingswijzigingen door PS gedurende het begrotingsjaar is geaccordeerd. Daarnaast storten wij bij de jaarrekening de nog niet geraamde bijdragen van derden voor projecten in de reserve waaruit de dekking van het project plaatsvindt.

Onttrekking aan reserves:
In de jaarrekening verwerken wij de onttrekkingen aan de reserve ter dekking van een project tot maximaal het bedrag dat voor dat project door PS beschikbaar is gesteld en nooit hoger dan de maximaal te dekken lasten voor deze bestemming in het boekjaar. Daarbij wijken wij alleen af van de begrote jaarschijf als de totale meerjarige begrote lasten van het geaccordeerde project niet wijzigen. Uiteraard blijft het college van GS in de jaarrekening verantwoording afleggen over de verschillen tussen de begrote en werkelijke baten, lasten, stortingen en onttrekkingen.

4.2.1 Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de Financiële verordening en de kadernota reserves wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om optredende risico's af te dekken.

Bij het vaststellen van de begroting 2019 hebben wij u gemeld dat de omvang van de algemene reserve naar een te laag niveau zal dalen. Daarom is in de voordracht van de begroting 2019 een herstelplan voor de algemene reserve opgenomen. Dit herstelplan komt erop neer dat wij de middelen die wij ontvangen via het provinciefonds als gevolg van ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds, storten in de algemene reserve. Deze ruimte ontstaat als er minder BTW wordt gecompenseerd door provincies dan het hiervoor beschikbare maximale bedrag.

Daarnaast worden de vrij besteedbare (positieve) resultaten op basis van de jaarrekening in eerste instantie gestort in de algemene reserve. Eventuele tekorten kunnen dan opgevangen worden door onttrekkingen aan deze reserve. Op moment van schrijven van deze kaderbrief is het definitieve resultaat van de jaarrekening nog niet bekend. In deze kaderbrief is daarom uitgegaan van een schatting van het resultaat. Dit effect is verwerkt in deze kaderbrief als een storting in de algemene reserve in 2020.

Wat betreft het herstelplan is het belangrijk om te realiseren dat bij de berekening hiervan een aanname is gedaan wat betref de ruimte onder het BTW-compensatiefonds. Hiermee wordt bedoeld dat in de huidige berekening rekening is gehouden met een geschat bedrag dat elk jaar wordt toegevoegd als gevolg van de eerder genoemde ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. Als de werkelijke ruimte (in negatieve zin) afwijkt van de nu begrote bedragen, kan het zijn dat er alsnog aanvullende maatregelen genomen moeten worden. Deze werkelijke ruimte wordt elk jaar in de septembercirculaire van het provinciefonds bekend gemaakt.

4.3 Begrotingssystematiek in relatie tot de gehanteerde afschrijvingstermijnen

Bij de vorige kaderbrief hebben wij u geïnformeerd over aanpassingen aan de systematiek van afschrijven die door de provincie wordt gehanteerd. Dit was noodzakelijk omdat bij het voorbereiden van de nieuwe Financiële verordening was gebleken dat de toen gehanteerde methode niet in overeenstemming was met de wettelijke bepalingen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Op basis van een inventarisatie zijn toen twee punten geïnventariseerd:

1. Een striktere interpretatie van de verslaggevingsvoorschriften leidt ertoe dat de afschrijving niet meer al mag starten in het jaar nadat de uitgaven zijn gedaan, maar in relatie moet staan met de datum van ingebruikname.
2. De werkelijke levensduur bij wegen, kunstwerken en oevers is aanzienlijk langer dan 25 jaar. Het BBV geeft aan dat de afschrijvingstermijn gebaseerd moet zijn op een inschatting van de verwachte gebruiksduur.

De financiële gevolgen van knelpunt 2 hierboven zijn bij de vorige kaderbrief verwerkt. In deze kaderbrief zijn de financiële gevolgen van knelpunt 1 hierboven verwerkt. Met deze aanpassing voldoet de systematiek van afschrijven aan de wettelijke bepalingen en aan de voorschriften zoals die in de Financiële verordening van de provincie zijn opgenomen. In de Financiële verordening is de keuze gemaakt dat de afschrijvingen op de investeringen starten het jaar volgend nut in het jaar volgend op het jaar waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen.

5. Herijking van de begrotingsdoelen

Tijdens de behandeling van de begroting 2020 hebben uw Staten de wens uitgesproken om de indeling van de begroting beter te laten aansluiten op de ambities en accenten van het coalitieakkoord. Wij hebben aan deze wens gehoor gegeven door de indeling en volgorde van het begrotingsprogramma te herschikken op een manier die meer recht doet aan de prioriteiten van dit college.

De meest in het oog springende verandering is de herschikking van de programma's van de begroting. De huidige programma's 2 (Bereikbaarheid) en 4 (Milieu) wisselen van plaats. Bereikbaarheid is in de nieuwe indeling programma 4 geworden en het nieuwe programma 2 is omgedoopt in Klimaat en Milieu om meer recht te doen aan de inspanningen op het gebied van energietransitie en circulariteit.

Aan het huidige programma 3 (Water) worden de beleidsdoelen toegevoegd die betrekking hebben op ruimtelijke ordening (momenteel te vinden in programma 5, Ruimte). De nieuwe naam van het programma is dan ook Ruimte en Water.

De resterende beleidsdoelen in het huidige programma 5 (Ruimte) hebben betrekking op economie. Deze worden toegevoegd aan het huidige programma 7 (Cultuur en Erfgoed) en heet vanaf volgend jaar Economie, Cultuur en Welzijn.

Met deze herschikking komt het huidige programma 5 Ruimte te vervallen. Als gevolg schuiven de huidige programma's 6 (Groen), 7 (Cultuur en Erfgoed) en 8 (Financiën en bedrijfsvoering) allemaal een plaats op.

Deze herschikking is bewust uitgevoerd op het niveau van de programmadoelen en beleidsdoelen. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. Daarmee sluit de begrotingsindeling beter aan op de ambities van het coalitieakkoord maar blijft het mogelijk op het niveau van operationele doelen een analyse te maken van de historische ontwikkeling van kosten en activiteiten. Komend jaar zal bekeken worden in hoeverre aanpassingen op het niveau van operationele doelen wenselijk en haalbaar zijn. Eventuele aanpassingen op dat niveau zullen dan verwerkt worden in de begroting 2022.

In de tabel op de volgende pagina staat de nieuwe indeling van programma's en beleidsdoelen weergegeven. De operationele doelen zijn in dit overzicht achterwege gelaten omdat deze één op één meeverhuizen met de betreffende beleidsdoelen.

1	**Openbaar bestuur**
1.1	Organiseren van provinciaal bestuur
1.2	Organiseren van openbaar bestuur in de provincie
1.3	Verzekeren van veiligheid
1.4	Representeren van het provinciaal bestuur

2	**Klimaat en Milieu**
2.1	Bevorderen gezonde leefomgeving
2.2	Bijdragen aan energietransitie

3	**Ruimte en Water**
3.1	Beschermen tegen overstromingen
3.2	Benutten en beheren water
3.3	Ontwikkelen ruimtelijk beleid
3.4	Uitvoeren ruimtelijk beleid
3.5	Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu

4	**Bereikbaarheid**
4.1	Bijdragen aan mobiliteit
4.2	Verbeteren en aanleggen infrastructuur
4.3	In stand houden infrastructuur
4.4	Optimaliseren gebruik netwerk
4.5	OV waarborgen

5	**Groen**
5.1	Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur
5.2	Beheren van de groenstructuur
5.3	Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

6	**Economie, Cultuur en Welzijn**
6.1	Uitvoeren welzijnstaken
6.2	Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur
6.3	Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap
6.4	Behouden en ontwikkelen erfgoed
6.5	Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

7	**Financiën en bedrijfsvoering**
7.1	Realiseren van robuust financieel beleid
7.2	Realiseren van een doelmatige bedrijfsvoering
7.3	Overige subproducten

6. Geactualiseerde meerjarenraming 2021-2024

In deze kaderbrief actualiseren wij op basis van de thans bekende budgettaire ontwikkelingen het financieel kader 2021-2024. In de hierna volgende overzichten zullen wij het financieel kader onderverdelen in drie categorieën. Per categorie wordt toegelicht waar de mutatie betrekking op heeft. De drie categorieën gezamenlijk resulteren in het meerjarenbegrotingssaldo bij de kaderbrief 2021.

De indeling in categorieën is als volgt:

- technische bijstellingen;
- geïnventariseerde voorstellen kaderbrief 2021.

In hoofdstuk zeven zullen apart de voorstellen en wijzigingen opgenomen worden die voor het lopend jaar 2020 zijn opgenomen. Het gaat hierbij om de zogenaamde zomernota (tweede begrotinswijziging) mutaties.

6.1 Technische bijstellingen

Technische bijstellingen betreffen bijstellingen naar aanleiding van actualisatie van berekeningen op basis van bestaand eerder door PS geaccordeerd beleid of autonome posten, waar de provincie geen invloed op heeft, zoals het provinciefonds.

Regel	Financieel kader (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024
A.	Vigerende meerjarenraming begroting 2020 (na wijzigingen op primitieve begroting)	-	-	-	-33,70
	Subtotaal meerjarenraming	-	-	-	-33,70
B.	Provinciefonds o.b.v. mutaties septembercirculaire 2019	7,06	6,72	7,35	7,17
C.	Opcenten motorrijtuigenbelasting	-8,00	-8,00	-8,00	-8,00
D.	Dividenden	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04
E.	Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen	0	1,98	-0,51	-1,29
F.	Effect van aanpassen systematiek van afschrijven	-2,88	-3,73	-3,64	-3,55
G.	Correcties en update raming leges	-0,41	-0,65	-0,87	-0,87
H.	Rentelasten vreemd vermogen	-	-	0,29	1,07
I.	Stelpost macro-economische tegenvallers	-3,19	-	-	-
J.	Overige technische bijstellingen	-0,68	-1,01	-0,98	-1,32
K.	Bijdrage Zeeland	0,60	0,60	-	-
	Subtotaal technische bijstellingen	**-7,53**	**-4,12**	**-6,39**	**-6,82**
	Saldo meerjarenraming na technische bijstellingen	**-7,53**	**-4,12**	**-6,39**	**-40,52**

A. Vigerende meerjarenraming 2020

Het startpunt voor het financieel kader 2021-2024 is het saldo van de meerjarenraming bij de primitieve begroting 2020. Hierbij is rekening gehouden met de mutaties die volgden uit:

- de kaderbrief 2020;
- de 1ste begrotingswijziging 2020.

B. Provinciefonds o.b.v. mutaties septembercirculaire 2019

De raming van het provinciefonds is bijgesteld op basis van de informatie uit de septembercirculaire van het provinciefonds. Per saldo betekent dit een afname van de uitkering met de genoemde bedragen in de tabel.

De verhuizing van ruim 70.000 voertuigen van de provincie Flevoland naar Noord-Holland is hiervan de oorzaak. In het verdeelmodel van het provinciefonds zit een maatstaf 'belastingcapaciteit'. Deze maatstaf heeft een negatief effect op de uitkering van het provinciefonds; hoe hoger de opbrengst per opcent hoe hoger de aftrek op het provinciefonds. Als gevolg van de verhuizing van het Leasebedrijf Athlon naar Noord-Holland is de opbrengst per opcent omhoog gegaan. Dit zorgt dus voor een hogere aftrek. Deze afname moet in samenhang gezien worden met de toename van de opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting (zie onderdeel C hieronder).

C. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het maximale opcenten tarief dat wij mogen heffen is per 1 januari 2020 verhoogd van 113,2 opcenten in 2019 naar 115,0 opcenten in 2020. Met het huidige niveau van de opcenten (67,9) komt de onbenutte belastingcapaciteit voor 2020 uit op € 151,3 miljoen.

Dit biedt een theoretische ruimte om de inkomsten van de provincie te verhogen en daarmee eventueel dreigende begrotingstekorten te dichten. Hiervan is op dit moment geen sprake. Wij laten het tarief van de opcenten ook in de komende jaren ongewijzigd op 67,9 opcenten. Het tarief in Noord-Holland blijft hiermee het laagste in Nederland. De opbrengst opcenten voor 2020 en volgende jaren ramen wij op € 218,1 miljoen gebaseerd op de theoretische belastingopbrengst, zoals wij die in januari 2020 van de belastingdienst hebben ontvangen.

Hierin is het effect van de verhuizing van leasemaatschappij meegenomen. De stijging van de raming met € 8 miljoen wordt voornamelijk door dit effect verklaard.

D. Dividenden

De raming voor het dividend in de jaren 2021 en verder is met € 0,04 miljoen opgehoogd. Dit heeft te maken met ontvangen dividend van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). De raming is met € 0,04 miljoen naar boven bijgesteld, omdat de NWB voldoet aan de solvabiliteitseis van de externe toezichthouder. Hierdoor kan een deel van de behaalde winst als dividend uitgekeerd worden.

E. Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen

Dit betreft een aantal correcties op de jaarschijven. Het gaat hierbij met name om herberekeningen van de stelpost prijsstijgingen. Voor de herberekening van deze stelpost zijn de volgende begrotingsposten meegenomen:

- de budgetten voor onderhoud aan infrastructuur;
- de capaciteitskosten (voorheen apparaatskosten);
- de budgetten voor de omgevingsdiensten.
- De budgetten voor OV-concessies
- indexering van de middelen met betrekking tot de Brede Doeluitkering (BDU)

Het gaat hierbij om de reguliere ophogingen van de hierboven genoemde onderwerpen. In deze stelpost is tevens rekening gehouden met de afgesproken prijsstijging van de bijdrage aan de OV-terminal Zuidas.

F. Effect van aanpassen systematiek van afschrijven

Bij de vorige kaderbrief hebben wij u geïnformeerd over aanpassingen aan de systematiek van afschrijven die door de provincie wordt gehanteerd. Dit was noodzakelijk omdat bij het voorbereiden van de nieuwe Financiële verordening was gebleken dat de toen gehanteerde methode niet in overeenstemming was met de wettelijke bepalingen van het BBV.

Op basis van een inventarisatie zijn toen twee knelpunten geïnventariseerd:

1. Een striktere interpretatie van de verslaggevingsvoorschriften leidt ertoe dat de afschrijving niet meer al mag starten in het jaar nadat de uitgaven zijn gedaan, maar in relatie moet staan met de datum van ingebruikname.
2. De werkelijke levensduur bij wegen, kunstwerken en oevers is aanzienlijk langer dan 25 jaar. Het BBV geeft aan dat de afschrijvingstermijn gebaseerd moet zijn op een inschatting van de verwachte gebruiksduur.

De financiële gevolgen van knelpunt 2 hierboven zijn bij de vorige kaderbrief verwerkt. In deze kaderbrief zijn de financiële gevolgen van knelpunt 1 hierboven verwerkt. Met deze aanpassing voldoet de systematiek van afschrijven aan de wettelijke bepalingen.

G. Correcties en update raming leges

De raming van de leges is geactualiseerd op basis van enerzijds de gemiddelde gerealiseerde opbrengsten over de afgelopen 2 jaar (2018 en 2019) en anderzijds de gefaseerde verhoging van de leges in 3 jaar naar 100% kostendekkend.

H. Rentelasten aantrekken vreemd vermogen

Op basis van de huidige liquiditeitsprognose wordt verwacht dat vanaf 2023 geld geleend moet worden omdat de liquide middelen dan op zijn. Op basis van de verwachte tekorten en op basis van een rentepercentage van 1% zijn de op deze regel vermelde rentelasten berekend.

I. Stelpost macro-economische tegenvallers

In deze kaderbrief is de stelpost macro-economische tegenvallers in 2021 ingezet ter dekking van de voorstellen.

J. Overige technische bijstellingen

Onder deze post zijn een aantal administratieve correcties opgenomen die betrekking hebben op:

- correctieboekingen met betrekking tot MRA baten en aflossingen;
- diverse correctieboekingen die betrekking hebben op het kasritme van stortingen in reserves.

K. Bijdrage Zeeland

Als gevolg van een veronderstelde weeffout in het verdeelmodel van het provinciefonds wordt de provincie Zeeland voor een te hoog bedrag gekort op de uitkering van het provinciefonds. De provincies hebben in IPO verband afgesproken om een bijdrage te leveren waardoor deze weeffout voor een deel wordt opgelost. Deze afspraak had een looptijd van drie jaar, van 2018 tot en met 2020. Tegen die tijd zou de voorgenomen herijking van het verdeelmodel van het provinciefonds afgerond zijn en er een structurele oplossing voorhanden zijn. Door vertraging van de herijking van het verdeelmodel is onlangs besloten dat de tijdelijke situatie verlengd wordt tot en met 2022. De bijdrage van de provincie Noord-Holland is op deze regel opgenomen.

6.2 Geïnventariseerde voorstellen kaderbrief 2021

Hieronder zal een onderbouwing gegeven worden van de geinventariseerde voorstellen bij de kaderbrief 2021. De nummering van de programma's volgt de huidige begrotingsindeling totdat de nieuwe programmaindeling door Provinciale Staten is vastgesteld.

Regel	Financieel kader	Programma	2021	2022	2023	2024
	Saldo meerjarenraming na technische bijstellingen		**-7,53**	**-4,12**	**-6,39**	**-40,52**
L.	Uitvoering Wet natuurbescherming - stikstof	6	0,65	0,65	-	-
M.	Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2	4	0,88	0,88	0,88	0,88
N.	Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020	4	0,14	0,14	0,14	0,14
O.	Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG	4	0,39	0,39	0,39	0,39
P.	Insourcing brugbediening	2	1,25	1,22	1,22	1,22
Q.	Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening	2	0,07	0,05	0,03	0,03
R.	Cultuureducatie	7	-	-	-	0,75
S.	Regio Deal Maritiem cluster Kop van Noord-Holland	4 / 5	-	0,75	0,75	-
T.	Herstructurering IJsselmeervisserij	5	-	0,30	0,45	-
U.	Bibliotheek: innovatieagenda	7	0,63	0,63	0,63	1,08
	Subtotaal voorstellen		**4,01**	**5,01**	**4,49**	**3,27**
	Saldo meerjarenraming na voorstellen		**-3,52**	**0,89**	**-1,90**	**-36,03**

L. Uitvoering Wet natuurbescherming - stikstof

Op 29 mei 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Als gevolg van de uitspraak is de passende beoordeling die ten grondslag lag aan het PAS onbruikbaar geworden als basis voor toestemmingverlening. In december 2019 heeft de provincie de beleidsregels intern en extern salderen vastgesteld, waardoor vergunningverlening weer op gang is gekomen. De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) voert de vergunningverlening, toezicht en handhaving uit op het gebied van stikstof (de zogenaamde plustaken).

Tot op heden was een (groot) deel van de situaties rondom stikstof niet vergunningplichtig. Er gold een vrijstelling of een meldplicht tot 1 mol. Die situaties zijn met het vervallen van het PAS vergunningplichtig geworden. Het Rijk heeft wel aangegeven dat er gekeken wordt naar een generieke oplossing, maar het is nog niet helder wanneer en of dat gaat lukken. Tot die tijd is de verwachting dat er vanuit het verleden meer situaties zijn die kwetsbaar zijn voor handhavingsverzoeken. Daarnaast neemt de druk op vergunningverlening toe doordat meer situaties vergunningplichtig zullen zijn.

De vraag om extra capaciteit vanuit de OD NHN is structureel. Omdat nog veel onduidelijk is beperkt de budgetaanvraag zich tot de jaren 2020 tot en met 2022. Er zal een evaluatie plaatsvinden om te beoordelen hoeveel extra budget nodig is voor de jaren 2023 en verder.
In overleg met de OD NHN is een voorstel ontwikkeld voor de extra capaciteit die de komende jaren nodig is om de extra werkzaamheden te verrichten. De OD NHN heeft in 2020 incidenteel € 0,67 miljoen nodig om een inhaalslag te maken vanwege onder andere meldingen die in vergunningen moeten worden omgezet. Daarnaast heeft men vanaf 2020 structureel € 0,65 miljoen nodig om alle taken goed te kunnen uitvoeren. Omdat het, gezien het tijdstip van besluitvorming omtrent de kaderbrief, niet reëel is dat het gehele incidentele bedrag voor 2020 in 2020 ook daadwerkelijk tot besteding zal komen, is voor 2020 gerekend met de helft van dit bedrag plus het structureel extra benodigde budget. Voor 2021 en 2022 is alleen het structureel extra benodigde budget opgenomen.

Voor de plustaken die belegd zijn bij de OD NHN heeft de provincie een aparte begroting. Dit betekent dat als de OD NHN het toegekende budget in 2020 niet geheel besteedt in 2020 het batige saldo van de jaarrekening op de plustaken van de provincie toegevoegd wordt aan de reserve plustaken provincie. Gedeputeerde Staten kunnen bij de resultaatbestemming bekijken of het batige saldo beschikbaar blijft voor de OD NHN of dat het teruggestort moet worden aan de provincie. Deze systematiek blijft in ieder geval in stand tot en met 2022.

Naast dit voorstel is er ook nog een voorstel voor een verhoging van het budget voor de OD NHN naar aanleiding van een evaluatie die wij hebben laten uitvoeren door een extern bureau. Dat is een los voorstel waar stikstof niet in is meegenomen.

M. Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2

In 2017 heeft de provincie geld beschikbaar gesteld aan de OD NHN, waarbij de taken op het gebied van de Wet natuurbescherming uitgevoerd werden op niveau 1 (passief, conform werkwijze Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Gedeputeerde Staten hebben gekozen deze taken vanaf 2019 op intensiteitsniveau 2 uit te voeren, het faciliterende niveau (885750/952317).

In 2019 is ervaring opgedaan met werken conform uitvoeringsniveau 2. Door de economische groei groeit het aantal ruimtelijke ingrepen in onze provincie, zoals bijvoorbeeld het renoveren of bouwen van een woonwijk en het aanleggen van een weg. Daarnaast laat het aantal juridische procedures (bezwaar en beroep), klachten en aandacht van media, inwoners en politiek voor natuurdossiers, een toename zien. Door processen efficiënter in te richten en de werkzaamheden te prioriteren is het in 2019 mogelijk geweest de toegenomen vraag op te vangen binnen het toegekende budget. Het was echter niet mogelijk voor de OD NHN in 2019 op alle deelgebieden van de Wet natuurbescherming te voldoen aan intensiteitsniveau 2. Dit was reden voor de provincie om de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van de Wet natuurbescherming te onderzoeken. Het bureau KplusV heeft dit onderzoek uitgevoerd. Uit het rapport ‘Actualisatie Taakuitvoering Wet natuurbescherming’, blijkt dat structureel € 0,88 miljoen aan het budget moet worden toegevoegd om de uitvoering op niveau 2 te kunnen waarborgen.

N. Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020

De kosten voor de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) en het Uitvoeringsprogramma 2020 met de OD NHN bedragen € 7,21 miljoen. Voor het uitvoeren van het programma 2020 is € 0,14 miljoen nodig bovenop het beschikbaar gestelde bedrag van € 7,07 miljoen. Deze verhoging wordt veroorzaakt door een aanpassing van het uurtarief in 2020. Het uurtarief is vastgesteld in het dagelijks bestuur van de OD NHN op 10 juli 2019 en de DVO en het Uitvoeringsprogramma 2020 zijn op 7 januari 2020 vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

O. Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD Noordzeekanaalgebied

De kosten voor de Uitvoeringsovereenkomst (UVO) 2020, tevens zijnde het Uitvoeringsprogramma 2020 voor de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) bedragen € 15,54 miljoen. Hiervan is € 0,39 miljoen niet gedekt binnen de begroting 2020. Deze verhoging wordt onder meer veroorzaakt door:

- extra inzet bij VTH-uitvoering op complexe dossiers waaronder Tata Steel en Harsco Metals;
- toenemend aantal juridische procedures (bezwaar en beroep) dat wordt aangespannen door inwoners en bedrijven tegen besluiten die de OD NZKG namens de provincie neemt en waarin de OD NZKG de provincie vertegenwoordigt;
- toenemende vraag naar milieu-specialistisch advies op het gebied van Zeer Zorgwekkende Stoffen, luchtkwaliteit (Schone Lucht Akkoord), biomassacentrales, geluid, bodem (PFAS) en circulaire economie;
- regie, communicatie en bestuursadvisering met betrekking tot complexe dossiers;
- diverse veranderingen in intensiteit en prioritering vanwege toe- of afnemende vraag;
- verdere professionalisering van de afhandeling van klachten.

Deze middelen worden structureel aangevraagd. De beschreven ontwikkelingen lopen naar verwachting de komende jaren nog door. De Omgevingswet kan mogelijk van invloed zijn op de provinciale taken en bevoegdheden die door de OD NZKG worden uitgevoerd. Dit is nog niet volledig uitgekristalliseerd en is daarom niet meegenomen in de meerjarenbegroting.

P. Insourcing brugbediening

De provincie neemt vanaf 1 november 2020 de bediening van bruggen en sluizen weer in eigen beheer en zal de benodigde flexibele schil via een nieuwe aanbestedingsprocedure inhuren bij een of meerdere marktpartijen. In afstemming met Trigion wordt de huidige uitbestedingsovereenkomst per 31 oktober 2020 beëindigd.

Q. Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening

De provincie heeft een aantal van haar wettelijke (vergunning- en ontheffingverlenende) taken bij de Omgevingsdiensten in Noord-Holland neergelegd. De vergunning- en ontheffingverlenende taken op basis van de (vaar)wegverordening vinden echter nog steeds door de provincie plaats.

Per 1 januari 2021 wordt de omgevingswet geïmplementeerd. Diverse vergunningen kunnen vanaf dat moment via één loket worden aangevraagd. Om dit mogelijk te maken dienen overheden te werken met (nieuwe) systemen voor het delen van dergelijke informatie en moet de organisatie hierop worden aangepast. Daarin speelt mee dat het aantal vergunningaanvragen de afgelopen jaren fors is toegenomen en dit extra druk legt op de huidige formatie. Een deel van de kosten voor het afhandelen van meer vergunningaanvragen kan worden gedekt uit de opbrengsten uit de leges. Per 1 januari zijn nieuwe legestarieven vastgelegd waarmee een eerste aanzet is gedaan om tot kostendekkende tarieven te komen. De tarieven worden de komende 2 tot 3 jaren nog verder

gefaseerd verhoogd om op een kostendekkend niveau te komen. Volledig kostendekkend zijn deze hogere opbrengsten ook op de langere termijn echter niet, aangezien het hier ook gaat om de aanschaf, implementatie en onderhoud van nieuwe systemen.

R. Cultuureducatie

In het Coalitieakkoord 2019 – 2023, “Duurzaam doorpakken” is € 2,3 miljoen beschikbaar gesteld voor de voortzetting van het matchingsprogramma “Cultuureducatie met Kwaliteit” (CMK) voor de periode 2021-2024.

De beschikbaar gestelde middelen zijn geraamd voor de duur van de huidige collegeperiode. Voor 2020 is € 0,05 miljoen beschikbaar voor monitoring en evaluatie van de huidige CMK periode en de voorbereiding voor de nieuwe periode. Voor de matching van de rijksmiddelen is jaarlijks voor de periode 2021-2023 € 0,75 miljoen beschikbaar. Het matchingsprogramma CMK loopt echter vier jaar: 2021-2024.

Voor Noord-Holland stelt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), via het Fonds voor Cultuurparticipatie, jaarlijks een matchingsbedrag van € 0,97 miljoen beschikbaar (uitgaande van € 0,79 per inwoner). De provincie matcht jaarlijks € 0,75 miljoen in de vorm van een subsidie aan Plein C ter uitvoering van het programma CMK. Het resterende budget zal gematcht worden door Noord-Hollandse gemeenten.

Evenals voorgaande CMK periodes dient de provincie in het voorjaar aan OCW een intentieverklaring te sturen waarin aangegeven wordt dat zij het jaarlijks voor Noord-Holland beschikbare bedrag (met gemeenten) zullen matchen. Om deze intentie uit te kunnen spreken is het noodzakelijk voor het laatste jaar van de periode 2021-2024 voor CMK eveneens € 0,75 miljoen beschikbaar te stellen.

Op 5 maart 2020 heeft OCW de provincie verzocht voor 20 maart 2020 genoemde intentieverklaring op te sturen. Op 17 maart 2020 heeft de provincie OCW meegedeeld de intentie te hebben deel te nemen aan de matchingsregeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024. Dit onder het voorbehoud dat Provinciale Staten met de aan het provinciaal programma deelnemende Noord-Hollandse gemeenten jaarlijks de benodigde middelen daarvoor beschikbaar stellen gebaseerd op € 0,79 per inwoner.

Plein C moet het Noord-Hollandse programma CMK 2021-2024, inclusief dekkingsplan, uiterlijk 1 november 2020 bij het Fonds voord Cultuurparticipatie (die de CMK regeling voor OCW uitvoert) te hebben ingediend. Het door Plein C in te dienen programma dient bovendien voorzien te zijn van een door de provincie aangegeven adhesieverklaring waarin (nogmaals) wordt aangegeven dat Noord-Holland jaarlijks zal matchen.

Bij besluit van GS 5 december 2013 heeft het college het – ook door Noord-Holland ondertekende – Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs 2013-2023 ondertekend. Dit kader bevat de gezamenlijke ambitie voor cultuuronderwijs van het Rijk, provincies, gemeenten en schoolbesturen. Het creëert voor de periode 2013-2023 randvoorwaarden voor scholen en culturele instellingen om te blijven werken aan de kwaliteit van het cultuuronderwijs. De partijen die het kader hebben ondertekend OCW, provincies, gemeenten en PO-raad, bevorderen vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid dat in zoveel mogelijk kleinere gemeenten of regio’s overeenkomsten Cultuur en Onderwijs worden gesloten tussen schoolbesturen, gemeenten en culturele instellingen. De matchingprogramma’s CMK 2013-2016, 2017-2020 en het nieuwe matchingsprogramma CMK 2021-2024 maken hier onderdeel vanuit.

S. Regio Deal Maritiem cluster Kop van Noord-Holland

Een Regio Deal is een samenwerking tussen Rijk en regio om de kracht van de regio te versterken. Om de brede welvaart in Nederland verder te versterken, stelt het Rijk € 180 miljoen beschikbaar voor nieuwe Regio Deals. De provincie Noord-Holland en de gemeente Den Helder hebben in nauwe samenwerking een aanvraag opgesteld voor het uitvoeren van concrete projecten op maritieme innovatie, onderwijs/human capital en energie/waterstof. Het huidige voorstel beoogt concrete projecten uit te voeren, gericht op onder meer maritieme innovatie, het opzetten van een associate degree Maritieme techniek en een Maritieme waterstofproeftuin.

Op 27 november 2019 hebben de gemeente Den Helder en de provincie Noord-Holland een aanvraag ingediend bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).
Op 14 februari hebben zij een toekenningsbrief van LNV ontvangen waarin het ministerie een indicatieve bijdrage van € 5 miljoen toezegt. Voorwaarde is dat de regionale overheden een gelijk bedrag bijdragen aan de totale omvang van de, nog verder met LNV uit te werken, regiodeal. De totale omvang van het voorstel regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland is derhalve € 10 miljoen. GS hebben eerder aangegeven bereid te zijn € 2,5 miljoen beschikbaar te stellen als provinciale cofinanciering aan deze aanvraag Regio Deal. Het ministerie van LNV stelt als voorwaarde dat regionale overheden minimaal € 5 miljoen cofinancieren. Daarom hebben GS besloten aanvullend € 1 miljoen beschikbaar te stellen. De overheden uit de regio (gemeente Den Helder en provincie) stellen daarmee € 5 miljoen (waarvan € 3,5 miljoen provincie en € 1,5 miljoen gemeente Den Helder) beschikbaar.

T. Herstructurering IJsselmeervisserij

Het voorstel betreft een eenmalige bijdrage van € 0,75 miljoen aan de herstructurering van de IJsselmeervisserij. De bijdrage is specifiek bestemd voor maatregelen om te komen tot een duurzaam visstelsel. Hiervoor is de opkoop van visrechten nodig en ondersteuning innovatie en omscholing e.a. beschreven in het actieplan.

Sinds 2011 overleggen partijen (maatschappelijke organisaties, beroepsvisserijsector en overheid) over de toekomst van de IJsselmeervisserij. In 2016 heeft het Rijk besloten de regie naar zich toe te trekken, omdat het overleg onvoldoende resultaat opleverde. De voortgang werd belemmerd door onder meer het ontbreken van draagvlak en het ontbreken van financiering voor de beoogde herstructurering van de sector.

De basis voor het actieplan is gelegd in het bestuurlijk overleg voor de IJsselmeervisserij van 4 juli 2018. In dat overleg is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt over de stip op de horizon: een economisch rendabele en duurzame beroepsvisserij met een vangstcapaciteit die passend is bij de ontwikkelingen in draagkracht van het watersysteem IJsselmeer-Markermeer-IJmeer (verder aangeduid als het IJsselmeergebied).

In de Kamerbrief van 13 september 2018 over de toekomst van de visserij in het IJsselmeergebied (Kamerstukken 2017/18, 29664, nr. 191) heeft de Minister van LNV aangegeven dat ze onder haar regie met de betrokken partijen de brief verder zal uitwerken. Het actieplan is daarvan het resultaat.

Voor Noord-Holland is het actieplan onder meer van belang voor:

- herstel van de visbestanden;
- perspectief op duidelijkheid voor de vissers over hun toekomst omdat het nu elk jaar weer erg onzeker is of en hoeveel vergunningen kunnen worden verleend;
- betere en efficiëntere controle en handhaving van de vergunningen op het IJsselmeer;

- vermindering van administratieve belasting en bezwaarprocedure risico's door voorstellen voor verbetering van de afstemming tussen de Natuurbeschermingswet (Nbw) en de Visserijwet en vereenvoudiging van het vergunningenstelsel.

Het actieplan ligt in lijn met de visserijparagraaf uit de integrale Agenda IJsselmeergebied 2050 die in 2018 door overheden en partijen is opgesteld. In het actieplan is voor de periode 2019-2021 een aantal activiteiten uitgewerkt, onder meer gericht op het bereiken van een vangstcapaciteit die past bij een duurzame visserij. Dit doel willen partijen behalen door herstructurering van de visserij op het IJsselmeergebied. De betrokken overheidspartijen, waaronder onze provincie, hebben in de intentieverklaring hun financiële bijdragen vastgelegd voor de uitvoering van de herstructurering visserij. De kosten hiervan zijn door Wageningen Economic Research (WEcR), in een eerste berekening geraamd op € 9,2 miljoen, voor de schubvisserij in het gehele IJsselmeergebied.

In de overeenkomst is afgesproken dat partijen zich inspannen om de benodigde bedragen te reserveren. Deze kaderbrief voorziet hierin. Aanvankelijk was de beoogde datum hiervoor medio 2020, maar deze datum wordt op voorstel van LNV verschoven naar december 2020.

U. Bibliotheek: innovatieagenda

Met ingang van 2016 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen van kracht, deze regelt de verantwoordelijkheden en taken van de deelnemers aan het bibliotheeknetwerk. Hierin zijn drie provinciale kerntaken benoemd: Interbibliothecair Leenverkeer (IBL), Bibliotheek Innovatie en Netwerktaken. Provincie Noord-Holland subsidieert ProBiblio voor het uitvoeren van de bibliotheekondersteuning in Noord-Holland. Deze organisatie ontvangt ook subsidie vanuit de provincie Zuid-Holland.

De kerntaak Bibliotheekinnovatie van ProBiblio is gericht op het ondersteunen van de prioriteiten van de landelijke innovatieagenda van OCW. In 2019 is de nieuwe landelijke innovatieagenda vastgesteld door OCW, IPO en VNG. Deze omvat vier prioriteiten:

1. Jeugd & Onderwijs
2. Participatie & Zelfredzaamheid
3. Persoonlijke ontwikkeling
4. Verandering en verbreding klassieke bibliotheek.

Op basis van de beschikbare provinciale subsidie kan ProBiblio de innovatietaken op beperkte schaal uitvoeren. Tot en met 2019 voerde ProBiblio, gezien de beschikbare middelen, twee prioriteiten van de landelijke innovatieagenda uit, namelijk 'Jeugd & Onderwijs' en 'Verandering en verbreding van de klassieke bibliotheek'.

Met het Coalitieakkoord 2019 – 2023, 'Duurzaam doorpakken' is de bijdrage aan ProBiblio met € 0,45 miljoen per jaar verhoogd (voor de lopende coalitieperiode tot en met 2023) om beter te kunnen aansluiten bij (alle prioriteiten van) de landelijke innovatieagenda. Gebleken is dat met de aanvullende middelen, naast prioriteit 1 en 4, ook een deel van prioriteit 2 (Participatie & Zelfredzaamheid) kan worden uitgevoerd. Dit betekent dat nog steeds niet alle prioriteiten van de landelijke innovatieagenda worden ondersteund.

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen stelt geen minimum aan de financiële inzet van provincies, dus provincies zijn autonoom in het bepalen van de bijdrage aan de innovatietaken. Uit eerder uitgevoerd onderzoek (Kwink 2016), waarover PS zijn geïnformeerd met de brief met kenmerk 711209/776832, is echter gebleken dat Noord-Holland van alle provincies het laagste bedrag per inwoner uitgeeft op deze innovatietaken. De innovatie-opgave is voor Noord-Hollandse bibliotheken echter niet anders dan die in andere provincies.

Een recente vergelijking met andere provincies (op basis van geactualiseerde gegevens) laat zien dat ook met de aanvullende middelen uit het Coalitieakkoord nog steeds de laagste bijdrage per inwoner heeft op de innovatietaken. De meeste provincies hebben een bijdrage van rond de € 1,00 per inwoner. Onze bijdrage ligt met de aanvullende middelen rond de € 0,50 per inwoner (was daarvoor € 0,35 per inwoner).
Door de provinciale bijdrage structureel met € 0,63 miljoen per jaar te verhogen, wordt ProBiblio in staat gesteld om alle prioriteiten van de landelijke innovatieagenda uit te voeren. Daarmee komt onze bijdrage per inwoner op een vergelijkbaar niveau met dat van de andere provincies.
De met het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde aanvullende middelen van € 0,45 miljoen zijn geraamd tot en met 2023. De innovatietaken van ProBiblio zijn echter structureel. Daarom wordt tevens voorgesteld deze middelen ook structureel te maken na 2023.

7. Tweede begrotingswijzing 2020

Zoals in hoofdstuk zes is aangegeven zal onderscheid gemaakt worden tussen de meerjarenraming (2021 tot en met 2024) en voorstellen voor het lopend jaar. In dit hoofdstuk worden de mutaties voor het lopend jaar 2020 vermeld. De toelichtingen van de mutaties zijn verwerkt in hoofdstuk zes.

7.1 Voorstellen tweede begrotingswijziging 2020

Regel	Financieel kader	Programma	2020
A.	Vigerende meerjarenraming begroting 2020 (na wijzigingen op primitieve begroting)		1,81
B.	Provinciefonds		-3,10
C.	Opcenten motorrijtuigenbelasting		4,30
D.	Dividenden		-6,05
E.	Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen		-0,48
F.	Effect van aanpassen systematiek van afschrijven		-1,92
J.	Overige technische bijstellingen		-0,07
V.	Herstelplan Algemene reserve		6,85
	Saldo na technische bijstellingen		1,34
L.	Uitvoering Wet natuurbescherming- stikstof	6	0,98
M.	Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2	4	0,88
N.	Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020	4	0,14
O.	Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG	4	0,39
P.	Insourcing brugbediening	2	0,92
Q.	Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening	2	0,10
	Subtotaal voorstellen		3,41
	Eindsaldo tweede begrotingswijzing 2020		**4,75**

A. Vigerende meerjarenraming 2020

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel A.

B. Provinciefonds

De raming van het provinciefonds wordt in 2020 met een bedrag van € 3,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit heeft drie redenen:

1. in de decembercirculaire 2018 is een aangepaste raming opgenomen voor 2020. Deze mutaties zorgen voor een toename van € 0,8 miljoen;
2. elk jaar vindt in de meicirculaire van het provinciefonds een definitieve afrekening plaats over het voorgaande jaar. De verwachte eindafrekening over 2019 wordt dus in 2020

meegenomen. Omdat de gerealiseerde opbrengst van de opcenten over 2019 hoger is geworden dan waarbij rekening is gehouden in de decembercirculaire verwachten wij een lagere definitieve uitkering uit het provinciefonds. Het gaat hierbij om een verwachte neerwaartse bijstelling van € 1,4 miljoen.

3. Om het effect van de verhuizing van de 70.000 voertuigen naar de provincie te kunnen berekenen is in de septembercirculaire 2019 van het provinciefonds in overleg met de provincie Flevoland en het ministerie van Binnenlandse Zaken een aanname gedaan over het effect hiervan op de opbrengst van de opcenten. Destijds is uitgegaan van een totale opbrengst aan motorrijtuigenbelasting van € 222,4 miljoen. Op basis is toen ook de aftrek op het provinciefonds berekend. Echter, de werkelijke opbrengst is inmiddels naar beneden bijgesteld nar € 218,1 miljoen. Dit zorgt dus ook voor een lagere aftrek op het provinciefonds. Dit effect is voor 2020 uitgekomen op € 3,7 miljoen en zorgt dus per saldo voor een hogere uitkering uit het provinciefonds.

C. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Zie verklaring hierboven onder regel B provinciefonds. Op basis van de septembercirculaire werd verwacht dat de totale opbrengst op € 222,4 miljoen uit zou komen. Echter, op basis van realisatiecijfers blijkt dat € 218,1 miljoen te zijn. Bij de Eerste begrotingswijziging is de opbrengst verhoogd naar € 222,4 miljoen. Vandaar dat deze nu verlaagd moet worden om op het bedrag van € 218,1 uit te komen.

D. Dividenden

De opbrengst van de dividenden wordt in 2020 met € 6,0 miljoen naar boven bijgesteld. Dit wordt verklaard door de volgende mutaties:

- hogere dividenduitkering van Alliander ad € 5,4 miljoen;
- hogere dividenduitkering van het Ontwikkelfonds Duurzame Energie Noord-Holland ad € 0,14 miljoen;
- hogere dividenduitkering van Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) ad € 0,48 miljoen;
- hogere dividenduitkering van de NWB ad € 0,04 miljoen.

E. Indexeringen: ophogen stelpost prijsstijgingen

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel E.

F. Effect van aanpassen systematiek van afschrijven

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel F.

J. Overige technische bijstellingen

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel J.

V. Herstelplan Algemene reserve

Op basis van de meest recente gegevens is een herberekening gemaakt van de omvang van de algemene reserve in de jaren 2020 t/m 2023. Hieruit is gebleken dat in 2023 mogelijk een tekort

in de algemene reserve op kan treden. Om dit te voorkomen wordt bij deze kaderbrief voorgesteld om dit te corrigeren in 2020 met een extra storting in de algemene reserve.

L. Uitvoering Wet natuurbescherming- stikstof

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel L.

M. Uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 2

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel M.

N. Dienstverleningsovereenkomst OD NHN 2020

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel N.

O. Uitvoeringsovereenkomst 2020 OD NZKG

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel O.

P. Insourcing brugbediening

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel P.

Q. Implementatie omgevingswet (vaar)wegverordening

Zie hiervoor hetgeen beschreven als toelichting bij de jaren 2021 en verder onder regel Q.

8. Taakstellingen

In het coalitieakkoord is een taakstelling opgenomen om de opgaven, waar de provincie zich voor gesteld ziet, te kunnen realiseren. Met deze taakstelling 'oud voor nieuw' maken GS op de exploitatiebegroting en in de reserves middelen vrij om de doelstellingen te realiseren. In deze kaderbrief hebben GS voorstellen uitgewerkt om de genoemde taakstelling te realiseren zodat het coalitieakkoord gerealiseerd kan worden.

De opgave van de taakstelling is om gedurende de collegeperiode € 4 miljoen per jaar uit de exploitatiebegroting vrij te spelen en daarnaast in 2021 eenmalig € 16,5 miljoen in de bestemmingsreserves om te buigen. Daarnaast is er zoals in voorgaande hoofdstukken te lezen is een tekort van € 4,75 miljoen in 2020. Daar staat tegenover dat 2021 een overschot laat zien van € 3,52 miljoen. Om beide jaren sluitend te maken is het verschil tussen beide jaren, een tekort van € 1,23 miljoen, eveneens betrokken in de taakstelling op de bestemmingsreserves.

Het uitgangspunt van deze taakstelling is geweest dat de impact op de ambities minimaal moet zijn. Daarom is in eerste instantie gezocht naar budgetten waarop structurele onderbesteding plaatsvindt. Hoewel onderbesteding een bekend en hardnekkig fenomeen is binnen de provincie blijkt het op dit moment niet mogelijk om binnen de reguliere exploitatiebudgetten jaarlijks € 4 miljoen af te ramen. Wel is het zo dat verschillende bestemmingsreserves de komende jaren nog gevoed worden met stortingen vanuit de exploitatie. Daarom is ervoor gekozen om de taakstelling in te vullen met een combinatie van aframen van structurele budgetten en het verlagen van geplande stortingen in reserves.

Met deze invulling van de taakstelling worden bestaande plannen niet geraakt. Mogelijke consequentie is wel dat in een enkel geval de plannen die voor de betreffende reserves in de maak zijn getemporiseerd moeten worden. Bij de behandeling van de begroting 2021 zullen wij Uw Staten nader informeren over stand van zaken omtrent de bestemmingsreserves aan de hand van bestedingsplannen.

8.1 Taakstelling exploitatie

OD	Naam operationeel doel (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	-0,100	-0,100	-0,100	-0,100
1.2.1	Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren	-0,252	-0,252	-0,252	-0,102
1.2.3	Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren	-0,004	-0,004	-0,004	-0,004
1.3.2	Risicokaart beheren	-0,035	-0,035	-0,035	-0,035
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	-0,035	-0,045	-0,045	-0,045
3.2.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	-0,150	-0,150	-0,150	-0,150
4.1.1	Luchtkwaliteit verbeteren	-0,040	-0,040	-0,040	-0,040
5.2.4	Ruimtelijke structuur versterken	-0,500	-0,500	-0,500	-0,500

5.3.1	Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren	-0,250	-0,250	-0,250	-0,250
6.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden	-	-	-0,703	-0,703
6.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	-0,518	-0,518	-0,518	-0,518
8.2.2	Realiseren van een doelmatige bedrijfsvoering	-0,070	-0,070	-0,070	-0,070
	Subtotaal exploitatie	**-1,954**	**-1,964**	**-2,667**	**-2,517**

8.2 Taakstelling reserves

OD	Reserve (x € 1 miljoen)	2021	2022	2023	2024
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	-1,604	-0,999	-0,196	-
2.1.1	Mobiliteitsbeleid	-0,174	-	-	-
2.1.2	Uitvoering van Mobiliteitsbeleid door derden	-3,716	-	-	-
2.2.1	Ontwikkelen provinciale infrastructuur	-2,323	-0,600	-0,700	-0,900
2.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit	-0,491	-	-	-
3.1.2	Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling	-1,390	-	-	-
3.2.1	Waterrecreatie	-0,438	-0,438	-0,438	-0,438
5.2.3	Ontwikkeling havencomplexen	-3,929	-	-	-
5.2.4	Ruimtelijke ontwikkeling	-0,342	-	-	-
5.3.1	Herstructurering Bedrijventerreinen	-3,479	-	-	-
6.3.3	Cofinanciering Waddenfonds	-1,881	-	-	-0,146
	Subtotaal reserves	**-19,766**	**-2,036**	**-1,333**	**-1,483**
	Totaal taakstelling	**-21,720**	**-4,000**	**-4,000**	**-4,000**

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 12 mei 2020

Onderwerp: Kaderbrief 2021

Kenmerk: 1424072

Bijlagen:

Kaderbrief 2021

1. Inleiding

In de Financiële verordening is opgenomen dat het college van Gedeputeerde Staten voor het zomerreces aan Provinciale Staten de kaderbrief ter vaststelling toezendt.

Deze kaderbrief vormt de start van de begrotingscyclus 2021 en bevat de kaders voor de begroting 2021. De bijzondere omstandigheden waarin wij ons vanwege de Coronamaatregelen bevinden leiden ertoe dat deze kaderbrief met grote onzekerheden omgeven wordt. De effecten van de coronacrisis zullen ook doorwerken in de provincie maar op dit moment is nog niet in te schatten wat die consequenties precies voor ons betekenen. Desondanks hebben wij ervoor gekozen een kaderbrief te presenteren om helderheid te geven richting onze partners, en om juist in deze tijd de dialoog te kunnen voeren met Provinciale Staten. Mede hierom hebben wij alleen die voorstellen in de kaderbrief opgenomen die wij als noodzakelijk beschouwen.

2. Inhoud kaderbrief

In de kaderbrief 2021 – 2024 wordt een beeld gegeven van het meerjarig financieel beeld van de provincie Noord-Holland. Daarbij betrekken wij zowel de beleidsmatige trends in Nederland en Noord-Holland als macro-economische ontwikkelingen. Wij beoordelen welke gevolgen deze mogelijk hebben voor de provinciale financiën.

Daarnaast stellen wij in het hoofdstuk “Begrotingsbeleid” een aantal kaders voor dat wij zullen hanteren voor het opstellen van de begroting 2021 en meerjarenraming. Daarmee beogen wij de voorwaarden te scheppen voor een robuust begrotingsbeleid, dat voldoet aan de externe eisen van onze toezichthouder BZK en aan onze eigen wens voor een duurzaam sluitende begroting.

Tijdens de behandeling van de begroting 2020 hebben uw Staten de wens uitgesproken om de indeling van de begroting beter te laten aansluiten op de ambities en accenten van het coalitieakkoord. Wij hebben aan deze wens gehoor gegeven door de indeling en volgorde van het begrotingsprogramma te herschikken op een manier die meer recht doet aan de prioriteiten van dit college. Een voorstel daartoe is te vinden in hoofdstuk vijf van de kaderbrief.

In hoofdstuk zes worden de ontwikkelingen geconcretiseerd tot het meerjarig financieel beeld 2021 - 2024. Startend met de vigerende meerjarenraming worden alle ontwikkelingen benoemd en toegelicht waarvan wij voorstellen deze in het begrotingskader op te nemen. Bij elkaar leiden deze voorstellen tot een meerjarig sluitend begrotingsbeeld. Dit beeld houdt nog geen rekening met de mogelijke uitgaven die wij zullen moeten doen om de gevolgen van de coronacrisis op

te vangen aangezien op dit moment over de omvang en dekking van die uitgaven nog onvoldoende bekend is.

In hoofdstuk zeven zijn de beleidsvoorstellen die (mede) betrekking hebben op het lopende jaar 2020 apart opgenomen. Na vaststelling van deze kaderbrief zullen de voorstellen financieel administratief in de tweede begrotingswijziging worden verwerkt.

4. Proces en procedure

Op 29 juni 2020 vindt in Provinciale Staten het debat over de kaderbrief plaats. Daarna zal de kaderbrief dienen als basis voor de op te stellen concept begroting en meerjarenraming 2021 - 2024, waarover volgens de planning van PS op 9 november de algemene beschouwingen zullen plaatsvinden. Bovendien wordt in de komende periode bekeken waar extra investeringen nodig zijn om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen. Dit wordt voor zover mogelijk verwerkt in de concept begroting en meerjarenraming.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 23-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 12 mei 2020;

gelet op ,

besluiten:

1. In te stemmen met de financiële uitgangspunten van de kaderbrief 2021.
2. In te stemmen met het geactualiseerd financieel kader voor de meerjarenraming 2021-2024.
3. In te stemmen met het begrotingsbeleid op basis van het criterium duurzaam structureel en reëel evenwicht.
4. In te stemmen met de voorgestelde beleidsontwikkelingen die in deze kaderbrief zijn opgenomen.
5. De kaderbrief 2021 vast te stellen.

Haarlem, 29 juni 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Uittreksel concept-verslag commissie NLG 08-06-2020 over de voordracht Kaderbrief 2021

4.b Kaderbrief 2021 (alle commissies)

De **voorzitter** merkt op aan dat eventuele vragen aan gedeputeerde Olthof bij diens afwezigheid ofwel door een collega zullen worden opgepakt ofwel schriftelijk worden meegenomen.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft een aantal opmerkingen in het licht van NLG. Deze gaan over bedrijfstakken en ondernemingen waarover in dit gremium wordt gesproken, zoals de recreatieschappen en de daaraan gerelateerde horeca.
Het college geeft terecht aan dat corona grote gevolgen kan hebben voor de Kaderbrief. Inkomsten uit belastingen en bijdragen van het Rijk zullen teruglopen, terwijl het beroep op financiële ondersteuning door partijen en de samenleving zal toenemen. De provincie zal naar vermogen meewerken aan een snel herstel van de economie op die terreinen waar zij het verschil kan maken. Kunnen GS delen op welke terreinen zij verwachten te kunnen bijdragen aan een snel economisch herstel voor de exportgerichte bedrijven, dus vooral de agrarische industrie, die hard getroffen worden? De VVD mist voorts nog de impact op de horeca. Wanneer kunnen PS een actualisatie verwachten van de risico's, zoals de coronacrisis en de stikstofproblematiek, en de impact daarvan op de Kaderbrief?

Omdat de provincie de lasten voor haar inwoners niet verder wil laten stijgen -- dat gebeurt immers reeds door hogere verzekeringspremies e.d. -- herhaalt de heer Roosendaal datgene wat GS ook meegeeft aan de recreatieschappen: maak pas op de plaats, werk efficiënt en doe dat op basis van een nieuwe inschatting van de financiële risico's. Bedenk goed welke investering moet worden uitgesteld en welke ambities kunnen of moeten worden teruggedrongen. Maak inzichtelijk wat de financiële en maatschappelijke gevolgen daarvan zijn, zodat we in PS op basis van het hele scenario de goede begrotingsdiscussie kunnen voeren, ook binnen deze commissie.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) wijst op pagina 5 van de Kaderbrief waar staat: "*De Noord-Hollandse bevolking zal vermoedelijk niet bijzonder geïnteresseerd zijn in de vraag welke overheidslaag nu precies waarvoor verantwoordelijk is, zolang er maar sprake is van goed en efficiënt bestuur*."
Mevrouw Jellema vindt deze zinsnede paternalistisch en provincieonwaardig, en hoopt dergelijke passages niet langer aan te treffen in een volgende Kaderbrief.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) kan zich in grote lijnen vinden in de woorden van de heer Roosendaal (VVD). Het door het college in hoofdstuk 4 beschreven "robuust begrotingsbeleid" kan de PVV ondersteunen. Dat is verstandige taal: geen belastingverhoging, alleen noodzakelijke indexering van budgetten en nieuw beleid in overeenstemming met de beschikbare middelen. Corona brengt echter een flink aantal onzekerheden met zich mee. Is het derhalve handig om nu met deze Kaderbrief te komen? Wat de PVV betreft was dat ook mogelijk geweest bij de begrotingsbespreking in november.

De heer **Klein** (CU) kan zich vinden in een aantal voorstellen dat wordt gedaan. De ChristenUnie was echter enigszins verrast over de wat technische redenen die worden

aangevoerd voor de voorstellen, bijvoorbeeld de extra kosten voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en de dienstverlening bij de OD's. En dat terwijl de provincie voor een aantal grote uitdagingen staat, zoals de stikstofcrisis en de klimaatcrisis. Daarvoor staan in de Kaderbrief heel weinig concrete acties. Specifiek voor de commissie NLG is van belang het grote probleem dat Noord-Hollandse agrariërs met schuren vol producten zitten die ze niet kwijt kunnen, terwijl deze in sommige supermarkten niet te verkrijgen zijn. Het zou mooi zijn als de provincie daarin de lead neemt en kijkt hoe vraag en aanbod goed op elkaar kunnen worden afgestemd. Is het college bereid om dit soort initiatieven op te pakken? Heeft het daar meer financiële ruimte voor nodig of biedt de huidige begroting die reeds?

Een ander onderwerp betreft de kosten voor de stikstofproblematiek en de gebiedsgerichte aanpak. De ChristenUnie vermoedt dat de provincie behoorlijk moet investeren om een structurele oplossing te vinden voor de stikstofproblemen teneinde gebiedsgericht te kunnen werken aan oplossingen, zodat de natuur kan herstellen en er ook voor boeren een goed perspectief is. Hiervoor lijkt geen extra geld gereserveerd in deze Kaderbrief. De ChristenUnie hoort daar graag een toelichting op.

Mevrouw **Kapitein** (D66) constateert dat deze Kaderbrief in het teken staat van de grote onzekerheden rondom corona en stikstof. D66 is het erover eens om het economisch herstel gecombineerd uit te voeren met de bestrijding van de klimaatbehandeling. Idealiter wordt het herstel ook gecombineerd met de aanpak van de stikstofproblematiek en andere doelstellingen uit het coalitieakkoord, waaronder het uitbreiden van de NNN en de transitie in de landbouw.
D66 vindt het belangrijk dat GS voldoende geld uittrekken voor de omgevingsdiensten. Bij de OD Noord-Holland Noord (OD NHN) is de impact van de controle op de stikstof nog niet meegenomen. Hoe gaan GS ermee om als er extra geld nodig is voor de omgevingsdiensten, bijvoorbeeld voor stikstofcontroles?

In de jaarrekening staat er kort iets over de financiële impact van stikstof. Dat gaat echter primair over de vergunningverlening. In de stukken rondom de gebiedsgerichte aanpak staat dat financiële middelen nodig zijn voor het uitvoeren van bron- en herstelmaatregelen. Het is nog onduidelijk hoeveel het Rijk beschikbaar gaat stellen aan de provincie. Heeft gedeputeerde hiervan al enige indicatie?

D66 vraagt voorts hoe het zit met de financiële ontwikkelingen in Spaarnwoude. In antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Kapitein hebben GS aangegeven dat eerst de financiële reserves van dit recreatieschap worden aangesproken. Zijn die groot genoeg of juist net niet, gelet op het feit dat GS aangeven dat er serieuze financiële gevolgen kunnen zijn? Kan gedeputeerde een extra tipje van de sluier oplichten?

De heer **Zoon** (PvdD) geeft aan dat de Kaderbrief dé gelegenheid biedt om financiële input te geven, hoewel NLG natuurlijk de commissie is die gaat over de maatschappelijke ecologische consequenties. De Partij voor de Dieren verwacht dat de stikstofmaatregelen de provincie meer geld gaan kosten dan op dit moment is begroot. Op dit punt sluit zij zich aan bij de vragen van de ChristenUnie en D66. De vraag is ook of de veeteelt, die resulteert in vervuiling van de natuur en grotendeels gericht is op de export, integraal onderdeel moet uitmaken van de oplossing. Een ander punt is dat er extra geld wordt gevraagd om de uitvoering van de

Wet natuurbescherming naar intensiteitsniveau 2 te brengen. De Partij voor de Dieren meent dat GS kansen laten liggen door het niet naar niveau 3 te tillen. Niveau 3 is niet alleen goed voor de provincie, maar ook voor allerlei aanvragen van vergunningen. Het lost problemen proactief op. Tevens kan het helpen bij een goede invoering van de Omgevingswet die volgt. Een eerder advies gaf ook aan dat niveau 3 een goed idee is. SP, GroenLinks en de Partij voor de Dieren hebben hier in de vorige periode al aandacht voor gevraagd. Het zou toen overwogen worden. Is GS bereid hier nogmaals naar te kijken?

Tot slot refereert de heer Zoon aan de noodkreet van de dierenopvangcentra. De Partij voor de Dieren vraagt of de opvangcentra aangemerkt kunnen worden als relevante maatschappelijke organisatie.

Mevrouw **Koning** (CDA) complimenteert GS en alle ambtenaren voor het werk aan de Kaderbrief en de jaarrekening. Zij dankt hen ook voor de goede beantwoording van de vragen.
Het CDA wil graag dat het Landbouwportaal, zoals dat samen met het waterschap wordt uitgevoerd ter verbetering van de waterkwaliteit, voortgezet. Het CDA heeft vernomen dat het zeer goed benut werd, maar dat de pot inmiddels leeg is. Kunnen GS in de Kaderbrief en straks in de begroting ruimte maken voor een extra bedrag voor het Landbouwportaal? Verder sluit het CDA aan bij de ChristenUnie en D66 wat betreft de benodigde financiële ruimte voor de gebiedsprocessen. Hoe wordt daarmee omgegaan?

De **voorzitter** dankt de insprekers voor hun inbreng en geeft het woord aan de gedeputeerden voor hun beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):
Gedeputeerde Loggen bedankt de commissieleden voor de complimenten die zijn geuit. Hij geeft op zijn beurt complimenten aan de Statenleden voor zowel de zojuist gestelde vragen als de goede inhoudelijke vragen in de technische ronde, die inmiddels beantwoord zijn.

Gedeputeerde Loggen is het met mevrouw Koning (CDA) eens dat het Landbouwportaal een groot succes is en dat het jammer zou zijn als het zou moeten stoppen wegens gebrek aan funding. In het verleden werd het door de waterschappen betaald. Op dit moment zitten die in een impasse over hoe ze het geld voor komend jaar bij elkaar moeten krijgen. Het college wil bekijken of de provincie daarin een rol kan spelen om te zorgen dat het Landbouwportaal in de benen blijft, vooral omdat het agrariërs stimuleert om bovenwettelijke maatregelen op vrijwillige basis te nemen. Er wordt ook door andere provincies begerenswaardig naar gekeken. Er is over nagedacht om het verder uit te dragen, maar voor nu is de inzet gericht op het laten voortbestaan van het Landbouwportaal.

Diverse partijen, waaronder de VVD, hebben gesproken over corona. Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt. Enerzijds is er inkomenssteun zoals het kabinet die geeft en waar echt tientallen miljarden, zo niet meer dan 100 miljard, in omgaan. Dan betreft rechtstreekse steun aan bedrijven, zoals horeca, en aan zzp'ers et cetera. Anderzijds is er het economisch herstelpakket dat nu in Noord-Holland wordt uitgewerkt. Gedeputeerde wil zich

op het laatste toeleggen. Het college heeft inmiddels twee kwartiermakers aangesteld: ondergetekende en gedeputeerde Pels. Zij zijn op dit moment bezig met een soort houtskoolschets over hoe om te gaan met de in PS aangenomen motie betreffende 100 miljoen euro en de dubbeldoelstelling. Een en ander moet uitmonden in een blauwdruk. GS willen dat langs drie kernbegrippen doen: ontzorgen, stimuleren en realiseren.

- Ontzorgen: het ontzorgconcept trekt inmiddels ook landelijke aandacht. Het ministerie heeft het college benaderd en is buitengewoon geïnteresseerd in de wijze waarop Noord-Holland het aanvliegt. Zij is bereid om daarin mee te doen.
- Stimuleren: de dubbeldoelstelling van het economisch herstelpakket is dat heel veel mkb'ers en zzp'ers via het fonds aan het werk gaan. Hopelijk gaat daar ook een hefboomeffect van uit. Het college heeft daar op dit moment vertrouwen in.
- Realiseren: er moet in het achterhoofd worden gehouden dat de motie een dubbeldoelstelling behelst, enerzijds het economisch herstel middels het aanjagen van investeringen voor mkb'ers en zzp'ers werkzaam in de installatietechniek en anderzijds het leveren van een bijdrage aan het klimaatverhaal door de bebouwde omgeving versneld en goed te verduurzamen. Het "voordeel" daarvan komt uiteindelijk ook weer terecht bij de inwoners. Zij worden immers op termijn eigenaar van de aangebrachte isolatie. De besparingen die dat oplevert, vloeien rechtstreeks in de zakken van de Noord-Hollandse inwoners.

Het college wil wel graag de voortgang erin houden. Gedeputeerde Loggen verwacht na de houtskoolschets met een routekaart te komen waarin uiteraard ook de Staten betrokken worden, op dat er in gezamenlijkheid voor een heel goed pakket wordt gezorgd. Gedeputeerde Loggen is enigszins in verwarring gebracht door de heer Roosendaal (VVD), die sprak over het mogelijk uitstellen van investeringen. Hoe verhoudt zich dat tot de motie die door zijn partijgenoot mevrouw Van Geffen is ingediend om de investeringen, bijvoorbeeld in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI), naar voren te halen? Kan de heer Roosendaal aangeven wat hij precies bedoelt met het "opschorten van investeringen"? Gedeputeerde meende juist dat er ook een economische stimulans kan uitgaan van het eventueel naar voren halen van investeringen in de infra.

De heer **Roosendaal** (VVD) antwoordt dat er onderscheid gemaakt moet worden tussen de investeringen die bijdragen aan het economisch herstel en de andere plannen in het kader van NLG. Hij gaf in het begin van zijn bijdrage al aan dat zijn opmerkingen gezien moeten worden in het licht van NLG. De provincie geeft zelf aan dat de recreatieschappen op de plaats moeten maken qua investeringen. De heer Roosendaal meent dat de provincie zelf dat advies ook ter harte moet nemen wat betreft investeringen die niet direct gerelateerd zijn aan zaken die het economisch herstel ten goede komen. Dat onderscheid wil hij duidelijk maken.

Gedeputeerde **Loggen** dankt de heer Roosendaal voor de opheldering. Hij begrijpt wat hij bedoelt. Gedeputeerde Zaal komt er m.b.t. de recreatieschappen wellicht nog op terug.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Er zijn veel vragen gesteld over de financiering van de stikstofproblematiek en de gebiedsgerichte aanpak. Het is op dit moment moeilijk in te schatten wat het gaat kosten en hoeveel geld de provincie zal krijgen van het Rijk. Op dit moment zijn er voldoende middelen voor de dubbele doelen die de provincie wil halen, met NNN en de stikstofproblematiek. Ook voor de OD's hebben GS juist wat extra middelen gevraagd ten

behoeve van de uitvoering van de stikstofcontroles en vergunningverlening. Mocht er te zijner tijd alsnog cofinanciering nodig zou zijn, dan komt het college naar de Staten toe.

Op de vraag van de heer Zoon (PvdD) over het wenselijke intensiteitsniveau 3 voor uitoefening van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) op grond van de nieuwe Wet natuurbescherming, zal gedeputeerde Rommel schriftelijk reageren.

De **voorzitter** herhaalt de toezegging van gedeputeerde Rommel dat er een schriftelijke beantwoording komt.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
Gedeputeerde Zaal komt allereerst op de impact van corona op specifieke sectoren die onderdeel zijn van de commissie NLG: de agrarische sector en de recreatieschappen. In de Greenports, alsmede in de AB's (Algemeen Bestuur) en DB's (Dagelijks Bestuur) van de recreatieschappen wordt uitgebreid gesproken over corona en de impact daarvan op de organisaties. Daarbij geldt dat voor de acute inkomsenssteun vooral gekeken wordt naar de Rijksmaatregelen. Die lijken voor de agrarische sector voldoende te zijn. Bij de recreatieschappen heeft de provincie een wat andere rol, omdat zij daar als participant optreedt. Per recreatieschap wordt nu een inventarisatie gemaakt van de impact van corona. Deze lijkt vooral verband te houden met de horeca en evenementen. Vervolgens wordt bekeken hoe die gevolgen gecompenseerd kunnen worden. Daarvoor zijn verschillend scenario's, zoals een tijdelijke of incidentele verhoging van de bijdrage. Het versoberen van onderhoud lijkt niet wenselijk, ook gelet op het feit dat de recreatieschappen de komende zomer extra belangrijk zijn voor de inwoners van Noord-Holland. een toename verwachten van het aantal bezoekers aan recreatieschappen. Gedeputeerde zal de commissie op de hoogte houden over hoe dat verder verloopt.

De vraag van D66 had betrekking op de algemene zin in de Kaderbrief over recreatieschap Spaarnwoude. In de commissievergadering van februari is gesproken over de visie voor Spaarnwoude. Toen is gezegd dat die binnen het budget moet passen. Aansluitend is gebleken dat er toch nog sprake is van enig achterstallig onderhoud, waarvoor grote bedragen kwamen bovendrijven. Daarvan hebben we nu gezegd dat die uit de reserves van het recreatieschap kunnen. Volledigheidshalve hebben GS een algemene waarschuwing in de Kaderbrief opgenomen. De financiële situatie is nu weliswaar geregeld met een bijdrage uit de reserves, maar die zijn natuurlijk niet onuitputtelijk. In de toekomst kan het derhalve nodig zijn om aanvullende middelen ter beschikking te stellen.

De vraag over het Landbouwportaal is reeds beantwoord door gedeputeerde Loggen.

Tot slot komt gedeputeerde Zaal op de vraag van de heer Zoon (PvdD) over de dierenopvangcentra. Er lijkt een misverstand te zijn over de financiële verplichting ten aanzien van die centra. De juridisch adviseurs van zowel de provincie als LNV stellen dat de provincie die verplichting niet heeft. Naar aanleiding van de motie-Wassenberg wordt onderzocht bij wie die verantwoordelijkheid dan wel ligt en of er een algemene regeling komt. Noord-Holland heeft het Rijk aangegeven dat zij het heel belangrijk vindt dat daarover duidelijkheid komt. Ondanks dat er geen juridische verplichting tot financiële

verantwoordelijkheid is, vindt het college het ook heel belangrijk dat de opvangcentra een financiële bijdrage krijgen. Om die reden is er twee ton in het coalitieakkoord opgenomen. Het lijkt gedeputeerde verstandig om dit bedrag aan te wenden voor de financiële weerbaarheid van de organisaties en het verbeteren van dierenwelzijn. Het beleid hiervoor is grotendeels al uitgewerkt en er hebben al werksessies plaatsgevonden met de opvangcentra. Gedeputeerde acht het niet raadzaam om de eenmalige investering aan te wenden voor acute noodsteun. Daarvoor zijn weer andere fondsen, zowel binnen de sector als mogelijk via het Rijk.

Het college raadt ook af om de noodhulp uit het Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur te halen. 10 miljoen euro is een aanzienlijk bedrag, maar het is niet onuitputtelijk. De provincie moet derhalve een focus aanbrengen op de in de motie genoemde instellingen, zoals dorpshuizen, sportverenigingen en culturele instellingen. Wat de dierenopvangcentra betreft, zal vooral het onderzoek van LNV worden afgewacht.

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Gedeputeerde Stigter geeft aan dat collega Rommel (VVD) de vragen inzake de extra inzet van de omgevingsdiensten voor de stikstofproblematiek reeds beantwoord heeft.

De **voorzitter** concludeert dat er geen behoefte is aan. Dit agendapunt zal ook uitvoerig behandeld worden in PS. Zij geeft

Naar aanleiding van de opmerking van de heer Klein (CU) over de toeleiding van overschotten naar de markt, brengt mevrouw **Jellema** (PvdA) nog even in herinnering dat gedeputeerde Pels tijdens afgelopen PS-vergadering toegezegd heeft dat er een toeleiding van overschotten naar de voedselbanken zou plaatsvinden.

De **voorzitter** constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. De Kaderbrief zal worden doorgevoerd naar PS.

Uittreksel concept-verslag RWK 08-06-2020 over voordracht Kaderbrief

4.b Voordracht Kaderbrief 2021 (A-agenda NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15-6-2020)

Eerste termijn:

De heer **Hollebeek** (PvdD) noemt het een beleidsarme kaderbrief. Hij vindt het lastig om nieuwe beleidsvoornemens ten opzichte van vorig jaar eruit te halen. Er is een aantal moties aangenomen, dat niet kosteloos kan worden uitgevoerd, onder andere de moties 'samenhangend pakket klimaatmaatregelen', 'natuurinclusief bouwen' en 'klimaatbossen'. Is er in de huidige begroting voldoende ruimte voor de uitvoering van deze moties of is er nog iets extra's nodig?

De heer **Voskuil** (PvdA) vindt het begrijpelijk dat de kaderbrief technisch van aard is. Er zit veel onzekerheid in door de coronacrisis. Hij is blij dat het uitgangspunt blijft om zoveel mogelijk van de plannen toch uit te voeren. Wat PvdA betreft, moet er veel aandacht uitgaan naar leefbaarheids- en duurzaamheidsmaatregelen en het versnellen van betaalbare woningbouw. Er zijn hoge verwachtingen van de inzet van de woonambassadeur. Er zijn wel zorgen over de situatie bij gemeenten. De financiële ruimte bij gemeente was al krap, maar is nog krapper geworden door Corona. Hierdoor ontstaat het risico dat projecten stil vallen. Hoe denken Gedeputeerde Staten daarmee om te gaan?

De heer **Vink** (D66) merkt op dat de kaderbrief weinig zegt over Ruimte, Wonen en Klimaat. Hij vindt het jammer dat volkshuisvesting en woningbouw weinig voorkomen in de kaderbrief. Het is een belangrijk onderwerp. Woningbouw en ruimtelijke ontwikkeling hangen met elkaar samen. De heer Vink zou de strategie voor de toekomst willen weten. Waarom staat er vrijwel niets in de kaderbrief over wonen en ruimtelijke ontwikkeling?

De heer **Klein** (CU) sluit zich aan bij de heer Vink. Hij was verrast door de schrale kaderbrief. Hij begrijpt dat de coronacrisis veel onzekerheden met zich mee brengt. Een aantal problemen was er al en die zullen er ook nog zijn na de coronacrisis, zoals de klimaatcrisis en het grote tekort aan woningen. Wat willen Gedeputeerde Staten doen aan de klimaatcrisis? Is er geen enkele bijsturing nodig van het huidige beleid? Dat geldt ook voor de woningbouw. Als er al voldoende geld is, dan had dat kunnen worden genoteerd.

Mevrouw **Gielen** (GL) noemt de herijking van de begrotingsdoelen, die de kaderbrief meebrengt. Een van de doelen is het bijdragen aan de energietransitie. Het zou fijn zijn om een beter beeld te krijgen van hoeveel CO2-winst projecten opbrengen. In het coalitieakkoord is afgesproken om te komen tot een impactanalyse van de CO2-effecten van projecten en beleid. Wanneer kan de uitwerking worden verwacht?

De heer **Kaptheijns** (PVV) vindt het een goede zaak dat programma's 2 en 4 zijn omgewisseld om de mate van inspanningen van dit college op het gebied van energietransitie en circulariteit aan te geven. Niet omdat PVV het met deze inspanningen eens is, maar omdat het transparant is naar de Nood-Hollandse burgers. Dat in programma 3 'water' de beleidsdoelen

worden toegevoegd inzake ruimtelijke ordening, momenteel programma 5 'ruimte', was, wat PVV betreft, niet nodig geweest. Zij had liever gezien dat het college een statement had gemaakt door programma 3 'wonen en ruimte' te noemen, aangezien er al jaren een enorme woningnood is in de Provincie, die op den duur de maatschappij kan ontwrichten. De PVV betreurt het dat ook in toekomstige voorstellen voor herstelmaatregelen duurzaam investeren de norm zal zijn. Het college denkt twee vliegen in een klap te slaan, maar door economisch herstel met de bestrijding van klimaatverandering te combineren, is dit, wat PVV betreft, een zinloos pad.

Gedeputeerde **Stigter** beantwoordt de vraag van de heer Hollebeek of er geen zorgen zijn over de uitvoering en of er voldoende middelen zijn om onder andere de klimaatambities te kunnen waarmaken. Er staan stevige ambities in het coalitieakkoord. Daar is men volop mee bezig. Er zijn ook aanvullende middelen afgesproken om deze ambities te kunnen realiseren. De coronacrisis komt hier doorheen, maar er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de afgesproken ambities niet kunnen worden gerealiseerd.
Het college ziet geen aanleiding om een aanpassing te doen ten aanzien van klimaat.
De motie roept op tot een samenhangende benadering van het klimaatvraagstuk. Deze is vormgegeven in het actieprogramma klimaat, waarin de verschillende sporen vanuit de Provincie bij elkaar worden gebracht, zodat men daarop in samenhang kan sturen.
De CO2-impactanalyse wordt nader uitgewerkt. Gedeputeerde Pels komt hierop terug.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt dat zij met gemeenten in overleg zijn hoe natuurinclusief bouwen te incorporeren in de woonakkoorden. Er moet duidelijk zijn waar men dat wil, hoe men dat wil en wat de kosten zijn. Daarna kan er een beroep op de Provincie worden gedaan. Gedeputeerde komt zo snel mogelijk, uiterlijk na het zomerreces, terug bij de commissie over de voortgang van de woonambassadeur. Er is een mogelijke kandidaat.
De woningbouw staat niet in de kaderbrief omdat in de woonagenda al staat beschreven hoe de Provincie hieraan kan bijdragen en wat haar rol is. De woonagenda is al uitvoerig bij de commissie besproken. Het is niet de bedoeling om zaken dubbel op te schrijven. En er is voldoende geld voor dit onderwerp aanwezig.

De heer **Klein** (CU) interrumpeert en merkt op dat Gedeputeerde een punt heeft over de woonagenda. Tegelijkertijd heeft de commissie net de jaarrekening gekregen, voor een groot deel van het budget van Noord-Holland Noord zijn geen aanvragen gedaan. Het zou goed zijn om in de kaderbrief op een rij te zetten wat er is vastgesteld, welke problemen er nog worden gezien en of deze met de bestaande middelen kunnen worden opgelost of dat er nieuw beleid nodig is.

Gedeputeerde **Loggen** vraagt zich af hoe de Staten het willen hebben. Hij zal deze wens meenemen naar de portefeuillehouder financiën en kijken hoe de informatievoorziening in de kaderbrief verder kan worden geoptimaliseerd. In deze commissie kan hier nog verder over worden gesproken. Het is een magere kaderbrief, vergeleken met andere jaren. Dat heeft te maken met deze bijzondere tijden.

De heer **Klein** (CU) dankt Gedeputeerde voor de toezegging en denkt graag mee.

De heer **Voskuil** (PvdA) krijgt uit verschillende gemeenten het signaal dat er financiële problemen ontstaan. Dat heeft gevolgen voor de projecten die de Provincie in cofinanciering doet. Hoe gaan Gedeputeerde Staten om met projecten die de Provincie graag wil doen, maar waar gemeenten hun cofinanciering niet meer kunnen opbrengen?

Gedeputeerde **Loggen** zal deze vraag niet in de openbaarheid beantwoorden. Er zijn veel gemeenten die kampen met geldtekorten. Tegelijkertijd is er een basisplicht van de huisvesting van bewoners. Er is sprake van een ruimhartige subsidieregeling, waarbij de Provincie 50 procent voor haar rekening neemt. Als er maatwerk nodig is, moet er worden gekeken welke vragen op ons afkomen. Gedeputeerde vindt het verstandig om dit eerst intern met Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten te bespreken.

De heer **Voskuil** (PvdA) begrijpt dat er een strategie is en dat deze nu niet kan worden gedeeld. Hij denkt graag mee met strategische oplossingen.

De heer **Vink** (D66) dankt Gedeputeerde voor de toezegging voor een rijkere kaderbrief de volgende keer. Hij denkt graag mee.

De **voorzitter** concludeert dat van hetgeen is besproken bij dit agendapunt een verslag wordt gemaakt, gebundeld met de besprekingen in de andere commissies en toegevoegd aan de vergaderstukken van Provinciale Staten van 29 juni.

Uittreksel uit conceptverslag commissie EFB 15 juni 2020 behandeling Kaderbrief 2021

4.b. Voordracht Kaderbrief 2021

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat GS een beleidsarme kaderbrief hebben voorgelegd hetgeen opmerkelijk is voor een college dat net een jaar actief is. Het CDA vindt het onverstandig dat de stelpost Macro-economische tegenvallers ingezet wordt ter dekking van de uitgaven in 2021, want door corona zit men in economisch zwaar weer hetgeen zowel voor de inkomsten als uitgaven gevolgen kan hebben. Wat is de status van de kaderbrief? De aangenomen moties voor 110 miljoen euro moeten verwerkt worden in de begroting 2021 en dat zal leiden tot een ander financieel plaatje. Graag een uitgebreide toelichting over de status van de kaderbrief. Het CDA is zeer verbaasd over de taakstelling reserves. De opgave volgens de kaderbrief is om eenmalig 16,5 miljoen euro in de bestemmingsreserves om te buigen. Hiervoor moet een aantal plannen getemporiseerd worden. Bij de begroting 2021 worden PS nader geïnformeerd over de bestemmingsreserves. Desgevraagd melden GS dat alleen de reserves omgebogen worden waarvoor geen concrete plannen of projecten in de maak zijn, maar als er geen concrete plannen zijn, kunnen ze ook niet getemporiseerd worden. Wat betekent deze taakstelling? Het is vreemd om in te stemmen met een ombuiging van 16,5 miljoen euro terwijl de consequenties niet duidelijk zijn.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vindt het logischer om te kijken naar de lange termijn en welke bijsturingen over de komende vier jaar nodig zijn. Blijft zakelijke dienstverlening de grootste sector en blijft ICT de grootste groeisector? Naar verwachting is dat zo, dus op dat punt verandert er weinig. De kaderbrief stelt 16,5 miljoen euro voor in de komende jaren voor beleidsaanpassingen. De echte kaderbrief is eigenlijk motie 42 die 100 miljoen euro van de begroting opeist. Hoe wordt deze motie verwerkt in de begroting 2021 en welke ruimte blijft er over voor de kaderbrief? Dat is interessant om te weten.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) sluit zich aan bij het CDA. Kan het coalitieakkoord met het oog op alle gevolgen en het nieuwe normaal van corona standhouden en op welke punten verwachten GS wijzigingen? Wat gaan GS ondernemen ten aanzien van digitalisering van de communicatie, welke processen zijn nu onvoldoende gedigitaliseerd en denkt het college ook aan het digitaal mogelijk maken van een kennisgeving voor een referendum?

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert met het oog op de begroting 2021-2022 dat de toekomst somber en ongewis is. Desalniettemin hebben GS toch een kaderbrief opgesteld en dat is complimenten waard om zoveel mogelijk zekerheid te bieden aan partners waarmee wordt samengewerkt in deze moeilijke tijden waarin de ramingen en verwachtingen uiterst onzeker zijn. Fijn dat in de kaderbrief meer accenten terugkomen van het collegeakkoord door de herschikking in het begrotingsprogramma. De kosten van de coronacrisis zijn nog niet verwerkt, maar de twee aangenomen moties zullen grote effecten hebben en mogelijk moet er zelfs externe financiering aangetrokken worden. Hoe verhouden deze uitgaven zich tot het nastreven van een sluitende begroting en de externe eisen die door BiZa worden opgelegd in het kader van hun toezichthoudende rol? Past de uitwerking van de moties binnen de gestelde kaders? Voorgesteld wordt om een extra overleg met de commissie EFB in te plannen over de uitvoering van de moties, want de financiële opgave is ongekend en intensief.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt GL om de opmerking dat 'de kaderbrief is uitgegeven en opgesteld om helderheid te verschaffen' toe te lichten.

Dhr. **Dulfer** (GL) heeft het college geciteerd, want zij geeft aan dat dit een van de argumenten is voor het uitbrengen van de kaderbrief. Hij ondersteunt het initiatief van GS om zoveel mogelijk beleidszekerheid te bieden aan de omgeving in deze onzekere tijden.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt hoe GL deze helderheid dan beoordeelt. Misschien worden er met deze kaderbrief juist verwachtingen gewekt die waarschijnlijk niet waargemaakt kunnen worden. Het zou daarom te overwegen zijn om een signaal af te geven over hoe moeizaam de komende periode zal worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) vindt de huidige handelwijze van GS constructiever dan om alles in het ongewisse te laten vanwege de complexiteit van de situatie. Het college houdt zelf een slag om de arm bij de vraag of de zekerheden in de kaderbrief waargemaakt kunnen worden.

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) sluit zich aan bij de SP ten aanzien van de grote financiële onzekerheden. De logica van het nu voorleggen van de kaderbrief is onnavolgbaar. De kaderbrief zou beter in november aangeboden kunnen worden op welk moment een beter onderbouwd verhaal mogelijk is. Pagina 33, tabel 8.1, taakstelling exploitatie. Er is gevraagd om een nadere toelichting op de cijfers van de operationele doelen, maar daarop is een algemeen antwoord gegeven. Daarom het verzoek om per operationeel doel een toelichting op de bedragen te geven. Het robuuste begrotingsbeleid van hoofdstuk 4 leidt tot tevredenheid bij de PVV. De PVV stemt niet in met de kaderbrief vanwege dezelfde redenen als vermeld bij de jaarstukken.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) is bezorgd over de nabije toekomst en over de inhoud van de kaderbrief want er is nog nooit zoveel onzekerheid geweest over de sociaaleconomische situatie als nu. Daarom brengt deze kaderbrief zeker risico's met zich mee. In de kaderbrief worden allerlei ontwikkelingen beschreven alsof geen sprake is van corona, en dat leidt tot financiële onzekerheid. De SP hoopt dat er veel oog zal zijn voor het sociale aspect in de komende zware tijden. Hoe denken GS hierover? Hoe groot schatten GS de onzekerheid in de kaderbrief in? Het niet verhogen van de opcenten is een politieke keuze van de coalitie, maar is er bewust voor gekozen om de verhoging niet te laten oplopen met de indexatie? Worden de coronakosten die de provincie maakt, door het Rijk vergoed? Is voor deze kosten vanaf het begin een aparte voorziening/boekhouding aangelegd zodat alle kosten duidelijk zijn?

Mw. **Kapitein** (D66) gaat akkoord met de kaderbrief en met de gehanteerde uitgangspunten waarin steeds meer zaken uit het coalitieakkoord terugkomen. De grootste uitdagingen zijn de vele grote onzekerheden in deze tijd en die betreffen niet alleen corona, maar ook stikstof en PFAS, klimaatmaatregelen, de nieuwe voedselvisie en maatregelen voor luchtkwaliteit en geluidsoverlast. Daarnaast bestaat de kans op een nieuwe corona-uitbraak en dat maakt de onzekerheid nog groter. De informatie van GS aan PS over corona lijkt nu wat minder uitgebreid te zijn dan in de beginperiode. De focus van de provinciale acties op thema's waar concreet het verschil gemaakt kan worden, is logisch, evenals de gecombineerde aanpak van corona met andere doelen uit het coalitieakkoord. D66 verwacht dat de coronamoties worden verwerkt in de begroting. Wederom

wordt aandacht gevraagd voor het actualiseren van de beleidsindicatoren zodat de aangeboden informatie relevant is om inzicht te verkrijgen in hoeverre de doelen behaald zijn.

Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat de gevolgen van de coronacrisis niet zijn meegenomen in de kaderbrief, maar die gaan wel impact hebben. Hij heeft tijdens het overleg van de Rekeningencommissie de accountant gevraagd of er aanleiding was om de controleopdracht bij te stellen en of er reden was voor extra opmerkingen voor PS, maar op basis van de huidige situatie is dat voor de accountant niet nodig. Dat leidt tot de vraag, hoe blijven PS aangehaakt bij belangrijke ontwikkelingen die nu nog niet beleidsmatig en cijfermatig in de kaderbrief zijn verwerkt, maar die wel belangrijk zijn? De omvang van de informatie over corona in de brieven van GS lijkt iets af te nemen en wordt wat stroperiger, maar PS moeten wel aangehaakt blijven bij de ontwikkelingen. Blz. 16, bovenaan wordt gesproken over herijking van de begrotingsdoelen, maar wat wordt er herijkt en op basis van welke kaders? In het antwoord op technische vragen wordt vermeld dat deze kaders nog niet zijn vastgesteld. Maar wat zijn dan de gevolgen van instemming met de kadernota en waar wordt dan over beslist?

Dhr. **Klein** (CU) is nogal verrast door de karige kaderbrief, er wordt hooguit wat bijgestuurd op basis van herziene informatie. De echte keuzes worden gemaakt bij de besteding van de 100 miljoen euro voor het herstelfonds terwijl met deze kaderbrief de kaders voor 4,01 miljoen euro worden vastgesteld. De kaders voor de besteding van 100 miljoen euro in de motie worden slechts beschreven in een aantal bulletpoints. Kunnen GS wellicht een bestedingsvoorstel voorleggen voor de 100 miljoen euro in de vorm van een korte kadernota? De rol van de provincie als toezichthouder op gemeenten ontbreekt in de kadernota, terwijl gemeenten door corona zeker in financiële problemen komen, mede vanwege de reeds bestaande tekorten bij de jeugdhulp. Er wordt van GS een actievere rol verwacht. Willen GS de stand van zaken bij de gemeenten inventariseren? Welke gevolgen van corona zijn er te verwachten voor gemeenten?

Dhr. **Carton** (PvdA) vindt het begrijpelijk dat de effecten van corona nog niet bekend zijn en ook is het logisch dat er een beleidsarme kaderbrief wordt voorgelegd, maar het is wel het grootste zorgpunt voor deze kaderbrief en er bestaan wel zorgen over de onzekerheden en het realiseren van de ambities. Hoe kijken GS naar de onzekerheden in de kaderbrief en hoe worden de twee moties verwerkt in de begroting? De afname van het dagelijkse autoverkeer door meer thuiswerken, minder autoverkopen en meer elektrische auto's heeft negatieve gevolgen voor de opbrengst van de opcenten. Wat is het standpunt van IPO over de veranderende financieringsvorm? Hoe gaan GS om met de financiële problemen vanwege corona en de reeds bestaande tekorten op het sociale domein bij de gemeenten? Hoe zien GS hun rol als toezichthouder op gemeenten en hoe wordt er geacteerd als de uitvoering van projecten – waar de provincie cofinanciering ter beschikking stelt – stilvalt of wordt vertraagd? Hier wordt een actievere rol van GS verlangd. Wat zijn de conclusies van het overleg van 28 mei jl. dienaangaande? Blz. 5, de inwoners hebben laten zien dat zij zeer betrokken zijn bij natuur en milieu en daarom is deze samenwerking nodig om draagvlak te garanderen en gezamenlijk de onzekerheden tegemoet te treden.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt welke cofinanciering de provincie biedt in projecten in het sociale domein.

Dhr. **Carton** (PvdA) heeft bedoeld te zeggen dat gemeenten oplopende financiële tekorten hebben in het sociale domein, mede vanwege de extra uitgaven voor corona. Daarvoor wordt de PvdA meer aandacht gevraagd, met name bij projecten met cofinanciering van de provincie.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) constateert dat FvD al eerder heeft gevraagd om onderzoek te laten doen naar de digitale mogelijkheden voor een referendum. Dat is een technische operatie maar het digitale referendum is mogelijk te maken via de website. Hier zal nader onderzoek naar gedaan worden, maar de daadwerkelijke aanpassing wordt niet eerder dan in het najaar verwacht vanwege de tijd die nodig is voor de invoering van de DigiD-module op de website, het ontwerpen van een eigen database en het inbouwen van leeftijdschecks. Te zijner tijd zal de verordening hierop aangepast worden. Deze mededeling was oorspronkelijk voorzien voor donderdag a.s. maar FvD heeft deze vraag nu al gesteld.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) stelt deze informatie zeer op prijs en zij bedankt de CdK voor zijn inzet om het digitale referendum mogelijk te maken.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat in de kaderbrief enkel de nieuwe aanvullingen op het coalitieakkoord zijn opgenomen, het coalitieakkoord als zodanig wordt niet gewijzigd. Wekelijks zal zichtbaar gemaakt worden hoe de onzekerheden zich ontwikkelen tot zekerheden. GS hebben met deze kaderbrief aangetoond door te gaan met de plannen, waar de twee aangenomen moties ook toe opgeroepen hebben. De eerste versie van de begroting wordt al voor de zomer opgesteld, dus het verwerken van de consequenties van beide moties was niet mogelijk. Rondom de behandeling van de begroting zullen GS een blauwdruk voorleggen met voorstellen waarop de middelen het best tot besteding komen met inzage in de onzekerheden. Indien gewenst, kan er een extra technische briefing worden georganiseerd ten aanzien van de onzekerheden over de eigen provinciale financiën in relatie tot corona. Op korte termijn heeft corona geen duidelijke impact op de opcenten, maar dat is wel mogelijk op langere termijn. Tevens bestaan er onzekerheden over de toekomst van het belastinggebied en in dat kader neemt de gedeputeerde deel aan de IPO-werkgroep strategische verkenning. PS worden geïnformeerd zodra er belangrijk nieuws is. Het temporiseren van plannen is van toepassing op de exploitatie en niet op de reserves en dat betreft de uitvoeringsregeling Bestuurskracht waar meerdere jaren sprake is van een onderbesteding. GS hebben besloten om daarmee voor een deel de taakstelling te voltooien, dus de taakstelling heeft geen consequenties voor bestaande plannen.

Dhr. **Heijnen** (CDA) verzoekt een nadere toelichting op de gevolgen van het feit dat 20% van de totale begroting, namelijk 110 miljoen euro van de twee moties, niet is verwerkt. GS worden verzocht de twee moties wel op te nemen, want het is moeilijk om in te stemmen met iets waarvan 20% onzeker is.

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat dit bedrag niet verwerkt kan worden in de begroting 2020-2021, maar de blauwdruk die aan PS wordt voorgelegd, wordt wel verwerkt in de P&C cyclus. Eerst wordt echter het gesprek aangegaan met PS over de besteding van de 110 miljoen euro en daarna worden deze bedragen technisch verwerkt, zodat in de jaarrekening en begrotingen voor de komende jaren duidelijk wordt hoe de uitvoering van de moties plaatsvindt.

Dhr. **Heijnen** (CDA) refereert aan de taakstelling reserves. Er wordt bijvoorbeeld 3,7 miljoen euro weggehaald bij het mobiliteitsbeleid en bijna 4 miljoen euro uit de ontwikkeling havencomplexen. PS hebben ooit besloten om geld voor bepaalde doelen te labelen en om dan in twee pagina's aan te geven waarom deze gelden worden weggehaald, is iets te summier. De benodigde toelichting op waar het geld voor bedoeld was of waarom het ooit is toegewezen aan een bepaalde reserve en waarom het nu vrijvalt, ontbreekt en in een aantal gevallen gaat het om best veel geld. GS worden verzocht deze toelichting alsnog aan te leveren, want eerder kan niet worden ingestemd met de kadernota.

Gedeputeerde **Pels** refereert aan motie 110 en de vrijval van 69 miljoen euro omdat deze niet tot besteding waren gekomen. Soms gaan plannen niet door en zoals bij de jaarrekening reeds toegezegd, zullen bij de begroting bestedingsplannen worden voorgelegd waarin duidelijk wordt welke bestedingen worden voorzien voor de verschillende reserves. De post macro-economische tegenvallers wordt alleen ingezet voor 2020-2021 en niet voor latere jaren. GS zijn gebonden aan het coalitieakkoord en daarin is opgenomen dat de opcenten niet stijgen of geïndexeerd worden. Over compensatie van de coronaschade voor de provincie en gemeenten vanuit het herstelfonds wordt met het Rijk overlegd. Eerder is uitgesproken dat de decentrale overheden niet slechter uit de crisis zullen komen en in die zin maakt het noodfonds wel een kans, maar er bestaat weinig optimisme over de mogelijkheid dat het Rijk de 100 miljoen euro gaat betalen. In de P&C-cyclus worden alle kosten verwerkt en er wordt dus geen aparte boekhouding voor corona aangehouden. Over de herijking van beleidsdoelen en indicatoren richting begroting 2021-2022 zal gezamenlijk met PS worden overlegd.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vindt het zeer zorgelijk wanneer de bedragen van de twee moties niet door het Rijk vergoed worden. Gaan GS hier wel hun best voor doen? Daarom is het belangrijk dat er een lijstje wordt bijgehouden van de specifieke uitgaven voor corona.

Gedeputeerde **Pels** houdt de extra kosten corona al bij op een lijstje. Niet het Rijk, maar PS hebben 100 miljoen euro vrijgemaakt. In de inleiding bij de kadernota is vermeld dat de bevolking niet bijzonder geïnteresseerd zal zijn in welke overheidslaag precies waarvoor verantwoordelijk is, zolang sprake is van goed efficiënt bestuur. Juist in deze tijd is het heel belangrijk om als één overheid op te treden, provincie, Rijk en gemeenten.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat naast de normale toezichtcyclus op basis waarvan in september gemeentelijke begrotingen worden beoordeeld, er vanwege corona eerder geïnventariseerd wordt op welke terreinen gemeenten in moeilijkheden dreigen te komen. Met de verschillende wethouders zal gesproken worden over de gevolgen van corona voor de gemeentelijke financiën.

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat de digitalisering alleen maar verder toeneemt en gezien de snelheid van het proces, is er zeker ruimte voor verbeteringen, zoals het toepassen van data-analyse, data gedreven werken en verbetering van financiële systemen zoals op het gebied van subsidies en inkoop.

Tweede termijn

Dhr. **Klein** (CU) vraagt hoe PS worden geïnformeerd over de gesprekken met gemeenten over hun financiële situatie. Hij sluit zich aan bij het CDA dat er een betere uitleg nodig is over de taakstelling, zoals over 500.000 euro meer of minder per jaar voor beheer van recreatiegebieden. Hij verzoekt om

de toezegging dat de blauwdruk voor de besteding van de 100 miljoen euro wordt besproken met PS, maar op welke wijze wordt dit overleg georganiseerd? Komt er een voorstel van GS of wordt er een informatieve bijeenkomst georganiseerd?

Dhr. **Dulfer** (GL) verzoekt een bevestiging van de zojuist voorgestelde procedures ten aanzien van de blauwdruk voor het verwerken van 110 miljoen euro voor het nood- en herstelfonds in de begroting.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat de geconstateerde ruimte in de exploitatie voor recreatieschappen enkel betrekking heeft op het Goois Natuurreservaat. Aangezien wordt overwogen om uit te treden, zijn deze middelen in de toekomst niet nodig. De nu vrijgemaakte middelen hebben geen consequenties voor de bestaande plannen. De commissie vraagt om informatie over het in beeld brengen van de consequenties voor de begroting in relatie tot de economische crisis. Daarvoor is een technische briefing het geschikte instrument. Zij stelt voor de blauwdruk in alle commissies te bespreken. De 100 miljoen euro kunnen niet in een jaar worden besteed, maar zullen de komende jaren tot uitvoering komen. Daarom gaat het niet om 20% van de totale begroting van 500 miljoen euro. PS worden geïnformeerd over de voortgang.

Gedeputeerde **Zaal** weet nog niet in welke vorm de inventarisatie bij gemeenten plaatsvindt en of de gemeenten in staat zijn om nu al cijfers aan te leveren over de gevolgen. Van de inventarisatie zal in ieder geval op de een of andere manier een terugkoppeling aan PS gegeven worden.

De **voorzitter** concludeert dat de jaarrekening als bespreekstuk wordt geagendeerd voor PS van 29 juni a.s.

Uittreksel concept-verslag M&B 15-06-2020 over de voordracht Kaderbrief

4.b Voordracht Kaderbrief 2021 (A-agenda NLG en RWK 8-6-2020 en EFB en M&B 15-6-2020)

Eerste termijn:

De heer **Hoogervorst** (SP) zegt dat het gezien de Coronacrisis en de voorliggende ernstige sociaal economische crisis voor de SP 'lastig' is om met deze Kaderbrief om te gaan. Het is maar de vraag of het gaat lopen, zoals in de Kaderbrief beschreven wordt. Waar in de Kaderbrief een stempel wordt gedrukt op economie, daar hoopt de SP dat Gedeputeerde Staten veel aandacht hebben voor de sociale aspecten van het leven in Noord-Holland. De buurtbus rijdt niet meer in veel kernen. Veel mensen zijn verstoken van een vervoersmodaliteitskeuze. Wat gaan Gedeputeerde Staten op dit vlak doen? Wellicht kan een deel van de miljoenen euro's die via moties beschikbaar zijn gesteld voor het beperken van de effecten van Coronamaatregelen aan zaken als openbaar vervoer worden besteed.
Het goederenvervoer over water past beter bij de Kaderbrief dan bij de jaarstukken 2019, omdat de Kaderbrief een blik op de toekomst biedt. De SP is benieuwd wanneer structurele stappen genomen gaan worden om het goederenvervoer over water een impuls te geven.
De herziening van de begrotingsdoelen is wat de SP betreft akkoord. De fractie hoopt wel dat onderdelen die voorheen in het programma Bereikbaarheid zaten, zoals OV, wel degelijk een grote rol gaan spelen bij de aanpak klimaat- en milieuproblematiek. De SP verwacht een integrale benadering.
Het niet verhogen van de opcenten is een politieke keuze. Is het niet verhogen met een prijsindexatie ook een politieke keuze?

Mevrouw **Kuiper** (CDA) vraagt aandacht voor de subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid. De aanvraag voor basisschoolleerlingen en leerlingen van het Voortgezet Onderwijs is slechts gedeeltelijk gehonoreerd. Bijna het dubbele is aangevraagd van wat gehonoreerd kon worden. Verkeersveiligheid is een speerpunt. Waarom investeert de provincie niet meer in de gedragsbeïnvloeding van scholieren. Het CDA vraagt om bij het opstellen van de begroting voor 2021 en volgende jaren de subsidieplafonds voor gedragsbeïnvloeding en verkeerveiligheid te verhogen.

De heer **Terwal** (VVD) merkt op dat Corona alle eerdere aannames over economische groei en werkgelegenheid overboord heeft gegooid. De Kaderbrief is omgeven door grote onzekerheden. Inkomsten zullen dalen en uitgaven zullen stijgen. Hoeveel is onduidelijk. Complimenten aan Gedeputeerde Staten dat zij ondanks deze grote onzekerheidsmarges toch een Kaderbrief presenteren waarin ze Provinciale Staten meenemen in verschillende scenario's. De VVD is blij dat het realiseren van een sluitende begroting een belangrijke doelstelling is en dat er geen belastingverhoging plaatsvindt. De opcenten in Noord-Holland blijven de laagste van Nederland.
De heer Terwal bekruipt het gevoel dat twee belangrijke provinciale onderwerpen er bekaaid vanaf komen. De begroting wordt qua indeling veranderd, waarbij het Programma Bereikbaarheid van plek 2 wordt gedegradeerd naar plek 4. Bij de taakstelling Exploitatie is Bereikbaarheid de grote afwezige. Volgend jaar wordt bijna 7 miljoen euro weggehaald bij

Bereikbaarheid. Dit onderwerp is cruciaal voor de verbinding en doorstroming in de provincie. De goede staat van de Noord-Hollandse infrastructuur is de reden dat bedrijven zich hier vestigen. Het is dan ook goed om hier te blijven investeren. De Grond-, Weg- en Waterbouwsector kan in deze crisis ook wel extra werk gebruiken. Kan de gedeputeerde de VVD toezeggen dat er in de komende begroting niet nog meer wordt ingeleverd op bereikbaarheid.
Het bevreemdt de VVD dat er bezuinigd wordt op de HIR (herinvesteringsregeling) voor de herstructurering van bedrijventerreinen en op middelen voor de ontwikkeling van havencomplexen in het licht van de ambitie om te komen tot circulaire economie. Staat het schrappen van genoemde middelen niet haaks op de ambities die Gedeputeerde Staten zeggen te hebben op het gebied van circulaire economie?
Bij Insourcing brugbediening wordt gesteld dat de provincie vanaf 1 november 2020 de bediening binnen eigen beheer neemt. Is het niet efficiënter om flexibele inhuur via slechts één marktpartij te laten verlopen?

Mevrouw **Van der Waart** (GL) bedankt voor de Kaderbrief en de beantwoording van vragen. De effecten van de Coronacrisis en de ingediende Corona moties zijn nog niet opgenomen. Wel wordt een richting gegeven voor de begroting en herkent GL het coalitieakkoord bijvoorbeeld in toenemende aandacht voor energie en klimaat. In de herschikking van de begroting is dit ten koste gegaan van de prominente plek van het Programma Bereikbaarheid. Een lagere plek mag niet betekenen dat iets minder belangrijk is. GL gaat uit van een alsmaar grotere inzet op duurzame mobiliteit, zoals OV en fiets.

De heer **Klein** (CU) ondersteunt de oproep van het CDA voor het ophogen van het subsidieplafond voor gedragsbeïnvloeding.
Naar aanleiding van de invoering van de Omgevingswet en de kosten die dat met zich meebrengt voor de Vaarwegverordeningen vraagt de heer Klein of het uitstellen van de Omgevingswet effect heeft op de financiële consequenties zoals genoemd in de Kaderbrief.

De heer **Hollebeek** (PvdD) constateert dat de door de PvdD in 2019 ingediende motie is opgepakt en bedankt daarvoor. Het is lastig om uit een beleidsarme Kaderbrief beleidsvoornemens te distilleren. De PvdD vroeg om een integrale visie op wegbermen en oevers en die mee te nemen in de gebiedscontracten. Er is een miljoen voor oevers uitgetrokken. Is er ook geld voor bermen? Wordt integraal gekeken?

De heer **Steeman** (D66) sluit zich aan bij de complimenten van de VVD. Naast deze Kaderbrief wordt een voorstel uitgewerkt voor een bestedingsplan naar aanleiding van de Coronamoties. Het is goed om te weten dat ook deze commissie bij dat bestedingsplan betrokken wordt. Veranderingen in mobiliteit laten zich niet dwingen. In crisistijd komen ook dingen in beweging. Een van de stokpaardjes van D66 is de Ladder van duurzaam vervoer. Het meest duurzame vervoer is geen vervoer. De dagelijkse routines van reizen staan op zijn kop. In veel steden wordt veel ruimte gemaakt voor wandelaars en fietsers. Dit sluit aan bij de provinciale ambities, zeker waar dit het stimuleren van het fietsgebruik betreft. Zijn de beleidsinsteek en de daaraan gekoppelde middelen voldoende? Krijgt het een zichtbaar effect, of krijgt de provincie volgend jaar weer met onderbesteding te maken?
Of er in hoeverre zijn er risico's gelegen in het feit dat de cofinancieringen onder druk zijn komen te staan vanwege financiële onzekerheid bij andere overheden, als gevolg van de

Coronacrisis? Is de inzet op waterstof voldoende en van voldoende middelen voorzien? D66 neigt te vragen om extra middelen vrij te maken. De provincie moet erop inzetten om samen met de concessiehouders te bezien hoe kwaliteit en het niveau van openbaar vervoer gewaarborgd blijven. Voorkomen moet worden dat mensen als gevolg van de Coronacrisis vaker voor de auto zullen kiezen, boven de lagere trede op de Ladder van duurzaam vervoer.

De heer **Deen** (PVV) leest tussen de regels door in de Kaderbrief dat ook duurzaamheid weer een belangrijke rol blijft spelen. De PVV betreurt dat want als gevolg van de Coronacrisis kan op de korte en middellange termijn grote economische schade worden verwacht. Geld kan maar eenmaal worden uitgegeven. Mobiliteitsbeleid dat wordt uitgevoerd ten bate van het Klimaatakkoord mag wat de PVV betreft in de ijskast worden gezet. De financiële pijlen zouden moeten worden gericht op het economisch herstel van de Coronacrisis.
De PVV diende een technische vraag in over het ontbreken van dekking in de begroting van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voor een bedrag van circa 350.000 euro voor advies over circulaire economie. De PVV spreekt zorg uit over deze overschrijding. De fractie ziet graag dat in kaart wordt gebracht waar mogelijkheden liggen om deze extra inzet af te bouwen. Wat is de reactie van de gedeputeerde?

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) zegt dat Noord-Holland duurzaam wil doorpakken en zorgen dat de provincie inclusiever wordt met een grotere leefbaarheid en slimmere mobiliteit. Corona brengt veel onzekerheid. De PvdA maakt zich zorgen over een deel dat is weggehaald bij Mobiliteit. Er ligt een grote opgave en er is sprake van een zekere mobiliteitsarmoede. Mensen moeten bereikbaar zijn en van A naar B kunnen bewegen. Welke oplossingen ziet de gedeputeerde? CO2 vermindering en verkeersveiligheid zijn belangrijk.
De PvdA is erg blij dat de brugbediening weer in eigen huis gaat plaatsvinden. Het is fijn dat de focus ligt op fiets en OV.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat wordt gestreefd naar het waarmaken van ambities op het gebied van vervoer over water. Daarnaast is er de grote ambitie om het OV verder te stimuleren en daarmee het autogebruik terug te dringen. Meer en beter OV staat in relatie met duurzaamheid. Die integraliteit is zeker aanwezig.
De ambitie op het gebied van gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid is 'terugdringen naar nul'. Daarop wordt samen met gemeenten ingezet. Gezamenlijk met gemeenten wordt een communicatietraject opgezet. De komende drie jaar gaat het budget omhoog van 1miljoen euro naar 1,3 miljoen euro. Ook wordt gekeken naar meer maatregelen dan alleen gedragsbeïnvloeding om verkeersveiligheid te bevorderen. Het gaat niet alleen om fysieke maatregelen; het heeft ook te maken met gedrag. Dit vraagt om sterke communicatie, samen met het onderwijs en gemeenten.
Het feit dat Mobiliteit en Bereikbaarheid op 4 staan wordt gezien als degradatie en dat de belangrijkheid daarmee is gedaald. Zo heeft de gedeputeerde het niet ervaren. Gedeputeerde Staten gaan er met dezelfde energie voor als het gaat om bereikbaarheid en mobiliteit. De middelen in exploitatie gaan wat terug, maar dat leidt niet tot problemen in de exploitatie. De provincie blijft doen wat ook gedaan kan worden. Op het kapitaal wordt 7 miljoen euro ingeleverd. Dat is budget dat nog niet bestemd was. Er was nog geld in reserve en daarvoor was nog geen bestemming. Daarvan is een deel afgeroomd. Dat leidt niet tot minder ambities of dat minder wordt gedaan op het gebied van mobiliteit. In de toekomst moeten binnen

Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten afwegingen worden gemaakt wat belangrijk is. Dat hoort ook bij een gezonde financiële huishouding.
Voor de brugbediening wordt teruggegrepen op eigen medewerkers. De flexibele schil wordt aanbesteed. Dat zou best één partij kunnen zijn, maar vanwege de omvang of geografische inzet zouden het ook meerdere partijen kunnen zijn.
OV staat binnen dit college in deze periode hoog aangeschreven. Daarop wordt volop ingezet. Betreffende actieve mobiliteit merkt de gedeputeerde op dat de uitvoeringsregeling op korte termijn naar Provinciale Staten komt. Voor de actualisatie en de visie vraagt de gedeputeerde om meer tijd, om het intern goed neer te zetten. Na het zomerreces komt de gedeputeerde met een goed eigen verhaal, waarmee verder kan worden gegaan.
Over de Vaarwegverordening zegt de gedeputeerde dat wordt gewerkt aan de voorbereidingen. Uitstel van de invoering van de Omgevingswet heeft geen impact. Wat de totale financiële impact is van de implementatie van de Omgevingswet is nog niet inzichtelijk. De verwachting is dat de komende tijd een beter beeld zal worden verkregen.
Vorige keer is gesproken over oevers. Vandaag was er een stuk over bermen in de staf. Dat komt op korte termijn naar Provinciale Staten. Eerder werd de inrichting van vaarwegen besproken. Nu gaat het over het beheer en onderhoud ervan.
Op het gebied van OV en de fiets is een bepaalde ambitie uitgesproken. De discussie is gaande over de vraag wat Corona op de middellange en lange termijn betekent voor de fiets en de ketenreis. Dat punt staat zeker op de agenda. De overheden spreken hierover met NS, ROVER en de Fietsersbond. Zijn de investeringskeuzes nog actueel, of moeten deze worden bijgesteld naar aanleiding van Corona?
Vanuit de provincies en het Rijk zijn regelingen getroffen om het OV (financieel) overeind te houden. Door de oproep om het OV te mijden, wordt 40% bezetting niet gehaald. Mensen durven het OV niet meer in. Het OV-gebruik moet worden gepromoot en het autogebruik moet worden teruggedrongen, maar door Corona zijn aanpassingen van beleid wellicht nodig.
Alle projecten gaan door, zoals het opwaarderen van de Bennebroekerweg.
Over het ontbreken van dekking voor de OD NZKG zegt de gedeputeerde dat binnen de Omgevingsdienst alle ambities en opdrachten gedekt zijn. Op dit moment hoeft het aantal ambities niet te worden teruggedraaid. Het programma dat de Omgevingsdienst voor ogen heeft zal gewoon worden uitgevoerd.

Bij interruptie merkt de heer **Deen** (PVV) op dat hij in de vorige commissie al heeft gemeld dat men bang is om het OV te gebruiken, vanwege Corona. De verkoop van tweedehands auto's nam en neemt nog steeds toe. De gedeputeerde zei daarop dat hij vooral zocht naar lange termijn beleid en niet onderzocht wat dit op de korte termijn zou betekenen. Zegt de gedeputeerde nu dat hij wel degelijk naar beleid gaat kijken en hiermee rekening te houden?

Gedeputeerde **Olthof** legt uit dat de opmerking die hij in de vorige vergadering de lange termijn ambities ter discussie stelt. We hebben met de korte termijn werkelijkheid te maken en wat die betekent en wat die betekent voor de middellange en lange termijn. Als het gaat over ambities op het gebied van infrastructuur dan zal Corona uiteindelijk ervoor zorgen dat er minder infrastructuur en minder OV nodig is. Binnen een aantal modaliteiten zullen verschuivingen plaatsvinden. Daar moet gezamenlijk naar worden gekeken. Voor de korte termijn moet worden bekeken hoe het gebruik van OV kan worden gestimuleerd.

Gedeputeerde **Pels** licht toe dat er bij de begrotingsopbouw voor gekozen is om Klimaat & Milieu en daarna Ruimte & Water vooraan te zetten omdat beide programma's een ordenend principe hebben naar de andere programma's toe. Juist om de integrale afweging goed te maken, wordt begonnen met die programma's die van grote invloed zijn op de andere programma's. Daarna volgt als eerste Mobiliteit. Juist het belang van Mobiliteit kreeg een passende plek.
In het coalitieakkoord is overeengekomen dat geen ophoging en geen indexering wordt doorgevoerd voor opcenten. Daaraan zijn Gedeputeerde Staten de komende jaren aan gebonden.
Bij de taakstelling gaat het om middelen die niet tot besteding zijn gekomen. Het heeft geen effect op bestaande plannen. De HIR-gelden die vrijvallen, bleven over uit de vorige periode. Het geld was niet nodig en is niet meegenomen in de recent vastgestelde nieuwe HIR. De taakstelling zal niet van invloed zijn op plannen met betrekking tot de HIR.
Een aantal Statenleden uitten hun zorg over de vraag of deze Kaderbrief beleidsarm is. Het is goed om te beseffen dat de plannen vooral in het coalitieakkoord staan. Een Kaderbrief geeft aanvullingen aan op plannen die al benoemd zijn.
In de commissie Financiën heeft de gedeputeerde vandaag aangegeven dat het college richting de begroting 2022 graag met Provinciale Staten wil nadenken over een herziening van de doelenboom.
Waterstof is interessant voor havens. Havens kunnen een belangrijke rol spelen in het uitrollen van waterstof als energiebron voor de provincie. In de Kaderbrief zijn de extra middelen opgenomen voor de Regiodeal Den Helder. Waterstof is daarin een belangrijk onderdeel.

Tweede termijn:

De heer **Hollebeek** (PvdD) is gerustgesteld, maar de motie van de PvdD gaat ook over zaaibeleid. Is het zaaibeleid onderdeel van beheer?

Mevrouw **Kuiper** (CDA) bedankt de gedeputeerde voor de bevestiging dat het college een grote ambitie heeft op het gebied van verkeersveiligheid en het terugbrengen naar nul van het aantal verkeersslachtoffers. In 2019 is 1,3 miljoen euro beschikbaar gesteld voor gedragsbeïnvloeding, maar er is grote discrepantie tussen wat is aangevraagd en wat gehonoreerd kon worden. Het CDA doet een warm pleidooi in de opmaat naar de begroting om nog eens te kijken of de discrepantie zo groot moet zijn.

Gedeputeerde **Olthof** zegt over de subsidieregeling dat een aantal aanvragen niet gehonoreerd is, omdat ze niet volledig waren of niet voor deze regeling bedoeld. De komende tijd wordt gebruikt om daarvan een goede analyse te maken. Bij de begroting of jaarrekening 2020 zal hierop worden teruggekomen.
Het zaaibeleid zit zeker in het beheer. Het gaat niet alleen over maaien, maar zeker ook over zaaien.
Ten slotte meldt de gedeputeerde naar aanleiding van de vraag van de PvdA over besteding van het OV-fonds dat het betreffende document bij de stukken voor Provinciale Staten is gevoegd. De gedeputeerde hoort het graag als dit niet het document is waar zij op doelt.

De **voorzitter** concludeert dat van hetgeen is besproken bij dit agendapunt een verslag wordt gemaakt, gebundeld met de besprekingen in de andere commissies en toegevoegd aan de vergaderstukken van Provinciale Staten van 29 juni.

A12 / PS29-06-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

PARTIJ VOOR DE VRIJHEID
Noord-Holland

Amendement op de kaderbrief 2021, in Provinciale Staten van 29 juni 2020

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020, ter behandeling van de Kaderbrief 2021,

besluiten om hoofdstuk 5 van de Kaderbrief als volgt te wijzigen:

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

- Onder hoofdstuk 5 *'Herijking van de begrotingsdoelen'*, na de alinea: '*De meest in het oog springende verandering is de herschikking van de programma's van de begroting. De huidige programma's 2 (Bereikbaarheid) en 4 (Milieu) wisselen van plaats. Bereikbaarheid is in de nieuwe indeling programma 4 geworden en het nieuwe programma 2 is omgedoopt in Klimaat en Milieu om meer recht te doen aan de inspanningen op het gebied van energietransitie en circulariteit.''*; de volgende alinea toe te voegen:

  'Wij erkennen dat, als gevolg van de coronacrisis, er waarschijnlijk meer druk zal komen komen te liggen op ons wegennetwerk, doordat, als gevolg van de

coronamaatregelen, minder mensen gebruik zullen maken van openbaar vervoer, en meer mensen van autovervoer. Wij streven ernaar op deze mogelijke ontwikkeling te anticiperen, deze in beeld te brengen en een toename in de druk op ons wegennetwerk tijdig aan te pakken.'

Toelichting

De provincie heeft zich tot doel gesteld om zowel fietsverkeer als gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren. Gezien de huidige omstandigheden is het nodig om een reëel toekomstbeeld te schetsen en het beleid ten aanzien van mobiliteit en bereikbaarheid daarin mee te nemen. We zien nu al dat uit enkele onderzoeken blijkt dat 36% van de Nederlanders het OV wil mijden.[1] We zien ook dat nog voor de versoepelingen van 1 juli jl., de verkeersdrukte op het wegennetwerk alweer op het niveau van voor de coronacrisis lag.[2] Om de te verwachten toename van autoverkeer op onze wegen het hoofd te bieden, is het dan ook belangrijk dat de provincie hierop tijdig anticipeert.

Johan Dessing, Joyce Vastenhouw (Forum voor Democratie)

Marco Deen (PVV)

---

[1]https://www.treinreiziger.nl/anwb-36-van-de-nederlanders-willen-ov-na-coronacrisis-mijden/

[2]https://www.ad.nl/auto/we-rijden-weer-evenveel-als-voor-de-coronacrisis-maar-waar-zijn-de-files~a3412305/?referrer=https://www.google.nl/

A13 / PS 29-06-2020

VERWORPEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

50 PLUS

PvdO

Amendement over de kaderbrief 2021 in PS van 29 juni 2020

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020, ter behandeling van de Kaderbrief 2021,

besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

- Onder Hoofdstuk 2 "Trends en Ontwikkelingen" (p. 4) de zin

  "De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie is hard getroffen en vereist een snel herstel"

  te vervangen door:

  "De Nederlandse en daarmee Noord-Hollandse economie is hard getroffen en vereist een snel groen herstel, <u>waarbij economische groei niet per definitie het uitgangspunt is</u>."

<u>Toelichting</u>

De kaderbrief besteedt relatief veel aandacht aan de negatieve financiële en economische gevolgen van corona. We hebben echter ook te maken met nog veel grotere crises (klimaat, ongekende verlies aan biodiversiteit wereldwijd, stikstofprobleem, milieuproblemen, droogte, landbouwproblemen), die ons nog harder gaan treffen als we de coronacrisis niet gebruiken om andere keuzes te maken. Nu hebben we de kans om het anders te doen en een echt toekomstbestendig beleid voor Noord-Holland te creëren. Het is belangrijk om te erkennen dat economische groei daarbij niet altijd de oplossing is.

Fabian Zoon — Partij voor de Dieren

Wil van Soest — 50Plus Partij van de Ouderen

A14/PS29-06-2020

INGETROKKEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

50 PLUS

PvdO

Amendement over de kaderbrief 2021 in PS van 29 juni 2020

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020, ter behandeling van de Kaderbrief 2021,

besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

- *Onderaan de tekst van "Regel T. Herstructurering IJsselmeervisserij" (p. 28) toe te voegen:*

  "Bij de herstructurering van de IJsselmeervisserij, neemt provincie Noord-Holland volksgezondheid serieus mee en geeft de aanpak van de aalvisserij waar mogelijk prioriteit bij de herstructurering."

<u>Toelichting</u>

Wild gevangen paling blijkt een bron te zijn van dioxines en pcb-achtige stoffen[1]. Daarmee is deze vis een risico voor de gezondheid. Daarnaast is de paling een ernstig bedreigde soort[2].

De provincie heeft zich net voorgenomen om alle dossiers met een gezondheidsbril te bekijken en zich actief in te zetten voor een gezonde leefomgeving en leefstijl[3]. Daarmee komt Noord-Holland tegemoet aan de wens die inwoners van de provincie hebben uitgesproken. De aanpak van de aalvisserij prioriteren past dan ook goed bij die ambitie van de provincie.

Wild gevangen paling vormt 10% van de palingconsumptie. De eventuele daarmee gemoeide economische belangen staan niet in verhouding tot de schade die bijbehorende giftige stoffen bij consumptie kunnen aanrichten en de bedreigde status van deze vissoort. Naar verwachting kan de prioritering samenvallen met de afbouw van de schubvisserij die vanuit het rijk gecoördineerd wordt. De prioritering wil daar geen afbreuk aan doen.

Fabian Zoon — Wil van Soest

Partij voor de Dieren — 50Plus Partij van de Ouderen

---

[1] https://www.nporadio1.nl/natuur-milieu/24614-risico-s-volksgezondheid-paling-vol-met-gif
[2] https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/aal-paling
[3] https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2020/Mei_2020/Ruim_13_miljoen_voor_gezondere_leefomgeving_in_Noord_Holland/Programma_Gezonde_Leefomgeving.pdf

A15/PS 29-06-2020

INGETROKKEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

Forum voor Democratie

SP

Amendement over de kaderbrief 2021 in PS van 29 juni 2020

Provinciale staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020, ter behandeling van de Kaderbrief 2021,

besluiten om besluit 5 van het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

5. De Kaderbrief 2021 vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:

- Onder Hoofdstuk 2 "Trends en Ontwikkelingen" (p. 4) na de zin

  "Ook in financiële zin blijven onze ambities overeind staan."

  de volgende zin toe te voegen:

  "We houden bij ons beleid ook rekening met dierenwelzijn."

<u>Toelichting</u>

Provincie Noord-Holland voert inmiddels beleid op het gebied van dierenwelzijn en heeft daar ook een gedeputeerde voor. Verschillende partijen hebben in hun landelijke, provinciale en/of lokale programma's ook aangegeven dierenwelzijn belangrijk te vinden. Dieren zijn het grootste onderdeel van de populatie van Noord-Holland. Veel provinciaal beleid treft dieren direct of indirect. Toch worden ze nergens genoemd. Het is dan alleen maar democratisch en volledig om ook in de kaderbrief expliciet te benoemen dat we rekening houden met dierenwelzijn.

Fabian Zoon	Gerard Kohler	Wim Hoogervorst
Partij voor de Dieren	Forum voor Democratie	SP

M 64/29-06-2020

VERWORPEN

Motie bij Kaderbrief

Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020

Constaterende dat:

- In het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 de ambitie is vastgesteld dat er in 2050 geen verkeersslachtoffers vallen;
- De provincie Noord-Holland hiertoe de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 met bijbehorende Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Noord-Holland heeft vastgesteld;
- Dat in de Uitvoeringsagenda aandacht is voor kwetsbare en onervaren verkeersdeelnemers en de individuele verkeersdeelnemer en zijn gedrag zoals bijvoorbeeld afleiding in het verkeer;
- In 2019 een bedrag van € 1,3 miljoen subsidie is verstrekt op basis Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid, dat zich richt op het bevorderen van verkeersveilig gedrag van scholieren in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs;
- De aanvragen voor deze subsidieregeling in 2019 € 2,5 miljoen bedroegen hetgeen de gestelde subsidieplafonds van € 0,8 miljoen voor het basisonderwijs en € 0,5 miljoen voor het voortgezet onderwijs verre overschreden;
- Er enkele aanvragen op andere gronden zijn afgewezen dan voornoemde subsidieplafonds, maar dat de omvang daarvan niet bekend is;

Overwegende dat:

- Investeren in het bevorderen van verkeersveilig gedrag van jonge verkeersdeelnemers van groot belang is en bijdraagt aan de gestelde doelstelling van nul verkeersdoden in 2050 van het Rijk en de Provincie Noord-Holland;

Verzoekt het college van GS:

- In de begroting 2021 de subsidieplafonds van de Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid substantieel te verhogen zodat meer basis- en middelbare scholieren kunnen deelnemen aan verkeerseducatie.

En gaan over tot de orde van de dag,

Dennis Heijnen, CDA Michel Klein, ChristenUnie Wim Hoogervorst, SP

M65 / 29-06-2020

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

INGETROKKEN

Motie Ecologische begroting

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van de kaderbrief 2021;

constaterende dat:

- de kaderbrief het heeft over belangrijke trends en ontwikkelingen, een sluitende begroting en duurzaam structureel en reëel evenwicht;
- de kaderbrief ook macro-economische ontwikkelingen uitgebreid schetst;
- de kaderbrief het vooral heeft over mogelijke financiële tekorten;
- we naast eventuele financiële tekorten, ook met ecologische tekorten te maken hebben, uitgedrukt o.a. in de Nederlandse "Earth Overshoot Day" [1];
- we met de manier waarop onze economie is ingericht nu drie Aardes nodig hebben, in plaats van één;
- de vraag of de provincie een sluitende ecologische begroting moet opstellen een politieke afweging is;

overwegende dat:

- onze ecologische schuld en dus afname van biodiversiteit uiteindelijk ook grote negatieve gevolgen heeft op economie en maatschappij;
- een schets van trends en ontwikkelingen daaromtrent daarom niet mag ontbreken in een kaderbrief;
- een sluitende ecologische begroting waarborgt dat we met ons economisch beleid en activiteiten niet meer aan de aarde onttrekken, dan de aarde aankan en dan verantwoord is naar de jongste en toekomstige generaties;

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om;

- in de toekomst een manier te vinden om binnen de kaderbrief ook een beeld te schetsten over maatschappelijke en ecologische consequenties van activiteiten, trends en ontwikkelingen en te kijken naar niet alleen economische, maar ook ecologische en leefbaarheidseffecten;
- daarbij ook de mogelijkheden in beeld te brengen over hoe we naast een financiële begroting ook een ecologische begroting kunnen realiseren;
- hierover bij de Begroting 2021 aan de Provinciale Staten te rapporteren

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

[1] https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/

M 66/29-06-2020

INGETROKKEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

SP

Motie uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 3

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van de kaderbrief 2021;

constaterende dat:

- de kaderbrief geld vrijmaakt om uitvoering intensiteitsniveau 2 goed te regelen;

overwegende dat:

- volgens het rapport van KplusV en Sweco van 1 februari 2017 het opschalen naar 'intensiteitsniveau 3. Proactief' de volgende voordelen kent:
    1. nauwe betrokkenheid gemeenten bij uitvoering natuurwetgeving. Meer kennis bij gemeenten over inhoud en wet- en regelgeving;
    2. toename van aantal goede en complete aanvragen;
    3. handhaafbare besluiten;
    4. bevordering van het naleefgedrag en vermindering van de kans op ontstaan/voortbestaan van illegale situaties;

van mening dat:

- alleen het intensiteitsniveau 3 er toe kan leiden dat gemeenten en de provincie Noord-Holland de bepalingen in de Wet Natuurbescherming op een goede en correcte wijze kunnen uitvoeren en handhaven en illegale situaties proactief voorkomen kunnen worden;

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

- uit te werken welke kosten & baten en voor- en nadelen opschaling naar uitvoeringsniveau 3 heeft;
- dit aan Provinciale Staten te doen toekomen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

Remine Alberts-Oosterbaan
SP

m 67 / 29-06-2020

VERWORPEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – "Kaderbrief 2021 (VD-23)

Zet landbouwgrond om in bos

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat er teveel CO2 in de lucht zit;
- Dat de uitstoot van CO2 sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO2 uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;
- Dat bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;
- Dat er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;
- Dat Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.

Voorts constaterende:

- Dat het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;
- Dat het plan van SP en GroenLinks om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.

Overwegende:

- Dat het nog niet zo eenvoudig zal zijn om geschikte locaties te vinden om het bosareaal uit te breiden;
- Dat moeilijke oplossingen niet bij voorbaat aan de kant geschoven moeten worden.

Besluit het college van GS te verzoeken:

In kaart te brengen waar de mogelijkheden liggen om landbouwgrond om te zetten in bos. En tevens in kaart te brengen wat dan nodig is om dat doel te bereiken.

Indiener
Remine Alberts, SP

m 68 / 29-06-2020

VERWORPEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – "Kaderbrief 2021 (VD-23)

Geboorte- en herdenkingsbomen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat er teveel CO2 in de lucht zit;
- Dat de uitstoot van CO2 sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO2 uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;
- Dat bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;
- Dat er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;
- Dat Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.

Voorts constaterende:

- Dat het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;
- Dat het plan van SP en GroenLinks om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.

Overwegende:

- Dat een publieksvriendelijke actie veel sympathie zal opleveren.

Roept GS op:

- Een deel van het nieuw aan te planten bosareaal aan te wijzen als herdenkingsbos (mensen kunnen een boom planten ter gelegenheid van een bepaalde gebeurtenis) of een geboortebos (elk kind dat geboren wordt krijgt een eigen boom).

Indiener
Remine Alberts, SP

AANGENOMEN

M48/29-06-2020

Motie vreemd aan de orde van de dag

48-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland, in digitale vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020

Constaterende dat:

- Er wereldwijd deze maand grootschalige antiracismeprotesten plaatsvinden, waarin mensen van alle huidskleuren en afkomsten schouder aan schouder protesteren tegen kansenongelijkheid, uitsluiting en (institutioneel) racisme;
- We keer op keer uitingen zien van racisme, homofobie, antisemitisme, islamofobie etc. wat achterstelling en discriminatie in ons land en onze provincie zichtbaar maakt;
- Onze wetten zich verzetten tegen discriminatie, maar niet voldoende zijn om negatieve uitingen en vooroordelen te bestrijden;
- Het provinciehuis tot 1923, voor haar huidige functie, het Koloniaal Museum was, waarvan de collectie destijds is overgegaan naar het Tropenmuseum;

Spreekt uit dat:

- Het stilstaan bij en bestrijden van discriminatie zich niet moet beperken tot herdenkingen van de Holocaust op en rond 4 mei;
- Specifieke aandacht voor institutioneel racisme en discriminatie naar huidskleur een noodzakelijke aanvulling is op bestaande initiatieven en aandacht voor homofobie, antisemitisme, islamofobie en andere vormen van racisme;
- Institutioneel racisme niet komt door slechte intenties van individuen, maar structurele oorzaken heeft;
- Je institutioneel racisme onder andere kunt bestrijden door kennis over het koloniale verleden zichtbaar en bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld door educatie middels een tentoonstelling;
- Alle (politieke) instituties racisme en discriminatie in al haar vormen moeten bestrijden;
- Het belangrijk is om hier het publieke gesprek over te voeren en ook de Provincie Noord-Holland hier haar rol in moet pakken, ook met betrekking tot het verleden van het gebouw waarin zij is gehuisvest;

Verder constaterende dat:

- Sinds zes jaar de stichting Keti Koti Tafel rond 1 juli bijeenkomsten in verschillende plaatsen in het land organiseert rondom hoe het verleden van de trans-Atlantische slavernij doorwerkt, en om racisme en vooroordelen te bestrijden;

Verzoekt GS:

- Jaarlijks stil te staan bij de jaarlijkse Keti Koti viering op 1 juli;

M48

- Organisaties gespecialiseerd in racisme, zoals onder andere Stichting Keti Koti Tafel te benaderen en te vragen of zij, i.s.m. de provincie, dialoogtafels wil organiseren over hoe racisme van invloed is op het dagelijks leven van Noord-Hollanders;

- I.s.m. met een organisatie gespecialiseerd in racisme en slavernijverleden een tentoonstelling in het provinciehuis over racisme / structurele ongelijkheid en de rol van het provinciehuis als koloniaal erfstuk hierin te organiseren;

- Daarbij waar mogelijk zichtbaar verbinding te leggen met andere vormen van discriminatie;

- PS over de voortgang hiervan te informeren;

En gaat over tot de orde van de dag;

Rosan Kocken (GroenLinks)

Sandra Doevendans (PvdA)

Bart Vink (D66)

Ines Kostic (PvdD)

Eric Smaling (SP)

Dennis Heijnen (CDA)

Michel Klein (CU)

VERWORPEN

Mag/29-06-2020

Partij voor de Dieren Statenfractie Noord-Holland | Forum voor Democratie | PARTIJ VOOR DE VRIJHEID Noord-Holland | SP

Motie vreemd aan de orde van de dag: gemeentelijke fusie gedragen door bevolking

49-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020;

constaterende dat:

- Gedeputeerde Staten van plan is om in het kader van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) het herindelingsadvies Dijk en Waard met een positieve zienswijze toe te zenden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

overwegende dat:

- Gedeputeerde Staten in de zienswijze aangeeft dat 1/4 van de raad van Langedijk tegen is;
- Gedeputeerde Staten in de zienswijze aangeeft dat er geen meerderheid maatschappelijk draagvlak is in de dorpskernen Sint Pancras en Koedijk;
- gestreefd moet worden naar zo'n groot mogelijk draagvlak lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk[1];

zijn van mening dat:

- gemeentelijke fusies gedragen moeten worden door (vrijwel) alle inwoners;
- fusies van gemeentes geen doel op zich moet zijn;
- andere scenario's groter maatschappelijk draagvlak hebben;

gehoord de discussie,

verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om:

- geen onvolprezen positieve zienswijze over het herindelingsadvies af te geven;
- een verkenning uit te (laten) voeren naar draagvlak van een grenscorrectie voor beide kernen met Alkmaar;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon	Joyce Vastenhouw	Ilse Bezaan	Wim Hoogervorst
Partij voor de Dieren	Forum voor Democratie	PVV	SP

[1] https://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2019/3/beleidskader-gemeentelijke-herindeling.pdf §4.2

AANGENOMEN

M50/29-06-2020

Partij voor de Dieren Statenfractie Noord-Holland | SP | PARTIJ VOOR DE VRIJHEID Noord-Holland | Forum voor Democratie

50 PLUS | PvdO | GROEN LINKS NOORD-HOLLAND | PvdA NOORD-HOLLAND | D66 noord-holland

Motie vreemd "Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden"

M50-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van motie vreemd aan de orde van de dag;

constaterende dat:

- de coronacrisis velen, waaronder maatschappelijke organisaties, zwaar heeft getroffen;
- de Provincie Noord-Holland maatregelen neemt om zoveel mogelijk steun te geven om organisaties door de crisis te helpen;
- GS heeft aangegeven daarbij vooral te kijken waar de provincie van meerwaarde kan zijn, naast de hulp die het Rijk en gemeenten al geven;
- verschillende Noord-Hollandse opvangcentra voor wilde dieren aangeven dat door de coronacrisis hun bedrijfsvoering in gevaar komt, o.a. door het wegvallen van donaties, vrijwilligers en momenten voor fondsenwerving;
- deze opvangcentra het voor de coronacrisis ook al zwaar hadden, omdat voor hun structurele financiering wettelijk gezien niets geregeld is – dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld asielen voor huisdieren;
- deze opvangcentra voor wilde dieren nu ook bij steunmaatregelen rond de coronacrisis tussen wal en schip dreigen te vallen, waarbij ze vaak zowel door het Rijk als door gemeenten worden vergeten;
- juist daarom de Provincie door coronahulp te bieden van meerwaarde kan zijn;

overwegende dat:

- dat PS eerder aan heeft gegeven dat onze "maatschappelijke organisaties tezamen de basis vormen van de sociale infrastructuur in onze provincie en bijdragen aan provinciale doelen[1]" en onze steun verdienen in deze moeilijke tijden;
- opvangcentra voor wilde dieren in Noord-Holland beschikken over een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en daarmee relevante maatschappelijke organisaties zijn;
- de Provincie verantwoordelijk is voor ontheffingen voor opvangcentra voor wilde dieren en bijbehorende handhaving;
- natuurbescherming een kerntaak van de Provincie is;
- opvangcentra voor wilde dieren een bijdrage leveren aan biodiversiteit en ook bedreigde wilde dieren helpen;
- opvangcentra voor natuureducatie zorgen, wat steun biedt aan de provinciale doelen rond de natuur en de bijbehorende draagvlak;

[1] https://noord-holland.sp.nl/sites/noord-holland.sp.nl/files/attachments/motie_provinciaal_noodfonds_sociale_infrastructuur.pdf

M50

- de opvang van wilde dieren gemeentegrenzen overschrijdt en de Provincie juist bij bovenlokale uitdagingen de aangewezen overheidslaag is om in actie te komen;
- mede door provinciaal beleid in de vorm van o.a. ruimtelijke ordening, bouwen en aanleg van wegen, het leefgebied van wilde dieren steeds beperkter wordt en wilde dieren o.a. daarom steeds vaker in nood komen;
- tienduizenden burgers elk jaar een beroep doen op dierenambulances en opvangcentra voor wilde dieren, om een dier in nood te kunnen helpen, wat laat zien dat er ook een intrinsieke wens bij burgers bestaat om dieren in nood te helpen;
- Noord-Hollanders een zorgplicht hebben om dieren in nood te helpen, maar ze dit volgens de wet niet kunnen uitvoeren zonder het bestaan van de expertise van opvangcentra voor wilde dieren die wettelijk als enige een wild dier in nood mogen behandelen;
- in opvangcentra voor wilde dieren dierenverzorgers dag en nacht, vaak vrijwillig, keihard werken om wilde dieren in nood weer gezond te maken en burgers te helpen aan hun zorgplicht te voldoen;
- opvangcentra voor wilde dieren een belangrijke plek voor werkervaring en arbeidsparticipatie bieden (er werken mensen met een beperking en veel mensen met "een rugzakje" in opvangcentra);
- de Operationeel Expert bij de Politie en het meldpunt 144 al de noodklok heeft geluid over de situatie;

gehoord de discussie,

spreken uit dat:

- ook opvangcentra voor wilde dieren steun van Provincie in coronatijd verdienen;

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

- gelet op de urgentie van de problematiek, het volgende te doen om in het kader van coronamaatregelen ook opvangcentra voor wilde dieren financiële hulp te bieden;
- te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur, waarin onder andere wordt gesproken van cofinanciering door gemeenten, het bovenlokale belang en een urgente financiële situatie veroorzaakt door de corona-maatregelen en hierover PS te informeren;
- als niet wordt voldaan aan deze voorwaarden en financiële en organisatorische steun alsnog gerechtvaardigd is op basis van de taken en inzet van de provincie voor dierenopvang-organisaties, hiervoor uiterlijk bij de begroting 2021 een voorstel aan PS voor te leggen;
- deze extra steun te dekken uit Programma Ruimte, onderdelen Landbouw en Economie.

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostić	**Remine Alberts**	**Ilse Bezaan**	**Ivo Mantel**
Partij voor de Dieren	SP	PVV	Forum voor Democratie
Wil van Soest	**Arja Kapitein**	**Ayse Er**	**Aukelien Jellema**
50PLUS/PVDO	D66	GroenLinks	Partij van de Arbeid

MSI/ 29-06-2020

VERWORPEN

SP

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 13 – 'Motie Vreemd aan de orde van de dag'

"Twiske: reservering 75.000 euro gebruiken voor opvangen tekorten als gevolg van coronacrisis"

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat een bedrag van 75.000 euro gereserveerd is voor de aanleg van een camping ten behoeve van het festival Welcome to the Future;
- Dat het Twiske een Natura2000-gebied is;
- Dat voor Natura2000-gebieden heel strenge regels zijn;
- Dat het festival Welcome to the Future dit jaar geen doorgang vindt.

Overwegende:

- Dat het festival - vanwege de zeer strenge Natura2000-regels - waarschijnlijk helemaal niet meer zal kunnen doorgaan;
- De corona-crisis om zich heen heeft gegrepen, waardoor op heel veel plekken en bij heel veel organisaties financiële problemen zijn ontstaan of mogelijk zullen ontstaan.

Roept het college van GS op:

- Om in het bestuur van Recreatieschap Het Twiske het voorstel te doen de reservering van 75.000 euro te besteden aan de opvang van problemen als gevolg van de corona-crisis.

Indiener
Remine Alberts, SP

M52/29-06-2020

AANGENOMEN

Motie vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Tata, innovatie en werkgelegenheid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020,

kennisgenomen hebbend van:

- Het Conceptprogramma Tata Steel 2020 – 2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond;
- De Roadmap 2030 van Tata Steel IJmuiden;
- Diverse berichten in de media over de zorgelijke financiële positie van Tata Steel IJmuiden en de op handen zijnde reorganisatie;

constaterende dat:

- Tata Steel IJmuiden binnen de maakindustrie de grootste directe en indirecte werkgever is in onze provincie en banen en inkomen biedt aan duizenden inwoners en gezinnen;
- Tata Steel IJmuiden door de huidige marktomstandigheden in een ongekend moeilijke economische positie is geraakt waardoor een groot aantal banen dreigt te verdwijnen;
- Geluid, geur en stof tot hinder in de omgeving leiden en de gezondheid negatief beïnvloeden;

overwegende dat:

- De maakindustrie een belangrijke plaats inneemt en moet blijven innemen in onze provincie;
- Innovatie nodig is voor een duurzame toekomst van de ijzer- en staalindustrie in de IJmond, voor een gezonde omgeving, een sterke economie en voldoende werkgelegenheid;
- De overwegend Europese afnemers van Tata hiermee zijn verzekerd van producten die op verantwoorde wijze zijn geproduceerd;

verzoekt het college om:

- Zich naast de wettelijke handhavingstaken te richten op innovatie en duurzaamheid;
- Als overheid een actieve rol te spelen bij het realiseren van een duurzame staal- en ijzerindustrie;
- Te investeren in een evenwicht tussen het economische belang en de gezondheid van de omgeving;
- Tata, andere relevante bedrijven en de omgeving actief bij de verdere uitwerking te betrekken en zoveel mogelijk gezamenlijk en eenduidig te communiceren.

M52

en gaan over tot de orde van de dag.

Indieners:

VVD
Martijn Bolkestein

CDA
Dennis Heijnen

SP
Eric Smaling

M53/29-06-2020

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

SP

Christen Unie

VERWORPEN

Motie provincie Noord-Holland zienswijze Ontwerp-Luchtvaarnota 2020-2050

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020,

constaterende dat:

- de Ontwerp-Luchtvaartnota "Verantwoord vliegen tot 2050" ter inzage ligt, met het verzoek tot het indienen van een zienswijze;
- door de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) namens 4 provincies en 56 gemeenten op 18 juni jl. een zienswijze met beperkte reikwijdte is vastgesteld die voor sluitingsdatum 9 juli a.s. bij het Rijk wordt ingediend;
- in de Ontwerp-Luchtvaartnota letterlijk is te lezen: "De internationale bereikbaarheid van Nederland is een optelsom van de beschikbare modaliteiten: door de lucht, via het spoor, over de weg en over het water. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli, 2019)[1] adviseert daarom om te inventariseren hoeveel en welke verbindingen nodig zijn om onze internationale bereikbaarheid te waarborgen. De omvang en kwaliteit van het benodigde luchtvaartnetwerk van Nederland, dat wil zeggen van Schiphol en de regionale luchthavens samen, moet daarvan een afgeleide zijn volgens de raad. Het kabinet neemt dit idee over, en gaat de mobiliteitsbehoefte van diverse gebruikersgroepen voor de lange termijn in beeld brengen.";
- de Ontwerp-Luchtvaartnota desondanks uitgaat van groei, bijvoorbeeld in de beschrijving van de centrale doelen: "De Rijksoverheid gaat sturen via heldere randvoorwaarden voor groei vanuit publieke belangen" en "Op termijn kan de sector groei verdienen langs de uitgangspunten en voorwaarden uit de Luchtvaartnota" (sectie 1.1, pagina 8);

overwegende dat:

- het onderzoek van het RIVM naar de gezondheidseffecten van ultrafijnstof in de omgeving van Schiphol naar verwachting medio 2021 is afgerond en de eerste resultaten al alarmerend waren;
- het kabinet nog niet in beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het doel 'internationale connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger', waaruit het aantal vliegbewegingen afgeleid kan worden;
- meten weten is, zowel bij geluid als luchtkwaliteit;

gehoord de discussie,

dragen het College van Gedeputeerde Staten op:

- om namens de Provinciale Staten van Noord-Holland een zienswijze in te dienen met hierin de volgende punten:

---

[1] https://www.rli.nl/publicaties/2019/advies/luchtvaartbeleid , 'Luchtvaartbeleid, een nieuwe aanvliegroute', Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, april 2019

M53

- groei is niet per sé noodzakelijk voor een luchthaven met maatschappelijke meerwaarde;
- het besluit over de toekomstige omvang van Schiphol wordt uitgesteld totdat in ieder geval
  1) het RIVM-onderzoek naar gezondheidsrisico's van ultrafijnstof is afgerond en meegenomen in een integrale afweging tussen groei en leefbaarheid en
  2) het kabinet in beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het doel 'internationale connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger', waaruit het aantal vliegbewegingen afgeleid kan worden;
- serieus onderzoek of een krimpscenario mogelijk is in verband met leefbaarheid en andere maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw;
- het opzetten van een geluid- en luchtkwaliteit-meetnetwerk;

en gaan over tot de orde van de dag.

Jaap Hollebeek	Remine Alberts	Michel Klein
Partij voor de Dieren	SP	ChristenUnie

M54 / 29-06-2020

AANGENOMEN

SP Partij voor de Dieren PvdA

motie vreemd aan de orde van de dag
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020

Opstarten openbaar vervoer – buurtbussen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- op 16 maart 2020 door de beperkende maatregelen inzake de aanpak van het coronavirus het openbaar vervoer in onze provincie drastisch is beperkt;
- het buurtbusvervoer in onze provincie vrijwel geheel tot stilstand is gekomen, doordat voertuigen niet voldeden - en nog niet voldoen - aan de eisen die gepaard gaan met het kunnen garanderen van 1,5 m afstand-houden;
- het buurtbusvervoer in onze provincie tot stilstand is gekomen doordat de vrijwillige chauffeurs voor een zeer groot deel vallen in de risicogroepen gezien hun leeftijd;
- het OV sinds 1 juni jl. weer is opgestart, daar waar het reguliere lijndiensten betreft die gereden worden met trein of 'grote bussen';
- het buurtbusvervoer daarentegen nog altijd stil ligt;
- veel van onze inwoners wonen in kernen die slechts bediend worden door een buurtbus en voor hun mobiliteit afhankelijk zijn van die buurtbus.

Overwegende dat:

- het opstarten van het buurtbusvervoer voorzichtig gepland staat voor 17 augustus a.s. dan wel 1 september a.s.;
- het nog allerminst zeker is of het vervoer van passagiers met een buurtbus per geplande opstartdatum zal kunnen voldoen aan de beperkende maatregelen, voor wat betreft inrichting van de bus, inrichting van de dienstregeling en de gezondheidsrisico's van passagiers en (zeker ook) chauffeurs;
- nog altijd veel kernen in onze provincie verstoken zijn van OV, ook kernen die normaal gesproken worden bediend door buurtbuslijnen;
- er door de buurtbusverenigingen, Connexxion en provincie overleg plaats vindt over de nabije toekomst van de buurtbuslijnen.

Besluit het college van GS op te roepen:

- zich tot het uiterste in te spannen om, samen met de buurtbusverenigingen en Connexxion te komen tot een succesvolle en zo compleet mogelijke opstart van de buurtbuslijnen in de provincie Noord-Holland – waar nodig zal gezocht worden naar alternatieve oplossingen om vervoersmogelijkheden te kunnen garanderen.
- PS zo spoedig mogelijk te informeren over deze inspanningen en over de resultaten van die inspanningen;
- de bewoners van woonkernen, die voor het OV afhankelijk zijn van de buurtbuslijnen, een goed perspectief te bieden op het weer gebruik kunnen maken van de buurtbus.

Wim Hoogervorst	Jaap Hollebeek	S. Doevendans
SP	PvdD	PvdA

MSS/29-06-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie 'Onderzoek mogelijkheden tegengaan nieuwe biomassacentrales'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van de motie vreemd, aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur 'zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan';

Overwegende dat:

- Provinciale Staten moeten kunnen vertrouwen op de uitvoering van het coalitieakkoord en dat nu onduidelijk is óf en welke mogelijkheden Gedeputeerde Staten heeft om zijn invloed aan te wenden om uitbreiding of bouw van nieuwe biomassacentrales tegen te gaan;

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Onderzoek te doen naar (juridische) mogelijkheden om biomassacentrales tegen te houden; en eventuele mogelijkheden vorm te geven in een plan om verdere biomassacentrales in de provincie ook daadwerkelijk te voorkomen;

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Daniël van den Berg
Forum voor Democratie

M56/29-06-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie 'Standpunt Gedeputeerde Staten biomassacentrale Diemen'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van de motie vreemd, aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- Na het staken van de biomassacentrale in Diemen in juni 2020, onduidelijkheid bestaat over de toekomst van biomassa in Noord-Holland;
- In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur 'zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan';
- Vattenfall-directeur Martijn Hagens heeft gesteld eerst te willen weten of er voldoende draagvlak bestaat voor houtige biomassa bij zijn klanten, de politiek en de gemeente;
- Gedeputeerde Stigter in de PS-vergadering van 18 mei 2020 zei: 'het is voor mij wel helder dat er weinig tot geen draagvlak is voor biomassa.'

Overwegende dat:

- De provincie, haar inwoners en Provinciale Staten gebaat zijn bij een duidelijk standpunt over de biomassacentrale in Diemen, nu het gebruik van biomassa weerstand oproept aan linker- en rechterkant;
- Provinciale Staten voor een goede functionering gebaat is bij een standpunt dat rechtlijnig uit wordt gevoerd, waarop zij kunnen vertrouwen;

Roepen Gedeputeerde Staten op:

M56

- Zich tegen de biomassacentrale in Diemen uit te spreken teneinde Vattenfall duidelijkheid te verschaffen, en dit standpunt uit te dragen naar de betrokken gemeenten en Vattenfall;

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Daniël van den Berg
Forum voor Democratie

M57/29-06-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie 'Houtige biomassa is geen duurzaam alternatief'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van motie vreemd, aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- honderden internationale wetenschappers hebben aangetoond dat door het gebruik van houtige biomassa bomen worden bedreigd en daarmee het klimaat;
- bij verbranding van hout CO2 vrijkomt;
- de verbranding van houtige biomassa zelden duurzaam is

Overwegende dat:

- de verbranding van houtige biomassa de markt voor alternatieven voor gas in de energietransitie kleiner maakt;
- alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa beschikbaar zijn;
- een kleinere markt voor alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa een vertraging in de ontwikkeling van deze alternatieven kan betekenen.

Verzoekt Gedeputeerde Staten uit te spreken:

- dat energie uit houtige biomassa niet langer als duurzame hernieuwbare energie kan worden aangemerkt.

en gaan over tot de orde van de dag

Ondertekening,

Daniël van den Berg
Forum voor Democratie

M 58/29-06-2020

VERWORPEN

(Onderzoeks-) Motie
Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020

Kennis genomen hebbende van de inspanningen om te komen tot meer alternatieve energiebronnen,

- Constaterende dat:

1) Op grond van de Klimaatwet en energietransitie vol wordt ingezet op de plaatsing van zonnepanelen

2) Wij kennisgenomen hebben van de inspanningen om te komen tot alternatieve energiebronnen

- Overwegende dat :

Dat naast de reeds bekende plaatsen om zonnepanelen te plaatsen er nu ook gedacht/gesproken wordt over het plaatsen van zonnepanelen op water.
De schaduw en lichtdoorlaatbaarheid van zulke plaatsingen, een bedreiging vormt voor al het leven in het water en dus de kwaliteit van het water ernstig aan kan tasten.
Wij maken ons daarover ernstige zorgen.

- Verzoeken het College van GS om diepgaand onderzoek in te stellen naar de mogelijk negatieve gevolgen van de plaatsing van zonnepanelen op de kwaliteit van het oppervlaktewater in onze provincie, alvorens hiervoor vergunning resp. ontheffing te verlenen.

en gaan over tot de orde van de dag. .

Ondertekening,

Fractie 50Plus/Partij van de Ouderen

Wil van Soest,
Fractievoorzitter.

VERWORPEN

Msg/ 29-06-2020

Forum voor Democratie

CDA

Motie 'Preventieve wolvenaanpak Noord-Holland'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van de motie vreemd aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- De wolf een terugkeer heeft gemaakt in Nederland, wettelijk beschermd is, en niet gedood of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag;
- Er een wezenlijk verschil bestaat tussen de gevestigde wolf en de zwervende wolf;
- Zwervende wolven op dit moment veel schade aanrichten bij houders van schapen, paarden en ander landbouwhuisdieren in diverse Provincies;

Overwegende dat:

- Er een aanzienlijke kans bestaat dat zwervende wolven zich in de nabije toekomst verspreiden naar andere provincies, waaronder Noord-Holland;
- De wettelijke mogelijkheden om actie te ondernemen ten aanzien van de wolf zeer beperkt zijn omdat de wolf niet gedood, opgejaagd of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag;

msg

Verzoekt Gedeputeerde Staten:

- met het Rijk, het IPO en alle andere beschikbare kanalen, in overleg te gaan over de wijze waarop moet worden omgegaan met de wolf;
- handelingsperspectief te creëren, om te voorkomen dat wolven langer aanwezig zijn, c.q. verblijven in gebieden die hiervoor ongeschikt zijn. Dit is zowel in het belang van de natuur (het welzijn van de wolf), de agrariër (die veel schade kan ondervinden, c.q. kosten moet maken om preventieve maatregelen te treffen) en de bewoners (bij wie gevoelens van onrust en zorg ontstaan);

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Ivo Mantel

Forum voor Democratie

Willemien Koning-Hoeve

CDA

MGo / 29-06-2020

AANGEHOUDEN

Motie vreemd aan de orde van de dag

Stikstof

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020

Constaterende dat:

- De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid in haar Kamerbrief van 24 april jl. heeft aangegeven dat het kabinet de problematiek omtrent stikstof structureel wil aanpakken met een omvangrijk pakket aan maatregelen voor herstel en versterking van de natuur;

Overwegende dat:

- Voor Noord-Holland natuur en de agrarische sector van grote waarde zijn voor de leefbaarheid van plattelandsgebieden en voor alle inwoners van de provincie;
- Het maatregelenpakket van de overheid moet leiden tot de versterking daarvan;
- De inzet op innovatie en verduurzaming hierbij perspectief biedt aan de landbouw en de opkoop- of beëindigingsregeling bij gebiedsgerichte aanpak de oplossing kan zijn om ruimte te bieden aan alle sectoren in Noord-Holland;
- Het beheer van N2000 gebieden goed uitgevoerd moet worden en daarbij ook gesteund kan worden op agrariërs;

Verzoekt het college van GS:

- Om bij de Minister aan te dringen op het wegnemen van zorgen en onrust bij boeren die wachten op uitsluitsel over het legaliseren van activiteiten die onder het PAS legaal waren, zoals de PAS-meldingen en bemesten;
- Duidelijk te maken aan de Minister dat inzake stikstofreductie door de agrarische sector verduurzaming en effectieve innovatie en extensivering rond N2000 de voorkeur verdient boven opkoop- of beëindigingsregelingen;
- Om met de Minister in gesprek te gaan over instrumenten die zij de provincies kan bieden om ervoor te zorgen dat bij extern salderen met veehouderijen onwenselijke situaties voorkomen kunnen worden, zoals leegstand, speculatief opkopen van stikstofruimte of opkopen van stikstofrechten van veehouderijen buiten gebiedsprocessen om.
- Er bij de Minister op aan te dringen de aangekondigde financiële middelen ter beschikking te stellen, zodat Noord-Hollandse initiatieven voor het behoud en herstel van natuur gefinancierd kunnen worden.

En gaan over tot de orde van de dag,

Willemien Koning, CDA Michel Klein, CU

m 61 / 29-06-2020

GROEN LINKS NOORD-HOLLAND

PvdA Noord-Holland

D66 noord-holland

AANGEHOUDEN

Motie vreemd aan de Orde van de Dag inzake integraal langjarig Stikstofprogramma

Provinciale staten van Noord-Holland, in digitale vergadering bijeen op 29 juni 2020,

constaterende dat:

- De commissie-Remkes op 8 juni 2020 het eindadvies 'Niet alles kan overal' heeft gepresenteerd waaruit blijkt dat volgens de commissie-Remkes het waarborgen van herstel van Natura 2000-gebieden vereist dat de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden vóór 2040 onder de kritische depositiewaarde moet worden gebracht;
- het Rijk op 24 april 2020 doelstellingen heeft geformuleerd om in de periode tot 2030 natuurherstel te bevorderen en stikstofemissie te reduceren;
- De commissie-Remkes wijst op een bredere verantwoordelijkheid voor stikstof reductie voor het Rijk dan het Rijk nu zelf heeft gedefinieerd in de brief van 24 april 2020;
- De reductie zoals geadviseerd door de commissie-Remkes in 2030 hoger is dan de verwachte reductie door het ingezette Rijksbeleid tot 2030;

overwegende dat:

- Snelle en juridisch gewaarborgde stikstof reductie noodzakelijk is voor zowel natuurherstel, economische ontwikkeling als de grote woningbouwopgave;
- provincies medeverantwoordelijk zijn voor het behalen van de afgesproken doelstelling op basis van een gebiedsgerichte aanpak;
- de provincies dienen te bepalen in samenspraak met het Rijk welke maatregelen, prioriteiten en welk tijdspad er binnen de eigen provincie nodig zijn om met de gebiedsgerichte aanpak de doelstellingen te bereiken;
- een integrale benadering nodig is waarin onder andere de opgaven vanuit het Klimaatakkoord, het nastreven van de doelen uit het Schone Lucht Akkoord , het afronden van het NNN en stikstof reductie samenkomen om de instrumenten van de provincie Noord-Holland zo effectief mogelijk in te zetten;
- De provincie naast de eigen verantwoordelijkheid ook afhankelijk is van het Rijk in het nemen van bronmaatregelen, zowel qua instrumenten als financiering;

verzoeken het college van GS:

Een integraal langjarig Stikstofprogramma op te zetten en daarin het volgende te verwerken:

- Een overzicht van de koppelkansen met de opgaven in het Klimaatakkoord, het Schone Luchtakkoord, de realisatie van NNN en de benodigde stikstofreductie en de inzet van de provincie op deze koppelkansen;
- Een duidelijk overzicht te geven van de mogelijkheden van de provincie om voor alle door de commissie-Remkes genoemde sectoren binnen het eigen takenpakket en financiële middelen reductie te realiseren;
- Een lobby agenda te formuleren richting het Rijk voor zowel de te nemen bronmaatregelen voor stikstof reductie als het wettelijk vastleggen van de doelstellingen uit het advies van commissie-Remkes;

m61

- Een verkenning hoe de in het eindrapport van commissie-Remkes ('Niet alles kan overal') omschreven doelen met betrekking tot natuurherstel en stikstofreductie, gericht op het behalen van de kritische depositie waarde in de Natura 2000-gebieden vóór 2040, opgenomen kunnen worden in de gebiedsgerichte aanpak door per stikstof gevoelig Natura 2000-gebied een tijdspad op te nemen en deze zo voldoende bindend vast te stellen, hierbij rekening houdend met de afhankelijkheid van het Rijksbeleid;
- Uiteenzetten hoe de provincie 'cowboy gedrag' vanuit de markt of andere overheden gaat voorkomen en er voor gaat zorgen dat de stikstof ruimte die ontstaat beschikbaar komt voor de grootste maatschappelijke opgaven, zoals de woningbouw, duurzame energieprojecten en natuurherstel;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GroenLinks	Fractie D66	Fractie PvdA
Ayşe Er	Amélie Strens	Gert-Jan Leerink

M 62 / 29-06-2020

INGETROKKEN

motie vreemd
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2019

Steun voor financiële situatie van gemeenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- veel van onze gemeenten onze gemeenten zich in financieel zwaar weer bevinden, en kampen met groeiende tekorten;
- door deze groeiende tekorten het bijna onmogelijk wordt om sluitende (meerjaren)begrotingen bij de provincie in te dienen;
- het Rijk in 2019 miljarden heeft overgehouden omdat men minder heeft uitgegeven;
- het 'trap-op-trap-af'-principe de financiële situatie van gemeenten dubbel negatief beïnvloedt;
- het Rijk doorgaat met het decentraliseren van taken naar gemeenten en hier vaak onvoldoende financiële middelen bij levert;
- de Corona-crisis de gemeenten extra diep raakt in de portemonnee, en het maar zeer de vraag is of het Rijk dit voor de volle 100% zal compenseren;
- de onderhandelingen over de hervormingen van het gemeentefonds nog altijd niet tot resultaat hebben geleid.

Overwegende dat:

- het Rijk het bedrijfsleven ruim financieel ondersteunt, en haar gemeenten en haar burgers in grote onzekerheid laat;
- de zorgelijke financiële situatie van gemeenten grote gevolgen zal hebben voor het welzijn van haar (en ook onze) inwoners;
- de zorgelijke financiële situatie van gemeenten zal betekenen dat taken niet meer naar behoren kunnen worden uitgevoerd;
- de provincie Zuid-Holland een noodsignaal heeft afgegeven aan het Rijk over de ernstige zorgen die zij heeft over de financiële situatie van haar gemeenten;

Besluit het college van GS op te roepen:

- een krachtig signaal af te geven richting het Rijk, waarmee ze haar zorgen uit over de ontwikkelingen betreffende de financiële situatie van een flink deel van onze gemeenten;
- met de gemeenten te kijken naar de mogelijkheden om 'vorderingen op het Rijk' als sluitpost op te nemen en toe te staan binnen de kaders van het financieel toezicht.

Wim Hoogervorst
SP

Wil van Soest
50PLUS/PvdO

m 63/29-06-2020

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

AANGEHOUDEN

Motie FBE jaarverslag gelijk met jaarrekening

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van de jaarrekening 2019;

constaterende dat:

- het jaarverslag van de Fauna Beheer Eenheid nog niet gepubliceerd is;

overwegende dat:

- de jaarrekening wel verwijst naar adequaat faunabeheer;

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om;

- in het vervolg tegelijk met de provinciale financiële jaarrekening ook het FBE jaarverslag te laten publiceren;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

M 64/29-06-2020

VERWORPEN

Motie bij Kaderbrief

Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020

Constaterende dat:

- In het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 de ambitie is vastgesteld dat er in 2050 geen verkeersslachtoffers vallen;
- De provincie Noord-Holland hiertoe de Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030 met bijbehorende Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Noord-Holland heeft vastgesteld;
- Dat in de Uitvoeringsagenda aandacht is voor kwetsbare en onervaren verkeersdeelnemers en de individuele verkeersdeelnemer en zijn gedrag zoals bijvoorbeeld afleiding in het verkeer;
- In 2019 een bedrag van € 1,3 miljoen subsidie is verstrekt op basis Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid, dat zich richt op het bevorderen van verkeersveilig gedrag van scholieren in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs;
- De aanvragen voor deze subsidieregeling in 2019 € 2,5 miljoen bedroegen hetgeen de gestelde subsidieplafonds van € 0,8 miljoen voor het basisonderwijs en € 0,5 miljoen voor het voortgezet onderwijs verre overschreden;
- Er enkele aanvragen op andere gronden zijn afgewezen dan voornoemde subsidieplafonds, maar dat de omvang daarvan niet bekend is;

Overwegende dat:

- Investeren in het bevorderen van verkeersveilig gedrag van jonge verkeersdeelnemers van groot belang is en bijdraagt aan de gestelde doelstelling van nul verkeersdoden in 2050 van het Rijk en de Provincie Noord-Holland;

Verzoekt het college van GS:

- In de begroting 2021 de subsidieplafonds van de Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid substantieel te verhogen zodat meer basis- en middelbare scholieren kunnen deelnemen aan verkeerseducatie.

En gaan over tot de orde van de dag,

Dennis Heijnen, CDA Michel Klein, ChristenUnie Wim Hoogervorst, SP

M65 / 29-06-2020

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

INGETROKKEN

Motie Ecologische begroting

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van de kaderbrief 2021;

constaterende dat:

- de kaderbrief het heeft over belangrijke trends en ontwikkelingen, een sluitende begroting en duurzaam structureel en reëel evenwicht;
- de kaderbrief ook macro-economische ontwikkelingen uitgebreid schetst;
- de kaderbrief het vooral heeft over mogelijke financiële tekorten;
- we naast eventuele financiële tekorten, ook met ecologische tekorten te maken hebben, uitgedrukt o.a. in de Nederlandse "Earth Overshoot Day" [1];
- we met de manier waarop onze economie is ingericht nu drie Aardes nodig hebben, in plaats van één;
- de vraag of de provincie een sluitende ecologische begroting moet opstellen een politieke afweging is;

overwegende dat:

- onze ecologische schuld en dus afname van biodiversiteit uiteindelijk ook grote negatieve gevolgen heeft op economie en maatschappij;
- een schets van trends en ontwikkelingen daaromtrent daarom niet mag ontbreken in een kaderbrief;
- een sluitende ecologische begroting waarborgt dat we met ons economisch beleid en activiteiten niet meer aan de aarde onttrekken, dan de aarde aankan en dan verantwoord is naar de jongste en toekomstige generaties;

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om;

- in de toekomst een manier te vinden om binnen de kaderbrief ook een beeld te schetsten over maatschappelijke en ecologische consequenties van activiteiten, trends en ontwikkelingen en te kijken naar niet alleen economische, maar ook ecologische en leefbaarheidseffecten;
- daarbij ook de mogelijkheden in beeld te brengen over hoe we naast een financiële begroting ook een ecologische begroting kunnen realiseren;
- hierover bij de Begroting 2021 aan de Provinciale Staten te rapporteren

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

[1] https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/

M 66/29-06-2020

INGETROKKEN

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

SP

Motie uitvoering Wet natuurbescherming naar niveau 3

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van de kaderbrief 2021;

constaterende dat:

- de kaderbrief geld vrijmaakt om uitvoering intensiteitsniveau 2 goed te regelen;

overwegende dat:

- volgens het rapport van KplusV en Sweco van 1 februari 2017 het opschalen naar 'intensiteitsniveau 3. Proactief' de volgende voordelen kent:
    1. nauwe betrokkenheid gemeenten bij uitvoering natuurwetgeving. Meer kennis bij gemeenten over inhoud en wet- en regelgeving;
    2. toename van aantal goede en complete aanvragen;
    3. handhaafbare besluiten;
    4. bevordering van het naleefgedrag en vermindering van de kans op ontstaan/voortbestaan van illegale situaties;

van mening dat:

- alleen het intensiteitsniveau 3 er toe kan leiden dat gemeenten en de provincie Noord-Holland de bepalingen in de Wet Natuurbescherming op een goede en correcte wijze kunnen uitvoeren en handhaven en illegale situaties proactief voorkomen kunnen worden;

gehoord de discussie,

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

- uit te werken welke kosten & baten en voor- en nadelen opschaling naar uitvoeringsniveau 3 heeft;
- dit aan Provinciale Staten te doen toekomen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon
Partij voor de Dieren

Remine Alberts-Oosterbaan
SP

m 67 / 29-06-2020

VERWORPEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – "Kaderbrief 2021 (VD-23)

Zet landbouwgrond om in bos

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat er teveel CO2 in de lucht zit;
- Dat de uitstoot van CO2 sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO2 uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;
- Dat bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;
- Dat er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;
- Dat Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.

Voorts constaterende:

- Dat het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;
- Dat het plan van SP en GroenLinks om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.

Overwegende:

- Dat het nog niet zo eenvoudig zal zijn om geschikte locaties te vinden om het bosareaal uit te breiden;
- Dat moeilijke oplossingen niet bij voorbaat aan de kant geschoven moeten worden.

Besluit het college van GS te verzoeken:

In kaart te brengen waar de mogelijkheden liggen om landbouwgrond om te zetten in bos. En tevens in kaart te brengen wat dan nodig is om dat doel te bereiken.

Indiener
Remine Alberts, SP

m 68 / 29-06-2020

VERWORPEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – "Kaderbrief 2021 (VD-23)

Geboorte- en herdenkingsbomen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat er teveel CO2 in de lucht zit;
- Dat de uitstoot van CO2 sterk teruggebracht moet worden, maar ook het afvangen van CO2 uiterst belangrijk, zo niet noodzakelijk is;
- Dat bomen de beste natuurlijke "afvangers" zijn;
- Dat er daarom dringend bomen moeten worden aangeplant;
- Dat Noord-Holland 350 ha nieuw bos moet planten en 155 ha gekapt bos moet compenseren.

Voorts constaterende:

- Dat het Rijk binnenkort met een Bosstrategie komt;
- Dat het plan van SP en GroenLinks om 17 miljoen bomen te planten wacht op uitvoering.

Overwegende:

- Dat een publieksvriendelijke actie veel sympathie zal opleveren.

Roept GS op:

- Een deel van het nieuw aan te planten bosareaal aan te wijzen als herdenkingsbos (mensen kunnen een boom planten ter gelegenheid van een bepaalde gebeurtenis) of een geboortebos (elk kind dat geboren wordt krijgt een eigen boom).

Indiener
Remine Alberts, SP

m 6g/ 29-06-2020

SP

AANGEHOUDEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – Kaderbrief 2021 – (VD-23)

Verwerking afval van oude zonnepanelen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- er in onze provincie steeds meer zonnepanelen worden geplaatst;
- opwekking en toepassing van zonne-energie door velen wordt gezien als een goed alternatief voor energie uit fossiele brandstoffen;
- er naast plaatsing van zonnepanelen door particulieren in de toekomst ook meer zonnepanelen door overheden zullen worden geplaatst;
- zonnepanelen zeker geen onbeperkte levensduur hebben;
- zonnepanelen tal van onderdelen bevatten, die (zeer waarschijnlijk) schadelijk zijn voor de gezondheid van mens, plant en dier en dus schadelijk voor het leefmilieu;
- er nog geen beleid is hóe om te gaan met deze schadelijke stoffen.
- er met regelmaat wetenschappers en onderzoekers waarschuwen voor de schade die afval van zonnepanelen kan veroorzaken[1]

Overwegende dat:

- over een aantal jaren meer en meer zonnepanelen aan het eind van hun levensduur geraken;
- de kans groot is dat niet meer werkende zonnepanelen zullen moeten worden vervangen en daardoor moeten worden verwerkt;
- in het kader van het streven naar circulair omgaan met afval er een manier gevonden zal moeten worden om ook de afvalstoffen van oude zonnepanelen te herwaarderen als nieuwe grondstof

Besluit het college van GS op te roepen:

- beleid te ontwikkelen waarin wordt aangegeven op welke wijze de provincie Noord-Holland om zal gaan met afvalstoffen afkomstig van afgedankte zonnepanelen;
- met een eerste aanzet hiervoor te komen richting Provinciale Staten, uiterlijk eind 2020.

Wim Hoogervorst
SP

---

[1] Voorbeelden:
- 'Zonnepanelen leiden tot afvalberg door slechte recycleerbaarheid' – TNO-onderzoeker W. Sinke in een interview met BNR – april 2019;
- Artikel One World: 'Hoe duurzaam zijn zonnepanelen nu eigenlijk?'
https://www.oneworld.nl/lezen/schone-energie/hoe-duurzaam-zijn-zonnepanelen-nu-eigenlijk/

M70/29-06-2020

AANGEHOUDEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – 'Kaderbrief 2021'(VD-23)

"Binnenvaart"

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:
- dat in de stikstofcrisis aan 'de scheepvaart' een deel van de uitstoot wordt toegeschreven;
- dat hierbij de zeescheepvaart, cruisevaart, plezierjacht en de binnenvaart nogal over één kam worden geschoren;
- dat Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Noord-Holland in haar document 'Duurzaam Doorpakken' aangeeft *'wij willen het goederenvervoer over water actief stimuleren als duurzaam alternatief voor goederenvervoer over de weg. Hiermee dragen we bij aan een transitie in het goederenvervoer. Dit willen we bereiken door het behouden en uitbreiden van watergebonden logistieke bedrijventerreinen en laad- en loskades. Wij stellen een netwerkregisseur aan voor een periode van twee jaar. Ook onderzoeken we of aansluiting mogelijk is bij de Green Deal zeevaart, binnenvaart en havens.' ;*
- dat GS er derhalve blijk van geeft de binnenvaartsector een warm hart toe te dragen.

Van mening zijnde:
- dat het nu tijd is om plannen om te zetten in daden.

Verzoekt GS:
- nog in 2020 in overleg met de binnenvaartsector een 'terms of reference' op te stellen voor de beoogde netwerkregisseur en tot benoeming over te gaan;
- gedurende de eerste helft van 2021 een plan met financiering voor te leggen aan PS waarin de binnenvaart wordt gefaciliteerd en verduurzaamd op de in 'Duurzaam Doorpakken' beschreven wijze en concrete maatregelen worden voorgesteld die goederenvervoer over de weg verplaatsen naar het water.

Indiener
Eric Smaling, SP

M71 / 29-06-2020

AANGEHOUDEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – Kaderbrief 2021 (VD-23)

"Rafelranden"

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat er een enorme woningbouwopgave ligt in de provincie Noord-Holland en dat de bouwproductie door allerlei factoren niet aan de hoge vraag tegemoet kan komen.

Overwegende:

- Dat in de provincie Noord-Holland nog veel lege plekken te vinden zijn, zowel in de gebouwde omgeving als buiten de bebouwde kom waar woningbouw plaats zou kunnen vinden, maar oude, verouderde of incourante bestemmingsplannen dit tegen houden, zoals bijvoorbeeld glastuinbouwconcentratiegebieden waar hier en daar nog een vervallen kas staat.

Verzoekt GS:

- In kaart te brengen waar deze 'rafelranden' zich bevinden, zodat er bij het vaststellen van de omgevingsverordening al duidelijkheid gegeven kan worden aan gemeentes en bouwers waar ruimte is of gecreëerd kan worden;
- Hierbij speciaal aandacht te geven aan woningbouwplannen voor zelfstandige ouderen, starters en sociale huur.

Indiener
Eric Smaling, SP

M70/29-06-2020

AANGEHOUDEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – 'Kaderbrief 2021'(VD-23)

"Binnenvaart"

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:
- dat in de stikstofcrisis aan 'de scheepvaart' een deel van de uitstoot wordt toegeschreven;
- dat hierbij de zeescheepvaart, cruisevaart, plezierjacht en de binnenvaart nogal over één kam worden geschoren;
- dat Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Noord-Holland in haar document 'Duurzaam Doorpakken' aangeeft *'wij willen het goederenvervoer over water actief stimuleren als duurzaam alternatief voor goederenvervoer over de weg. Hiermee dragen we bij aan een transitie in het goederenvervoer. Dit willen we bereiken door het behouden en uitbreiden van watergebonden logistieke bedrijventerreinen en laad- en loskades. Wij stellen een netwerkregisseur aan voor een periode van twee jaar. Ook onderzoeken we of aansluiting mogelijk is bij de Green Deal zeevaart, binnenvaart en havens.' ;*
- dat GS er derhalve blijk van geeft de binnenvaartsector een warm hart toe te dragen.

Van mening zijnde:
- dat het nu tijd is om plannen om te zetten in daden.

Verzoekt GS:
- nog in 2020 in overleg met de binnenvaartsector een 'terms of reference' op te stellen voor de beoogde netwerkregisseur en tot benoeming over te gaan;
- gedurende de eerste helft van 2021 een plan met financiering voor te leggen aan PS waarin de binnenvaart wordt gefaciliteerd en verduurzaamd op de in 'Duurzaam Doorpakken' beschreven wijze en concrete maatregelen worden voorgesteld die goederenvervoer over de weg verplaatsen naar het water.

Indiener
Eric Smaling, SP

M71 / 29-06-2020

AANGEHOUDEN

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 10 – Kaderbrief 2021 (VD-23)

"Rafelranden"

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat er een enorme woningbouwopgave ligt in de provincie Noord-Holland en dat de bouwproductie door allerlei factoren niet aan de hoge vraag tegemoet kan komen.

Overwegende:

- Dat in de provincie Noord-Holland nog veel lege plekken te vinden zijn, zowel in de gebouwde omgeving als buiten de bebouwde kom waar woningbouw plaats zou kunnen vinden, maar oude, verouderde of incourante bestemmingsplannen dit tegen houden, zoals bijvoorbeeld glastuinbouwconcentratiegebieden waar hier en daar nog een vervallen kas staat.

Verzoekt GS:

- In kaart te brengen waar deze 'rafelranden' zich bevinden, zodat er bij het vaststellen van de omgevingsverordening al duidelijkheid gegeven kan worden aan gemeentes en bouwers waar ruimte is of gecreëerd kan worden;
- Hierbij speciaal aandacht te geven aan woningbouwplannen voor zelfstandige ouderen, starters en sociale huur.

Indiener
Eric Smaling, SP

AANGENOMEN

M48/29-06-2020

Motie vreemd aan de orde van de dag

48-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland, in digitale vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020

Constaterende dat:

- Er wereldwijd deze maand grootschalige antiracismeprotesten plaatsvinden, waarin mensen van alle huidskleuren en afkomsten schouder aan schouder protesteren tegen kansenongelijkheid, uitsluiting en (institutioneel) racisme;
- We keer op keer uitingen zien van racisme, homofobie, antisemitisme, islamofobie etc. wat achterstelling en discriminatie in ons land en onze provincie zichtbaar maakt;
- Onze wetten zich verzetten tegen discriminatie, maar niet voldoende zijn om negatieve uitingen en vooroordelen te bestrijden;
- Het provinciehuis tot 1923, voor haar huidige functie, het Koloniaal Museum was, waarvan de collectie destijds is overgegaan naar het Tropenmuseum;

Spreekt uit dat:

- Het stilstaan bij en bestrijden van discriminatie zich niet moet beperken tot herdenkingen van de Holocaust op en rond 4 mei;
- Specifieke aandacht voor institutioneel racisme en discriminatie naar huidskleur een noodzakelijke aanvulling is op bestaande initiatieven en aandacht voor homofobie, antisemitisme, islamofobie en andere vormen van racisme;
- Institutioneel racisme niet komt door slechte intenties van individuen, maar structurele oorzaken heeft;
- Je institutioneel racisme onder andere kunt bestrijden door kennis over het koloniale verleden zichtbaar en bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld door educatie middels een tentoonstelling;
- Alle (politieke) instituties racisme en discriminatie in al haar vormen moeten bestrijden;
- Het belangrijk is om hier het publieke gesprek over te voeren en ook de Provincie Noord-Holland hier haar rol in moet pakken, ook met betrekking tot het verleden van het gebouw waarin zij is gehuisvest;

Verder constaterende dat:

- Sinds zes jaar de stichting Keti Koti Tafel rond 1 juli bijeenkomsten in verschillende plaatsen in het land organiseert rondom hoe het verleden van de trans-Atlantische slavernij doorwerkt, en om racisme en vooroordelen te bestrijden;

Verzoekt GS:

- Jaarlijks stil te staan bij de jaarlijkse Keti Koti viering op 1 juli;

M48

- Organisaties gespecialiseerd in racisme, zoals onder andere Stichting Keti Koti Tafel te benaderen en te vragen of zij, i.s.m. de provincie, dialoogtafels wil organiseren over hoe racisme van invloed is op het dagelijks leven van Noord-Hollanders;

- I.s.m. met een organisatie gespecialiseerd in racisme en slavernijverleden een tentoonstelling in het provinciehuis over racisme / structurele ongelijkheid en de rol van het provinciehuis als koloniaal erfstuk hierin te organiseren;

- Daarbij waar mogelijk zichtbaar verbinding te leggen met andere vormen van discriminatie;

- PS over de voortgang hiervan te informeren;

En gaat over tot de orde van de dag;

Rosan Kocken (GroenLinks)

Sandra Doevendans (PvdA)

Bart Vink (D66)

Ines Kostic (PvdD)

Eric Smaling (SP)

Dennis Heijnen (CDA)

Michel Klein (CU)

AANGENOMEN

M50/29-06-2020

Partij voor de Dieren Statenfractie Noord-Holland | SP | PARTIJ VOOR DE VRIJHEID Noord-Holland | Forum voor Democratie

50 PLUS | PvdO | GROEN LINKS NOORD-HOLLAND | PvdA NOORD-HOLLAND | D66 noord-holland

Motie vreemd "Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden"

M50-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, ter bespreking van motie vreemd aan de orde van de dag;

constaterende dat:

- de coronacrisis velen, waaronder maatschappelijke organisaties, zwaar heeft getroffen;
- de Provincie Noord-Holland maatregelen neemt om zoveel mogelijk steun te geven om organisaties door de crisis te helpen;
- GS heeft aangegeven daarbij vooral te kijken waar de provincie van meerwaarde kan zijn, naast de hulp die het Rijk en gemeenten al geven;
- verschillende Noord-Hollandse opvangcentra voor wilde dieren aangeven dat door de coronacrisis hun bedrijfsvoering in gevaar komt, o.a. door het wegvallen van donaties, vrijwilligers en momenten voor fondsenwerving;
- deze opvangcentra het voor de coronacrisis ook al zwaar hadden, omdat voor hun structurele financiering wettelijk gezien niets geregeld is – dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld asielen voor huisdieren;
- deze opvangcentra voor wilde dieren nu ook bij steunmaatregelen rond de coronacrisis tussen wal en schip dreigen te vallen, waarbij ze vaak zowel door het Rijk als door gemeenten worden vergeten;
- juist daarom de Provincie door coronahulp te bieden van meerwaarde kan zijn;

overwegende dat:

- dat PS eerder aan heeft gegeven dat onze "maatschappelijke organisaties tezamen de basis vormen van de sociale infrastructuur in onze provincie en bijdragen aan provinciale doelen[1]" en onze steun verdienen in deze moeilijke tijden;
- opvangcentra voor wilde dieren in Noord-Holland beschikken over een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en daarmee relevante maatschappelijke organisaties zijn;
- de Provincie verantwoordelijk is voor ontheffingen voor opvangcentra voor wilde dieren en bijbehorende handhaving;
- natuurbescherming een kerntaak van de Provincie is;
- opvangcentra voor wilde dieren een bijdrage leveren aan biodiversiteit en ook bedreigde wilde dieren helpen;
- opvangcentra voor natuureducatie zorgen, wat steun biedt aan de provinciale doelen rond de natuur en de bijbehorende draagvlak;

[1] https://noord-holland.sp.nl/sites/noord-holland.sp.nl/files/attachments/motie_provinciaal_noodfonds_sociale_infrastructuur.pdf

M50

- de opvang van wilde dieren gemeentegrenzen overschrijdt en de Provincie juist bij bovenlokale uitdagingen de aangewezen overheidslaag is om in actie te komen;
- mede door provinciaal beleid in de vorm van o.a. ruimtelijke ordening, bouwen en aanleg van wegen, het leefgebied van wilde dieren steeds beperkter wordt en wilde dieren o.a. daarom steeds vaker in nood komen;
- tienduizenden burgers elk jaar een beroep doen op dierenambulances en opvangcentra voor wilde dieren, om een dier in nood te kunnen helpen, wat laat zien dat er ook een intrinsieke wens bij burgers bestaat om dieren in nood te helpen;
- Noord-Hollanders een zorgplicht hebben om dieren in nood te helpen, maar ze dit volgens de wet niet kunnen uitvoeren zonder het bestaan van de expertise van opvangcentra voor wilde dieren die wettelijk als enige een wild dier in nood mogen behandelen;
- in opvangcentra voor wilde dieren dierenverzorgers dag en nacht, vaak vrijwillig, keihard werken om wilde dieren in nood weer gezond te maken en burgers te helpen aan hun zorgplicht te voldoen;
- opvangcentra voor wilde dieren een belangrijke plek voor werkervaring en arbeidsparticipatie bieden (er werken mensen met een beperking en veel mensen met "een rugzakje" in opvangcentra);
- de Operationeel Expert bij de Politie en het meldpunt 144 al de noodklok heeft geluid over de situatie;

gehoord de discussie,

spreken uit dat:

- ook opvangcentra voor wilde dieren steun van Provincie in coronatijd verdienen;

verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om:

- gelet op de urgentie van de problematiek, het volgende te doen om in het kader van coronamaatregelen ook opvangcentra voor wilde dieren financiële hulp te bieden;
- te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur, waarin onder andere wordt gesproken van cofinanciering door gemeenten, het bovenlokale belang en een urgente financiële situatie veroorzaakt door de corona-maatregelen en hierover PS te informeren;
- als niet wordt voldaan aan deze voorwaarden en financiële en organisatorische steun alsnog gerechtvaardigd is op basis van de taken en inzet van de provincie voor dierenopvang-organisaties, hiervoor uiterlijk bij de begroting 2021 een voorstel aan PS voor te leggen;
- deze extra steun te dekken uit Programma Ruimte, onderdelen Landbouw en Economie.

en gaan over tot de orde van de dag.

Ines Kostić	**Remine Alberts**	**Ilse Bezaan**	**Ivo Mantel**
Partij voor de Dieren	SP	PVV	Forum voor Democratie
Wil van Soest	**Arja Kapitein**	**Ayse Er**	**Aukelien Jellema**
50PLUS/PVDO	D66	GroenLinks	Partij van de Arbeid

M52/29-06-2020

AANGENOMEN

Motie vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Tata, innovatie en werkgelegenheid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020,

kennisgenomen hebbend van:

- Het Conceptprogramma Tata Steel 2020 – 2050: Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond;
- De Roadmap 2030 van Tata Steel IJmuiden;
- Diverse berichten in de media over de zorgelijke financiële positie van Tata Steel IJmuiden en de op handen zijnde reorganisatie;

constaterende dat:

- Tata Steel IJmuiden binnen de maakindustrie de grootste directe en indirecte werkgever is in onze provincie en banen en inkomen biedt aan duizenden inwoners en gezinnen;
- Tata Steel IJmuiden door de huidige marktomstandigheden in een ongekend moeilijke economische positie is geraakt waardoor een groot aantal banen dreigt te verdwijnen;
- Geluid, geur en stof tot hinder in de omgeving leiden en de gezondheid negatief beïnvloeden;

overwegende dat:

- De maakindustrie een belangrijke plaats inneemt en moet blijven innemen in onze provincie;
- Innovatie nodig is voor een duurzame toekomst van de ijzer- en staalindustrie in de IJmond, voor een gezonde omgeving, een sterke economie en voldoende werkgelegenheid;
- De overwegend Europese afnemers van Tata hiermee zijn verzekerd van producten die op verantwoorde wijze zijn geproduceerd;

verzoekt het college om:

- Zich naast de wettelijke handhavingstaken te richten op innovatie en duurzaamheid;
- Als overheid een actieve rol te spelen bij het realiseren van een duurzame staal- en ijzerindustrie;
- Te investeren in een evenwicht tussen het economische belang en de gezondheid van de omgeving;
- Tata, andere relevante bedrijven en de omgeving actief bij de verdere uitwerking te betrekken en zoveel mogelijk gezamenlijk en eenduidig te communiceren.

M52

en gaan over tot de orde van de dag.

Indieners:

VVD
Martijn Bolkestein

CDA
Dennis Heijnen

SP
Eric Smaling

M54 / 29-06-2020

AANGENOMEN

SP Partij voor de Dieren PvdA

motie vreemd aan de orde van de dag
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020

Opstarten openbaar vervoer – buurtbussen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- op 16 maart 2020 door de beperkende maatregelen inzake de aanpak van het coronavirus het openbaar vervoer in onze provincie drastisch is beperkt;
- het buurtbusvervoer in onze provincie vrijwel geheel tot stilstand is gekomen, doordat voertuigen niet voldeden - en nog niet voldoen - aan de eisen die gepaard gaan met het kunnen garanderen van 1,5 m afstand-houden;
- het buurtbusvervoer in onze provincie tot stilstand is gekomen doordat de vrijwillige chauffeurs voor een zeer groot deel vallen in de risicogroepen gezien hun leeftijd;
- het OV sinds 1 juni jl. weer is opgestart, daar waar het reguliere lijndiensten betreft die gereden worden met trein of 'grote bussen';
- het buurtbusvervoer daarentegen nog altijd stil ligt;
- veel van onze inwoners wonen in kernen die slechts bediend worden door een buurtbus en voor hun mobiliteit afhankelijk zijn van die buurtbus.

Overwegende dat:

- het opstarten van het buurtbusvervoer voorzichtig gepland staat voor 17 augustus a.s. dan wel 1 september a.s.;
- het nog allerminst zeker is of het vervoer van passagiers met een buurtbus per geplande opstartdatum zal kunnen voldoen aan de beperkende maatregelen, voor wat betreft inrichting van de bus, inrichting van de dienstregeling en de gezondheidsrisico's van passagiers en (zeker ook) chauffeurs;
- nog altijd veel kernen in onze provincie verstoken zijn van OV, ook kernen die normaal gesproken worden bediend door buurtbuslijnen;
- er door de buurtbusverenigingen, Connexxion en provincie overleg plaats vindt over de nabije toekomst van de buurtbuslijnen.

Besluit het college van GS op te roepen:

- zich tot het uiterste in te spannen om, samen met de buurtbusverenigingen en Connexxion te komen tot een succesvolle en zo compleet mogelijke opstart van de buurtbuslijnen in de provincie Noord-Holland – waar nodig zal gezocht worden naar alternatieve oplossingen om vervoersmogelijkheden te kunnen garanderen.
- PS zo spoedig mogelijk te informeren over deze inspanningen en over de resultaten van die inspanningen;
- de bewoners van woonkernen, die voor het OV afhankelijk zijn van de buurtbuslijnen, een goed perspectief te bieden op het weer gebruik kunnen maken van de buurtbus.

Wim Hoogervorst	Jaap Hollebeek	S. Doevendans
SP	PvdD	PvdA

VERWORPEN

Mag/29-06-2020

Partij voor de Dieren Statenfractie Noord-Holland | Forum voor Democratie | PARTIJ VOOR DE VRIJHEID Noord-Holland | SP

Motie vreemd aan de orde van de dag: gemeentelijke fusie gedragen door bevolking

49-2020

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020;

constaterende dat:

- Gedeputeerde Staten van plan is om in het kader van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) het herindelingsadvies Dijk en Waard met een positieve zienswijze toe te zenden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

overwegende dat:

- Gedeputeerde Staten in de zienswijze aangeeft dat 1/4 van de raad van Langedijk tegen is;
- Gedeputeerde Staten in de zienswijze aangeeft dat er geen meerderheid maatschappelijk draagvlak is in de dorpskernen Sint Pancras en Koedijk;
- gestreefd moet worden naar zo'n groot mogelijk draagvlak lokaal bestuurlijk, regionaal en maatschappelijk[1];

zijn van mening dat:

- gemeentelijke fusies gedragen moeten worden door (vrijwel) alle inwoners;
- fusies van gemeentes geen doel op zich moet zijn;
- andere scenario's groter maatschappelijk draagvlak hebben;

gehoord de discussie,

verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om:

- geen onvolprezen positieve zienswijze over het herindelingsadvies af te geven;
- een verkenning uit te (laten) voeren naar draagvlak van een grenscorrectie voor beide kernen met Alkmaar;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fabian Zoon	Joyce Vastenhouw	Ilse Bezaan	Wim Hoogervorst
Partij voor de Dieren	Forum voor Democratie	PVV	SP

[1] https://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2019/3/beleidskader-gemeentelijke-herindeling.pdf §4.2

MSI/ 29-06-2020

VERWORPEN

SP

motie
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2020
agendapunt 13 – 'Motie Vreemd aan de orde van de dag'

"Twiske: reservering 75.000 euro gebruiken voor opvangen tekorten als gevolg van coronacrisis"

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende:

- Dat een bedrag van 75.000 euro gereserveerd is voor de aanleg van een camping ten behoeve van het festival Welcome to the Future;
- Dat het Twiske een Natura2000-gebied is;
- Dat voor Natura2000-gebieden heel strenge regels zijn;
- Dat het festival Welcome to the Future dit jaar geen doorgang vindt.

Overwegende:

- Dat het festival - vanwege de zeer strenge Natura2000-regels - waarschijnlijk helemaal niet meer zal kunnen doorgaan;
- De corona-crisis om zich heen heeft gegrepen, waardoor op heel veel plekken en bij heel veel organisaties financiële problemen zijn ontstaan of mogelijk zullen ontstaan.

Roept het college van GS op:

- Om in het bestuur van Recreatieschap Het Twiske het voorstel te doen de reservering van 75.000 euro te besteden aan de opvang van problemen als gevolg van de corona-crisis.

Indiener
Remine Alberts, SP

M53/29-06-2020

Partij voor de Dieren
Statenfractie Noord-Holland

SP

Christen Unie

VERWORPEN

Motie provincie Noord-Holland zienswijze Ontwerp-Luchtvaarnota 2020-2050

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020,

constaterende dat:

- de Ontwerp-Luchtvaartnota "Verantwoord vliegen tot 2050" ter inzage ligt, met het verzoek tot het indienen van een zienswijze;
- door de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) namens 4 provincies en 56 gemeenten op 18 juni jl. een zienswijze met beperkte reikwijdte is vastgesteld die voor sluitingsdatum 9 juli a.s. bij het Rijk wordt ingediend;
- in de Ontwerp-Luchtvaartnota letterlijk is te lezen: "De internationale bereikbaarheid van Nederland is een optelsom van de beschikbare modaliteiten: door de lucht, via het spoor, over de weg en over het water. De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli, 2019)[1] adviseert daarom om te inventariseren hoeveel en welke verbindingen nodig zijn om onze internationale bereikbaarheid te waarborgen. De omvang en kwaliteit van het benodigde luchtvaartnetwerk van Nederland, dat wil zeggen van Schiphol en de regionale luchthavens samen, moet daarvan een afgeleide zijn volgens de raad. Het kabinet neemt dit idee over, en gaat de mobiliteitsbehoefte van diverse gebruikersgroepen voor de lange termijn in beeld brengen.";
- de Ontwerp-Luchtvaartnota desondanks uitgaat van groei, bijvoorbeeld in de beschrijving van de centrale doelen: "De Rijksoverheid gaat sturen via heldere randvoorwaarden voor groei vanuit publieke belangen" en "Op termijn kan de sector groei verdienen langs de uitgangspunten en voorwaarden uit de Luchtvaartnota" (sectie 1.1, pagina 8);

overwegende dat:

- het onderzoek van het RIVM naar de gezondheidseffecten van ultrafijnstof in de omgeving van Schiphol naar verwachting medio 2021 is afgerond en de eerste resultaten al alarmerend waren;
- het kabinet nog niet in beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het doel 'internationale connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger', waaruit het aantal vliegbewegingen afgeleid kan worden;
- meten weten is, zowel bij geluid als luchtkwaliteit;

gehoord de discussie,

dragen het College van Gedeputeerde Staten op:

- om namens de Provinciale Staten van Noord-Holland een zienswijze in te dienen met hierin de volgende punten:

---

[1] https://www.rli.nl/publicaties/2019/advies/luchtvaartbeleid , 'Luchtvaartbeleid, een nieuwe aanvliegroute', Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, april 2019

M53

- groei is niet per sé noodzakelijk voor een luchthaven met maatschappelijke meerwaarde;
- het besluit over de toekomstige omvang van Schiphol wordt uitgesteld totdat in ieder geval
  1) het RIVM-onderzoek naar gezondheidsrisico's van ultrafijnstof is afgerond en meegenomen in een integrale afweging tussen groei en leefbaarheid en
  2) het kabinet in beeld heeft gebracht welke verbindingen cruciaal zijn voor het doel 'internationale connectiviteit via de lucht voor de zakelijke reiziger', waaruit het aantal vliegbewegingen afgeleid kan worden;
- serieus onderzoek of een krimpscenario mogelijk is in verband met leefbaarheid en andere maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw;
- het opzetten van een geluid- en luchtkwaliteit-meetnetwerk;

en gaan over tot de orde van de dag.

Jaap Hollebeek	Remine Alberts	Michel Klein
Partij voor de Dieren	SP	ChristenUnie

MSS/29-06-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie 'Onderzoek mogelijkheden tegengaan nieuwe biomassacentrales'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van de motie vreemd, aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur 'zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan';

Overwegende dat:

- Provinciale Staten moeten kunnen vertrouwen op de uitvoering van het coalitieakkoord en dat nu onduidelijk is óf en welke mogelijkheden Gedeputeerde Staten heeft om zijn invloed aan te wenden om uitbreiding of bouw van nieuwe biomassacentrales tegen te gaan;

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- Onderzoek te doen naar (juridische) mogelijkheden om biomassacentrales tegen te houden; en eventuele mogelijkheden vorm te geven in een plan om verdere biomassacentrales in de provincie ook daadwerkelijk te voorkomen;

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Daniël van den Berg
Forum voor Democratie

M56/29-06-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie 'Standpunt Gedeputeerde Staten biomassacentrale Diemen'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van de motie vreemd, aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- Na het staken van de biomassacentrale in Diemen in juni 2020, onduidelijkheid bestaat over de toekomst van biomassa in Noord-Holland;
- In het coalitieakkoord staat opgetekend dat het bestuur 'zijn invloed zal aanwenden om de uitbreiding van bestaande of bouw van nieuwe grootschalige biomassacentrales tegen te gaan';
- Vattenfall-directeur Martijn Hagens heeft gesteld eerst te willen weten of er voldoende draagvlak bestaat voor houtige biomassa bij zijn klanten, de politiek en de gemeente;
- Gedeputeerde Stigter in de PS-vergadering van 18 mei 2020 zei: 'het is voor mij wel helder dat er weinig tot geen draagvlak is voor biomassa.'

Overwegende dat:

- De provincie, haar inwoners en Provinciale Staten gebaat zijn bij een duidelijk standpunt over de biomassacentrale in Diemen, nu het gebruik van biomassa weerstand oproept aan linker- en rechterkant;
- Provinciale Staten voor een goede functionering gebaat is bij een standpunt dat rechtlijnig uit wordt gevoerd, waarop zij kunnen vertrouwen;

Roepen Gedeputeerde Staten op:

M56

- Zich tegen de biomassacentrale in Diemen uit te spreken teneinde Vattenfall duidelijkheid te verschaffen, en dit standpunt uit te dragen naar de betrokken gemeenten en Vattenfall;

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Daniël van den Berg
Forum voor Democratie

M57/29-06-2020

VERWORPEN

Forum voor Democratie

Motie 'Houtige biomassa is geen duurzaam alternatief'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van motie vreemd, aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- honderden internationale wetenschappers hebben aangetoond dat door het gebruik van houtige biomassa bomen worden bedreigd en daarmee het klimaat;
- bij verbranding van hout CO2 vrijkomt;
- de verbranding van houtige biomassa zelden duurzaam is

Overwegende dat:

- de verbranding van houtige biomassa de markt voor alternatieven voor gas in de energietransitie kleiner maakt;
- alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa beschikbaar zijn;
- een kleinere markt voor alternatieven voor gas als energiebron anders dan de verbranding van houtige biomassa een vertraging in de ontwikkeling van deze alternatieven kan betekenen.

Verzoekt Gedeputeerde Staten uit te spreken:

- dat energie uit houtige biomassa niet langer als duurzame hernieuwbare energie kan worden aangemerkt.

en gaan over tot de orde van de dag

Ondertekening,

Daniël van den Berg
Forum voor Democratie

M 58/29-06-2020

VERWORPEN

(Onderzoeks-) Motie
Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020

Kennis genomen hebbende van de inspanningen om te komen tot meer alternatieve energiebronnen,

- Constaterende dat:

1) Op grond van de Klimaatwet en energietransitie vol wordt ingezet op de plaatsing van zonnepanelen

2) Wij kennisgenomen hebben van de inspanningen om te komen tot alternatieve energiebronnen

- Overwegende dat :

Dat naast de reeds bekende plaatsen om zonnepanelen te plaatsen er nu ook gedacht/gesproken wordt over het plaatsen van zonnepanelen op water.
De schaduw en lichtdoorlaatbaarheid van zulke plaatsingen, een bedreiging vormt voor al het leven in het water en dus de kwaliteit van het water ernstig aan kan tasten.
Wij maken ons daarover ernstige zorgen.

- Verzoeken het College van GS om diepgaand onderzoek in te stellen naar de mogelijk negatieve gevolgen van de plaatsing van zonnepanelen op de kwaliteit van het oppervlaktewater in onze provincie, alvorens hiervoor vergunning resp. ontheffing te verlenen.

en gaan over tot de orde van de dag. .

Ondertekening,

Fractie 50Plus/Partij van de Ouderen

Wil van Soest,
Fractievoorzitter.

VERWORPEN

Msg/ 29-06-2020

Forum voor Democratie

CDA

Motie 'Preventieve wolvenaanpak Noord-Holland'

Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 29 juni 2020, te Haarlem, ter behandeling van de motie vreemd aan de orde van de dag,

Constaterende dat:

- De wolf een terugkeer heeft gemaakt in Nederland, wettelijk beschermd is, en niet gedood of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag;
- Er een wezenlijk verschil bestaat tussen de gevestigde wolf en de zwervende wolf;
- Zwervende wolven op dit moment veel schade aanrichten bij houders van schapen, paarden en ander landbouwhuisdieren in diverse Provincies;

Overwegende dat:

- Er een aanzienlijke kans bestaat dat zwervende wolven zich in de nabije toekomst verspreiden naar andere provincies, waaronder Noord-Holland;
- De wettelijke mogelijkheden om actie te ondernemen ten aanzien van de wolf zeer beperkt zijn omdat de wolf niet gedood, opgejaagd of gevangen mag worden bij gewoon natuurlijk gedrag;

msg

Verzoekt Gedeputeerde Staten:

- met het Rijk, het IPO en alle andere beschikbare kanalen, in overleg te gaan over de wijze waarop moet worden omgegaan met de wolf;
- handelingsperspectief te creëren, om te voorkomen dat wolven langer aanwezig zijn, c.q. verblijven in gebieden die hiervoor ongeschikt zijn. Dit is zowel in het belang van de natuur (het welzijn van de wolf), de agrariër (die veel schade kan ondervinden, c.q. kosten moet maken om preventieve maatregelen te treffen) en de bewoners (bij wie gevoelens van onrust en zorg ontstaan);

… en gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening,

Ivo Mantel

Forum voor Democratie

Willemien Koning-Hoeve

CDA

MGo / 29-06-2020

AANGEHOUDEN

Motie vreemd aan de orde van de dag

Stikstof

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op maandag 29 juni 2020

Constaterende dat:

- De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid in haar Kamerbrief van 24 april jl. heeft aangegeven dat het kabinet de problematiek omtrent stikstof structureel wil aanpakken met een omvangrijk pakket aan maatregelen voor herstel en versterking van de natuur;

Overwegende dat:

- Voor Noord-Holland natuur en de agrarische sector van grote waarde zijn voor de leefbaarheid van plattelandsgebieden en voor alle inwoners van de provincie;
- Het maatregelenpakket van de overheid moet leiden tot de versterking daarvan;
- De inzet op innovatie en verduurzaming hierbij perspectief biedt aan de landbouw en de opkoop- of beëindigingsregeling bij gebiedsgerichte aanpak de oplossing kan zijn om ruimte te bieden aan alle sectoren in Noord-Holland;
- Het beheer van N2000 gebieden goed uitgevoerd moet worden en daarbij ook gesteund kan worden op agrariërs;

Verzoekt het college van GS:

- Om bij de Minister aan te dringen op het wegnemen van zorgen en onrust bij boeren die wachten op uitsluitsel over het legaliseren van activiteiten die onder het PAS legaal waren, zoals de PAS-meldingen en bemesten;
- Duidelijk te maken aan de Minister dat inzake stikstofreductie door de agrarische sector verduurzaming en effectieve innovatie en extensivering rond N2000 de voorkeur verdient boven opkoop- of beëindigingsregelingen;
- Om met de Minister in gesprek te gaan over instrumenten die zij de provincies kan bieden om ervoor te zorgen dat bij extern salderen met veehouderijen onwenselijke situaties voorkomen kunnen worden, zoals leegstand, speculatief opkopen van stikstofruimte of opkopen van stikstofrechten van veehouderijen buiten gebiedsprocessen om.
- Er bij de Minister op aan te dringen de aangekondigde financiële middelen ter beschikking te stellen, zodat Noord-Hollandse initiatieven voor het behoud en herstel van natuur gefinancierd kunnen worden.

En gaan over tot de orde van de dag,

Willemien Koning, CDA Michel Klein, CU

m 61 / 29-06-2020

GROEN LINKS NOORD-HOLLAND

PvdA Noord-Holland

D66 noord-holland

AANGEHOUDEN

Motie vreemd aan de Orde van de Dag inzake integraal langjarig Stikstofprogramma

Provinciale staten van Noord-Holland, in digitale vergadering bijeen op 29 juni 2020,

constaterende dat:

- De commissie-Remkes op 8 juni 2020 het eindadvies 'Niet alles kan overal' heeft gepresenteerd waaruit blijkt dat volgens de commissie-Remkes het waarborgen van herstel van Natura 2000-gebieden vereist dat de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden vóór 2040 onder de kritische depositiewaarde moet worden gebracht;
- het Rijk op 24 april 2020 doelstellingen heeft geformuleerd om in de periode tot 2030 natuurherstel te bevorderen en stikstofemissie te reduceren;
- De commissie-Remkes wijst op een bredere verantwoordelijkheid voor stikstof reductie voor het Rijk dan het Rijk nu zelf heeft gedefinieerd in de brief van 24 april 2020;
- De reductie zoals geadviseerd door de commissie-Remkes in 2030 hoger is dan de verwachte reductie door het ingezette Rijksbeleid tot 2030;

overwegende dat:

- Snelle en juridisch gewaarborgde stikstof reductie noodzakelijk is voor zowel natuurherstel, economische ontwikkeling als de grote woningbouwopgave;
- provincies medeverantwoordelijk zijn voor het behalen van de afgesproken doelstelling op basis van een gebiedsgerichte aanpak;
- de provincies dienen te bepalen in samenspraak met het Rijk welke maatregelen, prioriteiten en welk tijdspad er binnen de eigen provincie nodig zijn om met de gebiedsgerichte aanpak de doelstellingen te bereiken;
- een integrale benadering nodig is waarin onder andere de opgaven vanuit het Klimaatakkoord, het nastreven van de doelen uit het Schone Lucht Akkoord , het afronden van het NNN en stikstof reductie samenkomen om de instrumenten van de provincie Noord-Holland zo effectief mogelijk in te zetten;
- De provincie naast de eigen verantwoordelijkheid ook afhankelijk is van het Rijk in het nemen van bronmaatregelen, zowel qua instrumenten als financiering;

verzoeken het college van GS:

Een integraal langjarig Stikstofprogramma op te zetten en daarin het volgende te verwerken:

- Een overzicht van de koppelkansen met de opgaven in het Klimaatakkoord, het Schone Luchtakkoord, de realisatie van NNN en de benodigde stikstofreductie en de inzet van de provincie op deze koppelkansen;
- Een duidelijk overzicht te geven van de mogelijkheden van de provincie om voor alle door de commissie-Remkes genoemde sectoren binnen het eigen takenpakket en financiële middelen reductie te realiseren;
- Een lobby agenda te formuleren richting het Rijk voor zowel de te nemen bronmaatregelen voor stikstof reductie als het wettelijk vastleggen van de doelstellingen uit het advies van commissie-Remkes;

m61

- Een verkenning hoe de in het eindrapport van commissie-Remkes ('Niet alles kan overal') omschreven doelen met betrekking tot natuurherstel en stikstofreductie, gericht op het behalen van de kritische depositie waarde in de Natura 2000-gebieden vóór 2040, opgenomen kunnen worden in de gebiedsgerichte aanpak door per stikstof gevoelig Natura 2000-gebied een tijdspad op te nemen en deze zo voldoende bindend vast te stellen, hierbij rekening houdend met de afhankelijkheid van het Rijksbeleid;
- Uiteenzetten hoe de provincie 'cowboy gedrag' vanuit de markt of andere overheden gaat voorkomen en er voor gaat zorgen dat de stikstof ruimte die ontstaat beschikbaar komt voor de grootste maatschappelijke opgaven, zoals de woningbouw, duurzame energieprojecten en natuurherstel;

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GroenLinks	Fractie D66	Fractie PvdA
Ayşe Er	Amélie Strens	Gert-Jan Leerink

M 62 / 29-06-2020

INGETROKKEN

motie vreemd
vergadering Provinciale Staten – 29 juni 2019

Steun voor financiële situatie van gemeenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- veel van onze gemeenten onze gemeenten zich in financieel zwaar weer bevinden, en kampen met groeiende tekorten;
- door deze groeiende tekorten het bijna onmogelijk wordt om sluitende (meerjaren)begrotingen bij de provincie in te dienen;
- het Rijk in 2019 miljarden heeft overgehouden omdat men minder heeft uitgegeven;
- het 'trap-op-trap-af'-principe de financiële situatie van gemeenten dubbel negatief beïnvloedt;
- het Rijk doorgaat met het decentraliseren van taken naar gemeenten en hier vaak onvoldoende financiële middelen bij levert;
- de Corona-crisis de gemeenten extra diep raakt in de portemonnee, en het maar zeer de vraag is of het Rijk dit voor de volle 100% zal compenseren;
- de onderhandelingen over de hervormingen van het gemeentefonds nog altijd niet tot resultaat hebben geleid.

Overwegende dat:

- het Rijk het bedrijfsleven ruim financieel ondersteunt, en haar gemeenten en haar burgers in grote onzekerheid laat;
- de zorgelijke financiële situatie van gemeenten grote gevolgen zal hebben voor het welzijn van haar (en ook onze) inwoners;
- de zorgelijke financiële situatie van gemeenten zal betekenen dat taken niet meer naar behoren kunnen worden uitgevoerd;
- de provincie Zuid-Holland een noodsignaal heeft afgegeven aan het Rijk over de ernstige zorgen die zij heeft over de financiële situatie van haar gemeenten;

Besluit het college van GS op te roepen:

- een krachtig signaal af te geven richting het Rijk, waarmee ze haar zorgen uit over de ontwikkelingen betreffende de financiële situatie van een flink deel van onze gemeenten;
- met de gemeenten te kijken naar de mogelijkheden om 'vorderingen op het Rijk' als sluitpost op te nemen en toe te staan binnen de kaders van het financieel toezicht.

Wim Hoogervorst
SP

Wil van Soest
50PLUS/PvdO